

ΠΡΟΛΟΓΟΣ

Η παρούσα βελτιωμένη και αναθεωρημένη έκδοση Ιουνίου 2009 του Αγγλοελληνικού Λεξικού Ευρωπαϊκών και Χρηματοοικονομικών Όρων, αποτελεί τη συνέχεια της αφιλοκερδούς και σημαντικής προσφοράς του Γεωργίου Ν. Κασκαρέλη και του ΙΝΕ ΟΤΟΕ προς τους νέους υπαλλήλους του χρηματοπιστωτικού τομέα, τους φοιτητές και σπουδαστές των τμημάτων ΑΕΙ και ΤΕΙ ευρωπαϊκής και χρηματοοικονομικής κατεύθυνσης και τους μαθητές. Δεν φιλοδοξεί να υποκαταστήσει τα πανεπιστημιακά συγγράμματα ούτε τα σύγχρονα και πολυσέλιδα λεξικά. Παρέχει, όμως, τις απλές και βασικές γνώσεις και αποτελεί το έναυσμα για περαιτέρω μελέτη και γνώση. Επόμενα, η απλή κατανόηση των όρων συμβάλλει αποφασιστικά στην αναζήτηση των λεπτομερειών με την προσφυγή σε συστηματικά συγγράμματα και πιο αξιόλογα λεξικά. Το παρόν λεξικό ενσωματώνει σε περιορισμένη βάση και ορολογία από τους κλάδους της πληροφορικής, των επικοινωνιών και της λογιστικής που απαντάται στην καθημερινή εργασία των υπαλλήλων του χρηματοοικονομικού τομέα και των σχετικών με την ευρωπαϊκή ολοκλήρωση δραστηριοτήτων ιδιαίτερα στη διάρκεια εισαγωγής ή αναβάθμισης πληροφοριακών συστημάτων.

Σε σχέση με την έντυπη έκδοση του ιδρύματος επιμόρφωσης ΙΝΕ ΟΤΟΕ του έτους 2004 που κυκλοφόρησε σε 2.500 αντίτυπα, η ύλη έχει αυξηθεί κατά 55% ενώ έχει ενημερωθεί με τις νεότερες εξελίξεις μέχρι τον Ιούνιο του 2009. Ενδιάμεσα, έχουν αναρτηθεί στην ιστοσελίδα του ΙΝΕ ΟΤΟΕ δύο ενημερωμένες ηλεκτρονικές εκδόσεις.

Ο συνάδελφος Γεώργιος Ν. Κασκαρέλης γεννήθηκε στο Δήμο Σικυωνίων της Κορινθίας το Δεκέμβριο του 1949 και τελείωσε το Δημοτικό σχολείο, το Γυμνάσιο και το Λύκειο του Κιάτου με έπαινο αριστείας. Σπούδασε νομικά και στη συνέχεια πολιτικές επιστήμες και δημόσιο δίκαιο στο Πανεπιστήμιο Αθηνών ενώ έλαβε δίπλωμα γαλλικής γλώσσας και φιλολογίας από το Πανεπιστήμιο των Παρισίων. Εκλεγόταν για έντεκα χρόνια Πρόεδρος του Συλλόγου Υπαλλήλων Τράπεζας της Ελλάδος, 4 χρόνια μέλος του Προεδρείου της ΟΤΟΕ αρμόδιος για θέματα πιστωτικού συστήματος, 9 χρόνια Προϊστάμενος της Ελεγκτικής Επιτροπής και μέλος του Γενικού Συμβουλίου της Γενικής Συνομοσπονδίας Εργατών Ελλάδος (ΓΣΕΕ) και 14 χρόνια Α' Αντιπρόεδρος της Ένωσης Συνδικαλιστικών Οργανώσεων Κεντρικών Τραπεζών Ευρώπης (SCECBU) με έδρα τις Βρυξέλλες και στη συνέχεια το Παρίσι. Έχει εκδώσει στην ελληνική, αγγλική και γαλλική γλώσσα περί τα πενήντα πέντε βιβλία, μελέτες και μονογραφίες για θέματα ευρωπαϊκού, τραπεζικού, χρηματοοικονομικού και εργασιακού ενδιαφέροντος εκχωρώντας τα συγγραφικά του δικαιώματα δωρεάν σε ιδρύματα επιμόρφωσης.

Υπηρετεί στην Τράπεζα της Ελλάδος από το 1976, αρχικά στη Διεύθυνση Εμπορικών Συναλλαγών μετά της Αλλοδαπής και μετά στη Διεύθυνση Συναλλάγματος. Από το έτος 2000 ήταν τοποθετημένος Υποδιευθυντής αρχικά στη Διεύθυνση Συναλλάγματος και μετά στη Διεύθυνση Χρηματοοικονομικών Δραστηριοτήτων έχοντας διαδοχικά υπό την εποπτεία του τη διαχείριση των διαθεσίμων σε ευρώ, συνάλλαγμα και χρυσό της Τράπεζας της Ελλάδος και ενός τμήματος των συναλλαγματικών διαθεσίμων της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας (Dealing Room, Front Office), την υποστήριξη των εργασιών (Back Office) και τη διαχείριση των χρηματοοικονομικών κινδύνων (Middle Office) ενώ στη συνέχεια ανέλαβε και τον τομέα των πιστωτικών διευκολύνσεων και καταθέσεων στα πλαίσια της άσκησης της ενιαίας νομισματικής πολιτικής του Ευρωσυστήματος. Είναι μόνιμα Project Manager στην εισαγωγή και αναβάθμιση πληροφορικών συστημάτων διαχείρισης διαθεσίμων ενώ έχει χρηματίσει μέλος του Γενικού Συμβουλίου της Τράπεζας της Ελλάδος, για δέκα τρία χρόνια άμισθο μέλος της Ανώτατης Διοικητικής Επιτροπής της Τράπεζας της Ελλάδος για το Ίδρυμα Εκτύπωσης Τραπεζογραμματίων και Αξιών, το Εθνικό Νομισματοκοπείο και τη Διεύθυνση Ταμείων και άμισθο μέλος των Διοικητικών Συμβουλίων των Ασφαλιστικών Ταμείων της Τράπεζας.

Το παρόν λεξικό εκδίδεται με ευθύνη του συγγραφέα και δεν απηχεί ορισμούς υιοθετημένους από την Τράπεζα της Ελλάδος ή το Ευρωσύστημα με εξαίρεση τις περιπτώσεις που αυτό αναφέρεται ρητά.

Ελπίζουμε ότι και αυτή η έκδοση του ΙΝΕ ΟΤΟΕ θα τύχει ευνοϊκής υποδοχής από τους τραπεζικούς υπαλλήλους, τους φοιτητές, σπουδαστές και μαθητές όπως και οι προηγούμενες.

Δημήτρης Τσουκαλάς
Πρόεδρος του ΙΝΕ ΟΤΟΕ

Αριστοτέλης Λάκκας
ΙΝΕ ΟΤΟΕ

A

Accession and Acceding country = υπό ένταξη και εντασσόμενη χώρα.

• Υπό ένταξη χώρα (accession country) είναι το κράτος που έχει αποκτήσει με απόφαση του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου τον τίτλο αυτό και του οποίου η ένταξη στην Ευρωπαϊκή Ένωση εξαρτάται από την πορεία των ενταξιακών διαπραγματεύσεων με την Ευρωπαϊκή Επιτροπή όσον αφορά τη συμμόρφωση με τα κριτήρια της Κοπεγχάγης (οικονομικό και πολιτικό κριτήριο και υιοθέτηση του κοινοτικού κεκτημένου, βλέπετε όρο Copenhagen criteria) και τελική απόφαση για την ένταξη του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου.

• Εντασσόμενη χώρα (acceding country) είναι το υποψήφιο για ένταξη στην Ευρωπαϊκή Ένωση κράτος το οποίο έχει υπογράψει τη Συνθήκη Προσχώρησης και του οποίου η ένταξη έχει εγκριθεί από το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο να πραγματοποιηθεί σε μελλοντική ημερομηνία. Για το διάστημα που προσδιορίζεται από την έγκριση μέχρι την ημερομηνία της ένταξης φέρει τον τίτλο «εντασσόμενη χώρα».

Accountability = υποχρέωση λογοδοσίας. Στην Ευρωπαϊκή Ένωση σημαίνει τη νομική και πολιτική υποχρέωση ενός ανεξάρτητου ιδρύματος να εξηγεί και δικαιολογεί τις αποφάσεις του προς τους πολίτες και τους εκλεγμένους εκπροσώπους τους. Επόμενα, καθίσταται υπεύθυνο για την εκπλήρωση των στόχων του. Η Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα εξηγεί την πολιτική της προς τους ευρωπαίους πολίτες και θεσμικά ενώπιον του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου.

Accounting posting = λογιστική εγγραφή που μεταφέρει πληροφορία από τις γενικές ημερήσιες καταστάσεις στους επί μέρους λογαριασμούς του γενικού καθολικού.

Accounting principles = λογιστικές αρχές. Πρόκειται για αρχές που απαντώνται στα περισσότερα ή ορισμένα εθνικά και διεθνή συστήματα και επιδιώκουν την ομοιόμορφη καταγραφή των λογιστικών γεγονότων. Οι πιο σημαντικές είναι οι εξής:

■ **Accruals principle** = η αρχή των δεδουλευμένων τόκων στα έσοδα και έξοδα. Είναι το σύστημα καταχώρησης των εσόδων και εξόδων, με βάση το οποίο η λογιστική εγγραφή γίνεται την περίοδο της απόκτησης ή της πραγματοποίησης της συναλλαγής και όχι την ημερομηνία είσπραξης ή πληρωμής.

■ **Cash flow accounting and Realisation principles:**

1) **cash flow accounting** είναι ο κανόνας της λογιστικής χρηματοροής σύμφωνα με τον οποίο η συναλλαγή καταγράφεται στα λογιστικά βιβλία όταν λάβει χώρα η πληρωμή.

2) Αντίθετα, **realisation rule** είναι ο κανόνας της πραγματοποίησης που αναφέρεται στη λογιστική καταγραφή μιας συναλλαγής που σχετίζεται με την πώληση αγαθών την περίοδο που έχει μεταφερθεί ο νομικός τίτλος από τον πωλητή στον αγοραστή.

■ **Consistency and comparability principles** = οι αρχές της συνέπειας και της συγκρισιμότητας. Οι λογιστικοί κανόνες που έχουν υιοθετηθεί πρέπει να εφαρμόζονται σε όλες τις επόμενες λογιστικές περιόδους και να μην αλλάζουν προκειμένου να παρέχουν καλύτερα αποτελέσματα. Για παράδειγμα, τα κριτήρια για την αποτίμηση των στοιχείων του ισολογισμού και τη λογιστικοποίηση των αποτελεσμάτων πρέπει να είναι τα ίδια για όλες τις επόμενες περιόδους. Στην εξαιρετική περίπτωση που επιτρέπεται μία παρέκκλιση, τότε πρέπει αυτή να αναφέρεται και να υπογραμμίζονται τα στοιχεία που διαμορφώθηκαν με βάση την εφαρμογή ενός διαφορετικού κανόνα. Η αρχή της συνέπειας είναι αναγκαία για τη συγκρισιμότητα των καταστάσεων διαφόρων χρονικών περιόδων και για την αποφυγή ωραιοποίησης των αποτελεσμάτων χρήσεως.

■ **Dual aspect principle** = η αρχή της διπλής θεώρησης. Καταλήγει στη διπλογραφική καταγραφή των λογιστικών γεγονότων (double entry book keeping).

Διπλή θεώρηση σημαίνει ότι κάτι το οποίο πωλείται από κάποιον, αγοράζεται από κάποιον άλλο δηλαδή δεν υπάρχει 'δούναι άνευ λαβείν'.

Με βάση τον κανόνα αυτό, εφαρμόζεται το ευρέως διαδεδομένο διπλογραφικό σύστημα που επιβάλλει δύο αντίθετες εγγραφές (μία χρέωση και μία πίστωση για την ίδια συναλλαγή) με την έννοια ότι ο αγοραστής δίδει χρήματα για να αγοράσει ένα αγαθό ή μία υπηρεσία

(πίστωση) αλλά αποκτά αγαθό ή υπηρεσία η οποία έχει την ίδια χρηματική αξία με τα χρήματα που εκταμιεύθηκαν για την απόκτησή τους (χρέωση).

■ Economic reality and transparency principles = οι κανόνες της πραγματικότητας και της διαφάνειας. Οι λογιστικές μέθοδοι και οι χρηματοοικονομικές αναφορές πρέπει να ανταποκρίνονται στην οικονομική πραγματικότητα, να είναι διάφανες και να σέβονται τα ποιοτικά χαρακτηριστικά της κοινής αναγνωσιμότητας, της αξιοπιστίας και της συγκρισιμότητας. Οι συναλλαγές πρέπει να λογιστικοποιούνται και να εμφανίζονται με την ουσιαστική τους μορφή και όχι με το νομικό τους τύπο.

■ Entity principle = η αρχή της επιχειρηματικής μονάδας. Σύμφωνα με τον κανόνα αυτόν, καταγράφονται λογιστικά γεγονότα που αφορούν αποκλειστικά την επιχείρηση. Στοιχεία σχετικά με πρόσωπα που είναι ιδιοκτήτες ή διαχειριστές της επιχείρησης δεν καταγράφονται παρά μόνο στην περίπτωση που έχουν άμεση επίδραση σε αυτή.

■ Going concern basis = η αρχή της συνεχιζόμενης δραστηριότητας. Οι λογαριασμοί πρέπει να καταρτίζονται με την προϋπόθεση ότι η επιχείρηση θα συνεχίσει να λειτουργεί στο προβλεπτό μέλλον.

■ Historic Cost Accounting, HCA = ο λογιστικός κανόνας του ιστορικού κόστους. Επιβάλλει την καταγραφή των συναλλαγών με την τιμή της αρχικής κτήσης. Επιγενόμενες αλλαγές στις τιμές ή αξίες δεν λαμβάνονται υπόψη.

■ Materiality principle = η αρχή της σημαντικότητας. Καταγράφονται μόνο τα σημαντικά γεγονότα ή είναι ο κανόνας που επιτρέπει να αγνοηθούν άλλοι λογιστικοί κανόνες εάν τα λογιστικά αποτελέσματα που πρόκειται να παραχθούν είναι ασήμαντα. Άλλως, παρεκκλίσεις από τους λογιστικούς κανόνες, συμπεριλαμβανομένων αυτών που επηρεάζουν το λογαριασμό αποτελεσμάτων χρήσεως, δεν επιτρέπονται εκτός και αν κριθεί λογικά ότι δεν μεταβάλλουν σημαντικά τη συνολική εικόνα των χρηματοοικονομικών καταστάσεων της επιχείρησης.

■ Money measurement principle = η αρχή της μέτρησης μέσω νομισματικής μονάδας. Δεν είναι δυνατόν να καταγράφεται λογιστική πληροφόρηση με βάση διαφορετικές μονάδες μέτρησης αγαθών ή υπηρεσιών. Για να επιτευχθεί μία αξιόπιστη σύγκριση, τα στοιχεία πρέπει να μετατραπούν σε μία κοινή και αποδεκτή μονάδα μέτρησης που είναι το εθνικό νόμισμα ή το κοινό νόμισμα μιας νομισματικής ένωσης όπως π.χ το ευρώ για την Ευρωζώνη.

■ Objectivity principle = η αρχή της αντικειμενικότητας. Εφαρμόζεται στην ερμηνεία και την προσαρμογή των ισχυόντων λογιστικών κανόνων σε ιδιαίτερες και δύσκολες περιπτώσεις. Για παράδειγμα, στην περίπτωση των προβλέψεων, είναι άδικο να είσαι υπερβολικά απαισιόδοξος ή υπερβολικά αισιόδοξος. Ακραίες εκτιμήσεις καθιστούν μία λογιστική κατάσταση μη αντικειμενική.

■ Recognition of post-balance sheet events principle = η αρχή της αναγνώρισης των λογιστικών γεγονότων μετά την ημερομηνία κλεισίματος του ισολογισμού. Πρόκειται για γεγονότα που συνέβησαν μετά την ημερομηνία κλεισίματος του ισολογισμού και πριν αυτός εγκριθεί από το αρμόδιο διοικητικό όργανο της επιχείρησης. Σύμφωνα με την αρχή αυτή:

1) εφόσον τα ανωτέρω γεγονότα επηρεάζουν σημαντικά τα στοιχεία ενεργητικού και παθητικού που έχουν καταγραφεί την ημερομηνία του ισολογισμού, πραγματοποιείται προσαρμογή των στοιχείων ενεργητικού και παθητικού

2) εάν τα επιγενόμενα γεγονότα δεν επηρεάζουν σημαντικά τα στοιχεία ενεργητικού και παθητικού, κρίνονται όμως σαν ενδιαφέροντα στοιχεία, δεν θα γίνεται προσαρμογή αλλά θα αναφέρονται σαν παρατηρήσεις ώστε να μην επηρεάσουν την ικανότητα του αναγνώστη του ισολογισμού να σχηματίσει ακριβή εικόνα για την πραγματική οικονομική κατάσταση της επιχείρησης.

■ Periodicity principle = η αρχή της περιοδικότητας. Ο ισολογισμός, τα αποτελέσματα χρήσεως και οι λοιπές λογιστικές καταστάσεις και οικονομικές αναφορές που επιβάλλονται από το νόμο πρέπει να δημοσιεύονται μια φορά το χρόνο και να καλύπτουν όλη τη λογιστική χρήση του προηγούμενου έτους. Όπου αυτό προβλέπεται, συνοπτικές λογιστικές καταστάσεις δημοσιεύονται στη διάρκεια της ετήσιας λογιστικής περιόδου αλλά σε καθορισμένα χρονικά διαστήματα.

■ Prudence or conservatism principle = η αρχή της σύνεσης ή συντηρικότητας. Ο σχηματισμός προβλέψεων για επισφαλείς απαιτήσεις ή η εκτίμηση για πιθανά κέρδη ή ζημιές στο μέλλον πρέπει να πραγματοποιούνται με σύνεση και να αποφεύγονται εξωπραγματικές

εκτιμήσεις. Άλλως, πρέπει να λαμβάνεται υπόψη η αρχή «σε περίπτωση αμφιβολίας, πρέπει να υπερεκτιμούνται οι ζημίες και να υποεκτιμούνται τα κέρδη» (if in doubt, overstate losses and understate profits). Στον κανόνα αυτό υπακούει και η λογιστική αρχή του Ευρωπαϊκού Συστήματος Κεντρικών Τραπεζών, «τα μη πραγματοποιηθέντα κέρδη (unrealised gains) φέρονται σε λογαριασμό αναπροσαρμογής ενώ οι μη πραγματοποιηθείσες ζημίες (unrealised losses) μεταφέρονται στα αποτελέσματα χρήσεως». Πρόκειται για κέρδη ή ζημίες από αποτίμηση. Με τον τρόπο αυτό, αυξάνονται οι προβλέψεις για την κάλυψη πιθανών ζημιών τα επόμενα έτη.

■ **Relevance principle** = η αρχή της σχετικότητας. Οι λογιστικές καταστάσεις πρέπει να περιέχουν τόσα στοιχεία ώστε να είναι καταληπτές από τους αναγνώστες ή μία ενδιαφερόμενη ομάδα αναγνωστών. Πρέπει να αποφεύγεται η καταχώρηση υπερβολικής πληροφόρησης που πιθανόν να προκαλέσει σύγχυση στους χρήστες αυτής.

■ **Quantitative principle** = η αρχή της ποσοτικοποίησης. Μόνο στοιχεία που μπορούν να ποσοτικοποιηθούν με ευκολία καταγράφονται στις λογιστικές καταστάσεις.

➔ Το **Ευρωσύστημα** εκτός από το διπλογραφικό σύστημα και την κατάρτιση των λογαριασμών με τη μέθοδο του ιστορικού κόστους κτήσης, έχει υιοθετήσει τους εξής λογιστικούς κανόνες:

1) Economic reality and transparency 2) Prudence 3) Recognition of post-balance sheet events 4) Materiality 5) Accruals 6) Going concern 7) Consistency and comparability.

Accounting Regulators Committee (ARC) = Επιτροπή Ρυθμιστών Λογιστικών Προτύπων. Αποτελείται από αντιπροσώπους των κρατών μελών της Ευρωπαϊκής Ένωσης και προεδρεύεται από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή. Έχει ρυθμιστικές αρμοδιότητες και υποβάλλει προτάσεις στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή για την υιοθέτηση των διεθνών λογιστικών προτύπων.

Account Officer = στέλεχος εταιρίας που είναι υπεύθυνο για συγκεκριμένους μεγάλους πελάτες. Επιμελείται της υπογραφής συμβολαίων, της παροχής τεχνικής υποστήριξης, εποπτεύει τους λογαριασμούς των πελατών και της εκπλήρωσης των υποχρεώσεων αυτών, συζητά και προσπαθεί να επιλύσει τα προβλήματά τους και ιδιαίτερα να πείσει τους πελάτες να αγοράσουν νέα προϊόντα και να διευρύνουν γενικά τη συνεργασία τους με την εταιρία. Κάθε account officer μπορεί να είναι υπεύθυνος για ένα σημαντικό πελάτη ή ταυτόχρονα για ένα αριθμό σημαντικών πελατών ενώ παράλληλα μέσω των παλαιών πελατών ή με άλλες μεθόδους marketing προσπαθεί να δημιουργήσει γνωριμίες και να προσθέσει στο πελατολόγιο νέες εταιρίες.

■ Ιδιαίτερη σπουδαιότητα αποδίδεται στον **customer's account officer του τραπεζικού τομέα** λόγω του οξύτατου ανταγωνισμού. Το τραπεζικό αυτό στέλεχος με τη βοήθεια των πληροφοριακών συστημάτων και προγραμμάτων της τράπεζας έχει καθήκον:

1) την ανάπτυξη του πελατολογίου της τράπεζας και

2) την αξιολόγηση της πιστοληπτικής ικανότητας και γενικά των κινδύνων που είναι χρήσιμοι για την παροχή πιστωτικών ορίων ιδιαίτερα σε μικρομεσαίες επιχειρήσεις.

Αναλυτικότερα, με βάση εκκίνησης τους λογαριασμούς σημαντικών πελατών προσπαθεί να πείσει τον πελάτη να επενδύσει σε παραδοσιακά και νέα καταθετικά, δανειστικά και επενδυτικά προϊόντα της τράπεζας. Έρχεται σε τηλεφωνική και κύρια σε προσωπική επαφή με τον πελάτη, δημιουργεί φιλικό περιβάλλον, προβάλλει τα πλεονεκτήματα της συνεργασίας με την τράπεζα και επιχειρεί να μεγιστοποιήσει τη συνεργασία επ' ωφελεία και των δύο πλευρών. Ιδιαίτερα σε δυναμικές εταιρίες προσφέρονται καλύτεροι όροι όπως μειωμένα επιτόκια χρηματοδότησης και υψηλότερες αποδόσεις στις επενδύσεις ενώ παράλληλα επιδιώκεται η συνεργασία και σε άλλους τομείς όπως τήρηση μισθοδοσίας προσωπικού και προσφορά υπηρεσιών μέσω της ηλεκτρονικής και διαδικτυακής τραπεζικής. Ο τραπεζικός account officer προσπαθεί μέσω των υφισταμένων πελατών ή άλλων γνωριμιών να έλθει σε επαφή και με άλλα πρόσωπα και εταιρίες προκειμένου να τους εντάξει στο πελατολόγιο της τράπεζας.

Accounts Payable = λογαριασμοί πληρωτέοι. Τα ποσά που οφείλονται στους πωλητές σαν αποτέλεσμα της αγοράς με πίστωση προϊόντων και υπηρεσιών. Τα ποσά αυτά εμφανίζονται στον ισολογισμό της επιχείρησης σαν τρέχουσες υποχρεώσεις (current liabilities) αφού οι πιστώσεις αναμένεται να εξοφληθούν σε διάστημα συνήθως μικρότερου του έτους. Όταν οι λογαριασμοί πληρωθούν, προκύπτει μία αρνητική χρηματοροπή για την επιχείρηση.

Accounts Receivable = λογαριασμοί προς είσπραξη. Ποσά που οφείλονται στην επιχείρηση από ένα πελάτη σαν αποτέλεσμα μιας πώλησης με πίστωση προϊόντων και υπηρεσιών. Τα ποσά αυτά εμφανίζονται στον ισολογισμό της επιχείρησης σαν τρέχουσες απαιτήσεις (current assets) αφού οι πιστώσεις αναμένεται να εξοφληθούν από τον πελάτη σε διάστημα συνήθως μικρότερου του έτους. Όταν οι λογαριασμοί εισπραχθούν, προκύπτει μία θετική χρηματοροπή για την επιχείρηση.

Accrual bond = ένα ομόλογο στο οποίο οι δεδουλευμένοι τόκοι δεν πληρώνονται στον επενδυτή στη διάρκεια της ζωής του ομολόγου αλλά προστίθενται στο κεφάλαιο και καταβάλλονται στη λήξη του ομολόγου.

Accrued interest = δεδουλευμένος τόκος. Ο καταγραφείς αλλά μη οφειλόμενος ακόμα τόκος που έχει συσσωρευθεί μεταξύ της πλέον πρόσφατης πληρωμής κουπονιού και της επόμενης πληρωμής κουπονιού ή της πώλησης του ομολόγου ή άλλου χρεογράφου σταθερού εισοδήματος. Κατά το χρόνο της πώλησης του τίτλου, ο αγοραστής πληρώνει στον πωλητή την τιμή του τίτλου πλέον των δεδουλευμένων τόκων (plus accrued interests) που υπολογίζονται πολλαπλασιάζοντας την τιμή του κουπονιού με το κλάσμα της χρονικής περιόδου που πέρασε από την τελευταία πληρωμή κουπονιού. Εάν, για παράδειγμα, ο κάτοχος ενός ομολόγου λαμβάνει κάθε έξη μήνες και για κάθε πληρωμή κουπονιού 40 ευρώ και πωλήσει το ομόλογο ενάμιση μήνα μετά την τελευταία πληρωμή κουπονιού, ο αγοραστής θα καταβάλει στον πωλητή την τιμή του ομολόγου συν τόκο 10 ευρώ (6 μήνες : 1,5 = 4 και 40 ευρώ : 4 = 10 ευρώ).

Acquis communautaire = κοινοτικό κεκτημένο. Το κοινοτικό δίκαιο που είναι δεσμευτικό για όλα τα κράτη μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης (Ε.Ε). Αποτελεί ένα από τα τρία κριτήρια της Κοπεγχάγης (βλέπε λέξη "Copenhagen Criteria") για να καταστεί μία υποψήφια χώρα μέλος της Ε.Ε. Στον όρο περιλαμβάνεται τόσο το πρωτογενές δίκαιο της Ε.Ε (οι Συνθήκες) όσο και το δεσμευτικό δευτερογενές δίκαιο (υποχρεωτικές οδηγίες, κανονισμοί και αποφάσεις).

Acquisition = εξαγορά. Η διαδικασία ανάληψης του ελέγχου μιας επιχείρησης με την αγορά της πλειοψηφίας των μετοχών ή των δικαιωμάτων ψήφου. Σημαίνει και τη διαδικασία πλειστηριασμού συγκεκριμένου ποσοστού μετοχών για την ανάληψη του ελέγχου μιας εταιρίας από τον αγοραστή που προσφέρει τη μεγαλύτερη τιμή.

Action taken by the E.U institutions = Για την εκπλήρωση της αποστολής τους στα πλαίσια των Συνθηκών, το Συμβούλιο των Υπουργών και η Ευρωπαϊκή Επιτροπή της Ευρωπαϊκής Ένωσης (Ε.Ε) έχουν τη δυνατότητα να εκδίδουν:

α) **Regulations** = Κανονισμούς. Έχουν γενική ισχύ, είναι υποχρεωτικοί σε όλες τους τις διατάξεις και εφαρμόζονται κατ' ευθείαν σε κάθε κράτος μέλος.

β) **Directives** = Οδηγίες. Δεσμεύουν κάθε κράτος μέλος προς το οποίο απευθύνονται, ως προς το επιδιωκόμενο αποτέλεσμα, αφήνουν όμως τα εθνικά όργανα να επιλέξουν τη μορφή και τα μέσα.

γ) **Decisions** = Αποφάσεις. Αφορούν είτε μια κυβέρνηση ή επιχείρηση ή ένα ιδιώτη αλλά δεσμεύουν σε όλες τις διατάξεις εκείνους τους οποίους αφορούν.

δ) **Recommendations and Opinions** = Συστάσεις και Γνωμοδοτήσεις. Δεν έχουν δεσμευτικό χαρακτήρα αλλά προσπαθούν να δημιουργήσουν μία εθελοντική ομοιόμορφη πρακτική στα κράτη μέλη της Ε.Ε. Συχνά οδηγούν σε θέσπιση υποχρεωτικών Οδηγιών. Όλες οι ανωτέρω πράξεις δημοσιεύονται στην Επίσημη Εφημερίδα των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων (OJEC, JOCE).

Active and passive portfolio management = ενεργητική και παθητική διαχείριση ενός χαρτοφυλακίου.

• Ενεργητική διαχείριση χαρτοφυλακίου (active portfolio management) είναι η επενδυτική στρατηγική η οποία επιδιώκει την πραγματοποίηση κερδών πέραν της απόδοσης ενός χαρτοφυλακίου αναφοράς (benchmark portfolio) ή ενός δείκτη αναφοράς. Στην περίπτωση αυτή τίθεται συνήθως ένα όριο παρέκκλισης από το benchmark π.χ $\pm 25\%$ και μέσα στο όριο αυτό μπορεί να κινηθεί ο διαπραγματευτής προκειμένου να μεγιστοποιήσει τα κέρδη της επιχείρησης με την ανάληψη του σχετικού κινδύνου.

• Παθητική διαχείριση χαρτοφυλακίου (passive portfolio management) είναι η επενδυτική στρατηγική α) η οποία αναπαράγει πιστά ένα χαρτοφυλάκιο αναφοράς ή β) όταν αγοράζουμε χρεόγραφα τα οποία διακρατούμε σε απεριόριστο χρόνο ή στην περίπτωση των ομολόγων σταθερού εισοδήματος μέχρι τη λήξη τους (yield to maturity) οπότε αυτά δεν αποτιμούνται και κατά συνέπεια δεν υπόκεινται στον κίνδυνο μη πραγματοποιηθείσών ζημιών που άγονται στα αποτελέσματα χρήσεως. Με τον τρόπο αυτό αναλαμβάνονται λιγότεροι κίνδυνοι αλλά και δεν αναμένονται μεγάλες αποδόσεις.

ActiveMQ = ένα λογισμικό που αναπτύχθηκε από το Ίδρυμα Λογισμικού Απάς (Apache Software Foundation). Είναι ένας διαμεσολαβητής μηνυμάτων ανοικτής πηγής ο οποίος εγκαθιστά πλήρως την Υπηρεσία Μηνυμάτων Τζάβα (Java Message Service 1.1, JMS). Παρέχει χαρακτηριστικά επιχειρήσεων (Enterprise Features) όπως π.χ τεχνικές συσπείρωσης ηλεκτρονικών υπολογιστών και διακομιστών (clustering), αποθήκευση πολλαπλών μηνυμάτων, δυνατότητα χρήσης οποιασδήποτε βάσης δεδομένων και κρυφή μνήμη (cache). Εκτός από τη Java το ActiveMQ μπορεί να χρησιμοποιηθεί και από το .NET[2], το C/C++[3] ή το Delphi ή από τις γλώσσες προγραμματισμού Perl, Python, PHP και Ruby μέσω διαφόρων διαγλωσσικών πελατών (Cross Language Clients) για να συνδεθεί με πολλά πρωτόκολλα επικοινωνίας και πλατφόρμες που περιλαμβάνουν αρκετά ενσύρματα πρωτόκολλα επικοινωνίας πέραν του ίδιου πρωτοκόλλου που καλείται OpenWire.

Addendum = προσάρτημα, παράρτημα. Ένα συμπληρωματικό κείμενο που συνοδεύει μία σύμβαση και το οποίο περιέχει συνήθως λεπτομερή τιμολόγηση, πίνακες και επεξηγήσεις των όρων της κύριας σύμβασης. Σε μερικές περιπτώσεις δύναται να τροποποιεί το αρχικό κείμενο της σύμβασης. Σημαίνει και το προσάρτημα μεταβιβάσιμων τίτλων όπως η συναλλαγματική, το γραμμάτιο σε διαταγή και η ονομαστική μετοχή όπου αναγράφονται οι οπισθογραφήσεις όταν έχει εξαντληθεί ο χώρος στο κύριο σώμα του τίτλου.

Add-on = επιπρόσθετο. Υλικό (hardware) ή λογισμικό (software) που προστίθεται στον υπάρχοντα εξοπλισμό ενός Η/Υ για να βελτιώσει την απόδοσή του ή να επεκτείνει τις λειτουργίες του. Για παράδειγμα, ο πρόσθετος εξοπλισμός (add-on) αφορά κάρτες ήχου, δικτύου ή τηλεόρασης, επιτάχυνση γραφικών σχημάτων, διαμορφωτές (modems), ενίσχυση μνήμης, διασύνδεση και πύλες παιχνιδιών.

Adjustable Rate Mortgage, ARM = ενυπόθηκο στεγαστικό ομόλογο με αναπροσαρμοζόμενο επιτόκιο. Το επιτόκιο προσαρμόζεται στη διάρκεια της ζωής του ομολόγου σύμφωνα με την κίνηση π.χ της απόδοσης του εντόκου γραμματίου του δημοσίου ή του prime rate ή ενός δείκτη (π.χ του LIBOR) προκειμένου να το φέρει στο επίπεδο της αγοράς. Ο εκδότης του ομολόγου προστατεύεται συνήθως με ένα ανώτατο επιτόκιο (ceiling). Στην αρχή της διάρκειας της ζωής του ομολόγου, το επιτόκιο του ARM είναι χαμηλότερο από ότι αυτό των ομολόγων σταθερού εισοδήματος ενώ στη συνέχεια εξαρτάται από την κίνηση του δείκτη στο οποίο είναι προσδεμένο.

Administered, fixed and floating interest rates = διοικητικά, σταθερά και κυμαινόμενα επιτόκια.

■ **Administered interest rates** = διοικητικά καθοριζόμενα επιτόκια. Μεταβάλλονται ανά πάσα στιγμή και σε οποιοδήποτε ποσοστό από την τράπεζα ή άλλο υπόχρεο για την πληρωμή με βάση νομική ή συμβατική ευχέρεια όπως για παράδειγμα τα επιτόκια ταμειευτηρίου.

■ **Fixed interest rates** = σταθερά επιτόκια. Είναι αυτά τα οποία δεν μπορούν να μεταβληθούν μονομερώς αλλά μόνο μετά από συμφωνία όλων των αντισυμβαλλόμενων.

■ **Floating interest rates** = κυμαινόμενα επιτόκια. Μεταβάλλονται ανάλογα με τη διακύμανση του δείκτη που έχει συμφωνηθεί σαν βάση υπολογισμού όπως για παράδειγμα + 1% επί του Euribor ή + 0,70% επί του MRO της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας (ΕΚΤ). Εάν αυξηθεί ή μειωθεί το επιτόκιο Euribor ή το επιτόκιο των πράξεων κύριας αναχρηματοδότησης της ΕΚΤ ανάλογα αυξάνεται ή μειώνεται και το κυμαινόμενο επιτόκιο π.χ του στεγαστικού δανείου.

Administered price = τρόπος τιμολόγησης με βάση τον οποίο η τιμή πώλησης καθορίζεται από τον παραγωγό ενώ η ποσότητα που πρέπει να παραχθεί καθορίζεται από τις δυνάμεις της αγοράς.

ADSL (Asymmetric Digital Subscriber Line) = βλέπετε όρο DSL.

Ad Valorem = λατινικός όρος που σημαίνει «σύμφωνα με την αξία». Για παράδειγμα, κάθε φόρος, δασμός, τέλος ή άλλη επιβάρυνση εφαρμόζεται σαν εκατοστιαίο ποσοστό (%) επί της αξίας ενός αγαθού ή υπηρεσίας.

Adverse selection = δυσμενής επιλογή. Αναφέρεται στη διαδικασία της αγοράς στην οποία τα δυσμενή αποτελέσματα οφείλονται στην ασύμμετρη πληροφόρηση μεταξύ αγοραστών και πωλητών και εξ αιτίας της οποίας μπορούν να επιλεγούν ελαττωματικά προϊόντα ή κακοί πελάτες. Μία τράπεζα που χωρίς αξιολόγηση θέτει μία τιμή για όλους τους πελάτες της, διατρέχει τον κίνδυνο να επιλέξει τους χειρότερους πελάτες από άποψη φερεγγυότητας, δραστηριότητας και κερδοφορίας. Στην αγορά μετοχών, ο κίνδυνος της δυσμενούς επιλογής υλοποιείται όταν κάποιος συναλλάσσεται με πρόσωπα ή επιχειρήσεις τις οποίες δεν γνωρίζει. Η συναλλαγή συνήθως παράγει ένα ασύμμετρο premium για τον αγοραστή ή τον πωλητή εάν ο ένας αντισυμβαλλόμενος έχει περισσότερη ή καλύτερη πληροφόρηση από τον άλλο όπως για τη φερεγγυότητα, τη ρευστότητα και γενικά τις προοπτικές και την οικονομική κατάσταση της επιχείρησης και την εξέλιξη της μετοχής της. Χαρακτηριστική είναι και η περίπτωση του insider trading που πραγματοποιείται με βάση εμπιστευτικές πληροφορίες που προέρχονται παράνομα από το εσωτερικό της επιχείρησης. Στις ασφαλιστικές επιχειρήσεις, δυσμενής επιλογή ενδέχεται να υπάρξει εάν δεν αξιολογηθούν τα χαρακτηριστικά των υποψηφίων πελατών και η ασφαλιστική εταιρία γνωρίζει λιγότερα από τον υποψήφιο πελάτη ο οποίος μπορεί να αποκρύψει π.χ μια σοβαρή ψυχοσωματική ασθένεια. Στην ασφάλεια ζωής και υγείας εάν επιλεγούν σαν πελάτες άρρωστοι άνθρωποι τότε θα καταγραφεί ένας μεγάλος αριθμός απαιτήσεων και η ασφαλιστική εταιρία θα κινδυνεύσει με κατάρρευση. Για να αποτραπεί ο κίνδυνος αυτός, πρέπει οι υποψήφιοι αγοραστές μιας ασφάλειας ζωής να περάσουν πρώτα από πλήρεις ιατρικές εξετάσεις οπότε οι πλέον άρρωστοι θα απορριφθούν ή ένα αριθμός αυτών θα επιβαρυνθεί με μεγάλο ασφάλιστρο ενώ ο μεγαλύτερος αριθμός των πελατών που θα επιλεγούν πρέπει να είναι υγιής ώστε το ποσό των εισφορών αυτών να είναι μεγαλύτερο από το ποσό των εκταμιεύσεων για την ικανοποίηση απαιτήσεων.

Affidavit = γραπτή δήλωση που υπογράφεται ενόρκως παρουσία μαρτύρων και βεβαιώνει ένα γεγονός ή μια απαίτηση και ιδιαίτερα την κυριότητα επί χρεογράφων. Η ένορκη βεβαίωση υπογράφεται συνήθως ενώπιον συμβολαιογράφου. Affidavit of loss είναι μία ένορκη βεβαίωση που περιγράφει τις περιστάσεις και τις ιδιαιτερότητες κάτω από τις οποίες χάθηκαν ομόλογα. Αυτή η δήλωση απώλειας είναι απαραίτητη προκειμένου να αντικατασταθούν τα ομόλογα.

Affinity Card = κάρτα στενών σχέσεων. Είναι μία πιστωτική κάρτα που εκδίδεται από τράπεζα ή μία εταιρία έκδοσης καρτών σε συνεργασία με μία επαγγελματική ένωση, ένα σωματείο, ένα σύλλογο, ή ένα μη κερδοσκοπικό οργανισμό και απευθύνεται κύρια στα μέλη τους τα οποία έχουν ένα κοινό χαρακτηριστικό π.χ είναι φίλαθλοι μίας αθλητικής ομάδας, μέλη μιας επιστημονικής ή πολιτιστικής λέσχης, ταξιδιώτες αεροπορικής εταιρίας κλπ.

African Development Bank Group = όμιλος της Αφρικανικής Τράπεζας Ανάπτυξης (AfDB). Ιδρύθηκε το 1964 από την AfDB για να συνδράμει τα φτωχότερα ανεξάρτητα αφρικανικά κράτη μέσω της παροχής δανείων και τεχνικής βοήθειας. Έχει την έδρα του στο Αμππιτζάν της Ακτής Ελεφαντόδοντος.

► Έχει 77 κράτη μέλη: 53 είναι τα περιφερειακά κράτη μέλη της Αφρικής (Regional Member Countries, RMC):

Αλγερία • Αγκόλα • Μπενίν • Μποτσουάνα • Μπουρκίνα-Φάσο • Μπουρούντι • Καμερούν • Κάπε- Βέρντε • Δημοκρατία της Κεντρικής Αφρικής • Τσαντ • Κομόρος • Κονγκό • Ακτή Ελεφαντοστού • Λαϊκή Δημοκρατία του Κονγκό • Τζιμπουτί • Αίγυπτος • Ερυθραία • Ισημερινή Γουινέα • Αιθιοπία • Γκαμπόν • Κάμπια • Γκάνα • Δημοκρατία της Γουινέας • Γουινέα-Μπισσάου • Κένυα • Λεσόθο • Λιβερία • Λιβύη • Μαδαγασκάρη • Μαλάουι • Μάλι • Μαυριτανία • Μαυρίκιος • Μαρόκο • Λαϊκή Δημοκρατία της Μοζαμβίκης • Ναμίμπια • Νίγηρας • Νιγηρία • Ρουάντα • Τόμπε και Πρίνσιπε • Σενεγάλη • Σεϋχέλλες • Σιέρα Λεόνε • Σομαλία • Νότιος Αφρική • Σουδάν • Σουαζιλάνδη • Τανζανία • Τόγκο • Τυνησία • Ουγκάντα • Ζάμπια • Ζιμπάμπουε)

24 είναι τα μη περιφερειακά κράτη μέλη της Αμερικής, Ευρώπης και Ασίας (**Non- Regional Member Countries**)

Αργεντινή • Αυστρία • Βέλγιο • Βραζιλία • Καναδάς • Κίνα • Δανία • Φινλανδία • Γαλλία • Γερμανία • Ινδία • Ιταλία • Ιαπωνία • Νότιος Κορέα • Κουβέιτ • Κάτω Χώρες • Νορβηγία • Πορτογαλία • Σαουδική Αραβία • Ισπανία • Σουηδία • Ελβετία • Ηνωμένο Βασίλειο • ΗΠΑ.

Ο όμιλος αποτελείται από:

1) African Development Bank, (AfDB). (Αφρικανική Τράπεζα Ανάπτυξης). Ιδρύθηκε το 1964 και άρχισε να λειτουργεί από το 1966. Έχει σαν μετόχους 53 χώρες της Αφρικής και 24 χώρες της Αμερικής, Ευρώπης και Ασίας.

► Οι κύριες δραστηριότητες της Τράπεζας είναι:

- παροχή δανείων και επενδύσεις στο μετοχικό κεφάλαιο εταιριών με σκοπό την οικονομική και κοινωνική πρόοδο των περιφερειακών κρατών μελών
- παροχή τεχνικής βοήθειας για την προετοιμασία και την εκτέλεση αναπτυξιακών σχεδίων και προγραμμάτων
- προώθηση επενδύσεων και δημοσίων και ιδιωτικών κεφαλαίων για αναπτυξιακούς λόγους
- παροχή βοήθειας για το συντονισμό αναπτυξιακών πολιτικών και σχεδίων των περιφερειακών κρατών μελών
- παρακολούθηση των εθνικών και πολυεθνικών σχεδίων και προγραμμάτων που προωθούν την περιφερειακή ολοκλήρωση.

► Το κεφάλαιο της Αφρικανικής Τράπεζας Ανάπτυξης ανέρχεται σε 33 δισεκατομμύρια δολάρια ΗΠΑ και κατέχεται κατά τα δύο τρίτα από τα περιφερειακά κράτη μέλη και κατά το ένα τρίτο από τα μη περιφερειακά κράτη μέλη. Οι πόροι της Τράπεζας προέρχονται από τις αρχικές και τις συμπληρωματικές εισφορές των μετόχων και δάνεια στην ελεύθερη αγορά. Δανείζει με κυμαινόμενο επιτόκιο με στόχο να καλύψει στα περιφερειακά κράτη μέλη τους τομείς της γεωργίας, των υπηρεσιών κοινής ωφέλειας, των μεταφορών, της βιομηχανίας, της υγείας και εκπαίδευσης και συνδυασμένους τομείς όπως τα σχέδια για τη μείωση της φτώχειας, τη διαχείριση του περιβάλλοντος και την εθνική οικονομική διαχείριση.

► Η Τράπεζα διοικείται από α) το Συμβούλιο των Διοικητών που αποτελείται από τον Πρόεδρο και ένα διοικητή από κάθε κράτος μέλος και β) το Συμβούλιο των Διευθυντών που αποτελείται από 18 Εκτελεστικούς Διευθυντές εκ των οποίων 12 προέρχονται από τα περιφερειακά κράτη μέλη και 6 από τα μη περιφερειακά κράτη μέλη. Η Τράπεζα έχει 904 υπαλλήλους.

2) The African Development Fund, ADF (Ταμείο Αφρικανικής Ανάπτυξης). Ιδρύθηκε το 1972 και άρχισε να λειτουργεί το 1974 έχοντας σαν μέλη την Αφρικανική Τράπεζα Ανάπτυξης και τα 24 μη περιφερειακά κράτη μέλη. Έχει σαν πόρους τις εισφορές των μελών της που αυξάνονται περιοδικά. Το Ταμείο χρηματοδοτεί σχέδια, την παροχή τεχνικής βοήθειας και σπουδές. Τα δάνεια που παρέχει είναι άτοκα αλλά επιβαρύνονται με λειτουργικά έξοδα 0,75% και προμήθεια 0,50% ενώ έχουν δεκαετή περίοδο χάριτος.

3) The Nigeria Trust Fund, NTF (Αμοιβαίο Κεφάλαιο της Νιγηρίας). Ιδρύθηκε από τη Κυβέρνηση της Νιγηρίας το 1976 αλλά διοικείται από την Αφρικανική Τράπεζα Ανάπτυξης και διαθέτει ένα κεφάλαιο ύψους 432 εκατ. δολαρίων ΗΠΑ. Δανείζει με επιτόκιο 4%, περίοδο χάριτος πέντε ετών και διάρκεια αποπληρωμής 25 ετών. Τα δάνεια κατευθύνονται στα φτωχότερα περιφερειακά κράτη μέλη της Αφρικανικής Τράπεζας Ανάπτυξης για την προώθηση του οικονομικού και κοινωνικού τους επιπέδου.

Agencies = χρεόγραφα εκδιδόμενα συνήθως από κυβερνητικούς οργανισμούς των ΗΠΑ ή από εταιρίες υπέρ των οποίων παρέχει την εγγύησή του το αμερικανικό δημόσιο. Έχουν απόδοση μικρότερη από τα έντοκα γραμμάτια και ομόλογα του θησαυροφυλακίου των ΗΠΑ και λήξη μέχρι 10 ετών.

Agency bonds = ομόλογα που εκδίδονται από κυβερνητικούς οργανισμούς των ΗΠΑ αν και ορισμένοι από αυτούς έχουν ήδη μερικά ιδιωτικοποιηθεί. Εκδότες είναι κύρια η Fannie Mae, η Freddie Mac, η Sallie Mae και οι Federal Home Loan Banks.

Agency = σύμφωνα με τη νομοθεσία της κυβέρνησης των ΗΠΑ είναι ένας κρατικός ή ημικρατικός οργανισμός με ετήσιο προϋπολογισμό τουλάχιστον 20.000.000 δολαρίων.

Agency pass-throughs = στεγαστικά ομόλογα των ΗΠΑ των οποίων το κεφάλαιο και οι τόκοι είναι εγγυημένοι μέσω της Government National Mortgage Association (Ginnie May), της Federal Home Loan Mortgage Corporation (Freddie Mac) και της Federal National Mortgage Association (Fannie May) (βλέπετε σχετικούς όρους).

Agent = πράκτορας, αντιπρόσωπος και γενικά οποιοδήποτε πρόσωπο που εκτελεί εργασίες για λογαριασμό τρίτου μετά από εξουσιοδότηση αυτού.

Aggregate Demand, AD = η συνολική ζήτηση. Είναι το ποσό της ζήτησης για τρέχοντα αγαθά και υπηρεσίες από όλους μαζί τους αγοραστικούς κλάδους της οικονομίας: νοικοκυριά, επιχειρήσεις, κυβέρνηση και αλλοδαπούς αγοραστές. Αναλυτικά, αποτελείται από τέσσερα συστατικά: δαπάνη καταναλωτών (consumer spending, C), επένδυση (investment, I), δαπάνη κυβέρνησης (government spending, G) και δαπάνη για εξαγωγές (expenditure on export, X) μείον κάθε δαπάνη για εισαγωγές αγαθών και υπηρεσιών (expenditure on imports of goods and services, M). Επόμενα, η συνολική ζήτηση (AD) εξάγεται από τον τύπο $AD = C + I + G + X - M$. Η καμπύλη συνολικής ζήτησης (aggregate demand curve) μετρά τη ζήτηση για το συνολικό προϊόν σε κάθε αξία του συνολικού επιπέδου των τιμών.

Aggregates = τα συνολικά οικονομικά μεγέθη με τα οποία ασχολείται η μακροοικονομική π.χ. γενικό επίπεδο τιμών, συνολικό εισόδημα, συνολική αποταμίευση κλπ.

ALAP, as late as possible = όσο το δυνατόν αργότερα. Όρος για τις δραστηριότητες που πρέπει να ξεκινήσουν όσο το δυνατόν αργότερα στη διάρκεια της κατασκευής ενός έργου. Χρησιμοποιείται κύρια στα έργα πληροφορικής (IT projects) όπου για παράδειγμα η παλινδρομική δοκιμή (regression test) είναι το τελευταίο στάδιο της διαδικασίας των δοκιμών της εισαγωγής ενός πληροφοριακού συστήματος ή της αναβάθμισης αυτού και πρέπει να αρχίσει μόνο και όταν διορθωθούν όλες οι ατέλειες που ανιχνεύονται στις μοναδιαίες δοκιμές (unit tests).

Algorithm = αλγόριθμος. Μία διαδικασία ή ένας τύπος για την επίλυση ενός προβλήματος. Ένα πρόγραμμα Η/Υ μπορεί να ιδωθεί σαν ένας επεξεργασμένος αλγόριθμος που περιέχει πολλούς μικρότερους αλγόριθμους. Οι γλώσσες προγραμματισμού αποτελούν στην ουσία μέσα για την επίλυση αλγορίθμων. Στα μαθηματικά και στην επιστήμη των Η/Υ συνήθως σημαίνει ένα μικρό πρόγραμμα που υποστηρίζει μία συγκεκριμένη λειτουργικότητα ή επιλύει ένα πρόβλημα. Χρησιμοποιείται και στον μετατροπέα (converter) που δείχνει ένα χρηματικό ποσό στο αποσυρόμενο εθνικό νόμισμα και σε ευρώ ή σε οποιοδήποτε άλλο ζεύγος νομισμάτων. Στα συστήματα πληρωμών και διακανονισμών είναι η μαθηματική μέθοδος που παρέχει π.χ μία άνετη, γρήγορη και φιλική για τη ρευστότητα σειρά αναμονής (payment queue) όπως όταν κατευθύνει τις ροές των προς συμψηφισμό πληρωμών σε λογαριασμούς ή όταν εφαρμόζεται για να εξασφαλίσει την εμπιστευτικότητα, την ακεραιότητα και την αυθεντικότητα των δεδομένων.

alias = ψευδώνυμο. Ένα όνομα ή ετικέτα που χρησιμοποιείται σαν εναλλακτικός τρόπος αναφοράς σε κάποιο αρχείο ή άτομο. Συνήθως, χρησιμοποιείται για την ονομασία ενός λογαριασμού ηλεκτρονικού ταχυδρομείου. Για παράδειγμα, το ψευδώνυμο ομάδας "Μάρκετινγκ" θα μπορούσε να χρησιμοποιηθεί για την αποστολή ενός μηνύματος ηλεκτρονικού ταχυδρομείου σε όλους τους εργαζόμενους του τμήματος Μάρκετινγκ. Το alias χρησιμοποιείται συχνά στα μηνύματα Email για την παροχή πληροφόρησης σε μέλη επιτροπών ή ομάδων εργασίας. Το alias σημαίνει και το όνομα ενός συστήματος Η/Υ που εμφανίζεται με άλλο όνομα με σκοπό την προστασία των περιεχομένων από μη εξουσιοδοτημένα πρόσωπα.

Allotment = κατανομή. Ο όρος χρησιμοποιείται στην περίπτωση υπερκάλυψης μέσω προσφορών μιας νέας έκδοσης χρεογράφων, οπότε ακολουθεί η κατανομή των χρεογράφων στους επενδυτές συνήθως αναλογικά (pro rata) μη αποκλειόμενης και της θέσπισης ενός ανωτάτου ορίου ανά επενδυτή.

Alpha = μία μέτρηση της επηρεαζόμενης από τον κίνδυνο απόδοσης που χρησιμοποιείται συνήθως στα ομόλογα και τα αμοιβαία κεφάλαια. Άλλως, είναι ο συντελεστής που μετρά τη διαφορά μεταξύ των πραγματικών αποτελεσμάτων ενός κεφαλαίου και των αποτελεσμάτων που ένα μέσο κεφάλαιο με το ίδιο βήτα (beta, βλέπε όρο) και στην ίδια κατηγορία θα όφειλε στατιστικά να επιτύχει.

• Ένα θετικό Άλφα είναι η υπεραπόδοση του επενδυτή που ανέλαβε κίνδυνο αντί να δεχτεί τη συνήθη απόδοση της αγοράς. Εάν ο μέσος όρος της απόδοσης ενός χρεογράφου ή ενός

χαρτοφυλακίου είναι ανώτερος από τον αναμενόμενο σύμφωνα με τον κίνδυνο της αγοράς, η αξία του Άλφα είναι θετική. Στην αντίθετη περίπτωση είναι αρνητική.

• Ο τύπος για το Άλφα είναι: $[(\text{ποσό του } y) - (b) (\text{ποσό του } x)] / n$, όπου n = αριθμός παρατηρήσεων (36 μήνες), β = beta του κεφαλαίου, χ = ποσοστό απόδοσης για την αγορά, y = ποσοστό απόδοσης για το κεφάλαιο. Για παράδειγμα, εάν ένα αμοιβαίο κεφάλαιο έχει απόδοση 25% και το βραχυπρόθεσμο επιτόκιο είναι 5%, η υπεραπόδοση είναι $25-5=20\%$. Κατά τη διάρκεια της ίδιας περιόδου, η υπεραπόδοση της αγοράς είναι 9%. Ας υποθέσουμε ότι το beta του αμοιβαίου κεφαλαίου είναι 2 (φέρει δηλαδή δύο φορές μεγαλύτερο κίνδυνο από ότι ο δείκτης Standard and Poor's). Με δεδομένη την αναμενόμενη υπεραπόδοση ο κίνδυνος είναι $2 \times 9\% = 18\%$. Η πραγματική υπεραπόδοση είναι 20%. Κατά συνέπεια το Άλφα είναι 2% ή 200 εκατοστιαίες μονάδες.

• Σταθμισμένο Άλφα (weighted Alpha) είναι η μέτρηση που δείχνει πόσο αυξήθηκε ή μειώθηκε η αξία ενός αποθέματος χρεογράφων σε μια συγκεκριμένη περίοδο, συνήθως ενός έτους. Η μέτρηση δίνει μεγαλύτερο βάρος στην πρόσφατη δραστηριότητα και λιγότερο στη δραστηριότητα του παρελθόντος χρόνου. Εάν το απόθεμα ανεβεί μέσα σε ένα διάστημα θα έχει ένα θετικό σταθμισμένο Άλφα. Μία αμετάβλητη τιμή του αποθέματος έχει ένα μικρό σταθμισμένο Άλφα και ένα απόθεμα του οποίου η τιμή έπεσε μέσα σε μια χρονική περίοδο έχει ένα αρνητικό σταθμισμένο Άλφα.

Alternative assets = εναλλακτικά περιουσιακά στοιχεία. Ο όρος περιλαμβάνει τα μη παραδοσιακά στοιχεία μιας επιχείρησης όπως ιδιωτικούς μετοχικούς τίτλους (private equity), κεφάλαια υψηλού επιχειρηματικού κινδύνου (venture capital), κεφάλαια αντιστάθμισης κινδύνου (hedge funds) και ακίνητη περιουσία (real estate). Πρόκειται για περιουσιακά στοιχεία η διαχείριση των οποίων ενέχει υψηλό κίνδυνο αλλά στη θεωρία μπορεί να προσφέρει και υψηλά κέρδη στην επιχείρηση.

American Depository Receipt, ADR = απόδειξη κατάθεσης της αμερικανής αγοράς, εγγεγραμμένη στα μητρώα της εποπτικής αρχής των ΗΠΑ Securities and Exchange Commission, SEC (Επιτροπή Χρεογράφων και Χρηματιστηρίου). Πρόκειται για ονομαστικό και διαπραγματεύσιμο τίτλο εκδιδόμενο στις ΗΠΑ που αντιπροσωπεύει μία συμμετοχή στο μετοχικό κεφάλαιο μιας μη αμερικανικής επιχείρησης. Οι κάτοχοι αυτού έχουν τα ίδια εταιρικά και μερισματικά δικαιώματα όπως οι άλλοι μέτοχοι.

American Express Cards = κάρτες της τράπεζας American Express. Η πρώτη κάρτα διευκολύνσεων (charge card) εκδόθηκε το 1958. Σε πέντε χρόνια, η American Express είχε εκδώσει 1.000.000 κάρτες για χρήση σε 85.000 καταστήματα και στη συνέχεια επεκτάθηκε στο εξωτερικό όπου εξέδωσε κάρτες σε τοπικό νόμισμα. Ακολούθησε μία στρατηγική εξαγορών για να επιτευχθεί το 1986 ένα κέρδος ρεκόρ του ενός δισεκατομμυρίων δολαρίων ΗΠΑ. Σήμερα, η American Express εκδίδει ένα πλήθος καρτών διευκόλυνσης, πιστωτικών, επιχειρηματικών, σπουδαστικών, αθλητικών καρτών και καρτών προπληρωμής.

Amortisation = 1) η αποπληρωμή του χρέους σε περιοδικές τοκοχρεολυτικές δόσεις σε μια συγκεκριμένη χρονική περίοδο. Οι δεδουλευμένοι τόκοι και η διαφορά υπέρ το άρτιο προστίθενται στο κεφάλαιο αυξάνοντας το χρέος. Για παράδειγμα, εάν ένα ομόλογο τη στιγμή της προεξόφλησης φέρει τιμή μεγαλύτερη (πχ 103) της τιμής έκδοσης (par value 100), η διαφορά (premium) αποσβένεται. Αρνητική απόσβεση (negative amortisation) είναι η αποπληρωμή χρέους με περιοδικές πληρωμές που είναι ανεπαρκείς για την πλήρη απόσβεση του δανείου **2)** στη λογιστική είναι η απόσβεση των κεφαλαιουχικών δαπανών σε ένα συγκεκριμένο χρονικό διάστημα δηλαδή η διαχρονική υποτίμηση των στοιχείων ενεργητικού που επηρεάζει τα αποτελέσματα χρήσεως. Είναι ένας τρόπος μέτρησης της απόσβεσης της αξίας ενός περιουσιακού στοιχείου με μεγάλη διάρκεια ζωής όπως π.χ εξοπλισμού, αυτοκινήτων και κτιρίων. Η πιο γνωστή μέθοδος είναι η απόσβεση ευθείας γραμμής (straight-line amortisation) σύμφωνα με την οποία η απόσβεση γίνεται γραμμικά (σε ισόποσες δόσεις) κατά τη διάρκεια συγκεκριμένης χρονικής περιόδου.

Analog and digital lines = αναλογικές και ψηφιακές γραμμές.

■ Αναλογική γραμμή (analog line) είναι ένα τηλεπικοινωνιακό σήμα του οποίου η βασική συχνότητα τροποποιείται για να διευρύνει τη δύναμη του σήματος και να προσθέτει πληροφορίες στο σήμα. Το ραδιόφωνο και παλιότερα όλες οι γραμμές τηλεφώνου χρησιμοποιούσαν αναλογικές γραμμές.

■ Ψηφιακή γραμμή (digital line) είναι η μοντέρνα ηλεκτρονική τεχνολογία που αύξησε εντυπωσιακά την ικανότητα μετάδοσης και υιοθετήθηκε από τη τηλεφωνία και την τεχνική μετάδοσης μέσω δορυφόρων και οπτικών ινών. Μεταδίδει δεδομένα με δύο τρόπους: θετικό, που αντιπροσωπεύεται από τον αριθμό 1 και β) αρνητικό με τον αριθμό 0.

Anchor / Pegging currency = νόμισμα-άγκυρα ή νόμισμα πρόσδεσης είναι το ισχυρό νόμισμα στο οποίο προσδένεται η ισοτιμία άλλου νομίσματος προκειμένου να εξασφαλισθεί η σταθερότητα και η αξιοπιστία αυτού. Νόμισμα-άγκυρα ήταν το δολάριο ΗΠΑ για τις αναπτυσσόμενες χώρες της Ν.Α. Ασίας πριν και μετά την κρίση του 1998, το γερμανικό μάρκο για πολλές χώρες της Ε.Ε. πριν από την εισαγωγή του ευρώ ή τώρα το ευρώ για ορισμένες χώρες της Ευρώπης εκτός Ε.Ε, ή της Αφρικής.

Ancillary system = επικουρικό σύστημα. Ο όρος χρησιμοποιείται κύρια στα συστήματα πληρωμών με την ευκαιρία της μετάβασης σε πιο προηγμένα τεχνολογικά συστήματα πληρωμών και διακανονισμών. Τα μέχρι τότε συστήματα όπως τα παραδοσιακά γραφεία συμψηφισμού (clearing houses), τα συστήματα λιανικών πληρωμών (retail payment systems), τα συστήματα πληρωμών σε συνάλλαγμα (FX systems), τα συστήματα της αγοράς χρήματος (money market systems) και τα συστήματα διακανονισμού χρεογράφων (securities settlement systems) εφόσον δεν καταργούνται και αντικαθίστανται από τη νέα πλατφόρμα οφείλουν να διασυνδεθούν με αυτή και να ορισθούν οι όροι της λειτουργίας των. Για παράδειγμα το νέο ηλεκτρονικό σύστημα πληρωμών του Ευρωσυστήματος TARGET2 διασυνδύεται με τα υφιστάμενα επικουρικά συστήματα που μετά από μία μεταβατική περίοδο θα διακανονίζουν τα ημερήσια υπόλοιπά τους στο μηχανισμό πληρωμών της ενιαίας κοινής πλατφόρμας.

Annualize = ετησιοποιώ ή μετατρέπω κάτι σε ετήσιο στοιχείο. Για παράδειγμα, εάν τα καθαρά κέρδη μιας επιχείρησης ανήλθαν το πρώτο τρίμηνο του έτους 2006 σε 50.000 ευρώ και υπολογισθούν σε ετήσια βάση θα είναι υποθετικά 200.000 ευρώ (50.000 x 4 τρίμηνα) ή εάν το σταθερό μηνιαίο επιτόκιο ενός δανείου είναι 0,5%, ετήσια θα είναι σε πραγματική βάση 6% (0,5% x 12 μήνες).

Annual Percentage Rate, APR = το ετήσιο ποσοστιαίο επιτόκιο. Είναι το πραγματικό κόστος ενός δανείου εκφραζόμενο σε ετήσιο ποσοστό. Περιλαμβάνει την πληρωμή των τόκων, την αποπληρωμή του εναπομείναντος κεφαλαίου, την ασφάλιση του δανείου, τις καταστάσεις παρακολούθησης της πίστωσης και τις προμήθειες έκδοσης και αποτίμησης του δανείου.

Annuity = ετήσια πρόσοδος, ράντα. Μία σειρά πληρωμών σταθερού ποσού που καταβάλλονται σε τακτικά χρονικά διαστήματα μέσα στο χρόνο, όπως οι συντάξεις, οι παροχές των ασφαλιστικών οργανισμών και οι τόκοι των καταθέσεων.

Anti-Virus = πρόγραμμα που ανιχνεύει ιούς στη μνήμη και τους δίσκους – οδηγούς ενός Η/Υ ή κωδικούς για τους οποίους υπάρχει υποψία ότι μπορεί να είναι ιοί. Στην περίπτωση που εντοπίσει ιούς ή τους εξουδετερώνει ή διαγράφει το μολυσμένο φάκελο ή τον θέτει σε απομόνωση οπότε στην περίπτωση αυτή θα αποφασίσει ο χρήστης για τις περαιτέρω ενέργειες.

APEC (Asia-Pacific Economic Cooperation) = η Οικονομική Συνεργασία Ασίας - Ειρηνικού. Συστάθηκε το 1989 και το 1993 απέκτησε τη Γραμματεία της με έδρα τη Σιγκαπούρη. Οι βασικός στόχος της οργάνωσης είναι η εγκαθίδρυση μιας οικονομικής ζώνης ελεύθερου εμπορίου και επενδύσεων μέχρι το 2010 για τις αναπτυσσόμενες οικονομίες και μέχρι το 2020 για τις υπό ανάπτυξη οικονομίες. Για την επίτευξη του σκοπού αυτού τέθηκαν τρεις πυλώνες συνεργασίας: α) απελευθέρωση εμπορίου και επενδύσεων β) επιχειρηματική διευκόλυνση και γ) οικονομική και τεχνική συνεργασία. Το 2004, ο APEC είχε 21 κράτη μέλη: Αυστραλία, Μπρούναι, Καναδάς, Χιλή, Κίνα, Χονγκ Κονγκ, Ινδονησία, Ιαπωνία, Νότιος Κορέα, Μαλαισία, Μεξικό, Νέα Ζηλανδία, Παπούα Νέα Γουϊνέα, Περού, Φιλιππίνες, Ρωσία, Σιγκαπούρη, Κινεζική Ταϊπέι (Ταϊβάν), Ταϊλάνδη, ΗΠΑ και Βιετνάμ.

API - Application Programming Interface = εφαρμογή προγραμματισμένης διασύνδεσης. Επιτρέπει στους προγραμματιστές των Η/Υ να έχουν πρόσβαση στη λειτουργικότητα των προκατασκευασμένων λογισμικών. Καθορίζει τη δομή και τις κλήσεις των στοιχείων. Τα APIs

των δικτύων είναι σημεία εισόδου σε βιβλιοθήκες (libraries) που εφαρμόζουν τα πρωτόκολλα δικτύων και μετάδοσης στοιχείων. Παραδοσιακά, τα πρώτα δικτυακά APIs εισάγονταν με βιβλιοθήκες socket (βλέπε όρο). Τα Berkeley sockets και τα Windows Sockets (Winsock) APIs ήσαν ευρέως διαδεδομένα για πολλά χρόνια. Πρόσφατα, τα δικτυακά APIs της Java όπως οι servlets και τα Web APIs όπως το XML-RPC (βλέπε όρο) άρχισαν να επικρατούν σαν τα νέα πρότυπα δικτυακού προγραμματισμού.

Application Service Provider, ASP = παροχέας υπηρεσιών λογισμικών εφαρμογών. Ένας ASP διαχειρίζεται, για λογαριασμό των πελατών του, εφαρμογές λογισμικού πάνω σε δικά του μηχανογραφικά συστήματα που βρίσκονται στις εγκαταστάσεις του. Ο πελάτης συνδέεται εξ αποστάσεως με τις εφαρμογές αυτές μέσω ιδιωτικής τηλεπικοινωνιακής γραμμής ή μέσω δημόσιων δικτύων όπως του Internet.

Appraisal = μία εκτίμηση της αξίας της ιδιοκτησίας που πραγματοποιείται από ένα εξειδικευμένο πρόσωπο ή σε ορισμένες χώρες από τους ορκωτές εκτιμητές.

A priori and a posteriori = λατινικοί όροι που χρησιμοποιούνται ευρύτατα και στις άλλες γλώσσες και ιδιαίτερα στην οικονομική και χρηματοοικονομική. A priori σημαίνει «εκ των προτέρων» δηλαδή η παράθεση των λόγων για την υιοθέτηση αρχών που θα οδηγήσουν σε επίλυση προβλήματος ή θα προβλέψουν μελλοντικά γεγονότα. A posteriori σημαίνει «εκ των υστέρων» δηλαδή η παράθεση αρχών και συμπερασμάτων για την ανάλυση φαινομένων ή πρακτικών του παρελθόντος.

Arbitrage = πρόκριση συναλλάγματος. Η αγορά συναλλάγματος σε μία αγορά και η πώληση σε άλλο αντισυμβαλλόμενο της ίδιας ή συνήθως διαφορετικής αγοράς. Με την τεχνική αυτή επιδιώκεται η ικανοποίηση αναγκών σε συγκεκριμένο νόμισμα π.χ. αγοράζουμε ιαπωνικά γεν έναντι ευρώ προκειμένου να εξοφλήσουμε μία υποχρέωσή μας σε γεν ή/και ταυτόχρονα η καταγραφή κερδών που βασίζεται στη διαφορά των τιμών μεταξύ των πράξεων αγοράς και πώλησης ή/και στη διαφορά των τιμών σε διαφορετικές αγορές. Η τεχνική αυτή μπορεί να χρησιμοποιηθεί και στις αγοραπωλησίες εμπορευμάτων, ομολόγων, μετοχών και μέσων της χρηματαγοράς για να εκμεταλλευθεί τη διαφορά τιμών ή/και επιτοκίων. Για παράδειγμα, όταν η μετοχή μιας πολυεθνικής εταιρίας διαπραγματεύεται ταυτόχρονα σε δύο χρηματιστήρια (π.χ της Νέας Υόρκης και του Λονδίνου) και τη δεδομένη στιγμή στο ένα η τιμή διαμορφώνεται σε 10 δολάρια και στο άλλο στο ισότιμο των 12 δολαρίων, θα αγοράσουμε την μετοχή από το χρηματιστήριο στο οποίο πωλείται φθηνότερα και θα την πωλήσουμε στο χρηματιστήριο στο οποίο πωλείται ακριβότερα. Σε κάθε περίπτωση αγοράζεται και πωλείται το ίδιο χρηματοοικονομικό μέσο. Κέρδος προκύπτει όταν η διαφορά των τιμών ή ισοτιμιών είναι μεγαλύτερη από τον συναλλαγματικό κίνδυνο συν τα έξοδα της συναλλαγής. Όταν στην τεχνική αυτή εμπλέκονται ταυτόχρονα τρεις διαφορετικές αγορές, τότε μιλάμε για τριγωνική πρόκριση συναλλάγματος (triangular arbitrage).

Arbitrage bond = ένα χρεωστικό ομόλογο που εκδίδεται από μία δημοτική αρχή πριν από τη λήξη ενός υπάρχοντος ομολόγου με μεγαλύτερο επιτόκιο. Το κεφάλαιο και οι τόκοι του χρεωστικού ομολόγου χαμηλού επιτοκίου επενδύονται σε χρεόγραφα του θησαυροφυλακίου μέχρι την ημέρα αποπληρωμής του ομολόγου με το μεγαλύτερο επιτόκιο.

Arithmetic mean = αριθμητικός μέσος όρος ή απλά mean (μέσος). Υπολογίζεται με την προσθήκη μιας σειράς αξιών και τη διαίρεση του συνόλου με τον αριθμό των αξιών.

Arm's length principle = η αρχή του ελεύθερου ανταγωνισμού. Είναι μία γενική αρχή δημόσιας πολιτικής σε μια ευρεία σειρά δημόσιων υποθέσεων που ισχύει στις περισσότερες πλουραλιστικές δημοκρατίες. Βασίζεται στο γενικό σύστημα των ελέγχων του κόστους και των δαπανών και θεωρείται, σύμφωνα με τους υποστηρικτές της, απαραίτητη για να αποφεύγεται η υπερβολική συγκέντρωση εξουσίας και δραστηριοτήτων στο δημόσιο τομέα της οικονομίας. Αντίθετα στην αρχή αυτή είναι τα συνδικάτα του δημόσιου τομέα. Για παράδειγμα, όσον αφορά την εκτύπωση των τραπεζογραμματίων ευρώ από την έναρξη των κοινών δημοπρασιών του Ευρωσυστήματος για την ποσόστωση των κεντρικών τραπεζών που δεν διαθέτουν δικό τους εργοστάσιο εκτύπωσης, ορίστηκε ότι οι κεντρικές τράπεζες που διαθέτουν δικό τους εργοστάσιο εκτύπωσης και θα θελήσουν να συμμετάσχουν στις δημοπρασίες της ΕΚΤ α) δεν δικαιούνται να χρηματοδοτούν το εργοστάσιο εκτύπωσης αυτών

ώστε να μην υπάρχουν άνισοι όροι ανταγωνισμού με τις ιδιωτικές εταιρίες εκτύπωσης τραπεζογραμματίων ευρώ και β) χάνουν την εθνική ποσόστωση εκτύπωσης. Την τελευταία διατηρούν μόνο οι κεντρικές τράπεζες που θα δηλώσουν ότι δεν επιθυμούν να συμμετάσχουν στις ενιαίες δημοπρασίες της ΕΚΤ και επόμενα έχουν δικαίωμα αποκλειστικά στην εκτύπωση της εθνικής ποσόστωσης των τραπεζογραμματίων ευρώ.

Artificial intelligence = τεχνητή νοημοσύνη. Ένας κλάδος της επιστήμης των ηλεκτρονικών υπολογιστών που εφοδιάζει τους Η/Υ με ικανότητα νοημοσύνης ανθρώπου. Ο όρος καθιερώθηκε το 1956 από τον Τζον Μακάρθου του Τεχνολογικού Ινστιτούτου της Μασαχουσέτης (MIT). Η τεχνητή νοημοσύνη περιλαμβάνει, μεταξύ άλλων, την απόδειξη θεωρημάτων, την αναγνώριση εικόνων, τη ρομποτική, την αναγνώριση φωνής, την κατανόηση και μετάφραση ξένων γλωσσών, τη συνδρομή σε ιατρικές εξετάσεις, τη θέση του ενός παίκτη σε ηλεκτρονικά παιχνίδια στα οποία ο συμπαίκτης είναι άνθρωπος, τη λήψη αποφάσεων σε τεχνικά θέματα όταν παρέχονται στον Η/Υ τα απαραίτητα στοιχεία.

ASAP, as soon as possible = όσο το δυνατόν συντομότερα. Ο όρος αφορά τις εργασίες που έχουν άμεση προτεραιότητα στα πλαίσια κατασκευής ενός έργου. Απαντάται συνήθως στα έργα πληροφορικής (IT projects) όπου για παράδειγμα καμία δραστηριότητα δεν πρέπει να αρχίσει εάν δεν εγκριθεί το έγγραφο καθορισμού του σχεδίου (Project Definition Document, PDD) και τα έγγραφο της έκτασης των αντικειμένων του σχεδίου (Scope Document, SD).

ASCII, American Standard Code for Information Interchange = αμερικανικός πρότυπος κώδικας για ανταλλαγή πληροφοριών. Είναι ένα κωδικοποιημένο σύνολο χαρακτήρων του λατινικού αλφάβητου όπως αυτό χρησιμοποιείται σήμερα στην αγγλική γλώσσα και σε άλλες ευρωπαϊκές γλώσσες. Χρησιμοποιεί 7 δυαδικά στοιχεία για την αναπαράσταση 128 αλφαβητικών και αριθμητικών χαρακτήρων, ειδικών συμβόλων και χαρακτήρων ελέγχου. Χρησιμοποιείται κύρια στους υπολογιστές και άλλες συσκευές τηλεπικοινωνίας για αναπαράσταση κειμένου, καθώς επίσης και για έλεγχο συσκευών που λειτουργούν με κείμενο. Οι εκτυπώσιμοι χαρακτήρες του ASCII (με κωδικούς από 32 μέχρι 126) είναι σε αριθμητική σειρά. Ο ASCII πρωτοδημοσιεύτηκε ως πρότυπο το 1963 από τον Αμερικανικό Οργανισμό Τυποποίησης (ASA), που αργότερα μετονομάστηκε σε ANSI. Υπάρχουν πολλές παραλλαγές του, αλλά η τρέχουσα πιο διαδεδομένη μορφή του είναι η ANSI X3.4-1986, τυποποιημένη και σαν ECMA-6, ISO/IEC 646:1991 International Reference Version, ITU-T Recommendation T.50 (09/92), και Request for Comments RFC 20. Υπάρχει επίσης στο πρότυπο Unicode (που αντικατέστησε το ASCII), ως οι πρώτοι 128 χαρακτήρες.

Asian Development Bank (ADB) = Αναπτυξιακή Τράπεζα της Ασίας με έδρα τη Μανίλα των Φιλιππίνων. Ιδρύθηκε το 1966 και σήμερα απασχολεί 2.000 υπαλλήλους από 50 χώρες.

● Σκοπός της Τράπεζας είναι η βοήθεια προς τις υπό ανάπτυξη χώρες μέσω δανείων, συμμετοχής στο κεφάλαιο επιχειρήσεων, προώθησης των επενδύσεων του δημοσίου και ιδιωτικού τομέα και παροχής τεχνικής βοήθειας. Καλύπτει τους τομείς γεωργίας και φυσικών πόρων, ενέργειας, βιομηχανίας, μη πετρελαιούχων ορυκτών, μεταφορών και επικοινωνιών, κοινωνικής υποδομής ή συνδυασμένων τομέων. Το 50% των χρηματοδοτικών σχεδίων αφορά κοινωνικούς και περιβαλλοντολογικούς σκοπούς και το υπόλοιπο 50% την οικονομική ανάπτυξη. Για κάθε δολάριο ΗΠΑ που δανείζει η Τράπεζα, προστίθενται 49 σεντς μέσω συγχρηματοδότησης. Οι χρηματοδοτικοί της πόροι διακρίνονται: 1) στα τακτικά κεφάλαια όπως το μετοχικό κεφάλαιο, τα ίδια αποθεματικά και οι δανειστικοί πόροι και 2) στα ειδικά κεφάλαια που προέρχονται από εισφορές των κρατών μελών, αποπληρωμές δανείων και από ένα ειδικό αποθεματικό. Οι συγχρηματοδοτήσεις και οι χορηγούμενες εγγυήσεις στηρίζουν την πολιτική της κινητοποίησης των πόρων και της καταλυτικής επενδυτικής στρατηγικής για τα υπό ανάπτυξη κράτη μέλη.

● Η ADB είχε αρχικά 32 κράτη μέλη κύρια από την περιοχή της Ασίας και του Ειρηνικού Ωκεανού. Το 2006 είχε 64 κράτη μέλη από τα οποία:

α) 46 είναι κράτη της περιοχής της Ασίας και του Ειρηνικού:

Αφγανιστάν, Αυστραλία, Αζερμπαϊτζάν, Αρμενία, Μπαγκλαντές, Μπουτάν, Καμπότζη, Κίνα, Νησιά Κουκ, Νησιά Φίτζι, Χονγκ-Κονγκ, Ινδία, Ινδονησία, Ιαπωνία, Καζακστάν, Κιριμπάτι, Ν. Κορέα, Κιργιστάν, Λάος, Μαλαισία, Μαλδίβες, Νησιά Μάρσαλ, Μικρονησία, Μογγολία, Μιανμάρ (Βιρμανία), Ναούρου, Νεπάλ, Νέα Ζηλανδία, Πακιστάν, Παπούα Νέα Γουϊνέα, Φιλιππίνες, Σαμόα, Σιγκαπούρη, Νήσοι Σολομώντος, Σρι Λάνκα, Τατζικιστάν, Ταϊβάν),

Ταϊλάνδη, Τόγκα, Τουβαλού, Ουζμπεκιστάν, Βανουάτου, Βιετνάμ, Παλάου, Τιμόρ-Λέστε και Τουρκμενιστάν.

β) 18 είναι κράτη εκτός Ασίας-Ειρηνικού:

ΗΠΑ, Αυστρία, Βέλγιο, Καναδάς, Δανία, Φινλανδία, Γαλλία, Γερμανία, Ιταλία, Κάτω Χώρες, Λουξεμβούργο, Νορβηγία, Ισπανία, Σουηδία, Ελβετία, Τουρκία, Ηνωμένο Βασίλειο και Πορτογαλία.

γ) Εκτός από την έδρα της στη Μανίλα των Φιλιππίνων διαθέτει γραφεία στο Μπαγκλαντές, Ινδία, Ινδονησία, Καζακστάν, Νεπάλ, Πακιστάν, Σρι Λάνκα, Ουζμπεκιστάν και το Βιετνάμ.

δ) Διαθέτει μία Περιφερειακή Αποστολή, 16 Μόνιμες Αποστολές, 3 Γραφεία Αντιπροσωπίας και 4 άλλα Γραφεία.

• Η Περιφερειακή Αποστολή έχει την έδρα της στο Πορτ-Βίλα της Βανουάτου και δραστηριοποιείται στην περιοχή του Νοτίου Ειρηνικού.

• Οι Μόνιμες Αποστολές έχουν την έδρα τους στη Καμπούλ του Αφγανιστάν, τη Ντάκα του Μπαγκλαντές, τη Πνομ Πενχ της Καμπότζης, το Πεκίνο, το Νέο Δελχί, τη Τζακάρτα της Ινδονησίας, την Ασάνα του Καζακστάν, το Μπίσκεκ του Κιργιστάν, τη Βιεντιάνε του Λάος, την Ουλαανμπαατάρ της Μογγολίας, το Κατμαντού του Νεπάλ, το Ισλαμαμπάντ του Πακιστάν, το Κολόμπο της Σρι Λάνκα, το Ντουνσάνγκε του Τατζικιστάν, τη Τασκένδη του Ουζμπεκιστάν και το Ανόι του Βιετνάμ.

• Τα Γραφεία Αντιπροσωπίας ευρίσκονται στη Φραγκφούρτη, το Τόκιο και την Ουάσινγκτον D.C. και εκπροσωπούν την ADB στις χώρες των δωρητών και συγχρηματοδοτών.

• Τα άλλα Γραφεία είναι στο Γκουζαράτ της Ινδίας, το Μπορόκο της Παπούα Νέας Γουίνεας, το Μανταλουγιόνγκ των Φιλιππίνων και το Ντίλι του Τιμόρ-Λέστε.

Asset allocation = κατανομή περιουσιακών στοιχείων ενός χαρτοφυλακίου για επένδυση σε διαφορετικές επενδυτικές επιλογές. Είναι διαδικασία σύμφωνα με την οποία αποφασίζεται σε ποια περιουσιακά στοιχεία θα επενδυθούν τα συνολικά διαθέσιμα κεφάλαια (π.χ μετρητά, μέσα της αγοράς χρήματος, έντοκα γραμμάτια και ομόλογα του δημοσίου, εταιρικά ομόλογα, εμπορικά χρεόγραφα, μετοχές, πολύτιμα μέταλλα, ακίνητα), σε πιο νόμισμα, σε ποιο ποσοστό για κάθε επενδυτική επιλογή και με ποιο χρονικό ορίζοντα. Το χαρτοφυλάκιο των περιουσιακών στοιχείων μπορεί να καταμεληθεί επίσης ανά τομέα και σύμφωνα με γεωγραφικά κριτήρια. Η διαφοροποίηση λαμβάνει υπόψη τον κίνδυνο και την προσδοκώμενη απόδοση.

Asset allocation optimisation = αριστοποίηση της κατανομής των περιουσιακών στοιχείων. Μέθοδος που επιτρέπει στον επενδυτή να επιτύχει τον καλύτερο συνδυασμό απόδοσης – κινδύνου. Λαμβάνονται, όμως, υπόψη οι ιδιαίτερες προτιμήσεις του επενδυτή, δηλαδή το επιθυμητό επίπεδο ανάληψης κινδύνου και οι στόχοι του.

Asset and liability management = ενεργητική διαχείριση των στοιχείων ενεργητικού και παθητικού και των εκτός ισολογισμού (OBS) περιουσιακών στοιχείων των πελατών μιας τράπεζας που διαθέτουν μεγάλα κεφάλαια και σημαντική περιουσία. Με την ανωτέρω διαχείριση επιδιώκεται: α) μια επαρκής απόδοση των επενδυμένων κεφαλαίων β) η διατήρηση ενός άνετου πλεονάσματος στο ενεργητικό που να υπερβαίνει το σύνολο των χρηματοοικονομικών υποχρεώσεων γ) η ορθολογική διαχείριση του κινδύνου.

Asset-Backed Securities, ABS = ομόλογα εγγυημένα από δεξαμενή περιουσιακών στοιχείων ενεργητικού όπως πιστώσεις, εκπαιδευτικά, καταναλωτικά και στεγαστικά δάνεια, χρηματοδοτική μίσθωση, πιστωτικές κάρτες, εγγυημένα χρεωστικά ομόλογα, αυτοκίνητα, εξοπλισμός, αποκλεισμένων στην αγορά των ΗΠΑ των ακινήτων τα οποία όμως περιλαμβάνονται στις αγορές των άλλων χωρών. Τη δεξαμενή των ασφαλειών διαχειρίζεται μετά από εξουσιοδότηση ένα χρηματοπιστωτικό ίδρυμα ή μία εταιρία ειδικού σκοπού που καταβάλλει με τη σειρά του ένα μέρος των χρηματορροών της δεξαμενής στους επενδυτές. Δηλαδή, αντί να καταβληθεί στους επενδυτές το ποσό των κουπονιών σταθερού εισοδήματος, πληρώνονται οι χρηματορροές (cash flows) από τη δεξαμενή των ασφαλειών (pool of mortgages). Συνήθως, η απλή μορφή ενός ABS είναι τα Pass Through Securities (βλέπε όρο).

• Τα ABS αποτελούν ένα σημαντικό συστατικό των χαρτοφυλακίων μικρής διάρκειας (short duration) λόγω της κατά μέσο όρο βραχείας διάρκειας μέχρι τη λήξη, της υψηλής πιστοληπτικής αξιολόγησης των εκδόσεων και της απόδοσης που είναι μεγαλύτερη από αυτή

των εντόκων γραμματίων του δημοσίου. Υπάρχουν, όμως, και ABS με μακροπρόθεσμη λήξη όπως αυτά που αφορούν στεγαστικά δάνεια μεγάλης διάρκειας αποπληρωμής.

- Οι επενδυτές πέραν των ικανοποιητικών αποδόσεων, μετέχουν σε αγορά με υψηλή ρευστότητα και με μικρή μεταβλητότητα των τιμών (πάνω από το 90% των τιμών ήσαν οι ίδιες πάνω από ένα χρόνο) και επιτυγχάνουν διαφοροποίηση του επενδυτικού τους χαρτοφυλακίου. Οι εκδότες αυτών των ομολόγων έχουν τα εξής πλεονεκτήματα: μικρότερο κόστος κεφαλαίων, ευελιξία χρηματοδότησης μέσω της διαφοροποίησης των πηγών άντλησης χρημάτων, μεγαλύτερη βάση επενδυτών και ανακούφιση από το βάρος των κανονιστικών διατάξεων επί του κεφαλαίου. Εξαίρεση καταγράφηκε για τα ABS που εκδόθηκαν στα πλαίσια της αγοράς ενυπόθηκων στεγαστικών δανείων υψηλού κινδύνου των ΗΠΑ (sub-prime mortgage market) όπου πολλά χρηματοπιστωτικά ιδρύματα λόγω της υποεκτίμησης των κινδύνων εκτέθηκαν στον κίνδυνο ρευστότητας.

Asset-Backed Commercial Paper, ABCP = εμπορικό χρεόγραφο ασφαλιζόμενο με στοιχεία ενεργητικού. Είναι ένα βραχυπρόθεσμο επενδυτικό εργαλείο που συνήθως έχει λήξη μεταξύ 90 και 180 ημερών. Το χρεόγραφο εκδίδεται, μετά από αίτηση του πελάτη, από μία τράπεζα ή άλλο χρηματοπιστωτικό ίδρυμα. Σε αντίθεση με το απλό εμπορικό χρεόγραφο (commercial paper) που δεν έχει ασφάλεια, τα ABCP είναι ασφαλισμένο με φυσικά περιουσιακά στοιχεία όπως με το ποσό των απαιτήσεων από εμπορικές συναλλαγές και συνήθως χρησιμοποιείται για τις ανάγκες της βραχυπρόθεσμης χρηματοδότησης. Με τον τρόπο αυτό παρέχεται ρευστότητα στον δικαιούχο. Όταν εισπραχθούν οι απαιτήσεις, ο αρχικός εκδότης μεταφέρει τα χρήματα στην τράπεζα ή σε άλλο ίδρυμα που με τη σειρά τους αποπληρώνουν τα χρεόγραφα που είχαν εκδοθεί για τη χρηματοδότηση του πελάτη τους. Ένα πρόγραμμα τέτοιων χρεογράφων (ABCP program) προσφέρει μια εναλλακτική μορφή χρηματοδότησης στον πελάτη, που είναι συνήθως έμπορος, εισαγωγέας ή εξαγωγέας μέχρι αυτός να εισπράξει το ποσό της απαίτησής του. Πρόκειται ουσιαστικά για μια εταιρία ειδικού σκοπού που τιτλοποιεί τις απαιτήσεις και πωλεί τα σχετικά χρεόγραφα σε άλλα πιστωτικά ιδρύματα, επενδυτικές εταιρίες και άλλους θεσμικούς επενδυτές ή ιδιώτες. Άλλα ABCP programs ενεργοποιούνται από τράπεζες και ορισμένους λιανοπωλητές σαν μέσο χρηματοδότησης του χαρτοφυλακίου των πιστωτικών τους καρτών. Από την πλευρά του επενδυτή, δηλαδή αυτού που αγοράζει τα τιτλοποιημένα χρεόγραφα, συντρέχουν τρεις κίνδυνοι: α) ο πιστωτικός κίνδυνος που συνίσταται στην αδυναμία του εκδότη να εισπράξει τις απαιτήσεις του β) ο κίνδυνος ρευστότητας που υλοποιείται στην περίπτωση που οι απαιτήσεις δεν εισπραχθούν έγκαιρα ώστε να πληρωθούν τα λήγοντα ABCPs γ) ο διαρθρωτικός κίνδυνος δηλαδή ο κίνδυνος αναστολής των πληρωμών ή πτώχευσης του ABCP program οπότε δεν θα καταστεί δυνατή η αποπληρωμή των χρεογράφων ABCP. Στην περίπτωση της κατάρρευσης της ενυπόθηκης αγοράς στεγαστικών δανείων υψηλού κινδύνου (sub-prime mortgage market) τον Ιούλιο-Αύγουστο του 2007, τα ABCPs συνέβαλλαν στη δημιουργηθείσα κρίση ρευστότητας διότι οι εκδότες δεν μπορούσαν εύκολα να δανειστούν κεφάλαια για να αποπληρώσουν τους τίτλους που έληγαν.

Asset classes = κατηγορίες περιουσιακών στοιχείων η επένδυση των οποίων ενέχει διαφορετικό επίπεδο κινδύνου και διαφορετική απόδοση. Αναφέρονται τρεις βασικές κατηγορίες: 1) μετρητά και ισοδύναμα με μετρητά (cash and equivalents). Προσφέρουν ρευστότητα και ασφάλεια του κεφαλαίου αλλά έχουν μικρή απόδοση 2) σταθερού εισοδήματος (fixed income). Προσφέρουν σταθερή αλλά μέτρια απόδοση και ενέχουν χαμηλό κίνδυνο 3) μετοχές και μετοχικοί τίτλοι (stocks). Φέρουν μεγάλο κίνδυνο απώλειας του κεφαλαίου αλλά μπορεί να αποφέρουν και μεγάλα κέρδη. Σαν ειδικότερες κατηγορίες αναφέρονται οι επενδύσεις σε προϊόντα της αγοράς χρήματος και της αγοράς κεφαλαίου ή σε ενχώρια έντοκα γραμμάτια και ομόλογα, ξένα χρεόγραφα και ακίνητα.

Assets = το ενεργητικό μιας επιχείρησης. Περιλαμβάνει τα περιουσιακά στοιχεία που κατέχει η επιχείρηση όπως μετρητά, καταθέσεις σε τράπεζες, ομόλογα, μετοχές, εξοπλισμός, ακίνητα, αυτοκίνητα και τις απαιτήσεις έναντι τρίτων όπως τα ποσά των οφειλόμενων δανείων. Διακρίνονται σε:

α) **Fixed assets** = πάγια περιουσιακά στοιχεία. Είναι ιδιοκτησιακά δικαιώματα επί υλικών ή άυλων στοιχείων που διαρκούν χρονικά και χρησιμοποιούνται από μία επιχείρηση για την παραγωγή του εισοδήματός της. Κατατάσσονται σε δύο κατηγορίες:

αα) **tangible fixed assets**: πάγια υλικά ή απτά περιουσιακά στοιχεία των οποίων η αξία εξαρτάται από φυσικές ιδιότητες. Διακρίνονται σε αναπαραγωγίμα στοιχεία όπως είναι τα

κτίρια, εργοστάσια, μεταφορικά μέσα, μηχανικός εξοπλισμός, εργαλεία και τα μόνιμα εντοιχισμένα έπιπλα και μη αναπαραγώγιμα όπως είναι η γη, τα ορυχεία ή ένα έργο τέχνης.

αβ) **intangible fixed assets**: άυλα πάγια περιουσιακά στοιχεία όπως πνευματικά δικαιώματα, διπλώματα ευρεσιτεχνίας, εμπορικά σήματα και η φήμη της εταιρίας.

β) **Current assets** = τρέχοντα περιουσιακά στοιχεία όπως τα μετρητά, οι τραπεζικές καταθέσεις, χρεώστες διάφοροι, εμπορεύματα. Πρόκειται για περιουσιακά στοιχεία που απορροφώνται και μεταβάλλονται στη διάρκεια του κύκλου της παραγωγής.

γ) **Non-current assets** = μη τρέχοντα περιουσιακά στοιχεία στα οποία ανήκουν όλα τα υπόλοιπα που δεν μπορούν να καταταγούν στις δύο προηγούμενες κατηγορίες.

δ) **Operating assets**: λειτουργικά περιουσιακά στοιχεία. Επιτρέπουν την εμπορική εκμετάλλευση όπως είναι τα μετρητά, τα ακίνητα και οι μηχανές παραγωγής.

ε) **Non-operating assets**: μη λειτουργικά περιουσιακά στοιχεία που δεν είναι απαραίτητα για τη συνέχιση της εμπορικής εκμετάλλευσης της επιχείρησης.

Association of Southeast Asian Nations, ASEAN = Ένωση Εθνών της Νοτιοανατολικής Ασίας. Ιδρύθηκε την 8.8.1967 με τη διακήρυξη της Μπανγκόκ και σήμερα έχει τα εξής κράτη μέλη: Μπρούνι Νταρουσαλάμ, Καμπότζη, Ινδονησία, Λάος, Μαλαισία, Μιανμάρ, Φιλιππίνες, Σιγκαπούρη, Ταϊλάνδη και Βιετνάμ.

- Επιδιώκει την επιτάχυνση της οικονομικής ανάπτυξης, της κοινωνικής προόδου και του πολιτισμού στην περιοχή μέσω κοινών προσπαθειών με πνεύμα ισότητας και συμμετοχής με τελικό στόχο την εμπέδωση μιας ειρηνικής και ευημερούσας κοινότητας και την προώθηση της περιφερειακής ειρήνης και σταθερότητας με βάση το σεβασμό του δικαίου και του νόμου στις σχέσεις μεταξύ των μελών και την εφαρμογή των αρχών του Χάρτη του ΟΗΕ. Ειδικότερα η Συνθήκη Φιλίας και Συνεργασίας που υπογράφηκε την 24.2.1976 επιβάλλει το σεβασμό των εξής αρχών: α) αμοιβαίο σεβασμό στην ανεξαρτησία, κυριαρχία, ισότητα, εδαφική ακεραιότητα και εθνική ταυτότητα των κρατών μελών β) το δικαίωμα των μελών να εξασφαλίζει την ύπαρξή του έναντι εξωτερικών παρεμβάσεων γ) μη επέμβαση στις εσωτερικές υποθέσεις των κρατών μελών γ) ρύθμιση των διαφορών με ειρηνικά μέσα δ) αποκήρυξη των απειλών ή της χρήσης βίας και ε) αποτελεσματική συνεργασία μεταξύ των μελών. Το 1997 υιοθετήθηκε «το όραμα της ASEAN για το 2020» που προβλέπει μια δυναμική ανάπτυξη για τη στενότερη οικονομική ολοκλήρωση της περιοχής.

- Η ASEAN διαθέτει μία Γραμματεία με έδρα τη Τζακάρτα της Ινδονησίας με 100 υπαλλήλους της οποίας προϊστάται ο Γενικός Γραμματέας. Οι αποφάσεις λαμβάνονται από το ανώτατο όργανο που είναι η ετήσια Σύνοδος Κορυφής και δευτερευόντως από την ετήσια συνάντηση των Υπουργών Εξωτερικών και τις συνόδους των υπουργών οικονομικών, γεωργίας, εργασίας, δικαιοσύνης, επιστημών και τεχνολογίας, κοινωνικής ευημερίας, τουρισμού και νεολαίας.

Asymmetric information = ασύμμετρη πληροφόρηση. Αναφέρεται σε πληροφόρηση για τις αγορές χρήματος, συναλλάγματος, χρεογράφων και εμπορευμάτων ή την οικονομική πορεία και τα πλάνα μιας επιχείρησης που διαθέτουν ορισμένοι μετέχοντες της αγοράς όχι όμως και οι υπόλοιποι. Για παράδειγμα στη χρηματιστηριακή αγορά ορισμένοι και ιδιαίτερα τα στελέχη μιας επιχείρησης μπορούν να γνωρίζουν την καλή πορεία αυτής πριν να ανακοινωθούν δημόσια τα σχετικά στοιχεία ή την πρόθεση του Δ.Σ να διανείμει μεγάλο μέρος ή να προβεί σε αύξηση του μετοχικού κεφαλαίου και να διαρρεύσουν αυτή την πληροφόρηση και σε άλλους με αποτέλεσμα να σπεύσουν να αγοράσουν μετοχές για να κερδίσουν αργότερα και ιδιαίτερα εάν η τιμή τους θα έχει ανέβει. Η συντριπτική, όμως πλειοψηφία των μετόχων ή οι λοιποί επενδυτές αγνοούν αυτή την πληροφόρηση. Ένα άλλο παράδειγμα αφορά τις κινήσεις για τις ισοτιμίες των νομισμάτων. Εάν οι μεγάλοι διαμορφωτές της αγοράς (market makers) αποφασίσουν ότι το δολάριο είναι υπερτιμημένο και πρέπει να αλλάξουν την κατανομή των διαθέσιμων τους υπέρ του ευρώ, αυτοί που έχουν έγκαιρα αυτή την πληροφόρηση θα σπεύσουν να κάνουν το ίδιο και να επωφεληθούν αργότερα. Αντίθετα οι υπόλοιποι που αγνοούν την αλλαγή στρατηγικής των market makers θα αντιδράσουν με μεγάλη καθυστέρηση και είτε θα κερδίσουν λιγότερα είτε θα ζημιωθούν.

Asymmetric shocks = ασύμμετρες διαταραχές. Συνέπειες κρίσεων που δεν μεταδίδονται με την ίδια ένταση σε όλες τις χώρες ή μπορούν να επηρεάσουν τα μακροοικονομικά και δημοσιονομικά μεγέθη μόνο ορισμένων χωρών ή προκαλούν επιδράσεις διαφορετικού μεγέθους σε διάφορες βιομηχανίες και περιοχές. Παρατίθενται ορισμένα παραδείγματα:

- μια απότομη αύξηση της τιμής του πετρελαίου θα επηρεάσει περισσότερο τις χώρες που εισάγουν πετρέλαιο και χρησιμοποιούν αυτό σαν κύρια πηγή ενέργειας και λιγότερο τις χώρες με εναλλακτικές πηγές ενέργειας
- μια παγκόσμια χρηματιστηριακή κρίση επιδρά αρνητικά στις κεφαλαιαγορές των χωρών με μεγάλο δημόσιο χρέος και ελάχιστα σε ζώνες νομισματικής και δημοσιονομικής σταθερότητας
- μια συρρίκνωση της παρουσίας των αμερικανικών πολυεθνικών εταιριών στη ζώνη του ευρώ θα πλήξει κύρια την Ιρλανδία, της οποίας οι υψηλοί ρυθμοί ανάπτυξης οφείλονται στην προτίμηση που επιδεικνύουν οι τελευταίες να εγκαθίστανται κύρια εκεί και λιγότερο στα άλλα κράτη της ζώνης. Κατά συνέπεια, τα φαινόμενα οικονομικής επιβράδυνσης που θα επακολουθήσουν θα εμφανισθούν κύρια στην Ιρλανδία και λιγότερο σε άλλες χώρες της ζώνης του ευρώ
- μια ραγδαία πτώση του δολαρίου ΗΠΑ (όπως αυτή του 1985, του 1995, του 2003 και μερικά του 2007) πλήττει τις εισαγωγές των χωρών προς τις ΗΠΑ. Περισσότερο θα πληγούν οι χώρες με μεγάλο ποσοστό εξαγωγών προς τις ΗΠΑ όπως η Γερμανία και λιγότερο οι λοιπές χώρες
- μια κρίση στον τομέα των αυτοκινήτων θα πλήξει το 50% των κρατών της Ευρωπαϊκής Ένωσης, που κατασκευάζουν αυτοκίνητα, και θα αφήσει ανεπηρέαστες τις λοιπές χώρες αυτής.

Υποστηρίζεται ότι με την αυξανόμενη ενοποίηση της ευρωπαϊκής οικονομίας μειώνεται η πιθανότητα εμφάνισης διαφόρων σοκ που πλήττουν μια μόνο χώρα. Την άποψη αυτή ενισχύει και το γεγονός ότι η Ε.Ε χαρακτηρίζεται από πιο ήπια εθνική εξειδίκευση κατά τομείς απ' ότι οι ΗΠΑ. Υπάρχει, όμως, και η άποψη σύμφωνα με την οποία η κατάργηση της εθνικής νομισματικής και συναλλαγματικής πολιτικής στη ζώνη του ευρώ δεν βοηθά τα συμμετέχοντα κράτη να ξεπερνούν οικονομικές κρίσεις που τις επηρεάζουν ασύμμετρα. Τα υπόλοιπα μέσα οικονομικής πολιτικής, λόγω της ακαμψίας στους μισθούς, της μικρής κινητικότητας της εργασίας και των ανεπαρκών αντικυκλικών μεταβιβάσεων μεταξύ των χωρών της ζώνης, δεν επαρκούν για την αντιμετώπιση ασύμμετρων διαταραχών με αποτέλεσμα να ενισχύεται η κυκλική ανεργία. Οι ανωτέρω απόψεις επιβεβαιώθηκαν μερικά και κατά την παγκόσμια χρηματοπιστωτική και οικονομική κρίση της περιόδου 2008 – 2009 όπου για την αντιμετώπισή της εφαρμόστηκαν και ενιαίες πρακτικές αλλά και διαφορετικές ανάλογα με το μέγεθος της κρίσης που έπληξε η κρίση κάθε χώρα ή κάθε περιοχή και τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά αυτής. Πάντως, στη ζώνη του ευρώ εφαρμόστηκαν παρόμοιες πρακτικές και ήταν η περιοχή που λόγω του ενιαίου ισχυρού νομίσματος, του ευρώ, είχε τις μικρότερες συνέπειες σε σύγκριση με άλλες ζώνες, χώρες και ορισμένες αναδυόμενες αγορές.

Asynchronous Transfer Mode = ασύγχρονη μέθοδος μετάδοσης πληροφοριών, μαγνητοσκοπημένων και ακουστικών στοιχείων και άλλων πολυμέσων σε πραγματικό χρόνο. Πρόκειται για ένα δικτυακό πρωτόκολλο μετάδοσης δεδομένων σε μία υψηλής ταχύτητας επικοινωνιακή γραμμή. Χρησιμοποιείται σε τηλεφωνικά δίκτυα και δίκτυα ηλεκτρονικών υπολογιστών. Μπορεί να μεταδίδει ταυτόχρονα δύο ψηφιακά σήματα διαφόρων ευρυζωνικών περιοχών.

At best or at the best = στην καλύτερη δυνατή τιμή. Μία εντολή σε ένα διαπραγματευτή ή μεσολαβητή να κλείσει μία συναλλαγή στην καλύτερη τιμή που θα βρει στην αγορά. Πρόκειται για μία εξουσιοδότηση η οποία παρέχεται συνήθως: α) όταν ο εντολέας δεν διαθέτει την κατάλληλη υποδομή έρευνας της αγοράς β) λόγω των διαφορετικών χρονικών ζωνών όπως π.χ ένας dealer ευρωπαϊκού κράτους δίνει εντολή σε ένα συνάδελφό του των ΗΠΑ ή της Ιαπωνίας να κλείσει για λογαριασμό του μία συναλλαγή στην καλύτερη δυνατή τιμή που θα προκύψει στο διάστημα από το τέλος του ευρωπαϊκού ωραρίου εργασίας μέχρι το κλείσιμο των αγορών στις ΗΠΑ ή την Ιαπωνία. Και οι δύο περιπτώσεις προϋποθέτουν την ύπαρξη αμοιβαίας εμπιστοσύνης.

At par = στο άρτιο, στην ονομαστική αξία. Ο όρος προέρχεται από την Ιταλική γλώσσα (alla pari = ίσο). Στην περίπτωση των χρεογράφων όπως π.χ ενός ομολόγου λέγεται ότι εκδόθηκε at par δηλαδή στην ονομαστική αξία (100) ή με προεξόφληση (discount) π.χ στο 90 δηλαδή 10 ποσοστιαίες μονάδες κάτω από την ονομαστική του αξία ή στη δευτερογενή αγορά ο τίτλος πωλείται στο 105 δηλαδή 5 μονάδες πάνω από την ονομαστική του αξία.

At the money = Ένα συμβόλαιο δικαιώματος προαίρεσης (option) είναι at the money εάν η τιμή εξάσκησης του δικαιώματος (exercise ή strike price) ισούται με την τιμή αγοράς του υποκειμένου μέσου (underlying instrument). Δηλαδή, επιτρέπει την αγορά του υποκειμένου μέσου στην τρέχουσα τιμή χωρίς κέρδος ή ζημία ή είναι το σημείο που δεν χάνει κανείς ούτε κερδίζει (break-even-point) εάν δεν υπολογίσουμε το κόστος συναλλαγής. At the money Spot είναι ένα option του οποίου η τιμή εξάσκησης του δικαιώματος είναι ίση ή πλησίον της τιμής αξίας δύο ημερών (spot price) του υποκειμένου μέσου. At the money forward είναι ένα option του οποίου η τιμή εξάσκησης του δικαιώματος είναι ίση ή πλησίον της προθεσμιακής τιμής (forward price) του υποκειμένου μέσου.

Audit trail = ιχνηλασιμότητα. Διαδικασία και δεδομένα που επιτρέπουν σε ένα πληροφοριακό σύστημα τη δυνατότητα αναπαραγωγής σε μεταγενέστερο χρόνο όλων των συναλλαγών, κατά τη χρονολογική σειρά που παρήχθησαν, την υποστήριξη κάθε καταχωρημένου στοιχείου με πρωτότυπα δικαιολογητικά και την τεκμηρίωση οποιασδήποτε μεταβολής στα υπόλοιπα των λογαριασμών με αναλυτικά στοιχεία.

Automatic and discretionary stabilisers = αυτόματοι και διακριτικοί σταθεροποιητές. Διακρίνουμε:

■ **Automatic economic stabilisers** = αυτόματοι οικονομικοί σταθεροποιητές. Ένα φαινόμενο που μειώνει το εύρος των οικονομικών διακυμάνσεων χωρίς αλλαγές στην οικονομική πολιτική. Πρόκειται για μία πολιτική που χωρίς ανάληψη δράσης σταθεροποιεί αυτόματα την οικονομία σε περιόδους ύφεσης ή επέκτασης. Για παράδειγμα, οι δαπάνες για τα επιδόματα ανεργίας αυξάνουν αυτόματα όταν η οικονομία βρίσκεται σε ύφεση εξ αιτίας της αύξησης της ανεργίας ή τα νοικοκυριά προσπαθούν μέσω του δανεισμού να διατηρήσουν το βιοτικό τους επίπεδο σε περιόδους πληθωρισμού ή οικονομικής επιβράδυνσης.

■ **Automatic fiscal stabilisers** = αυτόματοι δημοσιονομικοί σταθεροποιητές. Το σύστημα των φόρων εισοδήματος αυτόματα μειώνει τους φόρους όταν η οικονομία διολισθαίνει στην ύφεση χωρίς καμία αλλαγή των φορολογικών νόμων. Αυτό συμβαίνει διότι οι ιδιώτες και οι επιχειρήσεις πληρώνουν λιγότερους φόρους αφού αποκτούν λιγότερο εισόδημα. Η ΕΚΤ στην ετήσια έκθεσή της για το έτος 2008 αναφέρει τα σημαντικά πλεονεκτήματα των αυτόματων δημοσιονομικών σταθεροποιητών: «η αυτοματοποίηση είναι έγκαιρη και προστατευμένη από κινδύνους που ανάγονται σε ζητήματα πολιτικής οικονομίας και μπορούν να υπονομεύσουν την αποτελεσματικότητα των δημοσιονομικών μέτρων. Ειδικότερα, οι αυτόματοι σταθεροποιητές δεν υπόκεινται στις χρονικές υστερήσεις που χαρακτηρίζουν τον προσδιορισμό των μέτρων ή τη διαδικασία λήψης και εφαρμογής πολιτικών αποφάσεων. Η αυτόματη αντίδραση των εσόδων και σε μικρότερο βαθμό των δαπανών στις κυκλικές διακυμάνσεις της οικονομικής δραστηριότητας καθιστά τους αυτόματους σταθεροποιητές αυτοαντιστροφόμενους. Επιπρόσθετα, η επιρροή διαφόρων ομάδων συμφερόντων που επιδιώκουν να αποκομίσουν ίδια οφέλη είναι περιορισμένη». Είναι αυτονόητο ότι για να λειτουργήσουν σε περίπτωση οικονομικής ύφεσης οι αυτόματοι δημοσιονομικοί σταθεροποιητές, είναι απαραίτητη σε περιόδους οικονομικής ανάπτυξης η εξυγίανση των δημόσιων οικονομικών και η δημιουργία πλεονάσματος στους κρατικούς προϋπολογισμούς.

■ Ο Martin Weitzman αναφέρει σαν αυτόματο σταθεροποιητή τις συμφωνίες μεταξύ εργοδοτών και εργαζομένων για τη διανομή των κερδών (profit sharing). Όταν πέφτει η ζήτηση, μειώνεται αυτόματα το ποσοστό διανομής των κερδών ώστε να επιβιώσει η επιχείρηση αλλά και να αποτραπεί η απόλυση εργαζόμενων.

■ **Discretionary stabilisers** = διακριτικοί σταθεροποιητές. Σε αντίθεση με τους αυτόματους οικονομικούς και δημοσιονομικούς σταθεροποιητές, στην περίπτωση αυτή απαιτείται η ανάληψη συγκεκριμένης και προσεκτικής δράσης για την επίτευξη σταθεροποίησης με τη λήψη βραχυχρόνιων ή μακροπρόθεσμων μέτρων οικονομικής, νομισματικής και δημοσιονομικής πολιτικής μέσω της έκδοσης αποφάσεων, προεδρικών διαταγμάτων ή της τροποποίησης νόμων.

Automatic Securities Lending Programmes, ASLP = βλέπετε όρο “Securities Lending”.

Automatic Teller Machine, ATM = αυτόματη ταμειολογιστική μηχανή. Μια ηλεκτρονική-μηχανική συσκευή που επιτρέπει σε κατόχους τραπεζικών καρτών να πραγματοποιούν ανάληψη μετρητών από τραπεζικούς τους λογαριασμούς, να βλέπουν το υπόλοιπο του λογαριασμού τους, να αλλάζουν το PIN, να μεταφέρουν χρήματα από τον τραπεζικό τους λογαριασμό σε άλλο τραπεζικό λογαριασμό και να εκτυπώνουν εκκαθαριστική κατάσταση του

λογαριασμού τους. Ένα ATM με εξελιγμένο λογισμικό μπορεί να προσφέρει και άλλες υπηρεσίες όπως κατάθεση μετρητών ή επιταγών σε τραπεζικούς λογαριασμούς, πληρωμή μεμονωμένων λογαριασμών οργανισμών κοινής ωφέλειας, συνάλλαγμα, ενημέρωση στοιχείων πελατών, αίτηση για δάνειο, πληρωμές οφειλών από δάνεια και τραπεζικές κάρτες, εκκαθάριση επιταγών ή ακόμα και επαναφόρτιση ηλεκτρονικού πορτοφολιού. Το κόστος ενός ATM κυμαίνεται, ανάλογα με το επίπεδο υπηρεσιών του λογισμικού του, μεταξύ 10.000 και 50.000 ευρώ. Στην Ελλάδα, στις αρχές του 2008, υπήρχαν περισσότερα από 7.000 ATMs εντός και εκτός των τραπεζικών υποκαταστημάτων, με μέσο όρο 2.400 μηνιαίων συναλλαγών ανά ATM από τις οποίες το 67% αφορούσε ανάληψη μετρητών.

Autonomous liquidity factors = αυτόνομοι συντελεστές ρευστότητας. Σύμφωνα με τον ορισμό που δίνει το μηνιαίο δελτίο της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας, είναι οι συντελεστές ρευστότητας οι οποίοι δεν προκύπτουν κανονικά από τα μέσα άσκησης της νομισματικής πολιτικής. Αντίθετα, προκύπτουν από άλλους αυτόνομους παράγοντες όπως για παράδειγμα τα τραπεζογραμμάτια σε κυκλοφορία, οι καταθέσεις της κυβέρνησης στην κεντρική τράπεζα και τα καθαρά συναλλαγματικά διαθέσιμα της κεντρικής τράπεζας.

Autoregressive = αυτοπαλινδρομικός. Μία μέθοδος πρόβλεψης που χρησιμοποιεί ιστορικά στοιχεία ή μεταβλητές επιτοκίων για να προβλέψει μελλοντικές αξίες που έχουν τις ίδιες μεταβλητές.

Average cost = μέσο κόστος. Στην οικονομική επιστήμη είναι ίσο με το συνολικό κόστος διαιρούμενο με τον αριθμό των παραγόμενων αγαθών. Στη λογιστική είναι η συνεχής ή σταθμισμένη μέθοδος σύμφωνα με την οποία το κόστος κάθε νέας αγοράς προστίθεται στην υπάρχουσα λογιστική αξία ώστε να παράγει ένα νέο σταθμισμένο μέσο κόστος.

Averaging provision = το σύστημα του μέσου όρου σύμφωνα με το οποίο τα ελάχιστα αποθεματικά (minimum reserves) πρέπει να τηρούνται στην κεντρική τράπεζα σε μέσο επίπεδο κατά τη διάρκεια της περιόδου τήρησης (maintenance period) και όχι σε ημερήσια βάση. Η δυνατότητα αυτή συμβάλλει στη σταθεροποίηση των επιτοκίων της χρηματαγοράς, διότι παρέχει στα πιστωτικά ιδρύματα κίνητρο να εξομαλύνουν τις επιπτώσεις των προσωρινών διακυμάνσεων της ρευστότητας. Το Ευρωσύστημα υιοθετεί το σύστημα της averaging provision (βλέπε όρο Minimum reserves (reserve requirements) of the Eurosystem).

B

Baby bond = ένα ομόλογο με ονομαστική αξία μικρότερη των 1.000 δολαρίων ΗΠΑ.

Baby boom generation and Y generation = γενιές πολιτών των ΗΠΑ.

☛ **Baby boom generation** είναι τα πρόσωπα που γεννήθηκαν από το 1943 έως το 1960 ή κατ' άλλους μεταξύ 1946 και 1964. Η αισιοδοξία από τη νίκη στο Β' παγκόσμιο πόλεμο και τη μεγάλη οικονομική ανάπτυξη που ακολούθησε προκάλεσε κύμα γεννήσεων με αποτέλεσμα η γενιά αυτή να αποτελεί σήμερα την πολυπληθέστερη στις ΗΠΑ. Είναι η γενιά που ξεχωρίζει διότι έζησε τον πόλεμο του Βιετνάμ, τη μαζική πολιτική και κοινωνική δράση και ιδιαίτερα το Μάη του 1968 στη Γαλλία και τις αντιπολεμικές και δημοκρατικές διαδηλώσεις στις ΗΠΑ και τις άλλες χώρες, τη σεξουαλική απελευθέρωση, το φεμινισμό, τη μουσική ροκ-εντ-ρολ, την ανάπτυξη των νέων τεχνολογιών και την εισαγωγή νέων χρηματοπιστωτικών προϊόντων. Η γενιά αυτή απέβαλε τα χαρακτηριστικά της έντονης προσωπικής διαφοροποίησης και έζησε και έδρασε με σχεδόν ομοίμορφους κανόνες συμπεριφοράς. Ο όρος ήλθε πάλι στην επικαιρότητα μετά τις δηλώσεις του πρώην Προέδρου της FED Άλαν Γκρίνσπαν ότι πρέπει να αντιμετωπισθούν τα δημοσιονομικά ελλείμματα των ΗΠΑ διότι αναμένεται μαζική συνταξιοδότηση της γενιάς των baby boomers και θα υπάρξουν μεγάλες πιέσεις στο σύστημα κοινωνικής ασφάλισης. Το θέμα επανήλθε την 18.1.2007 αλλά και αργότερα όταν ο νέος Πρόεδρος της FED Μπεν Μπερνάκι τόνισε ότι πρόκειται για 78.000.000 πολίτες των ΗΠΑ που οι γηραιότεροι από αυτούς θα αρχίσουν να συνταξιοδοτούνται από το 2008 με συνέπεια να ασκηθεί τεράστια πίεση στα δημόσια οικονομικά από το αυξημένο κόστος χρηματοδότησης των τομέων συντάξεων και κοινωνικής περίθαλψης.

☛ **Y generation** είναι οι πολίτες που έχουν γεννηθεί από το 1977 έως το 1994 και διαμορφωθεί από γεγονότα όπως η πτώση του κομμουνισμού, η παγκοσμιοποίηση, οι τρομοκρατικές επιθέσεις της 11ης Σεπτεμβρίου, ο πόλεμος στο Ιράκ και ο τυφώνας Κατρίνα. Το έτος 2015, η γενιά αυτή θα αποτελεί το ένα τρίτο των ψηφοφόρων στις ΗΠΑ.

BACH (Bank for the Accounts of Companies Harmonised) = Τράπεζα Δεδομένων για τους Εναρμονισμένους Λογαριασμούς Εταιριών. Συγκεντρώνει τα ετήσια στατιστικά στοιχεία μη χρηματοπιστωτικών εταιριών που παρέχονται από τα εθνικά κεντρικά συστήματα ισολογισμών των εξής 9 κρατών μελών της ζώνης του ευρώ: Αυστρία, Βέλγιο, Γαλλία, Γερμανία, Ισπανία, Ιταλία, Κάτω Χώρες, Πορτογαλία και Φινλανδία. Είναι χρήσιμη για συγκρίσεις μεταξύ των κρατών. Οι λογαριασμοί δημοσιεύονται στην ιστοσελίδα της Ευρωπαϊκής Επιτροπής.

Backbone = το ανώτατο επίπεδο ενός ιεραρχικού δικτύου πληροφορικής. Είναι η κεντρική σύνδεση και ο κεντρικός δίαυλος μέσω της οποίας μεταφέρονται τα δεδομένα. Αποτελεί ένα τμήμα του δικτύου που ενώνει διακομιστές (servers) με άλλους διακομιστές και άλλα είδη Η/Υ που μετέχουν σε ευρεία δίκτυα. Το backbone του διαδικτύου είναι το χαρακτηριστικότερο παράδειγμα.

Backbone network = ιεραρχικό δίκτυο. Πρόκειται για ένα κεντρικό δίκτυο της πληροφορικής που συνδέει μεταξύ τους μικρότερα τοπικά δίκτυα. Οι συσκευές που χρησιμοποιεί είναι οι διακομιστές (servers), οι δρομολογητές (routers), τα hubs (βλέπε όρο) και οι γέφυρες (bridges). Οι προσωπικοί ηλεκτρονικοί υπολογιστές δεν μπορούν να συνδεθούν απευθείας με το backbone network αλλά μόνο μέσω των ανωτέρω συσκευών. Τα μετέχοντα δίκτυα μπορούν να υπερβαίνουν το κεντρικό δίκτυο και να εισάγουν ιδιωτικές συνδέσεις μεταξύ τους για λόγους κόστους, αποδοτικότητας και ασφάλειας.

Backlog = εντολές πώλησης περιουσιακού στοιχείου που δεν έχουν ακόμα προωθηθεί.

Back testing = διαδικασία σχεδιασμού και αριστοποίησης μιας επενδυτικής στρατηγικής που βασίζεται σε ιστορικά στοιχεία, τα οποία στη συνέχεια εφαρμόζονται πειραματικά σε πιο

πρόσφατα στοιχεία για να διαπιστωθεί εάν αυτή η στρατηγική λειτουργεί καλά. Άλλως, η δημιουργία ενός ιστορικού χαρτοφυλακίου απόδοσης με την εφαρμογή σύγχρονων κριτηρίων επιλογής περιουσιακών στοιχείων σε προηγούμενες χρονικές περιόδους. Εξετάζεται η απόδοση του χαρτοφυλακίου, οι επενδυτικές επιλογές, οι κίνδυνοι και η αντιστάθμιση των κινδύνων (hedging). Η διαδικασία αυτή αποσκοπεί να εξακριβώσει την αξιοπιστία των μοντέλων σε συνθήκες πραγματικών αγορών όπως για παράδειγμα εάν οι τρέχουσες ζημιές ευρίσκονται σε αντιστοίχιση με τις προβλεπόμενες στο μοντέλο ζημιές.

Back-to-back loan = συναλλαγές στις οποίες δύο αντισυμβαλλόμενοι συνάπτουν ένα δάνειο σε ένα νόμισμα έναντι ενός άλλου δανείου που εκφράζεται σε άλλο νόμισμα για συγκεκριμένη χρονική περίοδο. Στη συμφωνημένη λήξη εξοφλούν τα δάνεια πληρώνοντας στο νόμισμα του άλλου αντισυμβαλλόμενου. Με τη μέθοδο αυτή επιδιώκεται η προστασία ενός ξένου επενδυτή από τις διακυμάνσεις των ισοτιμιών και των επιτοκίων.

Backwardation = οπισθοδρομικότητα. Μία τάση που παρατηρείται όταν οι τιμές όψεως (spot prices) είναι υψηλότερες σε σχέση με τις προθεσμιακές τιμές (forward prices). Σύμφωνα με τη θεωρία της ομαλής οπισθοδρομικότητας (normal backwardation) οι τιμές των συμβολαίων μελλοντικής εκπλήρωσης (futures) έχουν την τάση της ανόδου κατά τη διάρκεια της ζωής του συμβολαίου διότι οι hedgers, που καλύπτουν τους κινδύνους των futures, τείνουν να είναι short σαν ασφάλεια έναντι της ταμειακής τους θέσης. Οι hedgers θα πληρώσουν στους κερδοσκόπους μία απόδοση για να κρατήσουν τις θέσεις τους long με στόχο το συμψηφισμό των κινδύνων. Η αγορά θεωρείται ότι είναι backwardation όταν η τιμή αξίας δύο ημερών υπερβαίνει την τιμή του future ή η τιμή ενός future που λήγει σε μικρό χρονικό διάστημα είναι μεγαλύτερη από την τιμή ενός future που λήγει πολύ αργότερα. Πιο απλά, οπισθοδρομικότητα ονομάζουμε το σχετικά παράδοξο φαινόμενο, η τιμή αξίας 2 ημερών (spot rate) πλέον τόκων και εξόδων να είναι μεγαλύτερη της προθεσμιακής τιμής (forward rate). Το αντίθετο ομαλό φαινόμενο της αγοράς ονομάζεται contango (βλέπε όρο).

Bad credit = κακή πίστωση. Ένας όρος που χρησιμοποιείται για να υποδηλώσει μία ασθενική πιστωτική αξιολόγηση (credit rating). Αυτή μπορεί να προκύψει από καθυστερημένες πληρωμές ή παράλειψη πληρωμών, υπέρβαση των ορίων πιστωτικών καρτών ή υποψία πτώχευσης.

Bailing out = 1) επενδυτική συμπεριφορά μερικής σωτηρίας. Συνίσταται στην πώληση ενός χρεογράφου ή εμπορεύματος ταχύτατα χωρίς να μας ενδιαφέρει το επίπεδο της τιμής τους. Αυτό συμβαίνει όταν κλιμακώνονται οι ζημιές και ο επενδυτής δεν αντέχει οικονομικά να υποστεί περαιτέρω ζημιές 2) ρήτρα μη σωτηρίας. Η καταχώρηση μιας ρήτρας σε μια συνθήκη ή σύμβαση σύμφωνα με την οποία δεν υπάρχει υποχρέωση των συμβαλλομένων να αναλάβουν την εξυπηρέτηση των χρεών ενός εκ των άλλων συμβαλλομένων ο οποίος ευρίσκεται σε δυσχερή οικονομική κατάσταση και δεν μπορεί να εξοφλήσει τα χρέη του. Κλασικό παράδειγμα μιας τέτοιας ρήτρας υπάρχει στο άρθρο 103 της Συνθήκης για την Ευρωπαϊκή Ένωση, σύμφωνα με το οποίο η Ε.Ε δεν ευθύνεται για τις υποχρεώσεις που αναλαμβάνουν οι κεντρικές και περιφερειακές κυβερνήσεις των κρατών μελών.

Balanced fund = ισορροπημένο κεφάλαιο. Ένα κεφάλαιο που κατανέμει τις επενδύσεις του μεταξύ διαφόρων περιουσιακών στοιχείων όπως π.χ μετοχές και ομόλογα. Οι επενδυτές μπορούν να αποφύγουν την έκθεση στον υπερβολικό κίνδυνο εξισορροπώντας την κατανομή του χαρτοφυλακίου τους σε επενδύσεις χαμηλού, μέτριου και υψηλού κινδύνου χωρίς, όμως, να αναμένουν συνολική μεγάλη απόδοση.

Balance of payments = ισοζύγιο πληρωμών. Μία στατιστική κατάσταση που απεικονίζει τις οικονομικές συναλλαγές μεταξύ ενός κράτους, μίας οικονομικής και νομισματικής ζώνης όπως της ζώνης του ευρώ ή μίας ευρύτερης οικονομικής περιοχής και του υπόλοιπου κόσμου σε μια συγκεκριμένη χρονική περίοδο (μήνας, τρίμηνο, έτος, κλπ). Καταγράφονται οι συναλλαγές που αφορούν αγαθά, υπηρεσίες, εισοδήματα, εμβάσματα και οι χρηματοοικονομικές απαιτήσεις και υποχρεώσεις και μεταβιβάσεις έναντι του υπόλοιπου κόσμου.

● Το ισοζύγιο πληρωμών της Ελλάδος, που καταρτίζει η Τράπεζα της Ελλάδος, αποτελείται από τα εξής μέρη: 1) το ισοζύγιο τρεχουσών συναλλαγών που περιλαμβάνει το εμπορικό ισοζύγιο, το ισοζύγιο υπηρεσιών, το ισοζύγιο εισοδημάτων και το ισοζύγιο τρεχουσών μεταβιβάσεων 2) το ισοζύγιο κεφαλαιακών μεταβιβάσεων που περιλαμβάνει τις εισπράξεις και

τις πληρωμές από/προς το εξωτερικό κύρια της Γενικής Κυβέρνησης από και προς την Ευρωπαϊκή Ένωση **3) το ισοζύγιο χρηματοοικονομικών συναλλαγών** που περιλαμβάνει τις άμεσες επενδύσεις, τις επενδύσεις χαρτοφυλακίου και τις λοιπές επενδύσεις **4) τη μεταβολή των συναλλαγματικών διαθεσίμων** **5) τα τακτοποιητέα στοιχεία** και **6) το απόθεμα των συναλλαγματικών διαθεσίμων**.

Πιο αναλυτικά, το ισοζύγιο πληρωμών ή όπως άλλως καλείται ισοζύγιο εξωτερικών συναλλαγών της Ελλάδος απεικονίζεται στον παρακάτω πίνακα:

ΙΣΟΖΥΓΙΟ ΕΞΩΤΕΡΙΚΩΝ ΣΥΝΑΛΛΑΓΩΝ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ	BALANCE OF PAYMENTS OF GREECE
A) ΙΣΟΖΥΓΙΟ ΤΡΕΧΟΥΣΩΝ ΣΥΝ/ΓΩΝ (1+2+3+4)	A) CURRENT ACCOUNT (1+2+3+4)
1) ΕΜΠΟΡΙΚΟ ΙΣΟΖΥΓΙΟ	1) GOODS
ΙΣΟΖΥΓΙΟ καυσίμων ΕΜΠΟΡΙΚΟ ΙΣΟΖΥΓΙΟ χωρίς καύσιμα ΙΣΟΖΥΓΙΟ πλοίων ΕΜΠΟΡΙΚΟ ΙΣΟΖΥΓΙΟ χωρίς καύσιμα και πλοία Εξαγωγές αγαθών Καύσιμα Πλοία (εισπράξεις) Λοιπά αγαθά Εισαγωγές αγαθών Καύσιμα Πλοία (πληρωμές) Λοιπά αγαθά	OIL balance TRADE BALANCE excluding oil Ships' Balance TRADE BALANCE excluding oil and ships Exports Oil Ships (receipts) Other goods Imports Oil Ships (payments) Other goods
2) ΙΣΟΖΥΓΙΟ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ	2) SERVICES
Εισπράξεις Ταξιδιωτικό Μεταφορές Λοιπές υπηρεσίες Πληρωμές Ταξιδιωτικό Μεταφορές Λοιπές υπηρεσίες	Receipts Travel Transportation Other services Payments Travel Transportation Other services
3) ΙΣΟΖΥΓΙΟ ΕΙΣΟΔΗΜΑΤΩΝ	3) INCOME
Εισπράξεις Αμοιβές, μισθοί Τόκοι, μερίσματα, κέρδη Πληρωμές Αμοιβές, μισθοί Τόκοι, μερίσματα, κέρδη	Receipts Compensation of employees Investment income Payments Compensation of employees Investment income
4) ΙΣΟΖΥΓΙΟ ΤΡΕΧΟΥΣΩΝ ΜΕΤΑΒΙΒΑΣΕΩΝ	4) CURRENT TRANSFERS
Εισπράξεις Γενική Κυβέρνηση (κυρίως μεταβιβάσεις από ΕΕ) Λοιποί τομείς (μεταναστευτικά εμβάσματα, κλπ) Πληρωμές Γενική Κυβέρνηση (κυρίως πληρωμές προς ΕΕ) Λοιποί τομείς	Receipts General Government (mainly transfers from E.U) Other sectors Payments General Government (mainly payments to E.U) Other sectors

Β) ΙΣΟΖΥΓΙΟ ΚΕΦΑΛΑΙΑΚΩΝ ΜΕΤΑΒΙΒΑΣΕΩΝ	B) CAPITAL TRANSFERS
Εισπράξεις Γενική Κυβέρνηση (κυρίως μεταβιβάσεις από ΕΕ) Λοιποί τομείς Πληρωμές Γενική Κυβέρνηση (κυρίως πληρωμές προς ΕΕ) Λοιποί τομείς	Receipts General Government (mainly transfers from E.U) Other sectors Payments General Government (mainly payments to E.U) Other sectors
ΙΣΟΖΥΓΙΟ ΤΡΕΧΟΥΣΩΝ ΣΥΝΑΛΛΑΓΩΝ ΚΑΙ ΚΕΦΑΛΑΙΑΚΩΝ ΜΕΤΑΒΙΒΑΣΕΩΝ (Α + Β)	CURRENT ACCOUNT AND CAPITAL TRANSFERS (A + B)
Γ) ΙΣΟΖΥΓΙΟ ΧΡΗΜΑΤΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΣΥΝΑΛΛΑΓΩΝ	C) FINANCIAL ACCOUNT
ΑΜΕΣΕΣ ΕΠΕΝΔΥΣΕΙΣ Κατοίκων στο εξωτερικό Μη κατοίκων στην Ελλάδα ΕΠΕΝΔΥΣΕΙΣ ΧΑΡΤΟΦΥΛΑΚΙΟΥ Απαιτήσεις Υποχρεώσεις ΛΟΙΠΕΣ ΕΠΕΝΔΥΣΕΙΣ Απαιτήσεις Υποχρεώσεις (Δάνεια Γενικής Κυβέρνησης)	DIRECT INVESTMENT Abroad Home PORTFOLIO INVESTMENT Assets Liabilities OTHER INVESTMENT Assets Liabilities (Loans of General Government)
Δ) ΜΕΤΑΒΟΛΗ ΣΥΝΑΛΛΑΓΜΑΤΙΚΩΝ ΔΙΑΘΕΣΙΜΩΝ	D) CHANGE IN RESERVE ASSETS
Ε) ΤΑΚΤΟΠΟΙΗΤΕΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ	E) BALANCING ITEM
Ζ) ΣΥΝΑΛΛΑΓΜΑΤΙΚΑ ΔΙΑΘΕΣΙΜΑ (τέλος περιόδου)	F) RESERVE ASSETS (STOCK)

● Το ισοζύγιο πληρωμών της ζώνης του ευρώ, που καταρτίζει η Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα με βάση στοιχεία που διαβιβάζουν οι εθνικές κεντρικές τράπεζες του Ευρωσυστήματος, δεν διαφέρει πολύ από τα εθνικά ισοζύγια. Στη συνέχεια παρατίθεται πίνακας με τα στοιχεία του μηνιαίου ισοζυγίου πληρωμών της ζώνης του ευρώ.

ΣΥΝΟΠΤΙΚΟ ΙΣΟΖΥΓΙΟ ΕΞΩΤΕΡΙΚΩΝ ΣΥΝΑΛΛΑΓΩΝ ΤΗΣ ΖΩΝΗΣ ΤΟΥ ΕΥΡΩ	SUMMARY BALANCE OF PAYMENTS OF THE EURO AREA
ΙΣΟΖΥΓΙΟ ΤΡΕΧΟΥΣΩΝ ΣΥΝ/ΓΩΝ (1+2+3+4) 1) Αγαθά 2) Υπηρεσίες 3) Εισόδημα 4) Τρέχουσες μεταβιβάσεις	CURRENT ACCOUNT (1+2+3+4) 1) Goods 2) Services 3) Income 4) Current transfers
ΙΣΟΖΥΓΙΟ ΚΙΝΗΣΗΣ ΚΕΦΑΛΑΙΩΝ	CAPITAL ACCOUNT
ΙΣΟΖΥΓΙΟ ΧΡΗΜΑΤΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ	FINANCIAL ACCOUNT (a+b+c+d+e)

<p>ΣΥΝΑΛΛΑΓΩΝ (α+β+γ+δ+ε)</p> <p>α) Άμεσες επενδύσεις Μετοχικό κεφάλαιο και επανεπενδυθέντα κέρδη Λοιπά κεφάλαια (κυρίως δάνεια μεταξύ εταιριών)</p> <p>β) Επενδύσεις χαρτοφυλακίου Μετοχικό κεφάλαιο Χρεωστικοί τίτλοι Ομόλογα και γραμμάτια Μέσα αγοράς χρήματος ΥΠΟΜΝΗΣΗ: ΣΥΝΟΛΟ ΑΜΕΣΩΝ ΕΠΕΝΔΥΣΕΩΝ ΚΑΙ ΕΠΕΝΔΥΣΕΩΝ ΧΑΡΤΟΦΥΛΑΚΙΟΥ</p> <p>γ) Χρηματοπιστωτικά παράγωγα</p> <p>δ) Άλλες επενδύσεις Ευρωσύστημα Γενική κυβέρνηση εκ της οποίας: νόμισμα και καταθέσεις NXI (πλην του Ευρωσυστήματος) μακροπρόθεσμες βραχυπρόθεσμες Λοιποί τομείς Εκ των οποίων: νόμισμα και καταθέσεις</p> <p>ε) Συναλλαγματικά διαθέσιμα Νομισματικός χρυσός Ειδικά τραβηκτικά δικαιώματα Συναλλαγματική θέση στο ΔΝΤ Συνάλλαγμα Λοιπές απαιτήσεις</p>	<p>a) Direct investment Equity capital and reinvested earnings Other capital (mostly inter-company loans)</p> <p>b) Portfolio investment Equity Debts instruments Bonds and notes Money market instruments MEMO ITEM: COMBINED DIRECT AND PORTFOLIO INVESTMENT</p> <p>c) Financial derivatives</p> <p>d) Other investments Eurosystem General government of which: currency and deposits MFIs (excluding the Eurosystem) long term short term Other sectors of which: currency and deposits</p> <p>e) Reserve assets Monetary gold SDRs Reserve position in the IMF Foreign exchange Other claims</p>
Τακτοποιητέα στοιχεία	Errors and omissions

Balance sheet = ισολογισμός. Μία απεικόνιση των στοιχείων ενεργητικού (assets) και παθητικού (liabilities) της επιχείρησης σε μια δεδομένη χρονική περίοδο. Το ενεργητικό παρέχει πληροφόρηση για την απασχόληση των κεφαλαίων ενώ το παθητικό περιέχει λεπτομέρειες για τη χρηματοδότηση της επιχείρησης και το μετοχικό κεφάλαιο αυτής. Πρόκειται για μια λογιστική κατάσταση μιας τράπεζας, εταιρίας, οργανισμού ή νομικού προσώπου μιας συγκεκριμένης περιόδου και συνήθως του φορολογικού έτους. Ο ισολογισμός, τα αποτελέσματα χρήσεως (βλέπε όρο profit and loss account) και οι οικονομικές καταστάσεις που τον συνοδεύουν αποτελούν πολύτιμο εργαλείο ανάλυσης της χρηματοπιστωτικής θέσης και της προοπτικής δυναμικής της επιχείρησης και χρησιμοποιείται από τις τράπεζες, γενικά τους δανειστές και τους επενδυτές σε μετοχές για να αξιολογήσουν τη θέση της επιχείρησης πριν να χορηγήσουν δάνειο ή αγοράσουν τη μετοχή της στο χρηματιστήριο. Ακολουθεί υπόδειγμα ετήσιου ισολογισμού μιας τράπεζας.

**ΥΠΟΔΕΙΓΜΑ ΕΤΗΣΙΟΥ ΙΣΟΛΟΓΙΣΜΟΥ ΤΡΑΠΕΖΑΣ
(BANK ANNUAL BALANCE SHEET PATTERN)**

ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΟ	ASSETS
ΤΑΜΕΙΟ ΚΑΙ ΔΙΑΘΕΣΙΜΑ ΣΕ ΚΕΝΤΡΙΚΕΣ ΤΡΑΠΕΖΕΣ α) Ταμείο β) Επιταγές εισπρακτέες γ) Διαθέσιμα σε κεντρικές τράπεζες	CASH AND BALANCES WITH CENTRAL BANKS a) Cash b) Cheques receivable c) Deposits with central banks
ΚΡΑΤΙΚΑ ΚΑΙ ΑΛΛΑ ΑΞΙΟΓΡΑΦΑ ΔΕΚΤΑ ΓΙΑ ΕΠΑΝΑΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗ ΑΠΟ ΤΗΝ ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ α) Εκδόσεις Δημοσίου β) Άλλοι εκδότες	TREASURY BILLS AND OTHER SECURITIES ELIGIBLE FOR REFINANCING WITH THE CENTRAL BANK a) Issued by the State b) Other
ΑΠΑΙΤΗΣΕΙΣ ΚΑΤΑ ΠΙΣΤΩΤΙΚΩΝ ΙΔΡΥΜΑΤΩΝ α) Όψεως β) Με συμφωνημένη λήξη	LOANS AND ADVANCES TO CREDIT INSTITUTIONS a) Repayable on demand b) With agreed maturity

γ) Από συμφωνίες επαναπώλησης τίτλων	c) Reverse repos
ΑΠΑΙΤΗΣΕΙΣ ΚΑΤΑ ΠΕΛΑΤΩΝ - Χορηγήσεις α) Βραχυπρόθεσμες β) Μακροπρόθεσμες - Λοιπές απαιτήσεις Μείον προβλέψεις	LOANS AND ADVANCES TO CUSTOMERS - Loans a) Maturing within one year b) Maturing after one year - Other receivables Less allowances for credit losses
ΧΡΕΟΓΡΑΦΑ - Ομολογίες και άλλοι τίτλοι σταθερής απόδοσης α) Εκδόσεις Δημοσίου β) Άλλοι εκδότες - Μετοχές και άλλοι τίτλοι μεταβλητής απόδοσης	SECURITIES - Debt securities including fixed-income securities a) Issued by the State b) Other - Shares and other variable-yield securities
ΣΥΜΜΕΤΟΧΕΣ α) Σε μη συνδεδεμένες επιχειρήσεις β) Σε συνδεδεμένες επιχειρήσεις	INVESTMENTS a) Investments in non-affiliates b) Investments in affiliates
ΆΥΛΑ ΠΑΓΙΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ α) Έξοδα ίδρυσης και πρώτης εγκατάστασης Μείον αποσβέσεις β) Λοιπά άυλα πάγια στοιχεία Μείον αποσβέσεις	INTANGIBLES ASSETS a) Formation and preliminary expenses Less amortisation b) Other intangible assets Less amortisation
ΕΝΣΩΜΑΤΑ ΠΑΓΙΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ α) Γήπεδα – Οικόπεδα β) Κτίρια – Εγκαταστάσεις κτιρίων Μείον αποσβέσεις γ) Έπιπλα και λοιπός εξοπλισμός Μείον αποσβέσεις δ) Ηλεκτρονικός εξοπλισμός Μείον αποσβέσεις ε) Λοιπά ενσώματα πάγια στοιχεία Μείον αποσβέσεις ζ) Ακίνητοποιήσεις υπό κατασκευή και πάγιες προκαταβολές	TANGIBLES ASSETS a) Land b) Buildings - Buildings installation Less depreciation c) Furniture and fixtures Less depreciation d) EDP equipment Less depreciation e) Other tangible assets Less depreciation f) Fixed assets under construction and advances
ΛΟΙΠΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΟΥ	OTHER ASSETS
ΠΡΟΠΛΗΡΩΘΕΝΤΑ ΕΞΟΔΑ ΚΑΙ ΕΣΟΔΑ ΕΙΣΠΡΑΚΤΕΑ α) Έξοδα επόμενων χρήσεων β) Δεδουλευμένοι τόκοι - Ομολόγων Δημοσίου - Λοιπών Ομολόγων - Χορηγήσεων - Λοιποί	PREPAYMENTS AND ACCRUED INCOME a) Prepaid expenses b) Accrued interest - State bonds - Other bonds - Loans and advances - Other
ΣΥΝΟΛΟ ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΟΥ	TOTAL ASSETS

ΠΑΘΗΤΙΚΟ	LIABILITIES
ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΙΣ ΠΡΟΣ ΠΙΣΤΩΤΙΚΑ ΙΔΡΥΜΑΤΑ α) Όψεως β) Προθεσμίας γ) Υποχρεώσεις από πράξεις προσωρινής εκχώρησης	DUE TO CREDIT INSTITUTIONS a) Repayable on demand b) Time deposits c) Repos
ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΙΣ ΠΡΟΣ ΠΕΛΑΤΕΣ α) Καταθέσεις - Όψεως - Ταμειυτηρίου - Προθεσμίας β) Άλλες υποχρεώσεις - Επιταγές και εντολές πληρωτέες - Υποχρεώσεις από πράξεις προσωρινής εκχώρησης	DUE TO CUSTOMERS a) Deposits - Repayable on demand - Saving deposits - Time deposits b) Other liabilities - Cheques and orders payable - Repos
ΟΜΟΛΟΓΙΑΚΑ ΔΑΝΕΙΑ	DEBT SECURITIES ISSUED
ΛΟΙΠΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΠΑΘΗΤΙΚΟΥ	OTHER LIABILITIES

α) Μερίσματα πληρωτέα β) Υποχρεώσεις για φόρο εισοδήματος και λοιπούς φόρους γ) Κρατήσεις και εισφορές υπέρ τρίτων δ) Λοιπές υποχρεώσεις	a) Dividends payable b) Income tax and other taxes payable c) Withholdings in favour of social security funds and other third parties d) Other
ΠΡΟΕΙΣΠΡΑΧΘΕΝΤΑ ΕΣΟΔΑ ΚΑΙ ΕΞΟΔΑ ΠΛΗΡΩΤΕΑ α) Έσοδα επόμενων χρήσεων β) Τόκοι προθεσμιακών καταθέσεων δεδουλευμένοι γ) Λοιπά έξοδα χρήσεως δεδουλευμένα	ACCRUED EXPENSES AND DEFERRED INCOME a) Deferred income b) Accrued interest on time deposits c) Other accrued expenses of the year
ΠΡΟΒΛΕΨΕΙΣ ΓΙΑ ΚΙΝΔΥΝΟΥΣ ΚΑΙ ΒΑΡΗ α) Προβλέψεις για αποζημίωση προσωπικού λόγω εξόδου από την υπηρεσία β) Λοιπές προβλέψεις	PROVISIONS FOR LIABILITIES AND CHARGES a) Provision for staff retirement indemnities b) Other
ΔΑΝΕΙΑ ΜΕΙΩΜΕΝΗΣ ΕΞΑΣΦΑΛΙΣΗΣ	SUBORDINATED DEBT
ΙΔΙΑ ΚΕΦΑΛΑΙΑ Μετοχικό κεφάλαιο - Καταβεβλημένο κεφάλαιο Διαφορά από έκδοση μετοχών υπέρ το άρτιο Αποθεματικά α) Τακτικό β) Έκτακτο γ) Αποθεματικό ειδικών διατάξεων νόμων δ) Διαφορά αποτίμησης αξίας συμμετοχών Υπεραξία από την αναπροσαρμογή ακινήτων Αποτελέσματα εις νέον - Υπόλοιπο κερδών εις νέον Ίδιες μετοχές Υπεραξία συγχωνεύσεως προς συμψηφισμό	CAPITAL AND RESERVES Share capital - Paid-up capital Share premium account Reserves a) Legal reserve b) Extraordinary reserve c) Tax-free reserves under special laws d) Reserves from the revaluation of securities Land and building revaluation surplus Earnings transferable to the new year - Retained earnings Treasury shares Goodwill to be netted off
ΣΥΝΟΛΟ ΠΑΘΗΤΙΚΟΥ	TOTAL LIABILITIES
ΛΟΓΑΡΙΑΣΜΟΙ ΤΑΞΕΩΣ Ενδεχόμενες υποχρεώσεις - Από εγγυήσεις τρίτων Υποχρεώσεις που απορρέουν από πράξεις προσωρινής εκχώρησης Λοιποί λογαριασμοί τάξεως α) Δικαιούχοι αλλότριων περιουσιακών στοιχείων β) Υποχρεώσεις από αμφοτεροβαρείς συμβάσεις γ) Λογαριασμοί πληροφοριών (εγγυήσεις, εμπράγματα εξασφαλίσεις, κλπ) δ) Μεριδιούχοι αμοιβαίων κεφαλαίων	OFF BALANCE SHEET ACCOUNTS Contingent liabilities - From guarantees in favour of third parties Repos Other off Balance Sheet accounts a) Beneficiaries of asset items b) Bilateral agreements c) Sundry off balance sheet accounts (guarantees, securities etc) d) Mutual funds' holders
ΣΥΝΟΛΟ ΛΟΓΑΡΙΑΣΜΩΝ ΤΑΞΕΩΣ	TOTAL OFF BALANCE SHEET ACCOUNTS

Balloon loan = δάνειο μπαλόνι. Ένα μακροπρόθεσμο δάνειο που έχει μία μόνο πληρωμή (the balloon payment) στη λήξη του δανείου. Δεν υπάρχουν, δηλαδή, εξαμηνιαίες ή ετήσιες αποπληρωμές αλλά μία πληρωμή του κεφαλαίου και των τόκων στο τέλος. Ο δανειζόμενος έχει το πλεονέκτημα της εκμετάλλευσης όλου του ποσού του δανείου καθ' όλη τη διάρκεια αυτού, πρέπει όμως να επιδείξει αυτοπειθαρχία για να προετοιμασθεί να καταβάλει στη λήξη του δανείου όλο το ποσό μαζί με τους τόκους. Συνήθως, τα δάνεια αυτού του τύπου συνάπτονται για σκοπούς αναχρηματοδότησης παλαιών δανείων ή εξόφλησης ταμειακών υποχρεώσεων όταν οι ροές των εισπράξεων και των πληρωμών μιας εταιρίας δεν συμπίπτουν χρονικά.

Bancassurance = τραπεζοασφάλεια. Είναι η πρακτική της διείσδυσης των τραπεζών στο χώρο των ασφαλιστικών εργασιών. Οι τράπεζες προσφέρουν, συνήθως τα εξής ασφαλιστικά προϊόντα:

α) ασφάλειες ζωής και ατυχημάτων σε μεμονωμένους πελάτες ή προσφορά ομαδικών ασφαλίσεων

β) προϊόντα αποπληρωμής τραπεζικών δανείων όπως β1) ασφάλιση της χορηγηθείσας πίστωσης σε περίπτωση θανάτου ή μόνιμης ανικανότητας του δανειολήπτη και αδυναμίας αυτού ή των δικαιωδίων του για την εξυπηρέτηση του δανείου (credit insurance) β2) ασφάλιση ανάληψης ποσού από τραπεζικό λογαριασμό στον οποίο δεν είναι κατατεθειμένο το αντίστοιχο ποσό (overdraft insurance) β3) ασφάλιση του ενυπόθηκου ακινήτου. Σε περίπτωση, δηλαδή, στεγαστικού δανείου με εγγραφή υποθήκης επί του ακινήτου αποτρέπεται ο πλειστηριασμός αυτού σε περίπτωση αδυναμίας αποπληρωμής των δόσεων που οφείλεται σε ανωτέρα βία (endowment mortgage or investment mortgage)

γ) προϊόντα που συνδέονται με τις καταθέσεις όπως ασφάλιση του καταθέτη για τυχαίο θάνατο ή διαρκή και μόνιμη ανικανότητα μέχρι του ποσού της κατάθεσης.

Το bancassurance έχει επικεντρωθεί, κύρια, στην προώθηση προϊόντων του κλάδου ζωής.

- Σημαντική αύξηση παρουσιάζουν οι πωλήσεις συμπληρωματικής σύνταξης και εφάπαξ αποζημίωσης. Στην Ευρώπη η διείσδυση των τραπεζών στο χώρο των ασφαλιστικών προϊόντων εκτιμάται σε 30% έως 40% του συνολικού κύκλου εργασιών των ασφαλιστικών εταιριών.

- Η συνεργασία των τραπεζών και των ασφαλιστικών εταιριών μπορεί να επιτευχθεί με τους ακόλουθους τρόπους: 1) μέσω της παροχής του δικτύου της τράπεζας στη θυγατρική ασφαλιστική της εταιρίας, 2) υπογραφή συμφωνίας συνεργασίας μεταξύ τράπεζας και ανεξάρτητης ασφαλιστικής εταιρίας 3) ανταλλαγή μερους των μετοχών, 4) συνεργασία με τη μορφή κοινού σχεδιασμού προϊόντων και μάρκετινγκ, 5) παραχώρηση του πελατολογίου.

Bandwidth = εύρος χωρητικότητας. Το φάσμα των συχνοτήτων ενός σήματος που μεταφέρει πληροφορίες ή το φάσμα συχνοτήτων μέσω του οποίου μπορούν να μεταδοθούν πληροφορίες με αμελητέα παραμόρφωση από ένα αγωγίμο μέσο, όπως τα σύρματα χαλκού, τα μικροκύματα ή οι οπτικές ίνες. Πιο απλά, είναι η ποσοτική ικανότητα μεταφοράς δεδομένων ενός δικτύου ηλεκτρονικών υπολογιστών. Όσο μεγαλύτερο είναι το εύρος χωρητικότητας, τόσο περισσότερα δεδομένα μπορούν να μεταφερθούν και σε μικρότερο χρονικό διάστημα. Μετρείται στα μεν αναλογικά κυκλώματα με herz δηλαδή με κύκλους ανά δευτερόλεπτο, στα δε ψηφιακά κυκλώματα με bits ανά δευτερόλεπτο. Το bandwidth είναι ιδιαίτερα ενδιαφέρον για τις συνδέσεις του internet, αφού όσο μεγαλύτερο είναι το εύρος του τόσο ταχύτερη είναι η ικανότητα εκφόρτωσης (downloading) φακέλων και στοιχείων από το διαδίκτυο.

Bank draft = τραπεζική τραβηκτική. Μία επιταγή που σύρεται από μία τράπεζα σε βάρος του λογαριασμού που τηρεί ο κομιστής στην ίδια ή σε άλλη τράπεζα προκειμένου να πραγματοποιήσει πληρωμές υπέρ του προσώπου το όνομα του οποίου αναγράφεται στην τραβηκτική. Πρόκειται για μία επιταγή που είναι ένα διαπραγματεύσιμο μέσο μιας μη ταμειακής πληρωμής (negotiable means of cashless payment).

Banker's acceptance, BA = αποδοχή τραπεζιτών. Το χρηματοοικονομικό αυτό προϊόν ονομάζεται και επιταγή αποδοχής τράπεζας ή εγγυητική επιστολή τραπεζών. Είναι ένα βραχυπρόθεσμο χρεόγραφο, με λήξη συνήθως 90 – 180 ημερών, που εκδίδεται από επιχειρήσεις για την πληρωμή ενός συγκεκριμένου ποσού στον κομιστή σε καθορισμένη λήξη και το οποίο έχει γίνει αποδεκτό από μία τράπεζα η οποία εγγυάται με τον τρόπο αυτό την εξόφληση του κεφαλαίου και των τόκων είτε πριν είτε μετά τη λήξη. Δηλαδή ο δανεισμός της επιχείρησης μετατρέπεται σε υποχρέωση της τράπεζας. Συνήθως, εκδίδεται σε τιμή κατωτέρα της ονομαστικής και αποπληρώνεται στη λήξη του στην ονομαστική αξία (at par) ενώ τα ονομαστικά ποσά είναι ιδιαίτερα υψηλά και δεν απευθύνονται σε μικροεπενδυτές. Η απόδοση των BA είναι υψηλότερη των εντόκων γραμματίων του δημοσίου. Οι μεγάλες τράπεζες, που εγγυώνται τα BA, πωλούν ένα μέρος αυτών στην αγορά και με τον τρόπο αυτό δημιουργείται μία δευτερογενή αγορά στην οποία αγοράζονται και πωλούνται BA. Συνήθως το BA βασίζεται σε πράξεις του διεθνούς εμπορίου δηλαδή για τη χρηματοδότηση των εισαγωγών και εξαγωγών και κύρια του εμπορίου πρώτων υλών. Για παράδειγμα ο εισαγωγέας, που είναι ο εκδότης του χρεογράφου, υπόσχεται στον εξαγωγέα να καταβάλει την αξία των προϊόντων. Αποτελεί ένα είδος τραπεζικής χρηματοδότησης που ευδοκίμει στις ΗΠΑ αφού ο εξαγωγέας μπορεί να το προεξοφλήσει στην τράπεζα ή σε άλλη δευτερογενή αγορά και να εισπράξει άμεσα τα χρήματά του. Ο εισαγωγέας εξοφλεί την υποχρέωσή του αφού έχει διαθέσει εν τω μεταξύ το εισαγόμενο προϊόν και έχει εισπράξει την αξία του. Η πράξη αποδοχής των χρεογράφων αποτελεί μορφή εγγύησης και για το λόγο αυτό το χρηματοπιστωτικό αυτό προϊόν φέρει μικρότερο κίνδυνο από τα εταιρικά εμπορικά ομόλογα.

Bank for International Settlements, BIS = Τράπεζα Διεθνών Διακανονισμών. Ιδρύθηκε τη 17.5.1930 με έδρα τη Βασιλεία της Ελβετίας, διαθέτει δύο γραφεία αντιπροσωπείας, το ένα για την Ασία και τον Ειρηνικό στο Χονγκ-Κονγκ της Κίνας (Hong Kong Special Administrative Region, SAR) και το άλλο για την Αμερική στην Πόλη του Μεξικού και απασχολεί 550 υπαλλήλους από 50 χώρες.

• Σύμφωνα με το άρθρο 3 του αρχικού της Καταστατικού επιδιώκει τη συνεργασία μεταξύ των κεντρικών τραπεζών και την παροχή διευκολύνσεων για διεθνείς χρηματοδοτικές πράξεις. Σήμερα, η BIS ασκεί τις εξής δραστηριότητες:

1) Παρέχει χρηματοοικονομικές υπηρεσίες στις κεντρικές τράπεζες και κύρια συνδράμει αυτές στη διαχείριση των συναλλαγματικών τους αποθεμάτων σε συνάλλαγμα και χρυσό. Περίπου 130 κεντρικές τράπεζες και διεθνή χρηματοοικονομικά ιδρύματα από όλο τον κόσμο έχουν καταθέσεις στη BIS. Στις 31.3.1999 οι τοποθετήσεις ανήρχοντο σε 112 δισεκ. δολάρια ΗΠΑ, δηλαδή στο 7% των παγκόσμιων συναλλαγματικών διαθεσίμων, στις 31.3.2004 το ποσό αυτό είχε ανέλθει στα 177,5 δισεκ. δολάρια ΗΠΑ ενώ το 2008 οι καταθέσεις στη BIS ανέρχονταν σε 236 δισεκατομμύρια SDR (περίπου 388 δισεκατομμύρια δολάρια ΗΠΑ) που αντιπροσωπεύουν το 6% των παγκόσμιων συναλλαγματικών διαθεσίμων. Τα τελευταία χρόνια η BIS παρουσίασε νέα καταθετικά προϊόντα για να καταστήσει περισσότερο αποτελεσματική τη διαχείριση της ρευστότητας των κεντρικών τραπεζών και των πολυεθνικών χρηματοδοτικών ιδρυμάτων. Έχουν λήξη πάνω από ένα χρόνο (MITBIS, Medium Term Instruments) ενώ πολύ διαδεδομένα είναι τα βραχυπρόθεσμα χρεόγραφα σταθερού εισοδήματος αυτής (FIXBIS, Fixed-Rate Investment Instruments). Επιπρόσθετα, η BIS παρέχει πιστωτικές διευκολύνσεις συνήθως με τη μορφή εξασφαλισμένων δανείων έναντι χρυσού και άλλων εγγυήσεων όπως καταθέσεων σε συνάλλαγμα. Παρέχει χρηματοοικονομική στήριξη σε κράτη που αντιμετωπίζουν μεγάλα συγκυριακά προβλήματα σε συνεργασία με τη Διεθνή Τράπεζα, το ΔΝΤ και κεντρικές τράπεζες. Γνωστή είναι η πιστωτική διευκόλυνση των 13,28 δισ. δολαρίων προς τη Βραζιλία μετά την κρίση του 1998.

2) Προωθεί τη διεθνή χρηματοοικονομική σταθερότητα. Αποτελεί την έδρα των διασκέψεων της ομάδας των 10 πιο αναπτυσσόμενων βιομηχανικών κρατών (G10), φιλοξένησε την Επιτροπή των Διοικητών των κεντρικών τραπεζών της ΕΟΚ (1964-1993) και την Επιτροπή των διατραπεζικών συστημάτων καθαρού διακανονισμού ενώ φιλοξενεί, μεταξύ άλλων, την Επιτροπή εμπειρογνομόνων για το χρυσό και τα συναλλαγματικά διαθέσιμα, την Επιτροπή για τα συστήματα πληρωμών και διακανονισμών (CPSS), την Επιτροπή για το Παγκόσμιο Χρηματοοικονομικό Σύστημα (Committee on the Global Financial System) στα πλαίσια του G10 και από τον Ιανουάριο του 1998 τη Διεθνή Ένωση Εποπτών Ασφαλιστικών Επιχειρήσεων (IAIS) ενώ από το 1999 λειτουργεί το Ίδρυμα για τη Χρηματοπιστωτική Σταθερότητα (Financial Stability Institute, FSI, βλέπετε λέξη). Στις συσκέψεις της Διαρκούς Επιτροπής των Διοικητών των κεντρικών τραπεζών του G10 και των ανωτέρω Επιτροπών και Ενώσεων προσφέρει γραμματειακή και τεχνική υποστήριξη. Στόχος των προσπαθειών αυτών είναι η συμβολή στην παγκόσμια νομισματική και χρηματοπιστωτική σταθερότητα και την ομαλή λειτουργία των διασυνοριακών συστημάτων πληρωμών.

3) Αποτελεί κέντρο έρευνας και θέσπισης κανόνων για την εποπτεία του χρηματοπιστωτικού συστήματος. Το 1974 οι Διοικητές του G10 ίδρυσαν τη γνωστή Επιτροπή της Βασιλείας για την Τραπεζική Εποπτεία (Basel Committee on Banking Supervision) τη γραμματειακή υποστήριξη της οποίας ανέλαβε η BIS. Η Επιτροπή αυτή: α) αποτελεί ένα διεθνές βήμα συζήτησης για ειδικά προβλήματα εποπτείας, β) συντονίζει τις εθνικές εποπτικές αρχές για τον έλεγχο των πολυεθνικών τραπεζικών ομίλων, γ) θέτει εποπτικούς κανόνες κύρια για το δείκτη φερεγγυότητας όπως η σχετική συμφωνία του 1988 που πρόκειται να αντικατασταθεί από το 2007 με τη Basel II και επιδιώκει τη διεθνή σύγκλιση στο θέμα της επάρκειας των ιδίων κεφαλαίων.

4) Είναι κέντρο νομισματικής και οικονομικής έρευνας. Συγκεντρώνει και δημοσιεύει στοιχεία για τις εξελίξεις στις διεθνείς χρηματοδοτικές αγορές και τηρεί μία βάση οικονομικών δεδομένων στην οποία έχουν πρόσβαση οι συμμετέχουσες κεντρικές τράπεζες.

• Το μετοχικό κεφάλαιο της BIS ανερχόταν σε 1,5 δισεκ. χρυσά γαλλικά φράγκα (1 χρυσό φράγκο = 1,94 δολάρια ΗΠΑ) κατανεμημένο σε 600.000 μετοχές εκ των οποίων 86% ανήκαν σε κεντρικές τράπεζες και 14% σε ιδιώτες. Την 8.1.2001 έκτακτη Γενική Συνέλευση της BIS αποφάσισε να περιορίσει το δικαίωμα κατοχής μετοχών μόνο σε κεντρικές τράπεζες και την εξαγορά των μετοχών που κατείχαν ιδιώτες έναντι 16.000 ελβετικών φράγκων ανά μετοχή. Τρεις ιδιώτες μέτοχοι προσέφυγαν στο Διαιτητικό Δικαστήριο της Χάγης. Με την τελική του απόφαση το ανωτέρω δικαστήριο αύξησε την αξία κάθε εξαγοραζόμενης μετοχής κατά 7.977,56 ελβετικά φράγκα και επιδίκασε την καταβολή τόκου 5% επί του προσθέτου αυτού

ποσού για την περίοδο από 8.1.2001 μέχρι 19.3.2003, δηλαδή 1.075,34 ανά μετοχή. Την 10 Μαρτίου 2003 έκτακτη Γενική Συνέλευση της Τράπεζας αποφάσισε τη μετατροπή του μετοχικού κεφαλαίου από χρυσά γαλλικά φράγκα σε ειδικά τραβηκτικά δικαιώματα (SDR, Special Drawing Rights). Το 2008, το μετοχικό κεφάλαιο ανερχόταν σε 683.9 εκατομ. SDR και το καταστατικό αποθεματικό σε 9.967,3,5 εκατομ. SDR.

- Το 2009, 55 κεντρικές τράπεζες και νομισματικές αρχές (συν την ΕΚΤ) από τις κάτωθι χώρες είχαν δικαίωμα ψήφου στη Γενική Συνέλευση (Αλγερία, Αργεντινή, Αυστραλία, Αυστρία, Βέλγιο, Βοσνία-Ερζεγοβίνη, Βουλγαρία, Βραζιλία, Γαλλία, Γερμανία, Δανία, Ελβετία, Ελλάδα, Εσθονία, Ηνωμένο Βασίλειο, ΗΠΑ, Ιαπωνία, Ινδία, Ινδονησία, Ιρλανδία, Ισλανδία, Ισπανία, Ισραήλ, Ιταλία, Καναδάς, Κάτω Χώρες, Κίνα, Κροατία, Λετονία, Λιθουανία, Μαλαισία, Μεξικό, Νέα Ζηλανδία, Νορβηγία, Νότιος Αφρική, Νότιος Κορέα, Ουγγαρία, Πολωνία, Πορτογαλία, Ρουμανία, Ρωσία, Σαουδική Αραβία, Σιγκαπούρη, Σλοβακία, Σλοβενία, Σουηδία, Ταϊλάνδη, Τουρκία, Τσεχία, Φάιρομ, Φιλιππίνες, Φινλανδία, Χιλή, Χονγκ-Κονγκ SAR και η Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα).

- Τη διοίκηση της BIS ασκεί το Συμβούλιο των Διευθυντών που αποτελείται από τους Διοικητές των κεντρικών τραπεζών του Βελγίου, της Γαλλίας, της Γερμανίας, της Ιταλίας και του Ηνωμένου Βασιλείου *ex officio*. Έκαστος των ανωτέρω Διοικητών διορίζει ένα άλλο μέλος από τη χώρα του ενώ όχι περισσότερα από 9 άλλα μέλη εκλέγονται μεταξύ Διοικητών άλλων κεντρικών τραπεζών. Το Συμβούλιο των Διευθυντών ορίζει τον Πρόεδρο και τον Γενικό Διευθυντή.

Bank giro = τραπεζική μεταφορά χρημάτων. Είναι η ηλεκτρονική μεταφορά ενός χρηματικού ποσού από ένα λογαριασμό μιας τράπεζας σε άλλο λογαριασμό της ίδιας ή διαφορετικής τράπεζας. Στην έννοια αυτή περιλαμβάνονται και οι πάγιες εντολές (standing orders) και οι άμεσες χρεώσεις (direct debits).

Bank Identifier Code = βλέπετε όρο BIC.

Banking disintermediation = τραπεζική αποδιαμεσολάβηση. Η απόσυρση καταθέσεων από τις τράπεζες και η χρησιμοποίηση των κεφαλαίων αυτών για την αγορά διαπραγματεύσιμων χρεογράφων. Γενικότερα, η απομάκρυνση υπηρεσιών και λειτουργιών από το τραπεζικό σύστημα προς άλλους χρηματοοικονομικούς και μη διαμεσολαβητές, οικονομικούς φορείς ή αγορές. Ιδιαίτερα από την τάση αυτή ωφελούνται οι θεσμικοί επενδυτές όπως εταιρίες επενδύσεων χαρτοφυλακίου, ασφαλιστικές εταιρίες και οργανισμοί κοινωνικής ασφάλισης. Τα πιστωτικά ιδρύματα αντιδρούν ιδρύοντας δικούς τους ομίλους χρηματοοικονομικών υπηρεσιών που περιλαμβάνουν θυγατρικές οι οποίες καλύπτουν τις διαφορετικές αυτές προτιμήσεις των επενδυτών.

Banking Supervision Committee, BSC = Επιτροπή Τραπεζικής Εποπτείας. Ιδρύθηκε από το Ευρωπαϊκό Σύστημα Κεντρικών Τραπεζών τον Ιούνιο του 1999 και αποτελείται από υψηλόβαθμα στελέχη των εθνικών εποπτικών αρχών. Προετοιμάζει τις γνώμες της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας για τις νομοθετικές πρωτοβουλίες της Ε.Ε και των κρατών μελών που αφορούν την τραπεζική εποπτεία και τη χρηματοπιστωτική σταθερότητα, προωθεί τη συνεργασία για ζητήματα κοινού ενδιαφέροντος μεταξύ της ΕΚΤ και των εθνικών εποπτικών αρχών και χρησιμεύει σαν βήμα διαβούλευσης μεταξύ των εποπτικών αρχών της Ε.Ε για ζητήματα μη συνδεδεμένα με τις αρμοδιότητες του Ευρωσυστήματος. Μέσω υποεπιτροπών ασχολείται με τις διαρθρωτικές εξελίξεις που επηρεάζουν το τραπεζικό σύστημα, τη σταθερότητα των τραπεζικών και χρηματοπιστωτικών δομών, τα εποπτικά συστήματα αξιολόγησης των κινδύνων και τα μητρώα πιστωτικών κινδύνων (Central Credit Registers).

Bank lending survey = έρευνα τραπεζικού δανεισμού. Μια τριμηνιαία επισκόπηση για τις πολιτικές δανεισμού που διεξάγει το Ευρωσύστημα από τον Ιανουάριο του 2003 με βάση ερωτηματολόγιο. Απευθύνει σε ένα δείγμα τραπεζών της Ευρωζώνης ποιοτικές ερωτήσεις για τις εξελίξεις στα πιστωτικά πρότυπα, τους όρους και προϋποθέσεις δανεισμού και τη ζήτηση δανείων από τις επιχειρήσεις και τους ιδιώτες.

Bank loans of the single list = βλέπετε όρο «Tier-one, tier-two assets and their substitution by the single list system as from 1.1.2007».

Banknote Recycling Framework = πλαίσιο ανακύκλωσης τραπεζογραμματίων. Απόφαση του Δ.Σ της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας (ΕΚΤ) του Δεκεμβρίου 2004 για τον εντοπισμό των παραχαραγμένων τραπεζογραμματίων ευρώ και την επιτυχή διαλογή των τραπεζογραμματίων ευρώ από τα πιστωτικά ιδρύματα και άλλους επαγγελματίες διαλογείς. Το πλαίσιο καθιστά υποχρεωτικό τον εφοδιασμό των πελατών με τραπεζογραμμάτια ευρώ που έχουν προηγουμένα ελεγχθεί για την ποιότητα και γνησιότητα αυτών από την εθνική κεντρική τράπεζα (ΕθνΚΤ) ή από άλλους επαγγελματίες οι οποίοι πρέπει να τηρούν τους όρους της ΕΚΤ. Εάν τα τραπεζογραμμάτια ευρώ διανέμονται στο κοινό από αυτόματες ταμιολογιστικές μηχανές (ATMs), οι έλεγχοι πρέπει να πραγματοποιούνται μέσω μίας μηχανής επεξεργασίας αφού προηγουμένα ο κατασκευαστής αυτής αποδείξει σε μία ΕθνΚΤ του Ευρωσυστήματος ότι η μηχανή αυτή πληροί τις προϋποθέσεις αξιόπιστης διαλογής και ελέγχου γνησιότητας. Οι επί μέρους τύποι των μηχανών εγκρίνονται μετά από χρήση ενός έτους. Στην περίπτωση που η επεξεργασία των τραπεζογραμματίων γίνεται μέσω μηχανών ταμιολογιστών (Tellers' machines) ο έλεγχος της καταλληλότητας πρέπει να πραγματοποιείται από επαρκώς εκπαιδευμένο προσωπικό εκτός και εάν τα τραπεζογραμμάτια έχουν τύχει προηγουμένα της επεξεργασίας τραπεζογραμματίων (banknote handling machines) συντονίζονται από την ΕΚΤ αλλά πραγματοποιούνται με ένα αποκεντρωμένο τρόπο από τις ΕθνΚΤ.

Το Φεβρουάριο του 2007, η ΕΚΤ υιοθέτησε ένα οδικό χάρτη (roadmap) για μια μεγαλύτερη σύγκλιση των ταμιακών υπηρεσιών που προσφέρονται από τις ΕθνΚΤ του Ευρωσυστήματος. Από 1.7.2007 ισχύει το πρώτο βήμα που ρυθμίζει την απομακρυσμένη πρόσβαση (remote access). Αυτό σημαίνει ότι τα πιστωτικά ιδρύματα που εδρεύουν στη ζώνη του ευρώ θα έχουν πρόσβαση στις ταμιακές υπηρεσίες τις παρεχόμενες από μία ΕθνΚΤ άλλου κράτους μέλους με την προϋπόθεση ότι αυτά τα ξένα πιστωτικά ιδρύματα πληρούν τα ίδια κριτήρια καταλληλότητας για τις καταθέσεις και αναλήψεις τραπεζογραμματίων όπως και τα εθνικά πιστωτικά ιδρύματα. Άλλα θέματα του οδικού χάρτη, μεταξύ άλλων, αφορούν τα κοινά πρότυπα συσκευασίας (common packaging standards) για τη δωρεάν κατάθεση και ανάληψη τραπεζογραμματίων από τις ΕθνΚΤ, μία κοινή προσέγγιση του Ευρωσυστήματος για τη μετάδοση ηλεκτρονικών δεδομένων με τους επαγγελματίες πελάτες (electronic data communications with professional clients) και μια παραπέρα εναρμόνιση του ωραρίου των ταμιακών συναλλαγών των ΕθνΚΤ (a further harmonisation of the NCBs opening hours). Εκτός των άλλων, στόχος είναι η διευκόλυνση των μαζικών διασυνωριακών ταμιακών συναλλαγών σε ευρώ με τις ΕθνΚΤ που επί του παρόντος εμποδίζονται από τις διαφορετικές εθνικές διατάξεις που διέπουν τις χρηματοπιστωτικές και ειδικότερα τη χρήση όπλων για την προστασία αυτών. Το τελευταίο θέμα δεν ανήκει στην αρμοδιότητα των κεντρικών τραπεζών αλλά η ΕΚΤ ενθαρρύνει την εναρμόνιση της σχετικής αστυνομικής νομοθεσίας των κρατών μελών.

Banknote security features = χαρακτηριστικά ασφαλείας τραπεζογραμματίων. Είναι το χαρτί των τραπεζογραμματίων και κύρια τα περιλαμβανόμενα στο σώμα αυτών χαρακτηριστικά με σκοπό να καταστήσουν δύσκολη την παραχάραξη, την πλαστογραφία, τη φωτοτυπία και τις άλλες σύγχρονες μεθόδους παράνομης αναπαραγωγής και να εμπνεύσουν με τον τρόπο αυτό την εμπιστοσύνη στο κοινό για το πολυτιμότερο και περισσότερο χρησιμοποιούμενο στις καθημερινές συναλλαγές μέσο πληρωμής. Διακρίνονται σε τρεις βασικές κατηγορίες:

A) Αναγνωρίσιμα με την όραση και την αφή χαρακτηριστικά ασφαλείας που μπορούν να ελεγχθούν χωρίς τεχνική βοήθεια:

- **Banknote paper** = χαρτί τραπεζογραμματίων. Πρόκειται για χαρτί που κατασκευάζεται από ειδικά εργοστάσια (Banknote Paper Mills) συνήθως από βαμβακερές ίνες (cotton fiber paper) ή με μίξη βαμβακερών, λινών ή άλλων υφαντουργικών πρώτων υλών. Τελευταία κερδίζει έδαφος το πολυμερικό ή όπως διαφορετικά λέγεται πλαστικό χαρτί (polymer paper) που δεν μπορεί εύκολα να αναπαραχθεί. Πολυμερικά τραπεζογραμμάτια χρησιμοποιούν σήμερα η Αυστραλία, το Βιετνάμ, η Βραζιλία, η Δυτική Σαμόα, η Ζάμπια, η Ινδονησία, η Μαλαισία, το Μεξικό, η Νέα Ζηλανδία, το Νεπάλ, η Παπούα Νέα Γουϊνέα, η Ρουμανία, η Σιγκαπούρη, η Σρι Λάνκα και η Ταϊλάνδη. Αναπτύχθηκαν αρχικά από την Τράπεζα Αποθεμάτων της Αυστραλίας (Reserve Bank of Australia, RBA) που είναι η κεντρική τράπεζα της Αυστραλίας και εκδόθηκαν για πρώτη φορά το 1988. Δεν αποκλείεται και η Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα να υιοθετήσει στο μέλλον το πολυμερικό χαρτί.

- **Blind embossing** = τυφλός εμποτισμός. Άχρωμο ανάγλυφο η εικόνα του οποίου καθίσταται ορατή όταν την παρατηρήσεις υπό λοξή γωνία.

- Clear window = διαυγές παράθυρο. Μία διαφανής περιοχή του τραπεζογραμματίου. Το παράθυρο μπορεί να φέρει εμποτισμένη εικόνα ή να έχει μεταβλητά οπτικά χαρακτηριστικά. Χρησιμοποιείται μόνο στα πολυμερικά (πλαστικά) τραπεζογραμμάρια.
- Diffractive optically variable image, DOVID = περιθλαστική εικόνα μεταβλητού αποτελέσματος. Είναι μία τεχνική κατά της φωτοτύπησης των τραπεζογραμματίων. Πρόκειται για μια ομάδα μηχανισμών που βασίζονται στο φαινόμενο της ελαφριάς διάθλασης (hologram, Kinegram, Gyrogram, κλπ). Χρησιμοποιούνται συχνά σε μορφή λωρίδας ή βούλας που εμποτίζεται στο χαρτί. Παρουσιάζει αντικατάσταση της μίας εικόνας ουράνιου τόξου με άλλη εικόνα όταν τα δει κανείς στο φως από διαφορετικές γωνίες. Το φωτοτυπημένο πλαστό τραπεζογραμμάτιο δεν έχει αυτή την ιδιότητα.
- Denomination numeral in optical variable ink (OVI) = αριθμητική αξία σε μελάνι μεταβλητού αποτελέσματος. Το χρώμα της αριθμητικής αξίας του τραπεζογραμματίου (π.χ 100, 200, 500 κλπ) αλλάζει μεταξύ του χρυσαφί και του πράσινου εάν δει κανείς το τραπεζογραμμάτιο στο φως από διαφορετικές γωνίες.
- Hologram = ολόγραμμα. Προχωρημένη μορφή φωτογραφίας που επιτρέπει την παρουσίαση μιας εικόνας σε τρεις διαστάσεις (3D). Κάτω από το απλό φως, μπορεί να ιδωθούν τα μεταβιβαστικά ολογράμματα ουράνιου τόξου (rainbow transmission holograms).
- Intaglio printing = χαλκογραφία. Είναι μία τεχνική στην οποία η εικόνα, οι αριθμοί ή άλλα στοιχεία του τραπεζογραμματίου εισάγονται με ειδική τεχνική σε ένα τμήμα αυτού. Κανονικά, χρησιμοποιούνται πλάκες χαλκού ή ψευδαργύρου για τη χάραξη και στη συνέχεια πυκνό μελάνι. Είναι αναγνωρίσιμη με την αφή λόγω της μεγαλύτερου πάχους του τμήματος του τραπεζογραμματίου στο οποίο εμποτίζεται και το οποίο δημιουργείται με το πυκνό μελάνι. Με τη χαλκογραφική εκτύπωση μπορεί να συνδυασθούν κατάλληλα χρώματα (suitable colors with intaglio printing) σε μία ευρεία τονική σειρά ή αναγνωρίσιμο με την αφή ανάγλυφο από μελάνι (intaglio printing relief with tactical properties).
- Microperf = μικροδιάτρηση. Εικόνα που σχηματίζεται από πολυάριθμες μικροσκοπικές οπές η οποία γίνεται ορατή όταν ιδωθεί στο φως.
- Moire variable color, MVC = μεταξωτό υδατογράφημα μεταβλητού χρώματος. Όταν παρατηρείς το τραπεζογραμμάτιο μόνο υπό κεκλιμένη γωνία, παρουσιάζεται ένα ουράνιο τόξο σε μονόχρωμο πεδίο.
- Optically variable devices, OVD = αναγνωρίσιμοι με την όραση μηχανισμοί. Πρόκειται για ομάδα μηχανισμών χαρακτηριστικών ασφαλείας που αλλάζουν χρώματα όταν τα δει κανείς στο φως από διαφορετικές γωνίες.
- Optically variable inks, OVI = αναγνωρίσιμα με την όραση μελάνια μεταβλητού αποτελέσματος. Το χρώμα τους αλλάζει εάν δει κανείς το τραπεζογραμμάτιο στο φως από διαφορετικές γωνίες.
- Reflecting foil strips = αντανακλαστικά μεταλλικά ελάσματα για τις μικρές αξίες των τραπεζογραμματίων.
- Reflecting foil strips with diffractive structure = αντανακλαστικά μεταλλικά ελάσματα με περιθλαστική δομή για τις μεγάλες αξίες των τραπεζογραμματίων που δίνουν την εντύπωση κινουμένων εικόνων.
- Security thread = γραμμή ασφαλείας. Στενή κάθετη λωρίδα εμποτισμένη στο χαρτί του τραπεζογραμματίου κατά τη διάρκεια της κατασκευής και διαμόρφωσης αυτού. Συνήθως, συνδυάζεται με λεπτο-τυπογραφία και μικρο-τυπογραφία (security thread combined with mini and micro lettering). Είναι ορατή δια γυμνού οφθαλμού εάν δούμε το τραπεζογραμμάτιο κάτω από φυσικό ή τεχνητό φως.
- See – through registers = διαφανή στοιχεία. Τυπώνονται στην ίδια θέση της εμπρόσθιας και οπίσθιας όψης. Εάν δει κανείς το τραπεζογραμμάτιο στο φως, τότε τα στοιχεία της μιας όψης συμπληρώνουν αυτά της άλλης όψης και σχηματίζουν μια ενιαία εικόνα.
- Shadow image = σκιώδης εικόνα. Μία εικόνα που είναι ορατή όταν το τραπεζογραμμάτιο ιδωθεί στο φως. Χρησιμοποιείται μόνο στα πολυμερικά (πλαστικά) τραπεζογραμμάρια αντί του υδατογραφήματος.
- System of transparent reflection against photocopying, STRAP = σύστημα διαυγούς αντανάκλασης εναντίον των φωτοτυπιών. Χρησιμοποιείται μόνο στα πολυμερικά (πλαστικά) τραπεζογραμμάρια. Πρόκειται για μία πολυμερική λωρίδα με εναλλακτικές μεταλλικές και μη περιοχές που δεν μπορεί να αναπαραχθεί στη φωτοτύπηση των τραπεζογραμματίων.
- Watermark = υδατογράφημα. Εικόνα εμποτισμένη στο χαρτί του τραπεζογραμματίου κατά τη διάρκεια της κατασκευής και διαμόρφωσης αυτού μέσω τροποποίησης της πυκνότητας και

της λεπτότητάς του. Είναι ορατό δια γυμνού οφθαλμού εάν δούμε το τραπεζογραμμάτιο κάτω από φυσικό ή τεχνητό φως. Συνήθως, το πορτραίτο ή άλλη εικόνα του υδατογραφήματος συνδυάζεται με ένα πολύ φωτεινό ηλεκτροδιαβρωτικό συρμάτινο υδατογράφημα (electrotype wire watermark).

B) Αναγνωρίσιμα με την όραση χαρακτηριστικά ασφαλείας που μπορούν να ελεγχθούν με απλή τεχνική βοήθεια:

- Copy-evident paper = χαρτί εξουδετέρωσης των φωτοτυπημένων πλαστών τραπεζογραμματίων. Έχει την ιδιότητα να αλλοιώνει τις φωτοτυπίες αυτών. Για παράδειγμα, εάν επιχειρηθεί η αναπαραγωγή του μέσω φωτοτυπιών, το φωτοτυπημένο τραπεζογραμμάτιο παρουσιάζεται πολύ διαφορετικό από το γνήσιο ή σε ορισμένες άλλες τεχνικές εμφανίζει τη λέξη «άκυρο» (void).

- Infrared light, IR = εικόνα που τυπώνεται με μελάνι και περιέχει ειδικά μικρά τμήματα τα οποία ενεργοποιούνται με υπέρυθρη ακτινοβολία οπότε γίνονται ορατά.

- Invisible UV (Ultra Violet) – fluorescent fibers = μη φθορίζον χαρτί τραπεζογραμματίων από βαμβακερές ίνες που περιέχουν αόρατες υπεριώδεις φθορίζουσες ίνες.

- Microprint = μικροτυπογραφία. Είναι η τεχνική που χρησιμοποιείται στα τραπεζογραμμάτια και τις τραπεζικές επιταγές η οποία τυπώνει μικροσκοπικά γράμματα ή εικόνες που δεν μπορούν να γίνουν αντιληπτές δια γυμνού οφθαλμού. Διακρίνουμε:

α) microtext = μικροκείμενο. Ένα κείμενο μικροσκοπικών λέξεων επί του τραπεζογραμματίου που μπορεί να γίνει αντιληπτό μόνο με μεγεθυντικό φακό. Το κείμενο μπορεί να είναι θετικό αλλά και αρνητικό

β) micropattern = μικροϋπόδειγμα. Είναι ένα σχέδιο που αποτελείται από πυκνές γραμμές και γεωμετρικά στοιχεία. Όταν κάποιος το φωτοτυπήσει, μετατρέπεται σε αλλοιωμένη εικόνα ή σε μία νέα εικόνα και με τον τρόπο αυτό ανιχνεύονται τα φωτοτυπημένα πλαστά τραπεζογραμμάτια.

Γ) Χαρακτηριστικά ασφαλείας που μπορούν να ελεγχθούν με ειδικούς ανιχνευτές μηχανών (machine readable features) της κεντρικής τράπεζας και άλλων φορέων ή σπανιότερα από τα ATMS ή από τις μηχανές πώλησης (vending machines):

- Banknote number is recognised only by special machines = ο αριθμός τραπεζογραμματίου αναγνωρίζεται μόνο από ειδικές μηχανές.

- Barcodes = γραμμικό σύστημα ηλεκτρονικών υπολογιστών. Όλα τα τραπεζογραμμάτια φέρουν κωδικοποιημένες ραβδώσεις με ειδική παραμετροποίηση που επιτρέπουν τον έλεγχο της γνησιότητας αυτών μέσω λογισμικών ηλεκτρονικών υπολογιστών.

- Codified magnetic security thread = κωδικοποιημένη μαγνητική γραμμή ασφαλείας για τον έλεγχο της γνησιότητας και της αξίας του τραπεζογραμματίου.

- Digital character recognition, DCR = ψηφιακή αναγνώριση χαρακτήρων. Για τον έλεγχο της γνησιότητας των τραπεζογραμματίων χρησιμοποιεί ανιχνευτές (scanners) και αλγόριθμους ηλεκτρονικών υπολογιστών (PCs algorithms). Η τεχνική αυτή υποκαθίσταται βαθμιαία από την OCR.

- Infrared light combined inks = συνδυασμός μελανιών με διάφορα χαρακτηριστικά αναγνώσιμα κάτω από υπέρυθρη ακτινοβολία. Για παράδειγμα, συνδυάζονται δύο εκτυπωτικά χαλκογραφικά μελάνια το χρώμα των οποίων εμφανίζεται πανομοιότυπο δια γυμνού οφθαλμού. Το ένα από αυτά μπορεί να απορροφήσει την υπέρυθρη ακτινοβολία (infrared light, IR dark) ενώ το άλλο δεν έχει τέτοια δυνατότητα. Σε περίπτωση έντεχνης παραχάραξης, πλαστογραφίας ή φωτοτυπικής αναπαραγωγής, η ανίχνευση της γνησιότητας με τη μέθοδο αυτή μπορεί να γίνει μόνο από ειδικές μηχανές.

- Magnetic ink character recognition, MICR = μαγνητική μελάνη αναγνώρισης χαρακτήρων. Πρόκειται για μια ειδική τεχνολογική μορφή οπτικής αναγνώρισης χαρακτήρων (OCR) που διευκολύνει την εξακρίβωση της πλαστότητας μέσω μηχανημάτων. Χρησιμοποιείται σπάνια στα τραπεζογραμμάτια και συνηθέστερα στις ΗΠΑ για την επεξεργασία των επιταγών.

- Modular features, MF = αόρατα χαρακτηριστικά ασφαλείας που μπορούν να ελεγχθούν με τις μηχανές καταμέτρησης και διαλογής (counting and sorting machines) της κεντρικής τράπεζας ή άλλων εξουσιοδοτημένων φορέων. Πρόκειται για τις σπάνιες γαίες.

- Novel numbering = μοναδικός σειριακός αριθμός χαρακτήρα γραφής τύπου νόβελ. Όλα τα τραπεζογραμμάτια φέρουν μία αποκλειστική αρίθμηση με χαρακτήρα γραμμάτων Novel. Σε περίπτωση ψευδοαρίθμησης, οι μηχανές ελέγχου εντοπίζουν την πλαστότητα του

τραπεζογραμματίου. Συνήθως, η σειριακή αρίθμηση είναι κάθετη στην αριστερή πλευρά του τραπεζογραμματίου και οριζόντια στη δεξιά πλευρά.

- Optical character recognition, OCR = οπτική αναγνώριση χαρακτήρων. Χρησιμοποιεί οπτικές τεχνικές όπως καθρέπτες και φακούς ή ηλεκτρονικούς υπολογιστές σε μηχανήμα έκδοσης κειμένου (machine-editable text) για να μεταφράζει εικόνες χαρακτήρων δακτυλογραφημένου κειμένου, συνήθως αναγνωρισμένων με ανιχνευτές (scanners), σε τυποποιημένο αποκρυπτογραφημένο σχήμα.
- Small code field intaglio printing pattern = χαλκογραφικό υπόδειγμα αποτελούμενο από ένα μικρό κωδικό πεδίο για την αναγνώριση του ανάγλυφου μελάνης.
- Watermark consisted by several diagonal lines = υδατογράφημα αποτελούμενο από αρκετές διαγώνιες γραμμές.

Barrel = βαρέλι. Μέτρηση χωρητικότητας για το πετρέλαιο που ισοδυναμεί με 42 γαλόνια ΗΠΑ ή περίπου με 159 λίτρα. Η στατιστική παραγωγής πετρελαίου βασίζεται στη μονάδα αυτή ενώ οι τιμές είναι εκφρασμένες σε δολάρια ΗΠΑ ανά βαρέλι.

Base currency = βασικό νόμισμα. Είναι το νόμισμα στο οποίο εκφράζονται τα κέρδη και οι ζημιές από τη διαχείριση ενός διεθνούς χαρτοφυλακίου νομισμάτων και χρεογράφων. Στη λογιστική των κρατών, βασικό είναι το νόμισμα του κράτους στο οποίο θα εκφραστούν τελικά όλοι οι αποτελεσματικοί λογαριασμοί. Στην Ευρωζώνη, βασικό νόμισμα υπό την έννοια αυτή είναι το ευρώ στο οποίο αποτυπώνονται τα μεγέθη του ισολογισμού και των αποτελεσμάτων χρήσεως. Το ποσό των λογαριασμών σε ξένο νόμισμα μετατρέπεται σε ευρώ.

Base effect = αποτέλεσμα βάσης. Στην ανάλυση των επιχειρηματικών κύκλων, η εξέλιξη των κυμαινόμενων τιμών σε ετήσια βάση συνήθως ερμηνεύεται με το βασικό αποτέλεσμα. Ένα base effect προκύπτει όταν η εξέλιξη μιας ετήσιας μεταβλητής από μήνα (t) σε μήνα (t+1) διαφέρει λόγω της εξέλιξης του δωδεκάμηνου επιπέδου και όχι λόγω της μηνιαίας μεταβολής. Ειδικότερα για τον πληθωρισμό, base effect είναι η συνεισφορά στην αλλαγή του πληθωρισμού σε ετήσια βάση σε ένα καθορισμένο μήνα που προκύπτει από μία παρέκκλιση της τιμής αλλαγής από μήνα σε μήνα σε σχέση με το μήνα βάσης (base month) δηλαδή με τον ίδιο μήνα ένα χρόνο πριν.

Basel Committee on Banking Supervision = Επιτροπή Τραπεζικής Εποπτείας της Βασιλείας. Ιδρύθηκε στο τέλος του 1974 από τους διοικητές των κεντρικών τραπεζών της ομάδας των 10 κρατών (G10) ενώ σήμερα μετέχουν 13 χώρες: Βέλγιο, Γαλλία, Γερμανία, Ελβετία, Ηνωμένο Βασίλειο, ΗΠΑ, Ιαπωνία, Ισπανία, Ιταλία, Καναδάς, Κάτω Χώρες, Λουξεμβούργο και Σουηδία). Συνεδριάζει 4 φορές το χρόνο. Εδρεύει στην Τράπεζα Διεθνών Διακανονισμών (BIS) της Βασιλείας της Ελβετίας η οποία παρέχει γραμματειακή υποστήριξη. Τα κράτη εκπροσωπούνται από τις κεντρικές τους τράπεζες ή, όταν η εποπτεία δεν ασκείται από αυτές, από εκπροσώπους των ανεξάρτητων εθνικών εποπτικών αρχών. Δεν έχει καμία επίσημη διεθνή εποπτική αρμοδιότητα αλλά αναφέρεται στους διοικητές των κεντρικών τραπεζών του G10 από τους οποίους ζητά την έγκριση για τη μελέτη θεμάτων εποπτείας. Διαθέτει 30 περίπου τεχνικές ομάδες εργασίας. Το 1988, εισήγαγε τη Κεφαλαιακή Συμφωνία της Βασιλείας (Basel Capital Accord) που είναι μία μέθοδος μέτρησης των κεφαλαιακών κινδύνων. Για τον έλεγχο των πιστωτικών κινδύνων έθεσε σαν ελάχιστο ποσοστό το 8% σε κλάσμα με αριθμητή τα ίδια κεφάλαια και παρανομαστή το άθροισμα των στοιχείων ενεργητικού και των εκτός ισολογισμού στοιχείων σταθμισμένα κατά τον κίνδυνο. Το 1997, επεξεργάστηκε μία δέσμη βασικών αρχών για μια αποτελεσματική τραπεζική εποπτεία (Core Principles for Effective Banking Supervision) και τον Οκτώβριο του 1999 ανέπτυξε τη μεθοδολογία των βασικών αρχών (Core Principles Methodology). Τον Ιούνιο του 1999, ύστερα από εξαντλητικό διάλογο με την τραπεζική κοινότητα, η Επιτροπή υπέβαλλε πρόταση για ένα νέο εποπτικό πλαίσιο περισσότερο γνωστό σαν Σύμφωνο της Βασιλείας για την Κεφαλαιακή Επάρκεια No 2 (Basel II). Την 26 Απριλίου 2004, μετά από περαιτέρω διαβουλεύσεις με την τραπεζική κοινότητα, εξέδωσε το τελικό κείμενο του Συμφώνου. Την 26 Ιουνίου 2004 οι διοικητές των κεντρικών τραπεζών και οι επικεφαλής των εθνικών εποπτικών αρχών του G10 υιοθέτησαν το ανωτέρω κείμενο. Για περισσότερες λεπτομέρειες βλέπετε τον παρακάτω όρο Basel II.

Basel II = Βασιλεία II. Το νέο εποπτικό πλαίσιο που υιοθετήθηκε από τους διοικητές των κεντρικών τραπεζών και τους επικεφαλής των εθνικών εποπτικών αρχών του G10 την 26 Ιουνίου 2004. Φέρει τον πλήρη τίτλο: «Βασιλεία II: Διεθνής Σύγκληση της Κεφαλαιακής Μέτρησης και των Κεφαλαιακών Προτύπων: ένα Αναθεωρημένο Πλαίσιο» (Basel II: International Convergence of Capital Measurement and Capital Standards: a Revised Framework). Περιέχει τρεις πυλώνες και σύμφωνα με την ανάλυση του μηνιαίου δελτίου της ΕΚΤ κάθε πυλώνας αναφέρεται στα ακόλουθα θέματα:

• **ΠΡΩΤΟΣ ΠΥΛΩΝΑΣ**: οι ελάχιστες κεφαλαιακές απαιτήσεις. Αναπτύσσει και επεκτείνει τους κανόνες της Capital Accord του 1998 (Βασιλεία I). Διακρίνεται για την ουσιαστική βελτίωση στον υπολογισμό του παρανομαστή της κεφαλαιακής αναλογίας μιας τράπεζας που αναφέρεται στα στοιχεία ενεργητικού και τα εκτός ισολογισμού στοιχεία σταθμισμένα κατά τον κίνδυνο με στόχο να αντανakλά καλύτερα το προφίλ κινδύνου κάθε τράπεζας. Ο ορισμός των εποπτικών κεφαλαίων (ο αριθμητής του κλάσματος) παραμένει βασικά όπως ήταν και στη Βασιλεία I. Η γενική ελάχιστη κεφαλαιακή απαίτηση (τουλάχιστον 8% των σταθμισμένων κατά τον κίνδυνο στοιχείων του ενεργητικού) παραμένει αμετάβλητη. Οι κυριότερες αλλαγές στον πρώτο πυλώνα είναι οι εξής:

α) η προσθήκη του λειτουργικού κινδύνου (operational risk) σαν μια νέα κατηγορία κινδύνου κατά τον ορισμό των σταθμισμένων κατά τον κίνδυνο στοιχείων του ενεργητικού. Πρόκειται για τον κίνδυνο ζημιών που οφείλονται σε ανεπάρκειες ή αποτυχίες των εσωτερικών διαδικασιών, των υπαλλήλων, των μηχανογραφικών συστημάτων ή σε εξωτερικούς παράγοντες όπως οι φυσικές καταστροφές ή οι τρομοκρατικές ενέργειες
β) η εισαγωγή τριών σύνθετων επιλογών για τον υπολογισμό: 1) του πιστωτικού κινδύνου δηλαδή η τυποποιημένη προσέγγιση, η Θεμελιώδης Προσέγγιση Εσωτερικών Διαβαθμίσεων και η προχωρημένη προσέγγιση που βασίζονται σε εσωτερική πιστοληπτική αξιολόγηση και 2) του λειτουργικού κινδύνου δηλαδή η βασική προσέγγιση βάσει δεικτών, η τυποποιημένη προσέγγιση και η προχωρημένη προσέγγιση μέτρησης.

Πιστωτικός κίνδυνος (credit risk)

✦ Σχετικά με τη μέτρηση του πιστωτικού κινδύνου, η **τυποποιημένη μέθοδος (standardised approach)**, είναι η ίδια όπως στη Βασιλεία I αλλά με υψηλότερο βαθμό ευαισθησίας κινδύνου. Υπό το καθεστώς της Βασιλείας I, ο σταθμισμένος ατομικός κίνδυνος εξαρτάται από την ευρύτερη κατηγορία στην οποία εμπίπτει ο δανειζόμενος, δηλαδή κυβερνήσεις, τράπεζες, επιχειρήσεις. Με την Βασιλεία II, ο σταθμισμένος κίνδυνος εξειδικεύεται περισσότερο με τη χρήση πιστοληπτικής αξιολόγησης που παρέχεται από ένα αναγνωρισμένο εξωτερικό όικο πιστοληπτικής βαθμολόγησης ο οποίος ανταποκρίνεται σε εποπτικά επιλέξιμα πρότυπα.

✦ Η μέθοδος που βασίζεται στη **Θεμελιώδη Προσέγγιση Εσωτερικών Διαβαθμίσεων (Foundation Internal Ratings Based, FIRB)** για τη μέτρηση του πιστωτικού κινδύνου, αποτελεί καινοτομία της Βασιλείας II. Η FIRB επιτρέπει στις τράπεζες να ποσοτικοποιήσουν ορισμένα στοιχεία-κλειδιά τα οποία είναι απαραίτητα για τον υπολογισμό της κεφαλαιακής τους επάρκειας. Οπότε, οι σταθμισμένοι κίνδυνοι και τα κεφαλαιακά βάρη καθορίζονται μέσω ενός συνδυασμού ποσοτικών συντελεστών που παρέχονται είτε από τράπεζες ή τις εποπτικές αρχές και λειτουργιών σταθμισμένων κατά τον κίνδυνο που εξειδικεύονται από την BCBS (Basel Committee on Banking Supervision). Η μέθοδος FIRB συνδέεται στενά με τα βασικά αποτελέσματα της σύγχρονης θεωρίας της τιμολόγησης των περιουσιακών στοιχείων (modern asset pricing theory). Η μεθοδολογία της βασίζεται σε πρότυπο που αποδέχεται την πιθανότητα μια δανειζόμενη εταιρία να μην είναι σε θέση να αποπληρώσει το χρέος της, όπως καθορίζεται από τη διαφορά μεταξύ της αξίας του ενεργητικού της και της ονομαστικής αξίας των χρεών της. Η αξία του ενεργητικού λαμβάνεται σαν μία μεταβλητή που αλλάζει στο χρόνο εν μέρει λόγω της επίδρασης τυχαιών ακραίων γεγονότων. Η αδυναμία αποπληρωμής των χρεών (default) συμβαίνει όταν το ενεργητικό μιας επιχείρησης είναι ανεπαρκές για να καλύψει τα χρέη. Η σχετική μέτρηση του πιστωτικού κινδύνου σε ένα καθορισμένο χρονικό διάστημα (συνήθως ενός έτους) είναι η πιθανότητα της αδυναμίας αποπληρωμής (probability of default). Στη μέθοδο FIRB, το απαιτούμενο ελάχιστο κεφάλαιο βασίζεται στην κατανομή των ζημιών που οφείλονται στην αδυναμία αποπληρωμής σε ένα χαρτοφυλάκιο δανείων ή συναφών χρηματοοικονομικών μέσων. Ο ορίζοντας της εκτίμησης του κινδύνου είναι ένα έτος και η μέθοδος FIRB προϋποθέτει ένα επίπεδο εμπιστοσύνης (confidence level) 99,9%. Αυτό σημαίνει ότι η πιθανότητα πραγματοποίησης ζημίας που υπερβαίνει την εκτίμηση του μοντέλου, είναι δυνατόν να συμβεί μια φορά στα χίλια χρόνια. Επιπρόσθετα, η μέθοδος FIRB καλύπτει μόνο μη αναμενόμενες ζημίες, δηλαδή ζημίες που δεν είναι δυνατόν να καλυφθούν

από προβλέψεις. Ο υπολογισμός των κεφαλαιακών απαιτήσεων για τον κίνδυνο μη αποπληρωμής ενός δανείου βασίζεται σε έξη συστατικά:

- 1) Probability of default, PD = πιθανότητα μη αποπληρωμής. Εκτιμά την πιθανότητα μη αποπληρωμής από ένα δανειολήπτη σε ένα χρονικό ορίζοντα π.χ σε ένα έτος.
- 2) Loss given default, LGD: ζημία λόγω δεδομένης μη αποπληρωμής. Πρόκειται για τη ζημία από ένα δάνειο λόγω της μη αποπληρωμής αυτού που εκφράζεται σαν ποσοστό της αρχικής ονομαστικής αξίας του χρέους.
- 3) Exposure at default, EAD = έκθεση στον κίνδυνο λόγω μη αποπληρωμής. Είναι η ονομαστική αξία του χρέους ενός δανειολήπτη.
- 4) Maturity of the loan = η λήξη ενός δανείου.
- 5) Correlation to systematic risk = συσχετισμός με το συστηματικό κίνδυνο. Εκτιμά τη συσχέτιση μη αποπληρωμής δύο διαφόρων δανειοληπτών.
- 6) Risk weight factor = συντελεστής στάθμισης του κινδύνου. Συνδέεται με την προβλεπόμενη ζημία σε σχέση με την ελάχιστη κεφαλαιακή επάρκεια.

✦ Η κύρια διαφορά μεταξύ της θεμελιώδους και της **προχωρημένης μεθόδου (advanced internal ratings-based approach)** έγκειται στον ορισμό των μεταβλητών εισροής (input variables). Και οι δύο προσεγγίσεις βασίζονται στην εκτίμηση της πιθανότητας μη αποπληρωμής (PD) αλλά οι εσωτερικές εκτιμήσεις της τράπεζας για τη ζημία λόγω δεδομένης μη αποπληρωμής (LGD), της έκθεσης στον κίνδυνο λόγω μη αποπληρωμής (EAD) και της λήξης του δανείου είναι οι μόνες που λαμβάνονται υπόψη στην προχωρημένη μέθοδο IRB.

Λειτουργικός κίνδυνος (operational risk)

Στην περίπτωση του λειτουργικού κινδύνου, που είναι μια νέα κατηγορία κινδύνου η οποία υπόκειται σε κεφαλαιακές απαιτήσεις, ένα ρυθμιστικό κεφαλαιακό σχέδιο βασίζεται σε τρεις διαφορετικές μεθόδους:

1) Η βασική προσέγγιση βάσει δεικτών (the basic indicator approach). Απαιτεί για την κάλυψη του λειτουργικού κινδύνου απαιτήσεις κεφαλαίου ίσες με το 15% του μέσου ετήσιου ακαθάριστου εισοδήματος τα τρία προηγούμενα χρόνια.

2) Η τυποποιημένη προσέγγιση (standardised approach). Το ακαθάριστο εισόδημα της τράπεζας διαιρείται σε οκτώ διαφορετικές επιχειρηματικές γραμμές. Η απαίτηση για πρόσθετη κεφαλαιακή επάρκεια υπολογίζεται για κάθε επιχειρηματική περιοχή με τον πολλαπλασιασμό του σχετικού ακαθάριστου εισοδήματος με ένα συντελεστή – καθοριζόμενο από τη BCBS – που εφαρμόζεται στην αντίστοιχη επιχειρηματική γραμμή.

3) Η προχωρημένη προσέγγιση μέτρησης (advance measurement approach). Είναι η πιο σύνθετη μέθοδος σύμφωνα με την οποία οι ρυθμιστικές κεφαλαιακές απαιτήσεις υπολογίζονται με βάση τα συστήματα μέτρησης του εσωτερικού λειτουργικού κινδύνου των τραπεζών. Τα συστήματα αυτά πρέπει να λαμβάνουν υπόψη όχι μόνο τα πραγματικά εσωτερικά και εξωτερικά στοιχεία για τις ζημίες αλλά επίσης τα σενάρια ανάλυσης και συντελεστές που συνδέονται με το επιχειρηματικό περιβάλλον των τραπεζών και τους εσωτερικούς ελέγχους.

Τέλος, όσον αφορά τον υπολογισμό του κινδύνου αγοράς (market risk) οι μεθοδολογικές προσεγγίσεις δεν διαφέρουν από την Capital Accord του 1998.

• **ΔΕΥΤΕΡΟΣ ΠΥΛΩΝΑΣ:** μία διαδικασία εσωτερικής αξιολόγησης της κεφαλαιακής επάρκειας από τα πιστωτικά ιδρύματα και ευθύνη της εποπτικής αρχής, όταν δεν συμφωνεί, να αναθεωρεί την αξιολόγηση και να απαιτεί πρόσθετα κεφάλαια για την κάλυψη των κινδύνων. Οι τράπεζες οφείλουν να αξιολογούν την κεφαλαιακή τους επάρκεια με βάση εσωτερική μεθοδολογία διαχείρισης των κινδύνων. Από τη δική της πλευρά, η εποπτική αρχή κρίνει εάν η μεθοδολογία αυτή είναι σύμφωνη με τη συνολική μορφή και στρατηγική της διαχείρισης των κινδύνων. Η εποπτική αρχή οφείλει, επίσης, να εξετάζει το ζήτημα εάν μία τράπεζα δεσμεύει πρόσθετα κεφάλαια έναντι των κινδύνων που δεν καλύπτονται από τον πρώτο πυλώνα και να ενθαρρύνει τις τράπεζες να αναπτύσσουν και να χρησιμοποιούν με καλύτερο τρόπο τα εσωτερικά συστήματα διαχείρισης των κινδύνων. Ο δεύτερος πυλώνας παρέχει στις εποπτικές αρχές περισσότερη διακριτική ευχέρεια στο ζήτημα αυτό από ότι στο παρελθόν. Ιδιαίτερη πρακτική χρησιμότητα θα είχε η σύγκριση των βέλτιστων πρακτικών στα κράτη μέλη της Ε.Ε ώστε να αποφεύγεται το γραφειοκρατικό βάρος και να εξασφαλίζονται ίσοι κανόνες μεταχείρισης των τραπεζών.

• **ΤΡΙΤΟΣ ΠΥΛΩΝΑΣ:** αποτελεσματική χρήση της διαφάνειας με την ενίσχυση της πληροφόρησης του κοινού για τα μεγέθη και την πορεία των τραπεζών. Στόχος του τρίτου πυλώνα είναι η βελτίωση της πειθαρχίας της αγοράς με την εισαγωγή απαιτήσεων πληροφόρησης που θα υποχρεώνει τις τράπεζες να δημοσιεύουν λεπτομερή ποιοτικά και

ποσοτικά δεδομένα σχετικά με τους κινδύνους και τη διαχείριση των κεφαλαίων και των κινδύνων. Οι απαιτήσεις αυτές δεν καλύπτουν μόνο τον τρόπο με τον οποίο μία τράπεζα υπολογίζει την κεφαλαιακή της επάρκεια αλλά επιπρόσθετα τις τεχνικές που χρησιμοποιεί για την αξιολόγηση των κινδύνων. Ο βασικός πυρήνας των υποχρεωτικών δημοσιεύσεων περιλαμβάνει ειδικές και λεπτομερείς διατάξεις για την εποπτική αναγνώριση των εσωτερικών μεθοδολογιών σχετικά με τον πιστωτικό κίνδυνο, τις τεχνικές μείωσης του πιστωτικού κινδύνου και την τιτλοποίηση των στοιχείων του ενεργητικού.

▪ Με τις Πράξεις του Διοικητή της Τράπεζας της Ελλάδος 2587, 2588, 2589, 2590, 2591, 2592, 2593, 2594, 2595 και 2596/20.8.2007 ολοκληρώθηκε η ενσωμάτωση στο ελληνικό δίκαιο των διατάξεων των Οδηγιών 2006/48/EK και 2006/49/EK, σχετικά με την επάρκεια των ιδίων κεφαλαίων των πιστωτικών ιδρυμάτων και των ΕΠΕΥ και τον έλεγχο των μεγάλων χρηματοδοτικών ανοιγμάτων.

BASIC, Beginners All-purpose Symbolic Instruction Code = συμβολικός κωδικός εντολών για κάθε είδος αρχαρίων. Είναι απλή και εύκολη στην εκμάθηση γλώσσα προγραμματισμού ηλεκτρονικών υπολογιστών και απευθύνεται σε αρχαρίους της πληροφορικής πριν να προχωρήσουν σε μαθήματα πιο σύνθετων γλωσσών. Αρχικά σχεδιάστηκε για χρήση σε συστήματα διαλογικού τρόπου λειτουργίας και επέτρεπε το χειρισμό μόνο αριθμητικών παραστάσεων. Η διάδοση της μεθόδου BASIC στο χώρο των προσωπικών υπολογιστών υπήρξε ραγδαία με συνέπεια την ανάπτυξη πολλών συμβατών και μη συμβατών διαλέκτων. Οι νεότερες εκδόσεις διέθεταν πολύ μεγαλύτερες δυνατότητες όπως την επεξεργασία αλφαριθμητικών στοιχειοσειρών, την υποστήριξη αρθρωτού προγραμματισμού και άλλων.

Basis point, bp = ένα εκατοστό του 1%, δηλαδή 0,01%. Έτσι 50 bp είναι 0,5% ενώ 25 bp είναι 0,25%. Τα basis points χρησιμοποιούνται για την ευχερή απεικόνιση των μικρών διαφορών στην απόδοση. Για παράδειγμα, είναι πολύ ευκολότερο να πεις ότι η τιμή ενός ομολόγου αυξήθηκε κατά 10 bp αντί να πεις ότι αυξήθηκε κατά το ένα δέκατο ενός εκατοστού.

Basis risk = βασικός κίνδυνος. Είναι ο κίνδυνος μεταβολής της τιμής που είναι έμφυτος στις προθεσμιακές πράξεις. Ο κίνδυνος αυτός εμφανίζεται π.χ όταν η συσχέτιση μεταξύ της τιμής ενός χρηματοπιστωτικού συμβολαίου μελλοντικής εκπλήρωσης (financial future) και της τιμής του υποκείμενου μέσου αξίας δύο ημερών (underlying spot instrument) μπορεί να αλλάξει τόσο σημαντικά ώστε να μειώσει την αποτελεσματικότητα της πράξης αντιστάθμισης (hedging transaction).

Batch processing, BP = μαζική επεξεργασία κατά παρτίδες χωρίς τη παρέμβαση του χειριστή του ηλεκτρονικού υπολογιστή. Μέθοδος πληροφορικής off-line σύμφωνα με την οποία φορτώνονται στον υπολογιστή ολόκληρα προγράμματα και εκτελείται ένα κάθε φορά. Άλλως, η διαδικασία προώθησης μιας ομάδας εντολών πληρωμής (payment orders) ή εντολών μεταφοράς χρεογράφων (securities transfer orders) κατά παρτίδες σε διακεκριμένα χρονικά διαστήματα. Συνήθως, τα δεδομένα φορτώνονται στη διάρκεια των εργασιμών ωρών και εκτελούνται το βράδυ και τη νύκτα ή οποτεδήποτε οι χρήστες δεν χρησιμοποιούν τον Η/Υ.

Benchmark risk = κίνδυνος δείκτη ή χαρτοφυλακίου αναφοράς. Είναι ο κίνδυνος των χαμηλών αποδόσεων ενός επενδυμένου περιουσιακού στοιχείου στην περίπτωση που η απόδοση αυτού διαφέρει σημαντικά από την απόδοση του benchmark έναντι του οποίου μετράται.

Bear market = αγορά αρκούδας. Είναι μια αγορά στην οποία οι τιμές όλων ή ορισμένων ομάδων χρεογράφων ή άλλων επενδυτικών εργαλείων πέφτουν ή αναμένεται ότι θα πέσουν και η κατάσταση αυτή συνοδεύεται από έντονη απαισιοδοξία για το μέλλον της αγοράς. Το φαινόμενο αυτό συνήθως απαντάται σε χρονικές περιόδους που η οικονομία ευρίσκεται σε ύφεση και η ανεργία είναι υψηλή ή όταν ο πληθωρισμός αυξάνεται ταχέως. Αν και τα στοιχεία μπορεί να διαφέρουν, γίνεται περίπου αποδεκτό ότι μια μείωση των τιμών των δεικτών ή των χρεογράφων κατά 15% με 20% συνιστά μια bear market.

Behind the curve = πίσω από την καμπύλη απόδοσης. Ο όρος χρησιμοποιείται κύρια για τις κεντρικές τράπεζες ή τους διαχειριστές χαρτοφυλακίων των οποίων οι αντιδράσεις είναι τόσο βραδείες ώστε δεν μπορούν να συμβαδίσουν με τις τάσεις της αγοράς.

Benchmark = δοκιμασία επιδόσεων. Ένας δείκτης ή θεωρητικό χαρτοφυλάκιο αναφοράς με βάση το οποίο συγκρίνεται η απόδοση της διαχείρισης ενός πραγματικού χαρτοφυλακίου, μιας τοποθέτησης ή ενός προϊόντος. Τέτοιοι δείκτες είναι το χαρτοφυλάκιο αναφοράς χρεογράφων (benchmark portfolio), οι αποδόσεις του 10χρονου ομολόγου του γερμανικού και του ιαπωνικού δημοσίου ή του 10χρονου ή 30χρονου ομολόγου του θησαυροφυλακίου των ΗΠΑ. Για προθεσμιακές καταθέσεις σε ευρώ, δείκτες σύγκρισης είναι το 3μηνο EURIBOR ή το Euro-LIBOR. Για τα εμπορεύματα (commodities) δείκτες σύγκρισης είναι ο CRB index του Σικάγου που αποτελείται από τις χρηματιστηριακές τιμές 20 εμπορευμάτων, οι τιμές FIXING του χρυσού στο Λονδίνο και τη Ζυρίχη, η τιμή του πετρελαίου Brent της Βορείου Θάλασσας (North Sea Brent blend crude oil) και του αμερικανικού Crude (US light sweet crude oil, WTI) και οι τιμές των στρατηγικών μετάλλων στο Λονδίνο. Κάθε τράπεζα ή επενδυτική εταιρία διαχείρισης διαθεσίμων μπορεί να καταρτίζει και δικούς της δείκτες με βάση τους οποίους μετρά την απόδοση των τοποθετήσεών της. Διακρίνεται σε:

α) strategic benchmark = στρατηγικό. Αντανακλά τις μακροπρόθεσμες προτιμήσεις κινδύνου-απόδοσης των διαχειριστών θέσεων ή χαρτοφυλακίων. Ισχύει, συνήθως, για ολόκληρο το χρόνο

β) tactical benchmark = τακτικό. Προκύπτει από το στρατηγικό και αντανακλά τις μεσοπρόθεσμες ή βραχυπρόθεσμες προτιμήσεις κινδύνου-απόδοσης οι οποίες βασίζονται στις τρέχουσες αποδόσεις της αγοράς. Μπορεί να αναθεωρηθεί 1, 2, 3, ή και περισσότερες φορές στη διάρκεια του έτους ανάλογα με τη μεταβλητότητα των τιμών και των κινδύνων της αγοράς.

Ένα πρότυπο χαρτοφυλάκιο αναφοράς καταρτίζεται για να παράσχει στους διαχειριστές κεφαλαίων μία μέτρηση της απόδοσης και των κινδύνων. Περιέχει σταθερές αναλογίες υψηλής απόδοσης περιουσιακών στοιχείων (π.χ έντοκα γραμμάτια και ομόλογα συγκεκριμένης έκδοσης και απόδοσης μέχρι τη λήξη). Η μέτρηση της απόδοσης της επένδυσης κάθε στοιχείου λαμβάνεται από ένα κατάλληλο δείκτη. Η απόδοση αυτή είναι η ελάχιστη αναμενόμενη απόδοση ενώ ο διαχειριστής κεφαλαίων μπορεί να επιτύχει μεγαλύτερη απόδοση (outperformance) ανάλογα με τις ικανότητές του. Ενδέχεται, όμως, λόγω ανεπιτυχών προβλέψεων και χειρισμών να καταγράψει απόδοση μικρότερη του benchmark (underperformance). Τα benchmark portfolios είναι διαφορετικά από επενδυτή σε επενδυτή, διότι εξαρτώνται από την έκταση του αναλαμβανόμενου κινδύνου και τους επενδυτικούς στόχους.

Benchmarking = μία συστηματική και διαρκής διαδικασία αξιολόγησης των προϊόντων, υπηρεσιών και των οργανωτικών μεθόδων μιας επιχείρησης σε σύγκριση με τις καλύτερες πρακτικές της εγχώριας και διεθνούς αγοράς. Στόχος είναι η βελτίωση της ποιότητας των παρεχομένων προϊόντων και υπηρεσιών, η μείωση του κόστους και η αύξηση της παραγωγικότητας ώστε να αναβαθμισθεί η θέση της επιχείρησης στα πλαίσια της οικονομίας της ελεύθερης αγοράς. Σύμφωνα με ένα παραπλήσιο ορισμό benchmarking είναι η μέθοδος σύγκρισης μιας σειράς μετρήσεων διαδικασίας, προϊόντος ή υπηρεσίας σε σχέση με αυτές μιας άλλης επιχείρησης με στόχο τη θέσπιση καταλλήλων αξιόπιστων και ποιοτικών συστημάτων μέτρησης της απόδοσης της επιχείρησης σε συσχέτιση με αυτή άλλων ανταγωνιστικών επιχειρήσεων του ίδιου κλάδου.

Beta = στατιστική μέτρηση του κινδύνου της αγοράς (market risk) ή της μεταβλητότητας (volatility) ενός τίτλου ή ενός χαρτοφυλακίου τίτλων που προκύπτει μέσω της σύγκρισης της απόδοσης των τίτλων με αυτή παρομοίων τίτλων ή με χρηματιστηριακούς ή άλλους σχετικούς δείκτες αναφοράς (benchmark indices). Είναι ένα μέσο μέτρησης της μεταβλητότητας ενός χρεογράφου ή ενός χαρτοφυλακίου χρεογράφων σε σύγκριση με την αγορά σαν σύνολο. Παραδοσιακά, η μέθοδος αυτή χρησιμοποιείται για την εκτίμηση της ελαστικότητας της απόδοσης ενός χαρτοφυλακίου ομολόγων ή μετοχών που είναι σχετική με το δείκτη της αγοράς. Ο συντελεστής Βήτα μιας μετοχής υπολογίζει τον κίνδυνο σε σχέση με το μέσο όρο της αγοράς. Άλλως, το Βήτα είναι η μέτρηση του συστηματικού κινδύνου ενός χρεογράφου. Το Βήτα υπολογίζεται με παλινδρομική ανάλυση (regression analysis).

- Ένα Βήτα ίσο με 1 δείχνει ότι η τιμή του χρεογράφου θα κινηθεί όπως οι τιμές της αγοράς.
- Ένα Βήτα μεγαλύτερο της μονάδας δείχνει ότι η τιμή του χρεογράφου θα είναι περισσότερη μεταβλητή από αυτήν του μέσου όρου της αγοράς και επόμενα το χρεόγραφο θα φέρει μεγαλύτερο κίνδυνο από αυτόν της αγοράς σαν σύνολο.

- Ένα Βήτα μικρότερο της μονάδας σημαίνει ότι η τιμή του χρεογράφου θα έχει μικρότερη μεταβλητότητα από αυτήν του μέσου όρου της αγοράς και επόμενα το χρεόγραφο θα φέρει μικρότερο κίνδυνο από αυτόν της αγοράς σαν σύνολο.

- Ένα Βήτα ίσο με το μηδέν σημαίνει ότι η τιμή του δεν συσχετίζεται καθόλου με αυτή της αγοράς δηλαδή κινείται ανεξάρτητα από την τάση της αγοράς.

Πολλά αποθέματα γενικής χρησιμότητας έχουν ένα Βήτα μικρότερο της μονάδας. Αντίθετα, πολλές μετοχές εταιριών υψηλής τεχνολογίας ή δυναμικών πολυεθνικών βιομηχανικών εταιριών έχουν ένα Βήτα μεγαλύτερο της μονάδας καθώς προσφέρουν τη δυνατότητα μεγαλύτερης απόδοσης αλλά με την ανάληψη μεγαλύτερου κινδύνου. Μπορεί κανείς να αντιληφθεί την έννοια του Βήτα σαν την τάση της απόδοσης ενός χρεογράφου για να ανταποκριθεί στις κινήσεις της αγοράς. Για παράδειγμα, εάν ένα χαρτοφυλάκιο ομολόγων έχει ένα Βήτα 1,2 θα έχει θεωρητικά μία τιμή 20% περισσότερη μεταβλητή από αυτήν της αγοράς. Πάντως, πρέπει να ληφθεί υπόψη ότι το βήτα: α) μπορεί να αλλάζει στη διάρκεια του χρόνου β) μπορεί να είναι διαφορετικό ανάλογα με την κατεύθυνση της αγοράς γ) ανεβαίνει εάν το χρεόγραφο δεν τυγχάνει συχνής διαπραγματεύσεως στην αγορά δ) δεν αποτελεί απαραίτητα μία πλήρη μέτρηση του κινδύνου και ίσως χρειασθεί να χρησιμοποιηθούν πολλά βήτα ε) είναι μία μέτρηση της συνολικής κίνησης των τιμών και όχι της μεταβλητότητας συγκεκριμένων χρεογράφων ζ) είναι δυνατόν να συμβεί ένα χρεόγραφο να έχει ένα βήτα ίσο με το μηδέν αλλά να έχει υψηλή μεταβλητότητα σε σύγκριση με την αγορά.

BIC, Bank Identifier Code = κωδικός αναγνώρισης τράπεζας ή κωδικός SWIFT. Ένα παγκοσμίως αποδεκτό μέσο αναγνώρισης ενός πιστωτικού ιδρύματος με σκοπό τη διευκόλυνση της αυτόματης επεξεργασίας των μηνυμάτων στα πλαίσια της Εταιρίας για την Παγκόσμια Διατραπεζική Χρηματοοικονομική Τηλεπικοινωνία (SWIFT). Σύμφωνα με το σύστημα αυτό, το οποίο είναι αναγνωρισμένο από τον Διεθνή Οργανισμό Προτύπων (International Organisation for Standardisation, ISO), σε κάθε πιστωτικό ίδρυμα απονέμεται από το SWIFT ένας αποκλειστικός κωδικός. Ο κωδικός αυτός δεν χρησιμοποιείται μόνο στο δίκτυο SWIFT αλλά προορίζεται για γενική χρήση στις διασυνοριακές συναλλαγές. Αποτελείται από τα εξής μέρη:

- ◆ ο κωδικός της τράπεζας (Bank Code). Έχει 4 χαρακτήρες π.χ BANK

- ◆ ο κωδικός της χώρας (Country Code). Έχει 2 χαρακτήρες π.χ CC ή για την Ελλάδα GR

- ◆ ο κωδικός της τοποθεσίας (Location Code). Έχει δύο αλφαριθμητικούς χαρακτήρες αποκλεισμένου του μηδέν π.χ LL

Επόμενα ο πλήρης κωδικός (SWIFT BIC) είναι BANKCCLL

- ◆ εάν όμως η τράπεζα έχει υποκαταστήματα και ένα από αυτά μετέχει στη συναλλαγή τότε οι χαρακτήρες του κωδικού από οκτώ γίνονται ένδεκα. Προστίθεται ο κωδικός υποκαταστήματος (Branch Code) που έχει 3 χαρακτήρες π.χ MAR. Ο πλήρης κωδικός στην περίπτωση αυτή είναι BANKCCLLMAR.

→ Στην περίπτωση των διασυνοριακών συναλλαγών, χρησιμοποιούνται μαζί ο BIC και ο Διεθνής Αριθμός Τραπεζικού Λογαριασμού (IBAN, International Bank Account Number, βλέπε όρο). Από 1.1.2006, είναι υποχρεωτική η χρησιμοποίηση του IBAN και του BIC στον Ευρωπαϊκό Οικονομικό Χώρο (EOX) για τις διασυνοριακές εντολές μεταφοράς πιστώσεων σε ευρώ. Η Τράπεζα της Ελλάδος, με την Εγκύκλιο Διοίκησης 13/15.11.2005: α) κατέστησε υποχρεωτική από 1.1.2006 τη χρησιμοποίηση του IBAN και του BIC στις διασυνοριακές αλλά και τις εγχώριες εντολές πληρωμής πελατών της που αφορούν είτε σε χρέωση είτε σε πίστωση λογαριασμού β) όρισε ότι από το 2006 όσες εντολές δεν θα φέρουν τα στοιχεία του IBAN και του BIC δεν θα απορρίπτονται και γ) θα απορρίπτονται, όμως, ή θα επιστρέφονται στον εντολέα από 1.1.2007.

Bid and offer price = bid price είναι η τιμή αγοράς δηλαδή η τιμή στην οποία ένας αγοραστής προσφέρεται να αγοράσει ένα ξένο νόμισμα, ένα χρεόγραφο ή ένα εμπόρευμα. Offer price είναι η τιμή πώλησης δηλαδή η τιμή στην οποία ο πωλητής είναι πρόθυμος να πωλήσει ένα ξένο νόμισμα, ένα χρεόγραφο ή ένα εμπόρευμα.

Big bang = η μεγάλη έκρηξη ή η άμεση μεγάλη αλλαγή. Ο όρος χρησιμοποιήθηκε για πρώτη φορά για τη μεγάλη κανονιστική και τεχνολογική αλλαγή στο Χρηματιστήριο του Λονδίνου και την απελευθέρωση των χρηματοπιστωτικών αγορών στο Ηνωμένο Βασίλειο. Την 27.10.1986 επιβλήθηκε άμεσα (με μιας) το εξής νομικό πλαίσιο για το χρηματιστήριο του Λονδίνου (LSE): α) κάτοχοι των μετοχών του μπορούσαν να είναι και επιχειρήσεις μη μέλη β) καταργήθηκε η ενιαία προμήθεια επί των συναλλαγών και στο εξής αυτή θα ήταν πλήρως ελεύθερη και

διαπραγματεύσιμη γ) καθιερώθηκε το σύστημα της διπλής ιδιότητας (dual capacity system) σύμφωνα με το οποίο οι μετέχοντες μπορούσαν να φέρουν διπλή ιδιότητα, δηλαδή να είναι ταυτόχρονα και πράκτορες (agents) και διαμεσολαβητές-διαπραγματευτές (brokers-dealers) δ) η τεχνολογική υποδομή αναβαθμίσθηκε και εισήχθηκε το αυτοματοποιημένο ηλεκτρονικό σύστημα συναλλαγών. Παράλληλα, καταργήθηκαν οι περιορισμοί στην άσκηση του χρηματοπιστωτικού επαγγέλματος. Οι τράπεζες θα παρείχαν και στεγαστικά δάνεια, ενώ οι στεγαστικές τράπεζες (building societies) θα ασκούσαν και τις λοιπές τραπεζικές εργασίες. Τα μεγάλα χρηματοπιστωτικά ιδρύματα μπορούσαν πλέον να προσφέρουν μία ευρεία σειρά τραπεζικών και χρηματοοικονομικών υπηρεσιών ενώ οι ασφαλιστικές εταιρίες θα προσέφεραν συμβουλές για χρηματοπιστωτικά προϊόντα όπως στεγαστικά δάνεια και συντάξεις. Άμεση μεγάλη αλλαγή επέλεξε και η Γερμανία για την αντικατάσταση των εθνικών τραπεζογραμματίων και κερμάτων από τα αντίστοιχα σε ευρώ. Ενώ τα άλλα κράτη της Ευρωζώνης εφάρμοσαν τη σταδιακή απόσυρση των εθνικών τραπεζογραμματίων και κερμάτων και τη σταδιακή εισαγωγή του ευρώ μέσα στην επιτρεπόμενη ανώτατη δίμηνη προθεσμία, η Γερμανία πραγματοποίησε την αλλαγή μέσα σε μια ημέρα, δηλαδή ενώ την 31.12.2001 κυκλοφορούσε σαν νόμιμο χρήμα στη Γερμανία το μάρκο, την 1.1.2002 κυκλοφορούσε μόνο το ευρώ χωρίς να υπάρξει ούτε μία ημέρα συγκυκλοφορίας των δύο νομισμάτων.

Big Four = οι 4 μεγάλοι. Η έκφραση αυτή χρησιμοποιείται, μεταξύ άλλων, στις εξής τρεις περιπτώσεις:

✚ οι 4 μεγαλύτερες τράπεζες του Ηνωμένου Βασιλείου, δηλαδή η Barclays, η HSBC (Hong Kong and Shanghai Banking Corporation), η RBS (Royal Bank of Scotland) και η Lloyds TSB (Trustee Savings Bank)

✚ οι 4 μεγαλύτερες ελεγκτικές και λογιστικές εταιρίες του κόσμου, δηλαδή η PriceWaterhouseCoopers, η KPMG (Klynveld, Peat, Marwick and Goerdeler), η Ernst & Young και η Deloitte Haskins & Sells.

Bilateral procedures of the Eurosystem = διμερείς διαδικασίες του Ευρωσυστήματος. Οι εθνικές κεντρικές τράπεζες (ΕθνΚΤ) μπορούν να εκτελούν πράξεις στη βάση διμερών διαδικασιών. Εφαρμόζονται στις έκτακτες πράξεις για την εξομάλυνση βραχυπρόθεσμων διακυμάνσεων της ρευστότητας και στις διαρθρωτικές οριστικές συναλλαγές. Διμερής διαδικασία σημαίνει κάθε διαδικασία που το Ευρωσύστημα πραγματοποιεί μία συναλλαγή με ένα ή περισσότερους αντισυμβαλλόμενους χωρίς δημοπρασία. Διακρίνουμε δύο διαφορετικούς τύπους αυτού του είδους της συναλλαγής:

■ direct contact with counterparties = άμεση επαφή με τους αντισυμβαλλόμενους. Οι ΕθνΚΤ έρχονται σε άμεση συνεννόηση με ένα ή ευάριθμους αντισυμβαλλόμενους της εθνικής αγοράς και συνάπτουν πράξεις σύμφωνα με τις οδηγίες της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας (ΕΚΤ). Σε εξαιρετικές περιπτώσεις η ΕΚΤ μπορεί να αποφασίσει να εκτελέσει τις πράξεις αυτές η ίδια ή μέσω ορισμένων ΕθνΚΤ. Εφαρμόζονται στις αντιστρεπτές πράξεις, τις άμεσες συναλλαγές, τις ανταλλαγές ξένων νομισμάτων και τη συλλογή προθεσμιακών καταθέσεων

■ operations executed through stock exchanges and market agents = πράξεις εκτελούμενες μέσω των χρηματιστηρίων αξιών και των διαμεσολαβητών της αγοράς. Οι ΕθνΚΤ μπορούν να εκτελούν άμεσες συναλλαγές μέσω χρηματιστηρίων και φορέων της αγοράς. Το εύρος των αντισυμβαλλόμενων είναι απεριόριστο. Το Δ.Σ. της ΕΚΤ αποφασίζει εάν, σε εξαιρετικές περιπτώσεις, μπορεί αυτή η ίδια ή μέσω επιλεγμένων ΕθνΚΤ να εκτελεί έκτακτες και οριστικές συναλλαγές για την εξομάλυνση βραχυπρόθεσμων διακυμάνσεων της ρευστότητας μέσω χρηματιστηρίων ή φορέων της αγοράς.

Bill of exchange = συναλλαγματική. Αξιόγραφο στο οποίο περιέχεται διαταγή πληρωμής ορισμένου χρηματικού ποσού υπέρ ορισμένου προσώπου σε συγκεκριμένη ημερομηνία στο μέλλον. Ο εκδίδων τη συναλλαγματική ονομάζεται “εκδότης” (issuer or drawer), ο διατασσόμενος όπως αποδεχθεί την πληρωμή “πληρωτής” (payer or drawee ή εάν αποδεχθεί την πληρωμή acceptor) και ο δικαιούχος να απαιτήσει την πληρωμή “λήπτης” (payee or bearer). Ο λόγος για τον οποίο ο εκδότης διατάσσει την πληρωμή της συναλλαγματικής από τον πληρωτή αφορά τις μεταξύ τους νομικές σχέσεις. Ο πληρωτής μπορεί να είναι οφειλέτης του εκδότη, να θέλει μόνο να διευκολύνει τον εκδότη ή να είναι τράπεζα η οποία επιθυμεί την εξυπηρέτηση του πελάτη της εκδότη. Πάντως ο πληρωτής δεν έχει υποχρέωση αλλά μόνο δικαίωμα να αποδεχθεί την πληρωμή της συναλλαγματικής. Στη δεύτερη περίπτωση υπογράφει επί της συναλλαγματικής. Η συναλλαγματική είναι τίτλος εις διαταγήν (order bill)

και μεταβιβάζεται με οπισθογράφιση (endorsement). Υπόχρεοι για την πληρωμή του ποσού στον κομιστή είναι ο εκδότης, ο πληρωτής, οι οπισθογράφοι ή οι τριτεγγυητές. Όλοι οι ανωτέρω υπόχρεοι συνδέονται με παθητική εις ολόκληρον ενοχή. Η συναλλαγματική πρέπει να φέρει επί του σώματος αυτής την ονομασία «συναλλαγματική», το πληρωτέο ποσό αριθμητικώς και ολογράφως, την υπογραφή του εκδότη, τα ονόματα του πληρωτή και του λήπτη, την ημερομηνία λήξης, τον τόπο και τη χρονολογία έκδοσης και τον τόπο πληρωμής.

Bill of lading = φορτωτική. Είναι έγγραφο που εκδίδεται από ένα μεταφορέα και πιστοποιεί ότι τα συγκεκριμένα εμπορεύματα φορτώθηκαν για αποστολή σε ορισμένο τόπο και παράδοση σε συγκεκριμένο παραλήπτη. Ενσωματώνει τους όρους της σύμβασης μεταξύ του μεταφορέα και του ιδιοκτήτη του εμπορεύματος. Είναι το αξιόγραφο το οποίο μεταβιβάζει το δικαίωμα απαίτησης των εμπορευμάτων από τον μεταφορέα στον αγοραστή.

◆ Ανάλογα με τα νομικά χαρακτηριστικά, διακρίνουμε τα ακόλουθα είδη φορτωτικών:

■ **Negotiable bill of lading** = διαπραγματεύσιμη φορτωτική. Είναι μεταβιβάσιμη με οπισθογράφιση από τον αρχικό παραλήπτη σε άλλον.

■ **Straight bill of lading** = μη ολοσχερώς διαπραγματεύσιμη φορτωτική. Επί της φορτωτικής αυτής αναγράφεται ότι τα εμπορεύματα αποστέλλονται σε ένα συγκεκριμένο πρόσωπο και ότι το έγγραφο δεν είναι διαπραγματεύσιμο πέραν των δικαιωμάτων που παρέχονται στον αρχικό κάτοχο αυτής. Για παράδειγμα, εάν ο μεταφορέας ή άλλο πρόσωπο έχει δικαίωμα ενεχύρου ή άλλο βάρος επί του εμπορεύματος σαν ασφάλεια, δεν είναι δυνατόν με τη διαπραγμάτευση και τη μεταβίβαση της φορτωτικής να εξαιρεθούν τα ανωτέρω βάρη.

■ **Clean bill of lading** = καθαρή φορτωτική δηλαδή φέρουσα την ένδειξη ότι τα εμπορεύματα παραλαμβάνονται σε προφανή καλή κατάσταση χωρίς ζημιές ή άλλες φθορές.

■ **Bearer bill of lading** = φορτωτική στον κομιστή. Η φορτωτική αναφέρει ότι η παράδοση του εμπορεύματος θα γίνει σε αυτόν που είναι κάτοχος της φορτωτικής. Στην περίπτωση αυτή δεν αναγράφεται επί της φορτωτικής συγκεκριμένος παραλήπτης. Ο τύπος αυτός της φορτωτικής είναι διαπραγματεύσιμος και μεταβιβάσιμος μέσω της φυσικής παράδοσης του τίτλου.

◆ Ανάλογα με το χρησιμοποιούμενο μέσο μεταφοράς διακρίνουμε τα εξής είδη:

■ **Truck bill of lading** = φορτωτική αυτοκινήτου.

■ **Railway bill of lading** = σιδηροδρομική φορτωτική

■ **Ocean bill of lading** = θαλάσσια φορτωτική

■ **Post Office receipt** = ταχυδρομική φορτωτική

■ **Airway bill of lading** = αεροφορτωτική

■ **Through bill of lading** = διαφορτωτική. Εμπλέκει τουλάχιστον δύο διαφορετικά μέσα μεταφοράς όπως πχ αυτοκίνητο και σιδηρόδρομο ή αεροπλάνο, πλοίο και σιδηρόδρομο.

◆ Ανάλογα με τη τεχνολογία:

■ **Traditional paper bill of lading** = παραδοσιακή έντυπη φορτωτική. Το δικαίωμα ενσωματώνεται επί χάρτου.

■ **Boleto-Bill-of-Lading** = ηλεκτρονική φορτωτική. Προσφέρει σε μια ηλεκτρονική πλατφόρμα τις ίδιες λειτουργίες όπως η παραδοσιακή φορτωτική. Δύναται να εκδοθεί, μεταβιβασθεί, τροποποιηθεί και να καταργηθεί όπως και η έντυπη φορτωτική αρκεί να είναι καταχωρημένη στο ηλεκτρονικό μητρώο αυτών των φορτωτικών (βλέπε όρο Boleto).

Bill payable to order = γραμμάτιο σε διαταγή. Αξιόγραφο που εκδίδεται με ορισμένο τύπο και ιδιαίτερα χαρακτηριζόμενο στο κείμενο αυτού σαν «γραμμάτιο σε διαταγή» στο οποίο περιέχεται υπόσχεση πληρωμής χρηματικού ποσού. Ο εκδίδων το γραμμάτιο σε διαταγή και υποσχόμενος την πληρωμή καλείται εκδότης (issuer or drawer) ο δε δικαιούχος του ποσού καλείται λήπτης (payee). Είναι τίτλος στο σώμα του οποίου δεν περιέχεται η αιτία της πληρωμής και τυπικός δηλαδή η δημιουργία ενοχικής υποχρέωσης προϋποθέτει την τήρηση ορισμένου τύπου. Τα τυπικά στοιχεία αυτού είναι: α) η ονομασία «γραμμάτιο σε διαταγή» που πρέπει να αναγράφεται στο σώμα του τίτλου β) η απλή και καθαρή υπόσχεση πληρωμής ενός χρηματικού ποσού γ) η σημείωση της λήξης. Εάν δεν σημειώνεται η λήξη, είναι πληρωτέο με την εμφάνιση αυτού δ) το όνομα του προσώπου στο οποίο ή σε διαταγή του οποίου θα γίνει η πληρωμή δηλαδή το όνομα του λήπτη ε) η χρονολογία και ο τόπος έκδοσης ζ) η υπογραφή του εκδότη. Κύριος και άμεσος οφειλέτης είναι ο εκδότης που δεσμεύεται όπως και ο αποδέκτης της συναλλαγματικής (βλέπε όρο bill of exchange). Ισχύουν, επίσης,

κατά κανόνα οι διατάξεις περί συναλλαγματικής και ιδιαίτερα οι διατάξεις για την οπισθογράφηση (endorsement).

Οι κύριες διαφορές μεταξύ γραμματίου σε διαταγή και συναλλαγματικής είναι οι εξής: 1) ενώ στο γραμμάτιο δίνεται από τον εκδότη υπόσχεση πληρωμής χρηματικού ποσού, στη συναλλαγματική δίνεται εντολή πληρωμής χρηματικού ποσού β) ενώ στο γραμμάτιο εκδότης και πληρωτής συμπίπτει στο ίδιο πρόσωπο, στη συναλλαγματική είναι δύο διαφορετικά πρόσωπα. Στο γραμμάτιο ο εκδότης είναι ο κύριος οφειλέτης και όχι οφειλέτης εξ αναγωγής όπως στη συναλλαγματική. Ευθύνεται έστω και αν ο κομιστής δεν εμφανίσει το γραμμάτιο για πληρωμή ή και αν δεν συντάξει διαμαρτυρικό μη πληρωμής γ) στο γραμμάτιο δεν υπάρχει αποδοχή και δεν μπορεί να γίνει λόγος για αναγωγή εάν δεν υπάρχει αποδοχή δ) στο γραμμάτιο δεν είναι ανάγκη να σημειώνεται ο τόπος πληρωμής. Στην περίπτωση αυτή, σαν τόπος πληρωμής θεωρείται ο τόπος της έκδοσης.

Bit, binary digit = δυαδικό ψηφίο. Η μικρότερη μονάδα πληροφορίας σε ένα ψηφιακό υπολογιστή που συμβολίζεται με ένα από τα ψηφία μηδέν ή ένα. Το μηδέν σημαίνει ανενεργό και το 1 σημαίνει ενεργό. Η ονομασία μπιτ (bit) είναι σύντμηση του αγγλικού όρου **binary digit**. Ο όγκος της κυκλοφορίας στα δίκτυα των επικοινωνιών και των ηλεκτρονικών υπολογιστών συνήθως περιγράφεται με bits ανά δευτερόλεπτο. Τα πολλαπλάσια του bit είναι τα εξής:

- 1 kilobit (kb) = 1.024 bits
- 1 megabit (mb) = 1.024 kilobits ή 1.048.576 bits
- 1 gigabit (gb) = 1.024 megabits ή 1.073.741.824 bits
- 1 terabit (tb) = 1.024 gigabits ή 1.099.511.627.776 bits
- 1 petabit (pb) = 1.024 terabits ή 1.125.899.906.842.624 bits
- 1 exabit (eb) = 1.024 petabits ή 1.152.921.504.606.846.976 bits
- 1 zettabit (zb) = 1.024 exabits ή 1.180.591.620.717.411.303.424 bits
- 1 yottabit (yb) = 1.024 zettabits ή 1.208.925.819.614.629.174.706.176 bits

Bitmap = ψηφιογραφικό τοπίο. Συλλογή από δυαδικά ψηφία (bit) που συνθέτουν ένα τοπίο κουκκίδων ή γραφικών εικόνων. Αποτελούνται από bits 1's και 0's. Τα αποθηκευμένα στον Η/Υ ψηφιογραφικά με 1's εκτυπώνονται με μία κουκίδα ενώ για όσα φέρουν 0's ο εκτυπωτής αφήνει ένα κενό διάστημα. Τα ψηφιογραφικά με προέκταση BMP είναι ο προεπιλεγμένος τύπος αρχείου για το βοηθητικό πρόγραμμα Paint των Windows.

Black Friday = Μαύρη Παρασκευή. Οι σημαντικότερες πτώσεις των χρηματιστηρίων σχετίζονται με τις επόμενες Παρασκευές:

■ Η πρώτη Μαύρη Παρασκευή συνέβη την **24^η Σεπτεμβρίου 1869** όταν δύο κερδοσκόποι, ο Τζέιμς Φισκ και ο Τζέι Γκουλντ, επιχείρησαν να χειραγωγήσουν την αγορά χρυσού. Από την 20.9 άρχισαν να αγοράζουν στη Νέα Υόρκη χρυσό και μέχρι την 24.9 είχαν στην κατοχή τους μεγάλη ποσότητα με αποτέλεσμα να ανεβάσουν την τιμή από 140 στα 163 δολάρια την ουγκιά. Η άνοδος αυτή προκάλεσε μεγάλη σύγχυση στην αγορά και οι τιμές και των άλλων εμπορευμάτων άρχισαν να παρουσιάζουν μεγάλη μεταβλητότητα. Η κρίση έλαβε τέλος όταν ο Υπουργός Οικονομικών Τζωρτζ Μπούτγουελ ανακοίνωσε ότι η ομοσπονδιακή κυβέρνηση των ΗΠΑ ρίχνει στην αγορά από τα αποθέματά της χρυσό αξίας 4.000.000 δολαρίων. Οι δύο κερδοσκόποι φαίνεται ότι κέρδισαν περίπου 11.000.000 δολάρια ενώ πολλοί επενδυτές καταστράφηκαν από τον πανικό των αγορών.

■ Σαν δεύτερη Μαύρη Παρασκευή αναφέρεται η **19^η Σεπτεμβρίου 1873** όταν το Χρηματιστήριο της Νέας Υόρκης υπέστη μία μεγάλη καθίζηση που οδήγησε σε πανικό τους επενδυτές.

■ Σαν τρίτη Μαύρη Παρασκευή χαρακτηρίστηκε η **24η Οκτωβρίου 2008**: παρά τα συντονισμένα μέτρα των κυβερνήσεων και των κεντρικών τραπεζών για την αντιμετώπιση της παγκόσμιας πιστωτικής και οικονομικής κρίσης, την Παρασκευή 24.10.2008 οι χρηματιστηριακοί δείκτες σε όλο τον κόσμο έπεσαν με τα επενδυτικά κεφάλαια και τα hedge funds να ρευστοποιούν μαζικά μετοχές για να εξασφαλίσουν ρευστότητα και τους ιδιώτες επενδυτές να κατευθύνουν τις αποταμιεύσεις τους σε πιο ασφαλείς τοποθετήσεις. Στην Ευρώπη, ο δείκτης FTSE 100 έπεσε κατά 5%, ο Γενικός Δείκτης Αθηνών - 9,71%, ο CAC 40 των Παρισίων - 3,54%, ο EUROSTOXX 50 - 4,84% ενώ στις ΗΠΑ μόλις κατά το κλείσιμο της συνεδρίασης ανέκαμψαν οι αγορές και οι απώλειες περιορίστηκαν στο Dow Jones Industrial Average 30 κατά - 3,59%, στο NASDAQ Composite - 3,24% και στο Standard & Poor's 500 - 3,45%. Στην Ιαπωνία ο δείκτης NIKKEI έπεσε κατά 6,36%, ο δείκτης Hang Seng του Χονγκ Κονγκ - 12,63% ενώ ανάλογη ήταν η πτώση και σε όλες τις αναδυόμενες αγορές.

Black Knight (Chevalier noir) = μαύρος ιππότης. Ονομάζεται η τράπεζα ή η εταιρία η οποία υποβάλλει μία δημόσια προσφορά, χωρίς τη συναίνεση του διοικητικού συμβουλίου ή των βασικών μετόχων της τράπεζας ή εταιρίας στόχου, προκειμένου να ελέγξει την πλειοψηφία του μετοχικού κεφαλαίου αυτής. Πρόκειται για μία κίνηση επιθετικής εξαγοράς στην οποία ο στόχος μπορεί να αμυνθεί, μεταξύ άλλων, με παρέμβαση υπέρ αυτής τράπεζας ή εταιρίας η οποία υποβάλλει καλύτερη προσφορά μετά από συνεννόηση με την εταιρία στόχο (βλέπε όρο White Knight (Chevalier blanc)).

Black market = μαύρη αγορά. Αναφέρεται στην αγορά αγαθών και υπηρεσιών που είναι παράνομη και χρησιμοποιεί παράνομα κανάλια διοχέτευσης των προϊόντων και προσφοράς υπηρεσιών. Επόμενα, όποιος οργανώνει και λειτουργεί μαύρη αγορά διώκεται ποινικώς.

Black Monday = Μαύρη Δευτέρα. Με το όνομα αυτό αναφέρονται 5 χρηματιστηριακές κρίσεις:

● 28^η Οκτωβρίου 1929 ήταν η πρώτη Μαύρη Δευτέρα. Ο όγκος των συναλλαγών στο Χρηματιστήριο της Νέας Υόρκης ήταν ιδιαίτερα αυξημένος και έφθασε περίπου τις 9.250.000 μετοχές καθώς οι κερδοσκόποι είχαν αντιληφθεί ότι κανένας πλέον δεν θα μπορούσε να σώσει την αγορά. Ήταν η αρχή του τέλους που επιβεβαιώθηκε την επόμενη ημέρα (29.10.1929) η οποία είναι γνωστή σαν Μαύρη Τρίτη (βλέπε λέξη Black Tuesday).

● 19^η Οκτωβρίου 1987 ήταν η δεύτερη Μαύρη Δευτέρα. Ο δείκτης Ντάου Τζόουνς έπεσε 508 μονάδες μετά από μία εβδομάδα συνεχούς πτώσης, δηλαδή κατέγραψε υποχώρηση πάνω από 22% που ήταν μέχρι τότε η μεγαλύτερη μείωση σε μια ημέρα στην ιστορία του. Σαν αιτίες της κρίσης προβάλλονταν κύρια οι εξής: α) οι μετοχές υποχωρούσαν εντυπωσιακά και στις άλλες διεθνείς χρηματιστηριακές αγορές επειδή η αγορά ήταν υπερτιμημένη (οι τιμές των μετοχών είχαν αυξηθεί από την αρχή του έτους μέχρι τον Αύγουστο κατά 40% β) η πρακτική της ασφάλισης χαρτοφυλακίου (portfolio insurance) είχε λάβει μεγάλες διαστάσεις. Δηλαδή εάν ένα χαρτοφυλάκιο μετοχών υποχωρούσε αντιστάθμιζαν τον κίνδυνο με την αγορά συμβολαίων μελλοντικής εκπλήρωσης (futures) συνδεδεμένων με το δείκτη Στάνταρντ εντ Πουρς 500 σε ακόμη χαμηλότερη τιμή. Αυτό συνεχιζόταν και οι τιμές συνεχώς έπεφταν μέχρι που ο πανικός οδήγησε στη βουτιά της 19.10.1987.

● 27^η Οκτωβρίου 1997 ήταν η τρίτη Μαύρη Δευτέρα. Ο δείκτης Ντάου Τζόουνς έπεσε 554 μονάδες. Η κρίση επιδεινώθηκε από την κατάρρευση του κεφαλαίου αντιστάθμισης κινδύνου Long Term Capital Management. Παρά το γεγονός ότι αυτό συνιστούσε νέο ρεκόρ, εν τούτοις οι συνέπειες αυτής της κρίσης ήταν ουσιαστικά μικρότερες αυτών του 1987.

● 21^η Ιανουαρίου 2008 ήταν η τέταρτη Μαύρη Δευτέρα. Λόγω της παρατεταμένης παγκόσμιας πιστωτικής κρίσης που προέκυψε από την κατάρρευση το Β' εξάμηνο του 2007 της ενυπόθηκης στεγαστικής αγοράς υψηλού κινδύνου των ΗΠΑ (US sub-prime mortgage market) και των φόβων για εκδήλωση υφεσιακών φαινομένων στην οικονομία των ΗΠΑ που θα επηρέαζε τους αναπτυξιακούς ρυθμούς και στις άλλες χώρες, την 21.1.2008 καταγράφηκε ένα ξεπούλημα (sell-off) των μετοχών και των μελλοντικών συμβολαίων σε όλα τα χρηματιστήρια σε παγκόσμιο επίπεδο. Ενδεικτικά αναφέρεται ότι τα συμβόλαια μελλοντικής εκπλήρωσης (futures) στο Χρηματιστήριο της Νέας Υόρκης έπεσαν 4,5%, ο δείκτης Nikkei 225 του χρηματιστηρίου του Τόκιο έπεσε 5,7%, ο δείκτης SSEC του χρηματιστηρίου της Σαγκάης 8%, ο δείκτης HSCΕ του χρηματιστηρίου του Χονγκ Κονγκ για τις εγχώριες μετοχές 12%, ο Αυστραλιανός δείκτης S&P/ASX 200 share index 7%, ο FTSE 100 του χρηματιστηρίου του Λονδίνου 5,48%, ο CAC 40 του χρηματιστηρίου των Παρισίων 6,83% και ο δείκτης DAX του χρηματιστηρίου της Φραγκφούρτης 7,16%. Ήταν η χειρότερη ημέρα μετά την 11.9.2001 όταν έγιναν οι τρομοκρατικές επιθέσεις στους διδύμους πύργους της Νέας Υόρκης. Το πρακτορείο Reuters εκτίμησε ότι στα χρηματιστήρια του Λονδίνου, Παρισίων και Φραγκφούρτης η κεφαλαιοποίηση μειώθηκε κατά 245 δισεκατομμύρια ευρώ.

● 29^η Σεπτεμβρίου 2008 ήταν η πέμπτη Μαύρη Δευτέρα. Λόγω της εμβάθυνσης της πιστωτικής κρίσης, που προέκυψε από την κατάρρευση το Β' εξάμηνο του 2007 της ενυπόθηκης στεγαστικής αγοράς υψηλού κινδύνου των ΗΠΑ (US sub-prime mortgage market), άρχισαν να καταρρέουν πιστωτικά ιδρύματα κύρια στις ΗΠΑ αλλά και στην Ευρώπη. Η κυβέρνηση των ΗΠΑ, μετά από διαβουλεύσεις με τα πολιτικά κόμματα έφερε για ψήφιση στο Κογκρέσο ένα σχέδιο διάσωσης του χρηματοπιστωτικού συστήματος των ΗΠΑ γνωστό σαν TARP (Trouble Assets Relief Program). Την 29.9.2008, η Βουλή των αντιπροσώπων με ψήφους 228 κατά έναντι 205 υπέρ καταψήφισε το σχέδιο με αποτέλεσμα να προκληθεί πανικός στις αγορές. Ο δείκτης DJIA έπεσε 6,98%, ο Nasdaq composite 9,14%, ο Standard

and Poor's 500 κατά 8,79%, ο πανευρωπαϊκός δείκτης FTSEurofirst 300 κατά 5,23%, ο FTSE 100 κατά 5,3%, ο Dax 4,23%, ο Nikkei 225 κατά 2,88%, ο Hang Seng 2,49% και στην Αθήνα ο Γενικός Δείκτης 5,87%.

● 6^η Οκτωβρίου 2008 ήταν η έκτη Μαύρη Δευτέρα. Με τους επενδυτές να ρευστοποιούν, λόγω της πιστωτικής κρίσης, θέσεις σε μετοχές και να στρέφονται στα κρατικά ομόλογα και στο χρυσό κορυφώθηκε την 6.10 η κρίση στα χρηματιστήρια. Τις μεγαλύτερες απώλειες είχαν τα χρηματιστήρια των αναδυόμενων αγορών με το δείκτη RTS της Μόσχας να υποχωρεί πάνω από 15% και στο Σάο Πάολο ο δείκτης BOVESPA να χάνει 15%. Από τους δείκτες των χρηματιστηρίων των αναπτυγμένων κρατών τις μεγαλύτερες απώλειες είχαν ο FTSE 100 – 7,85%, ο Πανευρωπαϊκός FTSEurofirst 300 - 7,75%, ο Xetra DAX – 7,07%, ο Γενικός Αθηνών – 5,85%, ο NASDAQ Composite με – 4,34% και ο Standard & Poor's 500 - 3,85%.

Black Scholes model = ένα μοντέλο που χρησιμοποιείται για τον υπολογισμό της αξίας ενός Ευρωπαϊκού συμβολαίου δικαιώματος προαίρεσης με ευχέρεια αγοράς ενός ομολόγου στο μέλλον (European call option). Αναπτύχθηκε το 1973 από τον Φίσερ Μπλακ και τον Μάϊρον Σόουλ και αργότερα αναπροσδιορίστηκε από τον Φίσερ Μπλακ για τα options επί των συμβολαίων μελλοντικής εκπλήρωσης (futures). Στη σχετική έρευνα, σημαντική συνεισφορά είχε και ο Ρόμπερτ Μέρτον. Το μοντέλο χρησιμοποιεί τη μεταβλητότητα της τιμής του υποκειμένου μέσου, την τιμή άσκησης του δικαιώματος αγοράς, την ελεύθερη κινδύνων απόδοση, το χρόνο μέχρι τη λήξη και την τυπική απόκλιση της απόδοσης του υποκειμένου μέσου. Η αξία του δικαιώματος προαίρεσης διακρίνεται: α) στην εσωτερική αξία, που είναι η αξία που προκύπτει εάν ασκήσουμε το δικαίωμά μας αμέσως, δηλαδή είναι η θετική διαφορά για ένα call option μεταξύ της τιμής π.χ της υποκειμένης μετοχής και της τιμής άσκησης του δικαιώματος και για ένα put option μεταξύ της τιμής άσκησης του δικαιώματος και της τιμής της υποκειμένης μετοχής β) στην αξία χρόνου, που αντιπροσωπεύει το επί πλέον ποσό της τιμής το οποίο πρέπει να καταβληθεί για την απόκτηση ενός περιουσιακού στοιχείου ενεργητικού του οποίου η ημερομηνία λήξης δεν είναι άμεση.

Black Sea Trade and Development Bank (BSTDB) = Τράπεζα Εμπορίου και Ανάπτυξης του Ευξείνου Πόντου με έδρα τη Θεσσαλονίκη. Ιδρύθηκε τον Οκτώβριο του 1998 από τα έντεκα κράτη μέλη του Οργανισμού Οικονομικής Συνεργασίας του Ευξείνου Πόντου.

● Οι τρεις μεγαλύτεροι μέτοχοι είναι η Ελλάδα, η Ρωσική Ομοσπονδία και η Τουρκία με 16,5% εκάστη. Ακολουθεί η Ρουμανία με 14%, η Βουλγαρία και η Ουκρανία με 13,5% ενώ τα υπόλοιπα πέντε μέλη μετέχουν το Αζερμπαϊτζάν με 5%, η Αλβανία με 2%, η Αρμενία και η Μολδαβία με 1% εκάστη και η Γεωργία με 0,5%. Το εγγεγραμμένο μετοχικό κεφάλαιο (subscribed capital) ανέρχεται σε 2 δισεκατομμύρια SDRs και το εξουσιοδοτημένο κεφάλαιο (authorized capital) σε 3 δισεκατομμύρια SDRs.

● Σκοποί της BSTDB είναι: α) η διευκόλυνση της οικονομικής συνεργασίας και η επιτάχυνση της διαπεριφερειακής ολοκλήρωσης μέσω της προώθησης εμπορικών και επενδυτικών δραστηριοτήτων μεταξύ των κρατών μελών, β) η κινητοποίηση των πόρων εντός της περιοχής και η βελτίωση της πρόσβασης αυτής σε ξένες επενδύσεις και αγορές κεφαλαίου, γ) η ανάπτυξη του ιδιωτικού επιχειρηματικού τομέα συμπεριλαμβανομένων των μικρομεσαίων επιχειρήσεων (MME). Η επιχειρησιακή στρατηγική της Τράπεζας στοχεύει στην ανάπτυξη ενός επαρκώς διαφοροποιημένου χαρτοφυλακίου από περιουσιακά στοιχεία ποιότητας. Στη διάρκεια της αρχικής φάσης της λειτουργίας της, η Τράπεζα εστιάζει την πολιτική της στους ακόλουθους τομείς:

1) σχέδια χρηματοδότησης που περιλαμβάνουν μεσαίου μεγέθους και μεσοπρόθεσμες επενδύσεις σε έργα υποδομής σε συνεργασία κατά προτίμηση αρκετών κρατών μελών. Η Τράπεζα προσπαθεί να συγχρηματοδοτεί τέτοια σχέδια με άλλα χρηματοπιστωτικά ιδρύματα καθώς επίσης να συγκεντρώνει ιδιωτικά κεφάλαια από εμπορικές τράπεζες και θεσμικούς επενδυτές,

2) χρηματοδότηση του εμπορίου με σκοπό την ενθάρρυνση της εμπορικής και οικονομικής συνεργασίας μεταξύ των κρατών μελών. Οι πράξεις αυτές αποβλέπουν στην αύξηση της περιφερειακής ζήτησης για αγαθά και υπηρεσίες που παράγονται από τα κράτη μέλη και οδηγούν τελικά στην αύξηση των παραγωγικών επενδύσεων,

3) ανάπτυξη του ιδιωτικού επιχειρηματικού τομέα με την παροχή πιστωτικών ορίων και συμμετοχών στο μετοχικό κεφάλαιο ιδιαίτερα των MME που αποτελούν τον πιο δυναμικό ιδιωτικό τομέα των κρατών μελών. Το μεγαλύτερο μέρος των πράξεων αυτών προωθείται μέσω επιλεγμένων χρηματοδοτικών διαμεσολαβητών. Η Τράπεζα δέχεται αιτήσεις χρηματοδότησης από δημόσιες, ιδιωτικές και μη κερδοσκοπικές ενότητες

συμπεριλαμβανομένων εταιριών, χρηματοπιστωτικών ιδρυμάτων, κυβερνητικών και μη κυβερνητικών μονάδων. Οι αιτήσεις κρίνονται από την Τραπεζική Διεύθυνση.

- Η Τράπεζα διοικείται από το 11μελές Συμβούλιο των Διοικητών όπου κάθε κράτος μέλος εκπροσωπείται από ένα Διοικητή και από το 11μελές Συμβούλιο των Διευθυντών. Των δύο Συμβουλίων προΐσταται ο Πρόεδρος επικουρούμενος από δύο Αντιπροέδρους υπεύθυνους για την Τραπεζική και Χρηματοδοτική Διεύθυνση αντίστοιχα και από τον Γενικό Γραμματέα υπεύθυνο για διοικητικά και επικοινωνιακά θέματα και για τις πληροφορικές εφαρμογές.

- Το πρώτο δάνειο ύψους 77 εκατομμυρίων δολαρίων ΗΠΑ εγκρίθηκε τον Δεκέμβριο του 1999 και αφορούσε την κατασκευή σταθμού φυσικού αερίου στην Ουκρανία. Η BSTDB διέθεσε 12 εκατομμύρια δολάρια και η EBRD 40 εκατομμύρια Το δεύτερο χρηματοδοτικό σχέδιο αφορούσε προεξαγωγικές χρηματοδοτήσεις ύψους 23 εκατομμυρίων δολαρίων. Το τρίτο ύψους 10 εκατομ. δολαρίων προοριζόταν για την ενίσχυση τουρκικών ΜΜΕ που επλήγησαν από τους σεισμούς ενώ στις 15.4.2000 ανακοινώθηκε η δανειοδότηση της ελληνικής εταιρίας AVIN INT. για έργα από τα οποία ωφελούνται η Ελλάδα και η Ουκρανία.

- Το 2002, η Τράπεζα δημιούργησε γραμμή πίστωσης 4 εκατομμυρίων δολαρίων προς τη Διεθνή Τράπεζα του Αζερμπαϊτζάν (IBA). Μέσω αυτής ενισχύθηκαν στη χώρα αυτή πρωτοβουλίες ανάπτυξης του εμπορίου και ιδιαίτερα οι εισαγωγές από τις άλλες χώρες που μετέχουν στην BSTDB. Τα δάνεια που θα χορηγούνταν είχαν μέγιστη διάρκεια εξόφλησης τα 3 χρόνια.

- Την 13.10.2003 ανακοινώθηκε η χρηματοδότηση της ALUMIL S.A, εταιρία εξόρυξης αλουμίνιας, για επενδύσεις σε νέο εξοπλισμό και βιομηχανικές εγκαταστάσεις στην Ελλάδα, Αλβανία, Π.Γ.Δ.Μ, Σερβία, Ρουμανία και Βουλγαρία. Δόθηκε χρηματοδότηση ύψους 20 δισεκ. ευρώ μέσω έκδοσης μακροπρόθεσμου εταιρικού ομολόγου. Η διάρκεια της αποπληρωμής του δανείου είναι 6 έτη. Την 16.10.2003 ανακοινώθηκε η χορήγηση δανείου με τριετή λήξη στην Τράπεζα KMB-BANK της Ρωσίας για τη χρηματοδότηση μικρών επιχειρήσεων. Το πρώτο δάνειο προς την Τράπεζα αυτή δόθηκε το Δεκέμβριο του 2001 και ήδη η συνολική πιστωτική διευκόλυνση ανέρχεται σε 9 εκατ. δολάρια. Την 27.11.2003 ανακοινώθηκε το πρώτο συμβόλαιο με εταιρία χρηματοδοτικής μίσθωσης. Χορηγήθηκε δάνειο 5 εκατ. δολαρίων με τριετή λήξη στην ρωσική εταιρία DeltaLeasing για τη μίσθωση κεφαλαιουχικών αγαθών και εξοπλισμού σε ρωσικές μικρομεσαίες επιχειρήσεις. Την 2.12.2003 ανακοινώθηκε η χρηματοδότηση με 21 εκατ. δολάρια της έκδοσης μακροπρόθεσμου εταιρικού ομολόγου από την τουρκική εταιρία πετρελαίου OPET Petrolculuk A.S για την επέκταση του δικτύου λιανικής και των εγκαταστάσεων αποθήκευσης πετρελαίου.

- Το **2005**, μεταξύ άλλων, η BSTDB ενίσχυσε τομείς της οικονομίας και χρηματοδότησε τις ακόλουθες επενδύσεις: α) πίστωση 5.000.000 δολαρίων προς τις μικρομεσαίες επιχειρήσεις της Βουλγαρίας μέσω της ιδιωτικής τράπεζας CB Unionbank β) πίστωση 5.000.000 δολαρίων προς τις μικρομεσαίες επιχειρήσεις της Γεωργίας μέσω της τράπεζας Postcredit Bank γ) εξαετής πίστωση 20.000.00 δολαρίων προς την JSC CONCERN KALINA που είναι ο μεγαλύτερος παραγωγός ειδών υγιεινής της Ρωσίας δ) σε συνεργασία με το Izmirlian Foundation Joint Finance Facility (JFF), πενταετής πίστωση 425.000 δολαρίων στην OVAL Ltd, κύρια παραγωγός της Αρμενίας σε πολυμερικά πακέτα για φαγητά ιδιαίτερα για βιομηχανοποιημένες τροφές, και 500.000 δολαρίων στη Valletta Ltd, εταιρία μηχανών αναπαραγωγής κειμένων της Αρμενίας ε) παροχή δωδεκαετούς πίστωσης 18.000.000 ευρώ για την ανάπτυξη του αεροδρομίου της Άγκυρας Esenboga. Το δάνειο θα δοθεί από την ιδιωτική εταιρία ειδικού σκοπού (SPV) TAV Esenboga Yatirim Yapim ve Isletme AS ζ) πενταετής πίστωση 5.000.000 ευρώ για την ανάπτυξη εργοστασίου υάλου στο Μπάκου του Αζερμπαϊτζάν η) εταιρικό δάνειο 15.000.000 ευρώ στην εταιρία Shelman SA, από τις μεγαλύτερες ελληνικές εταιρίες στην παραγωγή προϊόντων ξύλου, για τον εκσυγχρονισμό των εργοστασίων της στην Κομοτηνή και το Βασιλικό της Εύβοιας και τη διεξαγωγή ερευνών και παραπέρα επέκτασης.

- Το **2006**, μεταξύ άλλων, η BSTDB ανέπτυξε την εξής δραστηριότητα: α) για να αυξήσει τους χρηματοδοτικούς της πόρους, υπέγραψε την 12.1.2006 με όμιλο τραπεζών ευχέρεια κοινοπρακτικού δανείου (Syndicated Loan Facility) ύψους 50.000.000 δολαρίων ΗΠΑ και διάρκειας 3 ετών β) την 30.1.2006 ενέκρινε ένα μεσοπρόθεσμο δάνειο 6.000.000 δολαρίων προς την τράπεζα της Γεωργίας ProCredit Bank Georgia για να χρησιμοποιηθεί για τη χρηματοδότηση μικρομεσαίων επιχειρήσεων γ) την 1.3.2006 αποφάσισε όπως διαθέσει στην τράπεζα της Γεωργίας United Georgian Bank μία επαναληπτική πίστωση ύψους 3.000.000 δολαρίων με σκοπό να διατεθεί για τη βραχυπρόθεσμη χρηματοδότηση εισαγωγικών και εξαγωγικών επιχειρήσεων της Γεωργίας δ) την 3.5.2006 αποφάσισε όπως επιλέξει την τράπεζα της Αρμενίας Agricultural Cooperative Bank of Armenia για να προωθήσει τα εμπορικά της χρηματοδοτικά προγράμματα στην Αρμενία μέσω μιας επαναληπτικής πίστωσης ύψους 3.000.000 δολαρίων ε) την 11.5.2006 ενέκρινε τη δεύτερη μεσοπρόθεσμη χρηματοδοτική ευκολία προς τις μικρομεσαίες επιχειρήσεις της Ουκρανίας ύψους 12.500.000 δολαρίων διάρκειας 3 ετών μέσω της τράπεζας Procredit Ukraine ζ) την 23.5.2006 παρέσχε ένα δάνειο έναντι εγγυήσεων ύψους 23.000.000 δολαρίων διάρκειας 7 ετών προς την εταιρία RUSAL ARMENAL για τον εκσυγχρονισμό του εργοστασίου της παραγωγής αλουμινίου στην Αρμενία η) την 12.6.2006 αποφάσισε όπως παράσχει ένα μη εξασφαλισμένο βραχυπρόθεσμο δάνειο 2.000.000 δολαρίων προς την ιδιωτική τράπεζα AZERDEMIRYOLBANK προκειμένου να χρηματοδοτήσει εταιρίες του Αζερμπαϊτζάν που ενδιαφέρονται για την επέκταση και τον εκσυγχρονισμό των εγκαταστάσεών τους.

- Το **2007**, η BSTDB ανέπτυξε την εξής δραστηριότητα: α) την 11.1.2007 διέθεσε μία ανακυκλούμενη εμπορική πίστωση 3.000.000 δολαρίων στη δεύτερη σε μέγεθος τράπεζα της Αρμενίας Inecobank

προκειμένου να χρηματοδοτήσει εξαγωγικές και εισαγωγικές επιχειρήσεις β) την 25.1.2007, επεξέτεινε κατά 5.000.000 δολάρια πιστωτική της διευκόλυνση για τη χρηματοδότηση μικρομεσαίων επιχειρήσεων μέσω της τράπεζας της Ρωσίας NBD-Bank η οποία είναι η τρίτη σε μέγεθος τράπεζα της περιοχής Nizhny Novgorod γ) την 23.2.2007 παρέσχε μεσοπρόθεσμο δάνειο 18.000.000 δολαρίων στην εταιρία χρηματοδοτικής μίσθωσης της Ρωσίας Europlan για να προωθήσει το θεσμό του leasing στη Ρωσία δ) την 23.2.2007 δανειοδότησε με 18.000.000 δολάρια την ιδιωτική εταιρία της Βουλγαρίας Kremikontzi AD για να εκσυγχρονίσει και επεκτείνει τις εγκαταστάσεις χάλυβα που είναι οι μεγαλύτερες στη χώρα αυτή ε) την 18.4.2007 επεξέτεινε δάνειο μειωμένης εξασφάλισης προς την τράπεζα της Ρωσίας Center-Invest Bank με έδρα το Ροστόβ κατά 10.000.000 δολάρια για την ανάπτυξη της Νοτίου Ρωσίας ζ) την 19.4.2007 χορήγησε δάνειο με λήξη 9 ετών και ύψος 18.000.000 ευρώ στην εταιρία τηλεπικοινωνιών GSM της Τουρκίας Anea προκειμένου να επεκταθεί σε αγροτικές και άλλες μη εξυπηρετούμενες περιοχές η) την 7.6.2007 χορήγησε δάνειο 3.000.000 ευρώ στην εταιρία CJSC Euroterm της Αρμενίας για τη χρηματοδότηση επενδύσεων γεωργικών επιχειρήσεων θ) την 18.6.2007 διέθεσε μία βραχυπρόθεσμη και μη εγγυημένη με ασφάλειες πίστωση ευρώ 4.000.000 στην ιδιωτική τράπεζα της Μολδαβίας Banca Sociala για τη χρηματοδότηση μεγάλων και μικρομεσαίων επιχειρήσεων και της λιανικής τραπεζικής ι) την 24.7.2007 χορήγησε δάνειο 14.000.000 δολαρίων στην εταιρία διανομής πετρελαίου της Ουκρανίας OJSC Concern Galnaftogaz για να επεκτείνει το δίκτυο διανομής της σε όλη τη χώρα κ) την 9.8.2007 δανειοδότησε με 36.000.000 δολάρια και λήξη 7 ετών την εταιρία πετρελαίου και φυσικού αερίου της Ουκρανίας NK Alfa-Nafta για την επέκταση και τον εκσυγχρονισμό των εγκαταστάσεων της λ) την 30.8.2007 χρηματοδότησε μέσω ενός κοινοπρακτικού δανείου 550.000.000 δολαρίων την κρατική εταιρία σιδηροδρομικών μεταφορών της Ουκρανίας Ukrainian Railways για την υποστήριξη και αναβάθμιση του σιδηροδρομικού δικτύου της χώρας μ) την 24.9.2007 αύξησε τη χρηματοδότησή της για την ανάπτυξη του εμπορίου στη Γεωργία κατά 1.500.000 δολάρια μέσω της τράπεζας Cartu Bank ν) τη 2.11.2007 επαναχρηματοδότησε με 21.000.000 δολάρια την κρατική εταιρία της Ουκρανίας NJSC Chornomornaftogaz για την εξόρυξη και προμήθεια πετρελαίου και φυσικού αερίου ο) τη 12.11.2007 επέλεξε την τράπεζα της Ουκρανίας OJSC Kreditprombank για τη χρηματοδότηση του εξαγωγικού και εισαγωγικού εμπορίου της χώρας με 10.000.000 δολάρια, ιδιαίτερα με χώρες της περιοχής του Εύξεινου Πόντου π) την 6.12.2007 παρέσχε στην τράπεζα του Αζερμπαϊτζάν Technika Bank πίστωση 8.000.000 δολαρίων με λήξη 6 ετών για τη χρηματοδότηση ενυπόθηκων στεγαστικών δανείων.

• Την 17.1.2008 η BSTDB χορήγησε δάνειο 7.600.000 δολαρίων στην αλυσίδα σουπερμάρκετς SAS Group LLC με έδρα το Ερεβάν της Αρμενίας για την επέκταση του τομέα της διανομής τροφίμων. Την 30.1.2008, η BSTDB υπέγραψε σύμβαση με την Ουκρανική τράπεζα Procredit Bank για την παροχή δανείου 10.000.000 δολαρίων προκειμένου να χρηματοδοτηθούν με μεσοπρόθεσμο δάνειο μικρομεσαίες επιχειρήσεις της Ουκρανίας. Την 7.2.2008, η BSTDB υπέγραψε σύμβαση με την τράπεζα Mobiasbanca για την παροχή δανείου 5.000.000 δολαρίων με στόχο να χρηματοδοτηθούν μικρομεσαίοι επιχειρηματίες στη Μολδαβία. Την 19.2.2008, η BSTDB προώθησε τα εξής προγράμματα: α) διαθέτει 5.000.000 δολάρια στην τράπεζα Armeconombank για να δανειοδοτήσει με λήξη 5 ετών MME για τη δημιουργία, εκσυγχρονισμό, επέκταση και διαφοροποίηση της βιομηχανικής και αγροτικής παραγωγής και των σχετικών υπηρεσιών β) ανανεώνει ανακυκλούμενη εμπορική πίστωση με άλλα 3.000.000 δολάρια με την τράπεζα Inecobank για τη χρηματοδότηση εισαγωγικών και εξαγωγικών επιχειρήσεων της Αρμενίας γ)) ανανεώνει ανακυκλούμενη εμπορική πίστωση με ποσό μέχρι 8.000.000 δολάρια με την τράπεζα Bank Standard για τη χρηματοδότηση με βραχυπρόθεσμες πιστώσεις επιχειρήσεων του Αζερμπαϊτζάν που εμπορεύονται με χώρες του Ευξείνου Πόντου δ) διαθέτει 5.000.000 δολάρια στην τράπεζα Unibank για να δανειοδοτήσει με λήξη 5 ετών MME για τη δημιουργία, εκσυγχρονισμό, επέκταση και διαφοροποίηση της βιομηχανικής και αγροτικής παραγωγής και τη διευκόλυνση των σχετικών εισαγωγών και εξαγωγών δ) παρέχει πίστωση 10.000.000 δολαρίων στην τράπεζα Procredit Bank για τη χρηματοδότηση μικρών και MME επιχειρήσεων της Γεωργίας. Την 28.2.2008 η BSTDB επεξέτεινε την πιστωτική διευκόλυνση προς MME της Ρωσίας με ποσό 25.000.000 δολαρίων και λήξη 5 ετών μέσω της τράπεζας OJSC Bank Zenit. Την 29.2.2008, η BSTDB παρέσχε δάνειο 20.000.000 δολαρίων στην τράπεζα Credit Bank της Μόσχας για τη χρηματοδότηση MME με λήξη 6 ετών. Την 3.3.2008, η BSTDB υπέγραψε σύμβαση με την τράπεζα URSA Bank της Ρωσίας για τη χορήγηση δανείου 36.000.000 δολαρίων προκειμένου να χρηματοδοτηθούν ενυπόθηκα στεγαστικά προγράμματα. Την 18.4.2008 η BSTDB αποφάσισε να χορηγήσει ένα δάνειο 25.000.000 ευρώ για να χρηματοδοτήσει την ανάπτυξη της μεγαλύτερης τηλεπικοινωνιακής εταιρίας της Αλβανίας Albtelecom Sh.A. Το δάνειο θα διαχειρισθεί ένα όχημα ειδικού σκοπού (SPV) που θα είναι μία κοινοπραξία Τούρκων επενδυτών (η Calik Enerji Telekomunikasyon Hizmetleri A.S (CETEL) και η Turk Telekomunikasyon A.S (Turk Telecom). Το συνολικό κόστος της επένδυσης στο οποίο συμπράττει και η EBRD θα ανέλθει σε 100.000.000 ευρώ και στοχεύει στην αναβάθμιση του δικτύου και των τηλεπικοινωνιακών υποδομών της Albtelecom. Την 23.5.2008 αποφασίσθηκε όπως η BSTDB και ο ρωσικός κρατικός οργανισμός «Τράπεζα για την Ανάπτυξη και τις Διεθνείς Οικονομικές Υποθέσεις (VNESHECONOMBANK) συστήσουν ένα πλαίσιο για την ανάπτυξη μακροπρόθεσμης συνεργασίας. και για το λόγο αυτό υπογράφηκε ένα σχετικό μνημόνιο (Memorandum of Understanding, MoU). Προβλέπεται σχέδιο χρηματοδότησης, δανειοδοτικές συναλλαγές και κοινοπρακτικά δάνεια με σκοπό την υποστήριξη υποδομών ανάπτυξης στην ενέργεια, την προστασία του περιβάλλοντος και τις τεχνολογικές καινοτομίες. Την 30.5.2008 ανακοινώθηκε ότι η BSTDB θα επεκτείνει για πέντε έτη το δάνειο των 15.000.000 ευρώ στη ρωσική τράπεζα Slavinvestbank (SIB) για τη χρηματοδότηση των μικρομεσαίων

επιχειρήσεων. Η Slavinvestbank είναι ιδιωτική τράπεζα που ιδρύθηκε το 1994 και προσφέρει στις μικρομεσαίες επιχειρήσεις βραχυπρόθεσμα δάνεια, πιστωτικά όρια και συναλλαγές διακανονισμού που εκτελούνται από επιλεγμένες ρωσικές τράπεζες όπως η Πιστωτική Τράπεζα της Μόσχας, η ΖΑΟ Europlan, η NBD Bank και η Zenit Bank. Την 3.6.2008 η BSTDB χορήγησε ένα εξαετές δάνειο 12.000.000 δολαρίων στην τράπεζα του Αζερμπαϊτζάν Kapital Bank για την παροχή ενυπόθηκων στεγαστικών δανείων σε ιδιώτες. Την 8.6.2008 η BSTDB χορήγησε δάνειο 38.000.000 δολαρίων επταετούς λήξης στη ρωσική τράπεζα AKB "Evrofinance Mosnarbank" για τη χρηματοδότηση της ενυπόθηκτης στεγαστικής πίστης. Την 10.6.2008 ανακοινώθηκε ότι η BSTDB θα χορηγήσει ένα δάνειο 20.000.000 δολαρίων στην εμπορική τράπεζα της Ουκρανίας Bank Pivdennyi για τη χρηματοδότηση μικρομεσαίων επιχειρήσεων στους τομείς των εκσυγχρονιστικών προγραμμάτων των παραγωγικών εγκαταστάσεων, εταιρικής ανάπτυξης και επενδυτικών σχεδίων. Τη 18.6.2008 ανακοινώθηκε ότι η BSTDB θα καταστήσει διαθέσιμη μία πίστωση 20.000.000 ευρώ στην τουρκικών συμφερόντων τράπεζα της Αλβανίας KËrËm International Ltd για να χρηματοδοτήσει τις μεγαλύτερες αλβανικές εταιρίες παραγωγής χάλυβα. Την 28 Ιουλίου 2008 η BSTDB χορήγησε μία πίστωση 3 ετών ύψους 14.500.000 ευρώ στην τράπεζα της Βουλγαρίας Procredit Bank Bulgaria για τη χρηματοδότηση των μικρομεσαίων επιχειρήσεων σαν συνέχεια της αρχικής πίστωσης των 6.000.000 ευρώ που δόθηκε το Φεβρουάριο του 2003. Τη 19.9.2008 η BSTDB συγκέντρωσε 325.000.000 δολάρια και 20.000.000 ευρώ από κοινοπρακτικό δάνειο για να χρηματοδοτήσει τις δραστηριότητες της τράπεζας στην περιοχή. Στην κοινοπραξία μετείχαν κύρια οι τράπεζες Bayerische Landesbank ("BayernLB"), Emirates NBD PJSC ("Emirates NBD"), Intesa Sanpaolo S.p.A. ("ISP") and Sumitomo Mitsui Banking Corporation Europe Limited ("SMBCE"). Ιστορικά ήταν το μεγαλύτερο ποσό που δανείσθηκε η BSTDB. Την 7.10.2008 η BSTDB παρέσχε το καθεστώς του παρατηρητή στη νορβηγική επενδυτική τράπεζα Nordic Investment Bank (NIB). Η συνεργασία μεταξύ των αναπτυξιακών τραπεζών θα εστιασθεί κύρια στην τεχνική συνεργασία και την ανταλλαγή πληροφόρησης για τις στρατηγικές των χωρών μελών και στη συγχρηματοδότηση σχεδίων που αφορούν τις υποδομές, την προστασία του περιβάλλοντος και την υποστήριξη των μικρομεσαίων επιχειρήσεων. Την 4.11.2008 η BSTDB συγκρότησε ένα ταμείο Τεχνικής Συνεργασίας με την Αναπτυξιακή Τράπεζα της Αυστρίας (Technical Cooperation Special Fund) με στόχο να διευκολύνει τις δραστηριότητες τεχνικής συνεργασίας στις χώρες μέλη της BSTDB. Η Εθνική Τράπεζα της Αυστρίας (η κεντρική τράπεζα) θα καταβάλει ένα ποσό 500.000 ευρώ που είναι η συνεισφορά της κυβέρνησης της Αυστρίας με τη μορφή του Γραφείου Αναπτυξιακής Συνδρομής. Η BSTDB θα διοικεί και θα διαχειρίζεται το Ταμείο στα πλαίσια της Σύμβασης Συνεισφοράς και των Κανόνων και Κανονισμών του Ταμείου. Το Ταμείο θα χρηματοδοτεί συμβουλευτικές υπηρεσίες προς τις επιχειρήσεις του ιδιωτικού τομέα για την προετοιμασία μελετών σκοπιμότητας, επιχειρηματικών σχεδίων, χρηματοοικονομικής και λογιστικής ανάλυσης, εκπαίδευσης για τα πιστωτικά ιδρύματα που συμμετέχουν στο σχέδιο και δανειοδότησης επιχειρηματικών σπουδών. Από τις χώρες μέλη της BSTDB θα χρηματοδοτηθούν η Αλβανία, η Αρμενία, το Αζερμπαϊτζάν, η Γεωργία, η Μολδαβία, η Τουρκία και η Ουκρανία. Η Αναπτυξιακή Τράπεζα της Αυστρίας είναι θυγατρική της τράπεζας Oesterreichische Kontrollbank AG (OeKB) που ασφαρίζει τις εξαγωγικές πιστώσεις στην Αυστρία. Την 18.9.2008 η BSTDB άντλησε 325.000.000 δολάρια ΗΠΑ και 20.000.000 ευρώ από κοινοπρακτικό δάνειο στο οποίο μετείχαν οι τράπεζες Bayerische Landesbank, Emirates NBD PJSC, Intesa Sanpaolo S.p.A και Sumitomo Mitsui Banking Corporation Europe Limited. Τα χρήματα του δανείου θα διατεθούν για τη χρηματοδότηση έργων στην περιοχή που καλύπτει η Παραεuxeίνα τράπεζα.

• Την **28.4.2008** ανακοινώθηκε η συμμετοχή της BSTDB στη χρηματοδότηση της ρουμανικής εταιρίας πετρελαίου και φυσικού αερίου Petrom S.A μέσω ενός δανείου 25.000.000 ευρώ με λήξη 7 ετών. Η χρηματοδότηση του συνολικού επενδυτικού προγράμματος ύψους 475.000.000 ευρώ έχει αναληφθεί από την Ευρωπαϊκή Τράπεζα για την Ανοικοδόμηση και την Ανάπτυξη (European Bank for Reconstruction and Development, EBRD) με έδρα το Λονδίνο. Το πρόγραμμα στοχεύει στην περιβαλλοντική επένδυση για την αποφυγή της ρύπανσης, την αντικατάσταση των σωλήνων μεταφοράς, σε μέτρα υγιεινής και ασφάλειας και τελικά στην αύξηση της ενεργειακής απόδοσης.

Black Thursday = η Μαύρη Πέμπτη της 24^{ης} Οκτωβρίου 1929. Ήταν το σημείο της παύσης της ανόδου της χρηματιστηριακής αγοράς των ΗΠΑ για να επιβεβαιωθεί η λαϊκή φράση "ό,τι ανεβαίνει πρέπει να κατέβει" (what goes up, must come down). Τις πρώτες πρωινές ώρες άλλαξαν χέρια 12.900.000 μετοχές ενώ το σύνθημα υψηλό της ημέρας ήταν μέχρι τότε 4 εκατομ. μετοχές. Ακολούθησε πανικός, το μηχάνημα προβολής των τιμών χάλασε και οι επενδυτές, οι οποίοι συνωθούνταν στα χρηματιστήρια έδιναν εντολές πώλησης χωρίς να γνωρίζουν τις τιμές. Μέχρι τις 12.30 έκλεισαν τα χρηματιστήρια του Σικάγου και του Μπάφφαλο ενώ διάσημοι κερδοσκόποι της εποχής αυτοκτονούσαν στους διαδρόμους των χρηματιστηρίων. Την κατάσταση ηρέμησε προσωρινά ο κύριος μέτοχος της J.P. Morgan and Company Τόμας Λαμόντ που δήλωσε στους δημοσιογράφους ότι υπάρχει μια μικρή αμυχανία από τις συνεχείς εντολές πώλησης μετοχών αλλά αυτό οφείλεται σε τεχνικούς λόγους και η κατάσταση θα πρέπει να βελτιωθεί. Εκείνος, όμως, που απέτρεψε την επαπειλούμενη καταστροφή ήταν ο Αντιπρόεδρος του Χρηματιστηρίου της Νέας Υόρκης και broker της J.P. Morgan and Company Ρίτσαρντ Γουίτνεϋ ο οποίος απευθυνόμενος στους χρηματιστές και τους επενδυτές ρώτησε ποια ήταν η τελευταία τιμή της μετοχής της U.S. Steel. Κάποιοι του

απάντησε 195. Ο Γουίτνεϊ ανακοίνωσε ότι είχε αγοράσει πριν λίγο 10.000 μετοχές στο 205. Από αυτή τη στιγμή σταμάτησε ο καταιγισμός των πωλήσεων και άρχισαν να δίνονται εντολές αγοράς με αποτέλεσμα η αγορά να ανακάμψει την 13.30. Τις επόμενες δύο ημέρες η κατάσταση ήταν ήρεμη μέχρι να έλθει η Μαύρη Δευτέρα και να αρχίσει η μη αντιστρέψιμη πτώση των αγορών.

Black Tuesday and the Great Depression = η Μαύρη Τρίτη και η Μεγάλη Ύφεση. Η πρώτη Μαύρη Τρίτη ήταν αυτή της 29^{ης} Οκτωβρίου 1929. Κατά τη διάρκεια της συνεδρίασης του χρηματιστηρίου της Νέας Υόρκης διαπραγματεύθηκαν 16.400.000 μετοχές. Οι απώλειες ήταν περίπου της τάξης του 12%. Μετά από δύομισι ώρες το μηχάνημα προβολής των τιμών χάλασε και οι πωλήσεις γίνονταν στα τυφλά. Η Μαύρη Τρίτη είναι γνωστή διότι σηματοδότησε την έναρξη της μεγάλης ύφεσης (the Great Depression) της οικονομίας των ΗΠΑ (1929 – 1940). Μέχρι το τέλος Νοεμβρίου οι επενδυτές είχαν χάσει 100 δισεκατομμύρια δολάρια. Το γεγονός αυτό αποτυπώθηκε αργότερα με τη φράση «η μεγάλη κατάρρευση της χρηματιστηριακής αγοράς» (the Great Stock Market Crash). Το χρηματιστήριο θα συνεχίσει και μετά την Μαύρη Τρίτη την πτώση του μέχρι να φθάσει στον πυθμένα τον Ιούλιο του 1932 με το δείκτη Dow Jones στις 41,22 μονάδες από 381,17 πριν, δηλαδή μία πτώση 89,2%. Η χρηματιστηριακή αγορά των ΗΠΑ δεν θα συνέλθει παρά μόνο μετά από 22 χρόνια. Η μεγάλη ύφεση είχε σαν συνέπειες τη χρεοκοπία 5.500 τραπεζών των ΗΠΑ, την περικοπή των μισθών κατά 40%, την πτώση της βιομηχανικής παραγωγής κατά 50%, την αύξηση των ανέργων από 2.000.000 μέχρι και τα 17.000.000 και την αύξηση της ανεργίας στους βιομηχανικούς εργάτες στο 30%, την πτώση των τιμών των γεωργικών προϊόντων κατά 50% και τη μείωση του αγροτικού εισοδήματος των ΗΠΑ από τα 12 δισεκατομμύρια δολάρια στα 5 δισεκατομμύρια δολάρια με αποτέλεσμα να εξαθλιωθεί και η αγροτική τάξη ενώ εικόνες συσσιτίων και οικονομικής εξαθλίωσης ήταν ορατές σε κάθε γωνιά των ΗΠΑ. Τη μεγάλη ύφεση αντιμετώπισε με επιτυχία από το 1933 και μετά ο πρόεδρος Φραγκλίνος Ρούσβελτ με το New Deal (βλέπε όρο).

• Σαν δεύτερη Μαύρη Τρίτη αναφέρεται η 11^η Σεπτεμβρίου 2001 όταν εκδηλώθηκαν οι τρομοκρατικές επιθέσεις κατά του παγκόσμιου χρηματοπιστωτικού κέντρου των διδύμων πύργων της Νέας Υόρκης, του Πενταγώνου και του αεροσκάφους της United Airlines που συνετρίβη στην Πενσυλβάνια. Οι συναλλαγές στο Χρηματιστήριο και τις άλλες αγορές σταμάτησαν λόγω καταστροφής των συστημάτων και οι μετοχές και το δολάριο έπεσαν. Η κρίση όμως δεν κράτησε πολύ, ιδιαίτερα για το δολάριο μετά τη συντονισμένη παρέμβαση των κεντρικών τραπεζών.

Black Wednesday = η Μαύρη Τετάρτη της 16^{ης} Σεπτεμβρίου 1992. Είναι η ημέρα που η υπερτιμημένη λίρα στερλίνα αποχώρησε από το Μηχανισμό των Συναλλαγματικών Μηχανισμών (ERM I) αφού δέχτηκε επίθεση από τις αγορές και ιδιαίτερα από τον μεγαλοεπενδυτή Τζορτζ Σόρος, ο οποίος στοιχηματίζοντας υπέρ της υποτίμησης αυτής κέρδισε 1.000.000.000 δολάρια. Τη Μαύρη Τετάρτη τα επιτόκια αυξήθηκαν από 10% σε 15% ενώ το εγχείρημα της Τράπεζας της Αγγλίας να στηρίξει τη στερλίνα κόστισε στους φορολογούμενους πολίτες του Ηνωμένου Βασιλείου 3.300.000.000 στερλίνες. Την τελευταία ημέρα παρέμβασης στις αγορές δαπανήθηκαν περί τα 800.000.000 στερλίνες. Η έξοδος, όμως, της λίρας στερλίνας από τον ERM I και η προσωρινή υποτίμηση αυτής βοήθησαν την οικονομία της χώρας και στη συνέχεια ακολούθησε ενίσχυση της ισοτιμίας του νομίσματος και συγκράτηση του πληθωρισμού.

Block trading = η διαπραγμάτευση μεγάλων ποσοτήτων εμπορευμάτων ή χρεογράφων όπως π.χ η διαπραγμάτευση στο χρηματιστήριο 10.000 μετοχών.

Blog = ιστοσελίδα χρηστών (bloggers). Μία τοποθεσία στο internet στην οποία έχουν πρόσβαση χρήστες που εισέρχονται για να καταγράψουν την άποψή τους η οποία στη συνέχεια παρουσιάζεται με αντίθετη χρονολογικά σειρά. Ένα blog μπορεί να είναι ένα προσωπικό ημερολόγιο, ένας χώρος συνεργασίας προσώπων που ενδιαφέρονται για ένα συγκεκριμένο θέμα όπως την πολιτική, τον αθλητισμό, το περιβάλλον, τη μουσική, την ειρήνη, την καταπολέμηση των ναρκωτικών και γενικά της εγκληματικότητας, την ιστορία ή τη γεωγραφία μιας πόλης ή την ανεύρεση εξαφανισμένων προσώπων. Μπορεί, επίσης, να είναι μία πηγή επειγουσών ειδήσεων (breaking-news outlet), μία συλλογή συνδέσεων με άλλες ιστοσελίδες του internet (collection of links), η προβολή των σκέψεων και του προβληματισμού ιδιωτών, η περιγραφή αναμνήσεων ή συνήθως ο σχολιασμός από τρίτους

ενός άρθρου ή ειδήσης που δημοσιεύεται στην ιστοσελίδα. Με απλά λόγια, είναι ένα μέσο που ενεργοποιεί και κινητοποιεί τον πολίτη και μπορεί ακόμα να τον καταστήσει ερασιτέχνη δημοσιογράφο και ερευνητή.

Blue-chip stock = Blue-chips είναι μετοχές εταιριών με άριστη πιστοληπτική αξιολόγηση (top-class credit ratings), υψηλή κεφαλοποίηση, μεγάλη κερδοφορία σε βάθος χρόνου, υγιή χρηματοπιστωτική δομή, σημαντική ρευστότητα και θετικές προοπτικές για το μέλλον. Τα προϊόντα και οι υπηρεσίες αυτών είναι ευρύτατα αποδεκτές για την ποιότητα και τις ανταγωνιστικές τιμές. Παρέχουν ασφάλεια στις πληρωμές τους και καταβάλλουν συνήθως ικανοποιητικό μέρισμα στους μετόχους. Οι μετοχές αυτών έχουν μακροπρόθεσμα την υψηλότερη χρηματιστηριακή απόδοση και για το λόγο αυτό προτιμώνται από τους σοβαρούς επενδυτές. Συνήθως, blue-chips θεωρούνται οι τράπεζες, οι δυναμικές βιομηχανικές επιχειρήσεις και οι εταιρίες πληροφορικής και υψηλής τεχνολογίας.

Bluetooth = τηλεπικοινωνιακή τεχνολογία που επιτρέπει την ασύρματη σύνδεση του διαδικτύου, των κινητών τηλεφώνων, των ηλεκτρονικών υπολογιστών και των προσωπικών ψηφιακών βοηθών. Το Bluetooth χρησιμοποιείται επίσης για την ασύρματη σύνδεση του πληκτρολογίου, του ποντικιού, ενός FAX ή άλλων συσκευών με τον Η/Υ ή για τη σύνδεση διαφορετικών δικτύων. Η τεχνολογία αυτή απαιτεί την ενσωμάτωση ενός chip μετάδοσης και λήψης στοιχείων που ενεργοποιείται στη συχνότητα των 2.45 GHz. Τα δεδομένα μεταδίδονται σε ποσότητα 1 μέχρι 2 μεγαμπάιτς. Θεωρητικά, η εμβέλεια της ασύρματης σύνδεσης φθάνει τα 10 μέτρα. Στην πράξη, όμως, περιορίζεται σε μικρότερη απόσταση προκειμένου να καταστεί περισσότερο αποτελεσματική. Μία συνήθης εφαρμογή της τεχνολογίας αυτής είναι η ασύρματη σύνδεση του κινητού τηλεφώνου με συσκευή μέσα στο αυτοκίνητο (car bluetooth headset) που επιτρέπει στον οδηγό τη συνομιλία χωρίς να κρατά τη συσκευή του κινητού τηλεφώνου ή να εμπλέκεται με καλωδιακή σύνδεση. Είναι ο μόνος τρόπος επικοινωνίας μέσω της κινητής τηλεφωνίας που επιτρέπεται στον οδηγό αυτοκινήτου από τον Κώδικα Οδικής Κυκλοφορίας.

Bolero (Bill of Lading Electronic Registry Organisation) = οργάνωση για το ηλεκτρονικό μητρώο των φορτωτικών. Ήταν αρχικά ένα πιλοτικό πρόγραμμα που χρηματοδοτήθηκε μερικά από την Ευρωπαϊκή Ένωση το 1994. Το Bolero συστάθηκε το 1998 με σκοπό να δημιουργήσει μία ηλεκτρονική πλατφόρμα για τη μεταφορά των εμπορικών εγγράφων και ιδιαίτερα των φορτωτικών στα πλαίσια του διεθνούς εμπορίου. 'Bolero.net' είναι η νομική δομή για το άυλο διεθνές εμπόριο που λειτούργησε το 1999. Διαχειριστής του είναι η εταιρία Bolero International Limited, η οποία αποτελεί μια συνεργασία (joint venture) μεταξύ του SWIFT και του TT Club (μέσω της Transport Mutual Insurance Association Limited). Παρέχει υπηρεσίες στην εταιρία Bolero Association Limited, η οποία είναι ένα μη κερδοσκοπικό ίδρυμα που ανήκει στην κοινότητα των χρηστών της ηλεκτρονικής πλατφόρμας.

Bond = ομόλογο. Ένα μεταβιβάσιμο και διαπραγματεύσιμο χρεόγραφο ο εκδότης του οποίου υπόσχεται να πληρώσει στον δικαιούχο κομιστή το κεφάλαιο και το ποσό των κουπονιών σύμφωνα με τους όρους της έκδοσης. Είναι μια μορφή κρατικού ή εταιρικού δανεισμού με λήξη από ένα έως σαράντα έτη. Βασικό εργαλείο στην τιμολόγηση των ομολόγων στη δευτερογενή αγορά είναι η καμπύλη απόδοσης (βλέπετε όρο yield curve) δηλαδή το γράφημα των εκτιμώμενων από την αγορά αποδόσεων των ομολόγων ανά χρονική λήξη (βραχυπρόθεσμο, μεσοπρόθεσμο και μακροπρόθεσμο τμήμα της καμπύλης). Ορισμένα άλλα σημαντικά στοιχεία του ομολόγου είναι η ονομαστική του αξία (face or par value), το ονομαστικό επιτόκιο (coupon rate) και η περίοδος εκτοκισμού ή τοκοφόρος περίοδος (interest or coupon period). Η πιο βασική διάκριση των ομολόγων είναι σε ομόλογα μηδενικού επιτοκίου (zero-coupon bonds) και σε ομόλογα με τοκομερίδιο ή κουπόνι (coupon bonds). Αναλυτικά και ενδεικτικά υπάρχουν οι εξής τύποι ομολόγων:

■ **Accrual bond** = ένα ομόλογο του οποίου αυξάνεται η απόδοση αλλά οι τόκοι δεν πληρώνονται στον επενδυτή αμέσως αλλά προστίθενται στο κεφάλαιο και καταβάλλονται στη λήξη.

■ **Accumulation ή discounted bonds** = σωρευτικά ή προεξοφλητικά ομόλογα. Με τους όρους αυτούς αποκαλούνται, γενικά, όσα ομόλογα πωλούνται σε τιμή κατωτέρα της ονομαστικής, δεν έχουν κουπόνια αλλά στη λήξη τους πληρώνουν την ονομαστική αξία.

- **Aussie bond** = ομόλογο εκφρασμένο σε δολάρια Αυστραλίας που εκδίδεται στην αγορά της Αυστραλίας από αλλοδαπό εκδότη.
- **Authority bond** = ομόλογο δημόσιας αρχής. Εκδίδεται από μία κυβερνητική αρχή ή από ένα οργανισμό διαχείρισης του χρέους της κεντρικής διοίκησης ή μιας κρατικής επιχείρησης.
- **Bear bond** = ένα ομόλογο που εκδόθηκε σε ρωσικά ρούβλια από ένα ρωσικό οργανισμό στη ρωσική αγορά.
- **Bearer bond** = ομόλογο στον κομιστή. Ένα μεταβιβάσιμο και διαπραγματεύσιμο ομόλογο το κεφάλαιο και οι τόκοι του οποίου πληρώνονται στον κάτοχο – κομιστή αυτού ανεξάρτητα από το πρόσωπο υπέρ του οποίου εκδόθηκε αρχικά. Φέρει μεγάλο κίνδυνο διότι μπορεί να χαθεί ή να κλαπεί.
- **Blanket bond** = ομόλογο κάλυψης έναντι κινδύνων. Είναι ένα ομόλογο που χρησιμοποιείται σαν ασφάλεια για την κάλυψη διαμεσολαβητών της αγοράς (brokers) ή χρηματοπιστωτικών ιδρυμάτων από ενδεχόμενες ζημιές σε περίπτωση κλοπής ή ανήθικης συμπεριφοράς υπαλλήλου.
- **Book-entry bond** = είναι ένα ομόλογο που δεν φέρει ένα χάρτινο πιστοποιητικό αλλά η κυριότητα αυτού αποδεικνύεται από την εγγραφή στο μητρώο τίτλων του εκδότη ή στον ηλεκτρονικό υπολογιστή αυτού. Υπάγεται στους άυλους τίτλους.
- **Brady bonds** = ομόλογα που έλαβαν το όνομά τους από τον Γραμματέα του Θησαυροφυλακίου των ΗΠΑ Nicholas Brady. Πρόκειται για ομόλογα με τοκομερίδια σταθερής ή μεταβλητής απόδοσης και με λήξη από 10 έως 30 έτη. Μπορούν να εκδοθούν στην ονομαστική τους αξία ή κάτω από το άρτιο. Συνήθως περιέχουν τίτλους επιλογής (warrants) δηλαδή δικαίωμα αγοράς π.χ πρώτων υλών που είναι διαθέσιμες στη χώρα της έκδοσης. Η πρακτική της έκδοσης ομολόγων Brady ανατρέχει στο 1980 όταν καταβλήθηκε προσπάθεια μείωσης του χρέους των λιγότερο αναπτυγμένων κρατών. Τα μη εξοφλούμενα δάνεια αυτών των κρατών μετατρέπονταν σε ομόλογα φέροντα σαν ασφάλεια (collateral) ομόλογα του θησαυροφυλακίου των ΗΠΑ με μηδενικό επιτόκιο.
- **Bulldog bond** = ομόλογο εκφραζόμενο σε λίρες στερλίνες και το οποίο εκδίδεται στη Βρετανική αγορά από ένα ξένο εκδότη.
- **Bullet bond** = μη ανακλητό ομόλογο (non callable bond or puttable bond), δηλαδή ο εκδότης δεν έχει δικαίωμα να το αποπληρώσει πριν την ημερομηνία λήξης. Πρόκειται για ένα ομόλογο με μικρότερη απόδοση συγκριτικά με το ανακλητό ομόλογο στο οποίο ο εκδότης έχει δικαίωμα πρόωρης εξόφλησης.
- **Bunds** = ομόλογα της γερμανικής κυβέρνησης.
- **Callable bond** = ανακλητό ομόλογο. Ο εκδότης του ομολόγου έχει δικαίωμα να εξοφλήσει το ομόλογο και πριν τη λήξη του.
- **Collateral bond** = ομόλογο το οποίο είναι εγγυημένο με ασφάλεια (collateral). Η ασφάλεια μπορεί να συνίσταται σε χρεόγραφα ή μετρητά.
- **Commodity-backed bond** = ομόλογο υποστηριζόμενο με την τιμή ενός εμπορεύματος. Είναι το ομόλογο που συνδέεται με την τιμή ενός εμπορεύματος το οποίο συχνά χρησιμοποιείται σαν αντιστάθμιση (hedge) έναντι του πληθωρισμού.
- **Compound interest bond or C - bond** = ένα ομόλογο του οποίου τα ποσά των τοκομεριδίων (κουπονιών) προστίθενται στο κεφάλαιο σε ετήσια βάση και μέχρι τη λήξη ή την αποπληρωμή του ομολόγου.
- **Convertible bond** = είναι μετατρέψιμο μετά από την πάροδο ορισμένου χρονικού διαστήματος σε άλλες εκδόσεις ομολόγων ή σε μετοχές. Διακρίνουμε πολλά είδη μετατρέψιμων ομολόγων όπως τα εξής:
 - **Vanilla convertible bond** = απλό μετατρέψιμο ομόλογο. Μπορεί να μετατραπεί με επιλογή του κατόχου σε μετοχές του εκδότη συνήθως σε προκαθορισμένη τιμή.
 - **Exchangeable (XB) bond** = ανταλλάξιμο ομόλογο. Μπορεί να ανταλλαγεί με μετοχές άλλου προσώπου από αυτό το οποίο το εξέδωσε.
 - **Mandatory convertible bond** = υποχρεωτικά μετατρέψιμο ομόλογο. Είναι βραχυπρόθεσμο ομόλογο με απόδοση μεγαλύτερη από αυτή των υποκείμενων κοινών μετοχών. Είναι αναγκαστικά μετατρέψιμο στη λήξη σε ένα αριθμό κοινών μετοχών.
 - **Mandatory exchangeable bond** = υποχρεωτικά ανταλλάξιμο ομόλογο. Είναι βραχυπρόθεσμο ομόλογο με απόδοση μεγαλύτερη από αυτή των υποκείμενων κοινών μετοχών. Είναι

αναγκαστικά μετατρέσιμο στη λήξη σε ένα αριθμό κοινών μετοχών με τη διαφορά σε σχέση με το προηγούμενο ότι αποσκοπεί να παράσχει μία ελάχιστη αξία στη μετατροπή κατά τη λήξη μέσω της ανταλλαγής του με ένα επαρκή αριθμό μετοχών με βάση την τιμή της μετοχής την ημέρα της λήξης του ομολόγου.

- **Contingent convertible bond (co-co)** = ομόλογο ενδεχόμενης μετατροπής. Επιτρέπει στον επενδυτή τη μετατροπή σε μετοχές στη λήξη μόνο εάν την ημέρα αυτή η τιμή της μετοχής είναι υψηλότερη της τιμής μετατροπής.

- **OCEANEs (Obligation Convertible En Actions Nouvelles ou Existantes)** = ομόλογο μετατρέσιμο σε νέες ή παλαιές μετοχές. Είναι ομόλογο που εκδίδεται από το Γαλλικό Θησαυροφυλάκιο στο οποίο ο εκδότης κρατά για τον εαυτό του το δικαίωμα στη λήξη να δώσει νέες ή υφιστάμενες μετοχές του δημοσίου πιθανώς με διαφορετικά μερισματικά δικαιώματα.

- **Convertible preferred stock (or Convertible preference shares in the United Kingdom)** = μετατρέσιμο σε προνομιούχες μετοχές ομόλογο. Είναι παρόμοιο σε αξία με ένα ομόλογο αλλά με χαμηλότερο ποσοστό εξασφάλισης (lower seniority) στη δομή του κεφαλαίου. Οι όροι της σύμβασης έκδοσης ορίζουν σε ποιες περιπτώσεις δεν θα καταβληθεί μέρισμα προνομιούχων μετοχών.

- **SPV (Special Purpose Vehicle) convertible bond** = μετατρέσιμο ομόλογο που εκδίδεται από ένα όχημα ειδικού σκοπού (SPV). Είναι ανταλλάξιμο με μετοχές της μητρικής εταιρίας του SPV που είναι συνήθως μία εταιρία συμμετοχών (holding company).

- **Going-public bond** = είναι ομόλογο με σταθερό επιτόκιο που μετατρέπεται ή ανταλλάσσεται με μετοχές μιας εταιρίας όταν αυτή θα επιτύχει έγκριση εισαγωγής των μετοχών της στο χρηματιστήριο. Στη Γαλλία, το ομόλογο αυτό είναι γνωστό με το όνομα του πρώην πρωθυπουργού Μπαλαντύρ (Balladur bond).

- **Hybrid bond** που εκδίδεται συνήθως σαν δάνειο κεφαλαίου αλλά ο εκδότης έχει το δικαίωμα να ανταλλάξει ή να μετατρέψει το ομόλογο σε προνομιούχες μετοχές.

- **Corporate bond** = εταιρικό ομόλογο.

- **Coupon bond** = ομόλογο με τοκομερίδιο ή κουπόνι. Ένα χρεόγραφο που πληρώνει τόκο σε τακτά χρονικά διαστήματα. Ο εκδότης υπόσχεται να αποπληρώσει το χρέος με την καταβολή της ονομαστικής αξίας του ομολόγου κατά τη λήξη αυτού ενώ ενδιάμεσα στη λήξη κάθε τοκοφόρου περιόδου πληρώνει τόκο. Αντίθετα, τα discount notes ή zero coupon notes εκδίδονται σε τιμή κατώτερη της ονομαστικής τους αξίας και δεν πληρώνουν τόκους.

- **Covered bonds** = καλυμμένα ομόλογα. Βλέπετε αυτοτελή λεπτομερή όρο «Covered bonds».

- **Cushion bond** = ομόλογο με υψηλά τοκομερίδια που συνηθίζει να έχει τη μικρότερη πτώση στην τιμή του όταν αυξάνεται η απόδοση.

- **De-leveraged bond** = ομόλογο απομόχλευσης. Πληρώνει κουπόνια στους επενδυτές σύμφωνα με ένα μαθηματικό τύπο που βασίζεται σε ένα τμήμα μόνο της αύξησης ή της μείωσης του δείκτη με τον οποίο είναι συνδεδεμένο.

- **Discount bond** = ομόλογο το οποίο πωλείται σε τιμή κατώτερα της ονομαστικής του αξίας.

- **Double currency bond** = ομόλογο διπλού νομίσματος το οποίο είναι ομόλογο σταθερού εισοδήματος που πληρώνει τα κουπόνια στο νόμισμα του επενδυτή και το κεφάλαιο στο νόμισμα του εκδότη.

- **Double-dated bond** = ομόλογο διπλής ημερομηνίας. Έχει περισσότερες ημέρες για την καταβολή του κεφαλαίου.

- **Fidelity bond** = ομόλογο πίστης. Ένα ομόλογο που αποσκοπεί στην προστασία του εργοδότη από ζημιές που προκαλούν οι υπάλληλοι αυτού λόγω ανήθικης ή εξ αμελείας συμπεριφοράς. Στις ΗΠΑ, οι ασφαλιστικές εταιρίες και οι εταιρίες διαχείρισης χρεογράφων είναι υποχρεωμένες να κατέχουν τέτοια ομόλογα.

- **Fixed rate bond** = ομόλογο σταθερού επιτοκίου. Τα κουπόνια του έχουν το ίδιο επιτόκιο καθ' όλη τη διάρκεια της ζωής του ομολόγου.

- **Floating rate bond or note** = ομόλογο με κυμαινόμενο επιτόκιο. Η απόδοση των κουπονιών είναι συνδεδεμένη με ορισμένο δείκτη όπως του Euribor, Libor, HICP, CPI. Οι πληρωμές του δηλαδή δεν είναι σταθερές αλλά διαφέρουν διότι συνδέονται με τα επιτόκια της αγοράς ή συνδέονται με δείκτες τιμών (**index-linked bonds**). Μία μορφή αυτών των ομολόγων είναι αυτά των οποίων το κεφάλαιο ή η ονομαστική αξία συνδέεται με ένα δείκτη του πληθωρισμού (**inflation indexed bonds**) όπως είναι τα TIPS (βλέπε όρο).

- General obligation bond = ομόλογο γενικής υποχρέωσης. Είναι ένα δημοτικό ομόλογο χωρίς καμία ασφάλεια δηλαδή η εξόφλησή του εξαρτάται απλά από την καλή πίστη και την πιστοληπτική ικανότητα του εκδότη.
- Gilts = κρατικά ομόλογα του Ηνωμένου Βασιλείου.
- Guaranteed income bond = ομόλογο με εγγυημένο εισόδημα. Ένα εταιρικό ομόλογο του οποίου το κεφάλαιο ή/και οι τόκοι είναι εγγυημένοι συνήθως από εταιρία άλλη από αυτή του εκδότη όπως από μια ασφαλιστική εταιρία.
- Housing bond = στεγαστικό ομόλογο. Εκδίδεται για να συμβάλει στη χρηματοδότηση ενός σχεδίου κατασκευής οικιών. Στις ΗΠΑ, συνήθως δεν επιβαρύνεται από δημοτικούς, περιφερειακούς ή ομοσπονδιακούς φόρους.
- Income bond = ομόλογο εισοδήματος. Πραγματοποιεί πληρωμές μόνο όταν το εισόδημα που προέκυψε από την έκδοση είναι επαρκές ενώ ο κάτοχος δεν μπορεί να ζητήσει την εκκαθάριση ή πτώχευση του εκδότη σε περίπτωση μη πληρωμής.
- Indexed bond = ομόλογο του οποίου οι πληρωμές συνδέονται με ένα δείκτη όπως π.χ με το δείκτη τιμών καταναλωτή (βλέπε όρο Inflation Linked Bonds).
- Insurance bond = ομόλογο που εκδίδεται από ασφαλιστικές επιχειρήσεις του κλάδου ζωής.
- Investment-grade bond = διαβαθμισμένο επενδυτικό ομόλογο. Είναι ένα ομόλογο που φέρει πιστοληπτική διαβάθμιση τουλάχιστον BBB από τη Standard & Poor's ή Baa από τη Moody's Investors Service.
- Irredeemables, perpetuals or consols = ομόλογα που δεν έχουν καθόλου ημερομηνία λήξης και οι τόκοι αυτών καταβάλλονται σε απεριόριστο χρονικό διάστημα.
- Junk bond = ομόλογο με πιστοληπτική αξιολόγηση BB (S & P) ή BA (Moody's) ή κατώτερη. Δηλαδή είναι ομόλογο υψηλού κινδύνου και για το λόγο αυτό προσφέρει μεγαλύτερη απόδοση.
- Junior bonds = ομόλογα τα οποία είναι υποδεέστερα άλλων εκδόσεων διότι υστερούν ως προς την πιστοληπτική διαβάθμιση του εκδότη ή τις εξασφαλίσεις αποπληρωμής.
- Kiwi bond = ομόλογο εξωτερικού εκφραζόμενο σε δολάρια Νέας Ζηλανδίας και εκδιδόμενο στην αγορά της Νέας Ζηλανδίας.
- Long bond = μακροπρόθεσμο ομόλογο, ιδιαίτερα το ομόλογο με λήξη 30 ετών που αποτελεί και δείκτη αναφοράς (benchmark index).
- Lottery bond = λαχειοφόρο ομόλογο. Εκδίδεται από το κράτος και τα κουπόνια του πληρώνονται όπως αυτά ενός συνήθους ομολόγου με σταθερό επιτόκιο με τη διαφορά ότι κληρώνονται ορισμένα ομόλογα που φέρουν υψηλότερη αξία σε σχέση με την ονομαστική αξία του ομολόγου.
- Mortgage bond = ομόλογο εξασφαλισμένο με υποθήκη επί ακινήτου. Υποστηρίζεται από ακίνητη περιουσία ή φυσικό εξοπλισμό που μπορούν να ρευστοποιηθούν σε περίπτωση καθυστέρησης ή οριστικής αδυναμίας πληρωμής. Εάν ο εκδότης ενυπόθηκων ομολόγων πτωχεύσει, ικανοποιούνται πρώτα οι απαιτήσεις από τα ενυπόθηκα ομόλογα και στη συνέχεια αυτές από ομόλογα χωρίς ασφάλεια. Βλέπε και όρο Mortgage Backed Securities, MBS.
- Municipal bond = δημοτικό ομόλογο και ομόλογο περιφερειακών κρατιδίων.
- Participating bond = συμμετοχικό ομόλογο. Ομόλογο που παρέχει στον κομιστή το δικαίωμα όχι μόνο να εισπράττει τα κουπόνια αλλά και της λήψης μερίσματος από τα καθαρά κέρδη της εκδότριας επιχείρησης.
- Pickup bond = ένα ανακλητό ομόλογο (callable bond) με κουπόνια υψηλής απόδοσης και του οποίου η ημερομηνία ανάκλησης από τον εκδότη προσδιορίζεται στο εγγύς μέλλον. Μία μείωση των επιτοκίων προκαλεί συνήθως μία πρόωγη αποπληρωμή που σημαίνει ότι ο αγοραστής του ομολόγου θα αναμένει μία τιμή υψηλότερη της ονομαστικής (redemption premium).
- Premium bond = ομόλογο που πωλείται σε τιμή ανώτερη της ονομαστικής του αξίας.
- Privilege bond = προνομιούχο ομόλογο. Ένα μετατρέψιμο ομόλογο που έχει προσαρτημένους τίτλους επιλογής (warrants).
- Puttable bond = ομόλογο του οποίου η ημέρα πληρωμής επιλέγεται από τον κάτοχο.
- Registered bond = ονομαστικό ομόλογο. Είναι το ομόλογο που στην αρχική έκδοση και σε κάθε μεταβίβαση καταγράφεται από τον εκδότη ή από τον ενδιάμεσο διαπραγματευτή το όνομα του εκάστοτε κάτοχου-δικαιούχου. Το αντίθετο είναι το αναφερθέν ομόλογο στον

κομιστή (bearer bond) το οποίο ανήκει στον εκάστοτε κάτοχο χωρίς το όνομα αυτού του δικαιούχου να έχει καταγραφεί.

■ Reorganization bonds = ομόλογα που εκδίδονται από μία επιχείρηση η οποία ευρίσκεται στο στάδιο της αναδιοργάνωσης.

■ Samurai bond = ομόλογο που είναι εκφρασμένο σε γεν και εκδίδεται από ξένες εταιρίες ή κυβερνήσεις στην Ιαπωνική αγορά. Είναι ελκυστικά για τους Ιάπωνες επενδυτές διότι εκδίδεται στο τοπικό νόμισμα και επόμενα είναι απαλλαγμένο του συναλλαγματικού κινδύνου.

■ Savings bond = ταμειευτικό ομόλογο. Ένα κυβερνητικό ομόλογο που εκδίδεται με ονομαστική αξία από 50 μέχρι 10.000 δολάρια. Απαλλάσσεται κρατικών και τοπικών φόρων ενώ φέρει αναπροσαρμοζόμενο κάθε εξάμηνο επιτόκιο.

■ Securitized bonds = εγγυημένα ομόλογα των οποίων το κεφάλαιο και οι τόκοι εξασφαλίζονται με ταμειακές ροές που προέρχονται από άλλο περιουσιακό στοιχείο (asset-backed securities (ABS), mortgage backed securities (MBS) κλπ.

■ Series bond = ομόλογο που μπορεί να εκδοθεί σε διάφορες σειρές με βάση την ίδια σύμβαση έκδοσης και με διάφορα χαρακτηριστικά. Διακρίνουμε μεταξύ άλλων:

Series EE bonds = αγοράζονται στο 50% της ονομαστικής τους αξίας και μπορεί να αποπληρωθούν την ημερομηνία λήξης στην ονομαστική τους αξία που καθορίζεται από το επιτόκιο στο χρόνο της αγοράς. Εν τούτοις, μπορούν να αποπληρωθούν σε οποιοδήποτε χρόνο μετά παρέλευση 6 μηνών με την τρέχουσα αξία χωρίς την επιβολή προστίμου. Οι δεδουλευμένοι τόκοι προστίθενται κάθε πρώτη του επόμενου μήνα. Επόμενα, η ημέρα αυτή είναι η πλέον συμφέρουσα για την προεξόφληση του τίτλου. Όλοι οι τόκοι και το κεφάλαιο πληρώνονται την ημέρα της αποπληρωμής. Οι αξίες των ομολόγων αυτών κυμαίνονται από 50 μέχρι 10.000 δολάρια. Στη λήξη του το ομόλογο αυτό ανανεώνει αυτόματα τη λήξη και κερδίζει τόκο σύμφωνα με τις τιμές που ισχύουν στην αρχή της εν λόγω περιόδου. Τα ομόλογα EE θα συνεχίσουν να αποδίδουν τόκο μετά από 30 χρόνια από την αγορά τους. Όταν θα φθάσουν στη λήξη τους, τα ομόλογα EE μπορούν να ανταλλαθούν με ομόλογα HH (βλέπε παρακάτω) προκειμένου να συνεχίσουν να αποφέρουν τόκο και να μη πληρώνουν ομοσπονδιακό φόρο στις ΗΠΑ.

Series HH bonds = αποκτώνται με ανταλλαγή ομολόγων EE στη λήξη των τελευταίων. Είναι διαθέσιμα σε αξίες από 500 μέχρι 10.000 δολάρια ΗΠΑ και σε αντίθεση με τη σειρά EE πωλούνται στην ονομαστική τους αξία. Πληρώνουν τόκο κάθε 6 μήνες και συνεχίζουν να αποδίδουν τόκο για 20 χρόνια. Το επιτόκιο στο χρόνο της αγοράς κλειδώνεται για τα πρώτα 10 χρόνια της διακράτησης του τίτλου. Μετά τα 10 χρόνια μπορούν να παρατείνουν τη λήξη τους και το νέο επιτόκιο καθορίζεται από την τιμή που αποδίδεται στο νέο ομόλογο που εκδίδεται εκείνη τη στιγμή.

Series I bonds = είναι αποταμειευτικά ομόλογα συνδεδεμένα με το δείκτη του πληθωρισμού και τα οποία πληρώνουν: α) ένα σταθερό τόκο για τη διάρκεια της ζωής του ομολόγου και β) ένα μεταβλητό τόκο που ανταποκρίνεται στο ποσοστό της ανόδου του πληθωρισμού. Πωλούνται στην ονομαστική τους αξία και πληρώνουν τόκο κάθε 6 μήνες. Το ποσοστό απόδοσης του ομολόγου που προσαρμόζεται ανάλογα με τον πληθωρισμό επαναπροσδιορίζεται κάθε 6 μήνες. Πληρώνουν τόκο μέχρι και για 30 χρόνια αλλά επιβάλλεται ένα πρόστιμο ίσο με την απόδοση 3 μηνών εάν το ομόλογο ρευστοποιηθεί πριν από τα 5 χρόνια.

■ Shogun bond = ομόλογο εξωτερικού εκδιδόμενο στην Ιαπωνία και εκφραζόμενο σε νόμισμα πλην του Ιαπωνικού γεν.

■ Short bond = βραχυπρόθεσμο ομόλογο συνήθως με λήξη μέχρι ένα έτος.

■ Sour bond = μία έκδοση ομολόγου που απέτυχε να καταβάλλει έγκαιρα το κεφάλαιο και τους τόκους στους επενδυτές και για το λόγο αυτό διαπραγματεύεται σε τιμή κατωτέρα της ονομαστικής και με ένα μικρό βαθμό πιστοληπτικής αξιολόγησης.

■ Sovereign or government bonds = κυβερνητικά ομόλογα.

■ Step Up bond = ένα ομόλογο με ένα κουπόνι η αξία του οποίου αυξάνεται διαχρονικά με βάση ένα συγκεκριμένο χρονοδιάγραμμα εκτός και εάν ο εκδότης το ανακαλέσει. Κανονικά, το κουπόνι έχει απόδοση ελαφρά ανώτερη του τρέχοντος επιτοκίου της αγοράς για τα βραχυπρόθεσμα ομόλογα και το ομόλογο είναι ανακλητό στην ονομαστική του αξία σε κάθε ημερομηνία πληρωμής του κουπονιού.

■ Straight or plain vanilla or fixed rate or bullet bond = είναι το απλό και συνηθέστερο ομόλογο. Καταβάλλει σταθερό τόκο μέσω κουπονιών σε καθορισμένα χρονικά διαστήματα

ενώ το κεφάλαιο αποπληρώνεται στη λήξη. Δεν φέρει προνόμιο μετατροπής σε μετοχές ή δικαίωμα ανάκλησης ούτε άλλα σύνθετα χαρακτηριστικά.

■ **Strip bonds** = ομόλογα με αποσπώμενα κουπόνια διακεκριμένης διαπραγμάτευσης. Εφόσον προβλέπεται στους όρους έκδοσης, οι επενδυτικές τράπεζες και οι διαπραγματευτές μπορούν να χωρίσουν τα ομόλογα στο κύριο σώμα με βάση το οποίο αποπληρώνεται το κεφάλαιο στη λήξη και στα κουπόνια αυτού που καταβάλλουν τον τόκο και τα οποία στο εξής τυγχάνουν χωριστής διαπραγμάτευσης στις αγορές.

■ **Subordinated bond** = ομόλογο μειωμένης εξασφάλισης. Σε περίπτωση πτώχευσης του εκδότη, οι κάτοχοι ικανοποιούνται από το προϊόν της εκκαθάρισης τελευταίοι δηλαδή μετά την πληρωμή των φόρων προς το δημόσιο, την εξόφληση τίτλων του δημόσιου χρέους και των κατόχων άλλων ομολόγων.

■ **Surety bond** = ομόλογο ασφάλειας. Ένα ομόλογο που παρέχεται από μία εταιρία εγγυήσεων για την εξασφάλιση της πληρωμής ενός άλλου ομολόγου. Η εταιρία εγγυήσεων δεσμεύεται να πληρώσει τον κάτοχο του αρχικού ομολόγου εάν ο εκδότης ευρεθεί σε αδυναμία πληρωμών. Στην περίπτωση που ούτε ο εγγυητής πληρώσει, τότε το surety bond βγαίνει σε πλειστηριασμό για να ικανοποιηθεί ο κάτοχος του αρχικού ομολόγου.

■ **Tax deferred bonds** = ομόλογα που ο φόρος καταβάλλεται μετά την ημερομηνία αγοράς αυτών και συνήθως κατά τη λήξη του ομολόγου.

■ **Variable rate bonds** = βλέπε ανωτέρω Floating rate bond.

■ **War bond** = πολεμικό ομόλογο. Εκδίδεται από το κράτος για να χρηματοδοτήσει τις δαπάνες ενός πολέμου. Ονομάζεται και ομόλογο εθνικής άμυνας (national defense bond).

■ **Zero-coupon bonds** = ομόλογα με μηδενικό τοκομερίδιο. Δεν φέρουν τοκομερίδια και επόμενα δεν καταβάλλουν τόκο, εκδίδονται όμως σε τιμή κατώτερα της ονομαστικής.

Οι περισσότερες μορφές των ανωτέρω ομολόγων αλλά και άλλοι τύποι αυτών αναλύονται σε επί μέρους άρθρα της παρούσας έκδοσης.

• Ο μεγαλύτερος όγκος ομολόγων και σε αριθμό και σε αξία εκδίδεται από τις κυβερνήσεις για τη χρηματοδότηση του δημοσίου χρέους.

• Τράπεζες και ιδιωτικές εταιρείες εκδίδουν **εταιρικά ομόλογα (corporate bonds)**. Διακρίνονται σε:

α) **fixed-charge debentures** = εταιρικά ομόλογα εγγυημένα με συγκεκριμένα περιουσιακά στοιχεία της εταιρίας. Τα στοιχεία αυτά καθορίζονται επακριβώς κατά την έκδοση, απαγορεύεται να πωληθούν και μόνο σε περίπτωση αδυναμίας του εκδότη πωλούνται για να εξοφληθούν οι κάτοχοι ομολόγων

β) **floating-charge debentures** = ομόλογα εγγυημένα με ένα γενικό βάρος εφ' όλων των περιουσιακών στοιχείων της επιχείρησης

γ) **debentures** = μη εγγυημένα ομόλογα. Ανάλογα με το νόμισμα στο οποίο εκδίδονται διακρίνονται σε εγχώρια (domestic bonds) και σε ξένα (foreign bonds).

• Στην **Ελλάδα** εταιρικά ομόλογα ήταν αρχικά μόνο τα τραπεζικά ομόλογα. Πρόσφατα, άρχισαν να εκδίδονται και ομόλογα μεγάλων ιδιωτικών επιχειρήσεων σε περιορισμένη, όμως, έκταση.

Όσον αφορά τα **κρατικά ομόλογα** οι πιο συνηθέστερες μορφές είναι:

1) ομόλογα σταθερού επιτοκίου (fixed-rate bonds) με λήξη 3, 5, 7, 10, 15 και 20, 30 και 40 ετών. Στις 23.2.1998 εκδόθηκε και ομόλογο 2 ετών

2) διετή αφορολόγητα αποταμιευτικά ομόλογα (savings certificates) που απευθύνονται σε εγχώριους επενδυτές οι οποίοι δεν μπορούν να αγοράσουν ποσό άνω των 44.000 ευρώ. Έχουν επίσης εκδοθεί και ομόλογα άλλων τύπων όπως:

3) ομόλογα κυμαινόμενου επιτοκίου (floating-rate bonds) με λήξη 3, 5 και 7 ετών. Το κυμαινόμενο επιτόκιο καθοριζόταν με την προσθήκη μιας διαφοράς (spread) πάνω στο επιτόκιο του ετήσιου εντόκου γραμματίου του ελληνικού δημοσίου. Η τελευταία έκδοση ήταν του Οκτωβρίου 1997

4) ομόλογα μηδενικού επιτοκίου ή χωρίς τοκομερίδιο (zero-coupon bonds), Η έκδοσή τους αναστάλη στο τέλος του 1997 όταν αυξήθηκαν τα βραχυπρόθεσμα επιτόκια

5) ομόλογα ιδιωτικοποιήσεων (privatisation bonds). Για πρώτη φορά εκδόθηκαν τον Οκτώβριο του 1998 με λήξη 3 και 5 ετών. Ο κάτοχος είχε το δικαίωμα οποτεδήποτε μεταξύ

της 1.1.1999 και της ημερομηνίας αποπληρωμής να μετατρέψει αυτά σε μετοχές υπό ιδιωτικοποίηση κρατικών εταιριών

6) ομόλογα συνδεδεμένα με τον Δείκτη Τιμών Καταναλωτή (Consumer Price Index - linked bonds). Το κεφάλαιο αυτών των ομολόγων προσαρμοζόταν στις αλλαγές του τιμαριθμού και ο ετήσιος τόκος ήταν ίσος με 4% επί της προσαρμοζόμενης όμως αξίας του κεφαλαίου. Η πρώτη έκδοση πραγματοποιήθηκε στις 19.5.1997. Επανεκδόθηκαν με λήξη 23 ετών την 12.7.2002 και μέσω κοινοπραξιών την 16.4.2007 και την 29.1.2008 με λήξη 22 ετών με δείκτη αναφοράς τον Εναρμονισμένο Δείκτη Τιμών Καταναλωτή της ζώνης του ευρώ (Harmonised Index of Consumer Prices, HICP)

7) ομόλογα με ρήτρα ξένου νομίσματος (foreign currency - linked bonds). Εκδόθηκαν το 1987 για να αντιμετωπίσουν τις κερδοσκοπικές επιθέσεις κατά της δραχμής. Η έκδοσή τους αναστάλη το Μάιο του 1995 για να επανεκδοθούν το Νοέμβριο του 1997 μετά την κρίση στις αγορές της Ν.Α. Ασίας. Από 1.1.2001 όλες οι νέες εκδόσεις κρατικών ομολόγων είναι σε ευρώ

8) δομημένα ομόλογα (structural bonds). Εκδόθηκαν από το 2005 και εξής. Τα πρώτα χρόνια έφεραν υψηλότερο επιτόκιο της αγοράς και στη συνέχεια η απόδοση αυτών συνδεόταν με την εξέλιξη μιας ισοτιμίας ή ενός δείκτη ή τη δομή ενός μαθηματικού τύπου. Χαρακτηρίζονταν από τον υψηλό κίνδυνο ρευστότητας (liquidity risk) και τον υψηλό κίνδυνο αγοράς (market risk)

9) κοινοπρακτικές εκδόσεις (syndicated loans) 2009, με τριστοίχες επανεκδόθηκαν 3ετή, 5ετή και 10ετή ομόλογα αναφοράς.

10) αφορολόγητα ομόλογα (tax-free bonds). Πενταετούς λήξης ομόλογα που εκδόθηκαν τον Ιανουάριο του 2009 για την κάλυψη των μεγάλων ελλειμμάτων του δημοσίου σε περίοδο παγκόσμιας χρηματοπιστωτικής κρίσης και οικονομικής ύφεσης που συνοδεύτηκε για την ελληνική κυβέρνηση και από υποβάθμιση της πιστοληπτικής της αξιολόγησης από διεθνή όκο. Εκδόθηκαν σαν αφορολόγητα με την προϋπόθεση να διακρατηθούν μέχρι τη λήξη τους.

Bond market = αγορά ομολόγων. Μία αγορά όπου διαπραγματεύονται ομόλογα του δημοσίου, δημοτικά ομόλογα και εταιρικά ομόλογα.

Bond trader = διαπραγματευτής ομολόγων. Ένας dealer με εμπειρία στην αγοραπωλησία κρατικών, δημοτικών και εταιρικών ομολόγων στην αγορά όψεως (spot market), στην προθεσμιακή αγορά (forward market), στην αγορά παραγώγων που έχουν σαν υποκείμενο μέσο ομόλογο (futures) και στην αγορά repos and reverse repos.

Bond yield = απόδοση ομολόγου. Η ευαισθησία της τιμής του ομολόγου στις αλλαγές των αποδόσεων αποτελεί τον μεγαλύτερο κίνδυνο για τους επενδυτές. Η απόδοση ενός ομολόγου, η οποία είναι επίσης γνωστή με τον όρο internal rate of return, είναι η απόδοση την οποία ένας κάτοχος ομολόγου θα λάβει εάν το ομόλογο διακρατηθεί μέχρι τη λήξη του και εάν τα ποσά των καταβαλλομένων τοκομεριδίων μπορούν να επανεπενδυθούν με την ίδια απόδοση.

Book building = βιβλίο προσφορών. Πρόκειται για μία δημοπρασία κεφαλαιακής έκδοσης που χρησιμοποιεί η αρχική δημόσια προσφορά τίτλων (βλέπε όρο Initial Public Offer, IPO). Αποσκοπεί στη διαφήμιση και την επιτυχία μιας δημόσιας προσφοράς μετοχών μιας επιχείρησης κατά τη διάρκεια που το βιβλίο είναι ανοικτό. Περιλαμβάνει τη συλλογή των αιτήσεων αγοράς μετοχών ή άλλων μετοχικών τίτλων που υποβάλλουν οι επενδυτές σε διαφορετικές τιμές οι οποίες μπορεί να είναι κατώτερες ή ανώτερες από τη μέση τιμή του εύρους που ανακοινώθηκε. Καταβάλλεται προσπάθεια να προσελκυσθούν μεγάλοι και ιδιαίτερα θεσμικοί επενδυτές αλλά και ιδιώτες επενδυτές. Η τελική τιμή αγοράς των μετοχών διαμορφώνεται μετά το κλείσιμο του βιβλίου, δηλαδή της ορισθείσας ημερομηνίας λήξης των προσφορών, και βασίζεται σε κριτήρια αξιολόγησης. Πιο αναλυτικά, η διαδικασία περιλαμβάνει τα ακόλουθα στάδια:

- Ο εκδότης που προτίθεται να προβεί σε μια δημόσια προσφορά τίτλων ορίζει μια επενδυτική εταιρία σαν ανάδοχο που καλείται book runner. Στη συνέχεια ο εκδότης καθορίζει τον αριθμό των τίτλων που πρόκειται να προσφερθούν και τη ζώνη τιμών προκειμένου να αποφασίσουν οι επενδυτές σε ποια τιμή θα εκδηλώσουν το ενδιαφέρον τους. Ο εκδότης μπορεί να ορίσει, επίσης ένα συνεργαζόμενο μέλος (syndicate member) το οποίο καταχωρεί τις εντολές αγοράς στο ηλεκτρονικό βιβλίο. Η διαδικασία αυτή καλείται bidding και είναι παρόμοια με την ανοικτή δημοπρασία.

- Ένα βιβλίο προσφορών πρέπει να μείνει ανοικτό για τουλάχιστον 5 ημέρες.

- Οι προσφερόμενες τιμές δεν μπορεί να είναι μικρότερες του κατώτερου ορίου της ζώνης τιμών που έχει ανακοινωθεί. Οι αρχικά προσφερθείσες τιμές μπορούν να τροποποιηθούν από τους επενδυτές μέχρι τη χρονική στιγμή του κλεισίματος του βιβλίου προσφορών.
- Μετά το κλείσιμο του βιβλίου προσφορών ο book runner εκτιμά τις προσφορές με βάση αξιολογικά κριτήρια που μπορούν, μεταξύ άλλων, να περιλαμβάνουν: α) το ύψος της τιμής προσφοράς β) την ποιότητα του επενδυτή γ) το χρόνο υποβολής της προσφοράς.
- Ο εκδότης και ο book runner καθορίζουν την τελική τιμή με βάση την οποία θα πραγματοποιηθεί η κατανομή των προσφερθέντων τίτλων προς τους επενδυτές. Γενικά, στη φάση αυτή οριστικοποιείται ο αριθμός των τίτλων και το μέγεθος της έκδοσης και γίνεται η κατανομή των τίτλων στους επενδυτές που επελέγησαν σύμφωνα με τα ανωτέρω κριτήρια.

Book entry system = λογιστικό σύστημα που επιτρέπει τη μεταφορά των απαιτήσεων (π.χ. χρεογράφων και άλλων χρηματοοικονομικών στοιχείων) χωρίς τη φυσική κίνηση των τίτλων ή πιστοποιητικών. Ειδικά για τα χρεόγραφα, ονομάζεται και σύστημα άυλων τίτλων.

Book value = η διαφορά μεταξύ του ενεργητικού και του παθητικού μιας επιχείρησης. Είναι αυτό το οποίο απομένει για τους μετόχους εάν μια εταιρία πωληθεί. Λαμβάνει υπόψη όλο το επενδυθέν στην εταιρία κεφάλαιο από την ίδρυσή της καθώς και τα αποθεματοποιημένα κέρδη. Υπολογίζεται με αφαίρεση των συνολικών υποχρεώσεων από τις απαιτήσεις και με τη διάθεση του αποτελέσματος με τον αριθμό των μετοχών που υφίστανται τη συγκεκριμένη στιγμή. Η book value ανά μετοχή δεν αποτελεί τόσο σημαντικό στοιχείο για τους επενδυτές, διότι αποτυπώνει τη λογιστική αποτίμηση της αξίας της επιχείρησης και όχι την αγοραία αξία αυτής. Η book value (λογιστική αξία) μπορεί να είναι μεγαλύτερη ή μικρότερη της market value (αγοραίας αξίας) της επιχείρησης.

Bottom up = μία επενδυτική στρατηγική που δεν λαμβάνει υπόψη τις δυσμενείς οικονομικές συνθήκες και τα αποτελέσματα χρήσεως ενός συγκεκριμένου κλάδου της οικονομίας αλλά εστιάζει για επένδυση σε μια συγκεκριμένη επιχείρηση του κλάδου αυτού διότι εκτιμά ότι υπερέρχει ιστορικά σε απόδοση συγκριτικά με τις ομοειδείς επιχειρήσεις του κλάδου.

Bourse's Blue-Chip Indexes = δείκτες τιμών των χρηματιστηρίων που αποτελούνται από ένα μικρό αριθμό μετοχών εταιριών υψηλής κεφαλαιοποίησης και εμπορευσιμότητας και οι οποίοι παρουσιάζουν μεγάλα κέρδη και δυναμισμό. Γνωστότεροι τέτοιοι δείκτες είναι ο Topix Core 30 index του Τόκιο, ο FTSE-100 του Λονδίνου, ο Xetra Dax-30 της Φραγκφούρτης, ο CAC-40 των Παρισίων, ο Milan Mib-30 του Μιλάνου, ο Amsterdam Exchanges-25, ο Austrian Traded Atx-20 της Βιέννης, ο BEL-20 των Βρυξελλών, ο Hex-20 του Ελσίνκι, ο Ibex-35 της Μαδρίτης, ο Omx-31 της Στοκχόλμης, ο SMIO-21 της Ζυρίχης, ο OBX Stock - 25 του Όσλο και ο Hong Seng Stock-23 του Χονγκ Κονγκ. Όλοι οι ανωτέρω δείκτες καταρτίζονται με τη φιλοσοφία του πρώτου ιστορικά blue-chip index "Dow-Jones 30" του Χρηματιστηρίου της Νέας Υόρκης (βλέπε λέξη). Στην Ελλάδα τέτοιος δείκτης είναι ο FTSE/ASE-20 (Financial Times Stock Exchange / Athens Stock Exchange). Αποτελείται από ένα καλάθι 20 μετοχών με μεγάλη κεφαλαιοποίηση και ρευστότητα. Αναπτύχθηκε το Σεπτέμβριο του 1997 σε συνεργασία του XAA και της εταιρίας FTSE International. Το καλάθι επανεξετάζεται κάθε 6 μήνες οπότε μπορεί να αντικαθίστανται ορισμένες μετοχές λόγω χαμηλής χρηματιστηριακής αξίας από άλλες υψηλότερης κεφαλαιοποίησης. Κάθε μετοχή έχει μέσα στο δείκτη ένα ποσοστό στάθμισης από 15% μέχρι 100%. Πλην του FTSE/ASE-20 στο XAA έχουν αναπτυχθεί και άλλοι δείκτες όπως ο FTSE/XAA 40, ο FTSE/XAA SMALLCAP 80, ο FTSE/Med 100 και ο γενικός δείκτης (general index) που περιλαμβάνει 60 μετοχές κάθε μία από τις οποίες σταθμίζεται με διαφορετικό συντελεστή, με τη μεγαλύτερη βαρύτητα να έχουν οι τράπεζες.

Break-Even Point, BEP = το σημείο που ούτε κερδίζεις ούτε χάνεις ή τα κέρδη είναι ίσα με τις ζημιές ή στην περίπτωση ενός οπtion η τιμή αγοράς πρέπει να φθάσει για τους αγοραστής σε ένα τέτοιο σημείο ώστε να αποφύγουν τις ζημιές εάν θελήσουν να ασκήσουν το δικαίωμά τους ή στην περίπτωση ενός στεγαστικού δανείου το BEP συχνά αναφέρεται στο χρόνο που χρειάζεται για να ανακτήσεις το κόστος της χρηματοδότησης του δανείου.

Breakout = μία άνοδος της τιμής ενός ομολόγου πάνω από το επίπεδο αντίστασης (η πρώην υψηλότερη τιμή) ή μία πτώση κάτω από το επίπεδο υποστήριξης (η πρώην χαμηλότερη τιμή).

Χρησιμεύει για να δείχνει τη συνεχή κίνηση προς την ίδια κατεύθυνση και αποτελεί εργαλείο της τεχνικής ανάλυσης σαν δείκτης αγορών ή πωλήσεων.

Breach = ρήγμα, παράβαση. Στη χρηματοοικονομική απαντάται σαν παράβαση κανονιστικής ή νομοθετικής διάταξης όπως το σπάσιμο των ορίων που έχουν τεθεί για τη διαχείριση των κινδύνων ή η υπέρβαση ποσοστών επί του κεφαλαίου ή άλλου στοιχείου που έχουν τεθεί για τον έλεγχο της φερεγγυότητας και ρευστότητας ενός πιστωτικού ιδρύματος.

Bretton Woods agreement = η συμφωνία του Μπρέττον Γουντς. Το καλοκαίρι του 1944, οι ΗΠΑ συγκάλεσαν διεθνή διάσκεψη στο Μπρέττον Γουντς, ένα θέρετρο στο Νιου Χαμσάιρ, όπου αποφασίσθηκαν τα εξής:

- ιδρύθηκαν το Διεθνές Νομισματικό Ταμείο (IMF) και η Διεθνής Τράπεζα για την Ανοικοδόμηση και την Ανάπτυξη, πιο γνωστή σαν Παγκόσμια Τράπεζα (World Bank).

- όλα τα κράτη μέλη θα εξέφραζαν την αξία των νομισμάτων τους σε χρυσό. Ωστόσο, μόνο το δολάριο ΗΠΑ θα ήταν μετατρέψιμο σε χρυσό στην ισοτιμία 35 δολάρια / μία ουγκιά χρυσού. Οι κεντρικές τράπεζες των κρατών μελών θα παρενέβαιναν στις αγορές συναλλάγματος για να διατηρήσουν την ισοτιμία του νομίσματός τους σε όρια $\pm 1\%$. Επόμενα, υιοθετείτο ένα σύστημα σταθερών συναλλαγματικών ισοτιμιών.

Το σύστημα λειτούργησε ικανοποιητικά μέχρι το 1969-1970. Την περίοδο αυτή αρχίζουν οι υποτιμήσεις και ανατιμήσεις νομισμάτων. Οι παρεμβάσεις των κεντρικών τραπεζών καθίστανται πολύ δαπανηρές με αποτέλεσμα το σύστημα να καταρτηθεί το 1971 και να επιστρέψουν σε ένα σύστημα ελεγχόμενης διακύμανσης των συναλλαγματικών ισοτιμιών με τη Smithsonian Agreement. Σύμφωνα με αυτή κάθε νόμισμα μπορούσε να κυμαίνεται σε σχέση με το δολάριο ΗΠΑ $\pm 2,25\%$ και το μέγιστο εύρος της διακύμανσης ήταν σε σχέση με το δολάριο 4,5% και μεταξύ των επί μέρους νομισμάτων $\pm 9\%$.

BRIC (Brazil, Russia, India and China) = συντομογραφία για τις αναδυόμενες και ταχύτατα αναπτυσσόμενες οικονομίες της Βραζιλίας, της Ρωσικής Ομοσπονδίας, της Ινδίας και της Κίνας οι οποίες δεν αποκλείεται στο μέλλον να εξελιχθούν σε οικονομικές υπερδυνάμεις και να φθάσουν στο επίπεδο ή να ξεπεράσουν τις οικονομίες των ΗΠΑ και της ζώνης του ευρώ. Η Κίνα και η Ινδία μπορούν να επικρατήσουν στα βιομηχανοποιημένα προϊόντα και τις υπηρεσίες ενώ η Βραζιλία και η Ρωσική Ομοσπονδία στις προμήθειες πρώτων υλών. Οι 4 αυτές χώρες δεν αποτελούν μία πολιτική συμμαχία όπως η Ευρωπαϊκή Ένωση ούτε μία τελωνειακή ένωση αλλά έχουν την προοπτική, εάν συνεργαστούν να σχηματίσουν ένα πανίσχυρο οικονομικό μπλοκ. Χαρακτηρίζονται, επίσης, από το χαμηλό εργατικό κόστος που ευνοεί την ανταγωνιστικότητα των τιμών των εξαγομένων προϊόντων και υπηρεσιών τους.

Brilliant Uncirculated, BU = λαμπερό ακυκλοφόρητο νόμισμα. Είναι ένας όρος για την περιγραφή ενός κέρματος όπως ήταν στην πρώτη κοπή του ή με πολύ λίγη φυσική τόνωση.

Broadband = ευρυζωνική τεχνολογία. Παρέχει ένα μεγάλο εύρος χωρητικότητας (bandwidth) και υψηλές ταχύτητες ώστε πολλοί χρήστες να μπορούν να χρησιμοποιούν ταυτόχρονα την ίδια υπηρεσία. Είναι ιδιαίτερα χρήσιμη για την άσκηση επιχειρηματικής δραστηριότητας μέσω του διαδικτύου αφού παρέχει τη δυνατότητα ταυτόχρονης επίσκεψης της ιστοσελίδας της επιχείρησης από πολλούς πελάτες.

Broadband networks = ευρυζωνικά δίκτυα. Δίκτυα τηλεπικοινωνιών που χρησιμοποιούν μία τεχνική για τη μετάδοση πολλαπλών ανεξάρτητων σημάτων, όπως δεδομένα, φωνητικά και μαγνητοσκοπημένα στοιχεία πάνω σε ένα μόνο μέσο μετάδοσης. Με τη νέα αυτή τεχνολογία επιτυγχάνεται η ανταγωνιστικότερη, ταχύτερη και μαζικότερη μεταφορά δεδομένων, ήχων και εικόνων. Τα πρώτα χρόνια εισαγωγής της νέας τεχνολογίας, στην Ευρωπαϊκή Ένωση (Ε.Ε) προσχωρούσαν στις ευρυζωνικές συνδέσεις περίπου 55.000.000 συνδρομητές. Νεότερα στοιχεία περιέχονταν στην 13^η έκθεση προόδου της Ευρωπαϊκής Επιτροπής για το έτος 2007. Το έτος αυτό προστέθηκαν 19.000.000 νέες ευρυζωνικές γραμμές στην Ε.Ε και ο ευρυζωνικός τομέας παρήγαγε έσοδα 62 δισεκατομμυρίων ευρώ. Η διείσδυση ανήλθε κατά μέσο όρο στο 20% ενώ στο 30% ήταν η Δανία, οι Κάτω Χώρες, η Σουηδία και η Φινλανδία και μόλις στο 10% η Ελλάδα η οποία κατατάχθηκε στην 24^η θέση μεταξύ των 27 κρατών μελών της Ε.Ε. Στην Ελλάδα, οι ευρυζωνικές συνδέσεις παρουσίασαν το 2007 αύξηση 108% σε σχέση με το 2006 και από 488.000 το 2006 έφθασαν στις 1.017.000 συνδέσεις το 2007. Από αυτές ποσοστό 53% διέθεσε ο ΟΤΕ και 47% οι εναλλακτικοί πάροχοι. Τα πακέτα

ευρυζωνικών συνδέσεων το 2006 παρείχαν ταχύτητες 374, 512 και 1.024 kbps με το 82,7% των συνδρομητών να χρησιμοποιεί σύνδεση 374 Kbps. Το 2008 το 60,70% των ευρυζωνικών συνδέσεων χρησιμοποιούσε σύνδεση από 1 μέχρι 24 Mbps. Την 29.1.2009 η Εθνική Επιτροπή Τηλεπικοινωνιών και Ταχυδρομείων (ΕΕΤΤ) ανακοίνωσε ότι το 2008 η Ελλάδα ήταν μεταξύ των 5-6 κρατών της Ε.Ε με τη μεγαλύτερη αύξηση συνδρομητών στις ευρυζωνικές συνδέσεις οι οποίες από 1.017.000 το 2007 έφθασαν τις 1.506.614 στο τέλος του 2008 δηλαδή αυξήθηκαν κατά 50%. Η διείσδυση στον πληθυσμό ανήλθε στο 13,4% αλλά η Ελλάδα παραμένει ακόμη μακριά από το μέσο όρο της Ε.Ε. Σύμφωνα με στοιχεία του Παρατηρητηρίου για την Κοινωνία της Πληροφορίας, το 2008 η διείσδυση της ευρυζωνικότητας στην Ελλάδα σημείωσε αύξηση 48,1%. Εκτός από τον αριθμό των σταθερών ευρυζωνικών γραμμών (1.506.614), την 1^η Ιανουαρίου 2009 μετρήθηκαν και 184.625 ασύρματες ευρυζωνικές συνδέσεις μέσω δικτύων κινητής τηλεφωνίας.

Broadcast = 1) η αποστολή ενός δικτυακού μηνύματος ταυτόχρονα σε πολλούς αποδέκτες. Η τεχνική αυτή είναι ευρύτατα διαδεδομένη στα μηνύματα ηλεκτρονικού ταχυδρομείου (Email messages). Διακρίνεται από το multicasting διότι σε αυτό το μήνυμα αποστέλλεται σε ένα επιλεγμένο κατάλογο αποδεκτών. **2)** μία συχνότητα μετάδοσης σημάτων για το ραδιόφωνο, την τηλεόραση ή παρόμοιες τηλεπικοινωνιακές εφαρμογές.

Broker = διαμεσολαβητής. Φυσικό πρόσωπο ή εταιρία που δεν είναι τράπεζα που μεσολαβεί για την ανταλλαγή ενός περιουσιακού στοιχείου μεταξύ αγοραστών και πωλητών. Ο διαμεσολαβητής δεν αποκτά σε καμιά στιγμή την κυριότητα του στοιχείου αλλά εισπράττει προμήθεια (brokerage fee) για τη διευκόλυνση της ανταλλαγής. Διακρίνουμε τρία είδη υπηρεσιών που μπορεί να προσφέρει ο broker ανάλογα με την εντολή του πελάτη του:

- execution service only = μόνο εκτέλεση. Ο πελάτης επιλέγει αυτός το μέσο που επιθυμεί να αγοράσει ή να πωλήσει και δίνει εντολή στον broker να εκτελέσει την πράξη. Εάν ο πελάτης του υποδείξει ένα εύρος τιμής, το μόνο που θα κάνει είναι να αναζητήσει την καλύτερη τιμή (the best price). Όμως, μπορεί ο πελάτης να του υποδείξει και τη συγκεκριμένη τιμή
- advisory service = συμβουλευτική υπηρεσία. Ο broker αμείβεται περισσότερο διότι παρέχει συμβουλές στον πελάτη του όπως τότε να αγοράσει και να πωλήσει
- discretionary broking = διακριτική διαμεσολάβηση. Ο broker έχει την πλήρη ευθύνη της διαχείρισης διότι ο πελάτης του έχει παραχωρήσει πλήρως τη διαχείριση των περιουσιακών του στοιχείων. Ο broker έχει την ευθύνη της απόφασης και εκτέλεσης και κρίνεται στο τέλος της περιόδου εάν διαχειρίσθηκε με επιτυχία το χαρτοφυλάκιο του επενδυτή. Στην περίπτωση αυτή η προμήθεια είναι μεγαλύτερη.

Brokerage house = ένα πρόσωπο ή μια εταιρία διαμεσολάβησης που αποτελείται από διαμεσολαβητές της αγοράς (brokers) που διαβιβάζουν ή δέχονται εντολές αγοράς ή πώλησης επί χρηματοπιστωτικών προϊόντων ή εμπορευμάτων συμπεριλαμβανομένων των συμβολαίων μελλοντικής εκπλήρωσης (futures) και των συμβολαίων δικαιωμάτων προαίρεσης επί συμβολαίων μελλοντικής εκπλήρωσης (options on futures) ενώ δέχονται μετρητά ή άλλα περιουσιακά στοιχεία από τους πελάτες για την υποστήριξη των εντολών.

Broker – dealer = διαμεσολαβητής της αγοράς - διαπραγματευτής. Σε αντίθεση με τον απλό διαμεσολαβητή (broker) που μεσολαβεί μεταξύ αγοραστών και πωλητών περιουσιακών στοιχείων, ο broker – dealer μπορεί επίσης να ενεργεί και για ίδιο λογαριασμό αγοράζοντας και πουλώντας π.χ χρεόγραφα προκειμένου να αποκομίσει κέρδος.

Browser = φυλλομετρητής, ανιχνευτής του Internet. Πρόκειται για λογισμικό που μετατρέπει τη γλώσσα HTML που λαμβάνουμε μέσω του Internet σε εικόνες και κείμενο. Είναι μία διασύνδεση (interface) φιλική στον χρήστη που του επιτρέπει να πλοηγείται στο διαδίκτυο και να λαμβάνει ένα τεράστιο όγκο πληροφοριών. Στα μέσα της δεκαετίας του 1990, οι πιο δημοφιλείς browsers ήταν ο Netscape Navigator που εξυπηρετούσε το 90% των χρηστών και ο Microsoft Internet Explorer ενώ υπήρχαν φυλλομετρητές μικρότερης χρηστικότητας όπως π.χ το Mosaic FireFox και το Lynx. Σήμερα, στην αγορά κυριαρχεί πλέον ο Microsoft Internet Explorer με μερίδιο σχεδόν 80% ενώ ο Netscape Navigator έπεσε στο 0,6% και ανακοινώθηκε ότι μετά την 1η Φεβρουαρίου 2008 δεν θα υπάρχει ενεργή υποστήριξη για το Navigator 9 ή για τις προηγούμενες εκδόσεις δηλαδή παύει η έκδοση νέων εκδόσεων και στην ουσία ο browser σταδιακά αποσύρεται. Ένα 16% του συνόλου των χρηστών έχει στραφεί ήδη

στον Firefox του ιδρύματος Μοζίλλα που την 17.6.2008 κυκλοφόρησε την προηγμένη τεχνολογικά έκδοση Firefox 3 ενώ κερδίζει έδαφος και ο φυλλομετρητής Opera 9,50. Οι νέου τύπου φυλλομετρητές προσφέρουν και άλλες διευκολύνσεις όπως εμποδίζουν την πρόσβαση σε κακόβουλες ιστοσελίδες, συνεχίζουν το κατέβασμα αρχείων από εκεί που το άφησε ο χρήστης σε περίπτωση που η σύνδεση διακοπεί ενώ προσφέρουν μεγαλύτερη ταχύτητα σε σύγκριση με τις προηγούμενες εκδόσεις.

Buba = συντετμημένο όνομα της Ομοσπονδιακής Τράπεζας της Γερμανίας Deutsche Bundesbank.

Bubble = κερδοσκοπία που βασίζεται στη διασπορά ψευδών ειδήσεων σχετικά με τις μελλοντικές τιμές χρεογράφων και ιδιαίτερα τις τιμές των μετοχών.

Budget of the European Union = ο προϋπολογισμός της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

● Το 1970 ανήρχετο σε 3,6 δισεκ. ECU (19 ECU ανά κάτοικο) και το 2000 σε 93 δισεκ. ευρώ (250 ευρώ ανά κάτοικο). Οι δαπάνες αυτές κατανέμονταν κύρια ως εξής: 1) γεωργία 41 δισεκ. ευρώ (44%) 2) πολιτική οικονομικής και κοινωνικής συνοχής 33 δισεκ. ευρώ (35%). Το σχέδιο του προϋπολογισμού για το έτος 2005, που κάλυπτε 25 κράτη μέλη, προέβλεπε δαπάνες ύψους 109,5 δισεκ. ευρώ. Για την περίοδο 2000-2006 τα τρία τέταρτα του συνόλου των πόρων των διαρθρωτικών ταμείων ήσαν αφιερωμένα στο στόχο 1 στον οποίο υπάγονται οι περιφέρειες των οποίων το ΑΕΠ ήταν κατώτερο του 75% του μέσου κοινοτικού όρου ενώ το υπόλοιπο διανεμόταν εξίσου μεταξύ των στόχων 2 και 3. Το Ταμείο Συνοχής διέθετε πόρους ίσους με το 8% του συνόλου των διαρθρωτικών ενισχύσεων 3) άλλες εσωτερικές πολιτικές 6,5%. Εδώ υπάγονταν η έρευνα και η τεχνολογική ανάπτυξη, η ενέργεια και οι τηλεπικοινωνίες, η εκπαίδευση και η επαγγελματική κατάρτιση, 4) εξωτερικές ενέργειες 5,1%. Αφορούσαν υποστήριξη προς τις χώρες της κεντρικής και ανατολικής Ευρώπης 5) διοικητικές δαπάνες δηλαδή υλικά, λειτουργία κτιρίων, μισθοδοσία 32.000 υπαλλήλων και συντάξεις 4,7 δισεκ. ευρώ δηλαδή 5%.

● Σύμφωνα με τον προϋπολογισμό του **2008** με 27 κράτη μέλη, οι συνολικές του δαπάνες ανέρχονταν σε **129,1 δισεκατομμύρια ευρώ** και κατανέμονταν ως εξής:

■ διαρκής ανάπτυξη (sustainable growth), ανταγωνιστικότητα (competitiveness), παιδεία (education), έρευνα (research), κοινωνική πολιτική (social policy) = 58 δισεκ. ευρώ

■ συνοχή (cohesion), σύγκλιση (convergence), περιφερειακή ανταγωνιστικότητα (regional competitiveness), απασχόληση (employment) = 46,9 δισεκ. ευρώ

■ φυσικοί πόροι (natural resources), περιβάλλον (environment), γεωργία και αλιεία (agriculture and fisheries) = 55 δισεκ. ευρώ

■ ελευθερία, ασφάλεια και δικαιοσύνη (freedom, security and justice) = 0,7 δισεκ. ευρώ

■ δικαιώματα και καθήκοντα του πολίτη (citizenship), πολιτισμός (culture), ΜΜΕ (media), δημόσια υγεία (public health), προστασία καταναλωτή (consumer protection) = 0,6 δισεκ. ευρώ

■ η Ε.Ε σε παγκόσμια δράση (the EU as a global partner), προένταξη (pre-assessment), Ευρωπαϊκή γειτονία (European neighbourhood), ανθρωπιστική βοήθεια (humanitarian aid), δημοκρατία και ανθρώπινα δικαιώματα (democracy and human rights) = 7,3 δισεκ. ευρώ

■ διοίκηση (administration), Ευρωπαϊκή Επιτροπή (European Commission), άλλα ιδρύματα της Ε.Ε (other EU institutions) = 7,3 δισεκ. ευρώ

■ συμψηφισμοί προς τα νέα κράτη μέλη (compensations to new EU countries) = 0,2 δισεκ. ευρώ.

♣ Τα ισόποσα συνολικά έσοδα του 2008 προέρχονται 67% από την κράτηση επί του Ακαθάριστου Εθνικού Προϊόντος των κρατών μελών, 16% από το φόρο προστιθέμενης αξίας (ΦΠΑ), 16% από τους δασμούς εισαγομένων προϊόντων τρίτων χωρών, γεωργικούς δασμούς και πρόστιμα ζάχαρης και 1% από άλλα έσοδα.

● Την 18.12.2008, το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο ενέκρινε οριστικά τον προϋπολογισμό της Ευρωπαϊκής Ένωσης για το έτος **2009** ύψους 116,096 δισεκατομμυρίων ευρώ (πιστώσεις πληρωμών) που ισοδυναμεί με το 0,89% του ΑΕΠ της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Το μεγαλύτερο τμήμα 45% ή 60 δισεκατομμύρια ευρώ διατίθεται για την έρευνα, την καινοτομία, την απασχόληση και τα προγράμματα περιφερειακής ανάπτυξης. Για την έρευνα (research), προβλέπεται αύξηση σε σχέση με το 2008 11% και για την καινοτομία (innovation) 22%. Τα ποσά για τη γεωργία (agriculture and fisheries) παραμένουν σταθερά δηλαδή πάνω από το 40% του κοινοτικού προϋπολογισμού δηλαδή 40 δισεκατομμύρια ευρώ ενώ οι δαπάνες για το

περιβάλλον (environment), και την αγροτική ανάπτυξη αυξήθηκαν κατά 2,9%. Ειδικότερα, για την προστασία του περιβάλλοντος διατίθενται 13,6 δισεκατομμύρια ευρώ. Αύξηση υπήρξε και για τις παγκόσμιες δράσεις της Ε.Ε (the EU as a global partner), περιλαμβανομένου του ποσού των 0,6 δισεκατομμυρίων ευρώ για το πρόγραμμα του 1 δισεκατομμυρίου ευρώ που προορίζεται για την ευχέρεια επισιτισμού των υπό ανάπτυξη κρατών. Πιο αναλυτικά, περίπου 12 δισεκατομμύρια ευρώ διατίθενται για τη βελτίωση της ανταγωνιστικότητας (competitiveness), 12 δισεκατομμύρια ευρώ για την έρευνα, περισσότερο από 1 δισεκατομμύριο κατευθύνεται για τη βελτίωση των επιδεξιοτήτων κύρια μέσω του Προγράμματος της δια βίου μάθησης (Lifelong Learning Programme) ενώ το Ταμείο Συνοχής (Cohesion Fund) διαθέτει περίπου 48,5 δισεκατομμύρια ευρώ.

- Ο προϋπολογισμός της Ε.Ε είναι πάντα ισοσκελισμένος και οι **πόροι** του πιο αναλυτικά προέρχονται από τις εξής πηγές:

α) (traditional own resources) = οι παραδοσιακοί ίδιοι πόροι. Εδώ υπάγονται οι δασμοί στο πλαίσιο της κοινής αγροτικής πολιτικής και οι τελωνειακοί δασμοί

β) the harmonised VAT (Value Added Tax) = ο εναρμονισμένος Φόρος Προστιθεμένης Αξίας (ΦΠΑ) που αντιστοιχούσε στο 35% του συνόλου των ιδίων πόρων για το 2000 και μειώθηκε από 1% σε 0,75% το 2002 και σε 0,50% το 2004. όπως αναφέρθηκε παραπάνω το 2008 αντιστοιχεί στο 16% των συνολικών εσόδων

γ) the application of a rate to the sum of all the Member States' GNPs, GNP resource = η εφαρμογή ενός ποσοστού στο ποσό του Ακαθάριστου Εθνικού Προϊόντος κάθε κράτους μέλους που το 2000 κάλυψε το 50% του συνόλου των ιδίων πόρων και το 2008 το 67%

δ) other revenue = άλλα έσοδα όπως π.χ φόροι επί των μισθών των υπαλλήλων της Ε.Ε, πρόστιμα επιβαλλόμενα στις επιχειρήσεις και τόκοι υπερημερίας.

Το σύνολο των ιδίων πόρων (own resources) δεν μπορεί να υπερβεί το 1,27% του ΑΕΠ της Ε.Ε.

- Η διαδικασία έγκρισης του Προϋπολογισμού ακολουθεί τα ακόλουθα στάδια: 1) η Ευρωπαϊκή Επιτροπή υποβάλλει το προσχέδιο 2) το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο τροποποιεί το προσχέδιο και το καθιστά σχέδιο 3) το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο εγκρίνει τον Προϋπολογισμό. Σε κάθε θεσμικό όργανο ακολουθείται η διαδικασία των δύο αναγνώσεων. Εάν το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο απορρίψει τον προϋπολογισμό τότε η διαδικασία αρχίζει πάλι από το πρώτο στάδιο.

- Η εκτέλεση του προϋπολογισμού ανατίθεται στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή η οποία έχει μέσω των υπηρεσιακών της μονάδων τον εσωτερικό έλεγχο των πληρωμών. Κατά την εκτέλεση των δημοσιονομικών πράξεων, η Επιτροπή προσφεύγει στην κεντρική τράπεζα του ενδιαφερόμενου κράτους μέλους ή σε άλλο εξουσιοδοτημένο από αυτό οικονομικό οργανισμό. Οι πληρωμές ελέγχονται επίσης από το Ελεγκτικό Συνέδριο της Ε.Ε ενώ το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο συμμετέχει στον έλεγχο των εσόδων και πληρωμών και παρέχει απαλλαγή στην Επιτροπή για την ορθή διαχείριση.

Buffer = χωρητικότητα μίας ενδιάμεσης ή προσωρινής μνήμης Η/Υ που χρησιμοποιείται για να αποθηκεύει δεδομένα, τα οποία στη συνέχεια μεταφέρονται από μία συσκευή σε άλλη όπως π.χ. από ένα Η/Υ σε εκτυπωτή ή από ένα μηχανογραφικό σύστημα διαχείρισης διαθέσιμων σε ένα σύστημα λογιστικής επεξεργασίας. Άλλως, buffer είναι μία περιοχή δεδομένων σε ένα Η/Υ η οποία μοιράζεται μεταξύ του υλικού (hardware) και του λογισμικού (software) και λειτουργεί με διαφορετικές ταχύτητες ή με διάφορες προτεραιότητες. Επιτρέπει σε κάθε συσκευή ή διαδικασία να λειτουργεί χωρίς να εμποδίζεται από άλλη. Είναι ένα ενδιάμεσο σημείο για να επιταχύνει την ταχύτητα μιας δραστηριότητας και να συντονίζει διαφορετικές εφαρμογές. Σημαίνει και το απόθεμα ασφαλείας μνήμης που χρησιμοποιείται σε έκτακτες περιπτώσεις.

Bug = κορίδιος Η/Υ. Ένα λάθος σχεδιασμού ή ελάττωμα στο λογισμικό (software error) ή στο υλικό (hardware error) που προξενεί δυσλειτουργία ή πτώση του συστήματος. Συχνά οφείλεται σε συγκρούσεις του λογισμικού όταν τρέχουν μαζί πολλές εφαρμογές. Τα αποτελέσματα του κοριού είναι από αβλαβή και δυσλειτουργικά όπως ένα μη προβλεπόμενο γραφικό στην οθόνη του Η/Υ ή απώλεια δεδομένων έως ζημιογόνα όπως διακοπή όλου του συστήματος (crash) ή παντελής αδυναμία λειτουργίας ενός τμήματος του συστήματος όπως π.χ της λογιστικής εφαρμογής ενός συστήματος διαχείρισης διαθέσιμων. Ανακαλύφθηκε το 1945 στο Πανεπιστήμιο του Χάρβαρντ όπου ένας πραγματικός κορίδιος και συγκεκριμένα ένα

λεπιδόπτερο παγιδεύτηκε σε δύο ηλεκτρικούς διακόπτες του H/Y Mark II Aiken Relay Calculator και προκάλεσε πτώση του συστήματος.

Building society = αρχικά ήσαν μη κερδοσκοπικές εταιρίες του Ηνωμένου Βασιλείου με αποκλειστικό σκοπό να παρέχουν στεγαστικά δάνεια στα μέλη τους τα οποία δικαιούνταν και μερίδιο επί των κερδών. Με τη Building Societies Act του 1986 επετράπη να προσφέρουν και άλλες υπηρεσίες στα μέλη τους όπως παροχή μη εγγυημένων προσωπικών δανείων, πωλήσεις κατοικιών, ασφαλιστικά προϊόντα και συντάξεις. Τα τελευταία χρόνια, τα μεγάλα building societies συγχωνεύθηκαν με τράπεζες ή μετατράπηκαν σε τράπεζες με τα κέρδη τους να διανέμονται πλέον στους μετόχους παρά στα μέλη τους.

Bullion = ο χρυσός και ο άργυρος υψηλής ποιότητας (τουλάχιστον μιας καθαρότητας 99,5%) και μάλλον με τη μορφή πλακών παρά νομισμάτων.

Bullion coin = κέρμα από πολύτιμα μέταλλα του οποίου η αξία προσδιορίζεται με βάση την περιεκτικότητά του σε πολύτιμο μέταλλο (χρυσός (gold), άργυρος (silver), πλατίνα (platinum) παλλάδιο (palladium), ιρίδιο (iridium), ρόδιο (rhodium), όσμιο (osmium) και ρουθίνιο (ruthenium)). Παράγονται σε μεγάλες ποσότητες διότι συνδυάζουν τα πλεονεκτήματα των κερμάτων και των πολυτίμων μετάλλων. Συνήθως, εκδίδονται σαν αναμνηστικά συλλεκτικά κέρματα ή έκτακτα επ' ευκαιρία ενός μεγάλου γεγονότος και σαν κέρματα κυκλοφορίας. Χρυσές λίρες δεν εκδίδονται πλέον σαν κέρματα κυκλοφορίας αλλά οι παλαιές εκδόσεις αποτιμώνται με βάση την καθαρότητα αυτών σε χρυσό.

Bull market = αγορά ταύρου (bull market) είναι μια αγορά στην οποία οι τιμές των δεικτών ή ορισμένων ομάδων χρεογράφων ή άλλων επενδυτικών μέσων αυξάνονται ή αναμένεται ότι θα αυξηθούν με ρυθμό ταχύτερο σε σύγκριση με τον ιστορικό τους μέσο όρο. Το φαινόμενο αυτό συνήθως συμβαίνει στις χρονικές περιόδους όπου αναμένεται ή έχει ήδη αρχίσει η οικονομική ανάκαμψη και η ψυχολογία των επενδυτών ευρίσκεται σε υψηλά επίπεδα. Στην περίπτωση αυτή επικρατεί αισιοδοξία στην αγορά και οι επενδυτές αυξάνουν τη συναλλακτική τους δραστηριότητα για απόληψη κερδών.

Buoyant market = ζωηρή αγορά. Η αγορά στην οποία οι τιμές έχουν την τάση να αυξάνονται με μία αξιοσημείωτη δυναμικότητα.

Business case = επιχειρηματική περίπτωση. Είναι μία δομημένη πρόταση για τη βελτίωση της επιχειρηματικότητας που λειτουργεί σαν ένα πακέτο αποφάσεων για τους αρμόδιους λήψης μέτρων οργανωτικής πολιτικής. Περιλαμβάνει μια ανάλυση της απόδοσης της επιχειρηματικής διαδικασίας και των σχετικών αναγκών ή προβλημάτων, τις προτεινόμενες εναλλακτικές επιλογές, τις προϋποθέσεις και τα εμπόδια επίτευξης του στόχου και μία ανάλυση του κόστους οφέλους προσαρμοσμένου στον κίνδυνο.

Business Continuity Management, BCM = διαχείριση για την εξασφάλιση της συνεχούς λειτουργίας της επιχείρησης. Είναι μία διαδικασία διοίκησης με στόχο τον εντοπισμό πιθανών κινδύνων που απειλούν ένα οργανισμό και η οποία παρέχει ένα πλαίσιο αντοχής και δυνατότητας για μια άμεση απάντηση που εξασφαλίζει τα συμφέροντα των μετόχων ή γενικά των ιδιοκτητών και τη φήμη του οργανισμού ή της επιχείρησης καθώς και την ομαλή συνέχιση των δραστηριοτήτων αυτής.

- Οι κίνδυνοι που εάν υλοποιηθούν μπορούν να οδηγήσουν σε διακοπή των εργασιών είναι ενδεικτικά οι εξής: πυρκαγιές, πλημμύρες, σεισμοί, τυφώνες, πολιτικές και βιολογικές τρομοκρατικές ενέργειες, ταραχές και νέκρωση περιοχών της πόλεως, εισδοχή χάκερς στην ιστοσελίδα ηλεκτρονικών συναλλαγών της επιχείρησης, πτώση των τηλεπικοινωνιακών συνδέσεων, θέση εκτός λειτουργίας των ηλεκτρονικών υπολογιστών, παραβίαση των κανόνων ασφαλείας και πρόσβασης στο εσωτερικό σύστημα συστημάτων πληροφορικής, υπονόμηση των εφαρμογών της εταιρίας από τους ίδιους τους υπαλλήλους της για τον προσπορισμό παράνομου οφέλους ή σαν πράξη αντεκδίκησης.

- Ο όρος BCM δεν ταυτίζεται μόνο με τη διαδικασία ανάκτησης δεδομένων πληροφοριακών συστημάτων και άλλων κρίσιμων εφαρμογών μετά από καταστροφή (disaster recovery) αλλά είναι ευρύτερος. Επιπρόσθετα περιλαμβάνει και την ανάκτηση δεδομένων για τη συνέχιση των δραστηριοτήτων της επιχείρησης (business recovery), την επανάληψη των εργασιών της

(business resumption), την ύπαρξη σχεδίου εκτάκτου ανάγκης (contingency plan) και τη διαχείριση κρίσεως (crisis management).

• Γενικά, το BCM σημαίνει τον έγκαιρο εντοπισμό των πιθανών αιτιών διακοπής των εργασιών μιας επιχείρησης και την ύπαρξη σχεδίου για την άμεση αντιμετώπιση του συμβάντος ώστε σε όσο το δυνατόν συντομότερο χρόνο η επιχείρηση να αρχίσει να επαναλειτουργεί ομαλά. Ιδιαίτερα, λαμβάνεται υπόψη ο στόχος του χρόνου ανάκτησης (Recovery Time Objectif, RTO) που καθορίζει το ανώτατο χρονικό διάστημα επανάληψης των εργασιών της επιχείρησης και το ανώτατο ανεκτό χρονικό διάστημα εκτός λειτουργίας (Maximum Tolerable Outage, MTO) που αν ξεπερασθεί θα θέσει σε κίνδυνο τη βραχυπρόθεσμη και μακροπρόθεσμη επιβίωση της επιχείρησης. Προς τούτο απαιτείται η ύπαρξη αποτελεσματικών σχεδίων και υποδομών αντιμετώπισης, η εκπαίδευση των υπαλλήλων και η σε τακτά χρονικά διαστήματα πραγματοποίηση δοκιμών (tests) και ολοκληρωμένων ασκήσεων προσομοίωσης καταστάσεων κρίσης.

Business cycle = επιχειρηματικός κύκλος. Η περιοδική αλλά ακανόνιστη προς τα άνω και κάτω κίνηση της οικονομικής δραστηριότητας που μετράται από τις διακυμάνσεις στο καθαρό ΑΕΠ και άλλες μακροοικονομικές μεταβλητές. Κάθε κύκλος διαρκεί 4, 5 ή 10 έτη. Χαρακτηρίζεται είτε από φαινόμενα ύφεσης είτε από στασιμότητα ή ανάκαμψη ή έκρηξη της επιχειρηματικής δραστηριότητας. Ο επιχειρηματικός κύκλος βρισκόταν π.χ. στο κατώτερο σημείο του στη μεγάλη κρίση (κραχ) της δεκαετίας του 20 και του 30, σε ύφεση στο Ηνωμένο Βασίλειο το 1990-1992 και στην Ιαπωνία το 1998-2003 και σε εντυπωσιακή ανάκαμψη στις ΗΠΑ την περίοδο 1991-2000. Λόγω της παγκοσμιοποίησης της οικονομίας, της μετάδοσης των κρίσεων και της σπουδαιότητας των τιμών βασικών πρώτων υλών (π.χ. του πετρελαίου) είναι δυνατόν να υπάρξουν και διεθνείς επιχειρηματικοί κύκλοι. Η επίδραση του διεθνούς κύκλου μεταδίδεται από χώρα σε χώρα όχι μόνο από τις αποφάσεις του ιδιωτικού τομέα για τις εισαγωγές - εξαγωγές και των αποτελεσμάτων τους στην κατανάλωση, τις επενδύσεις και την αγορά εργασίας αλλά και από την αλλαγή της οικονομικής πολιτικής κυβερνήσεων ή μιας ομάδας χωρών.

Business risk = επιχειρηματικός κίνδυνος. Ο κίνδυνος που προκύπτει όταν οι χρηματοροές ενός εκδότη χρεογράφων χειροτερεύουν λόγω αρνητικών οικονομικών συνθηκών, με αποτέλεσμα να καθιστούν δύσκολη την αντιμετώπιση των λειτουργικών του δαπανών. Γενικότερα, είναι η έκθεση στην αβεβαιότητα σε οικονομική αξία η οποία δεν μπορεί να αποτιμηθεί με τιμές της αγοράς (marked-to-market). Η διαφορά μεταξύ του κινδύνου αγοράς (market risk) και του επιχειρηματικού κινδύνου (business risk) έγκειται ότι στην πρώτη περίπτωση εφαρμόζονται οι τιμές αγοράς ενώ στη δεύτερη η αποτίμηση πραγματοποιείται με τη λογιστική αξία. Ο επιχειρηματικός κίνδυνος διαχειρίζεται με μακροπρόθεσμη προοπτική. Οι σχετικές τεχνικές περιλαμβάνουν την προσεκτική κατάρτιση επιχειρηματικών σχεδίων (business plans) και κατάλληλης διοικητικής εποπτείας. Κατά κανόνα, χρησιμοποιείται η λογιστική αξία (book-value accounting) ώστε η έκδοση καταστάσεων με την καθημερινή απόδοση να μην είναι σημαντική. Εστιάζει στην επίτευξη μιας καλής απόδοσης της επένδυσης σε ένα μακροπρόθεσμο ορίζοντα.

Ο καθορισμός των κινδύνων στη μέθοδο της λογιστικής αξίας περιλαμβάνει κύρια:

- τον κίνδυνο κερδών (**earnings risk**) που οφείλεται στην αβεβαιότητα της κερδοφορίας στο μέλλον. Το πρόβλημα είναι ότι τα κέρδη δεν αποτελούν μία οικονομική έννοια. Μπορεί να υποδεικνύουν την οικονομική αξία αλλά ενδέχεται να προκαλούν σύγχυση. Για παράδειγμα, μια επιχείρηση μπορεί να αναφέρει υψηλά κέρδη ενώ η μακροπρόθεσμη προοπτική της να έχει διαβρωθεί λόγω απουσίας επενδύσεων ή ανταγωνιστικών τεχνολογιών
- τον κίνδυνο των χρηματοροών (**cash flow risk**) που οφείλεται στην αβεβαιότητα στην αναφορά μελλοντικών χρηματοροών. Σχετίζεται περισσότερο με τη ρευστότητα παρά με την αξία της επιχείρησης αλλά αυτό δεν είναι πάντα ο κανόνας. Όταν μια εταιρία αντιμετωπίζει δυσκολίες, τα κέρδη και οι αξίες αγοράς δεν βοηθούν. Είναι η ύπαρξη χρηματοροών που θα εξασφαλίσουν τη βιωσιμότητα της εταιρίας.

Butterfly spread = μία σύνθετη στρατηγική επί συμβολαίων δικαιώματος προαίρεσης (options) που βασίζεται σε τέσσερα options με την ίδια ημερομηνία λήξης (expiration date) αλλά με τρεις τιμές εξάσκησης του δικαιώματος. Ο επενδυτής α) αγοράζει ένα call option (δικαίωμα αγοράς ενός περιουσιακού στοιχείου στο μέλλον) σε μία ορισμένη τιμή εξάσκησης του δικαιώματος β) αγοράζει ένα put option (δικαίωμα πώλησης ενός περιουσιακού στοιχείου στο μέλλον) σε μία υψηλότερη τιμή εξάσκησης του δικαιώματος γ) πωλεί ένα call και ένα put

option σε μία τιμή εξάσκησης του δικαιώματος που ευρίσκεται μεταξύ των δύο ανωτέρω τιμών. Η στρατηγική αυτή αποφέρει κέρδη εάν η τιμή του υποκειμένου μέσου (underlying instrument) κινείται μέσα σε συγκεκριμένο εύρος και έχει περιορισμένο κίνδυνο σε περίπτωση που σημειωθεί σημαντική κίνηση σε οποιαδήποτε κατεύθυνση εκτός του συγκεκριμένου εύρους.

Buy-back = αγορά από την ίδια την επιχείρηση των εταιρικών ομολόγων της ή των μετοχών της που ευρίσκονται στην ιδιοκτησία επενδυτών είτε μέσω χρηματιστηρίου ή μέσω δημοπρασιών. Η κίνηση αυτή μπορεί να αποβλέπει: α) σε μεγαλύτερο έλεγχο της επιχείρησης β) σε μείωση του εξωτερικού δανεισμού και επόμενο στη βελτίωση της πιστοληπτικής διαβάθμισης (credit rating) γ) σε χρησιμοποίηση μετρητών που πλεονάζουν ανεκμετάλλευτα δ) Στην περίπτωση των μετοχών, η επιχείρηση ενδέχεται να επιθυμεί την άνοδο της τιμής της μετοχής στο χρηματιστήριο προκειμένου να αμείψει τους αφοσιωμένους μετόχους της και ε) την αντικατάσταση των παρεχόμενων μερισμάτων με μετοχές δεδομένου ότι το κεφάλαιο υπόκειται σε μικρότερη φορολόγηση σε σχέση με τα μερίσματα. Ο όρος χρησιμοποιείται και με διαφορετική έννοια για να εκφράσει την αντιστάθμιση μιας θέσης short με την αγορά ενός συμβολαίου long.

Buy-in = η πρακτική σύμφωνα με την οποία ένας δανειστής χρεογράφων αναγκάζεται να αγοράσει από την ανοικτή αγορά χρεόγραφα για να αντικαταστήσει αυτά που δάνεισε διότι ο δανεισθείς δεν είναι σε θέση να του τα επιστρέψει.

Buy-in management buy-out, BIMBO = εξαγορά επιχείρησης που αποβλέπει πρωταρχικά στην αλλαγή διοίκησης. Εσωτερικά, μία ομάδα στελεχών αγοράζει ένα ποσοστό των μετοχών προκειμένου να ελέγξει την πλειοψηφία στη γενική συνέλευση και να αναλάβει αυτή τη ηγία της επιχείρησης. Εξωτερικά, μία ομάδα στελεχών που δεν εργάζονται στην επιχείρηση-στόχο, μπορεί επίσης να αγοράσει μετοχές ώστε να αλλάξει τη σύνθεση του μετοχικού κεφαλαίου και να αποκτήσει αυτή τη διοίκηση (management) της επιχείρησης. Εάν οι ομάδες αυτές των στελεχών δεν διαθέτουν επαρκή κεφάλαια συνήθως ζητούν τη συνδρομή εταιριών υψηλού επιχειρηματικού κινδύνου (venture capital).

Buyout = η εξαγορά μιας επιχείρησης ή η απόκτηση του ελέγχου των δικαιωμάτων ψήφου στη γενική συνέλευση των μετόχων.

Buy/Sell Back - Sell/Buy Back (BSB – SBB) = συναλλαγή που αποτελείται από μία αγορά (ή πώληση) χρεογράφων έναντι μετρητών και από μία προθεσμιακή δέσμευση επαναπώλησης (ή επαναγοράς) των χρεογράφων. Στις ΗΠΑ είναι γνωστή και με τον όρο Dollar Rolls.

- Χρησιμοποιείται σαν εναλλακτικός τρόπος δανεισμού σε σχέση με τα repos όταν π.χ το επιβάλλον κανονιστικοί και φορολογικοί περιορισμοί, απαγορευτικές διατάξεις του καταστατικού της επιχείρησης, η ισχύς ενός λογιστικού συστήματος που ταιριάζει καλύτερα στο κλείσιμο προθεσμιακών συναλλαγών και πράξεων spot ή η αδυναμία της καθημερινής αποτίμησης των χρεογράφων με τιμές αγοράς και της αντικατάστασης της ασφάλειας (substitution of collateral). Συχνά, αυτές οι συναλλαγές δεν υποστηρίζονται από αυστηρούς συμβατικούς όρους και δεν επιτρέπουν περιθώρια διαφορών αποτίμησης (variation margins). Όμως, οι μεγαλύτεροι χρηματοπιστωτικοί οργανισμοί απαιτούν σήμερα την εξασφάλισή τους μέσω γραπτών συμβάσεων.

- Οι συναλλαγές Buy/Sell - Sell/Buy διαφέρουν από τα repos και τα reverse repos στα εξής:
 - α) πρόκειται για δύο διαφορετικές συναλλαγές χωρίς χαρακτηριστικά δανείων εξασφαλισμένων με προσωπική ασφάλεια και ιδιαίτερα ενέχυρο
 - β) και η αγορά και η πώληση (δηλαδή και η συναλλαγή spot και η συναλλαγή forward) συνάπτονται τον ίδιο χρόνο με τη χρήση ενός επενδυτικού επιτοκίου προκειμένου να προσδιορισθεί η προθεσμιακή τιμή
 - γ) ο δανειζόμενος μετρητά δεν έχει το δικαίωμα της αντικατάστασης των χρεογράφων
 - δ) οι τιμές των πωλήσεων και των επαναγορών διαφέρουν. Η τιμή πώλησης είναι η τιμή που διαμορφώνεται εκείνη τη στιγμή στην αγορά ενώ η τιμή επαναγοράς προκύπτει από την αρχική τιμή αγοράς πλέον ή μείον της διαφοράς μεταξύ της τιμής του κουπονιού και του συμφωνημένου επιτοκίου χρηματοδότησης
 - ε) δεν ισχύουν οι όροι συμβάσεων πλαισίων (Master Repurchase Agreements) εκτός εάν η σύμβαση έχει συμφωνηθεί ότι θα βασίζεται σε δεσμευτικά γραπτά κείμενα

ζ) οι δεδουλευμένοι τόκοι και οι πληρωμές κουπονιών ανήκουν στο δανειστή μετρητών μολονότι η προθεσμιακή τιμή μπορεί να προσαρμόζεται για κάθε πληρωμή που πραγματοποιείται στη διάρκεια ισχύος της συναλλαγής.

Buy side firms and Sell side firms = βλέπετε όρο «Direct Market Access (DMA)».

Byte = μία μονάδα μέτρησης της μνήμης του ηλεκτρονικού υπολογιστή. Ένα byte είναι ίσο με 8 bits. Τα πολλαπλάσια του byte είναι τα εξής:

- 1 kilobyte (KB) = 1.024 bytes
- 1 megabyte (MB) = 1.024 kilobytes ή 1.048.576 bytes
- 1 gigabyte (GB) = 1.024 megabytes ή 1.073.741.824 bytes
- 1 terabyte (TB) = 1.024 gigabytes ή 1.099.511.627.776 bytes
- 1 petabyte (PB) = 1.024 terabytes ή 1.125.899.906.842.624 bytes
- 1 exabyte (EB) = 1.024 petabytes ή 1.152.921.504.606.846.976 bytes
- 1 zettabyte (ZB) = 1.024 exabytes ή 1.180.591.620.717.411.303.424 bytes
- 1 yottabyte (YB) = 1.024 zettabytes ή 1.208.925.819.614.629.174.706.176 bytes.

C

Cable modem = καλωδιακός διαμορφωτής που επιτρέπει στον χρήστη την πρόσβαση στο διαδίκτυο μέσω μιας καλωδιακής υπηρεσίας τηλεόρασης.

CAC (Cotation assistée en continu) 40 index = δείκτης 40 αντιπροσωπευτικών μετοχών του χρηματιστηρίου των Παρισίων που καταρτίζει η Εθνική Εταιρία Πρακτόρων Συναλλάγματος (Compagnie nationale des Agents de Change). Είναι ο μοναδικός κύριος δείκτης σε πραγματικό χρόνο (real-time) του ανωτέρω χρηματιστηρίου. Αντικατέστησε τον παλιό γενικό δείκτη CAC. Ο σημερινός είναι μια υποδιαίρεση του δείκτη SBF 120 που και αυτός με τη σειρά του αποτελεί υποδιαίρεση του δείκτη SBF 250.

Cache = κρυφή μνήμη. Είναι ένας τύπος μνήμης του Η/Υ ο οποίος χρησιμοποιείται για την ταχεία και εύκολη πρόσβαση σε δεδομένα που είναι αναγκαία με μεγάλη συχνότητα στον χρήστη. Συνδέεται απευθείας με συγκεκριμένα εξαρτήματα του Η/Υ όπως με την κεντρική μονάδα επεξεργασίας (CPU, Central Processing Unit) και είναι εγκατεστημένη μεταξύ του CPU και της κύριας μνήμης. Επιτρέπει την αντιγραφή ορισμένων δεδομένων από την κύρια μνήμη. Ο χρήστης που αναζητά αυτά τα δεδομένα δεν χρειάζεται να απευθύνεται πλέον στην κύρια μνήμη αλλά στην κρυφή μνήμη η οποία είναι πιο εύκολα και γρήγορα προσβάσιμη. Η CPU έχει συνήθως κάποια ποσότητα ενσωματωμένης κρυφής μνήμης που ανέρχεται σε 128 KB ή περισσότερο. Οι σκληροί δίσκοι νέας γενιάς ενσωματώνουν κρυφή μνήμη περισσότερο από 512KB. Άλλως, κρυφή μνήμη είναι μια περιοχή προσωρινής αποθήκευσης αντιγράφων αρχείων του ιντερνετικού ιστού για γρήγορη προσπέλαση, είτε στη μνήμη του υπολογιστή, είτε σε ένα αρχείο δίσκου. Όταν ο Internet Explorer ανακαλεί κάποιο στοιχείο από την κρυφή μνήμη, το στοιχείο αυτό δε χρειάζεται να ληφθεί από τη θέση του ιστού αλλά από το cache με αποτέλεσμα να αυξάνεται η ταχύτητα ανάκτησης.

Calendar spread = ημερολογιακή επικαταλλαγή. Στρατηγική επί συμβολαίων δικαιωμάτων προαίρεσης (options) που αναπτύσσεται με την ταυτόχρονη αγορά και πώληση options της ίδιας κλάσεως (same asset class), στην ίδια τιμή εξάσκησης του δικαιώματος αλλά με διαφορετικές ημερομηνίες λήξης.

Callable bond, callable deposit and callable interest-rate swap = ανακλητό ομόλογο, ανακλητή κατάθεση ή ανακλητή συμφωνία ανταλλαγής επιτοκίων. Κατά την έκδοση ενός ομολόγου, ο εκδότης ανακοινώνει ότι έχει δικαίωμα να ανακαλέσει αυτό, δηλαδή να το εξοφλήσει πρόωρα πριν τη λήξη του. Ρήτρα ανάκλησης μπορεί να υπάρχει και σε μια προθεσμιακή κατάθεση όπου το επιτόκιο είναι μεταβλητό και προσδιορίζεται σαν ένα επί πλέον ποσοστό ενός δείκτη π.χ του Libor ή του Euribor. Εάν τα επιτόκια της αγοράς μειωθούν πολύ τότε είναι πολύ πιθανόν να γίνει προσφυγή στη ρήτρα ανάκλησης και ο πελάτης να λάβει το αρχικό του κεφάλαιο, εφόσον υπάρχει ρήτρα εξασφάλισης του κεφαλαίου, και τους τόκους μέχρι την ημερομηνία της ανάκλησης. Σε μία ανακλητή συμφωνία ανταλλαγής επιτοκίων (callable interest-rate swap) ο αντισυμβαλλόμενος που πληρώνει με σταθερό επιτόκιο έχει το δικαίωμα να ζητήσει τη λήξη της, σε μία ή περισσότερες ημερομηνίες κατά τη διάρκεια της ισχύος της, εάν τα επιτόκια μειωθούν.

Call accounts = λογαριασμοί με μία ρήτρα η οποία προβλέπει ότι η ανάληψη των κεφαλαίων μπορεί να γίνει μόνο μετά από μία προειδοποίηση 24 ωρών.

Call date = μία ημερομηνία, καθοριζόμενη κατά την έκδοση ενός ομολόγου, πριν από τη λήξη αυτού κατά την οποία ο εκδότης μπορεί να αποπληρώσει μέρος του ομολόγου σε μια καθορισμένη τιμή.

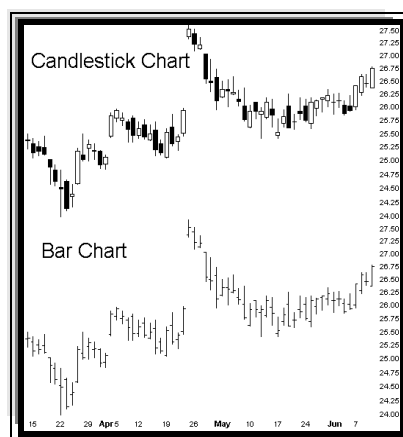
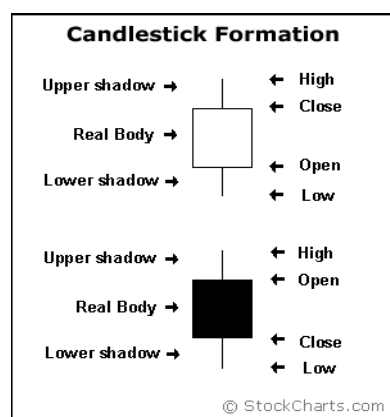
Call money = μία σύμβαση δανείου συνήθως μεταξύ τραπεζών που είναι αυτόματα ανανεώσιμη κάθε ημέρα εκτός εάν ο δανειστής ή ο δανειζόμενος δηλώσουν ότι επιθυμούν την επιστροφή των κεφαλαίων. Η σύμβαση ορίζει τότε θα ασκηθεί το δικαίωμα λήξης της σύμβασης από τους αντισυμβαλλόμενους. Συνήθως ορίζεται ότι μπορεί να ασκηθεί την ίδια ημέρα χωρίς προειδοποίηση ή μετά από προειδοποίηση δύο ή τριών ημερών.

Call notice deposits = καταθέσεις που μπορούν να αποσυρθούν μετά από προειδοποίηση συνήθως 24 ωρών.

Call premium = μία τιμή ανώτερη της ονομαστικής αξίας ενός ομολόγου ή μιας προνομιούχου μετοχής που μπορεί να καταβληθεί στους κομιστές πριν από τη λήξη των ανωτέρω τίτλων για την πρόωρη αποπληρωμή αυτών.

CAM, Computer-Aided Manufacturing = βιομηχανική παραγωγή με τη βοήθεια Η/Υ. Η χρησιμοποίηση υπολογιστών και η συνεργασία τους με τον παραγωγικό μηχανολογικό εξοπλισμό για την αυτοματοποίηση όλων των σταδίων της βιομηχανικής παραγωγής όπως τον αυτόματο υπολογισμό των παραγγελιών πρώτων υλών, του απαιτούμενου ανθρώπινου δυναμικού και μηχανολογικού εξοπλισμού, την οργάνωση και τον έλεγχο της αλυσίδας παραγωγής, τον ποιοτικό έλεγχο των προϊόντων και την οργάνωση και παρακολούθηση των πωλήσεων.

Candlestick chart = χάρτης με κηροπήγια. Μορφή τεχνικής ανάλυσης που εισήχθη το 1.600 μ.μ στην Ιαπωνία για την τιμή του ρυζιού. Σήμερα, χρησιμεύει για την πρόβλεψη της συμπεριφοράς της τιμής των σύγχρονων χρηματοοικονομικών μέσων και ιδιαίτερα των μετοχών με βάση συχνά επαναλαμβανόμενα σενάρια της αγοράς. Μπορεί να συνδυασθεί με άλλα τεχνικά εργαλεία για να δημιουργήσει ένα πανίσχυρο μέσο προβλέψεων. Στα Ιαπωνικά κηροπήγια (Japanese candlesticks), ένα από τα σημαντικά στοιχεία είναι το σώμα του κηροπήγιου. Η διαφορά μεταξύ τιμών ανοίγματος (open) και κλεισίματος (close) της αγοράς σχηματίζει ένα κουτί που ονομάζεται πραγματικό σώμα (real body). Ένα μαύρο συνήθως σώμα (black body) σημαίνει ότι η τιμή κλεισίματος είναι κατώτερη της τιμής ανοίγματος. Ένα λευκό συνήθως σώμα (white body) σημαίνει ότι η τιμή κλεισίματος είναι υψηλότερη της τιμής ανοίγματος. Υπάρχουν επίσης μακρές λεπτές γραμμές που προέρχονται από τα πραγματικά σώματα και οι οποίες ονομάζονται σκιές (shadows). Εκφράζουν τις υψηλές (high) και χαμηλές (low) τιμές για τις ημέρες διαπραγμάτευσης. Το high σημειώνεται στο υψηλό της ανώτατης σκιάς και το low στο χαμηλό της κατώτερης σκιάς.

Συγκρίνοντας τα κηροπήγια με τους παραδοσιακούς χάρτες, πολλοί διαπραγματευτές θεωρούν ότι οι χάρτες των κηροπήγιων είναι περισσότερο απλοί και κατανοητοί. Κάθε κηροπήγιο παρέχει μία εικόνα που παρακινεί σε δράση. Ο διαπραγματευτής μπορεί αμέσως να δει και να συγκρίνει τη σχέση μεταξύ των τιμών ανοίγματος και κλεισίματος καθώς επίσης το υψηλό και το χαμηλό των τιμών. Η σχέση μεταξύ τιμών ανοίγματος και κλεισίματος θεωρείται ζωτική πληροφόρηση και αποτελεί την ουσία της τεχνικής ανάλυσης των κηροπήγιων. Τα λευκά κηροπήγια, όταν η τιμή κλεισίματος είναι υψηλότερη από την τιμή ανοίγματος, δείχνει τάση για αγορές. Αντίθετα τα μαύρα κηροπήγια, όπου η τιμή κλεισίματος της αγοράς είναι μικρότερη της τιμής ανοίγματος, δείχνει τάση για πωλήσεις.

CAP = βλέπετε όρο Common Agricultural Policy.

Cap = ανώτερο όριο επιτοκίου. Μία σύμβαση κυμαινόμενου επιτοκίου όπου σε περιοδικές ημερομηνίες πληρωμών ο υπόχρεος πληρώνει τη διαφορά μεταξύ του επιτοκίου της αγοράς και ενός ειδικού ανωτάτου ορίου επιτοκίου και μόνο στην περίπτωση που η διαφορά αυτή

είναι θετική. Άλλως, είναι το ανώτατο επιτόκιο που μπορεί να πληρωθεί σε ένα ομόλογο κυμαινόμενου επιτοκίου (FRN, Floating Rate Note) ή το ανώτατο επιτόκιο στο οποίο μπορεί να φθάσει ένα ενυπόθηκο ομόλογο με αναπροσαρμοζόμενο επιτόκιο (ARM, Adjustable Rate Mortgage) σε μία συγκεκριμένη χρονική περίοδο. Για παράδειγμα, εάν έχει συμφωνηθεί ότι το κυμαινόμενο επιτόκιο που προσδιορίζεται από το Libor + 1% δεν μπορεί να επιβαρύνει τον αντισυμβαλλόμενο πάνω από μία αύξηση 5% και το επιτόκιο αυτό αυξηθεί κατά 8%, ο αντισυμβαλλόμενος θα επιβαρυνθεί μόνο με την αύξηση του 5%.

Capacity utilisation rate = ποσοστό χρησιμοποίησης της παραγωγικής δυναμικότητας. Είναι το ποσοστό της χρήσης της βιομηχανικής υποδομής και γενικά των εργοστασίων και του εξοπλισμού μιας οικονομίας για την παραγωγή μια δεδομένη χρονική στιγμή. Υπολογίζεται σαν το ποσοστό του παρόντος προϊόντος (actual output) σε σχέση με το προϊόν που μπορεί να παραχθεί (potential output). Συνήθως, μια σημαντική μείωση αυτού του ποσοστού υποδηλώνει ότι η οικονομία επιβραδύνεται ενώ μια αξιόλογη αύξηση αυτού σημαίνει ότι η οικονομία συνεχίζει να επεκτείνεται. Ένας μεγάλο ποσοστό, πάνω από το 85%, υποδηλώνει την πιθανή εμφάνιση πληθωριστικών πιέσεων. Εάν μειωθεί γύρω στο 70% σημαίνει ότι μπορεί να αρχίσουν να εμφανίζονται φαινόμενα ύφεσης.

Capital Asset Pricing Model, CAPM = μοντέλο τιμολόγησης περιουσιακών στοιχείων ή πρότυπο ισορροπίας χρηματοοικονομικών πόρων. Μία οικονομική θεωρία, που θεμελιώθηκε το 1964 από τον νομπελίστα Ουίλλιαμ Σαρπ και το 1965 από τον Τζον Λίντνερ. Περιγράφει τη σχέση μεταξύ του κινδύνου και της αναμενόμενης απόδοσης και χρησιμεύει κύρια σαν μοντέλο για την τιμολόγηση των ομολόγων που φέρουν κίνδυνο. Το CAPM παρέχει την ένδειξη ότι η αναμενόμενη απόδοση ενός ομολόγου ή ενός χαρτοφυλακίου ομολόγων είναι ίση με την τιμή ενός ελεύθερου κινδύνου ομολόγου πλέον του risk premium (επιβάρυνση πέραν της ονομαστικής τιμής λόγω του κινδύνου) πολλαπλασιαζόμενου με το συστηματικό κίνδυνο του περιουσιακού στοιχείου. Πιο απλά, σύμφωνα με το πρότυπο αυτό, η απόδοση που επιδιώκει ένας επενδυτής είναι ίση με το ποσοστό των επενδυμένων χρημάτων χωρίς κίνδυνο πρσαυξημένο με ένα επί πλέον ποσό σαν ασφάλιστρο κινδύνου. Ο μαθηματικός τύπος του CAPM είναι ο εξής: $r_a = r_f + \beta_a (r_m - r_f)$ όπου r_f είναι η αναλογία του ελεύθερου κινδύνου (Risk free rate), β_a είναι το βήτα (Beta, βλέπε λέξη) του ομολόγου και r_m είναι η αναμενόμενη απόδοση της αγοράς. Για την ανάπτυξη του CAPM λαμβάνονται υπόψη οι ακόλουθες υποθέσεις: 1) Όλοι οι επενδυτές: α) εστιάζουν σε μια περίοδο διακράτησης και αναζητούν να μεγιστοποιήσουν τη χρησιμοποίηση των περιουσιακών τους στοιχείων επιλέγοντας ανάμεσα σε εναλλακτικά χαρτοφυλάκια με βάση την αναμενόμενη απόδοση κάθε χαρτοφυλακίου και της τυπικής απόκλισης (standard deviation) β) μπορούν να δανεισθούν ή να δανειζούν ένα απεριόριστο ποσό σε ένα δεδομένο επιτόκιο απαλλαγμένο κινδύνου και δεν υπάρχουν περιορισμοί στα short sales οποιουδήποτε περιουσιακού στοιχείου γ) έχουν ταυτόσημες εκτιμήσεις των αναμενόμενων αποδόσεων, των μεταβλητών (variances) και των συμμεταβλητών (covariances) μεταξύ όλων των περιουσιακών στοιχείων δ) είναι λήπτες τιμών (price takers) δηλαδή αποδέχονται ότι η δραστηριότητά τους για την αγορά ή πώληση περιουσιακών στοιχείων δεν θα επηρεάσει τις τιμές των μετοχών. 2) Όλα τα περιουσιακά στοιχεία είναι τέλεια διαιρετά και πλήρως ρευστοποιήσιμα δηλαδή διαπραγματεύσιμα στην τρέχουσα τιμή. 3) Δεν υπάρχουν κόστη συναλλαγών. 4) Δεν υπάρχουν φόροι. 5) Οι ποσότητες όλων των περιουσιακών στοιχείων είναι δεδομένες και σταθερές.

Capital gain and capital loss = κέρδος ή ζημία κεφαλαίου. Capital gain είναι μία αύξηση της αξίας του κεφαλαίου που έχει επενδυθεί π.χ σε μια μετοχή, ένα ομόλογο ή ένα ακίνητο που προκύπτει εάν αυτό πωληθεί. Εάν μία μετοχή αγοράσθηκε με 10 ευρώ και πωληθεί 14 ευρώ καταγράφεται μικτό κεφαλαιακό κέρδος 4 ευρώ ανά μετοχή. Το καθαρό κεφαλαιακό κέρδος θα προκύψει εάν αφαιρεθεί η προμήθεια της επενδυτικής ή χρηματιστηριακής εταιρίας. Εάν ένα ομόλογο αγοράσθηκε στη δευτερογενή αγορά στο 99 και πωληθεί στο 102 θα προκύψει κέρδος του επενδυόμενου κεφαλαίου. Από την ίδια επένδυση μπορεί να προκύψει κέρδος και από το εισπραττόμενο περιοδικά ποσό του κουπονιού αλλά αυτό εξαρτάται από την κίνηση των επιτοκίων της αγοράς. Στην περίπτωση των ακινήτων, καταγράφεται π.χ κεφαλαιακό κέρδος 20.000 ευρώ εάν πωλήσουμε ένα διαμέρισμα με 300.000 ευρώ ενώ το έχουμε αγοράσει 280.000 ευρώ. Capital loss καταγράφεται όταν το περιουσιακό στοιχείο πωληθεί κάτω από την τιμή κτήσης του. Για να προκύψει η καθαρή κεφαλαιακή ζημία πρέπει να προσθέσουμε και τα σχετικά έξοδα (προμήθειες, φόροι κλπ).

Capital market = αγορά κεφαλαίου ή κεφαλαιαγορά. Αποτελείται κύρια από την αγορά μετοχών και από την αγορά ομολόγων. Είναι η χρηματοπιστωτική αγορά όπου εκδίδονται, αγοράζονται ή πωλούνται χρεόγραφα, μετοχές, αμοιβαία κεφάλαια ή παράγωγα προϊόντα που έχουν λήξη μεγαλύτερη του έτους σε αντίθεση με την αγορά χρήματος όπου διαπραγματεύονται χρηματοοικονομικά μέσα με λήξη μέχρι ενός έτους. Εκτός από τη μεσομακροπρόθεσμη λήξη των διαπραγματευόμενων τίτλων, η αγορά κεφαλαίου έχει και τα εξής χαρακτηριστικά: οι τοποθετήσεις γίνονται συνήθως σε τίτλους του δημοσίου, σε μετοχές επιχειρήσεων και σε εταιρικά ομόλογα. Με τον τρόπο αυτό οι εκδότες προσπαθούν να αντλήσουν χρήματα για να καλύψουν πάγιες ανάγκες τους ή να εξυπηρετήσουν αναπτυξιακούς σκοπούς. Οι τίτλοι και τα παράγωγα προϊόντα ενέχουν μεγάλο κίνδυνο λόγω των συχνών και απότομων διακυμάνσεων των τιμών. Στην αγορά κεφαλαίου συμμετέχουν τα χρηματιστήρια μετοχών και παραγώγων, τα κεντρικά αποθετήρια τίτλων, οι ηλεκτρονικές αγορές εντόκων γραμματίων και ομολόγων, τα πιστωτικά ιδρύματα, οι επιχειρήσεις, οι επενδυτικές εταιρίες, οι εταιρίες διαχείρισης αμοιβαίων κεφαλαίων, το δημόσιο για τους εκδιδόμενους από αυτό τίτλους, οι θεσμικοί επενδυτές, οι μεσολαβητές (brokers) και ιδιώτες επενδυτές.

Carat = καράτι. **1)** Μονάδα μέτρησης του βάρους ενός διαμαντιού. Ένα καράτι ισούται με 0,2 γραμμάρια. **2)** Βαθμός καθαρότητας του χρυσού. Ο καθαρός χρυσός είναι 24 καρατίων. Κράμα χρυσού έχουμε όταν είναι 18 καρατίων οπότε η καθαρότητα σε χρυσό είναι 75%, 14 καρατίων οπότε η καθαρότητα είναι 58% και 9 καρατίων που αντιστοιχεί σε καθαρότητα χρυσού 37,5%.

Card Payment Scheme, CPS = σχήμα πληρωμών μέσω κάρτας. Είναι ένα σύνολο διαδικαστικών λειτουργιών, ρυθμίσεων και μηχανισμών που παρέχει στον κάτοχο μιας χρεωστικής ή πιστωτικής κάρτας την ευχέρεια να πραγματοποιήσει μία συναλλαγή πληρωμής ή και ανάληψη μετρητών με ένα τρίτο μέρος άλλο από τον εκδότη της κάρτας. Οι κεντρικές τράπεζες οι οποίες ασκούν την επίβλεψη των συστημάτων πληρωμών (oversight of payment systems) ελέγχουν όλο τον κύκλο της πληρωμής δηλαδή τη φάση της συναλλαγής περιλαμβανομένης της κατασκευής των μέσων πληρωμής και της επεξεργασίας των δεδομένων, και τη φάση του συμψηφισμού και διακανονισμού.

Caribbean Development Bank, CDB = Τράπεζα Ανάπτυξης της Καραϊβικής. Ιδρύθηκε το 1969 και λειτούργησε το επόμενο έτος με έδρα το Γουίλντεν, Σαιν Μισέλ των νήσων Μπαρμπάντος.

- Έχει σαν αποστολή να συμβάλει στην αρμονική οικονομική πρόοδο και ανάπτυξη των κρατών μελών της Καραϊβικής, να προωθή την οικονομική συνεργασία και ολοκλήρωση με ιδιαίτερη έμφαση τη βοήθεια στις λιγότερο αναπτυγμένες περιοχές, να χρηματοδοτεί αναπτυξιακά σχέδια και επενδυτικά προγράμματα, να συμβάλει στην ανάπτυξη των χρηματοπιστωτικών ιδρυμάτων και να προάγει το διεθνές εμπόριο κύρια μεταξύ των κρατών μελών.

- Τα μέλη διακρίνονται σε:

α) 18 κράτη και περιοχές της Καραϊβικής που ονομάζονται περιφερειακά μέλη (Regional members), προς τα οποία κατευθύνεται η χρηματοδοτική υποστήριξη, και είναι τα εξής: Αϊτή, Ανγκουίλα, Αντίγκουα και Μπαρμπούντα, Γουιάνα, Γρενάδα, Μονσερράτ, Μπελίσε, Νησιά Καϋμάν, Μπαρμπάντος, Μπαχάμες, Ντομίνικα, Βρετανικές Παρθένες Νήσοι, Σαιν Κιτς και Νέβις, Σαιν Λουισία, Σαιν Βενσάν και Γρεναδίνες, Τζαμάικα, Τρινιντάτ και Τομπάγκο, Τερκς και Νησιά Κάικος.

β) Το 1974, 1978 και 1982 έγιναν δεκτά σαν περιφερειακά μέλη χωρίς δικαίωμα δανεισμού (Other Regional Members or Regional Non-Borrowing Members), αντίστοιχα η Βενεζουέλα, η Κολομβία και το Μεξικό

γ) μη περιφερειακά μέλη χωρίς δικαίωμα δανεισμού (Non regional, Non-Borrowing members) που πρέπει να είναι μέλη του ΟΗΕ ή των εξειδικευμένων οργανισμών αυτού ή του Οργανισμού Ατομικής Ενέργειας. Μη περιφερειακά μέλη είναι η Γερμανία, το Ηνωμένο Βασίλειο, η Ιταλία, ο Καναδάς και η Κίνα.

- Χρηματοπιστωτικοί πόροι της CDB είναι: α) οι τακτικοί πόροι του κεφαλαίου που απαρτίζονται κύρια από τη συμμετοχή στο μετοχικό κεφάλαιο και το δανεισμό και β) ειδικοί πόροι κεφαλαίου.

• Η CDB διοικείται από το Συμβούλιο των Διοικητών (Board of Governors) που συνεδριάζει μια φορά το χρόνο και έκτακτα όταν προκύψει μείζον θέμα και το Συμβούλιο των Διευθυντών (Board of Directors) αποτελούμενο από 17 Διευθυντές που ασκεί τη καθημερινή διαχείριση της Τράπεζας. Ο Πρόεδρος του Συμβουλίου των Διευθυντών και δύο Αντιπρόεδροι, ο ένας για τις χρηματοδοτήσεις και τη Γραμματεία και ο άλλος για τις λοιπές τραπεζικές συναλλαγές, είναι υπεύθυνοι για το συντονισμό και την οργάνωση της Τράπεζας. Το προσωπικό της CDB αποτελείται από 99 επαγγελματικά στελέχη από 11 χώρες και 98 υποστηρικτικό προσωπικό από τα Νησιά Μπαρμπάντος όπου είναι η έδρα της Τράπεζας.

Carry = το κόστος της χρηματοδότησης (cost of financing). Ο όρος αναφέρεται και στη λήψη και στην παροχή δανείου για την αγορά και τη διακράτηση ενός χρηματοπιστωτικού προϊόντος. Άλλως, είναι το κόστος δανεισμού για τη χρηματοδότηση μιας θέσης αναδοχής χρέους ή διαπραγμάτευσης (underwriting or trading position). Ένα θετικό carry συμβαίνει όταν π.χ η τιμή των χρηματοδοτούμενων ομολόγων είναι μεγαλύτερη από την τιμή των δανεισθέντων κεφαλαίων. Αρνητικό carry έχουμε όταν η τιμή των δανεισθέντων κεφαλαίων είναι μεγαλύτερη από την τιμή των ομολόγων η αγορά των οποίων πρόκειται να χρηματοδοτηθεί.

Carry trade = τοποθέτηση επιτοκιακού πλεονεκτήματος. Μία επενδυτική στρατηγική σύμφωνα με την οποία δανειζόμαστε σε ένα νόμισμα με χαμηλό επιτόκιο και στη συνέχεια το προϊόν του δανείου το μετατρέπουμε και το τοποθετούμε σε άλλο νόμισμα με μεγαλύτερο επιτόκιο. Η διαφορά μεταξύ των δύο επιτοκίων αποτελεί το κέρδος του επενδυτή. Για παράδειγμα, δανειζόμαστε για μία εβδομάδα 100.000 ευρώ με επιτόκιο 4%. Για το ίδιο διάστημα μετατρέπουμε τα ευρώ σε λίρες Αγγλίας και τις δανείζουμε με επιτόκιο 5,50%. Το carry trade προϋποθέτει: α) μικρή μεταβλητότητα των τιμών που ενισχύει την προβλεψιμότητα στην εξέλιξη των ισοτιμιών. Σε αντίθετη περίπτωση προκύπτει σοβαρός συναλλαγματικός κίνδυνος και β) διατήρηση συνθηκών υψηλής ρευστότητας ώστε να είναι εφικτός ανά πάσα στιγμή ο δανεισμός σε διαφορετικά νομίσματα υπό συνθήκες φυσιολογικής διαμόρφωσης των ισοτιμιών. Χαρακτηριστικό παράδειγμα δανεισμού σε carry trade currencies για το έτος 2006 ήταν κύρια σε ιαπωνικά γεν (παρεμβατικό επιτόκιο 0,25%) και δευτερευόντως σε ελβετικά φράγκα (1,25% έως 2,25%) και στη συνέχεια η επένδυση σε ένα ή περισσότερα από τα εξής υψηλότοκα νομίσματα: δολάριο ΗΠΑ (5,25%), λίρα Αγγλίας (5%), δολάριο Αυστραλίας (6,25%), δολάριο Καναδά (4,25%) δολάριο Νέας Ζηλανδίας (7,25%), ευρώ και νορβηγική κορώνα (3,50%) και κορώνα Σουηδίας (3%). Για το διάστημα μέχρι τη ρευστοποίηση της θέσης συνηθίζεται η τοποθέτηση σε μετοχές, ομόλογα και άλλα χρηματοπιστωτικά προϊόντα εκτεφρασμένα στο υψηλότοκο νόμισμα.

Cartel = μία ομάδα κρατών ή επιχειρήσεων που ενεργούν από κοινού σαν ένας παραγωγός για να ελέγξουν την αγορά και ιδιαίτερα για να επηρεάσουν τις τιμές των προϊόντων. Η συνηθέστερη μέθοδος που χρησιμοποιεί ένα cartel είναι η μείωση της παραγωγής προκειμένου να αυξηθεί η τιμή του προϊόντος. Χαρακτηριστικό παράδειγμα διακρατικού cartel είναι ο Οργανισμός Πετρελαιοεξαγωγικών Κρατών (OPEC, Organization of Petroleum Exporting Countries, βλέπε όρο).

Cash and carry = εφαρμόζεται στα παράγωγα προϊόντα. Είναι ο συνδυασμός μιας θέσης long σε μία μετοχή, ένα δείκτη ή εμπόρευμα και μιας θέσης short στο υποκείμενο μέσο (underlying instrument) ενός συμβολαίου μελλοντικής εκπλήρωσης (future) που συνεπάγεται ένα κόστος στη θέση long. Άλλως, η αγορά ενός περιουσιακού στοιχείου σήμερα και ταυτόχρονα η πώληση ενός future επί του ίδιου στοιχείου. Μία αντίστροφη συναλλαγή είναι δυνατή με την πώληση του στοιχείου και την αγορά ενός future επί του ίδιου περιουσιακού στοιχείου.

Cash and economic approach = ταμειακή και οικονομική προσέγγιση.

☐ Cash or value date or settlement approach είναι η μέθοδος κατά την οποία τα λογιστικά γεγονότα καταχωρούνται την ημερομηνία διακανονισμού, π.χ μία συναλλαγή spot θα καταχωρηθεί δύο ημέρες μετά την ημερομηνία σύναψης αυτής.

☐ Economic or trade date approach είναι η μέθοδος σύμφωνα με την οποία οι συναλλαγές λογιστικοποιούνται την ημερομηνία της συναλλαγής, ώστε η καταγραφή των γεγονότων που επηρεάζουν τη χρηματοοικονομική κατάσταση και τους σχετικούς κινδύνους να παρουσιάζει νωρίτερα την ακριβή εικόνα της οικονομικής κατάστασης της επιχείρησης.

☐ Το Ευρωπαϊκό Σύστημα Κεντρικών Τραπεζών ακολούθησε μεταβατικά την ταμειακή προσέγγιση αλλά υιοθέτησε από 1.1.2007 την οικονομική προσέγγιση, υποχρεωτικά για τις συναλλαγές σε συνάλλαγμα και προαιρετικά για τις συναλλαγές σε ευρώ.

Cash Card = κάρτα ανάληψης μετρητών. Εκδίδεται από τράπεζες σε πελάτες τους που έχουν λογαριασμό καταθέσεων. Με την κάρτα μετρητών ο κάτοχος έχει τη δυνατότητα να πραγματοποιεί στις αυτόματες ταμειολογιστικές μηχανές (ATMs, Automatic Teller Machines) ένα μεγάλο εύρος συναλλαγών (αναλήψεις, καταθέσεις, μεταφορά υπολοίπου, πληρωμή λογαριασμών, κλπ) χωρίς να είναι απαραίτητο να μεταβαίνει στις θυρίδες των τραπεζών. Οι κάρτες μετρητών όπως οι πιστωτικές, οι χρεωστικές και οι έξυπνες κάρτες φέρουν μία μαγνητική ταινία στην πίσω τους όψη, στην οποία είναι αποθηκευμένες πληροφορίες για τους λογαριασμούς του κατόχου. Απαραίτητη προϋπόθεση για τη χρήση της κάρτας μετρητών, είναι ο κάτοχος να πληκτρολογήσει σωστά τον προσωπικό αριθμό ταυτοποίησης (PIN).

Cash equivalents = ισοδύναμα με μετρητά. Είναι εύκολα ρευστοποιήσιμα περιουσιακά στοιχεία που αντιπροσωπεύουν μια ασφαλή επένδυση και μπορούν να μετατραπούν αμέσως σε μετρητά. Τέτοια περιουσιακά στοιχεία είναι οι καταθέσεις όψεως, οι καταθέσεις ταμειευτηρίου σε πρώτη ζήτηση, τα έντοκα γραμμάτια και ομόλογα του δημοσίου που είναι διαπραγματεύσιμα σε μία οργανωμένη ή μη αγορά και έχουν λήξη που δεν υπερβαίνει τις 180 ημέρες.

Cash flow = χρηματοροή. Η κίνηση των άμεσα ρευστοποιήσιμων στοιχείων μιας επιχείρησης κατά τη διάρκεια μιας συγκεκριμένης χρονικής περιόδου στο τέλος της οποίας εμφανίζεται το ποσό της αύξησης ή της μείωσης αυτών. Άλλως, είναι το ποσό των μετρητών που μία εταιρία κερδίζει ή χάνει στη διάρκεια μιας λογιστικής περιόδου και το οποίο προσαρμόζεται για κάθε προηγούμενη λογιστική εγγραφή που αφορά τόκους και άλλες συναλλαγές χωρίς μετρητά. Πιο απλά, είναι το καθαρό κέρδος πλέον των αποσβέσεων και των προμηθειών σε μια δεδομένη χρονική περίοδο ή τα ποσά που εισέρχονται στο ταμείο ή εκταμιεύονται από αυτό. Στην επενδυτική πρακτική, αντιπροσωπεύει τα μικτά κέρδη, δηλαδή πριν να καταλογισθούν τα έξοδα και οι αποσβέσεις. Στις επενδύσεις εταιριών ακινήτων ή αμοιβαίων κεφαλαίων, η χρηματοροή είναι σημαντική διότι δείχνει την ικανότητα της εταιρίας να πληρώσει τα μερίσματα. Καθώς οι εισροές και εκροές δεν είναι ίσες, μία ανάλυση αυτών είναι απαραίτητη ιδιαίτερα για τις εταιρίες που είναι ευαίσθητες στις κυκλικές διακυμάνσεις ή υπόκεινται σε εξωτερικές επιδράσεις. Η αξία της χρηματοροής εξαρτάται από το μέγεθος των χρηματικών ποσών δηλαδή των εισπράξεων και των πληρωμών, από το πότε χρονικά πραγματοποιούνται αυτές, από το επιτόκιο αναγωγής στην παρούσα αξία που εμφανίζει τη διαχρονική αξία του χρήματος κάτω από συνθήκες μηδενικού κινδύνου και από το βαθμό κινδύνου που φέρει η χρηματοροή.

Cash-in machines, CIM = μηχανήματα μετρητών. Εγκαθίστανται από μεγάλα καταστήματα λιανικών πωλήσεων ή τροφίμων για την είσπραξη μετρητών από τους πελάτες τους ή χρησιμοποιούνται στα ταξί ή στο εμπόριο με παράδοση των προϊόντων στην επιχείρηση ή στην κατοικία του πελάτη. Πρέπει να φέρουν αισθητήρες ελέγχου της γνησιότητας και της καταλληλότητας των τραπεζογραμματίων. Για τα μηχανήματα κατάθεσης μετρητών των πιστωτικών ιδρυμάτων βλέπε τον όρο Depositing/cash-in machines.

Cash management = διαχείριση ρευστών διαθεσίμων. Η ορθολογική μέθοδος είσπραξης και εξόφλησης απαιτήσεων, βραχυπρόθεσμου δανεισμού και παροχής δανείων από μία επιχείρηση ή ένα όμιλο επιχειρήσεων με στόχο την ελαχιστοποίηση του κόστους και τη μεγιστοποίηση των ωφελειών στα πλαίσια εξασφάλισης επαρκούς ταμειακής ρευστότητας. Τη διαχείριση των ρευστών διαθεσίμων των μεγάλων κύρια εταιριών αναλαμβάνουν τράπεζες που προσφέρουν μία ευρεία σειρά παραδοσιακών ή καινοτόμων υπηρεσιών.

Cash market = αγορά μετρητών. Ο όρος απαντάται με πολλές έννοιες όπως: α) αγορά όψεως (spot) όπου η συναλλαγή διακανονίζεται με την παράδοση του χρηματοοικονομικού μέσου ή του εμπορεύματος και την καταβολή μετρητών μέσα σε δύο ημέρες από τη σύναψη αυτής σε αντίθεση με την προθεσμιακή αγορά β) αγορά για την αγορά και πώληση φυσικών νομισμάτων σε αντίθεση με την αγορά παραγώγων προϊόντων γ) αγορά για την αγοραπωλησία εμπορευμάτων έναντι μετρητών σε αντίθεση με τα συμβόλαια μελλοντικής εκπλήρωσης (futures).

Cash on delivery, COD = καταβολή μετρητών με την παράδοση του προϊόντος. Αναφορικά με τα ομόλογα, η πρακτική αυτή σημαίνει ότι οι θεσμικοί επενδυτές καταβάλλουν πλήρως την τιμή αγοράς του ομολόγου σε μετρητά.

Cash or title option, COTO = επιλογή μετρητών ή χρεογράφων. Πρόκειται για όρο που σημαίνει τη στρατηγική διαπραγμάτευσης αντίστροφα με την τάση της αγοράς (countercyclical strategy). Για παράδειγμα, ο επενδυτής αγοράζει μετοχές όταν οι τιμές πέφτουν με την ελπίδα ανάκαμψης στο μέλλον.

Cash-recycling machines, CRM = μηχανήματα ανακύκλωσης μετρητών. Μηχανήματα των πιστωτικών ιδρυμάτων που παρέχουν στους πελάτες τους τραπεζογραμμάτια που έχουν κατατεθεί προηγούμενα από άλλους πελάτες με την προϋπόθεση ότι αυτά έχουν ελεγχθεί προηγούμενα για τη γνησιότητα και την καταλληλότητα αυτών. Στην Ευρωζώνη, τα μηχανήματα αυτά πρέπει, πριν τεθούν στην κυκλοφορία, να έχουν ελεγχθεί από την κεντρική τράπεζα προκειμένου να διαπιστωθεί η ικανότητα εντοπισμού των πλαστών τραπεζογραμμάτων ευρώ. Επίσης, τα πιστωτικά ιδρύματα δεσμεύονται για την ενημέρωση του λογισμικού των CRM ώστε να εντοπίζονται νέοι τύποι πλαστών τραπεζογραμμάτων.

CD = βλέπετε όρο Certificate of Deposit.

CD-ROM and DVD-ROM = 1) CD-ROM (Compact Disk – Read Only Memory) είναι μνήμη μόνο ανάγνωσης (και όχι εγγραφής) σε δίσκο συμπαγούς εγγραφής. Ο δίσκος αυτός χρησιμοποιείται για την αποθήκευση κειμένων ή εγγράφων σε ψηφιακή μορφή και μπορεί να χωρέσει δεδομένα μέχρι 650 μεγαμπάϊτ, δηλαδή όσο 450 απλές δισκέτες **2)** DVD-ROM (Digital Video Disk - Read Only Memory ή σε πιο νεότερη έκδοση Digital Versatile Disk - Read Only Memory) είναι επίσης μνήμη μόνο ανάγνωσης και μπορεί να χωρέσει δεδομένα μέχρι 17 γιγαμπάϊτ, ίσα δηλαδή με 38 CD-ROM.

CEDEFOP = Ευρωπαϊκό Κέντρο για την Ανάπτυξη της Επαγγελματικής Κατάρτισης (**Centre Européen pour le Développement de la Formation Professionnelle** ή στα αγγλικά **European Centre for the Development of Vocational Training**). Ιδρύθηκε από την Ευρωπαϊκή Ένωση το 1975 στο Βερολίνο και το 1995 η έδρα του μεταφέρθηκε στη Θεσσαλονίκη. Διαθέτει ένα γραφείο συνδέσμου στις Βρυξέλλες. Αποσκοπεί στην προώθηση της δια βίου μάθησης στη διευρυμένη Ε.Ε μέσω της παροχής πληροφόρησης και της ανάλυσης των συστημάτων, πολιτικών, ερευνών και πρακτικών της επαγγελματικής κατάρτισης και επιμόρφωσης. Διοικείται από Δ.Σ στο οποίο μετέχουν εκπρόσωποι της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, της Ευρωπαϊκής Συνομοσπονδίας Εργοδοτών (UNICE), της Συνομοσπονδίας των Ευρωπαϊκών Συνδικάτων (ETYC) ενώ εκπρόσωποι του Ευρωπαϊκού Οικονομικού Χώρου (Νορβηγία και Ισλανδία) μετέχουν σαν παρατηρητές. Οι δραστηριότητες του CEDEFOP είναι οι εξής: 1) η ενθάρρυνση της έρευνας για την ανάπτυξη και τη διάδοση της γνώσης σε θέματα μάθησης και επιμόρφωσης 2) η παροχή πρόσφατης και σε βάθος πληροφόρησης για τα συστήματα εκπαίδευσης και επιμόρφωσης 3) η διεξαγωγή συνεδρίων για την επαγγελματική κατάρτιση και επιμόρφωση με τη συμμετοχή των συνεργατών του και άλλων ενδιαφερομένων 4) η τεχνική παραγωγή των δημοσιεύσεων του CEDEFOP, μετάφραση, μετάφραση και διανομή αυτών συμπεριλαμβανομένης της συμμετοχής σε εκθέσεις και διαλέξεις 5) το CEDEFOP είναι επίσης υπεύθυνο για τη λειτουργία ενός δικτυακού τόπου (www.trainingvillage) αμφίδρομης επικοινωνίας — του λεγόμενου «Ευρωπαϊκού Χωριού Κατάρτισης» (European Training Village).

CEDEL (Centrale de livraison de valeurs mobilières) = διεθνές σύστημα συμψηφισμού χρεογράφων που ιδρύθηκε το 1970 από τις μεγαλύτερες τράπεζες και χρηματοπιστωτικά ιδρύματα στο Λουξεμβούργο. Το έτος 2000 συγχωνεύθηκε με το Γερμανικό Χρηματιστήριο (Deutsche Börse) και έλαβε την ονομασία Clearstream (βλέπε όρο).

CEFTA (Central European Free Trade Agreement) = Συμφωνία Ελεύθερων Συναλλαγών της Κεντρικής Ευρώπης. Η αρχική συμφωνία υπογράφηκε την 21.12.1992 στην Κρακοβία και άρχισε να ισχύει από τον Ιούλιο του 2004. Συμμετείχαν η Πολωνία, η Ουγγαρία, η Τσεχοσλοβακία και μετά τη διάσπαση η Τσεχία και η Σλοβακία. Από το 1996 μετείχε η Σλοβενία, το 1997 η Ρουμανία και το 1999 η Βουλγαρία. Τα ανωτέρω κράτη αποχώρησαν το 2004 εκτός της Ρουμανίας και Βουλγαρίας που έφυγαν το 2007 δηλαδή κατά την

προσχώρησή τους στην Ευρωπαϊκή Ένωση. Σήμερα, η CEFTA αποτελείται από την Κροατία που έγινε μέλος το 2002, από τη FYROM από το 2006 και από άλλες χώρες που προσχώρησαν το 2007 δηλαδή τη Βοσνία Ερζεγοβίνη, τη Μολδαβία, τη Σερβία, το Μαυροβούνιο, την Αλβανία και το Κοσσυφοπέδιο που εκπροσωπείται από την UNMIK (United Nations Mission in Kosovo). Μετά την τροποποίηση της Συμφωνίας του 2005, η ιδιότητα του μέλους απονέμεται σε κράτη που είναι μέλη του Παγκόσμιου Οργανισμού Εμπορίου ή έχουν δεσμευθεί να τηρούν τις ρυθμίσεις αυτού, έχουν υπογράψει συμφωνία σύνδεσης (association agreement) με την Ευρωπαϊκή Ένωση και έχουν συμφωνίες ελεύθερου εμπορίου με τα μέλη της CEFTA. Σκοποί της CEFTA είναι κύρια η άμεση κατάργηση των εισαγωγικών δασμών στα μη ευαίσθητα βιομηχανικά προϊόντα, η σταδιακή ή περιορισμένη κατάργηση των εισαγωγικών δασμών στα ευαίσθητα βιομηχανικά προϊόντα και στα γεωργικά προϊόντα και η συνεργασία σε θέματα εμπορίου, ελεύθερου ανταγωνισμού, εσωτερικής φορολογίας, κρατικών μονοπωλίων, πληρωμών, κρατικών επιδοτήσεων, προστασίας της πνευματικής ιδιοκτησίας, διαρθρωτικών αλλαγών και δυσκολιών στο ισοζύγιο πληρωμών.

Ceiling = οροφή. Στη χρηματοοικονομική έχει διάφορες έννοιες:

- interest rate ceiling = το ανώτατο επιτόκιο που μπορεί να επιβαρύνει ένα ενυπόθηκο ομόλογο με προσαρμολζόμενο επιτόκιο (adjustable rate mortgage, ARM)
- exchange rate ceiling = το ανώτατο όριο μέχρι το οποίο μπορεί να ανέλθει η ισοτιμία ενός εθνικού νομίσματος λόγω κανονιστικών διατάξεων της κυβέρνησης σε ένα πλαίσιο ελεγχόμενων ισοτιμιών
- loan legal maximum interest rate = το ανώτατο επιτρεπόμενο νόμιμο επιτόκιο για ορισμένες κατηγορίες δανείων σε ένα καθεστώς διοικητικά καθοριζομένων επιτοκίων.

Cellular telephone = κυτταρικό τηλέφωνο. Ένας τύπος επικοινωνίας στα βραχεία κύματα αναλογικής ή ψηφιακής τεχνολογίας που χρησιμοποιεί ασύρματη σύνδεση μέσω κινητού τηλεφώνου για να συνδεθεί με τον πλησιέστερο αναμεταδότη κινητής τηλεφωνίας. Η υπηρεσία αυτή χρησιμοποιείται σε αστικές περιοχές και σε μεγάλους αυτοκινητόδρομους όπου ο χρήστης όταν απομακρύνεται από μία περιοχή αποσυνδέεται από τον αναμεταδότη της περιοχής αλλά συνδέεται αυτόματα με τον πλησιέστερο αναμεταδότη (cell transmitter) της νέας περιοχής.

Central Bank Counterfeit Deterrence Group, CBCDG = ομάδα εργασίας των κεντρικών τραπεζών για την αποτροπή της παραχάραξης. Συστάθηκε το Μάιο του 2000 από τους διοικητές των κεντρικών τραπεζών της ομάδας των 10 πιο αναπτυγμένων οικονομικά κρατών (G10). Συμμετέχουν 31 κεντρικές τράπεζες και ιδρύματα εκτύπωσης τραπεζογραμματίων. Συνέρχεται σε ετήσια βάση στην Τράπεζα Διεθνών Διακανονισμών, όπου εδρεύει η Γραμματεία της, με πρόεδρο το Διευθυντή της κεντρικής τράπεζας του Βελγίου (BNB) Μαρκ Σαλάντ και διευθυντή σχεδίων τον Λοραίν Λαβιολέτ της Τράπεζας του Καναδά. Το CBCDG ερευνά τους αναδυόμενους κινδύνους παραχάραξης των τραπεζογραμματίων και τον τρόπο αντιμετώπισής τους. Αναπτύσσει σύστημα (Counterfeit Deterrence System) που αποτρέπει την παράνομη αναπαραγωγή των τραπεζογραμματίων από πρόσωπα που χρησιμοποιούν υλικό και λογισμικό ηλεκτρονικού προσωπικού υπολογιστή και εφαρμογές ψηφιακής εικόνας. Η Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα φιλοξενεί το Διεθνές Κέντρο για την Αποτροπή των Παραχάραξεων (International Counterfeit Deterrence Centre, ICDC) που ενεργεί σαν τεχνικό κέντρο για όλα τα μέλη της CBCDG. Η κύρια αποστολή του είναι να παράσχει τεχνική υποστήριξη και να λειτουργεί ένα συγκεντρωτικό επικοινωνιακό σύστημα που εξυπηρετεί όλα τα μέρη που εμπλέκονται στον αγώνα για την καταπολέμηση των παραχάραξεων. Επιπρόσθετα, το ICDC διατηρεί μία δημόσια ιστοσελίδα που παρέχει οδηγίες και πληροφόρηση αναφορικά με την αναπαραγωγή των εικόνων των τραπεζογραμματίων καθώς και προσβάσεις σε αντίστοιχες ιστοσελίδες των κρατών μελών της CBCDG.

Central Bank Gold Agreement = συμφωνία των κεντρικών τραπεζών για το χρυσό.

❶ **1999 – 2004:** η πρώτη συμφωνία, που είναι γνωστή και σαν Washington Agreement on Gold, WAG, προέβλεπε ότι οι κεντρικές τράπεζες παγώνουν τις πωλήσεις χρυσού στα επίπεδα της **26 Σεπτεμβρίου 1999** για πέντε χρόνια δηλαδή μέχρι την 26.9.2004. Υπογράφηκε 1) από την Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα και από τις εξής εθνικές κεντρικές τράπεζες της Ευρώπης: 2) Oesterreichische Nationalbank 3) Banca d'Italia 4) Banque de France 5) Banco do Portugal 6) Schweizerische Nationalbank 7) Banque Nationale de

Belgique 8) Banque centrale du Luxembourg 9) Deutsche Bundesbank 10) Banco de España 11) Bank of England 12) Suomen Pankki 13) De Nederlandsche Bank 14) Central Bank of Ireland (μετονομασθείσα από 1^{ης} Μαΐου 2003 σε Central Bank and Financial Services Authority of Ireland) 15) Sveriges Riksbank. Την επόμενη ημέρα, η Ιαπωνία εξέφρασε την πρόθεσή της να ακολουθήσει τη WAG ενώ αργότερα σε παρόμοια δήλωση προθέσεων προέβησαν και οι ΗΠΑ. Το Διεθνές Νομισματικό Ταμείο μπορούσε να πωλήσει χρυσό μόνο μετά από έγκριση του 85% των συνολικών ψήφων του Εκτελεστικού της Συμβουλίου που σήμαινε πρακτικά ότι οι ΗΠΑ μπορούσαν να ασκήσουν το δικαίωμα αρνησικυρίας (veto). Αναλυτικότερα η συμφωνία προέβλεπε:

- ο χρυσός θα παραμείνει ως ένα ουσιαστικό στοιχείο των παγκόσμιων νομισματικών διαθεσίμων
- οι συμβαλλόμενοι δεν θα ενεργούν στην αγορά σαν πωλητές με εξαίρεση τις ήδη αποφασισθείσες πωλήσεις
- οι πωλήσεις χρυσού, που έχουν ήδη αποφασισθεί, θα υλοποιηθούν με βάση ένα συμφωνηθέν πρόγραμμα πωλήσεων τα επόμενα πέντε έτη. Οι ετήσιες πωλήσεις δεν θα υπερβαίνουν περίπου τους 400 τόνους κατά κεντρική τράπεζα και οι συνολικές πωλήσεις στη διάρκεια της πενταετίας τους 2.000 τόνους κατά κεντρική τράπεζα
- οι κεντρικές τράπεζες που υπογράφουν τη συμφωνία, δεσμεύονται ότι δεν θα επεκτείνουν τις μισθώσεις χρυσού (gold leasings) και τη χρήση των συμβολαίων μελλοντικής εκπλήρωσης χρυσού (gold futures) και δικαιωμάτων προαίρεσης χρυσού (gold options)
- αυτή η συμφωνία των κεντρικών τραπεζών για το χρυσό, θα αναθεωρείτο μετά από πέντε έτη.

🕒 **2004 – 2009:** τη Δευτέρα, **8 Μαρτίου 2004**, η Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα και 14 άλλες κεντρικές τράπεζες ανήγγειλαν την ανανέωση της συμφωνίας των κεντρικών τραπεζών για το χρυσό για άλλα πέντε χρόνια με ημερομηνία έναρξης ισχύος την 27 Σεπτεμβρίου 2004. Στη νέα συμφωνία δεν μετείχε η Τράπεζα της Αγγλίας, προσχώρησε όμως η Τράπεζα της Ελλάδος. Την 22.2.2006 ανακοινώθηκε ότι η Σλοβενία προσχώρησε στη συμφωνία της 8.3.2004. Την 25.1.2008 ανακοινώθηκε ότι στη συμφωνία προσχώρησαν οι κεντρικές τράπεζες της Κύπρου και της Μάλτας. Επόμενα, από τον Ιανουάριο του 2008 μετείχαν στη συμφωνία της 8 Μαρτίου 2004 οι εξής κεντρικές τράπεζες: European Central Bank, Banka Slovenije, Banca d'Italia, Banco de España, Banco de Portugal, Τράπεζα της Ελλάδος, Banque centrale du Luxembourg, Banque de France, Banque Nationale de Belgique, Deutsche Bundesbank, Central Bank and Financial Services Authority of Ireland, Κεντρική Τράπεζα Κύπρου, Central Bank of Malta, De Nederlandsche Bank, Oesterreichische Nationalbank, Suomen Pankki, Schweizerische Nationalbank, Sveriges Riksbank.

Η συμφωνία αυτή ήταν παρόμοια με τη συμφωνία του 1999 με τις ακόλουθες διαφορές:

- το ανώτατο **ετήσιο** επίπεδο των πωλήσεων χρυσού κατά κεντρική τράπεζα αυξήθηκε από 400 σε **500 τόνους**
- το ανώτατο επίπεδο των πωλήσεων χρυσού κατά κεντρική τράπεζα στη διάρκεια της **πενταετίας** αυξήθηκε από 2.000 σε **2.500 τόνους**.

Οι τροποποιήσεις αυτές κρίθηκαν φυσιολογικές λόγω της μεγάλης ανάπτυξης της αγοράς χρυσού από το 1999 και εξής. Στα πλαίσια της Συμφωνίας της 27.9.2004, η Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα ανακοίνωσε την 31.3.2006 ότι κατά τον πρώτο χρόνο ισχύος της Συμφωνίας (27.9.2004 έως 26.9.2005) πώλησε 57 τόνους χρυσού.

Central bank independence = η ανεξαρτησία των κεντρικών τραπεζών. Τα κράτη μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης (Ε.Ε) είχαν υποχρέωση μέχρι το Μάιο του 1998 και τα μελλοντικά υποψήφια κράτη μέλη πριν την είσοδό τους στην Ε.Ε να έχουν κατοχυρώσει νομικά την ανεξαρτησία της εθνικής τους κεντρικής τράπεζας που διακρίνεται σε:

🕒 **institutional independence (θεσμική ανεξαρτησία):** η εθνική κυβέρνηση και καμία αρχή του κράτους μέλους ή της Ε.Ε δεν μπορεί να δίνει οδηγίες ή να επηρεάζει με οποιονδήποτε τρόπο τις κεντρικές τράπεζες κατά την άσκηση των καθηκόντων τους που περιγράφονται στο Καταστατικό του Ευρωπαϊκού Συστήματος Κεντρικών Τραπεζών (ΕΣΚΤ) και της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας (ΕΚΤ) (διαμόρφωση και άσκηση της νομισματικής πολιτικής, διενέργεια πράξεων συναλλάγματος, διαχείριση ενός μέρους των επισήμων συναλλαγματικών διαθεσίμων των κρατών μελών, προώθηση της καλής λειτουργίας των συστημάτων πληρωμών, εκτύπωση τραπεζογραμματίων ευρώ, όγκος των κυκλοφορούντων τραπεζογραμματίων και κερμάτων ευρώ). Πιο αναλυτικά, στην έννοια της θεσμικής

ανεξαρτησίας περιλαμβάνεται η απαγόρευση α) της παροχής υποδείξεων β) της έγκρισης, αναστολής, ακύρωσης ή αναβολής αποφάσεων γ) της λογοκρισίας αποφάσεων για νομικούς λόγους δ) της συμμετοχής τρίτων στα όργανα λήψης αποφάσεων της ΕθνΚΤ με δικαίωμα ψήφου ε) των εκ των προτέρων διαβουλεύσεων σχετικά με τις αποφάσεις της ΕθνΚΤ. Επίσης, αναφορικά με την απαλλαγή των οργάνων λήψης των αποφάσεων των ΕθνΚΤ από κάθε ευθύνη πρέπει οι σχετικές ρυθμίσεις να περιέχουν ρήτρες που να διασφαλίζουν ότι η άσκηση αυτού του δικαιώματος δεν θα επηρεάζει δυσμενώς τη δυνατότητα λήψης και υλοποίησης αποφάσεων σχετικών με τις αρμοδιότητες του ΕΣΚΤ και του Ευρωσυστήματος

■ **personal independence (προσωπική ανεξαρτησία):** ο Διοικητής, οι Υποδιοικητές και τα μέλη των οργάνων που είναι επιφορτισμένα με την άσκηση των δραστηριοτήτων του ΕΣΚΤ (π.χ τα μέλη του Διοικητικού Συμβουλίου ή του Συμβουλίου Νομισματικής Πολιτικής) έχουν μία μόνιμη θητεία τουλάχιστον πέντε ετών. Δεν μπορεί να απολυθούν παρά μόνο εάν δεν μπορούν να ασκήσουν για λόγους υγείας για μεγάλο διάστημα τα καθήκοντά τους ή εάν υπέπεσαν σε σοβαρό παράπτωμα (serious misconduct). Για τον δικαστικό έλεγχο της ορθότητας των λόγων παύσης, υφίσταται δικαίωμα του Διοικητή και κατ' επέκταση κάθε θιγόμενου μέλους όπως προσφύγει ενώπιον του Δικαστηρίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης

■ **functional independence (λειτουργική ανεξαρτησία):** οι εθνικές κεντρικές τράπεζες στο τρίτο στάδιο της ONE λειτουργούν σε ένα πλαίσιο του οποίου οι σκοποί προσδιορίζονται από τη Συνθήκη και ιδιαίτερα με κύριο στόχο τη σταθερότητα των τιμών που πρέπει να προσδιορίζεται με τρόπο ώστε να εξασφαλίζεται σαφήνεια και ασφάλεια δικαίου. Ο πρωταρχικός σκοπός της σταθερότητας των τιμών εξυπηρετείται καλύτερα από ένα πλήρως ανεξάρτητο ίδρυμα με επακριβώς καθορισμένη αποστολή

■ **financial independence (οικονομική ανεξαρτησία):** οι εθνικές κεντρικές τράπεζες πρέπει να έχουν τους απαραίτητους πόρους 1) για να εκτελούν τα καθήκοντα που απορρέουν από τη συμμετοχή τους στο ΕΣΚΤ όπως π.χ να καταβάλουν πρόσθετες εισφορές στο κεφάλαιο της ΕΚΤ και να προβαίνουν σε περαιτέρω μεταβιβάσεις (further calls) συναλλαγματικών διαθεσίμων προς την ΕΚΤ ή σε περίπτωση ζημιών της ΕΚΤ που δεν μπορούν να καλυφθούν πλήρως από το γενικό αποθεματικό της, η ζημία να μπορεί να καλυφθεί με συμψηφισμό προς το νομισματικό εισόδημα των ΕθνΚΤ 2) για να καλύπτουν τους μισθούς των υπαλλήλων και τα λοιπά λειτουργικά έξοδα. Οι ΕθνΚΤ πρέπει να διαθέτουν επαρκείς πόρους για να ασκούν απρόσκοπτα τα καθήκοντά τους που αφορούν όχι μόνο το ΕΣΚΤ και το Ευρωσύστημα αλλά και τα εθνικά τους καθήκοντα δηλαδή το κόστος των δραστηριοτήτων και εργασιών που δεν συνδέονται με τα καθήκοντα του ΕΣΚΤ και του Ευρωσυστήματος.

Central Counterparty = κεντρικός αντισυμβαλλόμενος. Ο διαμεσολαβητής που λειτουργεί σε συμβάσεις που αποτελούν αντικείμενο διαπραγμάτευσης σε μία ή περισσότερες χρηματαγορές και αναλαμβάνει τον ρόλο αγοραστή έναντι κάθε πωλητή και πωλητή έναντι κάθε αγοραστή.

Central Credit Register (CCR) = κεντρικό μητρώο πιστωτικών κινδύνων. Είναι το πληροφορικό ηλεκτρονικό σύστημα στη διάθεση των κεντρικών τραπεζών, των πιστωτικών και χρηματοοικονομικών ιδρυμάτων και άλλων αρχών με στοιχεία για τη συνολική χρεωστική θέση των επιχειρήσεων και των ιδιωτών.

Central Processing Unit = βλέπετε όρο CPU.

CEO = βλέπετε όρο Chief Executive Officer.

Central Securities Depository (CSD) = κεντρικό αποθετήριο τίτλων. Εταιρία που φυλάσσει και διαχειρίζεται χρεόγραφα και άλλα χρηματοοικονομικά περιουσιακά στοιχεία πελατών, τηρεί λογαριασμούς τίτλων και διευκολύνει τις συναλλαγές επί τίτλων συνήθως χωρίς τη φυσική μεταβίβαση αυτών. Ιδιαίτερα, διεκπεραιώνει τις πράξεις παροχής ασφάλειας (collateral) για τις πιστοδοτικές πράξεις των κεντρικών τραπεζών ενώ εκτός από τις υπηρεσίες θεματοφύλακα μπορεί να εκτελεί και συμψηφισμό και διακανονισμό χρεογράφων. Συμβάλλει ενεργά στη διασφάλιση της ακεραιότητας της εκδόσεως τίτλων. Οι τίτλοι μπορεί να τηρούνται είτε σε υλική μορφή αλλά να ακινητοποιούνται ή σε άυλη μορφή δηλαδή σε ηλεκτρονικές εγγραφές.

Certificate of Deposit (CD) = πιστοποιητικό καταθέσεων. Ένα μέσο της αγοράς χρήματος εκδιδόμενο από τράπεζα. Πιστοποιεί ότι ένα συγκεκριμένο ποσό έχει κατατεθεί σε τράπεζα για μια ορισμένη διάρκεια και με ορισμένο επιτόκιο. Διαφέρει από τις κοινές προθεσμιακές καταθέσεις διότι, συνήθως, είναι διαπραγματεύσιμο σε δευτερογενή αγορά και παρέχει μεγαλύτερη ρευστότητα. Εάν προεξοφληθεί σε τράπεζα, επιβάλλεται επιτόκιο ποινής. Επί του τίτλου αναγράφεται, μεταξύ άλλων, η διάρκεια αυτού, που είναι συνήθως 1 έως 12 μήνες και το επιτόκιο. Φέρει μικρό κίνδυνο αλλά και μέτρια απόδοση διότι το επιτόκιο είναι περίπου ίδιο και πολλές φορές μικρότερο αυτού της αγοράς χρήματος. Είναι ένα χρηματοπιστωτικό προϊόν με το οποίο τα πιστωτικά ιδρύματα μπορούν να αντλούν ρευστότητα από χρήματα που θα κατευθύνονταν σε άλλους τίτλους. Διακρίνουμε και τα εξής είδη πιστοποιητικών καταθέσεων:

- **Bull CD** = πιστοποιητικό καταθέσεων που πληρώνει στον κάτοχο ένα ειδικό ποσοστό της αύξησης της απόδοσης που υπολογίζεται επί ενός καθορισμένου δείκτη της αγοράς ενώ παράλληλα εγγυάται μία ελάχιστη απόδοση.
- **Brokerage or brokered CD** = πιστοποιητικό καταθέσεων μεγάλου ποσού που πωλείται από μία τράπεζα σε εταιρία διαμεσολάβησης. Στη συνέχεια ο διαμεσολαβητής (broker), που ενεργεί συνήθως για λογαριασμό μεγάλων θεσμικών επενδυτών, το διασπά σε μικρότερα ποσά και το πωλεί στους πελάτες του. Συνήθως, το πιστοποιητικό αυτό φέρει επιτόκιο που είναι ανώτερο κατά 1% του επιτοκίου της αγοράς
- **Domestic CD** = εγχώριο πιστοποιητικό καταθέσεων. Εκδίδεται σε μια χώρα από εγχώρια πιστωτικά ιδρύματα.
- **Euro CD** = εκδίδεται έξω από μία χώρα αλλά είναι εκφρασμένο στο νόμισμα της χώρας η τράπεζα της οποίας το εκδίδει. Και ενώ τα εγχώρια και τα ξένα πιστοποιητικά καταθέσεων υπόκεινται στους κανονισμούς της χώρας όπου εκδίδονται, στα Euro CDs δεν συμβαίνει αυτό. Ιστορικά τα Euro CDs προσφέρουν ελαφρά ανώτερο επιτόκιο.
- **Eurodollar CD** = πιστοποιητικό καταθέσεων σε ευρώ. Εκδίδονται από ξένες τράπεζες κύρια στο Λονδίνο σε δολάρια ΗΠΑ. Συνήθως, έχουν μεγαλύτερο επιτόκιο από τα εγχώρια CDs και διακρίνονται σε βραχυπρόθεσμα με λήξη μέχρι ένα έτος και μεσοπρόθεσμα με λήξη άνω του έτους. Τα τελευταία υποδιαιρούνται σε tap CDs που διαπραγματεύονται στη δευτερογενή αγορά όπως τα βραχυπρόθεσμα και σε tranche CDs που αφορούν οργανωμένες εκδόσεις και συνδέουν την αγορά ευρωομολόγων και ευρώδολαρίων.
- **Foreign CD** = ξένο CD. Εκδίδεται σε μια χώρα από ένα εγχώριο υποκατάστημα ξένης τράπεζας. Για παράδειγμα, ένα πιστοποιητικό καταθέσεων που εκδίδεται από ένα υποκατάστημα ξένης τράπεζας στην αγορά της Νέας Υόρκης (Yankee CD).
- **Jumbo CD** = πιστοποιητικό καταθέσεων με ελάχιστο ποσό ονομαστικής αξίας 90.000 δολαρίων. Συνήθως, αγοράζεται και πωλείται από τράπεζες, ταμεία συντάξεων, αμοιβαία κεφάλαια και ασφαλιστικές εταιρίες. Συνήθως φέρει μεγαλύτερο επιτόκιο από τα απλά CDs.
- **Negotiable CD** = διαπραγματεύσιμο πιστοποιητικό καταθέσεων. Ένα CD μεγάλου ονομαστικού ποσού, συνήθως πάνω από ένα εκατομμύριο ευρώ, που αγοράζεται από θεσμικούς επενδυτές που ενδιαφέρονται να τοποθετήσουν τα διαθέσιμα αυτών σε επενδύσεις χαμηλού κινδύνου. Είναι στον κομιστή και διαπραγματεύεται στη δευτερογενή αγορά.
- **Lock – up CD** = κλειδωμένο ή μη διαπραγματεύσιμο CD. Είναι ένα πιστοποιητικό καταθέσεων που εκδίδεται με τη σιωπηρή συναίνεση ότι ο αγοραστής δεν θα το διαπραγματευθεί και θα το πωλήσει. Όταν ο εκδότης είναι τράπεζα, συνήθως επιμένει να φυλάξει αυτή το πιστοποιητικό ώστε να τηρηθεί η ανωτέρω σιωπηρή συμφωνία μεταξύ εκδότη και αγοραστή.
- **Term CD** = προθεσμιακό πιστοποιητικό καταθέσεων. Απαντάται κύρια στις ΗΠΑ και έχει διάρκεια λήξης πάνω από ένα έτος.
- **Variable - rate CD** = πιστοποιητικό καταθέσεων με κυμαινόμενο επιτόκιο. Πρόκειται για CD βραχυπρόθεσμης λήξης που πληρώνει περιοδικά επιτόκιο σε κυλιόμενες ημερομηνίες (on roll dates) κατά τις οποίες η τιμή του κουπονιού προσαρμόζεται με βάση ένα δείκτη για να αντανακλά την τιμή της αγοράς εκείνη τη στιγμή.

Certificate of origin = πιστοποιητικό καταγωγής. Έγγραφο που πιστοποιεί την καταγωγή (τόπο κατασκευής) ενός εξαγόμενου προϊόντος. Ανάλογα με τη νομοθεσία της χώρας υποδοχής συνήθως είναι έγκυρο εάν εκδοθεί από ένα επίσημο οργανισμό όπως από ένα εμπορικό επιμελητήριο. Δύναται να εκδοθεί και από τον κατασκευαστή ή τον δικαιούχο αλλά στην περίπτωση αυτή απαιτείται θεώρηση αυτού από το εμπορικό επιμελητήριο.

Ceteris paribus = λατινική έκφραση χρησιμοποιούμενη ευρύτατα στα οικονομικά. Σημαίνει ότι “όλες οι άλλες παράμετροι παραμένουν σταθερές”. Πρόκειται για υπόθεση εργασίας που απλουστεύει την ανάλυση των ανεξάρτητων μεταβλητών χωρίς να λαμβάνεται υπόψη η πιθανή επίδραση άλλων ανεξάρτητων μεταβλητών επί άλλων εξαρτημένων μεταβλητών. Για παράδειγμα, μία αύξηση της τιμής ενός προϊόντος θα προκύψει, *ceteris paribus*, εάν οι πωλήσεις του βαίνουν καλώς και μειώνονται σημαντικά τα αποθέματα αυτού, οπότε η ζήτηση είναι μεγαλύτερη της προσφοράς και για το λόγο αυτό η τιμή του θα πιεσθεί προς τα πάνω. Η υπόθεση αυτή δεν λαμβάνει υπόψη ότι οι τιμές άλλων υποκατάστατων προϊόντων, στα οποία πιθανόν θα στραφεί ο καταναλωτής, θα μειωθούν και με τον τρόπο αυτό θα εξισορροπηθεί η ζήτηση και η προσφορά του εξεταζόμενου προϊόντος.

Changeover weekend = το Σαββατοκύριακο της μετατροπής. Αναφέρεται στη μετάβαση από τα εθνικά νομίσματα των χωρών που συμμετείχαν στο πρώτο κύμα της ΟΝΕ στο ευρώ. Οι σχετικές εργασίες άρχισαν νωρίς το απόγευμα της Πέμπτης, 31ης Δεκεμβρίου 1998 και ολοκληρώθηκαν αργά το απόγευμα της Κυριακής, 3ης Ιανουαρίου 1999. Για το λόγο αυτό, το διάστημα αυτό είναι γνωστό και σαν τριήμερο της μετάβασης. Η εκκίνηση δόθηκε τις πρώτες απογευματινές ώρες της 31.12.98 με την ανακοίνωση του Συμβουλίου της Ε.Ε για τους αμετάκλητους συντελεστές μετατροπής του ευρώ έναντι των συμμετεχόντων νομισμάτων. Το μεγαλύτερο μέρος του δημοσίου χρέους των κρατών της ΟΝΕ μετατράπηκε σε ευρώ, δισεκατομμύρια ηλεκτρονικών εγγραφών που περιέχονταν σε βάσεις δεδομένων μετατράπηκαν από τα εθνικά νομίσματα σε ευρώ και τα συστήματα και οι διαδικασίες προσαρμόστηκαν ώστε να λειτουργούν με το νέο νόμισμα. Η παγκόσμια χρηματοπιστωτική αγορά και η αγορά συναλλάγματος άνοιξαν και με ευρώ στο Σίδνεϋ στις 3.1.99 και ώρα κεντρικής Ευρώπης 6 μ.μ. ενώ οι αγορές της Ε.Ε λειτούργησαν ομαλά σε ευρώ από τις 4.1.99.

Παρόμοια διαδικασία εφαρμόστηκε και στην Ελλάδα από την 30.12.2000 έως την 1.1.2001. Η Τράπεζα της Ελλάδος (ΤτΕ) εξέδωσε στις 2.1.2001 δελτίο τύπου σύμφωνα με το οποίο από 2 Ιανουαρίου 2001 όλες οι διαπραγματικές συναλλαγές στην αγορά χρήματος διενεργούνται σε ευρώ και η εισαγωγή του ευρώ υπήρξε επιτυχής. Συγκεκριμένα.

- Τέθηκε σε εφαρμογή το νέο λειτουργικό πλαίσιο άσκησης της ενιαίας νομισματικής πολιτικής.
- Μετατράπηκαν σε ευρώ τα δραχμικά υπόλοιπα των λογαριασμών που τηρούσαν τα πιστωτικά ιδρύματα στην ΤτΕ, τα οποία αφορούν τις πράξεις νομισματικής πολιτικής και τις πάγιες πιστωτικές διευκολύνσεις.
- Ενοποιήθηκαν τα Συστήματα Πληρωμών ΕΡΜΗΣ σε δραχμές και ΕΡΜΗΣ σε ευρώ στο ενιαίο Σύστημα Πληρωμών ΕΡΜΗΣ, το οποίο λειτούργησε κανονικά από το πρωί της 2ας Ιανουαρίου 2001 και διακανονίζει πληρωμές αποκλειστικά σε ευρώ. Μέσω του ενιαίου Συστήματος Πληρωμών ΕΡΜΗΣ διακανονίζονται υποχρεωτικά όλες οι πράξεις νομισματικής πολιτικής που διενεργεί η ΤτΕ, ως μέλος του Ευρωσυστήματος, με ασφάλεια τίτλους του ελληνικού δημοσίου ή άλλους αποδεκτούς τίτλους.
- Ολοκληρώθηκαν με απόλυτη επιτυχία οι διαδικασίες μετάπτωσης των λογιστικών συστημάτων της ΤτΕ, καθώς και των συστημάτων που σχετίζονται με τη διαχείριση και τη διαπραγμάτευση των τίτλων του ελληνικού δημοσίου στο περιβάλλον του ευρώ.
- Τέθηκαν σε λειτουργία στο νέο περιβάλλον τα συστήματα επικοινωνίας της ΤτΕ με την ΕΚΤ.
- Μετατράπηκε το δημόσιο χρέος σε ευρώ, με τη συνεργασία όλων των μελών του Συστήματος Παρακολούθησης Συναλλαγών επί Τίτλων του Δημοσίου με Λογιστική Μορφή και από 2.1.2001 η Ηλεκτρονική Δευτερογενής Αγορά Τίτλων (ΗΔΑΤ) λειτούργησε σε ευρώ, εξασφαλίζοντας αυξημένη εμπορευσιμότητα στους τίτλους του ελληνικού δημοσίου.

Charge Card = κάρτα διευκολύνσεων. Παρέχει στον κάτοχο πίστωση για αγορές ή αναλήψεις. Όμως, οι μηνιαίες συναλλαγές είναι απαιτητές για εξόφληση στο σύνολό τους, διαφορετικά ο κάτοχος επιβαρύνεται με τόκους ή/και έξοδα. Οι κάρτες διευκολύνσεων συνοδεύονται σχεδόν πάντα από ετήσια συνδρομή.

Chart = χάρτης, γράφημα. Είναι η γραφική παράσταση της εξέλιξης των τιμών συναλλάγματος, μετοχών, ομολόγων ή άλλων χρηματοοικονομικών μέσων στη διάρκεια μιας συγκεκριμένης περιόδου.

Chartist = τεχνικός αναλυτής που χρησιμοποιεί γραφήματα (charts) για την ανάλυση της συμπεριφοράς των τιμών συναλλάγματος, μετοχών, ομολόγων και εμπορευμάτων στο παρελθόν και να προβλέψει μέσω αυτών τις κινήσεις των τιμών στο μέλλον.

Cheapest to deliver bond (CTD) = το φθηνότερο παραδοτέο ομόλογο. Στη λήξη ενός συμβολαίου μελλοντικής εκπλήρωσης (future) ο πωλητής πρέπει να επιλέξει από ένα καλάθι παραδοτέων ομολόγων το φθηνότερο. Για να καταλήξει στην επωφελέστερη επιλογή, ο πωλητής υπολογίζει το ποσό του ομολόγου που πρέπει να παραδώσει συγκρίνοντας τα ποσά με τις τρέχουσες τιμές της αγοράς, δηλαδή ποιο ομόλογο αναμένεται να έχει το μεγαλύτερο κέρδος ή τη μικρότερη ζημία για τον πωλητή.

Check truncation = ακρωτηριασμένη ή κολοβή επιταγή. Η κατά λέξη μετάφραση δεν αποδίδει την αληθή έννοια της διαδικασίας. Πρόκειται για την ηλεκτρονική διακίνηση των στοιχείων μιας επιταγής (αριθμός λογαριασμού, αριθμός επιταγής, ποσό και ημερομηνία έκδοσης) μεταξύ πιστωτικών ιδρυμάτων προς συμψηφισμό και διακανονισμό μέσω συστήματος πληρωμών. Με τον ηλεκτρονικό αυτό τρόπο, εξασφαλίζεται η ταχύτερη κυκλοφορία και η εξόφληση των επιταγών ενώ το έντυπο σώμα αυτών παραμένει στην τράπεζα που έχει κατατεθεί.

Cheque = επιταγή. Ένα αξιόγραφο που περιέχει μία εντολή πληρωμής στον κομιστή αυτής ενός ορισμένου χρηματικού ποσού και σε ορισμένο τόπο. Αυτός που εκδίδει την επιταγή και διατάσσει την πληρωμή λέγεται εκδότης (issuer or drawer), ο δικαιούχος της πληρωμής καλείται λήπτης (payee or bearer) και αυτός που εντέλλεται να πληρώσει ονομάζεται πληρωτής (payer or drawee). Η επιταγή, που πρέπει να φέρει την υπογραφή του εκδότη, το όνομα του πληρωτή, τη σημείωση του τόπου πληρωμής, τη χρονολογία και τον τόπο της έκδοσης, το ποσό αριθμητικώς και ολογράφως, είναι πληρωτέα με την εμφάνιση αυτής. Η προθεσμία μέσα στην οποία πρέπει ο κομιστής να εμφανίσει την επιταγή για είσπραξη είναι οκτώ ημερολογιακές ημέρες από την ημερομηνία έκδοσης. Η επιταγή μεταβιβάζεται με οπισθογράφηση και δεν αναγράφει την αιτία της πληρωμής. Διαφέρει από τη συναλλαγματική διότι ενώ αυτή είναι κύρια μέσο πίστωσης, η επιταγή αποτελεί μέσο πληρωμής. Διακρίνουμε τα εξής είδη επιταγών:

◆ account cheque or for deposit only cheque = λογιστική επιταγή ή συμψηφιστική επιταγή ή επιταγή γύρου. Φέρει στην εμπρόσθια πλευρά τη μνεία «πληρωτέα σε λογαριασμό» ή στην Αγγλική «for deposit only». Απαγορεύεται να πληρωθεί τοις μετρητοίς και φέρεται μόνο σε πίστωση τραπεζικού λογαριασμού. Δεν προορίζεται για πληρωμή αλλά για τη μεταφορά ποσού με χρέωση του ενός λογαριασμού και πίστωση του άλλου με την προϋπόθεση ότι και οι δύο λογαριασμοί τηρούνται στην ίδια πληρωτήρια τράπεζα

◆ bank cheque = τραπεζική επιταγή. Εκδίδεται από τράπεζα μετά από εντολή του πελάτη που δεν είναι πάντοτε υποχρεωμένος να τηρεί λογαριασμό στην τράπεζα

◆ blank cheque = λευκή επιταγή. Επιταγή στο σώμα της οποίας δεν αναγράφεται το χρηματικό ποσό. Αυτό οφείλεται σε ρητή συμφωνία μεταξύ του εκδότη και του λήπτη για να συμπληρωθεί το ποσό αργότερα. Η παρά τη συμφωνία μονομερής συμπλήρωση του ποσού αποτελεί πλαστογραφία

◆ certified cheque = βεβαιωμένη επιταγή. Πληρώνεται μέσω τραπεζικού λογαριασμού του εκδότη ενώ η τράπεζα εγγυάται την πληρωμή μέχρι ενός συγκεκριμένου ποσού

◆ cheque without cover = ακάλυπτη ή χωρίς αντίκρισμα επιταγή στην περίπτωση που δεν εξοφλήθηκε διότι δεν υπήρχε επαρκές υπόλοιπο στον τραπεζικό λογαριασμό του εκδότη. Χρησιμοποιείται και ο όρος N.S.F Cheque (Not Sufficient Funds). Σε περιπτώσεις που ο εκδότης εκδίδει ακάλυπτες επιταγές κατ' επάγγελμα ή συνήθεια ή οι περιστάσεις τέλεσης τον καθιστούν ιδιαίτερα επικίνδυνο και μετά από έγκληση του κομιστή, επιβάλλεται ποινή φυλάκισης τουλάχιστον ενός έτους

◆ common cheque = κοινή επιταγή που μπορεί να πληρωθεί από τον πληρωτή σε οποιονδήποτε κομιστή

◆ crossed cheque = δίγραμμη επιταγή που φέρει δύο ίσες και παράλληλες γραμμές που περιορίζουν τον αριθμό των πληρωτών. Συγκεκριμένα: **1)** γενική διαγράμμιση (general lining) έχουμε όταν δεν αναγράφεται τίποτα μεταξύ των γραμμών οπότε είναι πληρωτέα σε οποιαδήποτε τράπεζα ή σε πελάτη της ή έχει γραφεί γενικά ο όρος «εις τραπεζίτην» οπότε είναι πληρωτέα μόνο σε τράπεζες και **2)** ειδική διαγράμμιση (special lining) έχουμε όταν αναγράφεται το όνομα συγκεκριμένης τράπεζας, οπότε είναι πληρωτέα μόνο σε αυτήν

- ◆ Outstanding check = εκκρεμής επιταγή. Είναι η επιταγή που δεν έχει εμφανισθεί ακόμα προς πληρωμή στο πιστωτικό ίδρυμα επί του οποίου έχει συρθεί.
- ◆ personalized cheque = προσωποποιημένη επιταγή. Πρόκειται για μια επιταγή που φέρει προεκτυπωμένη επί του σώματος αυτής το όνομα ή/και τον αριθμό του λογιστικού ή φορολογικού μητρώου του εκδότη
- ◆ postal cheque = ταχυδρομική επιταγή. Εκδίδεται από τα ταχυδρομεία για τη μεταφορά κεφαλαίων από τόπο σε τόπο
- ◆ postdated cheque = μεταχρονολογημένη επιταγή. Είναι η επιταγή που φέρει ημερομηνία μεταγενέστερη της έκδοσής της, προσφέρεται σαν ενέχυρο ή προσκομίζεται για πληρωμή πριν την ανωτέρω αναγραφόμενη ημερομηνία. Αυτό συμβαίνει διότι ο εκδότης και ο πληρωτής επιθυμούν να μεταβάλουν την επιταγή από μέσο πληρωμής σε μέσο πίστωσης. Το άρθρο 28 του Νόμου 5960/1933 αναγράφει ότι επιταγή εμφανιζόμενη προς πληρωμή πριν από την ημερομηνία έκδοσης αυτής, είναι πληρωτέα την ημέρα της εμφάνισής της. Ο νόμος, δηλαδή, δεν θεωρεί άκυρη τη μεταχρονολογημένη επιταγή αλλά ανατρέπει το αποτέλεσμα που επιδιώχτηκε, επιβάλλοντας την πληρωμή της την ημέρα της εμφάνισής της και όχι κατ' ανάγκη της σημειωμένης ημερομηνίας έκδοσης. Ο νόμος 1957/1991: ■ δεν απαγορεύει τη χρήση της μεταχρονολογημένης επιταγής αλλά επιτρέπει την αποδοχή αυτής σαν εγγύηση για τη χρηματοδότηση επιχειρήσεων. Για παράδειγμα, έμπορος δικαιούχος αλληλόχρεου λογαριασμού, προσκομίζει για ασφάλεια (εγγύηση) στην τράπεζα επιταγή η οποία πραγματικά εκδόθηκε την 1.4.2006 αλλά φέρει ημερομηνία έκδοσης 1.10.2006. ■ επιβάλλει την είσπραξη τέλους τρία τοις χιλίοις στα πινάκια επιταγών που προσκομίζονται στις τράπεζες για ενέχυρο, είσπραξη και φύλαξη. Πάντως, ορισμένες τράπεζες αρνούνται να εξοφλήσουν μεταχρονολογημένες επιταγές οι οποίες έχουν εκδοθεί από άλλες τράπεζες.
- ◆ private cheque = ιδιωτική επιταγή. Εκδίδεται από ιδιώτη και σύρεται (πληρώνεται) επί του τραπεζικού λογαριασμού αυτού
- ◆ public ή Treasury cheque = επιταγή δημοσίου. Εκδίδεται από το δημόσιο για την εξυπηρέτηση υποχρεώσεων του όπως καταβολή συντάξεων, επιστροφή φόρου, πληρωμή εργολάβων δημοσίων έργων
- ◆ stale dated cheque = έωλος επιταγή, δηλαδή μία επιταγή καθυστερημένης εμφάνισης. Εάν η επιταγή εμφανισθεί προς πληρωμή π.χ έξη μήνες μετά την έκδοσή της, η πληρωτήρια τράπεζα μπορεί να αρνηθεί την πληρωμή της
- ◆ third guarantor cheque = τριτεγγυημένη επιταγή. Το ποσό της πληρωμής ασφαρίζεται ολικά ή μερικά με τριτεγγύηση δηλαδή με την υπογραφή τρίτου προσώπου επί του σώματος της επιταγής
- ◆ traveller's cheque = ταξιδιωτική επιταγή. Εκδίδεται από πιστωτικά ιδρύματα και μεγάλα ταξιδιωτικά πρακτορεία για την εξυπηρέτηση κύρια των τουριστών. Είναι πληρωτέες από οποιαδήποτε ανταποκρίτρια τράπεζα του εκδότη, μεταβιβάζονται με οπισθογράφηση, δεν έχουν ημερομηνία λήξης και είναι άμεσα ρευστοποιήσιμες. Είναι αποδεκτές, επίσης, από ορισμένα καταστήματα για την αγορά ειδών.

Cheque Guarantee Cards = κάρτες εγγύησης επιταγών. Μία επιταγή η εξόφληση της οποίας γίνεται με την επίδειξη μιας τραπεζικής κάρτας η οποία χρησιμεύει σαν εγγύηση αυτής. Χαρακτηριστικό παράδειγμα αποτελεί η ευρωεπιταγή (eurocheque). Αποτελείται από μία εγγυημένη επιταγή που συνοδεύεται από μία τραπεζική κάρτα.

Chicago PMI (Purchasing Managers' Index) = περιφερειακός δείκτης βιομηχανικής δραστηριότητας που εκδίδει στις 10.00 π.μ της τελευταίας εργάσιμης ημέρας κάθε μήνα η Chicago Purchasing Managers Association με βάση απαντήσεις τουλάχιστον 200 στελεχών επιχειρήσεων. Το σημείο αναφοράς είναι ο αριθμός 50. Κάθε επίπεδο κάτω από το 50 δείχνει μία μείωση της βιομηχανικής δραστηριότητας ενώ άνω του 50 σημαίνει επέκταση. Ο δείκτης είναι το σύνολο επτά επί μέρους δεικτών που αφορούν τις νέες παραγγελίες, την παραγωγή, τους χρόνους παράδοσης των προμηθειών, τη σώρευση των καθυστερήσεων παράδοσης βιομηχανικών προϊόντων, τα αποθέματα, τις τιμές και την απασχόληση.

Chief Accounting Officer, CAO = είναι τυπικά υπεύθυνος για την εποπτεία της λογιστικής λειτουργίας της επιχείρησης όπως τη σύνταξη των ισολογισμών, των αποτελεσμάτων χρήσεως και των λογιστικών καταστάσεων ενώ συμμετέχει σε συσκέψεις για τη χρηματοοικονομική και διαχειριστική πολιτική και τις συνέπειες των προτεινομένων πολιτικών

στα λογιστικά αποτελέσματα της επιχείρησης. Αναφέρεται στο ανώτατο εκτελεστικό στέλεχος (CEO) και στο διοικητικό συμβούλιο.

Chief Administrative Officer, CAO = ανώτατο διοικητικό στέλεχος. Είναι υπεύθυνος για τη διοικητική διαχείριση της επιχείρησης και ιδιαίτερα τις καθημερινές πράξεις και συναλλαγές. Αναφέρεται στο ανώτατο εκτελεστικό στέλεχος (CEO). Σε ορισμένες, όμως, εταιρίες είναι το ανώτατο στέλεχος και συνήθως φέρει τον τίτλο του προέδρου.

Chief Analytics Officer, CAO = ανώτατος αναλυτής. Είναι υπεύθυνος για την ανάλυση των οικονομικών, στατιστικών, εμπορικών και χρηματοοικονομικών στοιχείων ενός οργανισμού ή εταιρίας και αναφέρεται στο ανώτατο εκτελεστικό στέλεχος (CEO). Ειδικότερα, εισηγείται την πολιτική για την υποδομή και την προοπτική της επιχείρησης και τις απαιτούμενες βελτιώσεις με βάση τη στατιστική ανάλυση, την πολιτική των πωλήσεων, τη χρηματοοικονομική διαχείριση και τις καθημερινές συναλλαγές.

Chief Compliance Officer, CCO = ανώτατο στέλεχος υπεύθυνο για τη συμμόρφωση της επιχείρησης με τους εποπτικούς και λογιστικούς κανόνες ή άλλους σχετικούς τομείς όπως π.χ τη συμμόρφωση με τη νομοθεσία για την καταπολέμηση της νομιμοποίησης του βρώμικου χρήματος (money laundering) ή την αποφυγή πολιτικής αθέμιτου ανταγωνισμού. Επιπρόσθετα, μπορεί να είναι αρμόδιο και για τη συμμόρφωση των στελεχών και των υπαλλήλων με τις εσωτερικές πολιτικές και διαδικασίες της επιχείρησης. Εποπτεύει ή συνεργάζεται με τα τμήματα εφαρμογής των κανονιστικών και εποπτικών διατάξεων και το τμήμα εσωτερικής επιθεώρησης της επιχείρησης. Αναφέρεται στο ανώτατο εκτελεστικό στέλεχος της επιχείρησης (CEO) ή σε ορισμένες χώρες απ' ευθείας στο διοικητικό συμβούλιο.

Chief Executive Officer, CEO = το ανώτατο στέλεχος μιας επιχείρησης με διοικητικές και εκτελεστικές αρμοδιότητες. Ο όρος αναφέρεται στον πρόεδρο του διοικητικού συμβουλίου ή στον πρόεδρο της εταιρίας ο οποίος εισηγείται τη στρατηγική διαχείρισης και είναι υπεύθυνος για όλες τις δραστηριότητες και την πορεία της εταιρίας. Σε ορισμένες μεγάλες εταιρίες και οργανισμούς υπάρχουν δύο ξεχωριστά όργανα: ένα εκτελεστικό (executive board) για την καθημερινή διεξαγωγή των εργασιών και ένα εποπτικό (supervisory board) για ελεγκτικούς σκοπούς. Στην περίπτωση αυτή ο CEO προεδρεύει του executive board ενώ του supervisory board προεδρεύει άλλο πρόσωπο το οποίο ονομάζεται chairman.

Chief Financial Officer, CFO = ο επικεφαλής της χρηματοοικονομικής διαχείρισης μιας επιχείρησης. Είναι υπεύθυνος για το χρηματοοικονομικό προγραμματισμό, τις προβλέψεις, την τήρηση των σχετικών στοιχείων, τη στατιστική πληροφόρηση, τις εκθέσεις και τις αναφορές και τη διαχείριση των χρηματοπιστωτικών κινδύνων. Αναφέρεται στο ανώτατο εκτελεστικό στέλεχος της επιχείρησης (CEO) και συνήθως είναι μέλος του διοικητικού συμβουλίου της επιχείρησης. Σε ορισμένες περιπτώσεις ο CFO ταυτίζεται με τον λογιστικό υπεύθυνο της επιχείρησης, σε άλλες, όμως, όχι.

Chief Information Officer, CIO = ανώτατο στέλεχος αρμόδιο για τα συστήματα πληροφορικής μιας επιχείρησης. Αναφέρεται στο ανώτατο εκτελεστικό στέλεχος της επιχείρησης (CEO), και λαμβανομένης υπόψη του σημαντικού ρόλου της πληροφορικής στη σημερινή εποχή, συμπράττει μαζί του για την υποστήριξη και την υλοποίηση των στρατηγικών στόχων της επιχείρησης. Εξετάζει και αναλύει την υπάρχουσα δομή των συστημάτων ηλεκτρονικών υπολογιστών και εισηγείται τον εκσυγχρονισμό και την επέκταση των εφαρμογών σε νέα προϊόντα και λειτουργικότητες όπως την προώθηση των πωλήσεων και την επικοινωνιακή πολιτική εντάσσοντας τα πεδία αυτά στους γενικότερους στόχους της επιχείρησης και ιδιαίτερα στην αύξηση των κερδών αυτής. Στην πράξη αναθέτει συγκεκριμένα έργα πληροφορικής σε εξειδικευμένα στελέχη και εποπτεύει την πρόοδο των έργων, την τήρηση του προϋπολογισμού αυτών και την προσαρμογή τους στις σύγχρονες απαιτήσεις της αγοράς και των πελατών. Παράλληλα, επιδιώκει με βάση πάντα τη σχέση κόστους – οφέλους την απόκτηση συγκριτικού πλεονεκτήματος στα πλαίσια του ανταγωνισμού. Για το λόγο αυτό, εισηγείται την αύξηση των πωλήσεων μέσω του διαδικτύου με τη βελτίωση του διαδικτυακού τόπου της επιχείρησης.

Chief Legal Officer, CLO = ανώτατος νομικός σύμβουλος. Είναι δικηγόρος που προϊστάται της νομικής υπηρεσίας της επιχείρησης και μπορεί να φέρει το βαθμό του διευθυντή αν και

ορισμένες φορές είναι και μέλος του διοικητικού συμβουλίου και αναφέρεται σε αυτό ή και στο ανώτατο εκτελεστικό στέλεχος της επιχείρησης (CEO). Στην περίπτωση αυτή απαιτείται να έχει και διοικητικά προσόντα και να αναλαμβάνει πρωτοβουλίες για την έγκαιρη προσαρμογή σε νέες νομικές ρυθμίσεις στο εσωτερικό και στο εξωτερικό όπως για παράδειγμα στην Ευρωπαϊκή Ένωση ή στα πλαίσια του Παγκόσμιου Οργανισμού Εμπορίου. Συμβουλεύει τα διευθυντικά στελέχη της επιχείρησης επί νομικών θεμάτων και ιδιαίτερα για τη συμμετοχή σε συγχρηματοδοτούμενα επενδυτικά προγράμματα που αυξάνουν την προστιθέμενη αξία και τελικά τα κέρδη της επιχείρησης.

Chief Marketing Officer, CMO = ανώτατο στέλεχος για την προώθηση των πωλήσεων. Συνήθως αναφέρεται στο ανώτατο εκτελεστικό στέλεχος της επιχείρησης (CEO) και είναι υπεύθυνο για τη διαχείριση των πωλήσεων, την ανάπτυξη προϊόντων, τη διαχείριση των διαύλων διανομής, τις δημόσιες σχέσεις και την επικοινωνία με τους πελάτες. Προβαίνει σε έρευνα αγοράς και εισηγείται την ανάπτυξη των δομών της επιχείρησης για την καλύτερη εξυπηρέτηση των πελατών όπως βελτιώσεις των πληροφοριακών συστημάτων, δημιουργία και ανάπτυξη του διαδικτυακού τόπου της επιχείρησης και τη διάθεση των αναγκαίων υλικών και ανθρώπινων πόρων για την επίτευξη του στόχου της προώθησης των πωλήσεων.

Chief Operating Officer, COO = ανώτατο εκτελεστικό λειτουργικό στέλεχος μιας επιχείρησης που είναι αρμόδιο για την καθημερινή (day-to-date) λειτουργία στα πλαίσια της στρατηγικής που χαράσσει το διοικητικό συμβούλιο. Τα καθήκοντα αυτά μπορεί να ανατίθενται στον πρόεδρο του Δ.Σ ή συνήθως στον εκτελεστικό αντιπρόεδρο. Είναι υπεύθυνος για τη διαχείριση των πράξεων και των συναλλαγών σε επίπεδο στρατηγικής, τακτικής και βραχυπρόθεσμης πολιτικής. Εισηγείται για την ανάπτυξη, το σχεδιασμό, τη λειτουργία και τη βελτίωση των μηχανογραφικών συστημάτων και των μηχανών που σχεδιάζουν και παράγουν τα προϊόντα ή προσφέρουν τις υπηρεσίες της επιχείρησης. Εισηγείται στο ανώτατο εκτελεστικό στέλεχος (CEO) τις απαιτούμενες προϋποθέσεις για την παραγωγή όπως π.χ το αναγκαίο προσωπικό και τα μηχανήματα ενώ οργανώνει τους πόρους και τις ευκολίες που του διατίθενται για την επιτυχία των στόχων της επιχείρησης. Μετρά την αποδοτικότητα και την αποτελεσματικότητα του προσωπικού και των υλικών πόρων και εισηγείται στον CEO και το διοικητικό συμβούλιο σχετικά μέτρα πολιτικής.

Chief Strategy Officer, CSO = ανώτατο στέλεχος για τη στρατηγική της επιχείρησης. Αναφέρεται στο ανώτατο εκτελεστικό στέλεχος (CEO) με το οποίο συνεργάζεται στενά για την επίτευξη των στόχων της επιχείρησης. Πρόκειται για έμπειρο στέλεχος που α) εισηγείται και υλοποιεί τη στρατηγική της επιχείρησης για κάθε επιχειρηματική μονάδα αυτής ώστε όλοι οι υπάλληλοι, οι συνεταίροι και αυτοί που αναλαμβάνουν να εκτελέσουν έργα για λογαριασμό της επιχείρησης να κατανοούν τους εταιρικούς σκοπούς και στόχους β) παρακολουθεί την εφαρμογή της στρατηγικής ώστε να παράγονται άμεσα οφέλη και κέρδη και γ) εισηγείται την άμεση λήψη αποφάσεων για την προσαρμογή της στρατηγικής επιχείρησης στις νέες μεταβαλλόμενες ανάγκες της αγοράς ώστε να μη μειωθεί αλλά να αυξηθεί το μερίδιο των πωλήσεων στα πλαίσια του ανταγωνισμού.

Chief Technical Officer, CTO = ανώτατος τεχνικός σύμβουλος της επιχείρησης. Είναι υπεύθυνος για την εισαγωγή νέων τεχνολογιών και τη βελτίωση της τεχνικής και πληροφοριακής υποδομής. Για το λόγο αυτό, εποπτεύει όχι μόνο την τεχνική υπηρεσία και τα τμήματα των μηχανών παραγωγής αλλά και τη διεύθυνση πληροφορικής της επιχείρησης. Επόμενα, το ανώτατο στέλεχος που είναι αρμόδιο για τα συστήματα πληροφορικής (Chief Information Officer) αναφέρεται σε αυτόν. Ο ίδιος λογοδοτεί και εισηγείται πολιτικές στο ανώτατο εκτελεστικό στέλεχος της επιχείρησης (CEO). Ο ρόλος του CTO είναι ιδιαίτερα σημαντικός σε εταιρίες νέων τεχνολογιών και σε επιχειρήσεις που αναλαμβάνουν μεγάλα δημόσια και ιδιωτικά έργα.

Chinese wall = σινικό τείχος. Ο όρος χρησιμοποιείται σε μία τράπεζα ή μία επενδυτική εταιρία για να υποδηλώσει τον πλήρη οργανωτικό, φυσικό και τοπικό διαχωρισμό λειτουργίας μεταξύ υπηρεσιών ή τμημάτων προκειμένου να μη διαρρεύσουν εμπιστευτικές πληροφορίες από τη μία υπηρεσιακή μονάδα στην άλλη και αποφευχθεί η παράνομη χρήση της εσωτερικής πληροφόρησης. Εάν οι κρίσιμες μονάδες ευρίσκονται μέσα στην ίδια Διεύθυνση, συνήθως η εποπτεία τους ανατίθεται σε διαφορετικό Υποδιευθυντή. Ο όρος επίσης σημαίνει και το φράγμα μεταξύ των διαπραγματευτών (traders, dealers) και των υπευθύνων της

επενδυτικής τραπεζικής (investment bankers) της ίδιας τράπεζας προκειμένου και πάλι να αποφεύγεται η διαρροή εμπιστευτικής εσωτερικής πληροφόρησης (inside information). Επιπρόσθετα, σινικό τείχος πρέπει να υπάρχει μεταξύ της Διεύθυνσης Εταιρικής Χρηματοδότησης (Corporate Finance) και της Διεύθυνσης Διαχείρισης Κεφαλαίων (Fund Management). Εάν π.χ οι διαχειριστές κεφαλαίων πληροφορούνταν ότι η πρώτη Διεύθυνση έχει οριστεί σύμβουλος σε εξαγορά ή συγχώνευση επιχειρήσεων, θα σπεύσουν να εκμεταλλευθούν την πληροφορία και να πωλήσουν μετοχές της εξαγοράζουσας εταιρίας διότι εκτιμούν ότι η μετοχή της θα πέσει ή το αντίστροφο δηλαδή να αγοράσουν εάν εκτιμούν ότι η τιμή μίας εκ των δύο μετοχών θα ανέβει.

Chip = πλακίδιο ολοκληρωμένου κυκλώματος. Ένα κύκλωμα πάνω σε ένα υπόστρωμα από πυρίτιο. Αποτελείται από χιλιάδες τρανζίστορες και άλλα ηλεκτρονικά εξαρτήματα.

Chip card = είναι γνωστή σαν κάρτα ολοκληρωμένου κυκλώματος (integrated circuit card, IC card) ή σαν έξυπνη κάρτα (smart card). Μία κάρτα που ενσωματώνει ένα ή περισσότερα ηλεκτρονικά πλακίδια ή ολοκληρωμένα κυκλώματα για την ταυτοποίηση, την αποθήκευση στοιχείων ή για ειδικούς σκοπούς όπως την επικύρωση του προσωπικού αριθμού αναγνώρισης (PIN).

Classic and Electron Card = κλασική και ηλεκτρονική κάρτα. Αποτελούν είδη της πιστωτικής κάρτας που συνήθως πλην των τυπικών διευκολύνσεων προσφέρουν στον κάτοχο αυτής αυξημένα πιστωτικά όρια, ευελιξία στα μέσα πληρωμής, ασφαλιστική κάλυψη αγορών (shopping protection), ταξιδιωτική ασφάλιση εάν το εισιτήριο έχει αποκτηθεί μέσω της κάρτας και αποζημίωση χρεωστικού υπολοίπου σε περίπτωση σοβαρού ατυχήματος.

Classical Global Note, CGN = βλέπε όρο Global bonds.

Clean credit = καθαρή πίστωση. Πρόκειται για εντολή πληρωμής στον δικαιούχο ορισμένου ποσού έναντι υπογραφής απόδειξης και δεν έχει καμία σχέση με την ενέγγυα πίστωση.

Clean price = καθαρή τιμή. Η τιμή της συναλλαγής αφαιρουμένης κάθε έκπτωσης και δεδουλευμένου και μη εισέτι πληρωτέου τόκου αλλά περιλαμβανομένου κάθε κόστους που ενσωματώνεται στην τιμή.

Clearing House = γραφείο συμψηφισμού. Ένας οργανισμός που εξασφαλίζει το συμψηφισμό των πιστωτικών και χρεωστικών θέσεων μεταξύ των συμμετεχόντων. Συνήθως, οι άμεσα συμμετέχοντες είναι πιστωτικά ιδρύματα ενώ οι υπόλοιποι συμμετέχουν με έμμεσο τρόπο δηλαδή μέσω πιστωτικών ιδρυμάτων. Ένα γραφείο συμψηφισμού έχει σαν αντικείμενο το συμψηφισμό θέσεων από εντολές διακανονισμού επιταγών αλλά και άλλων χρηματοπιστωτικών μέσων.

Clearstream = εταιρεία διεθνών συμψηφισμών και διακανονισμών επί χρεογράφων και ιδιαίτερα ευρωομολόγων. Ιδρύθηκε το 1970 με έδρα το Λουξεμβούργο και έφερε το όνομα CEDEL. Το 2000 μετονομάστηκε σε Clearstream μετά από τη συγχώνευσή της με το Deutsche Börse Clearing AG και αποτελεί στο εξής θυγατρική εταιρία του Deutsche Börse Group. Μετά τη συγχώνευση οι κύριες δραστηριότητες της Clearstream σε περίπου 2.500 πελάτες είναι: α) ο διακανονισμός (παράδοση χρεογράφων έναντι πληρωμής) και η επιμέλεια χρεογράφων (διαχείριση, φύλαξη και διοίκηση χρεογράφων σε κατάθεση) β) χρηματοδότηση χρεογράφων των διεθνών αγορών, δανεισμός χρεογράφων γ) υπηρεσίες φορολογικών διαδικασιών δ) διαχείριση εγγυοδοτικών στοιχείων (collateral management).

Client = πελάτης. Στην πληροφορική σημαίνει κάθε Η/Υ ή ένα πρόγραμμα Η/Υ που αναζητεί δεδομένα ή υπηρεσίες από άλλο Η/Υ. Ένας σταθμός εργασίας (PC workstation) ο οποίος αναζητεί ένα φάκελο από ένα διακομιστή (server) είναι πελάτης του διακομιστή. Ο προσωπικός υπολογιστής που αναζητεί δεδομένα από το διαδίκτυο είναι πελάτης του διαδικτύου. Ο Η/Υ που παρέχει τα δεδομένα ή τις υπηρεσίες καλείται host (host PC, host server, host Internet).

Client / Server architecture = αρχιτεκτονική πελάτη – διακομιστή. Πρόκειται για ένα δίκτυο που αποτελείται από ένα μεγάλης μνήμης κεντρικό υπολογιστή (διακομιστής, server) με τον

οποίο συνδέονται πολλοί προσωπικοί Η/Υ (clients). Οι πελάτες επεξεργάζονται τα στοιχεία, τα οποία στη συνέχεια αποθηκεύονται στη μνήμη του διακομιστή. Οι πελάτες έχουν πρόσβαση σε αυτή και μπορούν να ανακτήσουν στοιχεία που τους είναι αναγκαία τη δεδομένη στιγμή.

Close a position = κλείσιμο μιας ανοικτής θέσης. Η εξάλειψη μιας επένδυσης από ένα χαρτοφυλάκιο με την πώληση μιας long position ή την κάλυψη με αγορά μιας short position.

Closed-end fund, CEF = κλειστό επενδυτικό κεφάλαιο. Είναι μία εταιρία επενδύσεων χαρτοφυλακίου με σταθερό κεφάλαιο. Σε αντίθεση με τα αμοιβαία κεφάλαια, οι επενδυτές συνήθως δεν κατέχουν μερίδια του χαρτοφυλακίου αλλά μετοχές της εταιρίας που διαχειρίζεται το χαρτοφυλάκιο. Επιπρόσθετα, το CEF δεν είναι υποχρεωμένο να εξαγοράσει τη συμμετοχή των επενδυτών όταν οι τελευταίοι υποβάλλουν αίτηση ρευστοποίησης. Σε ορισμένες χώρες, δεν επιτρέπεται η διανομή της συμμετοχής σε ένα CEF με δημόσια προσφορά. Στην περίπτωση που υφίσταται σχετική δευτερογενής αγορά, οι επενδυτές μπορούν να ρευστοποιήσουν τη συμμετοχή τους σε αυτή.

Close-end credit = είδος πίστωσης στην οποία ο δανειστής, στο χρόνο που αυτή παρατείνεται για πρώτη φορά, περιορίζει το ποσό της πίστωσης σε ένα συγκεκριμένο ποσό, καθορίζει τη διάρκεια του χρόνου για την αποπληρωμή και το ποσό κάθε δόσης.

Close links = στενοί δεσμοί. Είναι η κατάσταση στην οποία δύο ή περισσότερα φυσικά ή νομικά πρόσωπα συνδέονται με: α) με σχέση συμμετοχής δηλαδή με κατοχή, άμεσα ή μέσω ελέγχου, του 20% ή περισσότερο του κεφαλαίου της επιχείρησης ή των δικαιωμάτων ψήφου και β) σχέση ελέγχου δηλαδή με σχέση μητρικής και θυγατρικής επιχείρησης ή παρόμοια σχέση μεταξύ νομικού ή φυσικού προσώπου και μιας επιχείρησης.

CLS = βλέπετε όρο «Continuous Linked Settlement».

Clustering = τεχνική συσπείρωσης Η/Υ. Όρος της πληροφορικής που σημαίνει τον συνδυασμό σε ένα κύριο Η/Υ ή διακομιστή (server) πολλών λειτουργικότητων ή η σύνδεση δύο ή περισσότερων Η/Υ ή servers σε ένα σύνολο υπολογιστών για παράλληλη παραγωγή, αύξηση της ασφάλειας και της απόδοσης. Ένας ενιαίος διακομιστής cluster μπορεί να αποτελείται από δύο υποσυστήματα (sub-servers). Το ένα να υποστηρίζει τη βάση δεδομένων (database sub-server) και το άλλο τα υπόλοιπα προγράμματα (application sub-server). Σε περίπτωση που ο ένας sub-server τεθεί λόγω βλάβης εκτός λειτουργίας, η δραστηριότητα αυτού μεταφέρεται στον άλλο sub-server και με τον τρόπο αυτό διασφαλίζεται η αδιάλειπτη λειτουργία του συστήματος μέχρι να αποκατασταθεί η βλάβη. Δύο ή περισσότεροι υπολογιστές ή servers μπορούν επίσης να ενωθούν σε ενιαίο λειτουργικό σύνολο όχι μόνο για λόγους ασφάλειας αλλά και για να προσδώσουν μεγαλύτερη αξιοπιστία και ταχύτητα στο ενιαίο σύστημα.

CME Group (Chicago Mercantile Exchange Group) = το νέο χρηματιστήριο εμπορευμάτων, αγροτικών προϊόντων και παραγώγων που προέκυψε το 2007 από τη συγχώνευση (merger) των δύο χρηματιστηρίων εμπορευμάτων του Σικάγου και το 2008 από την εξαγορά του NYMEX:

1) Chicago Mercantile Exchange Holdings Inc.®, CME. Ιδρύθηκε το 1898 με την ονομασία Chicago Butter and Egg Board και μετονομάστηκε το 1919 σε Chicago Mercantile Exchange. Ήταν ένας μη κερδοσκοπικός οργανισμός με ιδιοκτήτες τα μέλη του. Αρχικά διαπραγματευόταν συμβόλαια μελλοντικής εκπλήρωσης επί γεωργικών προϊόντων. Στη συνέχεια επεκτάθηκε και σε άλλα εμπορεύματα. Συνέλεγε και διένειμε πληροφορίες για την αγορά των παραγώγων, διέθετε μηχανισμό εκκαθάρισης των συναλλαγών επί παραγώγων και ενίσχυε τις πρακτικές ορθής διαπραγμάτευσης. Παράγωγα, που συνήθως τύγχαναν διαπραγμάτευσης στο CME ήσαν τα συμβόλαια μελλοντικής εκπλήρωσης (futures) και τα συμβόλαια δικαιωμάτων προαίρεσης επί συμβολαίων μελλοντικής εκπλήρωσης (options on futures). Τα κύρια προϊόντα που προσέφερε ήσαν τα επιτόκια, οι δείκτες μετοχών όπως ο OTC 250 industrial stock price index και ο S & P 100 and 500 index, συνάλλαγμα και αγροτικά εμπορεύματα. Το 2006, ο όγκος των συναλλαγών ανήλθε σε 1,406 δισεκατομμύρια συμβόλαια αξίας 827 τρισεκατομμυρίων δολαρίων.

2) Chicago Board of Trade, CBOT®. Ιδρύθηκε το 1848 και ήταν ένα σημαντικό χρηματιστήριο συμβολαίων μελλοντικής εκπλήρωσης (futures) και συμβολαίων δικαιωμάτων προαίρεσης επί συμβολαίων μελλοντικής εκπλήρωσης (options on futures). Περισσότεροι από 3.600 μέλη/μέτοχοι διαπραγματεύονταν 50 διαφορετικά προϊόντα futures και options. Το 2006, ο όγκος των συναλλαγών έφθασε τα 805.884.000 συμβόλαια. Αρχικά στο CBOT γινόταν διαπραγμάτευση μόνο γεωργικών προϊόντων. Στη συνέχεια, περιελήφθησαν μη αποθηκεύσιμα γεωργικά προϊόντα και μη αγροτικά προϊόντα όπως μέταλλα (χρυσός, άργυρος), χρηματοπιστωτικά προϊόντα και δεικτοποιημένα μετοχικά προϊόντα.

• Την 9.7.2007 ανακοινώθηκε ότι οι μέτοχοι των δύο χρηματιστηρίων του Σικάγο ενέκριναν τη συγχώνευση αυτών μέσω της αποδοχής της πρότασης εξαγοράς που υποβλήθηκε από το CME αξίας 11,6 δισεκατομμυρίων δολαρίων. Το CME Group προέβη σε εναρμόνιση των διαδικαστικών ρυθμίσεων των δύο συγχωνευθέντων χρηματιστηρίων. Η πρώτη ομάδα των αλλαγών άρχισε να ισχύει την 29 Νοεμβρίου 2007. Το νέο χρηματιστήριο εμπορευμάτων και χρηματοπιστωτικών προϊόντων ήταν το μεγαλύτερο του είδους του στον κόσμο.

3) New York Mercantile Exchange, NYMEX. Τη 17.3.2008 ανακοινώθηκε ότι το CME Group, προκειμένου να επεκτείνει τη δραστηριότητά του στα προθεσμιακά συμβόλαια του πετρελαίου και του φυσικού αερίου, εξαγόρασε το χρηματιστήριο εμπορευμάτων της Νέας Υόρκης NYMEX. Το CME Group θα καταβάλει στους μετόχους του NYMEX 0,1323 των μετοχών της συν 36 δολάρια σε μετρητά για κάθε μετοχή του NYMEX. Οι μέτοχοι του NYMEX θα ελέγχουν μετά την εξαγορά το 19% της νέας εταιρίας. Ήδη είχε αναπτυχθεί, πριν την εξαγορά μία συνεργασία μεταξύ των δύο χρηματιστηρίων εμπορευμάτων. Τα συμβόλαια του NYMEX διαπραγματεύονταν στην ηλεκτρονική πλατφόρμα Globex του CME.

COBOL, Common Business-Oriented Language = κοινή γλώσσα προγραμματισμού για επιχειρηματικές εφαρμογές. Μία υψηλού επιπέδου γλώσσα προγραμματισμού Η/Υ σχεδιασμένη κύρια για την ανάπτυξη επιχειρηματικών, εμπορικών, χρηματοπιστωτικών και διοικητικών εφαρμογών για εταιρίες και κυβερνήσεις. Δημιουργήθηκε το 1959 στο κέντρο πληροφορικής του Πανεπιστημίου της Πενσυλβάνιας και αναπτύχθηκε στη συνέχεια από το υπουργείο άμυνας των ΗΠΑ. Στις αρχές της δεκαετίας του 1990 αποφασίσθηκε να προστεθεί ο προσανατολισμός του αντικειμένου (object-orientation) στην επόμενη έκδοση που κατέστη διαθέσιμη το 2002.

Co-branded card = χρεωστική ή πιστωτική κάρτα που εκδίδεται από κοινού α) από μία τράπεζα ή άλλη εταιρία μέσω των πληρωμών και β) από μία επιχείρηση. Συνήθως χρησιμοποιείται για την αγορά από τον κάτοχο προϊόντων και υπηρεσιών της επιχείρησης μη αποκλειόμενης της χρήσης της και για άλλες αγορές. Η εξόφληση του λογαριασμού γίνεται μέσω της εταιρίας καρτών ή με χρέωση τραπεζικού λογαριασμού του πελάτη ή με μετάβαση στην τράπεζα. Με τον τρόπο αυτό ωφελούνται και οι δύο: α) η επιχείρηση διότι η κάρτα της αποκτά κύρος με τη συνέκδοση από μία τράπεζα ή εταιρία καρτών και β) η τράπεζα από την προμήθεια που εισπράττει και τη διείσδυση που αποκτά στο πελατολόγιο της επιχείρησης.

Collar = 1) ένας συνδυασμός αγοράς ενός cap (σύμβαση κυμαινόμενου επιτοκίου όπου σε περιοδικές ημερομηνίες πληρωμών ο υπόχρεος πληρώνει τη διαφορά μεταξύ του επιτοκίου της αγοράς και ενός ειδικού ανωτάτου ορίου επιτοκίου και μόνο στην περίπτωση που η διαφορά αυτή είναι θετική) και ταυτόχρονα μιας πώλησης ενός floor (σύμβαση κυμαινόμενου επιτοκίου που εγγυάται ένα ελάχιστο επιτόκιο απόδοσης έστω και εάν το προσδιορισθέν στη σύμβαση κυμαινόμενο επιτόκιο πέσει στην αγορά κάτω από το επίπεδο αυτό)

2) ένα ανώτερο και ένα κατώτερο όριο επιτοκίου σε ένα χρεόγραφο κυμαινόμενου επιτοκίου (Floating-Rate Note, FRN) ή σε ένα ενυπόθηκο ομόλογο κυμαινόμενου επιτοκίου (Adjustable-Rate Mortgage, ARM). Τα όρια προσδιορίζονται στους όρους της έκδοσης των χρεογράφων και σημαίνουν ότι εάν τα επιτόκια της αγοράς υπερβούν τα όρια αυτά, ο εκδότης θα πληρώσει μόνο το επιτόκιο του ανώτερου και κατώτερου ορίου αντίστοιχα

3) ένα call option και ένα long put option αγοράζονται έναντι μιας προηγούμενης κατεχόμενης θέσης long stock. Τα ανωτέρω συμβόλαια δικαιωμάτων προαίρεσης (options) μπορούν να έχουν την ίδια τιμή εξάσκησης του δικαιώματος ή διαφορετική τιμή και η λήξη μπορεί να είναι η ίδια ή όχι.

4) σε ένα εγγυημένο ενυπόθηκο ομόλογο (Collateralised Mortgage Obligation, CMO) το collar είναι το επίπεδο στο οποίο ορισμένες μεταβλητές απόδοσης, όπως το yield και η μέση διάρκεια της ζωής του ομολόγου, είναι εγγυημένες να παραμείνουν.

Collateral = ασφάλεια ή εγγύηση. Στοιχεία ενεργητικού, όπως μετρητά (cash collateral), ομόλογα (bond collateral), μετοχές, δάνεια κλπ. που κατατίθενται σαν ενέχυρο για την εξόφληση βραχυπρόθεσμων δανείων. Η εγγυοδότηση (collateralisation) είναι ένα μέτρο εξουδετέρωσης ή περιορισμού του κινδύνου. Απαιτείται από τις κεντρικές τράπεζες του ΕΣΚΤ για τις πράξεις παροχής ρευστότητας προς τα πιστωτικά ιδρύματα. Σε περίπτωση αποπληρωμής του δανείου το ενέχυρο επιστρέφεται στα πλαίσια της συμφωνίας επαναγοράς, ενώ στην περίπτωση μη επιστροφής του δανείου το collateral αποτελεί αντικείμενο πλειστηριασμού προκειμένου να ικανοποιηθεί ο δανειστής. Ειδικότερα σαν χρηματοοικονομική ασφάλεια (financial collateral) ορίζεται κάθε χρηματοροπή μέσω της οποίας ασφαλιζεται μια χρηματοοικονομική συναλλαγή, είτε με δέσμευση είτε με μεταβίβαση της κυριότητας με στόχο να μειωθεί ο πιστωτικός κίνδυνος.

Collateral systems = συστήματα παροχής ασφαλειών (εγγυήσεων). Διακρίνουμε:

α) pooling system: σύστημα συγκέντρωσης των ασφαλειών, σύμφωνα με το οποίο οι αντισυμβαλλόμενοι ανοίγουν ένα λογαριασμό όπου καταθέτουν περιουσιακά στοιχεία για να τα χρησιμοποιήσουν σαν ασφάλεια στις συναλλαγές τους με την κεντρική τράπεζα

β) earmarking system: σύστημα εξειδίκευσης ασφαλειών όπου οι κεντρικές τράπεζες παρέχουν ρευστότητα έναντι περιουσιακών στοιχείων που αντιστοιχίζονται προς κάθε επί μέρους συναλλαγή.

Δηλαδή στο συγκεντρωτικό σύστημα μπορούν να χρησιμοποιηθούν οποιεσδήποτε ασφάλειες από τη δεξαμενή αυτών για μια συγκεκριμένη συναλλαγή ενώ στο σύστημα εξειδίκευσης χρησιμοποιείται μόνο συγκεκριμένη ασφάλεια.

Collateralised Debt Obligation (CDO) = εγγυημένο χρεωστικό ομόλογο. Ένα ομόλογο του οποίου η αποπληρωμή είναι εγγυημένη (collateralised) με βάση μια δεξαμενή από περιουσιακά στοιχεία όπως εταιρικά ομόλογα και ιδιαίτερα στεγαστικά ομόλογα ασφαλισμένα με υποθήκη ή στεγαστικά δάνεια υψηλού κινδύνου (sub-prime mortgage loans), άλλα απλά και μοχλευμένα δάνεια ή άλλα χρεόγραφα. Επόμενα, τα CDOs διακρίνονται σε πολλά τμήματα (tranches) που έχουν διαφορετική πιστοληπτική διαβάθμιση. Ορισμένα από αυτά, όπως τα ασφαλισμένα από στεγαστικά δάνεια υψηλού κινδύνου ενέχουν μεγάλο κίνδυνο και η μη αποπληρωμή τους μπορεί να οδηγήσει ενίοτε σε μερική αποσταθεροποίηση τις αγορές. Το 2006, στην αγορά των ΗΠΑ εκδόθηκαν CDOs συνολικής αξίας 503 δισεκατομμυρίων δολαρίων.

Collateralised Loan Obligation (CLO) = εγγυημένο δανειακό ομόλογο. Ένα ομόλογο του οποίου η αποπληρωμή είναι εγγυημένη (collateralised) από μία δεξαμενή εμπορικών ή προσωπικών δανείων του εκδότη. Ένας εξουσιοδοτημένος μεσολαβητής μεταφέρει το collateral σε μια εταιρία περιορισμένου σκοπού (Special Purpose Vehicle, SPV, βλέπε όρο) η οποία εισπράττει τις πληρωμές και τις αποδίδει στους δικαιούχους. Τα ομόλογα αυτής της κατηγορίας αποτελούν χρεόγραφα από τιτλοποίηση και εκδίδονται με σχήμα διαφόρων σειρών έκδοσης (tranches). Τα χρηματοδοτικά ιδρύματα υποστηρίζουν την εξόφληση αυτής της μορφής χρεογράφου με το προϊόν της είσπραξης από την αποπληρωμή δανείων. Τα CLOs επιτρέπουν στις τράπεζες να μειώσουν τις κανονιστικές κεφαλαιακές απαιτήσεις με την πώληση μεγάλων τμημάτων του εμπορικού τους χαρτοφυλακίου στις διεθνείς αγορές μειώνοντας με τον τρόπο αυτό τους κινδύνους που συνδέονται με το δανεισμό.

Collateralised Mortgage Obligation (CMO) = ομόλογο που φέρει σαν ασφάλεια ένα ενυπόθηκο στεγαστικό ομόλογο (mortgage-backed security). Είναι ένα είδος ενυπόθηκου ομολόγου (MBS) που υποστηρίζεται από μία δεξαμενή ενυπόθηκων δανείων ή pass through securities (βλέπε όρο). Το CMO έχει καθορισμένη λήξη από 15 έως 30 ετών. Μπορεί να εξαλείψει τον κίνδυνο προπληρωμής/προεξόφλησης (prepayment risk) διότι κάθε ομόλογο διαιρείται σε κατηγορίες λήξεων που πληρώνονται σε σειρά. Σαν αποτέλεσμα έχουν μικρότερη απόδοση από τα άλλα MBS. Πληρώνει τους τόκους και το κεφάλαιο κάθε μήνα. Λαμβανομένης υπόψη και της μεγάλης διάρκειας της λήξης, ο κάτοχος συνήθως δεν το διακρατεί μέχρι τη λήξη αλλά εφόσον διαμορφωθεί συμφέρουσα τιμή στη δευτερογενή αγορά το πωλεί για να αποκομίσει κεφαλαιακό κέρδος και να αποκτήσει ρευστότητα. Επόμενα, το είδος αυτό της επένδυσης προτιμάται κύρια από τους επενδυτές εισοδήματος που δεν ενδιαφέρονται για βραχυχρόνιες κερδοσκοπικές κινήσεις.

Collateral substitution = υποκατάσταση ασφάλειας. Επιτρέπεται στη διάρκεια του δανείου εφόσον προβλέπεται από τη σύμβαση. Πιο συνήθης περίπτωση είναι η αντικατάσταση ενός χρεογράφου που έχει δοθεί σαν εγγύηση από άλλο χρεόγραφο ίσης αξίας.

Collateral threshold = κατώφλι ασφάλειας. Είναι το ποσό της συναλλαγής πάνω από το οποίο ενεργοποιείται το συμβατικό δικαίωμα του αντισυμβαλλόμενου να ζητήσει την παροχή ασφάλειας. Διαφοροποιείται ανάλογα με το βαθμό του πιστωτικού κινδύνου που φέρει ο αντισυμβαλλόμενος. Για παράδειγμα, σε μία ανταλλαγή επιτοκίου (Interest Rate Swap, IRS) ή σε μία ανταλλαγή νομίσματος (Currency Swap, CS) ορίζεται ότι παροχή ασφάλειας (collateral) απαιτείται εάν το ποσό της συναλλαγής ή το συνολικό ποσό των επαναλαμβανόμενων εκκρεμών συναλλαγών υπερβεί τα 20.000 ευρώ εάν ο αντισυμβαλλόμενος έχει τύχει βαθμού πιστοληπτικής αξιολόγησης (credit rating) AAA έως AA και 10.000 ευρώ εάν το credit rating είναι A+ έως A.

Comfort letter = μία επιστολή από ένα ανεξάρτητο ελεγκτή που βεβαιώνει σε ένα προκαταρκτικό προσπέκτους ότι μολονότι δεν έχει ασκήσει πλήρη έλεγχο επί των χρηματοοικονομικών καταστάσεων της επιχείρησης αυτές είναι ορθές με βάση ένα πρώτο επαρκή αλλά μη πλήρη έλεγχο.

Comitology = η διαδικασία σύμφωνα με την οποία η Ευρωπαϊκή Επιτροπή, η οποία είναι αρμόδια να εφαρμόζει την κοινοτική νομοθεσία, επικουρείται από μία επιτροπή από αντιπροσώπους των κρατών μελών για την υιοθέτηση μέτρων εφαρμογής της νομοθεσίας της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Commercial Paper (CP) = εμπορικό χρεόγραφο. Ένα μη εγγυημένο (unsecured) ανώνυμο ομόλογο της αγοράς χρήματος που εκδίδεται κύρια από μεγάλες ιδιωτικές εμπορικές και βιομηχανικές εταιρίες αλλά σε μικρότερη έκταση και από τα κράτη, τις περιφερειακές κυβερνήσεις, οργανισμούς τοπικής αυτοδιοίκησης και δημόσιες επιχειρήσεις συνήθως κάτω της ονομαστικής του αξίας ή στο άρτιο για να καλύψει ανάγκες κεφαλαίων κίνησης, με λήξη από 30 έως 270 ημέρες. Είναι συγκεκριμένου ποσού και συγκεκριμένης λήξης, μεταβιβάσιμο και διαπραγματεύσιμο σε δευτερογενή αγορά την οποία δημιουργούν κύρια οι dealers των τραπεζών.

- Η έλλειψη εγγύησης αποπληρωμής (collateral) καλύπτεται από την υψηλή πιστοληπτική διαβάθμιση (credit rating) που απολαμβάνουν οι τράπεζες και οι μεγάλες επιχειρήσεις που εκδίδουν CPs. Οι επιχειρήσεις και οργανισμοί συνηθίζουν να διατηρούν επαρκή πιστωτικά όρια με τις τράπεζες τους ώστε να είναι σε θέση να αποπληρώνουν τα λήγοντα ομόλογα. Τα CPs αγοράζουν τράπεζες, άλλα χρηματοοικονομικά ιδρύματα, ιδιώτες και κύρια θεσμικοί επενδυτές που αναμένουν υψηλότερη απόδοση σε σύγκριση με τα κρατικά έντοκα γραμμάτια και άλλα διαπραγματεύσιμα χρεόγραφα.

- Εκτός από το βασικό τύπο ενός CP, αναφέρονται κύρια 4 ιδιαίτερες μορφές αυτού: η υποσχετική επιστολή (promissory note), η τραβηκτική (draft), η επιταγή (check) και το πιστοποιητικό καταθέσεων (certificate of deposit, CD). Είδος του CP είναι και τα Ευρωεμπορικά χρεόγραφα (**Euro commercial papers, ECPs**). Είναι τύπος ανωνύμων χρεογράφων που εκδίδονται εκτός των συνόρων της χώρας που εκδίδει το νόμισμα στο οποίο είναι εκφρασμένα και η κυριότερη διαφορά από τα εθνικά εμπορικά χρεόγραφα είναι ότι έχουν λήξη διπλάσια αυτών.

- Υφίστανται δύο μέθοδοι έκδοσης ενός εμπορικού χρεογράφου: α) ο εκδότης μπορεί να διαθέσει απευθείας τα χρεόγραφα στους επενδυτές και ιδιαίτερα στα κεφάλαια της αγοράς χρήματος και σε θεσμικούς επενδυτές. Άμεσοι εκδότες είναι συνήθως χρηματοπιστωτικά ιδρύματα και εταιρίες που έχουν συχνή και μεγάλη ανάγκη από σημαντική χρηματοδότηση μεγάλων ποσών και θεωρούν πιο οικονομικό να πωλούν εμπορικά χρεόγραφα χωρίς τη μεσολάβηση τρίτων και β) μπορεί να πωλήσει τα χρεόγραφα σε ένα διαπραγματευτή (dealer) ο οποίος στη συνέχεια τα πωλεί στην αγορά. Ο dealer μπορεί να είναι τράπεζα ή μεγάλη εταιρία εμπορίας χρεογράφων.

- Η δανειοδοτική μέθοδος του CP είναι διαδεδομένη στις ΗΠΑ. Στο Ηνωμένο Βασίλειο η αγορά εμπορικών χρεογράφων άρχισε να λειτουργεί τον Απρίλιο του 1986. Οι μεγάλες επιχειρήσεις γίνονται δεκτές στην αγορά εάν είναι εισηγμένες στο χρηματιστήριο και έχουν καθαρό ενεργητικό άνω των 50 εκατομμυρίων λιρών.

- Ο σκοπός των CPs ήταν να παράσχουν κεφάλαια για βραχύ χρονικό διάστημα προκειμένου να καλύψουν εποχικές ανάγκες ή γενικότερα κεφάλαια κίνησης. Τα πλεονεκτήματα αυτών

είναι το χαμηλότερο κόστος δανεισμού, η απόκτηση μεγαλύτερης δημοσιότητας και κύρους του δανειολήπτη και η μεγάλη διασπορά των ομολόγων. Αυτό δε που διέκρινε παλαιότερα τα εμπορικά χρεόγραφα ήταν ότι έφερναν σε απευθείας επαφή τον επενδυτή με τη δανειζόμενη εκδότρια εταιρία. Με την πάροδο, όμως, του χρόνου η δραστηριοποίηση των τραπεζών κατέστη σημαντική. Όλο πιο συχνά οι τράπεζες, είτε άμεσα ή έμμεσα μέσω εταιρίας ειδικού σκοπού (Special Purpose Vehicle, SPV), αναλαμβάνουν τη διάθεση των εμπορικών χρεογράφων και την εγγύηση της αξιοπιστίας του εκδότη.

Commingling = η μίξη, μετά από συνεννόηση με τον πελάτη, χρεογράφων κυριότητας του πελάτη με χρεόγραφα κυριότητας του διαμεσολαβητή (broker) ή η συγκέντρωση των επί μέρους λογαριασμών του πελάτη σε ένα ταμειακό λογαριασμό. Και στις δύο περιπτώσεις ευνοούνται οι brokers και τα αμοιβαία κεφάλαια διότι μειώνουν το λειτουργικό κόστος και παρουσιάζουν αυξημένα περιουσιακά στοιχεία.

Commission = προμήθεια που καταβάλλεται για την παροχή υπηρεσιών και υπολογίζεται σαν ποσοστό επί της χρηματικής αξίας της προσφερόμενης υπηρεσίας ή σαν αριθμητικό ποσό που αυξάνεται όταν η χρηματική αξία υπερβαίνει ένα συγκεκριμένο εύρος.

Committee of European Banking Supervisors, CEBS = Επιτροπή Ευρωπαϊκών Αρχών Τραπεζικής Εποπτείας. Συστάθηκε από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή με την υπ' αριθμόν **2004/5/EC απόφαση της 5^{ης} Νοεμβρίου 2003**. Έχει έδρα το Λονδίνο και αποτελείται από τα εξής μέλη: α) τις εθνικές κεντρικές τράπεζες της Ε.Ε που ασκούν καθήκοντα εποπτείας του πιστωτικού συστήματος β) τις εθνικές κεντρικές τράπεζες της Ε.Ε που δεν ασκούν τα παραπάνω καθήκοντα αλλά συνεργάζονται με τις αρμόδιες εποπτικές αρχές στη βάση συγκεκριμένων και μεμονωμένων εποπτικών αρμοδιοτήτων ή/και επιτηρούν και εξασφαλίζουν τη χρηματοπιστωτική σταθερότητα (financial stability) που αποτελεί τμήμα της ευρύτερης εποπτείας γ) τις εθνικές αρχές που είναι επιφορτισμένες με την εποπτεία του χρηματοπιστωτικού συστήματος σε χώρες που αυτή η αρμοδιότητα δεν έχει ανατεθεί στις κεντρικές τράπεζες. Η σύσταση της Επιτροπής επιβλήθηκε από την αναγκαιότητα συντονισμού των διαφόρων εποπτικών αρχών που υφίστανται στην Ε.Ε (κεντρικές τράπεζες, ανεξάρτητες αρχές) τις οποίες δεν μπορούσε να καλύψει το Ευρωπαϊκό Σύστημα Κεντρικών Τραπεζών που αποτελείται μόνο από κεντρικές τράπεζες. Η CEBS: 1) συμβουλεύει την Ευρωπαϊκή Επιτροπή είτε μετά από αίτημα αυτής ή με δική της πρωτοβουλία ιδιαίτερα αναφορικά με την κατάρτιση σχεδίων εκτελεστικών μέτρων στον τομέα των τραπεζικών δραστηριοτήτων 2) συμβάλλει στην ορθή εφαρμογή των Οδηγιών και τη σύγκλιση των εποπτικών πρακτικών των κρατών μελών της Ε.Ε 3) προάγει τη συνεργασία στον εποπτικό τομέα κύρια μέσω της ανταλλαγής πληροφοριών και προτάσεων για τη βελτίωση των εποπτικών κανόνων. Η CEBS δημοσιεύει πρότυπα και κατευθυντήριες γραμμές τραπεζικής εποπτείας μετά από διαβουλεύσεις με τα μέλη της, έρευνες και γνωμοδοτήσεις προς την Ευρωπαϊκή Επιτροπή και κείμενα διαβουλεύσεων όπως για την προσομοίωση καταστάσεων κρίσης (stress testing) και την ανάθεση δραστηριοτήτων σε εξωτερικούς συνεργάτες (standards on outsourcing).

• Την **23 Ιανουαρίου 2009** εκδόθηκε η υπ' αριθμόν **2009/78 EC Απόφαση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής** για την εγκαθίδρυση της Επιτροπής Ευρωπαϊκών Αρχών Τραπεζικής Εποπτείας (Commission Decision of 23 January 2009 establishing the Committee of European Banking Supervisors) που αντικατέστησε την υπ' αριθμόν 2004/5/EC απόφαση της 5^{ης} Νοεμβρίου 2003 της Ευρωπαϊκής Επιτροπής. Η νέα απόφαση στοχεύει να συμπληρώσει το κανονιστικό πλαίσιο στον τομέα της συνεργασίας με τις εποπτικές τραπεζικές αρχές και τις εποπτικές αρχές των αγορών κινητών αξιών και ασφάλισης και επαγγελματικών συντάξεων και να εξασφαλίσει έγκαιρα τον εντοπισμό κινδύνων που απειλούν τη χρηματοπιστωτική σταθερότητα (financial stability) μετά και την εμπειρία της μεγάλης χρηματοπιστωτικής κρίσης του 2007 - 2009. Συγκεκριμένα, προβλέπει τα εξής:

- η CEBS συμβουλεύει την Ευρωπαϊκή Επιτροπή (European Commission) ιδιαίτερα στην προετοιμασία σύνταξης σχεδίων μέτρων στον τομέα των τραπεζικών δραστηριοτήτων και των χρηματοπιστωτικών συγκροτημάτων (financial conglomerates)
- η CEBS συμβάλλει στην κοινή και ενιαία εφαρμογή της κοινοτικής νομοθεσίας με την έκδοση μη δεσμευτικών κατευθυντηρίων γραμμών, συστάσεων και προτύπων (non-binding guidelines, recommendations and standards)
- η CEBS βελτιώνει τη συνεργασία μεταξύ των εθνικών τραπεζικών εποπτικών αρχών και ενθαρρύνει τη σύγκλιση των εποπτικών πρακτικών και προσεγγίσεων σε όλη την Ε.Ε. Για το

σκοπό αυτό, η CEBS μεσολαβεί ή διευκολύνει τη μεσολάβηση (mediate or facilitate mediation) μεταξύ των εποπτικών αρχών σε περιπτώσεις που αφορούν τη σχετική νομοθεσία ή μετά από αίτημα εποπτικής αρχής, παρέχει γνώμες (opinions) στις εποπτικές αρχές, προωθεί την ανταλλαγή πληροφοριών σε εμπιστευτική βάση, διευκολύνει την απονομή αρμοδιοτήτων μεταξύ των εποπτικών αρχών και προωθεί τις καλύτερες πρακτικές, συμβάλει στην εξασφάλιση της επαρκούς και συνεπούς λειτουργίας των κολεγίων των εποπτών ιδιαίτερα μέσω της θέσπισης κατευθυντηρίων γραμμών για τη λειτουργία των κολεγίων παρακολουθώντας τις πρακτικές των διαφόρων κολεγίων εποπτών και διαδίδοντας τις καλύτερες πρακτικές, συμβάλλει στην ανάπτυξη υψηλής ποιότητας και κοινών εποπτικών προτύπων αναφοράς και αναθεωρεί την πρακτική εφαρμογή των μη δεσμευτικών κατευθυντηρίων γραμμών, συστάσεων και προτύπων

- η CEBS εξετάζει τις εποπτικές πρακτικές των κρατών μελών και αξιολογεί τη σύγκλισή τους σε μία διαρκή βάση
- υποβάλει τουλάχιστον δύο φορές το χρόνο εκτιμήσεις στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή για τις μικροεποπτικές τάσεις, τους δυνητικούς κινδύνους και τα τρωτά σημεία του τραπεζικού τομέα προτείνοντας προληπτικά ή διορθωτικά μέτρα
- η CEBS εξασφαλίζει την επαρκή κάλυψη των διατομεακών εξελίξεων, των κινδύνων και των τρωτών σημείων σε στενή συνεργασία με την Επιτροπή των Ευρωπαϊκών Ρυθμιστικών Αρχών των Αγορών Κινητών Αξιών (Committee of European Securities Regulators), την Επιτροπή των Ευρωπαϊκών Εποπτικών Αρχών Ασφάλισης και Επαγγελματικών Συντάξεων (Committee of European Insurance and Occupational Pensions Supervisors) και την Επιτροπή Τραπεζικής Εποπτείας του Ευρωπαϊκού Συστήματος Κεντρικών Τραπεζών (Banking Supervision Committee (BSC) of the European System of Central Banks)
- η CEBS συμβάλει στην ανάπτυξη κοινών εποπτικών πρακτικών στον τραπεζικό τομέα καθώς και διατομεακά σε στενή συνεργασία με την Επιτροπή Ευρωπαϊκών Ρυθμιστικών Αρχών των Αγορών Κινητών Αξιών και την Επιτροπή των Ευρωπαϊκών Εποπτικών Αρχών Ασφάλισης και Επαγγελματικών Συντάξεων
- για το σκοπό αυτό, καθιερώνει τομεακά και διατομεακά εκπαιδευτικά προγράμματα, διευκολύνει τις αρμόδιες αρχές να εντατικοποιήσουν τη χρήση αποσπάσεων, τις κοινές εποπτικές ομάδες και τις επιθεωρησιακές επισκέψεις και άλλα εργαλεία πολιτικής.
- Η CEBS συνεργάζεται στον τομέα της εποπτείας των χρηματοπιστωτικών συγκροτημάτων (financial conglomerates) με την Επιτροπή των Ευρωπαϊκών Εποπτικών Αρχών Ασφάλισης και Επαγγελματικών Συντάξεων (Committee of European Insurance and Occupational Pensions Supervisors) σε μια Κοινή Επιτροπή για τα Χρηματοπιστωτικά Συγκροτήματα (Joint Committee on Financial Conglomerates).
- Η CEBS συγκροτείται από τις εθνικές δημόσιες αρχές που είναι αρμόδιες για την εποπτεία των πιστωτικών ιδρυμάτων, τις εθνικές κεντρικές τράπεζες που ασκούν την εποπτεία των πιστωτικών ιδρυμάτων και τις εθνικές κεντρικές τράπεζες που δεν εμπλέκονται άμεσα στην εποπτεία συμπεριλαμβανομένης και της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας. Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή θα είναι παρούσα στις συνεδριάσεις της CEBS και θα ορίζει ένα υψηλόβαθμο εκπρόσωπο για να συμμετέχει στις σχετικές συζητήσεις.
- Η CEBS εκλέγει ένα πρόεδρο μεταξύ των εκπροσώπων των αρμοδίων εποπτικών αρχών και μπορεί να προσκαλεί στις συνεδριάσεις της εμπειρογνώμονες και παρατηρητές. Στις περιπτώσεις που στις συναντήσεις απαιτείται η ανταλλαγή εμπιστευτικών πληροφοριών που αφορούν ένα εποπτευόμενο πιστωτικό ίδρυμα, η συμμετοχή μπορεί να περιορίζεται στις εθνικές εποπτικές αρχές που εμπλέκονται άμεσα και στις εθνικές κεντρικές τράπεζες που ασκούν τη συγκεκριμένη εποπτεία. Η CEBS συγκροτεί ομάδες εργασίας ενώ η Ευρωπαϊκή Επιτροπή θα προσκαλείται στις συνεδριάσεις αυτών σαν παρατηρητής.
- Η CEBS καταρτίζει ένα ετήσιο πρόγραμμα εργασιών και το διαβιβάζει στο Συμβούλιο Υπουργών, το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και την Ευρωπαϊκή Επιτροπή στο τέλος Οκτωβρίου κάθε έτους. Η CEBS περιοδικά και τουλάχιστον ετήσια πληροφορεί το Συμβούλιο Υπουργών, το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και την Ευρωπαϊκή Επιτροπή για την επίτευξη των στόχων που έχει θέσει στο ετήσιο πρόγραμμα εργασιών.
- Η CEBS αποφασίζει με τη συναίνεση των μελών (by consensus). Εάν αυτό δεν επιτυγχάνεται, αποφασίζει με ειδική πλειοψηφία (qualified majority). Οι ψήφοι των εκπροσώπων των μελών θα ανταποκρίνονται στις ψήφους των κρατών μελών.

Committee of European Insurance and Occupational Pensions Supervisors, CEIOPS = Επιτροπή των Ευρωπαϊκών Εποπτικών Αρχών Ασφάλισης και Επαγγελματικών Συντάξεων. Συμβουλευτική επιτροπή που συνέστησε η Ευρωπαϊκή Επιτροπή αρχικά με την απόφασή της

υπ' αριθμόν 2004/6/EC της 5^{ης} Νοεμβρίου 2003 και στη συνέχεια με την απόφασή της υπ' αριθμόν 2009/178/EC της 23^{ης} Ιανουαρίου 2009 με την οποία κατάργησε την προηγούμενη. Η νέα απόφαση στοχεύει να συμπληρώσει το κανονιστικό πλαίσιο στον τομέα της συνεργασίας με τις εποπτικές τραπεζικές αρχές και τις ρυθμιστικές αρχές των αγορών κινητών αξιών και να εξασφαλίσει έγκαιρα τον εντοπισμό κινδύνων που απειλούν τη χρηματοπιστωτική σταθερότητα (financial stability) μετά και την εμπειρία της μεγάλης χρηματοπιστωτικής κρίσης του 2007 - 2009. Συγκεκριμένα, προβλέπει τα εξής:

- η Επιτροπή (Committee of European Insurance and Occupational Pensions Supervisors) συμβουλεύει την Ευρωπαϊκή Επιτροπή (European Commission) ιδιαίτερα στην προετοιμασία σύνταξης σχεδίων μέτρων στον τομέα της ασφάλισης, της αντασφάλισης, των επαγγελματικών συντάξεων και των χρηματοπιστωτικών συγκροτημάτων (financial conglomerates)

- η Επιτροπή συμβάλλει στην κοινή και ενιαία εφαρμογή της κοινοτικής νομοθεσίας με την έκδοση μη δεσμευτικών κατευθυντηρίων γραμμών, συστάσεων και προτύπων (non-binding guidelines, recommendations and standards)

- η Επιτροπή βελτιώνει τη συνεργασία μεταξύ των εθνικών εποπτικών αρχών στον τομέα της ασφάλισης, της αντασφάλισης και των επαγγελματικών συντάξεων και ενθαρρύνει τη σύγκλιση των εποπτικών πρακτικών και προσεγγίσεων σε όλη την Ε.Ε. Για το σκοπό αυτό, η Επιτροπή μεσολαβεί ή διευκολύνει τη μεσολάβηση (mediate or facilitate mediation) μεταξύ των εποπτικών αρχών σε περιπτώσεις που αφορούν τη σχετική νομοθεσία ή μετά από αίτημα εποπτικής αρχής, παρέχει γνώμες (opinions) στις εποπτικές αρχές, προωθεί την ανταλλαγή πληροφοριών σε εμπιστευτική βάση, διευκολύνει την απονομή αρμοδιοτήτων μεταξύ των εποπτικών αρχών και προωθεί τις καλύτερες πρακτικές, συμβάλλει στην εξασφάλιση της επαρκούς και συνεπούς λειτουργίας των κολεγίων των εποπτών ιδιαίτερα μέσω της θέσπισης κατευθυντηρίων γραμμών για τη λειτουργία των κολεγίων παρακολουθώντας τις πρακτικές των διαφόρων κολεγίων εποπτών και διαδίδοντας τις καλύτερες πρακτικές, συμβάλλει στην ανάπτυξη υψηλής ποιότητας και κοινών εποπτικών προτύπων αναφοράς και αναθεωρεί την πρακτική εφαρμογή των μη δεσμευτικών κατευθυντηρίων γραμμών, συστάσεων και προτύπων

- η Επιτροπή εξετάζει τις εποπτικές πρακτικές των κρατών μελών και αξιολογεί τη σύγκλισή τους σε μία διαρκή βάση

- υποβάλει τουλάχιστον δύο φορές το χρόνο εκτιμήσεις στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή για τις μικροεποπτικές τάσεις, τους δυνητικούς κινδύνους και τα τρωτά σημεία του τομέα της ασφάλισης, της αντασφάλισης και των επαγγελματικών συντάξεων προτείνοντας προληπτικά ή διορθωτικά μέτρα

- η Επιτροπή εξασφαλίζει την επαρκή κάλυψη των διατομεακών εξελίξεων, των κινδύνων και των τρωτών σημείων σε στενή συνεργασία με την Επιτροπή των Ευρωπαϊκών Ρυθμιστικών Αρχών των Αγορών Κινητών Αξιών (Committee of European Securities Regulators), την Επιτροπή Ευρωπαϊκών Αρχών Τραπεζικής Εποπτείας (Committee of European Banking Supervisors, CEBS) και την Επιτροπή Τραπεζικής Εποπτείας του Ευρωπαϊκού Συστήματος Κεντρικών Τραπεζών (Banking Supervision Committee (BSC) of the European System of Central Banks)

- η Επιτροπή συμβάλλει στην ανάπτυξη κοινών εποπτικών πρακτικών στον τομέα της ασφάλισης, της αντασφάλισης και των επαγγελματικών συντάξεων καθώς και διατομεακά σε στενή συνεργασία με την Επιτροπή των Ευρωπαϊκών Ρυθμιστικών Αρχών των Αγορών Κινητών Αξιών, την Επιτροπή Ευρωπαϊκών Αρχών Τραπεζικής Εποπτείας και την Επιτροπή Τραπεζικής Εποπτείας του Ευρωπαϊκού Συστήματος Κεντρικών Τραπεζών

- για το σκοπό αυτό, καθιερώνει τομεακά και διατομεακά εκπαιδευτικά προγράμματα, διευκολύνει τις αρμόδιες αρχές να εντατικοποιήσουν τη χρήση αποσπάσεων, τις κοινές εποπτικές ομάδες και τις επιθεωρησιακές επισκέψεις και άλλα εργαλεία πολιτικής.

- Η Επιτροπή συγκροτείται από τις εθνικές δημόσιες αρχές που είναι αρμόδιες στον τομέα της ασφάλισης, της αντασφάλισης και των επαγγελματικών συντάξεων. Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή θα είναι παρούσα στις συνεδριάσεις της Επιτροπής και θα ορίζει ένα υψηλόβαθμο εκπρόσωπο για να συμμετέχει στις σχετικές συζητήσεις.

- Η Επιτροπή συνεργάζεται στον τομέα της εποπτείας των χρηματοπιστωτικών συγκροτημάτων με την Επιτροπή Ευρωπαϊκών Αρχών Τραπεζικής Εποπτείας σε μια Κοινή Επιτροπή για τα Χρηματοπιστωτικά Συγκροτήματα (Joint Committee on Financial Conglomerates).

- Η Επιτροπή παρακολουθεί και αξιολογεί τις εξελίξεις στον τομέα της ασφάλισης, της αντασφάλισης και των επαγγελματικών συντάξεων και εάν κρίνει αναγκαίο πληροφορεί την

Επιτροπή των Ευρωπαϊκών Ρυθμιστικών Αρχών των Αγορών Κινητών Αξιών, την Επιτροπή Ευρωπαϊκών Αρχών Τραπεζικής Εποπτείας και την Ευρωπαϊκή Επιτροπή. Εξασφαλίζει, επίσης, ότι οι υπουργοί οικονομικών και οι εθνικές κεντρικές τράπεζες των κρατών μελών πληροφορούνται για τα δυνητικά και σημαντικά προβλήματα.

- Η Επιτροπή εκλέγει ένα πρόεδρο μεταξύ των εκπροσώπων των αρμοδίων εποπτικών αρχών και μπορεί να προσκαλεί στις συνεδριάσεις της εμπειρογνώμονες και παρατηρητές. Στις περιπτώσεις που στις συναντήσεις απαιτείται η ανταλλαγή εμπιστευτικών πληροφοριών που αφορούν ένα εποπτευόμενο ίδρυμα, η συμμετοχή μπορεί να περιορίζεται στις εθνικές εποπτικές αρχές που εμπλέκονται άμεσα. Η Επιτροπή συγκροτεί ομάδες εργασίας ενώ η Ευρωπαϊκή Επιτροπή θα προσκαλείται στις συνεδριάσεις αυτών σαν παρατηρητής.

- Η Επιτροπή καταρτίζει ένα ετήσιο πρόγραμμα εργασιών και το διαβιβάζει στο Συμβούλιο Υπουργών, το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και την Ευρωπαϊκή Επιτροπή στο τέλος Οκτωβρίου κάθε έτους. Η Επιτροπή περιοδικά και τουλάχιστον ετήσια πληροφορεί το Συμβούλιο Υπουργών, το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και την Ευρωπαϊκή Επιτροπή για την επίτευξη των στόχων που έχει θέσει στο ετήσιο πρόγραμμα εργασιών. Έχει τακτικές επαφές με την Επιτροπή της Ευρωπαϊκής Ασφάλισης και των Επαγγελματικών Συντάξεων (European Insurance and Occupational Pensions Committee) που συστάθηκε με την υπ' αριθμόν 2004/9/EC/7.1.2004 απόφαση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής και την αρμόδια επιτροπή του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου.

- Η Επιτροπή αποφασίζει με τη συναίνεση των μελών (by consensus). Εάν αυτό δεν επιτυγχάνεται, αποφασίζει με ειδική πλειοψηφία (qualified majority). Οι ψήφοι των εκπροσώπων των μελών θα ανταποκρίνονται στις ψήφους των κρατών μελών.

Committee of European Securities Regulators, CESR = Επιτροπή των Ευρωπαϊκών Ρυθμιστικών Αρχών των Κινητών Αξιών. Συμβουλευτική επιτροπή που συνέστησε η Ευρωπαϊκή Επιτροπή αρχικά με την απόφασή της υπ' αριθμόν 2001/527/EC της 6^{ης} Ιουνίου 2001 και στη συνέχεια με την απόφασή της υπ' αριθμόν 2009/176/EC της 23^{ης} Ιανουαρίου 2009 με την οποία κατήργησε την προηγούμενη. Η νέα απόφαση στοχεύει να συμπληρώσει το κανονιστικό πλαίσιο στον τομέα της συνεργασίας με τις εποπτικές τραπεζικές αρχές και τις εποπτικές αρχές ασφάλισης και επαγγελματικών συντάξεων και να εξασφαλίσει έγκαιρα τον εντοπισμό κινδύνων που απειλούν τη χρηματοπιστωτική σταθερότητα (financial stability) μετά και την εμπειρία της μεγάλης χρηματοπιστωτικής κρίσης του 2007 - 2009. Συγκεκριμένα, προβλέπει τα εξής:

- η Επιτροπή (Committee of European Securities Regulators) συμβουλεύει την Ευρωπαϊκή Επιτροπή (European Commission) ιδιαίτερα στην προετοιμασία σύνταξης σχεδίων μέτρων στον τομέα των κινητών αξιών (χρεογράφων, securities) και των χρηματοπιστωτικών συγκροτημάτων (financial conglomerates)

- η Επιτροπή συμβάλει στην κοινή και ενιαία εφαρμογή της κοινοτικής νομοθεσίας με την έκδοση μη δεσμευτικών κατευθυντηρίων γραμμών, συστάσεων και προτύπων (non-binding guidelines, recommendations and standards)

- η Επιτροπή βελτιώνει τη συνεργασία μεταξύ των εθνικών εποπτικών αρχών στον τομέα των κινητών αξιών και ενθαρρύνει τη σύγκλιση των εποπτικών πρακτικών και προσεγγίσεων σε όλη την Ε.Ε. Για το σκοπό αυτό, η Επιτροπή μεσολαβεί ή διευκολύνει τη μεσολάβηση (mediate or facilitate mediation) μεταξύ των εποπτικών αρχών σε περιπτώσεις που αφορούν τη σχετική νομοθεσία ή μετά από αίτημα εποπτικής αρχής, παρέχει γνώμες (opinions) στις εποπτικές αρχές, προωθεί την ανταλλαγή πληροφοριών σε εμπιστευτική βάση, διευκολύνει την απονομή αρμοδιοτήτων μεταξύ των εποπτικών αρχών και προωθεί τις καλύτερες πρακτικές, συμβάλει στην εξασφάλιση της επαρκούς και συνεπούς λειτουργίας των κολεγίων των εποπτών ιδιαίτερα μέσω της θέσπισης κατευθυντηρίων γραμμών για τη λειτουργία των κολεγίων παρακολουθώντας τις πρακτικές των διαφόρων κολεγίων εποπτών και διαδίδοντας τις καλύτερες πρακτικές, συμβάλει στην ανάπτυξη υψηλής ποιότητας και κοινών εποπτικών προτύπων αναφοράς και αναθεωρεί την πρακτική εφαρμογή των μη δεσμευτικών κατευθυντηρίων γραμμών, συστάσεων και προτύπων

- η Επιτροπή εξετάζει τις εποπτικές πρακτικές των κρατών μελών και αξιολογεί τη σύγκλισή τους σε μία διαρκή βάση

- υποβάλει τουλάχιστον δύο φορές το χρόνο εκτιμήσεις στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή για τις μικροεποπτικές τάσεις, τους δυνητικούς κινδύνους και τα τρωτά σημεία του τομέα των κινητών αξιών προτείνοντας προληπτικά ή διορθωτικά μέτρα

- η Επιτροπή εξασφαλίζει την επαρκή κάλυψη των διατομεακών εξελίξεων, των κινδύνων και των τρωτών σημείων σε στενή συνεργασία με την Επιτροπή Ευρωπαϊκών Αρχών Τραπεζικής

Εποπτείας (Committee of European Banking Supervisors, CEBS) και την Επιτροπή των Ευρωπαϊκών Εποπτικών Αρχών Ασφάλισης και Επαγγελματικών Συντάξεων (Committee of European Insurance and Occupational Pensions Supervisors)

- η Επιτροπή συμβάλει στην ανάπτυξη κοινών εποπτικών πρακτικών στον τραπεζικό τομέα καθώς και διατομεακά σε στενή συνεργασία με την Επιτροπή Ευρωπαϊκών Αρχών Τραπεζικής Εποπτείας και την Επιτροπή των Ευρωπαϊκών Εποπτικών Αρχών Ασφάλισης και Επαγγελματικών Συντάξεων

- για το σκοπό, αυτό καθιερώνει τομεακά και διατομεακά εκπαιδευτικά προγράμματα, διευκολύνει τις αρμόδιες αρχές να εντατικοποιήσουν τη χρήση αποσπάσεων, τις κοινές εποπτικές ομάδες και τις επιθεωρησιακές επισκέψεις και άλλα εργαλεία πολιτικής.

- Η Επιτροπή συγκροτείται από τις εθνικές δημόσιες αρχές που είναι αρμόδιες στον τομέα των κινητών αξιών συμπεριλαμβανομένων των Οργανισμών Συλλογικών Επενδύσεων σε Κινητές Αξίες (UCITS, Undertakings for Collective Investments in Transferable Securities). Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή θα είναι παρούσα στις συνεδριάσεις της Επιτροπής και θα ορίζει ένα υψηλόβαθμο εκπρόσωπο για να συμμετέχει στις σχετικές συζητήσεις.

- Η Επιτροπή μπορεί να συμμετέχει στην Κοινή Επιτροπή για τα Χρηματοπιστωτικά Συγκροτήματα (Joint Committee on Financial Conglomerates).

- Η Επιτροπή εκλέγει ένα πρόεδρο μεταξύ των εκπροσώπων των αρμοδίων εποπτικών αρχών και μπορεί να προσκαλεί στις συνεδριάσεις της εμπειρογνώμονες και παρατηρητές. Στις περιπτώσεις που στις συναντήσεις απαιτείται η ανταλλαγή εμπιστευτικών πληροφοριών που αφορούν ένα εποπτευόμενο ίδρυμα, η συμμετοχή μπορεί να περιορίζεται στις εθνικές εποπτικές αρχές που εμπλέκονται άμεσα. Η Επιτροπή συγκροτεί ομάδες εργασίας ενώ η Ευρωπαϊκή Επιτροπή θα προσκαλείται στις συνεδριάσεις αυτών σαν παρατηρητής.

- Η Επιτροπή κατάρτιζε ένα ετήσιο πρόγραμμα εργασιών και το διαβιβάζει στο Συμβούλιο Υπουργών, το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και την Ευρωπαϊκή Επιτροπή στο τέλος Οκτωβρίου κάθε έτους. Η CEBS περιοδικά και τουλάχιστον ετήσια πληροφορεί το Συμβούλιο Υπουργών, το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και την Ευρωπαϊκή Επιτροπή για την επίτευξη των στόχων που έχει θέσει στο ετήσιο πρόγραμμα εργασιών.

- Η Επιτροπή αποφασίζει με τη συναίνεση των μελών (by consensus). Εάν αυτό δεν επιτυγχάνεται, αποφασίζει με ειδική πλειοψηφία (qualified majority). Οι ψήφοι των εκπροσώπων των μελών θα ανταποκρίνονται στις ψήφους των κρατών μελών.

Committee of the regions = Επιτροπή των Περιφερειών. Συμβουλευτικό όργανο της Ευρωπαϊκής Ένωσης αποτελούμενο από αντιπροσώπους των οργανισμών τοπικής αυτοδιοίκησης και περιφερειακής διοίκησης, οι περισσότεροι των οποίων εκλέγονται άμεσα (ή σύμφωνα με το Ευρωπαϊκό Σύνταγμα ευθύνονται πολιτικώς έναντι μιας εκλεγμένης συνέλευσης). Το όργανο συνέρχεται στις Βρυξέλλες σε πέντε ολομέλειες το χρόνο. Οι διαβουλεύσεις με την Ευρωπαϊκή Επιτροπή είναι υποχρεωτικές για πέντε κοινοτικές πολιτικές: εκπαίδευση, πολιτισμός, δημόσια υγεία, διευρωπαϊκά δίκτυα και περιφερειακή πολιτική. Μπορεί επίσης να εκδίδει γνωμοδοτήσεις και για άλλες πολιτικές με δική της πρωτοβουλία και να τις γνωστοποιεί στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή και το Συμβούλιο πριν από τη λήψη των αποφάσεων.

- Τα μέλη της Επιτροπής των Περιφερειών συμμετέχουν σε 6 εξειδικευμένες επιτροπές, αποστολή των οποίων είναι η προετοιμασία των συνόδων της ολομέλειας αυτής: 1) επιτροπή πολιτικής εδαφικής συνοχής (COTER) 2) επιτροπή οικονομικής και κοινωνικής πολιτικής (ECOS) 3) επιτροπή αειφόρου ανάπτυξης (DEVE) 4) επιτροπή πολιτισμού και παιδείας (EDUC) 5) επιτροπή συνταγματικών υποθέσεων και ευρωπαϊκής διακυβέρνησης (CONST) 6) επιτροπή εξωτερικών σχέσεων (RELEX).

- Τα 27 κράτη μέλη της Ε.Ε εκπροσωπούνται στην Επιτροπή των Περιφερειών με 344 μέλη τα οποία κατανέμονται ως εξής:

24 μέλη: Γερμανία, Γαλλία, Ιταλία και Ηνωμένο Βασίλειο

21 μέλη: Ισπανία, Πολωνία

15 μέλη: Ρουμανία

12 μέλη: Βέλγιο, Ελλάδα, Κάτω Χώρες, Αυστρία, Πορτογαλία, Σουηδία, Τσεχική Δημοκρατία, Ουγγαρία, Βουλγαρία

9 μέλη: Δανία, Ιρλανδία, Φινλανδία, Λιθουανία και Σλοβακία

7 μέλη: Εσθονία, Λετονία και Σλοβενία

6 μέλη: Λουξεμβούργο και Κύπρος

5 μέλη: Μάλτα

Committee on Payment and Settlement Systems, CPSS = Επιτροπή για τα Συστήματα Πληρωμών και Διακανονισμών. Συνεδριάζει στην Τράπεζα Διεθνών Διακανονισμών (BIS) η οποία παρέχει γραμματειακή υποστήριξη. Χρησιμεύει σαν διεθνές φόρουμ για τις κεντρικές τράπεζες της ομάδας του G10 για την παρακολούθηση και την ανάλυση των εξελίξεων στις εγχώριες πληρωμές, τα συστήματα πληρωμών, διακανονισμών και συμφηφισμών καθώς και στα σχήματα των διασυνωριακών και πολυνομισματικών διακανονισμών.

Commodities = εμπορεύματα. Πρόκειται για αγαθά, μέταλλα, ή άλλη τυποποιημένη φυσική ουσία που είναι διαπραγματεύσιμη στο εμπόριο και την οποία οι επενδυτές αγοράζουν και πωλούν συνήθως μέσω συμβολαίων μελλοντικής εκπλήρωσης (futures). Άλλως, είναι οι φυσικοί πόροι, τα χημικά, και τα φυσικά προϊόντα που μπορεί ο καθένας να αγγίξει, γευθεί, εξορύξει, καταναλώσει ή να παραδώσει. Η διαπραγμάτευση και η αγοραπωλησία αυτών διαδραματίζουν ένα σημαντικό ρόλο στις διεθνείς αγορές. Τα πιο γνωστά συμβόλαια των commodities μπορούν να διακριθούν σε ευρύτερες κατηγορίες όπως ενέργεια (πετρέλαιο, φυσικό αέριο), μέταλλα (χρυσός, άργυρος, χαλκός, μόλυβδος, ψευδάργυρος, νίκελ κλπ) , δημητριακά, τρόφιμα και κλωστοϋφαντουργικά. Ένα συμβόλαιο μελλοντικής εκπλήρωσης εμπορευμάτων (commodity future) είναι μια συμφωνία αγοράς ή πώλησης ενός ορισμένου τύπου εμπορεύματος για παράδοση σε συγκεκριμένη ημερομηνία στο μέλλον, σε συγκεκριμένο τόπο και σε προκαθορισμένη τιμή. Ο τόπος διαπραγμάτευσης είναι τα χρηματιστήρια εμπορευμάτων.

© Το παλιότερο χρηματιστήριο εμπορευμάτων ήταν το Chicago Board of Trade που ιδρύθηκε το 1848 και ακολουθεί το Chicago Butter and Egg Board (1898) που εξελίχθηκε αργότερα με την ονομασία Chicago Mercantile Exchange σαν το μεγαλύτερο χρηματιστήριο παραγώγων και αγροτικών εμπορευμάτων του κόσμου. Τα δύο ανωτέρω χρηματιστήρια του Σικάγο **συγχωνεύτηκαν το 2007** με την ονομασία **CME Group** (βλέπε όρο) που αποτελεί το μεγαλύτερο χρηματιστήριο παραγώγων και εμπορευμάτων στον κόσμο.

© Άλλα γνωστά χρηματιστήρια εμπορευμάτων είναι:

ΗΠΑ: Coffee, Sugar & Cocoa Exchange Inc. (CSCE), New York • Kansas City Board of Trade (KCBT) • Mid America Commodity Exchange (MIDAM), Chicago • Minneapolis Grain Exchange (MGE) • New York Cotton Exchange (NYCE).

Καναδάς: Winnipeg Commodity Exchange (WCE), Winnipeg, Manitoba (only agricultural futures and options. Contracts traded on WCE include futures contracts for canola, flaxseed, domestic feed wheat, and domestic feed barley. Options on canola, flaxseed, feed wheat and feed barley are also traded).

Βραζιλία: Brazilian Futures Exchange (BBB)

Ηνωμένο Βασίλειο: International Petroleum Exchange (IPE) • Futures and Options Exchange (London FOX) • London Metal Exchange.

Γαλλία: Marché à Terme Internationale de France (MATIF), Paris

Ρωσία: Russian Commodity and Raw Materials Exchange, Moscow

Ουγγαρία: Budapest Commodity Exchange

Σλοβενία: Commodity Exchange of Ljubljana

Ιαπωνία: Tokyo Commodity Exchange (TOKOM) • Tokyo Grain Exchange (TGE)

Αυστραλία: Sydney Futures Exchange (SFE)

Χονγκ Κονγκ: Hong Kong Futures Exchange (HKFE)

Φιλιππίνες: Manila International Futures Exchange (MIFE), Macati

Σιγκαπούρη: Singapore International Monetary Exchange (SIMEX)

Νότιος Αφρική: South African Futures Exchange, SAFEX (agricultural futures including).

Commodity currencies = νομίσματα των οποίων η διακύμανση της ισοτιμίας είναι ευαίσθητη στις τιμές των εξαγομένων εμπορευμάτων. Σαν τέτοια νομίσματα αναφέρονται η Νορβηγική κορόνα που επηρεάζεται από τη διακύμανση των τιμών του πετρελαίου με δεδομένο ότι η Νορβηγία είναι χώρα παραγωγός και εξαγωγέας πετρελαίου, το ραντ της Νοτίου Αφρικής η ισοτιμία του οποίου είναι ευαίσθητη στην τιμή του χρυσού, και το δολάριο Καναδά, το δολάριο Αυστραλίας, το δολάριο Νέας Ζηλανδίας και η κορώνα Ισλανδίας οι ισοτιμίες των οποίων επηρεάζονται από τη διακύμανση των τιμών των εξαγομένων πρώτων υλών. Σαν νομίσματα εμπορευμάτων αναφέρονται, μεταξύ άλλων, και το φράγκο Μπουρούντι, η κίνα Παπούας Νέας Γουίνεας και το σελίνι Τανζανίας για το μεγάλο ποσοστό των εξαγομένων πρώτων υλών και εμπορευμάτων αλλά και η κουάτσα Ζάμπιας (χαλκός), το μπιρ Εθιοπίας (καφές), η ρουπία Μαυρικίου (ζάχαρη) και το νάιρα Νιγηρίας (ουράνιο).

Common Agricultural Policy, CAP = Κοινή Αγροτική Πολιτική, ΚΑΠ. Καθιερώθηκε με τα άρθρα 38 επ. της Συνθήκης της Ρώμης για την αύξηση της παραγωγικότητας της γεωργίας, την εξασφάλιση ενός δίκαιου βιοτικού επιπέδου στον αγροτικό πληθυσμό, τη σταθεροποίηση των γεωργικών αγορών και την εξασφάλιση του εφοδιασμού και λογικών τιμών στους καταναλωτές.

- Για τη στήριξη της ΚΑΠ δημιουργήθηκε το FEOGA του οποίου **α)** το Τμήμα Εγγυήσεων καταβάλλει στους αγρότες επιδοτήσεις για τη στήριξη των τιμών των γεωργικών προϊόντων και **β)** το Τμήμα Προσανατολισμού χορηγεί δωρεάν ενισχύσεις για τη χρηματοδότηση επενδύσεων που στοχεύουν στη βελτίωση της παραγωγής, εμπορίας και μεταποίησης των αγροτικών προϊόντων.

- Η πρώτη αναθεώρηση της ΚΑΠ έγινε το Μάιο του 1992 και συνδέθηκε με τις διαπραγματεύσεις στα πλαίσια της GATT που αντικαταστάθηκε από την Παγκόσμια Οργάνωση Εμπορίου (WTO). Το νέο σύστημα που άρχισε να εφαρμόζεται από το 1993/94 αντικατέστησε τις επιδοτήσεις των τιμών με απευθείας επιδότηση του εισοδήματος των παραγωγών. Η νέα επιδότηση χορηγείται ανά στρέμμα και όχι ανάλογα με την ποσότητα της παραγωγής. Ο στόχος της πρώτης αναθεώρησης ήταν να μειώσει τα πλεονάσματα και να προστατεύσει το περιβάλλον με την αποθάρρυνση των μεθόδων εντατικής καλλιέργειας. Το ποσοστό της δαπάνης του Τμήματος Εγγυήσεων του FEOGA στο σύνολο των δαπανών του προϋπολογισμού της Ε.Ε. από 58,4% έπεσε μετά την αναθεώρηση στο 49,3%. Με την Ατζέντα 2000 διατηρήθηκε το ύψος των δαπανών του 1999 ενώ συμφωνήθηκε ότι η γεωργική κατευθυντήρια αρχή θα αναθεωρηθεί πριν από την πρώτη διεύρυνση της Ε.Ε.

- Στο Συμβούλιο Υπουργών Γεωργίας της Ε.Ε της 26.6.2003 επί ελληνικής προεδρίας συμφωνήθηκε η νέα ΚΑΠ της οποίας τα κυριότερα σημεία είναι τα εξής: 1) Η νέα ΚΑΠ θα εφαρμοσθεί βασικά από 1-1-2005 ενώ ως προς την αποδέσμευση των ενισχύσεων από την παραγωγή (decoupling) οι χώρες μέλη θα έχουν τη δυνατότητα να προσαρμοστούν μέχρι την 1-1-2007. Εισάγεται η έννοια της μερικής αποσύνδεσης των ενισχύσεων σε τομείς όπως το σκληρό σιτάρι, το βόειο-αιγοπρόβειο κρέας, τα γαλακτομικά και τα δημητριακά. Οι μειώσεις των ενισχύσεων των παραγωγών που λαμβάνουν από 5.000 ευρώ και πάνω θα είναι 3% από το 2005, 5% από το 2006 και 7% από το 2007. 2) Παρατείνονται οι ποσοστώσεις των γαλακτομικών προϊόντων μέχρι το 2014-2015 αντί για το 2008. Οι τιμές του γάλακτος δεν μειώνονται. Αντίθετα, μειώνονται οι τιμές για τη σκόνη γάλακτος και το βούτυρο. 3) Οι ενισχύσεις στο αιγοπρόβειο κρέας μπορούν να διατηρούνται συνδεδεμένες με την παραγωγή μέχρι και 50% ενώ για τις θηλάζουσες αγελάδες μέχρι και 100%. Για τις λοιπές ενισχύσεις στον τομέα της βοοτροφίας μπορεί να διατηρούνται εν μέρει συνδεδεμένες με την παραγωγή. 4) Οι ενισχύσεις στις αροτραίες καλλιέργειες διατηρούνται συνδεδεμένες με την παραγωγή μέχρι 25% της συνολικής ενίσχυσης. 5) Ένα ποσοστό περίπου 10% των συνολικών ενισχύσεων μπορεί να κατευθύνεται σε ορισμένους τύπους γεωργίας για την προώθηση της ποιότητας. Διατηρούνται οι θεσμικές τιμές των αροτραίων. 6) Διατηρείται το σύστημα της παρέμβασης στο ρύζι ενώ σε περίοδο ισχυρής κρίσης στην αγορά παρέχονται στους παραγωγούς εισοδηματικές αντισταθμίσεις ύψους 132,4 ευρώ ανά στρέμμα έναντι 39,4 ευρώ σήμερα. Εισάγεται ελαστικότερο σύστημα ποινών για τις υπερβάσεις στο ρύζι. Για κάθε 1% υπέρβαση των ορίων παραγωγής, επιβάλλεται ποινή 1% ως προς το ύψος της επιδότησης. 7) Διατηρείται αμετάβλητο το εισοδηματικό επίπεδο των ελληνικών παραγωγών σκληρού σίτου. Η συμπληρωματική ενίσχυση που χορηγείται σε παραδοσιακές περιοχές, όπως το σύνολο της Ελλάδας, υφίσταται περιορισμένη μείωση η οποία, όμως, αντισταθμίζεται από πρόσθετη ενίσχυση 4 ευρώ ανά στρέμμα για την ποιοτική παραγωγή. 8) Το 92% των ελληνικών γεωργικών εκμεταλλεύσεων που λαμβάνει ετήσιες ενισχύσεις μέχρι 5.000 ευρώ, δεν θα υποστεί μειώσεις των επιδοτήσεων με αποτέλεσμα το 52% των ενισχύσεων προς τους έλληνες αγρότες να εξαιρείται από την παρακράτηση πόρων που προβλέπει το σύστημα. Οι ενισχύσεις αυτές δεν θα υποβάλλονται σε κρατήσεις ούτε οι αγρότες είναι υποχρεωμένοι να υποβάλουν δηλώσεις, επόμενα απλουστεύεται η σχετική διαδικασία. Από την αναδιανομή των πόρων του συστήματος προσαρμογής των ενισχύσεων (modulation) και όταν αυτό ολοκληρωθεί, η Ελλάδα θα εισπράττει επί πλέον 25.000.000 ευρώ ετησίως με τη μορφή επιδοτήσεων στα προγράμματα ανάπτυξης της υπαίθρου. Σημειώνεται ότι οι δαπάνες για την ανάπτυξη της υπαίθρου στις περιοχές του στόχου 1, όπως η Ελλάδα, ορίσθηκαν στο 60% των δαπανών αντί του 50% που ίσχυε μέχρι τώρα. 9) Το ποσοστό των πριμοδοτήσεων για τις επενδύσεις που πραγματοποιούν νέοι αγρότες στις περιοχές του στόχου 1, όπως η Ελλάδα, αυξάνεται από 55% σε 60%. 10) Προβλέπεται η χορήγηση ενισχύσεων για επενδύσεις που αφορούν την περιβαλλοντική ανάπτυξη - η οποία από 60% αυξάνεται μέχρι και 85% της συνολικής δαπάνης - και την προστασία των κρατικών δασών. 11) Εισάγονται νέες δράσεις

που χρηματοδοτούνται από τον κοινοτικό προϋπολογισμό, οι οποίες σχετίζονται με τη βελτίωση της ποιότητας των τροφίμων, των όρων παραγωγής και ευζωίας των ζώων και την τήρηση των προτύπων. Οι χρηματοδοτήσεις στον τομέα αυτό μπορεί να φθάσουν μέχρι και 1.500 ευρώ ανά εκμετάλλευση ενώ έμφαση δίνεται στην παραγωγή προϊόντων ονομασίας προέλευσης. 12) Ειδικότερα για τα μεσογειακά προϊόντα, επισημαίνεται η γραπτή δήλωση του Υπουργών Γεωργίας ότι η Ευρωπαϊκή Επιτροπή θα παρέχει προοπτική με βάση μία μακροπρόθεσμη πολιτική που θα είναι σύμφωνη με τους ισχύοντες φακέλους των προϋπολογισμών τους καθώς και με το νέο πλαίσιο των αγροτικών δαπανών που καθορίστηκε στο Συμβούλιο των Βρυξελλών του Οκτωβρίου 2002. Σημειώνεται ότι οι πόροι για τη στήριξη των βασικών ελληνικών προϊόντων παραμένουν ως έχουν. Για παράδειγμα, οι ενισχύσεις για το βαμβάκι παραμένουν στα 647.000.000 ευρώ, για το ελαιόλαδο στα 528.000.000 ευρώ και για τα καπνά στα 352.000.000 ευρώ. Την 17.3.2008 το Συμβούλιο των Υπουργών Γεωργίας της Ε.Ε αποφάσισε να αυξήσει την ποσόστωση παραγωγής του αγελαδινού γάλακτος κατά 2.840.000 τόνους από 1.4.2008 πράγμα που για την Ελλάδα σημαίνει αύξηση κατά 16.000 τόνους.

- Σημαντική αμφισβήτηση από το Ηνωμένο Βασίλειο των διατιθέμενων ποσών για την ΚΑΠ έγινε κατά την κατάρτιση των δημοσιονομικών προοπτικών 2007-2013. Το κύριο επιχειρήμα του ήταν ότι δεν μπορεί να διατίθεται το 40% των ενισχύσεων στη γεωργία που απασχολεί το 2% μόνο του εργατικού δυναμικού της Ε.Ε και να μη ενισχύονται άλλοι τομείς όπως η έρευνα και η τεχνολογία στις οποίες υστερεί η Ε.Ε. Τελικά, στο Ε.Σ των Βρυξελλών της 15/16.12.2005 επιτεύχθηκε ένας συμβιβασμός σύμφωνα με τον οποίο θα επανεξετασθεί η ΚΑΠ το 2008-2009. Αλλά επειδή απαιτείται ομοφωνία θεωρείται σχεδόν απίθανο να θιγεί η ΚΑΠ πριν το 2013. Ένα άλλο πλήγμα δέχτηκε η ΚΑΠ από τη συμφωνία στη σύνοδο του Χονγκ Κονγκ (13-18/12/2005) του Παγκόσμιου Οργανισμού Εμπορίου για τη σταδιακή κατάργηση των αγροτικών επιδοτήσεων σε μία ευρεία σειρά γεωργικών προϊόντων μέχρι και το 2013. Είναι βέβαιο ότι μετά το 2013 η ΚΑΠ θα συρρικνωθεί σημαντικά.

Common stock equity or common shares = κοινές μετοχές. Παρέχουν δικαίωμα α) συμμετοχής στις συνελεύσεις της επιχείρησης και εκλογής των οργάνων διοίκησης β) απόληψης πρώτου και τυχόν συμπληρωματικού μερίσματος και γ) συμμετοχής, ανάλογα με τον αριθμό των μετοχών, σε κάθε αύξηση του μετοχικού κεφαλαίου μέσω δικαιώματος προτίμησης στην έκδοση. Σε ζημιόγono, όμως, χρήση δεν λαμβάνουν μέρος και σε περίπτωση πτώχευσης της επιχείρησης κατατάσσονται σαν απλοί πιστωτές μετά τους δανειστές και τους κατόχους προνομιούχων μετοχών. Δηλαδή οι κάτοχοι κοινών μετοχών συμμετέχουν στον επιχειρηματικό κίνδυνο. Αντίθετα, οι κάτοχοι προνομιούχων μετοχών (βλέπετε όρο preferred stock or shares) λαμβάνουν μέρος έστω και ετεροχρονισμένα για ζημιόγono χρήση και κατατάσσονται σε προνομιακή θέση μεταξύ των πιστωτών σε περίπτωση χρεοκοπίας. Σε σύγκριση με τις εταιρικές ομολογίες έχουν το πλεονέκτημα ότι οι μετοχές δεν έχουν ημερομηνία λήξης και μπορούν να πωληθούν οποτεδήποτε. Οι κοινές μετοχές α) έχουν όλες την ίδια ονομαστική αξία που προκύπτει εάν διαιρέσουμε το μετοχικό κεφάλαιο με τον συνολικό αριθμό των μετοχών β) είναι μεταβιβάσιμες. Και εάν είναι ονομαστικές μεταβιβάζονται με εγγραφή στο ειδικό βιβλίο των μετόχων ενώ εάν είναι ανώνυμες μεταβιβάζονται με απλή παράδοση του τίτλου. Σε περίπτωση που η μετοχή είναι εισηγμένη στο χρηματιστήριο δεν υπάρχει έντυπος τίτλος αλλά άυλος και η μεταβίβαση γίνεται ηλεκτρονικά γ) εάν είναι εισηγμένη στο χρηματιστήριο η τιμή της κοινής μετοχής είναι κυμαινόμενη και καθορίζεται από την προσφορά και τη ζήτηση ενώ εάν δεν είναι εισηγμένη η τιμή καθορίζεται από τα ίδια κεφάλαια ή την καθαρή θέση της επιχείρησης.

Community Plant Variety Office (CPVO) = Κοινοτικό Γραφείο Φυτικών Ποικιλιών (ΚΓΦΠ). Ιδρύθηκε από την Ευρωπαϊκή Ένωση το 1994 και άρχισε να λειτουργεί την 27 Απριλίου 1995. Έχει την έδρα του στην πόλη Ανζέρ της Γαλλίας. Αποστολή του είναι να διαχειρίζεται ένα καθεστώς το οποίο διέπει τα δικαιώματα σχετικά με τις φυτικές ποικιλίες (μια μορφή δικαιωμάτων βιομηχανικής ιδιοκτησίας για τις φυτικές ποικιλίες). Το ΚΓΦΠ λειτουργεί κατά τρόπο παρόμοιο με το Γραφείο Εναρμόνισης στην Εσωτερική Αγορά: χορηγεί τίτλους προστασίας των δικαιωμάτων βιομηχανικής ιδιοκτησίας που συνδέονται με τις νέες φυτικές ποικιλίες. Τα δικαιώματα αυτά ισχύουν επί 25 ή 30 έτη. Προβλέπεται δικαίωμα προσφυγής του ενδιαφερομένου κατά των αποφάσεων του ΚΓΦΠ ενώπιον του Πρωτοδικείου (Court of First Instance) και έφεσης κατά των αποφάσεων αυτού στο Δικαστήριο (Court of Justice).

Community Support Framework, CSF = Κοινοτικό Πλαίσιο Στήριξης (ΚΠΣ). Καταρτίζεται από την Ε.Ε με βάση τα Εθνικά Στρατηγικά Πλαίσια Αναφοράς (ΕΣΠΑ) που υποβάλλουν τα κράτη μέλη και καθορίζει την πολυετή διανομή των χορηγήσεων των διαρθρωτικών ταμείων προς τα κράτη μέλη της Ε.Ε. Το ΚΠΣ αποτελεί αντικείμενο διαπραγμάτευσης μεταξύ των κρατών μελών και της Ευρωπαϊκής Επιτροπής και προσδιορίζει τις προτεραιότητες που έχουν συμφωνηθεί και στις οποίες πρέπει να συγκεντρωθεί η κοινοτική συνδρομή. Οι εισροές της Ελλάδας από τα διαρθρωτικά ταμεία της Ε.Ε – πλην των Μεσογειακών Ολοκληρωμένων Προγραμμάτων, ΜΟΠ (βλέπε όρο Integrated Mediterranean Programmes, IMP) εντάχθηκαν στα εξής ΚΠΣ:

1 **1989-1993:** το 1ο ΚΠΣ ή 1ο πακέτο Ντελέρ ύψους 7,2 δισεκατομμυρίων ECU. Το συνολικό κόστος των επιλεγέντων προγραμμάτων, συμπεριλαμβανομένης και της εθνικής συνεισφοράς, ανερχόταν σε 14,3 δισεκατομμύρια ECU. Τα χρήματα δεν απορροφήθηκαν στο σύνολό τους και υπήρξε μεταφορά μέρους αυτών στο 2^ο ΚΠΣ λόγω καθυστερήσεων στην εκτέλεση έργων. Τα έργα αυτά αποκαλούνταν «έργα – γέφυρες» διότι δεν ολοκληρώνονταν στο χρόνο ισχύος του ΚΠΣ και το υπόλοιπο των πιστώσεων μεταφερόταν στο επόμενο ΚΠΣ προκειμένου να ολοκληρωθούν.

2 **1994-1999:** το 2ο ΚΠΣ ή 2ο πακέτο Ντελέρ ύψους 13,9 δισεκατομμυρίων ECU. Το συνολικό κόστος των έργων και προγραμμάτων, συμπεριλαμβανομένης και της εθνικής συνεισφοράς, ανερχόταν σε 22,5 δισεκατομμύρια ECU. Απολογιστικά διατέθηκαν 14,333 εκατομμύρια ευρώ, δημιουργήθηκαν 400.000 θέσεις εργασίας ενώ και πάλι με τη μέθοδο «έργα – γέφυρες» τα μη απορροφηθέντα ποσά μεταφέρθηκαν στο 3^ο ΚΠΣ.

3 **2000-2006:** το 3ο ΚΠΣ με κοινοτική επιχορήγηση 22,7 δισεκατομμύρια ευρώ και με εθνική συμμετοχή (κράτους και ιδιωτών) 17 δισεκατομμύρια ευρώ. Στη λήξη του είχαν απορροφηθεί μόνο 13,4 δισεκατομμύρια ευρώ. Μέχρι το τέλος του 2008, που λήγει η διετής παράταση απορρόφησης, θα πρέπει να έχουν εκταμειωθεί τα υπόλοιπα 9, 3 δισεκατομμύρια ευρώ (22,5 – 13,4) της κοινοτικής ενίσχυσης. Αυτό σημαίνει ότι πρέπει να υπογραφούν συμβάσεις και να ολοκληρωθούν έργα ύψους 2,27 δισεκατομμυρίων ευρώ. Περίπου το 50% θα κατευθυνθούν σε «έργα – γέφυρες» με το 4^ο ΚΠΣ δηλαδή σε έργα των οποίων η κατασκευή ξεκίνησε με το 3^ο ΚΠΣ και θα ολοκληρωθούν με το 4^ο ΚΠΣ. Τα υπόλοιπα θα κατευθυνθούν όχι σε δημόσια έργα αλλά σε δράσεις που παρουσιάζουν ταχύτερη απορροφητικότητα. Σύμφωνα με Δελτίο Τύπου του Υπουργείου Οικονομίας και Οικονομικών, στα τέλη του 2006 το ποσοστό απορρόφησης πόρων από το 3ο ΚΠΣ έφθασε το 58%. Η απορρόφηση πόρων για τα τομεακά προγράμματα (υπουργείων) έφθασε το 57,7%, ενώ για τα περιφερειακά το 58,5%. Εξάλλου, οι νομικές δεσμεύσεις (υπογραφείσες συμβάσεις) έφθασαν στο 90% της συνολικής δημόσιας δαπάνης. Οι νομικές δεσμεύσεις καλύπτουν ένα ποσοστό 88,6% για τα τομεακά προγράμματα και 93,3% για τα περιφερειακά.

4 **2007-2013:** το 4ο ΚΠΣ με κοινοτική επιχορήγηση 20,101 δισεκατομμύρια ευρώ.

Compliance risk = κίνδυνος συμμόρφωσης. Είναι ο κίνδυνος που προκύπτει για τα κέρδη ή την αύξηση του κεφαλαίου που προέκυψαν από συναλλαγές και πρακτικές που παραβίασαν τους νόμους, τους κανόνες και κανονισμούς, τις παραδεδεδεγμένες πρακτικές και τα συναλλακτικά ήθη.

Compound interest = σύνθετος τόκος ή ανατοκισμός. Βλέπε όρο interest.

Computer-aided design, CAD = σχεδίαση με ηλεκτρονικό υπολογιστή. Η χρήση του Η/Υ για την παραγωγή ηλεκτρονικών, μηχανολογικών, ηλεκτρολογικών και αρχιτεκτονικών σχεδίων. Στον εξοπλισμό του συστήματος περιλαμβάνεται οθόνη γραφικών υψηλής ευκρίνειας, σχεδιογράφος, φωτογραφίδα, δυνατότητα αποθήκευσης σχεδίων και ειδικές βιβλιοθήκες με στοιχεία πρότυπων εξαρτημάτων που ενημερώνονται από τον χρήστη ή τον προμηθευτή του συστήματος.

Computer-Aided Manufacturing = βλέπετε όρο CAM.

Computer Based Training, CBT = εκπαίδευση βασισμένη σε ηλεκτρονικό υπολογιστή. Μπορεί να παρέχεται είτε μέσω του διαδικτύου ή DVD. Αναφέρεται σε οποιοδήποτε γνωστικό πεδίο και συνήθως συνοδεύεται από ασκήσεις και εξετάσεις. Μεγάλες επιχειρήσεις και τράπεζες παρέχουν επιμόρφωση από απόσταση στους υπαλλήλους τους και στο τέλος τους

υποβάλλουν σε εξέταση μέσω του Internet. Ο εκπαιδευόμενος υποχρεούται να απαντήσει σε κάθε ερώτηση σε προσδιορισμένο σύντομο χρονικό διάστημα. Το CBT χρησιμοποιείται και από τα ελεύθερα ανοικτά Πανεπιστήμια που παρέχουν μαθήματα μέσω Η/Υ συνδεδεμένο με το διαδίκτυο. Τη μέθοδο αυτή, που αποκαλείται distance learning, προτιμούν κύρια οι εργαζόμενοι φοιτητές και σπουδαστές.

Concentration risk = συγκεντρωτικός κίνδυνος. Είναι ο κίνδυνος που αναλαμβάνει κάποιος ο οποίος επενδύει όλα τα χρηματικά του διαθέσιμα σε μία μόνο μετοχή ή άλλο χρηματοοικονομικό μέσο ή σε ένα μόνο ακίνητο ή σε μία μόνο επιχείρηση. Απαντάται επίσης στα χρηματοοικονομικά συγκροτήματα (financial conglomerates). Σύμφωνα με την Τράπεζα Διεθνών Διακανονισμών (BIS) η έκθεση στον κίνδυνο αυτό αφορά επτά περιπτώσεις:

- 1) ιδιώτες αντισυμβαλλόμενους
- 2) ομάδες ιδιωτών αντισυμβαλλόμενων
- 3) αντισυμβαλλόμενους σε ειδικές γεωγραφικές περιοχές
- 4) αντισυμβαλλόμενους στις βιομηχανίες
- 5) αντισυμβαλλόμενους σε προϊόντα
- 6) επιχειρηματικές υπηρεσίες – κλειδιά όπως στις υπηρεσίες υποστήριξης των συναλλαγών (back-office services) και
- 7) φυσικές καταστροφές. Στην τελευταία περίπτωση (σεισμοί, πλημμύρες, τυφώνες, πυρηνικά και εν γένει περιβαλλοντολογικά ατυχήματα) πρέπει να προστεθούν και οι τρομοκρατικές επιθέσεις που μπορούν να θέσουν εκτός λειτουργίας τις επικοινωνίες και άλλες δημόσιες και κοινωνικές υπηρεσίες ζωικού ενδιαφέροντος σε μια συγκεκριμένη περιοχή. Ιδιαίτερα, μετά την 11^η Σεπτεμβρίου 2001, αυτό το είδος του συγκεντρωτικού κινδύνου έχει λάβει σημαντικές διαστάσεις και αποτελεί αντικείμενο έρευνας από τους ενδιαφερόμενους και κύρια από τις ασφαλιστικές επιχειρήσεις.

Concentrator = συγκεντροποιητής. Στην πληροφορική, αναφέρεται σε κάθε συσκευή επικοινωνίας που επιτρέπει σε ένα μέσο διανεμητικής μετάδοσης να χρησιμοποιεί πολλές πηγές δεδομένων πέρα από τους διαύλους οι οποίοι είναι διαθέσιμοι εντός του μέσου μετάδοσης. Είναι η συσκευή που παρέχει ένα σημείο κεντρικής σύνδεσης για καλώδια σταθμών εργασίας Η/Υ, διακομιστών (servers) και περιφερειακών συσκευών (peripherals). Πολλοί συγκεντροποιητές έχουν την ικανότητα να διευρύνουν το ηλεκτρικό σήμα το οποίο δέχονται. Στις τηλεπικοινωνίες, ο όρος concentrator χρησιμοποιείται σχετικά με τη μετάδοση δεδομένων και υποδηλώνει τη λειτουργική μονάδα που επιτρέπει μία κοινή τοποθεσία αρχείου (path) για το χειρισμό περισσότερων πηγών δεδομένων πέρα από τα κανάλια που είναι διαθέσιμα μέσα στο path. Ένας συγκεντροποιητής, συνήθως, παρέχει δυνατότητες επικοινωνίας πολλών χαμηλής ταχύτητας ασύγχρονων διαύλων και μία ή περισσότερες υψηλές ταχύτητες σε συγχρονισμένους διαύλους.

Conditional Prepayment Rate, CPR = υπολογιστικός τόκος προπληρωμής. Μία μέθοδος υπολογισμού του τόκου προπληρωμής μιας δεξαμενής ενυπόθηκων στεγαστικών δανείων στην οποία ένα σταθερό μέρος του εναπομείναντος κεφαλαίου πληρώνεται προκαταβολικά σε μηνιαία ή ετήσια βάση.

Condor spread = στρατηγική διαπραγμάτευσης παραγώγων προϊόντων που εφαρμόζεται κύρια στα συμβόλαια δικαιωμάτων προαίρεσης (options). Συνδυάζει δύο put (δικαίωμα πώλησης ενός περιουσιακού στοιχείου στο μέλλον) και δύο call options (δικαίωμα αγοράς ενός περιουσιακού στοιχείου στο μέλλον) σε διαφορετικές τιμές εξάσκησης του δικαιώματος. Η στρατηγική αυτή εφαρμόζεται σε μία μικρή κλίμακα μεταβλητότητας των τιμών και όταν αναμένεται στο μέλλον μία αύξηση της μεταβλητότητας αυτών, αφού επιτρέπει την καταβολή θετικών πληρωμών πάνω σε μία ευρεία σειρά συναλλακτικών τιμών του υποκειμένου μέσου σε μια δεδομένη χρονική περίοδο. Το διάγραμμα των πληρωμών ομοιάζει με σχήμα πτηνού εξ ου και το όνομα 'κόνδορας'.

Conduits = επενδυτικά οχήματα, είδος των οχημάτων ειδικού σκοπού (Special Purpose Vehicles, SPVs). Πρόκειται για κυβερνητικές ή ιδιωτικές εταιρίες των ΗΠΑ. Τα πρώτα αυτά επενδυτικά οχήματα συστάθηκαν από τους κυβερνητικούς στεγαστικούς οργανισμούς των ΗΠΑ (Government National Mortgage Association και Federal Home Loan Mortgage Corp.) ενώ σήμερα οργανώνονται από πιστωτικά ιδρύματα και ασφαλιστικές εταιρίες.

- Τα conduits συγκεντρώνουν τις απαιτήσεις από ενυπόθηκα στεγαστικά και άλλα δάνεια και τις τιτλοποιούν εκδίδοντας τίτλους με υψηλή απόδοση αλλά και με υψηλό πιστωτικό κίνδυνο και κίνδυνο ρευστότητας όπως ομόλογα εγγυημένα από δεξαμενή περιουσιακών στοιχείων (Asset-Backed Securities, ABS), εμπορικά χρεόγραφα ασφαλισμένα από περιουσιακά στοιχεία ενεργητικού (Asset-Backed Commercial Papers, ABCPs), εγγυημένα χρεωστικά ομόλογα (Collateralised Debt Obligations, CDOs), ομόλογα σταθερού εισοδήματος που αντιπροσωπεύουν ένα αδιαίρετο δικαίωμα σε μια δεξαμενή ενυπόθηκων ομολόγων (Pass-Through Securities) και στεγαστικά ομόλογα υποστηριζόμενα από μία δεξαμενή ενυπόθηκων απαιτήσεων (Pay-Through Securities). Στη συνέχεια πωλούν τα τιτλοποιημένα χρεόγραφα σε θεσμικούς επενδυτές και απλούς ιδιώτες δημιουργώντας μία δευτερογενή αγορά.
- Πιο απλά, τα επενδυτικά οχήματα πωλούν βραχυπρόθεσμους εμπορικούς τίτλους και με το προϊόν αυτών αγοράζουν χρηματοπιστωτικά προϊόντα που περιλαμβάνουν απαιτήσεις από πιστωτικές κάρτες, δάνεια αυτοκινήτων και ιδιαίτερα ενυπόθηκα στεγαστικά δάνεια. Όλα αυτά τα χρησιμοποιούν σαν ασφάλεια (collateral) για τους επενδυτές. Οι εμπορικοί τίτλοι, συνήθως, λήγουν σε 30 ημέρες και τα επενδυτικά οχήματα χρησιμοποιούν τα μετρητά από προηγούμενες πωλήσεις τους για να εξοφλούν τους τίτλους που λήγουν.
- Τα επενδυτικά οχήματα επικαταλλαγής ομολόγων ("securities arbitrage" conduits) χρησιμοποιούνται από τράπεζες και κεφάλαια αντιστάθμισης κινδύνου (hedge funds) σαν ένας τρόπος κερδοφορίας που προκύπτει από τη διαφορά του κόστους βραχυπρόθεσμου δανεισμού και των αποδόσεων από μακροπρόθεσμες επενδύσεις. Αντλούν μετρητά από τις αγορές εμπορικών χρεογράφων ασφαλισμένων με περιουσιακά στοιχεία (asset-backed commercial papers, ABCPs) για να αγοράσουν ομόλογα συνδεδεμένα με ενυπόθηκα δάνεια που έχουν πολύ μεγαλύτερη απόδοση.
- Τα επενδυτικά οχήματα σαν στοιχεία εκτός ισολογισμού (off-balance sheet) χρησιμοποιούνται από τις τράπεζες για να μεγεθύνουν σημαντικά τα κέρδη τους χωρίς να απαιτείται από τις εποπτικές αρχές να διατηρούν σαν ασφάλεια μετρητά για την κάλυψη ενδεχομένων ζημιών.

Conglomerate = συγκρότημα. Μία εταιρία που ελέγχει ένα αριθμό άλλων εταιριών με διαφορετικές δραστηριότητες. Πιο γνωστά είναι τα χρηματοοικονομικά συγκροτήματα (financial conglomerates) που έχουν σαν μητρική εταιρία μία τράπεζα και θυγατρικές μία ασφαλιστική εταιρία και πολλές άλλες χρηματοπιστωτικές εταιρίες (χρηματοοικονομική μίσθωση, πρακτορεία επιχειρηματικών απαιτήσεων, αμοιβαίο κεφάλαιο, επενδυτική και χρηματιστηριακή εταιρία, εταιρία ακινήτων κλπ). Τα διεθνή χρηματοοικονομικά συγκροτήματα (international financial conglomerates) αποτελούνται από τράπεζες και θυγατρικές τους εταιρίες που έχουν έδρα σε πολλά χρηματοπιστωτικά κέντρα ή κράτη μιας ηπείρου ή σε όλο τον κόσμο.

Consignee = παραλήπτης. Ένα πρόσωπο που δικαιούται ή είναι εξουσιοδοτημένο για λογαριασμό μιας επιχείρησης να παραλάβει τα αποσταλέντα εμπορεύματα.

Consol bond = ένα κυβερνητικό ομόλογο χωρίς προσδιορισμένη λήξη, ιδιαίτερα δημοφιλές στο Ηνωμένο Βασίλειο όπου εκδόθηκε για πρώτη φορά το 1749. Σήμερα, ο κάτοχος ενός τέτοιου ομολόγου ονομαστικής αξίας π.χ 100 λιρών στερλινών έχει απόδοση 2,5 λίρες το χρόνο. Εν τούτοις θα λαμβάνει διαρκώς μόνο τόκο ενώ δεν εισπράττει ποτέ το κεφάλαιο εκτός εάν το πωλήσει στη δευτερογενή αγορά. Η αποτίμηση αυτού του ομολόγου πραγματοποιείται διαιρώντας τον τόκο με την απόδοση μέχρι τη λήξη (yield to maturity).

Consolidated balance sheet = ενοποιημένος ισολογισμός. Είναι ο ισολογισμός ενός ομίλου εταιριών. Για να καταρτισθεί, αφαιρούνται οι συμμετοχές της μίας εταιρίας στην άλλη και οι αμοιβαίοι τρεχούμενοι λογαριασμοί που απεικονίζουν τις πιστώσεις και τα χρέη εντός του ομίλου όπως και οι παραδόσεις εμπορευμάτων ή η παροχή υπηρεσιών από τη μία εταιρία του ομίλου στην άλλη. Τα αποτελέσματα χρήσεως του ομίλου εξάγονται κατά παρόμοιο τρόπο.

Consortium = ομάδα επιχειρήσεων που συμπράττουν σε ενιαία εταιρία ή κοινοπραξία με σκοπό να εκτελέσουν από κοινού ένα ορισμένο έργο όπως συναλλαγές και δημόσια έργα. Οι τράπεζες συμπράττουν συνήθως για να φέρουν σε πέρας σημαντικές χρηματοπιστωτικές δραστηριότητες όπως αναδοχές εκδόσεων ομολόγων, αυξήσεις μετοχικών κεφαλαίων, παροχή πιστώσεων σημαντικού ποσού για μεγάλα αναπτυξιακά έργα. Η σύμπραξη είναι

απαραίτητη για να συγκεντρωθούν τα απαραίτητα κεφάλαια και το απαραίτητο εξειδικευμένο προσωπικό όπως επίσης για να κατανεμηθεί ο πιστωτικός κίνδυνος σε όλα τις συμπτρόντα πιστωτικά ιδρύματα, τις επενδυτικές ή κατασκευαστικές εταιρίες.

Consumer Confidence, Eurozone = δείκτης καταναλωτικής εμπιστοσύνης της ζώνης του ευρώ που καταρτίζεται από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή και ανακοινώνεται την τελευταία εργάσιμη ημέρα κάθε μήνα. Παρέχει πληροφόρηση για τις προθέσεις των καταναλωτών σχετικά με τη δαπάνη και την αποταμίευση και για την άποψη αυτών για την παρούσα και τη μελλοντική κατάσταση. Πιο αναλυτικά, συλλέγονται απαντήσεις από 20.000 καταναλωτές της ζώνης του ευρώ για: 1) τη χρηματοοικονομική κατάσταση των νοικοκυριών κατά το προηγούμενο δωδεκάμηνο και τις εκτιμήσεις αυτών για το επόμενο δωδεκάμηνο 2) πως η γενική οικονομική κατάσταση στη χώρα τους άλλαξε το προηγούμενο δωδεκάμηνο και τις εκτιμήσεις αυτών για το επόμενο δωδεκάμηνο 3) τη γενική άποψη για την απασχόληση κατά τους επόμενους 12 μήνες 4) την τρέχουσα και τη μελλοντική για τους επόμενους 12 μήνες αποταμιευτική συμπεριφορά των νοικοκυριών 5) πως κρίνουν τη γενική οικονομική κατάσταση και εάν είναι τώρα η κατάλληλη στιγμή για να προβούν σε μεγάλες αγορές αγαθών. Ο μέσος όρος των απαντήσεων εξάγεται με συντελεστές βαρύτητας που υπολογίζονται σύμφωνα με τη συμβολή κάθε χώρας στη συνολική τελική ιδιωτική καταναλωτική δαπάνη της Ευρωζώνης.

Consumer Confidence Index, USA = δείκτης καταναλωτικής εμπιστοσύνης που καταρτίζεται από το Conference Board Inc., μία μη κερδοσκοπική εταιρία των ΗΠΑ με έδρα τη Νέα Υόρκη. Παρουσιάζει τον αριθμητικό μέσο 5.000 απαντήσεων για τη χρηματοοικονομική κατάσταση των νοικοκυριών και τις γενικότερες οικονομικές εξελίξεις και προβλέψεις στις ΗΠΑ. Τα νοικοκυριά ερωτώνται για: 1) τις επιχειρηματικές συνθήκες στην περιοχή τους 2) τις επιχειρηματικές συνθήκες στο διάστημα των επόμενων έξη μηνών 3) τις διαθέσιμες θέσεις εργασίας της περιοχής τους 4) τις διαθέσιμες θέσεις εργασίας στο διάστημα των επόμενων έξη μηνών και 5) το οικογενειακό εισόδημα τους προσεχείς έξη μήνες. Καταρτίζεται ένας δείκτης για κάθε ενότητα απαντήσεων και ένας σύνθετος δείκτης για το σύνολο των απαντήσεων. Ανακοινώνεται την τελευταία Τρίτη κάθε μήνα στις 10.00 π.μ. Χρησιμεύει για την πρόβλεψη αιφνιδιαστικών αλλαγών στα καταναλωτικά πρότυπα και δείχνει επίσης την εμπιστοσύνη των πολιτών προς την οικονομία των ΗΠΑ.

Contagious effect = βλέπετε όρο «Domino effect or contagious effect».

Contango = μία ομαλή κατάσταση της αγοράς όπου η προθεσμιακή τιμή (forward price) είναι υψηλότερη της τιμής όψεως (spot price). Ειδικότερα, ο όρος χρησιμοποιείται στην αγορά των συμβολαίων μελλοντικής εκπλήρωσης (futures) όπου η μελλοντική τιμή αρχίζει πάνω από την αναμενόμενη τιμή αξίας δύο ημερών και πέφτει όσο πλησιάζει η λήξη της σύμβασης. Το αντίθετο φαινόμενο καλείται backwardation (βλέπετε όρο).

Contingency plan = σχέδιο έκτακτων μέτρων. Ένα έγγραφο στο οποίο καταγράφονται οι πιθανές βλάβες στοιχείων της παραγωγικής διαδικασίας και ιδιαίτερα των ηλεκτρονικών υπολογιστών και των επικοινωνιακών μέσων και οι τρόποι αντιμετώπισης της έκτακτης κατάστασης που προκύπτει.

Contingent debt = το ενδεχόμενο (πιθανό) μελλοντικό χρέος όπως π.χ η επιβάρυνση του δημόσιου χρέους που θα προκύψει στο μέλλον από την κάλυψη των ελλειμμάτων των ασφαλιστικών ταμείων και των ταμείων υγείας λόγω της γήρανσης του πληθυσμού.

Contingent liabilities = ενδεχόμενες υποχρεώσεις. Υποχρεώσεις της κυβέρνησης που προκύπτουν από την επέλευση ιδιαίτερων γεγονότων όπως π.χ της κατάπτωσης κρατικών εγγυήσεων.

Continuity of contracts = αναφέρεται στην απόφαση του Ε.Σ. του Δουβλίνου σύμφωνα με την οποία η εισαγωγή του ευρώ δεν επηρεάζει τις ήδη υπογραφείσες συμβάσεις. Δηλαδή εξασφαλίζεται η νομική συνέχεια των συμβάσεων που σημαίνει ότι μονομερώς δεν μπορούν να καταργηθούν οι συμβάσεις ή να τροποποιηθούν όροι αυτής αλλά μόνο εάν συμφωνήσουν και οι δύο συμβαλλόμενοι π.χ. για το εφαρμοστέο επιτόκιο.

Continuous Linked Settlement, CLS = Διακανονισμός Αδιάλειπτης Σύνδεσης.

● Μετά την πτώχευση το 1974 της τράπεζας Bankhaus Herstatt του Βερολίνου και την αύξηση του κινδύνου διακανονισμού (settlement risk) λόγω της διεθνοποίησης των συναλλαγών, αναζητήτο ένα νέο παγκόσμιο σύστημα πληρωμών που θα εξάλειφε ή τουλάχιστον θα περιορίζε δραστικά τον κίνδυνο διακανονισμού των πράξεων σε συνάλλαγμα. Με δεδομένο ότι καθημερινά διακινούνται στην παγκόσμια αγορά συναλλάγματος πάνω από 2,5 τρισεκατομμύρια δολάρια και ενδεχόμενη αδυναμία ενός αντισυμβαλλόμενου να τιμήσει τις υποχρεώσεις του και μάλιστα σε ένα περιβάλλον διαφορετικών χρονικών ζωνών μπορεί να οδηγήσει σε συστημικό κίνδυνο, αναλήφθηκε προσπάθεια από τις κεντρικές τράπεζες να πείσουν τη διεθνή χρηματοπιστωτική κοινότητα για την εξεύρεση λύσης. Τελικά το Νοέμβριο του 2002 λειτούργησε το σύστημα διακανονισμού αδιάλειπτης σύνδεσης (CLS) και η επιτυχία του πιστοποιήθηκε το Φεβρουάριο του 2003 με το διακανονισμό 117.000 εντολών πληρωμής που ξεπέρασαν σε αξία το 1 τρισεκατομμύριο δολάρια ενώ την 15 Δεκεμβρίου 2004 διακανονίσθηκαν 107.592 εντολές πληρωμής αξίας 3,684 τρισεκατομμυρίων δολαρίων ΗΠΑ. Την 21η Σεπτεμβρίου 2005, το CLS πραγματοποίησε ένα νέο ημερήσιο ρεκόρ αναφορικά με την αξία των εντολών πληρωμής. Διακανόνισε 344.016 εντολές πληρωμής συνολικής αξίας 4.203 τρισεκατομμυρίων δολαρίων ΗΠΑ. Το 2005, το CLS κάλυψε το 64% του συνόλου των πράξεων σε συνάλλαγμα. Το 2006, το ποσοστό αυτό ανήλθε στο 81% και το 2007 στο 83%. Τελικός στόχος του CLS ήταν ο διακανονισμός του 90% των παγκόσμιων συναλλαγών σε συνάλλαγμα. Το Δεκέμβριο του 2007, το CLS διακανόνισε κατά μέσο όρο 381.436 συναλλαγές σε συνάλλαγμα σε ημερήσια βάση (per day) με αξία 2,9 τρισεκατομμυρίων ευρώ. Στο ποσό αυτό της αξίας έχουν υπολογισθεί και τα δύο σκέλη των ταμιακών διακανονισμών δηλαδή και στα δύο νομίσματα. Εάν υπολογισθεί το ποσό σε ένα νόμισμα τότε η αξία περιορίζεται σε 1,5 τρισεκατομμύρια ευρώ την ημέρα. Τη 19^η Μαρτίου του 2008 σημειώθηκε ιστορικό υψηλό στη συνολική αξία των διακανονισμών μιας ημέρας που ανήλθε σε 10 τρισεκατομμύρια δολάρια.

● **Πλεονεκτήματα:** το CLS έχει τα εξής κύρια πλεονεκτήματα:

α) εξαλείφει ή περιορίζει δραστικά τον κίνδυνο διακανονισμού στις διασυνοριακές πράξεις συναλλάγματος (cross border foreign exchange transactions) αφού εξασφαλίζει την ταυτόχρονη ανταλλαγή των ποσών μεταξύ των δύο αντισυμβαλλόμενων, δηλαδή ο διακανονισμός δεν πραγματοποιείται παρά μόνον εάν έχουν τεθεί στη διάθεση του CLS τα προς πληρωμή ποσά συναλλάγματος και από τους δύο αντισυμβαλλόμενους (**payment-versus-payment, PvP**)

β) εξαλείφει το κίνδυνο στις διασυνοριακές εντολές πληρωμής αφού ο διακανονισμός γίνεται την ίδια ημέρα (same day)

γ) οδηγεί σε μεγαλύτερη λειτουργική αποτελεσματικότητα μειώνοντας τα λάθη των πληρωμών, εισπράξεων και επαληθεύσεων

δ) ο μειωμένος κίνδυνος διακανονισμού επιτρέπει την αύξηση των ορίων συναλλαγών με αντισυμβαλλόμενες τράπεζες με αποτέλεσμα την αύξηση των διεθνών συναλλαγών σε συνάλλαγμα.

● Το CLS προσφέρει, επίσης, υπηρεσίες που έχουν στόχο να συμπληρώσουν το διακανονισμό όπως οι ανταλλαγές νομισμάτων In/Out Swaps που καθιστούν δυνατή τη διαχείριση της ενδοημερήσιας ρευστότητας και το Διευθυνσιολόγιο Διακανονισμών (The Settlements Directory for CLS) προσφέρει μία μοναδική, ασφαλή και αξιόπιστη πληροφόρηση για τους διακανονισμούς.

● **Νομίσματα:** το CLS αρχικά εκτελούσε διακανονισμούς σε επτά νομίσματα: ευρώ, δολάριο ΗΠΑ, γεν Ιαπωνίας, λίρα Αγγλίας, φράγκο Ελβετίας, δολάριο Καναδά και δολάριο Αυστραλίας. Την 8.9.2003 προστέθηκαν η κορώνα Δανίας, η κορώνα Σουηδίας, η κορώνα Νορβηγίας και το δολάριο Σιγκαπούρης. Την 6.12.2004 προστέθηκαν το δολάριο Νέας Ζηλανδίας, το δολάριο Χονγκ Κονγκ, το γουόν της Νότιας Κορέας και το ραντ της Νότιας Αφρικής. Την 26^η Μαΐου του 2008 προστέθηκαν το σέκελ του Ισραήλ και το πέσο του Μεξικού και ο αριθμός των νομισμάτων έφθασε τα 17.

● **Οργανωτική δομή:** το CLS Group αποτελείται από τα ακόλουθα νομικά πρόσωπα:

1) CLS Group Holdings AG με έδρα την Ελβετία. Είναι μία εταιρία συμμετοχών και κατέχει τις μετοχές των CLS UK Intermediate Holdings Ltd, CLS Bank International και CLS Services Ltd.

2) τη **CLS Bank International**. Είναι ένα ανεξάρτητο χρηματοπιστωτικό ίδρυμα που παρέχει διακανονισμούς με πληρωμή έναντι πληρωμής σε διασυνοριακές πράξεις συναλλάγματος και σε επιλεγμένα νομίσματα. Έχει έδρα τη Νέα Υόρκη και γι' αυτό διέπεται από το δίκαιο των

ΗΠΑ και εποπτεύεται από τη Federal Reserve Bank of New York. Η Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα ασκεί εποπτεία για το διακανονισμό του σκέλους των συναλλαγών σε ευρώ

3) τη CLS Services Ltd με έδρα το Λονδίνο. Διέπεται από το δίκαιο της Αγγλίας και Ουαλίας και παρέχει λειτουργική και υποστηρικτική συνδρομή (back office, help desk) στη CLS Bank και τις συμμετέχουσες τράπεζες.

4) CLS UK Intermediate Holdings Ltd. Διέπεται από το δίκαιο της Αγγλίας και Ουαλίας και παρέχει ορισμένες υπηρεσίες στη CLS Bank και στις θυγατρικές της εταιρίες όπως χρηματοδότηση, προσωπικό, επικοινωνίες και εσωτερικούς επιθεωρησιακούς ελέγχους

● Όλοι οι μέτοχοι αντιπροσωπεύουν πάνω από το 50% της αξίας των πράξεων στην παγκόσμια αγορά συναλλάγματος ενώ επτά από αυτούς κατέχουν το 44% αυτών. Οι μέτοχοι επένδυσαν για την εγκατάσταση και την ανάπτυξη του συστήματος και έχουν το αποκλειστικό δικαίωμα να γίνουν μέλη των διακανονισμών της CLS Bank με άμεση πρόσβαση στη CLS Bank.

● Ειδικότερα, στη CLS Bank International μετέχουν ή συνεργάζονται:

A) Μέλη Διακανονισμού (Settlement Members): δύνανται να γίνουν μόνο μέτοχοι της CLS Bank. Είναι τα μόνα που έχουν ένα άμεσο λογαριασμό διακανονισμού με τη CLS Bank και μπορούν να υποβάλουν εντολές διακανονισμού απευθείας στη CLS Bank.

B) Μέλη Χρήστες (User Members): μπορούν να υποβάλουν εντολές διακανονισμού απευθείας στη CLS Bank αλλά δεν διαθέτουν ένα άμεσο λογαριασμό με τη CLS Bank. Έχουν συνάψει σύμβαση με ένα Μέλος Διακανονισμού το οποίο του παρέχει ρευστότητα και προωθεί τις πληρωμές του προς διακανονισμό στη CLS Bank. Διατηρούν την εμπιστευτικότητα των εμπορικών πληροφοριών διαβιβάζοντας τις εντολές πληρωμής στη CLS Bank.

Γ) Τρίτα Μέρη (Third Parties): δεν έχουν άμεση σχέση με τη CLS Bank αλλά συνδέονται με σύμβαση είτε με ένα Μέλος Διακανονισμού είτε με ένα Μέλος Χρήστη μέσω των οποίων υποβάλλουν τις εντολές τους και προωθούν τις πληρωμές τους στη CLS Bank. Διακρίνουμε τριών ειδών Τρίτα Μέρη: α) τράπεζες μεσαίου και μεγάλου μεγέθους β) θεματοφύλακες (custodians) γ) χρηματοοικονομικά ιδρύματα και επιχειρήσεις που δεν είναι τράπεζες.

Δ) Οι ανταποκριτές μας (Nostro Agents): λαμβάνουν εντολές πληρωμής από ένα Μέλος Διακανονισμού και παρέχουν έγκαιρα μεταφορές κεφαλαίων στους λογαριασμούς που τηρούν τα Μέλη Διακανονισμού στη CLS Bank. Επιπρόσθετα, δέχονται μεταφορές κεφαλαίων από τη CLS Bank, Μέλη Διακανονισμού, Τρίτα Μέρη και άλλους και πιστώνουν τα ποσά στο λογαριασμό του Μέλους Διακανονισμού στη CLS Bank.

Ε) κεντρικές τράπεζες και εγκεκριμένα συστήματα πληρωμών (central banks and approved payment systems): η CLS Bank είναι μία πολυνομισματική τράπεζα που τηρεί τρεχούμενους λογαριασμούς με τις κεντρικές τράπεζες. Επόμενα, οι διακανονισμοί γίνονται σε χρήμα κεντρικής τράπεζας. Παράλληλα, η CLS Bank μετέχει σε πολλά συστήματα διακανονισμού μεγάλων ποσών σε πραγματικό χρόνο (RTGS systems).

Ζ) οι παροχείς ρευστότητας (liquidity providers): είναι χρηματοπιστωτικά ιδρύματα που δεσμεύονται συμβατικά για την παροχή της αναγκαίας ρευστότητας ανταλλάσσοντας το νόμισμα στο οποίο το Μέλος Διακανονισμού έχει χρεωστική θέση, με νόμισμα στο οποίο η θέση του Μέλους Διακανονισμού είναι πιστωτική.

Η) Πωλητές (Vendors): Πρόκειται για συνεργαζόμενες με τη CLS εταιρίες που παρέχουν συμβουλευτικές υπηρεσίες και υπηρεσίες εφαρμογών πληροφορικής στη CLS Bank για την καλύτερη εξυπηρέτηση των ανωτέρω μερών που μετέχουν στο σύστημα. Το 2004, η CLS συνεργαζόταν με την εταιρία Software Service Solution Providers και την εταιρία Systems Integrators and Consultancy Services.

● Την 27.3.2009 χρησιμοποιούσαν τις υπηρεσίες της CLS Bank service 60 Τράπεζες Μέλη και μαζί με τα Τρίτα Μέρη συνολικά 4.686 συμμετοχοί από τους οποίους 411 ήσαν τράπεζες, εταιρικά ιδρύματα και μη χρηματοπιστωτικά ιδρύματα και 4.275 ήσαν επενδυτικά ταμεία.

● Η CLS Bank International λειτουργεί, όπως τονίσθηκε, με την αρχή της πληρωμής έναντι πληρωμής (payment versus payment) που εξασφαλίζει το συγχρονισμό των δύο πληρωμών ώστε να εξαλείφεται ο κίνδυνος διακανονισμού. Για το λόγο αυτό, τα Μέλη Διακανονισμού πρέπει να τηρούν επαρκές υπόλοιπο στο λογαριασμό τους με τη CLS Bank. Ο λογαριασμός αυτός είναι σωρευτικός και πρέπει να διαθέτει επαρκές κάλυμμα ενώ υποδιαιρείται σε υπολογαριασμούς, ένας για κάθε επιλέξιμο νόμισμα. Ορισμένοι υπολογαριασμοί μπορεί να μην έχουν επαρκές υπόλοιπο, αρκεί ο γενικός ή σωρευτικός λογαριασμός να είναι θετικός. Τα Μέλη Διακανονισμού χρηματοδοτούν τους λογαριασμούς μέσω του συστήματος πληρωμών σε ακαθάριστη βάση και πραγματικό χρόνο (RTGS) του κράτους ή της νομισματικής ζώνης

έκδοσης του νομίσματος. Τα Μέλη αποστέλλουν μηνύματα SWIFT στη CLS Bank για το διακανονισμό των πράξεων σε συνάλλαγμα μέχρι την 1^η νυκτερινή ώρα Ελλάδος. Η CLS Bank υπολογίζει το καθαρό υπόλοιπο για κάθε μέλος και για κάθε νομισματικό υπολογαριασμό και εκδίδει χρονοδιάγραμμα πληρωμών. Οι πληρωμές πραγματοποιούνται μεταξύ 08.00 και 13.00 ώρα Ελλάδος. Στην σπάνια περίπτωση αδυναμίας πληρωμής, ενεργοποιείται η συμφωνία επιμερισμού των ζημιών (loss sharing agreement).

● Το 2007, η CLS Bank International έλαβε έγκριση από την Ομοσπονδιακή Τράπεζα των ΗΠΑ να επεκτείνει τις υπηρεσίες της στο διακανονισμό των εντολών πληρωμής ενιαίου νομίσματος (χωρίς την αρχή payment-versus-payment, PvP) που συνδέονται με μη παραδοτέα προθεσμιακά συμβόλαια (non-deliverable forwards, NDFs) και να ενεργεί σαν κεντρικός παροχέας διακανονισμού για όλες τις εντολές πληρωμής που συνδέονται με πιστωτικά παράγοντα εκτός οργανωμένης αγοράς (over-the-counter (OTC) credit derivatives) σε ευρώ που υπολογίζονται ή συνταιριάζονται από το Depository Trust & Clearing Corporation (DTCC) Deriv/SERV Trade Information Warehouse. Την 6^η Απριλίου 2009 το CLS Group και η ICAP ανήγγειλαν ένα κοινό επιχειρηματικό σχέδιο για ένα πρότυπο συναλλαγών σε συνάλλαγμα που αφορά παροχή συνολικών υπηρεσιών σε συμμετόχους που δραστηριοποιούνται εκτός οργανωμένης αγοράς (over-the-counter (OTC) συναλλάγματος).

Contracts for differences, CFDs = συμβάσεις για διαφορές. Πρόκειται για ένα παράγωγο προϊόν (derivative) υψηλής μόχλευσης (high leverage) που είναι γνωστό και σαν διαπραγμάτευση περιθωρίου (margin trading). Ο αγοραστής ομολόγων, μετοχών ή άλλων χρηματοπιστωτικών μέσων αντί να καταβάλει το πλήρες τίμημα καταθέτει στον διαμεσολαβητή (broker) ένα περιθώριο (margin) που μπορεί να κυμαίνεται από 5% έως 20% της αξίας των αγορών. Το περιθώριο αυτό αυξομειώνεται ανάλογα με την αποτίμηση του σχετικού χαρτοφυλακίου με τιμές αγοράς. Με τον τρόπο αυτό, ο επενδυτής μπορεί να κερδοσκοπεί με περισσότερο διαθέσιμο χρήμα που δανείζεται από τον broker χρησιμοποιώντας σαν ασφάλεια (collateral) τα χρηματοπιστωτικά μέσα στα οποία έχει στοιχηματίσει. Εάν η επένδυση εξελιχθεί ευνοϊκά θα κερδίσει πολλά χρήματα ενώ εάν εξελιχθεί αρνητικά, ο broker θα του ζητά την κατάθεση πρόσθετου περιθωρίου σε μετρητά. Οι συμβάσεις αυτές ενέχουν μεγάλο κίνδυνο και δεν ενδείκνυνται για άπειρους επενδυτές. Πολλοί brokers δεν προσφέρουν CFDs για τον ίδιο λόγο. Σε ορισμένες χώρες υφίστανται ευνοϊκές φορολογικές διατάξεις για τα CFDs όπως στο Ηνωμένο Βασίλειο που απαλλάσσονται από το χαρτόσημο. Συνήθως, το υποκείμενο μέσο (underlying instrument) είναι μετοχές. Το CFD παρέχει τη δυνατότητα κερδοσκοπίας επί της διακύμανσης των τιμών του υποκείμενου μέσου χωρίς την ανάγκη απόκτησης της ιδιοκτησίας αυτού. Είναι, ως ελέχθη, παράγωγο προϊόν υψηλής μόχλευσης διότι η αναλογία μεταξύ της κατάθεσης περιθωρίου και της τιμής είναι από 1/10 έως 1/100. Για παράδειγμα, μόχλευση 1/10 σημαίνει ότι για να αγοράσεις μετοχές αξίας 10.000 ευρώ πρέπει να καταθέσεις μόνο 1.000 ευρώ. Εάν οι τιμές κινηθούν ανοδικά κατά 10% θα έχεις ένα κέρδος 1.000 ευρώ δηλαδή το διπλάσιο του κατατεθέντος περιθωρίου. Στην αντίθετη περίπτωση, οι ζημιές θα είναι σημαντικές.

Conundrum = γρίφος, μυστήριο, παράδοξο. Σε μια σειρά τέτοιων φαινομένων, η ερώτηση τίθεται σαν αίνιγμα και η απάντηση δίνεται σαν λογοπαίγνιο. Γενικότερα, με τον όρο conundrum νοείται κάθε πρόβλημα που παρουσιάζει μεγάλη πολυπλοκότητα και η λύση του πολλές φορές είναι αδύνατη εκτός εάν προηγηθεί μία σε βάθος έρευνα. Ο όρος αναφέρθηκε και από τον πρώην πρόεδρο της κεντρικής τράπεζας των ΗΠΑ (Federal Reserve System) Άλαν Γκρίνσπαν ο οποίος διερωτάτο πως η άσκηση της νομισματικής πολιτικής δεν μπορεί να επηρεάσει τις μεσομακροχρόνιες αποδόσεις των ομολόγων και ιδιαίτερα το μακροχρόνιο τμήμα της καμπύλης που παρέμενε επίπεδο (flattening) δηλαδή οι αποδόσεις του δεν διέφεραν αισθητά από αυτές του βραχυχρόνιου τμήματος.

Convergence criteria = τα κριτήρια σύγκλισης που τέθηκαν στη Συνθήκη του Μάαστριχ σαν προϋπόθεση ένταξης στη ζώνη του ευρώ. Είναι τα εξής:

1. Ο πληθωρισμός (inflation). Ένα κράτος μέλος πρέπει να έχει σταθερές επιδόσεις στο θέμα των τιμών και μέσο ποσοστό πληθωρισμού, καταγεγραμμένο ένα έτος πριν από τον έλεγχο, που δεν υπερβαίνει εκείνο των τριών κρατών με τις καλύτερες επιδόσεις από άποψη σταθερότητας τιμών, περισσότερο από μιάμιση ποσοστιαία μονάδα. Στο πλαίσιο του κριτηρίου αυτού, ο πληθωρισμός υπολογίζεται με βάση τον εναρμονισμένο δείκτη τιμών καταναλωτή. Για να αξιολογηθεί το κριτήριο της σταθερότητας των τιμών, ο πληθωρισμός

κάθε κράτους μέλους μετράται με την εκατοστιαία μεταβολή του αριθμητικού μέσου δώδεκα μηνιαίων δεικτών της προηγούμενης περιόδου.

2. Η δημοσιονομική κατάσταση. Μετράται με δύο κριτήρια:

2α) το ετήσιο δημοσιονομικό έλλειμμα (public deficit) σαν ποσοστό του ΑΕΠ δεν θα πρέπει να υπερβαίνει την τιμή αναφοράς που είναι 3% εκτός εάν είτε ο λόγος αυτός σημειώνει ουσιαστική και συνεχή πτώση και έχει φθάσει σε επίπεδο παραπλήσιο της τιμής αναφοράς είτε, εναλλακτικά, η υπέρβαση της τιμής αναφοράς είναι απλώς έκτακτη και προσωρινή και ο λόγος παραμένει κοντά στην τιμή αναφοράς

2β) το δημόσιο χρέος (public debt) σαν ποσοστό του ΑΕΠ δεν πρέπει να υπερβαίνει το 60% εκτός εάν ο λόγος χρέους/ΑΕΠ μειώνεται επαρκώς και πλησιάζει την τιμή αναφοράς με ικανοποιητικό ρυθμό. Η έκθεση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής πρέπει, επίσης, να λαμβάνει υπόψη κατά πόσον το δημοσιονομικό έλλειμμα υπερβαίνει τις δαπάνες δημοσίων επενδύσεων, καθώς και όλους τους άλλους σχετικούς παράγοντες, όπως η μεσοπρόθεσμη οικονομική και δημοσιονομική κατάσταση του κράτους μέλους. Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή μπορεί, επίσης, να συντάξει έκθεση εάν θεωρεί ότι υπάρχει κίνδυνος υπερβολικού ελλείμματος έστω και εάν εκπληρώνονται οι όροι των κριτηρίων. Στο μέτρο του δυνατού γίνεται διάκριση ανάμεσα στα μέτρα που βελτιώνουν το αποτέλεσμα του προϋπολογισμού για ένα μόνον έτος και συνεπώς απαιτούν αντιστάθμιση στο επόμενο έτος (εφάπαξ μέτρα, one-off measures) και σε εκείνα που έχουν τις ίδιες επιπτώσεις βραχυπρόθεσμα αλλά επί πλέον οδηγούν σε πρόσθετο δανεισμό τα επόμενα έτη και έτσι αρχικά βελτιώνουν αλλά στη συνέχεια επιβαρύνουν τον προϋπολογισμό (αυτοαναστρεφόμενα μέτρα, self-reversing measures). Τέτοια μέτρα προσωρινής επίδρασης είναι π.χ. τα έσοδα από αποκρατικοποιήσεις ή τα εφάπαξ εισπραττόμενα φορολογικά έσοδα. Τα έσοδα αυτά δεν λαμβάνονται υπόψη για τον προσδιορισμό του ετήσιου δημοσιονομικού ελλείμματος υπολογίζονται, όμως, για τον προσδιορισμό του συνολικού δημόσιου χρέους.

3. Η σύγκλιση των επιτοκίων (interests convergence). Το υποψήφιο μέλος για ένα διάστημα ενός έτους πριν από την εξέταση, έχει μέσο ονομαστικό μακροπρόθεσμο επιτόκιο το οποίο δεν υπερβαίνει το μέσο όρο των τριών κρατών μελών με τις καλύτερες επιδόσεις από απόψεως σταθερότητας τιμών (πληθωρισμού), προσαυξανόμενο με δύο ποσοστιαίες μονάδες. Για το σκοπό του κριτηρίου αυτού χρησιμοποιούνται συγκρίσιμα επιτόκια για ομόλογα αναφοράς του δημοσίου δεκαετούς διάρκειας.

4. Η συμμετοχή στο Μηχανισμό Συναλλαγματικών Ισοτιμιών Νο 2 (Exchange Rate Mechanism II (ERM II)): Το υποψήφιο μέλος συμμετέχει στο ΜΣΙ και έχει τηρήσει τα κανονικά περιθώρια διακύμανσης που προβλέπει ο ΜΣΙ χωρίς σοβαρή ένταση κατά τα δύο, τουλάχιστον, τελευταία έτη πριν από την εξέταση. Ειδικότερα, το κράτος δεν πρέπει να έχει υποτιμήσει την κεντρική διμερή ισοτιμία του νομίσματός του έναντι του νομίσματος οποιουδήποτε άλλου κράτους μέλους με δική του πρωτοβουλία μέσα στο ίδιο χρονικό διάστημα.

5. Άλλα κριτήρια: εκτός από τα προαναφερθέντα κύρια κριτήρια, εξετάζεται η συμμόρφωση με άλλα κριτήρια. Υποχρεωτική είναι η προσαρμογή της εθνικής νομοθεσίας των κρατών μελών συμπεριλαμβανομένων των καταστατικών των εθνικών κεντρικών τραπεζών, για να εξασφαλισθεί η συμβατότητα με τις διατάξεις του καταστατικού του ΕΣΚΤ και της ΕΚΤ. Επικουρικά κριτήρια που όμως εφαρμόζονται χωρίς ιδιαίτερη αυστηρότητα είναι η ολοκλήρωση των αγορών, η κατάσταση του ισοζυγίου τρεχουσών συναλλαγών, η έρευνα του εργατικού κόστους ανά μονάδα προϊόντος και άλλοι συναφείς δείκτες. Σημαντικό κριτήριο αποτελεί η διατηρησιμότητα της σύγκλισης (sustainable convergence). Δηλαδή η σύγκλιση δεν πρέπει να έχει επιτευχθεί σε καθορισμένη περίοδο αλλά να είναι διαρκής και σε βάθος χρόνου. Η ΕΚΤ λαμβάνει υπόψη για την αξιολόγηση της διατηρησιμότητας την εξέλιξη των οικονομικών μεγεθών στη διάρκεια της τελευταίας δεκαετίας.

Convergence programmes = προγράμματα σύγκλισης. Είναι τα προγράμματα που υποβάλλουν στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή τα κράτη μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης σε παρέκκλιση δηλαδή αυτά που δεν έχουν υποθέσει ακόμα το ευρώ. Περιλαμβάνει μεσοπρόθεσμα κυβερνητικά σχέδια, παραδοχές και προβλέψεις για την εξέλιξη βασικών οικονομικών μεταβλητών στην πορεία για την επίτευξη των κριτηρίων σύγκλισης και ιδιαίτερα για τη δημοσιονομική εξυγίανση σε συνδυασμό με συναφή οικονομικά σενάρια. Καλύπτουν συνήθως την επόμενη τριετία στη διάρκεια της οποίας επικαιροποιούνται τακτικά. Εξετάζονται από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή και την Οικονομική και Δημοσιονομική Επιτροπή που

υποβάλλουν εκθέσεις στο Συμβούλιο ECOFIN που είναι αρμόδιο για την τελική αξιολόγηση της σύγκλισης.

Conversion = μετατροπή. Στην πληροφορική είναι η διαδικασία προσαρμογής των δεδομένων, τα οποία συνήθως τηρούνται σε μια βάση δεδομένων (data base), που χρησιμοποιούνται από μία έκδοση (version) ενός λογισμικού ώστε να καταστούν συμβατά (compatible) με την πλέον πρόσφατη έκδοση (version) του ίδιου πληροφορικού προϊόντος. Προκειμένου να εξοικονομηθεί χρόνος και να αποφευχθούν τα λάθη της χειρωνακτικής διαδικασίας, η μετατροπή, συνήθως, πραγματοποιείται μηχανικά (mechanical conversion) με τη χρήση ενός αριθμού μικρών αυτόματων λογισμικών (automatic scripts). Όταν δεν είναι δυνατή τεχνικά η πλήρης μηχανική μετατροπή, όπως στην περίπτωση που ορισμένα instruments απαιτούν πλήρη παραμετροποίηση (complete re-configuration), τότε είναι αναπόφευκτη και η ανθρώπινη παρέμβαση. Στην περίπτωση αυτή, που η μετατροπή γίνεται π.χ 70% μηχανικά και 30% χειρωνακτα, ομιλούμε περί μερικής μηχανικής μετατροπής (semi-mechanical conversion). Υπάρχουν και περιπτώσεις που ορισμένες περιοχές του λογισμικού έχουν αλλάξει τόσο πολύ ώστε απαιτούν εκτεταμένη παραμετροποίηση η οποία μπορεί να εκτελεσθεί μόνο μέσω χειρωνακτικής μετατροπής (manual conversion).

Convertible bonds = μετατρέψιμες ομολογίες που εκδίδονται από μία δημόσια αρχή, τράπεζα ή εταιρία και οι οποίες μπορούν να μετατραπούν σε μετοχές άμεσα ή μετά από ένα καθορισμένο διάστημα και σε καθορισμένη τιμή μετατροπής.

Convexity = καμπύλη κυρτότητας που δείχνει το ποσοστό μεταβολής της duration (βλέπε όρο) σε σχέση με την αλλαγή των επιτοκίων. Είναι μία μέτρηση της αλλαγής της διάρκειας ενός ομολόγου σε συνδυασμό με τις αλλαγές των επιτοκίων. Καθώς τα επιτόκια μεταβάλλονται, η τιμή δεν είναι πιθανόν να αλλάξει γραμμικά αλλά θα μπορούσε να αλλάξει σε μία αλλαγή της καμπύλης των επιτοκίων. Όσο μεγαλύτερη είναι η convexity ενός ομολόγου τόσο περισσότερο θα αλλάξει η διάρκεια (duration) με την αλλαγή των επιτοκίων. Η convexity διακρίνεται σε:

- ♦ θετική (positive convexity) όταν μια αύξηση της τιμής του ομολόγου οφειλόμενη σε μια συγκεκριμένη μείωση της απόδοσης είναι υψηλότερη της μείωσης της τιμής του ομολόγου που οφείλεται στην αντίστοιχη αύξηση της απόδοσης
- ♦ αρνητική (negative convexity) όταν μια αύξηση της τιμής του ομολόγου οφειλόμενη σε μια συγκεκριμένη μείωση της απόδοσης είναι μικρότερη της μείωσης της τιμής του ομολόγου που οφείλεται στην αντίστοιχη αύξηση της απόδοσης
- ♦ μηδενική (zero convexity) όταν μια αύξηση της τιμής του ομολόγου οφειλόμενη σε μια συγκεκριμένη μείωση της απόδοσης είναι ίση με τη μείωση της τιμής του ομολόγου που οφείλεται στην αντίστοιχη αύξηση της απόδοσης.

Για μικρές αλλαγές των αποδόσεων η duration επιτυγχάνει την ακριβή εκτίμηση της παρούσας τιμής, αλλά για μεγαλύτερες μεταβολές των αποδόσεων δίνει λιγότερα ακριβή αποτελέσματα και το λάθος μπορεί να είναι μεγάλο. Στην περίπτωση αυτή χρησιμοποιείται η convexity που παρέχει πιο ακριβείς εκτιμήσεις.

Cookies = μικρά σύντομα αρχεία κειμένου, με τη μορφή data ή text files, που αποθηκεύονται στους ηλεκτρονικούς υπολογιστές όταν ο χρήστης επισκέπτεται ιστοσελίδες του διαδικτύου. Πρόκειται για μια μορφή τεχνητής νοημοσύνης (βλέπε όρο Artificial intelligence). Χρησιμοποιούνται για την ανάκτηση πληροφοριών από το διαδίκτυο διότι λειτουργούν σαν shortcuts. Συνήθως, δεν μεταδίδουν ιούς διότι δεν είναι εκτελέσιμα αλλά είναι απλά πληροφοριακά αρχεία. Όμως, επειδή οι σύγχρονες τεχνικές παράνομης πρόσβασης απειλούν και τα cookies, από τον Ιούλιο του 2000 άρχισε να υποβαθμίζεται η χρηστικότητα αυτής της εφαρμογής.

Copenhagen criteria = κριτήρια της Κοπεγχάγης. Είναι οι προϋποθέσεις για την ένταξη ενός υποψήφιου κράτους στην Ευρωπαϊκή Ένωση που αποφασίσθηκαν στη σύνοδο του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου της Κοπεγχάγης (21 και 22 Ιουνίου 1993). Για να ενταχθεί ένα κράτος στην Ένωση πρέπει να πληροί τα ακόλουθα κριτήρια:

α) πολιτικό κριτήριο (political criterion): να έχει επιτύχει τη σταθερότητα των θεσμών που εγγυώνται τη δημοκρατία, να έχει εδραιώσει το κράτος δικαίου, τα ανθρώπινα δικαιώματα και το σεβασμό και την προστασία των μειονοτήτων

β) οικονομικό κριτήριο (economic criterion): να έχει λειτουργούσα οικονομία της αγοράς και την ικανότητα να αντιμετωπίσει την πίεση του ανταγωνισμού και τις δυνάμεις της αγοράς στην Ευρωπαϊκή Ένωση

γ) κοινοτικό κεκτημένο (acquis communautaire): να υιοθετεί τους κοινούς κανόνες, πρότυπα και πολιτικές που αποτελούν το σώμα της νομοθεσίας της Ε.Ε.

CORBA (Common Object Request Broker Architecture) = ένα πρότυπο λογισμικό που εξασφαλίζει την επικοινωνία μεταξύ τμημάτων προγραμμάτων (objects) σε ένα δικτυακό περιβάλλον. Χρησιμοποιεί τη γλώσσα προσδιορισμού διασύνδεσης IDL (Interface Definition Language) και το λογισμικό ORB (Object Request Broker) για τη διανομή των χαρακτηριστικών που είναι απαραίτητα για τη λειτουργία της ενοποιημένης εφαρμογής.

- Η CORBA α) προσφέρει τη δυνατότητα διασύνδεσης υπολογιστών που χρησιμοποιούν διαφορετικό λειτουργικό σύστημα β) αυτοματοποιεί πολλές κοινές δραστηριότητες του προγραμματισμού για τη διασύνδεση διακομιστών (servers), πελατών (clients), βιβλιοθηκών (libraries) κλπ και γ) καθορίζει τις διασυνδέσεις APIs (Application Program Interfaces), το πρωτόκολλο επικοινωνίας και τα πληροφορικά πρότυπα τμημάτων προγραμμάτων και υπηρεσιών (object/service information models).

- Ιδιαίτερα χρήσιμη είναι η αρχιτεκτονική CORBA στους διακομιστές (servers) διότι επιτρέπει τη δικτυακή επικοινωνία με πολλούς πελάτες (clients), σε υψηλές ταχύτητες και με μεγάλη αξιοπιστία.

- Εάν εμφανισθεί στην οθόνη του H/Y η λέξη CORBA, σημαίνει ότι κάποιος εισήλθε στο σύστημα και προκάλεσε αποσύνδεση των δικτυακών εφαρμογών, π.χ οι προσωπικοί υπολογιστές δεν μπορούν να επικοινωνήσουν με τους servers. Στην περίπτωση αυτή, οι χρήστες εξέρχονται του συστήματος και γίνεται επανεκκίνηση (restart) από τους τεχνικούς διαχειριστές σαν προσωρινή λύση μέχρι να ευρεθεί η αιτία και διορθωθεί οριστικά το πρόβλημα.

Core principles for systematically important payment systems = βασικές αρχές για τα συστημικά ενδιαφέροντα συστήματα πληρωμών (βλέπε όρο Systematically important payment systems). Είναι τα εξής δέκα ελάχιστα πρότυπα για το σχεδιασμό και τη λειτουργία των ανωτέρω συστημάτων: 1) μία σταθερή νομική βάση σε όλες τις σχετικές δικαιοδοσίες 2) κανόνες και διαδικασίες που εξασφαλίζουν μία καθαρή αντίληψη των σχετικών κινδύνων 3) σαφείς διαδικασίες για τη διαχείριση του πιστωτικού κινδύνου και του κινδύνου ρευστότητας και από τους χειριστές του συστήματος και από τους συμμετέχοντες 4) πρόβλεψη για ταχύ τελικό διακανονισμό την ημερομηνία αξίας 5) στην περίπτωση των συστημάτων καθαρού πολυμερούς διακανονισμού, η ικανότητα εξασφάλισης μιας έγκαιρης ολοκλήρωσης του καθημερινού διακανονισμού εάν ο συμμετέχων με τη μεγαλύτερη μοναδιαία υποχρέωση διακανονισμού δεν μπορεί να εκπληρώσει τις υποχρεώσεις του 6) η χρήση περιουσιακών στοιχείων για το διακανονισμό τα οποία αποτελούν απαιτήσεις επί της κεντρικής τράπεζας ή φέρουν μικρό ή μηδενικό πιστωτικό κίνδυνο και κίνδυνο ρευστότητας 7) μια υψηλού βαθμού αξιοπιστία ασφάλειας και λειτουργικότητας 8) πρακτικά και επαρκή μέσα διενέργειας πληρωμών 9) αντικειμενικά και διάφανα δημοσιεύσιμα κριτήρια συμμετοχής για ανοικτή πρόσβαση και 10) μια αποτελεσματική, υπεύθυνη και διάφανη διαχείριση.

Corporate banking and corporate finance = τραπεζική των επιχειρήσεων (corporate banking) είναι η κάλυψη των αναγκών μεγάλων συνήθως επιχειρήσεων με δάνεια σε συνάλλαγμα, χρηματοδοτική μίσθωση, ομολογιακά δάνεια, κοινοπρακτικά δάνεια, αμοιβαίες εγγυήσεις, πρακτορεία επιχειρηματικών απαιτήσεων, επιχειρηματικό κεφάλαιο υψηλού κινδύνου. Χρηματοδότηση επιχειρήσεων (corporate finance) είναι η παροχή σε μεγάλες συνήθως επιχειρήσεις σχεδίων χρηματοδότησης, αποτιμήσεων ή επιβεβαιώσεων αποτιμήσεων, διαχείρισης στοιχείων ενεργητικού και παθητικού, συμβουλών για εξαγορές και συγχωνεύσεις, υπηρεσιών αναδοχής (underwriting), στρατηγικού σχεδιασμού και αναδιάρθρωσης επιχειρήσεων.

Corporation = μία μορφή επιχειρηματικής οργάνωσης που λειτουργεί με καταστατικό οι γενικές αρχές του οποίου προσδιορίζονται από το νόμο και οι ιδιοκτήτες ή μέτοχοι αυτής έχουν περιορισμένη ευθύνη δηλαδή σε περίπτωση πτώχευσης ευθύνονται μόνο μέχρι τη συμμετοχή τους στο μετοχικό κεφάλαιο και όχι με την προσωπική τους περιουσία. Στις ΗΠΑ, μετά το όνομα της εταιρίας τίθεται το διακριτικό Inc. (Incorporation), στο Ηνωμένο Βασίλειο το Ltd (Limited) και σε άλλες χώρες το S.A (Society Anonymus).

Corporate bond = εταιρικό ομόλογο. Συνήθως εκδίδεται στην ονομαστική του αξία, είναι φορολογήσιμο, έχει μια συγκεκριμένη περίοδο λήξης, διαπραγματεύεται σε μια αναγνωρισμένη αγορά και έχει υψηλότερο επιτόκιο σε σύγκριση με τα κυβερνητικά και τα δημοτικά ομόλογα λόγω του αυξημένου πιστωτικού κινδύνου. Όταν επενδύει κανείς σε εταιρικά ομόλογα, δανείζει χρήματα σε μία επιχείρηση από την οποία προσδοκά να εισπράξει σταθερό τόκο σε κουπόνια και το κεφάλαιο σε καθορισμένη ημερομηνία στο μέλλον. Η μοναδική εγγύηση αποπληρωμής είναι η φερεγγυότητα και η φήμη της επιχείρησης. Για το λόγο αυτό, εταιρικά ομόλογα εκδίδουν μόνο οι μεγάλες και δυναμικές επιχειρήσεις.

Corporate culture = εταιρική κουλτούρα. Πρόκειται για ένα ευρύτατο όρο που περιγράφει την προσωπικότητα ή τον χαρακτήρα μιας συγκεκριμένης επιχείρησης ή ενός οργανισμού. Σύμφωνα με ένα άλλο ορισμό είναι οι ηθικοί και κοινωνικοί κανόνες και τα πρότυπα συμπεριφοράς που βασίζονται στη δεοντολογία και τις προτεραιότητες των μελών μιας επιχείρησης. Περιλαμβάνει, εκτός από τη δεοντολογία, τις θεμελιώδεις αξίες, και τους κανόνες συμπεριφοράς όπως αυτοί μπορεί να αποτυπώνονται σε κώδικες εμπιστευτικότητας ή απορρήτου των στοιχείων και των εσωτερικών πληροφοριών, τη συνεργασία μεταξύ στελεχών και υπαλλήλων και μεταξύ της εταιρίας και των πελατών, τη διαφάνεια και τις βασικές αρχές εξέλιξης και αμοιβής του προσωπικού. Η εταιρική κουλτούρα επηρεάζει όχι μόνο την οικονομική πορεία και βιωσιμότητα της επιχείρησης αλλά και τις εργασιακές σχέσεις, διότι οι θεμελιώδεις αξίες και η δεοντολογία δύνανται να αφορούν και α) το ωράριο εργασίας και την ελαστικότητα αυτού β) την ομαδικότητα της εργασίας (team work) γ) το συγκεντρωτικό ή αποκεντρωτικό και τον αυταρχικό ή δημοκρατικό τρόπο άσκησης της διοίκησης δ) την ενδυσία των υπαλλήλων ε) τις εργασιακές συνθήκες και ιδιαίτερα τις συνθήκες υγιεινής και ασφάλειας στους τόπους εργασίας και τη μονιμότητα ή προσωρινότητα της εργασίας ή την υιοθέτηση της μερικής και της πρόσκαιρης απασχόλησης ζ) τη σύνδεση της αμοιβής με την παραγωγικότητα μέσω της καταβολής έκτακτων παροχών (bonuses and fringe benefits). Οι κανόνες συμπεριφοράς μπορεί να περιέχουν τις αρχές της επιείκειας και της ανοχής σε περίπτωση αναξίου λόγου παραβάσεων ή να είναι ιδιαίτερα αυστηροί, την απαγόρευση της σεξουαλικής παρενόχλησης και γενικά τις αρχές του πειθαρχικού δικαίου της επιχείρησης. Η διαφάνεια, εφόσον περιλαμβάνεται στον χαρακτήρα της επιχείρησης και λειτουργεί ικανοποιητικά, αφορά την ύπαρξη επαρκών μηχανισμών εσωτερικού ελέγχου και ελέγχου από εξωτερικούς ελεγκτές, την ποιότητα των χρηματοοικονομικών και λογιστικών πληροφοριών και τη σύσταση ανεξάρτητης επιτροπής εσωτερικού ελέγχου. Η εταιρική κουλτούρα απεικονίζεται συνήθως στους κανονισμούς της επιχείρησης και προς τα έξω στα δελτία τύπου και την ιστοσελίδα της (ιδιαίτερα στα κεφάλαια αποστολή (mission), στόχοι (goals) και οργάνωση (organisation)).

Corporate governance = εταιρική διακυβέρνηση. Ο όρος αναφέρεται: α) στον τρόπο με τον οποίο κατανέμονται οι ευθύνες και τα δικαιώματα ανάμεσα στα διάφορα επίπεδα διοίκησης και ιδιαίτερα μεταξύ του Διοικητικού Συμβουλίου, των ανωτάτων στελεχών και της Γενικής Συνέλευσης των μετόχων β) στη διαδικασία λήψης των αποφάσεων γ) στον κανονισμό λειτουργίας της επιχείρησης δ) στην επικοινωνία και την πληροφόρηση. Για την κατοχύρωση της διαφάνειας και της χρηστής διαχείρισης ιδιαίτερη αξία έχει η εσωτερική επιθεώρηση της εταιρίας η οποία μπορεί να αναφέρεται σε ένα ανεξάρτητο όργανο που ορίζει η Συνέλευση ή το Καταστατικό και στο οποίο δεν μετέχουν μέλη της διοίκησης. Το σύστημα αυτό, που πρωτοεμφανίστηκε στις ΗΠΑ, στοχεύει στην ενίσχυση της διαφάνειας, την αποτελεσματικότητα των εσωτερικών ελέγχων και την ενίσχυση της εξουσίας των μετόχων.

Corporate Social Responsibility (CSR) = εταιρική κοινωνική ευθύνη. Είναι η εθελοντική ενσωμάτωση των κοινωνικών και περιβαλλοντικών ανησυχιών στην επιχειρηματική δράση και στις επαφές των επιχειρήσεων με τους μετόχους. Οι επιχειρήσεις πρέπει εκτός από το βασικό σκοπό της αύξησης των κερδών να ενδιαφέρονται και για τα συμφέροντα των πελατών, των υπαλλήλων τους, της κοινότητας όπου αναπτύσσουν την επιχειρηματική τους δράση και να ενθαρρύνουν την προστασία του περιβάλλοντος και της πολιτιστικής ανάπτυξης. Η υποχρέωση αυτή είναι σύμφωνη με την αρχή της αειφόρου ανάπτυξης που εκτός των άλλων επιβάλλει στις επιχειρήσεις να λαμβάνουν αποφάσεις όχι μόνο για τα κέρδη και τα μερίσματα αλλά και για την ειλικρινή πληροφόρηση και τη δίκαιη μεταχείριση των πελατών, τις συνθήκες υγιεινής και ασφάλειας των εργαζόμενων και την αξιολογική μεταχείριση αυτών, την περιβαλλοντική προστασία και την ευαισθησία για την ανάπτυξη των γραμμμάτων και των τεχνών. Η έννοια της εταιρικής κοινωνικής ευθύνης υπερβαίνει τον όρο της φιλανθρωπίας και

της χορηγίας διότι συνδέεται με την επιχειρηματική δράση η οποία πρέπει να συμβαδίζει με βασικές ηθικές, περιβαλλοντικές και πολιτιστικές αρχές. Συνήθως, όμως, η δράση αυτή συνδυάζεται με την ενίσχυση της φήμης της επιχείρησης όπως για παράδειγμα η χρηματοδότηση των ολυμπιακών αγώνων και άλλων αθλητικών και πολιτιστικών δραστηριοτήτων, η χορήγηση υποτροφιών για σπουδές και έρευνα, η σύσταση ιδρυμάτων κοινωνικού χαρακτήρα, οι δωρεές για την αποκατάσταση των ζημιών από πυρκαϊές, σεισμούς και άλλες φυσικές καταστροφές και η ενθάρρυνση της εθελοντικής συμμετοχής υπαλλήλων της επιχείρησης σε κοινωνικά έργα. Στη συνέχεια, η κοινωνική αυτή συμβολή διαφημίζεται σε τοπικό, εθνικό και υπερεθνικό επίπεδο προκειμένου να καταστήσει συμπαθή την επιχείρηση στο ευρύ κοινό και με τον τρόπο αυτό να αυξήσει τις πωλήσεις της. Η αληθής, όμως, έννοια της εταιρικής κοινωνικής ευθύνης είναι η ενσωμάτωση των ανωτέρω δράσεων στην πολιτική της επιχείρησης και όχι μόνο η μέσω δωρεών ενίσχυση του προφίλ αυτής και η διεύρυνση των κερδών.

Correlation coefficient = συντελεστής συσχέτισης. Μία στατιστική μέτρηση που χρησιμοποιείται για τον υπολογισμό του βαθμού με τον οποίο δύο μεταβλητές μπορούν να συσχετισθούν γραμμικά. Στη χρηματοοικονομική χρησιμοποιείται για να μετρήσει την έκταση κατά την οποία συμβαδίζουν ή όχι οι αποδόσεις δύο περιουσιακών στοιχείων. Η αξία της μέτρησης εκφράζεται σε κλίμακα μεταξύ -1 και +1. Ένα αρνητικό πρόθεμα σημαίνει ότι οι αποδόσεις π.χ δύο ομολόγων κινούνται σε αντίθετη κατεύθυνση ενώ ένα θετικό πρόσημο σημαίνει ότι οι αποδόσεις κινούνται προς την ίδια κατεύθυνση. Εάν ο συντελεστής είναι μηδέν, δεν υπάρχει συσχέτισμός.

Corresponding banking = συμφωνία με βάση την οποία μία τράπεζα διενεργεί πληρωμές και η άλλη υπηρεσίες πληρωμών και αντίστροφα. Οι πληρωμές εκτελούνται συνήθως με αμοιβαίους λογαριασμούς, καλούμενους *nostro* και *loro*, που μπορεί να λειτουργούν και με πιστωτικά όρια. Οι υπηρεσίες αυτές κύρια παρέχονται σε διασυνοριακές συναλλαγές αλλά και για συναλλαγές της εγχώριας αγοράς.

Correspondent Central Banking Model (CCBM) = μοντέλο ανταποκριτών μεταξύ κεντρικών τραπεζών.

■ Το **CCBM1** είναι ένας μηχανισμός που καθιερώθηκε από το Ευρωπαϊκό Σύστημα Κεντρικών Τραπεζών για τη διασυνοριακή χρήση εμπορεύσιμων και μη εμπορεύσιμων περιουσιακών στοιχείων που είναι αποδεκτά σαν ασφάλεια (*collateral*) στις πράξεις νομισματικής πολιτικής και παροχής ενδοημερήσιας πίστωσης του Ευρωσυστήματος. Δηλαδή επιτρέπει στους αντισυμβαλλόμενους τη σύσταση ασφαλειών επί περιουσιακών στοιχείων που ευρίσκονται σε άλλο κράτος μέλος. Οι εθνικές κεντρικές τράπεζες ενεργούν σαν θεματοφύλακες και ανταποκριτές, η μία για λογαριασμό της άλλης. Αυτό προϋποθέτει την τήρηση ενός λογαριασμού χρεογράφων για κάθε μία από τις άλλες εθνικές κεντρικές τράπεζες του συστήματος αλλά και για την Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα.

▪ Για παράδειγμα, η Εθνική Τράπεζα της Ελλάδος (ΕΤΕ), για να χρηματοδοτηθεί από την Τράπεζα της Ελλάδος (ΤτΕ), ζητά να ενεχυριάσει ομόλογα του Γερμανικού δημοσίου ονομαστικής αξίας 30.000.000 ευρώ που τηρούνται στη Deutsche Bank, Frankfurt. Η ΕΤΕ θα διαβιβάσει μήνυμα SWIFT προς την ΤτΕ για τη χρηματοδότησή της και ταυτόχρονα θα ζητήσει από τη Deutsche Bank να παραδοθούν τα ανωτέρω ομόλογα στην κεντρική τράπεζα της Γερμανίας (Deutsche Bundesbank) για λογαριασμό της ΤτΕ.

■ Με το **CCBM2** επιδιώκεται η βελτίωση του CCBM1. Μετά από απόφαση του Δ.Σ της 8.3.2007, η ΕΚΤ προωθεί το CCBM2 σε συνεργασία με τους μετέχοντες στην αγορά μέσω ενός μεσοπρόθεσμου project που ονομάζεται «Διαχείριση Ασφάλειας Κεντρικών Τραπεζών» (*Collateral Central Bank Management*). Το νέο μοντέλο φιλοδοξεί να ενοποιήσει σε ενιαίο σύστημα τις εγχώριες και τις διασυνοριακές συναλλαγές και να παράσχει ένα ικανοποιητικό επίπεδο εναρμόνισης. Εκτιμάται ότι θα έχει μικρότερο λειτουργικό κόστος και αναμένεται να εισαχθεί μέχρι το έτος 2013. Οι κατευθυντήριες αρχές του CCBM2 είναι οι εξής:

▪ παρέχεται στις κεντρικές τράπεζες μία κοινή πληροφορική πλατφόρμα (IT platform) που θα λειτουργεί με βάση την αρχή της αποκέντρωσης

▪ θα είναι πλήρως συμβατό με το σύστημα πληρωμών TARGET2 και με το σύστημα διακανονισμού σε χρήμα κεντρικής τράπεζας χρεογράφων σε ευρώ TARGET 2 – SECURITIES (T2S) ιδιαίτερα μέσω μίας ενιαίας διασύνδεσης μεταξύ των κεντρικών τραπεζών του Ευρωσυστήματος (Single Eurosystem Interface) και των διαδικασιών διακανονισμού που θα χρησιμοποιούνται από το T2S για την παράδοση των χρεογράφων

- θα καλύπτει την εγχώρια και τη διασυνοριακή χρήση των ασφαλειών (collateral) καθώς επίσης και διάφορες πιστωτικές τεχνικές όπως ενέχυρα και πράξεις αντιστροφής (repos)
- θα χειρίζεται όλες τις επιλέξιμες ασφάλειες δηλαδή χρεόγραφα και μη διαπραγματεύσιμα περιουσιακά στοιχεία
- θα προωθεί τις εντολές σε πραγματικό χρόνο (real time) και σε μια μη διακοπτόμενη χειρώνακτα διαδικασία (Straight Through Processing, STP) που θα επιτρέπει την κίνηση της ασφάλειας (collateral) και των σχετικών πιστωτικών προσαρμογών στο TARGET2 σε πραγματικό χρόνο
- θα δέχεται ασφάλειες μέσω όλων των επιλέξιμων συστημάτων διακανονισμού χρεογράφων (Securities Settlement Systems, SSSs) και των επιλέξιμων συνδέσμων μεταξύ αυτών (eligible linkages)
- θα βασίζεται σε μία προσέγγιση πληροφορικών ενότητων (modular approach) και σε εθελοντική συμμετοχή (voluntary participation). Μόνο η συμμετοχή στην πρώτη ενότητα δηλαδή στο δρομολογητή μηνυμάτων θα είναι υποχρεωτική για τις συμμετέχουσες κεντρικές τράπεζες ενώ οι άλλες ενότητες θα είναι προαιρετικές
- οι κυριότερες ενότητες (modules) του CCBM2 είναι οι εξής:
 - the message router = ο δρομολογητής μηνυμάτων. Χειρίζεται όλες τις επικοινωνίες μεταξύ του CCBM2 και των εξωτερικών μερών όπως των αντισυμβαλλόμενων, των SSSs/ T2S, των κεντρικών αποθετηρίων τίτλων (Central Securities Depositories, CSDs), τις εθνικές κεντρικές τράπεζες, το TARGET2, τα εξωτερικά συστήματα διαχείρισης ασφαλειών κλπ) και μεταξύ των άλλων ενότητων του CCBM2. Ο δρομολογητής επικυρώνει όλες τις εισερχόμενες και εξερχόμενες εντολές και κατευθύνει αυτές στους κατάλληλους αποδέκτες. Εξασφαλίζει αυτόματες επικοινωνίες βασιζόμενες σε πρότυπα μηνύματα και σε διάφορα δίκτυα επικοινωνιών όπως το SWIFTNet και ασφαλείς διασυνδέσεις με το διαδίκτυο. Επιπρόσθετα, υποστηρίζει παρακολούθηση σε πραγματικό χρόνο των διαδικαστικών σταδίων κάθε εντολής
 - the credit and collateral module = η ενότητα πίστωσης και ασφαλειών. Υποστηρίζει λειτουργίες για τη διαχείριση των θέσεων ασφαλειών των αντισυμβαλλόμενων αναφορικά με την εκτέλεση της νομισματικής πολιτικής ή τις ενδοημερήσιες πιστωτικές πράξεις μεταξύ κεντρικών τραπεζών. Ειδικότερα, παρέχει σε κάθε αντισυμβαλλόμενο μία ενιαία συνολική θέση που αποτελείται από: α) μία θέση ασφαλειών (collateral position) που αντανάκλα την αξία των περιουσιακών στοιχείων που κινητοποιούνται για παροχή εγχώριας και διασυνοριακής ασφάλειας β) μία πιστωτική θέση (credit position) που αντανάκλα τις εκκρεμείς πιστωτικές πράξεις συμπεριλαμβανομένων των πράξεων νομισματικής πολιτικής και την ενδοημερήσια πίστωση στο TARGET2. Η ενότητα παρέχει δύο λειτουργικότητες δηλαδή τη συγκεντροποίηση και την εξειδίκευση των ασφαλειών (pooling and earmarking systems) υποστηρίζοντας τις τεχνικές του ενεχύρου και των πράξεων αντιστροφής (repos). Οι λειτουργικότητες δίνουν τη δυνατότητα εισαγωγής των αποτελεσμάτων της κατανομής των ποσών από τις δημοπρασίες στη διάρκεια των πράξεων της νομισματικής πολιτικής και της επαναχρησιμοποίησης της ασφάλειας που καλύπτει λήγουσες πράξεις και του συμψηφισμού των καθαρών ταμειακών θέσεων από λήγουσες και νέες πράξεις νομισματικής πολιτικής. Πέραν αυτών, η ενότητα αυτή θα προσφέρει μία σειρά από προαιρετικές λειτουργικότητες
 - the securities module = η ενότητα χρεογράφων. Παρέχει υπηρεσίες κινητοποίησης διαπραγματεύσιμων περιουσιακών στοιχείων για σκοπούς ασφάλειας (collateral) και τις συνδεδεμένες υπηρεσίες θεματοφυλακής (custody). Χειρίζεται εγχώριες και διασυνοριακές ασφάλειες και υποστηρίζει τις διαδικασίες και του ενεχύρου και των πράξεων αντιστροφής (repos). Για παράδειγμα, εκτελεί όλες τις εργασίες για την αποδοχή χρεογράφων σαν ασφάλεια δηλαδή τον έλεγχο επιλεξιμότητας και τους ελέγχους επί των στενών δεσμών (close links). Μετά την επικύρωση, ενεργοποιεί και αποστέλλει τις οδηγίες διακανονισμού στο σχετικό SSSs/ T2S για λογαριασμό της κεντρικής τράπεζας. Ευθύς ως το SSSs/ T2S πιστοποιήσει την κινητοποίηση των χρεογράφων, το securities module ενημερώνει τις λογιστικές εγγραφές επί των χρεογράφων του αντισυμβαλλόμενου και των εμπλεκόμενων κεντρικών τραπεζών. Εκτελεί, επίσης, λειτουργίες θεματοφυλακής όπως επεξεργασία είσπραξης των κουπονιών και της αποπληρωμής του κεφαλαίου και καθημερινή διαδικασία συμφωνίας μεταξύ αντίθετων λογαριασμών (reconciliation) όπως και παροχή πληροφόρησης επί των φορολογικών υποχρεώσεων.
 - the credit claims module = η ενότητα πιστωτικών απαιτήσεων. Εκτελεί λειτουργικότητες σχετικές με την επεξεργασία των πιστωτικών απαιτήσεων και υποστηρίζει τις νομικές τεχνικές για την κινητοποίηση των απαιτήσεων όπως ενέχυρα, επιβαρύνσεις κλπ όπως επίσης τις συνδεδεμένες νομικές απαιτήσεις σε εθνικό επίπεδο όπως η εκ των προτέρων κοινοποίηση ή η εγγραφή στο σχετικό μητρώο. Πριν από την εγγραφή διενεργούνται οι έλεγχοι

επιλεξιμότητας. Επιπρόσθετοι έλεγχοι ενεργούνται και από τις κεντρικές τράπεζες εφόσον το επιβάλλει η εθνική νομοθεσία.

- Το CCBM2 συμπληρώνει τις ανωτέρω κύριες ενότητες με δύο υποστηρικτικές λειτουργίες:
 - 1) The static data function = τη λειτουργία στατικών δεδομένων. Παρέχει εργαλεία για τη διαχείριση των δεδομένων όπως η συμβουλευτική διαδικασία, η δημιουργία στοιχείων, η ενημέρωση αυτών, η επικύρωση και η διαγραφή στοιχείων. Τα στοιχεία οργανώνονται σε δύο ομάδες: α) the Eligible Collateral Database = η βάση δεδομένων για την επιλέξιμη ασφάλεια. Περιέχει δεδομένα μόνο για τα διαπραγματεύσιμα και μη διαπραγματεύσιμα περιουσιακά στοιχεία συμπεριλαμβανομένης της τιμολογιακής πληροφόρησης β) the Application Reference Database = η βάση δεδομένων εφαρμογής. Καλύπτει όλα τα άλλα στοιχεία που χρησιμοποιούνται στις εφαρμογές του CCBM2 όπως επιλέξιμοι αντισυμβαλλόμενοι, κεντρικές τράπεζες, κεντρικά αποθετήρια τίτλων κλπ και άλλα διοικητικά στοιχεία όπως ημερολόγια, συναλλαγματικές ισοτιμίες, παράμετροι εφαρμογών, πρότυπα συντημήσεων κλπ.
 - 2) The monitoring and reporting function = τη λειτουργία παρακολούθησης και πληροφόρησης. Παρέχει στις συμμετέχουσες κεντρικές τράπεζες και τους αντισυμβαλλόμενους εργαλεία για την παρακολούθηση των πιστώσεων τους και των συναλλαγών επί της ασφάλειας και εργαλεία πρόσβασης στα δικά τους στατικά δεδομένα και σε άλλες προαιρετικές λειτουργικότητες. Η λειτουργία εξασφαλίζεται μέσω μιας διασύνδεσης με το διαδίκτυο (web interface) που παρέχει στις κεντρικές τράπεζες και τους αντισυμβαλλόμενους την πρόσβαση σε ιστορικά στοιχεία στις πιστοδοτικές πράξεις και τις ασφάλειες αυτών και σε τρέχοντα στοιχεία για τον έλεγχο της ακρίβειας των συναλλαγών.
- Την 17.7.2008 το Δ.Σ της ΕΚΤ αποφάσισε οριστικά να ξεκινήσει το έργο και ανέθεσε στις ΕθνΚΤ του Βελγίου και των Κάτω Χωρών την ανάπτυξη και τη λειτουργία αυτού με στόχο η μετάβαση στη ζωντανή παραγωγή να γίνει το αργότερο μέχρι την έναρξη λειτουργίας του συστήματος TARGE2 – Securities.

Cost-benefit analysis, CBA = ανάλυση κόστους - οφέλους. Μία τεχνική που χρησιμοποιείται για να συγκρίνει τα διάφορα κόστη που αφορούν μία επένδυση συνοδευόμενη από το όφελος που θα προκύψει. Πρέπει να εξετάζονται και να λαμβάνονται υπόψη οι συντελεστές που αφορούν τα πάγια υλικά όπως κτίρια, εργοστάσια, μεταφορικά μέσα, μηχανικός εξοπλισμός, εργαλεία καθώς επίσης και τα άυλα περιουσιακά στοιχεία όπως πνευματικά δικαιώματα, διπλώματα ευρεσιτεχνίας, εμπορικά σήματα και η φήμη της εταιρίας. Στόχος του CBA είναι μέσω της στάθμισης των αναμενόμενων δαπανών και των αναμενόμενων ωφελειών να επιλέξουμε την καλύτερη ή την περισσότερο επικερδή εναλλακτική. Για παράδειγμα, ένας διευθυντής πωλήσεων που πρέπει να αποφασίσει εάν θα εισαγάγει ένα πιο προηγμένο σύστημα πληροφορικής για τη διαχείριση της πελατείας και των πωλήσεων θα υπολογίσει: 1) τις δαπάνες όπως τιμή αγοράς και κόστος εγκατάστασης, ετήσια έξοδα συντήρησης και υποστήριξης του λογισμικού και του υλικού, δαπάνες εκπαίδευσης των υπαλλήλων και αναβαθμίσεων του συστήματος (system upgrade) και 2) το όφελος που θα έχει η διεύθυνσή του από αυτή την τεχνολογική βελτίωση όπως εξοικονόμηση υπαλλήλων και εργατωρών, ταχύτερη διάθεση των δεδομένων και συγκριτικών στοιχείων, ορθότερες αποφάσεις και τελικά την αναμενόμενη αύξηση των κερδών 3) το χρόνο απόσβεσης του κόστους της επένδυσης. Συγκρίνοντας το συνολικό κόστος με το συνολικό όφελος θα αποφασίσει εάν θα προχωρήσει στην επένδυση ή θα την απορρίψει και θα αρκασθεί στο υπάρχον σύστημα. Εάν π.χ οι δαπάνες υπολογισθούν για τα 3 πρώτα έτη σε 300.000 ευρώ και τα επί πλέον κέρδη που θα προκύψουν για το ίδιο διάστημα σε 900.000 ευρώ τότε θα εισηγηθεί ανεπιφύλακτα την αγορά του νέου πληροφοριακού συστήματος.

Cost of carry = κόστος διακράτησης. Είναι το κόστος που υφίσταται ο επενδυτής όταν κρατά ανοικτή τη θέση του ή άλλως το κόστος της χρηματοδότησης μιας επένδυσης. Για παράδειγμα, ο τόκος επί χρεογράφων που έχουν αγορασθεί με μικρό περιθώριο κέρδους για τις θέσεις long (στα margin accounts) και τα μερίσματα που πληρώνονται στις θέσεις short και άλλα έξοδα, το κόστος των τόκων για τη χρηματοδότηση χρεογράφων ή άλλων διακρατούμενων χρηματοοικονομικών μέσων. Στην περίπτωση των φυσικών εμπορευμάτων όπως τα μέταλλα και τα αγροτικά προϊόντα, cost of carry είναι το κόστος αποθήκευσης, χώρου, ασφάλισης και χρηματοπιστωτικών βαρών που φέρει αυτός που διακρατεί ένα εμπόρευμα. Το κόστος διακράτησης εκφράζει τη σχέση μεταξύ της μελλοντικής τιμής και της τιμής αξίας δύο ημερών. Προσδιορίζεται ως εξής: Cost of carry = τόκος + κόστος διακράτησης – εισπραττόμενο εισόδημα. Εάν το ανωτέρω κόστος είναι μεγαλύτερο από το επιτόκιο που

λαμβάνει ο επενδυτής τότε αυτός έχει ένα αρνητικό κόστος διακράτησης (negative cost of carry). Αντίθετα, εάν το κόστος είναι μικρότερο από το επιτόκιο που λαμβάνει ο επενδυτής τότε έχουμε ένα θετικό κόστος διακράτησης (positive cost of carry).

Cost of funds index, COFI = είναι ο δείκτης που καθορίζει τις αλλαγές του επιτοκίου σε ένα δάνειο με κυμαινόμενο επιτόκιο. Αντιπροσωπεύει το μέσο σταθμισμένο κόστος των αποταμιεύσεων, των δανείων και των προκαταβολών. Άλλως, ο δείκτης που μετρά το μέσο – σταθμισμένο επιτόκιο που καταβάλλεται από τα πιστωτικά ιδρύματα για να προσελκύσουν καταθέσεις. Ο δείκτης αυτός μπορεί να χρησιμεύσει και σαν δείκτης αναφοράς (benchmark index).

Council of Europe = το Συμβούλιο της Ευρώπης. Είναι όργανο που δεν έχει καμία σχέση με την Ευρωπαϊκή Ένωση. Ιδρύθηκε το 1949 και έχει την έδρα του στο «Palais de l'Europe» στο Στρασβούργο της Γαλλίας. Ένα από τα πρώτα του επιτεύγματα ήταν η Ευρωπαϊκή Σύμβαση των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου (the European Convention on Human Rights). Το Συμβούλιο της Ευρώπης είναι ένας διακυβερνητικός οργανισμός στόχοι του οποίου είναι, μεταξύ άλλων, η προστασία των ανθρωπίνων δικαιωμάτων, η προώθηση της πολιτιστικής ποικιλομορφίας της Ευρώπης και η καταπολέμηση κοινωνικών προβλημάτων, όπως οι ρατσιστικές προκαταλήψεις και η μισαλλοδοξία. Δημιούργησε το Ευρωπαϊκό Δικαστήριο Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων (βλέπε όρο «European Court of Human Rights») που δίνει τη δυνατότητα στους πολίτες να ασκούν τα δικαιώματά τους όπως προβλέπονται στο πλαίσιο της εν λόγω Σύμβασης. Το Συμβούλιο της Ευρώπης έχει σήμερα 47 κράτη μέλη, μεταξύ των οποίων περιλαμβάνονται όλα τα κράτη μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Council of Europe Development Bank, CEB = Τράπεζα Ανάπτυξης του Συμβουλίου της Ευρώπης. Ιδρύθηκε το 1956 και είναι το χρηματοπιστωτικό εργαλείο της πολιτικής αλληλεγγύης που αναπτύχθηκε από το Συμβούλιο της Ευρώπης. Η έδρα της ευρίσκεται στον αριθμό 55 της Λεωφόρου Κλέμπερ στο Παρίσι.

- Οι σκοποί της CEB είναι: α) η ενίσχυση της κοινωνικής ολοκλήρωσης και συνοχής και ιδιαίτερα η παροχή βοήθειας στους πρόσφυγες και τους μετανάστες, η αύξηση των κοινωνικών καταλυμάτων, η βελτίωση των συνθηκών διαβίωσης στις αστικές και αγροτικές περιοχές και η δημιουργία θέσεων απασχόλησης ιδιαίτερα στις μικρομεσαίες επιχειρήσεις (53% των δανείων τα τελευταία 5 χρόνια) β) η διαχείριση του περιβάλλοντος μέσω προληπτικής δράσης και η παροχή συνδρομής σε περιοχές που έχουν πληγεί από φυσικές ή οικολογικές καταστροφές (22% των δανείων) και γ) η ανάπτυξη του ανθρώπινου κεφαλαίου μέσω επενδύσεων στην εκπαίδευση και τον τομέα της υγείας (25% των δανείων). Η συμμετοχή της CEB σε χρηματοδοτικά προγράμματα δεν μπορεί να υπερβαίνει το 50% του συνολικού προϋπολογισμού του έργου και εξαρτάται, μεταξύ των άλλων, από την τήρηση των αρχών του Καταστατικού του Συμβουλίου της Ευρώπης και κύρια από τον σεβασμό των δικαιωμάτων του ανθρώπου και του περιβάλλοντος.

- Η Τράπεζα δεν δέχεται καμία συνδρομή ή επιχορήγηση αλλά αντλεί τους χρηματοδοτικούς της πόρους από τις διεθνείς αγορές. Έχοντας ένα υψηλό βαθμό πιστοληπτικής διαβάθμισης (AAA, AAA Prime 1 και A-1+), εκδίδει βραχυπρόθεσμα και μεσο-μακροπρόθεσμα χρεόγραφα. Τα προγράμματα έκδοσης τίτλων περιλαμβάνουν την έκδοση ομολόγων σε ευρώ (Euro Medium Term Note), ομολόγων σε Αυστραλιανό νόμισμα (AUD Medium Term Note) και την έκδοση σε εμπορικά χρεόγραφα σε ευρώ (Euro Commercial Paper) καθώς και εκδόσεις σε δολάρια ΗΠΑ, από τις οποίες προέρχεται το 76% των εισροών της, σε Ουγγρικά φόριντ (2%), σε δολάρια Νέας Ζηλανδίας (1%) και σε γεν Ιαπωνίας (1%).

- Η CEB έχει τα εξής 40 μέλη: Άγιος Μαρίνος, Αλβανία, Βέλγιο (ιδρυτικό μέλος), Βοσνία και Ερζεγοβίνη, Βουλγαρία, Γαλλία (ιδρυτικό μέλος), Γερμανία (ιδρυτικό μέλος), Γεωργία, Δανία, Ελβετία, Ελλάδα (ιδρυτικό μέλος), Εσθονία, Ιερά Θάλασσα (Holy See), Ιρλανδία, Ισλανδία (ιδρυτικό μέλος), Ισπανία, Ιταλία (ιδρυτικό μέλος), Κάτω Χώρες, Κροατία, Κύπρος, Λετονία, Λιθουανία, Λιχτενστάιν, Λουξεμβούργο (ιδρυτικό μέλος), Μάλτα, Μαυροβούνιο, Μολδαβία, Νορβηγία, Ουγγαρία, Πολωνία, Πορτογαλία, Ρουμανία, Σερβία, Σλοβακία, Σλοβενία, Σουηδία, Τουρκία (ιδρυτικό μέλος), Τσεχία, Φινλανδία και FYROM.

- Η CEB διοικείται από α) το Συμβούλιο των Διοικητών (Governing Board) που αποτελείται από τον Πρόεδρο και ένα εκπρόσωπο από κάθε κράτος μέλος. Θέτει τους γενικούς προσανατολισμούς της τραπεζικής δραστηριότητας, τις προϋποθέσεις προσχώρησης μέλους και αποφασίζει για την αύξηση του μετοχικού κεφαλαίου, την έγκριση της ετήσιας έκθεσης και των λογαριασμών της Τράπεζας β) το Διοικητικό Συμβούλιο (Administrative Council) που

αποτελείται από τον Πρόεδρο και ένα εκπρόσωπο από κάθε κράτος μέλος. Εποπτεύει την πολιτική των τραπεζικών δραστηριοτήτων και εγκρίνει τον προϋπολογισμό των λειτουργικών δαπανών γ) ο Διοικητής (Governor) που εκπροσωπεί την Τράπεζα ενώπιον πάσης αρχής και είναι υπεύθυνος για το προσωπικό και τις τραπεζικές δραστηριότητες δ) το Εποπτικό Συμβούλιο (Auditing Board) που αποτελείται από 3 μέλη διοριζόμενα από το Συμβούλιο των Διοικήτων και ελέγχει την ακρίβεια των ετήσιων λογαριασμών.

Council of the European Union = Συμβούλιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Αποτελείται από εκπροσώπους των κυβερνήσεων των κρατών μελών της Ε.Ε. Όταν το Συμβούλιο συνεδριάζει με σύνθεση τους αρχηγούς κρατών ή κυβερνήσεων ονομάζεται Ευρωπαϊκό Συμβούλιο (European Council). Οι σχέσεις της Ένωσης με τον υπόλοιπο κόσμο συζητούνται στο "Συμβούλιο Γενικών Υποθέσεων και Εξωτερικών Σχέσεων". Αλλά η συγκεκριμένη σύνθεση του Συμβουλίου είναι επιφορτισμένη και με την ευρύτερη ευθύνη για γενικά θέματα πολιτικής, συνεπώς στις συνεδριάσεις του παρευρίσκεται οποιοσδήποτε υπουργός ή υφυπουργός επιλέξει κάθε κυβέρνηση. Συνολικά, το Συμβούλιο συνεδριάζει με εννέα διαφορετικές συνθέσεις:

- Γενικές Υποθέσεις και Εξωτερικές Σχέσεις (General Affairs and External Relations) Affaires générales et relations extérieures).
- Οικονομικές και Δημοσιονομικές Υποθέσεις (Economic and Financial Affairs - ECOFIN, Affaires économiques et financiers).
- Δικαιοσύνη και Εσωτερικές Υποθέσεις (Justice and Home Affairs, Justice et affaires intérieures).
- Απασχόληση, Κοινωνική Πολιτική, Υγεία και Καταναλωτές (Employment, Social Policy, Health and Consumers Affairs, Emploi, Politique sociale, Santé et Consommateurs).
- Ανταγωνιστικότητα -Εσωτερική Αγορά, Βιομηχανία και Έρευνα περιλαμβανομένου του τουρισμού (Internal Market, Industry and Research including tourism, Compétitivité, Marché intérieur, Industrie et Recherche, y inclus tourisme).
- Μεταφορές, Τηλεπικοινωνίες και Ενέργεια (Transport, Telecommunications and Energy, Transports, Télécommunications et Energie).
- Γεωργία και Αλιεία (Agriculture and Fisheries, Agriculture et Pêche).
- Περιβάλλον (Environment, Environnement).
- Παιδεία, Νεολαία και Πολιτισμός, περιλαμβανομένου του οπτικοακουστικού τομέα (Education, Youth and Culture, Éducation, Jeunesse et Culture).

◆ **Η Συνθήκη της Λισσαβόνας της 13.12.2007** προβλέπει:

α) Το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο (European Council), στο οποίο μετέχουν οι αρχηγοί κρατών και κυβερνήσεων, αποσπάται από το Συμβούλιο και γίνεται αυτόνομος θεσμός στον οποίο προεδρεύει ο Πρόεδρος του Ε.Σ (President of the European Council), που εκλέγεται από το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο με ειδική πλειοψηφία για θητεία δύομισι ετών άπαξ ανανεώσιμη.

β) Σχετικά με το Συμβούλιο (Council) των υπουργών αναφέρει δύο συνθέσεις και αφήνει στο Ευρωπαϊκό Συμβούλιο την ευχέρεια να αποφασίζει με ειδική πλειοψηφία τις άλλες συνθέσεις. Πρόκειται για:

■ το Συμβούλιο Γενικών Υποθέσεων (The General Affairs Council) που εξασφαλίζει τη συνοχή των εργασιών των διαφόρων συνθέσεων του Συμβουλίου. Προετοιμάζει τις συνόδους του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου και διασφαλίζει τη συνέχειά τους σε επαφή με τον πρόεδρο του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου και την Επιτροπή.

■ το Συμβούλιο Εξωτερικών Υποθέσεων (Foreign Affairs Council) που διαμορφώνει την εξωτερική δράση της Ένωσης σύμφωνα με τις στρατηγικές κατευθυντήριες γραμμές που καθορίζει το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο και διασφαλίζει τη συνοχή της δράσης της Ένωσης. Στο Συμβούλιο αυτό προεδρεύει ο Ύπατος Εκπρόσωπος της Ένωσης για θέματα Εξωτερικής Πολιτικής και Πολιτικής Ασφαλείας (High Representative of the Union for Foreign Affairs and Security Policy).

γ) το σύστημα ψηφοφορίας που καθιερώνεται στο Συμβούλιο είναι το σύστημα "**ψηφοφορίας με ειδική πλειοψηφία**" (**Qualified majority voting**) που επεκτείνεται σε νέους τομείς. Το σύστημα αυτό βασίζεται στην αρχή της διττής πλειοψηφίας. Οι αποφάσεις που λαμβάνονται στο Συμβούλιο Υπουργών απαιτούν τη στήριξη του **55%** των κρατών μελών που αντιστοιχεί στο **65%** τουλάχιστον του πληθυσμού της ΕΕ. Για να μη μπορεί ένας πολύ μικρός αριθμός πολυπληθέστερων κρατών μελών να παρεμποδίζει τη λήψη των αποφάσεων, η λεγόμενη "μειοψηφία αρνησικυρίας" (blocking minority), θα πρέπει να περιλαμβάνει τουλάχιστον 4 κράτη μέλη, διαφορετικά θα θεωρείται ότι επιτυγχάνεται ειδική πλειοψηφία ακόμα και αν δεν

ικανοποιείται το κριτήριο του πληθυσμού. Το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο συμφώνησε να αρχίσει να ισχύει το νέο σύστημα **από την 1^η Νοεμβρίου 2014**. Από την ημερομηνία αυτή και με την επιφύλαξη των διατάξεων που καθορίζονται στο Πρωτόκολλο σχετικά με τις μεταβατικές διατάξεις: 1) εφόσον το Συμβούλιο δεν αποφασίζει μετά από πρόταση της Επιτροπής ή του ύπατου εκπροσώπου της Ένωσης για θέματα εξωτερικής πολιτικής και πολιτικής ασφαλείας, ως ειδική πλειοψηφία ορίζεται ποσοστό τουλάχιστον 72% των μελών του Συμβουλίου που αντιπροσωπεύουν τα συμμετέχοντα κράτη μέλη, εφόσον το ποσοστό αυτό αντιστοιχεί στο 65% τουλάχιστον του πληθυσμού της Ένωσης 2) στις περιπτώσεις κατά τις οποίες, κατ' εφαρμογήν των Συνθηκών, δεν λαμβάνουν μέρος στη ψηφοφορία όλα τα μέλη του Συμβουλίου, η ειδική πλειοψηφία ορίζεται σαν ποσοστό τουλάχιστον 55% των μελών του Συμβουλίου που αντιπροσωπεύουν τα συμμετέχοντα κράτη μέλη, εφόσον η πλειοψηφία αυτή συγκεντρώνει ποσοστό τουλάχιστον 65% του πληθυσμού των κρατών αυτών. Η μειοψηφία αρνησικυρίας πρέπει να περιλαμβάνει τουλάχιστον τον ελάχιστον αριθμό μελών του Συμβουλίου που αντιπροσωπεύουν ποσοστό μεγαλύτερο από το 35% του πληθυσμού των συμμετεχόντων κρατών μελών, συν ένα μέλος, ειδάλλως θεωρείται ότι επιτυγχάνεται ειδική πλειοψηφία 3) το Συμβούλιο αποφασίζει με απλή πλειοψηφία επί διαδικαστικών θεμάτων καθώς και για τη θέσπιση του εσωτερικού του κανονισμού 4) κατά τα πρώτα τρία χρόνια, δηλαδή από την 1^η Νοεμβρίου 2014 μέχρι το 2017, ένα κράτος μέλος θα μπορεί να ζητά την έγκριση μιας πράξης με το σύστημα ειδικής πλειοψηφίας που προβλέπουν οι διατάξεις της Συνθήκης της Νίκαιας. Από την 1^η Απριλίου 2017 και εξής θα εφαρμόζεται ο ίδιος μηχανισμός, τα δε ποσοστά θα είναι αντίστοιχα το 55% του πληθυσμού ή τουλάχιστον το 55% του αριθμού των κρατών μελών που απαιτούνται για τη σύσταση μειοψηφίας αρνησικυρίας.

δ) Με τη Συνθήκη της Λισσαβόνας επεκτείνεται το σύστημα λήψης αποφάσεων με ειδική πλειοψηφία (qualified majority) και σε νέους τομείς πολιτικής. Είναι απόλυτα αναγκαίο για την Ε.Ε να ακολουθεί μια πιο ορθολογική και αποτελεσματική προσέγγιση για τη λήψη αποφάσεων σε θέματα όπως η καταπολέμηση της αλλαγής του κλίματος, η εξασφάλιση ενεργειακής επάρκειας και η επείγουσα ανθρωπιστική βοήθεια στα καυτά σημεία του πλανήτη. Ομοφωνία (Unanimity) θα εξακολουθεί να απαιτείται σε τομείς όπως η εξωτερική πολιτική και η άμυνα, η φορολογία και η κοινωνική ασφάλιση.

Counterparty = ο αντισυμβαλλόμενος σε μία χρηματοοικονομική συναλλαγή. Για παράδειγμα, σε μία συναλλαγή με μία κεντρική τράπεζα αντισυμβαλλόμενος μπορεί να είναι η Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα, άλλοι διεθνείς οργανισμοί, μία άλλη εθνική κεντρική τράπεζα, ένα χρηματοπιστωτικό ίδρυμα, το Δημόσιο ή δημόσιοι οργανισμοί και επιχειρήσεις ή ένα κεντρικό αποθετήριο τίτλων.

Counterparty risk = κίνδυνος αντισυμβαλλόμενου. Υφίσταται όταν ο ένας εκ των αντισυμβαλλόμενων σε μια διμερή συναλλαγή (π.χ. χρεώστης, ανταποκριτής, κεντρικό αποθετήριο τίτλων) αδυνατεί να καταβάλει την οφειλή ή γενικά να εκπληρώσει τις υποχρεώσεις του.

Country risk = κίνδυνος χώρας. Ο κίνδυνος που ενδεχόμενα υπάρχει σε μια διεθνή συναλλαγή λόγω της αστάθειας στη χώρα του αντισυμβαλλόμενου. Η εκτίμηση του κινδύνου λαμβάνει υπόψη πολιτικούς παράγοντες, την αναλογία εισαγωγών / συναλλαγματικών αποθεμάτων της χώρας, το ύψος του εξωτερικού δημόσιου χρέους και τη δομή των χρηματοοικονομικών αγορών. Αφορά την πιθανότητα μη εκπλήρωσης των υποχρεώσεων του αντισυμβαλλόμενου λόγω της πολιτικής και οικονομικής κατάστασης της χώρας του.

Coupling and Decoupling = συσχέτιση και αποσύνδεση μεταξύ δύο μεταβλητών ή μεγεθών.

- **Coupling** στη χρηματοοικονομική είναι η συσχέτιση, η εξάρτηση ή η αλληλεπίδραση μεταξύ δύο οικονομικών ή χρηματοπιστωτικών δεδομένων. Για παράδειγμα, οι αποδόσεις των ομολόγων της ζώνης του ευρώ σχεδόν ακολούθησαν την πορεία των αποδόσεων των ομολόγων των ΗΠΑ μετά την κρίση των ενυπόθηκων στεγαστικών δανείων υψηλού κινδύνου αν και τα βασικά επιτόκια των κεντρικών τραπεζών ήταν σε διαφορετικό επίπεδο. Αλληλεξάρτηση, επίσης, υπάρχει και για το επίπεδο της οικονομικής ανάπτυξης μεταξύ της ζώνης του ευρώ και των ΗΠΑ λόγω των εμπορικών δεσμών. Μία οικονομική επιβράδυνση ή ύφεση στις ΗΠΑ επηρεάζει αρνητικά και την οικονομία της ζώνης του ευρώ. Στη φυσική επιστήμη, δύο συστήματα αλληλοεξαρτώνται (are coupled) όταν επικοινωνεί το ένα με το άλλο. Στην πληροφορική, αλληλεπίδραση (coupling or dependency) είναι ο βαθμός κατά τον οποίο κάθε συστατικό του προγράμματος βασίζεται σε ένα από τα υπόλοιπα συστατικά του

προγράμματος οπότε εάν τροποποιηθεί το ένα θα επηρεασθεί και το άλλο. Στην ηλεκτρονική και τις τηλεπικοινωνίες coupling είναι η επιθυμητή ή μη επιθυμητή μεταφορά ενέργειας από το ένα μέσο σε άλλο όπως π.χ από ένα μεταλλικό καλώδιο σε μία οπτική ίνα.

• Decoupling είναι η απεξάρτηση ή αποσύνδεση της συσχέτισης ή η έλλειψη αλληλεπίδρασης μεταξύ δύο συστατικών ή μεγεθών ή φαινομένων ή η λήψη των κατάλληλων μέτρων ώστε να αποτραπεί η αλληλεξάρτηση. Κλασικό παράδειγμα αποτελεί η μορφή οικονομικής ανάπτυξης η οποία δεν καταστρέφει το περιβάλλον, δηλαδή η ανάπτυξη μπορεί να αποσυνδεθεί από τη χρήση ρυπογόνων μορφών ενέργειας, όπως το πετρέλαιο, και να συνεχισθεί με τη χρήση εναλλακτικών και ήπιων μορφών ενέργειας. Παύση της αλληλεξάρτησης (decoupling) είχαμε και στην κοινή αγροτική πολιτική (ΚΑΠ) της Ε.Ε όταν με τη μεταρρύθμιση του 2003 καταργήθηκε οριστικά από 1.2007 η συσχέτιση μεταξύ των άμεσων πληρωμών και της παραγωγής, δηλαδή αποδεσμεύθηκε το ύψος των αγροτικών επιδοτήσεων από την ποσότητα παραγωγής ορισμένων προϊόντων. Decoupling στις συναλλαγματικές ισοτιμίες ή στην οικονομική ανάπτυξη μεταξύ δύο κρατών ή οικονομικών περιοχών είναι η λήψη των κατάλληλων μέτρων όπως π.χ ο περιορισμός των εισαγωγών και εξαγωγών σαν ποσοστό επί του συνόλου των εμπορικών συναλλαγών μεταξύ των δύο ζωνών ώστε να περιορισθεί η αλληλεπίδραση της εξέλιξης των ισοτιμιών ή αντίστοιχα του ποσοστού αύξησης του ΑΕΠ. Για παράδειγμα, οι οικονομίες των ΗΠΑ και της Κίνας αναπτύσσονταν μέχρι το 2007 παράλληλα λόγω των αμοιβαίων εμπορικών συναλλαγών. Οι αναλυτές εκτιμούσαν ότι από το 2008 η οικονομία των ΗΠΑ θα γνώριζε επιβράδυνση ενώ αντίθετα η οικονομία της Κίνας θα αποσυνδεόταν από την οικονομία των ΗΠΑ και θα συνέχιζε να αναπτύσσεται με ισχυρούς ρυθμούς. Αυτό εν μέρει διαψεύστηκε λόγω της χρηματοπιστωτικής και οικονομικής κρίσης του 2007-2009 που έπληξε κύρια τις ΗΠΑ αλλά εν μέρει επιβεβαιώθηκε διότι η οικονομία της Κίνας συνέχισε να αναπτύσσεται αν και με μικρότερους ρυθμούς ενώ η οικονομία των ΗΠΑ πέρασε μέσα από τη δοκιμασία της ύφεσης.

Coupon = κουπόνι, τοκομερίδιο. Η περιοδική πληρωμή τόκων στον κάτοχο ενός ομολόγου κατά τη διάρκεια της ζωής του ομολόγου. Το κουπόνι εκφράζει το επιτόκιο επί της ονομαστικής αξίας του ομολόγου. Το όνομα προέρχεται από την παλαιά μορφή των τίτλων με έντυπη μορφή όπου το κουπόνι αποκοβόταν από το σώμα του κυρίου τίτλου ώστε να πραγματοποιηθεί η πληρωμή. Μετά την απούλοποίηση των τίτλων, οι περιοδικοί τόκοι των ομολόγων πληρώνονται με βάση ηλεκτρονικό σύστημα καταχώρησης των αύλων τίτλων.

Coupon bond = ομόλογο με κουπόνια τα οποία πληρώνουν περιοδικά τόκους. Είναι το συνηθέστερο είδος ομολόγου σε αντίθεση με το ομόλογο χωρίς κουπόνι (zero - coupon bond) που δεν φέρει κουπόνια αλλά εκδίδεται σε τιμή κατώτερη της ονομαστικής του αξίας.

Court of Justice of the European Communities = Δικαστήριο των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων (ΔΕΚ) με έδρα τη λεωφόρο Κόνραντ Αντενάουερ στο Λουξεμβούργο. Αποτελείται από τρία δικαστήρια:

● **The Court of Justice = το Δικαστήριο.** Ιδρύθηκε το 1952 και αποτελείται από ένα δικαστή από κάθε κράτος μέλος και 8 γενικούς εισαγγελείς με εξαετή θητεία η οποία μπορεί να ανανεωθεί. Μετά τη διεύρυνση και για λόγους αποτελεσματικότητας, το δικαστήριο συνεδριάζει, εκτός της ολομέλειας, και σε τμήμα μείζονος σύνθεσης 13 δικαστών ή σε τμήματα 5 ή 3 δικαστών. Δεν υφίσταται δικαίωμα έφεσης κατά των αποφάσεων του Δικαστηρίου.

Εκδικάζει:

α) Actions for failure to fulfil obligations = προσφυγές για αθέτηση υποχρέωσης. Ασκούνται από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή ή από κράτος μέλος εναντίον άλλου κράτους μέλους που έχει παραβιάσει την κοινοτική νομοθεσία.

β) Actions for annulment = προσφυγές ακύρωσης Οδηγίας, Κανονισμού ή Απόφασης των οργάνων της Ε.Ε και του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου. Κατατίθενται από κράτος μέλος και ζητείται η ακύρωση αυτών εφόσον δεν τηρήθηκε η νόμιμη διαδικασία ψήφισής των. Με την προσφυγή αυτή, ο προσφεύγων ζητεί την ακύρωση μιας πράξης ενός οργάνου (κανονισμού, οδηγίας, απόφασης). Το Δικαστήριο είναι αρμόδιο να εκδικάζει τις προσφυγές ακύρωσης που ασκούνται από κράτος μέλος κατά του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και/ή του Συμβουλίου (εκτός των προσφυγών που αφορούν πράξεις του Συμβουλίου σε θέματα κρατικών ενισχύσεων ή ντάμπινγκ ή ληφθείσες στο πλαίσιο των εκτελεστικών αρμοδιοτήτων του) ή από

ένα κοινοτικό όργανο κατ' άλλου. Όλες οι λοιπές προσφυγές αυτού του είδους, ιδίως δε οι προσφυγές που ασκούνται από ιδιώτες, εκδικάζονται σε πρώτο βαθμό από το Πρωτοδικείο.

γ) Actions for failure to act = προσφυγές κατά παραλείψεων του Συμβουλίου των Υπουργών, της Ευρωπαϊκής Επιτροπής και του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου. Ασκούνται από κράτος μέλος, ιδιώτες, εταιρίες ή από όργανα της Ε.Ε. και το υποβαλλόμενο αίτημα αφορά την επίσημη διαπίστωση της παράλειψης. Οι προσφυγές αυτές παρέχουν τη δυνατότητα ελέγχου της νομιμότητας της αδράνειας των κοινοτικών οργάνων. Ωστόσο, μπορεί να ασκηθούν μόνον αφού το όργανο έχει κληθεί να ενεργήσει. Αν διαπιστωθεί ότι η παράλειψη είναι παράνομη, το ενδιαφερόμενο όργανο οφείλει να θέσει τέρμα στην παράλειψη λαμβάνοντας τα ενδεικνυόμενα μέτρα. Η αρμοδιότητα εκδίκασης των προσφυγών για παράλειψη έχει καταναμεηθεί μεταξύ του Δικαστηρίου και του Πρωτοδικείου σύμφωνα με τα ίδια κριτήρια που ισχύουν και για την προσφυγή ακύρωσης.

δ) References for preliminary rulings = προδικαστικές αποφάσεις. Εκδίδονται μετά από αιτήματα εθνικών δικαστηρίων και αφορούν την ερμηνεία και ισχύ του κοινοτικού δικαίου. Το Δικαστήριο απαντά εκδίδοντας όχι απλή γνωμοδότηση αλλά απόφαση ή αιτιολογημένη διάταξη. Το ενδιαφερόμενο εθνικό δικαστήριο δεσμεύεται από τη δοθείσα ερμηνεία όταν κρίνει την υπόθεση που εκκρεμεί ενώπιόν του. Η απόφαση του Δικαστηρίου δεσμεύει κατά τον ίδιο τρόπο και τα άλλα εθνικά δικαστήρια στα οποία υποβάλλεται παρόμοιο ζήτημα.

ε) Appeals = αναίρεσεις ή εφέσεις. Το Δικαστήριο είναι αρμόδιο να εκδικάζει αιτήσεις αναίρεσης, περιοριζόμενες μόνο σε νομικά ζητήματα, κατά των αποφάσεων και διατάξεων που εκδίδει το Πρωτοδικείο. Αν η αίτηση αναίρεσης κριθεί παραδεκτή και βάσιμη, το Δικαστήριο αναιρεί την απόφαση ή διάταξη του Πρωτοδικείου. Στην περίπτωση που η υπόθεση είναι ώριμη προς εκδίκαση, το Δικαστήριο μπορεί να αποφανθεί το ίδιο επί της διαφοράς. Στην αντίθετη περίπτωση, οφείλει να αναπέμψει την υπόθεση ενώπιον του Πρωτοδικείου, το οποίο δεσμεύεται από την κατ' αναίρεση εκδοθείσα απόφαση του Δικαστηρίου. Οι αποφάσεις του Πρωτοδικείου επί αναίρεσεων που ασκούνται κατά των αποφάσεων του Δικαστηρίου Δημόσιας Διοίκησης της Ευρωπαϊκής Ένωσης μπορούν κατ' εξαίρεση να επανεξεταστούν από το Δικαστήριο (Review).

● **The Court of First Instance = το Πρωτοδικείο.** Ιδρύθηκε το 1988 με σκοπό να βελτιωθεί η δικαστική προστασία των ατομικών συμφερόντων και να δοθεί η δυνατότητα στο Δικαστήριο (Court of Justice) να επικεντρωθεί κύρια στο θεμελιώδες καθήκον του της ενιαίας ερμηνείας του κοινοτικού δικαίου. Αποτελείται από ένα δικαστή από κάθε κράτος μέλος με εξαετή ανανεώσιμη θητεία. Συνεδριάζει σε συνθέσεις τριών ή πέντε δικαστών ή ακόμα και με ένα δικαστή ενώ σε υποθέσεις μείζονος σημασίας συνέρχεται η ολομέλεια των δικαστών. Εκδικάζει υποθέσεις που δεν υπόκεινται στην αρμοδιότητα του Δικαστηρίου (Court of Justice) και ιδιαίτερα ορισμένα είδη υποθέσεων όπως προσφυγές που ασκούνται από ιδιώτες, εταιρίες και ορισμένους οργανισμούς.

Αναλυτικότερα εκδικάζει:

α) Direct actions brought by natural or legal persons against acts of Community institutions = τις ευθείες προσφυγές που ασκούνται από φυσικά ή νομικά πρόσωπα κατά των πράξεων των κοινοτικών οργάνων (οι οποίες είτε απευθύνονται σ' αυτά είτε τα αφορούν άμεσα και ατομικά) ή για παράλειψη των οργάνων αυτών να ενεργήσουν π.χ. τις προσφυγές που ασκούν οι επιχειρήσεις κατά μιας απόφασης της Ευρωπαϊκής Επιτροπής με την οποία τους επιβλήθηκε πρόστιμο.

β) Actions brought by the Member States against the European Commission = τις προσφυγές των κρατών μελών κατά της Ευρωπαϊκής Επιτροπής.

γ) τις προσφυγές των κρατών μελών κατά του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου όσον αφορά τις πράξεις που εκδίδονται σχετικά με κρατικές ενισχύσεις ή μέτρα εμπορικής άμυνας («ντάμπινγκ») και τις πράξεις με τις οποίες το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο ασκεί εκτελεστικές αρμοδιότητες.

δ) Actions seeking compensation for damage = τις αγωγές για αποκατάσταση των ζημιών που προξενούνται από τα κοινοτικά όργανα ή τους υπαλλήλους τους.

ε) Actions based on contracts made by the Communities which expressly give jurisdiction to the Court of First Instance = αγωγές στηριζόμενες σε συμβάσεις που έχουν συναφθεί από τις Κοινότητες και οι οποίες προβλέπουν ρητώς την αρμοδιότητα του Πρωτοδικείου.

ζ) Actions relating to Community trade marks = τις προσφυγές σε θέματα κοινοτικού σήματος.

η) Appeals, limited to points of law, against the decisions of the Civil Service Tribunal. = τις αιτήσεις αναίρεσως, περιοριζόμενες σε νομικά ζητήματα, κατά των αποφάσεων του Δικαστηρίου Δημόσιας Διοίκησης.

● **The European Union Civil Service Tribunal = το Δικαστήριο της Δημόσιας Διοίκησης (ΔΔΔ) της Ευρωπαϊκής Ένωσης.**

Ιδρύθηκε το 2004 σαν τμήμα του Πρωτοδικείου και αποτελείται από επτά δικαστές. Αποφαίνεται σε διενέξεις μεταξύ της Ευρωπαϊκής Ένωσης και της δημόσιας διοίκησης αυτής. Οι αποφάσεις του υπόκεινται σε έφεση ενώπιον του Πρωτοδικείου (Court of First Instance) αλλά μόνο για νομικά και όχι για πραγματικά ζητήματα, εξαιρετικά δε και ενώπιον του Δικαστηρίου (Court of Justice). Πιο αναλυτικά:

▪ Το ΔΔΔ είναι, στο πλαίσιο του κοινοτικού δικαιοδοτικού θεσμικού οργάνου, το ειδικό δικαστήριο στον τομέα των υπαλληλικών διαφορών της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Προηγουμένα, την αρμοδιότητα αυτή ασκούσε το Δικαστήριο και στη συνέχεια, μετά την ίδρυσή του το 1989, το Πρωτοδικείο.

▪ Είναι αρμόδιο να εκδικάζει σε πρώτο βαθμό τις διαφορές μεταξύ των Κοινοτήτων και των υπαλλήλων τους, αρμοδιότητα που αντιπροσωπεύει, κατά συνέπεια, περίπου 150 υποθέσεις ετησίως για προσωπικό των κοινοτικών οργάνων που πλησιάζει τα 35.000 άτομα. Οι διαφορές αυτές αφορούν όχι μόνο ζητήματα σχετικά με τις σχέσεις εργασίας αυτές καθαυτές (αμοιβές, εξέλιξη της σταδιοδρομίας, πρόσληψη, πειθαρχικά μέτρα, κ.λπ.), αλλά και το καθεστώς κοινωνικής ασφάλισης (ασθένεια, γήρας, αναπηρία, εργατικό ατύχημα, οικογενειακά επιδόματα, κ.λπ.).

▪ Είναι αρμόδιο για τις διαφορές που αφορούν ορισμένες ειδικές κατηγορίες ατόμων, όπως το προσωπικό της Eurojust, της Ευρωπόλ, της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας και του Γραφείου Εναρμόνισης στο πλαίσιο της Εσωτερικής Αγοράς (ΓΕΕΑ).

▪ Δεν έχει αρμοδιότητα να επιλαμβάνεται διαφορών μεταξύ των εθνικών διοικήσεων και των υπαλλήλων τους. Κατά των αποφάσεων του ΔΔΔ μπορεί να ασκηθεί ενώπιον του Πρωτοδικείου, εντός προθεσμίας δύο μηνών, αναίρεση περιοριζόμενη σε νομικά ζητήματα.

◆ **Η Συνθήκη της Λισσαβόνας της 13.12.2007 προβλέπει τις ακόλουθες μετονομασίες και αρμοδιότητες:**

● Το Δικαστήριο της Ευρωπαϊκής Ένωσης (Court of Justice of the European Union) περιλαμβάνει:

1) το Δικαστήριο (Court of Justice) που απαρτίζεται από ένα δικαστή ανά κράτος μέλος και επικουρείται από γενικούς εισαγγελείς. Αποφαίνεται σύμφωνα με τις Συνθήκες: α) επί των προσφυγών που ασκούνται από κράτος μέλος, θεσμικό όργανο ή φυσικά ή νομικά πρόσωπα β) προδικαστικώς, κατόπιν αιτήματος εθνικών δικαστηρίων, επί της ερμηνείας του δικαίου της Ένωσης ή επί του κύρους πράξεων που εκδόθηκαν από τα θεσμικά όργανα γ) επί των λοιπών περιπτώσεων που προβλέπονται από τις Συνθήκες

2) το Γενικό Δικαστήριο (General Court) που απαρτίζεται από έναν τουλάχιστον δικαστή ανά κράτος και ασκεί τις αρμοδιότητες του καταργούμενου Πρωτοδικείου

3) ειδικευμένα δικαστήρια (specialised courts). Το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο, αποφασίζοντας σύμφωνα με τη συνήθη νομοθετική διαδικασία, μπορούν να προβαίνουν στη σύσταση ειδικευμένων δικαστηρίων υπαγόμενων στο Γενικό Δικαστήριο, αρμόδιων να εκδικάζουν σε πρώτο βαθμό ορισμένες κατηγορίες προσφυγών οι οποίες ασκούνται σε συγκεκριμένους τομείς.

Το Δικαστήριο της Ευρωπαϊκής Ένωσης εξασφαλίζει την τήρηση του δικαίου κατά την ερμηνεία και την εφαρμογή των Συνθηκών. Τα κράτη μέλη προβλέπουν τα ένδικα βοηθήματα και μέσα που είναι αναγκαία για να διασφαλίζεται η πραγματική δικαστική προστασία στους τομείς που διέπονται από το δίκαιο της Ένωσης. Οι δικαστές και οι γενικοί εισαγγελείς του Δικαστηρίου και οι δικαστές του Γενικού Δικαστηρίου επιλέγονται μεταξύ προσωπικοτήτων που παρέχουν πλήρη εχέγγυα ανεξαρτησίας και πληρούν τις απαιτούμενες προϋποθέσεις της Συνθήκης για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Διορίζονται με κοινή συμφωνία από τις κυβερνήσεις των κρατών μελών για έξι έτη. Οι απερχόμενοι δικαστές και γενικοί εισαγγελείς μπορούν να διορίζονται εκ νέου.

Το Δικαστήριο της Ευρωπαϊκής Ένωσης δεν έχει αρμοδιότητα όσον αφορά τις διατάξεις σχετικά με την κοινή εξωτερική πολιτική και πολιτική ασφαλείας, ούτε όσον αφορά τις πράξεις που θεσπίζονται βάσει αυτών. Δεν είναι αρμόδιο, επίσης, να ελέγχει το κύρος ή την αναλογικότητα επιχειρησιακών δράσεων της αστυνομίας ή άλλων υπηρεσιών επιβολής του νόμου ενός κράτους μέλους, ούτε να αποφαίνεται για την άσκηση των ευθυνών που φέρουν

τα κράτη μέλη για την τήρηση της δημόσιας τάξης και τη διαφύλαξη της εσωτερικής ασφάλειας.

Covariance = συμμεταβλητότητα ή συνδιακύμανση. Είναι η μεταβλητότητα των προσδοκώμενων αποδόσεων που μετρά το εύρος της μεταβολής (από -1 έως $+1$) των χρεογράφων ή μετοχών ενός χαρτοφυλακίου από κοινού και όχι χωριστά. Δίνεται από τη μαθηματική σχέση $\sigma_{jh} = r_{jh}\sigma_j\sigma_h$ όπου r_{jh} είναι η προσδοκώμενη συσχέτιση (correlation) μεταξύ των αποδόσεων των χρεογράφων και h και σ_j σ_h είναι η τετραγωνική απόκλιση αντίστοιχα των χρεογράφων j και h . Όταν $j = h$ ο συντελεστής συσχέτισης είναι $+1$ και δείχνει ότι η αύξηση ή η μείωση της απόδοσης του χρεογράφου συνοδεύεται από ανάλογη αύξηση ή μείωση στην απόδοση του άλλου χρεογράφου. Όταν ο συντελεστής συσχέτισης είναι -1 δείχνει ότι η μείωση στην απόδοση του χρεογράφου συνοδεύεται από ανάλογη αύξηση στην απόδοση του άλλου χρεογράφου.

Covenant = συμβόλαιο, συμφωνητικό. Είναι μία γραπτή συμφωνία που δεσμεύει τους υπογράφοντες να προβούν σε ορισμένες ενέργειες (positive covenants), όπως της πραγματοποίησης χρηματικών πληρωμών ή της τακτικής συντήρησης ενός παραδοσιακού κτιρίου, ή να απέχουν από ορισμένες ενέργειες (negative covenants) όπως τον μη παραπέρα δανεισμό του δανειολήπτη από άλλες πηγές χωρίς τη συναίνεση του δανειστή ή να μη χρησιμοποιηθεί το πωλούμενο ακίνητο για κέντρο διασκέδασης ή σαν εργοστάσιο ρυπαίνουσας βιομηχανίας και γενικά για σκοπούς που έρχονται σε αντίθεση με την πολιτιστική κληρονομιά ή με την προστασία του περιβάλλοντος. Παραβίαση της συμφωνίας οδηγεί σε αποστέρηση δικαιωμάτων που απορρέουν από τη σύμβαση ή σε κατάσχεση του μεταβιβασθέντος δικαιώματος επί κινητών και ακινήτων.

Covered bonds = καλυμμένα ομόλογα. Είναι ομόλογα σταθερού εισοδήματος, που εκδίδονται κύρια στην Ευρωπαϊκή Ένωση, και καλύπτονται από περιουσιακά στοιχεία που περιορίζουν ή εκμηδενίζουν τον πιστωτικό κίνδυνο όπως π.χ από υψηλής ποιότητας υποθήκες, ενυπόθηκα ομόλογα ή δάνεια και εγγυήσεις της κυβέρνησης, οργανισμών του δημόσιου τομέα ή διεθνών χρηματοοικονομικών οργανισμών. Εκδίδονται από μεγάλες δημόσιες και ιδιωτικές επιχειρήσεις και κύρια από ειδικά πιστωτικά ιδρύματα, που επιδιώκουν περιορισμένους σκοπούς, και σύμφωνα με τις εποπτικές αρχές φέρουν μικρότερο κίνδυνο. Αυτό συμβαίνει διότι α) εκδίδονται από πιστωτικά ιδρύματα με υψηλή πιστοληπτική διαβάθμιση που ευθύνονται με το σύνολο της περιουσίας των και β) σε περίπτωση αδυναμίας πληρωμής ή πτώχευσης του εκδότη, η αποπληρωμή τους θα εξυπηρετηθεί κατά προτίμηση από το προϊόν της πώλησης της δεξαμενής των ομολόγων, των ακινήτων και άλλων περιουσιακών στοιχείων τα οποία έχουν διατεθεί για την ασφάλεια των πληρωμών των καλυμμένων ομολόγων.

- Τα καλυμμένα ομόλογα, σαν εναλλακτική μορφή επένδυσης των κρατικών ομολόγων, είναι ιδιαίτερα ελκυστικά διότι εξασφαλίζουν μεγαλύτερη απόδοση και λαμβάνουν υψηλή πιστοληπτική διαβάθμιση.

- Πιο γνωστά καλυμμένα ομόλογα είναι τα γερμανικά pfandbriefe, τα covered bonds της Ιρλανδίας, της Δανίας, της Ισπανίας όπου η σχετική αγορά έχει προσελκύσει κεφάλαια 200 δισεκατομμυρίων ευρώ και της Αυστρίας όπου δύο εκδότριες τράπεζες επέκτειναν τη βάση των επενδυτών τους και στην Ασία. Αναμένεται ότι καλυμμένα ομόλογα θα εκδοθούν και στις ΗΠΑ.

- Η Τράπεζα της Ελλάδος με την Πράξη Διοικήτη 2598/2.11.2007, σχετικά με το πλαίσιο εποπτείας καλυμμένων ομολογιών που εκδίδονται από πιστωτικά ιδρύματα (covered bonds) καθόρισε τις προϋποθέσεις υπό τις οποίες ομολογιακοί τίτλοι με εξασφαλίσεις επί περιουσιακών στοιχείων που εκδίδονται άμεσα ή μέσω θυγατρικής εταιρείας ειδικού σκοπού από πιστωτικό ίδρυμα, αναγνωρίζονται από την Τράπεζα της Ελλάδος ως καλυμμένες ομολογίες, σύμφωνα με την εξουσιοδότηση που παρέχεται με το άρθρο 91 του ν. 3601/2007. Οι καλυμμένες ομολογίες (covered bonds) παρέχουν στους επενδυτές μία πρόσθετη εξασφάλιση επί ενός, σαφώς διαχωρισμένου από τα λοιπά περιουσιακά στοιχεία του πιστωτικού ιδρύματος, χαρτοφυλακίου υψηλής ποιότητας ενυπόθηκων δανείων και κρατικών ομολόγων. Επιπλέον και σε αντίθεση με τις τιτλοποιήσεις απαιτήσεων, τα στοιχεία που συγκροτούν την ανωτέρω εξασφάλιση δεν απαλλάσσουν τα πιστωτικά ιδρύματα από τις κεφαλαιακές απαιτήσεις για εποπτικούς σκοπούς, καθώς ο πιστωτικός κίνδυνος που απορρέει από τα στοιχεία αυτά παραμένει στο πιστωτικό ίδρυμα και δεν μεταβιβάζεται.

Ειδικότερα, με τη Πράξη αυτή καθορίζονται:

- οι ελάχιστες απαιτήσεις ως προς τα συστήματα διαχείρισης κινδύνων και εσωτερικού ελέγχου, καθώς και την κεφαλαιακή βάση που πρέπει να διαθέτουν τα πιστωτικά ιδρύματα, προκειμένου να προβούν στην έκδοση καλυμμένων ομολογιών.

- τα στοιχεία ενεργητικού που επιτρέπεται να συγκροτούν την ανωτέρω εξασφάλιση (ενυπόθηκα στεγαστικά δάνεια, δάνεια με υποθήκη επί εμπορικών ακινήτων, κρατικά ομόλογα, κλπ), οι μέθοδοι αποτίμησης και οι έλεγχοι για τη διασφάλιση της επάρκειας της εξασφάλισης.

- οι υποχρεώσεις δημοσιοποίησης των σχετικών στοιχείων στις οικονομικές καταστάσεις και στον ιστοχώρο των πιστωτικών ιδρυμάτων που εκδίδουν καλυμμένες ομολογίες.

Για τις προϋποθέσεις που είναι απαραίτητες για την εποπτική αναγνώριση των καλυμμένων ομολογιών ισχύουν τα εξής:

- Τα πιστωτικά ιδρύματα προκειμένου να προβούν στην έκδοση καλυμμένων ομολογιών, σύμφωνα με το άρθρο 91 του ν. 3601/2007, οφείλουν να πληρούν τις κατωτέρω προϋποθέσεις:

α) να διαθέτουν τις ελάχιστες απαιτήσεις των συστημάτων διαχείρισης κινδύνων και εσωτερικού ελέγχου

(i) καταγεγραμμένη πολιτική και τις διαδικασίες με βάση τις οποίες η έκδοση καλυμμένων ομολογιών εντάσσεται στην Επιχειρησιακή Στρατηγική του πιστωτικού ιδρύματος, ώστε να διασφαλίζεται η διαρκής υποστήριξη της εν λόγω δραστηριότητας,

(ii) αναλυτική περιγραφή και σαφή καθορισμό των αρμοδιοτήτων και ορίων ευθύνης κάθε εμπλεκόμενης υπηρεσιακής μονάδας της τράπεζας, που θα στοιχειοθετούν την ολοκληρωμένη υποστήριξη της έκδοσης καλυμμένων ομολογιών,

(iii) απαραίτητη μηχανογραφική υποδομή για την υποστήριξη των σχετικών εργασιών,

(iv) προκαθορισμένη πολιτική για τον περιορισμό των αναλαμβανόμενων κινδύνων και κατάλληλους μηχανισμούς για τη διαχείριση των κινδύνων που απορρέουν από την έκδοση των τίτλων αυτών όπως του επιτοκιακού κινδύνου, του κινδύνου αντισυμβαλλόμενου, του λειτουργικού κινδύνου, του συναλλαγματικού κινδύνου και του κινδύνου ρευστότητας, που θα πρέπει να παρακολουθούνται στενά από την Επιτροπή Διαχείρισης Κινδύνων του πιστωτικού ιδρύματος.

β) το ύψος των Εποπτικών Ιδίων Κεφαλαίων σε ενοποιημένη βάση, να ανέρχεται κατά την έκδοση τουλάχιστον στο ποσό των 500.000.000 ευρώ και ο Δείκτης Κεφαλαιακής Επάρκειας να διαμορφώνεται κατ' ελάχιστον σε ποσοστό 9%.

▲=α) Το χαρτοφυλάκιο ασφαλείας που συνιστά το «κάλυμμα», απαρτίζεται από οποιοδήποτε από τα στοιχεία ενεργητικού που προβλέπονται στην παρ. 8(β) του Τμήματος Β της ΠΔ/ΤΕ 2588/20.8.2007 «Υπολογισμός Κεφαλαιακών Απαιτήσεων έναντι του Πιστωτικού Κινδύνου σύμφωνα με την Τυποποιημένη Προσέγγιση», όπως ενδεικτικά, ενυπόθηκα στεγαστικά δάνεια, δάνεια με υποθήκη επί εμπορικών ακινήτων ή πλοίων και κρατικά χρεόγραφα. Ειδικά τα δάνεια που εξασφαλίζονται από ακίνητα που χρησιμοποιούνται ως κατοικίες ή από εμπορικά ακίνητα, συμπεριλαμβάνονται στο «κάλυμμα», εφόσον τα ως άνω ακίνητα διέπονται από το ελληνικό δίκαιο.

β) Στο «κάλυμμα» μπορεί να περιλαμβάνονται επίσης παράγωγα χρηματοοικονομικά μέσα υπό τις εξής προϋποθέσεις:

βα) χρησιμοποιούνται αποκλειστικά για την αντιστάθμιση του επιτοκιακού κινδύνου ή του συναλλαγματικού κινδύνου ή του κινδύνου ρευστότητας που ενέχουν τα στοιχεία ενεργητικού του «καλύμματος» βάσει σχετικής τεκμηρίωσης και

ββ) ο αντισυμβαλλόμενος ανήκει σε μία από τις κάτωθι κατηγορίες:

(i) κεντρική κυβέρνηση ή κεντρική τράπεζα κράτους-μέλους της Ε.Ε. με συντελεστή στάθμισης 0%,

(ii) περιφερειακή κυβέρνηση ή τοπική αρχή κράτους-μέλους της Ε.Ε.,

(iii) διεθνής οργανισμός, τα ανοίγματα έναντι του οποίου σταθμίζονται με 0%,

(iv) Δημόσια Επιχείρηση ή Οργανισμός κράτους-μέλους της Ε.Ε., οι απαιτήσεις έναντι του οποίου αντιμετωπίζονται από τις αρμόδιες αρχές ως ανοίγματα έναντι του δημοσίου,

(v) πιστωτικό ίδρυμα ή ΕΠΕΥ, τα ανοίγματα έναντι των οποίων έχουν πιστοληπτική αξιολόγηση, η οποία έχει αντιστοιχισθεί από την Τράπεζα τη Ελλάδος στην πρώτη βαθμίδα πιστωτικής ποιότητας. Η καθαρή παρούσα αξία των εν λόγω παραγώγων χρηματοοικονομικών μέσων, συνυπολογίζεται στο όριο του 15% επί του ονομαστικού ποσού των ανεξόφλητων καλυμμένων ομολογιών,

(vi) κεντρικός αντισυμβαλλόμενος σε οργανωμένη αγορά.

γ) Προκειμένου να συμπεριλαμβάνονται στο «κάλυμμα» στοιχεία ενεργητικού που τυχόν διέπονται από ξένο δίκαιο, θα πρέπει να υποβάλλεται στην Τράπεζα της Ελλάδος νομική επιβεβαίωση ότι η επ' αυτών συσταθείσα εμπράγματη ασφάλεια είναι έγκυρη, ισχυρή και εκτελεστή σύμφωνα με τις διατάξεις του οικείου δικαίου.

▲ **α)** Η ονομαστική αξία των εκδιδόμενων καλυμμένων ομολογιών πλέον των δεδουλευμένων τόκων δεν επιτρέπεται, καθ' όλη τη διάρκεια της έκδοσης, να υπερβαίνει το 95% της αξίας των στοιχείων ενεργητικού που αποτελούν το κάλυμμα, εξαιρουμένων των παραγώγων χρηματοοικονομικών μέσων για την αντιστάθμιση κινδύνων. Για τον υπολογισμό του ανωτέρω ορίου όλα τα στοιχεία ενεργητικού που συνιστούν το κάλυμμα θα αποτιμώνται στην ονομαστική αξία πλέον τους τόκους.

β) Η μετατροπή της αξίας των στοιχείων ενεργητικού που είναι εκφρασμένα σε ξένο νόμισμα θα πραγματοποιείται με βάση τη δημοσιευμένη από την Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα συναλλαγματική ισοτιμία.

▲ Για τη συστηματική παρακολούθηση της έκτασης της κάλυψης των καλυμμένων ομολογιών από τα στοιχεία του χαρτοφυλακίου ασφαλείας, απαιτείται διενέργεια ελέγχων, σε τριμηνιαία βάση, από το Διαχειριστή του χαρτοφυλακίου αυτού (servicer) ο οποίος αναλαμβάνει την είσπραξη και εν γένει διαχείριση των στοιχείων ενεργητικού του καλύμματος. Ειδικότερα, επιβάλλεται να διενεργούνται οι κατωτέρω έλεγχοι και να τηρούνται τα κάτωθι όρια:

α) Η καθαρή παρούσα αξία των υποχρεώσεων που προκύπτουν από την έκδοση καλυμμένων ομολογιών έναντι των επενδυτών σε καλυμμένες ομολογίες και των εξασφαλιζόμενων έναντι του καλύμματος δανειστών να μην υπερβαίνει καθ' όλη τη διάρκεια της έκδοσης, την καθαρή παρούσα αξία του συνόλου των στοιχείων ενεργητικού του καλύμματος, συμπεριλαμβανομένων των παραγώγων χρηματοοικονομικών μέσων που χρησιμοποιούνται για σκοπούς αντιστάθμισης των κινδύνων των στοιχείων αυτών.

Η εν λόγω σχέση πρέπει να ισχύει και με την υπόθεση της παράλληλης μετατόπισης της καμπύλης αποδόσεων κατά 200 μονάδες βάσης.

β) Το ποσό που αναλογεί στις καταβολές τόκων στους επενδυτές των καλυμμένων ομολογιών, να μην υπερβαίνει σε διάστημα δώδεκα (12) μηνών, το ποσό των τόκων που αναμένεται να εισπραχθούν από τα στοιχεία ενεργητικού που συνιστούν το κάλυμμα. Στον εν λόγω έλεγχο περιλαμβάνονται τα παράγωγα χρηματοοικονομικά μέσα για σκοπούς αντιστάθμισης κινδύνων.

Σε περίπτωση που κατά τη διενέργεια των ως άνω τριμηνιαίων ελέγχων ή καθ' οιανδήποτε στιγμή κατά τη διάρκεια της έκδοσης των καλυμμένων ομολογιών ο Διαχειριστής της έκδοσης διαπιστώσει ότι δεν τηρούνται τα σχετικά όρια, το πιστωτικό ίδρυμα υποχρεούται να προβεί στις απαραίτητες διορθωτικές ενέργειες για την άμεση αποκατάστασή τους.

▲ Τα ενυπόθηκα στεγαστικά δάνεια και τα λοιπά στοιχεία ενεργητικού που αποτελούν το κάλυμμα των καλυμμένων ομολογιών δύνανται να υποκαθίστανται από άλλα στοιχεία ενεργητικού της εκδότριας τράπεζας, στην περίπτωση των άμεσων εκδόσεων ή της εγγυήτριας τράπεζας, στην περίπτωση των εκδόσεων μέσω Εταιρειών Ειδικού Σκοπού με βάση προκαθορισμένα κριτήρια καταλληλότητας. Επιπλέον των στοιχείων ενεργητικού που προβλέπονται στην παρ. 8(β) του Τμήματος Β της ΠΔ/ΤΕ 2588/20.8.2007, τα στοιχεία ενεργητικού του καλύμματος μπορεί να υποκαθίστανται ή να συμπληρώνονται από «εμπορεύσιμα περιουσιακά στοιχεία» όπως ορίζονται στην ΠΣΝΠ 54/27.2.04 «Μέσα και διαδικασίες εφαρμογής της νομισματικής πολιτικής από την Τράπεζα της Ελλάδος», όπως ισχύει. Η υποκατάσταση ή συμπλήρωση των στοιχείων του καλύμματος από τα εν λόγω στοιχεία ενεργητικού επιτρέπεται αποκλειστικά για το ποσό κατά το οποίο η ονομαστική αξία των περιουσιακών στοιχείων του καλύμματος πλέον των δεδουλευμένων τόκων, υπερβαίνει την ονομαστική αξία των εκδοθέντων καλυμμένων ομολογιών πλέον των δεδουλευμένων

▲ Τα αποτελέσματα των ελέγχων επί των διαδικασιών και των θα πρέπει να ελέγχονται, σε ετήσια βάση, από ορκωτό ελεγκτή - λογιστή, ανεξάρτητο από τους τακτικούς ελεγκτές της εκδότριας τράπεζας ή της εγγυήτριας τράπεζας, στην περίπτωση έμμεσης έκδοσης.

▲ Για τη διασφάλιση τόσο των επενδυτών σε καλυμμένες ομολογίες και των εξασφαλιζόμενων έναντι του καλύμματος δανειστών ως προς τα δικαιώματά τους επί των στοιχείων ενεργητικού του καλύμματος όσο και της εκδότριας ή εγγυήτριας τράπεζας, θα

πρέπει να ορίζεται Θεματοφύλακας (Trustee) με σαφώς καθορισμένες υποχρεώσεις έναντι των ομολογιούχων.

▲ Η έναρξη διαδικασιών αφερεγγυότητας της εκδότριας ή εγγυήτριας τράπεζας δεν θα πρέπει να συνεπάγεται την υποχρεωτική αποπληρωμή των καλυμμένων ομολογιών. Επιπλέον, θα πρέπει να προβλέπεται αντικατάσταση του Διαχειριστή της έκδοσης και η συνέχιση της εξυπηρέτησης των ομολογιών για όσο διάστημα το χαρτοφυλάκιο ασφαλείας επαρκεί για το σκοπό αυτό. Οι επενδυτές διατηρούν πάντως το δικαίωμα να ζητήσουν την αποπληρωμή από τα περιουσιακά στοιχεία που συγκαταλέγονται στο κάλυμμα. Σε κάθε περίπτωση επί των στοιχείων ενεργητικού της εκδότριας ή εγγυήτριας τράπεζας, οι ομολογιούχοι και οι ασφαλιζόμενοι έναντι του καλύμματος δανειστές θα πρέπει να έχουν ισοδύναμα δικαιώματα (*pari-passu*) με αυτά που αναλογούν στους καταθέτες και λοιπούς επενδυτές σε πλήρους εξασφάλιση τίτλους εκδόσεώς της για όσες τυχόν απαιτήσεις τους δεν ικανοποιηθούν από τα περιουσιακά στοιχεία που συγκαταλέγονται στο κάλυμμα.

▲ Ειδικώς, και κατ' απόκλιση προς τα ανωτέρω, η έναρξη πτωχευτικής διαδικασίας της εγγυήτριας τράπεζας έχει ως συνέπεια να καταστούν τα ποσά που οφείλονται στους ομολογιούχους αυτούς από την εγγυήτρια τράπεζα απαιτητά, χωρίς όμως να συνεπάγεται κατ' ανάγκη την πρόωρη αποπληρωμή των ομολογιών αλλά τη διάθεση των ποσών σύμφωνα με τους όρους του ομολογιακού δανείου.

▲ Προκειμένου οι εκδόσεις ομολογιών να αναγνωρισθούν θα πρέπει η Εταιρεία Ειδικού Σκοπού να έχει υπαχθεί στις διατάξεις περί μερικής ενοποίησης (*solo consolidation*).

Με βάση τις παραπάνω διατάξεις και σε συνδυασμό με αυτές του άρθρου 91 του ν.3601/2007, η εθνική νομοθεσία προσαρμόζεται σε αυτές των λοιπών χωρών-μελών της Ευρωπαϊκής Ένωσης, όπου οι εκδόσεις καλυμμένων ομολογιών έχουν αυξηθεί σημαντικά τα τελευταία χρόνια. Επίσης παρέχεται ανάλογη δυνατότητα στα ελληνικά πιστωτικά ιδρύματα για άντληση ρευστότητας μέσω της έκδοσης καλυμμένων ομολογιών, που αποτελούν μακροπρόθεσμο μέσο χρηματοδότησης των τραπεζών με χαμηλότερο κόστος.

• Καλυμμένα ομόλογα αποφάσισε να αγοράσει από την 1.7.2009 μέχρι το τέλος Ιουνίου του 2010 το Ευρωσύστημα με άμεσες αγορές στην πρωτογενή και δευτερογενή αγορά προκειμένου να παράσχει ρευστότητα στο πλαίσιο της πιστωτικής υποστήριξης εταιριών για την υπέρβαση της χρηματοπιστωτικής κρίσης.

CPU, Central Processing Unit = κεντρική μονάδα επεξεργασίας Η/Υ. Είναι ο εγκέφαλος του ηλεκτρονικού υπολογιστή που πραγματοποιεί μαθηματικούς υπολογισμούς, ερμηνεύει και εκτελεί εντολές και επιβλέπει τη μεταφορά δεδομένων από και προς εξωτερικές πηγές. Αποτελείται από ένα επεξεργαστή, μια μονάδα ελέγχου και μια μνήμη συνήθως μικρής χωρητικότητας.

Crash of an IT system = η θέση εκτός λειτουργίας ενός Η/Υ, μιας συσκευής δικτύων ή ενός λογισμικού που τρέχει πάνω σε Η/Υ ή σε δίκτυα όπως σε ένα λειτουργικό σύστημα ή μία εφαρμογή δικτύων. Crashes συνήθως συμβαίνουν μετά από σύντομη προειδοποίηση ή και χωρίς οποιαδήποτε προηγούμενο σήμα. Οφείλονται σε βλάβη του υλικού ή του λογισμικού.

Crawling peg = η πρόσδεση νομισμάτων σε ένα ισχυρό νόμισμα ή ένα καλάθι νομισμάτων και η διακύμανση αυτών γύρω από μία κεντρική ισοτιμία, η οποία αναθεωρείται σε τακτά χρονικά διαστήματα σύμφωνα με ένα μαθηματικό τύπο που καθορίζεται από τις αρχές.

Credit analyst = αναλυτής πιστώσεων ή χορηγήσεων. Αξιολογεί την αίτηση δανείου ενός πελάτη ή την έκδοση ενός ομολογιακού δανείου ή οποιουδήποτε άλλου δανειακού μέσου προκειμένου να εκτιμηθεί η πιθανότητα αποπληρωμής του χρέους. Άλλως, ο αναλυτής πιστώσεων εξετάζει το χρηματοπιστωτικό ιστορικό ενός δανειολήπτη για να καθορίσει το βαθμό της πιστοληπτικής του αξιολόγησης με σκοπό να εισηγηθεί ή μη την έγκριση ενός δανείου ή να καθορίσει το ανώτατο πιστωτικό όριο του πελάτη.

Credit at Risk, CaR = μέθοδος μέτρησης του πιστωτικού κινδύνου. Μετρά την αναμενόμενη έκθεση στον πιστωτικό κίνδυνο στη χειρότερη περίπτωση και σε δεδομένο επίπεδο εμπιστοσύνης. Χρησιμοποιείται στα φέροντα υψηλό κίνδυνο ομόλογα και όταν το χαρτοφυλάκιο αποτελείται από παράγωγα.

Credit bureau = πιστωτικό γραφείο. Ερευνά το ιστορικό της λήψης δανείων του πελάτη ώστε να διευκολύνει τη λήψη απόφασης για τη χορήγηση ή όχι νέου δανείου. Γνωστά είναι τα τρία πιστωτικά γραφεία των ΗΠΑ:

☛ η Experian έχει 13.000 υπαλλήλους και η έδρα της είναι στην Κόστα Μέσα της Καλιφόρνιας ενώ έχει γραφεία σε 19 κράτη. Παρέχει αξιολόγηση πιστωτικής ικανότητας (credit score) σε εταιρίες και σε φυσικά πρόσωπα, πληροφορίες για τον πιστωτικό κίνδυνο, υπηρεσίες διαχείρισης της πελατείας (CRM) και συμβουλευτικές πιστωτικές υπηρεσίες στις εταιρίες αυτοκινήτων και τους καταναλωτές.

☛ η Equifax ιδρύθηκε το 1899 και μετετράπη σε ΑΕ το 1965. Έχει 4.800 υπαλλήλους και 9.504 μετόχους. Η μετοχή της είναι εισηγμένη στο χρηματιστήριο της Νέας Υόρκης. Παρέχει αξιολόγηση πιστωτικής ικανότητας σε εταιρίες και σε φυσικά πρόσωπα (credit score), διαθέτει μία εντυπωσιακή βάση δεδομένων που αφορά πιστωτικές πληροφορίες πελατών, παρέχει υπηρεσίες διαχείρισης πελατείας μεταξύ των οποίων συμβουλές για εξαγορές και συγχωνεύσεις και πιστωτικές συμβουλές σε καταναλωτές. Έχει κεντρικά γραφεία στο Σαν Φραντζίσκο, το Ντένβερ, το Γουέστ Παλμ Μπιτς και την Αλφαρέττα των ΗΠΑ και δραστηριοποιείται σε 13 άλλα κράτη

☛ η Trans Union έχει 3.600 υπαλλήλους, έδρα το Σικάγο, 250 γραφεία στις ΗΠΑ και γραφεία, συνεργάτες και στρατηγικές συμμαχίες σε 24 κράτη. Παρέχει αξιολόγηση πιστωτικής ικανότητας σε εταιρίες και σε φυσικά πρόσωπα (credit score) και συμβουλευτικές υπηρεσίες σε εταιρίες και καταναλωτές.

Credit Card = πιστωτική κάρτα. Εκδίδεται από τράπεζες και είναι συνήθως ενταγμένη σε ένα από τα δίκτυα των παγκόσμιων οργανισμών καρτών (Visa, MasterCard, American Express, κλπ). Στην αλλοδαπή και ιδιαίτερα στις ΗΠΑ, πιστωτικές κάρτες εκδίδονται και από μεγάλες επιχειρήσεις και αλυσίδες καταστημάτων. Η πιστωτική κάρτα παρέχει στον κάτοχο τη δυνατότητα πραγματοποίησης αγορών ή και αναλήψεων μετρητών, με πίστωση, στην Ελλάδα ή/και το εξωτερικό. Οι συναλλαγές του κατόχου χρεώνονται συνήθως σε ένα τραπεζικό λογαριασμό και η παρεχόμενη πίστωση είναι προκαθορισμένου ανώτατου ύψους (πιστωτικό όριο). Ο κάτοχος έχει την ευχέρεια τμηματικής ή ολοσχερούς εξόφλησης του χρεωστικού υπολοίπου. Στην περίπτωση της τμηματικής εξόφλησης, ο κάτοχος επιβαρύνεται με τόκους επί του ανεξόφλητου υπολοίπου, ενώ στην ολοσχερή εξόφληση το κόστος της κάρτας περιορίζεται στη συνδρομή και τυχόν άλλα έξοδα όπως αναλήψεις μετρητών. Στην Ελλάδα, ο αριθμός των πιστωτικών καρτών πολλαπλασιάσθηκε τα τελευταία χρόνια. Σύμφωνα με στοιχεία της ΕΚΤ, το 1995 ανερχόταν σε 1.058.000, το 2000 σε 3.030.000 και το 2004 σε 5.641.932.

Credit card backed security = έκδοση ομολόγου υποστηριζόμενο από πληρωμές επί πιστωτικών καρτών. Ένας τύπος του εγγυημένου με περιουσιακά στοιχεία ομολόγου (asset-backed security, ABS, βλέπε όρο) που γνώρισε μεγάλη άνθηση στις ΗΠΑ όπου το εκκρεμές χρέος από 304 δισεκατομμύρια δολάρια το 1987 ανήλθε σε 1,5 τρισεκατομμύρια δολάρια τον Ιούλιο του 2004. Προσφέρει καλύτερες αποδόσεις σε σύγκριση με τα κυβερνητικά και εταιρικά ομόλογα για να καλύψει τον αυξημένο κίνδυνο μη αποπληρωμής που αντιμετωπίζουν οι κάτοχοι των ομολόγων. Οι τράπεζες- εκδότριες πιστωτικών καρτών για να διευκολύνουν τους επενδυτές προβαίνουν σε δημοσίευση στατιστικών στοιχείων αποδόσεων του προηγούμενου μήνα που περιλαμβάνουν τα ποσοστά μη αποπληρωμής και τα υπερβολικά spreads. Excess spread είναι η απόδοση του χαρτοφυλακίου μείον τα έξοδα, τα επενδυτικά κουπόνια και τα τέλη εξυπηρέτησης. Η απόδοση χαρτοφυλακίου (portfolio yield) υπολογίζεται σαν η χρηματοπιστωτική επιβάρυνση πλέον των εξόδων διαιρούμενη με το ισοζύγιο του συγκεντρωτικού κεφαλαίου στις αρχές κάθε μήνα πολλαπλασιαζόμενου επί 12.

Credit crunch 2007- 2009 = βλέπετε όρο «Subprime mortgage loans, credit crunch and economic crisis».

Credit Default Swap, CDS = βλέπετε όρο Swap.

Credit derivative = πιστωτικό παράγωγο. Ένα σύνθετο χρηματοοικονομικό προϊόν που διαχωρίζει τον πιστωτικό κίνδυνο από το υποκείμενο μέσο (underlying instrument) και επιτρέπει τη χωριστή τιμολόγηση και μεταφορά του πιστωτικού κινδύνου. Το πιο κλασικό παράγωγο αυτής της κατηγορίας είναι το παράγωγο μεταβίβασης του πιστωτικού κινδύνου ή στην Αγγλική γλώσσα Credit Default Swap (βλέπετε όρο Swap).

Credit enhancement = πιστωτική επαύξηση. Πρόκειται για μία σειρά τεχνικών που μπορούν να χρησιμοποιηθούν για τη μείωση του πιστωτικού κινδύνου από μία αναληφθείσα υποχρέωση. Συνήθως, ενσωματώνονται σε παράγωγα προϊόντα (derivatives) που διαπραγματεύονται εκτός οργανωμένης αγοράς (Over-the-Counter, OTC), σε εταιρικό χρέος (corporate debt) σε χρέος που καλύπτεται από ασφάλεια (securitised debt), και σε άλλα χρηματοπιστωτικά μέσα. Οι σχετικές τεχνικές περιλαμβάνουν:

- ασφάλεια (collateralization). Ένα ή περισσότερα μέρη μπορεί να συμφωνήσουν να παρασχεθεί ασφάλεια (collateral). Τα επίπεδα αυτής ενδέχεται να είναι σταθερά ή να διαφοροποιούνται διαχρονικά προκειμένου να συμβαδίζουν με τις υποχρεώσεις των μερών αποτιμώμενες με την εκάστοτε αξία της αγοράς (market value)
- υπερ-ασφάλεια (overcollateralization). Το κεφάλαιο της ασφάλειας, που παρέχεται για εγγύηση, υπερβαίνει το κεφάλαιο του ασφαλιζόμενου ομολόγου
- εγγυήσεις δανείων από τρίτα μέρη (third party loan guarantees). Μία μητρική εταιρία ή άλλο τρίτο μέρος μπορεί να δεσμευθεί συμβατικά για να εκπληρώσει τις υποχρεώσεις του αντισυμβαλλόμενου σε περίπτωση προσωρινής αδυναμίας πληρωμής ή πτώχευσης αυτού
- ασφάλεια πίστωσης (credit insurance). Η ανάληψη υποχρέωσης συνοδεύεται από ασφαλιστήριο συμβόλαιο που θα ενεργοποιηθεί για την αποζημίωση των αντισυμβαλλόμενων σε περίπτωση αδυναμίας πληρωμής ή πτώχευσης αυτού υπέρ του οποίου έχει παρασχεθεί αυτού του είδους η πιστωτική επαύξηση
- πιστωτικές επιστολές (letters of credit). Μέσω αυτού του μέσου, μία τράπεζα εγγυάται τη χρηματοδότηση
- όχημα ειδικού σκοπού (Special Purpose Vehicle, SPV, βλέπε όρο)
- άλλες τεχνικές που μερικές φορές αποκαλούνται, έστω και καταχρηστικά, credit enhancements όπως οι συμψηφιστικές συμφωνίες (netting agreements), σημεία πέραν των οποίων ενεργοποιείται διαδικασία αποτροπής της υποβάθμισης της πιστωτικής αξιολόγησης (credit downgrade triggers) και η σύνδεση με πιστωτικά παράγωγα (bundling with credit derivatives).

Credit line or credit limit = γραμμή πίστωσης ή πιστωτικό όριο. Ποσοτικό όριο μέχρι του οποίου επιτρέπονται ορισμένες δανειακές συναλλαγές όπως οι υπεραναλήψεις από τρεχούμενο λογαριασμό (overdraft), οι αγορές μέσω πιστωτικής κάρτας, οι αναλήψεις των εμπορών από γραμμή πίστωσης για κεφάλαιο κίνησης και γενικά οποιαδήποτε τραπεζική ή εμπορική συναλλαγή για την οποία έχει παραχωρηθεί πιστωτική διευκόλυνση. Προσδιορίζεται από την τράπεζα με βάση την πιστοληπτική διαβάθμιση του πελάτη μετά από αίτησή του και ισχύει για ένα ορισμένο χρονικό διάστημα. Μπορεί να είναι «άτυπη» οπότε η τράπεζα δεν δεσμεύεται να διαθέτει το ποσό μέχρι το ανώτατο πιστωτικό όριο και ανά πάσα χρονική στιγμή και «τυπική ή εγγυημένη γραμμή πίστωσης» οπότε η τράπεζα υποχρεούται να έχει πάντα στη διάθεση του πελάτη ολόκληρο το ποσό χρεώνοντας πάντα στην περίπτωση αυτή τόκους και προμήθεια για τη χρήση των κεφαλαίων της.

Credit Linked Note = χρεόγραφο συνδεδεμένο με πιστωτικό γεγονός. Πρόκειται για χρεόγραφο που πληρώνει τόκο αλλά το ποσοστό της επιστροφής του κεφαλαίου εξαρτάται από γεγονός που έχει σχέση με την πιστοληπτική ικανότητα του εκδότη όπως αδυναμία πληρωμής ή πτώχευση. Για παράδειγμα στη σύμβαση έκδοσης αναγράφεται ότι το κεφάλαιο ενός ομολόγου με κυμαινόμενο επιτόκιο θα αποπληρωθεί στο 51% ή στο 100% της αξίας ενός ομολόγου αναφοράς, που είναι ένα παρόμοιο ομόλογο του ίδιου εκδότη μείον τον πιστωτικό κίνδυνο, εάν ένα πιστωτικό γεγονός συμβεί. Ουσιαστικά, πρόκειται για ένα χρεόγραφο το οποίο περιλαμβάνει ένα credit default swap (σύμβαση μετάθεσης του πιστωτικού κινδύνου) που επιτρέπει στον εκδότη να μεταφέρει ένα ειδικό πιστωτικό κίνδυνο στους επενδυτές.

Credit Rating = αξιολόγηση πιστοληπτικής ικανότητας που πραγματοποιείται συνήθως για εκδιδόμενα ομόλογα κρατών, οργανισμών και ιδιωτικών επιχειρήσεων με βάση ορισμένες κλίμακες των εταιριών πιστοληπτικής διαβάθμισης (βλέπετε κατωτέρω όρο «Credit Rating Agencies, CRAs»). Η σημειολογία των διαφόρων χρησιμοποιούμενων κλιμάκων είναι η εξής:

- AAA ή Aaa (triple A) = οι καλύτερες ποιοτικά ομολογίες με παντελή έλλειψη πιστωτικού κινδύνου. Ο εκδότης έχει πλεόνασμα ή ελεγχόμενο μικρό χρέος και η οικονομική και χρηματοοικονομική του προοπτική είναι εξαιρετική.
- AA ή Aa (double A) = οι ομολογίες αυτές έχουν πολύ χαμηλό βαθμό πιστωτικού κινδύνου και η πιθανότητα μη πληρωμής ή καθυστέρησης πληρωμής είναι ελάχιστη.

■ A = οι ομολογίες που φέρουν αυτή τη διαβάθμιση έχουν ευνοϊκά επενδυτικά χαρακτηριστικά αλλά οι εκδότες τους μπορούν να επηρεασθούν αρνητικά από έκτακτα γεγονότα όπως από μία χρηματοοικονομική κρίση ή οικονομική ύφεση.

■ BBB ή Βαα (triple B) = ομολογίες μεσαίας διαβάθμισης. Οι εκδότες τους έχουν μεσαίου μεγέθους συσσωρευμένο χρέος και οι ομολογίες τους δεν είναι ιδιαίτερα προστατευμένες. Προς το παρόν η πληρωμή του κεφαλαίου και των κουπονιών είναι εξασφαλισμένη αλλά στο μέλλον μία αρνητική εξέλιξη της χρηματοοικονομικής θέσης των εκδοτών από π.χ μία οικονομική κρίση πιθανόν να οδηγήσει σε αδυναμία ή καθυστέρηση εξόφλησης.

■ BB ή Βα (double B) = οι ομολογίες παρουσιάζουν κερδοσκοπικά χαρακτηριστικά και οι εκδότες τους είναι ευάλωτοι στον οικονομικό κύκλο. Χαρακτηρίζονται από μεγάλη αβεβαιότητα εξόφλησης στο μέλλον.

■ B = οι εκδότες των ομολογιών αυτών δεν είναι επαρκώς αξιόχρεοι. Υπάρχει μεγάλη πιθανότητα στο μέλλον να μη τηρηθούν οι όροι της σύμβασης και να υπάρξει καθυστέρηση ή αδυναμία πληρωμής.

■ CCC ή Caa (triple C) = ομολογίες με υψηλό βαθμό πιστωτικού κινδύνου. Υφίσταται σημαντική πιθανότητα να μην εκπληρωθούν οι όροι της σύμβασης και να υπάρξει αδυναμία εξόφλησης όχι μόνο στο μέλλον αλλά και στο παρόν.

■ C ή D = ομόλογα με τον υψηλότερο βαθμό κινδύνου. Φέρουν πολύ σημαντικό πιστωτικό κίνδυνο μη πληρωμής. Το κράτος και η κρατική ή ιδιωτική επιχείρηση που τα εκδίδει έχει υψηλό χρέος και γενικά η οικονομική της κατάσταση και προοπτική δεν είναι καθόλου καλή.

▪ Υπάρχουν και ενδιάμεσες διαβαθμίσεις που απηχούν πιο ιδιαίτερα χαρακτηριστικά των εκδοτών.

▪ Από την πιστοληπτική διαβάθμιση εξαρτάται η κάλυψη ή όχι του ποσού της έκδοσης αλλά και το επασφάλιστρο κινδύνου που ζητούν οι επενδυτές δηλαδή το ύψος του επιτοκίου. Όσο ασθενέστερη είναι η διαβάθμιση τόσο μεγαλύτερο επιτόκιο θα απαιτήσει ο επενδυτής. Για παράδειγμα, στην έκδοση κρατικών ομολογιών, επιτόκιο αναφοράς (benchmark) θεωρείται αυτό των ομολόγων του γερμανικού δημοσίου (bunds) τα οποία είναι τα πιο αξιόπιστα και για το λόγο αυτό φέρουν μικρό επιτόκιο. Όταν λέμε ότι το επιτόκιο των ομολόγων μιας χώρας είναι 250 εκατοστιαίες μονάδες πάνω από το αντίστοιχο γερμανικό, εννοούμε ότι για να έχει επιτυχία μία νέα έκδοση θα πρέπει η χώρα αυτή να την τιμολογήσει με επιτόκιο 3% πάνω από αυτό του γερμανικού ομολόγου δηλαδή εάν π.χ το δεκαετές γερμανικό έχει απόδοση 3,50% ο εκδότης συνήθως πρέπει να προσφέρει απόδοση 6%.

▪ Τα κριτήρια που χρησιμοποιούνται από τις εταιρίες πιστοληπτικής διαβάθμισης είναι:

α) Ποσοτικά κριτήρια. Ενδεικτικά, εξετάζονται οι αριθμοδείκτες για την αξιολόγηση της οικονομικής κατάστασης του εκδότη, της ικανότητας αυτού να αντεπεξέρχεται στις παρούσες αλλά και στις μελλοντικές του υποχρεώσεις και ο βαθμός στον οποίο οι υποχρεώσεις εξασφαλίζονται από περιουσιακά στοιχεία συνήθως με το δείκτη «ενσώματες ακινητοποιήσεις προς μακροχρόνιες υποχρεώσεις». Χρησιμοποιείται, επίσης ο δείκτης «μακροχρόνιες υποχρεώσεις προς συνολική κεφαλοποίηση», η ικανότητα της εταιρίας να δημιουργεί μελλοντικά κέρδη ή αναφορικά με το κράτος η κατάσταση των ελλειμμάτων και του δημοσίου χρέους και τα σταθεροποιητικά και αναπτυξιακά προγράμματα που εφαρμόζονται για τη βελτίωση της δημοσιονομικής θέσης της χώρας. Για το σκοπό αυτό χρησιμοποιούνται οι δείκτες εισοδηματικής κάλυψης, ταμειακών ροών προς σύνολο δανείων, κυκλοφοριακής ρευστότητας, αποδοτικότητας συνόλου ενεργητικού, μέσης περιόδου είσπραξης απαιτήσεων και κυκλοφοριακής ταχύτητας αποθεμάτων. Ειδικά για τα κράτη λαμβάνονται υπόψη η ικανότητα και η πολιτική βούληση περιορισμού των ελαστικών δαπανών και της εξάλειψης της σπατάλης, η ικανότητα της περαιτέρω σύλληψης της φοροδιαφυγής και της εισφοροδιαφυγής όπως και η αποφυγή του φαύλου εκλογικού κύκλου δηλαδή η πρακτική της χαλάρωσης της δημοσιονομικής εξυγίανσης τις προεκλογικές περιόδους.

β) Ποιοτικά κριτήρια. Χρησιμοποιείται η υποκειμενική κρίση του αξιολογητή για το βαθμό επικινδυνότητας του δανείου και για τις μελλοντικές προοπτικές του εκδότη. Σημαντικά ποιοτικά στοιχεία είναι η εφαρμογή νόμιμων λογιστικών μεθόδων και πρακτικών και η απουσία έντεχνης ωραιοποίησης των αποτελεσμάτων χρήσεως, η διάρκεια της ωφέλιμης ζωής του ομολογιακού δανείου και η εξασφάλιση αυτού. Τα βραχυχρόνιας λήξης δάνεια φέρουν μικρότερο κίνδυνο ενώ για την εξασφάλιση των δανείων εξετάζεται εάν είναι καλυμμένα από υποθήκη ή άλλο περιουσιακό στοιχείο. Σημαντικός ποιοτικός παράγοντας είναι η ικανότητα των στελεχών της εταιρίας, οι στόχοι της, ο σχεδιασμός νέων προϊόντων και η εκμετάλλευση των τεχνολογικών καινοτομιών. Αναφορικά με τα κράτη εξετάζεται η μεθοδολογία της είσπραξης των δημόσιων εσόδων, η αποτελεσματική χρήση της

πληροφορικής για τη μείωση των δαπανών και την αύξηση των εσόδων, η πολιτική σταθερότητα και η ύπαρξη μακροπρόθεσμου κυβερνητικού προγράμματος με διακεκριμένους και σαφείς στόχους ιδιαίτερα στους τομείς της εξυγίανσης των δημόσιων οικονομικών και των διαρθρωτικών αλλαγών. Συνεπώς, αξιολογείται η ικανότητα των κυβερνητικών στελεχών για να παράγουν και εφαρμόσουν αποτελεσματικές πολιτικές.

Credit Rating Agencies, CRAs = εταιρίες πιστοληπτικής διαβάθμισης. Αξιολογούν τον πιστωτικό κίνδυνο των κυβερνήσεων, των οργανισμών τοπικής αυτοδιοίκησης, των χρηματοπιστωτικών ιδρυμάτων, των ασφαλιστικών εταιριών, των επιχειρήσεων και γενικά των εκδοτών χρεογράφων σταθερού εισοδήματος. Τα αποτελέσματα της αξιολόγησης αποτελούν πολύτιμο οδηγό για τους συναλλασσόμενους, τους αποταμιευτές και τους επενδυτές που σταθμίζουν τους πιθανούς κινδύνους μη αποπληρωμής ή της πτώσης της αγοραίας τιμής των ομολόγων και λοιπών χρεογράφων και μετοχών. Αναλυτικότερα, το CRA συγκεντρώνει και διασταυρώνει πληροφορίες από πολλές πηγές που αφορούν τον εκδότη χρεογράφων, την αγορά στην οποία αναπτύσσει τη δραστηριότητά του, τη γενική οικονομική κατάσταση και τη φύση του χρεογράφου. Λόγω των διαφόρων τύπων των εκδιδόμενων χρεογράφων, για παράδειγμα βραχυπρόθεσμα ή μακροπρόθεσμα ομόλογα που αντιπροσωπεύουν χρέος υψηλής ή μειωμένης εξασφάλισης, διαφορετικά χρεόγραφα του ίδιου εκδότη μπορούν να έχουν διαφορετική βαθμολόγηση. Υπάρχουν περισσότερες από 130 εταιρίες αξιολόγησης του πιστωτικού κινδύνου. Ορισμένες προσφέρουν και άλλες συναφείς υπηρεσίες. Οι περισσότερες από αυτές αποκτούν εισόδημα από τη διανομή της αξιολόγησης στους επενδυτές-συνδρομητές σε αντίθεση με τις τρεις πιο γνωστές εταιρίες, που αναπτύσσουν τη δράση τους σε διεθνές επίπεδο, και οι οποίες κερδίζουν από τους εκδότες των χρεογράφων ενώ στη συνέχεια παρέχουν συνήθως δωρεάν την αξιολόγηση στο ευρύ κοινό. Οι τρεις αυτές εταιρίες που κατέχουν το 80% της αγοράς είναι οι εξής:

- **Standards and Poor's.** Εταιρία με έδρα τη Νέα Υόρκη που προήλθε από τη συγχώνευση το 1941 μεταξύ των εταιριών Standard Statistics και Poor's Publishing Company. Διαθέτει το μεγαλύτερο διεθνές δίκτυο αναλυτών πιστοληπτικής αξιολόγησης, περίπου 1200. Γνωστός είναι ο δείκτης της μετοχών S&P 500 για τις ΗΠΑ ενώ χρησιμοποιεί και άλλους δείκτες όπως ο S&P Global 1200 που καλύπτει 29 χώρες και το 70% της κεφαλοποίησης της παγκόσμιας αγοράς, ο S&P Managed Futures Index, οι S&P/ HKEx Indices για το Χονγκ Κονγκ και ο S&P Asia 50 για το Χονγκ Κονγκ, την Κορέα, την Ταϊπέι και τη Σιγκαπούρη (βλέπε όρο «Standards and Poor's stock exchange indices»). Συντάσσει εκθέσεις για 15.000 αμοιβαία κεφάλαια των ΗΠΑ και παρέχει πιστοληπτική βαθμολόγηση για 1.800 κεφάλαια σε παγκόσμια κλίμακα. Ειδικότερα, προσφέρει τις ακόλουθες υπηρεσίες: α) πιστοληπτική βαθμολόγηση και ανάλυση κινδύνου β) συμβουλές σε επενδυτικούς οίκους γ) χρηματοοικονομικές αναφορές και φορολογικές αποτιμήσεις δ) λογιστική αποτίμηση και συμβουλές για πάγια περιουσιακά στοιχεία και ακίνητα ε) συμβουλές για τη χρηματοδότηση επιχειρήσεων ζ) συνδρομή σε δικηγορικά γραφεία για την κατανόηση της λειτουργίας των αγορών και των συναλλαγών με στόχο την δικαστική επίλυση διαφορών.

- **Moody's Corporation.** Εταιρία με έδρα τη Νέα Υόρκη που απασχολεί 2.300 υπαλλήλους σε παγκόσμιο επίπεδο και διατηρεί γραφεία σε 18 χώρες. Αποτελείται από δύο θυγατρικές εταιρίες:

- α) τη **Moody's Investors Service.** Απασχολεί 1.800 υπαλλήλους περιλαμβανομένων 1.000 αναλυτών. Προσφέρει κύρια πιστοληπτική αξιολόγηση και ανάλυση του πιστωτικού κινδύνου. Επίσης, δημοσιεύει πιστωτικές αναλύσεις, έρευνες και σχόλια για 3.000 ιδρύματα και 22.000 συνδρομητές σε παγκόσμια κλίμακα. Η αξιολόγηση και η ανάλυση του πιστωτικού κινδύνου καλύπτει χρέος αξίας 30 τρισεκατομμυρίων δολαρίων ΗΠΑ που αφορά 150.000 χρεόγραφα κυβερνήσεων, πιστωτικών ιδρυμάτων και επιχειρήσεων, 75.000 ομόλογα χρηματοδότησης του δημόσιου τομέα, 10.000 συνεργασίες μεταξύ επιχειρήσεων και 100 κυρίαρχα κράτη

- β) τη **Moody's KMV.** Παρέχει ποσοτικά προϊόντα για επενδυτές ευαίσθητους στον πιστωτικό κίνδυνο όπως μοντέλα πιθανοτήτων αδυναμίας αποπληρωμής, εκτιμήσεις χρηματοοικονομικής ανάκαμψης, λογιστικές αποτιμήσεις και συσχετίσεις. Εξυπηρετεί 1.500 πελάτες σε 80 χώρες συμπεριλαμβανομένων του 70% των μεγαλύτερων τραπεζών σε παγκόσμιο επίπεδο και διατηρεί τη μεγαλύτερη διεθνή βάση δεδομένων με περιστατικά αδυναμίας αποπληρωμής.

- **Fitch Ratings Sovereigns Group.** Εταιρία με έδρα τη Νέα Υόρκη που προσφέρει πιστωτικές έρευνες και συμβουλές σε περισσότερες από 80 χώρες και πιστοληπτική αξιολόγηση για εκδόσεις χρέους κυβερνήσεων σε τοπικό και ξένο νόμισμα που καλύπτει το 95% των σχετικών διεθνών εκδόσεων. Οι έμπειροι αναλυτές της στα γραφεία της Νέας

Υόρκης, του Λονδίνου και του Χονγκ Κονγκ είναι διαθέσιμοι σε πελάτες από όλο τον κόσμο. Μέσω της κύριας θυγατρικής της Fimalac S.A και της FitchRatings (θυγατρικής της Fimalac) που έχει διπλή έδρα στη Νέα Υόρκη και το Λονδίνο και των θυγατρικών Fitch Risk, Fitch Training, των συνδρομητικών ιστοσελίδων FitchResearch και Fitch Ratings' Commercial Paper, της CreditDisk, της Fitch Insurance Information, της Fitch Ratings Delivery Service, της βάσης δεδομένων Bankscope και της FitchRatingsBloombergService παρέχει τις ακόλουθες υπηρεσίες: α) πιστοληπτική βαθμολόγηση και ανάλυση του πιστωτικού και λειτουργικού κινδύνου και του κινδύνου αγοράς β) επιμόρφωση σε στελέχη μεγάλων διεθνών χρηματοπιστωτικών οργανισμών για πιστωτικά, εταιρικά και δομημένα χρηματοδοτικά προγράμματα γ) στοιχεία πιστοληπτικής βαθμολόγησης και ερευνών σε επενδυτές που αφορούν εκδότες χρεογράφων δ) στοιχεία πιστοληπτικής βαθμολόγησης και ερευνών για την αγορά των εμπορικών χρεογράφων (commercial papers) ε) CD-ROM με δεδομένα πιστοληπτικής βαθμολόγησης και ερευνών που αφορούν τράπεζες, επιχειρήσεις εκτός ΗΠΑ και κυβερνήσεις ζ) χρηματοπιστωτική και επιχειρηματική πληροφόρηση για περισσότερες από 6.000 ασφαλιστικές εταιρίες σε 100 χώρες η) έγκαιρη και συνεχή ενημέρωση με τις πιστοληπτικές βαθμολογήσεις της Fitch μέσω ηλεκτρονικής διαβίβασης απευθείας στη βάση δεδομένων των συνδρομητών θ) σε συνεργασία με την ηλεκτρονική εταιρία εκδόσεων του Βελγίου Bureau van Dijk προσφέρει σε 11.000 τράπεζες στον κόσμο στοιχεία χρηματοοικονομικών λογαριασμών ι) μέσω των τερματικών Bloomberg διανέμει ειδήσεις σχετικές με τις πιστοληπτικές βαθμολογήσεις (αναβαθμίσεις, υποβαθμίσεις) και σχετικά σχόλια.

Οι κλίμακες που χρησιμοποιούν για την πιστοληπτική βαθμολόγηση οι τρεις ανωτέρω εταιρίες είναι:

Standards and Poor's									
AAA	AA+	AA	AA-	A+	A	A-	BBB+	BBB	BBB-
Moody's Investors Service									
Aaa	Aa1	Aa2	Aa3	A1	A2	A3	Baa1	Baa2	Baa3
FitchRatings									
AAA	AA+	AA	AA-	A+	A	A-	BBB+	BBB	BBB-

• Άλλες γνωστές εταιρίες πιστοληπτικής αξιολόγησης είναι, οι εταιρίες των ΗΠΑ A. M. Best, TheStreet.com Ratings και Egan-Jones Ratings Company, η εταιρία της Αργεντινής Ratto-Humphreys Calificadora de Riesgo S.A, η Αυστραλιανή Baycorp Advantage, η Ιαπωνική Rating and Investment Information, Inc, οι εταιρίες της Ινδίας Credit Analysis & Research Ltd, Credit Information Bureau Ltd. (CIB), CRISIL, Limited, Investment Information and Credit Rating Agency (ICRA) και η ONICRA Credit Rating Agency of India Ltd, οι εταιρίες της Ινδονησίας P.T. Kasnic Credit Rating Indonesia και P.T. PEFINDO Credit Rating, η εταιρία του Καναδά DBRS® (Dominion Bond Rating Service), οι εταιρίες της Κίνας China Lianhe Credit Rating Co. Ltd, Dagong Global Credit Rating Co., Ltd, Shanghai Credit Information Services Co, Ltd, China Shanghai Far East Credit Rating Co., Ltd και Xinhua Far East China Ratings, η Capital Intelligence Limited με γραφεία στην Κύπρο και το Χονγκ Κονγκ, η Κολομβιανή BRC Investor Services S.A, οι εταιρίες της Νότιας Κορέας Seoul Credit Rating & Information, Inc και National Information and Credit Evaluation, Inc, η εταιρία της Μαλαισίας Rating Agency Malaysia Berhad (RAM), η εταιρία της Νοτίας Αφρικής Global Credit Rating Co, οι Περουβιανές Pacific Credit Rating (PCR) και Equilibrium Clasificadora de Riesgo, οι Ρωσικές Interfax Rating Agency (IRA) και Rus Ratings, της Ταϊβάν Taiwan Ratings Corporation (TCR), της Ταϊλάνδης Thai Rating and Information Services (TRIS), οι εταιρίες της Χιλής Clasificadora de Riesgo Humphreys Limitada, Feller Rate Clasificadora de Riesgo και Humphreys Clasificadora de Riesgo.

Credit risk = πιστωτικός κίνδυνος. Είναι ο κίνδυνος χρηματοοικονομικής ζημίας που προκύπτει όταν ο αντισυμβαλλόμενος δεν διακανονίζει πλήρως την υποχρέωσή του είτε στον οφειλόμενο χρόνο είτε οποτεδήποτε μετά την πάροδο αυτού. Περιλαμβάνει τον κίνδυνο απώλειας κεφαλαίου (βλέπε όρο Principal risk), τον κίνδυνο κόστους αντικατάστασης (βλέπε

όρο Replacement cost risk) ο οποίος περιέχει και τον κίνδυνο απώλειας μη πραγματοποιηθέντων κερδών, τον κίνδυνο μη διακανονισθείσας σύμβασης όπως επίσης και τον κίνδυνο παραδοθέντων χρεογράφων ή γενομένων πληρωμών προς τον ευρισκόμενο σε αδυναμία εκπλήρωσης των δικών του υποχρεώσεων. Διακρίνεται σε κίνδυνο αντισυμβαλλόμενου (βλέπε όρο Counterparty risk), σε κίνδυνο εκδότη (βλέπε όρο Issuer risk), σε κίνδυνο χώρας (βλέπε όρο Country risk) και σε κίνδυνο διακανονισμού (βλέπε όρο Settlement or Herstatt risk).

Credit Risk Transfer, CRT = μεταφορά πιστωτικού κινδύνου. Η μεταφορά του πιστωτικού κινδύνου από τον εκδότη χρεογράφων στους επενδυτές πραγματοποιείται μέσω απλών, σύνθετων και παράγωγων χρηματοπιστωτικών μέσων (CRT instruments) τα οποία με τη σειρά τους μπορεί να διαπραγματεύονται στην αγορά. Παραδοσιακά μέσα CRT υπήρξαν οι χρηματοπιστωτικές εγγυήσεις (financial guarantees), οι πιστωτικές επιστολές (letters of credit) και τα προϊόντα ασφάλισης του πιστωτικού κινδύνου (credit insurance products όπως π.χ τα ομόλογα ασφάλειας (surety bonds) και η ασφάλιση πιστωτικού κινδύνου (credit insurance). Στη συνέχεια αναπτύχθηκαν νέα και σύνθετα μέσα, προπαντός παράγωγα πιστωτικά προϊόντα (credit derivatives) όπως π.χ οι συμβάσεις μετάθεσης του κινδύνου από αθέτηση υποχρεώσεως του εκδότη του οποίου μειώθηκε η πιστοληπτική του διαβάθμιση (credit default swaps), οι συμβάσεις ανταλλαγής συνολικής απόδοσης (total return swaps) και τα ομόλογα εγγυημένου χρέους μαζί με τα διάφορα είδη τους (collateralised debt obligations and their variants), τα οποία επιτρέπουν τη μη χρηματοδοτούμενη μεταφορά του πιστωτικού κινδύνου σε μεγάλα ποσά και σε μεγάλη έκταση. Ειδικότερα, για τη διαχείριση χαρτοφυλακίου χρησιμοποιούνται συχνά τα χρεόγραφα που συνδέονται με πιστωτικό γεγονός (credit-linked notes) και από τα πιστωτικά παράγωγα τα swaps που συνδέονται με υποκείμενο μέσο μία ενότητα όπως π.χ με ένα καλάθι από εταιρικά ομόλογα (basket default swaps), τα εγγυημένα χρεωστικά ομόλογα (collateralised debt obligations, CDOs) και οι σύνθετες μορφές αυτών. Υπήρχε η αντίληψη ότι τα μέσα CRT διευκολύνουν τα χρηματοπιστωτικά ιδρύματα να διαφοροποιούν τους κινδύνους με αποτελεσματικό τρόπο. Για το λόγο αυτό, η αγορά αυτή (CRT market) εξαπλώθηκε ταχύτατα και ήταν από τις κύριες αιτίες που οδήγησε στην πιστωτική κρίση του 2007-2008 που προέκυψε από την κατάρρευση της ενυπόθηκης στεγαστικής αγοράς υψηλού κινδύνου των ΗΠΑ (sub-prime mortgage market). Η ανωτέρω άποψη ήταν εν μέρει ορθή διότι είχε βασισθεί σε ένα σύστημα διαχείρισης κινδύνων που είχε αναπτυχθεί κάτω από συνθήκες χαμηλών επιτοκίων. Από τη στιγμή που αυξήθηκαν τα επιτόκια αποκαλύφθηκαν οι αδυναμίες του συστήματος. Οι τράπεζες που χρησιμοποιούν τα ανωτέρω μέσα κύρια συνεργάζονται με άλλες ενδιάμεσες τράπεζες και επενδυτικά οχήματα (SIVs και Conduits), που είναι θυγατρικές τραπεζών, με κεφάλαια αντιστάθμισης κινδύνων (hedge funds) και με εταιρίες ασφάλισης του πιστωτικού κινδύνου. Η διαχείριση κινδύνου βασίζεται σε εσωτερική και εξωτερική πιστοληπτική διαβάθμιση (credit rating), στην πιθανότητα αδυναμίας πληρωμής (probability of default) και στα μοντέλα διαχείρισης κινδύνων χαρτοφυλακίων. Περισσότερα περίπλοκα εργαλεία διαχείρισης κινδύνου χρησιμοποιούν οι εμπλεκόμενες ενδιάμεσες τράπεζες και τα επενδυτικά οχήματα. Εν τούτοις, τα συστήματα αυτά απέτυχαν να αποτρέψουν την κατάρρευση της sub-prime mortgage market. Κύρια μειονεκτήματα των μέσων στα οποία μεταφέρεται ο πιστωτικός κίνδυνος ήταν η έλλειψη διαφάνειας, η αβεβαιότητα τιμολόγησης και η έλλειψη επαρκούς ρευστότητας στις δευτερογενείς αγορές όπου ετύγγανον διαπραγματεύσεως.

Credit scoring = ένας αριθμός, συνήθως μεταξύ του 300 και του 800, που αντανάκλα την αξιολόγηση του ιστορικού των δανείων ενός προσώπου με βάση το πιστωτικό του δελτίο. Οι δανειστές υπολογίζουν αυτό τον αριθμό με τη βοήθεια Η/Υ σαν ένα μέρος της διαδικασίας για τη χορήγηση ή όχι ενός δανείου και σε καταφατική περίπτωση τον προσδιορισμό των όρων του δανειστικού συμβολαίου (επιτόκιο, δόσεις, ασφάλειες κλ.).

Credit Union = πιστωτική ένωση. Ο όρος απαντάται κύρια στις ΗΠΑ και αναφέρεται σε ένα μικρό μη κερδοσκοπικό συνεταιριστικό χρηματοπιστωτικό ίδρυμα που η λειτουργία του εξασφαλίζεται αποκλειστικά από τα μέλη του που μετέχουν στο μετοχικό του κεφάλαιο και λαμβάνουν για κάθε χρήση μέρος. Προσφέρει στα μέλη του χρηματοπιστωτικές υπηρεσίες περιλαμβανομένων των καταθέσεων και της χορήγησης καταναλωτικών δανείων μη αποκλεισμένων και των στεγαστικών δανείων. Μεγάλες οργανώσεις και εταιρίες μπορούν να ιδρύουν πιστωτικές ενώσεις για τα μέλη και τους υπαλλήλους τους αντίστοιχα. Οι πιστωτικές ενώσεις υποστηρίζονται συνήθως από μεγάλες επιχειρήσεις όπως οι ασφαλιστικές εταιρίες

και τα ιδιωτικά ταμεία συντάξεων. Το γεγονός ότι δανείζουν αποκλειστικά τα μέλη τους έχει σαν αποτέλεσμα τη μείωση του πιστωτικού κινδύνου επειδή διαθέτουν αρκετές πληροφορίες για την πιστοληπτική ικανότητα αυτών. Μειονέκτημα, όμως, για μία πιστωτική ένωση αποτελεί το γεγονός ότι δεν επιτυγχάνουν ικανοποιητική διασπορά του κινδύνου (risk diversification) διότι η πελατειακή βάση είναι αυστηρά καθορισμένη με αποτέλεσμα να μην έχει την ευχέρεια να προσεγγίσει πελάτες υψηλής οικονομικής δυναμικότητας.

CrestCo – Euroclear UK & Ireland = είναι το κεντρικό αποθετήριο τίτλων (Central Securities Depository, CSD) για το Ηνωμένο Βασίλειο και την Ιρλανδία και λειτουργεί το σύστημα CREST που προσφέρει διακανονισμό στα κυβερνητικά και εταιρικά ομόλογα και τις μετοχές συμπεριλαμβανομένων αυτών που διαπραγματεύονται στα χρηματιστήρια του Λονδίνου και της Ιρλανδίας. Επίσης, διακανονίζει χρηματοπιστωτικά μέσα των αγορών χρήματος και κεφαλαίων. Ο διακανονισμός γίνεται σε πραγματικό χρόνο (real-time) ακόμα και την ίδια ημέρα (same day settlement) ενώ παρέχεται παράδοση έναντι πληρωμής (delivery versus payment, DVP) σε χρήμα κεντρικής τράπεζας με ταυτόχρονη παράδοση των τίτλων και των χρημάτων. Άμεση σύνδεση με τα συστήματα διακανονισμού της Ευρώπης και των ΗΠΑ, επιτρέπει τον διακανονισμό σε 18 διεθνείς αγορές. Έχει 52.000 μέλη από τα οποία 50.000 είναι ιδιώτες που τηρούν τα χρεόγραφα αυτών στη CrestCo. Το Σεπτέμβριο του 2002 συγχωνεύθηκε με το Euroclear, αποτελεί σήμερα τμήμα του ομίλου και φέρει το όνομα Euroclear UK & Ireland. Απασχολεί περίπου 400 άτομα.

CRM (Customer Relationship Management) = διαχείριση πελατειακών σχέσεων. Μία ευρύτατα προωθούμενη τα τελευταία χρόνια στρατηγική που έχει σαν βάση το πελατοκεντρικό σύστημα και χρησιμοποιεί σύγχρονα επικοινωνιακά μέσα και λογισμικό πληροφορικής. Αποσκοπεί στην προσέγγιση και την ικανοποίηση των αναγκών του πελάτη ή των υποψηφίων πελατών με τελικό στόχο τη διατήρηση των υπάρχοντων πελατών και την προσέλκυση νέων.

- Η επικοινωνία με τους πελάτες πραγματοποιείται με σύγχρονα call centers, μέσω ιστοσελίδων του internet, με το ηλεκτρονικό ταχυδρομείο, με καταστήματα ικανοποίησης όλων των αναγκών του πελάτη (one stop shopping) και λιγότερο με επισκέψεις στο σπίτι ή την επιχείρηση. Σε ειδικά προγράμματα πληροφορικής αποθηκεύονται όλες οι πληροφορίες για τον πελάτη δηλαδή οι προτιμήσεις του σε προϊόντα, ο τρόπος εξόφλησης, η ιδιοσυγκρασία του. Με τον τρόπο αυτό ο πελάτης έρχεται σε επαφή με ένα μόνο υπάλληλο και δεν χρειάζεται να επικοινωνεί με πολλά τμήματα της επιχείρησης για να εξυπηρετηθεί. Παράλληλα ο πωλητής μέσω λογισμικού παρέχει πληροφορίες στον πελάτη για όλα τα προσφερόμενα προϊόντα ενώ εάν κλείσει παραγγελία επιμελείται συνήθως ο ίδιος της διεκπεραίωσης της πληρωμής.

- Συνοπτικά, το CRM στοχεύει στην στρατηγική της ανάπτυξης της χρηματοοικονομικής αξίας του πελάτη, στη συλλογή και χρήση πληροφοριών γι' αυτόν, στην προβολή των πρωτοβουλιών του CRM μέσω των τρόπων μέτρησης της χρηματοοικονομικής τους αξίας και στη δημιουργία ενός οργανισμού δυναμικής εκμάθουσας ώστε να μεγιστοποιηθούν τα κέρδη της επιχείρησης από την εφαρμογή του συστήματος. Αποτέλεσμα αυτής της επιχειρησιακής στρατηγικής είναι η απόκτηση πλήρους εικόνας του πελάτη, η ανάπτυξη προσωποποιημένων σχέσεων, η πώληση περισσότερων προϊόντων σε κάθε πελάτη και η μείωση του κόστους των συναλλαγών.

- Η παγκόσμια αγορά CRM άρχισε να αναπτύσσεται το 1996. Το 2001 ο κύκλος εργασιών ανήλθε σε 47 δισεκατομμύρια δολάρια ΗΠΑ και το 2007 σε 70 περίπου δισεκατομμύρια δολάρια.

- Ειδικότερα στην τραπεζική, το CRM εφαρμόζεται με την καταγραφή και στη συνέχεια με τη διαχείριση κάθε πληροφορίας σχετικής με τις τραπεζικές συναλλαγές του πελάτη. Εκτός από τα οικογενειακά και τα εισοδηματικά δεδομένα καταγράφονται τα χρηματοπιστωτικά προϊόντα που χρησιμοποιεί ο πελάτης και ανιχνεύονται οι ανάγκες του για παλιά αλλά και για νέα προϊόντα. Με τον τρόπο αυτό αποφεύγονται οι δαπάνες ανίχνευσης μέσω ηλεκτρονικών μηνυμάτων, προσωπικών τηλεφωνημάτων από τον επενδυτικό σύμβουλο ή τηλεφωνημάτων μέσω call centre και η περιττή προσφορά προϊόντων που ήδη διαθέτει ο πελάτης όπως για παράδειγμα πιστωτικής κάρτας. Η ανάλυση των αναγκών κάθε πελάτη τράπεζας ενδέχεται να συνδυάζεται και με προσφορά εξατομικευμένης τιμολόγησης όπως π.χ μικρότερου επιτοκίου ή προμήθειας εφόσον ο πελάτης έχει καταγραφεί από την τεχνική CRM σαν αξιόπιστος και δεκτικός διεύρυνσης των συναλλαγών του με την τράπεζα.

Cross-default = σταυρωτή υπερημερία. Είναι μία ρήτρα που δημιουργεί μία σχέση μεταξύ μιας πίστωσης και κάθε άλλης δανειακής υποχρέωσης του πιστούχου προς την ίδια τράπεζα με τρόπο ώστε σε περίπτωση αδυναμίας πληρωμής ενός από τα ανωτέρω δάνεια, να κηρύσσονται άμεσα ληξιπρόθεσμα και απαιτητά όλα τα άλλα δάνεια.

Cross rates = σταυρωτές ισοτιμίες. Στην αγορά συναλλάγματος είναι η ισοτιμία μεταξύ διαφόρων νομισμάτων εξαιρουμένου του βασικού νομίσματος. Στη ζώνη του ευρώ, από λογιστική άποψη βασικό νόμισμα (basis currency) θεωρείται το ευρώ. Επόμενα, οποιαδήποτε ισοτιμία μεταξύ ζεύγους νομισμάτων, που δεν περιλαμβάνει το ευρώ, καλείται σταυρωτή ισοτιμία (π.χ δολάριο ΗΠΑ – λίρα Αγγλίας, ελβετικό φράγκο – γεν Ιαπωνίας κλπ). Ορισμένα νομίσματα μη ισχυρών κρατών ενδέχεται να μη διαπραγματεύονται στην αγορά έναντι όλων των ισχυρών νομισμάτων. Στην περίπτωση αυτή η ισοτιμία εξάγεται μέσω ενός τρίτου διαπραγματεύσιμου νομίσματος όπως π.χ εάν γνωρίζουμε την ισοτιμία δολαρίου - ευρώ και την ισοτιμία δολαρίου ΗΠΑ - δολαρίου Μπαρμπάντος μπορούμε να εξάγουμε μέσω των σταυρωτών ισοτιμιών την άγνωστη μέχρι τώρα τρέχουσα ισοτιμία ευρώ-δολαρίου Μπαρμπάντος.

Cross-selling = σταυρωτές πωλήσεις. Είναι η αύξηση ή ο πολλαπλασιασμός των πωλήσεων μιας επιχείρησης σε συνεργασία με άλλες επιχειρήσεις ή μέσα στην ίδια την επιχείρηση εάν στον πελάτη ο οποίος αγοράζει ένα βασικό προϊόν του προσφέρεται ταυτόχρονα η αγορά και άλλων προϊόντων της επιχείρησης. Για παράδειγμα, μέσα σε μία τράπεζα, στον πελάτη που υπέγραψε σύμβαση χορήγησης στεγαστικού δανείου, οι τραπεζικοί υπάλληλοι τον πείθουν να αγοράσει ταυτόχρονα και άλλα τραπεζικά προϊόντα όπως να ανοίξει λογαριασμούς καταθέσεων, να αποκτήσει πιστωτική κάρτα, να εξοφλεί τις πάγιες εντολές του (φως, νερό τηλεφώνω, συνδρομές) μέσω του τραπεζικού του λογαριασμού και να ασφαλίσει περιουσιακά του στοιχεία. Ή μία τράπεζα συνεργάζεται με μία ασφαλιστική εταιρία. Η τράπεζα μέσω του δικτύου των υποκαταστημάτων της πωλεί έναντι προμήθειας τα ασφαλιστικά προϊόντα αυτής ενώ η ασφαλιστική εταιρία προσπαθεί μέσω του δικτύου αυτής να εξασφαλίσει πελάτες για τις υπηρεσίες και τα χρηματοπιστωτικά προϊόντα της τράπεζας. Συνήθως, οι δύο εταιρίες ανταλλάσσουν το πελατολόγιο αυτών.

CRT, Cathode Ray Tube = ακτινοβόλος καθοδική λυχνία ή καθοδικός σωλήνας. Είναι η συσκευή εμφάνισης εικόνων που τεχνικά αναφέρεται σε κάθε κενή λυχνία που χρησιμοποιεί μία εστιασμένη ακτινοβολία ηλεκτρονίων. Εφευρέθηκε το 1897 από το γερμανό φυσικό Καρλ Φέρντιναντ Μπράουν και εφαρμόστηκε στην εργασία του Φίλο Φαρνσουόρθ για τις τηλεοράσεις ενώ στη συνέχεια επεκτάθηκε στις οθόνες των Η/Υ, τις συσκευές μαγνητοσκόπησης και προβολής (video and video cameras), τα ραντάρ και τα παλμοσκόπια. Σήμερα, η τεχνική αυτή αντιμετωπίζει τον ανταγωνισμό της νέας τεχνολογίας που εκφράζεται μέσω των τηλεοράσεων υγρών κρυστάλλων και πλάσματος (βλέπε όρους LCD, Liquid Crystal Display και Plasma display).

Crude oil = ακατέργαστο αργό πετρέλαιο. Ρευστό ορυκτό που εξάγεται από το υπέδαφος και ταξινομείται ανάλογα με την πυκνότητα και ρευστότητά του και την περιεκτικότητα σε θείο. ■ Τυγχάνει επεξεργασίας από τα διυλιστήρια ώστε να εξαχθούν τα καύσιμα όπως π.χ η βενζίνη (gasoline), το πετρέλαιο θέρμανσης των σπιτιών (home heating oil), το πετρέλαιο κίνησης (diesel fuel) και η κηροζίνη για την κίνηση των αεροπλάνων (Kerosene). Μαζί με το φυσικό αέριο (natural gas) παρέχουν το 65% της παγκόσμιας ενέργειας. Σύμφωνα με το δημόσιο οργανισμό των ΗΠΑ EIA (Energy Information Administration) το πετρέλαιο παρέχει το 40% της παγκόσμιας ενέργειας, το φυσικό αέριο το 25%, ο άνθρακας το 22%, οι πυρηνικοί αντιδραστήρες το 8% και οι ήπιες ανανεώσιμες πηγές ενέργειας το 4%.

■ Το αργό πετρέλαιο μετράται και τιμολογείται συνήθως σε δολάρια ανά βαρέλι. Γνωστός είναι ο συγκεκριμένος αγγλικός όρος bpd = barrel per day (βαρέλι ανά ημέρα) με τον οποίο απεικονίζεται η πετρελαϊκή παραγωγή μιας χώρας ή η παραγωγή του OPEC ή η παγκόσμια παραγωγή.

■ Σήμερα εμπορεύονται διεθνώς 161 είδη αργού πετρελαίου. Δύο, όμως, είναι τα πιο γνωστά τα οποία χρησιμεύουν σαν δείκτες αναφοράς (benchmarks) και για τα υπόλοιπα είδη:

α) US light sweet crude oil, WTI. Πρόκειται για πετρέλαιο εξαιρετικής ποιότητας από το οποίο εξάγονται μεγάλες ποσότητες βενζίνης. Παράγεται στις ΗΠΑ και έχει πυκνότητα 39.6 βαθμούς που το καθιστά ελαφρύ αργό (light crude oil) και περιεκτικότητα σε θείο 0,24 που το καθιστά

γλυκύ-απαλό (sweet crude oil). Διαπραγματεύεται κύρια στο Χρηματιστήριο Εμπορευμάτων της Νέας Υόρκης (New York Mercantile Exchange, NYMEX) και αποτελεί δείκτη αναφοράς (benchmark) για την τιμολόγηση των πετρελαίων της αμερικανικής ηπείρου. Ο δείκτης αυτός είναι γνωστός με την ονομασία WTI (West Texas Intermediate). Ο WTI συνήθως διαπραγματεύεται περίπου 2 δολάρια ανά βαρέλι πάνω από το καλάθι των τιμών του OPEC (OPEC Basket price) και 1 με 2 δολάρια πάνω από το πετρέλαιο της Βόρειας Θάλασσας.

β) North Sea Brent blend crude oil. Μία από τις μεγαλύτερες ταξινομήσεις του πετρελαίου που αποτελείται κύρια από το Brent Crude, το Brent Sweet Light Crude, το Oseberg και τα Forties. Το Brent Crude εξάγεται από τη Βόρεια Θάλασσα και για το λόγο αυτό αποκαλείται North Sea crude oil. Είναι ένας συνδυασμός 15 εμπορεύσιμων πετρελαίων με πυκνότητα 38,3 βαθμούς που το καθιστά ελαφρύ αργό (light crude oil) όχι όμως τόσο ελαφρύ όσο το αμερικανικό αργό και με περιεκτικότητα σε θείο 0,37 που το καθιστά γλυκύ-απαλό (sweet crude oil) αλλά λιγότερο γλυκύ από το αμερικανικό αργό (βλέπε πιο πάνω). Τιμολογείται σύμφωνα με τις τιμές που διαμορφώνονται στο Λονδίνο. Η πρακτική αυτή έχει δημιουργήσει το σημαντικότερο δείκτη αναφοράς (benchmark) για την Ευρώπη, την Αφρική και εν μέρει για την Ασία. Για παράδειγμα, άλλοι τύποι πετρελαίων που έχουν σαν δείκτη αναφοράς το North Sea Brent blend crude oil, τιμολογούνται με την τιμή αυτού που διαμορφώνεται καθημερινά στο Λονδίνο μείον 0,50 δολάρια. Γενικά, το North Sea Brent blend crude oil τιμολογείται περίπου ένα δολάριο ανά βαρέλι πάνω από το καλάθι των τιμών του OPEC (OPEC Basket price) και ένα μέχρι 2 δολάρια το βαρέλι λιγότερο από την τιμή του αμερικανικού αργού (WTI).

■ OPEC Basket price είναι το καλάθι των τιμών του OPEC. Αποτελείται από τις τιμές των εξής 7 ειδών αργού πετρελαίου: 1) Algeria's Saharan Blend 2) Indonesia's Minas 3) Nigeria's Bonny Light 4) Saudi Arabia's Arab Light 5) Dubai's Fateh 6) Venezuela's Tia Juana Light και 7) Mexico's Isthmus. Δεν πρόκειται για διαπραγματεύσιμο δείκτη αναφοράς αλλά χρησιμοποιείται από τον OPEC στατιστικά για την παρακολούθηση των συνθηκών που επικρατούν στην παγκόσμια αγορά πετρελαίου. Στην πραγματικότητα απεικονίζει το μέσο όρο των τιμών των διαφορετικών ειδών πετρελαίου.

■ Imported Refiner Acquisition Cost, IRAC είναι το κόστος απόκτησης των εισαγομένων προϊόντων διύλισης δηλαδή μία ποσοτικά σταθμισμένη μέση τιμή του εισαγομένου στις Ηνωμένες Πολιτείες αργού πετρελαίου (crude oil) σε μία καθορισμένη χρονική περίοδο. Επειδή οι ΗΠΑ είναι το κράτος που εισάγει τα περισσότερα είδη αργού από οποιοδήποτε άλλο κράτος, ο IRAC μπορεί να θεωρηθεί σαν η αντιπροσωπευτικότερη μέση τιμή του αργού πετρελαίου στον κόσμο. Είναι επίσης παρόμοιος με τον OPEC Basket price διότι οι τιμές του είναι περίπου 2 δολάρια λιγότερα από τον WTI και 1 με 2 δολάρια λιγότερα από το North Sea Brent blend crude oil. Όπως και το OPEC Basket price δεν αποτελεί διαπραγματεύσιμο δείκτη αναφοράς αλλά μάλλον χρησιμοποιείται σαν συγκριτικός στατιστικός δείκτης.

Cumulative Abnormal Return, CAR = συσσωρευμένη μη κανονική απόδοση. Εκφράζει το ποσό της διαφοράς της αναμενόμενης απόδοσης ενός χρεογράφου και της τρέχουσας πραγματικής απόδοσης που διαμορφώθηκε από τη διοχέτευση ειδήσεων στην αγορά.

Currency board = η υποχρέωση κάλυψης του συνόλου της νομισματικής κυκλοφορίας μιας χώρας από το συναλλαγματικό της απόθεμα που τηρείται στο νόμισμα που έχει επιλεγεί σαν νόμισμα πρόσδεσης. Οι χώρες που ακολούθησαν στο παρελθόν το σύστημα αυτό (Εσθονία, Λιθουανία κλπ.) γνώρισαν στην αρχή φαινόμενα ύφεσης αλλά στη συνέχεια ο πληθωρισμός τους μειώθηκε εντυπωσιακά και επιτεύχθηκε σημαντική δημοσιονομική εξυγίανση.

Currency distribution = κατανομή νομισμάτων. Αφορά τη στρατηγική διαχείρισης των διαθεσίμων μιας τράπεζας και γενικά μιας επιχείρησης με τον προσδιορισμό, σε ετήσια βάση ή σε συχνότερες και μικρότερες χρονικές περιόδους σε περίπτωση δραματικής αλλαγής των δεδομένων της αγοράς, του ποσοστού τήρησης των διαθεσίμων σε κάθε νόμισμα. Για παράδειγμα, 50% των διαθεσίμων θα τηρούνται σε ευρώ, 20% σε δολάρια ΗΠΑ, 10% σε χρυσό, 5% σε φράγκα Ελβετίας, 5% σε λίρες Αγγλίας, 3% σε γεν Ιαπωνίας, 3% σε δολάρια Αυστραλίας, 2% σε δολάρια Καναδά και 2% σε κορώνες Σουηδίας. Η κατανομή αντανακλά την επιλογή για τη σχέση συναλλαγματικού και επιτοκιακού κινδύνου-απόδοσης, τη διαφοροποίηση του χαρτοφυλακίου για τη μείωση του πιστωτικού κινδύνου, τις ανάγκες για διεξαγωγή συναλλαγών σε ξένο νόμισμα (π.χ σε δολάρια για προμήθεια πετρελαίου ή και σε γεν για την εισαγωγή πρώτων υλών ή εξοπλισμού) κλπ. Αλλαγή του δείκτη κατανομής επιβάλλεται όταν π.χ αυξήθηκαν ή μειώθηκαν σημαντικά τα επιτόκια και επόμενα οι αποδόσεις ενός νομίσματος, σε περίπτωση αυξημένου συναλλαγματικού κινδύνου λόγω

μεγάλης και απροσδόκητης μεταβλητότητας των ισοτιμιών ή γεωπολιτικών συγκρούσεων και όταν αναμένεται πτώση της ισοτιμίας λόγω δημοσιονομικών προβλημάτων (μεγάλα ελλείμματα και δυσχέρεια εξυπηρέτησης του χρέους).

Currency Information System, CIS = Πληροφοριακό Σύστημα Νομίσματος. Πρόκειται για τη στατιστική βάση δεδομένων της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας (ΕΚΤ) που αφορά τις εκδόσεις, τα ευρισκόμενα σε κυκλοφορία και τα αποθέματα σε τραπεζογραμμάτια και κέρματα ευρώ ανά αξία όπως και τις σχετικές ταμειακές δραστηριότητες των εθνικών κεντρικών τραπεζών (ΕθνΚΤ). Τροφοδοτείται κάθε μήνα από στοιχεία των ΕθνΚΤ τα οποία επεξεργάζεται η ΕΚΤ και στη συνέχεια διανέμονται μέσω του πληροφοριακού συστήματος στις ΕθνΚΤ.

Currency option = βλέπε όρο «option».

Currency pair = ζεύγος νομισμάτων. Επειδή η αξία ενός νομίσματος είναι σχετική, οι διαπραγματευτές συναλλάγματος πάντα συναλλάσσονται με ζεύγος νομισμάτων. Για παράδειγμα, σε ευρώ – δολάριο ΗΠΑ όπου το ευρώ είναι το βασικό νόμισμα και το δολάριο είναι το άλλο νόμισμα. Η ισοτιμία ευρώ δολαρίου σημαίνει για τους διαπραγματευτές πόσες μονάδες του άλλου νομίσματος απαιτούνται για να αγοράσουν μία μονάδα του βασικού νομίσματος.

Currency risk = κίνδυνος νομίσματος. Προκύπτει από αντίθετες κινήσεις των σταυρωτών συναλλαγματικών ισοτιμιών οι οποίες μειώνουν την αξία του συναλλαγματικού αποθέματος σε όρους εγχωρίου νομίσματος. Ο κίνδυνος αυτός προκύπτει επίσης και με την ανατίμηση του εγχωρίου νομίσματος.

Currency specialisation = σύστημα εξειδίκευσης ανά νόμισμα στη διαχείριση των συναλλαγματικών διαθεσίμων. Για παράδειγμα, σε ένα dealing room ορισμένοι διαπραγματευτές διαχειρίζονται τα διαθέσιμα σε δολάρια, άλλοι αυτά σε ευρώ ή σε γεν και άλλοι σε άλλα νομίσματα. Περαιτέρω εξειδίκευση μπορεί να υπάρξει σε συγκεκριμένες αγορές όπως ορισμένοι διαπραγματευτές διαχειρίζονται τα διαθέσιμα σε δολάρια στην αγορά των ΗΠΑ και άλλοι στην αγορά της Ευρώπης. Για την αποκεντρωμένη διαχείριση από τις εθνικές κεντρικές τράπεζες (ΕθνΚΤ) των συναλλαγματικών διαθεσίμων της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας, ορισμένες ΕθνΚΤ του Ευρωσυστήματος έχουν αναλάβει τη διαχείριση των διαθεσίμων σε δολάρια και άλλες σε γεν ενώ μόνο δύο κεντρικές τράπεζες διατηρούν το παλαιό σύστημα δηλαδή διαχειρίζονται διαθέσιμα και σε δολάρια και σε γεν. Η μέθοδος αυτή έχει σαν στόχο την αύξηση της απόδοσης λόγω καλύτερης γνώσης των επί μέρους αγορών και της εμπειρίας και εξειδίκευσης στη διαχείριση ορισμένου νομίσματος.

Currency swap = βλέπετε όρο «swap».

Cushion bonds = ομόλογα προστασίας. Είναι ομόλογα με κουπόνια υψηλής απόδοσης που πωλούνται με ένα μέτριο premium διότι είναι ανακλητά (callable) σε μια τιμή κατώτερα των ομολόγων χωρίς ρήτρα ανακλητότητας. Προσφέρουν επαρκή προστασία σε περιόδους πτώσης των τιμών.

Custody and custodians = θεματοφυλακή (custody) είναι η φύλαξη και διαχείριση χρεογράφων για λογαριασμό τρίτων. Τη διαμεσολάβηση αυτή ασκούν οι θεματοφύλακες (custodians) που είναι τράπεζες, κεντρικά αποθετήρια τίτλων και σε διεθνές επίπεδο διεθνείς εταιρείες όπως το Clearstream και το Euroclear. Αναλυτικά ο custodian α) δέχεται για φύλαξη χρεόγραφα τρίτων β) δέχεται ή παραδίδει εμπορεύσιμα χρεόγραφα γ) εισπράττει το κεφάλαιο, τους τόκους ή τα μερίσματα των φυλασσόμενων χρεογράφων δ) προσφέρει στους πελάτες τους προγράμματα δανεισμού χρεογράφων (securities lending programmes) ώστε να αυξήσει την απόδοση των χρεογράφων που τηρεί. Τους custodians χρησιμοποιούν συνήθως οι θεσμικοί επενδυτές που δεν επιθυμούν να καταθέσουν τα χρεόγραφα που κατέχουν στους διαχειριστές επενδυτικών κεφαλαίων ή τους διαμεσολαβητές της αγοράς (broker-dealers). Με αυτό το διαχωρισμό των καθηκόντων περιορίζεται σημαντικά ο κίνδυνος της απάτης (fraud risk). Εάν ένας επενδυτής κατέχει χρεόγραφα που έχουν εκδοθεί σε άλλη χώρα, ο custodian αυτού θα συμβληθεί με τους συναδέλφους του της χώρας αυτής για να παράσχει τοπικές υπηρεσίες. Στην περίπτωση αυτή, οι ξένοι διαμεσολαβητές αποκαλούνται subcustodians.

Custody risk = κίνδυνος θεματοφυλακής. Είναι η πιθανή απώλεια χρεογράφων τρίτων που τηρούνται από ένα π.χ. κεντρικό αποθετήριο τίτλων στην περίπτωση που ο θεματοφύλακας καταστεί αναξιόχρεος ή επιδείξει αμέλεια ή διαπράξει απάτη.

Customer Lifetime Value, CLV = η αξία ενός πελάτη σε όλη τη διάρκεια της συνεργασίας αυτού με την τράπεζα. Αντιπροσωπεύει μία εφαρμογή των αρχών της μοντέρνας χρηματοδότησης αναφορικά με την αξιολόγηση των σχέσεων με τον πελάτη και αποσκοπεί στην απονομή ενός βαθμού κερδοφορίας που βασίζεται στα έσοδα και έξοδα που προέκυψαν από τις συναλλαγές με τον πελάτη δηλαδή εάν ο πελάτης υπήρξε επικερδής για την τράπεζα.

Customer oriented banking = τραπεζική προσανατολισμένη προς τον πελάτη. Σύγχρονη μέθοδος προσέγγισης της πελατείας που: α) ερευνά την αγοραστική συμπεριφορά των καταναλωτών και καταγράφει τις αγορές ειδών ανάγκης και ειδών ευχαρίστησης, β) τα στελέχη των τραπεζών ακούν τους πελάτες προσεκτικά στο χώρο της τράπεζας ή τους επισκέπτονται στο χώρο εργασίας τους ή επικοινωνούν τακτικά μαζί τους μέσω των καινοτόμων τεχνολογιών, γ) τα τραπεζικά στελέχη μετατρέπονται τα ίδια σε πελάτες για να διαπιστώσουν την εφαρμογή της μεθόδου από τους συναδέλφους τους, δ) διαμορφώνουν τα προσφερόμενα προϊόντα ανάλογα με τις ανάγκες του πελάτη στον οποίο προσπαθούν να πωλήσουν όσο το δυνατόν ευρύτερη σειρά προϊόντων και υπηρεσιών.

Cybernetics = κυβερνητική. Επιστημονικός κλάδος ασχολούμενος με τη μελέτη λειτουργιών και επικοινωνίας στα πλαίσια της πληροφορικής και της επιχειρησιακής έρευνας. Βασίζεται στη θεωρία ότι τα νοήμονα όντα προσαρμόζονται και εκπληρώνουν τους σκοπούς των αντιδρώντας σε αναδράσεις από το περιβάλλον τους. Άλλως, είναι η επιστήμη που εξετάζει τον έλεγχο και τη ροή των πληροφοριών στους ηλεκτρονικούς υπολογιστές, τις μηχανές παραγωγής, τους ανθρώπους και την κοινωνία. Ο όρος προέρχεται από την Ελληνική λέξη «κυβερνήτης» και χρησιμοποιήθηκε για πρώτη φορά το 1834 από τον Γάλλο φυσικομαθηματικό Αντρέ Μαρί Αμπέρ στο βιβλίο του «Πραγματεία για τη φιλοσοφία των επιστημών ή αναλυτική έκθεση μιας φυσικής ταξινόμησης όλων των ανθρώπινων γνώσεων» όπου όριζε την Κυβερνητική σαν την επιστήμη μελέτης των πολιτικών και κοινωνικών διεργασιών. Ο όρος υιοθετήθηκε και επικράτησε το 1948 όταν ο μαθηματικός από τις ΗΠΑ και θεωρούμενος σαν θεμελιωτής της Κυβερνητικής Νόρμπερτ Βίνερ τον χρησιμοποίησε και τον ανέλυσε στο βιβλίο του «Κυβερνητική ή έλεγχος και επικοινωνία στα έμβια όντα και τη μηχανή».

Cyberspace = κυβερνοχώρος. Ο όρος οφείλεται στο συγγραφέα Ουίλλιαμ Γκίμπσον που τον αναφέρει στο μυθιστόρημά του *Countdown*. Σήμερα, με τον όρο περιγράφεται το σύνολο της πληροφόρησης που είναι διαθέσιμη μέσω των δικτύων ηλεκτρονικών υπολογιστών και ιδιαίτερα του Internet. Όταν είσαι on-line συνδεδεμένος με το διαδίκτυο, ευρίσκεσαι στον κυβερνοχώρο.

Cylinder = η αγορά ενός put option (δικαίωμα πώλησης ενός περιουσιακού στοιχείου στο μέλλον) και η πώληση ενός call option (δικαίωμα αγοράς ενός περιουσιακού στοιχείου στο μέλλον) με διαφορετικές τιμές άσκησης του δικαιώματος (different strike options). Η θέση παρέχει στον αγοραστή δυνατότητα κάλυψης του κινδύνου από την πτώση των τιμών, ενώ το ποσό της τιμής (premium) του put option που κατέβαλε μειώθηκε κατά την αξία του call option που εισέπραξε, παραιτούμενος από τυχόν συμμετοχή σε κέρδη λόγω ανόδου των τιμών.

D

Daemon = δαίμων. Στην πληροφορική είναι μια βασική διαδικασία σε αναμονή εκτέλεσης ορισμένων χρήσιμων λειτουργιών. Χρησιμοποιείται στο λειτουργικό σύστημα UNIX. Αναμονή εκτέλεσης σημαίνει ότι ο δαίμων λειτουργεί συνεχώς αλλά καθίσταται ενεργός όταν λάβει από τον χρήστη συγκεκριμένη εντολή. Για παράδειγμα, ο sendmail daemon ενεργοποιείται όταν το ηλεκτρονικό ταχυδρομείο δέχεται ή αποστέλλει μηνύματα. Σε ένα σύστημα διαχείρισης διαθέσιμων συναντούμε, μεταξύ άλλων, το limit daemon για τα όρια των συναλλαγών και των διαπραγματευτών, το market information update daemon που ρυθμίζει την τροφοδοσία του συστήματος με τιμές αγοράς, το market information calculation daemon για την καμπύλη απόδοσης και τους μαθηματικούς υπολογισμούς, το source sink link daemon για τις τιμές Reuters και τον activity daemon για τη λογιστική επεξεργασία των συναλλαγών.

Data Base Management System, DBMS = σύστημα διαχείρισης βάσης δεδομένων. Λογισμικό που οργανώνει και παρέχει άμεση πρόσβαση στις πληροφορίες μιας βάσης δεδομένων Η/Υ. Υπάρχουν δύο κύρια μοντέλα: **α)** το ιεραρχικό μοντέλο (the hierarchical model). Χαρακτηρίζεται από μία άκαμπτη μορφή διότι το περιεχόμενό τους διαμορφώνεται με διάταξη δένδρου που όχι μόνο καθορίζει τα στοιχεία δεδομένων αλλά και τις σχέσεις μεταξύ των στοιχείων. Οι περισσότερες ιεραρχικές βάσεις δεδομένων περιέχουν τις πληροφορίες τους σε ένα ενιαίο αρχείο. Μέσα σε αυτό, τα στοιχεία μπορούν να ομαδοποιηθούν από τα κοινά χαρακτηριστικά τους π.χ ταμείο, εμπορικό τμήμα, διαχείριση διαθέσιμων κλπ **β)** το σχεσιακό μοντέλο (relational model). Στο μοντέλο αυτό, τα στοιχεία των διαφορετικών πινάκων συνδέονται μεταξύ τους με σχέσεις που βασίζονται στο ταίριασμα των πεδίων, δηλαδή διαχωρίζονται τα δεδομένα από τη δομή της βάσης δεδομένων. Για το λόγο αυτό επιτρέπει την εύκολη αναδιάρθρωση της βάσης δεδομένων.

DAX Indices = οι δείκτες μετοχών της Γερμανίας DAX (**D**eutscher **A**ctien**I**ndex), που καθιερώθηκαν το 1984, μετρούν τις αποδόσεις των μετοχών του χρηματιστηρίου της Φραγκφούρτης. Οι κυριότεροι είναι οι εξής:

- **DAX** = πρόκειται για τον πιο γνωστό δείκτη που περιλαμβάνει 30 μετοχές των μεγαλύτερων γερμανικών εταιριών σε όρους κεφαλοποίησης της αγοράς και αριθμού αγοραπωλησιών στο χρηματιστήριο.
- **MDAX** = αποτελείται από 50 μετοχές που ακολουθούν στην κατάταξη τις 30 μετοχές του δείκτη DAX σε όρους κεφαλοποίησης της αγοράς και αριθμού αγοραπωλησιών στο χρηματιστήριο.
- **TecDAX** = περιλαμβάνει 30 μετοχές από τις δυναμικότερες εταιρίες υψηλής τεχνολογίας.
- **SDAX** = αποτελείται από 30 μετοχές εταιριών που κατατάσσονται μετά τις εταιρίες του δείκτη MDAX.
- **HDAX** = περιλαμβάνει όλες τις μετοχές των δεικτών DAX, MDAX και TecDAX.
- **VDAX** = δείχνει τη μεταβλητότητα του δείκτη DAX όπως προβλέπεται από την αγορά των παραγώγων.
- **L-DAX** = παρέχει μία ένδειξη για την εξέλιξη των τιμών του δείκτη **DAX** μετά το κλείσιμο των συναλλαγών στην ηλεκτρονική πλατφόρμα Xetra®.
- **L-MDAX** = παρέχει μία ένδειξη για την εξέλιξη των τιμών του δείκτη **MDAX** μετά το κλείσιμο των συναλλαγών στην ηλεκτρονική πλατφόρμα Xetra®.
- **L-TecDAX** = παρέχει μία ένδειξη για την εξέλιξη των τιμών του δείκτη **TecDAX** μετά το κλείσιμο των συναλλαγών στην ηλεκτρονική πλατφόρμα Xetra®.
- **L-SDAX** = παρέχει μία ένδειξη για την εξέλιξη των τιμών του δείκτη **SDAX** μετά το κλείσιμο των συναλλαγών στην ηλεκτρονική πλατφόρμα Xetra®.

Day count conventions = συμβάσεις υπολογισμού των ημερών. Ορίζουν τον αριθμό των ημερών μεταξύ δύο ημερομηνιών και τον τρόπο υπολογισμού μιας τοκοφόρου περιόδου όταν ο αριθμός των ημερών είναι ένα κλάσμα μιας κανονικής περιόδου. Διαφέρουν ως προς τον αριθμό των ημερών του έτους (360, 365, 366) καθώς επίσης ως προς τον αριθμό των ημερών του μήνα (30, 31, 28 και 29 για τον Φεβρουάριο). Οι πιο συνήθεις συμβάσεις είναι οι εξής:

- **Actual/360** = ο πραγματικός αριθμός των ημερών μεταξύ δύο ημερομηνιών ενώ το έτος θεωρείται ότι έχει 360 ημέρες. Είναι ο τρόπος υπολογισμού των ημερών που εφαρμόζεται για τον υπολογισμό των τόκων μιας πίστωσης, σύμφωνα με τον οποίο λογίζονται τόκοι για τον πραγματικό αριθμό των ημερολογιακών ημερών κατά τις οποίες παρέχεται η πίστωση, με βάση το έτος των 360 ημερών. Ο τρόπος αυτός εφαρμόζεται στις τραπεζικές καταθέσεις και τις πράξεις νομισματικής πολιτικής του Ευρωσυστήματος.
- **Actual/actual** = ο πραγματικός αριθμός των ημερών μεταξύ δύο ημερομηνιών και ο πραγματικός αριθμός των ημερών του έτους. Τα δίσεκτα έτη ο αριθμός των ημερών του έτους είναι 366 και τα μη δίσεκτα έτη 365. Η μέθοδος αυτή χρησιμοποιείται συνήθως για τον προσδιορισμό της περιόδου προκειμένου να εξαχθούν οι τόκοι για τα κλάσματα των κουπονιών ενός ομολόγου. Επίσης χρησιμοποιείται για τα ομόλογα χωρίς κουπόνια (zero coupon bonds) για τον προσδιορισμό της περιόδου μεταξύ της ημέρας διακανονισμού (settlement day) και της ημέρας αποπληρωμής του κεφαλαίου (redemption date).
- **Actual/365 fixed** = ο πραγματικός αριθμός των ημερών μεταξύ δύο ημερομηνιών ενώ το έτος λογίζεται ότι έχει πάντα 365 ημέρες.
- **30/360** = όλοι οι μήνες λογίζονται ότι έχουν 30 ημέρες και το έτος 360. Η μέθοδος αυτή χρησιμοποιείται συνήθως για τον προσδιορισμό του χρόνου μεταξύ δύο πληρωμών κουπονιών εταιρικών και ενυπόθηκων ομολόγων.
- **30E/360** = όλοι οι μήνες λογίζονται ότι έχουν 30 ημέρες και το έτος 360. Εάν η πρώτη ημέρα της σύμβασης είναι η 31^η του μήνα, αλλάζει στις 30. Εάν η δεύτερη ημέρα πέφτει στις 31^η, αλλάζει στις 30.
- **30E+/360** = όλοι οι μήνες λογίζονται ότι έχουν 30 ημέρες και το έτος 360. Εάν η πρώτη ημέρα της σύμβασης είναι η 31^η του μήνα, αλλάζει στις 30. Εάν η δεύτερη ημέρα πέφτει την 31^η του μήνα, αλλάζει στην 1^η και οι ημέρες του μήνα αυξάνονται κατά μία.

Daylight limit = ημερήσιο όριο. Αναφέρεται στο συνολικό ποσό των εισπράξεων και πληρωμών που επιτρέπεται να διακινήθούν μέσα σε μια ημέρα από ένα τρεχούμενο λογαριασμό. Όριο π.χ. τίθεται σε ένα λογαριασμό NOSTRO που τηρείται σε μία ανταποκρίτρια τράπεζα. Το σύνολο των πιστώσεων και χρεώσεων μιας ημέρας δεν μπορεί να υπερβαίνει το συγκεκριμένο όριο. Τίθεται για τον έλεγχο του πιστωτικού κινδύνου. Όρια δεν τίθενται σε λογαριασμούς κεντρικών τραπεζών που τηρούνται σε άλλες ανταποκρίτριες κεντρικές τράπεζες ή σε διεθνείς τράπεζες (π.χ BIS) λόγω της αυξημένης αξιοπιστίας τους.

Day trading = η αγορά ή πώληση του ίδιου χρεογράφου, μετοχής, νομίσματος ή εμπορεύματος στη διάρκεια της ίδιας ημέρας ή άλλως η ρευστοποίηση των ίδιων θέσεων μέχρι το κλείσιμο των συναλλαγών της ημέρας.

DCS, Digital Cellular System, = ψηφιακό κυψελωτό σύστημα. Μία πιο προηγμένη τεχνολογία από το GSM (βλέπε όρο) που λειτουργεί στους 1.800 megacycles. Είναι πλατφόρμα για την κινητή τηλεφωνία που επιτρέπει τη διεθνή περιαγωγή (roaming) μεταξύ των χρηστών, δηλαδή την επικοινωνία με τηλεφωνικά συστήματα άλλων χωρών ανεξάρτητα σε ποιο κράτος ευρίσκεται ο χρήστης. Στην Ελλάδα, το σύστημα αυτό χρησιμοποιείται από τη Cosmote.

Dealing risk = ο κίνδυνος που προκύπτει όταν ένας διαπραγματευτής (dealer): α) υπερβαίνει το όριο συναλλαγών που του έχει ορισθεί με ένα αντισυμβαλλόμενο ή για ορισμένα χρηματοοικονομικά προϊόντα και β) προωθήσει τη διεκπεραίωση μιας συναλλαγής με εσφαλμένο τρόπο.

Debenture = στην Ευρώπη είναι το ομόλογο σταθερού επιτοκίου συνήθως εκδιδόμενο στον κομιστή που η εξόφλησή του δεν είναι εγγυημένη με ασφάλεια (collateral) και εναπόκειται μόνο στην καλή πίστη και την πιστοληπτική ικανότητα του εκδότη. Στις ΗΠΑ, είναι ένα εταιρικό ομόλογο με σταθερό επιτόκιο και με λήξη μεταξύ 10 και 40 ετών το οποίο δεν είναι εγγυημένο αλλά μπορεί και να είναι εγγυημένο με μία κυμαινόμενη επιβάρυνση επί των συνολικών στοιχείων ενεργητικού ή επί μέρους περιουσιακών στοιχείων της επιχείρησης.

Debit Card = χρεωστική κάρτα. Εκδίδεται από τράπεζες ή εταιρίες καρτών (πχ Diners) και δεν παρέχει στον κάτοχο πίστωση για τις αγορές που πραγματοποιεί μέσω αυτής. Ολόκληρο το ποσό της συναλλαγής χρεώνεται μέσα σε 45 ημέρες συνήθως σε βάρος του τραπεζικού λογαριασμού του κατόχου και στη συνέχεια μεταφέρεται, αφού αφαιρεθεί η προμήθεια, στο

λογαριασμό του εμπόρου. Το πλεονέκτημα για τον κάτοχο είναι ότι με τη χρήση της χρεωστικής κάρτας ελέγχει το ύψος των αγορών του γιατί δεν δαπανά χρήματα περισσότερα από αυτά που διαθέτει ο τραπεζικός του λογαριασμός. Αντίστοιχα το όφελος της τράπεζας είναι ότι παρακρατεί από τον έμπορο ένα ποσοστό προμήθειας σαν διαχειριστικό κόστος. Οι χρεωστικές κάρτες που εκδίδουν τράπεζες χρησιμεύουν και για την πραγματοποίηση συναλλαγών μέσω των αυτόματων ταμιολογιστικών μηχανών (ATMs).

Οι χρεωστικές κάρτες τείνουν να αντικαταστήσουν μερικά τη χρήση των μετρητών και των επιταγών. Στην Ελλάδα, ο αριθμός των χρεωστικών καρτών πολλαπλασιάστηκε τα τελευταία χρόνια. Σύμφωνα με στοιχεία της ΕΚΤ, το 1995 ανερχόταν σε 361.000, το 2000 σε 3.254.000 και το 2004 σε 5.339.420. Η αναλογία χρήσης των χρεωστικών και πιστωτικών καρτών ήταν το 2004 στη μεν ζώνη του ευρώ 88,2% προς 11,8% στη δε Ελλάδα 7,35% προς 92,65% που σημαίνει μια εντελώς αντίθετη τάση δηλαδή οι Έλληνες, σε αντίθεση με τους κατοίκους άλλων χωρών της ζώνης του ευρώ, προτιμούν σε συντριπτικό ποσοστό τις πιστωτικές από τις χρεωστικές κάρτες.

Debt consolidation = ενοποίηση χρέους. Η αντικατάσταση πολλών δανείων ενός χρεώστη από ένα δάνειο συνήθως με μία μικρότερη δόση πληρωμής και μία μακρύτερη περίοδο αποπληρωμής. Καλείται και ενοποιημένο δάνειο (consolidation loan).

Debt-equity swap = ανταλλαγή χρέους - μετοχικών τίτλων. Μία συναλλαγή στην οποία μία εταιρία ανταλλάσσει υφιστάμενα ομόλογα έναντι προσφάτως εκδοθέντων μετοχικών τίτλων. Για παράδειγμα, η εταιρία Χ μπορεί ουσιαστικά να ακυρώσει ένα τμήμα του ομολογιακού χρέους της και να μετατρέψει το ισοδύναμο αυτού σε μετοχές. Η ανταλλαγή αυτή θα βοηθήσει την εταιρία που εμφανίζει χρηματοοικονομικά προβλήματα να ακυρώσει ένα μέρος του χρέους της. Η αντισυμβαλλόμενη εταιρία ή τράπεζα θα επωφεληθεί από την ανταλλαγή εάν η παρούσα αξία των μετοχών της είναι υψηλή διότι θα της επιτραπεί να διαπραγματευτεί περισσότερο χρέος για λιγότερες μετοχές.

Debt Management Office (DMO) = Γραφείο Διαχείρισης Χρέους. Ιδρύθηκε το Μάρτιο του 1998 από την κυβέρνηση του Ηνωμένου Βασιλείου και απέκτησε τις αρμοδιότητες της Τράπεζας της Αγγλίας για τη διαχείριση των δανειακών αναγκών του δημόσιου τομέα (PSBR) και του εθνικού χρέους. Το 1999 ανέλαβε και την αρμοδιότητα για τη διαχείριση των ταμειακών λογαριασμών του Δημοσίου (Exchequer cash management). Ελέγχει τις νέες εκδόσεις του Δημοσίου σε ομόλογα (gilts). Το Υπουργείο Οικονομικών πληροφορεί το DMO για το μέγεθος των δανειακών αναγκών και το τελευταίο, που ενεργεί σαν πράκτορας της κυβέρνησης, αποφασίζει για τις μορφές της έκδοσης των κρατικών ομολόγων (είδος και διάρκεια λήξης). Είναι αρμόδιο επίσης για την επαναχρηματοδότηση του εθνικού χρέους με την έκδοση νέων ομολόγων σε αντικατάσταση εκδόσεων που λήγουν. Η αρμοδιότητα για το κανονιστικό πλαίσιο της αγοράς των ανωτέρω ομολόγων ανήκει στην αρχή της εποπτείας του χρηματοοικονομικού συστήματος (Financial Services Authority, FSA). Τα ομόλογα διαπραγματεύονται στη δευτερογενή αγορά του Χρηματιστηρίου του Λονδίνου (LSE) ενώ η διαδικασία συμφηψισμού και διακανονισμού ανήκει στο Γραφείο Διακανονισμού ομολόγων (Gifts Settlements Office, GSO). Η Τράπεζα της Αγγλίας είναι υπεύθυνη για τις πράξεις ανοικτής αγοράς, δηλαδή για την αγορά και πώληση ομολόγων στη δευτερογενή αγορά με στόχο τη διατήρηση των επιτοκίων σε επίπεδο που είναι συμβατό με τον επιδιωκόμενο ρυθμό του πληθωρισμού.

Debt ratio (general government) = αναλογία του συνολικού χρέους της γενικής κυβέρνησης σε σχέση με το Ακαθάριστο Εγχώριο Προϊόν (ΑΕΠ). Το χρέος της γενικής κυβέρνησης ορίζεται σαν το εκκρεμές στο τέλος του έτους συνολικό ακαθάριστο χρέος σε ονομαστική αξία που συγκεντρώνεται μεταξύ και εντός των τομέων της γενικής κυβέρνησης (κεντρική, δημόσια και τοπική κυβέρνηση και οργανισμοί κοινωνικής ασφάλισης). Το χρέος σε σχέση με το ΑΕΠ ορίζεται σαν η αναλογία του χρέους της γενικής κυβέρνησης σε σχέση με το ακαθάριστο εγχώριο προϊόν σε τρέχουσες τιμές της αγοράς και αποτελεί ένα από τα δύο δημοσιονομικά κριτήρια της Συνθήκης της Ε.Ε για τα κράτη μέλη που επιθυμούν να υιοθετήσουν το ευρώ (βλέπε λέξη convergence criteria).

Debt rescheduling agreement = σύμβαση ρύθμισης χρέους. Είναι μία συμφωνία μεταξύ των δανειστών και του χρεώστη που έχει βρεθεί σε δύσκολη θέση λόγω υπερχρέωσης προκειμένου να επιμηκυνθεί ο χρόνος εξόφλησης, να ανασταλεί προσωρινά η αποπληρωμή

του κεφαλαίου ή να μειωθεί το χρέος που προέρχεται από τόκους. Στην περίπτωση υπερχρεωμένων κρατών, το βραχυπρόθεσμο χρέος μετατρέπεται σε μεσοπρόθεσμο ή μακροπρόθεσμο.

Debt security = χρεόγραφο. Είναι ο τίτλος που ενσωματώνει τη δέσμευση του εκδότη να προβεί σε μία ή περισσότερες πληρωμές προς τον κομιστή του τίτλου σε καθορισμένη ή καθορισμένες ημερομηνίες στο μέλλον. Αποδίδει τόκους με τη μορφή τοκομεριδίων (coupons) ή πωλείται σε τιμή κατώτερη της ονομαστικής οπότε εξοφλείται στη λήξη του στην ονομαστική τιμή. Οι τίτλοι που εκδίδονται με μία αρχική λήξη πάνω από ένα χρόνο ταξινομούνται στα μακροπρόθεσμα χρεόγραφα.

Debug = διόρθωση σφαλμάτων, εξουδετέρωση ενός κοριού Η/Υ (bug, βλέπε όρο). Διαδικασία έρευνας, εντοπισμού και επίλυσης προβλημάτων ενός προγράμματος (software) ή αποκατάστασης δυσλειτουργιών που οφείλονται στο υλικό (hardware) ενός ηλεκτρονικού υπολογιστή. Οι σημερινοί Η/Υ διαθέτουν ένα πρόγραμμα (debugging) που όταν παρουσιασθεί πρόβλημα ερωτά τον χρήστη εάν επιθυμεί την ενεργοποίησή του ώστε να εντοπισθεί και να διορθωθεί η δυσλειτουργία.

Decoupling = βλέπετε όρο «Coupling and Decoupling».

Deed = συμβόλαιο, συμβολαιογραφική πράξη, τίτλος κυριότητας. Ένα νομικό έγγραφο δεόντως υπογεγραμμένο και σφραγισμένο που αποδεικνύει την κτήση ενός δικαιώματος και ιδιαίτερα την κυριότητα επί ενός ακινήτου. Το έγγραφο συντάσσεται από συμβολαιογράφο και στην περίπτωση της μεταβίβασης κυριότητας επί ακινήτου πρέπει να μεταγραφεί σε υποθηκοφυλακείο ή σε εθνικό κτηματολόγιο.

De facto = στην πραγματικότητα. Λατινική φράση που σημαίνει ότι μία κατάσταση έχει παγιωθεί και αναγνωρισθεί μέσω της μακροπρόθεσμης χρήσης χωρίς να βασίζεται σε κάποια νομική διάταξη ή ηθικό κανόνα.

Default = 1) υπερημερία. Είναι η καθυστέρηση εκπλήρωσης ή η μη εκπλήρωση μιας συγκεκριμένης συμβατικής υποχρέωσης όπως η αδυναμία έγκαιρης πληρωμής ή η μη πληρωμή της δόσης ενός δανείου, η μη καταβολή ή ανταλλαγή επιτοκίου, η μη παράδοση ενός χρεογράφου, η μη αποπληρωμή του κεφαλαίου ή/και η μη πληρωμή των κουπονιών ενός ομολόγου ή οποιουδήποτε άλλου χρηματοοικονομικού μέσου **2)** στην πληροφορική σημαίνει την προεπιλογή, δηλαδή μια προκαθορισμένη ρύθμιση που έχει ενσωματωθεί σε ένα πρόγραμμα και χρησιμοποιείται όταν ο χρήστης δεν καθορίζει κάποια εναλλακτική. Για παράδειγμα, ένα έγγραφο μπορεί να έχει την προκαθορισμένη τιμή της 1 ίντσας για τα περιθώρια των σελίδων, εκτός αν ο χρήστης καθορίσει κάποια άλλη τιμή για τα περιθώρια αυτά.

Default probability = πιθανότητα υπερημερίας. Η πιθανότητα αδυναμίας εκπλήρωσης των συμβατικών υποχρεώσεων π.χ από ένα πιστούχο σε μια ημερομηνία ή ενός καθορισμένου χρονικού ορίζοντα.

Defensive securities and stocks = αμυντικά χρεόγραφα και μετοχές. Ομόλογα και μετοχές που σε ομαλές περιόδους δημιουργούν υπεραξίες αλλά είναι σχετικά σταθερές σε δύσκολες οικονομικές καταστάσεις. Όταν η αγορά υποχωρεί, οι αμυντικοί αυτοί τίτλοι τείνουν να πέφτουν λιγότερο σε σύγκριση με τη γενικότερη πτώση των τιμών της αγοράς διότι εκδίδονται από επιχειρήσεις τομέων που είναι λιγότερο ευαίσθητοι στη συγκυρία όπως για παράδειγμα οι τομείς των τροφίμων, των φαρμάκων και των συλλογικών υπηρεσιών.

Deficit ratio (general government) = αναλογία του ετήσιου δημοσιονομικού ελλείμματος της γενικής κυβέρνησης σε σχέση με το Ακαθάριστο Εγχώριο Προϊόν (ΑΕΠ). Το έλλειμμα της γενικής κυβέρνησης ορίζεται σαν ο καθαρός δανεισμός και αντιστοιχεί στη διαφορά μεταξύ των συνολικών κυβερνητικών εισπράξεων και δαπανών. Η αναλογία του ελλείμματος ορίζεται σαν η σχέση του ελλείμματος της γενικής κυβέρνησης (κεντρική, δημόσια και τοπική κυβέρνηση και οργανισμοί κοινωνικής ασφάλισης) με το ΑΕΠ σε τρέχουσες τιμές της αγοράς και αποτελεί ένα από τα δύο δημοσιονομικά κριτήρια της Συνθήκης της Ε.Ε για τα κράτη μέλη που επιθυμούν να υιοθετήσουν το ευρώ (βλέπε λέξη convergence criteria).

Deflation = αποπληθωρισμός. Διαδικασία κατά την οποία μειώνεται διαρκώς το γενικό επίπεδο των τιμών για μακρά χρονική περίοδο και μπορεί να φτάσει σε επίπεδα της τάξης του 0,2% έως 0% ή σε αρνητικό πληθωρισμό. Σε περίπτωση που προβλέπεται περαιτέρω πτώση των τιμών, οι υποψήφιοι αγοραστές ενδέχεται να καθυστερήσουν την απόκτηση αγαθών εν αναμονή των χαμηλότερων μελλοντικών τιμών. Αυτό μπορεί να οδηγήσει σε περαιτέρω πτώση των τιμών και τελικά σε οικονομική ύφεση. Η πτώση των τιμών σε ορισμένους τομείς της οικονομίας, λόγω της τεχνολογικής προόδου ή της αύξησης του ανταγωνισμού, δεν πρέπει να θεωρείται σαν ένδειξη αποπληθωρισμού. Ιστορικά μπορεί να διακρίνουμε:

α) τον καταστροφικό αποπληθωρισμό που χαρακτηρίζεται από έντονη μείωση της ζήτησης, ύφεση, εκμηδενισμό των κερδών των επιχειρήσεων και έκρηξη της ανεργίας. Τέτοιο φαινόμενο είχαμε στις ΗΠΑ μετά το χρηματιστηριακό κραχ του 1928

β) το συγκρατημένο αποπληθωρισμό που έχει και αυτός αρνητικές συνέπειες, όπως ύφεση και ανεργία, είναι δυνατόν όμως να ελεγχθεί από μία καλά οργανωμένη οικονομία. Τέτοιας μορφής αποπληθωρισμό είχαμε το 1999 σε ορισμένα κράτη της ζώνης του ευρώ. Χαρακτηριστικό παράδειγμα αποπληθωρισμού ήταν η Ιαπωνία που από το 1993 άρχισαν να πέφτουν οι τιμές, η κατάσταση επιδεινώθηκε ραγδαία από το 1997 και εξής μετά την κατάρρευση του χρηματοπιστωτικού της συστήματος και είχε διάρκεια μέχρι και το 2002

γ) το θετικό αποπληθωρισμό όπου η γενική πτώση των τιμών εξισορροπείται από μία σημαντική αύξηση της παραγωγικότητας. Στην περίπτωση αυτή αυξάνεται η ζήτηση, οι μισθοί και η οικονομική δραστηριότητα. Τέτοιο φαινόμενο εμφανίστηκε την περίοδο της βιομηχανικής επανάστασης και ειδικότερα στις ΗΠΑ από το 1876 μέχρι το 1896 και πρόσφατα το 1998 και 1999. Θετικός αποπληθωρισμός παρατηρήθηκε τα τελευταία χρόνια και μέχρι το έτος 2003 στην Κίνα όπου το ΑΕΠ αυξανόταν με ρυθμούς πάνω από 7% ενώ ο ΔTK εμφάνιζε σημαντική μείωση.

Deflator = αποπληθωριστής. Ένας συντελεστής της στατιστικής που χρησιμοποιείται για να μετατρέπει την παρούσα αγοραστική αξία ενός νομίσματος σε αγοραστική αξία προσαρμοσμένη με τον πληθωρισμό. Με τον τρόπο αυτό είναι δυνατή η σύγκριση των μισθών, των τιμών των προϊόντων και των υπηρεσιών σε δύο διαφορετικές χρονικές περιόδους. Άλλως, είναι ένα μέτρο του επιπέδου τιμών για μια ποσότητα, συνήθως σε σχέση με το ακαθάριστο εγχώριο προϊόν (GDP) ή το ακαθάριστο εθνικό προϊόν (GNP). Αναφορικά με το GDP, ο αποπληθωριστής υπολογίζεται με την αναλογία του ονομαστικού GDP σε σχέση με το πραγματικό GDP.

Deleverage = απομόχλευση. Η μείωση των χρηματοπιστωτικών μέσων ή του δανεισμού κεφαλαίου που χρησιμοποιούνται προηγούμενα για να αυξήσουν τη δυνητική απόδοση μιας επένδυσης. Είναι το ακριβώς αντίθετο της μόχλευσης (βλέπε όρο leverage). Μόχλευση είναι η πρακτική του πολλαπλασιασμού ενός ποσού χρημάτων με την αλληπάλληλη επένδυσή του στις χρηματοοικονομικές αγορές. Υψηλή μόχλευση υπάρχει όταν το χρέος είναι μεγάλο σε σχέση με το ενεργητικό. Επόμενα, αυξάνοντας τη μόχλευση, αυξάνονται και οι κίνδυνοι για την επιχείρηση. Με την απομόχλευση, δηλαδή με τη μείωση του αλληπάλληλου δανεισμού, επιδιώκεται η μείωση των κινδύνων. Όταν οι επιχειρήσεις απομοχλεύουν τον ισολογισμό τους σηματοδοτούν μια περίοδο οικονομικής επιβράδυνσης ή πιστωτικής κρίσης ή και τα δύο μαζί. Το φαινόμενο αυτό μειώνει τη ρευστότητα στην αγορά, επηρεάζει αρνητικά την αξία του νομίσματος και οδηγεί σε πτώση των μετοχικών αξιών και των χρηματιστηριακών δεικτών.

Delinquency = η αδυναμία εκπλήρωσης μιας δέσμευσης όπως η μη καταβολή της δόσης ενός δανείου, η μη πληρωμή του κουπονιού ή και του κεφαλαίου ενός ομολόγου στην καθορισμένη ημερομηνία.

Delisting = η διαγραφή των μετοχών μιας εταιρίας από τον κατάλογο των μετοχών ενός χρηματιστηρίου διότι παραβίασε τους κανόνες των συναλλαγών ή δεν πληροί πλέον τις προϋποθέσεις εγγραφής ή τις απαιτούμενες χρηματοοικονομικές προδιαγραφές.

Delivery Versus Payment (DVP) = παράδοση έναντι πληρωμής. Πρόκειται για ένα μηχανισμό ενός συστήματος διακανονισμού που εξασφαλίζει την τελική μεταφορά ενός περιουσιακού στοιχείου του ενεργητικού μόνο εάν έχει πραγματοποιηθεί η τελική μεταφορά του ποσού της πληρωμής του άλλου αντισυμβαλλόμενου.

Delta = το ποσοστό της μεταβολής στην τιμή ενός παραγώγου προϊόντος σε σχέση με την τιμή του υποκειμένου μέσου (underlying instrument). Μερικές φορές αναφέρεται σαν ποσοστό κάλυψης κινδύνου (hedge ratio). Το Δέλτα είναι μία μέτρηση της αλλαγής στην τιμή ενός συμβολαίου δικαιώματος προαίρεσης (option) που προκύπτει από την αλλαγή της τιμής του υποκειμένου μέσου όπως ενός ομολόγου (premium of an option) ή ενός εμπορεύματος, δηλαδή συμβολαίου μελλοντικής εκπλήρωσης (future). Η αξία του Δέλτα κυμαίνεται μεταξύ του -100 έως το μηδέν για τα put options (δικαίωμα πώλησης ενός περιουσιακού στοιχείου στο μέλλον) και μεταξύ του μηδέν και του +100 για τα call options (δικαίωμα αγοράς ενός περιουσιακού στοιχείου στο μέλλον). Τα puts έχουν ένα αρνητικό Δέλτα διότι έχουν μια αρνητική συσχέτιση με το υποκείμενο μέσο. Τα put premiums αυξάνουν όταν αυξάνεται η τιμή του υποκειμένου μέσου και αντίστροφα. Τα calls έχουν μια θετική συσχέτιση με την τιμή του υποκειμένου μέσου. Εάν αυξηθεί η τιμή του υποκειμένου μέσου, θα αυξηθεί και το premium στο call με την προϋπόθεση ότι δεν υπάρχουν αλλαγές στις άλλες μεταβλητές όπως είναι η τεκμαρτή μεταβλητότητα (implied volatility) και το χρονικό διάστημα μέχρι τη λήξη. Και εάν η τιμή του υποκειμένου μέσου πέσει, το premium στο call option θα πέσει επίσης με την προϋπόθεση ότι δεν υπάρχουν αλλαγές στις άλλες μεταβλητές. Το Δέλτα α) τείνει να αυξάνει όσο πλησιάζουμε στη λήξη για τα at the money options (ένα συμβόλαιο δικαιώματος προαίρεσης (option) είναι at the money εάν η τιμή εξάσκησης του δικαιώματος ισούται με την τιμή αγοράς του υποκειμένου μέσου) β) δεν είναι μία σταθερή σχετικά με το Gamma που είναι μία μέτρηση της τιμής της αλλαγής του Δέλτα μετά από μία κίνηση της τιμής του υποκειμένου μέσου (βλέπε λέξη) γ) υπόκειται σε αλλαγή σε περίπτωση μεταβολών στην τεκμαρτή μεταβλητότητα (implied volatility, βλέπε λέξη).

Demand deposit = κατάθεση σε πρώτη ζήτηση. Είναι μία έντοκη ή άτοκη κατάθεση που μπορεί να αναληφθεί από τον δικαιούχο οποτεδήποτε και χωρίς καμία υποχρέωση προηγούμενης προειδοποίησης.

Dematerialisation = απούλοποίηση. Η εξάλειψη των φυσικών παραστατικών ή εγγράφων τίτλων που αντιπροσωπεύουν δικαιώματα ιδιοκτησίας επί χρηματοοικονομικών στοιχείων ώστε να υπάρχουν μόνο σαν λογιστικές εγγραφές. Πιο γνωστή ήταν η απούλοποίηση των τίτλων του δημοσίου (εντόκων γραμματίων και ομολόγων) και η απούλοποίηση των εισηγμένων μετοχών.

Demutualization = η διαδικασία μετατροπής ενός αμοιβαίου κεφαλαίου ή ενός χρηματιστηρίου από μη κερδοσκοπικό οργανισμό σε οργανισμό με στόχο το κέρδος. Η κύρια λειτουργία της έγκειται στη μείωση του ελέγχου των τοπικών ή περιφερειακών διαμεσολαβητών ή των κρατικών αρχών πάνω στη στρατηγική θέση της επιχείρησης. Ο οργανισμός αποκτά εξωτερικούς μετόχους και με τον τρόπο αυτό υπόκειται, όπως οι ιδιωτικές εταιρίες, σε πιέσεις για τη μεγιστοποίηση της χρηματιστηριακής του αξίας. Το αποτέλεσμα της μετατροπής είναι ότι ενεργεί με πιο πελατοκεντρικό τρόπο και είναι περισσότερο ευέλικτο και ικανό να ανταποκριθεί στις αλλαγές του επιχειρηματικού περιβάλλοντος και τις προκλήσεις του ανταγωνισμού.

Deposit = κατάθεση. Οι τραπεζικές καταθέσεις διακρίνονται σε:

◆ **blocking or frozen deposit**: δεσμευμένη κατάθεση. Το ποσό της κατάθεσης δεσμεύεται 1) με τη βούληση του ίδιου του καταθέτη (κάλυμμα εγγυητικής επιστολής, αναπαλλοτρίωτη κατάθεση) 2) κατόπιν έκδοσης δικαστικής απόφασης (π.χ προϊόν εγκληματικής πράξης, κατάσχεση για χρέη) 3) με βάση διάταξη νόμου (εισοδήματα από μισθώματα, μετοχές κλπ μη μόνιμου κατοίκου Ελλάδος) οπότε το ποσό αποδεσμεύεται μόνο μετά από έγκριση της κεντρικής τράπεζας. Μετά την πλήρη απελευθέρωση των κεφαλαίων η υπ' αριθ. 3 περίπτωση έπαψε να υπάρχει

◆ **certificate of deposit**: πιστοποιητικό καταθέσεων. Είναι προθεσμιακή κατάθεση που ο τόκος της αποδίδεται μόνο στη λήξη της κατάθεσης. Πιστοποιείται από ένα ανώνυμο τίτλο στον κομιστή ελεύθερα διαπραγματεύσιμο δηλαδή ο κάτοχος μπορεί να τον μεταβιβάσει ή να τον προεξοφλήσει με ή χωρίς οπισθογράφιση. Στη λήξη της κατάθεσης, η εκδότρια τράπεζα είναι υποχρεωμένη να τον εξοφλήσει ανεξάρτητα ποιος είναι ο κομιστής. Για τα είδη των πιστοποιητικών καταθέσεων στην παγκόσμια τραπεζική πρακτική βλέπε τον αυτοτελή όρο «Certificate of Deposit (CD)»

◆ collateralised deposit: κατάθεση κατοχυρωμένη με ασφάλεια (collateral) δηλαδή με χρεόγραφο ώστε σε περίπτωση που δεν επιστραφεί κατά τη λήξη το ποσό της κατάθεσης συν τους τόκους να εκπονηθεί το χρεόγραφο και να καλύψει τη ζημία. Συνήθως, γίνεται όταν ο αντισυμβαλλόμενος δεν έχει καλή πιστοληπτική διαβάθμιση (credit rating) προκειμένου να περιορισθεί ο πιστωτικός κίνδυνος

◆ current account deposit: κατάθεση σε τρεχούμενο λογαριασμό. Είναι έντοκη κατάθεση σε πρώτη ζήτηση και φέρει ορισμένα χαρακτηριστικά των καταθέσεων όψεως και ταμειυτηρίου. Μόνο φυσικά πρόσωπα και όχι έμποροι μπορούν να ανοίξουν ένα τέτοιο λογαριασμό. Χορηγείται βιβλιάριο καταθέσεων και συνήθως βιβλιάριο επιταγών και κινείται με κατάθεση μετρητών ή με πίστωση του ποσού επιταγών και με ανάληψη συνήθως μέσω επιταγών ή εντολών. Παρέχεται η δυνατότητα υπερανάληψων μέχρι ορισμένου ποσού (overdraft). Στην Ελλάδα, ο καταθέτης δικαιούται να τηρεί σε κάθε πιστωτικό ίδρυμα ένα μόνο τρεχούμενο λογαριασμό και ένα κοινό τρεχούμενο (join current account)

◆ deposit redeemable at notice: κατάθεση υπό προειδοποίηση. Για την ανάληψη των χρημάτων, ο καταθέτης πρέπει να ειδοποιήσει την τράπεζα πριν από το συμφωνηθέν χρονικό διάστημα και να αναφέρει και το ποσό που προτίθεται να αναλάβει. Οι πιο συνήθεις καταθέσεις αυτού του είδους είναι οι καταθέσεις υπό προειδοποίηση 3 μηνών. Στην περίπτωση αυτή, ο καταθέτης πρέπει να ειδοποιήσει την τράπεζα 3 μήνες πριν από την ανάληψη ότι προτίθεται να αποσύρει συγκεκριμένο χρηματικό ποσό. Εάν θελήσει να προβεί σε ανάληψη χωρίς να τηρήσει το διάστημα προειδοποίησης, θα επιβαρυνθεί με επιτόκιο ποινής. Όλες οι καταθέσεις υπό προειδοποίηση είναι έντοκες. Στην Ελλάδα, δικαιούχοι τέτοιων καταθέσεων μπορεί να είναι φυσικά πρόσωπα, ΝΠΙΔ και ΝΠΔΔ πλην των Δημοσίων Οργανισμών και των Ασφαλιστικών Ταμείων

◆ derivative deposit: παράγωγη κατάθεση. Δημιουργείται από παροχή δανείου τράπεζας σε πελάτη της

◆ dormant deposit account: αδρανής καταθετικός λογαριασμός. Είναι ο λογαριασμός που δεν έχει κινηθεί για διάστημα 12 συνεχόμενων μηνών με ανάληψη στο ταμείο ή σε ATM, με κατάθεση, με εξόφληση επιταγών, με εντολές πληρωμής, με πάγιες εντολές ή μέσω οποιασδήποτε συναλλαγής. Εξαιρούνται οι εσωτερικές τραπεζικές λογιστικές εγγραφές όπως πληρωμή τόκων, προμηθειών, παρακράτηση φόρου. Αδρανής δεν είναι ένας λογαριασμός προθεσμίας ή ο συνδεδεμένος με προθεσμιακή κατάθεση ή αυτός που ανοίχτηκε αποκλειστικά για την παροχή εγγύησης. Η τράπεζα έχει το δικαίωμα να δεσμεύσει τις χρεώσεις και πιστώσεις όποιου λογαριασμού χαρακτηριστεί αδρανής

◆ foreign exchange deposit: κατάθεση σε συνάλλαγμα, όταν το νόμισμα του χρηματικού ποσού δεν είναι το εθνικό νόμισμα ή το νόμισμα μιας νομισματικής ένωσης όπως π.χ. το ευρώ για τη ζώνη του ευρώ

◆ interbank deposit: διατραπεζική κατάθεση. Είναι η κατάθεση μεταξύ τραπεζών ή μεταξύ αυτών και της κεντρικής τράπεζας. Με τον τρόπο αυτό, η τράπεζα που καταθέτει απαλλάσσεται από το βάρος της άτοκης πλεονάζουσας ρευστότητας ενώ η τράπεζα που δανείζεται καλύπτει τις ανάγκες της. Συνήθως, οι καταθέσεις αυτού του είδους είναι βραχυπρόθεσμες δηλαδή αρχίζουν από τη μία ημέρα (overnight deposit) και φθάνουν τον ένα χρόνο. Διαφορετική είναι η λειτουργία των καταθέσεων και του δανεισμού στην και από την κεντρική τράπεζα η οποία επιδιώκει μέσω των επιτοκίων αυτών να εφαρμόσει την επιδιωκόμενη νομισματική πολιτική.

◆ join account deposit: κατάθεση σε κοινό λογαριασμό. Είναι η χρηματική κατάθεση που τηρείται στο όνομα δύο ή περισσότερων προσώπων από κοινού με τον όρο ότι κάθε δικαιούχος μπορεί να προβεί σε ανάληψη με ή χωρίς τη σύμπραξη των άλλων συγκαταθετών. Συνήθως τίθεται η ρήτρα ότι μετά το θάνατο ενός εξ αυτών, ο κοινός λογαριασμός και το κατατεθειμένο ποσό περιέρχεται αυτοδικαίως στους επιζώντες συνδικαιούχους του λογαριασμού οπότε δεν οφείλεται φόρος κληρονομιάς. Ο κοινός λογαριασμός μπορεί να είναι υπό τη μορφή καταθέσεων όψεως, τρεχούμενου, ταμειυτηρίου και προθεσμίας

◆ joint owner undivided deposit: κατάθεση σε αδιαίρετο λογαριασμό. Σε αντίθεση με τον ανωτέρω κοινό λογαριασμό, οι αναλήψεις ή οποιοσδήποτε χρεώσεις επιτρέπονται μόνο με τη σύμπραξη όλων των συνδικαιούχων. Σε περίπτωση που ένας εξ αυτών ενεργεί με εξουσιοδότηση των υπολοίπων πρέπει να αποδεικνύει ότι οι τελευταίοι ευρίσκονται εν ζωή. Η τράπεζα οφείλει να παρέχει, μέσα σε ένα μήνα από το άνοιγμα ενός τέτοιου λογαριασμού, στη Δημόσια Οικονομική Υπηρεσία (ΔΟΥ) τα στοιχεία των δικαιούχων, σε περίπτωση δε θανάτου ενός εκ των καταθετών οι λοιποί συνδικαιούχοι πρέπει, εντός 15 ημερών, να

καταθέσουν δήλωση στη ΔΟΥ με πίνακα των ποσών και αξιών του λογαριασμού προκειμένου να τους επιβληθεί φόρος κληρονομιών

◆ **overdraft account deposit:** κατάθεση που συνοδεύεται με την παροχή πιστωτικού ορίου, δηλαδή με ποσό πέραν των κατατεθειμένων χρημάτων μέχρι το οποίο ο καταθέτης μπορεί να αντλήσει κεφάλαια σαν δάνειο (overdraft) για ένα περιορισμένο χρονικό διάστημα. Η ανάληψη πραγματοποιείται με μπλοκ επιταγών ή με τη χρήση πιστωτικής κάρτας ενώ το επιτόκιο που επιβαρύνει την υπερανάληψη είναι υψηλό

◆ **overnight deposit:** κατάθεση μίας ημέρας. Πραγματοποιείται συνήθως από πιστωτικά ιδρύματα στην κεντρική τράπεζα και φέρει μικρό επιτόκιο

◆ **savings deposit:** κατάθεση ταμιευτηρίου. Αποδίδεται και αυτή σε πρώτη ζήτηση και φέρει επιτόκιο κάτω ή ελαφρά ανώτερο από τον πληθωρισμό. Δικαιούχος του λογαριασμού είναι φυσικό πρόσωπο ή ΝΠΙΔ μη κερδοσκοπικού χαρακτήρα. Χορηγείται στον καταθέτη βιβλιάριο ταμιευτηρίου ενώ απαγορεύεται η ανάληψη ποσού με επιταγή. Παρέχεται στον δικαιούχο η δυνατότητα πάγιων εντολών δηλαδή η εξουσιοδότηση πληρωμής μέσω της κατάθεσης ταμιευτηρίου λογαριασμών ηλεκτρικού ρεύματος, τηλεφώνου, νερού, ενοικίων και άλλων πάγιων και περιοδικών οφειλών

◆ **sight deposit** = κατάθεση όψεως. Είναι κατάθεση αποδοτέα άμεσα ή όπως αποκαλείται στην τραπεζική σε πρώτη ζήτηση (βλέπε ανωτέρω Demand deposit). Χορηγείται βιβλιάριο καταθέσεων και ο λογαριασμός όψεως κινείται με κατάθεση νέου ποσού ή με ανάληψη που πραγματοποιείται συνήθως μέσω τραπεζικής επιταγής από βιβλιάριο επιταγών που χορηγεί η τράπεζα στον πελάτη. Καταθέσεις όψεως διατηρούν κατά κανόνα οι εμπορικές επιχειρήσεις αλλά και ιδιώτες για εμπορικούς σκοπούς. Διακρίνονται σε άτοκες και σε έντοκες που φέρουν πολύ μικρό επιτόκιο. Συνήθως, παρέχεται η δυνατότητα υπεραναλήψεων μέχρι ορισμένου ποσού (overdraft)

◆ **time deposit** = προθεσμιακή κατάθεση. Πρόκειται για έντοκες καταθέσεις με προκαθορισμένη λήξη (deposits with an agreed maturity) συνήθως 1, 3, 6, 12 μηνών και 1, 2, 3, 4 και 5 ετών μη αποκλεισμένων των ενδιάμεσων διαστημάτων. Σε περίπτωση ανάληψης του χρηματικού ποσού πριν από τη λήξη της κατάθεσης (early withdrawal), ο πελάτης επιβαρύνεται με επιτόκιο ποινής. Στις προθεσμιακές καταθέσεις το πιστωτικό ίδρυμα δεν παραδίδει βιβλιάριο καταθέσεων αλλά ομολογία κατάθεσης, δηλαδή αποδεικτικό έγγραφο

◆ **conditional deposit:** υπό όρο κατάθεση. Πρόκειται για κατάθεση όψεως, τρεχούμενου, ταμιευτηρίου, υπό προειδοποίηση και προθεσμίας στην οποία τίθεται με βάση έγγραφη εντολή ειδικός όρος όπως κατάθεση αποδοτέα μετά την ενηλικίωση του δικαιούχου, μετά τη συμπλήρωση ορισμένου έτους της ηλικίας, μετά την τέλεση γάμου, με τη συγκατάθεση του καταθέτη, κατά το ποσό μόνο των τόκων για ανήλικο, ή αποδοτέα μετά το θάνατο του καταθέτη. Στις περιπτώσεις αυτές, ο λογαριασμός ανοίγεται από τρίτο πρόσωπο υπέρ του δικαιούχου, η ανάληψη όμως ποσών τελεί υπό τον όρο ή όρους που τίθενται εγγράφως.

Depositing/cash-in machines = μηχανήματα κατάθεσης μετρητών. Προσφέρονται από τα πιστωτικά ιδρύματα για να διευκολύνουν τους πελάτες τους να πραγματοποιούν καταθέσεις μετρητών ιδιαίτερα σε μη εργάσιμες ώρες. Στην Ευρωζώνη, πριν τεθούν σε λειτουργία, πρέπει να ελεγχθούν από την κεντρική τράπεζα για να διαπιστωθεί εάν ανταποκρίνονται στις ελάχιστες προϋποθέσεις διαλογής και εντοπισμού των πλαστών τραπεζογραμματίων ευρώ.

Depository Trust Company, DTC = εταιρία περιορισμένης ευθύνης που λειτουργεί το μεγαλύτερο κεντρικό αποθετήριο τίτλων στον κόσμο. Έχει έδρα τη Νέα Υόρκη, είναι μέλος του Ομοσπονδιακού Συστήματος Αποθεμάτων (FED) και εποπτεύεται από την Επιτροπή Χρεογράφων και Χρηματιστηρίου (Securities and Exchange Commission, SEC). Ανήκει στο Depository Trust and Clearing Corporation (DTCC) που ανήκει κύρια στις μεγαλύτερες τράπεζες, μεσίτες-διαμεσολαβητές και τα χρηματιστήρια της Wall Street. Δέχεται για φύλαξη πάνω από 2.000.000 μετοχές και χρεόγραφα αξίας 23 τρισεκατομμυρίων δολαρίων από 65 χώρες, εκτελεί λογιστικές διακινήσεις τίτλων αξίας περίπου 116 τρισεκατομμυρίων δολαρίων, ενεχυριάζει τίτλους και εκκαθαρίζει όλες τις ανωτέρω συναλλαγές.

Deposit swap = καταθετικό swap ή ανταλλαγή καταθέσεων (βλέπε και όρο synthetic swap). Μία σειρά συναλλαγών που αποτελείται από: **1)** το ποσό της κατάθεσης του νομίσματος A και οι τόκοι μετατρέπονται μέσω του νομίσματος spot στο νόμισμα B **2)** το νόμισμα B δανείζεται εντόκως σε μία τράπεζα **3)** για την κάλυψη πιθανών μεταβολών των συναλλαγματικών

ισοτιμιών, ακολουθεί μία προθεσμιακή πώληση του νομίσματος Β έναντι του νομίσματος Α στο οποίο θα επιστραφεί το μετατραπέν ποσό πλέον τόκων στο αρχικό νόμισμα. Η τεχνική αυτή χρησιμοποιείται κύρια από τα αμοιβαία κεφάλαια και άλλους θεσμικούς επενδυτές για να εκμεταλλευτεί τη διαφορά των επιτοκίων και των ισοτιμιών.

Deregulation = απορύθμιση. Η εξάλειψη ή η μείωση της παρέμβασης του κράτους στον έλεγχο της αγοράς που οδηγεί και σε απελευθέρωση των τραπεζικών αγορών από τις λεπτομερείς κανονιστικές διατάξεις (banking deregulation).

Derivatives = παράγωγα χρηματοοικονομικά προϊόντα. Προκύπτουν από άλλα απλά προϊόντα ή από το συνδυασμό υφισταμένων βασικών προϊόντων. Η αξία τους εξαρτάται από την αξία υποκειμένων μέσων (underlying instruments) όπως τις συναλλαγματικές ισοτιμίες, τα επιτόκια, τις τιμές των χρεογράφων, των μετοχών, των εμπορευμάτων και τους χρηματοοικονομικούς δείκτες. Τα διεθνή λογιστικά πρότυπα (SFAS 133) δίνουν τον ακόλουθο ορισμό. «Ένα παράγωγο προϊόν είναι ένα χρηματοπιστωτικό μέσο ή άλλη σύμβαση με τα ακόλουθα χαρακτηριστικά: α) έχει ένα ή περισσότερα υποκείμενα μέσα (underlyings) και ένα ή περισσότερα θεωρητικά ποσά (notional amounts) ή ρήτρες πληρωμής ή και αμφότερα. Αυτοί οι όροι καθορίζουν το ποσό των διακανονισμών (settlements) και σε μερικές περιπτώσεις ορίζουν εάν απαιτείται ή όχι ένας διακανονισμός β) δεν απαιτεί μία καθαρή αρχική επένδυση ή μία καθαρή αρχική επένδυση που είναι μικρότερη από αυτή που απαιτείται για άλλους τύπους συμβάσεων οι οποίες αναμένεται να έχουν παρόμοια ανταπόκριση στις αλλαγές των συντελεστών της αγοράς γ) όταν οι όροι του απαιτούν ή επιτρέπουν ένα καθαρό διακανονισμό, μπορεί εύκολα να διακανονισθεί καθαρά από ένα μέσο εξωτερικό της σύμβασης ή περιέχει την ευχέρεια παράδοσης ενός περιουσιακού στοιχείου που θέτει τον αποδέκτη σε μια θέση όχι ουσιαστικά διάφορη από τον καθαρό διακανονισμό».

● Διακρίνουμε τις εξής βασικές κατηγορίες παραγώγων:

1) τα προθεσμιακά παράγωγα (Forward Based Derivatives) που βασίζονται σε προθεσμιακές συμφωνίες (FRA's, Interest Rate Swaps, Foreign Exchange Forwards, Equity Forwards, Index Forwards, Commodity Forwards)

2) τα παράγωγα που βασίζονται σε συμβόλαια δικαιωμάτων προαίρεσης (Options Based Derivatives) όπως π.χ τα Options, Interest Rate Caps, Interest Rate Floors, Foreign Exchange Calls, Foreign Exchange Puts, Commodity Calls and Puts, Equity Calls and Puts.

3) τα βασιζόμενα σε πράξεις ανταλλαγής (Swaps Based Derivatives) όπως π.χ τα fixed interest rates with floating rates swaps, τα rates floating with reference to one basis to another basis swaps, τα total return swaps, τα caps, floors and collars και τα symmetric and asymmetric swaps

4) τα παράγωγα που βασίζονται σε ένα option επί ενός interest rate swap (swaption)

5) τα παράγωγα που βασίζονται σε συμβόλαια μελλοντικής εκπλήρωσης (Futures Based Derivatives).

Για περισσότερες λεπτομέρειες βλέπετε σχετικούς αυτόνομους όρους Forward, Option, Swap, Swaption, Futures.

● Η χρήση των παραγώγων στοχεύει είτε α) στην αντιστάθμιση του κινδύνου (hedging) από τη μεταβλητότητα των τιμών ή των επιτοκίων ή β) σε εμπορικό κέρδος όπως στην περίπτωση που μπορεί κανείς με την κατάλληλη στρατηγική να κερδίζει ακόμα και όταν η αγορά είναι καθοδική ή γ) σε εξισορροπητική κερδοσκοπία όταν το κέρδος προέρχεται από τη διαφορετικότητα των τιμών σε διαφορετικές αγορές.

● Στην Ελλάδα, η αγορά παραγώγων συστηματοποιήθηκε με την Πράξη Διοικητή της Τράπεζας της Ελλάδος 2303/16-5-94. Οι επιχειρήσεις μπορούν να συνάψουν οποιαδήποτε μορφή πράξης συναλλάγματος σε παράγωγα προϊόντα με ελληνικές ή ξένες τράπεζες. Με το Νόμο 2533/1997 ιδρύθηκαν το Χρηματιστήριο Παραγώγων Αθηνών (ΧΠΑ) και η Εταιρία Εκκαθάρισης Συναλλαγών επί Παραγώγων (ΕΤΕΣΕΠ) που έθεσαν σε εφαρμογή το θεσμό των χρηματιστηριακών παραγώγων την 27 Αυγούστου 1999 και έκαναν την εμφάνισή τους με τα Συμβόλαια Μελλοντικής Εκπλήρωσης (ΣΜΕ-Futures) με βάση τους ειδικούς δείκτες του ΧΑΑ: FTSE/ASE 20 και Mid 40 διάρκειας ενός, δύο, τριών, έξι και δώδεκα μηνών. Στη συνέχεια τα χρηματιστηριακά παράγωγα επεκτείνονται στις 14.1.2000 με το δεκαετές ομόλογο του Ελληνικού Δημοσίου ενώ στη διάρκεια του Β' εξαμήνου του 2000 εισάγονται τα συμβόλαια δανεισμού τίτλων, τα δικαιώματα (options) στους δείκτες FTSE/ASE-20 και Mid 40 και τα δικαιώματα επί μετοχών. Η συναλλακτική δραστηριότητα διαμορφώνεται στα 300 έως 800 συμβόλαια την ημέρα αξίας 4,7 έως 113 εκατομ. ευρώ. Με την ανάπτυξη του θεσμού

αναμένεται ότι ο όγκος των συναλλαγών θα φθάσει τα 5.000 έως 7.000 συμβόλαια την ημέρα. Πάντως, τα χρηματιστηριακά παράγωγα είναι προσιτά στους μεγάλους και δη στους θεσμικούς επενδυτές αφού απαιτείται περιθώριο ασφαλείας 58.694 ευρώ. Ας δώσουμε ένα παράδειγμα στο δημοφιλέστερο παράγωγο που είναι ο δείκτης FTSE/ASE. Αν εκτιμά κάποιος ότι η αγορά θα ανέβει αγοράζει π.χ. 20 συμβόλαια μελλοντικής εκπλήρωσης (ΣΜΕ) στον FTSE/ASE-20 στην τρέχουσα τιμή αυτού. Αυτό σημαίνει ότι ο πωλητής του συμβολαίου έχει πάρει αντίθετη θέση. Η τιμή του συμβολαίου εκφράζεται σε μονάδες και κάθε μονάδα κοστίζει 5,87 ευρώ. Η τιμή του προϊόντος διαμορφώνεται καθημερινά. Ας υποθέσουμε ότι την ημέρα κλεισίματος του συμβολαίου ο ανωτέρω δείκτης είχε 2.820 μονάδες. Ο αγοραστής καταβάλλει αρχικά το 20% του τιμήματος και το υπόλοιπο με ημερήσιο διακανονισμό. Συνολικά θα πληρώσει $2.820 \text{ μονάδες} \times 5,87 \text{ ευρώ} = 16.553,4 \text{ ευρώ}$ η μονάδα $\times 20 \text{ συμβόλαια} = 331.068 \text{ ευρώ}$. Σε περίπτωση που ο δείκτης κινηθεί ανοδικά και φθάσει την επόμενη ημέρα στις 2.850 μονάδες ο αγοραστής έχει κερδίσει $2.850 - 2.820 = 30 \text{ μονάδες}$ το οποίο αντιστοιχεί σε $30 \text{ μονάδες} \times 5,87 \text{ ευρώ} \times 20 \text{ συμβόλαια} = 3.522 \text{ ευρώ}$. Αυτό το κέρδος πρέπει να πληρωθεί από τον πωλητή και καταβάλλεται από το περιθώριο ασφαλείας των 58.694 ευρώ. Η διαδικασία αυτή γίνεται καθημερινά με τιμές αγοράς. Για να βγει κανείς κερδισμένος θα πρέπει να λήξει το συμβόλαιο και να έχει καθαρό κέρδος για όλη την περίοδο ή να κλείσει τη θέση του πριν τη λήξη. Αυτό επιτυγχάνεται εάν πάρει μια αντίθετη θέση για το ίδιο προϊόν.

Development Acceptance Test, DAT = δοκιμή αποδοχής χρηστών κατά τη φάση της ανάπτυξης του λογισμικού. Είναι το τεστ που πραγματοποιείται στην πρώιμη φάση της ανάπτυξης ενός νέου λογισμικού ή της τροποποίησης και συμπλήρωσης του υπάρχοντος λογισμικού για τη διαδικασία της αναβάθμισης. Το τεστ αυτό δεν υποκαθιστά τα unit και regression tests που είναι αναγκαία στην ύστερη φάση της εφαρμογής (implementation) του λογισμικού. Το DAT εκτελείται μετά τον καθορισμό των επιχειρησιακών προϋποθέσεων (business requirements) που θέτουν οι χρήστες και της πρώτης προσπάθειας ανάπτυξης του λογισμικού. Στη συνέχεια, αφού εντοπισθούν τα προβλήματα και διορθωθούν από τους software engineers, επαναλαμβάνεται το DAT μέχρι το νέο λογισμικό να ανταποκρίνεται στις απαιτήσεις των χρηστών. Πρόκειται για ένα γενικό τεστ υψηλού επιπέδου (high level gross verification test) και για το λόγο αυτό αγνοούνται στη φάση αυτή δευτερεύοντα προβλήματα που πιθανόν να εμφανισθούν. Τα προβλήματα αυτά θα λυθούν στη φάση του software implementation όπως και όλα τα άλλα που θα εντοπισθούν από τα unit και regression tests (βλέπετε όρους).

Dial up = δικτυακή τεχνολογία που παρέχει στους προσωπικούς υπολογιστές και άλλες δικτυακές συσκευές μέσω τυποποιημένων τηλεφωνικών γραμμών πρόσβαση σε δίκτυα τοπικής και ευρείας περιοχής (LANs και WANs). Οι παροχείς υπηρεσιών του Ίντερνετ προσφέρουν συνδρομητικά πλάνα για τους χρήστες των οικιακών PCs. Οι κυριότεροι τύποι του dial up είναι το V.34 και το V.90. Τα σχετικά συστήματα χρησιμοποιούν εξειδικευμένα δικτυακά πρωτόκολλα όπως το PPP (βλέπε όρο). Για να χρησιμοποιήσει ο χρήστης του Ίντερνετ μία σύνδεση dial up πρέπει να διαθέτει προσωπικό υπολογιστή εφοδιασμένο με modem το οποίο καλεί το modem του παροχέα υπηρεσιών (Internet Service Provider, ISP). Τα modems μεταδίδουν δικτυακή πληροφορία μέσω τηλεφώνου μέχρι ένα από τα δύο modems αποσυνδεθεί. Κατά τη διάρκεια της δεκαετίας του 1990, όταν η χρήση του Ίντερνετ έλαβε εκρηκτικές διαστάσεις, η σύνδεση dial up ήταν η πιο διαδεδομένη λόγω χαμηλού κόστους. Όμως, η απόδοση αυτής της σύνδεσης με το Ίντερνετ ήταν περιορισμένη. Ο τύπος V.90 του dial up υποστηρίζει ευρύτητα ζώνης λιγότερη από 56 Kbps ενώ το ISDN χειρίζεται περίπου 128 Kbps. Σήμερα, οι χρήστες του Ίντερνετ αντικαθιστούν το dial up με ευρυζωνικές τεχνολογίες υψηλών ταχυτήτων.

DIAS, Interbanking Systems S.A. = Δίας, Διατραπεζικά Συστήματα ΑΕ. Ελληνική εταιρία διατραπεζικών συστημάτων πληρωμών που ιδρύθηκε στις 28.6.1989 και εδρεύει στις οδούς Αλαμάνας και Πρεμετής 2, Μαρούσι. Ανώτερο όργανο αυτής είναι το Διοικητικό Συμβούλιο, την προεδρία του οποίου ασκεί Υποδιοικητής της Τράπεζας της Ελλάδος, ενώ συμμετέχουν υψηλόβαθμα στελέχη εννέα τραπεζών, που καλύπτουν ολόκληρο το φάσμα του τραπεζικού χώρου και αντιπροσωπεύουν πάνω από το 90% της τραπεζικής αγοράς. Συμμετέχει, επίσης, ο Διευθύνων Σύμβουλος της Εταιρείας και ο Γενικός Γραμματέας της Ελληνικής Ένωσης Τραπεζών. Ο Δίας διαθέτει τα εξής συστήματα και υπηρεσίες:

■ **DIASATM, Switching of ATM networks interbanking system**

(Διατραπεζικό Σύστημα Διασύνδεσης ATMs)

Το σύστημα συνδέει τα δίκτυα των ATMs όλων των τραπεζών με στόχο να προσφέρει στους καταθέτες τους τη δυνατότητα ανάληψης μετρητών από οποιοδήποτε ATM οποιασδήποτε τράπεζας, με τη χρήση της κάρτας τους και του προσωπικού κωδικού τους αριθμού. Μέσω του συστήματος είναι δυνατή η ανάληψη μετρητών μέχρι του ποσού των 600 ευρώ ημερησίως και η λήψη του υπολοίπου του τραπεζικού λογαριασμού. Η DIASATM προσφέρει σημαντικά πλεονεκτήματα όπως ανάληψη χρημάτων από οποιαδήποτε τράπεζα και οποιαδήποτε περιοχή στην οποία υπάρχει έστω και ένα ATM τράπεζας, ανάληψη χρημάτων καθ' όλο το 24ωρο και κέρδος χρόνου.

□ DIASCHEQUE, Electronic Cheque clearing interbanking system

(Ηλεκτρονικό Διατραπεζικό Σύστημα Συμψηφισμού Επιταγών)

Το σύστημα αφορά τον ηλεκτρονικό συμψηφισμό την ίδια ημέρα των επιταγών σε ευρώ που αγοράζουν οι τράπεζες. Σκοπός του είναι ο ηλεκτρονικός συμψηφισμός των επιταγών, που αγοράζει μια τράπεζα, και σύρονται σε βάρος άλλων τραπεζών και ο διακανονισμός τους την ίδια ημέρα στην Τράπεζα της Ελλάδος με τα ποσά που προκύπτουν από την εκκαθάριση των επιταγών. Το DIASCHEQUE λειτουργεί με την αρχή του check truncation, σύμφωνα με την οποία το τραπεζικό κατάστημα αγοράς της επιταγής δεν διακινεί περαιτέρω το σώμα της επιταγής, αλλά αποστέλλει στη ΔΙΑΣ Α.Ε., μέσω του ηλεκτρονικού κέντρου της τράπεζάς του, ηλεκτρονικό μήνυμα με τα στοιχεία της (αριθμό λογαριασμού, αριθμό επιταγής, ποσό και ημερομηνία έκδοσης). Το όριο του ποσού των επιταγών, που διοδεύονται μέσω του συστήματος έχει ορισθεί σε 300.000 ευρώ ανά επιταγή. Έχει τα πλεονεκτήματα της μη φυσικής διακίνησης της επιταγής, της μείωσης του λειτουργικού κόστους, της αυθημερόν χρέωσης του λογαριασμού του εκδότη και του άμεσου συμψηφισμού, της μείωσης του πιστωτικού κινδύνου και της μείωσης του κόστους του χρήματος.

□ DIASPAY, Corporate and State mass payments interbanking system

(Διατραπεζικό Σύστημα Πληρωμής Αποδοχών και λοιπών Υποχρεώσεων Εταιριών και Δημόσιων Φορέων)

Το σύστημα εξυπηρετεί μαζικές πληρωμές φορέων και επιχειρήσεων, όπως πληρωμή μισθών, συντάξεων, μερισμάτων, επιδομάτων κ.λ.π. Σκοπός του είναι η προσφορά της δυνατότητας σε κάθε φορέα (δημόσιο, ευρύτερο δημόσιο τομέα, επιχειρήσεις, οργανισμοί) να διενεργεί μαζικά πληρωμές προς τρίτους (όπως πληρωμή μισθών, συντάξεων, μερισμάτων, επιδομάτων) με πίστωση των λογαριασμών των δικαιούχων σε οποιαδήποτε τράπεζα επιθυμεί ο δικαιούχος. Το σύστημα DIASPAY παρουσιάζει πλεονεκτήματα α) τόσο για τους φορείς και τις επιχειρήσεις όπως η απλούστευση των διαδικασιών πληρωμής, η αυτοματοποίηση των εργασιών, η κατάργηση της μεταφοράς μετρητών, ο αποκλεισμός των ληστειών και η μείωση του λειτουργικού κόστους β) όσο και για τους δικαιούχους όπως η ευχέρεια επιλογής της τράπεζας με την οποία επιθυμούν να συνεργάζονται, η αποφυγή συνωστισμού και ταλαιπωρίας, η άμεση πίστωση των χρημάτων τους σε έντοκο λογαριασμό και η δυνατότητα μερικής ή ολικής ανάληψης των χρημάτων τους από τα ATMs των τραπεζών καθ' όλο το 24ωρο.

□ DIASTRANSFER, Funds transfer interbanking system

(Διατραπεζικό Σύστημα Κίνησης Κεφαλαίων)

Το σύστημα εξυπηρετεί εντολές πελατείας των τραπεζών για τη μεταφορά κεφαλαίων από την τράπεζα του εντολέα στην τράπεζα του δικαιούχου για πίστωση λογαριασμού ή πληρωμή σε μετρητά. Εντολείς και δικαιούχοι μπορεί να είναι φυσικά ή νομικά πρόσωπα του δημόσιου ή ιδιωτικού τομέα. Η DIASTRANSFER προσφέρει πολλά πλεονεκτήματα όπως ασφάλεια, ταχύτητα και αποφυγή ταλαιπωρίας, αυθημερόν πίστωση του λογαριασμού του δικαιούχου της εντολής ή το αργότερο την επομένη της επίδοσης, μείωση του λειτουργικού κόστους, μείωση του κόστους χρήματος και καλύτερη διαχείριση των διαθεσίμων από τον εντολέα, τον δικαιούχο και τις τράπεζες.

□ DIASDEBIT, Corporate and State collection of mass receipts interbanking system

(Διατραπεζικό Σύστημα Μαζικών Εισπράξεων Εταιριών και Δημόσιων Φορέων)

Το σύστημα εξυπηρετεί τις μαζικές εισπράξεις των απαιτήσεων των φορέων και των επιχειρήσεων με χρέωση των τραπεζικών λογαριασμών των οφειλετών/πελατών τους, μετά από προηγούμενη εξουσιοδότηση αυτών. Στόχος του συστήματος είναι η προσφορά στους φορείς και τις επιχειρήσεις της δυνατότητας μαζικής είσπραξης των απαιτήσεών τους, καθώς επίσης και στους οφειλέτες πελάτες τους της δυνατότητας εξόφλησης των υποχρεώσεών τους

προς αυτούς, δίνοντας πάγια ή κατά περίπτωση εντολή πληρωμής στην τράπεζά τους. Οι εφαρμογές του συστήματος αφορούν τις πληρωμές μαζικών υποχρεώσεων πάσης φύσεως, όπως ηλεκτρισμό, ύδρευση, τηλέφωνο, ασφάλιστρα, πρόστιμα τροχαίας, τέλη κυκλοφορίας κ.λ.π. Το σύστημα εξυπηρετεί, επίσης, τις εισπράξεις των εργοδοτικών εισφορών του Ι.Κ.Α, του Φ.Π.Α, των εργοδοτικών εισφορών του Τ.Ε.Β.Ε και των λογαριασμών σταθερής τηλεφωνίας του Ο.Τ.Ε. Το σύστημα DIASDEBIT διεκπεραιώνει δύο κατηγορίες εντολών: εντολή άμεσης χρέωσης, με την οποία ο εντολέας - πελάτης δίνει στην τράπεζά του πάγια εντολή χρέωσης του λογαριασμού του για ημερομηνίες και ποσά, που προσδιορίζονται κάθε φορά από τον δικαιούχο Οργανισμό και εντολή πληρωμής, με την οποία ο εντολέας δίνει κατά περίπτωση - ad hoc - εντολή στην τράπεζά του να χρεώσει το λογαριασμό του προκειμένου να εξοφλήσει συγκεκριμένη υποχρέωση προς τον Οργανισμό. Τα πλεονεκτήματα που προκύπτουν είναι α) για τον καταναλωτή, η αποφυγή μετακίνησης, συνωστισμού και τλαιπωρίας, η ταχύτητα και ποιότητα της εξυπηρέτησης, η βεβαιότητα πληρωμής και οικονομικότερος τρόπος πληρωμής και β) για τον Οργανισμό, ο καλύτερος προγραμματισμός εισπράξεων και διαχείρισης των διαθεσίμων, η μείωση του κόστους είσπραξης των απαιτήσεων, η τυποποίηση και ο εκσυγχρονισμός των διαδικασιών είσπραξης και η εξυπηρέτηση πελατών του.

▣ Management of ATM networks service

(Υπηρεσία Διαχείρισης ATMs Τραπεζών)

Η ΔΙΑΣ Α.Ε. παρέχει λειτουργική υποστήριξη και διαχείριση του δικτύου των ATMs όσων τραπεζών το επιθυμούν. Οι υπηρεσίες που παρέχονται στην εξυπηρετούμενη τράπεζα από τη ΔΙΑΣ Α.Ε. είναι: ανάληψη μετρητών, ερώτηση υπολοίπου, κατάθεση σε λογαριασμό και μεταφορές ποσών μεταξύ λογαριασμών. Με τον τρόπο αυτό, παρέχεται η δυνατότητα ανάπτυξης δικτύου ATM από οποιαδήποτε τράπεζα και εξασφαλίζεται η συμμετοχή της στο Διατραπεζικό Σύστημα DIASATM.

▣ Management of ATM cards service

(Υπηρεσία Έκδοσης και Διαχείρισης Καρτών)

Όσες τράπεζες επιθυμούν έχουν τη δυνατότητα να αναθέσουν στη ΔΙΑΣ Α.Ε. με ανταγωνιστικό κόστος, την έκδοση και διαχείριση καρτών ανάληψης μετρητών (cash cards) για χρήση στα ATMs. Η ΔΙΑΣ Α.Ε. αναλαμβάνει την έκδοση των καρτών, τον υπολογισμό του προσωπικού κωδικού (PIN) και την εκτύπωση των ειδικών εντύπων γνωστοποίησης του PIN. Οι κάρτες και τα PINs παραδίδονται στους πελάτες από την τράπεζά τους. Η διαχείριση, επίσης, του αρχείου των καρτών είναι αποκλειστική ευθύνη της τράπεζας. Με την υπηρεσία αυτή, οι τράπεζες αποφεύγουν το κόστος δημιουργίας και συντήρησης της υποδομής που απαιτείται για την έκδοση και διαχείριση των καρτών ανάληψης μετρητών.

▣ DIASPOS, Direct Debit Management interbanking system

(Διατραπεζικό Σύστημα Πληρωμής Υποχρεώσεων μέσω Σημείων Πώλησης (POS))

Το σύστημα παρέχει τη δυνατότητα στους συναλλασσόμενους να εξοφλούν τις υποχρεώσεις τους προς επιχειρήσεις ή φορείς για αγορά προϊόντων και υπηρεσιών με χρήση πιστωτικής ή χρεωστικής κάρτας, μέσω μηχανημάτων EFT/POS (Electronic Funds Transfer at the Points of Sale) ιδιοκτησίας της ΔΙΑΣ Α.Ε. που είναι εγκατεστημένα στους χώρους συναλλαγής. Υπάρχουν, επίσης, 180 Εφορίες (Δ.Ο.Υ) συνολικά οι οποίες δέχονται πληρωμές με πιστωτική και χρεωστική κάρτα. Με τον τρόπο αυτό, οι συναλλασσόμενοι αποδεσμεύονται από τη μεταφορά μετρητών και απολαύουν ασφάλειας και ευκολίας στις πληρωμές τους προς τις επιχειρήσεις και κάποιας πιστωτικής διευκόλυνσης. Οι επιχειρήσεις απαλλάσσονται από τη διαχείριση μετρητών ενώ μειώνεται το λειτουργικό τους κόστος και γενικά το κόστος του χρήματος.

▣ DIAS-DRS, Disaster Recovery System (DRS) or Backup EDP Centre

(Διατραπεζικό Σύστημα Ανάκτησης Εφεδρικών Μηχανογραφικών Υπηρεσιών)

Η ΔΙΑΣ διαθέτει την κατάλληλη υποδομή για τη λειτουργία Κέντρου Εφεδρικών Μηχανογραφικών Υπηρεσιών προς τις τράπεζες και τον ευρύτερο χρηματοπιστωτικό τομέα. Στόχος είναι η άμεση αποκατάσταση των κρίσιμων μηχανογραφικών συστημάτων μετά την επέλευση ενός καταστροφικού γεγονότος στο Μηχανογραφικό τους Κέντρο.

Digital banking = ψηφιακή τραπεζική. Μορφή ηλεκτρονικών συναλλαγών μέσω του διαδικτύου. Η ιστοσελίδα του προμηθευτή εμφανίζεται στο internet, συνήθως, σε σχήμα τραπεζικής θυρίδας. Η αγορά του προϊόντος ή της υπηρεσίας εξοφλείται με τη χρήση

πιστωτικής κάρτας, εμβάσματος, επιταγής ή μέσω των υπηρεσιών της ηλεκτρονικής τραπεζικής. Η μεταφορά του ποσού πραγματοποιείται άμεσα. Σημαντικό πλεονέκτημα της μεθόδου είναι οι μειωμένες ή μηδενικές προμήθειες συναλλαγών και μεταφοράς ποσών. Η ψηφιακή τραπεζική χρησιμοποιείται σήμερα κύρια για τις δημοπρασίες και για τα ηλεκτρονικά στοιχεία και παίγνια μέσω του διαδικτύου.

Direct, indirect and second-round effects = άμεσες επιδράσεις ενός κύριου γεγονότος, έμμεσες επιδράσεις και αποτελέσματα δευτέρου γύρου που εκδηλώνονται με χρονική υστέρηση. Για παράδειγμα εάν λάβουμε σαν κύριο γεγονός την αύξηση της τιμής του πετρελαίου από 30 σε 50 δολάρια το βαρέλι, παρατηρούμε ότι παράγονται ή ενδέχεται να παραχθούν τα ακόλουθα αποτελέσματα: **α)** αύξηση στις τιμές καταναλωτή της ενέργειας που έχει σαν συνέπεια ελάχιστη άνοδο του δείκτη τιμών καταναλωτή **β)** επειδή οι τιμές του πετρελαίου επηρεάζουν το κόστος των αγαθών, έχουμε με χρονική υστέρηση δηλαδή μετά από κάποιους μήνες, επιπρόσθετη επίδραση αυτή τη φορά στο γενικό επίπεδο των τιμών με αποτέλεσμα να αυξηθεί περαιτέρω ο πληθωρισμός και να μειωθούν η αγοραστική δύναμη των εργαζομένων και τα κέρδη των επιχειρήσεων (indirect effects) **γ)** δυναμικά και εφόσον θεωρηθεί ότι το φαινόμενο δεν είναι παροδικό, οι εργαζόμενοι διεκδικούν αναπλήρωση της αγοραστικής τους δύναμης και οι επιχειρήσεις αυξάνουν τα περιθώρια κέρδους για να μετακυλίσουν το κόστος της ανόδου των τιμών στους καταναλωτές. Στην περίπτωση αυτή έχουμε ένα νέο γύρο αυξήσεων των τιμών (second-round effects) με συνέπεια να αυξηθεί και πάλι ο πληθωρισμός.

Direct investment = άμεση επένδυση. Αντανακλά το στόχο ενός επενδυτή κατοίκου ενός κράτους να αποκτήσει σε άλλο κράτος ένα περιουσιακό στοιχείο σε διαρκή βάση. Η συμμετοχή στο κεφάλαιο μιας επιχείρησης αποτελεί άμεση επένδυση εάν το ποσοστό αυτής ανέρχεται τουλάχιστον στο 10% του κεφαλαίου ή των δικαιωμάτων ψήφου. Άμεση επένδυση είναι και η απόκτηση ακινήτων για την εγκατάσταση επιχείρησης ή για μόνιμη ή εποχική κατοικία. Οι άμεσες επενδύσεις περιλαμβάνουν βασικά τη συμμετοχή στο μετοχικό κεφάλαιο μιας επιχείρησης και τις συναφείς εξαγορές και συγχωνεύσεις, τα επανεπενδύσιμα κέρδη από προηγούμενη άμεση επένδυση και τα λοιπά κεφάλαια που αποτελούνται κύρια από δάνεια μεταξύ εταιριών. Ο λογαριασμός άμεσων επενδύσεων της ζώνης του ευρώ καταγράφει την καθαρή απόκτηση περιουσιακών στοιχείων στο εξωτερικό από κατοίκους της ζώνης του ευρώ (άμεσες επενδύσεις στο εξωτερικό) και την καθαρή απόκτηση περιουσιακών στοιχείων της ζώνης του ευρώ από μη κατοίκους (άμεσες επενδύσεις στη ζώνη του ευρώ).

Direct Market Access (DMA) = άμεση πρόσβαση στην αγορά. Πρόκειται για ηλεκτρονικές διευκολύνσεις που επιτρέπουν σε εταιρίες που αγοράζουν και πωλούν μεγάλες ποσότητες χρηματοπιστωτικών μέσων μέσω σχετικά λίγων συναλλαγών (buy side firms) να έχουν περισσότερες άμεσες προσβάσεις ρευστότητας για χρεόγραφα που επιθυμούν να αγοράσουν ή να πωλήσουν. Buy side firms είναι συνήθως διαχειριστές κεφαλαίων (fund managers) και ασφαλιστικές επιχειρήσεις (insurance companies). Οι buy side firms δεν έχουν άμεση πρόσβαση στα χρηματιστήρια αλλά χρησιμοποιούν την ευχέρεια DMA, για να έχουν πρόσβαση στις ηλεκτρονικές υποδομές των εταιριών που έναντι προμήθειας λαμβάνουν και στη συνέχεια επεξεργάζονται τις εντολές (sell side firms). Ωστόσο, οι buy side firms διατηρούν το δικαίωμα να ελέγχουν πλήρως τον τρόπο με τον οποίο εκτελούνται οι εντολές από τις sell side firms. Sell side firms είναι συνήθως διαμεσολαβητές της αγοράς (brokers) και τράπεζες και εταιρίες παροχής πολύπλευρων μηχανισμών διαπραγμάτευσης (Multilateral Trading Facilities, MTFs) όπως οι ηλεκτρονικές πλατφόρμες διαπραγμάτευσης συναλλάγματος, χρεογράφων και εμπορευμάτων. Αρχικά, η DMA παρείχετο από ανεξάρτητες εταιρίες αλλά σήμερα η αποδοχή τέτοιων ευκολιών έχει οδηγήσει σε συγχωνεύσεις και εξαγορές από τις sell-side firms.

Direct Public Offering, DPO = άμεση δημόσια προσφορά. Είναι μία προσφορά μετοχών μιας επιχείρησης που απευθύνεται στο ευρύ κοινό αλλά κατά προτίμηση στους υπαλλήλους, προμηθευτές, διανομείς και πελάτες της επιχείρησης. Συναντάται στις ΗΠΑ όπου οι διαδικασίες είναι οι ίδιες με την αρχική δημόσια προσφορά (Initial Public Offering, IPO), δηλαδή απαιτείται έγκριση των αρχών με λιγότερο, όμως, κόστος. Η τεχνική αυτή χρησιμοποιείται, κύρια, από τις μικρομεσαίες επιχειρήσεις που επιθυμούν να επεκταθούν. Το μεγαλύτερο πλεονέκτημα της DPO είναι ότι η χρηματοδότηση δεν βασίζεται σε δάνειο που πρέπει να επιστραφεί αλλά σε παραχώρηση μετοχών.

Direct Server Access, DSA = άμεση πρόσβαση σε διακομιστή. Είναι η εφαρμογή που συνδέει μία εταιρία, συνήθως μέσω του διαδικτύου, με ένα διακομιστή (server) μιας άλλης εταιρίας για την παροχή υπηρεσιών. Στη χρηματοοικονομική, χρησιμοποιείται στη διαπραγμάτευση συναλλάγματος, χρεογράφων, παραγώγων προϊόντων και εμπορευμάτων όπου μία τράπεζα συνδέεται με το διακομιστή μιας άλλης τράπεζας ή εταιρίας για τη διαπραγμάτευση χρηματοπιστωτικών μέσων. Η συνηθέστερη περίπτωση είναι η ηλεκτρονική διαπραγματευτική πλατφόρμα (βλέπε όρο «Electronic trading platforms (ETP)») μέσω της οποίας, χωρίς την ηλεκτρονική μεσολάβηση τρίτου μπορεί μία τράπεζα να βλέπει τις ανταγωνιστικές τιμές πολλών διαμορφωτών της αγοράς (market makers) και να κλείνει άμεσα την πράξη (αγορά ή πώληση) που επιθυμεί.

Dirty price = η συνολική τιμή των χρεογράφων περιλαμβανομένων και των δεδουλευμένων τόκων.

Disclosure = η παροχή πληροφόρησης από μία εταιρία για τα χρηματοοικονομικά και λογιστικά της στοιχεία σύμφωνα με την ισχύουσα νομοθεσία, μία σύμβαση ή από δική της πρωτοβουλία οπότε μπορεί να παρέχει πληροφορίες πέραν αυτών που επιβάλλουν οι νόμοι και οι συμβάσεις.

Discount basis = μέθοδος υπολογισμού της τιμής των χρεογράφων που πωλούνται σε τιμή κατώτερα της ονομαστικής τους αξίας και δεν φέρουν επιτόκιο (έντοκα γραμμάτια, ομόλογα χωρίς τοκομερίδια).

Discount note = βραχυπρόθεσμο ή μεσοπρόθεσμο γραμμάτιο του θησαυροφυλακίου ή ομόλογο ή γενικά χρεόγραφο που εκδίδεται και πωλείται κάτω της ονομαστικής του αξίας και δεν φέρει τοκομερίδια δηλαδή δεν έχει τοκοφόρους περιόδους και κατά συνέπεια δεν πληρώνει τόκο. Στη λήξη του αποπληρώνεται στην ονομαστική του αξία.

Discount rate = το επιτόκιο που χρησιμοποιείται για να προεισπραχθεί ο τόκος ενός δανείου ή άλλως το προεξοφλητικό επιτόκιο που χρεώνεται από τα χρηματοπιστωτικά ιδρύματα για να προεξοφληθούν τα χρεόγραφα.

Disinflation = αντιπληθωρισμός. Η επιβράδυνση του ρυθμού αύξησης των τιμών δηλαδή η πτώση του πληθωρισμού. Άλλως, είναι η διαδικασία που συνήθως συμβαίνει στη διάρκεια μιας οικονομικής ύφεσης όταν η αύξηση των τιμών επιβραδύνεται λόγω της μείωσης των πωλήσεων οπότε οι λιανοπωλητές δεν μπορούν να περάσουν όλη την αύξηση της τιμής ενός προϊόντος στους καταναλωτές. Μπορεί να προκληθεί από την πτώση των τιμών των πρώτων υλών και των εμπορευμάτων ή από την παρέμβαση της κυβέρνησης ή της κεντρικής τράπεζας (μέσω αύξησης των φόρων ή των επιτοκίων). Δεν πρέπει να συγχέεται με τον αποπληθωρισμό (deflation) κατά τον οποίο πέφτει διαρκώς το γενικό επίπεδο των τιμών μέχρι του σημείου στο οποίο έχουμε αρνητικό πληθωρισμό. Σύμφωνα με τον πρόεδρο της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας (ΕΚΤ) Ζαν Κλωντ Τρισέ αντιπληθωρισμός είναι μία πτώση του επίσημου πληθωρισμού περιλαμβανομένης και μιας πτώσης σε εξαιρετικά αρνητικά επίπεδα αλλά αυτό δεν σημαίνει ότι οι πληθωριστικές προσδοκίες παραμένουν ανέλεγκτες στη χαμηλή πλευρά. Παραμένουν υπό έλεγχο (anchored) σε αυτό που είναι ο κατάλληλος ορισμός της σταθερότητας των τιμών σε μεσοπρόθεσμο ορίζοντα (κατά την ΕΚΤ κάτω αλλά πλησίον του 2%) και σημαίνει ότι υπάρχουν εξαιρετικοί λόγοι για να είναι ο πληθωρισμός, μεταβατικά, πολύ χαμηλός.

Disintermediation = αποδιαμεσολάβηση. Η απόσυρση κεφαλαίων από τις τράπεζες και άλλα χρηματοπιστωτικά ιδρύματα και η άμεση επένδυση αυτών χωρίς διαμεσολάβηση ή η μετατροπή στοιχείων του ισολογισμού των τραπεζών σε εκτός ισολογισμού στοιχεία (off balance sheet items). Οι τράπεζες αντιδρώντας στην εξέλιξη αυτή, ενεργούν ήδη λιγότερο σαν ανεξάρτητοι αποδέκτες καταθέσεων και δανειστές και περισσότερο σαν διαμεσολαβητές μεταξύ επενδυτών και δανειστών.

Diversification = διαφοροποίηση. Η στρατηγική διαχείρισης που αποβλέπει στη μείωση των κινδύνων με τη διαφοροποίηση του χαρτοφυλακίου όπως κατά εκδότη, χρηματοοικονομικό προϊόν (ομόλογα, μετοχές, προθεσμιακές καταθέσεις, κλπ) επενδυτικό τομέα και γεωγραφικές αγορές. Σχεδιάζεται με τρόπο ώστε να εξουδετερώνει την επίδραση ενός χρεογράφου ή

άλλου περιουσιακού στοιχείου στη συνολική απόδοση του χαρτοφυλακίου. Για το λόγο αυτό, είναι τόσο δημοφιλή τα αμοιβαία κεφάλαια που η επενδυτική τους στρατηγική στηρίζεται στη διαφοροποίηση. Σύμφωνα με τη στρατηγική αυτή, οι επενδύσεις περιλαμβάνουν ένα πλήθος χρεογράφων και άλλων περιουσιακών στοιχείων που φέρουν διαφορετική απόδοση, διαφορετικό επίπεδο κινδύνου και διαφορετική λήξη. Διακρίνουμε: α) την οριζόντια διαφοροποίηση (horizontal diversification) στην οποία ένα χαρτοφυλάκιο διαφοροποιείται μεταξύ ίδιου τύπου επενδύσεων. Μπορεί να είναι μία ευρεία διαφοροποίηση (broad diversification) όπως το να επενδύεις σε πολλούς δείκτες του NASDAQ, ή μία πιο στενή (narrow diversification) όπως το να επενδύεις σε αρκετές μετοχές εντός του ίδιου κλάδου. Όπως συνήθως ισχύει, όσο μεγαλύτερη είναι η διαφοροποίηση τόσο μικρότερος είναι ο κίνδυνος β) την κάθετη διαφοροποίηση (vertical diversification) όταν π.χ όταν επενδύεις σε διαφορετικούς τύπους κινητών αξιών. Και στην περίπτωση αυτή, μπορεί να είναι μία ευρεία διαφοροποίηση όπως το να επενδύεις μεταξύ ομολόγων και μετοχών ή μία πιο στενή όπως το να επενδύεις μεταξύ μετοχών διαφορετικών κλάδων της οικονομίας.

DLP, Digital Light Processing = ψηφιακή διαδικασία φωτεινών εικόνων που χρησιμοποιείται στις συσκευές προβολής (projectors) και στους προβολείς μαγνητοσκόπησης (video projectors). Αρχικά, αναπτύχθηκε το 1897 στην εταιρία Texas Instruments από τον Λάρρυ Χόρνμπεκ και τελειοποιήθηκε τον 20ό αιώνα. Στους προβολείς DLP, η εικόνα δημιουργείται από μικροσκοπικούς καθρέπτες εγκατεστημένους σε μία μήτρα επί ενός πλακιδίου ολοκληρωμένου κυκλώματος – ημιαγωγού που είναι γνωστό σαν συσκευή ψηφιακού μικρο - αντικατοπτρισμού (Digital Micromirror Device, DMD). Κάθε καθρέπτης εμφανίζει ένα pixel στην προβαλλόμενη εικόνα και ο αριθμός των καθρεπτών ανταποκρίνεται στο μέγεθος ανάλυσης της εικόνας αυτής (800X600, 1024X768, 1280X720 και 1920X1080). Η ταχεία επανατοποθέτηση των καθρεπτών επιτρέπει στο DMD να διαφοροποιεί την ένταση του φωτισμού που αντανακλάται μέσα από τους φακούς δημιουργώντας σκιές γκριζου, λευκού και μαύρου χρώματος.

Documentary credit = ενέγγυα πίστωση ή πίστωση έναντι φορτωτικών εγγράφων. Είναι η ανάληψη υποχρέωσης από την τράπεζα του αγοραστή έναντι του πωλητή για την πληρωμή ορισμένου ποσού ή την αποδοχή ισόποσης και συνήθως βραχυπρόθεσμης υποσχρητικής επιστολής, έναντι παράδοσης σε τακτή προθεσμία καθορισμένων εγγράφων, τα οποία αντιπροσωπεύουν το εμπόρευμα που αγοράστηκε και με την προϋπόθεση ότι τα έγγραφα αυτά θα είναι απολύτως σύμφωνα με τους όρους της πίστωσης. Τα έγγραφα που παραδίδει ο πωλητής στην τράπεζα, θα παραδοθούν από αυτήν στον πελάτη της - αγοραστή προβαίνοντας ταυτόχρονα στον διακανονισμό των λογαριασμών της με αυτόν. Συνήθως, η ενέγγυα πίστωση χρησιμοποιείται στις εισαγωγές και εξαγωγές προϊόντων.

● Στην ενέγγυα πίστωση μετέχουν τα ακόλουθα πρόσωπα:

1) applicant = ο αιτών το άνοιγμα της πίστωσης (εντολέας) που είναι ο αγοραστής και παραλήπτης του εμπορεύματος

2) issuing bank = η εκδότρια ή εντολίδα τράπεζα που συμβάλλεται με τον αγοραστή (εντολέα) για το άνοιγμα της πίστωσης και αποκαλείται από τον έλληνα νομοθέτη (ΝΔ 17.7-13.8.1923) πιστώτρια τράπεζα

3) beneficiary = ο δικαιούχος της πίστωσης (πωλητής) και πιθανώς

4) confirming or advising bank = το υποκατάστημα ή ο ανταποκριτής της πιστώτριας τράπεζας ή άλλη τράπεζα που συνήθως μεσολαβεί μεταξύ της πιστώτριας τράπεζας και του δικαιούχου της πίστωσης ο οποίος διαμένει σε άλλη πόλη ή κράτος με τον σκοπό της βεβαίωσης της πίστωσης (βεβαιούσα τράπεζα - confirming bank) ή της απλής ανακοίνωσης αυτής (πληροφορούσα τράπεζα - advising bank).

● Τα έγγραφα (documents) που απαιτούνται από μία σύμβαση ενέγγυας πίστωσης είναι οπωσδήποτε η φορτωτική (bill of lading) ή η απόδειξη αποθήκευσης σε γενικές αποθήκες και εάν έχει συμφωνηθεί η παράδοση πλήρους σειράς εγγράφων (full set of documents) επιπρόσθετα είναι τα ασφαλιστήρια (insurance documents), τα τιμολόγια (invoices), το πιστοποιητικό καταγωγής (certificate of origin), ο κατάλογος δεμάτων (packing list) και άλλα. Η φορτωτική εκδίδεται ή οπισθογραφείται στο όνομα ή σε διαταγή της εκδότριας τράπεζας ή παραδίδεται σε αυτήν εάν είναι στον κομιστή.

● Εάν ο αιτών το άνοιγμα της πίστωσης (εντολέας) παρέδωσε στην εκδότρια τράπεζα για ασφάλεια αυτής περιθώριο δηλαδή χρήματα ή χρεόγραφα, η εκδότρια τράπεζα αποκτά

δικαίωμα ενεχύρου επ' αυτών. Εάν, μετά την άφιξη των φορτωτικών εγγράφων, ο εντολέας δεν θελήσει να καταβάλει το χρέος και να παραλάβει τα εμπορεύματα, η εκδότρια τράπεζα δικαιούται να εκποιήσει τα εμπορεύματα σύμφωνα με τις διατάξεις περί εκποίησης ενεχύρου. Εάν από το τίμημα της εκποίησης δεν ικανοποιηθεί η απαίτηση της εκδότριας τράπεζας, ο εντολέας ευθύνεται για το υπόλοιπο.

● Σε περίπτωση διαφωνίας ή προβλημάτων μεταξύ τραπεζών, εντολέων και δικαιούχων για την ερμηνεία των όρων της ενέγγυας πίστωσης, εφαρμόζονται οι « Ομοιόμορφοι Κανόνες και Συνήθειες για τις Εμπορικές Πιστώσεις έναντι Φορτωτικών Εγγράφων» του Διεθνούς Εμπορικού Επιμελητηρίου (Uniform Customs and Practice for Commercial Documentary Credits, UCP 500) που τέθηκαν σε ισχύ από 1 Ιανουαρίου 1994.

● Τα **στάδια** της ενέγγυας πίστωσης είναι τα ακόλουθα:

- ο εντολέας (αγοραστής) ζητά το άνοιγμα της ενέγγυας πίστωσης από την τράπεζά του. Υπογράφεται η σχετική σύμβαση μεταξύ εντολέα και εκδότριας τράπεζας
- η εκδότρια τράπεζα προβαίνει στο άνοιγμα της ενέγγυας πίστωσης (issuance or opening of documentary credit) δηλαδή αποστέλλει στη μεσολαβούσα τράπεζα επιστολή ανοίγματος της πίστωσης υπέρ του δικαιούχου (πωλητή). Σαν όργανο χρησιμοποίησης της πίστωσης (operative credit instrument) επιλέγεται ή α) η αμιγής ενέγγυα πίστωση (documentary credit) που απευθύνεται στη μεσολαβούσα τράπεζα και κοινοποιείται από αυτή στον δικαιούχο ή β) η εμπορική πιστωτική επιστολή (commercial letter of credit, βλέπε και τον γενικό όρο Letter of credit, L/C) που απευθύνεται στον δικαιούχο της πίστωσης και παραδίδεται σε αυτόν είτε απευθείας ή μέσω μεσολαβούσας τράπεζας
- η μεσολαβούσα ή τρίτη τράπεζα προβαίνει μετά από οδηγίες του δικαιούχου στη βεβαίωση της πίστωσης (confirmation of the documentary credit) δηλαδή στην αποδοχή του συμβατικού κειμένου. Στη συνέχεια ακολουθεί η εκτέλεση της πίστωσης (execution) δηλαδή η καταβολή στον δικαιούχο ενός ορισμένου ποσού έναντι παραλαβής από αυτόν των συμβατικών εγγράφων (φορτωτικών κλπ) που διαβιβάζονται στην εκδότρια τράπεζα από την οποία ζητείται η κάλυψη της πληρωμής πλέον προμηθειών και εξόδων
- η εκδότρια τράπεζα παραλαμβάνει τα φορτωτικά έγγραφα και αφού τα ελέγξει τα αποδέχεται εάν αυτά είναι σύμφωνα με τους όρους της πίστωσης (acceptance of documents)
- ο εντολέας παραλαμβάνει τα φορτωτικά έγγραφα αφού καταβάλλει το τυχόν χρεωστικό υπόλοιπο του λογαριασμού του και γίνει ο τελικός διακανονισμός (final settlement)
- πραγματοποιείται η εκκαθάριση (clearance) της πίστωσης δηλαδή γίνεται λεπτομερής έλεγχος όλων των ενεργειών που εμφανίζονται στο φάκελο της πίστωσης και δίνεται στον εντολέα απόδειξη εκκαθάρισης.

● **Είδη της ενέγγυας πίστωσης**

▣ **Revocable documentary credit = ανακλητή ενέγγυα πίστωση**

Είναι απλή και προσωρινά δεσμευτική ειδοποίηση της εκδότριας τράπεζας προς τον δικαιούχο για το άνοιγμα της πίστωσης και ισχύει μέχρι να ανακληθεί από την εκδότρια τράπεζα. Επειδή δεν υπάρχει οριστικός δεσμός, η πίστωση αυτή μπορεί να τροποποιηθεί ή να ακυρωθεί οποτεδήποτε χωρίς τη σύμφωνη γνώμη του δικαιούχου. Σύμφωνα με το Ν.Δ 17.7-13.8.1923, η πίστωση και η σχετική ειδοποίηση της Τράπεζας εφόσον δεν περιλαμβάνει τον όρο «ανακλητή» τότε γίνεται ανέκκλητη όταν ο δικαιούχος δηλώσει έγγραφα ότι αποδέχεται την πίστωση.

▣ **Irrevocable documentary credit = ανέκκλητη ενέγγυα πίστωση**

Πρόκειται για οριστική δέσμευση της εκδότριας τράπεζας που την υποχρεώνει έναντι του δικαιούχου να πληρώσει το ποσό της πίστωσης εφόσον έχουν τηρηθεί οι όροι της σύμβασης και ιδιαίτερα η κατάθεση των προβλεπόμενων φορτωτικών εγγράφων. Ο όρος «ανέκκλητη» πρέπει να αναφέρεται ρητά στο κείμενο της σύμβασης. Σήμερα, η μορφή αυτή έχει πλήρως επικρατήσει δεδομένου ότι είναι ο μόνη που προσφέρει πλήρη ή σχετική ασφάλεια των συναλλαγών. Η ανέκκλητη ενέγγυα πίστωση δεσμεύει την εκδότρια τράπεζα και τον εντολέα όχι όμως και τον δικαιούχο που έχει την ευχέρεια να φορτώσει ή όχι το εμπόρευμα. Για τη διασφάλιση του εντολέα, κατατίθεται εγγυητική επιστολή από τον δικαιούχο με την οποία δεσμεύεται ότι θα φορτώσει τα εμπορεύματα και θα τα παραδώσει στο συμφωνηθέν χρονικό διάστημα.

● **Τύποι της ανέκκλητης πίστωσης**

◆ **Documentary credits confirmed and executable by the intermediary bank = ενέγγυες πιστώσεις βεβαιωμένες από τη μεσολαβούσα τράπεζα και εκτελεστές σε αυτή**

Η εκδότρια τράπεζα ζητά από τη μεσολαβούσα τράπεζα να βεβαιώσει την πίστωση και να την εκτελέσει. Στην περίπτωση αυτή, επιτυγχάνεται το μέγιστο των διασφαλίσεων για την ομαλή εκτέλεση της πίστωσης.

◆ **Documentary credits non confirmed but executable by the intermediary bank = ενέγγυες πιστώσεις μη βεβαιωμένες από τη μεσολαβούσα τράπεζα, εκτελεστές όμως σε αυτή**

Η εκδότρια τράπεζα ζητά από τη μεσολαβούσα τράπεζα να ανακοινώσει το άνοιγμα της πίστωσης στον δικαιούχο χωρίς να απαιτεί και να τη βεβαιώσει μέχρι την εκτέλεση. Έχει, όμως, αποσπάσει τη δέσμευσή της ότι τελικά θα εκτελέσει την πίστωση.

◆ **Negotiable documentary credits = διαπραγματεύσιμες ενέγγυες πιστώσεις**

Ο εντολέας της πίστωσης θεωρεί ότι το άνοιγμα της ανέκκλητης πίστωσης διασφαλίζει τον δικαιούχο και δεν κρίνει αναγκαίο να παράσχει σε αυτόν την περαιτέρω διασφάλιση της βεβαίωσης και εκτέλεσης της πίστωσης από μεσολαβούσα τράπεζα. Στην περίπτωση αυτή, η πίστωση είναι εκτελεστή στην εκδότρια τράπεζα η οποία ειδοποιεί τον δικαιούχο ότι θα καταβάλει το ποσό της πίστωσης εφόσον αυτός της παρουσιάσει υποσχητική επιστολή συνοδευόμενη από φορτωτικά έγγραφα.

◆ **Documentary credits confirmed by the intermediary bank and negotiable = ενέγγυες πιστώσεις βεβαιωμένες από τη μεσολαβούσα τράπεζα και διαπραγματεύσιμες**

Στη νομική μορφή αυτής της ενέγγυας πίστωσης, συνδυάζεται η εκτέλεση της πίστωσης από την εκδότρια τράπεζα με παράλληλη βεβαίωση μεσολαβούσας τράπεζας ότι θα διαπραγματευθεί υποσχητική επιστολή που θα παρουσιασθεί συνοδευόμενη από φορτωτικά έγγραφα υπό την προϋπόθεση ότι όλοι θα συμφωνήσουν στους όρους και της οδηγίες της πίστωσης.

◆ **Ancillary or Back to back documentary credit = υποστηρικτική ενέγγυα πίστωση**

Σε ορισμένες περιπτώσεις ο δικαιούχος της πίστωσης δεν έχει τα οικονομικά μέσα ή δεν θέλει να εκταμιεύσει ίδια διαθέσιμα για την παραγωγή ή την προμήθεια του εμπορεύματος που θα παραδώσει. Τότε απευθύνεται στη μεσολαβούσα τράπεζα και με βάση την πίστωση που αυτή του διαθέτει ζητά το άνοιγμα νέας όμοιας πίστωσης υπέρ τρίτου προσώπου μη μεταβιβάσιμης σε άλλο δικαιούχο. Η μεσολαβούσα τράπεζα, με βάση την αρχική πίστωση και επιπρόσθετες εγγυήσεις που θα ζητήσει, ανοίγει νέα πίστωση υπέρ τρίτου προσώπου με τους ίδιους όρους ως η αρχική πίστωση με εξαίρεση το χρόνο ισχύος και πιθανόν το ποσό αυτής.

◆ **Red clause documentary credit = ενέγγυα πίστωση ερυθράς ρήτρας**

Η μεσολαβούσα τράπεζα εξουσιοδοτείται να χορηγεί στον δικαιούχο της πίστωσης χρηματικές προκαταβολές έναντι υποσχητικής επιστολής του με την οποία δεσμεύεται να παρουσιάσει μέσα στην ισχύ της πίστωσης τα προβλεπόμενα φορτωτικά έγγραφα. Από το καταβαλλόμενο τελικά στον δικαιούχο ποσό εκπίπτονται από τη μεσολαβούσα τράπεζα οι χρηματικές προκαταβολές συν τους σχετικούς τόκους. Στην περίπτωση που ο δικαιούχος δεν εκπληρώσει τις υποχρεώσεις που ανέλαβε, η εκδότρια τράπεζα υποχρεούται να καταβάλει στη μεσολαβούσα τράπεζα τις προκαταβολές συν τους τόκους.

◆ **Revolving documentary credit = επαναληπτική ή ανανεούμενη ενέγγυα πίστωση**

Ορίζεται ένα ανώτατο ποσό μέχρι του οποίου είναι δυνατόν να επαναληφθεί η πίστωση προς τον εντολέα. Υπάρχουν διάφορες μορφές ανανέωσης της ενέγγυας πίστωσης ανάλογα με τους όρους που τίθενται στη σύμβαση: α) ο δικαιούχος μπορεί να κάνει χρήση αυτής την περίοδο της ισχύος της πίστωσης και μέχρι εξάντλησης του ανώτατου ποσού. Η πίστωση καθίσταται και πάλι χρησιμοποιήσιμη μόνο όταν η εκδότρια τράπεζα εξουσιοδοτήσει τη μεσολαβούσα τράπεζα και ορίσει ταυτόχρονα και το νέο ποσό μέχρι το οποίο θα επαναλαμβάνεται η χορήγηση της πίστωσης β) ο δικαιούχος μπορεί να κάνει χρήση του ανώτατου ποσού μέσα στην ισχύ της πίστωσης αλλά κατά ορισμένα διαστήματα (15νθήμερο, μήνα, τρίμηνο, εξάμηνο, χρόνο κλπ) γ) ο δικαιούχος έχει την ευχέρεια να κάνει χρήση της πίστωσης απεριόριστα αλλά μέσα στο χρονικό διάστημα ισχύος της σύμβασης.

◆ **Transferable documentary credit = μεταφερτή ενέγγυα πίστωση**

Είναι η πίστωση στην οποία αναγνωρίζεται στον δικαιούχο από την εκδότρια τράπεζα η ευχέρεια να θέσει ολόκληρο ή μέρος της πίστωσης στη διάθεση ενός ή περισσοτέρων τρίτων προσώπων που διαμένουν στην ημεδαπή ή την αλλοδαπή. Στην περίπτωση αυτή ισχύουν τα

εξής: α) η μεσολαβούσα τράπεζα δεν υποχρεούται να δεχτεί τη μεταφορά έστω και εάν έχει βεβαιώσει την πίστωση β) η προμήθεια της μεταφοράς, εάν δεν ορίζεται άλλως, βαρύνει τον αρχικό δικαιούχο γ) η πίστωση μεταφέρεται με τους αρχικούς της όρους με εξαίρεση το ποσό, την τιμή μονάδας των εμπορευμάτων και τις προθεσμίες φόρτωσης και ισχύος της πίστωσης δ) ο πρώτος δικαιούχος έχει το δικαίωμα να αντικαταστήσει τα τιμολόγια του δεύτερου δικαιούχου με δικά του ε) η μεταφορά της πίστωσης μπορεί να γίνει μία μόνο φορά ζ) μέρη της πίστωσης μπορούν να μεταφερθούν χωριστά μόνο όταν επιτρέπονται μερικές φορτώσεις και η) τυχόν τροποποιήσεις της πίστωσης μπορούν να κοινοποιούνται στον δεύτερο δικαιούχο μόνο κατόπιν ρητής εντολής του αρχικού δικαιούχου.

Documentary payment order = προέμβασμα. Είναι μία τραπεζική τεχνική που χρησιμοποιείται κύρια στην Ελλάδα. Ο αγοραστής δίνει έγγραφη εντολή στην τράπεζά του να πληρώσει στον δικαιούχο μέρος ή και το 100% της αξίας του εμπορεύματος έναντι απλής απόδειξης και τραπεζικής εγγύησης για την παράδοση των φορτωτικών εγγράφων του εμπορεύματος μέσα σε ορισμένη προθεσμία. Το μεν ποσοστό του προεμβάσματος συνιστά απλή πίστωση, το δε υπόλοιπο εισπρακτέο ποσό, όταν το προέμβασμα δεν κάλυψε όλη την αξία του εμπορεύματος, αποτελεί αξία προς είσπραξη.

Document Image Processing (DIP) = συστήματα διαδικασιών εγγράφου και εικόνας που επιτρέπουν την ανίχνευση (scanning) στους H/Y, την αποθήκευση σε οπτικούς δίσκους μεγάλης χωρητικότητας και τη μετάδοσή τους μέσα σε ένα οργανισμό.

Domain Name = όνομα δικτυακού τόπου. Το όνομα με το οποίο αναγνωρίζεται ένας δικτυακός τόπος (web site). Για παράδειγμα το "www.mvcm.com" είναι το domain name της εταιρίας metrovista δηλαδή η διεύθυνσή της στο internet. Τα κύρια domains του Internet είναι τα .COM, .NET, .MIL, και .ORG, που αποτελούν συντμήσεις των Commercial, Network, Military και Organisation. Αυτά τα domains, τα οποία διαχειρίζεται η εταιρία InterNIC, διαθέτουν ένα κύριο και ένα επικουρικό όνομα πεδίου ενός διακομιστή (server) που είναι συνδεδεμένος με αυτά.

Domain Name System, DNS = σύστημα DN. Είναι η εφαρμογή που μεταφράζει τα ονόματα δικτυακού τόπου σε αριθμούς του διαδικτυακού πρωτοκόλλου {IP (Internet Protocol) numbers}. Ένας διακομιστής συστήματος μεταβολής ονομάτων σε αριθμούς (DNS server) εκτελεί αυτή τη λειτουργία που διευκολύνει την πρόσβαση στον επιθυμητό διαδικτυακό τόπο ή σε μία σελίδα συγκεκριμένου περιεχομένου αυτού.

Domino effect or contagious effect = μεταδοτικό αποτέλεσμα. Πρόκειται για τις πολλαπλασιαστικές επιδράσεις ενός κύριου γεγονότος. Η θεωρία του ντόμινο εμφανίζεται πρώτα στην εξωτερική πολιτική. Ο απερχόμενος την 19.1.1961 Πρόεδρος των ΗΠΑ Ντουάϊτ Αϊζενχάουερ συμβουλεύει τον νέο Πρόεδρο Τζον Κέννεντυ να αντισταθεί στην επέκταση του κομμουνισμού στη νοτιοανατολική Ασία. Η απώλεια του Λάος και η ενδεχόμενη πτώση του Νοτίου Βιετνάμ (κύριο γεγονός) θα είχε σαν συνέπεια την απώλεια όλης της Ν.Α. Ασίας. Στη σημερινή εποχή της παγκοσμιοποίησης των αγορών και της ελεύθερης και ταχύτατης κίνησης των κεφαλαίων η θεωρία του ντόμινο αναβιώνει στις αγορές χρήματος και κεφαλαίου. Επιβεβαιώνεται το 1998 όταν μετά την οικονομική αναταραχή στην Ταϊλάνδη καταρρέουν τα νομίσματα, οι κεφαλαιαγορές και οι οικονομίες γενικότερα της Ν. Κορέας, της Ινδονησίας ενώ πιέσεις δέχονται και τα άλλα κράτη της περιοχής. Η κρίση μεταφέρεται σε όλο τον κόσμο. Λιγότερες μεταδοτικές επιδράσεις είχε η κρίση στη Ρωσία τον Αύγουστο του 1998 και η κρίση στη Βραζιλία τον Ιανουάριο του 1999. Με τον τρόπο αυτό, η θεωρία του ντόμινο ότι αν χάσεις ένα πιόνι μπορείς να χάσεις και άλλα μεταφέρεται από την πολιτική στην οικονομική σφαίρα. Πρόσφατα, χαρακτηριστικό παράδειγμα της μετάδοσης είναι η χρηματοπιστωτική κρίση που εντάθηκε το 2008 και 2009. Άρχισε από την κατάρρευση της στεγαστικής αγοράς υψηλού κινδύνου των ΗΠΑ και στη συνέχεια έγινε κρίση του πιστωτικού συστήματος ενώ σε τελικό στάδιο επηρέασε και την πραγματική οικονομία με αποτέλεσμα να οδηγήσει σε παγκόσμια ύφεση. Λόγω της παγκοσμιοποίησης και της ελεύθερης διακίνησης των κεφαλαίων και των εμπορευμάτων έπληξε σε δεύτερο στάδιο την Ευρώπη και μετά την Ασία και όλο τον κόσμο.

dot-com = λαϊκό όνομα που δίνεται σε μία εταιρία ή ένα όμιλο εταιριών που αναπτύσσουν επιχειρηματική δραστηριότητα στο διαδίκτυο μέσω της εφαρμογής του ηλεκτρονικού εμπορίου. Προέρχεται από το .com που είναι το τελευταίο συστατικό του ονόματος ενός από

τα πεδία του διαδικτύου (βλέπε όρο Domain name). Στο διαδίκτυο κλείνεται η συναλλαγή αλλά η παράδοση του προϊόντος ή η παροχή της υπηρεσίας μπορεί να γίνει με τους παραδοσιακούς τρόπους με εξαίρεση τα προϊόντα πληροφορικής και μουσικής, περιεχόμενο βιβλίων κ.α τα οποία είναι δυνατόν να παραδοθούν αμέσως με τη διαδικασία της ηλεκτρονικής εκφόρτωσης (downloading).

Double bottom / double top = διπλός πυθμένας, διπλή κορυφή. Όροι της τεχνικής ανάλυσης που αναφέρονται α) ο μεν πρώτος (double bottom) στην πτώση των τιμών, στη συνέχεια στην ανάκαμψη αυτών και τέλος στην εκ νέου πτώση των τιμών στο επίπεδο της προηγούμενης πτώσης χωρίς να υπερβούν το χαμηλότερο σημείο της προηγούμενης πτώσης β) ο δεύτερος (double top) είναι το ακριβώς αντίθετο, δηλαδή η άνοδος των τιμών, στη συνέχεια η πτώση αυτών και η εκ νέου άνοδος αυτών στο προηγούμενο επίπεδο χωρίς να υπερβούν το ανώτερο σημείο της προηγούμενης ανόδου. Σύμφωνα με τις παρατηρήσεις της τεχνικής ανάλυσης το ποσοστό της ενδιάμεσης πτώσης ή της ανόδου συνήθως κυμαίνεται μεταξύ 10% και 20% χωρίς να αποκλείεται διαφορετική συμπεριφορά. Το συμπέρασμα αυτό, που βασίζεται σε στοιχεία από την κίνηση των τιμών και ισοτιμιών κατά το παρελθόν σε ανάλογες περιπτώσεις και συνθήκες όπως οι σημερινές, είναι σημαντικό για τη διαμόρφωση της επενδυτικής στρατηγικής.

Dow Jones EUROSTOXX 50 = δείκτης μετοχών της ζώνης του ευρώ που σχεδιάστηκε από την εταιρία STOXX Limited στην οποία μετέχουν το Γερμανικό Χρηματιστήριο (Deutsche Boerse AG), η εταιρία Ντάου Τζονς (Dow Jones & Company) και ο Ελβετικός χρηματιστηριακός όμιλος SWX Group.

- Περιλαμβάνει τις μετοχές υψηλής κεφαλαιοποίησης 50 εταιριών με έδρα τις χώρες της ζώνης του ευρώ από τους περισσότερους τομείς οικονομικής δραστηριότητας (α supersector leading Blue-chip index). Χρησιμοποιείται από τα χρηματοπιστωτικά ιδρύματα σαν δείκτης αναφοράς για μια ευρεία σειρά επενδυτικών προϊόντων περιλαμβανομένων και των κεφαλαίων που είναι διαπραγματεύσιμα σε οργανωμένες αγορές (Exchange Traded Funds, ETFs), των συμβολαίων μελλοντικής εκπλήρωσης (Futures), των συμβολαίων δικαιώματος προαίρεσης (Options) και των δομημένων προϊόντων (structured products).

- Παρατίθεται κατάλογος των εταιριών οι μετοχές των οποίων συμμετέχουν στο δείκτη με το ειδικό εκατοστιαίο βάρος εκάστης:

- 1) AEGON 0,5214% (Κάτω Χώρες) 2) Air Liquide 1,3339% (Γαλλία) 3) ALSTOM 0,6861% (Γαλλία) 4) Allianz 2,3875% (Γερμανία) 5) ArcelorMittal 1,3840% (Λουξεμβούργο) 6) Assicurazioni Generali 1,4466% (Ιταλία) 7) AXA 1,9032% (Γαλλία) 8) Banco Santander 4,9067% (Ισπανία) 9) BASF 2,1998% (Γερμανία) 10) Bayer 2,4282% (Γερμανία) 11) BBVA 2,4763% (Ισπανία) 12) BNP Paribas 3,2338% (Γαλλία) 13) Carrefour 1,4682% (Γαλλία) 14) Crédit Agricole 0,8508% (Γαλλία) 15) Daimler AG 1,8302% (Γερμανία) 16) Deutsche Bank 2,0656% (Γερμανία) 17) Deutsche Börse 0,8943% (Γερμανία) 18) Deutsche Telekom 1,8457% (Γερμανία) 19) E.ON 3,4880% (Γερμανία) 20) ENEL 1,7994% (Ιταλία) 21) Eni 3,3414% (Ιταλία) 22) Fortis 0,4312% (Κάτω Χώρες) 23) France Télécom 2,3839% (Γαλλία) 24) Groupe Danone 1,5847% (Γαλλία) 25) Société Générale 1,8896% (Γαλλία) 26) Iberdrola 1,7081% (Ισπανία) 27) ING Group 1,2672% (Κάτω Χώρες) 28) Intesa Sanpaolo 1,8256% (Ιταλία) 29) L'Oréal 1,0076% (Γαλλία) 30) LVMH 1,1698% (Γαλλία) 31) Munich Re 1,4614% (Γερμανία) 32) Nokia 3,3224% (Φινλανδία) 33) Philips 1,0132% (Κάτω Χώρες) 34) Renault 0,4488% (Γαλλία) 35) Repsol YPF 0,9956% (Ισπανία) 36) RWE 1,8844% (Γερμανία) 37) Saint Gobain 0,8108% (Γαλλία) 38) Sanofi-Aventis 3,7167% (Γαλλία) 39) SAP AG 2,0670% (Γερμανία) 40) Schneider Electric 1,0254% (Γαλλία) 41) Siemens AG 3,3727% (Γερμανία) 42) SUEZ 2,7026% (Γαλλία) 43) Telecom Italia 0,7545% (Ιταλία) 44) Telefonica 4,8825% (Ισπανία) 45) Total S.A. 6,7465% (Γαλλία) 46) UniCredit 2,3185% (Ιταλία) 47) Unilever 2,1172% (Κάτω Χώρες) 48) Vinci 1,2776% (Γαλλία) 49) Vivendi 1,6067% (Γαλλία) 50) Volkswagen 1,6979% (Γερμανία).

Dow Jones Industrial Average (DJIA) and Dow theory = ο DJIA είναι δείκτης 30 μετοχών πολυεθνικών βιομηχανικών κυρίως κολοσσών του Χρηματιστηρίου της Νέας Υόρκης (NYSE) και του Nasdaq.. Η ονομασία του οφείλεται στους δημοσιογράφους Τσαρλς Χένρο Ντάου και Έντουαρντ Τζόουζ που μαζί με τον Τσαρλς Μίλφοντ Μπεργκστράσσερ είχαν ιδρύσει την εταιρία επενδυτικής πληροφόρησης Dow Jones and Company. Στις 3.7.1884 ο Τσαρλς Ντάου παρουσίασε τον πρώτο δείκτη 11 μετοχών NYSE, κυρίως σιδηροδρόμων, σε ένα φυλλάδιο που τιτλοφορείτο "Αφτερνού Νιους Λέτερ". Το 1885 το φυλλάδιο αυτό μετονομάστηκε σε

"Γουόλ Στρίτ Τζέρεναλ", που είναι σήμερα μία από τις εγκυρότερες οικονομικές και χρηματιστηριακές εφημερίδες του κόσμου. Το 1896, ο δείκτης παίρνει τη σημερινή του ονομασία "DJIA" και αποτελείται από μετοχές 12 βιομηχανικών εταιριών από τις οποίες μόνο μία, αυτή της Τζέρεναλ Ιλέκτρικ παραμένει στο σημερινό δείκτη. Το 1920, ο δείκτης περιέλαβε 20 μετοχές και το 1928 30 όσες έχει και σήμερα. Ο Dow Jones & Company μαζί με τη θυγατρική του Γουόλ Στρίτ Τζέρεναλ εξαγοράσθηκε το 2007 έναντι 5,6 δισεκατομμυρίων δολαρίων περίπου από τη News Corporation που ανήκει στον μεγιστάνα των μέσων μαζικής ενημέρωσης Ρούπερτ Μέρντοχ

• Το καλάθι των μετοχών του DJIA αλλάζει ανάλογα με τις εξελίξεις αλλά δεν περιλαμβάνει πλέον μόνο μετοχές βιομηχανικών εταιριών Τον Ιούνιο του 2009 αποτελείτο από τις μετοχές των εξής εταιριών κάθε μία από τις οποίες έχει και διαφορετικό συντελεστή στάθμισης:

	Εταιρίες	Στάθμιση		Εταιρίες	Στάθμιση
1	3M Corporation	5,20%	16	International Business Machines (IBM)	9,33%
2	Alcoa Incorporated	0,96%	17	Johnson & Johnson	4,80%
3	American Express Company	2,32%	18	J.P. Morgan Chase & Company	3,04%
4	Bank of America	1,04%	19	Kraft Foods Inc.	2,26%
5	Boeing Company	4,51%	20	McDonald's Corporation	5,10%
6	Caterpillar Incorporated	3,30%	21	Merck & Company Incorporated	2,22%
7	Chevron Corporation	6,05%	22	Microsoft Corporation	1,90%
8	Cisco Systems Inc. (CSCO)	1,73%	23	Pfizer Incorporated	1,22%
9	Coca-Cola Company	4,23%	24	Procter & Gamble Company	4,52%
10	E.I Du Pont De Nemours and Co	2,32%	25	SBC Communications - AT&T INC.	2,09%
11	Exxon Mobil Corporation	6,31%	26	Travellers Cos. (TRV)	3,80%
12	General Electric Company	1,17%	27	United Technologies Corporation	4,79%
13	Hewlett-Packard Company	3,18%	28	Verizon Communications Inc.	2,54%
14	Home Depot Incorporated	2,10%	29	Wal-Mart Stores Incorporated	4,36%
15	Intel Corporation	1,42%	30	Walt Disney Company	2,18%

• Ο δείκτης ξεκίνησε από τις 40,94 μονάδες και έφθασε τις 100 μονάδες το 1941. Μετά από 42 χρόνια (24.11.72) σπάει το φράγμα των 1.000 μονάδων. Την 9.1.87 ξεπερνά τις 2.000 μονάδες, την 17.4.91 τις 3.000, την 24.2.94 τις 4.000, την 22.11.95 τις 5.000, την 15.10.96 τις 6.000, την 14.2.97 τις 7.000, την 17.7.97 τις 8.000 και την 7.4.98 τις 9.000 μονάδες.

• Την **29.3.1999 σπάει το φράγμα των 10.000 μονάδων** (10.006,78 μονάδες).
 • Σε πέντε εβδομάδες (**3.5.1999 σπάει το φράγμα των 11.000 μονάδων**) (11.014 μονάδες) ενώ την 29.12.99 φθάνει τις 11.484,66 μονάδες.

↑ Την **14.1.2000 πραγματοποιεί ιστορικό ρεκόρ όλων των εποχών (all time high)** στις **11.722,98 μονάδες**. Ο δείκτης θα διατηρηθεί πάνω από τις 11.000 μονάδες μέχρι την 7.6.2001 (11.090,74) και στη συνέχεια θα σημειώσει πτώση που θα επιταχυνθεί μετά τις τρομοκρατικές επιθέσεις της 11.9.2001. Για πρώτη φορά θα υπερβεί και πάλι το φράγμα των 11.000 μονάδων την 9.1.2006 (11.001,26) και την επόμενη ημέρα θα κλείσει στις 11.043,44 μονάδες. Την 5.5.2006 έφθασε στις 11.577,74 μονάδες που ήταν, μέχρι τότε, το υψηλότερο σημείο του από το 2001 και στη συνέχεια υποχώρησε σταδιακά. Την 19.6.2006 έκλεισε στις 11.014,55 μονάδες. Την 21.9.2006 έκλεισε στις 11.533,23 μονάδες ενώ την 27.9.2006

πλησίασε το ιστορικό ρεκόρ της 14.1.2000 φθάνοντας ενδοσυνεδριακά στις 11.720,77 μονάδες.

↑ **2006:** Την 28.9.2006 πραγματοποιεί νέο ιστορικό ρεκόρ στις 11.724,86 μονάδες (all time high) ενώ τον Οκτώβριο πραγματοποιεί ιστορικά ρεκόρ για τρεις συνεχείς ημέρες για να φθάσει την 5.10. τις 11.870,06 μονάδες, την 12.10.2006 τις 11.959,63 μονάδες, την 13.10 τις 11.960,51 και την 16.10 τις 11.997,25 μονάδες.

● Την **18.10.2006 σπάει το φράγμα των 12.000 μονάδων** φθάνοντας ενδοσυνεδριακά τις 12.049,51 μονάδες, την 23.10 καταγράφει νέο ρεκόρ στις 12.125,16 μονάδες και την 24.10 πραγματοποιεί νέο ρεκόρ φθάνοντας μέχρι και τις 12.133,80 μονάδες.

Την 26.10 κλείνει στις 12.134,68 μονάδες ενώ ενδοσυνεδριακά φθάνει μέχρι και τις 12.167,02 μονάδες και την 27.10.2006 κλείνει στις 12.163,66 μονάδες ενώ ενδοσυνεδριακά φθάνει μέχρι και τις 12.236,10 μονάδες. Την 9.11.2006 έκλεισε στην αγορά spot στις 12.176,54 μονάδες ενώ το ενδοσυνεδριακό υψηλό παρέμεινε αμετάβλητο (12.236,10 μονάδες της 27.10.2006). Την 15.11 έκλεισε στην αγορά spot στις 12.218,01 μονάδες ενώ ενδοσυνεδριακά έφθασε μέχρι και τις 12.291,73 μονάδες. Την 16.11. έκλεισε στην αγορά spot στις 12.251,71 μονάδες ενώ ενδοσυνεδριακά έφθασε μέχρι και τις 12.325,91 μονάδες. Την 17.11 έκλεισε στην αγορά spot στις 12.305,82 μονάδες ενώ ενδοσυνεδριακά έφθασε μέχρι και τις 12.342,56 μονάδες. Την 20.11.2006 έκλεισε στην αγορά spot στις 12.342,56 μονάδες ενώ ενδοσυνεδριακά φθάνει μέχρι και τις 12.355,23 μονάδες και την 22.11.2006 πραγματοποιεί νέο ενδοσυνεδριακό ρεκόρ στις 12.361 μονάδες. Ενδοσυνεδριακά πραγματοποιεί νέα ρεκόρ τη 13.12.2006 στις 12.368,61 και τη 14.12.2006 στις 12.341,26 μονάδες. Την 15.12 κλείνει στις 12.416,76 μονάδες και ενδοσυνεδριακά φθάνει μέχρι και τις 12.486,30 μονάδες. Την 18.12 κλείνει στις 12.445,52 μονάδες και ενδοσυνεδριακά φθάνει μέχρι και τις 12.490,70 μονάδες. Την 19.12 ενδοσυνεδριακά φθάνει μέχρι και τις 12.491,91 μονάδες και την 20.12.2006 ενδοσυνεδριακά φθάνει μέχρι και τις 12.498,47 μονάδες. Την 27.12.2006 έφθασε ενδοσυνεδριακά μέχρι και τις 12.519 μονάδες. Την **28.12.2006** έκλεισε στις 12.510,57 μονάδες και ενδοσυνεδριακά (**intraday high - all time high**) έφθασε μέχρι και τις **12.529,88 μονάδες**. Στη διάρκεια της χρηματοπιστωτικής κρίσης του 2008 και 2009 υποχώρησε μέχρι και τις 6.547,05 μονάδες (9.3.2009) για να ανακάμψει αργότερα.

↑ **2007:** Την 3.1.2007 ενδοσυνεδριακά έφθασε μέχρι και τις 12.580,35 μονάδες (intraday high - all time high). Την 20.2.2007 έκλεισε στις 12.786,84 μονάδες και την 21.2.2007 ενδοσυνεδριακά έφθασε μέχρι και τις 12.795,93 μονάδες. Το Μάρτιο έπεσε ενδοσυνεδριακά στο κατώτερο σημείο του (την 5.3 στις 12.188,84 μονάδες)

. Στη συνέχεια ανέκαμψε σταδιακά για να καταρρίψει το ιστορικό του υψηλό ενδοσυνεδριακά την 18.4 στις 12.838,46 μονάδες ενώ την 19.4 κατέρριψε και το ρεκόρ του στο κλείσιμο της αγοράς όψεως (spot) στις 12.803,84 μονάδες. Τις επόμενες ημέρες κατέγραφε διπλά ρεκόρ: την 20.4 στο κλείσιμο της αγοράς όψεως στις 12.808,63 μονάδες και ενδοσυνεδριακά στις 12.966,29 μονάδες. Την 23.4 στο κλείσιμο της αγοράς όψεως στις 12.961,98 μονάδες και ενδοσυνεδριακά στις 12.983,92 μονάδες. Την 24.4 στο κλείσιμο της αγοράς όψεως στις 12.919,40 μονάδες και ενδοσυνεδριακά στις 12.989,86 μονάδες.

● Την **25.4.2007** στο κλείσιμο της αγοράς όψεως στις 12.953,94 μονάδες ενώ ενδοσυνεδριακά **σπάει το φράγμα των 13.000 μονάδων** και φθάνει μέχρι και τις 13.107,45 μονάδες.

Την 26.4 στο κλείσιμο της αγοράς όψεως στις 13.089,89 μονάδες και ενδοσυνεδριακά στις 13.132,80 μονάδες. Την 27.4 στο κλείσιμο της αγοράς όψεως στις 13.105,50 μονάδες και ενδοσυνεδριακά στις 13.148 μονάδες. Την 30.4. σημειώθηκε νέο ιστορικό υψηλό στις 13.226,99 μονάδες (intraday high).

● Την 2.5 καταγράφηκε διπλό ρεκόρ: στο κλείσιμο της αγοράς όψεως στις 13.136,14 μονάδες και ενδοσυνεδριακά στις 13.256,33 μονάδες ενώ την 3.5 κατέγραψε νέο ιστορικό υψηλό στο κλείσιμο της αγοράς όψεως στις 13.211,88 μονάδες. Στη συνέχεια πραγματοποίησε διπλά ρεκόρ: την 4.5 στο κλείσιμο της αγοράς όψεως στις 13.241,38 μονάδες και ενδοσυνεδριακά στις 13.284,53 μονάδες. Την 7.5 στο κλείσιμο της αγοράς όψεως στις 13.264,62 μονάδες και ενδοσυνεδριακά στις 13.317,60 μονάδες. Την 8.5 μόνο στο κλείσιμο της αγοράς spot στις 13.312,97 μονάδες και την 9.5 μόνο ενδοσυνεδριακά στις 13.359,13 μονάδες. Την 10.5.2007 σημειώθηκε διπλό ρεκόρ: στο κλείσιμο της αγοράς όψεως στις 13.362,87 μονάδες και ενδοσυνεδριακά στις 13.369,29 μονάδες. Την 14.5 σημειώθηκε νέο ρεκόρ μόνο ενδοσυνεδριακά στις 13.383,76 μονάδες ενώ το ίδιο συνέβη την 15.5 στις 13.481,60 μονάδες και την 16.5 στις 13.489,57 μονάδες. Την 17.5 σημειώθηκε διπλό ρεκόρ:

στο κλείσιμο της αγοράς όψεως στις 13.487,53 μονάδες και ενδοσυνεδριακά στις 13.516,71 μονάδες. Την 18.5 καταγράφηκε ιστορικό υψηλό μόνο ενδοσυνεδριακά στις 13.558,48 μονάδες. Την 21.5 σημειώθηκε διπλό ρεκόρ: στο κλείσιμο της αγοράς όψεως στις 13.556,53 μονάδες και ενδοσυνεδριακά στις 13.586,03 μονάδες. Τις επόμενες ημέρες κατέγραψε νέα ιστορικά υψηλά μόνο ενδοσυνεδριακά (intraday high): την 22.5 στις 13.586,68 μονάδες, την 23.5 στις 13.609,76 μονάδες, την 24.5 στις 13.624,55 μονάδες και την 30.5 στις 13.636,09 μονάδες. Την 31.5.2007 σημειώθηκε διπλό ιστορικό υψηλό: στο κλείσιμο της αγοράς όψεως στις 13.633,08 μονάδες και ενδοσυνεδριακά στις 13.673,07 μονάδες.

● Την 1.6 σημειώθηκε νέο ιστορικό υψηλό ενδοσυνεδριακά στις 13.692 μονάδες ενώ σημειώθηκε νέο ιστορικό υψηλό στο κλείσιμο της αγοράς όψεως την 4.6 στις 13.668,11 μονάδες και την 5.6 στις 13.672,32 μονάδες.

● Την 12.7 σημείωσε ιστορικό ρεκόρ ενδοσυνεδριακά (intraday high) στις 13.869,94 μονάδες ενώ την 13.7 σημείωσε διπλό ρεκόρ: στο κλείσιμο της αγοράς όψεως στις 13.861,73 μονάδες και ενδοσυνεδριακά (intraday high) στις 13.932,29 μονάδες. Την 16.7 καταρρίφθηκε το ρεκόρ μόνο κατά το κλείσιμο της αγοράς όψεως στις 13.907,09 μονάδες. **Την 17.7.2007 σπάει το φράγμα των 14.000 μονάδων** ενδοσυνεδριακά φθάνοντας μέχρι και τις 14.021,95 μονάδες ενώ στο κλείσιμο της αγοράς όψεως σημείωσε επίσης νέο ιστορικό υψηλό στις 13.950,98 μονάδες. Την 18.7 σημείωσε νέο ρεκόρ στο κλείσιμο της αγοράς όψεως (spot) στις 13.971,55 μονάδες και την 23.7 ενδοσυνεδριακά στις 14.039 μονάδες.

● Την 1^η Οκτωβρίου 2007 σημείωσε ενδοσυνεδριακά νέο ιστορικό υψηλό στις **14.115,51 μονάδες** και την επόμενη ημέρα (2.10) νέο ρεκόρ αυτή τη φορά στο κλείσιμο της αγοράς όψεως (spot) στις 14.087,55 μονάδες. Νέο ιστορικό υψηλό ενδοσυνεδριακά (intraday high) κατέγραψε την 5.10 στις 14.125,54 μονάδες και την 9.10 στις 14.166,97 μονάδες. Την 10.10 καταγράφηκε ρεκόρ στο κλείσιμο της αγοράς όψεως (spot) στις 14.164,53 μονάδες. Την **11.10.2007** σημειώθηκε νέο ρεκόρ όλων των εποχών (all time high) ενδοσυνεδριακά (intraday high) στις **14.198,10 μονάδες**.

● Η συνέχεια είναι αρνητική λόγω της χρηματοπιστωτικής κρίσης που μετεξελίχθηκε και σε οικονομική κρίση (2007-2009). Την 31.12.2007 θα υποχωρήσει στις 13.264,82 μονάδες, την 29.8.2008 στις 11.715,18 μονάδες, την 31.12.2008 στις 8.669,39 μονάδες και την 23.1.2009 στις 8.077,56 μονάδες. Την 26.6.2009 έκλεισε στις 8.472,40 μονάδες.

● **Dow theory:** ο δείκτης αποτελείται από μετοχές υψηλής κεφαλαιοποίησης η άνοδος των οποίων ενίοτε ευνοείται από τους ισχυρούς ρυθμούς ανάπτυξης της οικονομίας των ΗΠΑ (blue chip cyclical shares). Για το λόγο αυτό αμφισβητείται η θεωρία του Τσαρλς Ντάου σύμφωνα με την οποία η αγορά είναι σε ανοδική τάση, εάν η μέση απόδοση του δείκτη είναι υψηλότερη από ένα προηγούμενο επίπεδο. Όταν, αντίθετα, η μέση απόδοση του δείκτη πέσει κάτω από ένα προηγούμενο επίπεδο αυτό υποδηλώνει μια καθοδική τάση όλης της χρηματιστηριακής αγοράς. Η θεωρία δεν επιβεβαιώθηκε ούτε το 1999 όταν στη διάρκεια της απότομης ανόδου του DJIA ο ευρύτερος δείκτης Στάνταρς Έντ Πουρς, που περιλαμβάνει 500 μετοχές, είχε ανοδικές αλλά πολλές φορές και καθοδικές τάσεις. Στην πραγματικότητα ο Τσαρλς Ντάου δεν συστηματοποίησε ποτέ τη θεωρία του που έγινε γνωστή από τους συνεργάτες του Νέλσον και Χάμιλτον ιδιαίτερα όμως από τον Ρ. Ρία που το 1932 συνέλεξε 250 άρθρα του Ντάου που είχαν δημοσιευθεί στην Γουόλ Στριτ Τζέρναλ.

Θεμελιώδεις θέσεις του Τσαρλς Ντάου ήταν: **α)** ο νόμος που καθοδηγεί την κίνηση των τιμών είναι ο ίδιος για κάθε χρηματιστηριακή αγορά και όχι μοναδικός για κάθε εταιρία, **β)** οι δείκτες προεξοφλούν την κίνηση της αγοράς. Αυτό σημαίνει ότι η γνώση των παρελθουσών και των μελλοντικών πληροφοριών και άλλων ειδήσεων έχει ήδη προεξοφληθεί στα τρέχοντα επίπεδα των τιμών και συνεπώς οι τεχνικοί μπορούν να τις αγνοήσουν όταν αναλύουν τα γραφήματα τιμών **γ)** βασικό εργαλείο είναι η γραφική τεχνική ανάλυση αλλά και η στατιστική ανάλυση των θεμελιωδών μεγεθών, **δ)** τρεις είναι οι τάσεις στην κίνηση των τιμών των μετοχών: η μακροχρόνια που διαρκεί 4 χρόνια, η μεσοπρόθεσμη διάρκειας τουλάχιστον δύο έως τεσσάρων εβδομάδων και η πολύ βραχυχρόνια διάρκειας μίας ή δύο ημερών. Ο δείκτης DJIA δέχεται κριτική και από το γεγονός ότι περιλαμβάνει μόνο 30 μετοχές, δεν είναι αντιπροσωπευτικός και αποκλείει τις μετοχές των πολυεθνικών εταιριών πληροφορικής.

● Όμως ο DJIA όχι μόνο κατόρθωσε να επιβιώσει αλλά και να μεταλαμπαδεύσει τη φιλοσοφία του στους δείκτες που μετρούν σήμερα τις τάσεις των ευρωπαϊκών χρηματιστηρίων όπως μεταξύ άλλων: **α)** Dow Jones Stoxx 50 (narrow, βλέπε αμέσως ανωτέρω όρο) και Dow Jones Stoxx 620 (broad) που μετρούν τις τάσεις 50 και 620 μετοχών εταιριών της Ευρωπαϊκής Ένωσης, **β)** Dow Jones Euro Stoxx 50 (narrow) και Dow Jones Euro Stoxx 320 (broad) που μετρούν τις τάσεις 50 και 320 μετοχών εταιριών της ζώνης του ευρώ, **γ)** Dow Jones Stoxx ex

UK που αποτελείται από 470 μετοχές ευρωπαϊκών εταιριών εξαιρουμένων αυτών του Ηνωμένου Βασιλείου και Dow Jones Stoxx ex euro που περιλαμβάνει 330 μετοχές ευρωπαϊκών εταιριών εξαιρουμένων αυτών της ζώνης του ευρώ. Οι ανωτέρω δείκτες Dow Jones Stoxx ανήκουν στο Γερμανικό Χρηματιστήριο (Deutsche Börse), στο Ελβετικό Χρηματιστήριο (SWX SWISS Exchange) και στην εταιρία μέσωσ επικοινωνίας Dow Jones και καταρτίζονται με τη μεσολάβηση της εταιρίας Stoxx Ltd.

Downloading = εκφόρτωση, λήψη ή κατέβασμα. Η ενέργεια της μεταφοράς ενός αρχείου από το Internet στο σκληρό δίσκο του ηλεκτρονικού υπολογιστή.

Downstream = η μεταφορά μιας δραστηριότητας από μια μεγάλη επιχείρηση σε μια μικρότερη θυγατρική της.

Downturn = το σημείο μετάβασης από το επίπεδο μιας οικονομίας σε άνθηση και επέκταση σε ένα επίπεδο επιβραδυνόμενης, συρρικνούμενης ή υφεσιακής οικονομίας. Σημαίνει και την αιφνίδια και γενική πτώση των τιμών συναλλάγματος, μετοχών, ομολόγων και εμπορευμάτων που είναι συνήθως μικρής διάρκειας.

Draft = τραβηκτική. Μία εντολή υπογεγραμμένη από ένα πρόσωπο (συνήθως ένα εξαγωγέα) και απευθυνόμενη σε ένα άλλο πρόσωπο (συνήθως τον εισαγωγέα) για την πληρωμή ενός ορισμένου ποσού από τον υπόχρεο ή εξουσιοδοτημένο από αυτόν πρόσωπο είτε σε πρώτη ζήτηση (sight draft) ή σε ορισμένη μελλοντική ημερομηνία (time draft). Όταν ο υπόχρεος για την πληρωμή είναι μία τράπεζα, πρόκειται για μία τραπεζική τραβηκτική (bank draft). Στην περίπτωση αυτή, μία τραβηκτική με τη μορφή συνήθως επιταγής, σύρεται από μία τράπεζα στο λογαριασμό της που τηρεί σε μία άλλη τράπεζα επιτρέποντας στη δεύτερη τράπεζα να πραγματοποιεί πληρωμές σε άτομα των οποίων το όνομα αναγράφονται στην τραβηκτική.

Drawdown = **1**) η καταβολή του ποσού ενός δανείου στον δικαιούχο από μία τράπεζα ή η μεταφορά νομισμάτων σε λογαριασμό του δικαιούχου στην περίπτωση της ανταλλαγής νομισμάτων (currency swap) **2**) μία μέτρηση της περιόδου πτώσης της αξίας μιας επένδυσης, υπολογιζόμενη σε ποσοστό της αλλαγής της πλέον υψηλής τιμής σε σχέση με την πλέον χαμηλή τιμή της περιόδου **3**) η κατάσταση στην οποία ο πιστούχος εισπράττει ένα τμήμα της χρηματοδότησης ενός επενδυτικού σχεδίου (project financing) πλέον των τόκων, συνήθως προοδευτικά ανάλογα με την πραγματοποίηση των δαπανών κατασκευής

Drawdown menu = κατάλογος απαντήσεων πολλαπλών επιλογών. Στην πληροφορική είναι η εφαρμογή που διευκολύνει την απάντηση σε ένα ερωτηματολόγιο. Σε κάθε ερώτηση αντιστοιχεί ένας κατάλογος πολλών απαντήσεων ο οποίος εμφανίζεται μετά από πληκτρολόγηση. Ο χρήστης απαντά στο ερωτηματολόγιο επίσης ηλεκτρονικά επιλέγοντας με click την επιθυμητή και ορθή απάντηση.

Drill-down = τρυπή προς τα κάτω. Στην οικονομική, χρηματοοικονομική και λογιστική πρακτική σημαίνει τη μετάβαση από την περιληπτική πληροφόρηση σε πιο λεπτομερή στοιχεία εστιάζοντας σε μία συγκεκριμένη περιοχή ή αντικείμενο. Για παράδειγμα, εκκινούμε από την εύρεση του συνόλου των πωλήσεων μιας επιχείρησης για να καταλήξουμε στις πωλήσεις κατά γεωγραφική περιοχή, προϊόν ή πωλητή. Στην πληροφορική σημαίνει τη μετάβαση από μία σειρά φακέλων (folders) σε ειδικό φάκελο που περιέχει λεπτομερή πληροφόρηση. Drill-down σε μια βάση δεδομένων (database) είναι οι χειρισμοί που εξασφαλίζουν την πρόσβαση σε επιθυμητή πληροφόρηση αρχίζοντας από μια γενική κατηγορία και καταλήγοντας μέσω της ιεραρχίας του πεδίου σε ένα ειδικό φάκελο με πιο λεπτομερή στοιχεία. Για ένα χρήστη πληροφοριακού συστήματος, drill-down είναι η εξασφάλιση άνετης πρόσβασης στην επιθυμητή λειτουργικότητα ή μονάδα εργασίας. Για παράδειγμα, είναι η εύκολη και ταχεία πρόσβαση στις συναλλαγές, τις ταμειακές ροές και τις σχετικές λογιστικές εγγραφές. Drill-down reports είναι δύο αναφορές ή χρηματοοικονομικές ή λογιστικές καταστάσεις που συνδέονται μεταξύ τους. Η δεύτερη κατάσταση περιέχει πιο λεπτομερή στοιχεία από την πρώτη σχετικά με το ίδιο αντικείμενο.

DRIP (Divident Reinvestment Program) = πρόγραμμα επανεπένδυσης μερίσματος. Ενεργοποιείται μετά από εντολή του πελάτη ο οποίος επιθυμεί όπως το ποσό του μερίσματος επανεπενδυθεί στην αγορά νέων μετοχών της επιχείρησης.

Driver = οδηγός Η/Υ. Λογισμικό κατώτερου επιπέδου που παρέχει μία διασύνδεση (interface) μεταξύ του λειτουργικού συστήματος και των συσκευών του υλικού ενός Η/Υ. Διευκολύνει τις εφαρμογές των ανεξάρτητων συσκευών.

DSL (Digital Subscriber Line) = ψηφιακή συνδρομητική γραμμή που υλοποιείται πάνω στις κοινές τηλεφωνικές ψηφιακές γραμμές αλλά είναι ταχύτερη στην ανταπόκριση σε σχέση με την κανονική τηλεφωνική σύνδεση. Τα καλώδια που συνδέουν τον χρήστη είναι τα ίδια (χάλκινα) με αυτά της μισθωμένης τηλεφωνικής γραμμής (leased line) αλλά το DSL δεν είναι μισθωμένη γραμμή όπως η ISDN (βλέπε λέξη). Χρησιμοποιείται συχνά για τη μόνιμη σύνδεση με το Internet αλλά και σε άλλες εφαρμογές όπως οι πολλαπλοί λογαριασμοί ηλεκτρονικού ταχυδρομείου και η διαχείριση ιστοσελίδων. Διακρίνουμε την ασύμμετρη και τη συμμετρική ψηφιακή συνδρομητική γραμμή:

- **ADSL** (Asymmetric Digital Subscriber Line) είναι η ασύμμετρη ψηφιακή συνδρομητική γραμμή ή άλλως η ασύμμετρη παραμετροποίηση του DSL και έχει δύο κύρια χαρακτηριστικά: α) την ταχύτητα ανταπόκρισης που διαφοροποιείται ανάλογα με την άντληση ή τη φόρτωση στοιχείων και

- β) την προσφορά πολύ μεγαλύτερης ταχύτητας μεταφοράς δεδομένων στην άντληση στοιχείων και για το λόγο αυτό προτιμάται για οικιακή χρήση. Συγκεκριμένα, η ταχύτητα απόκτησης δεδομένων (downloads) φθάνει μέχρι τα 1.544 megabits ανά δευτερόλεπτο ενώ η ταχύτητα φόρτωσης δεδομένων (uploads) φθάνει τα 128 kilobits ανά δευτερόλεπτο. Το 2006, οι συνδέσεις ADSL και της νεότερης γενιάς ADSL2+ του ΟΤΕ, που χρησιμοποιούνται συνήθως για το γρήγορο Internet ή το triple play (βλέπε όρο) ξεπέρασαν τις 550.000 από 45.000 το 2004. Η ταχύτητα μετάδοσης που προσφέρεται είναι των 4 και 8 Mbps. Το 2008 οι συνδέσεις ADSL έφθασαν τα 1.200.000. Μέσω του δικτύου του ΟΤΕ προσφέρουν παρόμοιες συνδέσεις ιδιωτικές εταιρίες όπως η Forthnet, η Hellas On Line, η On Telecoms, η NetOne, η Tellas, η Vivodi, η Lannet και η Altec Telecoms.

- **SDSL** (Symmetric Digital Subscriber Line) είναι η συμμετρική ψηφιακή συνδρομητική γραμμή ή άλλως η συμμετρική παραμετροποίηση του DSL που επιτρέπει την άντληση και φόρτωση δεδομένων στην ίδια ταχύτητα. Χρησιμοποιείται από τις επιχειρήσεις για την αποστολή μεγάλων αρχείων και τη διαχείριση διακομιστών του διαδικτύου (web servers). Η προσφερόμενη ταχύτητα κυμαίνεται μεταξύ 72 και 2.320 kbit ανά δευτερόλεπτο.

Dual listing = μετοχές που είναι εισηγμένες ταυτόχρονα σε δύο χρηματιστήρια. Με τον τρόπο αυτό αυξάνεται α) ο ανταγωνισμός για τις τιμές αγοράς – πώλησης (bid-offer) β) η ρευστότητα των μετοχών και γ) ο χρόνος διαπραγματεύσεως εάν τα δύο χρηματιστήρια ανήκουν σε περιοχές διαφορετικών χρονικών ζωνών. Οι μετοχές, για παράδειγμα, της Εθνικής Τράπεζας και του ΟΤΕ διαπραγματεύονται ταυτόχρονα στα χρηματιστήρια της Αθήνας και της Νέας Υόρκης.

Due diligence = η προσήκουσα επιμέλεια την οποία οφείλουν να επιδεικνύουν οι αντισυμβαλλόμενοι στις χρηματοοικονομικές τους συναλλαγές. Για παράδειγμα: α) ο επενδυτής οφείλει να κάνει πιο σχολαστικό έλεγχο των αναλαμβανομένων κινδύνων β) στην περίπτωση της εξαγοράς μιας επιχείρησης, ο αγοραστής πρέπει να ελέγξει τις πηγές εισοδήματος, την ακρίβεια των χρηματοοικονομικών λογαριασμών, την αξία των στοιχείων ενεργητικού που έχουν παραχωρηθεί σαν ασφάλεια (collateral), τη φορολογική κατάσταση αυτής και άλλα στοιχεία και γεγονότα ώστε να διαπιστώσει την πραγματική της οικονομική κατάσταση την οποία πιθανώς να υποκρύπτει ο πωλητής.

Dummy account = εικονικός λογαριασμός. Ένας λογαριασμός που δεν επηρεάζει τα αποτελέσματα χρήσεως ούτε ασκεί καμία άμεση επίδραση σε άλλα λογιστικά αποτελέσματα. Χρησιμοποιείται στις δοκιμές (tests) των μηχανογραφικών λογιστικών συστημάτων ή σαν βάση στοιχείων για να εξαχθεί ένα άλλο χρήσιμο λογιστικό μέγεθος. Για παράδειγμα, σε ένα εικονικό λογαριασμό συγκεντρώνονται καθημερινά όλες οι αγορές και πωλήσεις συναλλάγματος προκειμένου να εξαχθεί το μέσο κόστος για τα ζεύγη των νομισμάτων.

Dump = 1) το αντίγραφο (backup) ενός αρχείου ή μιας έκδοσης μηχανογραφικής εφαρμογής το οποίο λαμβάνεται για λόγους ασφαλείας ή για τις ανάγκες των δοκιμαστικών εφαρμογών της εισαγωγής ή της αναβάθμισης ενός μηχανογραφικού συστήματος **2)** ένα backup που λαμβάνεται σε συμπιεσμένο δίσκο (CD) ή σε μαγνητική ταινία στη διαδικασία επεξεργασίας κατά παρτίδες (batch process) **3)** η αποστολή ενός μεγάλου όγκου πληροφορίας σε μία

συσκευή όπως σε ένα εκτυπωτή ή σε μία οθόνη **4)** μια μεγάλου όγκου πληροφόρηση που δείχνει το ακριβές περιεχόμενο της μνήμης του ηλεκτρονικού υπολογιστή.

Duplicative portfolio = χαρτοφυλάκιο που αποτελεί αντίγραφο άλλου χαρτοφυλακίου χρεογράφων. Κύρια εφαρμόζεται σε παράγωγα προϊόντα (derivative products). Ένα καλάθι μετοχών ή ομολόγων μιμείται την κίνηση των τιμών μιας άλλης ομάδας μετοχών ή ομολόγων όπως π.χ το δείκτη S & P 500.

Durable goods orders = παραγγελίες διαρκών καταναλωτικών αγαθών. Δείκτης των ΗΠΑ που καταρτίζεται από το Γραφείο Απογραφής του Υπουργείου Εμπορίου (Census Bureau of the Department of Commerce) και ανακοινώνεται περίπου την 26^η ημέρα κάθε μήνα στις 08.30 π.μ. Μετρά το επίπεδο των παραγγελιών που δέχονται τα εργοστάσια των ΗΠΑ για διαρκή καταναλωτικά αγαθά συμπεριλαμβανομένων των μηχανημάτων και των αυτοκινήτων. Εξαιρούνται οι παραγγελίες οι σχετικές με την εθνική άμυνα και τις μεταφορές. Διαρκή αγαθά θεωρούνται τα είδη με αναμενόμενο κύκλο ζωής τα τρία ή περισσότερα έτη. Ένα θετικό στοιχείο πιστοποιεί την ικανοποιητική κατάσταση της οικονομίας, το βαθμό απασχόλησης του παραγωγικού δυναμικού ενώ ταυτόχρονα παροτρύνει τους εργοστασιάρχες να επενδύσουν και να αυξήσουν την παραγωγή τους.

Duration = διάρκεια. Μέθοδος μέτρησης του κινδύνου αγοράς (market risk) μέσω της παρακολούθησης της ευαισθησίας των τιμών ενός ομολόγου ή ενός χαρτοφυλακίου σταθερού εισοδήματος σε μια συγκεκριμένη αλλαγή των επιτοκίων. Άλλως, είναι ο σταθμισμένος μέσος όρος του αριθμού των ετών μέχρι την έλευση των χρηματορροών ενός χρηματοπιστωτικού μέσου (π.χ το κεφάλαιο και κάθε ένα από τα κουπόνια). Δηλαδή η duration μετρά την ευαισθησία της τιμής ενός χρεογράφου στις κινήσεις των επιτοκίων εκφραζόμενη σε αριθμό ετών όπως π.χ. 0,80, 0,90, 1 έτος, 1,1, 1,2, 1,6, 2 έτη κλπ. Όσο μεγαλύτερη είναι η duration, τόσο μεγαλύτερος είναι ο κίνδυνος αλλά και η πιθανότητα μεγάλων κερδών. Εάν η καμπύλη απόδοσης είναι ανοδική, ένα χαρτοφυλάκιο με υψηλή duration θα είναι σε καλύτερη θέση παρά αυτό με χαμηλή duration.

Διακρίνουμε κύρια τη Macaulay duration και τη modified duration, που χρησιμοποιούνται πιο συχνά, αλλά και ορισμένες άλλες μεθόδους που χρησιμοποιούνται σπανιότερα:

✓ **Macaulay duration** ή απλώς duration που παρουσιάστηκε το 1938 από τον Φρειδερίκο Μακόλεϊ (Frederic Macaulay). Είναι ο σταθμικός μέσος των χρονικών περιόδων που πρέπει να περιμένει ένας επενδυτής για να λάβει όλες τις εισροές που υπόσχεται ένα ομόλογο, με συντελεστές στάθμισης τις παρούσες αξίες (present value) των εισροών αυτών διαιρούμενων με την τιμή. Η duration μπορεί να αποδοθεί σαν η ελαστικότητα ή η ευαισθησία της τιμής στις μεταβολές των επιτοκίων. Παράγοντες που επηρεάζουν τη duration είναι η ημερομηνία λήξης, η απόδοση μέχρι τη λήξη, το κουπόνι, η συχνότητα πληρωμής κουπονιών και η πληρωμή κουπονιών. Duration ενός χαρτοφυλακίου χρεογράφων είναι ο μέσος σταθμικός της duration των επί μέρους χρεογράφων που αποτελούν το χαρτοφυλάκιο. Δίνει κατά προσέγγιση τη συνολική μεταβολή της αξίας του χαρτοφυλακίου (κέρδους ή ζημίας) σε δεδομένη μεταβολή της απόδοσης των χρεογράφων. Ο μαθηματικός τύπος της Macaulay duration είναι ο εξής:

$$(t1 * (t1 + 1) * PVCF1 + t2 * (t2 + 2) * PVCF2 + tn * (tn + 1) * PVCFt) / (1 -$$

όπου **PVCF** (present value of cash flows) είναι η παρούσα αξία των χρηματορροών στην περίοδο που προεξοφλείται με την απόδοση μέχρι τη λήξη, **PVTCF** (present total value of cash flows) είναι η συνολική παρούσα αξία των χρηματορροών του ομολόγου που προσδιορίζεται από την απόδοση μέχρι τη λήξη και **k** είναι ο αριθμός των πληρωμών κατ' έτος. Το αποτέλεσμα του τύπου αυτού είναι εκφρασμένο σε περιόδους. Διαιρώντας με τη συχνότητα των πληρωμών κατ' έτος βρίσκουμε τη duration σε έτη. Όσο μεγαλύτερο είναι το κουπόνι του ομολόγου τόσο μικρότερη είναι η duration. Η duration ενός ομολόγου μηδενικού επιτοκίου (zero coupon bond) είναι ίση με την εναπομένονσα διάρκεια αυτού.

✓ **Modified duration (MD)** = τροποποιημένη μέση σταθμική διάρκεια. Είναι μια πιο απλοποιημένη μέθοδος η οποία μετρά την ποσοστιαία - και όχι την απόλυτη - μεταβολή της τιμής σε μια συνήθως μικρή (π.χ 1%) μεταβολή της απόδοσης στη λήξη, ή άλλως την αλλαγή της τιμής ενός ομολόγου σε μια μικρή συνήθως αλλαγή του επιτοκίου. Παρουσιάζει μια αντίθετη σχέση με την κατά προσέγγιση ποσοστιαία αλλαγή της τιμής για μια δεδομένη αλλαγή της απόδοσης. Αυτό είναι σύμφωνο με τη θεμελιώδη αρχή ότι οι τιμές των ομολόγων

κινούνται σε αντίθετη κατεύθυνση από την αλλαγή των επιτοκίων. Ο μαθηματικός τύπος της modified duration είναι ο εξής:

$$\text{Modified Duration} = \frac{\text{Macaulay Duration}}{\left(1 + \frac{\text{YTM}}{n}\right)}$$

όπου n είναι ο αριθμός των περιόδων πληρωμής των κουπονιών και YTM (yield to maturity) είναι η απόδοση του ομολόγου μέχρι τη λήξη

✓ **Effective duration.** Η πραγματική διάρκεια, θεωρείται πιο ακριβής από τις δύο ανωτέρω μεθόδους. Είναι η διάρκεια για ένα ομόλογο με μία περιλαμβανόμενη στη σύμβαση επιλογή (βλέπε όρο «Embedded option») όταν η αξία υπολογίζεται για να συμπεριλάβει την αναμενόμενη αλλαγή στη χρηματοροή που προκαλείται από τις μεταβολές των επιτοκίων. Δηλαδή μετρά την ευαισθησία της τιμής ενός ομολόγου στις επιτοκιακές διακυμάνσεις και απεικονίζει το γεγονός ότι το embedded option θα επηρεάσει επίσης την τιμή του ομολόγου.

✓ την **empirical duration.** Η εμπειρική διάρκεια μετρά τη duration χρησιμοποιώντας τις αλλαγές που έχουν παρατηρηθεί στο παρελθόν στις τιμές αγοράς σε σύγκριση με τις αλλαγές στις επικρατούσες σήμερα τιμές και σε συσχέτισμό με τις αποδόσεις των χρεογράφων. Ενώ η εμπειρική διάρκεια μπορεί να παρέχει βραχυπρόθεσμα την πιο ευαίσθητη μέτρηση, εν τούτοις διαφέρει κατά πολύ από εβδομάδα σε εβδομάδα.

✓ τη **key rate duration (KRD).** Μετρά την ευαισθησία ενός χρεογράφου ή την αξία ενός χαρτοφυλακίου σε μία μεταβολή 1% στην απόδοση για μια δεδομένη λήξη και υπό την προϋπόθεση ότι όλες οι άλλες λήξεις παραμένουν σταθερές. Άλλως, είναι μια μέτρηση της duration που υπολογίζει την πραγματική ή εμπειρική διάρκεια μέσω της αλλαγής της τιμής της αγοράς για ένα συγκεκριμένο σημείο λήξης στην καμπύλη απόδοσης ενώ υπολογίζει σαν σταθερές όλες τις άλλες μεταβλητές. Ο υπολογισμός γίνεται με τον παρακάτω τύπο:

Τιμή ομολόγου μετά από 1% μείωση της απόδοσης - Τιμή ομολόγου μετά από 1% αύξηση της απόδοσης
 $2^* (\text{αρχική τιμή του ομολόγου}) * 1\%$

Υπάρχουν 11 λήξεις κατά μήκος της καμπύλης των κρατικών χρεογράφων spot και κάθε duration της μορφής αυτής υπολογίζεται για κάθε μία λήξη. Το ποσό των KRDs κατά μήκος της καμπύλης απόδοσης ενός χαρτοφυλακίου είναι ίσο με την πραγματική διάρκεια (effective duration) του χαρτοφυλακίου.

Dwarf = δεξαμενή ομολόγων εγγυημένων με υποθήκη (mortgage backed securities, MBS) με λήξη 15 ετών που εκδίδονται από τη Fannie May (Federal National Mortgage Association).

DZ BANK (Deutsche Zentral-Genossenschaftsbank) = η πέμπτη σε μέγεθος Γερμανική τράπεζα με έδρα τη Φραγκφούρτη. Είναι η κεντρική τράπεζα 1.290 λαϊκών και συνεταιριστικών τραπεζών της Γερμανίας και συγκροτήθηκε την 1.9.2001 μετά από τη συγχώνευση των τραπεζών GZ-Bank και DG BANK. Είναι εμπορική, συμβουλευτική και επενδυτική τράπεζα με υποκαταστήματα στις κυριότερες πόλεις της Γερμανίας (Αμβούργο, Ανόβερο, Βερολίνο, Καρλσρούη, Λάιψιχ, Μόναχο, Νυρεμβέργη, Όλντενμπουργκ, Στουτγάρδη) και με θυγατρικές εταιρίες στη Γερμανία και στο εξωτερικό. Παρέχει πρόσβαση στα μέλη και τους συνεργάτες της στις διεθνείς χρηματοπιστωτικές αγορές και για το λόγο αυτό διαθέτει υποκαταστήματα στο Λονδίνο, τη Νέα Υόρκη, τη Σιγκαπούρη και το Χονγκ Κονγκ, θυγατρικές τράπεζες στην Ελβετία και την Ιρλανδία και γραφεία αντιπροσωπείας σε πολλές άλλες διεθνείς αγορές. Ένας ενδιαφέρων επιχειρηματικός σύνδεσμος αυτής είναι ο όμιλος UNICO Banking Group (μία ένωση οκτώ Ευρωπαϊκών συνεταιριστικών τραπεζών) που της εξασφαλίζει συνεργασία με ένα εκτεταμένο δίκτυο συνεταιριστικών τραπεζών στην Αυστρία, το Βέλγιο, τη Γαλλία, τις Κάτω Χώρες και σε άλλες Ευρωπαϊκές χώρες.

Ε

EBRD = βλέπετε όρο European Bank for Reconstruction and Development.

ECB capital = το μετοχικό κεφάλαιο της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας (ΕΚΤ). Σύμφωνα με το άρθρο 28 του Καταστατικού του ΕΣΚΤ και της ΕΚΤ το μετοχικό κεφάλαιο της ΕΚΤ ανέρχεται σε 5 δισεκατομμύρια ευρώ και δύναται να αυξηθεί κατά ποσά που αποφασίζει το Δ.Σ της ΕΚΤ με ειδική πλειοψηφία. Μόνοι μεριδιούχοι είναι 1) οι εθνικές κεντρικές τράπεζες (ΕθνΚΤ) της ζώνης του ευρώ κατά 100% του μεριδίου συμμετοχής των και 2) οι ΕθνΚΤ του ΕΣΚΤ που δεν συμμετέχουν στο Ευρωσύστημα, διότι η χώρα τους δεν έχει υιοθετήσει ακόμη το ενιαίο νόμισμα, κατά 5% και από 1.5.2004 κατά 7% του μεριδίου συμμετοχής τους στο εγγεγραμμένο κεφάλαιο της ΕΚΤ απλά και μόνο για την κάλυψη των εξόδων λειτουργίας της ΕΚΤ. Οι τελευταίες δεν συμμετέχουν στη διανομή των κερδών αλλά ούτε υποχρεούνται στην κάλυψη των ζημιών της ΕΚΤ.

- Το μερίδιο συμμετοχής προσδιορίζεται με την κλειδα κατανομής (capital key). Σύμφωνα με το άρθρο 29, αποδίδεται στάθμιση στην κλειδα ίση με το άθροισμα α) του 50% του μεριδίου συμμετοχής του κράτους μέλους στον πληθυσμό της Ε.Ε και β) του 50% του μεριδίου συμμετοχής του κράτους μέλους στο ΑΕΠ της Ε.Ε σε τιμές αγοράς όπως μετρήθηκε την πενταετία που προηγήθηκε.

- Επειδή 11 ΕθνΚΤ μετείχαν αρχικά στο Ευρωσύστημα, μόνο αυτές κατέβαλλαν από 1.6.1998 το 100% της συμμετοχής τους δηλαδή ένα συνολικό ποσό 3.946.895.000 ευρώ ενώ οι ΕθνΚΤ των κρατών που δεν μετείχαν στη ζώνη του ευρώ κατέβαλλαν το 5% του μεριδίου συμμετοχής τους στο εγγεγραμμένο κεφάλαιο και συνολικά 52.655.250 ευρώ. Με τον τρόπο αυτό από 1.6.1998 το μετοχικό κεφάλαιο της ΕΚΤ ανήρχετο σε 3.999.550.250 ευρώ.

- Από 1.1.2001 η Ελλάδα εισήλθε στη ζώνη του ευρώ και το μερίδιό της αυξήθηκε κατά το υπόλοιπο 95% φθάνοντας από τα 5.141.000 στα 102.820.000 ευρώ. Από την ίδια ημερομηνία, λόγω αυτής της αναπροσαρμογής, το συνολικό κεφάλαιο της ΕΚΤ ανήλθε στα 4.097.229.250 ευρώ από τα οποία 4.049.715.000 ευρώ ήσαν οι εισφορές των ΕθνΚΤ της ζώνης του ευρώ και 47.514.250 ευρώ οι εισφορές των υπολοίπων ΕθνΚΤ του ΕΣΚΤ (Αγγλίας, Σουηδίας και Δανίας).

- Μετά την παρέλευση πενταετίας και από 1.1.2004, αναπροσαρμόσθηκε η κλειδα κατανομής αφού ελήφθησαν υπόψη τα στοιχεία του πληθυσμού σύμφωνα με την τελευταία απογραφή και τα νεότερα στοιχεία του ΑΕΠ. Το συνολικό μετοχικό κεφάλαιο της ΕΚΤ μειώθηκε σε 4.032.824.000 ευρώ και η μείωση αυτή οφειλόταν κύρια σε απώλειες από τη διαχείριση διαθεσίμων λόγω της πτώσης των επιτοκίων. Από το ανωτέρω ποσό 3.981.920.000 ευρώ αντιστοιχούσε στα μερίδια των ΕθνΚΤ της ζώνης του ευρώ και 50.904.000 ευρώ σε μερίδια ΕθνΚΤ εκτός της ζώνης.

- Την 1.5.2004 εισήλθαν στην Ε.Ε τα δέκα νέα κράτη της διεύρυνσης και οι ΕθνΚΤ αυτών έγιναν μέλη του ΕΣΚΤ. Σύμφωνα με το νέο άρθρο 49.3 του Καταστατικού όταν ένα ή περισσότερα κράτη γίνουν μέλη της Ε.Ε και οι ΕθνΚΤ αυτών μέλη του ΕΣΚΤ, τότε αυτόματα αυξάνεται το κεφάλαιο της ΕΚΤ. Η αύξηση προσδιορίζεται πολλαπλασιάζοντας τα αντίστοιχα μέχρι τότε ποσά με την αναλογία, εντός της επεκτεινόμενης κλειδας, μεταξύ της βαρύτητας των νέων ΕθνΚΤ και της βαρύτητας των ΕθνΚΤ που είναι ήδη μέλη του ΕΣΚΤ. Από 1.1.2007 η Βουλγαρία και η Ρουμανία κατέστησαν μέλη της Ε.Ε οπότε και πάλι ακολουθήθηκε η ανωτέρω διαδικασία. Την 1.1.2007 η Σλοβενία υιοθέτησε το ευρώ και από 1.1.2008 η Κύπρος και η Μάλτα έγιναν επίσης μέλη της ζώνης του ευρώ. Στον επόμενο πίνακα εμφανίζεται πως διαμορφώθηκε από την 1^η Ιανουαρίου 2008 η κλειδα κατανομής, τα μερίδια συμμετοχής κάθε ΕθνΚΤ και το καταβεβλημένο κεφάλαιο της ΕΚΤ.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗΣ ΚΕΝΤΡΙΚΗΣ ΤΡΑΠΕΖΑΣ ΑΠΟ 1^{ης} ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΥ 2008

A) ΕΥΡΩΣΥΣΤΗΜΑ

Εθνική κεντρική τράπεζα	Κλειδα κατανομής %	καταβεβλημένο κεφάλαιο σε ευρώ από 1.1.2008 (100%)
1. Deutsche Bundesbank	20,5211	1.182.149.240,19

2. Banque de France	14,3875	828.813.864,42
3. Banca d'Italia	12,5297	721.792.464,09
4. Banco de España	7,5498	434.917.735,09
5. De Nederlandsche Bank	3,8937	224.302.522,60
6. Banque Nationale de Belgique	2,4708	142.334.199,56
7. Oesterreichische Nationalbank	2,0159	116.128.991,78
8. Τράπεζα της Ελλάδος	1,8168	104.659.532,85
9. Banco de Portugal	1,7137	98.720.300,22
10. Suomen Pankki - Finlands Bank	1,2488	71.708.601,11
11. Central Bank and Financial Services Authority of Ireland	0,8885	51.183.396,60
12. Banque centrale du Luxembourg	0,1575	9.073.027,53
13. Banka Slovenije	0,3194	18.399.523,77
14. Κεντρική Τράπεζα Κύπρου	0,1249	7.195.054,85
15. Central Bank of Malta	0,0622	3.583.125,79
A' Υποσύνολο	69,6963%	4.014.961.580,45

B) ΕΘΝΙΚΤ ΤΟΥ ΕΣΚΤ ΕΚΤΟΣ ΕΥΡΩΣΥΣΤΗΜΑΤΟΣ

εθνική κεντρική τράπεζα	κλείδα κεφαλαίου %	καταβεβλημένο κεφάλαιο σε ευρώ από 1.1.2008 (7%)
16. Bank of England	13,9337	56.187.041,67
17. Narodowy Bank Polski	4,8748	19.657.419,83
18. Banca Națională a României	2,5188	10.156.951,89
19. Sveriges Riksbank	2,3313	9.400.866,26
20. Danmarks Nationalbank	1,5138	6.104.332,92
21. Česká národní banka	1,3880	5.597.049,87
22. Magyar Nemzeti Bank	1,3141	5.299.051,33
23. Българска народна банка (Bulgarian National Bank)	0,8833	3.561.868,99
24. Národná banka Slovenska	0,6765	2.727.956,95
25. Lietuvos bankas	0,4178	1.684.760,40
26. Latvijas Banka	0,2813	1.134.330,06
27. Eesti Pank	0,1703	686.727,37
B' Υποσύνολο	30,3037	122.198.357,54

ΓΕΝΙΚΟ ΣΥΝΟΛΟ**ΚΑΤΑΒΕΒΛΗΜΕΝΟ = 4.137.159.937,99**

Σύνολο μεριδίου συμμετοχής στο εγγεγραμμένο κεφάλαιο = 5.760.652.402,58 ευρώ. Το ποσό αυτό θα ήταν καταβεβλημένο εάν και τα 27 κράτη μέλη είχαν υιοθετήσει το ευρώ. Οι εντός ζώνης του ευρώ εθνικές κεντρικές τράπεζες καταβάλλουν το 100% του μεριδίου συμμετοχής ενώ οι εκτός της ζώνης του ευρώ εθνικές κεντρικές τράπεζες καταβάλλουν μόνο 7% του μεριδίου συμμετοχής τους.

ECB debt certificates = πιστοποιητικά χρέους της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας. Εκδίδονται από την ΕΚΤ με σκοπό την προσαρμογή της διαρθρωτικής θέσης του Ευρωσυστήματος έναντι του χρηματοπιστωτικού τομέα ώστε να δημιουργήσει ένα έλλειμμα ρευστότητας στην αγορά.

ECB Executive Board = η Εκτελεστική Επιτροπή της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας (ΕΚΤ). Αποτελείται από έξι μέλη (ο Πρόεδρος και ο Αντιπρόεδρος της ΕΚΤ και άλλα 4 μέλη) που έχουν οκταετή μη ανανεώσιμη θητεία. Εξαιρετικά, ορίστηκε για ορισμένα μέλη μικρότερη θητεία μόνο κατά την πρώτη σύνθεση του οργάνου. Οι αποφάσεις λαμβάνονται με απλή πλειοψηφία των ψηφισάντων και σε περίπτωση ισοψηφίας υπερισχύει η ψήφος του Προέδρου. Η Εκτελεστική Επιτροπή εφαρμόζει τη νομισματική πολιτική παρέχοντας τις απαραίτητες οδηγίες στις εθνικές κεντρικές τράπεζες. Επί πλέον, προετοιμάζει τις συναντήσεις του Διοικητικού Συμβουλίου το οποίο έχει την ευχέρεια να της αναθέτει και άλλες αρμοδιότητες για την εκτέλεση των πράξεων που σχετίζονται με τις αρμοδιότητες του ΕΣΚΤ και του Ευρωσυστήματος. Ήδη τα μέλη της Εκτελεστικής Επιτροπής έχουν την εποπτεία των Γενικών Διευθύνσεων και Διευθύνσεων της ΕΚΤ για τη διεκπεραίωση της καθημερινής λειτουργίας αυτής.

ECB General Council = το Γενικό Συμβούλιο της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας (ΕΚΤ). Περιλαμβάνει τον Πρόεδρο και τον Αντιπρόεδρο της ΕΚΤ και τους Διοικητές όλων των κεντρικών τραπεζών της Ε.Ε. Τα άλλα μέλη της Εκτελεστικής Επιτροπής (πλην Προέδρου και Αντιπροέδρου) μπορούν να μετέχουν χωρίς δικαίωμα ψήφου. Το Γενικό Συμβούλιο ανέλαβε τις αρμοδιότητες του καταργηθέντος Ευρωπαϊκού Νομισματικού Ιδρύματος όσον αφορά τα κράτη μέλη σε παρέκκλιση και ιδιαίτερα το συντονισμό της νομισματικής πολιτικής και την παρακολούθηση του ΜΣΙ II ενώ εποπτεύει το συμβουλευτικό ρόλο της ΕΚΤ.

ECB Governing Council = το Διοικητικό Συμβούλιο της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας (ΕΚΤ). Αποτελείται από τους Διοικητές ή Προέδρους των εθνικών κεντρικών τραπεζών της ζώνης του ευρώ και τα μέλη της Εκτελεστικής Επιτροπής της ΕΚΤ. Του Συμβουλίου προεδρεύει ο Πρόεδρος της ΕΚΤ και σε περίπτωση απουσίας αυτού ο Αντιπρόεδρος. Κάθε μέλος έχει μία ψήφο, οι αποφάσεις λαμβάνονται με απλή πλειοψηφία των παρόντων μελών αλλά απαιτείται απαρτία των 2/3 του συνόλου των μελών. Σε περίπτωση ισοψηφίας νικά η ψήφος του Προέδρου. Το Δ.Σ υιοθετεί τις κατευθυντήριες αρχές και τις αναγκαίες αποφάσεις για την εκτέλεση των καθηκόντων του Ε.Σ.Κ.Τ και του Ευρωσυστήματος. Διαμορφώνει τη νομισματική πολιτική και το πλαίσιο πολιτικής διενέργειας των συναλλαγματικών πράξεων, της τήρησης και διαχείρισης των επίσημων συναλλαγματικών διαθεσίμων, της ομαλής λειτουργίας των συστημάτων πληρωμών και της εποπτείας των πιστωτικών ιδρυμάτων. Το Δ.Σ, τέλος είναι αρμόδιο για την έκδοση τραπεζογραμματίων στη ζώνη του ευρώ ενώ εγκρίνει τον όγκο των ευρωκερμάτων που εκδίδει κάθε κράτος που έχει υιοθετήσει το ενιαίο νόμισμα.

ECB legal acts = οι νομικές πράξεις της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας (ΕΚΤ). Για να εκτελέσει τα καθήκοντά της προς το Ευρωπαϊκό Σύστημα Κεντρικών Τραπεζών (ΕΣΚΤ) και το Ευρωσύστημα, η ΕΚΤ στα πλαίσια της Συνθήκης και του Καταστατικού εκδίδει τις ακόλουθες πράξεις:

● **Regulations (Κανονισμούς)**. Έχουν γενικό χαρακτήρα, είναι δεσμευτικοί καθ' ολοκληρίαν και άμεσα εφαρμοστέοι σε όλη τη ζώνη του ευρώ χωρίς την ανάγκη ενσωμάτωσης στο εθνικό δίκαιο. Για να δεσμεύσουν τρίτα μέρη πρέπει να δημοσιεύονται στην Επίσημη Εφημερίδα των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων. Υιοθετούνται από το Διοικητικό Συμβούλιο και υπογράφονται από τον Πρόεδρο της ΕΚΤ. Μπορεί η αρμοδιότητα να μεταβιβάζεται στην Εκτελεστική Επιτροπή της ΕΚΤ αλλά στην περίπτωση αυτή το Δ.Σ καθορίζει με σαφήνεια τα όρια της εξουσιοδότησης. Κανονισμοί που υιοθετήθηκαν είναι π.χ ο υπ' αριθ. 2818/98 της 1.12.98 για

την εφαρμογή ελάχιστων υποχρεωτικών διαθεσίμων (ECB 1998/15), ο Κανονισμός υπ' αριθ. 2819/98 της 1.12.98 για τον ενοποιημένο ισολογισμό του τομέα των Νομισματικών Χρηματοπιστωτικών Ιδρυμάτων (ECB 1998/16), ο Κανονισμός υπ' αριθ. 2157/1999 της 23.9.99 για την αρμοδιότητα της ΕΚΤ να επιβάλλει κυρώσεις (ECB/1999/4).

● Decisions (Αποφάσεις). Έχουν δεσμευτικό χαρακτήρα μόνο γι' αυτούς στους οποίους αναφέρονται και παράγουν αποτελέσματα μετά την κοινοποίηση. Η ΕΚΤ μπορεί να αποφασίσει τη δημοσίευσή τους στην Επίσημη Εφημερίδα των Ε.Κ σε όλες τις γλώσσες της Ε.Ε. Μπορεί να απευθύνονται σε κάθε νομικό ή φυσικό πρόσωπο συμπεριλαμβανομένων των κρατών μελών της Ευρωζώνης. Εκδίδονται από το Διοικητικό Συμβούλιο ή την Εκτελεστική Επιτροπή της ΕΚΤ στα πλαίσια των αρμοδιοτήτων τους. Απόφαση εκδοθείσα από την ΕΚΤ είναι π.χ αυτή της 22.4.99 για την έγκριση του όγκου των κερμάτων (ECB/1999/NP10).

● Recommendations and Opinions (Συστάσεις και Γνωμοδοτήσεις). Δεν έχουν δεσμευτικό χαρακτήρα. Μπορούν να υιοθετηθούν από το Δ.Σ ή την Εκτελεστική Επιτροπή στα πλαίσια των αρμοδιοτήτων τους. Οι Συστάσεις και οι Γνωμοδοτήσεις μπορούν να δημοσιευθούν στην Επίσημη Εφημερίδα των Ε.Κ σε όλες τις γλώσσες της Ε.Ε. Δύο είδη Συστάσεων υπάρχουν: **1)** αυτές που εισάγουν νομοθετικές διαδικασίες σε κοινοτικό επίπεδο και οδηγούν σε συμπληρωματική νομοθεσία, δηλαδή προετοιμάζουν το έδαφος για την έκδοση αργότερα ενός δεσμευτικού Κανονισμού όπως: η Σύσταση για την εφαρμογή ελάχιστων υποχρεωτικών διαθεσίμων (ECB/1998/8), η Σύσταση για την αρμοδιότητα επιβολής κυρώσεων από την ΕΚΤ (ECB/1998/9), η Σύσταση για τη συλλογή στατιστικής πληροφόρησης από την ΕΚΤ (ECB/1998/10), η Σύσταση για τα όρια και τις προϋποθέσεις για την αύξηση του κεφαλαίου της ΕΚΤ (ECB/1998/11) και η Σύσταση για την καταβολή επί πλέον συναλλαγματικών διαθεσίμων στην ΕΚΤ (ECB/1999/1). Οι παραπάνω Συστάσεις εκτός της τελευταίας μετατράπηκαν σε δεσμευτικούς Κανονισμούς, **2)** οι Συστάσεις μπορεί επίσης να αποτελούν εντολές για την ανάληψη δράσης από νομικά ή φυσικά πρόσωπα από κοινοτικά ιδρύματα ή κράτη μέλη, όπως ήταν η Σύσταση της 1.12.98 για τις στατιστικές απαιτήσεις της ΕΚΤ στους τομείς του ισοζυγίου πληρωμών και της διεθνούς επενδυτικής θέσης (ECB/1998/NP21) η οποία απευθυνόταν στο Βελγο-Λουξεμβουργιανό Ίδρυμα Συναλλάγματος, το Κεντρικό Στατιστικό Γραφείο της Ιρλανδίας και το Ιταλικό Ίδρυμα Συναλλάγματος. Γνωμοδοτήσεις της ΕΚΤ παραδίδονται στα κοινοτικά ιδρύματα ή τα κράτη μέλη, σύμφωνα με τη Συνθήκη και το Καταστατικό, όταν αυτές ζητούνται ή με πρωτοβουλία της ΕΚΤ για ζητήματα της αρμοδιότητάς της.

● Guidelines (Κατευθυντήριες Γραμμές). Είναι νομικά όργανα με τα οποία διαμορφώνεται και εκτελείται η πολιτική του Ευρωσυστήματος. Περιέχουν το γενικό πλαίσιο και τους κύριους κανόνες εφαρμογής από τις εθνικές κεντρικές τράπεζες (ΕθνΚΤ). Λαμβανομένης υπόψη της διαφορετικότητας των χρηματοοικονομικών δομών σχεδιάζονται με τρόπο ώστε να καθιστούν δυνατή μια αποκεντρωμένη εκτέλεση των πράξεων νομισματικής πολιτικής από τις ΕθνΚΤ χωρίς να επιτρέπουν παρεκκλίσεις από την ενιαία νομισματική πολιτική. Πρόκειται ουσιαστικά για εσωτερικές νομικές πράξεις που απευθύνονται στις ΕθνΚΤ και δεν επηρεάζουν τα νόμιμα δικαιώματα των αντισυμβαλλομένων. Για παράδειγμα κατευθυντήριες γραμμές αποτέλεσαν η πράξη της 1.12.98 για τις στατιστικές απαιτήσεις της ΕΚΤ (ECB/1998/17) και η πράξη της 1.7.98 για μερικές διατάξεις που αφορούν τα τραπεζογραμμάτια ευρώ (ECB/1999/3). Κατευθυντήριες Αρχές αποτέλεσαν επίσης οι εξής δύο εκδόσεις της ΕΚΤ: 1). Η ενιαία νομισματική πολιτική στο Τρίτο Στάδιο: Εξειδίκευση του λειτουργικού πλαισίου και 2) Η ενιαία νομισματική πολιτική στο Τρίτο Στάδιο: Γενική τεκμηρίωση για τα όργανα και τις διαδικασίες της νομισματικής πολιτικής της ΕΚΤ.

● Internal Decisions (Εσωτερικές Αποφάσεις). Πρόκειται για αποφάσεις που είναι δεσμευτικές στο Ευρωσύστημα και αφορούν οργανωτικές και διοικητικές ρυθμίσεις όπως η Απόφαση της 3.11.98 που αφορούσε τη δημόσια πρόσβαση στα έγγραφα και τα αρχεία της ΕΚΤ και η οποία το 2004 μετετράπη σε απόφαση (ΕΚΤ2004/2/19.2.2004)

● Instructions (Εντολές). Είναι δεσμευτικές απέναντι στις εθνικές κεντρικές τράπεζες. Εκδίδονται από την Εκτελεστική Επιτροπή της ΕΚΤ και αφορούν την εφαρμογή των αποφάσεων και κατευθυντηρίων γραμμών της νομισματικής πολιτικής στις λεπτομέρειες αυτών.

ECB Payment Mechanism, EPM = ο μηχανισμός πληρωμών της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας (ΕΚΤ). Πρόκειται για τις ρυθμίσεις πληρωμών της ΕΚΤ μέσω του συστήματος TARGET1. Αφορούσε: α) πληρωμές μεταξύ λογαριασμών που τηρούνταν στην ΕΚΤ και β)

πληρωμές μέσω του TARGET μεταξύ λογαριασμών που τηρούνται στην ΕΚΤ και τις εθνικές κεντρικές τράπεζες.

ECB's Survey of Professional Forecasters, SPF = επιθεώρηση της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας (ΕΚΤ) σε συνεργασία με τους επαγγελματίες του ιδιωτικού τομέα στον τομέα των προβλέψεων.

- Είναι μία τριμηνιαία έρευνα (Ιανουάριος, Απρίλιος, Ιούλιος και Οκτώβριος) που διεξάγει η ΕΚΤ από το 1999 και αφορά τις προσδοκίες (expectations) της αγοράς για τον πληθωρισμό (Harmonised Index of Consumer Prices, HICP), την αύξηση του πραγματικού ΑΕΠ (real GDP growth rate) και το επίπεδο της ανεργίας (unemployment rate) στη ζώνη του ευρώ για διαφόρους χρονικούς ορίζοντες.

- Οι χρονικοί ορίζοντες για τους οποίους κάνουν την πρόβλεψή τους οι συμμετέχοντες στην έρευνα είναι: α) το πρώτο και δεύτερο τρίμηνο καλούνται να προβλέψουν για το τρέχον και το επόμενο έτος β) το τρίτο και το τέταρτο τρίμηνο καταθέτουν τις προσδοκίες τους για το επόμενο δωδεκάμηνο. Επιπρόσθετα, καλούνται να καταθέσουν την πρόβλεψή τους για δύο ειδικούς μήνες (τρίμηνο για το ΑΕΠ) που αφορούν το τρέχον και το επόμενο έτος που ακολουθούν τα τελευταία διαθέσιμα στοιχεία για τα αντίστοιχα οικονομικά μεγέθη. Για παράδειγμα τον Οκτώβριο προβλέπουν την εξέλιξη των μεγεθών σε ετήσια βάση από το Σεπτέμβριο του ενός έτους στο Σεπτέμβριο του επόμενου έτους. Είναι σημαντικό να επισημανθεί ότι, αν και η έρευνα διεξάγεται σε τριμηνιαία βάση, δύο από τα τρία στοιχεία (πληθωρισμός και ανεργία) είναι διαθέσιμα σε μηνιαία συχνότητα. Τέλος, καλούνται να εκφέρουν την άποψή τους για χρονικό ορίζοντα 5 ετών.

- Παράλληλα, η έρευνα επικεντρώνεται και σε μία ποσοτική αξιολόγηση της αβεβαιότητας που περιβάλλει τις απαντήσεις που δίνονται με βάση το ερωτηματολόγιο. Μία μέτρηση της αβεβαιότητας είναι οι τυχόν διαφορές που εντοπίζονται στις απαντήσεις των εκπροσώπων του ιδιωτικού τομέα. Για το λόγο αυτό, καλούνται να απαντήσουν σε μία στενή ζώνη προσδοκιών π.χ εάν ο πληθωρισμός σε ετήσια βάση θα αυξηθεί κατά 0% ή μεταξύ 0% - 0.4%, 0.5% - 0.9%, 1% - 1.4%, 1.5% - 1.9%, 2% - 2.4%, 2.5% - 2.9%, 3% - 3.4% και άνω του 3,5%.

- Στην έρευνα συμμετέχουν εμπειρογνώμονες που εργάζονται σε χρηματοπιστωτικά και μη ιδρύματα που έχουν την έδρα τους στην Ευρωπαϊκή Ένωση και οι οποίοι απαντούν σε ερωτηματολόγιο της ΕΚΤ. Τα συνολικά αποτελέσματα της έρευνας τυγχάνουν επεξεργασίας από την ΕΚΤ με βάση τις ατομικές απαντήσεις και μία μικρή περίληψη της έρευνας δημοσιεύεται στο Μηνιαίο Δελτίο της ΕΚΤ (ECB Monthly Bulletin). Ο αριθμός των συμμετεχόντων στην έρευνα είναι περίπου 90 και μπορεί να προέρχονται από όλα τα κράτη της Ευρωπαϊκής Ένωσης αν και η έρευνα αφορά μόνο τη ζώνη του ευρώ. Αυτοί που απαντούν στο ερωτηματολόγιο είναι συνήθως από 45 έως 75.

ECB working groups with market participants = ομάδες εργασίας της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας με τα συμμετέχοντα στις αγορές πιστωτικά ιδρύματα. Πρόκειται για:

1) Foreign Exchange Contact Group, FXCG = Ομάδα Επαφής Συναλλάγματος. Επισκοπεί τις εξελίξεις στις διεθνείς αγορές συναλλάγματος.

2) Money Market Contact Group, MMCG = Ομάδα Επαφής των Αγορών Χρήματος και

3) Operations Managers Group, OMG = Ομάδα Εργασίας των Στελεχών του Back Office. Εξετάζει την ασφάλεια των πράξεων διακανονισμού των συναλλαγών και την εγκατάσταση και αδιάλειπτη λειτουργία των συστημάτων ανάκτησης των συναλλαγών μετά από φυσικές καταστροφές ή τρομοκρατικές ενέργειες (Disaster Recovery Systems).

Echeck = ηλεκτρονική επιταγή (electronic check). Αντικαθιστά με τη σύγχρονη τεχνολογία την έντυπη επιταγή. Ο κάτοχος ενός τραπεζικού λογαριασμού εκδίδει μια επιταγή μέσω ενός Η/Υ ή άλλης ηλεκτρονικής εφαρμογής και τη μεταβιβάζει στον αντισυμβαλλόμενο επίσης ηλεκτρονικά. Αντί της χειρόγραφης υπογραφής χρησιμοποιεί την ηλεκτρονική ή ψηφιακή υπογραφή μέσω ενός συνδυασμού έξυπνης κάρτας (smart card) και ψηφιακού πιστοποιητικού (βλέπε όρο IT security). Ο δικαιούχος καταθέτει την ηλεκτρονική επιταγή σε πιστωτικό ίδρυμα το οποίο πιστώνει το λογαριασμό του.

ECHELON = παγκόσμιο κατασκοπευτικό δίκτυο υποκλοπών και ανάλυσης μηνυμάτων που εκπέμπονται μέσω των ραδιοφωνικών και δορυφορικών επικοινωνιών, τηλεφωνικών κλήσεων, τηλεομοιοτυπικών συσκευών (faxes) και ηλεκτρονικών μηνυμάτων (Emails). Περιλαμβάνει ανάλυση μέσω ηλεκτρονικών υπολογιστών και διαδικασίες

αποκρυπτογράφησης. Υπολογίζεται ότι παρεμβαίνει σε 3 δισεκατομμύρια επικοινωνιακές λειτουργίες κάθε ημέρα.

◆ Διοικείται από την UKUSA SIGINT (**S**ignals **I**ntelligence) Community στην οποία μετέχουν ο Εθνικός Οργανισμός Ασφάλειας (National Security Agency) των ΗΠΑ, το Κυβερνητικό Επιτελείο Επικοινωνιών (Government Communications Headquarters) του Ηνωμένου Βασιλείου, η Αμυντική Διεύθυνση Μηνυμάτων (Defense Signals Directorate) της Αυστραλίας, ο Οργανισμός Ασφάλειας των Τηλεπικοινωνιών (Communications Security Establishment) του Καναδά και το Κυβερνητικό Γραφείο Ασφάλειας των Επικοινωνιών (Government Communications Security Bureau) της Νέας Ζηλανδίας. Επίσης, μετέχουν με την ιδιότητα του τρίτου μέρους παρόμοιοι οργανισμοί από τη Γερμανία, την Ιαπωνία, τη Νορβηγία, τη Νότια Κορέα και την Τουρκία.

◆ Συστάθηκε στη δεκαετία του 1960, στη διάρκεια του ψυχρού πολέμου, για να παρακολουθεί τις στρατιωτικές και διπλωματικές επικοινωνίες της Σοβιετικής Ένωσης και των κρατών του ανατολικού συνασπισμού. Σήμερα, ασχολείται κύρια με τη συγκέντρωση πληροφοριών μέσω υποκλοπών των επικοινωνιακών δικτύων για την καταπολέμηση της τρομοκρατίας, του εμπορίου ναρκωτικών και την εξουδετέρωση πολιτικών και διπλωματικών συνομιλιών. Πολλοί ισχυρίζονται ότι η δράση της επεκτείνεται και στην υποκλοπή εμπορικών μυστικών και την παρακολούθηση της ιδιωτικής ζωής προσωπικότητων. Το Μάιο του 2001, το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο συνέταξε μία έκθεση για το ECHELON με την οποία συμβούλευε τους πολίτες των κρατών μελών να χρησιμοποιούν κρυπτογραφημένα μηνύματα για να προστατεύονται από ενδεχόμενες υποκλοπές.

◆ Κάθε μέλος της UKUSA SIGINT Community είναι επιφορτισμένο να παρακολουθεί μία συγκεκριμένη γεωγραφική περιοχή του πλανήτη. Τα συλλαμβανόμενα μηνύματα τυγχάνουν επεξεργασίας από μία σειρά ισχυρών Η/Υ, γνωστών σαν λεξικών (dictionaries), που είναι προγραμματισμένοι να αναζητούν κάθε επικοινωνία για στόχους σχετικούς με διευθύνσεις, λέξεις, φράσεις ή ιδιαίτερες φωνές. Στη συνέχεια, οι πληροφορίες διαχέονται μεταξύ των ενδιαφερομένων μελών.

Economic and Financial Committee = Οικονομική και Δημοσιονομική Επιτροπή της Ε.Ε. Με βάση το άρθρο 109c της Συνθήκης αντικατέστησε από 1.1.1999 τη Νομισματική Επιτροπή.

● Οι αρμοδιότητες αυτής είναι οι εξής: α) να εκδίδει γνώμες, μετά από αίτηση του Συμβουλίου Ecofin, της Ευρωπαϊκής Επιτροπής ή με δική της πρωτοβουλία και να τις υποβάλλει στα ανωτέρω όργανα, β) να παρακολουθεί την οικονομική και δημοσιονομική κατάσταση των κρατών μελών και της Ε.Ε και να υποβάλλει τακτικά σχετικές αναφορές στο Ecofin και στην Επιτροπή, ιδιαίτερα για τις χρηματοοικονομικές σχέσεις με τρίτες χώρες και διεθνή ιδρύματα, γ) να συμβάλει στην προετοιμασία των συνεδριάσεων του Ecofin, κύρια για την έκδοση συστάσεων στα πλαίσια της πολυμερούς εποπτείας και των γενικών κατευθυντήριων αρχών οικονομικής πολιτικής καθώς και για τη διαδικασία του υπερβολικού ελλείμματος.

● Το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο του Λουξεμβούργου της 12-13.12.1997 όρισε στα Συμπεράσματα της Προεδρίας ότι η Οικονομική και Δημοσιονομική Επιτροπή θα παρέχει το πλαίσιο μέσα στο οποίο θα προετοιμάζεται ο διάλογος μεταξύ του Ecofin και της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας. Η Απόφαση του Συμβουλίου της 21.12.1998 για τις λεπτομερείς διατάξεις που αφορούν τη σύνθεση της Επιτροπής (98/743/EC) όρισε ότι: α) τα κράτη μέλη της Ε.Ε., η Ευρωπαϊκή Επιτροπή, και η ΕΚΤ διορίζουν δύο μέλη ο καθένας. Μπορούν επίσης να ορίσουν δύο αναπληρωματικά μέλη, β) τα μέλη της Επιτροπής και τα αναπληρωματικά μέλη θα επιλέγονται μεταξύ εμπειρογνομώνων που κατέχουν εξαιρετικά προσόντα στον οικονομικό και δημοσιονομικό τομέα, γ) τα δύο μέλη που διορίζονται από τα κράτη μέλη επιλέγονται από ανώτατα στελέχη. Ένα προέρχεται από τη δημόσια διοίκηση και το άλλο από την κεντρική τράπεζα.

● Με την Απόφαση του Συμβουλίου της 31.12.1998 υιοθετήθηκε το Καταστατικό της Επιτροπής (1999/8/EC). Σύμφωνα με αυτό: α) η Οικονομική και Δημοσιονομική Επιτροπή, αα) υποβάλλει συμβουλευτική εισήγηση κατά τη διάρκεια της διαδικασίας του Μηχανισμού Συναλλαγματικών Ισοτιμιών Νο.2, αβ) προετοιμάζει τη συνεδρίαση του Συμβουλίου Ecofin που παρακολουθεί τις εξελίξεις της συναλλαγματικής ισοτιμίας του ευρώ, αγ) παρέχει το πλαίσιο στο οποίο προετοιμάζεται και συνεχίζεται ο διάλογος μεταξύ ανωτάτων στελεχών των υπουργείων, των εθνικών κεντρικών τραπεζών, της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας και της Ευρωπαϊκής Επιτροπής που ενεργούν για την προσέγγιση των θέσεων του Συμβουλίου ECOFIN και της ΕΚΤ, β) οι γνώμες, οι αναφορές ή οι ανακοινώσεις υιοθετούνται με απλή πλειοψηφία. Κάθε μέλος της Επιτροπής έχει μία ψήφο. Εάν όμως η συμβουλή ή η γνώμη

αφορά ζήτημα για το οποίο θα αποφασίσει το Ecofin, τα μέλη που προέρχονται από τις κεντρικές τράπεζες και την Ευρωπαϊκή Επιτροπή συμμετέχουν πλήρως στις συζητήσεις αλλά δεν έχουν δικαίωμα ψήφου, γ) τα μέλη εκλέγουν μεταξύ των εκπροσώπων της δημόσιας διοίκησης-μελών της Επιτροπής τον Πρόεδρο για διετή ανανεώσιμη θητεία. Εκλέγουν επίσης τον Αντιπρόεδρο που αναπληρώνει τον Πρόεδρο όταν αυτός κωλύεται, δ) οι συνεδριάσεις της Επιτροπής έχουν εμπιστευτικό χαρακτήρα, ε) η Επιτροπή επικουρείται από Γραμματεία της οποίας προϊστάται ο Γραμματέας. Ο Γραμματέας και το προσωπικό της Γραμματείας προέρχονται από υπαλλήλους και στελέχη της Ευρωπαϊκής Επιτροπής. Ο Γραμματέας ορίζεται από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή μετά από γνώμη του Ecofin.

Economic and Social Committee = βλέπετε όρο “European Economic and Social Committee”.

Economic crisis (2008-2009) = βλέπετε όρο «Subprime mortgage loans, credit crunch and economic crisis».

Economic risk = οικονομικός κίνδυνος. Έχει τις εξής έννοιες: 1) ο κίνδυνος που προκύπτει στη χρηματοδότηση ενός σχεδίου (project financing) όταν το προϊόν αυτού δεν μπορεί να πωληθεί σε τιμές που να καλύπτουν το λειτουργικό κόστος, το κόστος συντήρησης και το κόστος εξυπηρέτησης του δανείου 2) ο επενδυτικός κίνδυνος που συνδέεται με τη συνολική κατάσταση της οικονομίας ενός κράτους ή μιας συγκεκριμένης περιοχής στην οποία πραγματοποιείται η επένδυση. Γενικά, είναι η πιθανότητα να προκύψει από μία επιχειρηματική δραστηριότητα ή μια επένδυση μικρότερη απόδοση από την αναμενόμενη.

Economies of scale and economies of scope = οικονομίες κλίμακας και οικονομίες φάσματος.

- Οικονομίες κλίμακας (economies of scale) έχουμε όταν το μακροπρόθεσμο μέσο κόστος μειώνεται στο μέτρο που αυξάνεται η παραγωγή του προϊόντος. Η παραγωγή περισσότερων και φθηνότερων μονάδων οφείλεται στη χρησιμοποίηση μηχανών μαζικής παραγωγής και εξειδικευμένου εργατικού δυναμικού. Οικονομίες επίσης προκύπτουν διότι οι επιχειρήσεις παραγωγής μεγάλης κλίμακας μπορούν να αγοράζουν μεγάλες ποσότητες πρώτων υλών σε μειωμένη τιμή και να απολαύουν καλύτερων και μικρότερου κόστους τραπεζικών και χρηματοοικονομικών υπηρεσιών.

- Οικονομίες φάσματος (economies of scope) προκύπτουν όταν μία αύξηση στη σειρά των παραγομένων προϊόντων επάγεται μείωση του μέσου συνολικού κόστους. Οι επιχειρήσεις που παράγουν μία ευρεία σειρά προϊόντων είναι σε θέση να προσλαμβάνουν ειδικευμένους και έμπειρους προγραμματιστές ηλεκτρονικών υπολογιστών, μηχανολόγους, ειδικούς στο σχεδιασμό, την κοστολόγηση και την έρευνα της αγοράς και να τους χρησιμοποιούν στα τμήματα παραγωγής και διανομής όλων των προϊόντων τους. Για παράδειγμα, μία βιομηχανία που κατασκευάζει κουζίνες, πλυντήρια και μικρές οικιακές συσκευές δεν είναι ανάγκη να έχει πολλά τμήματα πληροφορικής και μάρκετινγκ για κάθε ένα προϊόν χωριστά. Χρησιμοποιεί τους ίδιους εμπειρογνώμονες και τεχνικούς για όλη τη σειρά των προϊόντων που παράγει. Οι μεγάλες επιχειρήσεις μπορούν να επιτύχουν άπειρες οικονομίες κλίμακας και φάσματος ενώ οι μικρομεσαίες αδυνατούν. Στην περίπτωση αυτή επικρατούν μονοπωλιακές ή ολιγοπωλιακές καταστάσεις στην αγορά και δεν ισχύει το μοντέλο του καθαρού και τέλειου ανταγωνισμού της νεοκλασικής σχολής (Τζον – Κέννεθ Γκαλμπρέιθ: Ο αμερικανικός καπιταλισμός, η αντίληψη της συμφηφιστικής εξουσίας, 1954).

Economic Sentiment Indicator = δείκτης οικονομικού κλίματος της ζώνης του ευρώ. Καταρτίζεται από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή και ανακοινώνεται την τελευταία εργάσιμη ημέρα κάθε μήνα. Παρέχει μια γενική ιδέα για την εμπιστοσύνη προς την οικονομία. Είναι ένας σύνθετος δείκτης που εξάγεται από πέντε επί μέρους δείκτες εμπιστοσύνης με διαφορετική στάθμιση. Κάθε ένας από αυτούς αποτελεί τον αριθμητικό μέσο των απαντήσεων στα διάφορα ερωτηματολόγια. Σαν έτος βάσης υπολογίζεται το 2000 (=100). Οι σταθμίσεις των 5 δεικτών είναι οι εξής: α) βιομηχανική εμπιστοσύνη 0,4 β) εμπιστοσύνη τομέα υπηρεσιών 0,3 γ) εμπιστοσύνη καταναλωτών 0,2 δ) εμπιστοσύνη τομέα κατασκευών 0,05 ε) εμπιστοσύνη του λιανικού εμπορίου 0,005.

ECU (European Currency Unit) = Ευρωπαϊκή Νομισματική Μονάδα. Ήταν ένα καλάθι νομισμάτων αποτελούμενο από καθορισμένα ποσά των 12 από τις 15 χώρες της E.E. Η αξία

του ECU υπολογιζόταν σαν ο σταθμικός μέσος όρος της αξίας των νομισμάτων που το συνθέτουν. Ως επίσημο ECU, αποτελούσε μεταξύ άλλων τη νομισματική μονάδα του Μηχανισμού Συναλλαγματικών Ισοτιμιών και το αποθεματικό νόμισμα των κεντρικών τραπεζών. Τα επίσημα ECU προέκυπταν από το ENI μέσω τρίμηνων πράξεων ανταλλαγής νομισμάτων (swap operations) έναντι του 20% των διαθέσιμων σε δολάρια ΗΠΑ και χρυσό που διακρατούσαν οι 15 κεντρικές τράπεζες της Ε.Ε. Τα ιδιωτικά ECU ήταν χρηματοπιστωτικά μέσα εκφραζόμενα σε ECU (π.χ. τραπεζικές καταθέσεις ή χρεόγραφα) βασισμένα σε συμβάσεις οι οποίες, κατά κανόνα, αναφέρονται στα επίσημα ECU). Η χρήση του ιδιωτικού ECU διέφερε από εκείνη του επίσημου ECU και στην πράξη η αγοραία τιμή του ιδιωτικού ECU ήταν δυνατόν να αποκλίνει από τη θεωρητική του αξία. Αντικαταστάθηκε την 1.1.1999 από το ευρώ με ισοτιμία ένα προς ένα.

EFAMA, European Fund and Asset Management Association = Ένωση Διαχείρισης Κεφαλαίων και Περιουσιακών Στοιχείων Ευρώπης. Είναι η αντιπροσωπευτική μη κερδοσκοπική ένωση της ευρωπαϊκής επενδυτικής διαχείρισης με έδρα τις Βρυξέλλες.

- Αποστολή της EFAMA είναι να εκπροσωπεί επάξια την επενδυτική κοινότητα, να συμβάλει στη δημιουργία συνθηκών για την ανάπτυξη της επενδυτικής δραστηριότητας, να ενισχύει τον ανταγωνισμό και την ποιότητα των υπηρεσιών στον τομέα των επενδυτικών προϊόντων ιδιαίτερα με την προώθηση της ολοκλήρωσης της ενιαίας εσωτερικής αγοράς της Ευρωπαϊκής Ένωσης, να επηρεάζει και να βελτιώνει το νομικό, κανονιστικό και δημοσιονομικό καθεστώς για τη διαχείριση της επενδυτικής βιομηχανίας, να προωθεί υψηλά πρότυπα ομοιόμορφων πρακτικών, επαγγελματισμού και ακεραιότητας και να υποστηρίζει την αποτελεσματική και κατάλληλη προστασία των επενδυτών.

- Για την επίτευξη των ανωτέρω στόχων, η EFAMA επιδιώκει την αποτελεσματική εκπροσώπηση των μελών της στις επαφές με τις αρχές και ιδιαίτερα με τους νομοθέτες ρυθμιστικών και εποπτικών διατάξεων και γενικά με όσους επηρεάζουν τη λήψη αποφάσεων στον τομέα αυτό, την προώθηση εσωτερικών κανόνων λειτουργίας και την υιοθέτηση των καλύτερων πρακτικών, την ανάπτυξη καλών σχέσεων με τα μέσα μαζικής ενημέρωσης και το κοινό εντός και εκτός της Ευρώπης, ειδικότερα για την ενθάρρυνση της διαφάνειας, της κατανόησης και της εμπιστοσύνης προς την επενδυτική κοινότητα και τη διανομή στατιστικών στοιχείων και αναλύσεων σχετικών με το αντικείμενο του τομέα.

- Μέλη της EFAMA είναι οι εθνικές ενώσεις των οποίων κύριος σκοπός είναι η εκπροσώπηση των επενδυτικών εταιριών διαχείρισης κεφαλαίων και οι επενδυτικές εταιρίες οι οποίες είναι μέλη τουλάχιστον μιας εθνικής επενδυτικής ένωσης. Ακολουθεί κατάλογος των δύο ομάδων μελών:

A) Μέλη της EFAMA που είναι εθνικές επενδυτικές ενώσεις των ευρωπαϊκών κρατών είναι οι εξής:

- 1) Αυστρία: Vereinigung Österreichischer Investmentgesellschaften, VÖIG
- 2) Βέλγιο: Association Belge des Asset Managers, BEAMA
- 3) Βουλγαρία: Bulgarian Association of Asset Management Companies (observer)
- 4) Γαλλία: Association Française de la Gestion Financière, AFG
- 5) Γερμανία: Bundesverband Investment und Asset Management e.V., BVI
- 6) Δανία: InvesteringsForeningsRådet, IFR
- 7) Ελβετία: Swiss Funds Association, SFA
- 8) Ελλάδα: Ένωση Ελλήνων Θεσμικών Επενδυτών (Association of Greek Institutional Investors, A.G.I.I)
- 9) Ηνωμένο Βασίλειο: Investment Management Association, IMA
- 10) Ιρλανδία: Irish Funds Industry Association, IFIA
- 11) Ισπανία: Asociación de Instituciones de Inversión Colectiva y Fondos de Pensiones, INVERCO
- 12) Ιταλία: Associazione Italiana del Risparmio Gestito, ASSOGESTIONI
- 13) Κάτω Χώρες: Dutch Fund Association, DUFAS
- 14) Λιχτενστάιν: Liechtensteinischer Anlagefondsverband, LAFV
- 15) Λουξεμβούργο: Association Luxembourgeoise des Fonds d'Investissement, ALFI
- 16) Νορβηγία: Verdipapirfondenes Forening (Norwegian Mutual Fund Association)
- 17) Ουγγαρία: Association of Hungarian Investment Fund and Asset Management Companies in Hungary, BAMOSZ
- 18) Πολωνία: Izba Zarzadzajacych Funduszami i Aktywami, IZFiA (Chamber of Fund and Asset Managers)
- 19) Πορτογαλία: Associação Portuguesa de Fundos de Investimento, Pensões e Patrimónios, APFIPP
- 20) Ρουμανία: National Union of Organisations for Collective Investment, UNOPC (observer)
- 21) Σλοβακία: Slovenská asociácia správcovských spoločností, SASS (Slovak Association of Fund Management Companies)
- 22) Σλοβενία: Slovenian Investment Fund Association (ZDU)
- 23) Σουηδία: Fondbolagens Förening (The Swedish Investment Fund Association)
- 24) Τουρκία: Kurumsal Yatirimci Yonetim Derneği, TKYD
- 25) Τσεχική Δημοκρατία: Association of Funds and Asset Management of the Czech Republic, AFAM CR
- 26) Φινλανδία: Suomen Sijoitusrahastoyhdistys.

B) Μέλη της EFAMA είναι αλφαβητικά και οι εξής επί μέρους τραπεζικές και ασφαλιστικές επενδυτικές εταιρίες που είναι μέλη των εθνικών ενώσεων:

1) Allianz Global Investors AG 2) ANIMA SGRpA 3) Axa Investment Managers 4) Barclays Global Investors Ltd. 5) BBVA Gestion S.A. S.G.I.I.C. 6) BlackRock Investment Management (UK) Limited 7) BNP Paribas Asset Management 8) CAAM SGR S.p 9) Capital International S.A. 10) Capitalia Asset Management SGR 11) Carmignac Gestion 12) COMINVEST Asset Management GmbH 13) Crédit Agricole Asset Management 14) Credit Suisse Asset Management 15) DEKABank Deutsche Girozentrale 16) DWS Investment GmbH 17) Ecureuil Gestion (Groupe Caisse d'Epargne) 18) Eurizon Capital SGR S.p.A. 19) Franklin Templeton Investments 20) Goldman Sachs Asset Management International 21) HSBC Investments 22) ING Investment Management Europe 23) Inverseguros Gestion, S.A. S.G.I.I.C. 24) Invesco Continental Europe SA 25) IS Asset Management 26) JP Morgan Asset Management 27) Julius Bär Asset Management 28) KBC Asset Management N.V. 29) Lombard Odier Darier Hentsch & Cie 30) Lyxor Asset Management (Société Générale Group) 31) M&G International Investments Ltd. 32) Mellon Global Investments Ltd. 33) Monte Paschi Asset Management SGR SpA 34) Nordea Investment Funds 35) Pictet & Cie 36) Pioneer Global Asset Management S.p.A. 37) Raiffeisen Capital Management 38) Robeco 39) Santander Asset Management 40) Schroders 41) SKAGEN Funds 42) Société Générale Asset Management 43) The Bank of New York 44) Threadneedle Asset Management 45) Union Asset Management Holding AG.

e-finance = ηλεκτρονική επενδυτική (electronic finance). Είναι κάθε ηλεκτρονική μεταφορά στοιχείων του ενεργητικού και παθητικού στα πλαίσια της επενδυτικής δραστηριότητας των τραπεζών, ασφαλιστικών και χρηματοπιστωτικών επιχειρήσεων και άλλων χρηματοπιστωτικών εταιριών. Ο όρος ηλεκτρονική τραπεζική συναλλαγή σημαίνει κάθε συναλλαγή που εκτελείται στο Ίντερνετ ή μέσω παρομοίου δικτύου στο οποίο έχουν πρόσβαση οι επιχειρήσεις και οι ιδιώτες. Ο ορισμός περιλαμβάνει διμερείς δεσμούς και ιδιότητα δίκτυα που προσφέρονται από τα χρηματοπιστωτικά ιδρύματα ή θυγατρικές τους στο ευρύ επενδυτικό κοινό. Αντίθετα, αποκλείονται δίκτυα που περιορίζουν την πρόσβαση μόνο σε χρηματοπιστωτικά ιδρύματα και σε περιορισμένη ομάδα πελατών. Μορφές της ηλεκτρονικής επενδυτικής αποτελούν μεταξύ άλλων: α) η εμπορική τραπεζική και οι συναφείς εργασίες όπως ο έλεγχος καταθετικών λογαριασμών, οι χρεωστικές και πιστωτικές κάρτες και οι υπηρεσίες πληρωμών β) η διαμεσολάβηση και οι σχετικές υπηρεσίες διαπραγμάτευσης χρεογράφων γ) η διαχείριση περιουσιακών στοιχείων δ) οι επενδυτικές δραστηριότητες των ασφαλιστικών εταιριών ε) η χρηματοδότηση ενυπόθηκων δανείων. Οι σχετικές κατηγορίες των διασυνδέσεων ανοικτής γραμμής (categories of on line interfaces) είναι οι ιστοσελίδες στο Ίντερνετ, διευθυνσιολόγια και πληροφορικές πύλες (directories and information portals), οι κάθετοι ολοκληρωτές (vertical integrators) δηλαδή κατανοητά πρότυπα websites για επενδυτικά προϊόντα, θέσεις σημείων πώλησης (point-of-sale sites), πύλες προστιθέμενης αξίας που παρουσιάζουν ποιοτικές συγκρίσεις ανάμεσα στους παροχείς υπηρεσιών, καλωδιακά συστήματα όπως οι διασυνδεδεμένες με τον ηλεκτρονικό υπολογιστή του χρηματοπιστωτικού ιδρύματος τηλεοράσεις και ασύρματες συσκευές όπως οι κινητοί ψηφιακοί H/Y και τα κινητά τηλέφωνα με ενσωματωμένη την τεχνολογία WAP.

Effective exchange rates, EER = ουσιαστικές συναλλαγματικές ισοτιμίες. Διακρίνονται στις:

- ονομαστικές συναλλαγματικές ισοτιμίες (nominal effective exchange rates) που αποτελούνται από το μέσο σταθμικό όρο επιλεγμένων διμερών ισοτιμιών. Για το ευρώ υπολογίζονται από την ΕΚΤ ως ο γεωμετρικός σταθμισμένος μέσος όρος της ισοτιμίας του ευρώ έναντι των κυριότερων εμπορικών εταίρων της ζώνης του ευρώ
- πραγματικές συναλλαγματικές ισοτιμίες (real effective exchange rates) που είναι οι ονομαστικές συναλλαγματικές ισοτιμίες προσαρμοζόμενες με τις διαφορές μεταξύ των ξένων και των εγχώριων τιμών και του κόστους. Μετρούν, δηλαδή, την ανταγωνιστικότητα τιμών και κόστους. Για το ευρώ υπολογίζονται με τη χρησιμοποίηση του δείκτη τιμών καταναλωτή (Consumer Price Index, CPI), το δείκτη τιμών παραγωγού (Producer Price Index), τον αποπληθωριστή του ΑΕΠ (GDP deflator) το μοναδιαίο εργατικό κόστος στη μεταποίηση (unit labour costs in manufacturing, ULCM) και το μοναδιαίο εργατικό κόστος στο σύνολο της οικονομίας (unit labour costs in the total economy, ULCT) για τη ζώνη του ευρώ και άλλων κρατών μελών.

- Η Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα χρησιμοποιεί 2 ομάδες εμπορικών εταίρων:

1) το **EER-21 group** που αποτελεί μία ευρεία ομάδα κρατών-εμπορικών εταίρων της ζώνης του ευρώ η οποία περιλαμβάνει τα 11 κράτη της Ευρωπαϊκής Ένωσης (Ε.Ε) που δεν μετέχουν ακόμα στη ζώνη του ευρώ δηλαδή Ηνωμένο Βασίλειο, Δανία, Σουηδία, Πολωνία, Ουγγαρία, Τσεχική Δημοκρατία, Εσθονία, Λιθουανία, Λετονία, Βουλγαρία και Ρουμανία και 2) άλλα 10 κράτη εκτός Ε.Ε που είναι οι κύριοι εμπορικοί εταίροι της ζώνης του ευρώ.

2) το **EER-41 group** που είναι μία ευρύτερη ομάδα κρατών-εμπορικών εταίρων της ζώνης του ευρώ που περιλαμβάνει εκτός από τα αμέσως ανωτέρω 21 κράτη και άλλα 20 κράτη.

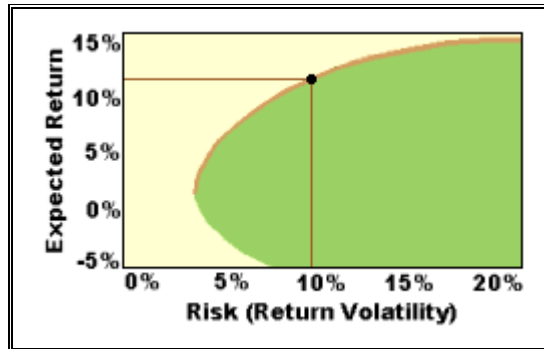
Effective interest rate = πραγματικό επιτόκιο. Το συνολικό κόστος του δανείου ή γενικά μίας χρηματοοικονομικής συναλλαγής σε ετήσια βάση σαν ποσοστό. Περιλαμβάνει όχι μόνο το ονομαστικό επιτόκιο αλλά και κάθε επιβάρυνση όπως προμήθεια, ασφάλιστρα, φορολογικές κρατήσεις, συμβολαιογραφικά έξοδα κλπ.

Efficient frontier = σύνορο βέλτιστων επιλογών. Μέθοδος, που αναπτύχθηκε από τον Χάρρυ Μάρκοβιτς το 1952 στο βιβλίο του 'Θεωρία του Χαρτοφυλακίου' (Portfolio Theory), για τη βελτιστοποίηση της σύνθεσης των πιθανών χαρτοφυλακίων νομισμάτων ή χρεογράφων με τη μεγαλύτερη αποδοτικότητα και την όσο το δυνατόν μεγαλύτερη αποφυγή των κινδύνων.

- Με τη μέθοδο αυτή αναζητείται ο εντοπισμός χαρτοφυλακίων με τη μεγαλύτερη δυνατή απόδοση για ένα δεδομένο επίπεδο κινδύνου ή η ανάληψη μικρού κινδύνου για ένα δεδομένο επίπεδο απόδοσης. Μπορεί να υπάρχουν πολλά χαρτοφυλάκια με την ίδια τυπική απόκλιση (standard deviation). Η θεωρία του μοντέρνου χαρτοφυλακίου υποθέτει ότι για μια ειδική τυπική απόκλιση, ένας λογικός επενδυτής θα επιλέξει το χαρτοφυλάκιο με τη μεγαλύτερη απόδοση. Μπορεί, όμως, να υπάρχουν πολλά χαρτοφυλάκια που έχουν την ίδια απόδοση και η θεωρία προβλέπει ότι για ένα καθορισμένο επίπεδο απόδοσης, ο επενδυτής θα επιλέξει το χαρτοφυλάκιο που έχει τη μικρότερη τυπική απόκλιση.

- Ένα χαρτοφυλάκιο χαρακτηρίζεται σαν αποδοτικό (efficient) εάν δεν υπάρχει άλλο χαρτοφυλάκιο που έχει την ίδια τυπική απόκλιση αλλά με μεγαλύτερη αναμενόμενη απόδοση ή άλλο χαρτοφυλάκιο που έχει την ίδια απόδοση αλλά με μικρότερη τυπική απόκλιση. Το efficient frontier είναι η συγκέντρωση όλων των αποδοτικών χαρτοφυλακίων.

- Ας καθορίσουμε ένα χρονικό διάστημα που αρχίζει από σήμερα. Το διάστημα του ενός έτους είναι το συνηθέστερο. Οι σημερινές αξίες για τις επενδύσεις που φέρουν κίνδυνο είναι γνωστές. Οι συσσωρευμένες αξίες τους (αντανακλώντας τις μεταβολές των τιμών, τις πληρωμές των κουπονιών, τα μερίσματα, τη διαίρεση του μετοχικού κεφαλαίου (stock split), κλπ) στο τέλος του χρονικού ορίζοντα είναι τυχαίες. Στις τυχαίες ποσότητες μπορούμε να αποδώσουμε τις αναμενόμενες αποδόσεις (expected returns) και τις μεταβλητότητες των τιμών (volatilities). Μπορούμε, επίσης, να αποδώσουμε σε κάθε ζεύγος μία συσχέτιση (correlation) για τις αποδόσεις τους. Με τον τρόπο αυτό μπορούμε να υπολογίσουμε την αναμενόμενη απόδοση και τη μεταβλητότητα των τιμών κάθε χαρτοφυλακίου. Η έννοια του βέλτιστου χαρτοφυλακίου (optimal portfolio) μπορεί να προσδιορισθεί με δύο τρόπους: 1) για κάθε επίπεδο κινδύνου αγοράς (volatility), επιλέγουμε όλα τα χαρτοφυλάκια με αυτή τη μεταβλητότητα τιμών. Από αυτά επιλέγουμε, στη συνέχεια, αυτό με τη μεγαλύτερη αναμενόμενη απόδοση 2) για κάθε αναμενόμενη απόδοση, επιλέγουμε όλα τα χαρτοφυλάκια που έχουν αυτή την αναμενόμενη απόδοση. Τέλος, από αυτά επιλέγουμε εκείνο που έχει τη μικρότερη μεταβλητότητα. Κάθε ένας από τους ανωτέρω δύο ορισμούς παράγει μία σειρά βέλτιστων χαρτοφυλακίων. Ο ορισμός 1 παράγει ένα βέλτιστο χαρτοφυλάκιο για κάθε πιθανό επίπεδο κινδύνου. Ο ορισμός 2 παράγει ένα βέλτιστο χαρτοφυλάκιο για κάθε αναμενόμενη απόδοση. Τώρα, οι δύο ορισμοί είναι ισοδύναμοι. Η σειρά των βέλτιστων χαρτοφυλακίων του ορισμού 1 είναι ακριβώς η ίδια σειρά που παράγεται από τον ορισμό 2. Αυτή η σειρά των βέλτιστων χαρτοφυλακίων ονομάζεται σύνορο βέλτιστων επιλογών ή όριο αποδοτικότητας (efficient frontier) και απεικονίζεται στον κατωτέρω πίνακα:

Η ωειδής περιοχή ανταποκρίνεται στο επιτευχθέν διάστημα κινδύνου - απόδοσης. Για κάθε σημείο αυτής της περιοχής, υπάρχει τουλάχιστον ένα χαρτοφυλάκιο που μπορεί να κατασκευασθεί και έχει τον κίνδυνο και την απόδοση που ανταποκρίνονται σε αυτό το σημείο. Το όριο αποδοτικότητας είναι η χρυσή καμπύλη που τρέχει κατά μήκος της κορυφής της επιτευχθείσας περιοχής. Τα χαρτοφυλάκια στο όριο αποδοτικότητας είναι άριστα και στις δύο κατευθύνσεις και προσφέρουν τη μέγιστη αναμενόμενη απόδοση για κάποιο δεδομένο επίπεδο κινδύνου και το μικρότερο κίνδυνο για κάποιο δεδομένο επίπεδο αναμενόμενης απόδοσης.

EFTPOS (Electronic Funds transfer at the Point of Sale) = ηλεκτρονική μεταφορά κεφαλαίων στο σημείο πώλησης. Πραγματοποιείται με ηλεκτρονικά μηχανήματα που διαθέτουν τα εμπορικά καταστήματα τα οποία χρεώνουν μέσω αυτών το ποσό της συναλλαγής στον τραπεζικό λογαριασμό των πελατών τους και ταυτόχρονα πιστώνεται ο δικός τους τραπεζικός λογαριασμός. Η πράξη απαιτεί την κατοχή από τον πελάτη κάρτας πληρωμής ή/και τη συμπλήρωση από αυτόν εξουσιοδότησης χρέωσης. Τα μηχανήματα παρέχονται είτε δωρεάν είτε σε εύλογη τιμή από τις συνεργαζόμενες τράπεζες που παρακρατούν προμήθεια σε βάρος του εμπόρου για κάθε συναλλαγή.

Electronic banking = ηλεκτρονική τραπεζική. Όρος-ομπρέλα σχετικός με τη διαδικασία που ο πελάτης διεξάγει τραπεζικές συναλλαγές ηλεκτρονικά και σε πραγματικό χρόνο (real-time), 24 ώρες το 24ωρο και 365 ημέρες το χρόνο, χωρίς να χρειάζεται να μεταβεί σε κατάστημα πιστωτικού ιδρύματος. Καλύπτει, μεταξύ άλλων, την τραπεζική μέσω προσωπικού υπολογιστή (PC banking), τηλεοπτικής συσκευής (television banking), διαδικτύου (Internet banking), σταθερού τηλεφώνου (phone banking) και κινητού τηλεφώνου (GSM banking).

• Στην Ελλάδα, το φάσμα των τραπεζικών υπηρεσιών που μπορεί να προσφερθεί μέσω της ηλεκτρονικής τραπεζικής διακρίνεται σε δύο κατηγορίες:

α) πληροφοριακές συναλλαγές όπως οι πληροφορίες για τα υπόλοιπα και τις κινήσεις τραπεζικών λογαριασμών, πιστωτικών καρτών και δανείων, η παρακολούθηση της εξέλιξης των εντολών πληρωμής και των επιταγών, οι αιτήσεις για τραπεζικά προϊόντα, πληροφορίες για τα είδη και τους όρους χορήγησης πιστώσεων, τις συναλλαγματικές ισοτιμίες, τα επιτόκια, αλλαγή κωδικών πρόσβασης και αλλαγή προσωπικών στοιχείων, on line real time παροχή πληροφοριών για την εξέλιξη των τιμών στις αγορές χρήματος, συναλλάγματος και κεφαλαίων

β) οικονομικές συναλλαγές όπως μεταφορά κεφαλαίων μεταξύ προσωπικών λογαριασμών εντός τραπεζικής ή σε λογαριασμούς τρίτων εντός ή εκτός τραπεζικής, αποπληρωμή δανείων, πληρωμές φόρων και ασφαλιστικών εισφορών, εξόφληση λογαριασμών επιχειρήσεων κοινής ωφέλειας και καταβολή συνδρομών και ενοικίων, εξυπηρέτηση πάγιων εντολών, πληρωμές πιστωτικής κάρτας, δόσης δανείου, αποστολή αρχείου μισθοδοσίας, ακύρωση εντολών, εκτέλεση χρηματοπιστηριακών εντολών αγοράς και πώλησης, συμμετοχή σε αμοιβαία κεφάλαια.

• Σύμφωνα με στοιχεία του Παρατηρητηρίου για την Κοινωνία της Πληροφορίας, το 13% των χρηστών του Ίντερνετ στην Ελλάδα κάνει χρήση της ηλεκτρονικής τραπεζικής ενώ ένα 7% πραγματοποιεί ηλεκτρονικές χρηματοπιστηριακές συναλλαγές. Σύμφωνα με εκτιμήσεις των τραπεζιτών, ο αριθμός των Ελλήνων που κάνει χρήση της ηλεκτρονικής τραπεζικής ξεπερνά τα 500.000 άτομα. Πάντως, ο αριθμός αυτός αν και μικρός συγκριτικά με τις άλλες χώρες της ζώνης του ευρώ, αυξάνεται ταχέως αν λάβουμε υπόψη ότι το 2001 ανερχόταν μόλις σε 150.000. Το 2008, 12% των Ελλήνων έκαναν τραπεζικές συναλλαγές μέσω του διαδικτύου έναντι μέσου όρου 44% στην Ε.Ε. Σύμφωνα με έρευνα του ελληνικού Παρατηρητηρίου για την Κοινωνία της Πληροφορίας που ανακοινώθηκε το Μάρτιο του 2009 και αφορά το 2008, μόλις το 5% των επιχειρήσεων με πάνω από 10 εργαζόμενους χρησιμοποιεί τη δυνατότητα αποστολής ηλεκτρονικών οδηγιών πληρωμής μέσω χρηματοπιστωτικών οργανισμών έναντι

27% του μέσου όρου στην Ευρωπαϊκή Ένωση. Συγκρίσιμα στοιχεία με την Ε.Ε προκύπτουν στον τομέα της αυτόματης ανταλλαγής δεδομένων όπως π.χ για παραλαβή παραγγελιών από πελάτες 14% έναντι 19% στην Ε.Ε και για την αποστολή παραγγελιών από προμηθευτές 17% έναντι 20% στην Ε.Ε.

Electronic commerce = ηλεκτρονικό εμπόριο. Εμπόριο αγαθών και υπηρεσιών που διεξάγεται μέσω του Internet. Απαιτεί τη δημιουργία από την πλευρά του πωλητή μιας ιστοσελίδας ή τη συμμετοχή του σε ένα κοινό server ενός internet server provider. Η ιστοσελίδα προσφέρει ένα δυνητικό κατάστημα (virtual store) που περιέχει: α) ένα κατάλογο προσφερόμενων αγαθών ή υπηρεσιών β) γενικά πληροφοριακά στοιχεία όπως το προφίλ της επιχείρησης γ) δυνατότητα συναλλαγών on line ή off line. Η πληρωμή γίνεται συνήθως με πιστωτική κάρτα ενώ η παράδοση των αγαθών μπορεί να γίνει σε προκαθορισμένο τόπο ή στο σπίτι του αγοραστή. Οι συναλλαγές απαιτούν συστήματα υψηλής ασφάλειας για να αποτραπεί η δειξοδουση τρίτων. Από την πλευρά του πωλητή, το στήσιμο και η συντήρηση ενός υψηλής τεχνολογίας διαδικτυακού καταστήματος είναι δαπανηρή αλλά παρέχει εναλλακτικό τρόπο προώθησης των πωλήσεων και αύξησης των κερδών ενώ υποκαθιστά και το εργαδοτικό κόστος. Από την πλευρά του αγοραστή, είναι χρησιμότερο διότι αποφεύγει τη μετάβαση σε φυσικό κατάστημα και μπορεί να αναζητεί μέσω του Internet τα προϊόντα και τις υπηρεσίες με χαμηλότερο κόστος. Φέρει, όμως, τον κίνδυνο υποκλοπής των στοιχείων της πιστωτικής του κάρτας εφόσον τα συστήματα ασφάλειας της ιστοσελίδας μπορούν να παραβιασθούν.

- Σύμφωνα με έρευνα του 2006 που διεξήγαγε το Ευρωβαρόμετρο, η πώληση αγαθών και υπηρεσιών μέσω του Internet είναι διαδεδομένη στο Ηνωμένο Βασίλειο (69%), ολιγότερο διαδεδομένη στην Ελλάδα (16%) ενώ τελευταίες χώρες της Ε.Ε κατατάσσονταν η Λιθουανία και η Κύπρος (12%). Όσον αφορά τις διασυνοριακές συναλλαγές του ηλεκτρονικού εμπορίου, το 26% των πολιτών της Ε.Ε απαντούσε ότι έχουν συνάψει τουλάχιστον μία τέτοια συναλλαγή τους τελευταίους 12 μήνες ενώ το Λουξεμβούργο ήταν πρώτο (67%), ακολουθούσε η Αυστρία (56%) και πολύ χαμηλά ήταν η Ελλάδα (7%).

- Σύμφωνα με έρευνα της Εθνικής Στατιστικής Υπηρεσίας της Ελλάδος (ΕΣΥΕ) του 2007, οι Έλληνες χρησιμοποιούσαν το διαδίκτυο για να κάνουν αγορές από καταστήματα κατά 13% (από 4% το 2002) έναντι μέσου όρου 30% στην Ε.Ε ενώ διενεργούσαν τραπεζικές συναλλαγές μέσω του διαδικτύου κατά 12% έναντι μέσου όρου 44% στην Ε.Ε. Από τα αγαθά και υπηρεσίες που αγοράστηκαν μέσω του διαδικτύου, 29,7% αφορούσαν ταξίδια, εισιτήρια και διαμονή σε ξενοδοχείο, 21,2% βιβλία, περιοδικά, εφημερίδες και λογισμικό (software) εκμάθησης ηλεκτρονικού υπολογιστή, 18,1% λογισμικό για ηλεκτρονικό υπολογιστή (συμπεριλαμβανομένων και video games) και εξαρτήματα αναβάθμισης αυτού, 16,9% υλικό ηλεκτρονικού υπολογιστή (hardware), 16,7% ηλεκτρονικό εξοπλισμό όπως τηλεοράσεις, βιντεοκάμερες, φωτογραφικές μηχανές, κινητά τηλέφωνα και συσκευές DVDs, 15,9% κινηματογραφικές και άλλες ταινίες και μουσική (DVDs, CDs), 14,5% είδη ένδυσης, υπόδησης και αθλητικά είδη, 11,8% εισιτήρια για εκδηλώσεις αναψυχής όπως συναυλίες, θεατρικές παραστάσεις, κινηματογραφικά έργα και 3,4% είδη διατροφής. Το 61,2% των αγορών πραγματοποιείται από άτομα ηλικίας 16 έως 34 ετών και το 64,2% των αγοραστών ήταν απόφοιτοι ανωτάτων και ανωτέρων εκπαιδευτικών ιδρυμάτων. Πάντως, ο κύκλος εργασιών των ελληνικών επιχειρήσεων από το ηλεκτρονικό εμπόριο ανερχόταν το 2007 στο 0,8% του συνολικού τζίρου έναντι 11% του μέσου όρου της Ε.Ε.

- Από την παγκόσμια έρευνα για τις καταναλωτικές συνήθειες στο διαδίκτυο, που διενήργησε στο τέλος του 2007 η διεθνής εταιρία ερευνών και αναλύσεων The Nielsen Company, με έδρα τη Νέα Υόρκη και το Χάαρλεμ της Ολλανδίας, προέκυψαν τα εξής:

- το 85% του παγκόσμιου πληθυσμού των χρηστών του διαδικτύου το έχει χρησιμοποιήσει τουλάχιστον μια φορά για να αγοράσει αγαθά ή υπηρεσίες

- το υψηλότερο ποσοστό (99%) στις αγορές μέσω διαδικτύου το κατείχε η Νότιος Κορέα και ακολουθούσαν το Ηνωμένο Βασίλειο, η Γερμανία και η Ιαπωνία με 97% και η Αυστρία με 96%. Οι ΗΠΑ κατείχαν την όγδοη θέση με 94% ενώ η Ελλάδα είχε ένα ποσοστό χρηστών που έστω και μια φορά πραγματοποίησαν αγορά μέσω του διαδικτύου 25%

- σε παγκόσμιο επίπεδο, πιο δημοφιλή προϊόντα που αγοράζονταν μέσω του διαδικτύου ήταν τα βιβλία με 41%, τα είδη ένδυσης, υπόδησης και τα συναφή προϊόντα με 36%, τα βιντεοπαιχνίδια και τα DVDs με 24%, τα αεροπορικά εισιτήρια επίσης με 24% και ο ηλεκτρονικός εξοπλισμός με 23%

- οι Έλληνες χρήστες είχαν με 41% ένα από τα μεγαλύτερα ποσοστά στην αγορά ηλεκτρονικών υπολογιστών έναντι 21% του μέσου Ευρωπαϊκού όρου και με 43% στην αγορά αεροπορικών εισιτηρίων είχαν το διπλάσιο του παγκόσμιου όρου
- η αγορά προϊόντων των υπεραγορών (supermarkets) μέσω των ιστοσελίδων αυτών άρχισε να αναπτύσσεται και στην Ευρώπη με πρώτη χώρα το Ηνωμένο Βασίλειο με 22% και ακολουθούσαν η Ελβετία με 14% και η Γερμανία με 9% δηλαδή στο μέσο Ευρωπαϊκό όρο
- ο πιο συνήθης τρόπος πληρωμής για τις αγορές μέσω του διαδικτύου ήταν η πιστωτική κάρτα με 60% και ακολουθούσε το σύστημα PayPal (βλέπε όρο) με 25%.
- Σύμφωνα με έρευνα του ελληνικού Παρατηρητηρίου για την Κοινωνία της Πληροφορίας που ανακοινώθηκε το Μάρτιο του 2009 και αφορά το 2008, καταγράφηκε αύξηση μόλις 3% στις ηλεκτρονικές αγορές μέσω διαδικτύου δηλαδή μόνο το 8% του πληθυσμού χρησιμοποιεί την υποδομή του ηλεκτρονικού εμπορίου στη χώρα μας έναντι 24% στην Ευρωπαϊκή Ένωση. Μόλις το 0,36% των εσόδων στις μικρές επιχειρήσεις και το 11% στις επιχειρήσεις με πάνω από 10 εργαζόμενους προέρχεται από το εμπόριο μέσω διαδικτύου.

Electronic Communications Network, ECN = Δίκτυο Ηλεκτρονικών Επικοινωνιών. Είναι ένα δίκτυο υπολογιστών που συνταιριάζει ηλεκτρονικά τη ζήτηση και προσφορά των αγοραστών και πωλητών χρεογράφων αντίστοιχα. Η αγορά αυτή λειτουργεί κατά τη διάρκεια και κύρια μετά το κλείσιμο του χρηματιστηρίου και κατά τρόπο παρόμοιο της δράσης των broker-dealers. Οι επενδυτές, όμως, πρέπει να είναι προσεκτικοί διότι η διαφορά μεταξύ των τιμών αγοράς και πώλησης (spread) είναι συνήθως μεγαλύτερη αυτής των οργανωμένων αγορών. Το φαινόμενο των ECNs είναι περιορισμένο, απαντάται μόνο στις ΗΠΑ και συνήθως καταλήγει σε αίτηση προς τη Securities and Exchange Commission για την παροχή άδειας χρηματιστηρίου. Η πιο γνωστή εταιρία των ΗΠΑ που παρέχει υπηρεσίες ECN είναι η Instinet (Institutional Networks Corporation) η οποία εξασφαλίζει τη διαπραγμάτευση μεταξύ αγοραστών και πωλητών μέσω ηλεκτρονικής πλατφόρμας χωρίς τη μεσολάβηση brokers ή broker-dealers.

Electronic Data Interchange (EDI) = η ηλεκτρονική ανταλλαγή στοιχείων. Πραγματοποιείται συνήθως μεταξύ εμπορικών εταιριών που μπορεί η μία να παραγγείλει προϊόντα από την άλλη χωρίς ανταλλαγή εγγράφων. Σε μερικές περιπτώσεις πραγματοποιείται και μεταξύ δημόσιων φορέων, σε τυποποιημένη μορφή. Αφορά ένα αριθμό κατηγοριών μηνυμάτων όπως εντολές πληρωμής, τιμολόγια, τελωνειακά έγγραφα, εμβάσματα. Τα μηνύματα αυτά διαβιβάζονται μέσω δημοσίων ηλεκτρονικών δικτύων ή τραπεζικών διαύλων επικοινωνίας.

Electronic Government = ηλεκτρονική κυβερνητική. Η παροχή υπηρεσιών και η πραγματοποίηση συναλλαγών μέσω του διαδικτύου από και με τις εν ευρεία έννοια δημόσιες υπηρεσίες δηλαδή με τις μονάδες της κεντρικής διοίκησης, τις περιφερειακές αρχές, τις νομαρχίες, τους δήμους, τις δημόσιες επιχειρήσεις και τα ΝΠΔΔ. Πιο γνωστές από τις υπηρεσίες και συναλλαγές αυτές είναι η παροχή πληροφόρησης προς τους πολίτες, η χορήγηση αντιτύπων νόμων και άλλων κυβερνητικών αποφάσεων, η υποβολή φορολογικής δήλωσης και ο διακανονισμός των φορολογικών υποχρεώσεων, η εξόφληση άλλων χρεών και τελών, η υποβολή δικαιολογητικών για τη χορήγηση άδειας ίδρυσης επιχείρησης, η χορήγηση πιστοποιητικών, η αγορά εισιτηρίων για δημόσιες πολιτιστικές εκδηλώσεις, η προμήθεια εισιτηρίων διαρκείας στα δημόσια μεταφορικά μέσα και η εγγραφή σε δημόσια ανώτατα και ανώτερα εκπαιδευτικά ιδρύματα.

• Η ηλεκτρονική κυβερνητική έχει πραγματοποιήσει τα τελευταία χρόνια άλματα σε παγκόσμιο επίπεδο και ιδιαίτερα στις αναπτυγμένες χώρες. Στην Ελλάδα, σύμφωνα με στοιχεία έρευνας του Παρατηρητηρίου για την Κοινωνία της Πληροφορίας, που τελείωσε τον Απρίλιο του 2007, μόνο το 53% των δημόσιων φορέων κεντρικής διοίκησης διαθέτουν λογισμικό ηλεκτρονικών μηνυμάτων (Email), μόνο το 17% έχουν εφοδιασθεί με το απαραίτητο υλικό και λογισμικό για την προώθηση της ηλεκτρονικής κυβερνητικής μεταξύ των οποίων και ιστοσελίδας στο διαδίκτυο, ένας στους τρεις δημόσιους υπαλλήλους γνωρίζουν το χειρισμό ηλεκτρονικών υπολογιστών και διαθέτουν Email ενώ από το σύνολο των 20 βασικών δημόσιων υπηρεσιών διατίθενται ηλεκτρονικά μόνο οι οκτώ. Σε ό,τι αφορά την αυτοδιοίκηση, ηλεκτρονικές υπηρεσίες προσφέρουν το 18% των Δήμων, οι 14 από τις 51 Νομαρχίες και καμία Περιφέρεια. Συνολικά, μόνο το 8% των πολιτών συναλλάσσονται ηλεκτρονικά με το Δημόσιο αλλά η ηλεκτρονική κυβερνητική αναμένεται να παρουσιάσει μεγάλη πρόοδο τα επόμενα χρόνια.

- Ειδικότερα, για τις φορολογικές υπηρεσίες μέσω του διαδικτύου, από μία έρευνα του Παρατηρητηρίου για την Κοινωνία της Πληροφορίας που τελείωσε το πρώτο τρίμηνο του 2008 προκύπτει ότι υπάρχει θετική διάθεση των πολιτών κατά 51% για την υποβολή φορολογικής δήλωσης ενώ χρήση είχε κάνει το 26,67% και 37,8% για τη λήψη πιστοποιητικού φορολογικής ενημερότητας. Επίσης, προκύπτει μία σαφής πρόοδος της παροχής δημοσίων υπηρεσιών στην Ελλάδα μέσω του διαδικτύου αφού το ποσοστό των διατιθέμενων βασικών υπηρεσιών ανήλθε ήδη στο 47% του συνόλου έναντι 58% του μέσου όρου της Ε.Ε.
- Σύμφωνα με έρευνα του ελληνικού Παρατηρητηρίου για την Κοινωνία της Πληροφορίας που ανακοινώθηκε το Μάρτιο του 2009 και αφορά το 2008, το ποσοστό των Ελλήνων που χρησιμοποιεί τις ηλεκτρονικές δημόσιες υπηρεσίες παρουσίασε αύξηση 19% έναντι 11% το 2007 ενώ το 15% των Ελλήνων έχει επισκεφθεί ιστοσελίδες δημόσιων υπηρεσιών για να αποκτήσει εμπορικές πληροφορίες έναντι 9% το 2007.

Electronic payment counterparties = αντισυμβαλλόμενοι σε ηλεκτρονική πληρωμή. Σε μία τέτοια πληρωμή, που γίνεται μέσω διαδικτύου, σταθερής ή κινητής τηλεφωνίας και chip card, μετέχουν ο πληρωτής (payer) και ο δικαιούχος της πληρωμής (payee). Κάθε αντισυμβαλλόμενος εμπίπτει σε μία από τις κατηγορίες:

- 1) πρόσωπο (Person, P)
- 2) κυβέρνηση (Government, G)
- 3) επιχείρηση (Business, B)
- 4) καταναλωτής (Consumer, C).

Με βάση την ανωτέρω διάκριση οι ηλεκτρονικές πληρωμές διακρίνονται στις εξής κατηγορίες:

P2P (Person-To-Person)

Και οι δύο αντισυμβαλλόμενοι είναι ιδιώτες και δεν φέρουν καμία επιχειρηματική ιδιότητα.

P2G (Person-To-Government)

Πρόσωπα προς δημόσιες υπηρεσίες, όπως για παράδειγμα πληρωμή φόρου εισοδήματος, καταβολή ΦΠΑ, τελών κυκλοφορίας ή δημοτικών τελών.

G2P (Government-To-Person)

Κυβέρνηση προς πρόσωπα. Αφορά υποχρεώσεις του ευρύτατου δημόσιου τομέα προς ιδιώτες όπως η επιστροφή φόρου εισοδήματος.

G2B (Government-To-Business)

Κυβέρνηση προς επιχειρήσεις όπως η επιστροφή ΦΠΑ.

B2C (Business-To-Consumer)

Επιχείρηση προς καταναλωτή όπως η πώληση ενός προϊόντος ή υπηρεσίας και η καταβολή από τον καταναλωτή του τιμήματος μέσω του διαδικτύου.

C2B (Consumer-To-Business)

Καταναλωτής προς επιχείρηση. Είναι ταυτόσημος όρος με τον προηγούμενο. Εάν αναζητήσουμε θεωρητικά μία διάκριση, μπορούμε να αποδώσουμε τον όρο στην περίπτωση που την πρωτοβουλία της αναζήτησης επιχείρησης για την αγορά προϊόντος ή υπηρεσίας έχει ο καταναλωτής όπως για παράδειγμα το κλείσιμο ενός αεροπορικού εισιτηρίου μέσω διαδικτύου.

B2B (Business-To-Business)

Επιχείρηση προς επιχείρηση, δηλαδή και οι δύο αντισυμβαλλόμενοι είναι επιχειρήσεις που πωλούν ή μία στην άλλη ενδιάμεσα ή τελικά προϊόντα ή υπηρεσίες.

B2G (Business-To-Government)

Επιχείρηση προς δημόσιες υπηρεσίες όπως η παροχή ενός προϊόντος ή υπηρεσίας από μία ιδιωτική επιχείρηση προς μία δημόσια ή δημοτική επιχείρηση και πληρωμή της τελευταίας μέσω της ιστοσελίδας του ηλεκτρονικού εμπορίου της πρώτης.

Electronic Secondary Securities Market = απόδοση στα αγγλικά της Ηλεκτρονικής Δευτερογενούς Αγοράς Τίτλων (**ΗΔΑΤ**) του Ελληνικού Δημοσίου. Σκοπός του συστήματος, το οποίο διαχειρίζεται η Τράπεζα της Ελλάδος, είναι η μέσω τηλεματικών κυκλωμάτων διαπραγμάτευση ήδη εκδοθέντων τίτλων του δημοσίου από συμμετέχοντες σε αυτό φορείς (πιστωτικά και χρηματοδοτικά ιδρύματα και Τράπεζα της Ελλάδος) που ενεργούν είτε για ίδιο λογαριασμό είτε για λογαριασμό της πελατείας τους.

♦ Μέλη της ΗΔΑΤ είναι η Τράπεζα της Ελλάδος και μέσω αυτής το Υπουργείο Οικονομικών, οι Βασικοί Διαπραγματευτές Αγοράς (Primary Dealers) και οι Διαπραγματευτές Αγοράς (Dealers). Με το σύστημα συνδέονται τα διεθνή δίκτυα μετάδοσης πληροφοριών. Στην ΗΔΑΤ διαπραγματεύονται τίτλοι με λογιστική μορφή του Δημοσίου και τίτλοι άλλων φορέων που

παρακολουθούνται από το Σύστημα Συναλλαγών επί Τίτλων με Λογιστική Μορφή (άυλοι τίτλοι). Το 2000 εισήχθησαν για διαπραγμάτευση στην ΗΔΑΤ οι συμφωνίες επαναγοράς (repos) ενώ στο σύστημα των άυλων τίτλων εκκαθαρίζονται οι συναλλαγές επί χρηματοπιστωτικών παραγώγων (futures and options) που αναφέρονται σε τίτλους του Ελληνικού Δημοσίου ενώ παρεσχέθη η δυνατότητα εισαγωγής και παρακολούθησης πιστωτικών ορίων που περιορίζουν σημαντικά τον κίνδυνο του αντισυμβαλλομένου (counterparty risk). Εισήχθη επίσης ένα υποσύστημα πραγματοποίησης μικροσυναλλαγών ώστε η λιανική αγορά να γίνει διαφανής, ευέλικτη και αποτελεσματική. Επιπρόσθετα, πραγματοποιήθηκαν αλλαγές για την παρακολούθηση των θεσμικών επενδυτών και της πρωτογενούς Αγοράς και επεκτάσεις για την παροχή υπηρεσιών της ΗΔΑΤ σε τράπεζες που είναι εγκατεστημένες στο εξωτερικό, για την αυτοματοποίηση των δημοπρασιών της ΕΚΤ μέσω της ΗΔΑΤ από 1.1.2001 στα πλαίσια της άσκησης της ενιαίας νομισματικής πολιτικής με τη δημιουργία ενός αυτόνομου υποσυστήματος. Η αγορά είναι ανοικτή από τις 10 π.μ. έως τις 5 μ.μ.

♦ Νέα πλατφόρμα της ΗΔΑΤ για το Σύστημα Άυλων Τίτλων: η Τράπεζα της Ελλάδος έθεσε σε πλήρη λειτουργία από την 27.06.2005 τη νέα πλατφόρμα διακανονισμού του Συστήματος Διακανονισμού Τίτλων (ΣΔΤ) του Ελληνικού Δημοσίου (Σύστημα Παρακολούθησης Τίτλων με Λογιστική Μορφή, ή «Σύστημα Άυλων Τίτλων»). Το σύστημα αυτό παρέχει οριστικό διακανονισμό σε συνεχή χρόνο (Real Time Gross Settlement (RTGS), παράδοση έναντι πληρωμής (Delivery versus Payment (DvP)- Model 1, σύμφωνα με τους ορισμούς της Τράπεζας Διεθνών Διακανονισμών), άμεση σύνδεση σε συνεχή χρόνο των συμμετεχόντων φορέων όσον αφορά την πληροφόρηση επί των συναλλαγών τους και αυξημένες δυνατότητες διαχείρισης υψηλού όγκου συναλλαγών και αντίστοιχα περιορισμένους λειτουργικούς κινδύνους ανεξαρτήτως συνθηκών αγοράς. Το νέο σύστημα λειτουργεί στην ίδια πλατφόρμα με την Ηλεκτρονική Δευτερογενή Αγορά Τίτλων (ΗΔΑΤ) επιτυγχάνοντας έτσι σε συνεχή χρόνο τη διασύνδεση των δύο συστημάτων καθώς και την αποτελεσματικότερη ενημέρωση των πελατών, κυρίως των Βασικών Διαπραγματευτών του εξωτερικού. Η διαχείριση των κινδύνων διακανονισμού (settlement risk) πραγματοποιείται μέσω της εισαγωγής του μοντέλου διακανονισμού «μία προς μία» (gross settlement) και δεν έχει καμία επίδραση στη διαχείριση της ενδοημερήσιας ρευστότητας των πιστωτικών ιδρυμάτων (liquidity risks).

♦ Το 2005, η μέση ημερήσια αξία των συναλλαγών στην ΗΔΑΤ, αν και υποχώρησε σε σύγκριση με το 2004, διατηρήθηκε σε υψηλά επίπεδα (2005: 2,9 δισεκατομμύρια ευρώ, 2004: 3,8 δισεκατομμύρια ευρώ). Τα δεκάχρονα ομόλογα κάλυψαν το 59% της συνολικής αξίας. Το 2005, αυξήθηκε η απόδοση (yield) των τίτλων με διάρκεια μέχρι και 5 έτη και μειώθηκε η απόδοση των τίτλων με διάρκεια μεγαλύτερη των 7 ετών και ιδιαίτερα αυτών με διάρκεια 20 και 32 ετών.

♦ Το 2006, η μέση ημερήσια αξία των συναλλαγών στην ΗΔΑΤ ανήλθε σε 2.500.000.000 ευρώ δηλαδή υποχώρησε κατά 13,79% σε σύγκριση με το προηγούμενο έτος. Οι συναλλαγές στα 10ετή ομόλογα απορρόφησαν το 73% της συνολικής αξίας των συναλλαγών έναντι 59% το 2005. Οι συναλλαγές σε ομόλογα με λήξη άνω των 12 ετών κάλυψαν το 15% έναντι 25% το 2005. Στις αποδόσεις (yields) καταγράφηκε άνοδος ιδιαίτερα στους τίτλους βραχείας και μέσης διάρκειας.

♦ Τον Αύγουστο του 2007, που κορυφώθηκε η κρίση ρευστότητας μετά την κατάρρευση της αγοράς στεγαστικών δανείων μειωμένης εξασφάλισης (sub-prime mortgage market), οι τιμές των κρατικών ομολόγων κατέγραψαν περαιτέρω κέρδη λόγω της στροφής των επενδυτών προς ασφαλέστερες τοποθετήσεις (flight to quality). Στην Ηλεκτρονική Δευτερογενή Αγορά Τίτλων (ΗΔΑΤ), οι αποδόσεις των ελληνικών κρατικών τίτλων μειώθηκαν, με εξαίρεση το 30ετές ομόλογο αναφοράς που κατέγραψε οριακή αύξηση της απόδοσής του, ακολουθώντας τις αντίστοιχες τάσεις των αγορών της ζώνης του ευρώ. Η αξία των συναλλαγών στην ΗΔΑΤ μειώθηκε σημαντικά και διαμορφώθηκε σε 28,43 δισεκατομμύρια ευρώ τον Αύγουστο από 55,74 δισεκατομμύρια ευρώ τον Ιούλιο και 42,98 δισεκατομμύρια ευρώ τον Αύγουστο του 2006. Η μέση ημερήσια αξία των συναλλαγών διαμορφώθηκε σε 1,29 δισεκατομμύρια ευρώ από 2,53 δισεκατομμύρια ευρώ τον προηγούμενο μήνα. Το μεγαλύτερο ποσοστό των συναλλαγών συγκέντρωσε το 10ετές ομόλογο αναφοράς καταγράφοντας συναλλαγές αξίας 8 δισεκατομμυρίων ευρώ, ενώ δεύτερο σε δραστηριότητα ακολούθησε το 10ετές ομόλογο λήξεως 20.07.2016 με 2,7 δισεκατομμύρια ευρώ. Από τις 5.287 εντολές που εκτελέστηκαν στην ΗΔΑΤ τον Αύγουστο του 2007, το 49,5% αφορούσαν σε εντολές αγοράς και το 50,5% σε εντολές πώλησης.

♦ Το Δεκέμβριο του 2007, η αξία των συναλλαγών στην ΗΔΑΤ διαμορφώθηκε σε χαμηλά επίπεδα, καθώς η συναλλακτική δραστηριότητα ήταν ιδιαίτερα περιορισμένη στη διάρκεια των

εορτών, και ανήλθε σε 21,36 δισεκατομμύρια ευρώ από 40,35 δισεκατομμύρια ευρώ το Νοέμβριο και 45,01 δισεκατομμύρια ευρώ το Δεκέμβριο του 2006. Η μέση ημερήσια αξία των συναλλαγών ανήλθε σε 1,12 δισεκατομμύρια ευρώ από 1,83 δισεκατομμύρια ευρώ το Νοέμβριο του 2007. Το ενδιαφέρον των επενδυτών επικεντρώθηκε σε τίτλους με εναπομένονσα διάρκεια μεταξύ 7 και 10 ετών που απορρόφησαν το 44% της συνολικής αξίας συναλλαγών, ύψους 9,5 δισεκατομμυρίων ευρώ. Το μεγαλύτερο ποσοστό των συναλλαγών συγκέντρωσε το 10ετές ομόλογο αναφοράς καταγράφοντας συναλλαγές αξίας 6,6 δισεκατομμυρίων ευρώ, ενώ δεύτερο σε δραστηριότητα ακολούθησε το 5ετές ομόλογο λήξεως 20.08.2012 με 2,6 δισεκατομμύρια ευρώ. Από τις 3.904 εντολές που εκτελέστηκαν στην ΗΔΑΤ το Δεκέμβριο του 2007, το 47,6% αφορούσαν εντολές αγοράς και το 52,4% εντολές πώλησης.

♦ Η μέση ημερήσια αξία των συναλλαγών στην ΗΔΑΤ διαμορφώθηκε το 2007 στα 2,3 δισεκατομμύρια ευρώ.

♦ Τον Αύγουστο του 2008, η αξία των συναλλαγών στην ΗΔΑΤ ανήλθε σε 25,08 δισ. ευρώ από 29,17 δισ. ευρώ τον Ιούλιο και 28,43 δισ. ευρώ τον Αύγουστο του 2007. Η μέση ημερήσια αξία των συναλλαγών διαμορφώθηκε σε 1,25 δισ. ευρώ από 1,27 δισ. ευρώ τον προηγούμενο μήνα. Το ενδιαφέρον των επενδυτών επικεντρώθηκε σε τίτλους με εναπομένονσα διάρκεια μεταξύ 7 και 10 ετών που απορρόφησαν το 77% της συνολικής αξίας συναλλαγών, ύψους 19,2 δισ. ευρώ. Το μεγαλύτερο ποσοστό συναλλαγών συγκέντρωσε το 10ετές ομόλογο αναφοράς καταγράφοντας συναλλαγές αξίας 17,2 δισ. ευρώ, ενώ δεύτερο σε δραστηριότητα ακολούθησε το 10ετές ομόλογο λήξης 20/7/2017 με 1,6 δισ. ευρώ. Τέλος, από τις 4.875 εντολές που εκτελέστηκαν στην ΗΔΑΤ τον Αύγουστο, το 50,6% αφορούσε σε εντολές αγοράς και το 49,4% σε εντολές πώλησης.

♦ Το Μάιο του 2009, σύμφωνα με ανακοίνωση της Τράπεζας της Ελλάδος, στην Ηλεκτρονική Δευτερογενή Αγορά Τίτλων (ΗΔΑΤ) οι αποδόσεις των ελληνικών κρατικών τίτλων υποχώρησαν σημαντικά στο βραχυπρόθεσμο τμήμα της καμπύλης, ενώ αυξήθηκαν στο μακροπρόθεσμο. Επιπρόσθετα, λόγω της συνεχούς βελτίωσης του επενδυτικού κλίματος, αμβλύθηκαν σημαντικά οι διαφορές των αποδόσεων μεταξύ ελληνικών και γερμανικών τίτλων αντίστοιχης διάρκειας. Ειδικότερα, η απόδοση του 3ετούς ομολόγου αναφοράς υποχώρησε κατά 39 μονάδες βάσης (bps) σε 3,09% στα τέλη Μαΐου από 3,48% στα τέλη Απριλίου και του 5ετούς κατά 31 bps σε 4,23% από 4,54% αντίστοιχα. Στο μακροπρόθεσμο τμήμα της καμπύλης των αποδόσεων, η απόδοση του 30ετούς ομολόγου αναφοράς σημείωσε τη μεγαλύτερη άνοδο κατά 22 bps σε 5,87% στις 29 Μαΐου από 5,65% στις 30 Απριλίου και η απόδοση του 10ετούς ομολόγου αναφοράς αυξήθηκε κατά 12 bps σε 5,47% από 5,35% αντίστοιχα. Κατά συνέπεια, η κλίση της καμπύλης των αποδόσεων αυξήθηκε σημαντικά στα τέλη του μήνα, καθώς η διαφορά απόδοσης μεταξύ του 30ετούς και του 3ετούς τίτλου αναφοράς αυξήθηκε στα 278 bps από 217 bps στα τέλη του προηγούμενου μήνα. Επιπλέον, η μέση μηνιαία διαφορά απόδοσης μεταξύ του ελληνικού 10ετούς ομολόγου αναφοράς και του αντίστοιχου γερμανικού υποχώρησε περαιτέρω σημαντικά στα 179 bps το Μάιο από 232 bps τον Απρίλιο. Οι τιμές των βραχυπρόθεσμων τίτλων αναφοράς αυξήθηκαν αισθητά, με τη τιμή του 3ετούς ομολόγου να αυξάνεται σε 103,20 στα τέλη Μαΐου από 102,20 στα τέλη του προηγούμενου μήνα και του 5ετούς σε 105,72 από 104,33 αντίστοιχα. Αντίθετα, στις μακροπρόθεσμες διάρκειες η τιμή του 30ετούς ομολόγου μειώθηκε σε 82,01 στα τέλη Μαΐου από 84,69 στα τέλη Απριλίου και του 10ετούς ομολόγου σε 103,97 από 104,96 αντίστοιχα. Η αξία των συναλλαγών στην ΗΔΑΤ το Μάιο του 2009 αυξήθηκε σε 20,22 δισεκατομμύρια ευρώ από 12,31 δισεκατομμύρια ευρώ τον Απρίλιο και 30,21 δισεκατομμύρια ευρώ το Μάιο του 2008. Η μέση ημερήσια αξία συναλλαγών διαμορφώθηκε σε 1,01 δισεκατομμύρια ευρώ από 616 εκατομμύρια ευρώ τον Απρίλιο του 2009. Το ενδιαφέρον των επενδυτών επικεντρώθηκε σε τίτλους με εναπομένονσα διάρκεια μεταξύ 10 και 15 ετών που απορρόφησαν το 55% της συνολικής αξίας συναλλαγών, ύψους 11,16 δισεκατομμύρια ευρώ. Το μεγαλύτερο ποσοστό συναλλαγών συγκέντρωσαν το 10ετές και το 5ετές ομόλογο αναφοράς καταγράφοντας συναλλαγές αξίας 10,5 δισεκατομμύρια ευρώ και 2,8 δισ. ευρώ αντίστοιχα. Τέλος, από τις 3.939 εντολές που εκτελέστηκαν στην ΗΔΑΤ το 55,5% αφορούσε σε εντολές αγοράς και το 45,5% σε εντολές πώλησης.

Electronic trading platforms (ETP) = ηλεκτρονικές διαπραγματευτικές πλατφόρμες (ΗΔΠ). On-line πλατφόρμες που εξασφαλίζουν σύνδεση μέσω του διαδικτύου των συμμετεχόντων στις αγορές για τη διενέργεια αυτόματων συναλλαγών. Χρησιμοποιούνται παράλληλα με τον παραδοσιακό τρόπο διαπραγμάτευσης μέσω τηλεφώνου (phone dealing). Διακρίνονται σε:

☰ **FX E.T platforms (ΗΔΠ συναλλάγματος)**

Οι μεγαλύτεροι διαμορφωτές της αγοράς (market makers) διαθέτουν και προσφέρουν στους πελάτες τους ηλεκτρονική πλατφόρμα διαπραγμάτευσης (single-bank platform) συναλλάγματος σε πραγματικό χρόνο. Καταχωρούν περίπου μέχρι είκοσι από τα πιο γνωστά ζεύγη νομισμάτων με τις τιμές αγοράς-πώλησης (bid-offer). Ο συναλλασσόμενος (τράπεζα, θεσμικός επενδυτής, κλ) επιλέγει από την οθόνη του PC το ζεύγος νομισμάτων (π.χ ευρώ-δολάριο), καταχωρεί το ποσό και το είδος της συναλλαγής (π.χ spot, forward, swap), βλέπει την τιμή και εάν τη θεωρήσει συμφέρουσα επιλέγει αγορά ή πώληση και πληκτρολογεί O.K. Η συναλλαγή κλείνει και επακολουθεί η επιβεβαίωση (confirmation) αυτής. Εκτός από τους market makers, ηλεκτρονικές πλατφόρμες λειτουργούν και άλλες εταιρίες προσφέροντας τιμές από πολλούς συμμετόχους της αγοράς (multi-bank platforms). Οι πιο γνωστές πλατφόρμες συναλλάγματος είναι οι εξής:

◆ **Exall**: είναι η πρώτη μεταξύ των πολύ-τραπεζικών συστημάτων με μέσο ημερήσιο όγκο συναλλαγών 18 δισεκατομμύρια δολάρια. Εξυπηρετεί περιφερειακές τράπεζες, διαμεσολαβητές (broker-dealers), πολυεθνικές εταιρίες, θεσμικούς επενδυτές και hedge funds.

◆ **FX Connect**: πολύ-τραπεζική πλατφόρμα με πελάτες κύρια τους θεσμικούς επενδυτές και πρόσφατα και τις μεγάλες επιχειρήσεις.

◆ **Hotspot FX**: ιδιοκτησία μιας κοινοπραξίας ισχυρών διαμεσολαβητών της αγοράς συναλλάγματος, εστιάζει στις πράξεις FX hedging που αποτελούν το 75% των εργασιών της.

◆ **Currenex**: ιδρύθηκε το 1999 από μία ομάδα εταιριών υψηλού επιχειρηματικού κινδύνου και έχει πελάτες μεγάλες επιχειρήσεις αλλά και εταιρίες hedging, διαπραγματευτές futures και μεμονωμένους διαπραγματευτές.

◆ **EBS Trader on Bloomberg**: συνεργασία μεταξύ της α) κοινοπραξίας EBS Trader που λειτουργεί από τον Σεπτέμβριο του 1993 και στην οποία μετέχουν θυγατρικές εταιρίες των ABN AMRO, Bank of America, Barclays, Citibank, Commerzbank, CSFB, Lehman Brothers, HSBC, JPMorgan Chase, RBS, SEB, UBS AG και Minex Corporation of Japan και β) της εταιρίας Bloomberg LP. Η πρώτη προσφέρει την ηλεκτρονική πλατφόρμα συναλλάγματος και η δεύτερη το δίκτυο και την οθόνη χρηματοοικονομικών πληροφοριών Bloomberg. Η πλατφόρμα EBS Trader on Bloomberg λειτουργεί από τον Μάιο του 2003 επί 24ώρου βάσεως σε 54 χώρες και απευθύνεται σε FX dealers, διαχειριστές κεφαλαίων, κεφάλαια κάλυψης των κινδύνων (hedge funds) και διαπραγματευτές FX options.

◆ **Lava FX**: ιδιωτική πλατφόρμα που εξαγοράσθηκε πρόσφατα από τη Citibank. Προσφέρει γενικά υπηρεσίες FX αλλά δίνει κύριο βάρος στις πράξεις hedging. Η Citibank, διαθέτει και τις πλατφόρμες Chief Dealer και FX Link system. Οι τιμές προσφέρονται μέσω του εσωτερικού ηλεκτρονικού της συστήματος και καλύπτουν 85 νομίσματα για συναλλαγές spot, forward και swap.

◆ **TowerGroup**: λειτουργεί μια βάση δεδομένων για τα ηλεκτρονικά διαπραγματευτικά συστήματα. Αποτελεί θυγατρική εταιρία του Reuters Group Plc. Ο ίδιος όμιλος διαχειρίζεται την πλατφόρμα Reuters Dealing 3000 μέσω της οποίας εκτελούνται ηλεκτρονικές συναλλαγές σε συνάλλαγμα spot και forward για 22 ζεύγη νομισμάτων

◆ **MatchbookFX**: οι διαπραγματευτές σε αυτή συμμετέχουν άμεσα συνάπτοντας πράξεις με την πλατφόρμα και όχι μεταξύ τους. Όλοι οι λογαριασμοί είναι εγγυημένοι (collateralized) και παρέχουν περιθώριο (margin) ώστε να εξασφαλίζεται πλήρως η εκτέλεση των ηλεκτρονικών συναλλαγών.

◆ **Centradia**: είναι μία ευρωπαϊκή πλατφόρμα που άρχισε να λειτουργεί το 2003 και στοχεύει κύρια τις μικρομεσαίες επιχειρήσεις.

Σύμφωνα με εκτιμήσεις της εταιρίας Tabb Group, μέχρι το 2010 οι συναλλαγές σε συνάλλαγμα που εκτελούνται με αυτόματο ηλεκτρονικό τρόπο θα προσεγγίσουν το 80% του συνόλου των συναλλαγών.

📄 **Securities E.T platforms (ΗΔΠ χρεογράφων)**

Υπάρχουν πολλές πλατφόρμες διαπραγμάτευσης χρεογράφων που προσφέρουν ταυτόχρονα τιμές από πολλούς διαμορφωτές της αγοράς. Ο συναλλασσόμενος επιλέγει το instrument (ομόλογο, μετοχή, παράγωγο, κλπ), στη συνέχεια το συγκεκριμένο μέσο (π.χ ομόλογο ορισμένης έκδοσης) και την ποσότητα, βλέπει τις τιμές και εάν τις κρίνει συμφέρουσες επιλέγει αγορά ή πώληση, πληκτρολογεί O.K και η συναλλαγή κλείνει για να επακολουθήσει η επιβεβαίωση αυτής. Οι γνωστότερες πλατφόρμες χρεογράφων είναι:

◆ **TradeWeb**: πολύ-τραπεζική πλατφόρμα που εξαγοράσθηκε από τη Thompson Financial. Δίνει τιμές 31 market makers για χρεόγραφα που εκδίδονται από 1.500 περίπου χρηματοοικονομικά ιδρύματα. Καλύπτει την Ευρώπη, τις ΗΠΑ, το Χονγκ Κονγκ και τη

Σιγκαπούρη. Περισσότερα από 55 τρισεκατομμύρια δολάρια σε συναλλαγές πραγματοποιήθηκαν μέσω αυτής της πλατφόρμας την περίοδο 1998-2004. Περιλαμβάνουν μεταξύ άλλων αγοραπωλησίες σε ευρωπαϊκά ομόλογα και βρετανικά gilts, ευρωπαϊκά και αμερικανικά ομόλογα και ομόλογα υπερεθνικών οργανισμών σε ευρώ και δολάρια ΗΠΑ, έντοκα γραμμάτια και εμπορικά χρεόγραφα.

◆ **Bloomberg Electronic Trading**: είναι η μεγαλύτερη πλατφόρμα διαπραγμάτευσης χρεογράφων σταθερού εισοδήματος. Προσφέρει, μεταξύ άλλων, τιμές για ευρωπαϊκά ομόλογα και βρετανικά gilts, χρεόγραφα υπερεθνικών οργανισμών σε ευρώ, δολάρια και λίρες στερλίνες, ορισμένα δομημένα χρηματοπιστωτικά προϊόντα (structured notes and floating rate notes), εταιρικά ομόλογα, ομόλογα εγγυημένα με περιουσιακά στοιχεία (asset-backed securities, ABS), εταιρικά ομόλογα με χαμηλό βαθμό πιστοληπτικής βαθμολόγησης (junk bonds or high-yielding bonds), γραμμάτια του θησαυροφυλακίου των ΗΠΑ (US Treasuries) συμπεριλαμβανομένων των προστατευμένων από τον πληθωρισμό ομολόγων (Treasury inflation protected securities, TIPS).

◆ **MarketAxess**: είναι η μεγαλύτερη ηλεκτρονική πλατφόρμα για συναλλαγές επί εταιρικών ομολόγων (corporate bonds) και καλύπτει την Ευρώπη και τις ΗΠΑ. Η ευρωπαϊκή πλατφόρμα του συστήματος παρέχει ρευστότητα από 17 μεγάλους διαπραγματευτές σε ευρώ, λίρες στερλίνες και δολάρια ΗΠΑ. Η MarketAxess προσφέρει, επίσης, μεταξύ άλλων, τιμές για κυβερνητικά ομόλογα, ομόλογα υπερεθνικών οργανισμών, ABS, junk bonds και structured bonds

◆ **Bondvision**: αποτελεί τμήμα του Euro MTS (βλέπε όρο) και είναι η μεγαλύτερη ηλεκτρονική πλατφόρμα διαπραγμάτευσης ομολόγων σταθερού εισοδήματος σε ευρώ. Ο μέσος ημερήσιος όγκος των συναλλαγών της ανέρχεται σε 25 δισεκατομμύρια ευρώ. Χρησιμοποιεί το διαδίκτυο και τεχνολογία φιλική στον χρήστη που επιτρέπει στους θεσμικούς επενδυτές την πρόσβαση χωρίς συνδρομή ή άλλες επιβαρύνσεις.

☰ Το κύριο πλεονέκτημα της παραδοσιακής διαπραγμάτευσης μέσω τηλεφώνου είναι η άμεση επαφή μεταξύ των συμβαλλομένων. Όμως, η ηλεκτρονική διαπραγματευτική πλατφόρμα προσφέρει περισσότερα πλεονεκτήματα: α) καλύτερες τιμές αφού ο καλών, ιδιαίτερα στις πολύ-τραπεζικές πλατφόρμες, έχει την ευχέρεια να επιλέξει τη συμφερότερη τιμή μεταξύ πολλών β) χαμηλό κόστος γ) υψηλός αυτοματισμός δ) ταχύτητα εκτέλεσης.

Embedded derivative = περιλαμβανόμενο και φιλοξενούμενο στη σύμβαση παράγωγο προϊόν. Σύμφωνα με το IAS (International Accounting Standards) 39 είναι ένα συστατικό ενός υβριδικού ή συνδυαστικού χρηματοπιστωτικού μέσου που περιλαμβάνει επίσης ένα μη παράγωγο συμβόλαιο που το φιλοξενεί (non-derivative host contract) με αποτέλεσμα μερικές από τις χρηματοροές (cash flows) του συνδυαστικού μέσου να διαφέρουν με ένα τρόπο παρόμοιο όπως σε ένα ξεχωριστό παράγωγο. Ένα περιλαμβανόμενο στη σύμβαση παράγωγο προϊόν προκαλεί το σύνολο ή μέρος των χρηματοροών που ήταν δυνατόν να απαιτηθούν από την τροποποίηση της σύμβασης σύμφωνα με ένα καθορισμένο επιτόκιο, την τιμή ενός χρηματοπιστωτικού προϊόντος, την τιμή ενός εμπορεύματος, μία συναλλαγματική ισοτιμία, ένα δείκτη τιμών ή επιτοκίων, μία πιστοληπτική αξιολόγηση ή ένα πιστωτικό δείκτη ή μία άλλη μεταβλητή. Για παράδειγμα, ένα μετατρέψιμο ομόλογο (convertible bond) είναι ένα ομόλογο με φιλοξενούμενο στη σύμβαση παράγωγο ένα equity conversion option δηλαδή ένα δικαίωμα προαίρεσης για τη μετατροπή του ομολόγου σε μετοχές ή ένα ομόλογο εγγυημένο από μία δεξαμενή περιουσιακών στοιχείων (Mortgage Backed Security, MBS) με ένα φιλοξενούμενο στη σύμβαση δικαίωμα προπληρωμής διαφοροποιείται από το απλό ομόλογο διότι στην περίπτωση αυτή ενσωματώνεται δικαίωμα μεταφοράς του κινδύνου πρόωρης πληρωμής στον αγοραστή (prepayment risk).

Αντίθετα, ένα παράγωγο προϊόν που συνδέεται με ένα χρηματοπιστωτικό μέσο αλλά σύμφωνα με τη σύμβαση μπορεί να μεταβιβασθεί ανεξάρτητα από αυτό το μέσο ή έχει ένα διαφορετικό αντισυμβαλλόμενο δεν είναι embedded derivative αλλά ένα χωριστό χρηματοπιστωτικό μέσο.

Emerging markets = αναδυόμενες αγορές. Οι αγορές των αναπτυσσόμενων χωρών που για να χρηματοδοτήσουν το δημόσιο χρέος ή τις παραγωγικές τους επενδύσεις προσφέρουν ευκαιρίες τοποθετήσεων υψηλού μεν κινδύνου αλλά με επιτόκια και άλλες αποδόσεις πολύ υψηλότερες αυτών των αναπτυσσόμενων αγορών. Σαν αναδυόμενες αγορές καταγράφονταν στο τέλος του 2006 οι αγορές της Βενεζουέλας, της Κολομβίας, της Χιλής, του Μεξικού, του Ισραήλ, της Ινδίας, της Ινδονησίας, των Φιλιππίνων, της Σιγκαπούρης, της Ταϊλάνδης, της Νότιας Κορέας, της Ταϊβάν, της Κίνας και του Χονγκ Κονγκ, του Πακιστάν, της Σρι Λάνκα, του

Κουβέιτ, του Μπαχρέιν, του Ομάν, του Κατάρ, της Σαουδικής Αραβίας, των Ηνωμένων Αραβικών Εμιράτων, της Ιορδανίας, του Μαυρικίου, του Μαρόκου, των Σεϋχέλλων, της Τανζανίας, της Ζιμπάμπουε, της Αιθιοπίας, της Νοτίου Αφρικής, της Ρωσίας, της Κροατίας, αλλά και της Βουλγαρίας, της Ουγγαρίας, της Πολωνίας, της Τσεχίας και των άλλων χωρών που εντάχθηκαν στην Ε.Ε πλην της Σλοβενίας που υιοθέτησε ήδη από 1.1.2007 το ευρώ.

Empire State Manufacturing Survey = μηνιαία έρευνα της περιφερειακής κεντρικής τράπεζας της Νέας Υόρκης (Federal Reserve Bank of New York) που είναι μέλος της κεντρικής τράπεζας των ΗΠΑ Federal Reserve System. Αφορά τη βιομηχανική δραστηριότητα στην πολιτεία της Νέας Υόρκης. Ένα ερωτηματολόγιο αποστέλλεται κάθε πρώτη του μηνός σε 200 επικεφαλής βιομηχανικών επιχειρήσεων της πολιτείας που καλούνται βασικά να απαντήσουν στις αλλαγές που διαπιστώνουν σε μία σειρά δεικτών σε σχέση με τον προηγούμενο μήνα και να καταθέσουν τις προβλέψεις τους για τους επόμενους έξι μήνες. Ο κύριος δείκτης είναι η γενική κατάσταση της επιχείρησης (general business conditions) αλλά δεν αποτελεί ένα σταθμισμένο μέσο των άλλων δεικτών.

Employee stock option = βλέπετε όρο «stock option».

EMS, Enhanced Messaging Service = βελτιωμένη υπηρεσία μηνυμάτων. Ένα νέο πρότυπο στο περιβάλλον SMS (βλέπε όρο) που προσφέρει εκτός από τη δυνατότητα αποστολής κειμένων και εικόνες, ήχους, μελωδίες, γραφικά και τροποποιημένο κείμενο μέσω κινητών τηλεφώνων ή του internet. Το EMS είναι ένα ανοικτό πρότυπο με βάση το εταιρικό σχέδιο της τεχνολογίας της τρίτης γενιάς (Third Generation Partnership Project, 3GPP) και αποτελεί μία συνεργασία για τα πρότυπα της κινητής τηλεπικοινωνίας. Είναι μία ενδιάμεση τεχνολογία μεταξύ του SMS και της πιο προηγμένης τεχνολογίας της Multimedia Messaging Service (βλέπε όρο MMS). Το EMS παρέχεται από τις εταιρίες Alcatel, Ericsson, Motorola και Siemens. Η εταιρία Nokia προωθεί ένα παρόμοιο πρότυπο με την ονομασία "Smart Messaging."

EMTN, European Medium Term Notes = Ευρωπαϊκά χρεόγραφα μεσοπρόθεσμης λήξης. Εκδίδονται στην ευρωπαϊκή αγορά συνήθως από μια χρηματοπιστωτική ή ασφαλιστική επιχείρηση (the issuers) μέσω μιας τράπεζας (programme arranger) και με τη μεσολάβηση προς τους επενδυτές τραπεζών ή και επενδυτικών οργανισμών (the dealers). Τα EMTN μπορούν α) να τοποθετούνται σε οργανωμένες αγορές (π.χ χρηματιστήρια) ή να διατίθενται μέσω των dealers β) να εξυπηρετούν τις ανάγκες των εκδοτών (tailored made) και τις επιθυμίες των επενδυτών. Με την έννοια αυτή, μπορεί να διαφοροποιούνται σε δομημένα χρεόγραφα, σε τίτλους μειωμένης εξασφάλισης, κατά νόμισμα, λήξη και με σταθερό ή κυμαινόμενο επιτόκιο.

EMV chip = πλακίδιο ολοκληρωμένου κυκλώματος της εταιρίας EMVCo, LLC που συστήθηκε το 1999 από τις εταιρίες καρτών Europay International, MasterCard International και Visa International προκειμένου να προάγει νέα τεχνολογία που αντικαθιστά τις πλαστικές κάρτες με μαγνητική ταινία (magnetic stripe cards) από τις έξυπνες κάρτες (smart cards) που φέρουν chip στο οποίο μπορεί να αποθηκεύονται χρήσιμες πληροφορίες. Το EMV chip εξασφαλίζει:

α) την πρόληψη της απάτης (fraud prevention) όπως του skimming δηλαδή της απάτης που πραγματοποιείται με την υποκλοπή μέσω των αυτόματων ταμειολογιστικών μηχανών (ATMs) των στοιχείων της μαγνητικής ταινίας και ιδιαίτερα του προσωπικού αριθμού αναγνώρισης (PIN) των τραπεζικών καρτών

β) τη διαλειτουργικότητα (interoperability) δηλαδή την ικανότητα ενός λογισμικού (software) και υλικού (hardware) να είναι συμβατά και να επικοινωνούν με πολλούς ηλεκτρονικούς υπολογιστές διαφορετικών εταιριών και εν προκειμένω τη συμβατότητα των πιστωτικών, χρεωστικών και άλλων τραπεζικών καρτών με τις αυτόματες ταμειολογιστικές μηχανές (ATMs) και τα ηλεκτρονικά σημεία πώλησης (POS) διαφορετικών διεθνών εταιριών παροχής υπηρεσιών πληρωμών

γ) πολλαπλές εφαρμογές (multiple applications). Επειδή το πλακίδιο ολοκληρωμένου κυκλώματος (chip) μπορεί να υποστηρίξει διαφορετικές εφαρμογές στην ίδια κάρτα, οι τράπεζες ενώνουν τις δυνάμεις τους με τους πελάτες τους όπως λιανοπωλητές, παροχείς ψηφιακών τηλεοπτικών δικτύων, μεταφορείς και παροχείς συσκευών μικροπληρωμών, ελέγχων πρόσβασης, ελέγχου της ταυτότητας ή των διαβατηρίων. Με την ίδια, επίσης, κάρτα

που φέρει microchip, οι τράπεζες μπορούν να προσφέρουν μία σειρά από διαφορετικές τραπεζικές συναλλαγές και υπηρεσίες πληρωμών.

- Σύμφωνα με την 1η Σύσταση του ψηφίσματος του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου Πληρωμών (EPC), στις χώρες της SEPA και το αργότερο μέχρι τα τέλη του 2010 θα πρέπει να έχει εισαχθεί στις τραπεζικές κάρτες το EMV chip. Σημειώνεται ότι για το διάστημα 2008-2010 επιτρέπεται η εφαρμογή της τεχνικής magstripe fallback δηλαδή εάν ένα τερματικό αδυνατεί να διαβάσει τις πληροφορίες του chip τότε οδηγείται αυτόματα να διαβάσει το περιεχόμενο της μαγνητικής ταινίας προκειμένου να ολοκληρωθεί η συναλλαγή.

Endorsement = οπισθογράφηση. Είναι η υπογραφή του κατόχου ενός διαπραγματεύσιμου τίτλου στην οπίσθια πλευρά αυτού με την οποία μεταβιβάζει το ιδιοκτησιακό δικαίωμα επί του τίτλου σε άλλο πρόσωπο.

Enhancement = βελτίωση. Μία καινοτομία που έχει ευεργετική επίδραση σε ένα ή περισσότερα προϊόντα μιας επιχείρησης. Στα μηχανογραφικά συστήματα, ο όρος χρησιμοποιείται για να υποδηλώσει βελτιώσεις σε επί μέρους λειτουργικότητες στο χρονικό διάστημα που μεσολαβεί μεταξύ δύο εκδόσεων (versions).

EONIA (Euro Overnight Index Average) = μέσο σταθμικό επιτόκιο των χωρίς ενέχυρο δανειακών συναλλαγών σε ευρώ μιας ημέρας (overnight rate). Είναι ένα επιτόκιο αναφοράς (benchmark rate) που υπολογίζεται από την Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα με βάση τα αντίστοιχα επιτόκια των τραπεζών που μετέχουν στην κατάρτιση του EURIBOR (βλέπε όρο).

Equities = χρεόγραφα με τη μορφή κοινών ή προνομιούχων μετοχών, εισηγμένων ή μη εισηγμένων μετοχών ή άλλου τύπου χρεογράφων και πιστοποιητικών όπως για παράδειγμα το αμερικανικό ADR (βλέπε όρο American Depositary Receipt) που αντιπροσωπεύουν ιδιοκτησιακό δικαίωμα σε μια επιχείρηση και κατά συνέπεια την αξίωση αναλογικής συμμετοχής στα περιουσιακά στοιχεία και τα κέρδη αυτής υπό τη μορφή λήψης μερίσματος. Σημαίνει και το σύνολο του ενεργητικού μείον το σύνολο του παθητικού μιας εταιρίας που ονομάζεται εν προκειμένω shareholders's equity. Μία σημαντική διαφορά μεταξύ του equity και του χρέους είναι ότι για το πρώτο δεν υπάρχει υποχρέωση αποπληρωμής από τον εκδότη.

Equity financing = χρηματοδότηση μέσω του μετοχικού κεφαλαίου. Εταιρίες οι οποίες έχουν ανάγκη δανεισμού, αντί να προσφύγουν στις τράπεζες ή να εκδώσουν ομολογιακό δάνειο, αυξάνουν το μετοχικό τους κεφάλαιο εκδίδοντας νέες μετοχές τις οποίες στη συνέχεια πωλούν στο κοινό εισπράττοντας μετρητά. Οι νέοι μέτοχοι συμμετέχουν στο μετοχικό κεφάλαιο της εταιρίας και στα κέρδη αυτής αλλά αναλαμβάνουν ένα μέρος των κινδύνων που επωμίζεται η εταιρία με τις επιχειρηματικές της επιλογές.

Equity Linked Note (ELN) = χρεόγραφο του οποίου η απόδοση συνδέεται με την απόδοση μιας μετοχής ή άλλου μετοχικού ιδιοκτησιακού δικαιώματος ή ενός καλαθιού μετοχών ή ενός δείκτη μετοχών. Στην τελευταία περίπτωση καλείται equity index-linked note.

Equity price risk = κίνδυνος τιμής μετοχής. Είναι ο κίνδυνος πρόκλησης ζημίας που μπορεί να προκύψει από τη μεταβλητότητα των τιμών των μετοχών.

Equity repo = συμφωνίες πώλησης με επαναγορά στο μέλλον (repos) όταν το υποκείμενο χρεόγραφο είναι ένας μετοχικός τίτλος όπως οι απλές μετοχές.

Equity securities = μετοχικοί τίτλοι. Εκφράζουν την κατοχή μεριδίου κυριότητας σε μια εταιρία. Αποτελούνται από μετοχές που είναι διαπραγματεύσιμες σε χρηματιστήρια, μη εισηγμένες μετοχές και άλλες μορφές συμμετοχής στο μετοχικό κεφάλαιο της εταιρίας. Οι κάτοχοι μετοχικών τίτλων εισπράττουν κάθε χρόνο μετρητά με τη μορφή μερίσματος.

Equity swap = μία σύμβαση μεταξύ δύο αντισυμβαλλόμενων για την ανταλλαγή δύο διαφορετικών χρηματοροών (cash flows) στη διάρκεια της σύμβασης. Αποτελεί ένα παράγωγο προϊόν που ο ένας αντισυμβαλλόμενος πληρώνει στον άλλο την απόδοση μιας μετοχής ή ενός χρηματιστηριακού μετοχικού δείκτη ενώ ο άλλος των αντισυμβαλλόμενων πληρώνει ένα σταθερό ή κυμαινόμενο επιτόκιο.

Erasmus = πρόγραμμα της Ευρωπαϊκής Ένωσης για την ανταλλαγή σπουδαστών της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης, τμήμα του ευρύτερου προγράμματος SOCRATES (βλέπε λέξη) καλούμενο και SOCRATES II. Έχει την ονομασία του φιλοσόφου, θεολόγου και ανθρωπιστή Έρασμου από το Ρότερνταμ (1465-1536 μ.χ) ο οποίος αναζήτησε τη γνώση και την έρευνα σε πολλές χώρες της Ευρώπης.

- Ο Έρασμος προβλέπει την ανταλλαγή φοιτητών από το Α΄ έτος των πανεπιστημιακών σχολών μέχρι την απόκτηση διδακτορικού διπλώματος. Πέραν της κινητικότητας των φοιτητών, ενισχύει τα Πανεπιστήμια για να προσθέσουν την Ευρωπαϊκή διάσταση στο πρόγραμμα σπουδών τους ώστε να παρέχουν ανάλογες γνώσεις και στους μη μετακινούμενους σε άλλες χώρες φοιτητές. Έως και το 2007 περίπου δύο εκατομμύρια σπουδαστές έχουν κάνει σπουδές σε μια άλλη χώρα χάρις στο Erasmus. Από το 2004, με το νέο πρόγραμμα, το Erasmus Mundus, δαπανούνται άνω των 40 εκατομμυρίων ευρώ ετησίως για την προαγωγή των μεταπτυχιακών σπουδών σε επίπεδο Master και ισοτίμων διπλωμάτων. Το πρόγραμμα Έρασμος Μούντους προβλέπει τη σύμπραξη τουλάχιστον τριών πανεπιστημίων σε τρεις διαφορετικές ευρωπαϊκές χώρες. Για την παρακολούθηση των μαθημάτων αυτών χορηγούνται υποτροφίες σε σπουδαστές από οποιαδήποτε χώρα.

- Οι προϋποθέσεις συμμετοχής των φοιτητών είναι υποβολή αίτησης έξι μήνες πριν από την έναρξη του ακαδημαϊκού έτους, να είναι εγγεγραμμένοι σε ανώτατο εκπαιδευτικό ίδρυμα και να έχουν ολοκληρώσει τουλάχιστον ένα πανεπιστημιακό έτος

- Με βάση στοιχεία του ακαδημαϊκού έτους 2004-2005, στο πρόγραμμα συμμετείχαν 2.491 Έλληνες φοιτητές που παρακολούθησαν μαθήματα σε Πανεπιστήμια άλλων κρατών και κατά προτίμηση του Ηνωμένου Βασιλείου, της Γαλλίας και της Γερμανίας ενώ τα Ελληνικά Πανεπιστήμια υποδέχτηκαν 1.658 φοιτητές άλλων χωρών. Η Γερμανία είναι η πρώτη χώρα σε αριθμό μετακινούμενων σε άλλες χώρες φοιτητών (22.427), ακολουθεί η Γαλλία (21.561), η Ισπανία (20.819) και η Ιταλία (16.440). Μεταξύ των χωρών που υποδέχονται φοιτητές άλλων χωρών προηγείται η Ισπανία (25.511) και ακολουθεί η Γαλλία (20.511), η Γερμανία (17.273) και το Ηνωμένο Βασίλειο (16.266).

- Το 2006 το πρόγραμμα έκλεισε 20 έτη ζωής και μέχρι τότε είχαν διατεθεί από τον προϋπολογισμό της Ε.Ε γύρω στο 1 δισεκ. ευρώ και επί πλέον ποσά από Πανεπιστήμια και δημόσιες αρχές των συμμετεχουσών χωρών (τα 27 κράτη μέλη της Ε.Ε, η Νορβηγία, η Ισλανδία και το Λιχτενστάιν). Το πρόγραμμα έληξε το 2006 αλλά παρατάθηκε ενώ τέθηκε μια ακόμη προϋπόθεση. Τα κράτη που συμμετέχουν πρέπει να υιοθετήσουν μέχρι το 2010 το σύστημα «Πτυχίο, Μεταπτυχιακό Δίπλωμα, Διδακτορικό Δίπλωμα» (LMD, License, Master, Doctorat) αλλά και το Σύστημα Μεταφοράς Πιστωτικών Μονάδων.

ERM and ERM-II = Μηχανισμός Συναλλαγματικών Ισοτιμιών (ΜΣΙ και ΜΣΙ Νο. 2).

- Ο ΜΣΙ (Exchange Rate Mechanism) ήταν το κυριότερο συστατικό του Ευρωπαϊκού Νομισματικού Συστήματος που τέθηκε σε εφαρμογή την 13.3.1979. Με βάση αυτόν καθορίζονταν μία κεντρική ισοτιμία έναντι του ECU και στη συνέχεια προέκυπτε μία σειρά διμερών ισοτιμιών με όρια διακύμανσης $\pm 2,25\%$, πλην ορισμένων νομισμάτων που είχαν $\pm 6\%$ και από 2.8.1993 $\pm 15\%$. Η Ελλάδα εισήλθε στο ΜΣΙ από τις 16.3.1998 με κεντρική ισοτιμία 1 ECU = 357 δραχμές και με όριο διακύμανσης $\pm 15\%$. Ο βασικός στόχος του μηχανισμού μετά την εγκαθίδρυση της ενιαίας αγοράς ήταν η αντιμετώπιση των κινδύνων από πραγματικές αποκλίσεις των συναλλαγματικών ισοτιμιών μεταξύ του ευρώ και των νομισμάτων των κρατών μελών της Ε.Ε που δεν θα μετείχαν στην ΟΝΕ. Τέτοιες αποκλίσεις μπορούσαν να διακόψουν τα εμπορικά ρεύματα μεταξύ των κρατών μελών.

- Ο ΜΣΙ Νο 2 (**Exchange Rate Mechanism - II**) αντικατέστησε το ΜΣΙ και λειτούργησε προαιρετικά από την έναρξη του τρίτου σταδίου της ΟΝΕ (1.1.1999) για τα κράτη μέλη σε παρέκκλιση. Ο ΜΣΙ Νο 2 αποτελεί κριτήριο σύγκλισης (βλ. λέξη convergence criteria), βοηθά τα εκτός της ζώνης του ευρώ κράτη μέλη που συμμετέχουν σε αυτόν να ακολουθήσουν πολιτική σταθερότητας και να ενισχύσουν τη σύγκλιση και με τον τρόπο αυτό να καταστήσουν αποτελεσματικές τις προσπάθειές τους να υιοθετήσουν το ευρώ. Ο μηχανισμός προσφέρει στα κράτη αυτά στοιχεία αναφοράς για την άσκηση ορθής οικονομικής και νομισματικής πολιτικής και συμβάλει στην προστασία τους από πιέσεις στις αγορές συναλλάγματος. Στην τελευταία περίπτωση ο ΜΣΙ βοηθά τα εκτός της ζώνης κράτη μέλη να συνδυάζουν τα κατάλληλα αντίμετρα, περιλαμβανομένης της πολιτικής επιτοκίων και των συντονισμένων παρεμβάσεων στις αγορές. Για την εξασφάλιση της διακύμανσης των ισοτιμιών στα συμφωνηθέντα όρια, προβλέπονται παρεμβάσεις στις αγορές μέσα στα όρια (intramarginal interventions) ή στα όρια (interventions at the margin). Για τις παρεμβάσεις μέσα στα όρια,

υφίσταται μία αυτόματη και απεριόριστη παροχή πολύ βραχυπρόθεσμης χρηματοδότησης (Very Short-Term Financing, VSTF) και χρηματοδότηση των παρεμβάσεων μέσω συναλλαγών στο τέλος της ημέρας και μέσω FX swaps. Στις παρεμβάσεις στις αγορές συμμετέχουν η ΕΚΤ, οι εθνικές κεντρικές τράπεζες της ζώνης του ευρώ και οι εθνικές κεντρικές τράπεζες εκτός ζώνης ευρώ που μετέχουν στο ΜΣΙ-II. Προκειμένου να μειωθεί ο κίνδυνος διακανονισμού, εφαρμόζεται υποχρεωτικά η μέθοδος πληρωμή μετά από πληρωμή (payment after payment) ενώ για τις εθνικές κεντρικές τράπεζες εκτός ζώνης ευρώ που μετέχουν στο ΜΣΙ-II η μέθοδος αυτή είναι υποχρεωτική όταν ενεργούν σαν ανταποκριτές της ΕΚΤ και των εθνικών κεντρικών τραπεζών της ζώνης του ευρώ και προαιρετική όταν διακανονίζουν παρεμβάσεις στα όρια που πραγματοποίησαν μόνες τους.

♦ Στο ΜΣΙ - 2 αρνήθηκαν να μετάσχουν το Ηνωμένο Βασίλειο και η Σουηδία. Προσχώρησαν από 1.1.1999 **α)** η **Δανία** με κεντρική ισοτιμία 1 ευρώ = 7,46038 Κορώνες Δανίας, με όριο διακύμανσης από την κεντρική ισοτιμία $\pm 2,25\%$, ανώτατο όριο υποχρεωτικής παρέμβασης τις 7,62824 κορώνες και κατώτατο τις 7,29252 κορώνες και **β)** η Ελλάδα με κεντρική ισοτιμία 1 ευρώ = 353,109 Δραχμές και με όριο διακύμανσης $\pm 15\%$, ανώτατο όριο υποχρεωτικής παρέμβασης τις 406,075 Δραχμές και κατώτατο τις 300,143 δραχμές. Από την 17.1.2000 ορίσθηκε νέα κεντρική ισοτιμία και ένα ευρώ ήταν ίσο με 340,75 Δραχμές. Τα υποχρεωτικά όρια παρέμβασης ήταν 391,863 και 289,628 Δραχμές. Η νέα κεντρική ισοτιμία αποτέλεσε από 1.1.2001 (ημέρα εισόδου της Ελλάδας στη ζώνη του ευρώ) τον αμετάκλητο συντελεστή μετατροπής έναντι του ευρώ. Από την ημερομηνία αυτή η Ελλάδα έπαψε να μετέχει στο ΜΣΙ No 2.

♦ Την 27.6.2004 το Συμβούλιο των Υπουργών Οικονομίας και Οικονομικών της ζώνης του ευρώ (Eurogroup), ο Πρόεδρος της ΕΚΤ και οι Υπουργοί και οι Διοικητές των κεντρικών τραπεζών των κρατών μελών το νόμισμα των οποίων μετέχει στο ΜΣΙ αποφάσισαν όπως η Εσθονία, η Λιθουανία και η Σλοβενία ενταχθούν στο ΜΣΙ No 2 ενώ για τις υπόλοιπες χώρες της διεύρυνσης που επιθυμούν να ενταχθούν θα αποφάσιζε αργότερα. Και τα τρία κράτη μέλη εντάχθηκαν με όριο διακύμανσης $\pm 15\%$ από την ορισθείσα κεντρική ισοτιμία τους έναντι του ευρώ ενώ την 28.6.2004 ανακοινώθηκαν από την ΕΚΤ το ανώτερο και το κατώτερο όριο των υποχρεωτικών παρεμβάσεων. Πιο αναλυτικά:

α) η **Εσθονία**, εντάχθηκε με κεντρική ισοτιμία 1 ευρώ = 15,6466 Κορώνες Εσθονίας, ανώτατο όριο υποχρεωτικής παρέμβασης τις 17,9936 κορώνες και κατώτατο τις 13,2996 Κορώνες
β) η **Λιθουανία** εντάχθηκε με κεντρική ισοτιμία 1 ευρώ = 3,45280 Λίτας Λιθουανίας, ανώτατο όριο υποχρεωτικής παρέμβασης τις 3,97072 Λίτας και κατώτατο τις 2,93488 Λίτας

γ) η **Σλοβενία** εντάχθηκε με κεντρική ισοτιμία 1 ευρώ = 239,640 Τόλαρ Σλοβενίας, ανώτατο όριο υποχρεωτικής παρέμβασης τα 275,586 Τόλαρ και κατώτατο τα 203,694 Τόλαρ. Από 1.1.2007 εξήλθε του μηχανισμού διότι εντάχθηκε στη ζώνη του ευρώ.

♦ Την 29.4.2005 το Συμβούλιο των Υπουργών Οικονομίας και Οικονομικών της ζώνης του ευρώ (Eurogroup), ο Πρόεδρος της ΕΚΤ και οι Υπουργοί και οι Διοικητές των κεντρικών τραπεζών των κρατών μελών το νόμισμα των οποίων μετέχει στο ΜΣΙ αποφάσισαν όπως η Κύπρος, η Λετονία και η Μάλτα ενταχθούν στο ΜΣΙ No 2 με όριο διακύμανσης $\pm 15\%$ από την ορισθείσα κεντρική ισοτιμία τους έναντι του ευρώ ενώ την 2.5.2005 η ΕΚΤ ανακοίνωσε το ανώτερο και το κατώτερο όριο των υποχρεωτικών παρεμβάσεων. Πιο αναλυτικά:

α) η **Κύπρος**, εντάχθηκε με κεντρική ισοτιμία 1 ευρώ = 0,585274 Λίρες Κύπρου, ανώτατο όριο υποχρεωτικής παρέμβασης τις 0,673065 Λίρες και κατώτατο τις 0,497483 Λίρες. Από 1.1.2008 εξήλθε του μηχανισμού διότι εντάχθηκε στη ζώνη του ευρώ

β) η **Λετονία** εντάχθηκε με κεντρική ισοτιμία 1 ευρώ = 0,702804 Λατ Λετονίας, ανώτατο όριο υποχρεωτικής παρέμβασης το 0,808225 Λατ και κατώτατο το 0,597383 Λατ

γ) η **Μάλτα** εντάχθηκε με κεντρική ισοτιμία 1 ευρώ = 0,429300 Λίρες Μάλτας, ανώτατο όριο υποχρεωτικής παρέμβασης το 0,493695 Λίρες και κατώτατο το 0,364905 Λίρες. Από 1.1.2008 εξήλθε του μηχανισμού διότι εντάχθηκε στη ζώνη του ευρώ.

♦ Την 25.11.2005 το Συμβούλιο των Υπουργών Οικονομίας και Οικονομικών της ζώνης του ευρώ (Eurogroup), ο Πρόεδρος της ΕΚΤ και οι Υπουργοί και οι Διοικητές των κεντρικών τραπεζών των κρατών μελών το νόμισμα των οποίων μετέχει στο ΜΣΙ αποφάσισαν όπως η **Σλοβακία** ενταχθεί στο ΜΣΙ No 2 με όριο διακύμανσης $\pm 15\%$ από την ορισθείσα κεντρική ισοτιμία τους έναντι του ευρώ ενώ την 28.11.2005 η ΕΚΤ ανακοίνωσε το ανώτερο και το κατώτερο όριο των υποχρεωτικών παρεμβάσεων. Πιο αναλυτικά: κεντρική ισοτιμία 1 ευρώ =

38.4550 Κορώνες Σλοβακίας, ανώτατο όριο υποχρεωτικής παρέμβασης 44,2233 Κορώνες και κατώτατο 32,6868 Κορώνες. Την **16.3.2007** καθορίστηκε από την Ε.Ε, σύμφωνα με την παραπάνω διαδικασία **νέα κεντρική ισοτιμία** της Κορώνας Σλοβακίας ενώ την 19.3.2007 η ΕΚΤ ανακοίνωσε το ανώτερο και το κατώτερο όριο των υποχρεωτικών παρεμβάσεων. Πιο αναλυτικά: κεντρική ισοτιμία 1 ευρώ = 35,4424 Κορώνες Σλοβακίας, ανώτατο όριο υποχρεωτικής παρέμβασης 40,7588 Κορώνες και κατώτατο 30,1260 Κορώνες.

Escrow agreement = σύμβαση που ορίζει τις διαδικασίες τερματισμού του συμβολαίου όπως οι διαδικασίες παράδοσης του πηγαίου κώδικα και των δεδομένων ενός μηχανογραφικού συστήματος. Γενικά, έχει σαν αντικείμενο ιδιοκτησιακά δικαιώματα, χρήματα, ακίνητα ή χρεόγραφα που κατατίθενται σε ένα τρίτο πρόσωπο (the escrow agent) μέχρι να υλοποιηθεί όρος της σύμβασης. Για παράδειγμα, μία εταιρία παραγωγής ενός λογισμικού απαγορεύει στους αγοραστές να το διαθέσουν σε τρίτους. Η σύμβαση επιπρόσθετα ορίζει ότι σε περίπτωση πτώχευσης ή για οιονδήποτε άλλο λόγο παύσης λειτουργίας της εταιρίας λογισμικού, οι αγοραστές καθίστανται πλήρως κύριοι του πωληθέντος λογισμικού και μπορούν να το διαθέσουν σε τρίτους. Το καθεστώς αυτό της κατάθεσης σε τρίτο του δικαιώματος λήγει εφόσον υλοποιηθεί ο όρος της σύμβασης δηλαδή η εταιρία λογισμικού παύσει να υπάρχει.

Ethernet = Έθερνετ. Ένα πρωτόκολλο και μία τοπολογία δικτύου. Χρησιμοποιείται, συνήθως στα δίκτυα τοπικής περιοχής (Local Area Networks, LANs). Εφευρέθηκε από τον μηχανικό Ρόμπερτ Μέτκαλφ και αναπτύχθηκε αρχικά στη δεκαετία του 1970. Το Έθερνετ υποστηρίζει ένα ανώτατο ποσοστό μεταφοράς στοιχείων 10 megabits ανά δευτερόλεπτο. Στη συνέχεια αύξησε τη δυναμικότητά του σε 100 megabits και αργότερα σε 1.000 megabits. Πρωτόκολλα δικτύων υψηλού επιπέδου όπως το Πρωτόκολλο του Διαδικτύου (Internet Protocol, IP), χρησιμοποιούν το Έθερνετ σαν μέσο μεταφοράς στοιχείων. Οι πληροφορίες ταξιδεύουν πάνω στο Έθερνετ μέσω μονάδων πρωτοκόλλων που καλούνται πλαίσια (frames). Το μήκος των ατομικών καλωδίων του Έθερνετ περιορίζεται περίπου σε 100 μέτρα αλλά το Έθερνετ συνδέει εύκολα ολόκληρα σχολικά συγκροτήματα ή οικοδομικά γραφεία.

Ethics = ένα σύστημα εθίμων και ηθικών αρχών και η εφαρμογή του σε ιδιαίτερα προβλήματα συμπεριφοράς, ειδικότερα στην περίπτωση ειδικών επαγγελματιών και των μελών αυτών.

Eurepo index = δείκτης αναφοράς (benchmark index) για την ασφαλισμένη με χρεόγραφο αγορά χρήματος της ζώνης του ευρώ που είναι σχετική με τις συμφωνίες πώλησης και επαναγοράς τίτλων (Repurchase agreement (repo) and reverse repurchase agreement (reverse repo) με βάση τις οποίες ο ένας αντισυμβαλλόμενος πωλεί ένα χρεόγραφο έναντι μετρητών και αναλαμβάνει την υποχρέωση να το επαναγοράσει από τον άλλο αντισυμβαλλόμενο σε καθορισμένη τιμή και σε καθορισμένη μελλοντική ημερομηνία και αντίστροφα. Eurepo είναι το επιτόκιο στο οποίο μία τράπεζα προσφέρει σε άλλη τράπεζα στην prime market χρήματα έναντι λήψης ασφάλειας (collateral).

- Το Eurepo δημοσιεύτηκε για πρώτη φορά την 4.3.2002 με αξία 6.3.2002. Εμφανίζεται κάθε ημέρα στη σελίδα 34750 της Telerate, στο Bloomberg (EBF <GO>) ενώ οι Reuters (<EUREPO>) είναι η μόνη επίσημη πηγή δημοσίευσης.

- Η σειρά των λήξεων για τις οποίες δίνεται επιτόκιο είναι T/N (Tomorrow/Next), 1, 2 και 3 εβδομάδων και 1, 2, 3, 6, 9 και 12 μηνών.

- Οι τράπεζες που συμμετέχουν στην ομάδα συγκέντρωσης των τιμών (Panel Banks) υποβάλλουν τις καλύτερες προσφορές στην αγορά. Εν τούτοις, υποβάλλοντας τις τιμές αναμένουν κάτω από ομαλές περιστάσεις να πραγματοποιήσουν συναλλαγές σε αυτά τα επίπεδα. Την ευθύνη για την κατάρτιση και την αλλαγή των ανωτέρω τραπεζών (Panel Banks) έχει η ανάδοχος εταιρία EURIBOR FBE, ένας Βελγικός διεθνής μη κερδοσκοπικός οργανισμός.

EUREX = η αγορά συμβολαίων μελλοντικής εκπλήρωσης (futures) και δικαιωμάτων προαίρεσης (options) για παράγωγα προϊόντα εκπεφρασμένα σε ευρώ που προέκυψε το 1998 μετά τη συγχώνευση του γερμανικού DTB (Deutsche Terminbörse) και του ελβετικού SOFFEX (Swiss Options and Financial Futures Exchange). Το EUREX είναι μία εταιρία που ανήκει κατά 50% σε κάθε μία από τις συγχωνευθείσες εταιρίες. Οι συναλλαγές της διεξάγονται

μέσω ηλεκτρονικής διαπραγματευτικής πλατφόρμας ενώ προσφέρει και υπηρεσίες διακανονισμού με τη θυγατρική της Eurex Clearing AG. Με τον τρόπο αυτό εξασφαλίζεται μία συγκεντρωτική, διασυνοριακή διαχείριση του κινδύνου. Από 1.2.2004 λειτουργεί και στην αγορά των ΗΠΑ με τη θυγατρική της Eurex US η οποία προσφέρει σε επενδυτές όλων των χωρών παράγωγα προϊόντα εκπεφρασμένα σε ευρώ και δολάρια ΗΠΑ.

- Μεταξύ των παραγώγων (Derivatives) που προσφέρει είναι τα παράγωγα επιτοκίου (Interest Rate Derivatives), τα παράγωγα μετοχών (Equity Derivatives), τα δεικτοποιημένα παράγωγα μετοχών (Equity Index Derivatives), τα δεικτοποιημένα παράγωγα μεταβλητότητας (Volatility Index Derivatives), τα παράγωγα σχετικά με κεφάλαια διαπραγματεύσιμα σε οργανωμένες αγορές (Exchange Traded Funds® Derivatives), τα πιστωτικά παράγωγα (Credit Derivatives) και τα δεικτοποιημένα με τον πληθωρισμό παράγωγα (Inflation Linked Derivatives).

- Εκτός από τα παράγωγα το Eurex προσφέρει και τα εξής προϊόντα: α) 120 τύπους ομολόγων σταθερού εισοδήματος μέσω της θυγατρικής του Eurex bonds β) συμφωνίες επαναγοράς ή επαναπώλησης χρεογράφων (repos and reverse repos) με τη θυγατρική του Eurex Repo. Ο συνολικός αριθμός των τραπεζών που διαπραγματεύονται σε αυτή την ηλεκτρονική αγορά των repos έφθασε, το 2004, τις 155 από εννέα διαφορετικές χώρες ενώ το ίδιο έτος τα συμβόλαια σε αξία αυξήθηκαν κατά 31% γ) λειτουργία των χρηματιστηρίων και των κεντρικών αποθετηρίων τίτλων στη Φινλανδία, Εσθονία και Λετονία μέσω της θυγατρικής του HEX Group που αποτελείται από την μητρική εταιρία HEX plc και αρκετές θυγατρικές μεταξύ των οποίων είναι η Helsinki Exchanges, το Finnish Central Securities Depository, το Talin Stock Exchange Group και το Riga Stock Exchange Group δ) χρηματιστήριο ενεργειακών προϊόντων με τη θυγατρική του EEX (European Energy Exchange) ε) την 20.12.2007 το Eurex ολοκλήρωσε την εξαγορά του Διεθνούς Χρηματιστηρίου Χρεογράφων (International Securities Exchange, Inc. ISE) το οποίο κατέστη θυγατρική εταιρία του Eurex κατά 100%. Το νέο μέλος του ομίλου Eurex λειτουργεί διάφορες ηλεκτρονικές πλατφόρμες (electronic trading platforms) και αποτελείται από ένα χρηματιστήριο συμβολαίων δικαιωμάτων προαίρεσης (options exchange) και από ένα χρηματιστήριο μετοχών (stock exchange). Με τον τρόπο αυτό το παγκόσμιο δίκτυο ρευστότητας του Eurex επεκτάθηκε στις ΗΠΑ και σε προϊόντα που είναι εκπεφρασμένα σε δολάρια ΗΠΑ.

- Σήμερα, το Eurex συνδέεται με 700 τοποθεσίες σε όλο τον κόσμο και ο όγκος διαπραγμάτευσης υπερβαίνει το 1,5 δισεκατομμύρια συμβόλαια το χρόνο.

EURIBOR = αρχικά των λέξεων European Interbank Offered Rate, δηλαδή Ευρωπαϊκό Διατραπεζικό Προσφερόμενο Επιτόκιο. Πρόκειται για επιτόκιο αναφοράς (benchmark rate) που προσφέρεται για τις προθεσμιακές καταθέσεις της αγοράς χρήματος (μέχρι 12 μηνών) σε ευρώ μεταξύ τραπεζών με μεγάλη πιστοληπτική διαβάθμιση. Δημοσιεύθηκε για πρώτη φορά την 30.12.1998 με ημερομηνία αξίας (valeur) 4.1.1999. Αντικατέστησε τα εθνικά διατραπεζικά επιτόκια αναφοράς (Pibor, Fibor, Athibor κλπ.) των κρατών που μετέχουν στη ζώνη του ευρώ. Στην έβδομη σύνοδο του ευρώ που διοργάνωσε η γαλλική αγορά χρηματοοικονομικών και εμπορευματικών προθεσμιακών συμβολαίων (MATIF) τέθηκαν οι βάσεις του EURIBOR, ορίστηκαν οι τράπεζες που συμμετέχουν, αποφασίσθηκε η κατάρτιση ενός κώδικα καλής συμπεριφοράς και η σύσταση μιας επιτροπής που θα παρακολουθεί την εφαρμογή των κανόνων και στην οποία μετέχουν: έξη επαγγελματικά στελέχη της αγοράς χρήματος προερχόμενα από τράπεζες της ζώνης του ευρώ, ο Γενικός Γραμματέας της Ευρωπαϊκής Τραπεζικής Ομοσπονδίας και τρία μέλη από τη Διεθνή Ένωση Διαπραγματευτών Συναλλάγματος. Σήμερα, χρηματοδοτείται από α) την Ευρωπαϊκή Τραπεζική Ομοσπονδία (European Banking Federation), η οποία εκπροσωπεί τα συμφέροντα 4.500 τραπεζών της E.E και της Ισλανδίας, της Νορβηγίας και της Ελβετίας και β) την Ένωση Χρηματοπιστωτικών Αγορών (Financial Markets Association).

Το EURIBOR είναι ο μέσος όρος των επιτοκίων των τραπεζών που μετέχουν στην Επιτροπή του. Παραθέτουμε το δελτίο επιτοκίων EURIBOR της 26.6.2009:

1εβδομάδος	0,537%
2 εβδομάδων	0,622%
3 εβδομάδων	0,691%
1 μηνός	0,783%
2 μηνών	0,935%
3 μηνών	1,120%
4 μηνών	1,203%

5 μηνών	1,279%
6 μηνών	1,334%
7 μηνών	1,373%
8 μηνών	1,410%
9 μηνών	1,444%
10 μηνών	1,469%
11 μηνών	1,494%
12 μηνών	1,515%

Η επιτροπή των τραπεζών του EURIBOR περιλαμβάνει τράπεζες από χώρες της ζώνης του ευρώ, τράπεζες από χώρες της Ε.Ε. εκτός ζώνης ευρώ και διεθνείς τράπεζες από χώρες εκτός Ε.Ε. Ο πίνακας των τραπεζών αλλάζει σε τακτικά διαστήματα για να περιλάβει τράπεζες με μεγάλο όγκο συναλλαγών στις αγορές χρήματος της ζώνης του ευρώ.

ΠΙΝΑΚΑΣ ΤΩΝ ΤΡΑΠΕΖΩΝ ΠΟΥ ΜΕΤΕΧΟΥΝ ΤΟ 2009 ΣΤΗΝ ΚΑΤΑΡΤΙΣΗ ΤΟΥ EURIBOR

ΕΥΡΩΖΩΝΗ

Αυστρία

- Erste Bank der Österreichischen Sparkassen
- RZB - Raiffeisen Zentralbank Österreich AG

Βέλγιο

- Dexia Bank
- Fortis Bank
- KBC

Γαλλία

- BNP - Paribas
- Natixis Banques Populaires
- Crédit Agricole S.A.
- HSBC France
- Société Générale
- Crédit Industriel et Commercial CIC

Γερμανία

- Landesbank Berlin
- Bayerische Landesbank Girozentrale
- Commerzbank
- Deutsche Bank
- DZ Bank Deutsche Genossenschaftsbank
- Dresdner Bank
- Landesbank Baden-Württemberg Girozentrale
- Landesbank Hessen - Thüringen Girozentrale
- Norddeutsche Landesbank Girozentrale
- Westdeutsche Landesbank AG

Ελλάδα

- Εθνική Τράπεζα της Ελλάδος

Ιρλανδία

- Bank of Ireland
- AIB Group

Ισπανία

- Banco Bilbao Vizcaya Argentaria
- Banco Santander Central Hispano
- Confederacion Española de Cajas de Ahorros

Ιταλία

- Banca IntesaBci
- Monte dei Paschi di Siena
- UCI Milan

Κάτω Χώρες

- ABN Amro Bank
- ING Bank
- Rabobank

Λουξεμβούργο

- Banque et Caisse d'Épargne de l'État

Πορτογαλία

- Caixa Geral De Depósitos (CGD)

Φινλανδία

- Nordea

ΆΛΛΕΣ ΤΡΑΠΕΖΕΣ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗΣ ΕΝΩΣΗΣ ΕΚΤΟΣ ΕΥΡΩΖΩΝΗΣ

- Barclays Capital
- Den Danske Bank
- Svenska Handelsbanken

ΔΙΕΘΝΕΙΣ ΤΡΑΠΕΖΕΣ

- Bank of Tokyo – Mitsubishi
- J.P. Morgan Chase & Co.
- Citibank
- UBS (Luxembourg) S.A

Οι Reuters, μετά την εξαγορά της Moneyline Telerate, είναι η εταιρεία συλλογής και διανομής των στοιχείων. Για τον καθημερινό καθορισμό του EURIBOR ζητείται από τις τράπεζες να δώσουν το επιτόκιο στο οποίο: "καθόσον γνωρίζουν, καταθέσεις της διατραπεζικής αγοράς σε ευρώ προσφέρονται μέσα στη ζώνη του ευρώ μεταξύ πρώτης τάξης τραπεζών στις 11:00 π.μ. ώρα Βρυξελλών (η καλύτερη τιμή μεταξύ των καλύτερων τραπεζών") καθώς και τιμές για όλες τις προβλεπόμενες λήξεις (διαστήματα μίας εβδομάδας και ενός μέχρι δώδεκα μηνών). Η αναφορά των στοιχείων είναι καθημερινή εκτός Σαββάτου, Κυριακής και αργιών του συστήματος TARGET. Οι τιμές είναι με διακανονισμό εντός δύο ημερών (T+2), με βάση υπολογισμού το έτος των 360 ημερών (Actual/360). Οι τράπεζες φροντίζουν να δίνουν τις προσφορές τους με ακρίβεια δύο δεκαδικών ψηφίων έως τις 10:45 π.μ. και έχουν τη δυνατότητα να κάνουν αλλαγές από 10:45 π.μ. μέχρι τις 11:00 π.μ. Όλες οι συμμετέχουσες τράπεζες, οι Reuters και το εποπτικό σώμα "βλέπουν" τις προσφορές σε πραγματικό χρόνο και έτσι εξασφαλίζεται η διαφάνεια στο σύστημα. Στις 11:00 οι Reuters προβαίνουν στον υπολογισμό του EURIBOR ως μέσου όρου των τιμών, απορρίπτοντας όμως το 15% των υψηλότερων και το 15% των χαμηλότερων τιμών και δημοσιεύουν το EURIBOR με απόλυτη ακρίβεια.

Euro Banking Association, EBA = Τραπεζική Ένωση για το Ευρώ εδρεύουσα στο Παρίσι. Ιδρύθηκε το 1985 σαν Τραπεζική Ένωση για το ECU με αρχικούς στόχους: α) την προώθηση της χρήσης του ECU στις χρηματοοικονομικές και εμπορικές συναλλαγές, β) τη διαχείριση και την ανάπτυξη του συστήματος συμψηφισμού και διακανονισμού σε ECU και γ) την καθιέρωση ενός βήματος συζητήσεων για όλα τα προβλήματα που συνδέονταν με τη χρήση του ECU.

• Σήμερα, η EBA κατέχει το 85% των μηνυμάτων SWIFT στην Ευρώπη και έχει σαν σκοπούς: α) την εισαγωγή και την ανάπτυξη συστημάτων διακανονισμού σε ευρώ β) τη συνεργασία με την ευρωπαϊκή βιομηχανία συστημάτων πληρωμών και γ) την προώθηση προτάσεων νόμου, προτύπων και επιχειρηματικών πρακτικών συμψηφισμού και διακανονισμού.

• Ανέπτυξε το σύστημα καθαρού διακανονισμού Euro 1 και την EBA Clearing Company για διακανονισμούς μεγάλων ποσών σε ευρώ, το σύστημα μικρών πληρωμών σε ευρώ STEP1 σαν τμήμα του S.T.E.P.S (Straight Through Euro Payment System). Το πρόγραμμα S.T.E.P.S συνεχίστηκε με την ανάπτυξη του STEP2 σαν ένα αυτόματο πανευρωπαϊκό σύστημα συμψηφισμού (pan-European automated clearing house, PE-ACH) για τις διασυνοριακές και εγχώριες μαζικές πληρωμές σε ευρώ. Το σύστημα αυτό σχεδιάστηκε σαν ένας σημαντικός πυλώνας συνδρομής στον Ένιαίο Χώρο Πληρωμής σε Ευρώ (βλέπε όρο Single Euro Payments Area, SEPA).

• Στα πλαίσια της EBA λειτουργούν η Νομική Συμβουλευτική Ομάδα (Legal Advisory Group LAG), η Επιτροπή STEP1 και διάφορες ομάδες εργασίας. Την 25.9.2007 η EBA δημοσίευσε την εργασία της «έτοιμοι για την εισαγωγή του Σχεδίου Προτεραιότητας Πληρωμών» (ready to launch Priority Payment Scheme) και την 6.2.2008 εξέδωσε μία έκθεση για την ηλεκτρονική τιμολόγηση (report on e-invoicing).

• Το 1985 δέκα οκτώ εμπορικές τράπεζες και η Ευρωπαϊκή Τράπεζα Επενδύσεων ίδρυσαν την EBA με την υποστήριξη της Ευρωπαϊκής Επιτροπής (European Commission) και της

Τράπεζας Διεθνών Διακανονισμών (Bank for International Settlements). Τα μέλη της EBA διακρίνονται σε μέλη (members) που είναι οι τράπεζες που έχουν γραφεία στην Ε.Ε ή σε ένα υποψήφιο κράτος μέλος (EU Accession country) ή σε ένα κράτος του Ευρωπαϊκού Οικονομικού Χώρου, σε χρήστες μέλη (user members) που δεν έχουν δικαίωμα ψήφου αλλά μετέχουν στο σύστημα STEP1 και συνδεδεμένα μέλη (associated members) που δεν έχουν γραφεία στην Ευρώπη και μετέχουν χωρίς δικαίωμα ψήφου. Η EBA έχει σήμερα τα ακόλουθα μέλη: ⁽¹⁾ User Member

1) ABN Amro Bank NV 2) Aktia Bank PLC ⁽¹⁾ 3) Allgemeine Sparkasse Oberösterreich ⁽¹⁾ 4) Allied Irish Banks 5) Alpha Bank AE 6) Amagerbanken AS ⁽¹⁾ 7) Arbejdernes Landsbank AS ⁽¹⁾ 8) Banca Agricola Popolare di Ragusa ⁽¹⁾ 9) Banca del Fucino ⁽¹⁾ 10) Banca del Piemonte ⁽¹⁾ 11) Banca delle Marche S.p.A. ⁽¹⁾ 12) Banca di Imola S.p.A. ⁽¹⁾ 13) Banca di Romagna S.p.A. ⁽¹⁾ 14) Banca d'Italia ⁽¹⁾ 15) Banca Monte dei Paschi di Siena S.p.A. 16) Banca Monte Parma S.p.A. ⁽¹⁾ 17) Banca Nazionale del Lavoro S.p.A. 18) Banca Popolare del Lazio ⁽¹⁾ 19) Banca Popolare dell' Alto Adige ⁽¹⁾ 20) Banca Popolare dell'Emilia Romagna ⁽¹⁾ 21) Banca Popolare di Intra ⁽¹⁾ 22) Banca Popolare di Milano 23) Banca Popolare di Sondrio ⁽¹⁾ 24) Banca Popolare di Spoleto ⁽¹⁾ 25) Banca Popolare di Vicenza ⁽¹⁾ 26) Banca Sella S.p.A. ⁽¹⁾ 27) Bancaperta S.p.A. ⁽¹⁾ 28) Banco Bilbao Vizcaya Argentaria SA 29) Banco BPI SA ⁽¹⁾ 30) Banco Comercial Portugues 31) Banco Cooperativo Español SA ⁽¹⁾ 32) Banco de Sabadell SA 33) Banco Español de Credito 34) Banco Espirito Santo SA 35) Banco Guipuzcoano SA ⁽¹⁾ 36) Banco Pastor SA 37) Banco Popolare Società Cooperativa 38) Banco Popular Español SA 39) Banco Santander, SA 40) Bank BPH SA ⁽¹⁾ 41) Bank für Tirol und Vorarlberg AG ⁽¹⁾ 42) Bank of Åland PLC ⁽¹⁾ 43) Bank of America, N.A. 44) Bank of China 45) Bank of Cyprus Public Company Limited ⁽¹⁾ 46) Bank of Ireland 47) Bank of Scotland 48) Bank of Tokyo-Mitsubishi UFJ Ltd. 49) Banka Slovenije ⁽¹⁾ 50) Bankinter SA 51) Banque et Caisse d'Epargne de l'Etat, Luxembourg 52) Banque Fédérative du Crédit Mutuel 53) Banque Michel Inchauspé - BAMI ⁽¹⁾ 54) Banque Palatine ⁽¹⁾ 55) Banque Raiffeisen ⁽¹⁾ 56) Barclays Bank PLC 57) Berenberg Bank ⁽¹⁾ 58) BHF-Bank Aktiengesellschaft ⁽¹⁾ 59) Bilbao Bizkaia Kutxa ⁽¹⁾ 60) BKS Bank AG ⁽¹⁾ 61) BNP Paribas SA 62) BRED Banque Populaire 63) Bremer Landesbank ⁽¹⁾ 64) Caisse Nationale des Caisses d'Epargne et de Prévoyance 65) Caixa Central de Credito Agricola Mutuo ⁽¹⁾ 66) Caixa d'Estalvis de Catalunya ⁽¹⁾ 67) Caixa d'Estalvis i Pensions de Barcelona (La Caixa) 68) Caixa Geral de Depositos 69) Caja de Ahorros de Galicia 70) Caja de Ahorros del Mediterraneo ⁽¹⁾ 71) Caja Gipuzkoa San Sebastian ⁽¹⁾ 72) Caja Laboral Popular Coop. de Credito ⁽¹⁾ 73) Caja Madrid 74) Cassa di Risparmio della Provincia di Chieti S.p.A. ⁽¹⁾ 75) Cassa di Risparmio della Provincia di Teramo S.p.A. ⁽¹⁾ 76) Cassa di Risparmio di Asti S.p.A. ⁽¹⁾ 77) Cassa di Risparmio di Cesena S.p.A. ⁽¹⁾ 78) Cassa di Risparmio di Fabriano e Cupramontana ⁽¹⁾ 79) Cassa di Risparmio di Fermo S.p.A. ⁽¹⁾ 80) Cassa di Risparmio di Ferrara S.p.A. ⁽¹⁾ 81) Cassa di Risparmio di Firenze S.p.A. ⁽¹⁾ 82) Cassa di Risparmio di Loreto S.p.A. ⁽¹⁾ 83) Cassa di Risparmio di Ravenna S.p.A. ⁽¹⁾ 84) Citibank NA 85) Commerzbank AG 86) Compagnie Financière du Crédit Mutuel ⁽¹⁾ 87) Confederacion Española de Cajas de Ahorros 88) Crédit Agricole SA 89) Crédit Coopératif ⁽¹⁾ 90) Crédit du Nord 91) Credito Emiliano S.p.A. ⁽¹⁾ 92) Danske Andelskassers Bank AS ⁽¹⁾ 93) Danske Bank AS 94) De Nederlandsche Bank ⁽¹⁾ 95) Deutsche Bank AG 96) Deutsche Bundesbank ⁽¹⁾ 97) Deutsche Postbank AG 98) Dexia Bank SA 99) Dexia Banque Internationale à Luxembourg SA 100) DiBa Bank AS ⁽¹⁾ 101) Djurslands Bank AS ⁽¹⁾ 102) DnB NOR Bank 103) Dresdner Bank AG 104) DZ Bank AG 105) EFG Eurobank Ergasias SA 106) Erste Group Bank AG 107) Europe Arab Bank Frankfurt ⁽¹⁾ 108) Fionia Bank AS ⁽¹⁾ 109) Fortis Bank (Nederland) N.V. ⁽¹⁾ 110) Fortis Bank SA/NV 111) Hamburger Sparkasse AG ⁽¹⁾ 112) Hellenic Bank Ltd. ⁽¹⁾ 113) HSBC Bank PLC 114) HSBC France 115) Ibercaja ⁽¹⁾ 116) ICCREA Banca ⁽¹⁾ 117) ICICI Bank UK Limited ⁽¹⁾ 118) ING Bank NV 119) Intesa Sanpaolo S.p.A. 120) Ipar Kutxa Rural ⁽¹⁾ 121) Istituto Centrale delle Banche Popolari Italiane ⁽¹⁾ 122) J.P.Morgan Chase Bank N.A. 123) Jyske Bank AS ⁽¹⁾ 124) KBC Bank NV 125) Kredietbank SA Luxembourgeoise 126) La Banque Postale ⁽¹⁾ 127) La Poste SA de droit public ⁽¹⁾ 128) Landesbank Baden-Württemberg 129) Landesbank Berlin AG ⁽¹⁾ 130) Landesbank Hessen-Thüringen ⁽¹⁾ 131) Lloyds TSB Bank PLC 132) Lokalbanken I Nordsjaelland AS ⁽¹⁾ 133) Magyar Nemzeti Bank ⁽¹⁾ 134) Marfin Popular Bank Ltd. ⁽¹⁾ 135) MashreqBank psc ⁽¹⁾ 136) Narodowy Bank Polski ⁽¹⁾ 137) National Australia Bank Limited 138) National Bank of Greece SA 139) National Westminster Bank PLC 140) Natixis 141) Nordea Bank Finland PLC 142) Nordjyske Bank AS ⁽¹⁾ 143) Nørresundby Bank ⁽¹⁾ 144) Oberbank AG ⁽¹⁾ 145) Oesterreichische Nationalbank ⁽¹⁾ 146) Oldenburgische Landesbank ⁽¹⁾ 147) Ostjydske Bank AS ⁽¹⁾ 148) Philippine National Bank (Europe) PLC ⁽¹⁾ 149) Piraeus Bank SA ⁽¹⁾ 150) Pohjola Bank PLC 151) Rabobank Nederland

152) Raiffeisen Landesbank Südtirol AG ⁽¹⁾ 153) Raiffeisen Zentralbank Österreich AG 154) Raiffeisenlandesbank Oberösterreich AG ⁽¹⁾ 155) Raiffeisen-Landesbank Tirol Aktiengesellschaft ⁽¹⁾ 156) Ringkjøbing Bank ⁽¹⁾ 157) Ringkjøbing Landbobank ⁽¹⁾ 158) Roskilde Bank AS ⁽¹⁾ 159) Royal Bank of Scotland PLC 160) Sampo Bank Plc 161) S-Bank LTD. ⁽¹⁾ 162) SECB Swiss EURO CLEARING Bank GmbH ⁽¹⁾ 163) Skandinaviska Enskilda Banken 164) Skjern Bank ⁽¹⁾ 165) Société Générale 166) Société Générale Bank & Trust ⁽¹⁾ 167) Société Marseillaise de Crédit (Group Banque Populaire) ⁽¹⁾ 168) Spar Nord Bank ⁽¹⁾ 169) Sparekassen Sjaelland ⁽¹⁾ 170) Standard Chartered (Germany) GmbH 171) Standard Chartered Bank 172) Steiermärkische Bank und Sparkassen AG ⁽¹⁾ 173) Svenska Handelsbanken 174) Swedbank AB 175) Sydbank AS ⁽¹⁾ 176) Tapiola Bank LTD ⁽¹⁾ 177) UBS AG 178) UniCredit S.p.A. 179) Unione di Banche Italiane S.C.P.A. ⁽¹⁾ 180) UNIPOL Banca S.p.A. ⁽¹⁾ 181) Vestfyns Bank AS ⁽¹⁾ 182) Vestjysk Bank ⁽¹⁾ 183) VTB Bank (Deutschland) AG ⁽¹⁾ 184) Wachovia Bank NA 185) WestLB AG.

Euro banknotes second series, ES2 = η δεύτερη σειρά των τραπεζογραμματίων ευρώ. Η πρώτη σειρά κυκλοφόρησε το 2002 και η δεύτερη σειρά αναμένεται να τεθεί στην κυκλοφορία τα επόμενα έτη. Στόχος είναι να εμπλουτισθούν τα τραπεζογραμμάτια ευρώ με σύγχρονα και ενισχυμένα χαρακτηριστικά ασφαλείας ώστε να αντιμετωπισθούν αποτελεσματικότερα οι παραχαράξεις. Η εισαγωγή θα είναι σταδιακή ανά αξία. Οι αξίες (5, 10, 20, 50, 100, 200 και 500 ευρώ) θα παραμείνουν οι ίδιες ενώ τα σχέδια θα βασισθούν πάλι στη θεματολογία εποχές και ρυθμοί (ages and style) της τρέχουσας σειράς. Ωστόσο, θα απαιτηθούν τροποποιήσεις ώστε να γίνουν πιο φιλικά στον χρήστη, θα υπάρξει ανασχεδιασμός των γραφικών στοιχείων και θα περιληφθούν τα νέα χαρακτηριστικά ασφαλείας. Το 2007 ολοκληρώθηκε η συλλογή πληροφόρησης για την αντοχή των χαρακτηριστικών ασφαλείας στις παραχαράξεις, τις απαιτήσεις για τον ποιοτικό έλεγχο, το κόστος, τα πνευματικά δικαιώματα, τις προμήθειες, τα θέματα υγείας ασφάλειας και περιβαλλοντικής προστασίας ενώ οι δοκιμές των χαρακτηριστικών ασφαλείας έχουν κατά μεγάλο μέρος πραγματοποιηθεί σε επιλεγμένα κέντρα εθνικών κεντρικών τραπεζών. Η επόμενη φάση ήταν ο καθορισμός των σχεδίων που περιελάμβανε και την τροποποίηση του χάρτη της Ευρώπης ώστε να περιλάβει και τα νέα κράτη μέλη. Τον Αύγουστο του 2007 έγινε η επικύρωση της βιομηχανικής φάσης σε ένα πακέτο χαρακτηριστικών ασφαλείας που ενέκρινε το Δ.Σ της ΕΚΤ τον Οκτώβριο του 2007. Το Δ.Σ της ΕΚΤ ενέκρινε, το Δεκέμβριο του 2007, και το σχεδιασμό των νέων τραπεζογραμματίων. Η πιλοτική εκτύπωση αρχίζει το Νοέμβριο του 2009 και τελικά ακολουθεί η μαζική παραγωγή των νέων τραπεζογραμματίων. Τα παλαιά τραπεζογραμμάτια ευρώ θα συγκεκοφορούν μέχρι κάποιο χρονικό διάστημα που θα ορίσει η ΕΚΤ. Πάντως, τα τραπεζογραμμάτια ευρώ της παλαιάς σειράς θα ανταλλάσσονται με νέα στις ΕθνΚΤ για απεριόριστο χρόνο.

Eurobond and eurodollar bond = ευρωμόλογο και ευρωδολαριακό ομόλογο.

■ Ευρωμόλογο (eurobond) είναι ένα μεσο-μακροπρόθεσμο ομόλογο που: α) η έκδοσή του ανατίθεται συνήθως σε μία διεθνή κοινοπραξία επενδυτικών τραπεζών β) προσφέρεται ταυτόχρονα σε επενδυτές πολλών χωρών και γ) εκδίδεται και διαπραγματεύεται έξω από τη δικαιοδοσία ενός ενιαίου νομίματος ή εκφράζεται σε διαφορετικό νόμισμα από αυτό της χώρας στην οποία εκδίδεται. Ένα ευρωμόλογο συνήθως διαφοροποιείται ανάλογα με το νόμισμα στο οποίο εκδίδεται. Τα ευρωμόλογα είναι ελκυστικά για τους επενδυτές διότι έχουν μικρή ονομαστική αξία και μεγάλη ρευστότητα. Είναι, όμως συμφέροντα και για τους εκδότες, διότι παρέχουν ευελιξία ως προς την επιλογή της χώρας στην οποία προσφέρονται ανάλογα με τις κανονιστικές της ρυθμίσεις και ιδιαίτερα την αποφυγή της φορολογίας ενώ έχουν την ευχέρεια να εκδίδουν αυτά στο νόμισμα που προτιμούν. Τα ευρωμόλογα εκδίδονται από κυβερνήσεις, δημόσιους οργανισμούς ή μεγάλες πολυεθνικές εταιρίες.

■ Ευρωδολαριακό ομόλογο (eurodollar bond) είναι μια μορφή ευρωομολόγου που εκφράζεται σε δολάρια ΗΠΑ. Μπορεί να εκδοθεί σε κάθε χώρα εκτός των ΗΠΑ. Για παράδειγμα εκδίδεται στην Ιαπωνία από μία εταιρία της Αυστραλίας.

Euroclear = διεθνές σύστημα θεματοφυλακής, διακανονισμού και συμψηφισμού διασυνοριακών συναλλαγών σε εμπορεύματα, ομόλογα και μετοχές. Ιδρύθηκε το 1968 από τράπεζες και διαπραγματευτές χρεογράφων με έδρα τις Βρυξέλλες. Ειδικεύεται κύρια στο διακανονισμό και τη θεματοφυλακή ευρωομολόγων. Το Μάρτιο του 2000 ανακοινώθηκε ότι από 10.1.2001 το Euroclear συγχωνεύεται με το γαλλικό αποθετήριο Sicovam. Η συμφωνία υπεγράφη την 21.9.2000 και όρισε ότι η Sicovam SA γίνεται θυγατρική της Euroclear Bank,

που είναι θυγατρική της Euroclear, και μετονομάζεται σε Euroclear France. Οι μέτοχοι της Σικοβάμ κατέχουν το 16,67% της Euroclear Crearance System plc. Η Τράπεζα της Γαλλίας συμφώνησε να πωλήσει το 40% της Σικοβάμ που κατείχε στους Γάλλους χρήστες. Η Euroclear Bank έχει δικαίωμα να εξαγοράσει το 20% της Clearnet. Η Euroclear Bank με μετοχικό κεφάλαιο 1 δισεκατομμύριο ευρώ έχει αναλάβει τους λειτουργικούς και τραπεζικούς ρόλους της Morgan Guarantee γεγονός που ενίσχυσε το ρόλο του συστήματος Euroclear. Με την ανωτέρω συγχώνευση δημιουργήθηκε το μεγαλύτερο στον κόσμο σύστημα διακανονισμού και θεματοφυλακής χρεογράφων με ετήσιο όγκο εγχωρίων και διεθνών συναλλαγών που φθάνει τα 100.000 δισεκατομμύρια ευρώ. Η Euroclear Bank προσφέρει υπηρεσίες για χρεόγραφα σε περισσότερες από 25 αγορές μετοχικών τίτλων και 30 αγορές ομολόγων. Η Euroclear France είναι το κεντρικό αποθετήριο τίτλων (CSD) για την Γαλλική αγορά, η Euroclear Nederland είναι το CSD για την αγορά των Κάτω Χωρών και η CRESTCo, που μετονομάστηκε σε Euroclear UK & Ireland, είναι το CSD για τις αγορές ομολόγων και μετοχών του Ηνωμένου Βασιλείου και της Ιρλανδίας.

Euroclear UK & Ireland = βλέπετε όρο «CrestCo – Euroclear UK & Ireland».

Euro counterfeit deterrence centres = κέντρα αποτροπής της παραχάραξης του ευρώ. Τα κέντρα αυτά είναι τα εξής:

► **Counterfeit Analysis Centre, CAC**

(Κέντρο Ανάλυσης Πλαστών Τραπεζογραμματίων, ΚΑΠΤ)

Έχει σαν αποστολή την ενοποίηση της τεχνικής ανάλυσης των στοιχείων που αναφέρονται σε πλαστά τραπεζογραμμάτια ευρώ. Με έδρα την ΕΚΤ στη Φραγκφούρτη άρχισε να λειτουργεί στις αρχές του 2002. Είναι υπεύθυνο για την ταξινόμηση των νέων πλαστών τραπεζογραμματίων ευρώ που λαμβάνονται από τα Εθνικά Κέντρα Ανάλυσης. Αναλύει ιδιαίτερα παραχαράξεις που θεωρούνται επικίνδυνες είτε λόγω του σημαντικού αριθμού αυτών ή επειδή η ποιότητά τους είναι απογοητευτική. Στελεχώνεται με ειδικούς στην καταπολέμηση των παραχαράξεων, ειδικευμένους τεχνικούς και διοικητικό προσωπικό.

► **Counterfeit Currency Database, CCD**

(Βάση Δεδομένων Πλαστών Τραπεζογραμματίων, ΒΔΠΤ)

Έχει έδρα την ΕΚΤ όπου καταχωρούνται όλες οι νέες περιπτώσεις πλαστών τραπεζογραμματίων ευρώ. Μια πρώτη έρευνα και ταξινόμηση των πλαστών γίνεται από τα Εθνικά Κέντρα Ανάλυσης τα οποία στη συνέχεια αποστέλλουν στη Φραγκφούρτη τα σχετικά στοιχεία. Το CAC προβαίνει στην τελική επεξεργασία και ταξινόμηση και τα στοιχεία καταχωρούνται στο CCD. Όλα τα στοιχεία αυτού είναι διαθέσιμα στην ΕΚΤ και τις εθνικές κεντρικές τράπεζες. Το CAC συνεργάζεται με τις Αστυνομίες των κρατών μελών της ζώνης του ευρώ, με την Europol και την Ευρωπαϊκή Επιτροπή. Είναι επιθυμητή η συνεργασία των αρμόδιων αρχών όχι μόνο των κρατών μελών εκτός ζώνης ευρώ αλλά και των κρατών εκτός Ε.Ε διότι το ευρώ σαν διεθνές νόμισμα κυκλοφορεί και έξω από τα όρια της Ευρωζώνης.

► **Counterfeit Monitoring System, CMS**

(Σύστημα Παρακολούθησης Πλαστών Νομισμάτων, ΣΠΠΝ)

Περιλαμβάνει το ευρωπαϊκό δίκτυο των Εθνικών Κέντρων Ανάλυσης (ΕΚΑ, NAC) και τη Βάση Δεδομένων Πλαστών Τραπεζογραμματίων (ΒΔΠΤ, CCD). Τα συστήματα αυτά συνδέονται μεταξύ τους με μία βάση μέσω του Internet.

Σε κάθε κράτος μέλος της ζώνης του ευρώ λειτουργεί με την ευθύνη της Αστυνομίας:

► **National Analysis Centre, NAC**

(Εθνικό Κέντρο Ανάλυσης, ΕΚΑ)

Στο ΕΚΑ διαβιβάζονται όλα τα πλαστά τραπεζογραμμάτια ευρώ για ανάλυση και πρώτη ταξινόμηση. Αυτό με τη σειρά του αποστέλλει στο Κέντρο Ανάλυσης Πλαστών Τραπεζογραμματίων (ΚΑΠΤ) τις πιο σημαντικές περιπτώσεις πλαστών τραπεζογραμματίων συνοδευόμενες από σχετική αναφορά. Το Εθνικό Κέντρο Ανάλυσης συνεργάζεται στενά με την εθνική κεντρική τράπεζα η οποία του διαβιβάζει όλα τα πλαστά τραπεζογραμμάτια.

► **National Analysis Centre for Coins, NACC**

(Εθνικό Κέντρο Ανάλυσης Κερμάτων ΕΚΑΚ)

Στο ΕΚΑΚ οποίο παραδίδονται τα παραχαραγμένα κέρματα για ανάλυση.

Για τα κέρματα έχει ιδρυθεί:

► **το European Technical and Scientific Centre, ETSC**

(Ευρωπαϊκό Τεχνικό και Επιστημονικό Κέντρο, ETEK)

Έχει έδρα το Νομισματοκοπείο του Υπουργείου Οικονομικών της Γαλλίας στο Πεσάκ. Εκεί συγκεντρώνονται και ταξινομούνται τα παραχαραγμένα κέρματα που αποστέλλονται από τα Εθνικά Κέντρα Ανάλυσης Κερμάτων. Αναλύει ιδιαίτερα παραχαράξεις που θεωρούνται επικίνδυνες είτε λόγω του σημαντικού αριθμού αυτών ή επειδή η ποιότητά τους είναι απογοητευτική.

► **το National Counterfeit Centre, NCC**

(Εθνικό Κέντρο Παραχάραξης)

Έχει την ευθύνη σε κάθε κράτος μέλος του συνδέσμου με την ευρωπαϊκή βάση παραχαραγμένων κερμάτων στην οποία διαβιβάζει τις σημαντικές περιπτώσεις κίβδηλων ή παραχαραγμένων κερμάτων. Στη Διεύθυνση Ταμείων της Τράπεζας της Ελλάδος λειτουργεί το Εθνικό Κέντρο Παραχάραξης για την Ελλάδα.

► Η ΕΚΤ συμφώνησε να συσταθεί υπό την αιγίδα των διοικητών των κεντρικών τραπεζών της Ομάδας των 10 (G10 Governors) το Διεθνές Κέντρο για την Αποτροπή των Παραχαράξεων (International Counterfeit Deterrence Centre, ICDC) αποτελούμενο από προσωπικό της ΕΚΤ και στελέχη άλλων κεντρικών τραπεζών. Είναι ο φορέας τεχνικής υποστήριξης για τη διεθνή κοινότητα και ο τόπος διεθνών επαφών για το συντονισμό σε διεθνές επίπεδο του αγώνα κατά των παραχαράξεων ενώ πραγματοποιεί επιπρόσθετα ελέγχους σε φωτοτυπικά μηχανήματα προκειμένου να διαπιστωθεί εάν φέρουν μηχανισμό που συμβάλλει στην αποτροπή των παραχαράξεων.

EuroDAC (European Design Automation Conference) = Ευρωπαϊκή Συνδιάσκεψη για την Αυτοματοποίηση του Σχεδιασμού. Σύστημα της Ευρωπαϊκής Ένωσης για τη σύγκριση των δακτυλικών αποτυπωμάτων των ζητούντων άσυλο και των παράνομων μεταναστών. Ιδρύθηκε με βάση τον Κανονισμό του Συμβουλίου Νο 2725/11.12.2000 για την εφαρμογή της Σύμβασης του Δουβλίνου της 15.6.1990. Στοχεύει στην εναρμόνιση των κανόνων σε όλα τα κράτη μέλη σχετικά με την αρχειοθέτηση, τη σύγκριση και τη διαγραφή των δακτυλικών αποτυπωμάτων. Επιτρέπει στα κράτη μέλη την ταυτοποίηση όσων υποβάλλουν αίτηση παροχής ασύλου και των προσώπων που έχουν εισέλθει παράνομα στην Ε.Ε. Αποτελείται από μία κεντρική μονάδα που εδρεύει στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή στις Βρυξέλλες και διαθέτει μία βάση δεδομένων ηλεκτρονικού υπολογιστή και ένα σύστημα για την ηλεκτρονική διαβίβαση των στοιχείων μεταξύ των κρατών μελών και της βάσης δεδομένων. Στη βάση αποθηκεύονται, εκτός από τα δακτυλικά αποτυπώματα το κράτος μέλος καταγωγής, το κράτος μέλος στο οποίο υποβάλλεται αίτηση ασύλου ή στο οποίο εισήλθε παράνομα ο μετανάστης, το φύλο και ο αριθμός καταχώρισης. Από τη βάση δεδομένων προκύπτει εάν ο αιτών έχει υποβάλλει αίτηση ασύλου στο παρελθόν και σε ποιο κράτος μέλος ή εάν έχει συλληφθεί στο παρελθόν σαν λαθρομετανάστης σε άλλο κράτος μέλος.

Eurodollar deposit = μία κατάθεση σε δολάρια ΗΠΑ ενός προσώπου ή τράπεζας μη κατοίκου ΗΠΑ η οποία πραγματοποιείται εκτός των συνόρων των ΗΠΑ και επόμενα δεν υπολογίζεται για τον προσδιορισμό των υποχρεωτικών ελάχιστων αποθεματικών (reserves requirement) που κατατίθενται στη FED.

Eurodollar market = αγορά ευρωδολαρίων. Είναι η αγορά η οποία εκφράζεται σε δολάρια ΗΠΑ που κυκλοφορούν εκτός της χώρας αυτής. Αποτελεί μία ευρύτερη έννοια του Eurodollar deposit διότι εκτός από τις καταθέσεις σε δολάρια περιλαμβάνει και τα δάνεια σε δολάρια. Το επιτόκιο της αγοράς αυτής καθορίζεται συνήθως με βάση το διατραπεζικό επιτόκιο του Λονδίνου Libor όπως π.χ επιτόκιο Libor + 0,5%.

Eurogroup = ομάδα ευρώ. Ομάδα υπουργών μελών του Ecofin οι χώρες των οποίων έχουν υιοθετήσει το ευρώ. Συνέρχεται σε τακτά χρονικά διαστήματα και συνήθως πριν από τη συνάντηση του Ecofin, για να συζητήσει θέματα σχετικά με τη ζώνη του ευρώ και το ενιαίο νόμισμα. Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή και η ΕΚΤ προσκαλούνται να μετάσχουν. Σημειώνεται ότι στο Συμβούλιο Υπουργών Οικονομίας και Οικονομικών (Ecofin) μετέχουν οι αρμόδιοι υπουργοί από όλα τα κράτη μέλη της Ε.Ε ενώ στην ομάδα ευρώ μόνο από τη ζώνη του ευρώ.

Eurojust = Ευρωδικαιοσύνη ή Ευρωπαϊκή δικαστική συνεργασία. Συστάθηκε με την απόφαση του Συμβουλίου της 28ης Φεβρουαρίου 2002 και είναι ένας ευρωπαϊκός φορέας που ενισχύει τη δικαστική συνεργασία μεταξύ κρατών μελών με τη λήψη, στο επίπεδο της Ευρωπαϊκής Ένωσης, διαρθρωτικών μέτρων που διευκολύνουν το βέλτιστο συντονισμό των ερευνών και των διώξεων στο έδαφος περισσότερων του ενός κρατών μελών, με πλήρη σεβασμό των θεμελιωδών δικαιωμάτων και ελευθεριών. Οι κυριότεροι στόχοι της είναι:

- να προωθεί και να βελτιώνει το συντονισμό μεταξύ των αρμοδίων αρχών των κρατών μελών, όσον αφορά τις έρευνες και τις διώξεις εντός των κρατών μελών
- να βελτιώνει τη συνεργασία μεταξύ των αρμοδίων αρχών των κρατών μελών, διευκολύνοντας ιδίως την υλοποίηση της διεθνούς δικαστικής συνδρομής και την εκτέλεση αιτήσεων έκδοσης
- να υποστηρίζει με άλλους τρόπους τις αρμόδιες αρχές των κρατών μελών ώστε να ενισχύεται η αποτελεσματικότητα των ερευνών και των διώξεών τους.

Euro LIBOR (Euro London Interbank Offered Rate) = προσφερόμενο επιτόκιο σε ευρώ στη διατραπεζική αγορά του Λονδίνου. Είναι ένα επιτόκιο αναφοράς (benchmark rate) για βραχυπρόθεσμο δανεισμό (λήξης μέχρι 12 μηνών) μεταξύ μεγάλων τραπεζών σε ευρώ, ανταγωνιστικό του EURIBOR. Η Βρετανική Ένωση Τραπεζιτών (British Banking Association, BBA) επιλέγει 16 τράπεζες της αγοράς του Λονδίνου που συμβάλλουν στον καθορισμό του euro Libor :

Πίνακας των 16 τραπεζών που μετέχουν το 2009 στο euro LIBOR	
Bank of America	Mizuho
Barclays Bank plc	Rabobank
Citibank NA	Royal Bank of Canada
Crédit Suisse	Societe Generale
Deutsche Bank AG	The Bank of Tokyo-Mitsubishi UFJ
HSBC	The Royal Bank of Scotland Group
JP Morgan Chase	UBS AG
Lloyds Banking Group	Westdeutsche Landesbank AG

Ο κατάλογος των τραπεζών αλλάζει ώστε να λαμβάνονται υπόψη όχι μόνο οι συγχωνεύσεις των τραπεζών αλλά και ο όγκος των συναλλαγών σε ευρώ κάθε τράπεζας.

Η εταιρεία Reuters, μετά την εξαγορά της Moneyline Telerate, έχει επιλεγεί ως διανομέας, δηλαδή είναι αρμόδια να συλλέγει τις προσφερόμενες τιμές και να φροντίζει για τον υπολογισμό και δημοσίευση του euro LIBOR. Κάθε τράπεζα που συμμετέχει δίνει στους Reuters : "το επιτόκιο στο οποίο θα μπορούσε να δανειστεί σε ρευστό αφού πρώτα ζητήσει και μετά αποδεχθεί διατραπεζικές προσφορές σε λογικό αγοραίο μέγεθος πριν από τις 11:00π.μ. ώρα Λονδίνου". Η κατάθεση των προσφορών γίνεται από τις 11:00 π.μ. μέχρι τις 11:10 π.μ. Οι Reuters υπολογίζουν το μέσο όρο των τιμών αγνοώντας τις 4 χαμηλότερες και τις 4 υψηλότερες τιμές και δημοσιεύει το αποτέλεσμα στις 11:30 π.μ. Οι τιμές για το euro LIBOR δίνονται τις ημέρες λειτουργίας του TARGET με διακανονισμό εντός δύο ημερών (T+2) και βάση υπολογισμού τον πραγματικό αριθμό των ημερών μεταξύ δύο ημερομηνιών ενώ το έτος θεωρείται ότι έχει 360 ημέρες (Act/360).

Euro MTS Limited = πανευρωπαϊκή ηλεκτρονική αγορά ομολόγων σε ευρώ. Χρησιμοποιεί την προηγμένη και δοκιμασμένη για 12 χρόνια τεχνολογία της ηλεκτρονικής αγοράς κρατικών τίτλων της Ιταλίας MTS Italia SPA (Mercato Telematico dei Titoli di Stato). Το σύστημα ανήκει σε ένα κονσόρτσιουμ τραπεζών και επενδυτικών οίκων. Βασικός μέτοχος είναι το MTS ενώ από τους 24 υπόλοιπους ξεχωρίζουν η J.P. Morgan, η Paribas, η Goldman Sachs, η Warburg Dillon Read, η Deutsche Bank, η Lehman Brothers, η Morgan Stanley Dean Witter, η ABN-Amro Bank, η Crédit Suisse First Boston, η Salomon Smith Barney και η Caboto Holding.

Πρώτος Πρόεδρος του Euro MTS, που έχει έδρα το Λονδίνο, είναι ο Αλεξάντερ Λαμφαλούτσι, πρώην Πρόεδρος του Ευρωπαϊκού Νομισματικού Ιδρύματος (ENI, EMI). Το σύστημα άρχισε να λειτουργεί στις 9 Απριλίου 1999 με τη διαπραγμάτευση κρατικών ομολόγων σε ευρώ της Ιταλίας, Γερμανίας και Γαλλίας. Από το τέλος Αυγούστου του 1999 περιέλαβε και τα κυβερνητικά ομόλογα σε ευρώ της Αυστρίας, του Βελγίου και των Κάτω Χωρών και από το Σεπτέμβριο του 1999 και της Ισπανίας. Σταδιακά περιέλαβε τα κυβερνητικά ομόλογα της Ελλάδας, της Ιρλανδίας, της Φινλανδίας, της Πορτογαλίας και από το 2000 διαπραγματεύεται και μη κυβερνητικά ομόλογα σε ευρώ που έχουν υψηλό βαθμό ρευστοποίησης όπως ομόλογα της Ευρωπαϊκής Τράπεζας Επενδύσεων, της Freddie Mac των ΗΠΑ, της ιρλανδικής ιδιωτικής τράπεζας Derfa με έδρα το Δουβλίνο και της τράπεζας KfW (Kreditanstalt für Wiederaufbau), με έδρα τη Φραγκφούρτη, η οποία ανήκει κατά 80% στην ομοσπονδιακή κυβέρνηση της Γερμανίας και κατά το υπόλοιπο 20% στα γερμανικά ομοσπονδιακά κρατίδια. Επεκτάθηκε με τη θυγατρική εταιρία MTS Japan KK και στην Ιαπωνία όπου διαπραγματεύεται ομόλογα του ιαπωνικού κράτους. Το Euro MTS είναι ικανό να δέχεται 150 αλλαγές τιμών το δευτερόλεπτο διότι λειτουργεί ηλεκτρονικά on line σε πραγματικό χρόνο σε αντίθεση με τα συστήματα over-the counter (OTC) που είναι χρονοβόρα. Ο διακανονισμός των ομολόγων γίνεται μέσω των ηλεκτρονικών συστημάτων δευτερογενούς αγοράς των μετεχόντων κρατών μελών της Ε.Ε όπως π.χ της ΗΔΑΤ για την Ελλάδα.

Euronext N.V = βλέπετε όρο «NYSE – Euronext».

EURONIA (Euro Overnight Index Average) = μέσο σταθμικό επιτόκιο των χωρίς ενέχυρο δανειακών συναλλαγών σε ευρώ μιας ημέρας (overnight rate). Είναι ένα επιτόκιο αναφοράς (benchmark rate) που καταρτίζεται από τον Ιανουάριο του 1999 από τη Βρετανική Ένωση Τραπεζιτών (British Banking Association, BBA) σε συνεργασία με την Ένωση Διαμεσολαβητών των Αγορών Μεγάλων Ποσών (Wholesale Markets Broker's Association, WMBW). Διαμορφώνεται με βάση τις τιμές που παρέχουν από τις 00.00 μέχρι τις 16.00 ώρα Λονδίνου οι συμμετέχοντες στη WMBW brokers του Λονδίνου.

Euronote facility = ευχέρεια ευρωομολόγου. Χρηματοπιστωτικό μέσο που βασίζεται στη συμφωνία μεταξύ ενός ή περισσότερων πιστωτικών ιδρυμάτων και του εκδότη σύμφωνα με την οποία ο τελευταίος μπορεί να δανεισθεί στη διάρκεια 5 με 7 ετών κεφάλαια μέχρι ένα ορισμένο όριο μέσω ανανεούμενης τοποθέτησης στην ευρωαγορά. Οι ανάδοχοι τράπεζες μπορούν να δεσμευθούν να απορροφήσουν τα αδιάθετα ομόλογα με το συμφωνημένο επιτόκιο ή να θέσουν στη διάθεση του δανειζόμενου πιστώσεις με τη μορφή πιστωτικών διευκολύνσεων ή πιστωτικών ορίων για το αδιάθετο μέρος της έκδοσης. Τα ευρωομόλογα έχουν μία λήξη πολλών μηνών και, εάν είναι απαραίτητο, παρατείνονται μόλις λήξουν.

European Agency for Reconstruction (EAR) = Ευρωπαϊκή Υπηρεσία Ανασυγκρότησης (EYA). Ιδρύθηκε από την Ευρωπαϊκή Ένωση το 2000 και έχει έδρα τη Θεσσαλονίκη. Διαθέτει επιχειρησιακά κέντρα στο Βελιγράδι, την Πρίστινα, την Ποντιγκόριτσα και τα Σκόπια. Καθήκον της είναι να διαχειρίζεται τα κυριότερα προγράμματα της Ε.Ε για την παροχή ενισχύσεων ανασυγκρότησης, αξίας περίπου 2 δισεκατομμυρίων ευρώ το χρόνο, σε χώρες της περιφέρειας των Βαλκανίων που επλήγησαν από πολέμους κατά τη δεκαετία του 1990.

European Agency for Safety and Health at Work (EU-OSHA) = Ευρωπαϊκός Οργανισμός για την Ασφάλεια και την Υγεία κατά την Εργασία (ΕΟΑΥΕ). Ιδρύθηκε από την Ευρωπαϊκή Ένωση το 1975 και έχει τη έδρα του στο Μπιλμπάο της Ισπανίας. Καμία χώρα δεν μπορεί να αντιμετωπίσει μόνη το ευρύ φάσμα προβλημάτων ασφάλειας και υγείας στον τομέα της εργασίας (ΑΥΕ) που αντιμετωπίζει σήμερα η Ευρώπη. Για το λόγο αυτό συστάθηκε ο ΕΟΑΥΕ με στόχο τη συγκέντρωση και την αμοιβαία ανταλλαγή του εκτεταμένου, σε ευρωπαϊκή βάση, πεδίου γνώσεων και πληροφοριών σχετικά με τα προβλήματα αυτά, ιδίως όσον αφορά τα προληπτικά μέτρα. Παράλληλα με την ανάπτυξη ενός εκτεταμένου δικτύου ιστοσελίδων σχετικά με την ασφάλεια και την υγεία, ο Οργανισμός εφαρμόζει ένα δραστήριο πρόγραμμα δημοσιεύσεων που καλύπτει από εκθέσεις ειδικής πληροφόρησης έως υλικό εκστρατείας. Ο ΕΟΑΥΕ διοικείται από Διοικητικό Συμβούλιο στο οποίο εκπροσωπούνται τα εργατικά συνδικάτα, οι οργανώσεις των εργοδοτών, οι εθνικές κυβερνήσεις και η Ευρωπαϊκή Επιτροπή.

European Agency for the Management of Operational Cooperation at the External Borders (FRONTEX) = Ευρωπαϊκή Υπηρεσία για τη Διαχείριση του Επιχειρησιακού Συντονισμού στα εξωτερικά σύνορα των κρατών μελών της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Ιδρύθηκε τον Οκτώβριο του 2004 και έχει την έδρα της στη Βαρσοβία. Αποστολή της είναι να συνδράμει τα κράτη μέλη της Ε.Ε κατά την εφαρμογή των κανόνων της Ένωσης όσον αφορά τους ελέγχους στα εξωτερικά σύνορα και την επιστροφή πολιτών τρίτων χωρών στις χώρες καταγωγής τους. Επαφίεται σε κάθε κράτος μέλος να ελέγχει τα σύνορά του, αλλά η υπηρεσία βοηθά ώστε να εξασφαλιστεί ότι όλα τα κράτη μέλη διενεργούν τον έλεγχο αυτό με το ίδιο υψηλό επίπεδο αποτελεσματικότητας. Τα κύρια καθήκοντα της υπηρεσίας περιλαμβάνουν: α) παροχή βοήθειας στις χώρες της Ε.Ε κατά την εκπαίδευση των συνοριοφυλάκων τους β) εκτίμηση των κινδύνων γ) αξιοποίηση της έρευνας σε νέες τεχνολογίες επιτήρησης και δ) συντονισμός της συνεργασίας μεταξύ των χωρών της Ε.Ε κατά τον επαναπατρισμό παράνομων μεταναστών ε) συνεργασία με άλλους παρεμφερείς ευρωπαϊκούς οργανισμούς όπως η Europol, η CEPOL και η OLAF.

European Association for Banking and Financial History (EABFH) = Ευρωπαϊκή Ένωση Τραπεζικής και Χρηματοπιστωτικής Ιστορίας. Μη κερδοσκοπικός οργανισμός στον οποίο το 2006 συμμετείχαν 80 τράπεζες από 25 ευρωπαϊκά κράτη. Ιδρύθηκε το 1990 σαν European Association for Banking History και το 2006 περιέλαβε και τον ευρύτερο χρηματοπιστωτικό και οικονομικό τομέα ώστε να επιτραπεί η συμμετοχή και χρηματοοικονομικών ιδρυμάτων και να επεκταθεί το αντικείμενο των ερευνών της, που ήταν η καταγραφή της τραπεζικής ιστορίας της Ευρώπης, και στην οικονομική και χρηματοοικονομική ιστορία. Εκτός από την έρευνα και τη συγγραφή της τραπεζικής και οικονομικής ιστορίας της Γηραιάς Ηπείρου, διοργανώνει διεθνή συνέδρια, πραγματοποιεί εκδόσεις και οργανώνει ένα ευρωπαϊκό δίκτυο για την επικοινωνία στελεχών των τραπεζών, υπηρεσιών αρχείου, διευθυντών μουσείων και πολιτιστικών ιδρυμάτων σχετικών με την τραπεζική και χρηματοπιστωτική ιστορία και την ιστορία εκτύπωσης τραπεζογραμματίων και αξιών.

European Aviation Safety Agency (EASA) = Ευρωπαϊκός Οργανισμός Ασφάλειας της Αεροπορίας (ΕΟΑΑ). Ιδρύθηκε από την Ευρωπαϊκή Ένωση το 2002 και έχει την έδρα του στην Κολωνία της Γερμανίας. Συνδράμει την Ε.Ε στην ανάπτυξη νόμων και κανόνων για την ασφάλεια των αιθέρων και βοηθά την Ευρωπαϊκή Επιτροπή να ελέγχει κατά πόσον οι ευρωπαϊκοί κανόνες ακολουθούνται πιστά. Ο Οργανισμός προσφέρει τεχνική βοήθεια σε διεθνείς οργανισμούς αρμόδιους για την ασφάλεια της πολιτικής αεροπορίας και την προστασία του περιβάλλοντος. Επίσης, συνδράμει τις αρχές αεροπλοΐας τρίτων χωρών και έχει το δικαίωμα να λαμβάνει ορισμένες αποφάσεις, όπως η έκδοση βεβαιώσεων τύπου για προϊόντα αεροπλοΐας.

European Bank for Reconstruction and Development (EBRD) = Ευρωπαϊκή Τράπεζα για την Ανοικοδόμηση και την Ανάπτυξη με έδρα το Λονδίνο. Ιδρύθηκε το 1991, με την πτώση του υπαρκτού σοσιαλισμού, για να ενθαρρύνει τη μετάβαση προς την οικονομία της ελεύθερης αγοράς και να προωθήσει την ιδιωτική επιχειρηματική πρωτοβουλία στα κράτη της κεντρικής και ανατολικής Ευρώπης (CEECs) και τα κράτη της Κοινοπολιτείας των Ανεξαρτήτων Κρατών (CIS) που έχουν δεσμευθεί να εφαρμόσουν τις αρχές της πολυκομματικής δημοκρατίας, του πλουραλισμού και της οικονομίας της αγοράς.

◆ Η EBRD έχει μετόχους 60 κράτη, την Ευρωπαϊκή Ένωση και την Ευρωπαϊκή Τράπεζα Επενδύσεων. Το μετοχικό της κεφάλαιο ανέρχεται σε 20 δισεκατομμύρια ευρώ. Αντλεί κεφάλαια για τη χρηματοδότηση των επενδύσεων από τις διεθνείς αγορές με την έκδοση ομολόγων και άλλων χρεογράφων τα οποία συνήθως αγοράζονται από κεντρικές τράπεζες, συνταξιοδοτικά ταμεία, ασφαλιστικές εταιρίες και διαχειριστές περιουσιακών στοιχείων. Πρώτος πρόεδρος της EBRD ήταν ο Γάλλος Ζακ Αταλί (1991-1993) τον οποίο διαδέχθηκε ο πρώην Διοικητής της Τράπεζας της Γαλλίας Ζακ ντε Λαροζιέρ (1993-1998). Τρίτος πρόεδρος ήταν ο πρώην Γενικός Διευθυντής του ΔΝΤ και στη συνέχεια Πρόεδρος της Ομοσπονδιακής Δημοκρατίας της Γερμανίας Χορστ Κέλερ (1998-2000) τον οποίο διαδέχτηκε την 3.7.2000 ο Γάλλος Ζαν Λεμιέρ (2000-2008) και αυτόν την 3.7.2008 ο Γερμανός Τόμας Μίροβ.

◆ Η EBRD είχε στόχο να βοηθήσει τα 15 κράτη των CEECs (Αλβανία, Βοσνία και Ερζεγοβίνη, Βουλγαρία, Κροατία, Τσεχία, Εσθονία, Ουγγαρία, Λετονία, Λιθουανία, FYROM, Πολωνία, Ρουμανία, Σερβία και Μαυροβούνιο, Σλοβακία και Σλοβενία) και τα 12 κράτη της CIS (Ρωσία, Αρμενία, Αζερμπαϊτζάν, Λευκορωσία, Γεωργία, Καζακστάν, Κυργιζιστάν, Μολδαβία, Τατζικιστάν, Τουρκμενιστάν, Ουκρανία και Ουζμπεκιστάν) να εισάγουν

διαρθρωτικές και τομεακές μεταρρυθμίσεις, να προωθήσουν τον ανταγωνισμό, τις ιδιωτικοποιήσεις και την ιδιωτική πρωτοβουλία λαμβάνοντας υπόψη τις ιδιαίτερες ανάγκες των χωρών στα διάφορα στάδια της μετάβασης. Μέσω των επενδύσεων της προάγει τη δραστηριότητα του ιδιωτικού τομέα, την ενίσχυση των χρηματοδοτικών και νομικών συστημάτων και την ανάπτυξη των υποδομών που είναι αναγκαίες για τον ιδιωτικό τομέα. Εφαρμόζει υγιείς τραπεζικές και επενδυτικές αρχές σε όλες τις δραστηριότητές της. Ενθαρρύνει συγχρηματοδοτήσεις και άμεσες ξένες επενδύσεις από τον δημόσιο και ιδιωτικό τομέα, συνδράμει στην κινητοποίηση των εγχώριων κεφαλαίων και παρέχει τεχνική συνεργασία. Προωθεί την περιβαλλοντολογική και αειφόρο ανάπτυξη. Συνήθως, η συμμετοχή της είναι 5 εκατομμύρια ευρώ.

◆ Η EBRD συνήψε δεσμούς με διάφορους χρηματοδοτικούς διαμεσολαβητές για να παράσχει δάνεια ιδιαίτερα στις ΜΜΕ. Προσφέρει μία σειρά από προϊόντα για να διευκολύνει το διαπεριφερειακό και διεθνές εμπόριο στις CEECs και στα κράτη της CIS. Μεταξύ αυτών περιλαμβάνονται α) πιστωτικές διευκολύνσεις με τη μορφή των εγγυήσεων της EBRD για την επιβεβαίωση πιστωτικών επιστολών που χορηγούνται σε τοπικές τράπεζες και β) άμεση χρηματοδότηση μεγάλων ιδιωτικών επιχειρήσεων με τη μορφή ανακυκλούμενης προεξαγωγικής δανειοδότησης ή δανείων για κεφάλαια κίνησης.

◆ Το Μάιο του 2006 το Συμβούλιο της EBRD αποφάσισε να προτείνει στη Γενική Συνέλευση της Τράπεζας τον περιορισμό της χρηματοδότησης προς τα κράτη της κεντρικής και ανατολικής Ευρώπης (CEECs) με το επιχείρημα ότι πολλά από αυτά έχουν ήδη ενταχθεί στην Ευρωπαϊκή Ένωση. Από τις αρχές του 2010, η EBRD διακόπτει τη δραστηριότητά της στις οκτώ χώρες της κεντρικής και ανατολικής Ευρώπης που είναι ήδη μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Κύριος αποδέκτης των χρηματοδοτήσεων για επενδύσεις θα καταστεί η Ρωσία με 40% των διατιθεμένων συνολικών πόρων, τα κράτη της νότιας Βαλκανικής 18%, τα κράτη της κεντρικής Ασίας 11% και τα υπόλοιπα κράτη της Κοινοπολιτείας Ανεξαρτήτων Κρατών (Ουκρανία, Λευκορωσία, Μολδαβία και χώρες της περιοχής του Καυκάσου) 20%.

◆ Πρόεδροι της EBRD υπήρξαν ο Γάλλος οικονομολόγος Ζακ Αταλί (1991-1993), ο Γάλλος πρώην Διοικητής της Τράπεζας της Γαλλίας Ζακ ντε Λαροζιέρ (1993-1998), ο Γερμανός Χορστ Κέλερ (1998-2000) ο οποίος στη συνέχεια έγινε πρόεδρος της Γερμανικής Ομοσπονδιακής Δημοκρατίας και ο Γάλλος Ζαν Λεμιέρ (2000-2008) επί του οποίου η EBRD εμφάνισε κέρδη το 2005 1.500.000 ευρώ και το 2006 2.400.000 ευρώ.

European Centre for Disease Prevention and Control (ECDC) = Ευρωπαϊκό Κέντρο Πρόληψης και Ελέγχου Νόσων (ΕΚΠΕΝ). Ιδρύθηκε το Μάρτιο 2004 και έχει την έδρα του στη Στοκχόλμη της Σουηδίας. Το ΕΚΠΕΝ βοηθά την Ευρωπαϊκή Ένωση στην καταπολέμηση των μεταδοτικών ασθενειών και άλλων σοβαρών απειλών για την υγεία. Μεταξύ των καθηκόντων του είναι η δημιουργία δικτύων εργαστηρίων και η λειτουργία ενός συστήματος έγκαιρου συναγερμού και αντίδρασης. Για παράδειγμα, μπορεί να στέλνει ομάδα εμπειρογνώμων της Ε.Ε να ελέγξει την εμφάνιση κρούσματος άγνωστης ανθρώπινης ασθένειας σε ευρωπαϊκή χώρα. Συνεργάζεται με διεθνείς οργανισμούς, με τα εθνικά συστήματα υγείας των κρατών μελών της Ε.Ε αλλά και τρίτων κρατών.

European Commission = Ευρωπαϊκή Επιτροπή. Είναι το θεσμικό όργανο που επέχει θέση οιοονεί Υπουργικού Συμβουλίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης χωρίς όμως να έχει αρμοδιότητες ανάλογες των εθνικών κυβερνήσεων. Η Επιτροπή "εδρεύει" στις Βρυξέλλες, αλλά διατηρεί γραφεία και στο Λουξεμβούργο, αντιπροσωπεύει σε όλες τις χώρες της Ένωσης και σε πολλές πρωτεύουσες ολόκληρου του κόσμου. Αποφασίζει με απλή πλειοψηφία των μελών της.

► Τα μέλη της Επιτροπής διορίζονται για περίοδο πέντε ετών. Η διαδικασία που ακολουθείται είναι η εξής: α) οι κυβερνήσεις των κρατών μελών ορίζουν με κοινή συμφωνία την προσωπικότητα που προτίθενται να διορίσουν νέο Πρόεδρο της Επιτροπής β) ο ορισθείς Πρόεδρος, σε συμφωνία με τις κυβερνήσεις των κρατών μελών, επιλέγει τα υπόλοιπα μέλη της Επιτροπής γ) στη συνέχεια, όλα τα μέλη καλούνται σε ακρόαση από το νέο Κοινοβούλιο, το οποίο γνωμοδοτεί για το "σώμα" των Επιτρόπων. Η Επιτροπή είναι πολιτικά υπόλογη στο Κοινοβούλιο, το οποίο μπορεί να την εξαναγκάσει σε παραίτηση αν κάνει δεκτή πρόταση δυσπιστίας. Η Επιτροπή συμμετέχει σε όλες τις συνόδους του Κοινοβουλίου, για να διευκρινίζει και να δικαιολογεί τις πολιτικές της, ενώ επίσης απαντά τακτικά σε προφορικές και γραπτές ερωτήσεις βουλευτών. Η καθημερινή εργασία της Επιτροπής διεκπεραιώνεται από το διοικητικό προσωπικό της, εμπειρογνώμονες, μεταφραστές, διερμηνείς και προσωπικό

γραμματείας. Αυτοί οι Ευρωπαίοι δημόσιοι υπάλληλοι είναι περίπου 24 000 που αναμένεται να αυξηθεί λόγω κύρια της πρόσληψης διεργημένων και μεταφραστών μετά τη διεύρυνση.

► Οι κύριες αρμοδιότητες της Ευρωπαϊκής Επιτροπής είναι τέσσερις:

1. Προτάσεις νέας νομοθεσίας. Η Επιτροπή διαθέτει το "δικαίωμα πρωτοβουλίας". Με άλλα λόγια, η Επιτροπή είναι η μόνη υπεύθυνη για την εκπόνηση προτάσεων νέας ευρωπαϊκής νομοθεσίας, τις οποίες υποβάλλει στο Κοινοβούλιο και στο Συμβούλιο. Οι προτάσεις αυτές πρέπει να αποβλέπουν στην προώθηση των συμφερόντων της Ένωσης και των πολιτών της, και όχι των συμφερόντων συγκεκριμένων χωρών ή κλάδων της οικονομίας. Πριν εκπονήσει κάποια πρόταση, η Επιτροπή πρέπει να γνωρίζει τις νέες καταστάσεις και προβλήματα που εξελίσσονται στην Ευρώπη και να εξετάσει αν η θέσπιση ευρωπαϊκής νομοθεσίας είναι ο καλύτερος τρόπος για την αντιμετώπισή τους. Αυτός είναι ο λόγος για τον οποίο η Επιτροπή ευρίσκεται σε συνεχή επαφή με ευρύ φάσμα ομάδων συμφερόντων και με δύο συμβουλευτικά όργανα, την Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή (Economic and Financial Committee, βλέπε λέξη) και την Επιτροπή των Περιφερειών (Committee of the regions, βλέπε λέξη). Ζητά επίσης τη γνώμη των εθνικών κοινοβουλίων και κυβερνήσεων. Η Επιτροπή προτείνει την ανάληψη δράσης στο επίπεδο της Ένωσης μόνον αν κρίνει ότι ένα πρόβλημα δεν μπορεί να επιλυθεί αποτελεσματικότερα με την ανάληψη εθνικής, περιφερειακής ή τοπικής δράσης. Αυτή η αρχή αντιμετώπισης των ζητημάτων στο χαμηλότερο δυνατό επίπεδο καλείται "αρχή της επικουρικότητας" (principle of subsidiarity). Αν η Επιτροπή καταλήξει στο συμπέρασμα ότι απαιτείται να θεσπιστεί ευρωπαϊκή νομοθεσία, υποβάλλει πρόταση η οποία πιστεύει ότι θα αντιμετωπίσει αποτελεσματικά το πρόβλημα και θα ικανοποιήσει το ευρύτερο δυνατό φάσμα συμφερόντων. Για να διευκρινιστούν οι τεχνικές λεπτομέρειες, η Επιτροπή συμβουλευείται τους εμπειρογνώμονες που απαρτίζουν τις διάφορες επιτροπές και ομάδες εργασίας της.

2. Υλοποίηση των πολιτικών και του προϋπολογισμού της Ένωσης. Η Επιτροπή, ως εκτελεστικό όργανο της Ευρωπαϊκής Ένωσης, είναι υπεύθυνη για τη διαχείριση και την εκτέλεση του προϋπολογισμού της Ένωσης και των πολιτικών και προγραμμάτων που εγκρίνονται από το Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο. Το μεγαλύτερο μέρος της ουσιαστικής δουλειάς και των δαπανών εκτελείται από τις εθνικές αρχές και την τοπική αυτοδιοίκηση, αλλά η Επιτροπή είναι αρμόδια για την επίβλεψή τους. Ένα παράδειγμα πολιτικής την οποία διαχειρίζεται ενεργά η Επιτροπή είναι η πολιτική ανταγωνισμού: η Επιτροπή παρακολουθεί τα καρτέλ και τις συγχωνεύσεις και εξασφαλίζει ότι οι χώρες της Ένωσης δεν επιδοτούν τις βιομηχανίες τους κατά τρόπο που να νοθεύει τον ανταγωνισμό. Τα ευρωπαϊκά προγράμματα τα οποία διαχειρίζεται η Επιτροπή καλύπτουν όλο το φάσμα από τα προγράμματα "Interreg" και "Urban" (για την ίδρυση διαμεθοριακών εταιρικών σχέσεων μεταξύ περιφερειών και την παροχή βοήθειας για την αναζωογόνηση αστικών περιοχών σε κρίση) έως το πρόγραμμα "Erasmus" για ανταλλαγές σπουδαστών σε ολόκληρη την Ευρώπη.

Η Επιτροπή εκτελεί τον προϋπολογισμό υπό τον έλεγχο του Ελεγκτικού Συνεδρίου. Στόχος και των δύο οργάνων είναι να εξασφαλίζουν χρηστή δημοσιονομική διαχείριση. Το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο χορηγεί στην Επιτροπή απαλλαγή για την εκτέλεση του προϋπολογισμού μόνον αν η ετήσια έκθεση του Ελεγκτικού Συνεδρίου είναι θετική.

3. Επιβολή της ευρωπαϊκής νομοθεσίας. Η Επιτροπή ενεργεί ως "θεματοφύλακας των Συνθηκών" και του παράγωγου κοινοτικού δικαίου. Αυτό σημαίνει ότι η Επιτροπή, μαζί με το Δικαστήριο, είναι αρμόδια να εξασφαλίζει ότι η ευρωπαϊκή νομοθεσία εφαρμόζεται ορθά σε όλα τα κράτη μέλη. Αν διαπιστώσει ότι μια χώρα της Ένωσης δεν εφαρμόζει έναν ευρωπαϊκό νόμο και συνεπώς δεν τηρεί τις έννομες υποχρεώσεις της, η Επιτροπή λαμβάνει μέτρα για τη διόρθωση της κατάστασης. Πρώτα, κινεί μια νομική διαδικασία που ονομάζεται διαδικασία παραβάσεων: αποστέλλει στην οικεία κυβέρνηση επίσημη επιστολή όπου αναφέρονται οι λόγοι για τους οποίους η Επιτροπή πιστεύει ότι η συγκεκριμένη χώρα παραβιάζει την ευρωπαϊκή νομοθεσία και τάσσει προθεσμία για την αποστολή λεπτομερούς απάντησης στην Επιτροπή. Αν η κατάσταση δεν διορθωθεί με τη διαδικασία αυτή, η Επιτροπή πρέπει στη συνέχεια να προσφύγει στο Δικαστήριο, το οποίο μπορεί να επιβάλλει χρηματικές ποινές. Οι αποφάσεις του Δικαστηρίου είναι δεσμευτικές για τα κράτη μέλη και για τα θεσμικά όργανα της Ένωσης.

4. Εκπροσώπηση της Ένωσης στη διεθνή σκηνή. Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή είναι ένας σημαντικός εκπρόσωπος της Ευρωπαϊκής Ένωσης στη διεθνή σκηνή. Επιτρέπει στα κράτη μέλη της Ε.Ε να μιλούν "με μια φωνή" σε διεθνή φόρα όπως ο Παγκόσμιος Οργανισμός Εμπορίου. Η Επιτροπή είναι επίσης αρμόδια για τη διαπραγμάτευση διεθνών συμφωνιών. Παράδειγμα μιας τέτοιας συμφωνίας είναι η Συμφωνία του Κοτονού, η οποία θέτει τους όρους

μιας σημαντικής εταιρικής σχέσης βοήθειας και εμπορίου μεταξύ της Ε.Ε και αναπτυσσομένων χωρών της Αφρικής, της Καραϊβικής και του Ειρηνικού.

► Ο αριθμός των Επιτρόπων: Η υπερβολική αύξηση του αριθμού των μελών της θα καθιστούσε την Επιτροπή αναποτελεσματική. Ως την 1η Μαΐου 2004, διορίζονταν 20 επίτροποι: δύο για κάθε ένα από τα πολυπληθέστερα κράτη μέλη και ένας για κάθε μια από τις υπόλοιπες χώρες της Ένωσης. Με την προσχώρηση από 1.5.2004 δέκα νέων κρατών μελών στην Ένωση, ο συνολικός αριθμός των επιτρόπων θα ανερχόταν στους 30. Για το λόγο αυτό, επιτεύχθηκε ο ακόλουθος συμβιβασμός: **α)** Από την 1η Νοεμβρίου 2004, που θα αναλάμβανε καθήκοντα η νέα Επιτροπή, και μέχρι το 2014 κάθε χώρα θα έχει ένα επίτροπο **β)** μετά το 2014 ο αριθμός των επιτρόπων θα μειωθεί σε ένα αριθμό ίσο με τα δύο τρίτα των κρατών μελών της Ε.Ε. Τα μέλη της Επιτροπής θα ορίζονται εκ περιτροπής σε δίκαια βάση (equal rotation). Το ζήτημα ρυθμίσθηκε οριστικά από τη Συνθήκη της Λισσαβόνας (βλέπε παράγραφο αμέσως μετά τον πίνακα).

► Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή, ανέλαβε τα καθήκοντά της στις 22 Νοεμβρίου 2004 και η θητεία της λήγει την 31.10.2009.

► **Η Συνθήκη της Λισσαβόνας της 13.12.2007, η οποία τίθεται σε ισχύ από το 2009, προβλέπει τα εξής:** η Ευρωπαϊκή Επιτροπή που διορίζεται μεταξύ της ημερομηνίας έναρξης ισχύος της Συνθήκης της Λισσαβόνας (2009) και της 31ης Οκτωβρίου 2014, απαρτίζεται από έναν υπήκοο από κάθε κράτος μέλος, συμπεριλαμβανομένου του Προέδρου της και του ύπατου εκπροσώπου της Ένωσης για θέματα εξωτερικής πολιτικής και πολιτικής ασφαλείας, ο οποίος είναι ένας εκ των αντιπροέδρων της. Από 1ης Νοεμβρίου 2014, η Επιτροπή απαρτίζεται από αριθμό μελών ο οποίος, συμπεριλαμβανομένου του προέδρου της και του ύπατου εκπροσώπου της Ένωσης για θέματα εξωτερικής πολιτικής και πολιτικής ασφαλείας, αντιστοιχεί στα δύο τρίτα του αριθμού των κρατών μελών, εκτός εάν το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο αποφασίσει ομόφωνα να αλλάξει τον εν λόγω αριθμό. Τα μέλη της Επιτροπής επιλέγονται μεταξύ των υπηκόων των κρατών μελών βάσει συστήματος αυστηρά ισότιμης εναλλαγής μεταξύ των κρατών μελών. Κάθε διαδοχική Επιτροπή συγκροτείται κατά τρόπο ώστε να αντικατοπτρίζει ικανοποιητικά το δημογραφικό και γεωγραφικό φάσμα του συνόλου των κρατών μελών. Οι λεπτομέρειες του συστήματος αυτού θεσπίζονται ομόφωνα από το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο.

Η Επιτροπή, ως σώμα, ευθύνεται έναντι του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου. Το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο μπορεί να εγκρίνει πρόταση μομφής κατά της Επιτροπής. Εάν η πρόταση αυτή εγκριθεί, τα μέλη της Επιτροπής οφείλουν να παραιτηθούν συλλογικά από τα καθήκοντά τους και ο ύπατος εκπρόσωπος της Ένωσης για θέματα εξωτερικής πολιτικής και πολιτικής ασφαλείας οφείλει να παραιτηθεί από τα καθήκοντα που ασκεί εντός της Επιτροπής.

European Constitution = Ευρωπαϊκό Σύνταγμα. Προέκυψε μετά την υποβολή σχεδίου από την Ευρωπαϊκή Συνέλευση, την έγκριση αυτού σαν βάση συζήτησης από το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο (Ε.Σ) της Θεσσαλονίκης επί Ελληνικής Προεδρίας, την υποβολή κειμένου από τη Διακυβερνητική Διάσκεψη, την αποτυχία επίτευξης συμφωνίας στο Ε.Σ των Βρυξελλών επί Ιταλικής Προεδρίας και την ομόφωνη αποδοχή του νέου κειμένου της Διακυβερνητικής Διάσκεψης από το Ε.Σ των Βρυξελλών την 18-6-2004 επί Ιρλανδικής Προεδρίας (βλέπε όρους European Convention και Intergovernmental Conference). Ο επίσημος τίτλος ήταν «Συνθήκη που εγκαθιστά ένα Σύνταγμα για την Ευρώπη» (Treaty establishing a Constitution for Europe). Η Συνθήκη υπογράφηκε από τους ηγέτες των 25 κρατών μελών της Ε.Ε στη Ρώμη την 29.10.2004. Για να ίσχυε έπρεπε να επικυρωθεί από όλα τα κράτη μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης (Ε.Ε) με απόφαση των εθνικών κοινοβουλίων ή με δημοψηφίσματα. Σύμφωνα με Δήλωση που καταχωρήθηκε στην Τελική Πράξη, εάν μετά παρέλευση δύο ετών από την υπογραφή του Συντάγματος από τους αρχηγούς κρατών ή κυβερνήσεων τα τέσσερα πέμπτα των κρατών μελών έχουν επικυρώσει το κείμενο και εάν ένα ή περισσότερα κράτη μέλη αντιμετωπίζουν δυσχέρειες όσον αφορά την επικύρωση, το θέμα παραπέμπεται στο Ε.Σ. Το Ευρωπαϊκό Σύνταγμα ενοποιούσε σε ενιαίο κείμενο (single text) όλες τις προηγούμενες Συνθήκες. Δεν έπαυε, όμως, και αυτό να είναι μία Συνθήκη.

© Μέχρι τον Ιούνιο του 2007, η Συνθήκη είχε απορριφθεί σε δημοψηφίσματα στη Γαλλία και τις Κάτω Χώρες, είχε επικυρωθεί από 18 κράτη μέλη ενώ στα υπόλοιπα κράτη μέλη οι σχετικές διαδικασίες είχαν αναβληθεί. Το **Ευρωπαϊκό Συμβούλιο των Βρυξελλών της 21-23 Ιουνίου 2007 αποφάσισε όπως η Ε.Ε εγκαταλείψει την προσπάθεια για την πλήρη επικύρωση της συνταγματικής συνθήκης και να την αντικαταστήσει με ένα ήσσονος σημασίας στόχο που ονομαζόταν «Μεταρρυθμιστική Συνθήκη» (Reform Treaty)**. Για το σκοπό

αυτό συγκλήθηκε Διακυβερνητική Διάσκεψη στο διάστημα της Πορτογαλικής προεδρίας (Β' εξάμηνο 2007) που κατέληξε στην υπογραφή τη 13.12.2007 από τους αρχηγούς κρατών και κυβερνήσεων της μεταρρυθμιστικής Συνθήκης της Λισσαβόνας (βλέπε όρο **Treaty of Lisbon**). Πολλές τροποποιήσεις που πρότεινε το σχέδιο του Ευρωπαϊκού Συντάγματος ενσωματώθηκαν στη Συνθήκη της Λισσαβόνας. Άλλες, και ιδιαίτερα αυτές που τόνιζαν τον ομοσπονδιακό χαρακτήρα της Ε.Ε, αφαιρέθηκαν.

Για ιστορικούς λόγους, οι κυριότερες τροποποιήσεις που επιχείρησε να εισάγει το Ευρωπαϊκό Σύνταγμα ήταν οι εξής:

- ▶ Η Ε.Ε αποκτά μία ενιαία νομική προσωπικότητα (single legal personality).
- ▶ το Σύνταγμα και οι κανόνες δικαίου της Ε.Ε υπερέχουν έναντι του Συντάγματος και του δικαίου των κρατών μελών.
- ▶ Ενσωματώνεται στο Σύνταγμα ο Χάρτης των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων (Charter of Fundamental Rights).
- ▶ Καθορίζεται ευκρινέστερα η κατανομή των αρμοδιοτήτων μεταξύ της Ε.Ε και των κρατών μελών. Το Σύνταγμα καθορίζει τις αρμοδιότητες της Ένωσης και προβλέπει ότι όποια αρμοδιότητα δεν απονέμεται ρητώς σε Ευρωπαϊκό επίπεδο πρέπει να παραμένει σε εθνικό επίπεδο. Στη βάση αυτή οι αρμοδιότητες της Ένωσης διακρίνονται σε: α) αποκλειστικές αρμοδιότητες της Ένωσης β) περιοχές συμμετοχικής αρμοδιότητας γ) αρμοδιότητα προώθησης και συντονισμού της οικονομικής πολιτικής και της πολιτικής απασχόλησης των κρατών μελών δ) αρμοδιότητα διαμόρφωσης και εφαρμογής της κοινής εξωτερικής πολιτικής και πολιτικής ασφάλειας (common and foreign and security policy) συμπεριλαμβανομένου του προοδευτικού πλαισίου μιας κοινής αμυντικής πολιτικής (common defense policy) ε) αρμοδιότητα ανάληψης δράσης για την υποστήριξη, το συντονισμό ή τη συμπλήρωση της δράσης των κρατών μελών σε ορισμένες περιοχές. Η νομισματική πολιτική αναφέρεται στις περιοχές όπου η Ένωση έχει αποκλειστική αρμοδιότητα. Επιπρόσθετα, το Σύνταγμα ενισχύει την εφαρμογή των αρχών της επικουρικότητας και της αναλογικότητας (principles of subsidiarity and proportionality). Απαιτεί όπως η Ευρωπαϊκή Επιτροπή εξηγή τον τρόπο που αντιλαμβάνεται τις δύο αρχές όταν υποβάλλει πρόταση και για πρώτη φορά προβλέπεται διαβούλευση με τα εθνικά κοινοβούλια που έχουν το δικαίωμα έκδοσης γνώμης για το μη σεβασμό της αρχής της επικουρικότητας σε συγκεκριμένη περίπτωση.
- ▶ Το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο δεν αποτελεί πλέον μία σύνθεση του Συμβουλίου αλλά καθίσταται αυθύπαρκτος θεσμός. Απαρτίζεται από τους Αρχηγούς Κρατών ή Κυβερνήσεων των κρατών μελών, από τον Πρόεδρό του και τον Πρόεδρο της Ευρωπαϊκής Επιτροπής. Ο Υπουργός Εξωτερικών της Ε.Ε συμμετέχει χωρίς δικαίωμα ψήφου.
- ▶ Δημιουργούνται νέες ηγετικές θέσεις στην Ε.Ε:
 - α) ο Πρόεδρος του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου ο οποίος εκλέγεται από το Ε.Σ με ειδική πλειοψηφία για θητεία δύομισι ετών, άπαξ ανανεώσιμη. Ο Πρόεδρος του Ε.Σ δεν μπορεί να ασκεί εθνικό αξίωμα. Είναι υπεύθυνος για τη συνέχεια των εργασιών του Ε.Σ και χωρίς να ασκεί νομοθετικές αρμοδιότητες παρέχει στην Ε.Ε το απαραίτητο κύρος σε ζητήματα πολιτικής κατεύθυνσης
 - β) ο Υπουργός Εξωτερικών της Ένωσης ο οποίος εκπροσωπεί την Ε.Ε στη διεθνή σκηνή και κατέχει και θέση Αντιπροέδρου στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή ενώ προεδρεύει μόνιμα του Συμβουλίου Εξωτερικών Σχέσεων. Στο αξίωμα αυτό συγκεντρώνονται οι αρμοδιότητες που ασκούν σήμερα ο Υπάτος Εκπρόσωπος για την κοινή εξωτερική πολιτική και την πολιτική άμυνας και ο Επίτροπος για τις εξωτερικές σχέσεις. Θα συμβάλλει με τις προτάσεις του στη διαμόρφωση της ανωτέρω κοινής πολιτικής και θα εφαρμόζει τις σχετικές αποφάσεις που εκδίδουν το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο και το Συμβούλιο των Υπουργών.
- ▶ Το Συμβούλιο των Υπουργών συνεδριάζει δημόσια όταν συσκέπτεται και αποφασίζει επί σχεδίων νομοθετικών πράξεων.
- ▶ Διευκρινίζονται με σαφήνεια οι ρόλοι του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου, του Συμβουλίου και της Ευρωπαϊκής Επιτροπής. Εφαρμόζεται η αρχή του διαθεσμικού προγραμματισμού (interinstitutional programming) με πρωτοβουλία της Ευρωπαϊκής Επιτροπής. Επεκτείνεται η διαδικασία της συναπόφασης (co-decision). Το 95% περίπου της νομοθετικής διαδικασίας απαιτεί και την έγκριση του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου.
- ▶ Προβλέπονται οι εξής δράσεις που θα αντικαταστήσουν τις προηγούμενες όταν το Σύνταγμα τεθεί σε ισχύ: 1) ο ευρωπαϊκός νόμος (European law). Αποτελεί νομοθετική πράξη γενικής ισχύος. Είναι δεσμευτικός ως προς όλα τα μέρη του και ισχύει άμεσα σε κάθε κράτος

μέλος 2) ο ευρωπαϊκός νόμος-πλαίσιο (European framework law). Είναι νομοθετική πράξη που δεσμεύει κάθε κράτος μέλος στο οποίο απευθύνεται όσον αφορά το επιδιωκόμενο αποτέλεσμα, αλλά αφήνει την επιλογή της μορφής και των μέσων στην αρμοδιότητα των εθνικών αρχών 3) ο ευρωπαϊκός κανονισμός (European regulation). Αποτελεί μη νομοθετική πράξη γενικής ισχύος για την εφαρμογή νομοθετικών πράξεων και ορισμένων διατάξεων του Συντάγματος. Μπορεί να είναι δεσμευτικός ως προς όλα τα μέρη του και να ισχύει άμεσα σε κάθε κράτος μέλος ή να δεσμεύει κάθε κράτος μέλος στο οποίο απευθύνεται όσον αφορά το επιδιωκόμενο αποτέλεσμα αλλά να αφήνει την επιλογή της μορφής και των μέσων στην αρμοδιότητα των εθνικών αρχών 4) η ευρωπαϊκή απόφαση (European decision). Αποτελεί μη νομοθετική πράξη, δεσμευτική ως προς όλα τα μέρη της. Όταν ορίζει αποδέκτες, είναι δεσμευτική μόνο για αυτούς 5) οι ευρωπαϊκές συστάσεις και γνώμες (European recommendations and opinions) που δεν έχουν δεσμευτικό αποτέλεσμα.

► Εξακολουθεί να ισχύει το σύστημα της εναλλασσόμενης εξάμηνης προεδρίας αλλά με τη μορφή της 18μηνης συλλογικής προεδρίας (team presidency). Κάθε κράτος μέλος προεδρεύει εκ περιτροπής των συνθέσεων του Συμβουλίου των Υπουργών (με εξαίρεση του Συμβουλίου Εξωτερικών Σχέσεων) για ένα εξάμηνο και συνεπικουρείται από τα άλλα δύο μέλη της τριανδρίας με βάση κοινό πρόγραμμα. Τα μέλη της ομάδας μπορούν να αποφασίζουν διαφορετικές ρυθμίσεις μεταξύ τους. Η Επιτροπή των Μονίμων Αντιπροσώπων (COREPER) προεδρεύεται από το μέλος της ομάδας που ασκεί την προεδρία του Συμβουλίου των Γενικών Υποθέσεων.

► Ο αριθμός των μελών του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου, που σύμφωνα με τη Συνθήκη της Νίκαιας δεν μπορούσε να υπερβεί τους 732, από τις ευρωεκλογές του 2009 και εξής θα είναι 750 με κατώτερο αριθμό για τα κράτη μέλη τους έξη και ανώτερο τους 96. Εάν μέχρι το 2009 εισέλθουν στην Ε.Ε η Βουλγαρία και η Ρουμανία ισχύει η μεταβατική διάταξη μέχρι το 2009 σύμφωνα με την οποία η μεν πρώτη θα έχει 18 και η δεύτερη 35 ευρωβουλευτές. Ο ακριβής αριθμός των εδρών που θα κατανεμηθεί στα κράτη μέλη από το 2009 θα αποφασισθεί πριν από τις ευρωεκλογές του έτους αυτού σύμφωνα με το φθινόντως αναλογικό σύστημα.

► Μέχρι το έτος 2014 κάθε κράτος μέλος έχει ένα Επίτροπο. Μετά το έτος αυτό, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή θα έχει ένα αριθμό ίσο με τα δύο τρίτα των κρατών μελών και θα ισχύει το σύστημα της ισοδύναμης εναλλαγής (equal rotation). Για την εκλογή Προέδρου της Ευρωπαϊκής Επιτροπής προηγείται διαβούλευση του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου και του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου για τα πρόσωπα των υποψηφίων ενώ λαμβάνεται υπόψη το αποτέλεσμα των εκλογών για το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο.

► Η διαδικασία συναπόφασης καθιερώνεται σαν η κυρίαρχη διαδικασία ενώ οι άλλες νομοθετικές διαδικασίες όπως η συμβουλευτική διαδικασία και η διαδικασία σύμφωνης γνώμης εφαρμόζονται κατ' εξαίρεση.

► Ο ορισμός της ειδικής πλειοψηφίας (qualified majority) είχε διαμορφωθεί ως εξής: όπου για τη λήψη αποφάσεων του Συμβουλίου το Σύνταγμα απαιτεί ειδική πλειοψηφία, αυτή επιτυγχάνεται με διπλή πλειοψηφία (double majority) 15 τουλάχιστον κρατών μελών που εκπροσωπούν **α)** το 55% του αριθμού των κρατών μελών και **β)** τουλάχιστον το 65% του πληθυσμού της Ε.Ε. Όταν το Συμβούλιο δεν ενεργεί μετά από πρόταση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής ή του Υπουργού των Εξωτερικών, η ειδική πλειοψηφία συνίσταται τουλάχιστον στο 72% των μελών του Συμβουλίου που εκπροσωπούν κράτη μέλη με συνολικό πληθυσμό τουλάχιστον του 65% του συνολικού πληθυσμού της Ένωσης. Δίνεται, παράλληλα, η δυνατότητα σε μία ομάδα τουλάχιστον 4 κρατών μελών να μπλοκάρει μία απόφαση του Συμβουλίου (blocking minority). Επίσης, ένας αριθμός μελών του Συμβουλίου που εκπροσωπεί τουλάχιστον τα τρία τέταρτα της blocking minority, είτε σε επίπεδο αριθμού κρατών μελών ή σε επίπεδο πληθυσμού, μπορεί να αναστείλει τη ψηφοφορία οπότε συνεχίζονται οι συζητήσεις μέχρι να επιτευχθεί ευρύτερη συναίνεση. Στην περίπτωση της ειδικής πλειοψηφίας, οι ψήφοι κάθε κράτους μέλους σταθμίζονται δηλαδή κάθε κράτος μέλος έχει ένα ορισμένο αριθμό ψήφων.

► Η ομοφωνία (unanimity) περιορίζεται κύρια στα εξής θέματα: 1) καθορισμός των ιδίων πόρων και των χρηματοοικονομικών προοπτικών της Ε.Ε 2) φορολογία και μερικά κοινωνική πολιτική 3) κοινή εξωτερική πολιτική και πολιτική άμυνας όπου ισχύει κατ' αρχήν η ειδική πλειοψηφία εκτός εάν κάποιος μέλος του Συμβουλίου δηλώσει ότι για ζωτικούς και δεδηλωμένους λόγους εθνικής πολιτικής προτίθεται να ανπιταχθεί οπότε αναζητείται ομόφωνη πρόταση 4) απονομή στην Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα (ΕΚΤ) ειδικών καθηκόντων σχετικά με τις πολιτικές που αφορούν την προληπτική εποπτεία των πιστωτικών και λοιπών χρηματοπιστωτικών ιδρυμάτων όπως επίσης η ψήφιση ευρωπαϊκού νόμου για την

τροποποίηση του Καταστατικού της ΕΚΤ 5) ένταξη στους ελάχιστους κανόνες για τον ορισμό ποινικών αδικημάτων και κυρώσεων σε τομείς ιδιαίτερης σοβαρής εγκληματικότητας πέραν αυτών που αναφέρει το Σύνταγμα στο άρθρο III-172 6) ψήφιση ευρωπαϊκού νόμου για τη σύσταση Ευρωπαϊκής Εισαγγελίας εντός των πλαισίων της Eurojust με στόχο την καταπολέμηση αδικημάτων που θίγουν τα οικονομικά συμφέροντα της Ε.Ε και ψήφιση ευρωπαϊκής απόφασης για την επέκταση των ανωτέρων αδικημάτων με διασυνοριακή διάσταση 7) ευρωπαϊκές αποφάσεις και συστάσεις του Συμβουλίου που εκδίδονται στο πλαίσιο της διαρθρωμένης συνεργασίας εκτός ορισμένων εξαιρέσεων για τις οποίες απαιτείται ειδική πλειοψηφία 8) έγκριση του Συμβουλίου για τη λήψη από κράτος μέλος περιοριστικών φορολογικών μέτρων έναντι ενός ή περισσότερων τρίτων κρατών 9) περιπτώσεις που το Σύνταγμα παρέχει στο Ευρωπαϊκό Συμβούλιο τη δυνατότητα να επιτρέπει στο Συμβούλιο των Υπουργών να αποφασίζει με ειδική πλειοψηφία ή να ακολουθεί τη συνήθη νομοθετική διαδικασία αντί της ισχύουσας ειδικής 10) εξουσιοδότηση για την καθιέρωση ενισχυμένης συνεργασίας 11) η απόφαση του Συμβουλίου των Υπουργών επί ευρωπαϊκού νόμου ή νόμου πλαισίου που ρυθμίζει το δικαίωμα ψήφου στις δημοτικές εκλογές και τις ευρωεκλογές πολιτών της Ε.Ε που διαμένουν σε άλλα κράτη μέλη 11) απόφαση του Συμβουλίου Υπουργών για έκδοση ευρωπαϊκού νόμου ή νόμου πλαισίου για τη θέσπιση μέτρων σχετικά με τα διαβατήρια, τις αστυνομικές ταυτότητες, τίτλους διαμονής ή κάθε άλλο εξομοιούμενο έγγραφο 12) απόφαση του Συμβουλίου Υπουργών για τη θέσπιση των αναγκαίων μέτρων για την εκλογή μελών του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου μετά από σχέδιο που υποβάλλει το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και έγκριση του Συμβουλίου των Υπουργών αναφορικά με το φορολογικό καθεστώς των μελών και πρώην μελών του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου.

► Τα κράτη μέλη που πληρούν υψηλά κριτήρια στρατιωτικών δυνατοτήτων και επιθυμούν να αναλάβουν αυστηρότερες δεσμεύσεις για πλέον απαιτητικές στρατιωτικές, αστυνομικές και ειρηνευτικές αποστολές, καθιερώνουν μεταξύ τους Μόνιμη Διαρθρωμένη Συνεργασία (Standing Structured Cooperation). Κάθε κράτος μέλος που επιθυμεί να προσχωρήσει αργότερα στη συνεργασία αυτή γνωστοποιεί την πρόθεσή του αυτή στο Συμβούλιο και τον Υπουργό Εξωτερικών της Ένωσης. Το Συμβούλιο επικυρώνει τη συμμετοχή με την έκδοση ευρωπαϊκής απόφασης.

► Εφόσον το Συμβούλιο ευρίσκεται σε αδυναμία να λάβει απόφαση για θέματα προοδευτικής χάραξης κοινής εξωτερικής πολιτικής και πολιτικής άμυνας, καθιερώνεται η Ενισχυμένη Συνεργασία (Enhanced Cooperation) στο πλαίσιο της Ε.Ε. Στην περίπτωση που ένα συμμετέχον κράτος μέλος δεχθεί ένοπλη επίθεση στο έδαφός του, τα άλλα συμμετέχοντα κράτη μέλη οφείλουν να του παράσχουν βοήθεια και συνδρομή με όλα τα μέσα που έχουν στη διάθεσή τους. Ενισχυμένη Συνεργασία μπορεί να υπάρξει και σε άλλους τομείς δράσεις, εκτός της εξωτερικής πολιτικής και άμυνας, εφόσον προβλέπεται στο Σύνταγμα, με τη σύμφωνη άποψη της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου Υπουργών.

► Προβλέπεται για πρώτη φορά διαδικασία αποχώρησης κράτους μέλους από την Ευρωπαϊκή Ένωση. Οι θεσμικές και πολιτικές συνέπειες της οικειοθελούς αποχώρησης τυγχάνουν διαπραγματεύσεως το αποτέλεσμα της οποίας αποτυπώνεται σε συμφωνία μεταξύ του κράτους μέλους και του Συμβουλίου.

► Διατηρήθηκε ο πρωταρχικός σκοπός της ΕΚΤ που είναι η σταθερότητα των τιμών και αναγορεύθηκε και σαν στόχος της Ευρωπαϊκής Ένωσης ισορροπημένα όμως με το στόχο της οικονομικής ανάπτυξης. Σύμφωνα με το άρθρο I – 3 «Η Ένωση θα εργάζεται για τη διαρκή ανάπτυξη της Ευρώπης που βασίζεται στην ισορροπημένη οικονομική ανάπτυξη και τη σταθερότητα των τιμών...». Διατηρήθηκε, επίσης, η *sui generis* μορφή της ΕΚΤ που έχει νομική προσωπικότητα αλλά απολαύει ανεξαρτησίας από την Ε.Ε και τα κράτη μέλη. Για το λόγο αυτό δεν εντάχθηκε στα κύρια ιδρύματα της Ένωσης του άρθρου I – 18 (Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, Ευρωπαϊκό Συμβούλιο, Συμβούλιο Υπουργών, Ευρωπαϊκή Επιτροπή και Δικαστήριο της Ε.Ε).

European Convention = η Ευρωπαϊκή Συνέλευση για το μέλλον της Ευρώπης η οποία κατάρτισε το Σχέδιο του Ευρωπαϊκού Συντάγματος. Το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο (Ε.Σ) της Νίκαιας (7/8/9-12-2000) εξέφρασε την επιθυμία να αρχίσει ευρεία συζήτηση για το μέλλον της Ευρωπαϊκής Ένωσης (Ε.Ε). Το Ε.Σ του Λάακεν στις 15.12.2001 ενέκρινε τη δήλωση για το μέλλον της Ε.Ε και αποφάσισε να συγκαλέσει μία Ευρωπαϊκή Συνέλευση για την προπαρασκευή των μεταρρυθμίσεων του πρωτογενούς δικαίου της Ε.Ε, δηλαδή των Συνθηκών. Η Συνέλευση επιφορτίσθηκε με την υποβολή προτάσεων σε τρεις άξονες: α) η

επίτευξη της προσέγγισης των πολιτών με το ευρωπαϊκό εγχείρημα και τους ευρωπαϊκούς θεσμούς β) η οργάνωση του πολιτικού βίου και του ευρωπαϊκού πολιτικού χώρου σε μια διευρυμένη Ένωση και γ) η Ε.Ε παράγοντας σταθερότητας και πρότυπο για τη νέα παγκόσμια τάξη.

- Η Ευρωπαϊκή Συνέλευση συγκροτήθηκε από 1) ένα Προεδρείο, με Πρόεδρο τον πρώην Πρόεδρο της Γαλλίας Βαλερύ Ζισκάρ Ντ' Εσταίν και Αντιπροέδρους τους πρώην Πρωθυπουργούς της Ιταλίας Τζουλιάνο Αμάτο και του Βελγίου Ζαν-Λυκ Ντεάν, δύο μέλη του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου, δύο μέλη της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, δύο μέλη των εθνικών κοινοβουλίων, τρεις αντιπροσώπους της προεδρίας της Ε.Ε και ένα προσκεκλημένο από τις υποψήφιες χώρες β) μέλη που ήσαν ο Πρόεδρος και οι δύο Αντιπρόεδροι που ορίστηκαν από το Ε.Σ, είκοσι οκτώ αντιπρόσωποι των αρχηγών κρατών ή κυβερνήσεων των κρατών μελών και των υποψηφίων χωρών, δέκα έξη αντιπρόσωποι των μελών του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου, πενήντα έξη αντιπρόσωποι των κοινοβουλίων των κρατών μελών και των υποψηφίων χωρών και δύο αντιπρόσωποι της Ευρωπαϊκής Επιτροπής. Την Ελληνική Κυβέρνηση εκπροσώπησαν ο ευρωβουλευτής Γιώργος Κατηφόρης και από το Φεβρουάριο του 2003 ο τότε Υπουργός Εξωτερικών Γιώργος Παπανδρέου ενώ την Ελληνική Βουλή οι Παρασκευάς Αυγερινός και Μαριέττα Γιαννάκου.

- Το πρόγραμμα εργασιών προέβλεπε ένα στάδιο ακροάσεων, ένα προβληματισμού με τη σύγκριση και αξιολόγηση των απόψεων και ένα στάδιο προτάσεων.

- Στο πλαίσιο της Συνέλευσης λειτούργησαν ομάδες εργασίες για την αρχή της επικουρικότητας, τη νομική προσωπικότητα της Ε.Ε, το ρόλο των εθνικών κοινοβουλίων, την ενσωμάτωση του ευρωπαϊκού χάρτη των θεμελιωδών δικαιωμάτων στις συνθήκες της Ε.Ε, την οικονομική και νομισματική πολιτική, τις επικουρικές αρμοδιότητες με τις οποίες η Ε.Ε συμπληρώνει τη δράση των κρατών μελών, την απλούστευση των διαδικασιών και μέσων της Ένωσης, την εξωτερική πολιτική, την άμυνα, το χώρο ελευθερίας, ασφάλειας και δικαιοσύνης και την κοινωνική Ευρώπη. Οι προτάσεις των ομάδων εργασίας εισήχοντο για συζήτηση, σύνθεση και λήψη απόφασης στην ολομέλεια της Συνέλευσης.

- Για τη συμμετοχή της κοινωνίας των πολιτών υπήρχε ένα βήμα ανταλλαγής απόψεων (φόρουμ) ανοικτό στους κοινωνικούς εταίρους, τους οικονομικούς κύκλους, τις μη κυβερνητικές οργανώσεις και την ακαδημαϊκή κοινότητα.

- Το Σχέδιο του Ευρωπαϊκού Συντάγματος, που κατάρτισε η Συνέλευση, υποβλήθηκε στις 20 Ιουνίου του 2003 στο Ε.Σ της Θεσσαλονίκης επί Ελληνικής Προεδρίας. Το Ε.Σ αποφάσισε όπως το Σχέδιο χρησιμεύσει σαν βάση των συζητήσεων και διαπραγματεύσεων στη Διακυβερνητική Διάσκεψη (βλέπε όρο Intergovernmental Conference).

European Court of Auditors = το Ευρωπαϊκό Ελεγκτικό Συνέδριο. Ιδρύθηκε το 1975 και εδρεύει στην οδό Αλτσίντε Ντε Γκάσπερι 12 του Λουξεμβούργου. Απαρτίζεται από ένα μέλος ανά κάθε χώρα με θητεία 6 ετών που είναι ανανεώσιμη και διαθέτει 800 περίπου υπαλλήλους συμπεριλαμβανομένων των ελεγκτών, των διοικητικών υπαλλήλων και των μεταφραστών. Τα μέλη εκλέγουν μεταξύ αυτών τον Πρόεδρο για θητεία 3 ετών που μπορεί να ανανεωθεί. Μετά τη διεύρυνση και για λόγους αποτελεσματικότητας, μπορεί να συνεδριάζει σε «τμήματα» με περιορισμένο αριθμό μελών για την έγκριση ορισμένων τύπων εκθέσεων ή γνωμών. Στον έλεγχο του υπάγονται τα ιδρύματα και άλλες αρχές της Ε.Ε, οι διοικήσεις των κρατών μελών αλλά και μη μελών ή οργανισμών που έλαβαν κοινοτική βοήθεια. Όλες αυτές οι αρχές υποχρεούνται να παρέχουν κάθε έγγραφο και πληροφορία τους ζητηθεί και να δέχονται τη διενέργεια επιτόπιων ελέγχων. Το Ελεγκτικό Συνέδριο απολαύει ανεξαρτησίας έναντι των κοινοτικών οργάνων και κάθε άλλης αρχής και στόχος του είναι η εξασφάλιση της διαφάνειας και της χρηστής διαχείρισης των κονδυλίων της Ε.Ε. Ειδικότερα, ελέγχει εάν τα έσοδα και οι δαπάνες έχουν πραγματοποιηθεί σύμφωνα με την ισχύουσα έννομη τάξη της Ε.Ε και εάν είναι σύμφωνες με τους λογιστικούς κανόνες και τις αρχές που διέπουν τη σύνταξη των προϋπολογισμών. Εξετάζει επίσης, εάν έχει βελτιωθεί η χρηματοοικονομική διαχείριση των ελεγχόμενων αρχών, εάν οι λογαριασμοί τους είναι αξιόπιστοι και εάν υπάρχουν ανωμαλίες και απάτες. Παρέχει στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και Συμβούλιο πιστοποιητικά (statements of assurance) περί της αξιοπιστίας των λογαριασμών και της νομιμότητας και κανονικότητας των ελεγχόμενων συναλλαγών. Δημοσιεύει την ετήσια έκθεσή του στην Επίσημη Εφημερίδα των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων. Η Έκθεση εγκρίνεται κάθε Νοέμβριο από το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο. Το Ε.Σ. έχει την ευχέρεια της σύνταξης ειδικών εκθέσεων για εξειδικευμένους τομείς διαχείρισης, της παροχής υποχρεωτικών συμβουλών πριν από την υιοθέτηση

εγγράφων σχετικών με χρηματοοικονομικούς κανονισμούς και με τους ίδιους πόρους της Ε.Ε. και γνωμοδότησης για προτάσεις νόμων που αφορούν τον χρηματοπιστωτικό τομέα της Ε.Ε.

European Court of Human Rights = Ευρωπαϊκό Δικαστήριο των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου. Ιδρύθηκε το 1959, εδρεύει στο Στρασβούργο της Γαλλίας και δεν έχει καμία σχέση με την Ευρωπαϊκή Ένωση. Αποτελεί θεσμό του Συμβουλίου της Ευρώπης (βλέπε όρο «Council of Europe»).

- Έχει αρμοδιότητα να εκδικάζει προσφυγές κατά των κρατών μελών που έχουν υπογράψει την Ευρωπαϊκή Σύμβαση για την Προστασία των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου του 1950 (European Convention on Human Rights) και τα οποία παραβιάζουν τα εξής ανθρώπινα δικαιώματα: δικαίωμα στη ζωή, απαγόρευση των βασανιστηρίων, απαγόρευση της δουλείας και της αναγκαστικής εργασίας, δικαίωμα στην προσωπική ελευθερία και ασφάλεια, δικαίωμα σε δίκαιη δίκη, μη επιβολή ποινής άνευ νόμου, δικαίωμα σεβασμού της ιδιωτικής και οικογενειακής ζωής, ελευθερία της σκέψης, της συνείδησης και της θρησκείας, ελευθερία της έκφρασης, ελευθερία του συνέρχεσθαι και συνεταιρίζεσθαι, δικαίωμα σύναψης γάμου, δικαίωμα για ένα αποτελεσματικό ένδικο μέσο, απαγόρευση της διακριτικής μεταχείρισης, προστασία της ιδιοκτησίας, δικαίωμα στην εκπαίδευση, δικαίωμα για ελεύθερες εκλογές, απαγόρευση της φυλάκισης για χρέη, ελευθερία κυκλοφορίας, απαγόρευση απέλασης υπηκόων, απαγόρευση ομαδικών απελάσεων αλλοδαπών, διαδικαστικές εγγυήσεις σε περιπτώσεις απέλασης αλλοδαπών, κατάργηση της θανατικής ποινής, δικαίωμα για διπλό βαθμό δικαιοδοσίας σε ποινικές υποθέσεις, δικαίωμα αποζημίωσης σε περίπτωση δικαστικής πλάνης, δικαίωμα κάθε προσώπου να μη δικάζεται ή να τιμωρείται δύο φορές για το ίδιο αδίκημα, ισότητα μεταξύ συζύγων.

- Στο Ευρωπαϊκό Δικαστήριο των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου μπορεί να προσφύγει οποιοδήποτε θύμα παραβίασης των ανωτέρω ανθρωπίνων δικαιωμάτων έστω και αν δεν είναι πολίτης του κράτους παραβάτη αρκεί η παράβαση να έχει διαπραχθεί εντός των ορίων της επικράτειας αυτού. Ο προσφεύγων μπορεί να είναι ιδιώτης ή ομάδα ιδιωτών ή νομικό πρόσωπο όπως εταιρία ή μη κυβερνητική οργάνωση ή άλλο συμβαλλόμενο κράτος. Η προσφυγή απευθύνεται κατά κράτους ή κρατών που έχουν υπογράψει την Ευρωπαϊκή Σύμβαση για την Προστασία των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου του 1950 (47 κράτη το 2008) και αναφέρεται σε δράση ή παράλειψη των κρατών αυτών. Το Δικαστήριο δεν είναι αρμόδιο για την εκδίκαση προσφυγών εναντίον ιδιωτών ή ιδιωτικών ιδρυμάτων ή οργανισμών ή εμπορικών εταιριών.

- Το Δικαστήριο δεν έχει αρμοδιότητα να ανατρέψει απόφαση εθνικού δικαστηρίου ή να ακυρώσει εθνικό νόμο ούτε ενεργεί σαν εφετείο έναντι των εθνικών δικαστηρίων. Μπορεί να επιδικάσει **μόνο αποζημίωση** σε περίπτωση ζημίας και να καταδικάσει το κράτος παραβάτη να καταβάλει τις **δικαστικές δαπάνες** στις οποίες υποβλήθηκε το δικαιωθέν θύμα. Το Δικαστήριο έχει επίσης αρμοδιότητα, μετά από αίτηση της Επιτροπής Υπουργών, να εκδίδει γνωμοδοτήσεις για νομικά ζητήματα που αφορούν την ερμηνεία της Σύμβασης και των Πρωτοκόλλων της.

- Το Ευρωπαϊκό Δικαστήριο των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου απαρτίζεται από αριθμό δικαστών ίσο προς εκείνο των Συμβαλλομένων Κρατών. Δεν υπάρχει κανένας περιορισμός όσον αφορά τον αριθμό δικαστών με την ίδια υπηκοότητα. Οι δικαστές εκλέγονται κάθε φορά για 6 χρόνια, από την Κοινοβουλευτική Συνέλευση του Συμβουλίου της Ευρώπης (Parliamentary Assembly of the Council of Europe). Οι δικαστές μετέχουν στο Δικαστήριο με την ατομική τους ιδιότητα και δεν εκπροσωπούν κανένα Κράτος. Η θητεία τους λήγει με τη συμπλήρωση του 70ου έτους της ηλικίας τους.

- Η **Ολομέλεια του Δικαστηρίου (The Plenary Court)** εκλέγει τον πρόεδρο, τους 2 αντιπροέδρους που προεδρεύουν 2 Τμημάτων και 3 άλλους προέδρους των υπολοίπων 3 Τμημάτων τον προϊστάμενο του Μητρώου (Registrar) και τον αναπληρωτή του (Deputy Registrar). Η ολομέλεια, επίσης, υιοθετεί και τροποποιεί τους Κανονισμούς του Δικαστηρίου και καθορίζει τη σύνθεση των Τμημάτων. Το Δικαστήριο διαιρείται σε **5 Τμήματα (5 Sections)**, των οποίων η σύνθεση, η οποία ορίζεται για τρία χρόνια, πρέπει να είναι ισορροπημένη τόσο από γεωγραφική άποψη όσο κι από άποψη αντιπροσώπευσης των φύλων και να λαμβάνει υπόψη τα διαφορετικά δικαστικά συστήματα που ισχύουν στα Συμβαλλόμενα Κράτη. Στα πλαίσια του κάθε Τμήματος συστήνονται α) **Επιτροπές τριών δικαστών (Committees of three judges)** για μια περίοδο 12 μηνών που πραγματοποιούν ένα μεγάλο μέρος του προκαταρκτικού ελέγχου και β) **επταμελείς συνθέσεις (Chambers)** σύμφωνα με ένα σύστημα εκ περιτροπής, στο οποίο μετέχουν υποχρεωτικά ο πρόεδρος Τμήματος και ο εκλεγμένος εθνικός δικαστής. Όταν ο εκλεγμένος εθνικός δικαστής δεν είναι

μέλος του Τμήματος, μετέχει αυτοδικαίως της συνθέσεως. Τα μέλη του Τμήματος που δεν είναι μέλη της επταμελούς συνθέσεως μετέχουν ως αντικαταστάτες. Το Τμήμα Ευρείας Σύνθεσης (**Grand Chamber**) αποτελείται από 17 δικαστές. Σε αυτό το τμήμα συμμετέχουν αυτοδικαίως ο πρόεδρος και οι αντιπρόεδροι του Δικαστηρίου, καθώς και οι πρόεδροι των Τμημάτων.

- Η διαδικασία ενώπιον του Δικαστηρίου των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου διεξάγεται κατ' αντιμωλία και δημόσια.

- Κάθε ατομική προσφυγή παραπέμπεται σε ένα Τμήμα του οποίου ο πρόεδρος επιλέγει έναν εισηγητή. Μετά από μια προκαταρκτική εξέταση της υπόθεσης, ο εισηγητής αποφασίζει αν αυτή πρέπει να εξεταστεί από μια τριμελή επιτροπή ή από ένα Τμήμα. Η τριμελής επιτροπή μπορεί ομόφωνα να κρίνει μια προσφυγή **απαράδεκτη (inadmissible)** ή να τη διαγράψει από το πινάκιο του Δικαστηρίου όταν θεωρήσει ότι μια τέτοια απόφαση μπορεί να ληφθεί χωρίς περαιτέρω εξέταση.

- Εκτός από τις υποθέσεις που τους υποβάλλονται απευθείας από τους εισηγητές, τα Τμήματα επιλαμβάνονται ατομικών προσφυγών που δεν έχουν κριθεί απαράδεκτες από μια τριμελή επιτροπή, καθώς και διακρατικών προσφυγών. Αποφαίνονται επί του παραδεκτού και επί της ουσίας της προσφυγής, εν γένει με ξεχωριστές αποφάσεις αλλά ενδεχομένως και με μια και μόνο απόφαση. Τα Τμήματα μπορούν ανά πάσα στιγμή να παραιτηθούν υπέρ του Τμήματος Ευρείας Σύνθεσης, εάν η υπόθεση θέτει σοβαρό ζήτημα ως προς την ερμηνεία της Σύμβασης ή όταν η επίλυση ενός ζητήματος μπορεί να έρχεται σε αντίθεση με προηγούμενη απόφαση του Δικαστηρίου, εκτός κι αν ένα από τα μέρη προβάλει αντιρρήσεις μέσα σε μια προθεσμία ενός μηνός από την κοινοποίηση της πρόθεσης του Τμήματος να παραιτηθεί υπέρ του Τμήματος Ευρείας Σύνθεσης.

- Το πρώτο στάδιο της διαδικασίας διεξάγεται κατά κανόνα εγγράφως, αλλά το Τμήμα μπορεί να αποφασίσει τη διεξαγωγή ακροαματικής διαδικασίας. Στην περίπτωση αυτή, η διαδικασία περιλαμβάνει και την ουσία της υπόθεσης. Οι αποφάσεις του Τμήματος επί του παραδεκτού λαμβάνονται κατά πλειοψηφία, πρέπει να είναι αιτιολογημένες και δημοσιεύονται. Όταν το Τμήμα αποφασίσει να κηρύξει παραδεκτή την προσφυγή, μπορεί να καλέσει τα μέρη να υποβάλλουν νέα αποδεικτικά στοιχεία και συμπληρωματικές παρατηρήσεις καθώς επίσης, όσον αφορά τον προσφεύγοντα, ενδεχόμενες απαιτήσεις για «δίκαιη ικανοποίηση». Μπορεί επίσης να καλέσει τα μέρη να παραστούν σε μία ακροαματική διαδικασία επί της ουσίας της υπόθεσης. Ο πρόεδρος του Τμήματος μπορεί, χάριν της ορθής απονομής της δικαιοσύνης, να προκαλέσει ή να επιτρέψει σε ένα Συμβαλλόμενο Κράτος το οποίο δεν εμπλέκεται στη διαδικασία, ή σε κάθε πρόσωπο, εκτός από τον προσφεύγοντα, που έχει συμφέρον ως προς την έκβαση της διαδικασίας, να υποβάλει γραπτώς παρατηρήσεις ή, σε ορισμένες έκτακτες περιπτώσεις, να παραστεί στην ακροαματική διαδικασία. Το Συμβαλλόμενο Κράτος του οποίου ο προσφεύγων είναι υπήκοος μπορεί να επέμβει αυτοδικαίως.

- Κατά τη διάρκεια της διαδικασίας επί της ουσίας, μπορούν να διεξαχθούν διαπραγματεύσεις με σκοπό τη σύναψη ενός φιλικού διακανονισμού (friendly settlement), μέσω του γραμματέα του Δικαστηρίου.

- Μέσα σε μια τρίμηνη προθεσμία από την έκδοση απόφασης του Τμήματος, κάθε μέρος μπορεί να ζητήσει την παραπομπή της υπόθεσης στο Τμήμα Ευρείας Σύνθεσης εάν αυτή θέτει ένα **σοβαρό ζήτημα ερμηνείας ή εφαρμογής της Σύμβασης ή των Πρωτοκόλλων**, ή ένα **σοβαρό ζήτημα γενικής φύσης**. Αυτές οι αιτιάσεις εξετάζονται από ένα πενταμελές Συμβούλιο δικαστών του Τμήματος Ευρείας Σύνθεσης, το οποίο απαρτίζεται από τον Πρόεδρο του Δικαστηρίου, τους προέδρους των Τμημάτων (εκτός από τον πρόεδρο του Τμήματος από το οποίο προέρχεται η επταμελής σύνθεση που εξέδωσε την απόφαση) και από έναν ακόμα δικαστή, επιλεγμένου, βάσει ενός συστήματος εκ περιτροπής, από τους δικαστές που δεν είχαν συμμετάσχει στην αρχική επταμελή σύνθεση.

- Η απόφαση του Τμήματος καθίσταται οριστική μετά την πάροδο τριμήνου ή ακόμη και νωρίτερα εφόσον τα μέρη δηλώσουν ότι δεν προτίθενται να ζητήσουν την παραπομπή στο Τμήμα Ευρείας Σύνθεσης ή όταν το πενταμελές Συμβούλιο απέρριψε το αίτημα παραπομπής.

- Αν η πενταμελής επιτροπή δεχθεί το αίτημα, το Τμήμα Ευρείας Σύνθεσης αποφαίνεται επί της υπόθεσης με πλειοψηφία, με απόφαση που είναι οριστική.

- Οι οριστικές αποφάσεις του Δικαστηρίου είναι υποχρεωτικές για τα Κράτη στα οποία είναι διάδικοι.

- Η Επιτροπή Υπουργών του Συμβουλίου της Ευρώπης εποπτεύει την εκτέλεση των αποφάσεων. Είναι επίσης επιφορτισμένη με το να διαπιστώνει αν τα Κράτη τα οποία κρίθηκαν ότι παραβίασαν τη Σύμβαση έλαβαν τα απαραίτητα μέτρα για να συμμορφωθούν με τις γενικές ή ειδικές υποχρεώσεις που απορρέουν από τις αποφάσεις του Δικαστηρίου.

European Data Protection Supervisor = Ευρωπαϊός Επόπτης Προστασίας Δεδομένων (ΕΕΠΔ). Η θέση αυτή δημιουργήθηκε το 2001 δυνάμει του άρθρου 286 της Συνθήκης περί ιδρύσεως της Ευρωπαϊκής Κοινότητας. Αρμοδιότητα του ΕΕΠΔ είναι να διασφαλίζει ότι τα όργανα ή οι οργανισμοί της Ε.Ε σέβονται το δικαίωμα των πολιτών στην εμπιστευτικότητα κατά την επεξεργασία προσωπικών τους δεδομένων. Ο επόπτης και ο αναπληρωτής επόπτη διορίζονται από το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης για ανανεώσιμη θητεία πέντε ετών. Το 2004, ορίστηκε ως ευρωπαϊός επόπτης επεξεργασίας δεδομένων ο Ολλανδός Πέτερ Χούστινξ και ως αναπληρωτής επόπτη ο Ισπανός Χοακίν Μπάβο Ντελγκάδο.

- Όταν τα όργανα ή οι οργανισμοί της Ε.Ε προβαίνουν στην επεξεργασία προσωπικών δεδομένων ενός συγκεκριμένου προσώπου, πρέπει να σέβονται το δικαίωμα του προσώπου αυτού στην ιδιωτική του ζωή. Ο ΕΕΠΔ διασφαλίζει αυτή την υποχρέωση και προβαίνει στην παροχή συμβουλών προς τα όργανα και τους οργανισμούς επί παντός θέματος που άπτεται της επεξεργασίας προσωπικών δεδομένων. Η έννοια «επεξεργασία» καλύπτει δραστηριότητες όπως η συλλογή, η καταχώρηση, η οργάνωση και διατήρηση δεδομένων, η ανάκτησή τους προς αναζήτηση πληροφοριών, η αποστολή τους ή η διάθεσή τους προς άλλα άτομα, καθώς επίσης και το κλείδωμα, η διαγραφή ή η καταστροφή δεδομένων. Υφίστανται αυστηροί κανόνες για την προστασία της ιδιωτικής ζωής που διέπουν τις εν λόγω δραστηριότητες. Εκτός από πολύ συγκεκριμένες περιπτώσεις, τα όργανα και οι οργανισμοί της Ε.Ε δεν επιτρέπεται να προβαίνουν στην επεξεργασία προσωπικών δεδομένων που αποκαλύπτουν τη φυλετική ή εθνοτική καταγωγή των πολιτών, τα πολιτικά τους φρονήματα, τις θρησκευτικές ή φιλοσοφικές πεποιθήσεις τους ή τη συμμετοχή τους σε συνδικαλιστικές οργανώσεις. Επίσης δεν επιτρέπεται να προβαίνουν στην επεξεργασία δεδομένων που αναφέρονται στην υγεία τους ή τη σεξουαλική τους ζωή, εκτός εάν τα δεδομένα αυτά είναι αναγκαία για την υγειονομική περίθαλψη πολιτών. Ακόμα και σε αυτή την περίπτωση, η επεξεργασία των δεδομένων πρέπει να γίνεται από επαγγελματίες του τομέα της υγείας ή άλλα άτομα που έχουν ορκιστεί να τηρούν το επαγγελματικό απόρρητο. Ο ΕΕΠΔ συνεργάζεται με υπαλλήλους της επεξεργασίας δεδομένων σε κάθε κοινοτικό όργανο ή οργανισμό ώστε να διασφαλίζεται η εφαρμογή των κανόνων για την προστασία των δεδομένων.

- Ο επόπτης επικουρείται από γραμματεία την οποία ορίζει ο ίδιος και η οποία εργάζεται αποκλειστικά γι' αυτόν. Κάθε έτος δημοσιεύει έκθεση πεπραγμένων. Η έκθεση αποστέλλεται στα κύρια όργανα της Ευρωπαϊκής Ένωσης και μπορεί να συζητηθεί στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο. Ο ΕΕΠΔ ενεργεί με απόλυτη ανεξαρτησία, και δεν ζητά ούτε δέχεται εντολές από κανέναν. Αυτός και το προσωπικό του υποχρεούνται να τηρούν το επαγγελματικό απόρρητο. Το Δικαστήριο των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων μπορεί να απαλλάξει τον επόπτη και τον αναπληρωτή επόπτη από τα καθήκοντά τους εάν αυτοί δεν είναι σε θέση να εκτελέσουν τα καθήκοντά τους ή αν διαπράξουν σοβαρό παράπτωμα.

- Αν ένας πολίτης έχει λόγους να πιστεύει ότι το δικαίωμά του για την προστασία των προσωπικών δεδομένων έχει καταπατηθεί από όργανο ή οργανισμό της Ε.Ε, μπορεί να απευθύνει την καταγγελία του στον ευρωπαϊό επόπτη προστασίας δεδομένων. Αυτός θα εξετάσει την καταγγελία και θα τον ενημερώσει το ταχύτερο δυνατό εάν συμφωνεί με αυτήν και σε καταφατική απάντηση με ποιον τρόπο αποκαθίσταται η κατάσταση. Για παράδειγμα, μπορεί να δώσει εντολή στο όργανο ή τον οργανισμό να προβεί στη διόρθωση, το κλείδωμα, τη διαγραφή ή την καταστροφή οποιωνδήποτε προσωπικών δεδομένων επεξεργάστηκε παράνομα. Εάν ο πολίτης δεν συμφωνεί με την απόφασή του, μπορεί να προσφύγει στο Δικαστήριο των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων.

European Defence Agency = Ευρωπαϊκός Αμυντικός Οργανισμός (ΕΑΟ). Ιδρύθηκε από την Ευρωπαϊκή Ένωση το 2004 και έχει την έδρα του στις Βρυξέλλες. Έργο του είναι, αφενός, να συνδράμει τα κράτη μέλη ώστε αυτά να βελτιώσουν την ευρωπαϊκή ικανότητα άμυνας και διαχείρισης των κρίσεων και, αφετέρου, να στηρίξει την ευρωπαϊκή πολιτική ασφάλειας και άμυνας. Στο πλαίσιο αυτό ο ΕΑΟ εξασφαλίζει μια περισσότερο συντονισμένη προσέγγιση όσον αφορά την παραγωγή και προμήθεια όπλων και αμυντικού εξοπλισμού, και όσον αφορά την έρευνα και την τεχνολογική ανάπτυξη στον τομέα της άμυνας. Επιδιώκει να βελτιώσει τις στρατιωτικές δυνατότητες των κρατών μελών της Ε.Ε, να αναπτύξει την ευρωπαϊκή αμυντική βιομηχανία και να ελαφρύνει το φορολογικό βάρος των πολιτών της Ε.Ε από τις προμήθειες στρατιωτικού υλικού.

European Development Fund (EDF) = Ευρωπαϊκό Ταμείο Ανάπτυξης. Χρηματοδοτικό όργανο της Ε.Ε που δεν εντάσσεται στον κοινοτικό προϋπολογισμό. Παρέχει βοήθεια κύρια στα κράτη της Αφρικής, της Καραβαϊκής και του Ειρηνικού που έχουν υπογράψει τη Συμφωνία του Λομέ (1975). Οι δημοσιονομικές προοπτικές της Ευρωπαϊκής Ένωσης για την περίοδο 2007 – 2013 προβλέπουν ότι **α)** το Ευρωπαϊκό Ταμείο Ανάπτυξης θα διαθέσει 22,682 δισεκατομμύρια ευρώ για τα κράτη της Αφρικής, της Καραβαϊκής και του Ειρηνικού (ACP (African, Caribbean and Pacific) countries) **β)** η κλείδα κατανομής για την κάλυψη του ανωτέρω ποσού μεταξύ των 27 κρατών μελών της Ε.Ε είναι η εξής:

1	Γερμανία	20,50%	15	Ιρλανδία	0,91%
2	Γαλλία	19,55%	16	Ουγγαρία	0,55%
3	Ηνωμένο Βασίλειο	14,82%	17	Τσεχική Δημοκρατία	0,51%
4	Ιταλία	12,86%	18	Ρουμανία	0,37%
5	Ισπανία	7,85%	19	Λουξεμβούργο	0,27%
6	Κάτω Χώρες	4,85%	20	Σλοβακία	0,21%
7	Βέλγιο	3,53%	21	Σλοβενία	0,18%
8	Σουηδία	2,74%	22	Βουλγαρία	0,14%
9	Αυστρία	2,41%	23	Λιθουανία	0,12%
10	Δανία	2%	24	Κύπρος	0,09%
11	Ελλάδα	1,47%	25	Λετονία	0,07%
12	Φινλανδία	1,47%	26	Εσθονία	0,05%
13	Πολωνία	1,30%	27	Μάλτα	0,03%
14	Πορτογαλία	1,15%			

European Economic Area, EEA = Ευρωπαϊκός Οικονομικός Χώρος. Αποτελείται από τα κράτη μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης, την Ισλανδία, το Λιχτεστάιν και τη Νορβηγία.

European Economic and Social Committee = Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή (ΕΟΚΕ) της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Συστήθηκε το 1957 με την ιδρυτική συνθήκη της Ρώμης και αποτελείται από αντιπροσώπους των οργανώσεων εργοδοτών, μισθωτών και άλλων αντιπροσωπευτικών φορέων της κοινωνίας των πολιτών, ιδίως στον κοινωνικοοικονομικό, κοινωφελή, επαγγελματικό και πολιτιστικό τομέα. Οι εθνικές αντιπροσωπείες είναι τριμερείς και απαρτίζουν σε επίπεδο ΕΟΚΕ τις εξής 3 ομάδες: α) 1/3 η ομάδα των εργοδοτών, β) 1/3 η ομάδα των εργαζομένων, γ) 1/3 η ομάδα των διαφόρων δραστηριοτήτων (αγρότες, καταναλωτές, επιμελητήρια). Κάθε ομάδα έχει το προεδρείο της.

• Τα 27 κράτη μέλη της Ε.Ε εκπροσωπούνται στην ΕΟΚΕ με 344 μέλη με θητεία 4 ετών που μπορεί να ανανεωθεί που απολαύουν πλήρους πολιτικής ανεξαρτησίας. Ο αριθμός των μελών κατανέμεται ανά κράτος ως εξής:

24 μέλη: Γερμανία, Γαλλία, Ιταλία και Ηνωμένο Βασίλειο

21 μέλη: Ισπανία, Πολωνία

15 μέλη: Ρουμανία

12 μέλη: Βέλγιο, Ελλάδα, Κάτω Χώρες, Αυστρία, Πορτογαλία, Σουηδία, Τσεχική Δημοκρατία, Ουγγαρία, Βουλγαρία

9 μέλη: Δανία, Ιρλανδία, Φινλανδία, Λιθουανία και Σλοβακία

7 μέλη: Εσθονία, Λετονία και Σλοβενία

6 μέλη: Λουξεμβούργο και Κύπρος

5 μέλη: Μάλτα.

- Η ΕΟΚΕ εκλέγει μεταξύ των μελών της τον Πρόεδρο και το γραφείο του που αποτελείται κατά το 1/3 από εκπροσώπους των ανωτέρω ομάδων. Ο Πρόεδρος είναι επιφορτισμένος με τις σχέσεις με τα όργανα και ιδρύματα της Ε.Ε καθώς και με την εξωτερική εκπροσώπηση της ΕΟΚΕ. Γίνεται επίσημα δεκτός από τους αρχηγούς των κρατών μελών. Την ΕΟΚΕ συνδράμει η Γενική Γραμματεία της που αποτελείται από Γενικές Διευθύνσεις και Διευθύνσεις.

- Για τη διετή περίοδο Οκτώβριος 2006 – Οκτώβριος 2008, Πρόεδρος της ΕΟΚΕ εκλέχτηκε ο Δημήτρης Δημητριάδης που είναι και πρώτος αντιπρόεδρος της Εθνικής Συνομοσπονδίας Ελληνικού Εμπορίου.

- Η ΕΟΚΕ συγκεντρώνει τα διάφορα οικονομικά και κοινωνικά συμφέροντα και είναι συμβουλευτικό όργανο. Η ολομέλεια αυτής υιοθετεί με απλή πλειοψηφία "γνώμες" και τις απευθύνει στο Συμβούλιο και την Ευρωπαϊκή Επιτροπή. Τις "γνώμες" αυτές επεξεργάζονται τα Τμήματα της ΕΟΚΕ που ασχολούνται με θέματα τα οποία καλύπτονται από τη Συνθήκη όπως: 1) οικονομικές, δημοσιονομικές και νομισματικές υποθέσεις, 2) εξωτερικές σχέσεις, εμπορική πολιτική και ανάπτυξη, 3) κοινωνικές, οικογενειακές, εκπαιδευτικές και πολιτιστικές υποθέσεις, 4) περιβάλλον, δημόσια υγεία και κατανάλωση, 5) γεωργία και αλιεία, 6) περιφερειακή ανάπτυξη, χωροταξία και αστυφιλία, 7) βιομηχανία, εμπόριο, βιοτεχνία και υπηρεσίες, 8) μεταφορές και επικοινωνίες, 9) ενέργεια, πυρηνικές υποθέσεις και έρευνα.

- Για τα ζητήματα που η γνωμοδότηση της ΕΟΚΕ είναι υποχρεωτική, η παράλειψη του Συμβουλίου και της Επιτροπής να απευθυνθούν στην ΕΟΚΕ συνεπάγεται ακυρότητα των πράξεών τους. Η ακυρότητα μπορεί να ζητηθεί από το Ευρωπαϊκό Δικαστήριο μετά από προσφυγή οποιουδήποτε που έχει έννομο συμφέρον όχι όμως από την ΕΟΚΕ.

European Environment Agency (EEA) = Ευρωπαϊκός Οργανισμός Περιβάλλοντος (ΕΟΠ). Ιδρύθηκε από την Ευρωπαϊκή Ένωση το 1990 και έχει την έδρα του στην Κοπεγχάγη της Δανίας. Έχει σαν αποστολή τη συγκέντρωση και τη διάδοση πληροφοριών σχετικά με την παρούσα κατάσταση και τις εξελίξεις που διαγράφονται όσον αφορά το περιβάλλον στην Ευρώπη. Είναι ανοικτός για χώρες που δεν είναι μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Η Ισλανδία, το Λιχτενστάιν και η Νορβηγία είναι εξαρχής μέλη του. Ο Οργανισμός συνεργάζεται ενεργά με περιβαλλοντικούς φορείς και διεθνείς οργανισμούς.

European Foundation for the Improvement of Living and Working Conditions, Eurofound = Ευρωπαϊκό Ίδρυμα για τη Βελτίωση των Συνθηκών Διαβίωσης και Εργασίας. Ιδρύθηκε από την Ευρωπαϊκή Ένωση το Μάιο του 1975 και έχει τη έδρα του στο Δουβλίνο της Ιρλανδίας. Έργο του είναι: α) να παρέχει συμβουλές, πληροφόρηση και εμπειρία στους φορείς που είναι αρμόδιοι για την εργατική και κοινωνική πολιτική (κυβερνήσεις, Ευρωπαϊκή Επιτροπή, εργοδότες και συνδικάτα) β) να αξιολογεί και να αναλύει τις συνθήκες διαβίωσης και εργασίας γ) να παρέχει ενημέρωση σχετικά με τις εξελίξεις και τις τάσεις και δ) να συμβάλλει στη βελτίωση της ποιότητας της ζωής. Τα θέματα που ερευνά είναι σχετικά με την απασχόληση και τις εργασιακές συνθήκες, το ισοζύγιο εργασία-ελεύθερος χρόνος, τις εργασιακές σχέσεις και τη κοινωνική συνοχή. Το Eurofound διοικείται από Διοικητικό Συμβούλιο στο οποίο εκπροσωπούνται τα εργατικά συνδικάτα, οι οργανώσεις των εργοδοτών, οι εθνικές κυβερνήσεις και η Ευρωπαϊκή Επιτροπή.

European Food Safety Authority (EFSA) = Ευρωπαϊκή Αρχή για την Ασφάλεια των Τροφίμων (ΕΑΑΤ). Η αρχή αυτή ιδρύθηκε από την Ευρωπαϊκή Ένωση και άρχισε να λειτουργεί το 2002. Εδρεύει στην Πάρμα της Ιταλίας. Κύρια αρμοδιότητά της είναι η παροχή ανεξάρτητων επιστημονικών συμβουλών επί παντός θέματος που αφορά την ασφάλεια των τροφίμων. Η Αρχή αξιολογεί τους κινδύνους σχετικά με τη διατροφική αλυσίδα και διενεργεί επιστημονικές αξιολογήσεις για κάθε ζήτημα που μπορεί να επηρεάσει την ασφάλεια των τροφίμων στην Ευρώπη. Οι εργασίες της Αρχής καλύπτουν όλα τα στάδια της παραγωγής των τροφίμων δηλαδή από την πρωτογενή παραγωγή, συμπεριλαμβανομένης της ασφάλειας των ζωοτροφών, μέχρι την προσφορά τροφίμων στους καταναλωτές. Η ΕΑΑΤ συγκεντρώνει πληροφορίες από ολόκληρο τον κόσμο, φροντίζοντας να τηρείται ενήμερη σχετικά με τις νέες επιστημονικές εξελίξεις. Γνωστοποιεί τις διαπιστώσεις της τόσο στους εμπειρογνώμονες όσο και τους υπευθύνους για τη λήψη αποφάσεων.

European Free Trade Association, EFTA = Ευρωπαϊκή Ζώνη Ελεύθερων Συναλλαγών, ΕΖΕΣ. Συμφωνία ελεύθερου εμπορίου στην οποία από το 1994 μετέχουν μόνο η Ισλανδία, το Λιχτεστάιν, η Νορβηγία και η Ελβετία. Συστάθηκε το 1960 σαν απάντηση στην ίδρυση της ΕΟΚ με σκοπό να αποτρέψει τις οικονομικές διακρίσεις. Στη συνέχεια αποδυναμώθηκε διότι πολλά κράτη μέλη της προσχώρησαν στην ΕΟΚ και αργότερα στην Ευρωπαϊκή Ένωση (1973: Ηνωμένο Βασίλειο, Ιρλανδία, Δανία, 1986: Πορτογαλία, 1994: Αυστρία, Φινλανδία, Σουηδία). Το 1992 η ΕΖΕΣ υπέγραψε μία συμφωνία ελεύθερου εμπορίου με την τότε ΕΟΚ που άρχισε να ισχύει την 1.1.1994 και οδήγησε στη σύσταση της Ευρωπαϊκής Οικονομικής Ζώνης (European Economic Area).

European GNSS Supervisory Authority = Ευρωπαϊκή Εποπτική Αρχή του Παγκόσμιου Δορυφορικού Συστήματος Πλοήγησης GNSS (Global Navigation Satellite System). Δημιουργήθηκε από την Ευρωπαϊκή Ένωση το 2004 και αποστολή της είναι να εξασφαλίζει την κατάλληλη υποστήριξη και εκπροσώπηση των ουσιωδών δημόσιων συμφερόντων σε συνδυασμό με τα προγράμματα δορυφορικής πλοήγησης της Ευρώπης Galileo και EGNOS. Στόχος του Galileo είναι να προσφέρει μια σύγχρονη ευρωπαϊκή εναλλακτική λύση στο καθιερωμένο αμερικάνικο παγκόσμιο δορυφορικό σύστημα εντοπισμού στίγματος GPS (Global Positioning System). Η Εποπτική Αρχή είναι αρμόδια για τη διαχείριση και την παρακολούθηση της χρησιμοποίησης των κονδυλίων του προγράμματος. Βοηθά την Ευρωπαϊκή Επιτροπή να αντιμετωπίζει όλα τα θέματα που αφορούν τη δορυφορική ραδιοπλοήγηση.

European Investment Bank, EIB = η Ευρωπαϊκή Τράπεζα Επενδύσεων (ΕΤΕπ). Ιδρύθηκε την 1.1.58 με τη Συνθήκη της Ρώμης και έχει έδρα το Λουξεμβούργο και 1.000 υπαλλήλους.

■ Πρόκειται για ένα ανεξάρτητο οργανισμό της Ευρωπαϊκής Ένωσης δανειοδοτικής και χρηματοδοτικής δραστηριότητας που λειτουργεί σε μη κερδοσκοπική βάση. Μέλη της είναι τα κράτη της Ε.Ε που συνεισφέρουν κατ' αναλογία στο μετοχικό της κεφάλαιο. Η Τράπεζα αναζητά κεφάλαια στις διεθνείς αγορές, όπου λόγω της μεγάλης της πιστοληπτικής ικανότητας επιτυγχάνει τη λήψη δανείων με χαμηλό επιτόκιο. Στη συνέχεια δανείζει τα κεφάλαια αυτά πάλι με χαμηλό επιτόκιο ώστε να εξυπηρετεί απλά τα δάνειά της και να καλύπτει τις λειτουργικές της δαπάνες. Αρχικά παρείχε δάνεια μόνο στις χώρες της Ε.Ε. Σταδιακά η δραστηριότητά της επεκτάθηκε στις χώρες της διεύρυνσης και σε μη κοινοτικές χώρες που συνδέονται μέσω οικονομικών συμφωνιών με την Ε.Ε. Εκτός από δάνεια παρέχει και εγγυήσεις για την άντληση δανείων από άλλες πηγές. Οι τομείς στους οποίους παρέχει δάνεια και εγγυήσεις είναι:

- στη βιομηχανία και τις μικρομεσαίες επιχειρήσεις για την ενίσχυση της διεθνούς τους ανταγωνιστικότητας και την ενσωμάτωσή τους στο έντονα ανταγωνιστικό περιβάλλον της ενιαίας αγοράς της Ε.Ε.
- στα πανευρωπαϊκά δίκτυα και ιδιαίτερα στους τομείς των μεταφορών, των τηλεπικοινωνιών και της ενέργειας,
- στις μειονεκτούσες περιφέρειες της Ε.Ε για την οικονομική τους ανάπτυξη και τη σύγκλιση αυτών με τις πιο πλούσιες περιφερειακές ζώνες της Ε.Ε.

■ Το μετοχικό κεφάλαιο της ΕΤΕπ αυξήθηκε σε 100 δισεκατομμύρια ευρώ. Δύο τρίτα των χρηματοδοτήσεων αυτής κατευθύνθηκαν σε επενδύσεις στις λιγότερο αναπτυγμένες περιοχές της Ε.Ε. Μία ειδική δράση αφορά τη δημιουργία θέσεων εργασίας. Ιδιαίτερη έμφαση δίνει στη χρηματοδότηση επενδύσεων υψηλού επιχειρηματικού κινδύνου (venture capital) για τις μικρομεσαίες επιχειρήσεις, προστασίας του περιβάλλοντος, αστικής ανασυγκρότησης, των τομέων εκπαίδευσης και υγείας που είναι δημιουργοί θέσεων εργασίας, εισαγωγής νέων βιομηχανικών τεχνολογιών και βελτίωσης της ποιότητας ζωής.

■ Την περίοδο Ιουλίου 1997 - Ιουνίου 1998 διέθεσε μέσω του χρηματοδοτικού της μηχανισμού 386,9 εκατομ. ευρώ στις περιοχές του στόχου 1 (Ελλάδα, Ιρλανδία, Βόρειος Ιρλανδία, Πορτογαλία και τμήμα της Ισπανίας) για να ενθαρρύνει την οικονομική συνοχή και ανάπτυξη. Χορήγησε δάνεια ύψους 2,4 δισεκατομμυρίων ευρώ στις υπό ένταξη τότε χώρες της κεντρικής και ανατολικής Ευρώπης και στην Κύπρο. Διαδραμάτισε σημαντικό ρόλο στη δημιουργία κρίσιμης μάζας για το ευρώ. Μετέτρεψε από 1.1.99 τα πρόσφατα δάνειά της σε ευρώ και το 2001 δημιούργησε μια μάζα 51 δισεκατομμυρίων ευρώ. Το 1999 δανείστηκε 28,3 δισεκατομμύρια ευρώ ενώ το 2000 προγραμμάτισε ένα δανεισμό ύψους 30,1 δισεκατομμυρίων ευρώ για να χρηματοδοτήσει επενδυτικά προγράμματα. Η δανειοδοτική της στρατηγική ήταν η ίδια το 1999 και το 2000, δηλαδή 41,1% αφορούσε δανεισμό σε ευρώ,

24,6% σε λίρες στερλίνες και 22,8% σε δολάρια ΗΠΑ. Πρόεδρος της EIB είναι ο πρώην Υπουργός Οικονομικών του Βελγίου Φιλίπ Μάϊσταντ, ο οποίος δήλωσε (Financial Times, 26.6.2000) ότι η Τράπεζα αύξησε σε περισσότερο από 50% τη συμμετοχή της στη θυγατρική της European Investment Fund (EIF, βλέπε λέξη) σαν πρώτο βήμα για τη χρησιμοποίηση αυτής ως τον βραχίονα της EIB στην παροχή κεφαλαίων υψηλού επιχειρηματικού κινδύνου. Η EIB μετέφερε αρχικά στην EIF 1,2 δισεκατομμύρια ευρώ.

■ Το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο της Λισσαβόνας της 23-24.3.2000 ενέκρινε ένα τριετές σχέδιο χρηματοδότησης υψηλού κινδύνου 1 δισεκατομμυρίων ευρώ που θα διαχειρισθεί η EIF. Κάλεσε επίσης την EIB και την EIF να κατευθύνουν κύρια τις χρηματοδοτήσεις τους σε επιχειρήσεις υψηλής τεχνολογίας και στις ΜΜΕ. Η EIB ετοίμασε το πρόγραμμα «Καινοτομίες 2000» για να στηρίξει τη στρατηγική της Λισσαβόνας. Προέβλεπε κονδύλια ύψους 17 δισεκατομμυρίων ευρώ για την περίοδο μέχρι και το 2003 σε τομείς όπως η έρευνα και η ανάπτυξη, η τεχνολογία της πληροφορικής και των επικοινωνιών αλλά και η χρηματοδότηση συγκεκριμένων εταιριών που έχουν επιδείξει πρωτοποριακά επιτεύγματα. Το 2003 το πρόγραμμα ανανεώθηκε με την ονομασία «Πρωτοβουλία Καινοτομία 2010» η οποία το ίδιο έτος διέθεσε 6,2 δισεκατομμύρια ευρώ. Η πρωτοβουλία παρέχει μακροπρόθεσμα ή μεσοπρόθεσμα δάνεια και συμμετοχές του EIF σε εταιρίες επενδύσεων, που παρέχουν σε μικρομεσαίες επιχειρήσεις ίδια κεφάλαια.

■ Το 2003, η ΕΤΕπ χορήγησε ατομικά δάνεια συνολικού ύψους 16,3 δισεκατομμυρίων ευρώ. Κύριοι αποδέκτες ήταν οι 4 χώρες του Ταμείου Συνοχής (7,1 δισεκατομμύρια), το ιταλικό Μετσοτζιόρνο (3,2 δισεκατομμύρια) και οι ανατολικές περιοχές της Γερμανίας (2,7 δισεκατομμύρια ευρώ). Ο τομέας των μεταφορών προσήλκυσε το 35% των χρηματοδοτήσεων, η αναβάθμιση αστικών περιοχών το 19,5%, ο τομέας της ενέργειας το 14,4%, οι τομείς της βιομηχανίας και των υπηρεσιών το 13,7% και οι τομείς της παιδείας και της υγείας το 10,16%. Συνολικά το 2003 χορήγησε ατομικά δάνεια εντός της Ε.Ε ύψους 22,8 δισεκ. ευρώ. Στα νέα κράτη μέλη χορήγησε δάνεια 3,4 δισεκατομμυρίων ευρώ. Για όλες τις δράσεις της, η ΕΤΕπ χορήγησε το 2003 συνολικά δάνεια 42,3 δισεκατομμυρίων ευρώ που κατανέμονται ως εξής: α) 34,2 δισεκατομμύρια ευρώ στην Ε.Ε των 15 β) 4,6 στα νέα κράτη μέλη γ) 2,1 στις μεσογειακές χώρες που συνδέονται με εταιρική σχέση δ) 372 εκατομμύρια στα Βαλκάνια ε) 463 εκατομμύρια στις χώρες της Αφρικής, Καραβαϊκής και του Ειρηνικού και στις υπερπόντιες χώρες και εδάφη. Το 2003, η ΕΤΕπ δανείσθηκε 42 δισεκατομμύρια ευρώ μέσω 310 εκδόσεων ομολογιακών δανείων σε 14 νομίσματα. Μετά τις πράξεις arbitrage οι πόροι της ήταν εκφρασμένοι κατά 54,7% σε ευρώ, 23,1% σε δολάρια ΗΠΑ και 17,6% σε λίρες στερλίνες.

■ Στο Επιχειρησιακό Πρόγραμμα 2004-2006 καθορίστηκαν πέντε κύριες χρηματοδοτικές προτεραιότητες:

- οικονομική και κοινωνική συνοχή και περιφερειακή ανάπτυξη στη διευρυμένη Ε.Ε.
- εφαρμογή της Πρωτοβουλίας «Καινοτομία 2010»
- ανάπτυξη των διευρωπαϊκών δικτύων και των δικτύων πρόσβασης
- προστασία και αναβάθμιση του περιβάλλοντος
- υποστήριξη των πολιτικών παροχής αναπτυξιακής βοήθειας και συνεργασίας που εφαρμόζει η Ε.Ε με χώρες εταίρους όπως μέσω του Μηχανισμού Ευρωμεσογειακών Επενδύσεων και Εταιρικής σχέσης (FEMIP) και της Συμφωνίας της Κοτονού ιδιαίτερα με την Επενδυτική Διευκόλυνση για την ανάπτυξη του ιδιωτικού τομέα στα κράτη της ΑΚΕ (Αφρικής, Καραβαϊκής και Ειρηνικού).

■ Πρόσφατες χρηματοδοτήσεις της EIB: **1)** την 18.12.2007 ανακοινώθηκε ότι η EIB χορηγεί ένα δάνειο 121.100.000 λιρών Αγγλίας για το σχεδιασμό, την κατασκευή και τη συντήρηση βελτιώσεων μεγάλων οδικών αρτηριών μήκους 120 χιλιομέτρων της Βορείου Ιρλανδίας για να διευκολυνθούν οι εμπορευματικές οδικές μεταφορές. Η πίστωση με λήξη 30 ετών παραχωρείται στην Amey Lagan Roads Limited και στο Department for Regional Development στα πλαίσια του στρατηγικού σχεδίου της Ε.Ε «pan-European transport corridors» **2)** την 18.12.2008 ανακοινώθηκε ότι η EIB χορηγεί 420.000.000 ζλότου Πολωνίας στη Millennium Leasing Sp.z o.o για να χρηματοδοτήσει επενδύσεις μικρής κλίμακας (από 10.000 μέχρι 250.000 ευρώ) μικρομεσαίων επιχειρήσεων της Πολωνίας **3)** την 19.12.2007 ανακοινώθηκε ότι η EIB υπέγραψε συμφωνία με την περιφερειακή οργάνωση West African Power Pool (WAPP) για τη χορήγηση δανείου 3.000.000 ευρώ για τη χρηματοδότηση δύο προ-επενδυτικών μελετών που αφορούν την ηλεκτρική διασύνδεση και την ανταλλαγή ηλεκτρικής ενέργειας μεταξύ των κρατών της Αφρικής: Ακτή Ελεφαντόδοντος, Λιβερία, Σιέρα Λεόνε και Γουινέα **4)** την 19.12.2007 η EIB χορήγησε μακροπρόθεσμο δάνειο 3.600.000

δηναρίων Τυνησίας (2.000.000 ευρώ) για τη στήριξη της Ένωσης μικροχρηματοδοτήσεων της Τυνησίας ENDA Inter-Arabe στα πλαίσια της Διευκόλυνσης για την Ευρω-Μεσογειακή Επένδυση και Συνεργασία (the Facility for Euro-Mediterranean Investment and Partnership, FEMIP). Το δάνειο θα διατεθεί για την υποστήριξη του ιδιωτικού επιχειρηματικού τομέα της περιοχής της Νότιας Μεσογείου **5)** την 21.12.2007 ανακοινώθηκε ότι η ΕΙΒ χορήγησε δάνειο 300.000.000 ευρώ στην εταιρία της Πολωνίας Polski Koncern Naftowy (PKN) Orlen SA για την κατασκευή ενός νέου εργοστασιακού συγκροτήματος που θα παράγει χημικά ενδιάμεσα προϊόντα για την τελική παραγωγή πολυεστέρων που χρησιμοποιούνται στην υφαντουργία και την παραγωγή πολυαιθυλενίου **6)** την 21.12.2007 ανακοινώθηκε ότι η ΕΙΒ χορηγεί δάνειο 40.000.000 δολαρίων ΗΠΑ στη Δημοκρατία του Παναμά για τη βελτίωση των συνθηκών υγείας και περιβάλλοντος της Πόλης του Παναμά και της παραλιακής ζώνης. Το συνολικό επενδυτικό πρόγραμμα ύψους 200.000.000 ευρώ (284.000.000 δολαρίων) θα συγχρηματοδοτήσουν η ΕΙΒ, η διεθνής τράπεζα Inter American Development Bank (IADB) και η Ιαπωνική τράπεζα Japan Bank for International Cooperation (JBIC) **7)** την 21.12.2007 έγινε γνωστό ότι η ΕΙΒ προωθεί τη συνεργασία με τη στεγαστική εταιρία της Γαλλόφωνης Βαλλωνίας του Βελγίου Société Wallonne du Logement (SWL) μέσω της υπογραφής συμβολαίου χρηματοδότησης της δεύτερης δόσης ύψους 100.000.000 ευρώ για τη βελτίωση των δημοσίων κτιρίων με κριτήρια την ασφάλεια, την άνεση και τον εξοπλισμό **8)** την 21.12.2007 ανακοινώθηκε ότι η ΕΙΒ παρέχει δάνειο 20.000.000 ευρώ στην τράπεζα SEB Vilniaus Bankas AB για να στηρίξει επενδύσεις από μεσαίες επιχειρήσεις της Λιθουανίας **9)** την 21.12.2007 η θυγατρική τράπεζα της Εθνικής Τράπεζας στην Τουρκία Finansbank  λαβε δάνειο 100.000.000 ευρώ από την ΕΙΒ για τη χρηματοδότηση Τουρκικών μικρομεσαίων επιχειρήσεων **10)** την 7.1.2008 η ΕΙΒ και οι Γαλλικές χρηματοδοτικές εταιρίες CDC Entreprises και OSEO συμφώνησαν να συνεργασθούν για την ανάπτυξη των πολύ μικρών επιχειρήσεων ή εξαγορών στον κλάδο μέσω του επενδυτικού οχήματος "Avenir Entreprises Mezzanine" (AEM) το οποίο προικίζεται με 60.000.000 ευρώ. Η AEM θα εκδώσει μετατρέψιμα ομόλογα αξίας μεταξύ 50.000 και 300.000 ευρώ με λήξη 8 ετών **11)** την 7.1.2008 ανακοινώθηκε ότι η ΕΙΒ χορηγεί δάνειο 92.000.000 ευρώ στην ιδιωτική εταιρία Bujaǵalı Energy Limited (BEL), που είναι εγκατεστημένη στην Ουγκάντα και διευθύνει ένα πρόγραμμα κατασκευής υδροηλεκτρικού εργοστασίου 250 MW **12)** τη 10.1.2008, ανακοινώθηκε ότι η ΕΙΒ χορηγεί δάνειο 100.000.000 ευρώ στην Ολλανδική εταιρία Havenbedrijf Rotterdam N.V. (HbR) σαν πρώτη δόση ενός επενδυτικού προγράμματος ύψους 900.000.000 ευρώ για την επέκταση των εγκαταστάσεων του λιμανιού του Ρότερνταμ **13)** τη 10.1.2008 έγινε γνωστό ότι η ΕΙΒ χρηματοδοτεί με 700.000.000 κορώνες Σλοβακίας (21.000.000 ευρώ) την αυτοδιοικούμενη περιοχή της Μπρατισλάβα της Σλοβακίας για την ανάπτυξη της εκπαίδευσης, του πολιτισμού, της κοινωνικής φροντίδας και των μεταφορών.

■ Για τα μεγάλα επενδυτικά προγράμματα (άνω των 25.000.000 ευρώ), η ΕΤΕπ  ρχεται σε απ' ευθείας επαφή με τους ενδιαφερόμενους φορείς ενώ για τα μικρότερα (ΜΜΕ ή αρχές τοπικής αυτοδιοίκησης) συνεργάζεται με 180 περίπου τράπεζες και χρηματοπιστωτικά ιδρύματα της Ευρώπης.

■ Η ΕΤΕπ διοικείται από α) το Συμβούλιο Διοικητών που αποτελείται από υπουργούς των κρατών μελών. Καθορίζει τις γενικές κατευθύνσεις της πιστωτικής πολιτικής, εγκρίνει τον ετήσιο ισολογισμό, την ετήσια έκθεση και τη χρηματοδότηση συγκεκριμένων σχεδίων εκτός της Ε.Ε και αποφασίζει για την αύξηση του μετοχικού κεφαλαίου της Τράπεζας β) το Διοικητικό Συμβούλιο που αποτελείται από Διευθυντές έναν από κάθε κράτος μέλος και έναν από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή. Αποφασίζει για την παροχή πιστώσεων και τη σύναψη δανείων και διασφαλίζει τη χρηστή διοίκηση της ΕΤΕπ γ) η Διευθύνουσα Επιτροπή που είναι το αμιγώς εκτελεστικό  ργανο της ΕΤΕπ. Ασχολείται με τη διαχείριση των τρεχουσών υποθέσεων και  χει 9 μέλη.

European Investment Fund, EIF = Ευρωπαϊκό Ταμείο Επενδύσεων (ΕΤΕ). Είναι θυγατρική εταιρία της Ευρωπαϊκής Τράπεζας Επενδύσεων και το χαρτοφυλάκιό της αποτελείται από συμμετοχές άνω των 2,45 δισεκατομμυρίων ευρώ που επενδύεται σε 184 επιχειρήσεις υψηλού κινδύνου (venture capital funds) με τάση να αυξηθεί στο μέλλον. Επικεντρώνεται στην:

α) παροχή κεφαλαίου υψηλού κινδύνου μέσω συμμετοχών στο κεφάλαιο εταιριών επιχειρηματικών συμμετοχών και φυτωρίων επιχειρήσεων που υποστηρίζουν τις μικρομεσαίες επιχειρήσεις (ΜΜΕ) και ιδιαίτερα αυτές που ευρίσκονται στα πρώτα στάδια της λειτουργίας τους και  χουν τεχνολογικό προσανατολισμό και

β) παροχή εγγυήσεων σε χρηματοπιστωτικά ιδρύματα που χορηγούν εγγυήσεις σε ΜΜΕ. Με τον τρόπο αυτό συμβάλλει στην ανάπτυξη των ΜΜΕ στα κράτη μέλη της Ε.Ε και τις υπό ένταξη χώρες. Τα ανωτέρω δύο μέσα λειτουργούν συμπληρωματικά ως προς τα συνολικά δάνεια που χορηγεί η Ευρωπαϊκή Τράπεζα Επενδύσεων σε ενδιαμέσους φορείς για τη χρηματοδότηση των ΜΜΕ. Σημειώνεται ότι η ΕΤΕ δεν επενδύει άμεσα στις ΜΜΕ αλλά πάντοτε με τη μεσολάβηση ενδιαμέσων χρηματοδοτικών φορέων.

Στο πλαίσιο της Ευχέρειας Εγγυήσεων για τις ΜΜΕ (SME Guarantee Facility, **SMEGF**), το EIF παρέχει εγγυήσεις μερικής κάλυψης για δάνεια προς μικρομεσαίες επιχειρήσεις. Αυτές είναι γνωστές σαν Εγγυήσεις της Ευρωπαϊκής Ένωσης (EU Guarantees). Η SMEGF χρηματοδοτείται από την Ε.Ε στο πλαίσιο του Προγράμματος 2007-2013 για την Ανταγωνιστικότητα και την Καινοτομία (the Competitiveness and Innovation Framework Programme 2007-13, CIP). Το EIF διαχειρίζεται τη SMEGF για λογαριασμό της Ευρωπαϊκής Επιτροπής. Ο γενικός πρωταρχικός σκοπός της SMEGF είναι να βελτιώσει τη χρηματοδότηση για την ίδρυση και ανάπτυξη των μικρομεσαίων επιχειρήσεων και να προάγει τις δραστηριότητες που έχουν καινοτόμο χαρακτήρα συμπεριλαμβανομένης της οικολογικής καινοτομίας. Η SMEGF περιλαμβάνει 4 επιχειρηματικές πρωτοβουλίες γνωστές σαν παράθυρα (windows):

❶ Εγγυήσεις Δανείων που καλύπτουν δάνεια με μεσο-μακροπρόθεσμη λήξη προς ΜΜΕ αναπτυξιακού προσανατολισμού (Loan Guarantees cover portfolios of SME mid- to long-term debt finance targeting SMEs with growth potential)

❷ Εγγυήσεις Μικροδανείων για την ενθάρρυνση των χρηματοπιστωτικών ιδρυμάτων προκειμένου να χορηγήσουν σε μικρο-επιχειρήσεις δάνεια ιδιαίτερα για την κάλυψη των δαπανών ίδρυσης (Micro-Credit Guarantees cover portfolios of micro-credits to encourage financial institutions to provide financing to microenterprises, especially start-ups)

❸ Εγγυήσεις Μετοχικού Κεφαλαίου που καλύπτουν επενδύσεις ΜΜΕ για την περίοδο πριν και κατά την ίδρυση της επιχείρησης και τη χρηματοδότηση για την εξαγορά επιχειρήσεων (leveraged buy-outs) που αφορά το στάδιο λίγο πριν από την αρχική δημόσια προσφορά (IPO), προκειμένου να βοηθήσουν τις ΜΜΕ στη βελτίωση της χρηματοπιστωτικής τους δομής και να επιτύχουν επιχειρηματικές μεταβιβάσεις (Equity Guarantees cover portfolios of investments in SMEs in the seed and start-up phases and mezzanine financing investments, to help SMEs improve their financial structure and achieve business transfers)

❹ Τιτλοποίηση: εγγυήσεις για την υποστήριξη συναλλαγών τιτλοποίησης απαιτήσεων ώστε τα χρηματοπιστωτικά ιδρύματα να μπορέσουν να κινητοποιήσουν επιπρόσθετους πόρους για τη χρηματοδότηση ΜΜΕ (Securitisation: guarantees to support securitisation transactions so that financial institutions may mobilise additional debt financing for SMEs).

European Maritime Safety Agency (EMSA) = Ευρωπαϊκός Οργανισμός για την Ασφάλεια στη Θάλασσα (ΕΟΑΘ). Ιδρύθηκε από την Ευρωπαϊκή Ένωση το 2002 και εδρεύει στη Λισαβόνα της Πορτογαλίας. Αποστολή του ΕΟΑΘ είναι να συμβάλει στη βελτίωση του ευρωπαϊκού συστήματος για την ασφάλεια στη θάλασσα ώστε να μειωθεί ο κίνδυνος θαλάσσιων ατυχημάτων, ρύπανσης της θάλασσας από πλοία και απώλειας ανθρώπινων ζωών στη θάλασσα. Ο Οργανισμός προσφέρει τεχνικές και επιστημονικές συμβουλές για τη βελτίωση της ευρωπαϊκής νομοθεσίας για την ασφάλεια στη θάλασσα και τη ρύπανση από πλοία. Βοηθά την Ευρωπαϊκή Επιτροπή να παρακολουθεί τις εξελίξεις στις χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης και τις υποψήφιες χώρες και παρέχει συμβουλές στις κυβερνήσεις τους. Μεταξύ των άλλων καθηκόντων του, ο ΕΟΑΘ δραστηριοποιείται στην ανάπτυξη κοινής ευρωπαϊκής μεθοδολογίας για τις έρευνες των θαλασσίων ατυχημάτων και τη θέσπιση πανευρωπαϊκού συστήματος πληροφοριών για τη θαλάσσια κυκλοφορία.

European Medicines Agency, EMEA = Ευρωπαϊκός Οργανισμός Φαρμάκων (ΕΟΦ). Ιδρύθηκε από την Ευρωπαϊκή Ένωση το 1993 και έχει την έδρα του στο Λονδίνο. Ο οργανισμός συμβάλλει στην προστασία και την προώθηση της υγείας στην Ευρώπη αξιολογώντας τόσο τα φαρμακευτικά σκευάσματα που προορίζονται για ανθρώπινη χρήση όσο και τα κτηνιατρικά φάρμακα. Συγκεντρώνει την επιστημονική εμπειρογνωμοσύνη όλων των χωρών της Ένωσης. Ορισμένοι τύποι φαρμακευτικών προϊόντων που έχουν παραχθεί με τη βοήθεια της βιοτεχνολογίας μπορούν να πωλούνται στην Ευρωπαϊκή Ένωση μόνον αφού εξεταστούν προσεκτικά από τον ΕΟΦ. Αν ο Οργανισμός διαπιστώσει ότι το προϊόν είναι ασφαλές και καλής ποιότητας, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή μπορεί να επιτρέψει την πώλησή του σε όλες τις χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Αίτηση για ανάλογη έγκριση μπορεί να υποβάλει και οποιοσδήποτε επιθυμεί να διαθέσει στην αγορά άλλα καινοτόμα φαρμακευτικά

σκευάσματα. Τα περισσότερα συμβατικά σκευάσματα εγκρίνονται από κάθε χώρα της Ευρωπαϊκής Ένωσης μεμονωμένα. Ο ΕΟΦ συμβάλλει στη λειτουργία ενός συστήματος αμοιβαίας αναγνώρισης αυτών των εθνικών εγκρίσεων.

European Monitoring Centre for Drugs and Drug Addiction, EMCDDA = Ευρωπαϊκό Κέντρο Παρακολούθησης Ναρκωτικών και Τοξικομανίας (ΕΚΠΝΤ). Ιδρύθηκε από την Ευρωπαϊκή Ένωση το 1993 και έχει τη έδρα του στη Λισσαβόνα της Πορτογαλίας. Η αποστολή του συνίσταται στη συλλογή και τη διάδοση αντικειμενικών, αξιόπιστων και συγκρίσιμων πληροφοριών σχετικά με το φαινόμενο των ναρκωτικών και της τοξικομανίας στην Ευρώπη. Το Κέντρο συνεργάζεται στο πλαίσιο εταιρικής σχέσης με χώρες που δεν είναι μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης και με διεθνείς οργανισμούς, όπως το πρόγραμμα των Ηνωμένων Εθνών για τον διεθνή έλεγχο των ναρκωτικών (UNDCP), η Παγκόσμια Οργάνωση Υγείας (ΠΟΥ), η ομάδα Pompidou του Συμβουλίου της Ευρώπης, ο Παγκόσμιος Οργανισμός Τελωνείων (ΠΟΤ), η Ιντερπόλ και η Ευρωπαϊκή Αστυνομική Υπηρεσία (Europol).

European Monitoring Centre on Racism and Xenophobia (EUMC) = Ευρωπαϊκό Παρατηρητήριο των Φαινομένων Ρατσισμού και Ξενοφοβίας (ΕΠΦΡΞ). Ιδρύθηκε από την Ευρωπαϊκή Ένωση το 1997 και έχει την έδρα του στη Βιέννη. Η κύρια αποστολή του Κέντρου είναι να παρέχει στην Ευρωπαϊκή Ένωση και τα κράτη μέλη της αντικειμενικές, αξιόπιστες και συγκρίσιμες πληροφορίες σχετικά με το ρατσισμό, τη ξενοφοβία και τον αντισημιτισμό στην Ευρώπη και η χάραξη πανευρωπαϊκών στρατηγικών αντιμετώπισης των προβλημάτων αυτών. Μελετά την έκταση και την εξέλιξη του ρατσισμού και της ξενοφοβίας και αναλύει τις αιτίες, τις συνέπειες και τις επιπτώσεις τους. Προβάλλει και διαδίδει παραδείγματα ορθών πρακτικών όσον αφορά την ενσωμάτωση των μεταναστών και των εθνοτικών και θρησκευτικών μειονοτήτων. Ο κύριος πυρήνας των δραστηριοτήτων του ΕΠΦΡΞ είναι το Ευρωπαϊκό Δίκτυο Πληροφόρησης για το Ρατσισμό και την Ξενοφοβία (RAXEN), το οποίο αποτελείται από «εθνικά κομβικά σημεία» (ένα σε κάθε χώρα της Ε.Ε) που έχουν αναλάβει τη συλλογή, το συντονισμό και τη διάδοση πληροφοριών για το ρατσισμό και την ξενοφοβία στη χώρα τους.

European Network and Information Security Agency, ENISA = Ευρωπαϊκός Οργανισμός για την Ασφάλεια Δικτύων και Πληροφοριών. Ιδρύθηκε από την Ευρωπαϊκή Ένωση το 2004. Προσωρινά είναι εγκατεστημένος στις Βρυξέλλες αλλά η μόνιμη έδρα του θα είναι στο Ηράκλειο της Κρήτης. Αποστολή του ENISA είναι να συμβάλλει στη βελτίωση των δικτύων πληροφοριών και να φροντίζει για το υψηλό επίπεδο προστασίας των δεδομένων τους. Οι εργασίες αυτές θα ωφελήσουν τους πολίτες, τους καταναλωτές και τους οργανισμούς του δημόσιου τομέα σε όλη την Ευρωπαϊκή Ένωση. Μεταξύ των καθηκόντων του Οργανισμού περιλαμβάνεται η συγκέντρωση δεδομένων, η ανάλυση των κινδύνων, η βελτίωση της συνειδητοποίησης των χρηστών και η προώθηση των καλύτερων πρακτικών για τη διαχείριση των κινδύνων.

European Ombudsman = Ευρωπαίος Διαμεσολαβητής. Η θέση αυτή δημιουργήθηκε με τη Συνθήκη για την Ευρωπαϊκή Ένωση (Μάαστριχτ, 1992). Σχετική μνεία γίνεται και στο Ευρωπαϊκό Σύνταγμα (άρθρα 48 και III-237). Ο Ευρωπαίος Διαμεσολαβητής εκλέγεται από το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο για πενταετή θητεία που μπορεί να ανανεωθεί.

- Ο Ευρωπαίος Διαμεσολαβητής λειτουργεί ως ενδιάμεσος μεταξύ του πολίτη και των αρχών της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Είναι αρμόδιος να λαμβάνει και να ερευνά καταγγελίες πολιτών, επιχειρήσεων και οργανισμών της Ε.Ε και οποιουδήποτε κατοικεί ή έχει την καταστατική του έδρα σε χώρα της Ένωσης. Βοηθά να αποκαλυφθούν κρούσματα κακής διοίκησης στη δράση των ευρωπαϊκών οργάνων ή οργανισμών. Κακή διοίκηση σημαίνει ανεπιτυχής ενέργεια ή παράλειψη, με άλλα λόγια, ένα όργανο της Ένωσης παραλείπει να κάνει κάτι που θα έπρεπε να κάνει, ή δεν το κάνει σωστά, ή κάνει κάτι που δεν θα έπρεπε να κάνει. Παραδείγματα κακής διοίκησης είναι η άδικη μεταχείριση, οι διακρίσεις, η κατάχρηση εξουσίας, η παράλειψη ή άρνηση ενημέρωσης, η ανατιολόγητη καθυστέρηση και οι παράτυπες διαδικασίες. Ο Διαμεσολαβητής μπορεί να προβαίνει σε συστάσεις προς τα θεσμικά όργανα της Ένωσης και να διαβιβάζει οποιοδήποτε θέμα στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο ούτως ώστε να αναλαμβάνει την πολιτική δράση που απαιτείται.

- Ο Ευρωπαίος Διαμεσολαβητής ασκεί τα καθήκοντά του με πλήρη ανεξαρτησία και αμεροληψία. Δεν ζητά ούτε δέχεται υποδείξεις από καμία κυβέρνηση ή οργανισμό. Κατά τη

διάρκεια της θητείας του δεν μπορεί να ασκεί καμία άλλη επαγγελματική δραστηριότητα, αμειβόμενη ή μη.

- Ο κάτοικος της Ευρωπαϊκής Ένωσης ή οργανισμός ή επιχείρηση που εδρεύει στην Ένωση, που πιστεύει ότι έχει πέσει θύμα κρούσματος κακής διοίκησης εκ μέρους οργάνου ή οργανισμού της Ένωσης, το πρώτο που πρέπει να κάνει είναι να έλθει σε επαφή με το εν λόγω όργανο ή οργανισμό μέσω των συνήθων διοικητικών οδών και να προσπαθήσει να το πείσει να διορθώσει την κατάσταση. Αν η προσέγγιση αυτή αποτύχει, μπορεί να υποβάλει καταγγελία στον Ευρωπαϊκό Διαμεσολαβητή. Η καταγγελία αυτή πρέπει να υποβληθεί εντός δύο ετών από την ημερομηνία κατά την οποία περιήλθε σε γνώση του καταγγέλλοντος η πράξη κακής διοίκησης. Πρέπει να δηλώσει σαφώς ποιος είναι και τι καταγγέλλει, αν και μπορεί να ζητήσει να παραμείνει η καταγγελία εμπιστευτική. Αν χρειαστεί, ο Διαμεσολαβητής μπορεί να τον συμβουλεύσει να απευθυνθεί σε άλλη αρχή. Ο Διαμεσολαβητής δεν θα ερευνησει την καταγγελία, αν για τα καταγγελλόμενα γεγονότα έχει ή είχε κινηθεί δικαστική διαδικασία. Ο Διαμεσολαβητής διεξάγει έρευνες είτε με δική του πρωτοβουλία είτε με βάση τις καταγγελίες που του υποβάλλονται.

- Τα θεσμικά όργανα και οι οργανισμοί της Ένωσης υποχρεούνται να παρέχουν στο Διαμεσολαβητή κάθε πληροφορία που ζητά και να του επιτρέπουν την πρόσβαση στους σχετικούς φακέλους. Μπορούν να αρνηθούν μόνον για λόγους απορρήτου δεόντως αιτιολογημένους. Αν ο Διαμεσολαβητής διαπιστώσει περίπτωση κακής διοίκησης, ενημερώνει το οικείο όργανο και του απευθύνει σχέδιο συστάσεων. Το όργανο διαθέτει προθεσμία τριών μηνών για να εκθέσει λεπτομερώς τη γνώμη του για το θέμα. Στη συνέχεια, ο Διαμεσολαβητής διαβιβάζει έκθεση προς το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και προς το οικείο όργανο, ενώ παράλληλα ενημερώνει τον καταγγέλλοντα για το αποτέλεσμα των ερευνών του. Συντάσσει επίσης έκθεση προς το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο σχετικά με τα αποτελέσματα των ερευνών του.

- Ο Έλληνας καθηγητής Νικηφόρος Διαμαντούρος εξελέγη από το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, για το υπόλοιπο της θητείας του, στη θέση του Ευρωπαϊκού Διαμεσολαβητή τον Απρίλιο του 2003. Μετά την εκλογή του νέου Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου, επανεξελέγη για πλήρη θητεία πέντε ετών η οποία συμβαδίζει με τη θητεία του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου. Στη ψηφοφορία που έλαβε χώρα την 11.1.2005 στην ολομέλεια του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου, στο Στρασβούργο, ψήφισαν 643 ευρωβουλευτές. Ο Νικηφόρος Διαμαντούρος έλαβε 564 ψήφους και ο Ιταλός υποψήφιος Τζουζέπε Φορτουνάτο 45 ψήφους ενώ υπήρξαν 34 λευκά ψηφοδέλτια.

European Parliament = το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο (ΕΚ). Ιδρύθηκε το 1957 με τη Συνθήκη της Ρώμης.

► Τα όργανα του Ε.Κ. είναι: **α)** το Προεδρείο με ένα Πρόεδρο και 14 Αντιπροέδρους που εκλέγονται για μια θητεία 2,5 χρόνων **β)** η ολομέλεια των βουλευτών **γ)** 20 επιτροπές και **δ)** η Γραμματεία. Οι μηνιαίες σύνοδοι της ολομέλειας, στις οποίες παρευρίσκονται όλοι οι βουλευτές, πραγματοποιούνται, για μια εβδομάδα, στην έδρα του Κοινοβουλίου στο Στρασβούργο (Γαλλία). Οι συνεδριάσεις των κοινοβουλευτικών επιτροπών και οι συμπληρωματικές σύνοδοι της ολομέλειας (δύο ημέρες το μήνα) πραγματοποιούνται στις Βρυξέλλες (Βέλγιο) ενώ στο Λουξεμβούργο εδρεύουν οι διοικητικές υπηρεσίες (η Γενική Γραμματεία).

► **Αριθμός ευρωβουλευτών:** αρχικά στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο συμμετείχαν 142 βουλευτές από τις έξι ιδρυτικές χώρες της ΕΟΚ. Μετά την πρώτη διεύρυνση (Δανία, Ιρλανδία, Ηνωμένο Βασίλειο) που έγινε το 1973 ο αριθμός τους αυξήθηκε στους 198. Από το 1979 ισχύει η άμεση εκλογή τους από τους Ευρωπαίους πολίτες και ο αριθμός τους ανερχόταν σε 410. Το 1981 με την είσοδο της Ελλάδος ο αριθμός τους αυξήθηκε σε 434 και μετά την προσχώρηση το 1986 της Ισπανίας και της Πορτογαλίας σε 518. Το 1996 με την είσοδο στην Ε.Ε. της Αυστρίας, Σουηδίας και Φινλανδίας ο αριθμός των ευρωβουλευτών ανήλθε στους 626.

• Μετά την προσχώρηση από 1.5.2004 των 10 νέων κρατών μελών ο αριθμός αυξήθηκε στους 732. Μετά την προσχώρηση από 1.1.2007 της Βουλγαρίας και της Ρουμανίας αυξήθηκε σε 785.

• Η Διακυβερνητική Διάσκεψη του 2004 προέβλεψε σαν ανώτατο αριθμό των μελών του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου τους 750. Η κατανομή των εδρών στα κράτη μέλη θα γινόταν σύμφωνα με τη μέθοδο της φθίνουσας αναλογικότητας (degressive proportionality), με ένα

ανώτατο αριθμό 96 και ένα ελάχιστο 6 εδρών ανά κράτος. Ο ακριβής αριθμός για κάθε κράτος μέλος θα οριζόταν πριν από τις ευρωεκλογές του 2009.

• Σύμφωνα με τη Συνθήκη της Λισσαβόνας της 13.12.2007, η οποία θα ισχύσει από το 2009, το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο δεν θα έχει περισσότερα από 751 μέλη μη συμπεριλαμβανομένου του προέδρου.

► **Αρμοδιότητες του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου:**

1) Νομοθετικές

η Συνθήκη του Άμστερνταμ:

– Απλοποίησε τη νομοθετική διαδικασία. Στο εξής υπάρχουν μόνο η διαδικασία της συναπόφασης, της σύμφωνης γνώμης και της διαβούλευσης.

– Συντόμωσε χρονικά και διαδικαστικά τη νομοθετική διαδικασία και

– Αποκατέστησε ένα μέρος της θεσμικής ισορροπίας, ενισχύοντας το Κοινοβούλιο με την ουσιαστική επέκταση της διαδικασίας συναπόφασης στο νομοθετικό τομέα.

1Α. Η διαδικασία της συναπόφασης (Co-decision)

Η διαδικασία της συναπόφασης εφαρμόζεται σε 23 τομείς δραστηριοτήτων της Ένωσης. Με την επέκταση αυτή δίδεται στο Κοινοβούλιο η δυνατότητα να θεσπίζει ισότιμα και επί "ίσις όροις" με το Συμβούλιο σχεδόν το 70% των νομοθετικών πράξεων της Ένωσης. Κανένα κείμενο δεν μπορεί να εγκριθεί χωρίς τη ρητή συμφωνία Κοινοβουλίου και Συμβουλίου.

Από τους 23 τομείς εφαρμογής οι 15 αφορούσαν ήδη υπάρχουσες ρυθμίσεις της Συνθήκης στις οποίες εφαρμόζονταν άλλες διαδικασίες (της συνεργασίας, της διαβούλευσης) και συγκεκριμένα:

ΤΟΜΕΙΣ ΠΟΥ ΑΠΑΙΤΕΙΤΑΙ Η ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ ΤΗΣ ΣΥΝΑΠΟΦΑΣΗΣ

– Απαγόρευση των διακρίσεων λόγω ιθαγένειας.

– Δικαίωμα διαμονής και ελεύθερης διακίνησης στο έδαφος των κρατών μελών.

– Κοινωνική ασφάλιση διακινούμενων εργαζομένων.

– Διατάξεις που προβλέπουν ειδικό καθεστώς για τους αλλοδαπούς υπηκόους.

– Ρυθμίσεις των κρατών μελών σχετικά με την ανάληψη και την άσκηση μη μισθωτών δραστηριοτήτων (επαγγελματικό καθεστώς, κατάρτιση, όροι πρόσβασης).

– Ασφάλεια των μεταφορών, πρόσβαση στις εθνικές μεταφορές από αλλοδαπούς κοινοτικούς μεταφορείς.

– Διατάξεις της κοινωνικής πολιτικής εκτός από τα μέρη αυτής που υπόκεινται επί του παρόντος στον κανόνα της ομοφωνίας.

– Εκτελεστές αποφάσεις που αφορούν το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο και το Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης.

– Μέτρα για την επαγγελματική εκπαίδευση.

– Τα Διευρωπαϊκά Δίκτυα.

– Τον τομέα της έρευνας (συμπληρωματικά προγράμματα, προγράμματα περισσότερων κρατών μελών).

– Το περιβάλλον (δράσεις για την υλοποίηση των στόχων της πολιτικής περιβάλλοντος).

– Συνεργασία για την ανάπτυξη (στόχοι και πολιτικές).

Οι πρόσθετες διατάξεις της Συνθήκης, στις οποίες επεκτάθηκε η διαδικασία της συναπόφασης είναι:

– Ο τομέας της απασχόλησης.

– Της κοινωνικής πολιτικής - ίσες ευκαιρίες και ίση μεταχείριση.

– Της δημόσιας υγείας.

– Της διαφάνειας.

– Της καταπολέμησης της απάτης κατά των οικονομικών συμφερόντων της Ένωσης.

– Της τελωνειακής συνεργασίας και της ελεύθερης κυκλοφορίας δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα.

Η νέα διαδικασία της συναπόφασης προβλέπει μέχρι και 3 διαδοχικές φάσεις. Απλουστεύει, όμως, και συντομεύει τη διαδικασία, διότι μια νομοθετική πράξη μπορεί να εγκριθεί ήδη στη φάση της πρώτης ανάγνωσης (πρώτη φάση), αν το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο δεν προτείνει καμία τροπολογία ή αν το Συμβούλιο συμφωνεί με όλες τις τροπολογίες που έχει υποβάλει το Κοινοβούλιο στη φάση αυτή. Επίσης, το Σώμα μπορεί να προχωρήσει κατευθείαν σε ψηφοφορία απόρριψης, χωρίς να απαιτείται γι' αυτό η δεύτερη ανάγνωση (δεύτερη φάση). Καταργήθηκε, εξάλλου, η τρίτη ανάγνωση σε περίπτωση που αποτύχει η διαδικασία της συνδιαλλαγής.

Επίσης, η νέα Συνθήκη επέβαλε αυστηρότερες χρονικές προθεσμίες: αν το Συμβούλιο δεν εγκρίνει όλες τις τροπολογίες του Κοινοβουλίου στην πρώτη φάση (πρώτη ανάγνωση), τότε συγκαλείται εντός 6 εβδομάδων η Επιτροπή Συνδιαλλαγής Κοινοβουλίου - Συμβουλίου. Το χρονικό διάστημα μεταξύ της δεύτερης ανάγνωσης (δεύτερη φάση) και της περάτωσης της διαδικασίας συνδιαλλαγής δεν επιτρέπεται να υπερβεί τους 9 μήνες.

ΣΤΑΔΙΑ ΤΗΣ ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑΣ ΤΗΣ ΣΥΝΑΠΟΦΑΣΗΣ		
<p>1^α. Γνωμοδότηση της Ευρωπαϊκής Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής.</p> <p>5. Έγκριση όλων των τροπολογιών του Ευρωκοινοβουλίου από το Συμβούλιο (των Υπουργών).</p> <p>6. Δυνατότητα έγκρισης της πράξης από το Συμβούλιο (των Υπουργών) όπως τροποποιήθηκε.</p>	<p>1. Αρχική πρόταση της Επιτροπής.</p> <p>2. Πρώτη ανάγνωση του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου – γνωμοδότηση.</p> <p>4. Πρώτη ανάγνωση του Συμβουλίου (των Υπουργών).</p> <p>7. Έγκριση της πρότασης από το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο χωρίς τροπολογίες.</p> <p>8. Δυνατότητα έγκρισης της πράξης από το Συμβούλιο (των Υπουργών).</p>	<p>3. Αναθεωρημένη πρόταση της Επιτροπής.</p> <p>9. Κοινή θέση του Συμβουλίου (των Υπουργών).</p> <p>10. Ανακοίνωση της Επιτροπής σχετικά με την κοινή θέση.</p>
<p>12. Έγκριση της κοινής θέσης ή «ουδέν σχόλιο» από το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο.</p> <p>13. Η πράξη θεωρείται ότι έχει εγκριθεί.</p>	<p>11. Δεύτερη ανάγνωση του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου</p> <p>14. Απόρριψη της κοινής θέσης από το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο.</p> <p>15. Η πράξη θεωρείται ότι δεν έχει εγκριθεί.</p>	<p>16. Πρόταση τροπολογιών από το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο για την κοινή θέση.</p> <p>17. Θέση της Επιτροπής σχετικά με τις τροπολογίες του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου.</p>
	<p>18. Δεύτερη ανάγνωση του Συμβουλίου (των Υπουργών).</p> <p>19. Έγκριση της τροποποιημένης κοινής θέσης από το Συμβούλιο (των Υπουργών). : α) με ειδική πλειοψηφία εάν η Επιτροπή έχει εκδώσει θετική γνώμη β) με ομοφωνία εάν η Επιτροπή έχει εκδώσει</p>	<p>21. Το Συμβούλιο (των Υπουργών) δεν εγκρίνει (όλες) τις τροπολογίες της κοινής θέσης.</p>

	αρνητική γνώμη. 20. Έγκριση της πράξης όπως έχει τροποποιηθεί.	22. Σύγκλιση της Επιτροπής Συνδιαλλαγής.
	23. Διαδικασία συμβιβασμού 24. Η επιτροπή συνδιαλλαγής καταλήγει σε συμφωνία σχετικά με κοινό κείμενο. 25. Το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο (των Υπουργών) εγκρίνουν την πράξη σύμφωνα με το κοινό κείμενο ή 27. Απόρριψη του κοινού κειμένου από το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο (των Υπουργών). 28. Η πράξη δεν εγκρίνεται.	29. Η επιτροπή συνδιαλλαγής δεν καταλήγει σε συμφωνία σχετικά με κοινό κείμενο. 30. Η πράξη δεν εγκρίνεται.

1B. Η διαδικασία της σύμφωνης γνώμης (Assent)

Με τη Συνθήκη του Άμστερνταμ η διαδικασία της σύμφωνης γνώμης που συνεπάγεται το δικαίωμα αρνησικυρίας του Σώματος, επεκτάθηκε στις εξής περιπτώσεις:

- Στις διαδικασίες σύνδεσης, τελωνειακής ένωσης και προσχώρησης νέων μελών.
- Στους βασικούς κανονισμούς σχετικά με τους στόχους και κανόνες λειτουργίας των Διαρθρωτικών Ταμείων και του Ταμείου Συνοχής.
- Στη θέσπιση ενιαίας εκλογικής διαδικασίας για την ανάδειξη του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου.
- Στη σύναψη ορισμένων διεθνών συμφωνιών της Ένωσης.

Στις ανωτέρω περιπτώσεις απαιτείται απόλυτη πλειοψηφία των ψηφισάντων.

–Στις αποφάσεις για την επιβολή κυρώσεων στην περίπτωση σοβαρής και διαρκούς παραβίασης θεμελιωδών δικαιωμάτων από κράτος μέλος. Το ένα τρίτο των κρατών μελών μπορούν να κινήσουν τη διαδικασία της διακρίβωσης. Το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο αποφασίζει με την πλειοψηφία των 2/3 των ψηφισάντων στην περίπτωση της έκδοσης «επίσημης προειδοποίησης».

1Γ. Η διαδικασία της διαβούλευσης (Consultation)

Η διαδικασία της διαβούλευσης παρέχει ουσιαστικά μόνο το δικαίωμα της απλής γνωμοδότησης, η οποία δεν δεσμεύει το Συμβούλιο που αποφασίζει στις προτάσεις της Ευρωπαϊκής Επιτροπής για όλες τις νομικές πράξεις που υπόκεινται σ' αυτήν. Καμία, όμως, νομική πράξη δεν μπορεί να εκδοθεί, αν προηγουμένως δεν έχει γνωμοδοτήσει επ' αυτής το Κοινοβούλιο (υποχρεωτική διαβούλευση).

Η Συνθήκη προβλέπει την επέκταση αυτής της διαδικασίας στους τομείς της δικαιοσύνης και της εσωτερικής ασφάλειας, τη χάραξη των προσανατολισμών για την απασχόληση και στον καθορισμό των κύριων κατευθύνσεων και των βασικών επιλογών του Συμβουλίου στον τομέα της Κοινής Εξωτερικής Πολιτικής και Πολιτικής Ασφάλειας.

2) Δημοσιονομικές

Οι αποφασιστικές αρμοδιότητες του Σώματος που αφορούν την κατάρτιση, την έγκριση του συνολικού προϋπολογισμού της Ε.Ε και τον έλεγχο της εκτέλεσής του παρέμειναν σε ισχύ και προβλέπονταν να επεκταθούν στις επιχειρησιακές δαπάνες που αφορούν τους τομείς της

συνεργασίας, της δικαιοσύνης και των εσωτερικών θεμάτων, όπως επίσης και για τις επιχειρησιακές δαπάνες της ΚΕΠΠΑ (εκτός από τις στρατιωτικές επιχειρήσεις).

3) ΕΛΕΓΚΤΙΚΕΣ

Στον τομέα του πολιτικού ελέγχου η Συνθήκη του Άμστερνταμ δεν επέφερε καμία ουσιαστική αλλαγή, αν εξαιρέσει κανείς την έγκριση του διορισμού του Προέδρου της Ευρωπαϊκής Επιτροπής από το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο. Μη έγκριση σημαίνει μη διορισμός οπότε το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο πρέπει να προτείνει στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο για υποψήφιο νέο πρόσωπο. Βεβαίως, παραμένουν σε ισχύ όλες οι αρμοδιότητες που διέθετε και διαθέτει το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, ιδιαίτερα έναντι της Ευρωπαϊκής Επιτροπής. Ειδικότερα, οι ευρωβουλευτές υποβάλλουν ερωτήσεις προς το Συμβούλιο και την Επιτροπή και ασκούν δημοκρατικό έλεγχο μέσω της εξέτασης αναφορών που υποβάλλουν οι πολίτες.

Σημειώνουμε ότι το Κοινοβούλιο είναι το μόνο θεσμικό όργανο της Ευρωπαϊκής Ένωσης που μπορεί να ασκήσει κάποια, βεβαίως πολύ περιορισμένη, μορφή κοινοβουλευτικού ελέγχου στην ανεξάρτητη Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα.

► Το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο αποφασίζει κατ' αρχήν με απλή πλειοψηφία των μελών του. Στην περίπτωση μομφής κατά των δραστηριοτήτων της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, αποφασίζει με φανερή ψηφοφορία και με πλειοψηφία των μελών του αλλά απαιτείται και πλειοψηφία των δύο τρίτων των ψηφισάντων. Στη διαδικασία έγκρισης του Προϋπολογισμού της Ε.Ε και μετά το σχέδιο συμβιβασμού της Επιτροπής Συνδιαλλαγής, εφόσον αυτό απορριφθεί από το Συμβούλιο, το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο μπορεί να εγκρίνει τις τροπολογίες με πλειοψηφία των μελών του και των τριών πέμπτων των ψηφισάντων.

► Το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο διεκδίκησε αλλά δεν κατόρθωσε να πάρει τις εξής αρμοδιότητες: δικαίωμα συμμετοχής στις αναθεωρήσεις των Συνθηκών, κύρωση νέας Συνθήκης, συναπόφαση όσον αφορά το χρηματοδοτικό πλαίσιο και την πλευρά των εσόδων του προϋπολογισμού. Δεν επεκτάθηκε η διαδικασία συναπόφασης στους τομείς της αγροτικής, αλιευτικής, φορολογικής διαρθρωτικής πολιτικής και σε θέματα τουρισμού και ανταγωνισμού.

■ Σύμφωνα με τη **Συνθήκη της Λισσαβόνας της 13.12.2007**, η οποία θα ισχύσει από το 2009, αναβαθμίζεται ο ρόλος του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου. Περίπου το 95% (από 70% πριν) των νομοθετικών πράξεων της Ε.Ε θα ακολουθεί το σύστημα της συναπόφασης. Αναφορικά με τα στάδια λήψης απόφασης στη διαδικασία ψήφισης των νομοθετικών πράξεων θα ισχύσουν τα εξής:

Πρώτη ανάγνωση (First reading): το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο καθορίζει τη θέση του σε πρώτη ανάγνωση και τη διαβιβάζει στο Συμβούλιο. Εάν το Συμβούλιο εγκρίνει τη θέση του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου, εκδίδεται η σχετική πράξη με τη διατύπωση που αποδίδει τη θέση του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου. Εάν το Συμβούλιο δεν εγκρίνει τη θέση του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου, καθορίζει τη θέση του σε πρώτη ανάγνωση και τη διαβιβάζει στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο. Το Συμβούλιο ενημερώνει πλήρως το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο για τους λόγους που το οδήγησαν να καθορίσει τη θέση του σε πρώτη ανάγνωση. Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή ενημερώνει πλήρως το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο για τη θέση της.

Δεύτερη ανάγνωση (Second reading): εάν, εντός τριών μηνών από τη διαβίβαση της θέσης, το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο: α) εγκρίνει τη θέση του Συμβουλίου σε πρώτη ανάγνωση ή δεν διατυπώσει γνώμη, η σχετική πράξη θεωρείται ότι εκδόθηκε με τη διατύπωση που αποδίδει τη θέση του Συμβουλίου β) απορρίπτει με την πλειοψηφία του όλου αριθμού των μελών του τη θέση του Συμβουλίου σε πρώτη ανάγνωση, η σχετική πράξη θεωρείται ότι δεν εκδόθηκε γ) προτείνει, με την πλειοψηφία των μελών που το απαρτίζουν, τροπολογίες επί της θέσης του Συμβουλίου σε πρώτη ανάγνωση, το ούτως τροποποιημένο κείμενο διαβιβάζεται στο Συμβούλιο και στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή, η οποία γνωμοδοτεί για τις τροπολογίες αυτές. Εάν, εντός τριών μηνών από την παραλαβή των τροπολογιών του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου, το Συμβούλιο, αποφασίζοντας με ειδική πλειοψηφία: α) εγκρίνει όλες τις εν λόγω τροπολογίες, η σχετική πράξη θεωρείται ότι εκδόθηκε β) δεν εγκρίνει όλες τις τροπολογίες, ο πρόεδρος του Συμβουλίου, σε συμφωνία με τον πρόεδρο του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου, συγκαλεί την Επιτροπή Συνδιαλλαγής εντός έξι εβδομάδων. Το Συμβούλιο αποφασίζει ομόφωνα για τις τροπολογίες για τις οποίες η Ευρωπαϊκή Επιτροπή έχει εκφέρει αρνητική γνώμη.

Συνδιαλλαγή (Conciliation): η Επιτροπή Συνδιαλλαγής (Conciliation Committee) που αποτελείται από τα μέλη του Συμβουλίου ή τους αντιπροσώπους τους και από ισάριθμους αντιπροσώπους του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου, έχει σαν αποστολή την επίτευξη συμφωνίας

επί κοινού σχεδίου, με την ειδική πλειοψηφία των μελών του Συμβουλίου ή των αντιπροσώπων τους και με την πλειοψηφία των αντιπροσώπων του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου, εντός έξι εβδομάδων από τη σύγκλησή της, βάσει των θέσεων του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου σε δεύτερη ανάγνωση. Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή συμμετέχει στις εργασίες της Επιτροπής Συνδιαλλαγής και αναλαμβάνει όλες τις αναγκαίες πρωτοβουλίες με σκοπό την προσέγγιση των θέσεων του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου. Εάν, εντός έξι εβδομάδων από τη σύγκλησή της, η Επιτροπή Συνδιαλλαγής δεν εγκρίνει κοινό σχέδιο, θεωρείται ότι η προτεινόμενη πράξη δεν εκδόθηκε.

Τρίτη ανάγνωση (Third reading): εάν, εντός της προθεσμίας αυτής, η Επιτροπή Συνδιαλλαγής εγκρίνει κοινό σχέδιο, το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο διαθέτουν έκαστο προθεσμία έξι εβδομάδων από την έγκριση αυτή για να εκδώσουν την οικεία πράξη σύμφωνα με το εν λόγω σχέδιο, με την πλειοψηφία των ψηφισάντων όσον αφορά το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και με ειδική πλειοψηφία όσον αφορά το Συμβούλιο. Σε αντίθετη περίπτωση, θεωρείται ότι η προτεινόμενη πράξη δεν εκδόθηκε. Οι προθεσμίες των τριών μηνών και των έξι εβδομάδων παρατείνονται, αντίστοιχα, κατά ένα μήνα ή κατά δύο εβδομάδες το πολύ με πρωτοβουλία του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου ή του Συμβουλίου.

European Parliament political groups = πολιτικές ομάδες του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου. Οι βουλευτές του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου δεν ανήκουν σε εθνικούς συνασπισμούς, αλλά σε επτά πανευρωπαϊκές πολιτικές ομάδες. Στο πλαίσιο τους, οι βουλευτές αντιπροσωπεύουν όλες τις απόψεις για την ευρωπαϊκή ολοκλήρωση, από τις έντονα φιλο-ομοσπονδιακές μέχρι τις ανοικτά ευρω-σκεπτικιστικές. Το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, το οποίο εκλέχθηκε τον Ιούνιο του 2004, διαθέτει τις ακόλουθες πολιτικές ομάδες:

Political group = Πολιτική ομάδα	Abbreviation = Συντομογραφία	Number of seats = Αριθμός εδρών
European People's Party (Christian Democrats) and European Democrats = Ομάδα του Ευρωπαϊκού Λαϊκού Κόμματος (Χριστιανοδημοκράτες) και των Ευρωπαϊών Δημοκρατών.	EPP-ED	268
Socialist group = Σοσιαλιστική Ομάδα.	PES	201
Alliance of Liberals and Democrats for Europe = Συμμαχία των Δημοκρατών και των Φιλελευθέρων για την Ευρώπη.	ALDE	88
Greens/European Free Alliance = Ομάδα των Πρασίνων/Ευρωπαϊκή Ελεύθερη Συμμαχία.	Greens/EFA	42
European United Left/Nordic Green Left = Ευρωπαϊκή Ενωτική Αριστερά/Αριστερά των Πρασίνων των Βορείων Χωρών	GUE/NGL	41
Independence/Democracy group = Ομάδα Ανεξαρτησία και Δημοκρατία	IND/DEM	36
Union for Europe of the Nations = Ένωση για την Ευρώπη των Εθνών	UEN	27
Non-attached = Μη Εγγεγραμμένοι	NI	29
Total = Σύνολο		732

European Payments Council, EPC = Συμβούλιο Συστημάτων Πληρωμών. Ιδρύθηκε τον Ιούνιο του 2002 με πρωτοβουλία ευρωπαϊκών τραπεζών και εδρεύει στην οδό Τερβιερέν 12 των Βρυξελλών. Αποτελείται από 64 μέλη των Ενώσεων του Ευρωπαϊκού Πιστωτικού Τομέα (European Credit Sector Associations, ECSAs) που περιλαμβάνει εθνικές ενώσεις και εμπορικές, αποταμιευτικές και συνεταιριστικές τράπεζες. Συμβάλλει στην προώθηση της δημιουργίας ενιαίου χώρου πληρωμών για τη ζώνη του ευρώ (Single Euro Payments Area) και εκφράζει τις απόψεις της τραπεζικής κοινότητας για σημαντικά θέματα που αφορούν τον εκσυγχρονισμό και την ανταγωνιστικότητα των συστημάτων πληρωμών και ιδιαίτερα τα κοινά πρότυπα και τις άριστες πρακτικές στα συστήματα πληρωμών και κύρια τις μεταφορές πιστώσεων, τις άμεσες χρεώσεις, τις κάρτες και γενικότερα τις ηλεκτρονικές πληρωμές. Κύριο στόχο έχει τον προσδιορισμό των μελλοντικών συστημάτων και μέσων πληρωμών για να εξασφαλίσει τον προοδευτικό μετασχηματισμό της ζώνης του ευρώ σε ένα ενιαίο χώρο

πληρωμών όπου κάθε πολίτης θα μπορεί να πραγματοποιεί διασυνοριακές πληρωμές με την ίδια ευκολία και με το ίδιο κόστος όπως για τις εγχώριες. Για την επιτυχία του στόχου αυτού, συνεργάζεται εποικοδομητικά με την Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα, την Ευρωπαϊκή Επιτροπή, το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και τους εκπροσώπους των επιχειρήσεων και των καταναλωτών. Στα πλαίσια του Ενιαίου Χώρου Πληρωμών σε Ευρώ (βλέπε όρο SEPA, Single Euro Payments Area) το EPC θέτει τους επιχειρηματικούς κανόνες, διαμορφώνει τα πρότυπα και τις πολιτικές και παρακολουθεί με αυστηρότητα την τήρηση του χρονοδιαγράμματος από τα μέλη του.

European Police College, CEPOL (Collège européen de police) = Ευρωπαϊκή Αστυνομική Ακαδημία. Ιδρύθηκε μετά από απόφαση του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου του Τάμπερε (15-16.10.1999) και απόφαση στη συνέχεια του Συμβουλίου Υπουργών Δικαιοσύνης και Εσωτερικών Υποθέσεων της Ευρωπαϊκής Ένωσης (820/JHA/22.12.2000) που τροποποιήθηκε με νεώτερη απόφαση αυτού (567/JHA/28.7.2004). Η Γραμματεία της CEPOL έχει την έδρα της στο Μπράμσχιλ του Ηνωμένου Βασιλείου. Το κόστος λειτουργίας φέρουν τα κράτη μέλη σαν ποσοστό του ΑΕΠ. Διοικείται από Συμβούλιο (Governing Board) που αποτελείται από τους Διευθυντές των εθνικών κέντρων επιμόρφωσης για ανώτερους αξιωματικούς της Αστυνομίας ενώ μπορούν να μετέχουν χωρίς δικαίωμα ψήφου αντιπρόσωποι της Γενικής Γραμματείας του Συμβουλίου της Ε.Ε, της Ευρωπαϊκής Επιτροπής και της Europol. Λειτουργεί με τη μορφή δικτύου με τη συνένωση των εθνικών ιδρυμάτων εκπαίδευσης των ανώτερων στελεχών των αστυνομικών υπηρεσιών των κρατών μελών ενώ συνεργάζεται με τα αντίστοιχα κέντρα ευρωπαϊκών κρατών εκτός Ε.Ε. Βασικός σκοπός του CEPOL είναι να εκπαιδεύσει τους αξιωματικούς των αστυνομιών της Ε.Ε για την πρόληψη και την καταπολέμηση του εγκλήματος, την τήρηση του νόμου, της τάξης και της δημόσιας ασφάλειας ιδιαίτερα για ζητήματα με διασυνοριακή διάσταση. Στοχεύει, επίσης, στην απόκτηση γνώσεων επί των εθνικών αστυνομικών συστημάτων και της Europol, της διασυνοριακής συνεργασίας, των μεθόδων καταπολέμησης του εγκλήματος και ενθαρρύνει τη συνεργασία μεταξύ των εθνικών εκπαιδευτικών αστυνομικών ιδρυμάτων. Οι δραστηριότητες της CEPOL είναι οι εξής:

- η παροχή επιμορφωτικών προγραμμάτων για ανώτατους αξιωματικούς
- η συμβολή της στην προετοιμασία εναρμονισμένων προγραμμάτων για αξιωματικούς της μέσης και κατώτερης ιεραρχίας με έμφαση τη διασυνοριακή συνεργασία των εθνικών αστυνομικών αρχών
- η παροχή εξειδικευμένης επιμόρφωσης στους αξιωματικούς για την καταπολέμηση του διασυνοριακού εγκλήματος και ιδιαίτερα του οργανωμένου εγκλήματος
- η διάδοση των καλύτερων πρακτικών αστυνομικής έρευνας
- η ανάπτυξη και η παροχή εκπαιδευτικών προγραμμάτων για τη συμμετοχή των αστυνομικών δυνάμεων της Ε.Ε σε μη στρατιωτικές αποστολές διαχείρισης κρίσεων
- η παροχή επιμόρφωσης σε αξιωματικούς της αστυνομίας των κρατών που υποβάλλουν αίτηση ένταξης στην Ε.Ε
- η διευκόλυνση ανταλλαγών και αποσπάσεων αξιωματικών για εκπαιδευτικούς σκοπούς
- η ανάπτυξη ηλεκτρονικού δικτύου για την εκτέλεση της αποστολής της
- η συνδρομή σε ανώτερους αξιωματικούς για την εκμάθηση ξένων γλωσσών.

European Railway Agency (ERA) = Ευρωπαϊκός Οργανισμός Σιδηροδρόμων. Ιδρύθηκε από την Ευρωπαϊκή Ένωση τον Απρίλιο 2004. Έχει την έδρα του στη Λίλλη - Βαλανσιέν της Γαλλίας. Αποστολή του είναι να βοηθήσει στην ενίσχυση της ασφάλειας και της διαλειτουργικότητας των σιδηροδρόμων στην Ευρώπη, με σκοπό τη σταδιακή καθιέρωση ενός «ολοκληρωμένου ευρωπαϊκού σιδηροδρομικού χώρου».

European System of Accounts – ESA 1995 = Ευρωπαϊκό Σύστημα Λογαριασμών του 1995. Σύστημα ομοιόμορφων στατιστικών ορισμών και ταξινομήσεων με σκοπό την εναρμονισμένη ποσοτική περιγραφή των οικονομικών μεγεθών των κρατών μελών της Ευρωπαϊκής Ένωσης (Ε.Ε). Το ΕΣΛ 1995 είναι η παραλλαγή της Ε.Ε του διεθνούς Συστήματος Εθνικών Λογαριασμών του 1993 (SNA 93).

European System of Central Banks, ESCB = Ευρωπαϊκό Σύστημα Κεντρικών Τραπεζών. Αποτελείται από την Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα και όλες τις εθνικές κεντρικές τράπεζες των κρατών μελών της Ευρωπαϊκής Ένωσης (Ε.Ε). Σημειώνεται ότι οι εθνικές κεντρικές

τράπεζες των κρατών μελών που δεν έχουν υιοθετήσει το ευρώ διατηρούν τις αρμοδιότητες αυτών στον τομέα της νομισματικής πολιτικής και δεν μετέχουν στο Ευρωσύστημα.

Το 2007 συμμετείχαν στο Ευρωπαϊκό Σύστημα Κεντρικών Τραπεζών οι ακόλουθες κεντρικές τράπεζες:

ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΣΥΣΤΗΜΑ ΚΕΝΤΡΙΚΩΝ ΤΡΑΠΕΖΩΝ	
1) Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα – European Central Bank	
2) Deutsche Bundesbank	Γερμανία
3) Banque de France	Γαλλία
4) Banca d' Italia	Ιταλία
5) Banco de España	Ισπανία
6) Τράπεζα της Ελλάδος	Ελλάδα
7) Oestereichische Nationabank	Αυστρία
8) Banco de Portugal	Πορτογαλία
9) Suomen Pankki	Φινλανδία
10) Banque Nationale de Belgique	Βέλγιο
11) De Nederlandsche Bank	Κάτω Χώρες
12) Central Bank and Financial Services Authority of Ireland	Ιρλανδία
13) Banque centrale du Luxembourg	Λουξεμβούργο
14) Bank of England	Ηνωμένο Βασίλειο
15) Danmarks Nationalbank	Δανία
16) Sveriges Riskbank	Σουηδία
17) Narodowy Bank Polski	Πολωνία
18) Magyar Nemzeti Bank	Ουγγαρία
19) Česká Národní Banca	Τσεχική Δημοκρατία
20) Κεντρική Τράπεζα Κύπρου	Κύπρος
21) Banca Slovenije	Σλοβενία
22) Eesti Pank	Εσθονία
23) Lietuvos Bankas	Λιθουανία
24) Latvijas Banca	Λετονία
25) Národná Banca Slovenska	Σλοβακία
26) Central Bank of Malta	Μάλτα

27) Българска народна банка (Bulgarian National Bank)	Βουλγαρία
28) Banca Națională a României	Ρουμανία

European Training Foundation = Ευρωπαϊκό Ίδρυμα Επαγγελματικής Εκπαίδευσης (EIEE). Ιδρύθηκε από την Ευρωπαϊκή Ένωση το 1990 και έχει την έδρα του στο Τορίνο της Ιταλίας. Έχει στενή συνεργασία με το CEDEFOP και παρέχει τεχνική υποστήριξη στο πρόγραμμα Tempus. Το Ίδρυμα συμβάλλει στη βελτίωση της επαγγελματικής κατάρτισης σε χώρες που δεν είναι μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης, όπως οι υποψήφιοι για προσχώρηση στην Ε.Ε. χώρες, τα Βαλκάνια, οι χώρες και τα εδάφη της νοτιοανατολικής Ευρώπης, η Βόρεια Αφρική, η Μέση Ανατολή και τα νέα ανεξάρτητα κράτη της πρώην Σοβιετικής Ένωσης. Προσφέρει στις ανωτέρω χώρες τρόπους κατανόησης των προβλημάτων, τεχνογνωσία και εμπειρογνώμοσύνη όσον αφορά την κατάρτιση ατόμων για νέες θέσεις εργασίας και την ανάπτυξη προγραμμάτων διά βίου μάθησης.

European Union Institute for Security Studies, ISS = Ίδρυμα Μελετών της Ευρωπαϊκής Ένωσης για θέματα Ασφάλειας (IMEEA). Δημιουργήθηκε το 2001 και έχει την έδρα του στο Παρίσι. Αποστολή του είναι να συμβάλλει στη δημιουργία κοινών ευρωπαϊκών πολιτιστικών χαρακτηριστικών για θέματα ασφάλειας και να προωθεί τα συμφέροντα ασφάλειας της Ε.Ε ως σύνολο. Το IMEEA συμβάλλει στην ανάπτυξη της κοινής εξωτερικής πολιτικής και πολιτικής ασφάλειας μέσω: α) ερευνών και συζητήσεων σχετικά με τα κυριότερα θέματα ασφάλειας και άμυνας. Για το λόγο αυτό φέρνει σε επαφή πολιτικούς, ακαδημαϊκούς, στελέχη και εμπειρογνώμονες για θέματα ασφάλειας από την Ε.Ε, τις ΗΠΑ και τον Καναδά β) ανάλυσης των προοπτικών για το Συμβούλιο και τον ύπατο εκπρόσωπο και γ) υπερατλαντικού διαλόγου για θέματα ασφάλειας μεταξύ των χωρών της Ευρώπης, του Καναδά και των Ηνωμένων Πολιτειών.

European Union Satellite Center, (EUSC) = Δορυφορικό Κέντρο της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΔΚΕΕ). Δημιουργήθηκε από την Ευρωπαϊκή Ένωση το 2002 και έχει την έδρα του στην Τορρεχόν ντε Αρντόθ της Ισπανίας. Το ΔΚΕΕ αναλύει δεδομένα και εικόνες από δορυφόρους γεωσκόπησης και χρησιμοποιεί τις πληροφορίες αυτές για να βοηθά την Ευρωπαϊκή Ένωση να λαμβάνει αποφάσεις στο πλαίσιο της κοινής της εξωτερικής πολιτικής και πολιτικής ασφάλειας (ΚΕΠΠΑ). Το Κέντρο διεξάγει προγράμματα έρευνας και ανάπτυξης και παρέχει ειδικευμένη κατάρτιση στα ψηφιακά συστήματα γεωγραφικών πληροφοριών και ανάλυσης εικόνων.

Europol (European Police) = Ευρωπόλ ή Ευρωπαϊκή Αστυνομική Υπηρεσία. Ιδρύθηκε το 1992 για να διαχειρίζεται, μεταξύ άλλων, σε πανευρωπαϊκό επίπεδο πληροφορίες επί αξιοποιήσιμων πράξεων. Η έδρα της ευρίσκεται στη Χάγη των Κάτω Χωρών και το προσωπικό της αποτελείται από εκπροσώπους των εθνικών υπηρεσιών επιβολής του νόμου (αστυνομία, τελωνεία, μεταναστευτικές υπηρεσίες). Σκοπός της Ευρωπόλ είναι να υποστηρίξει και να ενισχύει τη δράση των αστυνομικών και άλλων αρχών επιβολής του νόμου των κρατών μελών, καθώς και την αμοιβαία συνεργασία στην πρόληψη και καταπολέμηση των σοβαρών εγκλημάτων που έχουν επιπτώσεις σε δύο ή περισσότερα κράτη μέλη. Ειδικότερα, διευκολύνει τη στενότερη και αποτελεσματικότερη συνεργασία των κρατών μελών για την πρόληψη και την καταστολή της διεθνώς οργανωμένης εγκληματικότητας όσον αφορά τους εξής τομείς:

- διακίνηση ναρκωτικών
- κυκλώματα μετανάστευσης
- εμπορία οχημάτων
- εμπορία ανθρώπων, συμπεριλαμβανομένης και της παιδικής πορνογραφίας
- εμπορία ραδιενεργών και πυρηνικών ουσιών
- τρομοκρατία.

■ παραχάραξη χρήματος και άλλων μέσων πληρωμής. Η Europol συνεργάζεται στενά με την Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα για την προστασία του τραπεζογραμματίου ευρώ, έχει πρόσβαση στη βάση δεδομένων αυτής "Counterfeit Monitoring System" όπου καταχωρούνται οι στατιστικές και τεχνικές πληροφορίες για τη παραχάραξη του τραπεζογραμματίου ευρώ

ενώ εμπειρογνώμονες του συστήματος αυτού συμμετέχουν σε ομάδες αστυνομικής έρευνας της Eurorol για περιπτώσεις παραχαράξεων.

Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή στηρίζει τα κράτη μέλη διευκολύνοντας την ανταλλαγή πληροφοριών μεταξύ των εθνικών υπηρεσιών επιβολής του νόμου, παρέχοντας επιχειρησιακή ανάλυση, καταρτίζοντας εκθέσεις και αναλύσεις των αξιόποινων πράξεων και παρέχοντας εμπειρογνομosύνη και τεχνική υποστήριξη για έρευνες και επιχειρήσεις. Ένα από τα καθήκοντα της Ευρωπαϊκής Επιτροπής είναι η δημιουργία και η συντήρηση αυτοματοποιημένου συστήματος που επιτρέπει την εισαγωγή, πρόσβαση και ανάλυση δεδομένων. Μια κοινή εποπτική αρχή, αποτελούμενη από δύο εμπειρογνώμονες για την προστασία των δεδομένων από κάθε χώρα της Ε.Ε., παρακολουθεί το περιεχόμενο και τη χρήση όλων των προσωπικών δεδομένων που έχει στην κατοχή της η Ευρωπαϊκή Επιτροπή. Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή είναι υπόλογη στο Συμβούλιο Δικαιοσύνης και Εσωτερικών Υποθέσεων, δηλ. τους Υπουργούς δικαιοσύνης και εσωτερικών υποθέσεων όλων των χωρών της Ε.Ε. Το διοικητικό συμβούλιο της Ευρωπαϊκής Επιτροπής αποτελείται από ένα εκπρόσωπο από κάθε κράτος μέλος.

Eurostat = η στατιστική υπηρεσία της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Υπάγεται στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή και είναι αρμόδια για την παραγωγή των στατιστικών στοιχείων της Ε.Ε που συλλέγει από τις εθνικές αρχές και στη συνέχεια επεξεργάζεται και αναλύει. Σε συνεργασία με την Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα (ΕΚΤ) καταρτίζει το ισοζύγιο πληρωμών και τους χρηματοοικονομικούς λογαριασμούς ενώ η ΕΚΤ είναι αποκλειστικά αρμόδια για τα νομισματικά και τραπεζικά στοιχεία. Το Eurostat παράγει από μόνο του τα στατιστικά στοιχεία που αφορούν τα κριτήρια σύγκλισης και τα γενικά οικονομικά δεδομένα.

Euro symbol (€) = σύμβολο του ευρώ. Το γραφικό σύμβολο του ευρώ (€) είναι εμπνευσμένο από το Ελληνικό γράμμα έψιλον και αναφέρεται στο πρώτο γράμμα της λέξης Ευρώπη. Οι παράλληλες γραμμές αντιπροσωπεύουν τη σταθερότητα του ενιαίου νομίσματος. Το σύμβολο του ευρώ δεν πρέπει να συγχέεται με τη συντομογραφία του ευρώ «EUR», που έχει κατοχυρωθεί στο Διεθνή Οργανισμό Προτύπων (International Organization for Standardization (ISO) και χρησιμοποιείται στις επιχειρηματικές συναλλαγές, τη χρηματοοικονομική και τις εμπορικές πράξεις.

Eurosystem = Ευρωσύστημα. Περιλαμβάνει την Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα (ΕΚΤ) και τις εθνικές κεντρικές τράπεζες των κρατών μελών της Ευρωπαϊκής Ένωσης (Ε.Ε) που έχουν υιοθετήσει το ευρώ. Ο όρος επινοήθηκε αναγκαστικά από την ΕΚΤ διότι ούτε η Συνθήκη του Μάαστριχ ούτε το συνημμένο σε αυτήν Καταστατικό του ΕΣΚΤ και της ΕΚΤ ανέφεραν τίποτα το σχετικό. Αντίθετα, αναφορές για την ενιαία νομισματική πολιτική παρέπεμπαν στο Ευρωπαϊκό Σύστημα Κεντρικών Τραπεζών (ΕΣΚΤ) εκφράζοντας προφανώς την ευχή όπως όλα τα κράτη μέλη της Ε.Ε των 15 προσχωρήσουν στη ζώνη του ευρώ. Αυτό στην πράξη δεν πραγματοποιήθηκε. Τελικά, μετά από πρόταση της ΕΚΤ, ο όρος Ευρωσύστημα υιοθετήθηκε στο σχέδιο του εγκαταλειφθέντος Συντάγματος της Ευρώπης στο άρθρο I – 29 και τελικά στο άρθρο 245α της Συνθήκης της Λισσαβόνας της 13.12.2007 που θα ισχύσει από το έτος 2009 και το οποίο αναφέρει: «Η Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα και οι εθνικές κεντρικές τράπεζες των κρατών μελών με νόμισμα το ευρώ συγκροτούν το Ευρωσύστημα και ασκούν τη νομισματική πολιτική της Ένωσης».

Eurosystem and ECB Staff Projections = προβολές των υπαλλήλων (εμπειρογνομόνων) του Ευρωσυστήματος (Eurosystem Staff Projections) και της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας (ECB Staff Projections). Πρόκειται για τα αποτελέσματα αναλύσεων που πραγματοποιούνται 4 φορές το έτος με σκοπό την εκτίμηση των πιθανών μελλοντικών μακροοικονομικών εξελίξεων στη ζώνη του ευρώ και κύρια για προβλέψεις της εξέλιξης του πληθωρισμού και του ΑΕΠ. Οι προβολές του Ευρωσυστήματος δημοσιεύονται κάθε Ιούνιο και Δεκέμβριο ενώ οι προβολές της ΕΚΤ κάθε Μάρτιο και Σεπτέμβριο. Αποτελούν μέρος της ανάλυσης του πρώτου πυλώνα της στρατηγικής της νομισματικής πολιτικής της ΕΚΤ δηλαδή της οικονομικής ανάλυσης. Δεν δεσμεύουν τα μέλη του Διοικητικού Συμβουλίου της ΕΚΤ αλλά αποτελούν ένα από τα πολλά στοιχεία που λαμβάνουν υπόψη για τη λήψη απόφασης για να αυξήσουν, να μειώσουν ή να κρατήσουν σταθερά τα επιτόκια της ΕΚΤ ή να λάβουν άλλα μέτρα νομισματικής πολιτικής προκειμένου να επηρεάσουν τη ρευστότητα της αγοράς όπως για παράδειγμα στη διάρκεια της χρηματοπιστωτικής κρίσης και οικονομικής ύφεσης της περιόδου 2008 – 2010 τα μέτρα μη συμβατικής νομισματικής πολιτικής (βλέπετε όρο «Non conventional monetary policy measures»).

Eurosystem's foreign exchange reserves = τα συναλλαγματικά διαθέσιμα του Ευρωσυστήματος. Ο όρος περιλαμβάνει τα συναλλαγματικά διαθέσιμα της ΕΚΤ, που τηρούνται σε δολάρια ΗΠΑ, γεν Ιαπωνίας και χρυσό και αυτά των εθνικών κεντρικών τραπεζών (ΕθνΚΤ) της ζώνης του ευρώ που τηρούνται στα ανωτέρω νομίσματα σε χρυσό και SDR και επί πλέον συνήθως σε λίρες Αγγλίας, ελβετικά φράγκα, δολάρια Καναδά και Αυστραλίας και πιο σπάνια σε κορώνες Σουηδίας, Νορβηγίας και άλλα νομίσματα. Τα διαθέσιμα αυτά πρέπει να είναι: α) απαιτήσεις έναντι μη κατοίκων της ζώνης του ευρώ β) εκπεφρασμένα σε ξένα νομίσματα, σε χρυσό, ειδικά τραβηκτικά δικαιώματα (SDRs) και θέσεις στο Διεθνές Νομισματικό Ταμείο γ) άμεσα ρευστοποιήσιμα και δ) επενδύσιμα σε μέσα υψηλής πιστοληπτικής διαβάθμισης. Σύμφωνα με το άρθρο 30 του Καταστατικού του Ευρωπαϊκού Συστήματος Κεντρικών Τραπεζών και της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας, οι ΕθνΚΤ του Ευρωσυστήματος μεταβιβάζουν στην ΕΚΤ διαθέσιμα πλην ευρώ (σήμερα δολάρια ΗΠΑ και γεν) και χρυσό μέχρι ποσού ισοδύναμου με 50 δισεκατομμύρια ευρώ. Η ΕΚΤ έχει το δικαίωμα α) να ζητήσει την αύξηση του ποσού (further call) β) να διαχειρίζεται τα ποσά αυτά. Σήμερα, η πολιτική διαχείρισης των διαθεσίμων (currency distribution, strategic and tactical benchmark, risk management, κλπ) καθορίζεται από την ΕΚΤ αλλά οι τοποθετήσεις στην αγορά πραγματοποιούνται από τις ΕθνΚΤ σύμφωνα με το αποκεντρωτικό σύστημα γ) να χρησιμοποιεί τα ανωτέρω διαθέσιμα για να παρεμβαίνει, στις σπάνιες περιπτώσεις που αυτό απαιτείται, στις αγορές συναλλάγματος. Από 1.5.2004, το ποσό της υποχρέωσης εκχώρησης συναλλαγματικών διαθεσίμων των ΕθνΚΤ του Ευρωσυστήματος προς την ΕΚΤ τροποποιήθηκε και στη συνέχεια η κατανομή αναπροσαρμόστηκε από 1.1.2007 όταν η Σλοβενία έγινε το 13^ο μέλος της ζώνης του ευρώ και η Τράπεζα της Σλοβενίας (Bank Slovenije) μεταβίβασε στην ΕΚΤ συναλλαγματικά διαθέσιμα ισότιμα με 191,6 εκατομμύρια ευρώ και από 1.1.2008 όταν η Κύπρος και η Μάλτα έγιναν το 14^ο και το 15^ο μέλος της ζώνης του ευρώ.

Eurozone Industrial Sentiment = δείκτης βιομηχανικής εμπιστοσύνης της ζώνης του ευρώ. Καταρτίζεται από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή και ανακοινώνεται την τελευταία εργάσιμη ημέρα κάθε μήνα. Αποτελεί μία μέτρηση του γενικού επιπέδου εμπιστοσύνης των στελεχών της βιομηχανίας. Οι τρεις κύριες ερωτήσεις που υποβάλλονται σε 23.000 βιομηχανικές επιχειρήσεις αφορούν: 1) πως οι επιχειρήσεις κρίνουν το σημερινό γενικό επίπεδο των παραγγελιών 2) πως κρίνουν τα σημερινά επίπεδα αποθεμάτων 3) ποιες είναι οι προσδοκίες για την παραγωγή το επόμενο τρίμηνο. Επιπρόσθετα, οι ερωτήσεις αφορούν τις τιμές πώλησης και την απασχόληση εντός της επιχείρησης. Εκτός από τη μηνιαία έρευνα πραγματοποιείται και τριμηνιαία που λαμβάνει χώρα τον Ιανουάριο, τον Απρίλιο, τον Ιούλιο και τον Οκτώβριο. Διαφέρει από τη μηνιαία διότι αναλύει τις παραγγελίες των εξαγομένων προϊόντων χωριστά από τις συνολικές παραγγελίες ενώ οι επιχειρήσεις ερωτώνται για τους κύριους παράγοντες που περιορίζουν την τρέχουσα παραγωγή όπως η έλλειψη εργατικού δυναμικού, υλικών και εξοπλισμού ή η ύπαρξη χρηματοπιστωτικών δυσχερειών.

Event driven = επενδυτική στρατηγική στο πλαίσιο της οποίας οι χειριστές θέσεων επενδύουν με την ευκαιρία εξαιρετικών γεγονότων όπως σε περίπτωση συγχωνεύσεων, αφερεγγυότητας ή επιχειρηματικών αναδιορθώσεων.

Event risk = περιστασιακός κίνδυνος. Είναι ο κίνδυνος του εκδότη να ευρεθεί σε αδυναμία καταβολής του κεφαλαίου και των τόκων των δανείων που έχει συνάψει ή των ομολόγων που έχει εκδώσει λόγω σημαντικών και μη προβλέψιμων αλλαγών των συνθηκών της αγοράς όπως για παράδειγμα φυσικές καταστροφές, βιομηχανικά ατυχήματα, κανονιστικές αλλαγές στο καθεστώς που διέπει τα χρηματοοικονομικά προϊόντα, αύξηση των φόρων, εξαγορές και συγχωνεύσεις ή ριζική αναδιοργάνωση της επιχείρησης.

Exchange for physicals, EFP = ανταλλαγή για φυσικά εμπορεύματα. Μία συναλλαγή στην οποία το ένα μέρος αγοράζει το φυσικό εμπόρευμα και ταυτόχρονα πωλεί συμβόλαια μελλοντικής εκπλήρωσης (futures) και ο αντισυμβαλλόμενος κάνει το ακριβώς αντίθετο, δηλαδή πωλεί το φυσικό εμπόρευμα και ταυτόχρονα αγοράζει futures.

Exchange rate differential = η διαφορά επιτοκίων στις τοποθετήσεις σε διαφορετικά νομίσματα. Σημαίνει και τη διαφορά μεταξύ της τρέχουσας τιμής (spot) και της προθεσμιακής τιμής (forward) σε μία πράξη ανταλλαγής νομισμάτων (currency swap).

Exchange rate target zones = ζώνες νομισμάτων με περιορισμένη διακύμανση μεταξύ τους και με στόχο την εξασφάλιση της σταθερότητας του παγκόσμιου συστήματος συναλλαγματικών ισοτιμιών. Πρόκειται, ίσως, για μια επανέκδοση του Ευρωπαϊκού Νομισματικού Συστήματος σε παγκόσμια όμως διάσταση. Η πρόταση, η οποία απαντάται στη θεωρία των ισοτιμιών ήδη από τη δεκαετία του '70, επαναφέρθηκε στο Παγκόσμιο Οικονομικό Φόρουμ του Νταβός του 1998 από τον πρώην Γερμανό Υπουργό των Οικονομικών Όσκαρ Λαφοντέν, έγινε δεκτή από τους Ιάπωνες αλλά απορρίφθηκε από τον τότε Υπουργό Οικονομικών των ΗΠΑ Ρόμπερτ Ρούμπιν. Η πρόταση μπορούσε να περιλάβει ευρύτερες ζώνες όπως η Ευρωπαϊκή Ένωση, η Αμερική και η Νοτιοανατολική Ασία, τη θέσπιση ορίων διακύμανσης και την παρέμβαση της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας (ΕΚΤ) και των άλλων κεντρικών τραπεζών όταν οι διακυμάνσεις ξεπερνούσαν ένα προκαθορισμένο όριο. Σε περιορισμένη κλίμακα θα περιελάμβανε μόνο το ευρώ, το αμερικανικό δολάριο και το ιαπωνικό γεν και θα απαιτούσε παρεμβάσεις στην αγορά από την ΕΚΤ, του Federal Reserve System και τη Bank of Japan. Όταν ένα νόμισμα ανέβαινε έναντι ενός άλλου, τα επιτόκια του νομίσματος της πρώτης χώρας έπρεπε να μειωθούν για να καταστήσουν το νόμισμα λιγότερο ελκυστικό στους διεθνείς επενδυτές και με τον τρόπο αυτό να αποκατασταθεί η ισορροπία και η διακύμανση μέσα στα όρια. Αντίθετα, τα επιτόκια της ζώνης με το αδύνατο νόμισμα έπρεπε να ανεβούν για να συμβάλουν στη σταθερότητα του συστήματος. Το πιο ισχυρό επιχείρημα κατά της πρότασης είναι ότι η ισοτιμία ενός νομίσματος πέφτει όταν η χώρα του ευρίσκεται σε καθοδικό οικονομικό κύκλο. Εάν ανέλθουν τα επιτόκια ο κύκλος θα γίνει χειρότερος αφού θα υπάρξει απουσία επενδύσεων και οικονομική ύφεση. Στο παρελθόν περιορισμένη συνεργασία στον τομέα αυτό είχαμε με α) την Plaza Agreement του Σεπτεμβρίου του 1985 για το δολάριο, το γεν και το γερμανικό μάρκο με στόχο τη λογική υποτίμηση του δολαρίου και β) με το Louvre Accord του Φεβρουαρίου του 1987 που επιδίωξε στη συνέχεια τη σταθεροποίηση των συναλλαγματικών ισοτιμιών στα τότε επίπεδα. Αυτές οι συμφωνίες δεν περιείχαν τιμές αναφοράς ενώ κανονικά μία ζώνη νομισμάτων περιλαμβάνει προκαθορισμένα όρια διακύμανσης από την κεντρική ισοτιμία και παρεμβάσεις στα όρια.

Exchange Traded Funds, ETFs = διαπραγματεύσιμα αμοιβαία κεφάλαια ή κεφάλαια που διαπραγματεύονται σε οργανωμένες αγορές. Είναι ουσιαστικά αμοιβαία κεφάλαια που διαπραγματεύονται στο χρηματιστήριο σαν μετοχές. Συνήθως, παρακολουθούν την πορεία δεικτών μετοχών όπως π.χ του FTSE ή του Standard & Poor's 500 ή ενός καλάθιού μετοχών, ομολόγων ή εμπορευμάτων μέσω παθητικής διαχείρισης δηλαδή χωρίς να γίνονται πράξεις αγοραπωλησίας από τους διαπραγματευτές. Υπάρχουν, όμως, και ETFs που βασίζονται σε χαρτοφυλάκια με ενεργή διαχείριση. Στην Ελλάδα, τα ETFs που αναπαράγουν τη σύνθεση ενός χρηματιστηριακού δείκτη πρέπει να επενδύουν ένα ποσοστό 95% επί του καθαρού ενεργητικού αυτών σε μετοχές του συγκεκριμένου δείκτη και η τυπική απόκλιση της απόδοσής τους δεν θα πρέπει να αποκλίνει σημαντικά της απόδοσης του δείκτη που αναπαράγουν.

- Τα ETFs αποτελούνται από ένα καλάθι χρεογράφων που ομοιάζει με τα δεικτοποιημένα αμοιβαία κεφάλαια αλλά έχει και τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά του:

- τα ETFs μπορούν να αγοράζονται και να πωλούνται κατά τη διάρκεια όλης της συνεδρίασης του χρηματιστηρίου ή άλλης οργανωμένης αγοράς, πράγμα που επιτρέπει την ενδοημερήσια διαπραγμάτευση (intraday trading). Η τεχνική αυτή είναι σπάνια στα αμοιβαία κεφάλαια

- οι διαπραγματευτές έχουν το δικαίωμα να λαμβάνουν θέσεις short ή να αγοράζουν on margin

- έχουν μικρότερες ετήσιες λειτουργικές δαπάνες. Με τον τρόπο αυτό μπορούν να ανταγωνίζονται τα φθηνότερα αμοιβαία κεφάλαια

- συνήθως υπόκεινται σε μικρότερη φορολόγηση και στη χειρότερη περίπτωση επιβαρύνονται με την ίδια φορολόγηση με τα αμοιβαία κεφάλαια

- οι παρακρατούμενες προμήθειες είναι συνήθως μικρότερες των κλασικών αμοιβαίων κεφαλαίων αλλά οι προμήθειες διαπραγμάτευσης αυτών που αποτελούνται από μετοχές είναι υψηλότερες.

- Η αγορά των ETFs λειτουργεί ως εξής:

α) πρωτογενής αγορά (primary market). Είναι η δημιουργία/εξαγορά μεριδίων αμοιβαίων κεφαλαίων (trackers) στην οποία εμπλέκονται ο διαχειριστής του ETF ο οποίος είναι υπεύθυνος για την έκδοση των μεριδίων και την αποπληρωμή αυτών και οι συμμετέχοντες στην αγορά (market participants) που έχουν την έγκριση του διαχειριστή να δίνουν εντολές για δημιουργία και αποπληρωμή (ειδικοί διαπραγματευτές) και οι θεσμικοί επενδυτές. Η

δημιουργία/εξαγορά των μεριδίων, που γίνεται από τον διαχειριστή, πραγματοποιείται σε μεγάλα πακέτα (creation or redemption units) και πολλαπλάσια αυτών. Συνήθως, μια creation unit ισούται με 50.000 μερίδια αμοιβαίων κεφαλαίων

β) δευτερογενής αγορά (secondary market). Πρόκειται για τη διαπραγμάτευση των μεριδίων στην οποία μετέχουν το χρηματιστήριο, τα μέλη αυτού, οι ειδικοί διαπραγματευτές και οι επενδυτές. Όλες οι κατηγορίες των επενδυτών όπως είναι οι ιδιώτες, οι επαγγελματίες και οι θεσμικοί επενδυτές έχουν πρόσβαση στη δευτερογενή αγορά. Ο ορισμός ενός τουλάχιστον ειδικού διαπραγματευτή είναι υποχρεωτικός στη διάρκεια της διαπραγμάτευσης. Ο τελευταίος είναι αυτός που παρέχει ρευστότητα επί των μεριδίων και συμβάλλει σημαντικά στη διαμόρφωση των τιμών προσπαθώντας να εξαλείψει τις αποκλίσεις μεταξύ της χρηματιστηριακής τιμής του μεριδίου και της ενδεικτικής καθαρής αξίας ενεργητικού (iNAV, Indicative Net Asset Value) που βασίζεται στην καθαρή αξία ενεργητικού (NAV, Net Asset Value). Η NAV υπολογίζεται και δημοσιεύεται μια φορά την ημέρα σε καθορισμένη ώρα ενώ η iNAV εκφράζει την παρούσα τιμή και υπολογίζεται συνήθως κάθε 15 δευτερόλεπτα.

- Τα πιο γνωστά ETFs είναι τα εξής: **1)** Diamonds Trust Series (DIAMONDS) δεικτοποιημένο στον Dow Jones Industrial Average **2)** Fixed income exchange traded securities (FITRs) δεικτοποιημένο σε έντοκα γραμμάτια και ομόλογα του αμερικανικού δημοσίου λήξης 1, 2, 5 και 10 ετών **3)** Holding company depository receipts (HOLDRs) διαπραγματευόμενο από τη Merrill Lynch. Κάθε ένα από αυτά περιλαμβάνει 20 μετοχές από ένα συγκεκριμένο βιομηχανικό ή άλλο κλάδο της οικονομίας **4)** iShares - possibly "index shares" (iShares). Ομάδα από ETFs διαπραγματευόμενα από τη Barclays Global Investors **5)** Nasdaq-100 tracking stock (QQQ, QUBEs) δεικτοποιημένο στο Nasdaq-100 index **6)** Standard & Poors' Depository Receipts (SPDRs, (Spiders) δεικτοποιημένο σε δείκτες των Standard & Poors' **7)** StreetTracks - State Street Global Advisor ETFs (Street Tracks) δεικτοποιημένο σε διάφορους δείκτες όπως ο Dow Jones Industrial Average και οι δείκτες Wilshire **8)** Vanguard Index Participation Receipts (VIPERs) δεικτοποιημένο σε διάφορους δείκτες των κεφαλαίων Vanguard.

- Τα ETFs εμφανίστηκαν για πρώτη φορά στις αρχές της δεκαετίας του 1990 στις ΗΠΑ ενώ στην Ευρώπη εισήχθησαν το έτος 2000. Στα τέλη του πρώτου εξαμήνου του 2006 υπήρχαν 696 ETFs με διαχειριζόμενα κεφάλαια 487,1 δισεκατομμυρίων δολαρίων που διαπραγματεύονταν σε 36 χρηματιστήρια. Από αυτά, τα 268 καταγράφηκαν στις ΗΠΑ, τα 165 στην Ευρώπη και τα υπόλοιπα σε άλλες περιοχές. Το Μάρτιο του 2007, η αξία των υπό διαχείριση κεφαλαίων των ETFs ανερχόταν σε παγκόσμιο επίπεδο σε 604 δισεκατομμύρια δολάρια ΗΠΑ, το 2008 είχε ανέλθει σε 890 δισεκατομμύρια δολάρια ενώ σύμφωνα με προβλέψεις της εταιρίας της Βοστώνης Financial Research Corporation το 2011 θα ανερχόταν σε 1,4 τρισεκατομμύρια δολάρια.

Ex dividend = μία μετοχή χωρίς δικαίωμα καταβολής μερίσματος. Στην περίπτωση αυτή το μέρισμα παραμένει στον πωλητή της μετοχής. Για παράδειγμα, εάν η πώληση της μετοχής έγινε την παραμονή της Γενικής Συνέλευσης των μετόχων μιας ανώνυμης εταιρίας και μετά την ανακοίνωση ότι το μέρισμα, που θα καθορίσει η Συνέλευση, θα πληρωθεί σε αυτούς που ήταν κάτοχοι μετοχών μέχρι μια ορισμένη ημερομηνία, το μέρισμα θα καταβληθεί σε αυτόν τον κάτοχο έστω και εάν μεσολάβησε αργότερα η πώληση της μετοχής. Για το λόγο αυτό, οι κάτοχοι μετοχών που επιθυμούν να εισπράξουν το μέρισμα αποφεύγουν να την πωλήσουν πριν από την ανωτέρω ημερομηνία.

Ex-dividend date = η ημέρα που καθορίζει, σύμφωνα με τον ανωτέρω ορισμό, ποιος θα εισπράξει το επόμενο μέρισμα μετά την πώληση της μετοχής. Οι συναλλαγές που διακανονίζονται μετά την ημερομηνία αυτή θεωρούνται ότι είναι εκτός μερίσματος (ex-coupon) και επόμενα ο αγοραστής δεν θα λάβει το μέρισμα. Ο πωλητής μπορεί να αποζημιώσει τον αγοραστή με τον αρνητικό τόκο εάν αυτό έχει συμφωνηθεί. Στις ΗΠΑ θεωρούνται σαν μετοχές που δεν έχουν μέρισμα οι πωληθείσες στο χρηματιστήριο της Νέας Υόρκης στο διάστημα των δύο εργασιμίων ημερών πριν από την ημερομηνία καταχώρησης της συναλλαγής στο μητρώο του χρηματιστηρίου. Στη Γερμανία, σαν κρίσιμη ημερομηνία αναγνωρίζεται η ημέρα της συναλλαγής (trade date) και όχι η ημέρα διακανονισμού (settlement date).

Exercise price or Strike price = η τιμή εξάσκησης του δικαιώματος στο συμβόλαιο δικαιώματος προαίρεσης (option). Είναι η τιμή στην οποία ο δικαιούχος μπορεί να αγοράσει (call option) ή να πωλήσει (put option) το υποκείμενο μέσο (underlying instrument) που μπορεί να είναι π.χ ένα ομόλογο, μία μετοχή, κ.λ.π (βλέπε λέξη option). Στο European option η

άσκηση του δικαιώματος μπορεί να πραγματοποιηθεί μόνο στη λήξη. Στο American option το δικαίωμα μπορεί να ασκηθεί οποτεδήποτε μεταξύ της ημέρας αγοράς και της ημέρας της λήξης. Ας υποθέσουμε ότι σε ένα American option, η τιμή εξάσκησης του δικαιώματος για την αγορά 100 μετοχών της εταιρίας X είναι 5 δολάρια ανά μετοχή. Το δικαίωμα αυτό μπορεί να εξασκηθεί από την 20 Μαΐου μέχρι και την 25 Νοεμβρίου 2004 που είναι η ημερομηνία λήξης (expiration date). Πέραν της ημερομηνίας αυτής δεν μπορεί να ασκηθεί το δικαίωμα. Εάν κατά τη διάρκεια της ανωτέρω περιόδου η πραγματική τιμή της μετοχής υπερβεί τα 5 δολάρια ανά μετοχή, ο δικαιούχος θα ασκήσει την κατάλληλη στιγμή το δικαίωμά του προς 5 δολάρια και θα καταγράψει πραγματοποιηθέν κέρδος εάν θελήσει να πωλήσει τις μετοχές που απέκτησε στην υψηλότερη τιμή που ισχύει στο χρηματιστήριο. Εάν, αντίθετα η χρηματιστηριακή τιμή πέσει κάτω από τα 5 δολάρια δεν τον συμφέρει να ασκήσει το δικαίωμά του οπότε θα πληρώσει μόνο προμήθεια στον εκδότη του συμβολαίου (issuer or writer).

ex gratia = από ευγνωμοσύνη. Λατινικός όρος που χρησιμοποιείται στη χρηματοοικονομική για να υποδηλώσει ότι μία πληρωμή πραγματοποιείται από ηθική υποχρέωση και όχι σαν αποτέλεσμα συμβατικής δέσμευσης.

Existing home sales = πωλήσεις των ήδη υφισταμένων κατοικιών. Δείκτης των ΗΠΑ που καταρτίζεται από την Εθνική Ένωση Κτηματομεσιτών (National Association of Realtors) και ανακοινώνεται την 25^η ημέρα κάθε μήνα στις 10.00 π.μ. Αν και οι πωλήσεις των παλαιών κατοικιών δεν αυξάνουν τη δραστηριότητα του εν στενή εννοία κατασκευαστικού τομέα, μία άνοδος αυτών σημαίνει εμπιστοσύνη των πολιτών προς την οικονομία και αύξηση της κατανάλωσης αφού ο νέος ιδιοκτήτης θα αγοράσει έπιπλα, οικιακές συσκευές ή και θα θελήσει να επισκευάσει αυτή.

Exotic options = εξωτικά συμβόλαια δικαιωμάτων προαίρεσης. Τα απλά options ονομάζονται plain vanilla options. Αντίθετα, τα exotic options είτε είναι παραλλαγές στον τρόπο πληρωμής των plain vanilla options είτε είναι εντελώς διαφορετικά και κυρίως είναι σύνθετα προϊόντα. Τα πλέον γνωστά είναι τα εξής:

1) Barrier option. Συμβόλαιο δικαιώματος προαίρεσης που θέτει φράγματα (περιορισμούς) σχετικά με την ευχέρεια αγοράς ή πώλησης. Η πληρωμή αυτού εξαρτάται από το εάν ή όχι το υποκείμενο μέσο (underlying instrument) έφθασε ή υπερέβη μία προκαθορισμένη τιμή φράγματος (barrier price). Ομοιάζει με ένα plain vanilla option με μόνη εξαίρεση την παρουσία μιας ή δύο τιμών εξάσκησης του δικαιώματος. Εάν η αγοραία τιμή του υποκειμένου μέσου φθάσει ή υπερβεί το φράγμα, δηλαδή την τιμή εξάσκησης του δικαιώματος (strike price) σε οποιοδήποτε σημείο πριν από τη λήξη, προξενεί τη δημιουργία ενός option με προκαθορισμένα χαρακτηριστικά (στην περίπτωση ενεργοποίησης ενός knock-in-option) ή προκαλεί την κατάργηση ενός υπάρχοντος option (στην περίπτωση της απενεργοποίησης ενός knock-out-option). Διακρίνουμε τα: α) single barrier option που έχει ένα μόνο φράγμα το οποίο μπορεί να είναι μεγαλύτερο ή μικρότερο από την τιμή εξάσκησης του δικαιώματος και β) double barrier option που έχει φράγματα σε κάθε πλευρά της τιμής εξάσκησης του δικαιώματος δηλαδή το ένα είναι μεγαλύτερο από την τιμή εξάσκησης του δικαιώματος και το άλλο είναι μικρότερο. Τα barrier options προτιμούνται από τα απλά options διότι είναι φθηνότερα

2) Binary or digital option. Είναι ένα συμβόλαιο δικαιώματος προαίρεσης που διακανονίζεται τοις μετρητοίς και έχει μία διακεκομμένη πληρωμή. Υπάρχουν πολλές μορφές αυτού, οι κυριότερες όμως είναι δύο: α) ένα European cash-or-nothing binary που πληρώνει ένα σταθερό χρηματικό ποσό εάν το option είναι στην εκπνοή του in the money δηλαδή όταν η τιμή εξάσκησης του δικαιώματος είναι μικρότερη της τιμής αγοράς του υποκειμένου μέσου. Σε διαφορετική περίπτωση δεν πληρώνεται τίποτα β) ένα American cash-or-nothing binary που πληρώνει ένα σταθερό χρηματικό ποσό εάν το option είναι επίσης in the money. Σε διαφορετική περίπτωση δεν πληρώνεται τίποτα. Η διαφορά είναι ότι η πληρωμή μπορεί να γίνει όχι μόνο στη λήξη αλλά και σε όλη τη διάρκεια του συμβολαίου εφόσον αυτό είναι in the money.

3) Compound option. Είναι ένα σύνθετο προϊόν που αποτελείται από ένα συμβόλαιο δικαιώματος προαίρεσης επί ενός άλλου συμβολαίου (option-on-an-option). Μπορεί να είναι a call-on-a-call το οποίο παρέχει στον κάτοχο το δικαίωμα να αγοράσει π.χ μέσα σε ένα μήνα ένα άλλο option που λήγει 6 μήνες μετά την εκπνοή του πρώτου option. Μπορεί, όμως, να είναι a put-on-a-call που δίνει στον κάτοχο το δικαίωμα να πωλήσει σε ένα μήνα ένα άλλο option που λήγει 6 μήνες μετά την εκπνοή του πρώτου option. Χρησιμοποιείται κύρια από

επιχειρήσεις για να καλύψουν τον συναλλαγματικό κίνδυνο σε περίπτωση εξαγοράς ξένων επιχειρήσεων όταν η εξαγορά είναι αβέβαιη.

4) Asian option (or average price option, APO or average rate option, ARO) στο οποίο η αξία του διακανονισμού βασίζεται στη διαφορά μεταξύ της τιμής εξάσκησης του δικαιώματος και της μέσης τιμής του υποκειμένου μέσου σε επιλεγείσες ημέρες της ζωής του option, ή σε μια περίοδο που αρχίζει σε κάποια ημερομηνία μετά την έναρξη του συμβολαίου και λήγει στην εκπνοή του. Η θεωρητική αξία της μέσης τιμής συνήθως είναι μικρότερη από την αξία ενός απλού option διότι ομοιάζει με ένα option με μικρότερη αναμενόμενη ζωή.

5) Lookback option. Στην περίπτωση ενός lookback call παρέχει το δικαίωμα αγοράς του υποκειμένου μέσου στην μικρότερη τιμή που καταγράφηκε στη διάρκεια του συμβολαίου. Στην περίπτωση ενός lookback put δίνει το δικαίωμα πώλησης στην υψηλότερη τιμή που σημειώθηκε στη διάρκεια του συμβολαίου.

6) Contingent premium option. Μία σύμβαση στην οποία ο αγοραστής δεν πληρώνει premium εκ των προτέρων αλλά συμφωνεί να πληρώσει ένα προκαθορισμένο ποσό εάν το option είναι in-the-money στην εκπνοή του, δηλαδή στην περίπτωση ενός call όταν η τιμή εξάσκησης του δικαιώματος είναι μικρότερη της τιμής αγοράς του υποκειμένου μέσου ή στην περίπτωση ενός put όταν η τιμή εξάσκησης του δικαιώματος είναι μεγαλύτερη της τιμής αγοράς του υποκειμένου μέσου.

7) Deferred strike option. Επιτρέπει στον αγοραστή να θέσει την τιμή εξάσκησης του δικαιώματος σε ένα σταθερό ποσοστό επί της τιμής spot σε οποιονδήποτε χρόνο μετά την έναρξη του συμβολαίου. Εάν ο αγοραστής δεν θέσει την τιμή εξάσκησης του δικαιώματος νωρίτερα, τότε αυτή καθορίζεται με βάση την τιμή spot στο τέλος της ανασταλείσας περιόδου εκκίνησης. Το option αυτό συνήθως αγοράζεται εάν ο αγοραστής εκτιμά ότι το τρέχον επίπεδο της μεταβλητότητας των τιμών είναι σχετικά μικρό.

Expected rate of return = αναμενόμενη τιμή απόδοσης. Ο αριθμητικός μέσος όρος όλων των πιθανών αποδόσεων ενός χρεογράφου ή χαρτοφυλακίου, όπου οι σταθμίσεις αντιπροσωπεύουν τις πιθανότητες υλοποίησης κάθε αποτελέσματος. Άλλως, είναι η αναμενόμενη αξία ή ο μέσος όρος της πιθανολογούμενης κατανομής (probability distribution).

Extendable or retractable bond = παρατεινόμενο ομόλογο. Ένα ομόλογο με δικαίωμα ανάκλησης από τον εκδότη που παρέχει σε αυτόν την ευχέρεια να παρατείνει τη λήξη, στην περίπτωση που δεν ασκήσει το δικαίωμα ανάκλησης, και να επανακαθορίσει την ημερομηνία πληρωμής και την τιμή του κουπονιού. Ο επενδυτής μπορεί να επιλέξει να θέσει το ομόλογο στην τιμή ανάκλησης ή να αποδεχθεί το νέο προσφερόμενο από τον εκδότη κουπόνι.

Extended Custodial Inventory, ECI = πρόσθετο απόθεμα θεματοφυλακής. Πρόκειται για κέντρο αποθήκευσης τραπεζογραμματίων ευρώ (euro cash depo) εκτός της ζωής του ευρώ για την εξυπηρέτηση των ταμιακών αναγκών σε ευρώ απομακρυσμένων χωρών. Είναι ένα πιλοτικό πρόγραμμα της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας (ΕΚΤ) που εφαρμόστηκε για πρώτη φορά στην Ασία όπου λειτουργούν δοκιμαστικά για ένα έτος από εμπορικές τράπεζες (the ECI banks) δύο ταμιακά αποθέματα, ένα στο Χονγκ Κονγκ και ένα στη Σιγκαπούρη. Το πρόγραμμα ECI αποβλέπει στην εξασφάλιση, στις περιοχές όπου αναπτύσσεται, της επανακυκλοφορίας γνήσιων και καλής ποιότητας τραπεζογραμματίων ευρώ και στην απόσυρση των πλαστών και φθαρμένων τραπεζογραμματίων. Πλεονάσματα τραπεζογραμματίων ευρώ και τραπεζογραμμάτια που είναι ακατάλληλα για την κυκλοφορία αποστέλλονται στη Deutsche Bundesbank που ενεργεί εκ μέρους της ΕΚΤ σαν διοικητικός και λογιστικός αντισυμβαλλόμενος των τραπεζών ECI.

Extendible swap = παρατεινόμενο swap. Ο ένας ή και οι δύο αντισυμβαλλόμενοι έχουν την ευχέρεια να παρατείνουν το swap για μια πρόσθετη χρονική περίοδο πέραν της αρχικής ημερομηνίας λήξης.

Extension risk = επεκτατικός κίνδυνος. Είναι ο κίνδυνος αύξησης των επιτοκίων ο οποίος θα επιβραδύνει τον αναμενόμενο χρόνο αποπληρωμής ενός ομολόγου ή δανείου. Στις περιπτώσεις αύξησης των επιτοκίων πέφτουν π.χ οι τιμές των ομολόγων και ο κάτοχος αυτού πρέπει να αναμένει το γύρισμα της αγοράς προκειμένου να προεξοφλήσει το ομόλογο στη δευτερογενή αγορά και να εισπράξει τουλάχιστον το ποσό του κεφαλαίου που επένδυσε. Στις ΗΠΑ, είναι ο κίνδυνος που διατρέχει ένας αγοραστής ενυπόθηκων ομολόγων (mortgage-

backed securities) από τις αυξήσεις του επιτοκίου των προπληρωμών. Όταν το επιτόκιο αυτό αυξάνεται, σαν αποτέλεσμα της γενικότερης αύξησης των επιτοκίων, η πραγματική λήξη των ομολόγων παρατείνεται.

Extension swap = επεκτεινόμενο swap. Είναι ένα swap με μία μελλοντική ημερομηνία έναρξης (forward start date swap) η οποία συμπίπτει με την ημερομηνία λήξης ενός υπάρχοντος swap με παρόμοιους όρους. Το extension swap παρατείνει τη ζωή του αρχικού swap.

Extranet = ενδοδίκτυο εξωτερικής πρόσβασης. Βασίζεται στο intranet μιας επιχείρησης και επιτρέπει περιορισμένη εξωτερική πρόσβαση από τους πελάτες της για εταιρικούς ή εκπαιδευτικούς σκοπούς. Χρησιμοποιείται για το σκοπό αυτό το πρωτόκολλο του internet και το δημόσιο σύστημα τηλεπικοινωνιών. Η περιορισμένη πρόσβαση στο ενδοδίκτυο της επιχείρησης εξασφαλίζεται με firewall, με κωδικό χρήστη (user code), την έκδοση και χρήση ψηφιακού πιστοποιητικού (digital certificate), με κρυπτογράφηση των μηνυμάτων (encryption) ή τη χρήση εικονικών ιδιωτικών δικτύων (virtual private networks, VPN).

F

Face-to-face payment = μία πληρωμή που εκτελείται με την ανταλλαγή οργάνων μεταξύ των αντισυμβαλλομένων στην ίδια φυσική τοποθεσία.

Face value = ονομαστική αξία ή αξία στο άρτιο. Το ποσό που οφείλεται στον κάτοχο χρεογράφου την ημερομηνία της λήξης του χωρίς τους τόκους.

Factoring = πρακτορεία επιχειρηματικών απαιτήσεων. Σύμφωνα με το άρθρο 1 του Ν. 1905/90 είναι η σύμβαση που καταρτίζεται εγγράφως μεταξύ ενός κατά κύριο επάγγελμα προμηθευτή αγαθών ή υπηρεσιών (πωλητή) και ενός πράκτορα επιχειρηματικών απαιτήσεων (factor), ο οποίος αναλαμβάνει να παρέχει στον προμηθευτή, για το διάστημα που συμφωνείται, έναντι αμοιβής, υπηρεσίες σχετικές με την παρακολούθηση και είσπραξη μιας ή μέρους ή του συνόλου των απαιτήσεων του προμηθευτή από συμβάσεις πώλησης αγαθών ή παροχής υπηρεσιών σε τρίτους ή εκτέλεσης έργων.

• Η μορφή αυτή εμπορικής χρηματοδότησης μπορεί να ασκηθεί μόνο από:

A) τράπεζες που έχουν εγκατασταθεί και λειτουργούν νόμιμα στην Ελλάδα, και
B) ανώνυμες εταιρίες με αποκλειστικό σκοπό την άσκηση της δραστηριότητας αυτής (Π.Δ.Τ.Ε. 2168/93)

• Με βάση σχετική σύμβαση, ο προμηθευτής αγαθών ή υπηρεσιών εκχωρεί στον ειδικό φορέα (factor) απαιτήσεις κατά πελατών του, έναντι αμοιβής. Ο factor αναλαμβάνει την υποχρέωση να παράσχει στον εκχωρητή το σύνολο ή μέρος των παρακάτω κυρίως υπηρεσιών:

- αξιολόγηση της φερεγγυότητας των οφειλετών
- κάλυψη του πιστωτικού κινδύνου (συνήθως στις περιπτώσεις εγχώριου factoring χωρίς αναγωγή, δηλαδή χωρίς δικαίωμα της τράπεζας να στραφεί κατά του πρωτοφειλέτου)
- παροχή εγγυήσεων
- λογιστική παρακολούθηση και διαχείριση των λογαριασμών των πελατών
- διαχείριση και είσπραξη εκχωρημένων απαιτήσεων
- βραχυπρόθεσμη χρηματοδότηση μέσω της προεξόφλησης των εκχωρούμενων απαιτήσεων.
- προκαταβολές επί της τιμολογημένης αξίας (στις περιπτώσεις συμβάσεων factoring χωρίς δικαίωμα αναγωγής).

• Τα κυριότερα είδη του παρεχόμενου factoring είναι τα εξής:

- Εγχώρια πρακτορεία επιχειρηματικών απαιτήσεων (Domestic factoring), όταν οι απαιτήσεις στρέφονται κατά πελατών που δραστηριοποιούνται στην Ελλάδα.
- Εξαγωγική πρακτορεία επιχειρηματικών απαιτήσεων (Export factoring), όταν οι απαιτήσεις προκύπτουν από εξαγωγές προϊόντων και υπηρεσιών
- Εισαγωγική πρακτορεία επιχειρηματικών απαιτήσεων (Import factoring), όταν οι απαιτήσεις προκύπτουν από εισαγωγές προϊόντων και υπηρεσιών.
- Αντιστρεπτά πρακτορεία επιχειρηματικών απαιτήσεων (Reverse factoring). Στην περίπτωση αυτή, ο πράκτορας επιχειρηματικών απαιτήσεων (factor), που αναλαμβάνει τις εμπορικές υποχρεώσεις προς τους προμηθευτές, προσφέρει στους πελάτες του και τη δυνατότητα διαπραγμάτευσης καλύτερων όρων με τους προμηθευτές και υπόσχεται μικρότερο κόστος και αποτελεσματικότερο έλεγχο των πληρωμών των προμηθευτών.
- Υποστηρικτική πρακτορεία επιχειρηματικών απαιτήσεων (Back to back factoring). Είναι ένας συνδυασμός της αντιστρεπτάς ή της εισαγωγικής πρακτορείας επιχειρηματικών απαιτήσεων με την εγχώρια πρακτορεία επιχειρηματικών απαιτήσεων με ή χωρίς δικαίωμα αναγωγής, με τον factor να αναλαμβάνει ένα μεγάλο μέρος των απαιτήσεων και υποχρεώσεων της επιχείρησης.

• Τα οφέλη από την πρακτορεία επιχειρηματικών απαιτήσεων είναι: α) υποκαθιστά την τραπεζική χρηματοδότηση έναντι εμπραγμάτων ασφαλειών. Ο factor ουσιαστικά δανείζει για διάστημα συνήθως 90 έως 180 ημερών χρήματα στον προμηθευτή βασιζόμενος όχι στην πιστοληπτική ικανότητα αυτού αλλά στη φερεγγυότητα των πελατών του προμηθευτή. Αυτό είναι ιδιαίτερα σημαντικό για μικρομεσαίες ή αναπτυσσόμενες επιχειρήσεις που έχουν μεν προοπτική αλλά όχι ευχερή πρόσβαση στην τραπεζική χρηματοδότηση β) ο προμηθευτής

απαλλάσσεται από τη λογιστική παρακολούθηση και τη διαδικασία είσπραξης των απαιτήσεων που αναλαμβάνει ο πράκτορας επιχειρηματικών απαιτήσεων που διαθέτει στον τομέα αυτό καλύτερη οργάνωση, γνώση και εμπειρία γ) στην πραγματικότητα ο προμηθευτής μεταβιβάζει τον πιστωτικό κίνδυνο στον factor. Όμως, ο τελευταίος θα υποστεί ζημία μόνο στην περίπτωση που υπάρξει αδυναμία είσπραξης της απαίτησης ή πτώχευσης του πελάτη και όχι στην περίπτωση εμπορικών διαφορών ή αμφισβητήσεων μεταξύ προμηθευτή και πελάτη όπως συμβαίνει σε ακατάλληλο εμπόρευμα, διαφοράς στην ποσότητα ή σε μη έγκαιρη παράδοση.

✳ Για παρόμοια αλλά όχι ίδια χρηματοδοτικά σχήματα βλέπετε και τους όρους Forfeiting και Forfeiting.

Fair Value Accounting, FVA = εύλογη λογιστική αξία. Μία αρχή αποτίμησης που καθιερώνει τη χρήση είτε της τιμής της αγοράς, όπου αυτή υπάρχει, ή μία εκτίμηση της τιμής της αγοράς σαν την παρούσα αξία των αναμενόμενων χρηματορροών, προκειμένου να υπολογισθεί η αξία χρηματοπιστωτικών μέσων στον ισολογισμό. Οι διαπραγματευόμενες τιμές στις οργανωμένες και δραστήριες αγορές είναι η καλύτερη προσέγγιση της εύλογης αξίας. Εάν δεν υπάρχουν τέτοιες τιμές, τότε ο προσδιορισμός της εύλογης αξίας πραγματοποιείται αναλογικά με βάση την υπάρχουσα πληροφόρηση για παρόμοια χρηματοπιστωτικά προϊόντα.

Family Office = επενδυτικό γραφείο διαχείρισης περιουσίας οικογενειών. Πρόκειται για μια ιδιωτική εταιρία που διαχειρίζεται την περιουσία των οικογενειών. Το κεφάλαιο της εταιρίας αποτελείται από το κεφάλαιο της οικογένειας που συνήθως έχει σωρευθεί στο διάστημα πολλών γενεών. Τα παραδοσιακά γραφεία οικογενειών διαχειρίζονται την ακίνητη και κινητή περιουσία των οικογενειών, ασφαλιστικές καλύψεις και προσφέρουν επίσης λογιστική και φορολογική υποστήριξη, καταβολή μισθών και κερδών, διαχείριση του υπαλληλικού και υπηρετικού προσωπικού και πλήθος άλλων υπηρεσιών που μπορούν να φθάσουν μέχρι τις ρυθμίσεις ενός ταξιδιού και τη φιλανθρωπική δραστηριότητα. Επειδή το κόστος λειτουργίας ενός τέτοιου γραφείου υπερβαίνει το 1.000.000 δολάρια, αναλαμβάνουν τη διαχείριση της περιουσίας οικογενειών που υπερβαίνει σε αξία τα 300.000.000 ή τα 500.000.000 δολάρια. Διακρίνουμε τα:

⊙ **Single Family Office (SFO)** που είναι η αρχική ιστορική μορφή του είδους. Είναι μια εταιρία που συστήθηκε για τη διαχείριση της περιουσίας μιας και μόνης πλούσιας οικογένειας. Επιτυγχάνουν οικονομίες κλίμακας διότι προσφέρουν ταυτόχρονα νομικές συμβουλές, καθημερινή λογιστική και φορολογική τακτοποίηση, διαχείριση της ακίνητης περιουσίας, επενδύσεις στην αγορά χρήματος, συναλλάγματος, κεφαλαίου και εμπορευμάτων.

⊙ **Multi-Family Office (MFO)** που εξελίχτηκε στους νεότερους χρόνους για τη διαχείριση της περιουσίας πολλών πλουσίων οικογενειών. Τα περισσότερα τέτοια γραφεία έχουν τη μορφή εταιριών επενδυτικών συμβούλων ή αμοιβαίων κεφαλαίων και σπάνια λογιστικών και νομικών γραφείων. Μπορούν να συσταθούν από την αρχή, να εξελιχθούν από γραφεία διαχείρισης της περιουσίας μιας μόνο οικογένειας ή να συσταθούν σαν τμήμα ενός υφιστάμενου χρηματοπιστωτικού ιδρύματος. Ένα MFO χαρακτηρίζεται από α) την ανεξαρτησία του που συνίσταται στην παροχή συμβουλών και την επενδυτική διαχείριση με στόχο την αύξηση της περιουσίας των οικογενειών χωρίς να λαμβάνεται υπόψη η γενικότερη επενδυτική στρατηγική της εταιρίας. Για κάθε οικογένεια εφαρμόζεται μια εξατομικευμένη στρατηγική που ταιριάζει στους στόχους και τη σύνθεση των περιουσιακών της στοιχείων β) την ευρύτητα των παρεχομένων υπηρεσιών που καλύπτει όλα τα απαιτούμενα για την περίπτωση επενδυτικά προϊόντα και την κάλυψη των κινδύνων γ) την επάρκεια από άποψη γνώσεων και εμπειρίας των διαχειριστών των κεφαλαίων.

Fannie Mae (Federal National Mortgage Association) = Ομοσπονδιακή Εθνική Ένωση Ενυπόθηκων Δανείων. Ιδρύθηκε το 1938 από την ομοσπονδιακή κυβέρνηση των ΗΠΑ και το 1968 μετατράπηκε σε ιδιωτική εταιρία. Ο κύριος σκοπός της - όπως και της Freddie Mac - είναι η εξασφάλιση ρευστότητας στην αγορά ενυπόθηκων στεγαστικών δανείων και ενοικιαζόμενων διαμερισμάτων. Αγοράζει ενυπόθηκα στεγαστικά δάνεια (mortgages) από τη δευτερογενή αγορά από τράπεζες και άλλους φορείς παροχής στεγαστική πίστης, τα πιλοποιεί σε χρεόγραφα (mortgage back securities, MBS) και τα πωλεί στη δευτερογενή αγορά. Με τα χρήματα από την πώληση των χρεογράφων επαναχρηματοδοτεί τους φορείς παροχής στεγαστικής πίστης (τράπεζες, πιστωτικές ενώσεις (credit unions), κρατικά και τοπικά χρηματοδοτικά πρακτορεία) κ.ο.κ. και με τον τρόπο αυτό συμβάλλει στη συνεχή παροχή πολλών και φθηνών στεγαστικών δανείων.

FAQ, Frequently Asked Questions = συχνά υποβαλλόμενες ερωτήσεις. Αρχεία κειμένου με απαντήσεις στις περισσότερες εύλογες ερωτήσεις που μπορεί να έχει ένας νεοεισερχόμενος σε μία ιστοσελίδα του διαδικτύου αλλά και ο νέος χρήστης ενός προγράμματος.

Fast market = ταχεία αγορά. Υπερβολικά ταχεία διαπραγμάτευση ενός ειδικού χρεογράφου που προξενεί μία καθυστέρηση στην ηλεκτρονική ενημέρωση για την τελευταία πώληση και τις συνθήκες της αγοράς, ιδιαίτερα στην περίπτωση διαπραγμάτευσης συμβολαίων δικαιώματος προαίρεσης (options).

FATF, Financial Action Task Force (on Money Laundering) = Ομάδα Χρηματοοικονομικής Δράσης για την καταπολέμηση της νομιμοποίησης εσόδων από παράνομες δραστηριότητες, γνωστή, επίσης, με το γαλλικό όνομα GAFI (**G**roupe d'**a**ction **f**inancière sur le blanchiment de capitaux). Είναι ο κύριος φορέας δημιουργίας κανόνων διεθνούς δικαίου κατά του ξεπλύματος του βρώμικου χρήματος. Πρόκειται για φορέα, που υποστηρίζεται γραμματειακά από τον ΟΟΣΑ, και συστάθηκε το 1989 από τους αρχηγούς των κρατών μελών του G7. Σκοπός της FATF είναι η εισαγωγή διεθνών προτύπων, η εξασφάλιση διεθνούς δράσης και η εισαγωγή στο νομικό πλαίσιο των κρατών μελών των μέτρων για την καταπολέμηση της νομιμοποίησης εσόδων από παράνομες δραστηριότητες και της χρηματοδότησης της τρομοκρατίας.

▪ Το 1990, η FATF εξέδωσε 40 συστάσεις για την καταπολέμηση του ξεπλύματος βρώμικου χρήματος (Forty Recommendations on money laundering) που αναθεωρήθηκαν το 1996 και το 2003. Τον Οκτώβριο του 2001, εξέδωσε 18 ειδικές συστάσεις για τη χρηματοδότηση της τρομοκρατίας στο πλαίσιο των μέτρων που λήφθηκαν μετά τις τρομοκρατικές επιθέσεις της 11^{ης} Σεπτεμβρίου του 2001 στις ΗΠΑ, τον Οκτώβριο του 2004 εξέδωσε την 9^η Σύσταση για τη χρηματοδότηση της τρομοκρατίας (Special Recommendations on Terrorist Financing) ενώ μερικά αναθεώρησε αυτές το 2005.

▪ Από το 2000 δημοσιεύει ένα κατάλογο "Μη συνεργαζόμενων Χωρών και Εδαφών" (list of "Non-Cooperative Countries or Territories", "NCCTs") περισσότερο γνωστός σαν ο Μαυροπίνακας της Ομάδας Χρηματοοικονομικής Δράσης (FATF Blacklist). Πρόκειται για ένα κατάλογο 15 δικαιοδοσιών που η FATF εκτιμά ότι δεν συνεργάζονται με τις υπόλοιπες δικαιοδοσίες για την καταπολέμηση της νομιμοποίησης εσόδων από παράνομες δραστηριότητες και της τρομοκρατίας.

▪ Μέλη της FATF είναι 31 κράτη και περιοχές, 2 περιφερειακές οργανώσεις ενώ συμμετέχουν και άλλοι με την ιδιότητα του συνδεδεμένου μέλους και του παρατηρητή ως εξής:

Κράτη Μέλη: 1) Αργεντινή 2) Αυστραλία 3) Αυστρία 4) Βέλγιο 5) Βραζιλία 6) Γαλλία 7) Γερμανία 8) Δανία 9) Ελβετία 10) Ελλάδα 11) Ηνωμένο Βασίλειο 12) ΗΠΑ 13) Ιαπωνία 14) Ιρλανδία 15) Ισλανδία 16) Ισπανία 17) Ιταλία 18) Καναδάς 19) Βασίλειο των Κάτω Χωρών (Κάτω Χώρες, Ολλανδικές Αντίλλες και Αρούμπα) 20) Λουξεμβούργο 21) Μεξικό 22) Νέα Ζηλανδία 23) Νορβηγία 24) Νότιος Αφρική 25) Πορτογαλία 26) Ρωσία 27) Σιγκαπούρη 28) Σουηδία 29) Τουρκία 30) Φινλανδία 31) Χονγκ Κονγκ, Κίνα.

Περιφερειακές Οργανώσεις Μέλη: 1) 1) Ευρωπαϊκή Επιτροπή 2) Συμβούλιο Συνεργασίας των Αραβικών Κρατών του Κόλπου

Συνδεδεμένα Μέλη: 1) Asia/Pacific Group on Money Laundering (APG) 2) Council of Europe Select Committee of Experts on the Evaluation of Anti-Money Laundering Measures (MONEYVAL) 3) Financial Action Task Force on Money Laundering in South America (GAFISUD)

Παρατηρητές - κράτη: 1) Κίνα 2) Νότιος Κορέα

Παρατηρητές – Περιφερειακές Οργανώσεις: 1) Caribbean Financial Action Task Force (CFATF) 2) Eurasian Group (EAG) 3) Eastern and Southern Africa Anti-Money Laundering Group (ESAAMLG) 4) Intergovernmental Action Group against Money-Laundering in Africa (GIABA) 5) Middle East and North Africa Financial Action Task Force (MENAFATF).

Παρατηρητές Διεθνείς Τράπεζες και Οργανισμοί: 1) African Development Bank 2) Asian Development Bank 3) Commonwealth Secretariat 4) Egmont Group of Financial Intelligence Units 5) European Bank for Reconstruction and Development (EBRD) 6) European Central Bank (ECB) 7) Europol 8) Inter-American Development Bank (IDB) 9) International Association of Insurance Supervisors (IAIS) 10) International Monetary Fund (IMF) 11) International Organisation of Securities Commissions (IOSCO) 12) Interpol 13) Interpol/Money Laundering 14) Organization of American States / Inter-American Committee Against Terrorism (OAS/CICTE) 15) Organization of American States / Inter-American Drug Abuse Control Commission (OAS/CICAD) 17) Organisation for Economic Co-operation

and Development (OECD) 18) Offshore Group of Banking Supervisors (OGBS) 19) United Nations - Office on Drugs and Crime (UNODC) 20) Counter-Terrorism Committee of the Security Council 21) World Bank 22) World Customs Organization (WCO).

Fax Server = διακομιστής τηλεομοιοτυπίας. Ένας σχετικά πανίσχυρος διακομιστής που εγκαθίσταται σε ένα τοπικό δίκτυο και έχει τη δυνατότητα να αποστέλλει πολλά μηνύματα ταυτόχρονα σε πολλούς αποδέκτες. Όταν συνδεθεί με ένα server που εξυπηρετεί πολλούς clients εξασφαλίζει τη διανομή υπηρεσιών Telefax σε πολλούς προσωπικούς υπολογιστές και καθιστά δυνατή τη μεταφορά αρχείων Η/Υ μέσω fax σε άλλες συσκευές fax.

Federal funds or Fed funds = ομοσπονδιακά κεφάλαια. Στην έννοια αυτή περιλαμβάνονται: α) οι καταθέσεις των πιστωτικών ιδρυμάτων στις περιφερειακές τράπεζες της ομοσπονδιακής κεντρικής τράπεζας των ΗΠΑ (Federal Reserve System) και β) τα πλεονασματικά διαθέσιμα (excess reserves) που υπερβαίνουν τα ποσά τα οποία δεσμεύονται υποχρεωτικά στην κεντρική τράπεζα (reserves requirement) και τα οποία δανείζει για μία ημέρα (overnight) μέσω της διατραπεζικής αγοράς μια τράπεζα των ΗΠΑ σε άλλη. Αυτό το χρήμα καλείται Fed funds και το επιτόκιο με το οποίο δανείζουν οι τράπεζες ονομάζεται Fed funds rate. Ο όρος επίσης περιγράφει το χρήμα που χρησιμοποιεί η κεντρική τράπεζα των ΗΠΑ για να αγοράσει κυβερνητικά χρεόγραφα. Στην περίπτωση αυτή, η τιμή π.χ των ομολόγων θα αυξηθεί, οι επενδυτές θα σπεύσουν και αυτοί να αγοράσουν κυβερνητικά ομόλογα και με τον τρόπο αυτό θα περιορισθεί η υπερβάλλουσα ρευστότητα και θα ελεγχθεί η άνοδος του πληθωρισμού.

Federal Housing Finance Agency, FHFA = Ομοσπονδιακός Οργανισμός Στεγαστικής Χρηματοδότησης. Ένας ανεξάρτητος οργανισμός που συστήθηκε με το Νόμο για τη Στεγαστική και Οικονομική Ανάκαμψη του 2008 (Housing and Economic Recovery Act of 2008) δηλαδή μετά την κατάρρευση της ενυπόθηκης στεγαστικής αγοράς υψηλού κινδύνου (sub-prime mortgage market) των ΗΠΑ και την πιστωτική και οικονομική κρίση που ακολούθησε με στόχο τη θέση υπό επιτήρηση, τη χρηματοδότηση και τη διάσωση χρηματοδοτικών ιδρυμάτων που διαδραματίζουν σημαντικό ρόλο στη στεγαστική αγορά των ΗΠΑ. Είναι ο διάδοχος των κανονιστικών οργανισμών που αντικατέστησε στις ΗΠΑ δηλαδή α) του Ομοσπονδιακού Συμβουλίου Στεγαστικής Χρηματοδότησης (Federal Housing Finance Board, FHFB) και β) του Γραφείου Ομοσπονδιακής Εποπτείας Στεγαστικών Επιχειρήσεων (Office of Federal Housing Enterprise Oversight, OFHEO). Την 8.9.2008 ανακοινώθηκε ότι ο FHFA έθεσε υπό επιτήρηση με στόχο τη διάσωση τις Fannie Mae και Freddie Mac που και οι δύο μαζί κατείχαν ή είχαν εγγυηθεί στεγαστικό χρέος ύψους 12 τρισεκατομμυρίων δολαρίων.

Federal Home Loan Mortgage Corporation, FHLMC = εταιρία που λειτουργεί με βάση κανονιστικές διατάξεις της κυβέρνησης των ΗΠΑ και η οποία αγοράζει από χρηματοπιστωτικά ιδρύματα ενυπόθηκα στεγαστικά δάνεια υψηλής ποιότητας. Στη συνέχεια πιλοποιεί τα δάνεια αυτά με έκδοση ομολόγων που τα διανέμει στους διαπραγματευτές. Τα ομόλογα αυτά δεν είναι εγγυημένα από την κυβέρνηση των ΗΠΑ και η αγοραία αξία τους μέχρι τη λήξη μπορεί να διακυμαίνεται ελεύθερα.

Federal Open Market Committee, FOMC = Ομοσπονδιακή Επιτροπή Ανοικτής Αγοράς. Αποτελείται από 12 μέλη: τα 7 μέλη του Συμβουλίου των Διοικητών του Federal Reserve System (FED), τον Πρόεδρο της Federal Reserve Bank of New York και 4 ακόμα μέλη από τους υπόλοιπους 11 Προέδρους των περιφερειακών κεντρικών τραπεζών της FED που επιλέγονται για θητεία ενός έτους εκ περιτροπής. Συγκεκριμένα, η επιλογή γίνεται από τις ακόλουθες 4 ομάδες: 1) Βοστώνη, Φιλαδέλφεια, Ρίσμοντ 2) Κλήβελαντ, Σικάγο 3) Ατλάντα, Σαιν Λούις, Ντάλλας 4) Μιννεάπολις, Κάνσας Σίτυ, Σαν Φραντσίσκο. Οι υπόλοιποι 7 Πρόεδροι μετέχουν αλλά μόνο με δικαίωμα λόγου και όχι ψήφου. Η FOMC συνέρχεται σε 8 τακτικές συνεδριάσεις το έτος, εξετάζει την οικονομική και χρηματοοικονομική κατάσταση των ΗΠΑ, αξιολογεί τους κινδύνους για τους μακροπρόθεσμους στόχους της σταθερότητας των τιμών και της διατηρήσιμης οικονομικής ανάπτυξης της χώρας και αυξάνει ή μειώνει τα επιτόκια της FED ανάλογα με την κατεύθυνση της νομισματικής πολιτικής.

Federal Reserve System, FED = Σύστημα των Ομοσπονδιακών Αποθεμάτων. Είναι το όνομα της κεντρικής τράπεζας των ΗΠΑ. Ιδρύθηκε το 1913 και περιλαμβάνει τις εξής 12 ομοσπονδιακές περιφερειακές τράπεζες κάθε μία από τις οποίες καλύπτει μια γεωγραφική περιοχή (district) και εντός των οποίων λειτουργούν 25 υποκαταστήματα:

1) Βοστώνη
2) Νέα Υόρκη , υποκατάστημα: Μπάφφαλο
3) Φιλαδέλφεια
4) Κλήβελαντ , υποκαταστήματα: Σινσιννάντι, Πίττσμπουργκ
5) Ρίσμοντ , υποκαταστήματα: Βαλτιμόρη, Σαρλότ
6) Ατλάντα , υποκαταστήματα: Μπέρμινχαμ, Τζάκσονβιλ, Μαϊάμι, Νασβίλ, Νέα Ορλεάνη
7) Σικάγο , υποκατάστημα: Νπιτρόιτ
8) Σαιν Λουίς , υποκαταστήματα: Λίττλ Ροκ, Λουϊσβίλ, Μέμφις
9) Μιννεάπολις , υποκατάστημα: Έλενα
10) Κάνσας Σίτυ , υποκαταστήματα: Ντένβερ, Οκλαχόμα Σίτυ, Ομάχα
11) Ντάλας , υποκαταστήματα: Ελ Πάσο, Χιούστον, Σαν Αντόνιο
12) Σαν Φραντσίσκο , υποκαταστήματα: Λος Άντζελες, Πόρτλαντ, Σολτ Λέικ Σίτι, Σηάτλ.

Η FED διοικείται από το Συμβούλιο των Διοικητών (Board of Governors) που έχει την έδρα του στην Ουάσινγκτον D.C. Αποτελείται από επτά μέλη που διορίζονται από τον Πρόεδρο των ΗΠΑ και επικυρώνονται από τη Γερουσία και έχουν θητεία 4 ετών. Μεταξύ αυτών, ο Πρόεδρος των ΗΠΑ επιλέγει τον Πρόεδρο και τον Αντιπρόεδρο ο διορισμός των οποίων επικυρώνεται από τη Γερουσία. Οι αρμοδιότητες της FED μπορούν να καταταγούν σε τέσσερις γενικές κατηγορίες: α) διαμόρφωση και εφαρμογή της νομισματικής πολιτικής β) εποπτεία των τραπεζών, των διεθνών συναλλαγών των τραπεζών των ΗΠΑ, των δραστηριοτήτων των εγκατεστημένων στις ΗΠΑ ξένων τραπεζών και προστασία των δικαιωμάτων των χρηστών τραπεζικών υπηρεσιών γ) διατήρηση της σταθερότητας του χρηματοπιστωτικού συστήματος δ) παροχή ορισμένων τραπεζικών υπηρεσιών στην κυβέρνηση των ΗΠΑ και τους δημόσιους οργανισμούς, τις τράπεζες, τα χρηματοπιστωτικά ιδρύματα και τα επίσημα διεθνή και αλλοδαπά ιδρύματα.

Fedwire = ηλεκτρονικό σύστημα μεγάλων πληρωμών που συνδέει τις τράπεζες-μέλη της ομοσπονδιακής (κεντρικής) τράπεζας των Ηνωμένων Πολιτειών (Federal Reserve System, Fed). Μέσω αυτού πραγματοποιούνται οι ενδοτραπεζικές μεταφορές για τις υποχρεωτικές δεσμεύσεις και η παράδοση και πληρωμή των κρατικών χρεογράφων.

FESE, Federation of European Securities Exchanges = Ομοσπονδία των Ευρωπαϊκών Χρηματιστηρίων Αξιών. Ιδρύθηκε το 1974 και είναι μία επαγγελματική ένωση των επίσημων αγορών χρεογράφων και παραγώγων προϊόντων η οποία έχει ενσωματώσει επίσης την Ευρωπαϊκή Ένωση των Γραφείων Συμφηφισμού (European Association of Clearing Houses, EACH).

■ Η FESE προωθεί τη βελτίωση των αγορών χρεογράφων ενθαρρύνοντας τη συνεργασία στους τομείς των πρωτογενών και δευτερογενών αγορών, των συμφηφισμών, διακανονισμών και παρακαταθήκης τίτλων, συμμετέχοντας στη διαμόρφωση της νομοθεσίας της Ε.Ε και διευκολύνοντας την ευρωπαϊκή διασυνοριακή διαπραγμάτευση.

■ Μέλη (members) της Ομοσπονδίας μπορεί να γίνουν επίσημα και νομίμως εποπτευόμενα από δημόσιες αρχές χρηματιστήρια και γραφεία συμφηφισμού της Ε.Ε, του Ευρωπαϊκού Οικονομικού Χώρου και της Ελβετίας. Με την ιδιότητα του Συνδεδεμένου Μέλους (Associate Member) γίνονται δεκτά επίσημα χρηματιστήρια και γραφεία συμφηφισμού κρατών που υποβάλλουν αίτηση ένταξης στην Ε.Ε ενώ η ιδιότητα του Χρηματιστηρίου Ανταποκριτή (Corresponding Exchange) απονέμεται σε χρηματιστήρια και γραφεία συμφηφισμού ευρωπαϊκών κρατών εκτός Ε.Ε. Σήμερα, η FESE έχει μόνο «Μέλη», τα εξής:

Μέλη της Ομοσπονδίας των Ευρωπαϊκών Χρηματιστηρίων Αξιών (FESE)

- 1) Χρηματιστήριο Αξιών Αθηνών
- 2) Bolsas y Mercados Españoles (BME), Ισπανία που ενσωματώνει το Bolsas y Mercados Españoles (Barcelona), το Bolsas y Mercados Españoles (Bilbao), το Bolsas y Mercados Españoles (Madrid), το Bolsas y Mercados Españoles (MEFF) και το Bolsas y Mercados Españoles (Valencia)
- 3) Deutsche Börse AG, Φρανκφούρτη, Γερμανία
- 4) LCH.Clearnet Group Ltd, Λονδίνο, Ηνωμένο Βασίλειο
- 5) London Stock Exchange, LME, Λονδίνο, Ηνωμένο Βασίλειο
- 6) London Metal Exchange, Λονδίνο Ηνωμένο Βασίλειο
- 7) Luxembourg Stock Exchange, Λουξεμβούργο
- 8) Euronext που ενσωματώνει το Euronext Amsterdam, το Euronext Brussels, το Euronext Lisbon, το Euronext Paris και το Euronext.liffe London

- 9) OMX Exchanges που ενσωματώνει το Stockholm Stock Exchange, το Helsinki Stock Exchange, το Copenhagen Stock Exchange, το Riga Stock Exchange, το Tallinn Stock Exchange και το Vilnius Stock Exchange
- 10) Irish Stock Exchange, Δουβλίνο, Ιρλανδία
- 11) Italian Exchange (Borsa Italiana), Μιλάνο, Ιταλία
- 12) Wiener Börse AG, Βιέννη, Αυστρία
- 13) Virt-X
- 14) ICE Futures, (πρώην International Petroleum Exchange (IPE), Λονδίνο, Ηνωμένο Βασίλειο
- 15) Bratislava Stock Exchange, Μπρατισλάβα, Σλοβακία
- 16) Budapest Stock Exchange, Βουδαπέστη, Ουγγαρία
- 17) Χρηματιστήριο Αξιών Κύπρου, Λευκωσία
- 18) Ljubljana Stock Exchange, Λιουμπλιάνα, Σλοβενία
- 19) Malta Stock Exchange, Μάλτα
- 20) Prague Stock Exchange, Πράγα, Τσεχική Δημοκρατία
- 21) Warsaw Stock Exchange, Βαρσοβία, Πολωνία
- 22) Iceland Stock Exchange, Ρέικιαβικ, Ισλανδία
- 23) Oslo Stock Exchange, Όσλο, Νορβηγία
- 24) Norwegian Futures and Options Clearing House, Όσλο, Νορβηγία
- 25) SWX Swiss Exchange, Ζυρίχη, Ελβετία.

■ Η FESE διοικείται από ένα πρόεδρο που επικουρείται από ένα αντιπρόεδρο εκλεγόμενους για μια θητεία δύο ετών από τη Γενική Συνέλευση των μελών. Η τελευταία συνέρχεται δύο με τρεις φορές το χρόνο για να συζητήσει τα πλέον κρίσιμα θέματα και να λάβει αποφάσεις. Στη ψηφοφορία κάθε μέλος έχει μία ψήφο. Επικεφαλής της Γραμματείας, η οποία έχει την έδρα της στις Βρυξέλλες, είναι ο Γενικός Γραμματέας που επικουρείται από ένα Αναπληρωτή Γραμματέα. Το κεντρικό συντονιστικό όργανο της Ομοσπονδίας είναι η Επιτροπή Εργασίας (Working Committee) που συνεδριάζει τρεις με τέσσερις φορές το χρόνο. Δύο διαρκείς υποεπιτροπές α) για νομικά και κανονιστικά θέματα (Legal and Regulatory Matters Standing Sub-Committee) και για την οικονομία και τη στατιστική (Economics and Statistics Standing Sub-Committee) συνεδριάζουν σε τακτική βάση.

FHLBank System, FHLB = οι ομοσπονδιακές τράπεζες στεγαστικών δανείων (Federal Home Loan Banks, FHLB) συνιστούν ένα σύστημα που λειτουργεί από το 1932 για τη χρηματοδότηση της αγοράς στεγαστικών δανείων και τοπικών επενδυτικών προγραμμάτων στις ΗΠΑ. Αποτελείται από 12 τράπεζες με έδρα τις εξής πόλεις: Ατλάντα, Βοστώνη, Σικάγο, Σινσινάτι, Ντάλας, Μουάνς, Ινδιανάπολις, Νέα Υόρκη, Πίτσμπουργκ, Σαν Φρανσίσκο, Σηάτλ και Τοπέκα. Οι τράπεζες αυτές ανήκουν σε πάνω από 8.000 κοινοτικά χρηματοπιστωτικά ιδρύματα. Παρέχουν στα χρηματοπιστωτικά ιδρύματα προκαταβολές (advances) με ασφάλεια ενέχυρο επί ομολόγων στεγαστικών και αγροτικών δανείων και δανείων προς μικρές επιχειρήσεις. Οι προκαταβολές επιστρέφονται με μία καταβολή ή με πολλές τοκοχρεολυτικές δόσεις και φέρουν επιτόκιο μικρότερο της αγοράς. Με τον τρόπο αυτό εξασφαλίζεται η αναγκαία ρευστότητα ιδιαίτερα για τις οικογένειες χαμηλού εισοδήματος που επιθυμούν να αποκτήσουν σπίτι μέσω του προγράμματος Affordable Housing Program (AHP) και χρηματοδοτούνται τα επενδυτικά προγράμματα των τοπικών κοινοτήτων που συμβάλλουν στην περιφερειακή και τοπική ανάπτυξη.

Fiber To The X, FTTx = η κατεύθυνση και η δομή σύνδεσης δικτύου οπτικών ινών. Οι εφαρμογές αυτές απαιτούν μία ευρεία σειρά τηλεπικοινωνιακών συστατικών από καλώδια πολύ-οπτικού κορμού έως σύνολα προτύπων καλωδίων που χρησιμεύουν για τη σύνδεση από τα κεντρικά γραφεία ή μία τοποθεσία στο διαδίκτυο μέχρι τον τόπο του συνδρομητή. Διακρίνουμε:

☛ **FTTc (Fiber To The curb)** = οπτικές ίνες μέχρι το δρόμο. Οι συνδέσεις οπτικών ινών από τον κεντρικό υπολογιστή φθάνουν σε ένα ενδιάμεσο κλειστό κύκλωμα που είναι εγκατεστημένο πλησίον ή εντός μιας οδού κατοικιών από το οποίο καλώδια από χαλκό κατανέμονται και συνδέουν τους τελικούς χρήστες.

☛ **FTTh (Fiber To The Home)** = οπτικές ίνες μέχρι την κατοικία. Οι συνδέσεις οπτικών ινών ξεκινούν από ένα κεντρικό υπολογιστή και φθάνουν μέχρι την κατοικία του τελικού χρήστη. Το FTTh, επειδή χρησιμοποιεί 100% οπτικές ίνες, επιτυγχάνει πολύ υψηλούς ρυθμούς μετάδοσης δεδομένων.

➤ **FTTp (Fiber To The Premises)** = οπτικές ίνες μέχρι το κτίριο. Χρησιμοποιείται για εφαρμογές επιχειρηματικών συναλλαγών, εμπορίου και θεσμικές εφαρμογές όταν οι συνδέσεις του δικτύου οπτικών ινών κατανέμονται σε ένα σύνολο πανεπιστημιακών εγκαταστάσεων, ένα πολυπληθυσμικό κτίριο ή μία σειρά υποδομών μέσω ενός κέντρου δικτύων που είναι εγκατεστημένο σε ορισμένο τόπο.

➤ **FTTd (Fiber To The Desk)** = οπτικές ίνες μέχρι το γραφείο. Οι συνδέσεις οπτικών ινών κατανέμονται μέσω ενός κεντρικού γραφείου σε ατομικές θέσεις εργασίας (individual work stations) ή σε ηλεκτρονικούς υπολογιστές εντός μιας υποδομής, μιας κατοικίας ή ενός κτιρίου.

FICO score = ο βαθμός πιστωτικής αξιολόγησης FICO είναι ένα ακρωνύμιο των λέξεων Fair Isaak Credit Organization (άλλως Fair Isaak and Co.). Credit score είναι μία μέθοδος, που αναπτύχθηκε από τον ιδρυτή της ανωτέρω εταιρίας Φέαρ Ιζαάκ στα τέλη της δεκαετίας του 1950 για να καθορίσει την πιθανότητα που έχουν οι δανειζόμενοι να αποπληρώσουν τα χρέη τους. Επιχειρεί να συμπυκνώσει το ιστορικό λήψης δανείων από τον υποβάλλοντα αίτηση για νέο δάνειο σε ένα μόνο αριθμό. Η μέθοδος αυτή θεωρήθηκε αξιόπιστη από την Ομοσπονδιακή Επιτροπή Εμπορίου των ΗΠΑ. Χρησιμοποιούνται μοντέλα και μαθηματικοί πίνακες για να προσδιορίσουν τη μελλοντική δανειστική ικανότητα. Η εταιρία Fair Isaak and Co.) και τα credit bureaus (βλέπε λέξη) των ΗΠΑ αναλύουν τη δανειστική ιστορία του κρινόμενου με βάση πολυάριθμους παράγοντες μεταξύ των οποίων είναι: 1) οι τελευταίες πληρωμές 2) το ποσό της πίστωσης σε σχέση με το ποσό της διαθέσιμης πίστωσης 3) το χρονικό διάστημα της πίστωσης 4) ο χρόνος παραμονής στην παρούσα κατοικία 5) το ιστορικό της απασχόλησης 6) η αρνητική πιστωτική πληροφόρηση όπως πτωχεύσεις, κατασχέσεις κλ.

Fidelity card = κάρτα που εκδίδεται από πιστωτικό ίδρυμα υπέρ των πελατών συνεργαζόμενης με την τράπεζα επιχείρησης. Η χρέωση των δαπανών αγοράς αγαθών και υπηρεσιών γίνεται στον τραπεζικό λογαριασμό του δικαιούχου ενώ οι επιχειρήσεις προσφέρουν κίνητρα στους κατόχους αυτών των καρτών όπως εκπτώσεις και ειδικές υπηρεσίες.

Fiduciary money = κυκλοφορούν χρήμα. Αναφέρεται στα τραπεζογραμμάτια και τα κέρματα που η αξία τους σαν μέσα πληρωμής βασίζεται στην πεποίθηση και εμπιστοσύνη του κομιστή προς τον εκδότη του νομίσματος. Ο όρος προέρχεται από τη γαλλική γλώσσα (monnaie fiduciaire).

FIFO (First in, First out) = λογιστική μέθοδος αποτίμησης του αποθέματος σύμφωνα με την οποία το κόστος των πρώτων προϊόντων που αποκτήθηκαν, είναι και το πρώτο κόστος που επιβαρύνει τα έξοδα. Στην πληροφορική σημαίνει ότι από τις εντολές που είναι στη σειρά της αναμονής ενός συστήματος πληρωμών θα προωθηθούν για διακανονισμό πρώτες αυτές που έχουν καταχωρηθεί πρώτες χρονικά στο σύστημα.

FIFO by-passing = σύμφωνα με τη μέθοδο αυτή, οι εντολές πληρωμής που εισάγονται σε ένα μηχανογραφικό σύστημα πληρωμών διακανονίζονται αμέσως ανεξάρτητα από τη σειρά αναμονής και συνεπώς κατά παράβαση της αρχής FIFO υπό την προϋπόθεση, όμως, ότι υπάρχουν επαρκή διαθέσιμα κεφάλαια.

File = αρχείο. Ένας όρος της πληροφορικής που σημαίνει μία συγκέντρωση στοιχείων με ένα αποκλειστικό όνομα σε ένα δίσκο (floppy or hard disk) ή μαγνητική ταινία που διαχειρίζεται το λειτουργικό σύστημα του Η/Υ. Ένα αρχείο μπορεί να περιέχει ένα πρόγραμμα Η/Υ, ένα έγγραφο ή μία συλλογή δεδομένων.

Financial engineering = χρηματοοικονομική μηχανική. Σύμφωνα με τον Finnerty (1988) ο όρος αναφέρεται στο σχεδιασμό, την ανάπτυξη και την υλοποίηση νέων χρηματοοικονομικών εργαλείων και διαδικασιών και τη διατύπωση καινοτόμων λύσεων σε χρηματοοικονομικά προβλήματα. Ο νέος αυτός κλάδος της οικονομικής επιστήμης είναι άρρηκτα συνδεδεμένος με τη μαθηματική μοντελοποίηση των χρηματοοικονομικών προβλημάτων λήψης αποφάσεων και στοχεύει στην εξεύρεση λύσεων μέσα σε ρεαλιστικά πλαίσια. Περιλαμβάνει τις εξής βασικές λειτουργίες: α) τη χρηματοοικονομική διοίκηση των επιχειρήσεων, β) τη διαπραγμάτευση χρεογράφων, γ) τη διαχείριση επενδύσεων και δ) τη διαχείριση των χρηματοοικονομικών κινδύνων. Σε σχέση με την τελευταία λειτουργία, παρέχει τα κατάλληλα

μεθοδολογικά εργαλεία για την εξάλειψη των κινδύνων μέσω της σωστής διαχείρισης των περιουσιακών στοιχείων ενεργητικού και παθητικού, των χρηματιστηριακών πράξεων κάλυψης του κινδύνου (hedging) και μέσω ασφάλισης. Προτείνεται η χρήση τεχνικών πολυεπίπεδης στοχαστικής βελτιστοποίησης (multistage stochastic optimisation) σε στρατηγικό επίπεδο, ενώ σε επιχειρησιακό επίπεδο προτείνεται η χρήση ανοσοποιητικών μοντέλων (immunisation models) δηλαδή μαθηματικών υποδειγμάτων εναρμόνισης των κινδύνου διαχείρισης χαρτοφυλακίου που προέρχεται από την ευαισθησία της απόδοσης αυτού σε σχέση με τις μεταβολές του επιτοκίου. Γενικά, ο νέος κλάδος προσφέρει σήμερα πλήθος τεχνικών για τη σωστή αντιμετώπιση των χρηματοοικονομικών προβλημάτων όπως η πολυμεταβλητή στατιστική ανάλυση, η τεχνητή νοημοσύνη, η θεωρία των ασαφών συνόλων και τα προσεγγιστικά σύνολα.

Financial leverage = χρηματοοικονομική μόχλευση. Η χρήση του χρέους στη χρηματοοικονομική δομή μιας επιχείρησης. Αναλογίες (ratios) χρησιμοποιούνται για να μετρήσουν τη μόχλευση. Η συνήθης είναι η αναλογία του χρέους προς τα ίδια κεφάλαια. Άλλες αναλογίες είναι το χρέος προς όλα τα στοιχεία του ενεργητικού ή το μακροπρόθεσμο χρέος προς το μακροπρόθεσμο κεφάλαιο της επιχείρησης. Όσο μεγαλύτερη είναι η αναλογία τόσο μεγαλύτερη είναι η χρηματοοικονομική μόχλευση της επιχείρησης. Η υψηλή μόχλευση προξενεί υψηλή κινητικότητα των κερδών.

Financial perspectives 2007- 2013 = δημοσιονομικές προοπτικές της Ευρωπαϊκής Ένωσης για την περίοδο 2007- 2013. Συμφωνήθηκαν στο Ευρωπαϊκό Συμβούλιο των Βρυξελλών της 15/16.12.2005 και περιλαμβάνουν τρία μέρη: **1)** δαπάνες (expenditure) 862,363 δισεκατομμυρίων ευρώ δηλαδή 1,045% του Ακαθάριστου Εθνικού Εισοδήματος, ΑΕΕ (Gross National Income, GNI) **2)** έσοδα (revenue). Τα ανώτατα όρια των ιδίων πόρων (own resources) διατηρούνται στο σημερινό τους επίπεδο του 1,31% του Ακαθάριστου Εγχώριου Εισοδήματος (ΑΕΕ) της Ε.Ε όσον αφορά τις πιστώσεις για αναλήψεις υποχρεώσεων και 1,24% του ΑΕΕ για πιστώσεις πληρωμών ενώ προβλέπεται τροποποίηση της απόφασης περί ιδίων πόρων και σταδιακή μείωση μέχρι το 1913 στα 10,5 δισεκατομμύρια ευρώ των επιστροφών του Ηνωμένου Βασιλείου που είχε επιτύχει το 1984 η Μάργκαρετ Θάτσερ **3)** επανεξέταση (review). Προβλέπει το 2008-2009 την επανεξέταση των δημοσιονομικών προοπτικών 2007-2013 με στόχο κύρια τον περιορισμό των αγροτικών επιδοτήσεων αλλά για να εφαρμοσθούν οι οποιοσδήποτε τροποποιήσεις απαιτείται ομοφωνία, γεγονός που καθιστά σχεδόν απίθανο την εφαρμογή τους πριν από το 2013. Παρατίθεται πίνακας για τις δημοσιονομικές προοπτικές 2007- 2013.

ΔΗΜΟΣΙΟΝΟΜΙΚΕΣ ΠΡΟΟΠΤΙΚΕΣ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗΣ ΕΝΩΣΗΣ 2007- 2013 (σε δισεκατομμύρια ευρώ και σε σταθερές τιμές 2004)								
	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	Σύνολο 2007- 2013
Πιστώσεις ανάληψης υποχρεώσεων								
1. Αειφόρος μεγέθυνση	51,090	52,148	53,330	54,001	54,945	56,348	57,841	379,739
1A. Ανταγωνιστικότητα για τη μεγέθυνση και την απασχόληση	8,250	8,860	9,510	10,200	10,950	11,750	12,600	72,120
1B. Συνοχή για τη μεγέθυνση και την απασχόληση	42,840	43,288	43,820	43,801	43,995	44,634	45,241	307,619
2. Διατήρηση και διαχείριση των φυσικών πόρων	54,972	54,308	53,652	53,021	52,386	51,761	51,145	371,244
Εκ των οποίων: δαπάνες σχετικές με την αγορά και	43,120	42,697	42,279	41,864	41,543	41,047	40,645	293,105

άμεσες πληρωμές								
3. Θέματα πολιτών, ελευθερία, ασφάλεια και δικαιοσύνη	1,120	1,210	1,310	1,430	1,570	1,720	1,910	10,270
3A. Ελευθερία, ασφάλεια και δικαιοσύνη	0,600	0,690	0,790	0,910	1,050	1,200	1,390	6,630
3B. Θέματα πολιτών	0,520	0,520	0,520	0,520	0,520	0,520	0,520	3,640
4. Η Ε.Ε ως παγκόσμιος εταίρος	6,280	6,550	6,830	7,120	7,420	7,740	8,070	50,010
5. Διοίκηση	6,720	6,900	7,050	7,180	7,320	7,450	7,680	50,300
Αποζημιώσεις	0,419	0,191	0,190					0,800
Συνολικές πιστώσεις για ανάληψη υποχρεώσεων	120,601	121,307	122,362	122,752	123,641	125,055	126,646	862,363
ως ποσοστό του ΑΕΕ	1,10%	1,08%	1,06%	1,04%	1,03%	1,02%	1%	1,045%
Συνολικές πιστώσεις για πληρωμές	116,650	119,535	111,830	118,080	115,595	119,070	118,620	819,380
ως ποσοστό του ΑΕΕ	1,06%	1,06%	0,97%	1%	0,96%	0,97%	0,94%	0,99%
Διαθέσιμο περιθώριο	0,18%	0,18%	0,27%	0,24%	0,28%	0,27%	0,30%	0,25%
Ανώτατο όριο των ιδίων πόρων ως ποσοστό του ΑΕΕ	1,24%	1,24%	1,24%	1,24%	1,24%	1,24%	1,24%	1,24%

Financial risks = χρηματοοικονομικοί κίνδυνοι. Περιλαμβάνουν τον πιστωτικό κίνδυνο, τον κίνδυνο αγοράς, τον νομικό κίνδυνο, τον κίνδυνο διακανονισμού και τον λειτουργικό κίνδυνο (βλέπε όρους credit risk, market risks, legal risk, settlement or Herstatt risk, operational risk).

Financial Stability = χρηματοπιστωτική σταθερότητα. Είναι η κατάσταση στην οποία τα κύρια ιδρύματα, οι χρηματοπιστωτικές αγορές και τα λειτουργικά μέσα αυτών (κεντρικές τράπεζες, χρηματοπιστωτικά ιδρύματα, αγορές χρήματος, συναλλάγματος και κεφαλαίων, συστήματα πληρωμών και διακανονισμών) εκτελούν ικανοποιητικά τη λειτουργία τους ακόμα και σε περιπτώσεις μεγάλων αναταραχών (shocks). Πρόκειται για ευρύτερη έννοια η οποία περιλαμβάνει τη νομισματική σταθερότητα, τη σταθερότητα των συστημάτων πληρωμών και την υγιή λειτουργία του χρηματοοικονομικού συστήματος δηλαδή του τραπεζικού και του ευρύτερου χρηματοπιστωτικού συστήματος, των ασφαλιστικών εταιριών, των ταμείων κοινωνικής ασφάλισης, των χρηματιστηρίων και της πρωτογενούς αγοράς έκδοσης τίτλων όπως και των αγορών χρήματος, συναλλάγματος, παραγώγων και εμπορευμάτων. Ένα από τα σπουδαιότερα καθήκοντα των κεντρικών τραπεζών είναι η εξασφάλιση της χρηματοπιστωτικής σταθερότητας. Για το λόγο αυτό, εκτός από την επίτευξη της νομισματικής

σταθερότητας και της επιτήρησης των συστημάτων πληρωμών, οι κεντρικές τράπεζες πρέπει να εξασφαλίζουν και την αρμονική συνεργασία τους με όλους τους άλλους φορείς άσκησης της εποπτείας των διαφόρων αγορών και με τους κύριους μετέχοντες στις αγορές ώστε από κοινού να εξασφαλίζουν την άψογη λειτουργία των αγορών και την απρόσκοπτη συνέχιση των συναλλαγών ακόμα και σε έκτακτες και απρόβλεπτες καταστάσεις.

Financial Stability Institute, FSI = Ίδρυμα Χρηματοπιστωτικής Σταθερότητας. Ιδρύθηκε το 1999 από την Τράπεζα Διεθνών Διακανονισμών (BIS) και την Επιτροπή της Βασιλείας για την Τραπεζική Εποπτεία για να συνδράμει τις εποπτικές αρχές στην προσπάθειά τους να βελτιώσουν και να ενισχύσουν τα χρηματοπιστωτικά τους συστήματα και ιδιαίτερα: α) να προωθήσει υγιή εποπτικά πρότυπα και πρακτικές σε παγκόσμιο επίπεδο β) να παράσχει στους επιθεωρητές πρόσφατες πληροφορίες για τα προϊόντα, τις πρακτικές και τις τεχνικές της αγοράς ώστε να προσαρμόσουν τον έλεγχό τους στους νεωτερισμούς του χρηματοπιστωτικού τομέα γ) να βοηθήσει τους επιθεωρητές στην ανάπτυξη επιλογών εποπτείας με την ανταλλαγή εμπειρίας μέσω σεμιναρίων και περιφερειακών εργαστηριακών ασκήσεων δ) να βοηθήσει τις εποπτικές αρχές στη χρήση πρακτικών και εργαλείων ώστε να ανταποκριθούν στις σύγχρονες απαιτήσεις και να επιτύχουν και τους πιο φιλόδοξους στόχους τους. Το ίδρυμα λειτουργεί στη Βασιλεία και ανήκει στην Τράπεζα Διεθνών Διακανονισμών (BIS).

Financial supermarket = χρηματοπιστωτικό πολυκατάστημα. Είναι το υποκατάστημα το οποίο λειτουργεί με 4 ή 5 υπαλλήλους που γνωρίζουν όμως πλήθος χρηματοπιστωτικών υπηρεσιών και είναι γνώστες του PC Banking. Συνήθως ένας χρηματοοικονομικός όμιλος παρέχει μέσω της μορφής αυτής υπηρεσίες τράπεζας και όλων των θυγατρικών του όπως ασφάλειες, υπηρεσίες leasing, factoring και forfaiting, επενδυτικά προϊόντα και χρηματοπιστωτικές συναλλαγές, συμβουλές για διαχείριση περιουσίας, αξιοποίηση και αγοραπωλησίες ακινήτων.

Financial Times stock indices = οι δείκτες της οικονομικής εφημερίδας Financial Times για τις εισηγμένες μετοχές στο χρηματιστήριο του Λονδίνου (London Stock Exchange, LSE).

✿ Οι δείκτες αυτοί είναι οι εξής:

• **FT 30**: ο πιο παλιός δείκτης που αποτελείται από 30 μετοχές επιχειρήσεων που δεν επιλέγονται σύμφωνα με την κεφαλοποίηση της αγοράς (market capitalisation) αλλά με απόλυτη διακριτική ευχέρεια και με κριτήριο τη δεσποζούσα θέση στην αγορά κατά τομέα της οικονομίας.

• **FTSE 100**: ο κλασικός δείκτης του χρηματιστηρίου του Λονδίνου (Financial Times Stock Exchange 100). Αποτελείται από 100 μετοχές των μεγαλύτερων επιχειρήσεων που επιλέγονται με κριτήριο την κεφαλοποίηση της αγοράς.

• **FTSE 250**: αποτελείται από τις 100 μετοχές των μεγαλύτερων επιχειρήσεων πλέον 150 μετοχές που ακολουθούν και επιλέγονται πάντα με κριτήριο την κεφαλοποίηση της αγοράς.

• **FTSE All-Share Index** = δείκτης όλων των μετοχών. Αντιπροσωπεύει περίπου 900 μετοχές που καλύπτουν το 95% της κεφαλοποίησης της αγοράς και περίπου το 99% των συναλλαγών.

✿ Για τη σειρά των πανευρωπαϊκών δεικτών βλέπε τον όρο «FTSEurofirst Index Series».

Financing currency = νόμισμα χρηματοδότησης είναι το ισχυρό νόμισμα στο οποίο εκφράζονται τα δάνεια μεταξύ τραπεζών διαφορετικών κρατών ή τα δάνεια διεθνών χρηματοδοτικών οργανισμών προς κράτη και ιδιώτες.

Financial Vehicle Corporations, FVCs = Οργανισμοί Χρηματοπιστωτικών Οχημάτων. Πρόκειται για θυγατρικές εταιρίες χρηματοπιστωτικών ιδρυμάτων που προβαίνουν σε έκδοση χρεογράφων ασφαλιζόμενων από τιτλοποιημένες απαιτήσεις όπως π.χ από απαιτήσεις δανείων και πιστωτικών καρτών. Με τις εισπράξεις από την έκδοση αυτών των χρεογράφων χρηματοδοτείται ο αρχικός εκδότης (originator) ο οποίος μπορεί να μην αναγνωρίζει τα ανωτέρω περιουσιακά στοιχεία οπότε η μεταφορά αυτών από τον αρχικό εκδότη στο FVC αποτελεί μία πώληση σύμφωνα με το πτωχευτικό δίκαιο και καλείται «αληθής πώληση» (true sale). Στην περίπτωση αυτή, οι απαιτήσεις από την έκδοση χρεογράφων ασφαλιζόμενων από τιτλοποιημένες απαιτήσεις δεν αναφέρονται καθόλου στον ισολογισμό του χρηματοπιστωτικού ιδρύματος αλλά μόνο στον ισολογισμό του FVC. Το χρηματοπιστωτικό, όμως, ίδρυμα έχει την ευχέρεια να κρατήσει και να εγγράψει τις απαιτήσεις αυτές στον

ισολογισμό του, δημιουργώντας σαν αντιστάθμιση κινδύνου ένα χρηματοπιστωτικό παράγωγο (financial derivative) δηλαδή μία σύνθετη τιτλοποίηση σύμφωνα με την οποία μεταβιβάζεται στο FVC μόνο ο πιστωτικός κίνδυνος ή μία κατάσταση.

Financing gap of non-financial corporations = χρηματοδοτικό έλλειμμα των μη χρηματοπιστωτικών επιχειρήσεων. Σύμφωνα με τον ορισμό της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας, είναι η διαφορά μεταξύ της αποταμίευσης των μη χρηματοπιστωτικών επιχειρήσεων μέσω παρακράτησης κερδών και αποσβέσεων (retained earnings and depreciation allowances) και των μη χρηματοοικονομικών επενδύσεών τους. Μπορεί, επίσης, να οριστεί με βάση τους χρηματοπιστωτικούς λογαριασμούς σαν η διαφορά μεταξύ της καθαρής απόκτησης χρηματοοικονομικών περιουσιακών στοιχείων και της καθαρής ανάληψης υποχρεώσεων των μη χρηματοπιστωτικών επιχειρήσεων. Μεταξύ των δεικτών υπάρχουν στατιστικές διαφορές (statistical discrepancies) λόγω ασυμφωνίας των στοιχείων στα οποία βασίζεται έκαστος.

Firewall = πύρινο τοίχος.

● Στη χρηματοοικονομική είναι το νομικό φράγμα μεταξύ της διαχείρισης των διαθέσιμων και των τραπεζικών συναλλαγών εντός του ιδίου χρηματοπιστωτικού ιδρύματος προκειμένου να μη διαρρεύσουν εμπιστευτικές πληροφορίες (άλλως σινικό τείχος, Chinese wall).

● Στην πληροφορική είναι το πύρινο τοίχος δικτύου (network firewall) που προστατεύει το δίκτυο υπολογιστών από ανεπιθύμητη πρόσβαση. Εμποδίζει π.χ τους υπαλλήλους ή και τους πελάτες της επιχείρησης να έχουν πρόσβαση σε ορισμένα εμπιστευτικά πεδία του εσωτερικού και εξωτερικού συστήματος Η/Υ (intranet και extranet) ή εμποδίζει την πρόσβαση τρίτων όπως μέσω του διαδικτύου εισχωρήσουν σε εμπιστευτικά δεδομένα της επιχείρησης. Το firewall αναλαμβάνει να ελέγχει όλες τις πληροφορίες που φθάνουν στον Η/Υ από το διαδίκτυο. Εάν ένα firewall έχει εγκατασταθεί στον προσωπικό υπολογιστή, τότε μέσω αυτού είναι δυνατόν να καθορισθεί από ποιους Η/Υ και με ποιο τρόπο θα δεχόμαστε πληροφορίες. Χρησιμοποιεί φίλτρα που αναλύουν τα εισερχόμενα πακέτα δεδομένων και ανάλογα με τις οδηγίες τα αφήνουν να περάσουν ή όχι. Τα network firewalls μπορεί να είναι συσκευές υλικού (hardware devices), προγράμματα λογισμικού (software programs) ή ένας συνδυασμός και των δύο.

FireWire = πύρινο καλώδιο. Είναι ένα πρότυπο δικτυακής τεχνολογίας υψηλής αποδοτικότητας που βασίζεται σε μία σειριακή αρχιτεκτονική. Το πρότυπο IEEE 1394 FireWire δημιουργήθηκε το 1995. Η υιοθέτηση αυτής της τεχνολογίας απαίτησε χρόνο αλλά πολλοί χρησιμοποιούν σήμερα το FireWire για να συνδέσουν τη ψηφιακή τους βιντεοκάμερα με τον ηλεκτρονικό υπολογιστή. Το FireWire θεωρητικά υποστηρίζει τη σύνδεση μέσω δικτύων (networks) κάθε περιφερειακής συσκευής Η/Υ και δεν απαιτείται η παρουσία στο δίκτυο ενός κεντρικού Η/Υ.

Firmware = λογισμικό ενσωματωμένο σε ένα δρομολογητή (router, βλέπε όρο) που χρησιμοποιείται σε ένα δίκτυο οικιακών ηλεκτρονικών υπολογιστών (home computer network). Παραμένει σε λειτουργία ακόμα και εάν το ηλεκτρικό ρεύμα είναι κλειστό. Firmware διαθέτουν οι καλωδιακοί αλλά και οι ασύρματοι δρομολογητές. Εισάγει μία αναλογία των δικτυακών πρωτοκόλλων, των μηχανισμών ασφαλείας και των διοικητικών ικανοτήτων των μηχανημάτων υλικού (hardware device). Μπορεί να τροποποιηθεί πολύ πιο εύκολα σε σύγκριση με το υλικό (hardware). Αρχικά, οι κατασκευαστές των δρομολογητών ενσωμάτωναν το Firmware στο εργοστάσιο. Αργότερα, λόγω των συχνών αναβαθμίσεων του προϊόντος, κατέστησαν εύκολη την αντικατάσταση αυτού από τους ίδιους τους χρήστες.

First 100 days = οι πρώτες 100 ημέρες. Η φράση αναφέρθηκε για πρώτη φορά από τον 32^ο πρόεδρο των ΗΠΑ Φραγκλίνιο Ντελάνο Ρούσβελτ (Franklin Delano Roosevelt, FDR, 30.1.1882 -12.4.1945). Ο FDR, που ανήκε στο Δημοκρατικό Κόμμα, εκλέχτηκε πρόεδρος για 4 τετραετίες. Υπηρέτησε από τη 4.3.1933 έως τη 12.4.1945 και συνέβαλλε στην ήττα του άξονα στο Β' παγκόσμιο πόλεμο. Μετά από αυτόν κάθε νέος πρόεδρος εκλέγεται μόνο μέχρι δύο τετραετίες. Όταν εκλέχτηκε για πρώτη φορά πρόεδρος, είχε να αντιμετωπίσει τις συνέπειες του μεγάλου οικονομικού κραχ του 1929 που είχε αφήσει 16.000.000 ανέργους δηλαδή το 25% του εργατικού δυναμικού, το κλείσιμο των τραπεζών σε 32 από τις 48 τότε

πολιτείες των ΗΠΑ και τη μείωση του ΑΕΠ κατά 33%. Υποσχέθηκε να εφαρμόσει ένα πρόγραμμα 100 ημερών και το έπραξε με απόλυτη επιτυχία: α) από τη 9 Μαρτίου έως τη 17 Ιουνίου 1933 έλαβε χώρα το σημαντικότερο νομοθετικό πείραμα στην παγκόσμια ιστορία. Ψηφίσθηκαν 15 νόμοι για: την επαναλειτουργία των τραπεζών (The Emergency Banking Bill) και τον εποπτικό έλεγχο των χρηματοπιστωτικών ιδρυμάτων με την ίδρυση του ταμείου εγγύησης καταθέσεων και νέων εποπτικών αρχών (Federal Deposit Insurance Corporation (FDIC), United States Securities and Exchange Commission (SEC), την κοινωνική ασφάλιση και την απασχόληση (Social Security system and the National Labor Relations Board (NLRB), την ανακούφιση των πτωχών και τη λήψη μέτρων για την εκτέλεση πολυαριθμών έργων προκειμένου να μειωθεί η ανεργία (Federal Emergency Relief Administration, Works Project Administration (WPA), the Civilian Conservation Corps, the Reconstruction Finance Corporation, and the Tennessee Valley Authority). Το όλο οικονομικό εγχείρημα έμεινε γνωστό σαν New Deal (βλέπετε όρο) β) για την αναπέρωση του φρονήματος του λαού και την αποκατάσταση της εμπιστοσύνης στις αγορές ο Ρούσβελτ χρησιμοποίησε το σπάνιο επικοινωνιακό του χάρισμα και τα κατάφερε περίφημα ("The only thing we have to fear is fear itself." = το μόνο πράγμα που πρέπει να φοβόμαστε είναι ο ίδιος ο φόβος). Σε οκτώ μόνο ημέρες, όπως λέχτηκε, είχε σώσει τον καπιταλισμό ενώ η πλήρης έξοδος από τη μεγάλη οικονομική κρίση επιτεύχθηκε το 1940. Το «πρόγραμμα των πρώτων 100 ημερών» καθιερώθηκε μετά από αυτόν από τους μεγάλους μεταρρυθμιστές προέδρους και πρωθυπουργούς όλων των κρατών που ήθελαν να διαχωρίσουν τη θέση τους από τα σφάλματα του παρελθόντος και να θέσουν τη σφραγίδα τους σε μία μεγάλη οικονομική και κοινωνική αλλαγή.

Fiscal year = φορολογικό ή λογιστικό έτος. Συνήθως, συμπίπτει με το ημερολογιακό έτος (calendar year), δηλαδή είναι η χρονική περίοδος των 365 (366 στα δίσεκτα έτη) ημερών που αρχίζει την 1^η Ιανουαρίου και λήγει την 31^η Δεκεμβρίου. Σε ορισμένες, όμως, χώρες διαφέρει όπως π.χ στην Ιαπωνία και τον Καναδά που το λογιστικό έτος αρχίζει την 1^η Απριλίου και λήγει την 31^η Μαρτίου του επόμενου έτους ή στις ΗΠΑ όπου για την Ομοσπονδιακή Κυβέρνηση αρχίζει την 1^η Οκτωβρίου και λήγει την 30^η Σεπτεμβρίου του επόμενου έτους.

Fisher effect and Fisher equation = Fisher effect είναι η θεωρία του πρωτεργάτη των χρηματοπιστωτικών και οικονομικών μαθηματικών Έρβιν Φίσερ που περιγράφει την μακροπρόθεσμη σχέση μεταξύ πληθωρισμού και επιτοκίων. Σύμφωνα με τον Φίσερ το ονομαστικό επιτόκιο είναι ίσο με το πραγματικό επιτόκιο πλέον του αναμενόμενου ρυθμού πληθωρισμού. Μία άνοδος του αναμενόμενου πληθωρισμού μιας χώρας, πιθανόν θα έχει σαν συνέπεια μία ισοδύναμη άνοδο των επιτοκίων στο νόμισμα της εν λόγω χώρας. Fisher equation είναι η εξίσωση που εκτιμά τη σχέση μεταξύ ονομαστικών και πραγματικών επιτοκίων σε συνθήκες πληθωρισμού. Στη χρηματοοικονομική, η εξίσωση χρησιμοποιείται στους υπολογισμούς της απόδοσης μέχρι τη λήξη (Yield to Maturity, YTM) των ομολόγων ή των επενδύσεων. Στην οικονομική, η εξίσωση χρησιμοποιείται για να προβλέψει τη συμπεριφορά των ονομαστικών και πραγματικών επιτοκίων. Η εξίσωση είναι η εξής: $1 + r_n = (1 + r_r) (1 + i)$ όπου r_n είναι το ονομαστικό επιτόκιο, r_r είναι το πραγματικό επιτόκιο και i είναι ο πληθωρισμός. Η εξίσωση μπορεί να χρησιμοποιηθεί είτε πριν την ανάλυση (ex-ante) ή μετά την ανάλυση (ex-post).

Fixed income = σταθερό εισόδημα. Οι επενδύσεις σταθερού εισοδήματος παρέχουν μία απόδοση με τη μορφή σταθερών περιοδικών πληρωμών και πλήρη επιστροφή του κεφαλαίου κατά τη λήξη. Επενδύσεις σταθερού εισοδήματος είναι π.χ οι καταθέσεις σταθερού επιτοκίου, τα κυβερνητικά, δημοτικά και εταιρικά ομόλογα που πληρώνουν σταθερό ποσό για τα κουπόνια μέχρι τη λήξη, οι προνομιούχες μετοχές που εκδίδονται με τον όρο ότι θα καταβάλλουν ένα σταθερό μέρος, τα πιστοποιητικά καταθέσεων (CDs) και τα εμπορικά χρεόγραφα (CPs). Σταθερό επίπεδο εισοδήματος προσφέρει επίσης η καταβολή της μηνιαίας σύνταξης. Δεν μπορούν να χαρακτηρισθούν πληρωμές σταθερού εισοδήματος πχ οι τόκοι των δανείων με κυμαινόμενο επιτόκιο ή το μέρος που αναμένεται να εισπραχθεί από τις κοινές μετοχές.

Fixed rate tender = δημοπρασία σταθερού επιτοκίου. Τεχνική όπου το επιτόκιο προκαθορίζεται από την κεντρική τράπεζα και οι συμμετέχοντες στη δημοπρασία αναγράφουν

στις προσφορές τους το ποσό με το οποίο επιθυμούν να συνάψουν συναλλαγή με το επιτόκιο αυτό.

Flexicurity = όρος των τεχνοκρατών της Ευρωπαϊκής Επιτροπής που σημαίνει εξισορρόπηση της ευελιξίας και της ασφάλειας στην απασχόληση. Προέρχεται από σύντμηση και συνένωση των αγγλικών λέξεων **Flexibility and Security**. Με την πολιτική αυτή επιδιώκεται ο τετραγωνισμός του κύκλου δηλαδή η ευελιξία στην αγορά εργασίας (απελευθέρωση του ωραρίου και των απολύσεων, μερική και πρόσκαιρη απασχόληση, κλπ) και ταυτόχρονα η προστασία των εργαζομένων που απολύονται στο πλαίσιο ενός συστήματος κοινωνικής ασφάλειας που καλύπτει επιδόματα ανεργίας, επανακατάρτιση για την αλλαγή ειδικότητας, γεωγραφική κινητικότητα των εργαζομένων και βοήθεια στην αναζήτηση νέας θέσης εργασίας.

Flight to quality = πτήση προς την ποιότητα. Η φράση χρησιμοποιείται για την επενδυτική στρατηγική που πωλεί ή μειώνει θέσεις σχετικές με χρηματοοικονομικά μέσα υψηλού κινδύνου και στρέφεται στις ασφαλέστερες δυνατόν τοποθετήσεις (π.χ σε προθεσμιακές τοποθετήσεις τραπεζών υψηλής πιστοληπτικής διαβάθμισης, σε κρατικά χρεόγραφα σταθερού εισοδήματος και στο χρυσό ή σε άλλα πολύτιμα μέταλλα) σε περιόδους που οι χρηματοοικονομικές αγορές παρουσιάζουν αβεβαιότητα και ενέχουν υψηλούς κινδύνους συνήθως μετά από ένα ξαφνικό και απροσδόκητο οικονομικό ή πολιτικό γεγονός.

Flipper = πρόσωπο που προτιμά να επενδύει σε βραχυπρόθεσμες τοποθετήσεις ή για μια μόνο ημέρα (day trader) και ιδιαίτερα να αγοράζει μετοχές από μία αρχική δημόσια προσφορά (IPO) επιχείρησης της νέας τεχνολογίας και αμέσως μετά την έναρξη της διαπραγμάτευσης να τις πωλεί προκειμένου να αποκομίσει κέρδη.

Floater, Floating Rate Note (FRN), Floating Rate CMO and Inverse Floater = χρηματοοικονομικά προϊόντα με κυμαινόμενο επιτόκιο.

- **Floater** είναι ένα χρηματοοικονομικό προϊόν με κυμαινόμενο κουπόνι. Είναι ένα μέσο με κουπόνι που κυμαίνεται σύμφωνα με κάποιο καθορισμένο επιτόκιο αναφοράς (reference rate). Οι τιμές του που διαμορφώνονται στην αγορά τείνουν να είναι ασταθείς ενώ η duration είναι κατά κανόνα πολύ υψηλή. Στο παρελθόν ήταν δημοφιλές ιδιαίτερα μεταξύ των επενδυτών που ήθελαν να στοιχηματίσουν υπέρ της μείωσης των επιτοκίων.

- **Floating Rate Note (FRN)** είναι ένα χρεόγραφο κυμαινόμενου επιτοκίου. Είναι και αυτό ένα floater το επιτόκιο του οποίου καθορίζεται σε ένα ποσοστό επί ενός δείκτη της διατραπεζικής αγοράς π.χ +1% επί του Libor. Εάν ο δείκτης μειωθεί την ημερομηνία αναπροσαρμογής του επιτοκίου, μειώνεται και το επιτόκιο και το αντίστροφο. Τυπικά, ένα FRN είναι ένα μεσοπρόθεσμο ομόλογο, με λήξη συνήθως γύρω στα πέντε έτη. Σαν επιτόκιο αναφοράς, εκτός από το τρίμηνο ή εξάμηνο Libor, υιοθετείται η απόδοση του εντόκου γραμματίου του δημοσίου ή το 85% της μέσης απόδοσης του πεντάχρονου ομολόγου του δημοσίου ή το prime rate του επιτοκίου της FED ή το Euribor ή ο δείκτης τιμών καταναλωτή (HICP, CPI). Το περιθώριο (margin) είναι η διαφορά μεταξύ του επιτοκίου των τοκομεριδίων και του επιτοκίου της διατραπεζικής αγοράς. Η συχνότητα επανακαθορισμού (frequency of reset) είναι η χρονική περίοδος από τη στιγμή που θα καθορισθεί το επιτόκιο των τοκομεριδίων μέχρι τη στιγμή του επανακαθορισμού. Συνήθως, επενδυτές τέτοιων τίτλων είναι εμπορικές τράπεζες, άλλα χρηματοπιστωτικά ιδρύματα και ασφαλιστικές εταιρίες.

- **Floating Rate CMO** είναι ένα εγγυημένο ενυπόθηκο ομόλογο (Collateralised Mortgage Obligation, CMO, βλέπε όρο) με κυμαινόμενο επιτόκιο. Το CMO είναι και αυτό ένα floater στην περίπτωση που το κουπόνι του είναι κυμαινόμενο.

- **Inverse Floater** είναι ένας τίτλος με αντιστρόφως κυμαινόμενο επιτόκιο. Ο τόκος που οφείλεται στον κάτοχο του χρηματοπιστωτικού προϊόντος, όπως π.χ ενός ομολόγου, κυμαίνεται σε αντίθετη κατεύθυνση με την τιμή αναφοράς. Δηλαδή, όταν π.χ το Libor αυξάνεται η τιμή του κουπονιού μειώνεται και όταν το Libor μειώνεται η τιμή του κουπονιού αυξάνεται. Με κάθε πληρωμή κουπονιού, το κυμαινόμενο επιτόκιο αναπροσαρμόζεται για την επόμενη περίοδο σύμφωνα με τον τύπο «κυμαινόμενο επιτόκιο = σταθερό επιτόκιο – μόχλευση της τιμής αναφοράς του κουπονιού». Τα Inverse Floaters μερικές φορές προσφέρονται από επιχειρήσεις ή εταιρίες στήριξης ενυπόθηκων στεγαστικών δανείων σαν ενδιάμεσα χρεόγραφα. Μία τυπική δομή μπορεί να έχει μία λήξη πέντε ετών, να πληρώνει κουπόνια κάθε τρεις μήνες και να προσφέρει ένα κυμαινόμενο επιτόκιο 10% μείον δύο φορές την τιμή αναφοράς του Libor τριών μηνών.

Floor = ένα χρηματοπιστωτικό προϊόν που εγγυάται ένα ελάχιστο επιτόκιο απόδοσης έστω και εάν το προσδιορισθέν στη σύμβαση κυμαινόμενο επιτόκιο πέσει στην αγορά κάτω από το επίπεδο αυτό. Άλλως, το ελάχιστο επιτόκιο σε ένα δάνειο κυμαινόμενου επιτοκίου, σε ένα ενυπόθηκο στεγαστικό δάνειο μεταβλητού ή αναπροσαρμοζόμενου επιτοκίου ή σε μία πιστωτική κάρτα με προνομιακό επιτόκιο δανείων (prime rate) ίσο με ένα σχετικό δείκτη (π.χ το Euribor). Εάν ο δείκτης με βάση τον οποίο υπολογίζεται το επιτόκιο οδηγήσει αυτό σε ένα επίπεδο κάτω από το floor που έχει συμφωνηθεί θα ισχύσει το ελάχιστο αυτό επίπεδο επιτοκίου και όχι αυτό που διαμορφώθηκε στην αγορά.

Focus Portfolio = εστιακό ή θεματικό χαρτοφυλάκιο. Είναι ένα χαρτοφυλάκιο χρεογράφων και μετοχών για επενδυτές που αναζητούν μεγάλες αποδόσεις σε κανονικούς λογαριασμούς ή σε συνταξιοδοτικά σχήματα. Αποτελείται από επιλεγμένες μετοχές και χρεόγραφα εταιριών εισηγμένων σε μεγάλα χρηματιστήρια και εποπτευόμενες αγορές, και οι οποίες αναπτύσσουν δραστηριότητα σε διάφορους τομείς αλλά έχουν κοινό χαρακτηριστικό ότι έχουν υγιή χρηματοοικονομική βάση, μεγάλα κέρδη και θετικές μελλοντικές προοπτικές. Ένας θεματικός επενδυτής δεσμεύει τα χρήματά του για ένα μεγάλο χρονικό διάστημα και συνήθως κλείνει τη θέση του εφόσον καταγράψει μεγάλα κέρδη. Προκειμένου, όμως, να μη παγιδευτεί, αποφασίζει να επενδύσει μετά από σοβαρή ιστορική και θεμελιώδη ανάλυση της πορείας των επιχειρήσεων στο μετοχικό κεφάλαιο των οποίων θα επενδύσει. Μέχρι τη λήξη της διάρκειας της θεματικής επένδυσης, παρακολουθεί τις λογιστικές καταστάσεις των επιχειρήσεων και ρευστοποιεί τις θέσεις του εφόσον διαπιστώσει ότι υφίσταται ένδειξη χρηματοοικονομικού κινδύνου. Στόχος του είναι να διασφαλισθεί για την αποπληρωμή του κεφαλαίου του και μίας επαρκούς απόδοσης.

Folder = φάκελος, κατάλογος. Όρος της πληροφορικής για το αρχείο που περιέχει δεδομένα, εφαρμογές και άλλους φακέλους. Άλλως, είναι ένα ηλεκτρονικός υποκατάλογος (subdirectory) που περιέχει αρχεία και άλλους φακέλους. Χρησιμοποιείται για να οργανώνει τη διαχείριση της πληροφόρησης.

Food price crisis = η κρίση της τιμής των τροφίμων. Αναφέρεται σε περιόδους στη διάρκεια των οποίων οι τιμές των τροφίμων απογειώνονται και υποσκάπτουν σημαντικά την αγοραστική δύναμη των εργαζόμενων και συνταξιούχων. Σημαντική ήταν η κρίση της περιόδου 2007-2008 που οφειλόταν: α) σε προσωρινούς παράγοντες όπως οι κακές καιρικές συνθήκες που επηρέασαν αρνητικά την προσφορά β) στις υψηλές τιμές ενέργειας που αύξησαν το κόστος της αγροτικής παραγωγής όπως την τιμή των λιπασμάτων, του πετρελαίου κίνησης και της βενζίνης αναφορικά με τα χρησιμοποιούμενα μέσα μεταφοράς και τις καλλιεργητικές μηχανές γ) στη μεγάλη αύξηση της παγκόσμιας ζήτησης που προέκυψε από αλλαγές στα πρότυπα διατροφής σε πολλές αναπτυσσόμενες οικονομίες δ) στην ανάδυση νέων πηγών ζήτησης για μερικά γεωργικά προϊόντα ιδιαίτερα για την παραγωγή βιοκαυσίμων (biofuels). Η μεγάλη αύξηση της τιμής των τροφίμων ήταν μία από τις αιτίες της αύξησης του πληθωρισμού σε παγκόσμιο επίπεδο.

Force majeure = ανωτέρα βία. Γαλλικός όρος που έχει υιοθετηθεί και από την αγγλική γλώσσα. Υπονοεί γεγονότα έξω από τον έλεγχο του ανθρώπου και προκειμένου περί συμβάσεων έξω από τον έλεγχο των συμβαλλόμενων μερών. Τέτοια γεγονότα μπορεί να προκαλούνται από επέμβαση του ανθρώπου, της φύσης, των κυβερνήσεων, των ρυθμιστικών αρχών ή να αποτελούν απρόσωπα γεγονότα. Χαρακτηριστικά παραδείγματα ανωτέρας βίας αναφέρονται οι απεργίες, οι τυφώνες, οι καταστρεπτικοί σεισμοί και άλλα ακραία καιρικά φαινόμενα. Η εφαρμογή των συμβάσεων συνήθως αναστέλλεται σε περίπτωση ανωτέρας βίας. Για παράδειγμα, σε περίπτωση καθολικής απεργίας των τραπεζοϋπαλλήλων αναστέλλεται η αποπληρωμή των δανείων μέχρι τη λήξη των κινητοποιήσεων ή στην περίπτωση ενός καταστροφικού τυφώνα αναστέλλεται ένα πλήθος συμβατικών υποχρεώσεων μέχρι την ομαλοποίηση της κατάστασης.

Foreclose = κατάσχεση. Μία νομική διαδικασία στην οποία η ιδιοκτησία, η οποία έχει ενεχυρασθεί ή υποθηκευτεί για να ασφαλίσει ένα δάνειο οι δόσεις του οποίου δεν πληρώνονται, κατάσχεται και εκτίθεται σε πλειστηριασμό ώστε να αποζημιώσει τον δανειστή κατά το μέρος του δανείου που δεν έχει αποπληρωθεί. Εάν το προϊόν του πλειστηριασμού δεν καλύπτει το οφειλόμενο ποσό, τότε ο δανειολήπτης συνεχίζει να οφείλει τη διαφορά στον δανειστή. Αντίθετα, τυχόν πλεόνασμα από την εκποίηση περιέρχεται στον οφειλέτη.

Foreign Direct Investments, FDI = ξένες άμεσες επενδύσεις. Η απόκτηση στο εξωτερικό φυσικών περιουσιακών στοιχείων όπως εργοστασίων και εξοπλισμού ή ακινήτων. Στην περίπτωση που ο αποκτών είναι ξένη εταιρία, ο λειτουργικός έλεγχος πρέπει να ανήκει σε αυτή.

Foreign exchange risk = συναλλαγματικός κίνδυνος. Είναι ο κίνδυνος μείωσης της αξίας του κεφαλαίου ή των τόκων μιας επένδυσης σε ξένο νόμισμα που οφείλεται στη μεταβλητότητα των συναλλαγματικών ισοτιμιών. Διακρίνεται σε τρεις μορφές: α) ο σχετικός με τις συναλλαγές. Μια εταιρία εκτίθεται σε συναλλαγματικό κίνδυνο στη διάρκεια μιας χρηματοοικονομικής ή εμπορικής συναλλαγής που είναι εκπεφρασμένη σε διαφορετικό νόμισμα από το νόμισμα της χώρας ή νομισματικής ζώνης στην οποία ανήκει. Ο κίνδυνος είναι να υλοποιηθεί η συναλλαγή σε άλλη ισοτιμία από αυτή που ίσχυε όταν συμφωνήθηκε η συναλλαγή β) ο κίνδυνος της λογιστικής τιμής. Είναι ο κίνδυνος αποτίμησης της αξίας του ενεργητικού που μπορεί να μεταβάλλεται σε κάθε κλείσιμο ισολογισμού μιας ξένης θυγατρικής εταιρίας και γ) ο συναλλαγματικός λειτουργικός κίνδυνος. Αφορά τις συνέπειες των συναλλαγματικών διακυμάνσεων στη δραστηριότητα και τη θέση της εταιρίας στα πλαίσια του ανταγωνιστικού της περιβάλλοντος και ιδιαίτερα στις πωλήσεις, τα περιθώρια κέρδους και το μερίδιο της αγοράς.

Foreign exchange swaps = πράξεις ανταλλαγής ξένων νομισμάτων που περιλαμβάνουν μία αγορά (ή πώληση) τοις μετρητοίς (spot) και μία ταυτόχρονη προθεσμιακή πράξη (forward) με την οποία γίνεται αντιστροφή της πράξης (πώληση ή αγορά) σε καθορισμένη ημερομηνία και σε καθορισμένη ισοτιμία. Το Ευρωσύστημα αγοράζει (ή πωλεί) ευρώ τοις μετρητοίς έναντι ενός ξένου νομίσματος και ταυτόχρονα πωλεί (ή αγοράζει) προθεσμιακά ευρώ έναντι του ίδιου ξένου νομίσματος (αναστροφή της πράξης).

Forex = foreign exchange market. Η αγορά συναλλάγματος. Λειτουργεί χωρίς φυσική τοποθεσία (over the counter). Αγοραστές και πωλητές έρχονται σε επαφή και συνάπτουν πράξεις μέσω τηλεφώνου, τέλεξ και μέσω ηλεκτρονικής διαπραγματευτικής πλατφόρμας. Ο κύριος όγκος αυτών των συναλλαγών διεκπεραιώνεται μέσω της διατραπεζικής αγοράς. Σύμφωνα με την τριετή επιθεώρηση της Τράπεζας Διεθνών Διακανονισμών του έτους 2004, ο μέσος ημερήσιος συνολικός όγκος των συναλλαγών σε ξένα νομίσματα για το έτος 2003 ανήλθε σε 1,88 τρισεκατομμύρια δολάρια ΗΠΑ έναντι 1,2 τρισεκατομμυρίων το 2001. Σύμφωνα με προβλέψεις της εταιρίας TowerGroup το 2007 αναμένεται να φθάσει τα 3,6 τρισεκατομμύρια δολάρια ΗΠΑ.

Forfaiting (φορφέϊτινγκ) = η πρακτορεία επιχειρηματικών απαιτήσεων (λήξης συνήθως από 6 μήνες έως 6 χρόνια) που προκύπτουν από εξαγωγές προϊόντων ή υπηρεσιών. Δηλαδή είναι το factoring των εξαγωγών. Μία εταιρία είσπραξης επιχειρηματικών απαιτήσεων αγοράζει αμετάκλητα από ένα εξαγωγέα τις απαιτήσεις του -σε τιμή κατώτερα της ονομαστικής- έναντι του εισαγωγέα με βάση μια σύμβαση και στη συνέχεια προσπαθεί να εισπράξει με νόμιμο τρόπο την απαίτηση. Με τον τρόπο αυτό, παραιτείται από το δικαίωμα αναγωγής, δηλαδή σε περίπτωση μη πληρωμής να στραφεί κατά του εξαγωγέα, και αναλαμβάνει πλήρως τον κίνδυνο είσπραξης της οφειλής και το συναφές λειτουργικό κόστος ενώ απελευθερώνει τον εξαγωγέα από την επιμέλεια της είσπραξης των απαιτήσεων. Για τις υπηρεσίες αυτές εισπράττει προμήθεια που συνίσταται στη διαφορά μεταξύ της ονομαστικής τιμής και της κατώτερας από αυτήν τιμής με την οποία αγοράζει τις απαιτήσεις.

Forfeiting (φόρφεϊτινγκ) = αποστέρηση δικαιωμάτων. Μέθοδος χρηματοδότησης του διεθνούς εμπορίου κεφαλαιουχικών αγαθών και υπηρεσιών. Κεφαλαιουχικά αγαθά είναι αυτά που χρησιμοποιούνται από τις επιχειρήσεις για να παράγουν άλλα αγαθά όπως κτίρια, μηχανήματα, εξοπλισμό. Σε μια συναλλαγή forfeiting, ο εξαγωγέας (forfeiter), αφού ενεχυριάσει αποδεκτά γραμμάτια, συναλλαγματικές ή φορτωτικές, αποστερείται των δικαιωμάτων του από μελλοντικές πληρωμές με την παράδοση αυτών στο χρηματοδότη του (funder). Ο χρηματοδότης με τη σειρά του αποστερείται του δικαιώματος αναγωγής, δηλαδή να στραφεί εναντίον του forfeiter σε περίπτωση που ο εγγυητής δεν πληρώσει με βάση τα ανωτέρω χρεόγραφα.

• Η μέθοδος forfeiting επινοήθηκε τις δεκαετίες του 50 και του 60 για να χρηματοδοτήσει τις εξαγωγές από τις μεγάλες βιομηχανικές μονάδες της πρώην Δυτικής Γερμανίας προς τις αναπτυσσόμενες αγορές της ανατολικής Ευρώπης. Οι επιχειρηματίες των χωρών αυτών, που

στερούνταν σκληρού νομίσματος για να πληρώσουν τις εισαγωγές τους, δήλωσαν αδυναμία να αντεπεξέλθουν με την πίστωση των 3 έως 6 μηνών που παρεχωρείτο μέχρι τότε και αναζήτησαν πιστώσεις από 5 μέχρι 10 χρόνια. Ο συμφυής χρηματοπιστωτικός και πολιτικός κίνδυνος που ανελάμβανε τότε ο γερμανός εξαγωγέας ήταν μεγάλος. Για τους λόγους αυτούς αναζητήθηκε μια νέα μορφή χρηματοδότησης που θα εξασφάλιζε τον εξαγωγέα και θα του παρείχε άμεση ρευστότητα για να χρηματοδοτήσει νέα σχέδια εξαγωγών. Το ρόλο του εγγυητή ανέλαβε να διαδραματίσει ένας χρηματοδοτικός οίκος ή μία τράπεζα (the forfeiting house) οι οποίοι α) πληρώνουν άμεσα στον εξαγωγέα ένα μεγάλο ποσοστό του οφειλόμενου ποσού από τις εξαγωγές που αντιστοιχεί σε έγγραφα σχετικά με την εξαγωγή (πιστωτικές επιστολές, φορτωτικές, χρεόγραφα) β) στη συνέχεια προσπαθούν να εισπράξουν τις πληρωμές (δόσεις) από τους εισαγωγείς με βάση τη συμφωνία π.χ πενταετούς ή δεκαετούς εξόφλησης που έχει γίνει αποδεκτή από τον εξαγωγέα και τον εισαγωγέα και αποτυπώνεται στα ανωτέρω έγγραφα που είναι αποδεικτικά του σχετικού χρέους.

- Σήμερα, το ρόλο του εγγυητή διαδραματίζει ένα πιστωτικό ίδρυμα, ένας οργανισμός ασφάλισης εξαγωγικών πιστώσεων δημόσιου ή ιδιωτικού δικαίου ή ένας διεθνής αναπτυξιακός οργανισμός όπως η Ευρωπαϊκή Τράπεζα για την Ανοικοδόμηση και την Ανάπτυξη (European Bank for Reconstruction and Development, EBRD, βλέπε όρο) και η Τράπεζα Εμπορίου και Ανάπτυξης του Ευξείνου Πόντου (Black Sea Trade and Development Bank, BSTDB, βλέπε όρο).

- Το forfeiting παρουσιάζει τα εξής πλεονεκτήματα:

- για την εξαγωγική επιχείρηση (forfeiter): η μείωση του χρηματοοικονομικού κινδύνου, η βελτίωση των οικονομικών δεικτών και ιδιαίτερα η μείωση των απαιτήσεων και η αύξηση της ρευστότητας, η ευχέρεια επίτευξης ευνοϊκότερων όρων εξόφλησης για τον πελάτη και συνεπώς η αύξηση του κύκλου των εργασιών της
- για τον χρηματοδότη (funder): το κέρδος από τη διαφορά της ονομαστικής τιμής των χρεογράφων και της κατώτερης από αυτήν τιμής στην οποία αποκτά τα χρεόγραφα
- για τον πελάτη - εισαγωγέα: η μεσο-μακροπρόθεσμη πίστωση που εξασφαλίζει με τους όρους της σύμβασης που του επιτρέπει την άνετη εξόφληση των εισαγομένων αγαθών και υπηρεσιών.

Forward contract = προθεσμιακή σύμβαση με βάση την οποία ο ένας αντισυμβαλλόμενος πωλεί στον άλλο ένα χρηματοπιστωτικό μέσο, μια μετοχή, ένα νόμισμα ή ένα εμπόρευμα σε μια συγκεκριμένη μελλοντική ημερομηνία και σε μια καθορισμένη τιμή. Οι προθεσμιακές τιμές καθορίζονται με βάση την τιμή αξίας δύο ημερών (spot rate) προστιθεμένου ενός premium ή αφαιρουμένου ενός discount ανάλογα με την πρόβλεψη της εξέλιξης της μελλοντικής τιμής στην αγορά. Συνήθως, η τιμή αυξάνεται για να περιλάβει τον κίνδυνο της αγοράς που προκύπτει από τη μεταβλητότητα των τιμών αν και ο πωλητής μπορεί να καλυφθεί με αντίθετη πράξη. **Currency forward** είναι μία μη μεταβιβάσιμη προθεσμιακή σύμβαση στην οποία ο ένας αντισυμβαλλόμενος υποχρεούται να αγοράσει ή να πωλήσει στον άλλο μία συγκεκριμένη ποσότητα νομίσματος, σε μία συγκεκριμένη τιμή και σε μία συγκεκριμένη ημερομηνία στο μέλλον. Οι ανωτέρω προθεσμιακές συμβάσεις δεν διαπραγματεύονται σε οργανωμένη αγορά αλλά αποτελούν εξωχρηματιστηριακές συναλλαγές (over-the-counter, OTC).

Forward / Forward = 1) μία συναλλαγή για την αγορά σε μια μελλοντική ημερομηνία ενός χρηματοοικονομικού μέσου που λήγει σε μια πιο μελλοντική ημερομηνία **2)** η προθεσμιακή αγορά ενός νομίσματος σε μια συγκεκριμένη μελλοντική ημερομηνία έναντι της προθεσμιακής πώλησης του ίδιου νομίσματος σε μια μελλοντική αλλά διαφορετική ημερομηνία. Και στις δύο ανωτέρω περιπτώσεις και τα δύο σκέλη της συναλλαγής έχουν ημερομηνία αξίας (value date) μεγαλύτερη από την τρέχουσα ημερομηνία αξίας (spot value date).

Forward Rate Agreement, FRA = προθεσμιακό συμβόλαιο επιτοκίου. Είναι προθεσμιακή σύμβαση για την κάλυψη του κινδύνου μεταβολής των επιτοκίων. Πρόκειται, δηλαδή, για ένα προθεσμιακό συμβόλαιο που καθορίζει τώρα ένα επιτόκιο που πρέπει να πληρωθεί ή να εισπραχθεί για μια συγκεκριμένη υποχρέωση της οποίας η έναρξη προσδιορίζεται σε μια μελλοντική ημερομηνία. Άλλως, FRA είναι η σύμβαση μεταξύ δύο αντισυμβαλλόμενων που συμφωνούν σχετικά με το επιτόκιο που θα πρέπει να καταβληθεί για ένα ποσό υποθετικής κατάθεσης (notional amount) συγκεκριμένης διάρκειας σε μια συγκεκριμένη ημερομηνία στο μέλλον. Στη μελλοντική ημερομηνία διακανονισμού, ο ένας αντισυμβαλλόμενος πρέπει να

καταβάλει αποζημίωση στον άλλο ίση με τη διαφορά του συμφωνημένου επιτοκίου και του επιτοκίου αναφοράς την ημέρα του διακανονισμού. Σε ένα FRA δεν γίνεται ανταλλαγή κεφαλαίων, δεν υπάρχουν premiums, margins ή άλλα έξοδα. Πρόκειται για ένα χρηματοπιστωτικό μέσο του οποίου ο διακανονισμός γίνεται στη λήξη οπότε οι αντισυμβαλλόμενοι είναι υποχρεωμένοι να καταβάλλουν τη διαφορά του επιτοκίου (compensation or differential payment) του FRA και του επιτοκίου αναφοράς (π.χ +1% επί του επιτοκίου LIBOR την ημέρα διακανονισμού). Στη σύμβαση μπορεί να ορίζεται ότι ο ένας αντισυμβαλλόμενος θα πληρώσει ένα σταθερό επιτόκιο (fixed interest rate) και ο άλλος ένα κυμαινόμενο επιτόκιο (floating interest rate) συνδεδεμένο με ένα δείκτη αναφοράς. Στην περίπτωση αυτή ο πληρωτής του σταθερού επιτοκίου καλείται payer, borrower ή buyer ενώ ο λήπτης αυτού καλείται receiver, lender ή seller. Το κυμαινόμενο επιτόκιο συνδέεται πάντα με ένα δείκτη αναφοράς και στις περισσότερες περιπτώσεις με το Libor ή το Euribor 3, 6, 9 ή 12 μηνών. Το FRA είναι συνήθως εξωχρηματιστηριακό μέσο (OTC, Over the Counter). Υπάρχουν, όμως, και τυποποιημένα FRAs που διαπραγματεύονται σε οργανωμένες χρηματιστηριακές αγορές.

Forward transactions in securities = προθεσμιακές συναλλαγές σε χρεόγραφα. Σημαίνει τις συμβάσεις over-the-counter (βλέπε όρο) στις οποίες η αγορά ή η πώληση ενός επιτοκιακού χρηματοοικονομικού εργαλείου (συνήθως ενός ομολόγου ή ενός εντόκου γραμματίου) συμφωνείται την ημέρα της σύναψης της συναλλαγής για παράδοση, όμως, σε μια μελλοντική ημερομηνία σε μια δεδομένη τιμή.

Fourth Markets = τέταρτες αγορές. Είναι εξωχρηματιστηριακές αγορές (over the counter markets, OTC) στις οποίες οι αντισυμβαλλόμενοι, που είναι συνήθως χρηματοπιστωτικές επιχειρήσεις, διαπραγματεύονται απ' ευθείας χωρίς τη μεσολάβηση ενδιάμεσου (broker) με στόχο τη μείωση του κόστους συναλλαγής. Συνήθως, η διαπραγμάτευση, η οποία διεξάγεται μέσω ενός ιδιωτικού ηλεκτρονικού δικτύου, αφορά ένα σύνολο μεγάλων συναλλαγών. Για παράδειγμα, όταν ένα αμοιβαίο κεφάλαιο και ένα συνταξιοδοτικό ταμείο επιθυμούν να διαπραγματευθούν σε πολύ μεγάλη ποσότητα (large block) μετοχές ή ομόλογα προτιμούν μία τέταρτη αγορά προκειμένου να μην επιβαρυνθούν με προμήθειες διαμεσολάβησης και έξοδα συναλλαγών.

Franchising = δικαιόχρηση. Μέθοδος παροχής υπηρεσιών μέσα από μια σχέση συνεργασίας στην οποία ο δικαιοπάροχος (franchisor) χορηγεί στο δικαιοδόχο (franchisee) την επωνυμία του και το δικαίωμα να πωλεί προϊόντα ή/και υπηρεσίες που ο πρώτος έχει αναπτύξει. Ο δικαιοδόχος επωφελείται από τη γνωστή εταιρική επωνυμία του δικαιοπαρόχου (π.χ. Goody's, McDonalds, Benetton, Γερμανός, Omnishop), από την υποστήριξη και τις οικονομίες κλίμακας μιας μεγάλης αλυσίδας εμπορικών καταστημάτων ενώ παραμένει όσο του επιτρέπει η σύμβαση ένας ανεξάρτητος επιχειρηματίας. Επιπρόσθετα, οι δικαιοδόχοι έχουν την δυνατότητα να τροφοδοτούν το όλο σύστημα, κάθετα και οριζόντια, με πληροφορίες για την αγορά. Ο δικαιοπάροχος εισπράττει ένα εφάπαξ ποσό σαν δικαίωμα εισόδου στο σύστημα (initial franchise fee), δικαιώματα διαφήμισης (advertising fees) και εισφορά κάθε χρόνο για το όνομα και την υποστήριξη (royalties), δηλαδή ποσοστά επί του κύκλου εργασιών ή εναλλακτικά ποσοστά επί των πωλήσεων, των παραγγελιών ή των δαπανών διαφήμισης. Επί πλέον τόσο οι δικαιοδόχοι όσο και οι δικαιοπάροχοι μπορούν να προσαρμόζονται σχετικά εύκολα στις ανάγκες και τις απαιτήσεις της αγοράς ενώ οι καταναλωτές – πελάτες έχουν την ευχέρεια να αγοράζουν προϊόντα και υπηρεσίες ποιοτικά ελεγμένες και να βρίσκουν ικανοποιητικά επίπεδα τιμών με δεδομένο ότι οι επιχειρήσεις δικαιόχρησης έχουν ισχυρή διαπραγματευτική ικανότητα έναντι των προμηθευτών τους.

▪ Οι μέθοδοι εγκατάστασης ενός δικτύου στο εξωτερικό είναι: 1) η κύρια συμφωνία (master franchise agreement) με βάση την οποία ο δικαιοδόχος (π.χ. στη Βουλγαρία) έχει το δικαίωμα να υπογράψει συμβάσεις franchising με άλλους επιχειρηματίες της χώρας του 2) η άμεση δικαιόχρηση όπως γίνεται στο εσωτερικό της χώρας 3) η δημιουργία υποκαταστήματος ή θυγατρικής εταιρίας 4) η συμφωνία ανάπτυξης περιοχής (area development agreement) και 5) η ίδρυση κοινής επιχείρησης (joint venture) μεταξύ του δικαιοπαρόχου και του εγχώριου επιχειρηματία.

▪ Σύμφωνα με έρευνα της ICAP για την Ελλάδα, το 2005 σημειώθηκε αύξηση των franchisees κατά 12% με παράλληλη αύξηση των δικτύων κατά 13,4%. Το 2005, το σύνολο των δικαιοπαρόχων (franchisors) ανήλθε σε 400 έναντι 230 το 2001 και 187 το 1998, δηλαδή στο διάστημα 2001-2005 ο θεσμός επεκτάθηκε κατά 74%. Αναφορικά με την κατανομή των

καταστημάτων ανά δραστηριότητα, 24% αυτών τροφίμων-απορρυπαντικών-καλλυντικών, 17% καφέ-σνακ-παγωτών, 11% εστίασης, 11% ένδυσης, 11% υπηρεσιών, 7% επίπλων και υφασμάτων, 5% εκπαίδευσης, 4% ψυχαγωγίας, 3% ειδών οικιακής χρήσεως, 3% αισθητικής-Fitness-κομμωτηρίων, 2% άλλων δραστηριοτήτων, 1% πληροφορικής και 1% κατασκευών. Από το σύνολο αυτών των καταστημάτων 29,6% ήταν εγκατεστημένα στην Αττική, 4,6% στη Θεσσαλονίκη και 16% στην υπόλοιπη Μακεδονία, 12,4% στην Πελοπόννησο, 8,7% στη Θεσσαλία και τα λοιπά σε άλλες γεωγραφικές περιοχές.

▪ Το 2008 στην Ελλάδα υπήρχαν περίπου 950 franchisors ενώ ο αριθμός των αλυσίδων αυξάνεται με πολύ ταχείς ρυθμούς. Ο μεγαλύτερος αριθμός των εταιρειών που κάνουν franchise είναι στην Αθήνα, ενώ αρκετές από αυτές έχουν εισαχθεί στο χρηματιστήριο. Οι προοπτικές ανάπτυξης του Franchise στην Ελλάδα είναι σημαντικές, λαμβανομένου υπόψη ότι ορισμένοι από τους λεγόμενους μεγάλους franchisors παρέχουν στον επενδυτή το αναγκαίο κεφάλαιο για το άνοιγμα του καταστήματος. Πέρα από αυτή την περίπτωση υπάρχει και η επιλογή του δανείου. Σύμφωνα με έρευνα του Franchise Success σε συνεργασία με την εταιρία συμβούλων The Franchise Co, το 2008 ο ρυθμός ανάπτυξης των δικτύων δικαιόχρησης, παρά την οικονομική κρίση, αυξήθηκε κατά 8%. Τα περισσότερα νέα σημεία πώλησης καταγράφηκαν στην ένδυση, τη λιανική, τα τρόφιμα και τα ποτά και την εκπαίδευση. Την περίοδο 1999 – 2008 α) στα τρόφιμα και τα ποτά ο αριθμός των αλυσίδων αυξήθηκε κατά 33% και ο αριθμός των καταστημάτων κατά 5,9% β) στον κλάδο ένδυσης κατά 24,4% και 21,5% αντίστοιχα γ) στη λιανική κατά 15,9% και 21,1% δ) στις υπηρεσίες κατά 15,7% και 10,9% ε) στον οικιακό εξοπλισμό κατά 10,7% και 7% ζ) στην εστίαση κατά 9,3% και 8,8% η) στην εκπαίδευση κατά 9,1% και 12,9% και θ) στην προσωπική φροντίδα κατά 8% στον αριθμό των αλυσίδων και 4,2% στον αριθμό καταστημάτων.

▪ Το 2009 καθιερώθηκε στην Ελλάδα ο θεσμός των βραβείων δικαιόχρησης με πρωτοβουλία του περιοδικού Franchise Business για τις επιχειρήσεις που διακρίνονται στην ανάπτυξη του κλάδου και αναδεικνύουν στελέχη για την προώθηση του θεσμού.

Freddie Mac (Federal Home Loan Mortgage Corporation) = Ομοσπονδιακός Οργανισμός Ενυπόθηκων Στεγαστικών Δανείων. Μια μετοχική εταιρία που ιδρύθηκε το 1970 με απόφαση του Κογκρέσου των ΗΠΑ για να δημιουργήσει μια συνεχή ροή κεφαλαίων στους φορείς παροχής ενυπόθηκων στεγαστικών δανείων με σκοπό την υποστήριξη της απόκτησης ιδιόκτητης κατοικίας και κατασκευής ενοικιαζόμενων διαμερισμάτων. Η Freddie Mac δεν δίνει δάνεια στους αμερικανούς πολίτες. Ευρίσκεται στο παρασκήνιο αυτής της δραστηριότητας και διαδραματίζει ένα σημαντικό ρόλο για την εξασφάλιση της ρευστότητας στην αγορά και τη διαμόρφωση ευνοϊκών όρων χρηματοδότησης. Αγοράζει ενυπόθηκα στεγαστικά δάνεια (mortgages) από τις τράπεζες και άλλους φορείς στεγαστικής πίστης, τα τιτλοποιεί σε χρεόγραφα (mortgage back securities) και τα τοποθετεί στη δευτερογενή αγορά τίτλων. Με την πώληση αυτών των χρεογράφων αντλεί νέα κεφάλαια για να αγοράσει πάλι νέα στεγαστικά δάνεια κ.ο.κ. Με τον τρόπο αυτό εξασφαλίζει συνεχή ρευστότητα στους φορείς στεγαστικής πίστης ώστε να παρέχουν συνεχώς νέα και φθηνά στεγαστικά δάνεια. Η Freddie Mac αγοράζει στεγαστικά δάνεια μέχρι ενός ποσού (βλέπε λέξη jumbo loan) τα οποία έχουν μια σταθερή τοκοχρεολυτική δόση και μόνο 17% αυτών είναι δάνεια με κυμαινόμενο επιτόκιο (adjustable-rate mortgages, ARMs).

Free rider = τακτική διαχείρισης διαθεσίμων σύμφωνα με την οποία δεν καταβάλλεται προσπάθεια εξεύρεσης της καλύτερης επιλογής αλλά προτιμάται η μίμηση των επιλογών ενός άλλου επενδυτή που θεωρείται ότι είναι από τους καλύτερους και εμπειρότερους στο είδος του. Με τον τρόπο αποφεύγονται οι δαπάνες ενημέρωσης και πρόσληψης εξειδικευμένου προσωπικού.

Freeware = λογισμικό ελεύθερης χρήσης. Διανέμεται δωρεάν από τον δημιουργό, ο οποίος διατηρεί όλα τα πνευματικά δικαιώματα. Συνήθως, θέτει περιορισμούς στον χρήστη για να αποφευχθεί η εμπορική εκμετάλλευση.

French government securities = χρεόγραφα του Γαλλικού δημοσίου. Διακρίνονται σε : α) γραμμάτια του θησαυροφυλακίου με σταθερή απόδοση και προεξόφληση του τόκου (BTFs, Bons du Trésor à taux fixe et à intérêts précomptés) . Εκδίδονται σε τιμή κατώτερα της ονομαστικής και εξοφλούνται στο άρτιο κατά τη λήξη τους. Εξυπηρετούν τις άμεσες ταμειακές ανάγκες του δημοσίου και για το λόγο αυτό οι δημοπρασίες διεξάγονται κάθε Δευτέρα. Τα γραμμάτια έχουν λήξη 13 εβδομάδων και εξαιρετικά 4 ή 7 εβδομάδων

β) μεσοπρόθεσμα γραμμάτια του θησαυροφυλακίου με σταθερή απόδοση και με ετήσιο τόκο (BTANs, Bons du Trésor à taux fixe et à intérêts annuels). Οι δημοπρασίες διεξάγονται κάθε τρίτη Πέμπτη κάθε μήνα και έχουν λήξη 2 ή 5 ετών. Το ποσό των κουπονιών είναι σταθερό και πληρώνεται κάθε 12 μήνες

γ) ομόλογα του θησαυροφυλακίου (OATs, Obligations assimilables du Trésor). Έχουν λήξη από 7 έως 30 έτη και εξυπηρετούν τις μακροπρόθεσμες ανάγκες του δημοσίου. Οι δημοπρασίες διεξάγονται κάθε πρώτη Πέμπτη κάθε μήνα. Η πλειονότητα των ομολόγων έχει σταθερή απόδοση και είναι αποπληρωτέα στη λήξη τους. Όμως, εκδίδονται και ομόλογα μεταβλητού επιτοκίου δεικτοποιημένα στο επιτόκιο της σταθερής λήξης 10 ετών (OAT TEC όπως επίσης και ομόλογα συνδεδεμένα με το δείκτη τιμών καταναλωτή της Γαλλίας (OATi) και ομόλογα συνδεδεμένα με τον εναρμονισμένο (HICP) δείκτη τιμών καταναλωτή (OAT€I).

Friendly takeover = φιλική εξαγορά επιχείρησης. Μία εξαγορά που έχει τη σύμφωνη γνώμη και υποστήριξη της διοίκησης της επιχείρησης - στόχου, σε αντίθεση με την εχθρική εξαγορά (hostile takeover, βλέπε όρο).

Front, Back and Middle office = με τον όρο Front Office νοείται το τμήμα διαπραγμάτευσης (dealing ή trading room) μιας τράπεζας ή μιας επιχείρησης που αγοράζει και πωλεί συνάλλαγμα, εθνικό νόμισμα, χρεόγραφα, υπηρεσίες ή εμπορεύματα. Back Office είναι οι υποστηρικτικές εργασίες που διεκπεραιώνουν τις συναφθείσες αγοραπωλησίες. Περιλαμβάνει τις διαδικασίες επιβεβαίωσης των πράξεων, διακανονισμού και παράδοσης των τίτλων ή άλλων χρηματοπιστωτικών μέσων. Middle Office είναι η υπηρεσιακή μονάδα που παρακολουθεί τους κινδύνους των χρηματοοικονομικών συναλλαγών και μετρά την απόδοση των πράξεων του Front Office όπως π.χ. την απόδοση ενός χαρτοφυλακίου τίτλων ή άλλων επενδύσεων.

Frozen assets = παγωμένα περιουσιακά στοιχεία. Πρόκειται για περιουσιακά στοιχεία που έχουν προσωρινά μπλοκαρισθεί, δηλαδή ο δικαιούχος έχει στερηθεί της ελεύθερης διάθεσης και εκμετάλλευσης αυτών. Αυτό συμβαίνει λόγω κάποιου κυβερνητικού κανονισμού ή νόμου ο οποίος οφείλεται ή σε συναλλαγματικούς περιορισμούς ή λόγω πολέμου ή καταπολέμησης της τρομοκρατίας. Τα δικαστήρια, επίσης, μπορούν να διατάξουν την κατάσχεση ακινήτων, χρεογράφων και άλλων περιουσιακών στοιχείων σαν προσωρινό μέτρο ή για την οριστική ικανοποίηση νόμιμης απαίτησης.

FTP (File Transfer Protocol) = πρωτόκολλο μεταφοράς αρχείων. Κάθε FTP που χρησιμοποιείται για τη μεταφορά αρχείων σε ένα δίκτυο υπολογιστών, επιτρέπει την ανταλλαγή πληροφοριών μεταξύ μη συμβατών υπολογιστών. Η μεταφορά των αρχείων πραγματοποιείται μεταξύ δύο διαδικτυακών θέσεων ή μηχανογραφικών και επικοινωνιακών συστημάτων. Έχει το χαρακτήρα της πρόσβασης (login) σε ένα άλλο δίκτυο για την αποστολή ή την άντληση στοιχείων. Το FTP ανακαλύφθηκε πριν λειτουργήσει ο παγκόσμιος ιντερνετικός ιστός (World Wide Web) και αρχικά χρησιμοποιείτο σαν διασύνδεση (interface) μόνο για τη μεταφορά κειμένων φακέλων. Σήμερα, χρησιμοποιείται και για τη μεταφορά φακέλων στο Internet. Τεχνικά, το FTP είναι ένα δικτυακό πρωτόκολλο που βασίζεται στο IP (Internet Protocol), αλλά πολλοί χρησιμοποιούν τον όρο αυτό και σαν γενική αναφορά για την υπηρεσία ηλεκτρονικής διανομής φακέλων. Η υπηρεσία FTP στηρίζεται στην αρχιτεκτονική πελάτη – διακομιστή (client/server architecture). Ένα πρωτόκολλο μεταφοράς αρχείων με πρόγραμμα πελάτη (FTP client program) εισάγει μία σύνδεση σε ένα απομακρυσμένο Η/Υ που φέρει και αυτός ένα όμοιο λογισμικό διακομιστή (FTP server software). Μετά την εγκατάσταση της σύνδεσης, ο πελάτης (client) μπορεί να επιλέξει να αποστείλει ή να δεχτεί αντίγραφα των φακέλων είτε χωριστά ή κατά ομάδες. Για να συνδεθεί ένας FTP server, απαιτείται ο πελάτης να χρησιμοποιεί ένα όνομα χρήστη (username) και ένα κωδικό πρόσβασης (password) που τίθεται από τον διαχειριστή (administrator) του διακομιστή (server). Το πρωτόκολλο FTP υποστηρίζει δύο μοντέλα μετάδοσης στοιχείων: plain text (ASCII) και binary. Συνήθως, το μοντέλο που χρησιμοποιεί ο πελάτης παραμετροποιείται από τον τελικό χρήστη.

FTSEurofirst Index Series = σειρά δεικτών ευρωπαϊκών μετοχών που καταρτίζονται από το 2003 από τον όμιλο FTSE (Financial Times Stock Exchange) και από το ευρωπαϊκό χρηματιστήριο Euronext N.V που ήδη εξαγοράστηκε και ενσωματώθηκε στην εταιρία συμμετοχών NYSE – Euronext. Πρόκειται για μία σύνθεση δεικτών επί μέρους ευρωπαϊκών

κρατών οι μετοχές των οποίων παρουσιάζουν υψηλή απόδοση, εμπορευσιμότητα και ρευστότητα. Οι πανευρωπαϊκοί δείκτες της ανωτέρω σειράς είναι οι εξής:

■ **FTSEurofirst 80 Index.** Ένας αξιόπιστος δείκτης μετοχών της ζώνης του ευρώ που αντανακλά την απόδοση της ευρύτερης αγοράς. Επιτρέπει στους συμμετέχοντες στην αγορά να τον χρησιμοποιούν σαν δείκτη αναφοράς (benchmark index) και να επενδύουν σε μετοχές υψηλής απόδοσης. Αποτελείται από τις μετοχές των 60 μεγαλύτερων από άποψη κεφαλαιοποίησης εταιριών που μετέχουν στο δείκτη της Ευρωζώνης FTSE Eurozone Index και άλλων 20 επιπρόσθετων εταιριών που επιλέγονται με κριτήρια το μέγεθός τους και την καλύτερη κλαδική αντιπροσώπευση.

■ **FTSEurofirst 100 Index.** Προσφέρει ένα ρεαλιστικό δείκτη για επαγγελματίες επενδυτές που αναζητούν υψηλή απόδοση από τις μεγαλύτερες αγορές της Ευρωπαϊκής Ένωσης και του Ηνωμένου Βασιλείου που διαθέτουν και υψηλή ρευστότητα. Περιλαμβάνει τις μετοχές των 60 μεγαλύτερων από άποψη κεφαλαιοποίησης εταιριών της ζώνης του ευρώ που μετέχουν στο δείκτη FTSE Developed Europe Index και επιπρόσθετα άλλων 40 εταιριών που επιλέγονται με κριτήρια το μέγεθός τους και την καλύτερη κλαδική αντιπροσώπευση.

■ **FTSEurofirst 300 Index.** Αρχικά ήταν ο δείκτης FTSE Eurotop 300 και από 29.9.2004 συμμετέχει με το νέο του όνομα στη σειρά των δεικτών FTSEurofirst. Είναι ο πιο αντιπροσωπευτικός πανευρωπαϊκός δείκτης μετοχών τον οποίο χρησιμοποιούν συνήθως οι επαγγελματίες επενδυτές και ο οικονομικός τύπος. Περιλαμβάνει τις μετοχές των 300 μεγαλύτερων εταιριών από άποψη κεφαλαιοποίησης και καλύπτει το 93.3% του δείκτη FTSE Developed Europe Index. Η επιλογή των μετοχών βασίζεται στο σύστημα ταξινόμησης FTSE Global Classification System.

■ **FTSEurofirst Supersector Indices.** Αποτελείται από μία ακολουθία από 18 κλαδικούς δείκτες σε πραγματικό χρόνο (real-time indices) που περιλαμβάνουν μετοχές εταιριών με τη μεγαλύτερη κεφαλαιοποίηση στο δείκτη FTSE Developed Europe Index. Οι ανωτέρω δείκτες προκύπτουν από το Σύστημα Ταξινόμησης της Βιομηχανίας (Industry Classification System (ICB) και είναι σχεδιασμένοι με τρόπο ώστε να ανταποκρίνονται σε ένα ιδανικό εργαλείο για κλαδικά επενδυτικά προϊόντα. Οι δείκτες της ακολουθίας αυτής που περιέχουν μετοχές μόνο της ζώνης του ευρώ φέρουν το όνομα FTSEurofirst Euro Supersectors.

Full Duplex = επικοινωνιακό σύστημα ταυτόχρονης μετάδοσης δεδομένων σε δύο κατευθύνσεις (bidirectional transmission) μέσω διαμορφωτή (modem). Εξασφαλίζει υψηλή ποιότητα εφόσον χρησιμοποιεί μεγαλύτερο εύρος χωρητικότητας (bandwidth). Στην περίπτωση μετάδοσης μέσω Η/Υ, τα δεδομένα δεν εμφανίζονται στην οθόνη του χρήστη πριν ολοκληρωθεί η μετάδοση των δεδομένων του άλλου χρήστη με τον οποίον επικοινωνεί. Ένα τηλέφωνο είναι, επίσης, μια συσκευή full duplex αφού και τα δύο μέρη μπορούν να ομιλούν ταυτόχρονα. Χρησιμοποιείται συχνά στις συνεδριάσεις εξ αποστάσεως (video or teleconferences) διότι οι συμμετέχοντες που ευρίσκονται σε διαφορετικές πόλεις ή διαφορετικά κράτη έχουν την ευχέρεια να ομιλούν στον ίδιο χρόνο.

Fundamental analysis = θεμελιώδης ανάλυση. Αντίθετη έννοια είναι η τεχνική ανάλυση (βλέπετε όρο «Technical analysis»). Διακρίνουμε τα παρακάτω πεδία της θεμελιώδους ανάλυσης:

• Microeconomic analysis or security analysis = μικροοικονομική ανάλυση ή ανάλυση χρεογράφων. Ερευνά για να εντοπίσει υποτιμημένα από την αγορά χρεόγραφα (μετοχές, εταιρικά ομόλογα, κλπ) και βασίζεται στην ανάλυση ορισμένων μεγεθών της επιχείρησης όπως τα στοιχεία του ισολογισμού, τα αποθέματα, οι πωλήσεις, τα κέρδη, το χρέος, τα προϊόντα και οι υπηρεσίες, οι προσδοκίες για την εξέλιξη των μερισμάτων, τα επενδυτικά σχέδια, οι αγορές και ο ανταγωνισμός, η ορθή ή μη διαχείριση, οι χρηματοοικονομικοί κίνδυνοι και η προοπτική ανάπτυξης της εταιρίας. Σε περίπτωση που διαπιστωθεί ότι η χρηματοοικονομική κατάσταση και προοπτική της επιχείρησης είναι πολύ καλή, συνιστά την αγορά μετοχών και εταιρικών ομολόγων αυτής διότι εκτιμά ότι η τιμή τους θα ανεβεί στο μέλλον. Στην αντίθετη περίπτωση που οι μετοχές και τα εταιρικά ομόλογα της επιχείρησης θεωρηθούν σαν υπεραγορασμένα και οι τιμές τους είναι αδικαιολόγητα υψηλές διότι δεν συμβαδίζουν με την ασθενή εικόνα της επιχείρησης, τότε συνιστά πωλήσεις των χρεογράφων αυτής διότι εκτιμά ότι οι τιμές τους θα πέσουν.

• Macroeconomic analysis: μακροοικονομική ανάλυση. Στη μακροοικονομική, η θεμελιώδης ανάλυση εστιάζεται στην παρακολούθηση και την έρευνα του ακαθάριστου εθνικού προϊόντος, του πληθωρισμού, του εμπορικού ισοζυγίου, του δημοσιονομικού ελλείμματος, των επιτοκίων, της ανεργίας, των επενδύσεων, της αποταμίευσης κλπ. με στόχο την

πρόβλεψη της κατεύθυνσης της οικονομίας και των τιμών των μετοχών, των ομολόγων και άλλων χρεογράφων.

Funded, unfunded pensions and Notional Defined Contribution, NDC = κεφαλαιοποιητικά και μη κεφαλαιοποιητικά συστήματα συντάξεων και υποθετική προσδιοριζόμενη εισφορά.

● **Κεφαλαιοποιητικό** (funded pension system) είναι το σύστημα όταν η δαπάνη για την καταβολή των συντάξεων εξασφαλίζεται από εισοδήματα από ακίνητα ή χρηματοοικονομικά περιουσιακά στοιχεία που έχουν σωρευτεί στη διάρκεια πολλών ετών. Τα συσσωρευμένα αποθεματικά μπορεί να είναι ίσα, μεγαλύτερα ή μικρότερα από την τρέχουσα αξία των μελλοντικών συνταξιοδοτικών υποχρεώσεων.

● **Μη κεφαλαιοποιητικό ή αναδιανεμητικό** (unfunded pension system) είναι το σύστημα στο οποίο η παρούσα δαπάνη για την καταβολή των συντάξεων καλύπτεται απευθείας από τις τρέχουσες εργοδοτικές και εργατικές εισφορές ή και με άλλα τρέχοντα έσοδα όπως φόρους ή μεταβιβαστικές πληρωμές. Για το σύστημα αυτό χρησιμοποιείται και ο όρος "pay-as-you-go" (PAYG).

● **Η υποθετική προσδιοριζόμενη εισφορά (Notional Defined Contribution, NDC)** διατηρεί βασικά τα χαρακτηριστικά του αναδιανεμητικού συστήματος χρηματοδότησης των συντάξεων ("pay-as-you-go" (PAYG)), συνοδεύεται, όμως, από μία μίμηση των συστημάτων ατομικής χρηματοδότησης. Δηλαδή, το ποσό της μελλοντικής σύνταξης εξαρτάται αποκλειστικά από τις ασφαλιστικές εισφορές που καταβάλλει κάθε εργαζόμενος όπως καταγράφεται σε ένα ατομικό υποθετικό λογαριασμό (NDC) συν ένα κοινό επιτόκιο που αυξάνει την ατομική σύνταξη λόγω της αύξησης του ποσού από την επένδυση των χρημάτων στις αγορές (common accrual rate).

Funds of funds (FoFs) = ένα αμοιβαίο κεφάλαιο (mutual fund) που επενδύει σε άλλα αμοιβαία κεφάλαια συμπεριλαμβανομένων και των hedge funds. Όπως το αμοιβαίο κεφάλαιο επενδύει σε ένα αριθμό διαφορετικών χρεογράφων, έτσι και το FoFs επενδύει σε μερίδια διαφορετικών αμοιβαίων κεφαλαίων. Εάν ένα απλό αμοιβαίο στοχεύει σε μεγαλύτερη απόδοση μέσω της εκμετάλλευσης της πείρας και της τεχνογνωσίας των διαχειριστών του στην εγχώρια αγορά, ένα FoF εκμεταλλεύεται την πείρα και τεχνογνωσία των διαχειριστών κεφαλαίων στις παγκόσμιες αγορές. Πολλά FoFs επενδύουν σε αμοιβαία κεφάλαια που είναι θυγατρικά ή συνδεδεμένα με αυτό δηλαδή διαχειρίζονται από τους ίδιους συμβούλους αν και ορισμένα από αυτά επενδύουν σε μη συνδεδεμένα αμοιβαία κεφάλαια. Το κόστος στην τελευταία περίπτωση είναι στις περισσότερες περιπτώσεις υψηλότερο.

● Τα πλεονεκτήματα επένδυσης σε ένα FoF είναι τα εξής:

▪ επιτυγχάνουν μεγαλύτερη διαφοροποίηση σε σχέση με τα παραδοσιακά αμοιβαία κεφάλαια και επόμενο μεγαλύτερη μείωση του πιστωτικού κινδύνου και του κινδύνου αγοράς. Εάν για παράδειγμα ένα παραδοσιακό αμοιβαίο κεφάλαιο επενδύει σε 100 χρεόγραφα, ένα FoF επενδύει σε 15 αμοιβαία κεφάλαια, άρα σε 1.500 χρεόγραφα. Η ευρύτερη διασπορά του κινδύνου εξασφαλίζεται με την επένδυση στις πιο γνωστές διεθνείς αγορές, στους δυναμικότερους κλάδους της παγκόσμιας οικονομίας και σε όλες τις κατηγορίες των επενδυτικών προϊόντων όπως μετοχές, ομόλογα, παράγωγα κλπ.

▪ επιτυγχάνουν συνήθως μεγαλύτερη απόδοση διότι επενδύουν και σε αμοιβαία κεφάλαια των αναδυομένων αγορών όπου καταγράφονται υψηλές αποδόσεις αλλά και αξιοποιούν τις επενδυτικές ευκαιρίες που παρουσιάζονται καθημερινά σε ένα πλήθος διεθνών αγορών

▪ συνήθως δεν χρεώνονται προμήθειες εισόδου και εξόδου.

● Τα FoFs που επενδύουν σε επιλεγμένα hedge funds προσέλκυσαν το δεύτερο τρίμηνο του 2005 3,5 δισεκατομμύρια δολάρια σε σύγκριση με 9,4 δισεκατομμύρια δολάρια το αντίστοιχο τρίμηνο του 2004 καταγράφοντας μια μείωση των εισροών τους κατά 63%. Η συγκεκριμένη κατηγορία κεφαλαίων συγκεντρώνει το 37% του συνολικού ενεργητικού των hedge funds που υπολογίζεται σε 1 τρισεκατομμύριο δολάρια. Τα ποσά αυτά μειώθηκαν δραματικά μετά τη χρηματοπιστωτική κρίση του 2007 – 2009.

● Στην Ελλάδα, ο νόμος 3283/2004 εισήγαγε και στην ελληνική αγορά τη δυνατότητα σύστασης FoF εφόσον το επιτρέπει η επενδυτική πολιτική του αμοιβαίου κεφαλαίου που καθορίζεται στον Κανονισμό του. Το FoF στη χώρα μας ορίζεται σαν αμοιβαίο κεφάλαιο που επενδύει σε μεσο – μακροπρόθεσμο χρονικό ορίζοντα σε ομόλογα, μέσα χρηματαγοράς και μετοχές μέσω τοποθέτησης σε μερίδια άλλων αμοιβαίων κεφαλαίων. Για τις επενδύσεις αυτές δεν χρεώνονται προμήθειες εισόδου και εξόδου. Ένα FoF μπορεί να επενδύει σε οποιοδήποτε αμοιβαίο κεφάλαιο ποσοστό μέχρι 20% του ενεργητικού του. Μέχρι τα τέλη του

2006, είχαν συσταθεί στην Ελλάδα 20 FoFs από εννέα ΑΕΔΑΚ εκ των οποίων 9 άρχισαν να λειτουργούν το 2006. Εννέα ήσαν μετοχικά, τρία ομολογιακά και οκτώ μεικτά. Είχαν συνολικό ενεργητικό 3 δισεκατομμύρια ευρώ και μερίδιο της αγοράς αμοιβαίων κεφαλαίων 12,6%. Η ελάχιστη επένδυση σε αυτά ήταν 3.000 ευρώ. Ο επενδυτής καθορίζει μόνο το χρονικό διάστημα της τοποθέτησης των χρημάτων του και το επίπεδο του κινδύνου που επιθυμεί να αναλάβει και εναποθέτει τη διαχείριση σε επαγγελματίες διαπραγματευτές (dealers).

Fund supermarket = υπεραγορά κεφαλαίων. Μορφή του one stop shopping για τοποθετήσεις σε χρηματοοικονομικά προϊόντα. Τα fund supermarkets προσφέρουν στους πελάτες πρόσβαση σε μια σειρά προϊόντων χωρίς να τους επιβαρύνουν με άμεσα κόστη. Οι επενδυτές λαμβάνουν μία ενιαία απόδειξη και μπορούν να διακινούν χρήμα μεταξύ προϊόντων συνήθως χωρίς την παρέμβαση τραπεζικών λογαριασμών. Οι διαμεσολαβητές (brokers-dealers) επωφελούνται επίσης από αυτά τα κανάλια διανομής ικανοποιώντας τη ζήτηση για διαφοροποιημένα χρηματοοικονομικά προϊόντα (μετοχές, ομόλογα, καταθέσεις, δάνεια, παράγωγα, πιστωτικές κάρτες, αμοιβαία κεφάλαια κλπ). Πολλά fund supermarkets χρησιμοποιούν ένα συνδυασμό από ηλεκτρονικές πλατφόρμες συμβεβλημένων επενδυτικών εταιριών. Επόμενα, ο πελάτης έχει στη διάθεσή του προϊόντα πολλών εταιριών χωρίς να είναι υποχρεωμένος να μεταβεί στο κατάστημα αυτών και επί πλέον έχει την ευχέρεια να συγκρίνει την απόδοση μεταξύ πολλών προσφερομένων εναλλακτικών επιλογών. Τα fund supermarkets γνώρισαν μεγάλη ανάπτυξη τα τελευταία χρόνια ιδιαίτερα στην αγορά των ΗΠΑ όπου οι πωλήσεις από 14% της επενδυτικής αγοράς το 1990 ανήλθαν στο 40% το 2006. Πιο γνωστά κεφάλαια που δραστηριοποιούνται στον τομέα αυτό είναι στις ΗΠΑ η Charles Schwab's OneSource platform που το 2006 προσέλυσε κεφάλαια ύψους πάνω από 20 δισεκ. δολάρια και στο Ηνωμένο Βασίλειο οι Scandia, Cofunds, Fidelity FundsNetwork, Selestia και η Egg.

Fungibility = ευχέρεια ανταλλαγής. Η δυνατότητα ανταλλαγής χρηματοοικονομικών μέσων εκδομένων στον κομιστή (bearer instruments) που έχουν ομοειδή χαρακτηριστικά. Για παράδειγμα, τα συμβόλαια δικαιωμάτων προαίρεσης (options) και τα συμβόλαια μελλοντικής εκπλήρωσης (futures) φέρουν υψηλό βαθμό ανταλλαξιμότητας, διότι είναι σε σημαντικό βαθμό τυποποιημένα προϊόντα. Πρόκειται για τις περιπτώσεις συμβολαίων δικαιωμάτων προαίρεσης (options) που διαπραγματεύονται σε οργανωμένη αγορά με την ίδια τιμή εξάσκησης του δικαιώματος και την ίδια λήξη (the same strike prices and expiration dates) και συμβολαίων μελλοντικής εκπλήρωσης (futures) που αφορούν το ίδιο εμπόρευμα και τον ίδιο μήνα παράδοσης (the same commodity and delivery month). Αντίθετα, τα προθεσμιακά συμβόλαια (forwards) και τα συμβόλαια ανταλλαγής (swaps) δεν παρέχουν μεγάλη ευχέρεια ανταλλαγής, διότι πρόκειται για προϊόντα που διαμορφώνονται με την παρέμβαση και ανάλογα με τις επιθυμίες του πελάτη (customised products). Η ανταλλαξιμότητα επιτρέπει στους αγοραστές και πωλητές να κλείσουν μια ανοικτή θέση μέσω μιας συναλλαγής ομοειδούς συμβολαίου.

Future Revenue Backed Securities = τιτλοποίηση μελλοντικών απαιτήσεων ή μελλοντικές εισοδηματικές ροές εγγυημένες με χρεόγραφα.

✦ Είναι μία μέθοδος δανεισμού στο εσωτερικό και ιδιαίτερα στις διεθνείς αγορές, σε περιόδους όπου ο δανειζόμενος αδυνατεί να εξεύρει κεφάλαια με λογικό επιτόκιο λόγω οικονομικής κρίσης ή χαμηλής πιστοληπτικής διαβάθμισης. Έχει διαπιστωθεί ότι μετά την τιτλοποίηση, οι εταιρίες πιστοληπτικής αξιολόγησης αυξάνουν τη βαθμολογία της δανειζόμενης ιδιωτικής ή δημόσιας επιχείρησης. Το κράτος, επίσης, μπορεί να πετύχει καλύτερη πιστοληπτική αξιολόγηση για τη συγκεκριμένη έκδοση έναντι της γενικής του πιστοληπτικής του διαβάθμισης. Η τιτλοποίηση, επίσης, επιτρέπει στο δανειζόμενο να επιμηκύνει τη διάρκεια του χρέους του.

✦ Η τιτλοποίηση μελλοντικών απαιτήσεων πρωτοεμφανίστηκε το 1987 στο Μεξικό, όταν η τηλεφωνική εταιρία Telmex τιτλοποίησε έσοδα από μελλοντικές εισπράξεις τηλεφωνικών τελών. Από τότε, η μορφή αυτού δανεισμού περιέλαβε, μεταξύ άλλων, την τιτλοποίηση μελλοντικών ή ανείσπρακτων φορολογικών εσόδων ή μελλοντικών εσόδων από την έκδοση λαχείων, εσόδων από μελλοντικές εξαγωγές προϊόντων και ιδιαίτερα πετρελαίου και φυσικού αερίου, εσόδων από πιστωτικές κάρτες, εισιτήρια αεροπορικών εταιριών, δημόσια έργα και διάθεση εμπορευμάτων.

✦ Συνήθως, στην έκδοση τίτλων συμμετέχουν: α) ο δανειζόμενος (originator) β) μία εταιρία ειδικού σκοπού (Special Purpose Vehicle, SVP) στην οποία ο δανειζόμενος πωλεί

συγκεκριμένες μελλοντικές του απαιτήσεις και η οποία εκδίδει τους τίτλους γ) επιλεγμένες διεθνείς τράπεζες ή χρηματοπιστωτικές εταιρίες που αγοράζουν τους τίτλους και στη συνέχεια τους διαθέτουν στους πελάτες τους και στο ευρύ επενδυτικό κοινό δ) ο καταπιστευματοδόχος (trustee) ο οποίος διαχειρίζεται το λογαριασμό εισπραξης των μελλοντικών απαιτήσεων και προς τον οποίο πληρώνουν οι υπόχρεοι (obligors) ε) ο πράκτορας εσόδων (collection agent) που πληρώνει στους κατόχους των τίτλων το κεφάλαιο και τα κουπόνια.

Futures = συμβόλαιο μελλοντικής εκπλήρωσης (ΣΜΕ). Είναι μια δεσμευτική συμφωνία αγοράς ή πώλησης μιας σταθερής ποσότητας και ποιότητας ενός υποκείμενου περιουσιακού στοιχείου (underlying instrument) σε μια μελλοντική ημερομηνία και σε συμφωνημένη τιμή που καθορίζονται κατά την υπογραφή του συμβολαίου. Μεταξύ άλλων, υποκείμενα περιουσιακά στοιχεία μπορεί να είναι οι τιμές συναλλάγματος, τα επιτόκια, τα ομόλογα και οι δείκτες (Libor, Euribor κλπ).

- Ένα ΣΜΕ διαπραγματεύεται σε ένα οργανωμένο χρηματιστήριο παραγώγων. Η μελλοντική ημερομηνία καλείται ημέρα παράδοσης (delivery date) ή τελική ημερομηνία διακανονισμού (final settlement date). Η συμφωνημένη τιμή καλείται μελλοντική τιμή (future price). Η τιμή του υποκείμενου μέσου καλείται τιμή διακανονισμού (settlement price). Για να εξέλθει από τη σύμβαση πριν από την ημερομηνία διακανονισμού, ο κάτοχος μιας θέσης future πρέπει να αντισταθμίσει τη θέση του ή με την πώληση μιας θέσης long ή με την επαναγορά μιας θέσης short, στην πραγματικότητα δηλαδή κλείνοντας τη θέση του στο future και απαλλασσόμενος από τις υποχρεώσεις της σύμβασης.

- Είναι ένα ευέλικτο παράγωγο μέσο (derivative) που αποσκοπεί στην προστασία του επενδυτή από τη μεταβλητότητα των τιμών (hedging), την απόληψη ενός λογικού κέρδους (profit taken) με την αγορά ενός future όταν προβλέπεται αύξηση της τιμής του στο μέλλον ή με την πώληση αυτού όταν αναμένεται μία μείωση της τιμής του στο μέλλον και την κερδοσκοπία (speculation) οπότε λειτουργεί σαν χρηματικό στοιχείο πάνω στην εξέλιξη των τιμών ή των επιτοκίων. Με τα futures, επίσης, επιτυγχάνεται η βελτίωση της ρευστότητας του χαρτοφυλακίου, μικρότερο κόστος συναλλαγών και κέρδη από την προσωρινή διαφοροποίηση των τιμών μεταξύ της cash και της future market.

- Τα futures εκμηδενίζουν τον πιστωτικό κίνδυνο, δεν εξασφαλίζουν, όμως, τέλεια αναχαίτιση των άλλων κινδύνων ιδιαίτερα στη διαχείριση χαρτοφυλακίου τίτλων. Ας δώσουμε ένα παράδειγμα με υποκείμενο προϊόν ένα χρηματιστηριακό δείκτη. Ο πωλητής αναμένει πτώση των τιμών των μετοχών και πωλεί ένα ΣΜΕ στη σημερινή τιμή του δείκτη που είναι 6.300 μονάδες. Στην περίπτωση που ο δείκτης μειωθεί στις 5.500 μονάδες ως τη συμφωνημένη ημερομηνία λήξης θα κερδίσει $6.300 - 5.500 = 800$ μονάδες και εάν η κάθε μονάδα του δείκτη κοστίζει 5,87 ευρώ κερδίζει $800 \times 5,87 = 4.696$ ευρώ. Εάν οι προσδοκίες του δεν επαληθευθούν και ο δείκτης διαμορφωθεί στις 6.500 μονάδες τότε θα χάσει 200 μονάδες ή 1.174 ευρώ που θα τις κερδίσει ο αντισυμβαλλόμενος αγοραστής.

- Διακρίνουμε τα εξής κυριότερα είδη συμβολαίων μελλοντικής εκπλήρωσης:

- ▲ **Bond future** είναι ένα future με υποκείμενο περιουσιακό στοιχείο ένα ομόλογο.

- ▲ **Commodity future** είναι ένα διαπραγματεύσιμο συμβόλαιο για την αγορά ή πώληση εμπορευμάτων έναντι νομίσματος σε μια προκαθορισμένη τιμή και σε μια συγκεκριμένη μελλοντική ημερομηνία.

- ▲ **Currency future** είναι ένα μεταβιβάσιμο συμβόλαιο μελλοντικής εκπλήρωσης που καθορίζει την τιμή στην οποία μία συγκεκριμένη ποσότητα νομίσματος θα αγοραστεί ή θα πωληθεί σε μία συγκεκριμένη ημερομηνία στο μέλλον. Επιτρέπει στον επενδυτή να καλυφθεί έναντι του συναλλαγματικού κινδύνου. Επειδή το συμβόλαιο αυτό αποτιμάται καθημερινά με την τιμή της αγοράς, ο επενδυτής μπορεί με το κλείσιμο της ανοικτής του θέσης να απαλλαγεί πριν από την ημέρα παράδοσης από την υποχρέωσή του να αγοράσει ή να πωλήσει το νόμισμα.

- ▲ **Interest rate future** είναι ένα συμβόλαιο μελλοντικής εκπλήρωσης με υποκείμενο περιουσιακό στοιχείο ένα επιτόκιο της αγοράς χρήματος ή ένα ομόλογο.

- ▲ **Money market future** είναι ένα future με υποκείμενο περιουσιακό στοιχείο ένα επιτόκιο της αγοράς χρήματος.

- Συνήθως, οι ανοικτές θέσεις σε futures κλείνουν πριν από τη λήξη του συμβολαίου οπότε δεν πραγματοποιείται παράδοση του υποκείμενου μέσου. Στις περιπτώσεις αυτές ο διαπραγματευτής πρέπει να λάβει μια αντίθετη θέση σε σχέση με την αρχική. Το συνολικό κέρδος ή ζημία του επενδυτή αντανακλά την αλλαγή στην τιμή του future μεταξύ της ημέρας της αγοράς και της ημέρας πώλησης.

• Ένα συμβόλαιο μελλοντικής εκπλήρωσης περιλαμβάνει ασφάλειες και εμπλεκόμενους φορείς ως κάτωθι:

● **Initial margin:** αρχικό περιθώριο. Στις συναλλαγές futures ο αγοραστής και ο πωλητής πρέπει να καταθέσουν μία ασφάλεια (collateral) όπως ομόλογα ή μετρητά. Πρόκειται για το αρχικό περιθώριο που βασίζεται στην ιστορική μεταβλητότητα μιας ημέρας και καλύπτει τη μεγαλύτερη δυνατή μεταβλητότητα των τιμών. Το αρχικό αυτό σταθερό ποσό επιστρέφεται όταν κλείσει η σύμβαση.

● **Variation margins:** μεταβλητά περιθώρια. Στο κλείσιμο κάθε εργάσιμης ημέρας, κάθε ανοικτή θέση αποτιμάται με τιμές αγοράς και συγκρίνεται με την επίσημη τιμή του διακανονισμού. Εάν η θέση εμφανίζει κέρδος ο λογαριασμός περιθωρίου πιστώνεται ενώ εάν παρουσιάζει ζημίες χρεώνεται. Αυτές οι πληρωμές είναι γνωστές σαν variation margins και υπολογίζονται με τη χρήση των τιμών κλεισίματος της αγοράς έναντι των πραγματικών τιμών αγοράς και πώλησης.

● **Exchange:** είναι η φυσική τοποθεσία όπου οι διαμεσολαβητές (brokers) συνάπτουν συναλλαγές futures για λογαριασμό των πελατών τους. Πρόκειται για το χρηματιστήριο των συμβολαίων μελλοντικής εκπλήρωσης που θέτει τους κανόνες των συναλλαγών, επιλέγει τα νέα προϊόντα και αναγγέλλει τις τιμές κλεισίματος. Τα γνωστότερα χρηματιστήρια χρηματοοικονομικών συμβολαίων είναι το Chicago Board of Trade (CBT), Chicago Mercantile Exchange (CME), Eurex, London International Financial Futures Exchange (LIFFE), Singapore Exchange (SIMEX), Tokyo International Futures Exchange (TIFFE) και το Tokyo Stock Exchange (TSE).

● **Clearing House:** το Γραφείο Συμψηφισμού είναι μία εταιρία η οποία καταγράφει, παρακολουθεί, συνταιριάζει, εγγυάται τη διαπραγμάτευση των futures και πραγματοποιεί το διακανονισμό των συναλλαγών.

● **Clearer:** ο συμψηφιστής εκπροσωπεί τον πελάτη στο Γραφείο Συμψηφισμού. Για το σκοπό αυτό υπογράφεται σύμβαση μεταξύ του clearer και του επενδυτή. Για κάθε συμβόλαιο αγοράς ή πώλησης future, ο επενδυτής καταθέτει κεφάλαια (initial margins) στο Γραφείο Συμψηφισμού. Κάθε ημέρα τα ανοικτά συμβόλαια αποτιμώνται με τιμές κλεισίματος αγοράς και ο λογαριασμός περιθωρίου προσαρμόζεται ανάλογα με τα κέρδη ή τις ζημίες (variation margins). Τον υπολογισμό αυτό και τις χρεοπιστώσεις εκτελεί μέσω ειδικού λογισμικού ο clearer που κάθε ημέρα κοινοποιεί στον επενδυτή-πελάτη αντίγραφο της κίνησης του λογαριασμού του.

● **Broker:** ο διαμεσολαβητής είναι μια εταιρία που ενεργεί σαν μεσίτης μεταξύ αγοραστών και πωλητών συμβολαίων μελλοντικής εκπλήρωσης και χρεώνει προμήθεια για τις υπηρεσίες του. Υπάρχουν δύο είδη brokers: α) αυτοί οι οποίοι είναι μέλη κάποιου Γραφείου Συμψηφισμού και αυτοί που δεν είναι. Οι πρώτοι είναι μέλη και του Χρηματιστηρίου και του Γραφείου Συμψηφισμού και διεκπεραιώνουν τις συναλλαγές και τις πληρωμές. Οι δεύτεροι είναι μόνο μέλη του Χρηματιστηρίου και διεκπεραιώνουν μόνο τις συναλλαγές ενώ η διαχείριση των σχετικών πληρωμών πραγματοποιείται από ένα μέλος του Γραφείου Συμψηφισμού.

FX interbank market = διατραπεζική αγορά συναλλάγματος. Είναι η διεθνής αγορά όπου οι διαπραγματευτές (dealers) των τραπεζών αγοράζουν και πωλούν spot ή προθεσμιακά νομίσματα σε διαπραγματευτές άλλων τραπεζών. Στην αγορά αυτή, εκτός από την κάλυψη συναλλαγματικών θέσεων που ανταποκρίνεται σε πραγματικές ανάγκες, αναπτύσσεται και έντονη κερδοσκοπία. Ο διαπραγματευτής αγοράζει ένα νόμισμα του οποίου η ισοτιμία αναμένεται να ενισχυθεί στο μέλλον, και όταν συμβεί αυτό το πωλεί προκειμένου να καταγράψει πραγματοποιηθέντα κέρδη.

G

Gamma and gamma neutral = γάμα είναι το ποσοστό της αλλαγής του Δέλτα (delta, βλέπε λέξη) στο χρόνο σε σχέση με την τιμή του υποκειμένου μέσου. Το Γάμα, που είναι το πρώτο παράγωγο του Δέλτα, μετρά το ποσοστό της αλλαγής του Δέλτα. Ένα χαρτοφυλάκιο έχει ένα ουδέτερο γάμα (gamma neutral) εάν οι κινήσεις της αγοράς που αφορούν την τιμή του περιουσιακού στοιχείου δεν επηρεάζουν τη μεταβολή του δέλτα του χαρτοφυλακίου.

Gap Analysis = ανάλυση των ανοιγμάτων ή ανάλυση των χασμάτων και κενών. Μία ανάλυση που προκύπτει από τη διαδικασία των άριστων δεικτών αναφοράς (benchmarking) ή άλλων αξιολογήσεων. Όταν γίνει κατανοητή ποια είναι η γενική προσδοκία της αποδοτικότητας μιας επιχείρησης, είναι δυνατή η σύγκρισή της με την τρέχουσα αποδοτικότητα αυτής. Αυτή η ανάλυση μπορεί να πραγματοποιηθεί σε στρατηγικό ή λειτουργικό επίπεδο και αποβλέπει στη διαπίστωση των αδυναμιών και τη λήψη κατάλληλων μέτρων για την εξάλειψη αυτών ώστε να αυξηθεί η αποδοτικότητα της συγκεκριμένης επιχείρησης. Η ίδια ανάλυση μπορεί να γίνει π.χ για την αγορά και εγκατάσταση ενός μηχανογραφικού συστήματος. Ξεκινάμε από τις προσδοκίες της επιχείρησης για το όφελος που θα προκύψει από την αγορά αυτή και διαπιστώνουμε τα χάσματα ή τα κενά που προέκυψαν. Στην περίπτωση αυτή, η gap analysis δεν αρκείται μόνο στην ανωτέρω διαπίστωση αλλά καταλήγει σε προτάσεις για τη βελτίωση των ωφελειών είτε μέσω της βελτίωσης των δυνατοτήτων του μηχανογραφικού λογισμικού ή μέσω της ένταξης περισσότερων δραστηριοτήτων στη μηχανογραφική επεξεργασία. Άλλως, gap analysis είναι η μελέτη τι κάνει μία επιχείρηση σήμερα και τι το καλύτερο μπορεί να κάνει στο μέλλον ή είναι η επισήμανση του κενού (gap) στην αγορά δηλαδή η τεχνική της ανάλυσης που εξετάζει τι όφελος θα προκύψει από τη βελτίωση της οργάνωσης της επιχείρησης και της επέκτασης σε νέα προϊόντα ή υπηρεσίες που ζητά η αγορά ή πως η επιχείρηση θα καλύψει τις αδυναμίες της προκειμένου να αυξήσει το μερίδιό της στην αγορά έναντι των ανταγωνιστικών επιχειρήσεων.

Gateway = πύλη ή δίοδος επικοινωνίας δικτύων. Στην ορολογία της πληροφορικής σημαίνει το σύνδεσμο μεταξύ ενός συστήματος Η/Υ και ενός διαφορετικού συστήματος Η/Υ. Μία δικτυακή πύλη (network gateway) είναι ένα διαδικτυακό σύστημα που ενώνει δύο δίκτυα προσαρμόζοντας τα πακέτα μηνυμάτων στα διαφορετικά πρωτόκολλα που χρησιμοποιούν τα διασυνδεδεμένα δίκτυα. Μπορεί να εγκατασταθεί εξ ολοκλήρου με λογισμικό (software) ή με υλικό (hardware) ή σαν συνδυασμός και των δύο. Ανάλογα με τον τρόπο εγκατάστασης είναι δυνατόν να λειτουργεί σε κάθε επίπεδο του προτύπου διασύνδεσης ανοικτών συστημάτων (βλέπε όρο OSI, Open Systems Interconnection) από εφαρμογή πρωτοκόλλων μέχρι τη σηματοδότηση χαμηλού επιπέδου (low-level signalling).

GATT (General Agreement on Tariffs and Trade) = βλέπετε όρο «World Trade Organisation».

Gearing = μόχλευση. Είναι η σύγκριση των μακροπρόθεσμων δανείων σταθερού επιτοκίου μιας επιχείρησης με το ενεργητικό της. Γενικά, δύο μέθοδοι χρησιμοποιούνται: α) η μόχλευση του ισολογισμού υπολογίζεται διαιρώντας τα μακροπρόθεσμα δάνεια με το μετοχικό κεφάλαιο β) η μόχλευση του λογαριασμού κερδών και ζημιών υπολογίζεται διαιρώντας τις πληρωμές σταθερού επιτοκίου της περιόδου με τα κέρδη της περιόδου.

General collateral = γενική ασφάλεια ή εγγύηση. Η μη ειδική ασφάλεια (not in demand) που χρησιμοποιείται σαν εγγύηση σε πράξεις δανεισμού. Αναφέρεται και σαν stock collateral. Πρόκειται για ομόλογα που αφθονούν στην αγορά αλλά τα οποία δεν τυγχάνουν ενεργητικής διαπραγμάτευσης. Στον τύπο αυτό ομολόγων κυριαρχούν οι εποχικές εκδόσεις των κρατικών ομολόγων που εκδίδονται πολύ κάτω από το άρτιο.

General government = γενική κυβέρνηση. Στο Ευρωπαϊκό Σύστημα Λογαριασμών (ESA 95) ο όρος περιλαμβάνει την κρατική κεντρική κυβέρνηση, τις τοπικές κυβερνήσεις και τα ταμεία κοινωνικής ασφάλισης.

Geographic risk = γεωγραφικός κίνδυνος. Είναι ο κίνδυνος που προκύπτει όταν ένας εκδότης χρεογράφων ή επενδυτής περιορίζει τη χρηματοοικονομική του δραστηριότητα σε συγκεκριμένες γεωγραφικές περιοχές στις οποίες μπορεί να συμβεί ένα έκτακτο αρνητικό γεγονός για την οικονομία αυτών όπως π.χ σεισμός, τυφώνας, έκρηξη ηφαιστείου, παρατεταμένη ξηρασία, μεταδοτική ασθένεια.

German federal securities = γερμανικά ομοσπονδιακά χρεόγραφα. Η κεντρική υπηρεσία στην οποία έχει αναθέσει το ομοσπονδιακό υπουργείο οικονομικών την εποπτεία αυτών είναι το γερμανικό χρηματοδοτικό πρακτορείο (Deutsche Finanzagentur GmbH) ενώ η γερμανική ομοσπονδιακή τράπεζα (Deutsche Bundesbank) έχει την αρμοδιότητα της έκδοσης των χρεογράφων. Η τελευταία δημοσιεύει ένα χρονοδιάγραμμα με την ημέρα έκδοσης, τον τύπο του χρεογράφου και το μέγεθος της νέας έκδοσης για το επόμενο τρίμηνο. Εκδίδονται ημέρα Τετάρτη με δημοπρασίες ενώ 20% των χρεογράφων της έκδοσης παρακρατείται για τις ανάγκες των παρεμβάσεων στην αγορά. Μόνο τα μέλη της ομάδας των δημοπρασιών «Bietergruppe Bundesemissionen» (πάνω από 40 primary dealers) έχουν δικαίωμα συμμετοχής στις δημοπρασίες. Οι συμμετέχοντες πρέπει να υποβάλουν προσφορές σε ποσοστά της ονομαστικής αξίας σε πολλαπλάσια του ενός εκατομμυρίου ευρώ με ελάχιστο το 1.000.000 ευρώ. Εφαρμόζονται οι τεχνικές της αμερικανικής ή της ολλανδικής δημοπρασίας. Τα χρεόγραφα διακρίνονται σε:

1) Bubill (Unverzinsliche Schtzanweisungen): ομοσπονδιακά γραμμάτια που εκδίδονται κάθε μήνα, με λήξη 6 μηνών και σε τιμή κατωτέρα της ονομαστικής (discount papers).

2) Schätze (Bundesschtzanweisungen): ομόλογα του ομοσπονδιακού θησαυροφυλακίου που εκδίδονται κάθε τρεις μήνες (Μάρτιος, Ιούνιος, Σεπτέμβριος και Δεκέμβριος) στην ονομαστική τους αξία και έχουν διετή λήξη.

3) BOBL (Bundesobligationen): ομοσπονδιακά ομόλογα που εκδίδονταν κάθε έξη μήνες στην ονομαστική τους αξία και έχουν πενταετή λήξη. Το 2003 εκδόθηκαν τρεις σειρές (το Φεβρουάριο, τον Ιούνιο και το Σεπτέμβριο).

4) Bunds (Bundesanleihen): ομοσπονδιακά δάνεια που εκδίδονται κάθε έξη μήνες στην ονομαστική τους αξία με λήξη από 8 έως 30 χρόνια. Πιο δημοφιλές Bund, το οποίο αγοράζεται ευρύτατα και από ξένους επενδυτές, είναι το δεκάχρονο με κουπόνια που πληρώνονται στις 4 Ιανουαρίου και 4 Ιουλίου και ακολουθεί το τριαντάχρονο που εκδίδεται κάθε δύο ή τρία χρόνια με κουπόνια που πληρώνονται στις ίδιες ανωτέρω ημερομηνίες του δεκάχρονου.

5) Bundesschatzbriefe: ομοσπονδιακά αποταμιευτικά ομόλογα σε ονομαστικά ποσά των 50 ευρώ ή μεγαλύτερα που απευθύνονται στο ευρύ κοινό και στα μη κερδοσκοπικά ιδρύματα. Εκδίδονται σε δύο τύπους: 1) Τύπος Α'. Έχει λήξη έξη ετών με ετήσια καταβολή του τόκου 2) Τύπος Β'. Έχει λήξη επτά ετών και ο τόκος αυξάνεται σταδιακά υπολογιζόμενος και επί του τόκου της προηγούμενης περιόδου καταβολής παρέχοντας στους κατόχους κίνητρο για τη διακράτηση του τίτλου μέχρι τη λήξη. Είναι, όμως, callable δηλαδή ανακλητό. Ο εκδότης μπορεί να το ανακαλέσει σε περίπτωση αλλαγής των όρων της αγοράς και ιδιαίτερα σε μεγάλη μεταβολή των επιτοκίων.

6) Finanzierungsschätze: χρηματοδοτικά χρεόγραφα του ομοσπονδιακού θησαυροφυλακίου με λήξη 12 ή 24 μηνών. Εκδίδονται περίπου κάθε μήνα κάτω της ονομαστικής αξίας (discount papers). Μπορούν να αγοραστούν από οποιονδήποτε εκτός από πιστωτικά ιδρύματα. Το ελάχιστο ποσό είναι 500 ευρώ και το ανώτατο 250.000 ευρώ.

GfK (Growth from Knowledge) Group = επιχειρηματικός όμιλος της Γερμανίας με έδρα τη Νυρεμβέργη, με 120 θυγατρικές εταιρίες, γραφεία και συμμετοχές και 7.500 υπαλλήλους σε περισσότερες από 60 χώρες του κόσμου. Είναι ένα σημαντικό ερευνητικό ίδρυμα των αγορών και παρέχει πληροφόρηση σε πελάτες από τη βιομηχανία, το λιανικό εμπόριο, τον τομέα των υπηρεσιών και της υγείας και τα μέσα μαζικής επικοινωνίας που τη χρησιμοποιούν για marketing και τη λήψη κρίσιμων επιχειρηματικών αποφάσεων. Δημοσιεύει, μεταξύ άλλων

- τις οικονομικές προοπτικές (economic outlook), ένα δείκτη για την οικονομία της Γερμανίας και της Ευρωζώνης που βασίζεται σε ένα ερωτηματολόγιο που απευθύνεται σε καταναλωτές και περιέχει την ερώτηση: ποια είναι η γνώμη σας για τη γενική οικονομική κατάσταση (βελτιώνεται – παραμένει στάσιμη – επιδεινώνεται;)

- το καταναλωτικό κλίμα (consumer climate) που βασίζεται σε ερωτηματολόγιο που απευθύνεται σε 2.000 ιδιώτες καταναλωτές της Ευρωζώνης. Η έρευνα χρηματοδοτείται από

την Ευρωπαϊκή Επιτροπή και περιέχει γραφήματα, προβλέψεις και λεπτομερή σχόλια για τους σχετικούς δείκτες. Επιπρόσθετα, περιλαμβάνει πληροφόρηση για τις τάσεις της καταναλωτικής δαπάνης σε 20 διαφορετικούς κλάδους των καταναλωτικών αγαθών και των αγορών υπηρεσιών.

Gift card = κάρτα δώρων. Είναι μία πιστωτική ή χρεωστική κάρτα για το λιανεμπόριο που συνδυάζει τις απλές λειτουργίες των πλαστικών καρτών με προσφορές από τους εμπόρους όπως εκπτώσεις, χρηματοδοτικές διευκολύνσεις και χορήγηση δώρων για αγορές πάνω από ορισμένο ποσό ή έκδοση επιταγών για τη δωρεάν κάλυψη ενός μέρους του τιμήματος. Εκδίδονται και ανά κατηγορία πελατών στόχων όπως για τα παιδιά, τους νέους ή όσους εορτάζουν ή έχουν γενέθλια, για τα εστιατόρια, τα κέντρα διασκέδασης, τις διακοπές και τα αεροπορικά ταξίδια. Συνήθως, οι κάρτες δώρων είναι κάρτες προπληρωμής (Prepaid Cards) που είναι φορτωμένες με ένα συγκεκριμένο χρηματικό ποσό, συνήθως από 10 μέχρι 5.000 ευρώ, για την αγορά αγαθών και υπηρεσιών. Δεν δίνουν τη δυνατότητα ανάληψης μετρητών από τράπεζες και ATMs. Μερικές κάρτες δώρων παρέχονται δωρεάν από τους εκδότες κανονικών καρτών στην περίπτωση που ξεπεράσουν με αυτές ένα όριο αγορών και συγκεντρώσουν τα αναγκαία πιστωτικά σημεία (credit points). Γενικά, οι gift cards παρέχονται σαν κίνητρο αγορών και αποτελούν ένα μέρος της στρατηγικής marketing μιας επιχείρησης.

Gilts edged market = η αγορά του Ηνωμένου Βασιλείου στην οποία διαπραγματεύονται τα κυβερνητικά ομόλογα (gilts, βλέπε επόμενη λέξη).

Gilts = κυβερνητικά ομόλογα του Ηνωμένου Βασιλείου. Εκδίδονται από το Debt Management Office (DMO, βλέπε όρο) και διακρίνονται σε:

- **shorts** or conventional = βραχυπρόθεσμα ή συμβατικά με λήξη μέχρι 5 έτη
 - **mediums** = μεσοπρόθεσμα με λήξη από 5 έως 15 έτη
 - **longs** = μακροπρόθεσμα με λήξη πάνω από 15 χρόνια
 - **undated gilts** = με μη προσδιορισμένη λήξη
 - **rump gilts** = με προσδιορισμένη την ημερομηνία αποπληρωμής
 - **Index-linked gilts** = ομόλογα συνδεδεμένα με δείκτες ή δεικτοποιημένα ομόλογα.
- Gilts εκδίδονται και από την κυβέρνηση της Ιρλανδίας.

Ginnie Mae (Government National Mortgage Association) = ιδρύθηκε το 1968 σαν εταιρία που ανήκει κατά 100% στο Υπουργείο Στέγασης και Οικιστικής Ανάπτυξης των ΗΠΑ και έχει σαν κύριο σκοπό την παροχή εγγυήσεων για την έγκαιρη πληρωμή του κεφαλαίου και των τόκων ενυπόθηκων στεγαστικών δανείων που παρέχονται σε αγοραστές μέτριου ή χαμηλού εισοδήματος. Η Ginnie Mae αγοράζει ενυπόθηκα στεγαστικά ομόλογα (mortgage back securities, MBS) που εκδίδονται από συγκεκριμένα στεγαστικά χρηματοδοτικά ιδρύματα και ασφαλιζονται από την Ομοσπονδιακή Στεγαστική Διοίκηση (Federal Housing Administration, FHA), την Αγροτική Στεγαστική Υπηρεσία (Rural Housing Service, RHS) και από τη Διεύθυνση Υποθέσεων των Βετεράνων (Department of Veterans Affairs, VA). Στη συνέχεια τα μετατρέπει σε ομόλογα και τα πωλεί σε επενδυτές. Με τον τρόπο αυτό εξασφαλίζει συνεχή ρευστότητα στα στεγαστικά ιδρύματα. Επειδή τα ομόλογα αυτά είναι πλήρως εγγυημένα από το κράτος, αποφέρουν μικρότερο τόκο συγκριτικά με τις άλλες εκδόσεις MBS.

Global bonds = παγκόσμια ομόλογα. Τα ομόλογα μιας κυβέρνησης, ενός υπερεθνικού οργανισμού ή μιας επιχείρησης που εκδίδονται ταυτόχρονα σε πολλές διεθνείς αγορές όπως π.χ στη Νέα Υόρκη, το Λονδίνο, τη Φρανκφούρτη και το Τόκιο. Το πρώτο παγκόσμιο ομόλογο εκδόθηκε το 1989 από την Παγκόσμια Τράπεζα, το πρώτο εταιρικό παγκόσμιο ομόλογο το 1992 και το πρώτο εταιρικό παγκόσμιο ομόλογο των ΗΠΑ το 1996. Μέχρι το έτος 2001, είχαν αντληθεί από τις επιχειρήσεις των ΗΠΑ πάνω από 100 δισεκατομμύρια δολάρια μέσω αυτών των ομολόγων.

© Τα παγκόσμια ομόλογα έχουν τα ακόλουθα χαρακτηριστικά:

- είναι πλήρως ανταλλάξιμα (fungible) διότι είναι διαπραγματεύσιμα σε πολλές διεθνείς αγορές χωρίς απολύτως κανένα περιορισμό
- πωλούνται ταυτόχρονα σε πολλές αγορές όπως στις αγορές των ΗΠΑ και της ζώνης του ευρώ στην ίδια τιμή

▪ προσφέρονται σε μεγάλες ποσότητες και συνήθως σε πολλές σειρές (tranches) διαφορετικού μεγέθους και διαφόρων λήξεων. Οι επιχειρήσεις των ΗΠΑ κατέχουν τη μερίδα του λέοντος στα διεθνή εταιρικά ομόλογα με το 70% των εκδόσεων. Η τιμή προσφοράς, σύμφωνα με τη νομοθεσία των ΗΠΑ, πρέπει να είναι η ίδια για την εγχώρια και τη διεθνή αγορά.

© Ο διακανονισμός των διεθνών ομολόγων πραγματοποιείται: 1) για τα ομόλογα που εκδίδουν επιχειρήσεις ή κρατικές υπηρεσίες των ΗΠΑ μέσω του DTC (Depository Trust Company) 2) στην Ευρώπη μέσω της Clearstream ή της Euroclear. Οι δύο τελευταίες όσον αφορά ομόλογα των ΗΠΑ προβαίνουν στο διακανονισμό αυτών μέσω του DTS στο οποίο τηρούν λογαριασμούς ομολόγων και μετρητών. Η συγκεντροποίηση του διακανονισμού μόνο στους ανωτέρω τρεις οίκους καθιστά τα παγκόσμια ομόλογα λιγότερα δαπανηρά όσον αφορά τις προμήθειες διαμεσολάβησης και την ταχύτητα του συμψηφισμού και διακανονισμού. Κατά συνέπεια, οι διεθνείς επενδυτές μάλλον θεωρούν τα διεθνή ομόλογα ελκυστικά λόγω της υψηλής ρευστότητας, του μικρού κόστους των σχετικών διασυννοριακών συναλλαγών και του μεγάλου ωραρίου της διαπραγμάτευσης (συνήθως 23 ώρες την ημέρα).

© Τα παγκόσμια ομόλογα διακρίνονται και στις εξής μορφές:

▪ **Classical Global Note, CGN** = κλασικός παγκόσμιος τίτλος ή ομόλογο. Είναι ιστορικά η αρχική μορφή του παγκόσμιου ομολόγου που εκδιδόταν όχι στον κομιστή (non-bearer security) δηλαδή ήταν ονομαστικό ομόλογο ή απούλοποιημένος τίτλος (registered or dematerialised). Βασίζεται σε κατάθεση του τίτλου σε ένα κοινό αποθετήριο τίτλων (Common Depository) για λογαριασμό ενός διεθνούς κεντρικού αποθετηρίου τίτλων (International Central Securities Depository, ICSD). Τα κοινά αποθετήρια τίτλων παρέχουν φύλαξη και υπηρεσίες διαχείρισης ενώ καταγράφουν το εναπομένον θεωρητικό ποσό (notional outstanding amount) της έκδοσης. Αργότερα, εκδόθηκαν και κλασικά ομόλογα στον κομιστή οπότε τα κοινά αποθετήρια τίτλων ή οι εξουσιοδοτημένες από αυτά εταιρίες ήσαν νομικά οι ιδιοκτήτες αυτών των ομολόγων.

▪ **New Global Note, NGN** = νέος παγκόσμιος τίτλος ή ομόλογο. Η δομή του νέου τίτλου αντιγράφει αυτή του κλασικού τίτλου με τις ακόλουθες διαφορές: 1) εφαρμόζεται μόνο στα παγκόσμια ομόλογα στον κομιστή 2) το εναπομένον ποσό της έκδοσης καθορίζεται και τηρείται ηλεκτρονικά από διεθνή κεντρικά αποθετήρια τίτλων 3) η νομική ιδιοκτησία δεν ανήκει σε κοινά αποθετήρια τίτλων τα οποία και δεν έχουν ρόλο στη φύλαξη των τίτλων. Αυτός ο ρόλος έχει ανατεθεί σε ένα κοινό θεματοφύλακα (Common Safekeeper, CSK) που είναι ή το Euroclear ή το Clearstream 4) ενώ ένα κοινό αποθετήριο τίτλων μπορεί να παρέχει υπηρεσίες διαχείρισης σε ένα NGN σαν ένας νέος κοινός παροχέας υπηρεσιών (Common Service Provider, CSP), πρέπει να ορισθεί από ένα κοινό θεματοφύλακα (CSK) δηλαδή το Euroclear ή το Clearstream 5) εισάγει την έννοια της αποτελεσματικότητας με σκοπό να εξασφαλίσει πως κάθε NGN, το οποίο πρόκειται να διατεθεί σαν ασφάλεια δανείου, φέρει τουλάχιστον μία αυθεντική υπογραφή και την άμεση συμφωνία μεταξύ του ιδιώτη και του διεθνούς κεντρικού αποθετηρίου τίτλων (ICSD) που απαιτεί όπως το NGN είναι διαθέσιμο για διακανονισμό με το διεθνές κεντρικό αποθετήριο τίτλων (ICSD).

© Από την 1η Ιανουαρίου 2007 τα διεθνή χρεόγραφα με μορφή τίτλων στον κομιστή που εκδίδονται μέσω διεθνών κεντρικών αποθετηρίων αξιών θα είναι αποδεκτά σαν ασφάλεια στις πράξεις νομισματικής πολιτικής του Ευρωσυστήματος μόνο εφόσον εκδίδονται με τη μορφή των νέων ενιαίων τίτλων (New Global Notes - NGN) και είναι κατατεθειμένα σε κοινό θεματοφύλακα που είναι ένα διεθνές κεντρικό αποθετήριο αξιών ή, κατά περίπτωση, κεντρικό αποθετήριο αξιών ανταποκρινόμενο στα ελάχιστα πρότυπα που θέτει η ΕΚΤ. Τα διεθνή χρεόγραφα με τη μορφή τίτλων στον κομιστή, που έχουν εκδοθεί με τη μορφή κλασικών ενιαίων τίτλων (Classical Global Notes - CGN) πριν από την 1η Ιανουαρίου 2007 και οι κατά γένος ορισμένοι (fungible) τίτλοι που εκδίδονται υπό τον ίδιο κωδικό ISIN από την παραπάνω ημερομηνία και εξής θα εξακολουθήσουν να είναι αποδεκτά περιουσιακά στοιχεία μόνο μέχρι τη λήξη τους.

Globalisation = παγκοσμιοποίηση. Η διαδικασία που καθιστά τις εμπορικές και χρηματοοικονομικές δραστηριότητες υπερβολικά διεθνείς σαν αποτέλεσμα της κατάργησης των τελωνειακών και οικονομικών εμποδίων και της εισαγωγής της σύγχρονης πληροφορικής και των τηλεπικοινωνιακών εφαρμογών. Σαν χαρακτηριστικά παραδείγματα αναφέρονται: α) η αύξηση των εξαγωγών αγαθών και υπηρεσιών περισσότερο από την αύξηση του ΑΕΠ όπως στην Ε.Ε. όπου από 19,7% το 1960 ο όγκος των εξαγωγών αυξήθηκε το 1996 κατά 30% και της ίδιας περιόδου στις ΗΠΑ από 5,2% σε 11,6% και β) η αύξηση του μέσου ημερήσιου κύκλου εργασιών στις παγκόσμιες αγορές συναλλάγματος από 600 δισεκατομμύρια δολάρια

ΗΠΑ το 1989 σε 1,88 τρισεκατομμύρια δολάρια το 2003. Η παγκοσμιοποίηση στηρίχθηκε στη νέα τεχνολογία που επέτρεψε την ταχύτατη κυκλοφορία των κεφαλαίων, τις συμφωνίες απελευθέρωσης των αγορών στο πλαίσιο του Παγκόσμιου Οργανισμού Εμπορίου και την πολιτική κατάρρευση του ανατολικού συνασπισμού.

- Οι υπέρμαχοι του φαινομένου υποστηρίζουν ότι μέσω της διασύνδεσης των αγορών επιταχύνθηκαν οι οικονομικές εξελίξεις και η αναπτυξιακή διαδικασία, προσφέρθηκαν φθηνά κεφάλαια ώστε να γίνουν επενδύσεις και μέσω των δορυφορικών συστημάτων οι αντιδράσεις στα πολιτικά γεγονότα ήταν άμεσες.

- Οι επικριτές τονίζουν ότι υπήρξε δημιουργός παγκόσμιων ή περιφερειακών χρηματοοικονομικών κρίσεων με αρνητικές συνέπειες στην απασχόληση και δημιούργησε σημαντικές ανισότητες με την τρομακτική συσσώρευση κεφαλαίου. Επικαλούνται την Έκθεση του 1999 και σχετική έρευνα του ΟΗΕ όπου πράγματι αναφέρονται εντυπωσιακά στοιχεία: α) η περιουσία των 225 πλουσιότερων ανθρώπων στον κόσμο φθάνει το 1 τρισεκατομμύριο δολάρια που ισοδυναμεί με το εισόδημα του 47% των φτωχότερων εργαζομένων του πλανήτη, β) το ετήσιο εισόδημα των τριών πλουσιότερων ανθρώπων του κόσμου προσεγγίζει το ποσό που απαιτείται για την παγκόσμια διατροφή, εκπαίδευση και περίθαλψη, γ) ένα παιδί που ζει στις ΗΠΑ, τη Γαλλία και το Ηνωμένο Βασίλειο καταναλώνει 50 φορές περισσότερο απ' ότι 50 παιδιά μιας φτωχής τριτοκοσμικής χώρας, δ) το 1965 το μέσο κατά κεφαλή εισόδημα των επτά ισχυρότερων βιομηχανικών κρατών ήταν 20 φορές μεγαλύτερο εκείνου των επτά φτωχότερων κρατών ενώ το 1997 39 φορές μεγαλύτερο. Σήμερα, ακόμα και οι επικριτές δεν προτείνουν την κατάργηση της παγκοσμιοποίησης αλλά τη λήψη διορθωτικών μέτρων όπως ενιαία πολιτική για τον περιορισμό της φτώχειας, την πρόληψη της καταστροφής του περιβάλλοντος, αμυντικούς μηχανισμούς πρόληψης των οικονομικών κρίσεων, έγκαιρη και ουσιαστική βοήθεια στις χώρες που αντιμετωπίζουν προβλήματα ενώ δεν φαίνεται ότι βρήκε απήχηση η πρόταση του J. Tobin για την επιβολή φόρου στις κερδοσκοπικές κινήσεις κεφαλαίων ώστε να αποθαρρυνθούν οι πολύ βραχυπρόθεσμες τοποθετήσεις αφού θα μπορούσε να εφαρμοσθεί αποτελεσματικά μόνο σε υπερεθνικό επίπεδο μετά από ευρεία διεθνή συναίνεση.

- Αυστηρή κριτική ασκήθηκε στην παγκοσμιοποίηση μετά την παγκόσμια χρηματοπιστωτική κρίση που εντάθηκε το Σεπτέμβριο του 2008 και η οποία προήλθε από την κατάρρευση της ενυπόθηκης στεγαστικής αγοράς υψηλού κινδύνου (sub-prime mortgage market) των ΗΠΑ και στη συνέχεια εξαπλώθηκε σε όλο τον κόσμο καταλήγοντας σε παγκόσμια χρηματοπιστωτική κρίση που οδήγησε τελικά την πραγματική οικονομία στην ύφεση.

Gold Agreement = βλέπετε όρο «Central Bank Gold Agreement».

Gold bars = πλάκες χρυσού με μία καθαρότητα σε χρυσό 99,5% που τηρούνται στις κεντρικές τράπεζες ή διαπραγματεύονται από τους επενδυτές. Διακρίνονται σε: α) cast bars = χυτές πλάκες. Κατασκευάζονται από καθαρό χρυσό που χύνεται μέσα σε μία ράβδο ώστε να λάβει το επιθυμητό σχήμα β) minted bars = κομμένες πλάκες. Κατασκευάζονται από φύλλα χρυσού που έχουν κοπεί σε συγκεκριμένες διαστάσεις και φέρουν χαραγμένα τα χαρακτηριστικά τους γ) ChipGold bars = μικροσκοπικές χρυσές πλάκες. Είναι μία σχετικά νέα μορφή πλακών χρυσού που αποτελείται από μία μικρή ράβδο ενός έως είκοσι γραμμαρίων σε μία σφραγισμένη και πιστοποιημένη συσκευασία στο μέγεθος μιας πιστωτικής κάρτας και προσφέρονται σαν δώρα σε ονομαστικές εορτές ή επ' ευκαιρία των Χριστουγέννων και του νέου έτους ή άλλων επετείων.

Cast bars	Minted bars	ChipGold bars
		

Gold bond = ομόλογο χρυσού. Είναι το ομόλογο που εκδίδεται από εταιρίες εξόρυξης χρυσού και είναι εγγυημένο από τα σε χρυσό διαθέσιμα αυτών των εταιριών. Φέρει κυμαινόμενο επιτόκιο που εξαρτάται από τη διακύμανση των τιμών του χρυσού. Είναι ένας τρόπος χρηματοδότησης που καλύπτει το κόστος εξόρυξης του χρυσού μέχρι αυτός να πωληθεί και η σχετική εταιρία να αποκτήσει ρευστότητα.

Gold Card = χρυσή κάρτα. Μία πλαστική κάρτα πληρωμής που παρέχει στον κάτοχό της μεγαλύτερο όριο δαπάνης από τις κοινές κάρτες. Μπορεί να συνοδεύεται και με άλλες δανειστικές διευκολύνσεις. Εκδίδονται προς καλούς πελάτες που διαθέτουν υψηλό εισόδημα. Οι κάρτες αυτές μπορεί να είναι χρεωστικές ή πιστωτικές.

gold clause = ρήτρα χρυσού. Προβλέπει την αποπληρωμή ενός χρέους σε χρυσό ή σε όρους χρυσού. Σημαίνει και την πρόσδεση της αξίας μιας πίστωσης σε αυτή του χρυσού ή της τιμής ενός χρυσού νομίσματος.

Golden Parachute = χρυσό αλεξίπτωτο. Μία ρήτρα σε μία σύμβαση εργασίας ενός στελέχους επιχείρησης που περιλαμβάνει μία υψηλή αποζημίωση σε περίπτωση που αυτό παραιτηθεί λόγω εξαγοράς ή συγχώνευσης ή απολυθεί για μειωμένη απόδοση.

Golden Share = χρυσή μετοχή. Είναι μία ονομαστική μετοχή που παρέχει για ορισμένο χρονικό διάστημα από την έκδοσή της (πχ για ένα μέχρι 10 χρόνια) προνομιακά δικαιώματα στον κάτοχο αυτής στη γενική συνέλευση των μετόχων όπως το δικαίωμα της αρνησικυρίας (veto) σε ορισμένες περιπτώσεις όπως πχ στην πώληση μετοχών σε ιδιώτες πάνω από ένα ορισμένο ποσοστό του μετοχικού κεφαλαίου ή σε άλλες αποφάσεις στρατηγικού χαρακτήρα και ιδιαίτερα για την παροχή υπηρεσιών σε όλη την επικράτεια και σε όλους τους πολίτες και επιχειρήσεις. Συνήθως εκδίδεται κατά την ιδιωτικοποίηση δημοσίων επιχειρήσεων υπέρ του δημοσίου. Ο όρος καθιερώθηκε το 1980, όταν η κυβέρνηση του Ηνωμένου Βασιλείου εξέδωσε και διακράτησε χρυσές μετοχές σε εταιρίες που ιδιωτικοποίησε. Η Ρωσία εξέδωσε χρυσή μετοχή (Zolotaya Aktsiya ή "Золотая Акция" στη ρωσική γλώσσα) με νόμο που πρότεινε την 16.11.1992 ο Πρόεδρος της Ομοσπονδίας κατά τη διαδικασία της ιδιωτικοποίησης κυβερνητικών επιχειρήσεων και της μετατροπής τους σε μετοχικές εταιρίες. Το 2003, η κυβέρνηση του Ηνωμένου Βασιλείου εξέδωσε χρυσές μετοχές κατά την ιδιωτικοποίηση της Αρχής των Βρετανικών Αεροδρομίων (BAA plc, British Airports Authority). Αυτή η ενέργεια κρίθηκε παράνομη από το Ευρωπαϊκό Δικαστήριο διότι ήταν αντίθετη με την αρχή της ελεύθερης κίνησης των κεφαλαίων εντός της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Το Ευρωπαϊκό Δικαστήριο έκρινε, επίσης, παράνομες παρόμοιες πρακτικές που ακολούθησαν οι κυβερνήσεις της Γαλλίας, της Ισπανίας, της Πορτογαλίας και πρόσφατα των Κάτω Χωρών σχετικά με την ιδιωτικοποίηση το 1998 της εταιρίας TNT προκειμένου να διασφαλιστεί η ταχυδρομική κάλυψη ολόκληρης της επικράτειας. Η μοναδική περίπτωση που κρίθηκε νόμιμη ήταν της χρυσής μετοχής της κυβέρνησης του Βελγίου στην ιδιωτικοποιηθείσα επιχείρηση ενέργειας Distrigaz.

Gold fixing in London = η διαδικασία του καθορισμού της τιμής του χρυσού με βάση τη ζήτηση και την προσφορά. Αυτό συμβαίνει από την 12.9.1919 δύο φορές την ημέρα, στο Λονδίνο, στις 10:30 π.μ και 3 μ.μ. Η συνεδρίαση διεξάγεται στα γραφεία της εταιρίας N M Rothschild & Sons Ltd και συμμετέχουν 5 μέλη. Στην αρχή ο Πρόεδρος, που εκπροσωπεί τη N M Rothschild & Sons Ltd, αναγγέλλει μία τιμή ανοίγματος προς τα άλλα 4 μέλη που κοινοποιούν την τιμή αυτή στα dealing rooms των τραπεζών τους {1) Deutsche Bank Sharps Pixley, 2) Midland Bank, 3) Republic Mase Bank και 4) Standard Chartered Bank-Mocatta Group}. Αυτά με τη σειρά τους γνωστοποιούν την τιμή στους πελάτες τους που καταθέτουν προσφορές αγοράς ή πώλησης. Ανάλογα με την προσφορά και τη ζήτηση διαμορφώνεται η τιμή του χρυσού.

Gold price all time high = η υψηλότερη τιμή όλων των εποχών του χρυσού. Είχε σημειωθεί την 21.1.1980 όταν η τιμή όψεως είχε φθάσει τα 850 δολάρια η ουγκιά και η προθεσμιακή τιμή τα 873 δολάρια.

- Το ρεκόρ παρέμεινε άθικτο επί 28 χρόνια. Καταρρίφθηκε για την τιμή όψεως τη 2.1.2008 φθάνοντας τα 859,30 δολάρια η ουγκιά και για το προθεσμιακό συμβόλαιο με παράδοση το Φεβρουάριο την 8.1.2008 όπου ενδοσυνεδριακά έφθασε μέχρι και τα 883,80 δολάρια.
- Στη συνέχεια, λόγω της παρατεινόμενης παγκόσμιας χρηματοπιστωτικής κρίσης που προήλθε από την κατάρρευση της ενυπόθηκτης στεγαστικής αγοράς υψηλού κινδύνου των

ΗΠΑ (sub-prime mortgage market), της τάσης καταφυγής σε ασφαλή λιμένα, της υψηλής ζήτησης και της περιορισμένης προσφοράς και της οικονομικής επιβράδυνσης ή ύφεσης πραγματοποίησε αλλεπάλληλα ρεκόρ για να φθάσει την 1.2.2008 η τιμή όψεως (spot) στα 936,50 δολάρια η ουγκιά και η προθεσμιακή τιμή με παράδοση τον Απρίλιο στα 940,30 δολάρια. Νέο ιστορικό υψηλό καταγράφηκε την 21.2: στην αγορά όψεως (spot) έφθασε μέχρι και τα 952,10 δολάρια η ουγκιά και στην προθεσμιακή αγορά με παράδοση τον Απρίλιο μέχρι και τα 957,10 δολάρια. Την 27.2.2008 καταγράφηκε νέο υψηλό όλων των εποχών: στην αγορά όψεως (spot) έφθασε μέχρι και τα 964,70 δολάρια η ουγκιά και στην προθεσμιακή αγορά με παράδοση τον Απρίλιο μέχρι και τα 963,30 δολάρια. Την 28.2.2008 σημειώθηκε διπλό ιστορικό υψηλό: στην αγορά όψεως έφθασε μέχρι και τα 966,70 δολάρια η ουγκιά και στην προθεσμιακή αγορά με παράδοση τον Απρίλιο μέχρι και τα 969,50 δολάρια. Την 29.2.2008 σημειώθηκε διπλό ιστορικό υψηλό: στην αγορά όψεως έφθασε μέχρι και τα 975,90 δολάρια η ουγκιά και στην προθεσμιακή αγορά με παράδοση τον Απρίλιο μέχρι και τα 978,50 δολάρια.

▪ Την 3.3.2008 σημειώθηκε διπλό ιστορικό υψηλό: στην αγορά όψεως έφθασε μέχρι και τα 989,30 δολάρια η ουγκιά και στην προθεσμιακή αγορά με παράδοση τον Απρίλιο μέχρι και τα 992 δολάρια. Την 5.3 σημειώθηκε διπλό ιστορικό υψηλό: στην αγορά όψεως έφθασε μέχρι και τα 993,70 δολάρια ενώ στην προθεσμιακή αγορά με παράδοση τον Απρίλιο έφθασε ενδοσυνεδριακά μέχρι και τα 995,20 δολάρια. Την 13.3.2008 σημειώθηκε διπλό ιστορικό υψηλό: στην αγορά όψεως (spot) έφθασε μέχρι και τα 999,90 δολάρια ενώ στην προθεσμιακή αγορά με παράδοση τον Απρίλιο έφθασε ενδοσυνεδριακά μέχρι και τα 1.001,50 δολάρια σπάζοντας το φράγμα των 1.000 δολαρίων. Την 14.3 σημειώθηκε διπλό ιστορικό υψηλό: στην αγορά όψεως (spot) έφθασε μέχρι και τα 1.007,10 δολάρια ενώ στην προθεσμιακή αγορά με παράδοση τον Απρίλιο έφθασε ενδοσυνεδριακά μέχρι και τα 1.009 δολάρια. Την **17.3.2008** σημειώθηκε διπλό ιστορικό υψηλό: στην αγορά όψεως (spot) έφθασε μέχρι και τα 1.030,80 δολάρια ενώ στην προθεσμιακή αγορά με παράδοση τον Απρίλιο έφθασε ενδοσυνεδριακά μέχρι και τα **1.033,90 δολάρια**.

Gold standard = ο χρυσός κανόνας. Το πρώτο σύστημα συναλλαγματικών ισοτιμιών σύμφωνα με το οποίο το νόμισμα ήταν μετατρέσιμο σε χρυσό σε ορισμένη τιμή και αντίστροφα και επιτρεπόταν η ελεύθερη εξαγωγή του χρυσού στο εξωτερικό. Τα νομίσματα είχαν μια κεντρική ισοτιμία έναντι του χρυσού και με βάση αυτή την ισοτιμία προέκυπταν οι διμερείς ισοτιμίες των νομισμάτων. Επόμενα, ήταν ένα σύστημα σταθερών συναλλαγματικών ισοτιμιών. Οι ΗΠΑ προσχώρησαν στο σύστημα το 1879, το οποίο λειτούργησε ικανοποιητικά μέχρι τον Α' Παγκόσμιο Πόλεμο. Μετά από αυτόν παρατηρήθηκε ευρεία διακύμανση των νομισμάτων σε σχέση με την τιμή του χρυσού και παρεμβάσεις των κερδοσκοπών στο μηχανισμό. Πολλές χώρες και κύρια οι ΗΠΑ, το Ηνωμένο Βασίλειο και η Γαλλία, αναγκάστηκαν να επιστρέψουν στον χρυσό κανόνα. Το σύστημα τροποποιήθηκε με τις συμφωνίες του Μπρέττον Γουντς, το 1944, ενώ το νόμισμα των ΗΠΑ ήταν το μόνο που παρέμεινε μετατρέσιμο σε χρυσό μέχρι το 1971.

Goodwill = η φήμη της επιχείρησης. Πρόκειται για την αξία της επιχείρησης που υπερβαίνει τα καθαρά στοιχεία του ενεργητικού. Αντανακλά την αξία των άυλων περιουσιακών στοιχείων όπως τη φήμη, το σήμα κατατεθέν, τις καλές σχέσεις με τους πελάτες, την επαγγελματικότητα και ηθική των υπαλλήλων και άλλους παράγοντες που βελτιώνουν την προς τα έξω εικόνα της επιχείρησης. Διακρίνεται σε: α) συμφυή φήμη (inherent goodwill) που αντανακλά τα θετικά χαρακτηριστικά της επιχείρησης και είναι δύσκολο να αποτιμηθεί. Αυτό το είδος της φήμης δεν εμφανίζεται στον ισολογισμό β) εξαγορασθείσα φήμη (purchased goodwill) η οποία είναι η επί πλέον αξία πέραν του ευλόγου τιμήματος εξαγοράς των καθαρών περιουσιακών στοιχείων μιας επιχείρησης. Άλλως, goodwill είναι μία λογιστική έννοια που περιγράφει την αξία μιας επιχείρησης που δεν έχει σχέση με τα πάγια υλικά ή απτά περιουσιακά στοιχεία αυτής.

GPS, Global Positioning System = παγκόσμιο σύστημα ανίχνευσης θέσης. Είναι ένα δορυφορικό σύστημα πλοήγησης για τον εντοπισμό της θέσης ενός πλοίου ή αεροσκάφους σε οποιοδήποτε μέρος του πλανήτη και αν ευρίσκεται. Αποτελείται από 24 δορυφόρους σε τροχιά που περιφέρονται πάνω από τη γη με τέτοιο τρόπο ώστε σε κάθε λεπτό 6 από αυτούς να είναι σε θέση να εντοπίζουν τη θέση του αντικειμένου. Πρόσφατα, είναι διαθέσιμο και στους οδηγούς των αυτοκινήτων οι οποίοι μπορούν να γνωρίζουν σε πιο σημείο ευρίσκονται. Εάν συνοδεύεται από ένα χάρτη υγρών κρυστάλλων (LCD) δείχνουν στον οδηγό τη διαδρομή

προκειμένου να φθάσουν στον τόπο προορισμού. Χρησιμοποιείται και για τον εντοπισμό κλαπέντων αυτοκινήτων.

Grace period = περίοδος χάριτος. Η περίοδος που έχει συμφωνηθεί σε μία σύμβαση δανείου από την υπογραφή της μέχρι την ημερομηνία έναρξης καταβολής των τοκοχρεολυτικών δόσεων. Στη διάρκεια αυτής δεν αποπληρώνεται το χρέος χωρίς την επιβολή οποιασδήποτε ποινής.

Great Depression = βλέπετε όρο «Black Tuesday and the Great Depression».

“**Greeks**” = μία σειρά από συντελεστές ευαισθησίας που μέσω μαθηματικών μεθόδων μετρούν την έκθεση στον κίνδυνο που συνδέεται με τα συμβόλαια δικαιωμάτων προαίρεσης (options) και άλλα παράγωγα. Αποκαλούνται Greeks διότι απεικονίζονται με γράμματα της ελληνικής αλφαβήτου. Βλέπετε όρους: Alpha, Beta, Delta, Gamma, Kappa, Lambda, Theta και Vega.

Greenback = λαϊκή λέξη για το τραπεζογραμμάτιο του δολαρίου ΗΠΑ. Το δολάριο ΗΠΑ εκδίδεται από το Υπουργείο Οικονομικών και τυπώνεται στην Ουάσινγκτον από το Γραφείο Χάραξης και Τύπωσης (Bureau of Engraving and Printing).

Grey market = γκρίζα αγορά. Μία ανεπίσημη αγορά που λειτουργεί συμπληρωματικά αλλά εντελώς ανεξάρτητα από τις αναγνωρισμένες και επίσημες αγορές. Σε αντίθεση με τη μαύρη αγορά που είναι παράνομη, η γκρίζα αγορά είναι νόμιμη αν και οι πρακτικές της δεν συμβαδίζουν με τις καλύτερες πρακτικές (best practices) της αγοράς ενώ συχνά παραβιάζεται η ισχύουσα δεοντολογία. Υπάρχουν κύρια δύο τύποι της γκρίζας αγοράς: α) αυτή στην οποία νέες εκδόσεις μετοχών αγοράζονται και πωλούνται πριν καταστούν διαθέσιμες για διαπραγμάτευση στο χρηματιστήριο και β) αυτή των εισαγόμενων βιομηχανοποιημένων προϊόντων που κανονικά είναι μη διαθέσιμα ή περισσότερα δαπανηρά σε μία χώρα.

Grid = ηλεκτρικό δίκτυο, δικτυωτό πλέγμα. Είναι μία δομή δικτύων που οι βρόγχοι του συνδέονται σε δισδιάστατη ή τρισδιάστατη απόληξη. Στον κόσμο του Internet αναφέρεται σαν η νεότερη γενιά του διαδικτύου. Ο σχεδιασμός του νέου πανίσχυρου διαδικτύου (Grid computing) άρχισε το 2001 από το Ευρωπαϊκό Κέντρο Πυρηνικής Έρευνας CERN (Centre europeen de recherche nucleaire, European Organisation for Nuclear Research) με έδρα τη Γενεύη και αναμένεται να τεθεί σε εφαρμογή το καλοκαίρι του 2008. Στο πρόγραμμα συμμετείχαν 300 ευρωπαϊκά πανεπιστήμια και είκοσι εκτός Ευρώπης. Είναι 10.000 φορές ταχύτερο από το Internet, έχει δυνατότητα μεταφοράς ολογραμμάτων δηλαδή τρισδιάστατων και στερεοσκοπικών εικόνων υψηλής ευκρίνειας, κατεβάζει σε ελάχιστα δευτερόλεπτα τεράστια αρχεία από όλα τα μέρη του πλανήτη και κινηματογραφικές ταινίες και παιχνίδια ταυτόχρονα σε εκατομμύρια χρήστες. Αρχικά εγκαταστάθηκαν 55.000 διακομιστές (servers) που μέχρι το 2010 θα έχουν αυξηθεί σε 200.000. Σημαντική θα είναι η συμβολή του στην ιατρική επιστήμη όπου θα ανταλλάσσονται ιατρικές πληροφορίες και στοιχεία σε απίστευτες ποσότητες και γενικά θα χειρίζεται ένα όγκο δεδομένων η αποθήκευση του οποίου θα απαιτούσε 56.000.000 ψηφιακούς δέκτες.

Gridlock = κλείσιμο πλέγματος. Ο όρος συναντάται σε ένα σύστημα μεταφοράς κεφαλαίων ή χρεογράφων στο οποίο η αδυναμία εκτέλεσης ορισμένων εντολών λόγω έλλειψης κεφαλαίων ή χρεογράφων εμποδίζει ένα σημαντικό αριθμό άλλων εντολών, που προέρχονται από άλλους συμμετέχοντες, να εκτελεσθούν.

Gross Domestic Product (GDP) = Ακαθάριστο Εγχώριο Προϊόν (ΑΕΠ). Το τελικό σύνολο των προϊόντων και υπηρεσιών που παράγεται από την οικονομία της χώρας, μέσα στα εδαφικά της όρια, από κατοίκους και μη κατοίκους ανεξάρτητα της κατανομής του σε εγχώριες ή ξένες απαιτήσεις. Δηλαδή δεν περιλαμβάνεται το καθαρό εισόδημα που προέρχεται από το εξωτερικό ενώ εκπίπτουν από αυτό οι έμμεσοι φόροι μείον τις επιδοτήσεις.

Gross National Product (GNP) = ακαθάριστο εθνικό προϊόν. Το συνολικό εγχώριο και ξένο προϊόν που ανήκει σε κατοίκους της χώρας. Περιλαμβάνει το Ακαθάριστο Εγχώριο Προϊόν (ΑΕΠ) και επιπρόσθετα το εισόδημα κατοίκων που προέρχεται από το εξωτερικό

αφαιρουμένου του εισοδήματος που προκύπτει από την εγχώρια οικονομία αλλά οφείλεται στο εξωτερικό.

Groups of 2, 3, 6, 7, 8, 10 and 20 countries = οι ομάδες των 2,3, 6, 7, 8, 10 και 20 κρατών.

- **G7** είναι η ομάδα των 7 πιο προηγμένων βιομηχανικά κρατών (ΗΠΑ, Καναδάς, Ιαπωνία, Γερμανία, Ηνωμένο Βασίλειο, Γαλλία, Ιταλία). Συνέρχεται μια φορά το χρόνο ή έκτακτα για να εξετάσει την παγκόσμια οικονομική και χρηματοοικονομική κατάσταση.

- **G8** είναι το G7 πλέον της συμμετοχής της Ρωσίας. Εξετάζει την παγκόσμια οικονομική και χρηματοοικονομική κατάσταση, όμως, όπως απέδειξε η κρίση στο Κοσσυφοπέδιο μετετράπη και σε πολιτικό διευθυντήριο.

- **G10** είναι η ομάδα των 10 που αποτελείται από τα κράτη που μετέχουν στο G7 πλέον των Κάτω Χωρών, του Βελγίου, της Ελβετίας και της Σουηδίας. Ασχολείται με την παγκόσμια οικονομική κατάσταση.

- **G20** είναι η ομάδα των 20 κρατών που συνήλθε για πρώτη φορά το Δεκέμβριο του 1999 στο Βερολίνο και αποτελείται από τα κράτη μέλη του G7 πλέον της Αργεντινής, Αυστραλίας, Βραζιλίας, Κίνας, Ινδίας, Ινδονησίας, Μεξικού, Ρωσίας, Σαουδικής Αραβίας, Νοτίου Αφρικής, Νοτίου Κορέας, Τουρκίας και Ευρωπαϊκής Ένωσης. Οι πλουσιότερες χώρες αναγνωρίζουν την ανάγκη της συνεργασίας με τις αναδυόμενες αγορές με στόχο την αντιμετώπιση των οικονομικών και χρηματιστηριακών κρίσεων και την παγκόσμια χρηματοοικονομική σταθερότητα. Οι 20 χώρες συγκεντρώνουν το 80% της παγκόσμιας παραγωγής και το 65% του πληθυσμού της γης. Το νέο όργανο αποδίδει μεγάλη σημασία στην πρόληψη των κρίσεων, στο άνοιγμα και τη διαφάνεια των χρηματοοικονομικών συστημάτων και τη χρησιμοποίηση δεικτών έγκαιρης ανίχνευσης της χειροτέρευσης του δημόσιου χρέους.

- Οι επόμενες ομάδες δεν είναι επισημοποιημένες αλλά χρησιμοποιούνται κύρια για στατιστικούς ή πολιτικούς λόγους:

- α) **G2** = η Ευρωπαϊκή Ένωση (Ε.Ε) και οι ΗΠΑ

- β) **G3** = η Ε.Ε, οι ΗΠΑ και η Ιαπωνία

- γ) **G6** = οι ΗΠΑ, η Ιαπωνία, η Γερμανία, η Γαλλία, η Ιταλία και το Ηνωμένο Βασίλειο

- δ) **G6 Europe** = Γαλλία, Γερμανία, Ηνωμένο Βασίλειο, Ιταλία, Ισπανία και Πολωνία.

Growth Funds = αναπτυξιακά κεφάλαια. Αυτά τα κεφάλαια τοποθετούνται σε εταιρίες με καλές προοπτικές ανάπτυξης και αύξησης των κερδών τους στο μέλλον. Οι διαχειριστές των Growth Funds είναι πρόθυμοι να αναλάβουν μεγαλύτερο κίνδυνο και να πληρώσουν ένα τίμημα μεγαλύτερο από την ονομαστική αξία των μετοχών (premium) σε μια προσπάθεια να κτίσουν ένα χαρτοφυλάκιο μετοχών εταιριών με κέρδη μεγαλύτερα του μέσου όρου της αγοράς ή με προοπτική αύξησης της αξίας των στο μέλλον. Επειδή, όμως, οι μετοχές των εταιριών αυτών είναι ευαίσθητες στον οικονομικό κύκλο, παρουσιάζουν μεγάλη μεταβλητότητα και πέφτουν σε περίοδο οικονομικής επιβράδυνσης ή πιστωτικής κρίσης αναλαμβάνεται μεγαλύτερος κίνδυνος και απαιτούν επαυξημένες λειτουργικές δαπάνες για την παρακολούθηση της πορείας αυτών και την έγκαιρη πώλησή τους σε περίοδο κρίσεων.

GSM, Global System for Mobile communication = παγκόσμιο σύστημα για την κινητή τηλεπικοινωνία. Είναι η πλατφόρμα της ψηφιακής κυψελωτής κινητής τηλεφωνίας που βασίζεται στην τεχνολογία δεύτερης γενιάς (2G) Wideband TDMA. Εκπέμπει στους 900 μεγακύκλους και επιτρέπει τη διεθνή περιαγωγή (roaming) μεταξύ των χρηστών, δηλαδή την επικοινωνία με τηλεφωνικά συστήματα άλλων χωρών ανεξάρτητα σε ποιο κράτος ευρίσκεται ο χρήστης. Αναπτύχθηκε υπό την αιγίδα της Συνδιάσκεψης των Ευρωπαϊκών Ταχυδρομείων και Τηλεπικοινωνιών (Conference of European Posts and Telecommunications) για την Ευρώπη και στη συνέχεια επεκτάθηκε στην Ιαπωνία, την Αυστραλία και σε άλλες χώρες. Στην Ελλάδα χρησιμοποιείται από τη Vodafone και τη Wind.

GUI, Graphical User Interface = διασύνδεση γραφικών χρήστη (pronounced "GOOEY").

Είναι μία σειρά από παρουσιάσεις οθόνης που χρησιμοποιούν γραφικά στοιχεία όπως εικόνες σε μία προσπάθεια να καταστήσουν ένα λειτουργικό σύστημα ευκολότερο στη χρήση.

H

Hang Seng Index = δείκτης μετοχών του χρηματιστηρίου του Χονγκ Κονγκ. Αποτελείται από μετοχές 33 επιχειρήσεων από τους ακόλουθους τομείς της οικονομίας: α) χρηματοπιστωτικός τομέας β) επιχειρήσεις κοινής ωφέλειας γ) τομέας ακινήτων και δ) εμπόριο και βιομηχανία.

Hard currency = σκληρό νόμισμα. Είναι το νόμισμα μιας χώρας ή μιας νομισματικής ένωσης το οποίο παρουσιάζει σταθερότητα και ανοδικές τάσεις μακροπρόθεσμα, είναι ελεύθερα μετατρέσιμο και αποδεκτό στις βιομηχανικές χώρες.

Hard landing = ανώμαλη προσγείωση. Στην οικονομική σημαίνει την απότομη μετάβαση, μετά από μία περίοδο έντονης ανάπτυξης της οικονομίας, στην οικονομική επιβράδυνση. Για παράδειγμα, μία οικονομία αναπτύσσεται για ένα μεγάλο χρονικό διάστημα με ρυθμούς πάνω από 4%. Hard landing έχουμε όταν οι ρυθμοί αύξησης του ΑΕΠ περιορισθούν στο 1% με 2%. Η απότομη προσγείωση μπορεί να οφείλεται και σε αδέξιους χειρισμούς της δημοσιονομικής και νομισματικής πολιτικής που στόχευαν στη συγκράτηση των πληθωριστικών πιέσεων. Το αντίθετο οικονομικό φαινόμενο είναι η ομαλή προσγείωση (βλέπε όρο Soft landing).

Hardware = τα μηχανικά, ηλεκτρικά και μαγνητικά στοιχεία ενός ηλεκτρονικού υπολογιστή όπως η κεντρική μονάδα επεξεργασίας (Central Processing Unit, CPU), η αριθμητική και λογική μονάδα (arithmetic and logical unit, ALU) και ο συσσωρευτής (accumulator), η μητρική κάρτα (motherboard), ο σκληρός δίσκος (hard disk), άλλοι δίσκοι όπως zip και jaz, ο οδηγός δισκέτας (floppy disk drive), η οθόνη (monitor), το πληκτρολόγιο (keyboard), το ποντίκι (mouse), οι θύρες (ports) και τα περιφερειακά εξαρτήματα του Η/Υ όπως ο διαμορφωτής/αποδιαμορφωτής (modem), ο εκτυπωτής (printer), ο σαρωτής (scanner), ο οδηγός ταινίας (tape streamer), η κάρτα δικτύου (network card), η κάρτα ήχου (sound card), τα ηχεία (loudspeakers), η κάρτα γραφικών (graphics card).

Harmonised Index of Consumer Prices (HICP) = Εναρμονισμένος Δείκτης Τιμών Καταναλωτή. Είναι ο δείκτης μέτρησης του πληθωρισμού που χρησιμοποιεί το Διοικητικό Συμβούλιο της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας για την εκτίμηση της σταθερότητας των τιμών στη ζώνη του ευρώ. Αναπτύχθηκε από τη Γενική Διεύθυνση Στατιστικής της Ευρωπαϊκής Επιτροπής (Eurostat) σε στενή συνεργασία με τα εθνικά στατιστικά ιδρύματα των κρατών μελών για να επιτευχθεί ο στόχος της Συνθήκης για ένα ενιαίο και συγκρίσιμο ευρωπαϊκό δείκτη τιμών καταναλωτή λαμβάνοντας υπόψη τις διαφορές σε εθνικό επίπεδο. Ο HICP της ζώνης του ευρώ είναι το μεσοσταθμικό μέγεθος των HICP των κρατών μελών που έχουν υιοθετήσει το κοινό νόμισμα. Κάθε μήνα, συλλέγονται στα κράτη μέλη της ζώνης του ευρώ περίπου 1.700.000 τιμές από περισσότερα από 180.000 σημεία πώλησης σε 1.000 πόλεις της ζώνης. Σε κάθε κράτος μέλος συλλέγονται τιμές κατά μέσο όρο για 700 αντιπροσωπευτικά προϊόντα και υπηρεσίες. HICP καταρτίζεται και για τα εκτός της ζώνης του ευρώ κράτη μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης (E.E) προκειμένου να εξαχθεί ο πληθωρισμός όλης της E.E.

Hawkish or dovish = επιθετικός ή φιλειρηνιστής.

Hawkish είναι ο γερακίσιος, ο επιθετικός, ο πολεμοχαρής. Στη χρηματοοικονομική σημαίνει μία επιθετική άποψη κατά του πληθωρισμού και την ανάληψη δράσης για αύξηση των επιτοκίων και περιορισμό της νομισματικής ρευστότητας. Hawkish central bankers ονομάζονται οι κεντρικοί τραπεζίτες που ενδιαφέρονται κύρια για τον έλεγχο του πληθωρισμού και λιγότερο για την οικονομική ανάπτυξη και την αύξηση της απασχόλησης.

Dovish, αντίθετα, είναι η περιστέρα, ο μετριοπαθής, ο φιλειρηνιστής. Στη χρηματοοικονομική σημαίνει μία συγκρατημένη άποψη σχετικά με την καταπολέμηση του πληθωρισμού μέσω της συνεχούς αύξησης των επιτοκίων. Dovish central bankers ονομάζονται οι κεντρικοί τραπεζίτες που εξαρτούν την απόφασή τους για την αύξηση των επιτοκίων όχι μόνο από τον κίνδυνο αύξησης του πληθωρισμού αλλά και από τις αρνητικές συνέπειες που θα είχε μια τέτοια κίνηση για την οικονομική μεγέθυνση και την καταπολέμηση της ανεργίας.

Head and shoulders = ένας όρος της τεχνικής ανάλυσης που αναφέρεται σε ένα γράφημα στο οποίο αποτυπώνεται η πορεία μιας τιμής ενός νομίσματος, χρεογράφου ή άλλου χρηματοοικονομικού μέσου που έχει κάνει τρία διαδοχικά ράλι εκ των οποίων το δεύτερο ήταν το υψηλότερο. Το γράφημα ομοιάζει με το κεφάλι (head) που είναι το δεύτερο ράλι και τους ώμους (shoulders) που παριστούν το πρώτο και τρίτο ράλι.

Headline risk = ο κίνδυνος που διατρέχει μία επιχείρηση από μία αρνητική δημοσιότητα που προέρχεται συνήθως από τα πρωτοσέλιδα των εφημερίδων. Οι ειδήσεις μπορεί να είναι αληθείς, δεν αποκλείεται όμως να είναι ψευδείς και συκοφαντικές διοχετευόμενες από τους ανταγωνιστές. Η επιχείρηση πρέπει άμεσα να αντιδράσει με πληρωμένες καταχωρήσεις στον τύπο για να προστατεύσει τη φήμη της.

Hedge funds = κεφάλαια αντιστάθμισης κινδύνου ή κατά την ελληνική έκδοση της Ετήσιας Έκθεσης της ΕΚΤ για το έτος 2008 «αμοιβαία κεφάλαια υψηλής μόχλευσης». Ο κίνδυνος που καλύπτεται μπορεί να προέρχεται από τη μεταβλητότητα των επιτοκίων, των τιμών συναλλάγματος, των τιμών των μετοχών, των ομολόγων και των εμπορευμάτων. Η κάλυψη πραγματοποιείται συνήθως με τη χρήση προθεσμιακών πράξεων ή χρηματοοικονομικών συμβολαίων futures και options.

► Τα κεφάλαια αντιστάθμισης κινδύνου δεν διαθέτουν ίδια κεφάλαια. Οι άμεσοι επενδυτές (direct investors) τοποθετούν σε αυτά κεφάλαια μεταξύ 100.000 και 10.000.000 δολαρίων ΗΠΑ ή πάνω από 125.000 ευρώ. Οι διαχειριστές των εταιριών εισπράττουν συνήθως μια προμήθεια 1% έως 2% επί της αξίας του επενδυόμενου κεφαλαίου και 15% έως 30% επί των καθαρών κερδών. Το ποσοστό της προμήθειας επί των κερδών καθορίζεται ανάλογα με το μέγεθος απόδοσης κάθε hedge fund. Οι άμεσοι επενδυτές μπορούν, συνήθως, να αποσυρθούν μόνο μετά παρέλευση έτους από την πρώτη επένδυση και μετά μόνο μια φορά κάθε τρίμηνο. Το κεφάλαιο του επενδυτή κατατίθεται σε μία τράπεζα και χρησιμεύει σαν ασφάλεια για την ανάληψη ανοικτής θέσης 10 με 100 φορές μεγαλύτερης από το κεφάλαιο. Εάν για παράδειγμα οι τιμές των ομολόγων ανεβούν οι επενδυτές συσσωρεύουν τεράστια κέρδη. Εάν πέσουν πρέπει να ευρεθούν επί πλέον κεφάλαια ή να υποστούν ζημία με την πώληση συμβολαίων futures.

► Στα κεφάλαια αντιστάθμισης κινδύνου προσέφευγαν αρχικά μόνο άμεσοι επενδυτές δηλαδή μεγάλα επενδυτικά σχήματα που αναλάμβαναν σημαντικό κίνδυνο με τις τοποθετήσεις τους. Αργότερα, διευρύνθηκε ο κύκλος των πελατών τους με κυριότερη παρουσία τους θεσμικούς επενδυτές (επενδυτικές τράπεζες, επενδυτικές εταιρίες, αμοιβαία κεφάλαια, διαμεσολαβητές της αγοράς (brokers), ασφαλιστικές εταιρίες, κρατικά κεφάλαια διαχείρισης πλούτου και συνταξιοδοτικά ταμεία). Επίσης, επί μέρους επενδυτές μπορούν να συμμετάσχουν, αλλά λόγω του υψηλού ποσού αρχικής συμμετοχής, μόνο έμμεσα (indirect investors). Οι έμμεσοι επενδυτές συμμετέχουν μέσω τρίτων (των θεσμικών επενδυτών και κύρια των ταμείων κοινωνικής ασφάλισης και των Funds of funds δηλαδή των αμοιβαίων κεφαλαίων που επενδύουν σε άλλα αμοιβαία κεφάλαια). Η συμμετοχή των θεσμικών επενδυτών υπολογίζεται ότι ανέρχεται μεταξύ 20% και 30% των κεφαλαίων των hedge funds. Σε 30% εκτιμάται ότι ανέρχεται η συμμετοχή των έμμεσων επενδυτών.

► Τα hedge funds ταυτίστηκαν με την αχαλίνωτη κερδοσκοπία στις δεκαετίες του 80 και του 90 η οποία συνεχίστηκε σε μικρότερη κλίμακα και στις αρχές της νέας χιλιετίας.

• Το μεγαλύτερο ήταν το **Soros Fund** που συστάθηκε το 1973 από τον Τζώρτζ Σόρος και τον Τζιμ Ρότζερς και στα δέκα πρώτα χρόνια της λειτουργίας του είχε απόδοση 4.000%. Το 1979 μετονομάστηκε σε Quantum Fund ενώ το 1980 αποχώρησε ο Τζιμ Ρότζερς. Στη συνέχεια, ο Σόρος ισχυριζόταν ότι απέδιδε στους πελάτες του ετήσια κέρδη 35%. Το 1992 κέρδισε 1 δισεκατομμύριο δολάρια ΗΠΑ με πώληση λιρών Αγγλίας με αποτέλεσμα την υποτίμηση του ανωτέρω νομίσματος και την έξοδό του από το Μηχανισμό Συναλλαγματικών Ισοτιμιών. Όμως την 14.2.94 το Quantum Fund έχασε 600.000.000 δολάρια ΗΠΑ διότι ατύχησε στο στοίχημα της πτώσης του γεν έναντι του δολαρίου ενώ τελικά το γεν ανατιμήθηκε.

• Μεγαλύτερη καταστροφή υπέστη το Long-Term Capital Management (LTCM) το 1998. Το LTCM ιδρύθηκε το 1994 από τον Τζον Μεριγιουέδερ που ήταν πριν treasurer στη Salomon Brothers και αριστοτέχνης στις πράξεις hedging. Πλαισιώθηκε στο Δ.Σ. από ικανά στελέχη όπως ο πρώην Υποδιοικητής της FED Ντέιβιντ Μάλινς και οι νομπελίστες οικονομολόγοι Μάριον Σκόουλς και Ρόμπερτ Μέρτον. Το LTCM είχε αποδεχθεί ένα μεγάλο στοίχημα ότι το spread μεταξύ των ομολόγων του θησαυροφυλακίου των ΗΠΑ και των εταιρικών ομολόγων των ΗΠΑ θα σμίκρυνε. Διέθεσε 120 δισεκατομμύρια δολάρια ΗΠΑ για την αγορά εταιρικών

ομολόγων με χρηματοδότηση από τη βραχυχρόνια πώληση ενός ισοδύναμου ποσού από ομόλογα του θησαυροφυλακίου των ΗΠΑ μέσω της αγοράς repos. Το στοίχημα στηρίχθηκε σε κεφάλαια επενδυτών ύψους 2,3 δισεκατομμυρίων δολαρίων. Αλλά η κρίση στη Ρωσία οδήγησε σε άνοδο των τιμών των κρατικών ομολόγων και σε ελεύθερη πτώση των ιδιωτικών εταιρικών ομολόγων. Έχασε 4 δισεκατομμύρια δολάρια ΗΠΑ, κατέρρευσε και τελικά διεσώθη μετά από πρωτοβουλία της FED και παρέμβαση των 14 πιστωτριών τραπεζών. Τη διοίκησή του ανέλαβε εποπτική αρχή από 6 πιστώτριες τράπεζες μεταξύ των οποίων η Merrill Lynch, η Goldman Sachs και η J.P. Morgan. Σύμφωνα με το Ιαπωνικό Κέντρο Διεθνούς Χρηματοοικονομικής (JCIF) τα hedge funds είχαν συνολικά απώλειες στη διάρκεια του 1998 32,4 δισεκατομμύρια δολάρια ΗΠΑ (βλέπε και όρο LTCM crisis).

- Το Μάρτιο του 2000 κατέρρευσε το δεύτερο μεγαλύτερο hedge fund του κόσμου, το **Tiger Management** και ένας από τους βασικότερους λόγους ήταν η μεγάλη πτώση του δείκτη μετοχών εταιριών υψηλής τεχνολογίας NASDAQ. Τα περιουσιακά στοιχεία των έξι hedge funds του Tiger ρευστοποιήθηκαν και το 75% αυτών - περίπου 6 δισεκατομμύρια δολάρια - διατέθηκαν για την αποζημίωση των επενδυτών. Οι αποδόσεις του Tiger ανήρχοντο το χρονικό διάστημα 1980-1999 σε 26% και υπό την καθοδήγηση του Τζούλιαν Ρόμπερτσον ήταν από τα πιο κερδοφόρα του κόσμου. Ο τελευταίος δήλωσε ότι αποσύρεται αφού οι αγορές δεν υπακούν πλέον στους οικονομικούς νόμους.

- Την 30.9.2006, το hedge fund **Amaranth Advisors LLC** με έδρα το Κονέκτικατ των ΗΠΑ ανακοίνωσε ότι παύει τις εργασίες του και αναστέλλει τις πληρωμές του για την περίοδο από 30.9 μέχρι 31.10.2006. Η κατάρρευση του Amaranth, το οποίο είχε κερδίσει 1,26 δισεκατομμύρια δολάρια το 2005 και 2,17 δισεκατομμύρια δολάρια το 2006 μέχρι τον Αύγουστο, οφείλεται σε ζημία το Σεπτέμβριο από τις κινήσεις ενός μόνο διαπραγματευτή, του Μπράιαν Χάντερ που του είχε επιτραπεί να εργάζεται από την οικία του στο Κάλγκαρυ του Καναδά. Ο Χάντερ στοιχημάτισε στην άνοδο των τιμών του φυσικού αερίου. Η τιμή του προϊόντος αυτού έπεσε και η εταιρία έχασε περίπου 5 δισεκατομμύρια δολάρια.

- Τον Ιούνιο του 2007, κατέρρευσε το ένα από τα δύο hedge funds του ομίλου **Bear Stearns**, το **High Grade Structured Credit Strategies Enhanced Leverage Fund** που είχε συγκεντρώσει μέχρι το τέλος Μαρτίου 2007 επενδυτικά κεφάλαια 600.000.000 δολαρίων κύρια μοχλευμένα δηλαδή μέσω τραπεζικού δανεισμού και αποτελούμενα και από τα υψηλού κινδύνου ενυπόθηκα ομόλογα CDOs. Έχοντας απολέσει το 23% της αξίας του δήλωσε ότι αδυνατεί να εκπληρώσει τις υποχρεώσεις του. Μικρότερες απώλειες παρουσίαζε το άλλο hedge fund του ομίλου, το High Grade Structured Credit Strategies Fund, το οποίο διασώθηκε από την ίδια τη Bear Stearns η οποία διέθεσε για το σκοπό αυτό 3,2 δισεκατομμύρια δολάρια από τα ίδια της κεφάλαια. Αντίθετα, οι πιστώτριες τράπεζες της Bear Stearns δεν έδειξαν κανένα ενδιαφέρον να συνδράμουν στη διάσωση των δύο hedge funds. Από αυτές οι Merrill Lynch και Deutsche Bank κατάσχεσαν ομόλογα αξίας 1 δισεκ. δολαρίων με τη Merrill Lynch να προσπαθεί να πωλήσει στην αγορά το μερίδιο των κατασχεθέντων δηλαδή ομόλογα αξίας 850.000.000 δολαρίων. Το τρίτο δεκάημερο του ίδιου μήνα έγινε γνωστό ότι κατέρρευσαν **δύο hedge funds στην Ιρλανδία της Ritchie Capital Management L.L.C.** (επενδυτικός όμιλος των ΗΠΑ με έδρα το Λισλ του Ιλλινόις) μετά από ζημιές 700.000.000 δολαρίων.

- ▶ Ο κύκλος εργασιών των hedge funds ανερχόταν το 2000 σε 490 δισεκατομμύρια δολάρια ΗΠΑ και το ενεργητικό τους σε 450 δισεκατομμύρια δολάρια. Το 2008 λειτουργούσαν σε παγκόσμιο επίπεδο 8.000 hedge funds με συνολικό κύκλο εργασιών 1,5 τρισεκατομμύρια δολάρια. Από αυτόν, 1 τρισεκατομμύριο ανήκε σε εταιρίες των ΗΠΑ, 255,5 δισεκατομμύρια στο Ηνωμένο Βασίλειο, 16,8 δισεκατομμύρια στη Γαλλία και 115 δισεκατομμύρια στις ασιατικές αγορές. Στην Ελλάδα, σύμφωνα με εκτιμήσεις στελεχών των hedge funds, το επενδεδυμένο ενεργητικό τους ανερχόταν σε 7 δισεκατομμύρια ευρώ.

- ▶ Την 2.6.2006, η ΕΚΤ παρουσίασε μελέτη για τα hedge funds στην οποία εξέφρασε την έντονη ανησυχία της για τη σταθερότητα των διεθνών αγορών από την ανεξέλεγκτη και κερδοσκοπική δράση αυτών. Επικαλούμενη το ανωτέρω παράδειγμα του LTCM τόνισε ότι οι κίνδυνοι κατάρρευσης έχουν αυξηθεί από το 1998 με δεδομένο την εντυπωσιακή άνοδο του κύκλου εργασιών των εταιριών αυτών. Ο Αντιπρόεδρος της ΕΚΤ Λουκάς Παπαδήμος έφθασε στο σημείο να παρομοιάσει τον κίνδυνο κατάρρευσης ενός ή περισσοτέρων hedge funds με την απειλή από μια πανδημία της γρίπης των πτηνών.

- ▶ Η εταιρία πιστοληπτικής διαβάθμισης Fitch Ratings δημοσίευσε τον Ιούνιο του 2007 μία έρευνα για τα κεφάλαια αντιστάθμισης κινδύνου όπου επισήμανε: 1) παράγοντας σχεδόν το 60% του όγκου των συναλλαγών στην αγορά των Credit Default Swaps, CDS's (βλέπετε όρο

Swap). Τα υπό διαχείριση κεφάλαια του κλάδου αυτού έχουν φθάσει τα 15 με 18 τρισεκατομμύρια δολάρια και ο αριθμός αυτός είναι ενδεικτικός της μεγάλης μόχλευσης των hedge funds και της μεγάλης ρευστότητας που προκύπτει. Η μόχλευση πραγματοποιείται με δανεισμό από τις τράπεζες 5 με 6 φορές περισσότερο από τα υπό διαχείριση κεφάλαια που διαθέτουν 2) τα hedge funds πιέζουν τους διαχειριστές των χαρτοφυλακίων τους στις επενδυτικές τράπεζες να τους παρέχουν συνεχώς όλο και πιο ευνοϊκούς όρους χρηματοδότησης και ασφαλισμένα δάνεια για τις θέσεις τους που είναι λιγότερο ρευστοποιήσιμες. Κατά συνέπεια, οι επενδυτές κινδυνεύουν να ευρεθούν αντιμέτωποι με σοβαρά προβλήματα ρευστότητας καθώς σε περίπτωση κρίσης όλοι θα προσπαθήσουν να ρευστοποιήσουν τις θέσεις τους με αποτέλεσμα να υποχωρήσει δραματικά η αξία των επενδυμένων κεφαλαίων. Κατά τη διάρκεια μιας περιόδου έντονης πίεσης στην αγορά, οιαδήποτε βεβαιωμένη ρευστοποίηση θέσεων θα λάβει ακόμα μεγαλύτερες διαστάσεις λόγω της υπερβολικής μόχλευσης 3) με τα hedge funds είναι πολύ πιο δύσκολο να προβλεφθεί ο τρόπος με τον οποίο θα λειτουργήσουν οι χρηματοπιστωτικές αγορές εάν ανατραπούν οι ευνοϊκές συνθήκες 4) η αβεβαιότητα αυτή είναι σημαντική επειδή ακόμα και μια προσωρινή κρίση μπορεί να οδηγήσει σε πτώχευση πλήθους (και ιδιαίτερα των μεσαίων) επιχειρήσεων που έχουν εκδώσει ομόλογα που πλησιάζουν στη λήξη τους.

► Ο πρόεδρος της ΕΚΤ Ζαν-Κλωντ Τρισέ σε συνέντευξη προς τους δημοσιογράφους την 6.6.2007, απαντώντας σε σχετική ερώτηση επ' ευκαιρία της Συνόδου του G8 στην ημερήσια διάταξη του οποίου είχε γραφεί το ζήτημα των κινδύνων από τη δράση των hedge funds, τόνισε: 1) οι εποπτικές αρχές πρέπει να εξασφαλίσουν ότι οι βασικοί διαμεσολαβητές και ιδιαίτερα οι μεγάλες εμπορικές και επενδυτικές τράπεζες, που ευρίσκονται σε άμεση σχέση με τα hedge funds, χρησιμοποιούν τις καλύτερες πρακτικές διαχείρισης κινδύνου και να αποκτούν άμεση πληροφόρηση για τη δραστηριότητα των εταιριών αυτών 2) είναι αναγκαίο όπως οι κύριοι διαμεσολαβητές διεξάγουν δοκιμές προσομείωσης καταστάσεων κρίσης (stress tests) ώστε να βεβαιωθούν ότι σε περίπτωση κρίσης των hedge funds, που έχουν χρηματοδοτηθεί από αυτούς, θα μπορέσουν να αντεπεξέλθουν και δεν θα τους δημιουργηθούν προβλήματα φερεγγυότητας και έλλειψης ρευστότητας 3) οι κύριοι διαμεσολαβητές να ενισχύσουν τη διαφάνεια (transparency) απέναντι στα hedge funds – πελάτες τους 4) τα hedge funds να υιοθετήσουν δείκτες αναφοράς (benchmarks) αναφορικά με την άριστη συμπεριφορά διαφάνειας έναντι των κύριων διαμεσολαβητών και των ιδίων πελατών 5) η εφαρμογή των benchmarks να είναι σε εθελοντική βάση και να ανήκουν στη σφαίρα της πρωτοβουλίας της χρηματοπιστωτικής βιομηχανίας 6) η ΕΚΤ δεν υποστήριξε ποτέ την αναγκαστική εισαγωγή νέων διοικητικών κωδίκων και κανονισμών, έχει ταχθεί, όμως, υπέρ της ενεργητικής δράσης στις διάφορες πλευρές του προβλήματος οι οποίες προηγούμενα αναφέρθηκαν.

► Τα ίδια τα hedge funds υποστήριζαν ότι οι κίνδυνοι μετριάζονται από την έλλειψη δυνατότητας των επενδυτών να αποσυρθούν πριν από ένα χρόνο και σε ορισμένες περιπτώσεις πριν από δύο χρόνια από την αρχική κατάθεση, από την απαίτηση των prime brokers έναντι των hedge funds να καταθέτουν εγγυήσεις ή περιθώρια, από την υποχρέωση των δανειστριών τραπεζών να τηρούν αποτελεσματικά συστήματα ελέγχου των κινδύνων και από την τακτική των εποπτικών αρχών να ασκούν πιέσεις ώστε ο ανταγωνισμός μεταξύ των prime brokers για την κατάκτηση της πελατείας των hedge funds να μην οδηγεί σε χαλάρωση της πολιτικής ελέγχου των κινδύνων. Καταβαλλοταν, επίσης, προσπάθεια από τις ρυθμιστικές αρχές όπως: α) βελτιωθεί η διαθέσιμη πληροφόρηση για τις αγορές στις οποίες δραστηριοποιούνται τα κεφάλαια αντιστάθμισης κινδύνου και β) να γίνουν αποδεκτές διαδικασίες που στοχεύουν στην απόκτηση πληροφόρησης και εμπειρίας για τη διαχείριση των κινδύνων που προκύπτουν από τη δράση αυτών των κεφαλαίων.

► Στη διάρκεια της χρηματοπιστωτικής αναταραχής και της οικονομικής ύφεσης που εντάθηκε μετά το Σεπτέμβριο του 2008 και στις αρχές του 2009 σαν επακόλουθο της κατάρρευσης της ενυπόθηκης στεγαστικής αγοράς (subprime mortgage market) των ΗΠΑ, πολλά hedge funds, και ιδιαίτερα στις ΗΠΑ, κατέρρευσαν ή άλλα βρέθηκαν σε πολύ δύσκολη θέση λόγω της έλλειψης ρευστότητας. Προκειμένου να αποκτήσουν ρευστότητα άρχισαν να πωλούν μαζικά μετοχές των χαρτοφυλακίων τους με αποτέλεσμα να συμβάλλουν στην κατάρρευση των τιμών των μετοχών.

Hedging = τεχνική αντιστάθμισης κινδύνου. Αποβλέπει στην κάλυψη ή τον περιορισμό του κινδύνου της αγοράς (market risk), του επιτοκιακού κινδύνου (interest rate risk) ή του συναλλαγματικού κινδύνου (currency risk). Εάν π.χ η κίνηση μιας τιμής θα προξενούσε ζημία, επιβάλλεται η αγορά ενός συμβολαίου option ή future που δίνει το ακριβώς αντίθετο

αποτέλεσμα. Εάν μία άνοδος των επιτοκίων θα επιφέρει ζημίες, το αποτέλεσμα μπορεί να αντιστραφεί και ίσως οδηγήσει σε κέρδη με το κλείσιμο ενός interest rate option ή interest rate future. Hedging αποτελεί και η προθεσμιακή πώληση ενός νομίσματος για να μειώσουμε το συναλλαγματικό κίνδυνο που φέρει ένα ιδιοκτησιακό δικαίωμα επί ενός περιουσιακού στοιχείου που εκφράζεται στο νόμισμα αυτό όπως π.χ ένα εισαγόμενο αγαθό η τιμή του οποίου προβλέπεται να αυξηθεί στο μέλλον. Η χρονική περίοδος της σχετικής σύμβασης μπορεί να συμπίπτει με το χρόνο της αναμενόμενης ρευστοποίησης του περιουσιακού στοιχείου ή ενδέχεται να είναι διάρκειας τριών, έξη ή δώδεκα μηνών για να αντισταθμίσει τον κίνδυνο για ένα περιουσιακό στοιχείο που αναμένεται να διακρατηθεί για ένα μεγάλο χρονικό διάστημα οπότε εναπόκειται στη κρίση του δικαιούχου η επιλογή του κατάλληλου χρόνου ρευστοποίησης ή η ανανέωση της σύμβασης. Με το hedging ο κίνδυνος της αναληφθείσας θέσης ισούται με το μηδέν. Dynamic hedging είναι η στρατηγική της ανάληψης μιας θέσης option της οποίας η αξία διαφέρει ανάλογα με τις αλλαγές της τιμής του υποκειμένου μέσου (underlying instrument) ούτως ώστε ένα κέρδος ή ζημία στην τιμή του υποκειμένου μέσου να αντισταθμίζεται πλήρως από μία ζημία ή από ένα κέρδος της θέσης option. Neutral hedging είναι η τεχνική που συνδυάζει ανάληψη θέσεων σε διάφορες επενδύσεις προκειμένου να εξασφαλισθεί μία απόδοση ελεύθερου κινδύνου ανεξάρτητα από την κίνηση των τιμών των υποκειμένων ομολόγων.

Held to maturity = βλέπετε όρο «Investment portfolios classification».

Hellenic Bank Association = Ελληνική Ένωση Τραπεζών (ΕΕΤ). Είναι ο φορέας εκπροσώπησης των ελληνικών και ξένων τραπεζών που λειτουργούν στην Ελλάδα. Πρόκειται για μια αστική μη κερδοσκοπική εταιρεία, που ιδρύθηκε το 1928. Τη σημερινή ονομασία της απέκτησε με απόφαση της Γενικής Συνέλευσης της 22.4.2005 για να διευκρινισθεί ότι εκπροσωπεί όχι μόνο ελληνικές αλλά και ξένες τράπεζες που δραστηριοποιούνται στην Ελλάδα σε αντίθεση με το αρχικό της όνομα «Ένωση Ελληνικών Τραπεζών» που προξενούσε σύγχυση. Το 2005 αριθμούσε 34 μέλη - 23 τακτικά και 11 συνδεδεμένα:

► **Τακτικά μέλη**

1) Εθνική Τράπεζα της Ελλάδος Α.Ε 2) Alpha Bank 3) Τράπεζα EFG Eurobank Ergasias Α.Ε 4) Αγροτική Τράπεζα της Ελλάδος Α.Ε 5) Εμπορική Τράπεζα της Ελλάδος Α.Ε 6) Τράπεζα Πειραιώς Α.Ε 7) Ταχυδρομικό Ταμιευτήριο Ελλάδος Α.Τ.Ε 8) Τράπεζα Κύπρου Δημόσια Εταιρία Λίμιτεδ 9) Citibank International plc 10) Γενική Τράπεζα της Ελλάδος Α.Ε 11) Εγνατία Τράπεζα Α.Ε 12) Τράπεζα Αττικής Α.Ε 13) Λαϊκή Τράπεζα (Ελλάς) Α.Ε 14) Aspis Bank Ανώνυμη Τραπεζική Εταιρία 15) HSBC Bank plc 16) Novabank Α.Ε 17) Bayerische Hypo und Vereinsbank Α.Γ 18) Τράπεζα PROBANK Α.Ε 19) Ελληνική Τράπεζα Δημόσια Εταιρία Λίμιτεδ 20) Ωμέγα Bank Τράπεζα Α.Ε 21) FBB - Πρώτη Επιχειρηματική Τράπεζα Α.Ε 22) Πανελλήνια Τράπεζα 23) BNP Paribas Securities Services.

► **Συνδεδεμένα μέλη**

1) Ταμείο Παρακαταθηκών και Δανείων 2) A.B.N. Amro Bank 3) Société Générale 4) BNP Paribas (Hellas) 5) Marfin Bank Α.Τ.Ε 6) Bank of America N.A 7) Proton Επενδυτική Τράπεζα Α.Ε 8) American Bank of Albania Greek Branch 9) Εθνική Leasing Α.Ε Χρηματοδοτικές Μισθώσεις 10) EFG Eurobank Ergasias Χρηματοδοτικές Μισθώσεις 11) Alpha Leasing Χρηματοδοτικές Μισθώσεις.

► Η ΕΕΤ στοχεύει στο συλλογικό εκσυγχρονισμό των τραπεζών-μελών της και τη συνολική ανάπτυξη του χρηματοπιστωτικού τομέα, συμβάλλοντας στην προαγωγή της εθνικής οικονομίας. Σαν φορέας εκπροσώπησης, παρεμβαίνει συμβουλευτικά στη ρυθμιστική διαδικασία, συμμετέχοντας στη λήψη αποφάσεων σε νομοπαρασκευαστικές ή τεχνικές επιτροπές σε διεθνές, ευρωπαϊκό και εθνικό επίπεδο. Παράλληλα, λειτουργεί σαν φορέας κοινωνικής ευθύνης και προσφοράς ενώ πρωταρχική επιδίωξή της είναι ο φιλικός διακανονισμός και η επίλυση των διαφορών μεταξύ της ιδιωτικής πελατείας και των τραπεζών, που υλοποιούνται με τις υπηρεσίες του Τραπεζικού Μεσολαβητή.

► Τα καταστατικά όργανα της Ελληνικής Ένωσης Τραπεζών είναι η Γενική Συνέλευση των μελών της, το Διοικητικό Συμβούλιο, η Εκτελεστική Επιτροπή και ο Γενικός Γραμματέας. Το έργο της Ένωσης στηρίζεται από το Νομικό Συμβούλιο, το Επιστημονικό Συμβούλιο και το Εκπαιδευτικό Συμβούλιο.

► Οι στόχοι της Ελληνικής Ένωσης Τραπεζών υλοποιούνται από τη Γενική Γραμματεία της, η οποία ακολουθώντας τις κατευθυντήριες γραμμές του Διοικητικού Συμβουλίου και της

Εκτελεστικής Επιτροπής ανταποκρίνεται στην πολύπλευρη διάσταση του ρόλου της ΕΕΤ ως εξής:

- επεξεργάζεται το κανονιστικό πλαίσιο που διέπει το χρηματοπιστωτικό σύστημα, με τη στήριξη των εξειδικευμένων στελεχών της, του έργου διατραπεζικών επιτροπών και των επιτροπών της Ευρωπαϊκής Τραπεζικής Ομοσπονδίας
- προωθεί τις θέσεις των τραπεζών στις αρμόδιες αρχές και νομοπαρασκευαστικές επιτροπές
- μεριμνά α) για το συντονισμό και την ομαλή λειτουργία της διατραπεζικής συνεργασίας και των συναλλαγών στην Ελλάδα, ώστε να αντιμετωπίζονται θέματα συλλογικού ενδιαφέροντος και να αναπτύσσονται κοινές θέσεις ανάμεσα στα μέλη της και β) για την ενημέρωση του κοινού σε συλλογικά θέματα τραπεζικής επικαιρότητας με την ανάπτυξη επικοινωνιακής πολιτικής
- μελετά τις εξελίξεις σε θέματα τραπεζικής εποπτείας, χρηματαγορών και κεφαλαιαγορών
- επεξεργάζεται νομικά, λογιστικά και φορολογικά θέματα τραπεζικού ενδιαφέροντος.
- αναπτύσσει διεθνείς, διμερείς σχέσεις και συνεργασίες με φορείς άλλων χρηματοπιστωτικών συστημάτων, ώστε να γίνει πομπός και δέκτης τεχνολογίας, την οποία μεταφέρει στα μέλη της ως προς την τραπεζική λειτουργία, τις κεφαλαιαγορές και τις εξελίξεις του κλάδου και αναπτύσσει σχέσεις με τις εγχώριες παραγωγικές τάξεις
- συμβάλλει στην ανάπτυξη των διατραπεζικών συστημάτων πληρωμών και την επέκταση των υπηρεσιών της ηλεκτρονικής τραπεζικής
- αναπτύσσει α) δραστηριότητα αξιοποίησης των Ευρωπαϊκών Προγραμμάτων β) εκπαιδευτική δραστηριότητα με το Ελληνικό Τραπεζικό Ινστιτούτο γ) μελετητική και ερευνητική δραστηριότητα δ) εκδοτική δραστηριότητα, με κύριο εργαλείο το Τριμηνιαίο Δελτίο της Ελληνικής Ένωσης Τραπεζών και επιστημονικές σειρές με εξειδικευμένα νομικά και οικονομικά επίκαιρα θέματα που αφορούν το χρηματοπιστωτικό σύστημα
- μελετά αποτελεσματικούς τρόπους αντιμετώπισης της ασφάλειας των τραπεζών και των τραπεζικών συναλλαγών.

► Η ΕΕΤ αναπτύσσει και ένα έντονο κοινωνικό ρόλο που συνίσταται σε χορηγίες για εθνικούς και κοινωνικούς σκοπούς, προώθηση της αντίληψης της εταιρικής κοινωνικής ευθύνης, πρωτοβουλίες σχετικές με την επιχειρηματική ηθική (αυτορρύθμιση, κώδικες δεοντολογίας και συμπεριφοράς, εταιρική διακυβέρνηση), μέριμνα για θέματα που αφορούν την προστασία της πελατείας των τραπεζών, δημιουργία και διεύρυνση μηχανισμών εξωδικαστικής επίλυσης διαφορών, συμβολή του τραπεζικού συστήματος στη βιώσιμη ανάπτυξη και ενημέρωση των τραπεζών για εργασιακά και κοινωνικά θέματα.

► Οι διατραπεζικές επιτροπές που λειτουργούν στα πλαίσια της ΕΕΤ είναι:

- 1) Συντονιστική Επιτροπή για θέματα Κεφαλαιαγοράς
- 2) Συντονιστική Επιτροπή για θέματα Επίθεωσης Τραπεζών
- 3) Επιτροπή Αναδόχων
- 4) Επιτροπή Ασφάλειας Τραπεζών
- 5) Δ.Ε.Τ., Δίας - Ένωση – Τράπεζες
- 6) Επιτροπή Διεθνούς Εμπορικού Επιμελητηρίου
- 7) Διατραπεζική Επιτροπή Εκπαίδευσης
- 8) Επικοινωνιακή Επιτροπή
- 9) Επιτροπή Εποπτείας Τραπεζών και Διαχείρισης Κινδύνων
- 10) Επιτροπή Εργασιακών και Κοινωνικών Θεμάτων
- 11) Επιτροπή Ηλεκτρονικής Τραπεζικής
- 12) Επιτροπή Θεματοφυλακής
- 13) Επιτροπή Θεμάτων Εξαγωγικών Πιστώσεων
- 14) Επιτροπή Καρτών
- 15) Επιτροπή Καταναλωτών
- 16) Επιτροπή Κίνησης Κεφαλαίων
- 17) Επιτροπή Μετρητών
- 18) Νομική Επιτροπή
- 19) Επιτροπή Πρόληψης και Αντιμετώπισης Απατών
- 20) Επιτροπή Στατιστικών
- 21) Επιτροπή Τραπεζικής Λογιστικής
- 22) Επιτροπή Τραπεζικών Εργασιών
- 23) Διατραπεζική Επιτροπή Τυποποιήσεων και Τεχνολογίας (ΔΕΤΤ)
- 24) Επιτροπή Υλοποίησης δράσεων ΜΜΕ των ΠΕΠ του Γ' ΚΠΣ
- 25) Φορολογική Επιτροπή
- 26) Επιτροπή Treasurers.

Hellenic Deposit and Investment Guarantee Fund = Ταμείο Εγγύησης Καταθέσεων και Επενδύσεων (**ΤΕΚΕ**). Είναι το ταμείο που ασφαλίζει ένα ποσό των καταθέσεων και επενδύσεων των πελατών πιστωτικών ιδρυμάτων σε περίπτωση που ένα από τα πιστωτικά ιδρύματα, που μετέχει στο σχήμα, αδυνατεί να επιστρέψει το κοινό τις καταθέσεις του ή το αντικείμενο των επενδύσεων ή οριστικά πτωχεύσει. Κάθε κράτος μέλος της Ευρωπαϊκής Ένωσης είναι υποχρεωμένο από την Οδηγία 94/19/30.5.94/EC να έχει τουλάχιστον ένα σύστημα εγγύησης καταθέσεων.

• Αρχικά λειτούργησε σαν Ταμείο Εγγύησης Καταθέσεων, **ΤΕΚ** (Hellenic Deposit Guarantee Fund). Το ΤΕΚ είχε ιδρυθεί με το Νόμο 2324/1995 (ΦΕΚ 146 Α') που τροποποιήθηκε και κωδικοποιήθηκε με το Νόμο 2823/2000 (ΦΕΚ 141 Α'). Τελικά, με το Νόμο 3746/2009 (ΦΕΚ 27/16.2.2009) ιδρύθηκε το ΤΕΚΕ σαν καθολικός διάδοχος του ΤΕΚ. Οι καινοτομίες που εισήγαγε ο νέος νόμος αφορούν κύρια τα εξής: α) στο σκέλος κάλυψης καταθέσεων προστέθηκε και το διακριτό σκέλος κάλυψης επενδύσεων β) στο σκέλος κάλυψης

καταθέσεων λειτουργεί και το Πρόσθετο Κεφάλαιο Κάλυψης Καταθέσεων γ) αυξήθηκε το ανώτατο όριο αποζημίωσης των καταθετών από κάθε πιστωτικό ίδρυμα από 20.000 σε 100.000 ευρώ που είχε μεν καθιερώσει το άρθρο 6 του Νόμου 3714/7.11.2008 αλλά μόνο μέχρι 31.12.2011 και δ) ορίσθηκε αντίστοιχο όριο κάλυψης των επενδύσεων στα 30.000 ευρώ.

❶ Το ΤΕΚΕ είναι νομικό πρόσωπο ιδιωτικού δικαίου και εποπτεύεται από το Υπουργείο Οικονομίας και Οικονομικών. Δεν αποτελεί δημόσιο οργανισμό ή δημόσιο νομικό πρόσωπο και ευρίσκεται εκτός δημόσιου τομέα. Διοικείται από εννεαμελές Διοικητικό Συμβούλιο, με Πρόεδρο ένα Υποδιοικητή της Τράπεζας της Ελλάδος (ΤτΕ), τρία άλλα μέλη από την ΤτΕ, ένα από το ΥΠΕΘΟ, τρία από την Ελληνική Ένωση Τραπεζών (ΕΕΤ) και ένα από την Ένωση Συνεταιριστικών Τραπεζών Ελλάδος. Τα μέλη διορίζονται με απόφαση του υπουργού ΥΠΕΘΟ ενώ ο Αντιπρόεδρος εκλέγεται από τα μέλη του Δ.Σ. Η θητεία των μελών του Δ.Σ. είναι πενταετής και μπορεί να ανανεωθεί για μία ακόμη πενταετία. Η ειδική πλειοψηφία του Διοικητικού Συμβουλίου του ΤΕΚΕ επιτυγχάνεται με τη σύμφωνη ψήφο 7 τουλάχιστον μελών του Διοικητικού Συμβουλίου. Η Τράπεζα της Ελλάδος ασκεί τον έλεγχο των στοιχείων που υποβάλλουν στο ΤΕΚΕ τα πιστωτικά ιδρύματα και αποτελούν τη βάση υπολογισμού των εισφορών τους είτε αυτόβουλα στο πλαίσιο της εποπτικής της αρμοδιότητας είτε κατόπιν αιτήματος του προέδρου του Διοικητικού Συμβουλίου του ΤΕΚΕ.

❷ Το **ιδρυτικό κεφάλαιο** του ΤΕΚΕ ανέρχεται στο ποσό των 8.804.109 ευρώ και καλύπτεται κατά τα **6/10 από την ΤτΕ** και κατά τα **4/10 από πιστωτικά ιδρύματα** μέλη της ΕΕΤ.

❸ α) Στο Σκέλος Κάλυψης Καταθέσεων του ΤΕΚΕ μετέχουν υποχρεωτικά όλα τα πιστωτικά ιδρύματα (ΠΙ) κατά την έννοια της παραγράφου 1 του άρθρου 2 του Νόμου 3601/2007 (ΦΕΚ 178 Α') που έχουν λάβει άδεια ίδρυσης και λειτουργίας στην Ελλάδα. Πιστωτικά ιδρύματα δεν επιτρέπεται να δέχονται καταθέσεις εάν δεν συμμετέχουν στο Σκέλος Κάλυψης Καταθέσεων του ΤΕΚΕ. Προαιρετικά, ύστερα από αίτησή τους, μετέχουν για συμπληρωματική ασφάλιση του αντίστοιχου συστήματος της έδρας τους ως προς το ποσό ή και ως προς τις κατηγορίες των καλυπτόμενων καταθέσεων τα υποκαταστήματα πιστωτικών ιδρυμάτων των οποίων η έδρα ευρίσκεται σε άλλο κράτος μέλος της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Συμμετέχουν, τέλος, υποχρεωτικά τα υποκαταστήματα πιστωτικών ιδρυμάτων των οποίων η έδρα ευρίσκεται σε τρίτες χώρες εφόσον τα τελευταία δεν καλύπτονται από ισοδύναμο σύστημα εγγύησης καταθέσεων.

Το 2009, συμμετείχαν στο ΤΕΚ 42 ιδρύματα από τα οποία 22 ήσαν ελληνικές εμπορικές τράπεζες, 16 ελληνικές συνεταιριστικές τράπεζες και 4 υποκαταστήματα πιστωτικών ιδρυμάτων από χώρες εκτός Ευρωπαϊκής Ένωσης:

A. Ελληνικές εμπορικές και επενδυτικές τράπεζες

1. ΑΓΡΟΤΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ
2. AEGEAN BALTIC BANK
3. ALPHA BANK
4. ASPIS BANK
5. ΤΡΑΠΕΖΑ ΑΤΤΙΚΗΣ
6. ΓΕΝΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ
7. ΕΘΝΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ
8. ΕΜΠΟΡΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ
9. ΕΜΠΟΡΙΚΗ CREDICOM
10. ΕΠΕΝΔΥΤΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ ΕΛΛΑΔΟΣ
11. EFG EUROBANK ERGASIAS
12. MARFIN BANK
13. NOVABANK
14. ΠΑΝΕΛΛΗΝΙΑ ΤΡΑΠΕΖΑ
15. ΤΡΑΠΕΖΑ ΠΕΙΡΑΙΩΣ
16. PROTON ΕΠΕΝΔΥΤΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ
17. PROBANK
18. FBB ΠΡΩΤΗ ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ
19. ΤΑΧΥΔΡΟΜΙΚΟ ΤΑΜΙΕΥΤΗΡΙΟ ΕΛΛΑΔΟΣ

B. Συνεταιριστικές τράπεζες

20. ΑΧΑΪΚΗ ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΤΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ ΣΥΝ.Π.Ε.
21. ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΤΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ ΔΡΑΜΑΣ ΣΥΝ.Π.Ε.
22. ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΤΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ ΔΩΔΕΚΑΝΗΣΟΥ ΣΥΝ.Π.Ε.
23. ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΤΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ Ν. ΕΒΡΟΥ ΣΥΝ.Π.Ε.
24. ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΤΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ Ν. ΕΥΒΟΙΑΣ ΣΥΝ.Π.Ε.

25. ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΤΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ ΙΩΑΝΝΙΝΩΝ «Ο ΣΤΟΧΟΣ» ΣΥΝ.Π.Ε.
26. ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΤΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ Ν. ΚΑΡΔΙΤΣΑΣ ΣΥΝ.Π.Ε.
27. ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΤΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ ΚΟΖΑΝΗΣ ΣΥΝ.Π.Ε.
28. ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΤΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ ΚΟΡΙΝΘΙΑΣ ΣΥΝ.Π.Ε.
29. ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΤΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ ΛΑΜΙΑΣ ΣΥΝ.Π.Ε.
30. ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΤΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ ΛΕΣΒΟΥ-ΛΗΜΝΟΥ ΣΥΝ.Π.Ε.
31. ΠΑΓΚΡΗΤΙΑ ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΤΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ ΣΥΝ.Π.Ε.
32. ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΤΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ ΠΙΕΡΙΑΣ ΣΥΝ.Π.Ε.
33. ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΤΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ Ν.ΣΕΡΡΩΝ ΣΥΝ.Π.Ε. «ΣΕΡΡΑΪΚΗ ΠΙΣΤΗ»
34. ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΤΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ ΘΕΣΣΑΛΙΑΣ ΣΥΝ.Π.Ε.
35. ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΤΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ ΧΑΝΙΩΝ ΣΥΝ.Π.Ε.

Υποκαταστήματα πιστωτικών ιδρυμάτων χωρών εκτός Ευρωπαϊκής Ένωσης

36. AMERICAN EXPRESS BANK Ltd.
37. AMERICAN BANK OF ALBANIA-GREEK BRANCH
38. BANK OF AMERICA N.A.
39. BANK SADERAT IRAN
40. KEDR BANK ATHENS

β) Στο Σκέλος Κάλυψης Επενδύσεων του ΤΕΚΕ μετέχουν υποχρεωτικά όλα τα πιστωτικά ιδρύματα (ΠΙ) κατά την έννοια της παραγράφου 1 του άρθρου 2 του Νόμου 3601/2007 (ΦΕΚ 178 Α') που έχουν λάβει άδεια ίδρυσης και λειτουργίας στην Ελλάδα εκτός του Ταμείου Παρακαταθηκών και Δανείων, εφόσον παρέχουν μία τουλάχιστον από τις καλυπτόμενες επενδυτικές υπηρεσίες που αναφέρονται στο άρθρο 4 του Νόμου 3606/2007 (ΦΕΚ 195 Α') παράγραφοι 1 α-δ, στ, ζ και της παρεπόμενης υπηρεσίας της παραγράφου 2 α του ίδιου άρθρου, δηλαδή: **1)** η λήψη και διαβίβαση εντολών, η οποία συνίσταται στη λήψη και διαβίβαση εντολών για λογαριασμό πελατών, για κατάρτιση συναλλαγών σε χρηματοπιστωτικά μέσα **2)** η εκτέλεση εντολών για λογαριασμό πελατών, η οποία συνίσταται στην κατάρτιση συμβάσεων αγοράς ή πώλησης ενός ή περισσότερων χρηματοπιστωτικών μέσων για λογαριασμό πελατών **3)** η διαπραγμάτευση για ίδιο λογαριασμό, η οποία συνίσταται στη διαπραγμάτευση από ΕΠΕΥ με κεφάλαιά της ενός ή περισσότερων χρηματοπιστωτικών μέσων προς κατάρτιση συναλλαγών επ' αυτών **4)** η διαχείριση χαρτοφυλακίων, η οποία συνίσταται στη διαχείριση, κατά τη διακριτική ευχέρεια της ΕΠΕΥ, χαρτοφυλακίων πελατών, στο πλαίσιο εντολής τους, που περιλαμβάνουν ένα ή περισσότερα χρηματοπιστωτικά μέσα **5)** η αναδοχή χρηματοπιστωτικών μέσων ή η τοποθέτηση χρηματοπιστωτικών μέσων με δέσμευση ανάληψης **6)** Η τοποθέτηση χρηματοπιστωτικών μέσων χωρίς δέσμευση ανάληψης **7)** η φύλαξη και διοικητική διαχείριση χρηματοπιστωτικών μέσων για λογαριασμό πελατών, περιλαμβανομένης της παροχής υπηρεσιών θεματοφύλακα και παροχής συναφών υπηρεσιών όπως η διαχείριση χρηματικών διαθεσίμων ή παρεχόμενων ασφαλειών.

Πιστωτικά ιδρύματα τα οποία κατά την έναρξη ισχύος του Νόμου 3746/2009 συμμετέχουν στο Συνεγγητικό Κεφάλαιο Εξασφάλισης Επενδυτικών Υπηρεσιών του Νόμου 2533/1997 εξακολουθούν να συμμετέχουν σε αυτό και δεν υπέχουν υποχρέωση συμμετοχής στο Σκέλος Κάλυψης Επενδύσεων του ΤΕΚΕ. Σε περίπτωση που πιστωτικό ίδρυμα που συμμετέχει στο Σκέλος Κάλυψης Επενδύσεων του ΤΕΚΕ απορροφήσει μέλος του Συνεγγητικού, το πιστωτικό ίδρυμα συμμετέχει εφεξής μόνο στο Σκέλος Κάλυψης Επενδύσεων του ΤΕΚΕ. Αν μέλος του Συνεγγητικού απορροφήσει πιστωτικό ίδρυμα που συμμετέχει στο Σκέλος Κάλυψης Επενδύσεων του ΤΕΚΕ, η απορροφούσα εταιρεία συμμετέχει αποκλειστικά στο Συνεγγητικό.

❶ Πόροι του ΤΕΚΕ.

Α) Ενεργητικό του Σκέλους Κάλυψης Καταθέσεων του ΤΕΚΕ

1. το ενεργητικό αυτό προορίζεται αποκλειστικά για την ικανοποίηση απαιτήσεων των καταθετών των συμμετεχόντων στο Σκέλος Κάλυψης Καταθέσεων του ΤΕΚΕ πιστωτικών ιδρυμάτων. Όλο το κατά την έναρξη ισχύος του παρόντος νόμου ενεργητικό του Ταμείου Εγγύησης Καταθέσεων (ΤΕΚ) περιέρχεται στο Ενεργητικό του Σκέλους Κάλυψης Καταθέσεων.

2. Οι πόροι του Ενεργητικού του Σκέλους Κάλυψης Καταθέσεων του ΤΕΚΕ προέρχονται από:
α) Ετήσιες τακτικές εισφορές που καταβάλλουν τα πιστωτικά ιδρύματα τα οποία συμμετέχουν στο Σκέλος Κάλυψης Καταθέσεων του ΤΕΚΕ. Οι ετήσιες εισφορές υπολογίζονται επί του μέσου υπολοίπου του μηνός Ιουνίου κάθε έτους του συνόλου των καταθέσεών τους σε ευρώ και συνάλλαγμα, με εξαίρεση: i) το ποσό του προς παρακράτηση

αναλογούντος φόρου, ii) τα υπόλοιπα κατηγοριών καταθέσεων iii) τα υπόλοιπα καταθέσεων των υποκαταστημάτων των πιστωτικών ιδρυμάτων σε τρίτες χώρες, εφόσον οι καταθέσεις αυτές κριθεί ότι καλύπτονται από ισοδύναμο σύστημα εγγύησης καταθέσεων στις χώρες υποδοχής και iv) τις καταθέσεις του ΤΕΚΕ. Για την εξεύρεση του μέσου υπολοίπου καταθέσεων σε συνάλλαγμα, τα ημερήσια υπόλοιπα θα μετατρέπονται σε ευρώ κάθε ημέρα του Ιουνίου με την αντίστοιχη μέση τιμή (fixing). Εφόσον δεν υπάρχει μέση τιμή (fixing), λαμβάνεται υπόψη η εκάστοτε ισχύουσα τιμή αναφοράς. Πιστωτικό ίδρυμα το οποίο εντάσσεται στο Σκέλος Κάλυψης Καταθέσεων του ΤΕΚΕ οφείλει τακτική εισφορά για το ημερολογιακό έτος ένταξης κατ' αναλογία του χρόνου συμμετοχής του σε αυτό.

β) Συμπληρωματική εισφορά, πέραν της ετήσιας τακτικής, εφόσον οι πόροι του Σκέλους Κάλυψης Καταθέσεων του ΤΕΚΕ δεν επαρκούν για την αποζημίωση. Η εισφορά αυτή καθορίζεται με απόφαση του Διοικητικού Συμβουλίου του ΤΕΚΕ μέχρι το τριπλάσιο της ετήσιας τακτικής εισφοράς του τελευταίου πριν από τη λήψη της απόφασης έτους, καταβάλλεται υποχρεωτικά από τα συμμετέχοντα στο εν λόγω Σκέλος του ΤΕΚΕ πιστωτικά ιδρύματα και συμψηφίζεται με τις τακτικές εισφορές των επόμενων ετών.

γ) Δωρεές.

δ) Έσοδα από ρευστοποίηση απαιτήσεων, καθώς και έσοδα που προκύπτουν από τη διαχείριση του Ενεργητικού του Σκέλους Κάλυψης Καταθέσεων του ΤΕΚΕ.

3. Σε περίπτωση που τα διαθέσιμα του Ενεργητικού του Σκέλους Κάλυψης Καταθέσεων του ΤΕΚΕ, που προκύπτουν από τους ανωτέρω πόρους **δεν επαρκούν** για την καταβολή αποζημιώσεων καταθετών, με απόφαση του Διοικητικού Συμβουλίου του, το Σκέλος Κάλυψης Καταθέσεων του ΤΕΚΕ **δανείζεται τα απαιτούμενα κεφάλαια από τα συμμετέχοντα σε αυτό πιστωτικά ιδρύματα ή/και από άλλες πηγές.**

4. α) Το ύψος της ετήσιας τακτικής εισφοράς καθορίζεται στα ακόλουθα, κατά κλιμάκιο καταθέσεων, ποσοστά:

Κλιμάκιο καταθέσεων. Ποσοστιαία εισφορά (σε εκατομμύρια ευρώ, επί τοις χιλίοις)

0 – 600 = 6,25

600,01 – 2.990 = 6

2.990,01 – 8.843 = 5,875

8.843,01 – 20.940 = 1,025

20.940,01 και άνω = 0,125

β) Τα κλιμάκια καταθέσεων αναπροσαρμόζονται ετησίως από το Διοικητικό Συμβούλιο του ΤΕΚΕ με ειδική πλειοψηφία, ώστε να διατηρείται σταθερή η ανωτέρω αναλογία. Σε περίπτωση που δεν επιτευχθεί η ως άνω ειδική πλειοψηφία, η αναπροσαρμογή των κλιμακίων θα γίνεται αναλογικά ώστε να διασφαλίζεται η ανωτέρω αναλογία. Η κατά τα ανωτέρω προκύπτουσα εισφορά ανά πιστωτικό ίδρυμα προσαρμόζεται, από 1.1.2009 και εφεξής, με συντελεστή που κυμαίνεται στο εύρος από 0,90 έως 1,10 με απόφαση του Διοικητικού Συμβουλίου του ΤΕΚΕ, αναλόγως της βαθμίδας στην οποία αυτό κατατάσσεται.

γ) Όταν επιτευχθεί εύλογη σχέση μεταξύ των διαθεσίμων του Σκέλους Κάλυψης Καταθέσεων του ΤΕΚΕ και του συνόλου των καλυπτόμενων καταθέσεων, οι εισφορές αναπροσαρμόζονται, ώστε να αντιστοιχούν μόνο στη μεταβολή των υπολοίπων των καταθέσεων. Το Διοικητικό Συμβούλιο του ΤΕΚΕ αποφασίζει με ειδική πλειοψηφία για την ως άνω εύλογη σχέση, την αύξηση ή μείωση της μέσης εισφοράς, τη διακοπή και εκ νέου καταβολή της ετήσιας εισφοράς, καθώς και την τυχόν επιστροφή εισφορών που προκύπτουν από λάθος υπολογισμό των εισφορών αυτών, στα πιστωτικά ιδρύματα που τις έχουν καταβάλει. δ) Τα πιστωτικά ιδρύματα υποχρεούνται να καταβάλλουν την πρώτη εργάσιμη ημέρα του Οκτωβρίου εκάστου ημερολογιακού έτους το μισό (1/2) της ετήσιας τακτικής εισφοράς που τους αναλογεί μετά από προηγούμενη έγγραφη γνωστοποίηση προς το ΤΕΚΕ της καταθετικής βάσης της εισφοράς τους. Το υπόλοιπο μισό (1/2) της ετήσιας τακτικής εισφοράς καταβάλλεται την πρώτη εργάσιμη ημέρα του Απριλίου του αμέσως επόμενου ημερολογιακού έτους. Η διαδικασία και το περιεχόμενο της γνωστοποίησης καθορίζονται με απόφαση του Διοικητικού Συμβουλίου του ΤΕΚΕ. ε) Η καταβολή των αναλογουσών κατά πιστωτικό ίδρυμα εισφορών πραγματοποιείται με πίστωση των αναφερόμενων κατωτέρω λογαριασμών του Σκέλους Κάλυψης Καταθέσεων του ΤΕΚΕ, ως εξής:

ι) Ποσοστό **20%** της εισφοράς καταβάλλεται στο ΤΕΚΕ με πίστωση του ειδικού λογαριασμού του Σκέλους Κάλυψης Καταθέσεων του ΤΕΚΕ που τηρείται στην **Τράπεζα της Ελλάδος**. Το ποσό που αντιστοιχεί στο ποσοστό αυτό, κατά την κρίση του Διοικητικού Συμβουλίου, επενδύεται εν όλω ή εν μέρει σε τίτλους του Ελληνικού Δημοσίου σε ευρώ ή συνάλλαγμα, καθώς και σε ισοδύναμους τίτλους της αλλοδαπής, εναπομένουσας διάρκειας μέχρι και δώδεκα (12) μηνών ή παραμένει στο λογαριασμό του εν όλω ή εν μέρει για κάλυψη άμεσων

και λειτουργικών αναγκών του που βαρύνουν το Σκέλος Κάλυψης Καταθέσεων ii) Το υπολειπόμενο **80%** της ως άνω εισφοράς κατατίθεται σε λογαριασμό **τρίμηνης προθεσμιακής κατάθεσης** του Σκέλους Κάλυψης Καταθέσεων του ΤΕΚΕ που τηρείται στο **πιστωτικό ίδρυμα** που καταβάλλει την αντίστοιχη εισφορά, με επιτόκιο ίσο με αυτό που ισχύει για τοποθετήσεις κεφαλαίων σε Έντοκα Γραμμάτια Ελληνικού Δημοσίου (Ε.Γ.Ε.Δ) τρίμηνης διάρκειας της τελευταίας πριν την ως άνω ημερομηνία έκδοσης. Το επιτόκιο των καταθέσεων αυτών αναπροσαρμόζεται ανά τρίμηνο με βάση το ισχύον κατά την αναπροσαρμογή επιτόκιο Ε.Γ.Ε.Δ. τρίμηνης διάρκειας, οι δε προκύπτοντες τόκοι κεφαλαιοποιούνται. Αν δεν εκδίδονται πλέον Ε.Γ.Ε.Δ. τρίμηνης διάρκειας ή δεν ανακοινώνεται αρμοδίως επιτόκιο για τους τίτλους αυτούς, εφαρμόζεται το ισχύον επιτόκιο αναφοράς τρίμηνης διάρκειας της διαπραπειακής αγοράς σε ευρώ. Με απόφαση του Διοικητικού Συμβουλίου του ΤΕΚΕ τμήμα του ως άνω ποσού μπορεί να τηρείται σε κατάθεση στα ίδια πιστωτικά ιδρύματα σε συνάλλαγμα με επιτόκιο που ισχύει για τοποθετήσεις αντίστοιχης διάρκειας και ισοδύναμης ρευστότητας και ασφάλειας με τις ανωτέρω.

Β) Το Πρόσθετο Κεφάλαιο Κάλυψης Καταθέσεων του ΤΕΚΕ

Το ποσό της διαφοράς της ετήσιας τακτικής εισφοράς των πιστωτικών ιδρυμάτων που προκύπτει από την εφαρμογή της παραγράφου 2 του άρθρου 6 του Νόμου 3714/2008 (ΦΕΚ 231 Α'), που προέκυψε από την αύξηση του ορίου κάλυψης από 20.000 σε 100.000 ευρώ με βάση τα ποσοστά υπολογισμού της εισφοράς, περιέρχεται σε **ειδική ομάδα περιουσίας** η οποία καλείται «Πρόσθετο Κεφάλαιο Κάλυψης Καταθέσεων») και προορίζεται αποκλειστικά για την ικανοποίηση απαιτήσεων των καταθετών των συμμετεχόντων στο Σκέλος Κάλυψης Καταθέσεων του ΤΕΚΕ πιστωτικών ιδρυμάτων. Το Πρόσθετο Κεφάλαιο Κάλυψης Καταθέσεων είναι ομάδα περιουσίας, της οποίας τα επί μέρους στοιχεία ανήκουν εξ αδιαίρετου στα συμμετέχοντα σε αυτό πιστωτικά ιδρύματα, κατά το λόγο συμμετοχής τους σε αυτό και αποτελεί αντικείμενο διαχείρισης από το ΤΕΚΕ. Το Διοικητικό Συμβούλιο του ΤΕΚΕ αποφασίζει για την καταβολή των εισφορών, την τοποθέτηση των διαθεσίμων και, εν γένει, για τη διαχείριση του εκάστοτε ενεργητικού του Πρόσθετου Κεφαλαίου Κάλυψης Καταθέσεων. Τυχόν πρόσδοδοι του ενεργητικού του αυξάνουν το Πρόσθετο Κεφάλαιο Κάλυψης Καταθέσεων. Οι εισφορές των πιστωτικών ιδρυμάτων στο Πρόσθετο Κεφάλαιο Κάλυψης Καταθέσεων, πλέον των τυχόν προσόδων που αναλογούν σε αυτές, συνιστούν τις ατομικές τους μερίδες σε αυτό. Κάθε πιστωτικό ίδρυμα που συμμετέχει στο Πρόσθετο Κεφάλαιο Κάλυψης Καταθέσεων έχει μία ατομική μερίδα σε αυτό. Οι ατομικές μερίδες αντιστοιχούν στο ποσοστό συμμετοχής του κάθε συμμετέχοντος στο Πρόσθετο Κεφάλαιο Κάλυψης Καταθέσεων. Για λόγους διευκόλυνσης του λογιστικού προσδιορισμού της αξίας των ατομικών μερίδων, το ενεργητικό του Πρόσθετου Κεφαλαίου Κάλυψης Καταθέσεων δύναται να υποδιαιρείται σε ισάξια μερίδια ή κλάσματα μεριδίου, από τα οποία συγκροτούνται οι ατομικές μερίδες των συμμετεχόντων σε αυτό πιστωτικών ιδρυμάτων. Οι ατομικές μερίδες των πιστωτικών ιδρυμάτων που απαρτίζουν το Πρόσθετο Κεφάλαιο Κάλυψης Καταθέσεων είναι ακατάσχετες έναντι του ΤΕΚΕ. Σε περίπτωση καταβολής αποζημίωσης σε καταθέτες χρησιμοποιείται αρχικώς, μέχρι την εξάντλησή της, η ατομική μερίδα του συμμετέχοντος πιστωτικού ιδρύματος στο Πρόσθετο Κεφάλαιο Κάλυψης Καταθέσεων. Αν η μερίδα αυτή δεν επαρκεί, για το υπόλοιπο καταβλητέο ποσό, χρήση των κεφαλαίων του Πρόσθετου Κεφαλαίου Κάλυψης Καταθέσεων θα γίνεται κατά τα οριζόμενα από το Διοικητικό Συμβούλιο του ΤΕΚΕ και αφού έχουν διατεθεί ποσά ίσα με ποσοστό τουλάχιστον 5% του Ενεργητικού του Σκέλους Κάλυψης Καταθέσεων του ΤΕΚΕ, όπως αυτό προέκυψε την ημέρα του τελευταίου εγκριθέντος ισολογισμού του. Το Σκέλος Κάλυψης Καταθέσεων του ΤΕΚΕ αποκτά αυτοδικαίως απαιτήσεις κατά του περιελθόντος σε αδυναμία πιστωτικού ιδρύματος για ποσά που καταβάλλονται σε καταθέτες-πελάτες του εν λόγω πιστωτικού ιδρύματος από το Ενεργητικό του Σκέλους Κάλυψης Καταθέσεων του ΤΕΚΕ, καθώς και από το Πρόσθετο Κεφάλαιο Κάλυψης Καταθέσεων πέραν της ατομικής μερίδας του περιελθόντος σε αδυναμία πιστωτικού ιδρύματος, καθώς και για κάθε άλλη δαπάνη ή ποσό, που βαρύνουν το Σκέλος Κάλυψης Καταθέσεων του ΤΕΚΕ και συνδέονται με τη διαδικασία καταβολής αποζημιώσεων. Τυχόν εισπραττόμενα από το ΤΕΚΕ κατά τα ανωτέρω ποσά κατανέμονται μεταξύ του Ενεργητικού του Σκέλους Κάλυψης Καταθέσεων του ΤΕΚΕ.

Γ) Ενεργητικό του Σκέλους Κάλυψης Επενδύσεων του ΤΕΚΕ

1. Το ενεργητικό του ΤΕΚΕ που τίθεται προς εξυπηρέτηση του Σκέλους Κάλυψης Επενδύσεων προορίζεται αποκλειστικά για την ικανοποίηση απαιτήσεων των επενδυτών-πελατών των συμμετεχόντων στο Σκέλος Κάλυψης Επενδύσεων του ΤΕΚΕ πιστωτικών ιδρυμάτων. 2. Το Ενεργητικό του Σκέλους Κάλυψης Επενδύσεων είναι **διακριτή**

ομάδα περιουσίας, της οποίας τα επί μέρους στοιχεία ανήκουν εξ αδιαιρέτου στα συμμετέχοντα σε αυτό πιστωτικά ιδρύματα, κατά το λόγο συμμετοχής τους σε αυτό και αποτελεί αντικείμενο διαχείρισης από το ΤΕΚΕ. 3. Το Ενεργητικό του Σκέλους Κάλυψης Επενδύσεων συνιστάται και διαμορφώνεται με βάση τις εισφορές των συμμετεχόντων στο Σκέλος Κάλυψης Επενδύσεων πιστωτικών ιδρυμάτων και τους λοιπούς πόρους αυτού. 4. Οι εισφορές των πιστωτικών ιδρυμάτων που συμμετέχουν στο Σκέλος Κάλυψης Επενδύσεων του ΤΕΚΕ, πλέον των προσόδων που αναλογούν σε αυτές και λοιπών τυχόν πόρων του Σκέλους Κάλυψης Επενδύσεων, συνιστούν τις **ατομικές τους μερίδες** σε αυτό. Κάθε πιστωτικό ίδρυμα που συμμετέχει στο Σκέλος Κάλυψης Επενδύσεων του ΤΕΚΕ έχει μία ατομική μερίδα σε αυτό. Οι ατομικές μερίδες αντιστοιχούν στο ποσοστό συμμετοχής του κάθε συμμετέχοντος στο Ενεργητικό του Σκέλους Κάλυψης Επενδύσεων πιστωτικού ιδρύματος. Για λόγους διευκόλυνσης του λογιστικού προσδιορισμού της αξίας των ατομικών μερίδων, το Ενεργητικό του Σκέλους Κάλυψης Επενδύσεων δύναται να υποδιαιρείται σε ισάξια μερίδια ή κλάσματα μεριδίου, από τα οποία συγκροτούνται οι ατομικές μερίδες των συμμετεχόντων σε αυτό πιστωτικών ιδρυμάτων. 5. Οι ατομικές μερίδες των πιστωτικών ιδρυμάτων που απαρτίζουν το Ενεργητικό του Σκέλους Κάλυψης Επενδύσεων του ΤΕΚΕ είναι ακατάσχετες έναντι του ΤΕΚΕ.

Οι πόροι του Ενεργητικού του Σκέλους Κάλυψης Επενδύσεων του ΤΕΚΕ προορίζονται αποκλειστικά για την ικανοποίηση απαιτήσεων των επενδυτών-πελατών κατά των συμμετεχόντων σε αυτό πιστωτικών ιδρυμάτων, οι οποίες προκύπτουν από την παροχή από μέρους τους καλυπτόμενων επενδυτικών υπηρεσιών και προέρχονται από:

- α) την αρχική εισφορά των συμμετεχόντων πιστωτικών ιδρυμάτων
- β) την τακτική εισφορά των συμμετεχόντων πιστωτικών ιδρυμάτων,
- γ) τη συμπληρωματική εισφορά
- δ) τις προσόδους και τα έσοδα που προκύπτουν από τη διαχείριση της περιουσίας του Ενεργητικού του Σκέλους Κάλυψης Επενδύσεων του ΤΕΚΕ και
- ε) τα έσοδα από τη ρευστοποίηση απαιτήσεων του Ενεργητικού του Σκέλους Κάλυψης Επενδύσεων του ΤΕΚΕ.

Το Ενεργητικό του Σκέλους Κάλυψης Επενδύσεων βαρύνουν τα πάσης φύσεως λειτουργικά έξοδα του Σκέλους Κάλυψης Επενδύσεων του ΤΕΚΕ, όπως καθορίζεται ειδικότερα με απόφαση του Διοικητικού του Συμβουλίου. Τα πιστωτικά ιδρύματα τα οποία παρέχουν καλυπτόμενες επενδυτικές υπηρεσίες κατά τη συμμετοχή τους για πρώτη φορά στο Σκέλος Κάλυψης Επενδύσεων του ΤΕΚΕ καταβάλλουν **εφάπαξ αρχική εισφορά ύψους 500.000 ευρώ**. Τα πιστωτικά ιδρύματα που έχουν λάβει άδεια λειτουργίας στην Ελλάδα, καθώς και τα υποκαταστήματα στην Ελλάδα πιστωτικών ιδρυμάτων που έχουν την καταστατική έδρα τους σε χώρα εκτός της Ευρωπαϊκής Ένωσης και συμμετέχουν υποχρεωτικά στο ΤΕΚΕ τα οποία θα συμμετάσχουν στο Σκέλος Κάλυψης Επενδύσεων του ΤΕΚΕ μετά την πρώτη δημοσίευση ισολογισμού του ΤΕΚΕ που θα περιλαμβάνει τα στοιχεία Ενεργητικού και Παθητικού που αφορούν το Ενεργητικό του Σκέλους Κάλυψης Επενδύσεων, καταβάλλουν, πέραν της εκάστοτε αναλογούσας σε αυτά τακτικής εισφοράς, αρχική εισφορά ίση με το ποσό που προκύπτει από το γινόμενο του ύψους των συσσωρευμένων πόρων του Ενεργητικού του Σκέλους Κάλυψης Επενδύσεων του ΤΕΚΕ επί το λόγο των ιδίων κεφαλαίων τους προς το σύνολο των ιδίων κεφαλαίων των πιστωτικών ιδρυμάτων που συμμετέχουν ήδη στο Σκέλος Κάλυψης Επενδύσεων του ΤΕΚΕ. **Πιστωτικά ιδρύματα με τη μορφή πιστωτικού συνεταιρισμού** του ν. 1667/1986 καταβάλλουν αρχική εισφορά ίση με ποσοστό **50%** επί του ποσού. Τα πιστωτικά ιδρύματα που συμμετέχουν στο Σκέλος Κάλυψης Επενδύσεων του ΤΕΚΕ καταβάλλουν επίσης **ετήσια τακτική εισφορά**, το ύψος της οποίας προσδιορίζεται κάθε χρόνο με απόφαση του Διοικητικού Συμβουλίου του ΤΕΚΕ, η οποία εκδίδεται εντός του μηνός Ιουνίου. Τα κριτήρια προσδιορισμού του τρόπου υπολογισμού και επιμερισμού της ετήσιας τακτικής εισφοράς, καθώς και, εν γένει, του ύψους αυτής, καθορίζονται με απόφαση του Υπουργού Οικονομίας και Οικονομικών, η οποία εκδίδεται κατόπιν εισήγησης της Τράπεζας της Ελλάδος και της Επιτροπής Κεφαλαιαγοράς. Με την απόφαση αυτή μπορεί επίσης να ρυθμίζεται οποιοδήποτε άλλο ειδικό θέμα ή τεχνική λεπτομέρεια ως προς τον προσδιορισμό και επιμερισμό της ετήσιας τακτικής εισφοράς. **Κριτήρια** προσδιορισμού της ετήσιας τακτικής εισφοράς αποτελούν, ιδίως, ο αριθμός των επενδυτών-πελατών κάθε συμμετέχοντος στο Σκέλος Κάλυψης Επενδύσεων πιστωτικού ιδρύματος, η συνολική αξία των περιουσιακών στοιχείων τα οποία κατέχει αυτό κατά το αμέσως προηγούμενο έτος στις καθορισμένες ημερομηνίες αναφοράς για λογαριασμό των επενδυτών-πελατών του στο πλαίσιο παροχής καλυπτόμενων επενδυτικών υπηρεσιών. Αν το Διοικητικό Συμβούλιο του ΤΕΚΕ κρίνει ότι έχει επιτευχθεί εύλογη σχέση μεταξύ των διαθεσίμων του Σκέλους Κάλυψης

Επενδύσεων του ΤΕΚΕ και του συνόλου των εκτιμώμενων συνολικών υποχρεώσεων από καλυπτόμενες επενδυτικές υπηρεσίες, δύναται να εισηγηθεί στον Υπουργό Οικονομίας και Οικονομικών την αναπροσαρμογή του ύψους και του τρόπου υπολογισμού της τακτικής εισφοράς. Η απόφαση για την εισηγήση του προηγούμενου εδαφίου λαμβάνεται με ειδική πλειοψηφία. Η καταβολή των αναλογουσών σε κάθε πιστωτικό ίδρυμα αρχικών και ετήσιων εισφορών στο Ενεργητικό του Σκέλους Κάλυψης Επενδύσεων πραγματοποιείται με πίστωση ειδικών λογαριασμών του Σκέλους Κάλυψης Επενδύσεων του ΤΕΚΕ στην Τράπεζα της Ελλάδος και στα συμμετέχοντα πιστωτικά ιδρύματα, οι οποίοι είναι **απολύτως διακριτοί** από τους αντίστοιχους λογαριασμούς του Σκέλους Κάλυψης Καταθέσεων, ως εξής:

I) Ποσοστό **20%** των εισφορών κατατίθεται σε ειδικό λογαριασμό του Σκέλους Κάλυψης Επενδύσεων του ΤΕΚΕ που τηρείται στην **Τράπεζα της Ελλάδος**.

II) Το υπολειπόμενο **80%** των εισφορών κατατίθεται σε ειδικό λογαριασμό **τρίμηνης προθεσμιακής κατάθεσης** του Σκέλους Κάλυψης Επενδύσεων του ΤΕΚΕ που τηρείται στο **πιστωτικό ίδρυμα** που καταβάλλει την αντίστοιχη εισφορά. Οι προθεσμιακές καταθέσεις υπολογίζονται ανά ημερολογιακό τρίμηνο. Τυχόν έσοδα από ρευστοποίηση απαιτήσεων του Σκέλους Κάλυψης Επενδύσεων του ΤΕΚΕ διατίθενται με την ακόλουθη σειρά: α) αποπληρωμή δανείων του β) κατάθεση στους ειδικούς λογαριασμούς του Σκέλους Κάλυψης Επενδύσεων του ΤΕΚΕ στην Τράπεζα της Ελλάδος σε ποσοστό 20% και στα συμμετέχοντα στο Σκέλος πιστωτικά ιδρύματα 80%, αναλογικά προς τις καταβαλλόμενες από αυτά ετήσιες τακτικές εισφορές στο σύνολο των συμμετεχόντων στο Σκέλος Κάλυψης Επενδύσεων πιστωτικών ιδρυμάτων.

Έκτακτες συμπληρωματικές εισφορές στο Σκέλος Κάλυψης Επενδύσεων

Σε περίπτωση κατά την οποία το ΤΕΚΕ υποχρεωθεί να καταβάλει αποζημίωση για την ικανοποίηση απαιτήσεων επενδυτών-πελατών που προκύπτουν από την παροχή καλυπτόμενων επενδυτικών υπηρεσιών από συμμετέχον στο Σκέλος Κάλυψης Επενδύσεων του ΤΕΚΕ πιστωτικό ίδρυμα, χρησιμοποιεί αρχικά, μέχρι την εξάντλησή της, την ατομική μερίδα του συμμετέχοντος πιστωτικού ιδρύματος. Αν αυτή δεν επαρκεί για την ικανοποίηση των απαιτήσεων των επενδυτών, χρησιμοποιείται και το υπόλοιπο του Ενεργητικού του Σκέλους Κάλυψης Επενδύσεων του ΤΕΚΕ, που ανήκει στους λοιπούς συμμετέχοντες στο Ενεργητικό του Σκέλους Κάλυψης Επενδύσεων ανάλογα με την αξία της ατομικής μερίδας εκάστου σε σχέση με το Ενεργητικό του Σκέλους Κάλυψης Επενδύσεων. Το Σκέλος Κάλυψης Επενδύσεων του ΤΕΚΕ αποκτά αυτοδικαίως απαιτήσεις κατά του περιελθόντος σε αδυναμία πιστωτικού ιδρύματος για ποσά που καταβάλλονται σε επενδυτές-πελάτες του εν λόγω πιστωτικού ιδρύματος από το Ενεργητικό του Σκέλους Κάλυψης Επενδύσεων του ΤΕΚΕ πέραν της ατομικής μερίδας του περιελθόντος σε αδυναμία πιστωτικού ιδρύματος, καθώς και για κάθε άλλη δαπάνη ή ποσό, που βαρύνουν το Σκέλος Κάλυψης Επενδύσεων του ΤΕΚΕ και συνδέονται με τη διαδικασία καταβολής αποζημιώσεων συμπεριλαμβανομένων των δαπανών ορισμού εμπειρογνομόνων και εν γένει συμβούλων για την αξιολόγηση των αιτήσεων των επενδυτών και την εξακρίβωση του καταβλητέου στον καθέναν από αυτούς χρηματικό ποσό. Εφόσον οι καταβλητέες αποζημιώσεις υπερβαίνουν ποσοστό της αξίας του Ενεργητικού του Σκέλους Κάλυψης Επενδύσεων του ΤΕΚΕ, που καθορίζεται με απόφαση του Διοικητικού του Συμβουλίου, τα πιστωτικά ιδρύματα που συμμετέχουν στο Σκέλος Κάλυψης Επενδύσεων του ΤΕΚΕ καλούνται να καταβάλλουν **έκτακτες συμπληρωματικές εισφορές**. Με απόφαση του Διοικητικού Συμβουλίου του ΤΕΚΕ καθορίζεται το ποσό από το Ενεργητικό του Σκέλους Κάλυψης Επενδύσεων του ΤΕΚΕ που θα χρησιμοποιηθεί για την ικανοποίηση των επενδυτών-πελατών, καθώς και το ύψος και η προθεσμία καταβολής των έκτακτων συμπληρωματικών εισφορών. Οι εισφορές αυτές δεν είναι δυνατόν, σε κάθε περίπτωση, να υπερβαίνουν το τριπλάσιο της τακτικής εισφοράς του τελευταίου πριν από τη λήψη της απόφασης έτους. Τα ποσά των έκτακτων συμπληρωματικών εισφορών καταβάλλονται σε ειδικό λογαριασμό αποζημίωσης επενδυτών, ο οποίος ανοίγεται για το σκοπό αυτόν στην Τράπεζα της Ελλάδος, επιτρεπομένης και της χρηματοδότησης του Σκέλους Κάλυψης Επενδύσεων του ΤΕΚΕ από πιστωτικά ιδρύματα ή και από άλλες πηγές, με απόφαση του Διοικητικού του Συμβουλίου, ιδίως προς διασφάλιση της ρευστότητας που απαιτείται για την καταβολή οφειλόμενων αποζημιώσεων. Για τα ποσά των δανείων αυτών ισχύει εκ του νόμου εγγύηση των συμμετεχόντων στο Σκέλος Κάλυψης Επενδύσεων του ΤΕΚΕ πιστωτικών ιδρυμάτων, ανάλογα με την αξία της ατομικής μερίδας εκάστου σε σχέση με το Ενεργητικό του Σκέλους Κάλυψης Επενδύσεων κατά το χρόνο παροχής της εγγύησης, μη λαμβανομένης υπόψη της ατομικής μερίδας του πιστωτικού ιδρύματος που περιήλθε σε αδυναμία. Οι όροι των εν λόγω δανείων και εγγυήσεων καθορίζονται με απόφαση του Διοικητικού Συμβουλίου του ΤΕΚΕ, που καθορίζει τις αναλογούσες σε κάθε συμμετέχον

πιστωτικό ίδρυμα καταβλητέες εισφορές και το ακριβές ποσό της εγγύησης εκάστου. Προκειμένου περί υποκαταστημάτων στην Ελλάδα πιστωτικών ιδρυμάτων που εδρεύουν σε άλλο κράτος-μέλος της Ευρωπαϊκής Ένωσης και τα οποία καλύπτονται συμπληρωματικά από το Σκέλος Κάλυψης Επενδύσεων του ΤΕΚΕ, τα σχετικά με το ύψος των τακτικών και των αρχικών εισφορών, καθώς και τα της καταβολής των αποζημιώσεων καθορίζονται από το Διοικητικό Συμβούλιο του ΤΕΚΕ και το αντίστοιχο σύστημα της χώρας έδρας του πιστωτικού ιδρύματος κατά περίπτωση, με βάση το ύψος και την έκταση της συμπληρωματικής κάλυψης. Οι συμφωνίες αυτές γνωστοποιούνται στην Τράπεζα της Ελλάδος, στο Υπουργείο Οικονομίας και Οικονομικών, στην Ελληνική Ένωση Τραπεζών και στην Ένωση Συνεταιριστικών Τραπεζών Ελλάδος.

5 Το ΤΕΚΕ ενεργοποιείται εάν μία τράπεζα δεν είναι σε θέση να αποδώσει τις καταθέσεις ή το αντικείμενο των επενδύσεων πελατών. Η κατάσταση αυτή διαπιστώνεται είτε με δικαστική απόφαση είτε με απόφαση της Τράπεζας της Ελλάδος. Στο παρελθόν, το ΤΕΚΕ χρειάστηκε να ενεργοποιήσει μια φορά μέχρι τώρα τη διαδικασία καταβολής αποζημίωσης. Πρόκειται για τους καταθέτες της Αραβοελληνικής τράπεζας η οποία τέθηκε σε εκκαθάριση το 1994.

6 Καλυπτόμενες καταθέσεις – Όριο κάλυψης

Σαν καταθέσεις ορίζονται τα πιστωτικά υπόλοιπα των κατατεθειμένων σε λογαριασμούς κεφαλαίων ή τα πιστωτικά υπόλοιπα προσωρινού χαρακτήρα που προκύπτουν κατά τις συνήθεις τραπεζικές συναλλαγές και τα οποία το πιστωτικό ίδρυμα οφείλει να επιστρέψει με βάση τους εφαρμοζόμενους νόμιμους και συμβατικούς όρους, καθώς και οι υποχρεώσεις για τις οποίες το πιστωτικό ίδρυμα έχει εκδώσει παραστατικούς τίτλους. Στην έννοια των καταθέσεων δεν εμπίπτουν οι συμφωνίες πώλησης με σύμφωνο επαναγοράς (repos) οι απαιτήσεις των οποίων καλύπτονται από το σκέλος Κάλυψης Επενδύσεων του ΤΕΚΕ.

Η αποζημίωση για το σύνολο των καλυπτόμενων καταθέσεων του ίδιου καταθέτη σε πιστωτικό ίδρυμα που καλύπτεται από το ΤΕΚΕ ανέρχεται κατ' ανώτατο όριο σε **100.000 ευρώ**. Η αποζημίωση καταβάλλεται σε ευρώ και ισχύει **για το σύνολο των καταθέσεων κάθε καταθέτη που τηρούνται στο ίδιο πιστωτικό ίδρυμα**, ανεξάρτητα από τον αριθμό των λογαριασμών, το νόμισμα ή τη χώρα λειτουργίας του υποκαταστήματος του πιστωτικού ιδρύματος στο οποίο τηρείται η κατάθεση. Για τη μετατροπή από τους καταθέτες των καταβαλλόμενων αποζημιώσεων που αφορούν τις καταθέσεις σε ξένα νομίσματα που τηρούνται στην Ελλάδα ή στο εξωτερικό στα αντίστοιχα νομίσματα, εφαρμόζονται οι εκάστοτε ισχύουσες διατάξεις περί συναλλάγματος και κίνησης κεφαλαίων. Στο ως άνω όριο συμπεριλαμβάνονται και οι δεδουλευμένοι τόκοι μέχρι την ημέρα που η κατάθεση κατέστη μη διαθέσιμη. Αν το ποσό της κάλυψης αυξηθεί συνεπεία διάταξης νόμου, το Διοικητικό Συμβούλιο του ΤΕΚΕ αποφασίζει με ειδική πλειοψηφία για τον τρόπο αναπροσαρμογής των τακτικών ετήσιων εισφορών. Για τον υπολογισμό της καταβλητέας αποζημίωσης τα πιστωτικά υπόλοιπα των λογαριασμών καταθέσεων **συμψηφίζονται με τις πάσης φύσεως ανταπαιτήσεις του πιστωτικού ιδρύματος** κατά του δικαιούχου καταθέτη σύμφωνα με τα στοιχεία που παρέχει στο ΤΕΚΕ ο εκκαθαριστής του πιστωτικού ιδρύματος. Στις περιπτώσεις λογαριασμών που έχουν ανοιχθεί στο όνομα δύο ή περισσότερων προσώπων από κοινού (**joint accounts**), το τμήμα που αναλογεί σε κάθε καταθέτη του κοινού λογαριασμού θεωρείται σαν χωριστή κατάθεση του κάθε δικαιούχου του λογαριασμού και, συνυπολογιζομένων και των λοιπών καταθέσεων του, καλύπτεται μέχρι το ανωτέρω όριο. Εάν δεν προκύπτει το τμήμα κατάθεσης που αναλογεί σε κάθε δικαιούχο, θεωρείται για τους σκοπούς της αποζημίωσης ότι η κατάθεση ανήκει στους δικαιούχους κατά ίσα μέρη. Η κατάθεση ένωσης προσώπων χωρίς νομική προσωπικότητα θεωρείται σαν κατάθεση ενός δικαιούχου για τον υπολογισμό του ορίου. Από την εγγύηση καλύπτεται ο πραγματικός δικαιούχος, εφόσον το πρόσωπο αυτό ορίζεται ή δύναται να οριστεί πριν από την ημερομηνία κατά την οποία μια κατάθεση καθίσταται μη διαθέσιμη. Εάν υπάρχουν πολλοί πραγματικοί δικαιούχοι, για την εφαρμογή του ορίου λαμβάνεται υπόψη το μερίδιο που αναλογεί στον καθένα με βάση τις νόμιμες ή συμβατικές ρυθμίσεις που διέπουν τη διαχείριση των κατατεθέντων ποσών.

Από την κάλυψη του συστήματος **εξαιρούνται οι ακόλουθες κατηγορίες καταθέσεων:**

α) καταθέσεις άλλων πιστωτικών ιδρυμάτων στο όνομά τους και για ίδιο λογαριασμό β) τίτλοι που αποτελούν στοιχεία των ιδίων κεφαλαίων των πιστωτικών ιδρυμάτων γ) καταθέσεις που προέρχονται από συναλλαγές για τις οποίες εκδόθηκε καταδικαστική ποινική απόφαση για νομιμοποίηση εσόδων από παράνομες δραστηριότητες και τη χρηματοδότηση της τρομοκρατίας δ) καταθέσεις για ίδιο λογαριασμό των Εταιριών Παροχής Επενδυτικών Υπηρεσιών (ΕΠΕΥ) ε) καταθέσεις των χρηματοδοτικών ιδρυμάτων, των ασφαλιστικών

εταιριών και των οργανισμών συλλογικών επενδύσεων σε κινητές αξίες ζ) καταθέσεις της κεντρικής διοίκησης, όπως των Υπουργείων και των αποκεντρωμένων υπηρεσιών των Υπουργείων και επιπρόσθετα των υπερεθνικών οργανισμών, των ομοσπονδιακών, ομόσπονδων, επαρχιακών και τοπικών διοικητικών αρχών και των Οργανισμών Τοπικής Αυτοδιοίκησης (ΟΤΑ) η) καταθέσεις των μελών του Διοικητικού Συμβουλίου, περιλαμβανομένων των κατά νόμο δύο τουλάχιστον υπεύθυνων για τον προσανατολισμό δράσης του προσώπων, του συμμετέχοντος στο ΤΕΚΕ πιστωτικού ιδρύματος που περιέρχεται σε αδυναμία και των ανώτατων διευθυντικών στελεχών του θ) καταθέσεις των μετόχων του συμμετέχοντος στο ΤΕΚΕ πιστωτικού ιδρύματος που περιέρχεται σε αδυναμία, των οποίων η συμμετοχή άμεσα ή έμμεσα στο κεφάλαιό του ανέρχεται σε ποσοστό τουλάχιστον ίσο με 5% του μετοχικού του κεφαλαίου ή των δικαιωμάτων ψήφου, καθώς και των προσώπων που είναι υπεύθυνα για τη διενέργεια του προβλεπόμενου στη νομοθεσία ελέγχου των οικονομικών καταστάσεων του εν λόγω πιστωτικού ιδρύματος ι) καταθέσεις των νομικών προσώπων που είναι συνδεδεμένα με το συμμετέχον στο ΤΕΚΕ πιστωτικό ίδρυμα το οποίο έχει περιέλθει σε αδυναμία και καταθέσεις φυσικών προσώπων που κατέχουν σε συνδεδεμένες εταιρίες θέσεις ή ιδιότητες αντίστοιχες με τις αναφερόμενες ανωτέρω υπ' αριθ. η και θ. κ) καταθέσεις των συγγενών μέχρι δεύτερου βαθμού και των συζύγων των προσώπων που αναφέρονται ανωτέρω (η, θ και ι) καθώς και των τρίτων που τυχόν ενεργούν για λογαριασμό των προσώπων αυτών λ) ομολογίες και ομόλογα εκδοθέντα από πιστωτικό ίδρυμα που ευρίσκεται σε αδυναμία και υποχρεώσεις από αποδοχές συναλλαγματικών και από υποσχετικές επιστολές ή γραμμάτια έκδοσής του μ) διαπραγματεύσιμα πιστοποιητικά καταθέσεων.

7 Καλυπτόμενες επενδυτικές υπηρεσίες - Όριο κάλυψης

Το ΤΕΚΕ καλύπτει επίσης όλους τους επενδυτές-πελάτες των συμμετεχόντων στο Σκέλος Κάλυψης Επενδύσεων του ΤΕΚΕ πιστωτικών ιδρυμάτων για τις καλυπτόμενες επενδυτικές υπηρεσίες, έως το ποσό των **30.000 ευρώ, για το σύνολο των απαιτήσεων επενδυτή-πελάτη έναντι ορισμένου συμμετέχοντος πιστωτικού ιδρύματος**, ανεξαρτήτως καλυπτόμενων επενδυτικών υπηρεσιών, αριθμού λογαριασμών, νομίματος και τόπου παροχής της υπηρεσίας. Αν το ποσό της κάλυψης αυξηθεί συνεπεία διάταξης νόμου, το Διοικητικό Συμβούλιο του ΤΕΚΕ αποφασίζει με ειδική πλειοψηφία για ανάλογη αναπροσαρμογή των τακτικών εισφορών. Προκειμένου περί επενδυτών-πελατών των συμμετεχόντων στο ΤΕΚΕ πιστωτικών ιδρυμάτων που είναι συνδικαιούχοι της ίδιας απαίτησης (**joint investment**) από καλυπτόμενες επενδυτικές υπηρεσίες, το τμήμα της απαίτησης που αναλογεί σε κάθε επενδυτή-πελάτη νοείται σαν χωριστή απαίτηση έναντι του πιστωτικού ιδρύματος, και, συνυπολογιζόμενων των λοιπών απαιτήσεων του έναντι του ίδιου πιστωτικού ιδρύματος από καλυπτόμενες επενδυτικές υπηρεσίες, αποζημιώνεται μέχρι του ποσού του ανωτέρω ορίου. Εάν το τμήμα της απαίτησης που αναλογεί σε κάθε συνδικαιούχο δεν προκύπτει από τη μεταξύ των συνδικαιούχων και του συμμετέχοντος στο ΤΕΚΕ πιστωτικού ιδρύματος σύμβαση, για τους σκοπούς της αποζημίωσης η απαίτηση νοείται ότι ανήκει στους συνδικαιούχους κατά ίσα μέρη. Απαίτηση ένωσης προσώπων χωρίς νομική προσωπικότητα νοείται, για τους σκοπούς της αποζημίωσης, σαν απαίτηση απορρέουσα από επένδυση ενός και του αυτού επενδυτή. Η αποζημίωση καταβάλλεται στον πραγματικό δικαιούχο των κεφαλαίων ή χρηματοπιστωτικών μέσων, εφόσον η ταυτότητά του διαπιστώνεται ή δύναται να διαπιστωθεί πριν από την ημερομηνία κατά την οποία διαπιστώνεται αδυναμία του συμμετέχοντος πιστωτικού ιδρύματος σύμφωνα με τα οριζόμενα στο άρθρο 13 του παρόντος νόμου. Σε περίπτωση περισσότερων πραγματικών δικαιούχων, για τον υπολογισμό του ορίου της κάλυψης που προβλέπεται στην παράγραφο 1 ανωτέρω, λαμβάνεται υπόψη το μερίδιο που αναλογεί στον καθένα, σύμφωνα με τις νόμιμες ή συμβατικές ρυθμίσεις που διέπουν τη διαχείριση των ως άνω κεφαλαίων ή χρηματοπιστωτικών μέσων.

Από την κάλυψη του συστήματος **εξαιρούνται οι ακόλουθες απαιτήσεις από καλυπτόμενες επενδυτικές υπηρεσίες**: οι απαιτήσεις από καλυπτόμενες επενδυτικές υπηρεσίες που αναφέρονται ανωτέρω σαν εξαιρούμενες κατηγορίες καταθέσεων οι οποίες εφαρμόζονται αναλόγως και για τις επενδύσεις με εξαίρεση τους τίτλους που αποτελούν στοιχεία των ιδίων κεφαλαίων, τις ομολογίες και τα ομόλογα και τις υποχρεώσεις από αποδοχές συναλλαγματικών και από υποσχετικές επιστολές ή γραμμάτια και τα διαπραγματεύσιμα πιστοποιητικά καταθέσεων.

Hellenic Ombudsman for Banking-Investment Services (H.O.B.I.S) = Έλληνας Μεσολαβητής Τραπεζικών – Επενδυτικών Υπηρεσιών. Ο Μεσολαβητής Τραπεζικών – Επενδυτικών Υπηρεσιών (ΜΤΕΥ) είναι νομικό πρόσωπο ιδιωτικού δικαίου μη κερδοσκοπικού χαρακτήρα που προήλθε από την ενοποίηση του Τραπεζικού Μεσολαβητή και του Μεσολαβητή Κεφαλαιαγοράς και λειτουργεί από την 1^η Ιουλίου 2005. Έχει την έδρα του στην Αθήνα, οδός Καραγεώργη Σερβίας 12-14 και είναι ένας ανεξάρτητος θεσμός που εξετάζει δίκαια, αμερόληπτα και με διαφανείς διαδικασίες τις διαφορές των συναλλασσομένων με τις τράπεζες και τις επενδυτικές εταιρίες και επιδιώκει τη φιλική και εξωδικαστική διευθέτηση αυτών. Στο θεσμό μετέχουν 24 τράπεζες, 75 χρηματοπιστωτικές εταιρίες, 25 ΑΕΔΑΚ και 67 ΑΕΛΔΕ. Ο ΜΤΕΥ απευθύνεται **1)** σε καταναλωτές, επαγγελματίες καθώς και σε μικρές επιχειρήσεις με ετήσιο κύκλο εργασιών μέχρι 1.000.000 ευρώ που συναλλάσσονται με τράπεζες. Εξαιρούνται οι γεωργικές, δασικές, αλιευτικές και μεταφορικές επιχειρήσεις **2)** σε επενδυτές -φυσικά ή νομικά πρόσωπα- που συναλλάσσονται με επενδυτικές εταιρίες, εκτός της σφαίρας των επαγγελματικών τους δραστηριοτήτων.

✦ Το Γραφείο του Μεσολαβητή Τραπεζικών – Επενδυτικών Υπηρεσιών **εξετάζει** δωρεάν παράπονα ή διαφορές ιδιωτών κατά τραπεζών και επενδυτικών εταιριών που:

- προκύπτουν από την παροχή τραπεζικών (καταθέσεις, δάνεια, κάρτες, μέσα πληρωμών, κλπ) και επενδυτικών (μετοχές, αμοιβαία κεφάλαια, ομόλογα, κλπ), υπηρεσιών από τράπεζες ή επενδυτικές εταιρίες (χρηματοπιστωτικές εταιρίες, εταιρίες διαχείρισης αμοιβαίων κεφαλαίων και εταιρίες λήψης και διαβίβασης εντολών) που συμμετέχουν ή συνεργάζονται με τον ΜΤΕΥ και είναι εγκατεστημένες στην Ελλάδα

- έχουν τον χαρακτήρα διασυνοριακών διαφορών (cross border disputes) για τις οποίες επιλαμβάνεται ο ΜΤΕΥ σαν μέλος του Δικτύου Εξωδικαστικών Διασυνοριακών Παραπόνων στον Τομέα των Χρηματοπιστωτικών Υπηρεσιών (FIN-NET, Cross-Border Out-of-Court Complaints Network for Financial Services). Ο ΜΤΕΥ παρέχει πληροφόρηση και συνδρομή σε καταναλωτές που διαμένουν στην Ελλάδα για τη διευθέτηση προβλημάτων που ανέκυψαν από τραπεζικές ή επενδυτικές συναλλαγές τους σε άλλο κράτος της Ευρωπαϊκής Ένωσης (Ε.Ε) και του Ευρωπαϊκού Οικονομικού Χώρου (Ε.Ο.Χ). Επιπρόσθετα, εξετάζει παράπονα καταναλωτών που διαμένουν σε κράτη μέλη της Ε.Ε και του Ε.Ο.Χ που ανέκυψαν από συναλλαγές τους με τράπεζες ή επενδυτικές εταιρίες εγκατεστημένες στην Ελλάδα.

✦ Ο ΜΤΕΥ **δεν** εξετάζει:

α) παράπονα για τα οποία ο συναλλασσόμενος δεν έχει απευθυνθεί πρώτα στην τράπεζα ή την επενδυτική εταιρία

β) παράπονα που αποτελούν ήδη αντικείμενο δικαστικής διαφοράς, παράπονα στα οποία εμπλέκονται ποινικά αδικήματα που διώκονται αυτεπάγγελτα και παράπονα που έχει ήδη επιληφθεί ο ΜΤΕΥ εκτός εάν υπάρχουν νέα αποδεικτικά στοιχεία, παράπονα που προέρχονται από ιδιώτες και σχετίζονται με την επαγγελματική τους δραστηριότητα ή από νομικά πρόσωπα

γ) παράπονα που έχουν σχέση με την επιχειρηματική πολιτική μιας τράπεζας ή επενδυτικής εταιρίας (τιμές, εγκρίσεις χορηγήσεων κλπ)

δ) παράπονα που υποβάλλονται στον ΜΤΕΥ μετά από ένα μήνα από την απάντηση της υπηρεσίας πελατών της τράπεζας ή της επενδυτικής εταιρίας ή μετά την πάροδο 10 εργάσιμων ημερών χωρίς απάντηση της υπηρεσίας πελατών

ε) παράπονα που υποβάλλονται μετά από τρεις μήνες αφότου συνέβη το γεγονός που τα προκάλεσε, εκτός αν αποδειχθεί ότι ο συναλλασσόμενος δεν μπορούσε, με τη δέουσα επιμέλεια, να το γνωρίζει νωρίτερα. Σε κάθε περίπτωση, πάντως, ο μεσολαβητής δεν εξετάζει παράπονα που υποβάλλονται μετά από ένα χρόνο αφότου συνέβη το γεγονός που τα προκάλεσε

ζ) διαφορές που διευθετήθηκαν ήδη με την τράπεζα ή την επενδυτική εταιρία

η) θέματα γενικής πληροφόρησης για τις τράπεζες ή τις επενδυτικές εταιρίες και τις υπηρεσίες που παρέχουν

θ) θέματα που σχετίζονται με αποφάσεις μιας τράπεζας που ενεργεί ως εκτελεστής διαθήκης ή καταπιστεύματος ή ως διαχειριστής περιουσίας.

✦ **Διαδικασία:**

1) ο πελάτης πριν απευθύνει έγγραφο στον Μεσολαβητή, πρέπει απαραίτητα να προσπαθήσει να επιλύσει το πρόβλημα του απευθείας με την τράπεζα ή την επενδυτική εταιρία την οποία αφορά: **α)** ο υπεύθυνος του καταστήματος θα πρέπει να απαντήσει στον πελάτη μέσα σε δέκα εργάσιμες μέρες **β)** αν ο πελάτης δεν ικανοποιηθεί από την προταθείσα

λύση, πρέπει να απευθυνθεί εγγράφως στην ειδική υπηρεσία πελατών της τράπεζας η οποία θα πρέπει να απαντήσει εγγράφως σε δέκα εργάσιμες μέρες από την υποβολή του παραπόνου

2) εάν ο πελάτης δεν μείνει ικανοποιημένος ούτε από την απάντηση της υπηρεσίας πελατών της τράπεζας ή της επενδυτικής εταιρίας ή μετά την πάροδο δέκα εργάσιμων ημερών χωρίς απάντηση, μπορεί το αργότερο μέσα σε ένα μήνα (από την απάντηση της τράπεζας ή της επενδυτικής εταιρίας ή από την πάροδο των δέκα εργάσιμων ημερών) να υποβάλει το παράπονό του στον Μεσολαβητή χρησιμοποιώντας το «ΕΝΤΥΠΟ ΠΑΡΑΠΟΝΩΝ προς τον Μεσολαβητή Τραπεζικών – Επενδυτικών Υπηρεσιών».

3) ο Μεσολαβητής θα τον ενημερώσει άμεσα σχετικά με την παραλαβή του παραπόνου του. Αν χρειασθεί θα του ζητήσει περισσότερες πληροφορίες. Εφόσον το παράπονό του αφορά θέμα που ο ΜΤΕΥ μπορεί να εξετάσει, αφού απευθυνθεί στην τράπεζα ή την επενδυτική εταιρία για να ακούσει την άποψή της, θα προβεί με απόλυτη εχεμύθεια και σε σύντομο χρόνο στις παρακάτω ενέργειες:

α) φιλική διευθέτηση (conciliation): εξετάζει το παράπονο και προτείνει κατ' αρχήν τη φιλική διευθέτηση της διαφοράς επιδιώκοντας να συμβιβάσει τα δύο μέρη. Η πρότασή του θα πρέπει να γίνει δεκτή τόσο από τον πελάτη όσο και την τράπεζα ή την επενδυτική εταιρία

β) σύσταση (recommendation): αν δεν επιτευχθεί συμβιβασμός, ο ΜΤΕΥ προχωρεί στη διατύπωση έγγραφης αιτιολογημένης σύστασης προς τα μέρη με σκοπό την επίλυση της διαφοράς. Τη σύσταση αυτή μπορεί τόσο ο πελάτης όσο και η τράπεζα να τη δεχθούν ή να την απορρίψουν εγγράφως

4) αν η σύσταση του ΜΤΕΥ δεν γίνει δεκτή είτε από τον πελάτη είτε από την τράπεζα ή την επενδυτική εταιρία, μπορεί να επιδιωχθεί δικαστικά η ικανοποίηση του αιτήματος. Η διαδικασία, όμως, εξέτασης παραπόνων από τον Μεσολαβητή σε καμία περίπτωση δεν αναστέλλει τις νόμιμες προθεσμίες για προσφυγή στη δικαιοσύνη.

✦ Το πρώτο εξάμηνο του 2006, το 75% των διαφορών διευθετήθηκαν φιλικά. Στο 75% των περιπτώσεων δικαιώθηκαν οι συναλλασσόμενοι, στο 19% οι τράπεζες και οι επενδυτικές εταιρίες και στο 6% επήλθε συμβιβαστική λύση. Για τις τηλεφωνικές κλήσεις (telephon calls), το 44,5% αφορούσε δάνεια ενώ το 40% μέσα πληρωμής. Για τα παράπονα που υποβλήθηκαν εγγράφως (written complaints), το 51% αφορούσε μέσα πληρωμής ιδιαίτερα κάρτες και το 33% δάνεια.

Hertz (Hz) = μονάδα μέτρησης της συχνότητας εναλλακτικού ρεύματος με βάση κύκλους ανά δευτερόλεπτο. Στην κεντρική μονάδα επεξεργασίας (CPU) ενός Η/Υ μετρά την ταχύτητα αυτής. Το αμέσως ανώτερο μέγεθος μέτρησης είναι το mega hertz (MHz) που ισοδυναμεί με 1.000.000 κύκλους ανά δευτερόλεπτο δηλαδή 1 MHz = 1.000.000 Hz.

Historical volatility = ιστορική μεταβλητότητα. Μία μέθοδος πρόβλεψης των τιμών των χρεογράφων και των σχετικών κινδύνων. Είναι ένας αριθμός που προκύπτει από στοιχεία των τιμών στο παρελθόν υπολογιζόμενα κατά διαφορετικές χρονικές περιόδους όπως 60 και 90 ημερών και 6, 12 μηνών κ.ο.κ. Μερικές φορές χρησιμοποιείται στάθμιση (weighting) με απόδοση μεγαλύτερης σπουδαιότητας στις κινήσεις των τιμών της πιο πρόσφατης περιόδου. Το μειονέκτημα της μεθόδου, ανεξάρτητα από τον τρόπο υπολογισμού, είναι ότι περιγράφει γεγονότα του παρελθόντος και δεν λαμβάνει υπόψη πιθανές τιμές για το μέλλον. Αντίθετα, η ανταγωνιστική μέθοδος implied volatility (τεκμαρτή μεταβλητότητα) είναι περισσότερη χρήσιμη διότι προκύπτει από την παρακολούθηση της αγοραίας τιμής των συμβολαίων δικαιωμάτων προαίρεσης (options). Συχνά, όμως, χρησιμοποιείται ο συσχετισμός μεταξύ ιστορικής και τεκμαρτής μεταβλητότητας.

Holding company = εταιρεία συμμετοχών. Μία εταιρεία η οποία συγκεντρώνει μεταξύ άλλων στο χαρτοφυλάκιό της την πλειοψηφία των μετοχών άλλων εταιρειών που λογίζονται θυγατρικές της. Χρηματοπιστωτική εταιρεία συμμετοχών (financial holding company) είναι η εταιρία οι θυγατρικές της οποίας είναι αποκλειστικά ή κύρια πιστωτικά ιδρύματα, επενδυτικές εταιρείες ή άλλα χρηματοδοτικά ιδρύματα από τα οποία ένα τουλάχιστον είναι πιστωτικό ίδρυμα ή επενδυτική εταιρεία. Η σύσταση μιας εταιρίας συμμετοχών αποβλέπει στην αύξηση της εξουσίας των μεγάλων μετόχων που με τον τρόπο αυτό μπορούν να ελέγχουν μία σειρά συνήθως ομοειδούς αντικειμένου επιχειρήσεων.

Home bias effect = η στρατηγική διαχείρισης ενός χαρτοφυλακίου χρεογράφων που βασίζεται κύρια ή αποκλειστικά στην επένδυση στις εθνικές αγορές. Μπορεί να συναντάται τόσο στα εγχώρια χαρτοφυλάκια όσο και στα διεθνή επενδυτικά χαρτοφυλάκια. Οι λόγοι που ένας επενδυτής προτιμά να τοποθετεί τις αποταμιεύσεις του στις εγχώριες αγορές είναι οι εξής:

- έχει επαρκή πληροφόρηση για τις αγορές της χώρας του μέσω των τοπικών μέσων ενημέρωσης και των προσωπικών επαφών με στελέχη επιχειρήσεων και επενδυτικών εταιριών. Παράλληλα, επιθυμεί να αποφύγει τον κίνδυνο που επάγεται η ασύμμετρη πληροφόρηση για τις επενδυτικές ή χρηματιστηριακές αγορές των άλλων χωρών
- επιθυμεί να αποφύγει τον συναλλαγματικό κίνδυνο που φέρουν επενδύσεις σε ξένο νόμισμα
- πιθανόν να υπάρχουν κανονιστικοί περιορισμοί, υπέρμετρες φορολογικές επιβαρύνσεις και υψηλό κόστος συναλλαγών στις διεθνείς αγορές
- επηρεάζεται από τους διαχειριστές υποκαταστημάτων ή γραφείων επενδυτικών εταιριών ή τους διαμεσολαβητές (brokers) που με τη σειρά τους δεν έχουν επαρκή γνώση των αγορών των άλλων χωρών και ιδιαίτερα αδυνατούν να αντιμετωπίσουν τον συναλλαγματικό κίνδυνο και τον κίνδυνο αγοράς και εισηγούνται στους πελάτες τους την επένδυση στις τοπικές αγορές.

Ένας επενδυτής μπορεί να προτιμά τις διεθνείς αγορές αλλά σε δεδομένη στιγμή ενδέχεται να μεταβάλει τη στρατηγική του όπως για παράδειγμα όταν οι διεθνείς αγορές είναι ασταθείς και ενέχουν μεγάλο πιστωτικό κίνδυνο ή κίνδυνο αγοράς. Στην περίπτωση αυτή υιοθετεί και αυτός περιστασιακά το σύνδρομο επένδυσης στις εγχώριες και μόνο αγορές.

Home Equity technique = ειδική τεχνική δανεισμού από τις τράπεζες με εξασφάλιση την υποθήκευση ακινήτου ιδιοκτησίας του δανειολήπτη. Το δάνειο φέρει χαμηλό επιτόκιο ίσο με αυτό των συνήθων στεγαστικών δανείων και με διάθεση του προϊόντος του δανείου για καταναλωτικούς ή επενδυτικούς σκοπούς ή για κάλυψη άλλων αναγκών. Σχετική αλλά όχι όμοια είναι και η λειτουργία του αντιστραμμένου ενυπόθηκου δανείου (βλέπε όρο Reverse mortgage). Στο home equity το πιστωτικό όριο του πελάτη – χρεώστη είναι μεταβλητό και εξαρτάται από την εκάστοτε αγοραία αξία του υποθηκευμένου ακινήτου. Η τεχνική δανεισμού home equity λειτουργεί ενδεικτικά με τους ακόλουθους τρόπους:

- Ο δανειολήπτης έχει λάβει ήδη ενυπόθηκο στεγαστικό δάνειο. Μπορεί, όμως, να αξιοποιήσει όλη την αγοραία αξία του υποθηκευμένου ακινήτου που αγόρασε για να χρηματοδοτήσει άλλες ανάγκες του. Εάν π.χ αγόρασε μία οικία έναντι 200.000 ευρώ αλλά η τράπεζά του τον χρηματοδότησε μόνο με 150.000 ευρώ, η ίδια τράπεζα μπορεί να του χορηγήσει για όλη τη διάρκεια του στεγαστικού δανείου μία ανοικτή πίστωση για το υπόλοιπο των 50.000 ευρώ. Η ανοικτή αυτή πίστωση θα επιβαρύνεται με το χαμηλό επιτόκιο του στεγαστικού δανείου ενώ εάν ο δανειολήπτης προβεί σε εκταμίευση δεν του επιβάλλεται περιορισμός στο είδος της δαπάνης που θα επιλέξει όπως για παράδειγμα το προϊόν του συμπληρωματικού δανείου μπορεί να χρησιμοποιηθεί για αγορά οικιακού εξοπλισμού, κάλυψη διαφόρων καταναλωτικών αναγκών συμπεριλαμβανομένης της αγοράς αυτοκινήτου ή των δαπανών σπουδών. Με τον τρόπο αυτό ο δανειολήπτης έχει άμεση πρόσβαση σε μετρητά και απαλλάσσεται από το επί πλέον κόστος της προσημείωσης υποθήκης για κάθε δανειοδότηση αυτού. Το όριο της ανοικτής πίστωσης μειώνεται με κάθε εκταμίευση και αυξάνεται στο μέτρο της εξόφλησης των προηγούμενων εκταμιεύσεων δηλαδή λειτουργεί σαν επαναλαμβανόμενη πίστωση μέχρι την ολική αποπληρωμή του αρχικού στεγαστικού δανείου.
- Ο δανειολήπτης δεν έχει λάβει στεγαστικό δάνειο από την τράπεζα αλλά υποθηκεύει το ακίνητο αυτού για να λάβει δάνειο το οποίο συνήθως συνδέεται με κάποιο επενδυτικό πρόγραμμα της τράπεζάς του. Η τράπεζα, δηλαδή, υποθηκεύει το ακίνητο του δανειολήπτη για όλο ή μέρος της αξίας του και στη συνέχεια αναλαμβάνει να επενδύσει το ποσό που δανείζει στον πελάτη σε χρηματοπιστωτικά μέσα που αποφέρουν μεγαλύτερη απόδοση σε σχέση με το επιτόκιο του στεγαστικού δανείου με το οποίο επιβαρύνεται το δάνειο. Το κέρδος για τον δανειολήπτη είναι η διαφορά του επιτοκίου με την προϋπόθεση ότι δεν θα προκύψει κίνδυνος αγοράς λόγω μεγάλης μεταβολής των επιτοκίων. Στις περιπτώσεις αυτές, συνήθως, προσφέρεται επενδυτικό προϊόν με εγγυημένη την επιστροφή του κεφαλαίου όχι όμως και των τόκων. Η κατηγορία αυτή δανεισμού είναι σημαντική για το Ελληνικό τραπεζικό σύστημα διότι α) 80% των Ελληνικών νοικοκυριών διαθέτει ιδιόκτητη οικία και β) η αξία της ιδιόκτητης αξίας των νοικοκυριών ανέρχεται στο 650% του ΑΕΠ.

Η τεχνική του home equity είχε αναπτυχθεί ήδη από το 1945 στις ΗΠΑ και στη συνέχεια στην Ευρώπη. Με τον τρόπο αυτό οι τράπεζες αποβλέπουν στον συνεχή δανεισμό και μερικές φορές εφόρου ζωής των πελατών τους που έλαβαν στεγαστικό δάνειο ή διαθέτουν ακίνητη περιουσία. Σε περίπτωση που ο δανειολήπτης δεν εξοφλεί τις υποχρεώσεις του, το υποθηκευμένο ακίνητο εκπλειστηριάζεται και η τράπεζα εισπράττει την απαίτησή της.

Home Equity Line of Credit, HELOC = πιστωτικό όριο ενυπόθηκου στεγαστικού δανείου με κυμαινόμενο επιτόκιο. Κατά την υπογραφή του συμβολαίου παραχωρείται στον δανειζόμενο ένα πιστωτικό όριο από το οποίο μπορεί να προβαίνει σε αναλήψεις του ποσού που επιθυμεί. Η αποπληρωμή του αντληθέντος ποσού συν τους τόκους γίνεται ανάλογα με τη συχνότητα των αναλήψεων σε μηνιαία ή πιο μακροπρόθεσμη βάση.

Home Equity Loan, HEL = ενυπόθηκο στεγαστικό δάνειο με σταθερό επιτόκιο. Είναι παρόμοιο με το κανονικό residential mortgage με τη διαφορά ότι πρόκειται συνήθως για δεύτερο συμπληρωματικό δάνειο που είναι εγγυημένο με δεύτερη στην τάξη υποθήκη και έχει μικρότερη προθεσμία αποπληρωμής. Με το HEL ο δανειζόμενος λαμβάνει ένα εφάπαξ ποσό κατά τη σύναψη του συμβολαίου και στη συνέχεια το αποπληρώνει με τακτικές καταβολές, συνήθως σε 5, 10 ή 15 χρόνια.

Homepage = η κεντρική σελίδα μιας τοποθεσίας στον παγκόσμιο ιστό του διαδικτύου. Είναι η πρώτη σελίδα που κατευθύνει τον επισκέπτη στην πληροφόρηση που μπορεί να βρει όπως π.χ η περιγραφή των χαρακτηριστικών μιας εταιρίας, το ιστορικό της, τα προϊόντα της. Ο χρήστης κάνοντας κλικ στα ανωτέρω τετραγωνίδια αρχίζει την περιήγηση στις άλλες ιστοσελίδες της εταιρίας.

Hostile take over = επιθετική εξαγορά. Είναι η περίπτωση που η διοίκηση της επιχείρησης-στόχου αντιδρά στην επιχειρούμενη εξαγορά. Η πρόταση της επιτιθέμενης εταιρίας απευθύνεται άμεσα στους μετόχους της άλλης εταιρίας στους οποίους προτείνεται η πώληση των μετοχών τους έναντι συγκεκριμένης τιμής ή η ανταλλαγή μετοχών των δύο εταιριών με βάση συγκεκριμένη αναλογία ή ένας συνδυασμός και των δύο μεθόδων.

Στην Ελλάδα, οι σχετικές διαδικασίες ρυθμίσθηκαν με Προεδρικό Διάταγμα στο οποίο προβλέπεται: α) η Προαιρετική Δημόσια Πρόταση που αφορά την απόκτηση τουλάχιστον του 1/2 ή των 2/3 του συνόλου των κινητών αξιών της υπό εξαγορά εταιρίας και στην οποία ο προτείνων μπορεί να ορίσει τον ελάχιστο αριθμό κινητών αξιών που πρέπει να γίνει αποδεκτός προκειμένου να ισχύσει η Δημόσια Πρόταση και β) η Υποχρεωτική Δημόσια Πρόταση, που αφορά τα 2/3 τουλάχιστον του συνόλου των κινητών αξιών της εταιρίας-στόχου, δεν μπορεί να περιέχει αιρέσεις και το προτεινόμενο τίμημα δεν πρέπει να είναι κατώτερο της μέσης χρηματιστηριακής αξίας της μετοχής κατά τους δύο μήνες που προηγούνται της υποβολής της πρότασης. Η Δημόσια Πρόταση γενικά δεν μπορεί να ανακληθεί εκτός αν υποβληθούν ανταγωνιστικές προσφορές ή ύστερα από άδεια της αρμόδιας αρχής σε περίπτωση απρόβλεπτης και ανεξάρτητης της βούλησης του προτείνοντος μεταβολής των συνθηκών. Ο προτείνων μπορεί μέχρι πέντε ημέρες πριν από τη λήξη της περιόδου αποδοχής - που ορίζεται μεταξύ 20 και 40 ημερών - να βελτιώσει τουλάχιστον ένα όρο της Δημόσιας Πρότασης. Το Διοικητικό Συμβούλιο της υπό εξαγορά εταιρίας, αφού πληροφορηθεί την απόφαση διενέργειας Δημόσιας Πρότασης και μέχρι της δημοσίευσης του αποτελέσματος, δεν έχει το δικαίωμα α) να αποφασίσει αύξηση του μετοχικού κεφαλαίου ή έκδοση ομολογιών μετατρέψιμων σε μετοχές, β) να προβεί σε διαχειριστικές πράξεις που θα επηρέαζαν σημαντικά το ενεργητικό ή το παθητικό της εταιρείας ή θα υποθήκευαν το μέλλον της, γ) να διενεργήσει χαριστικές υπέρ τρίτων πράξεις. Έχει την υποχρέωση ενημέρωσης των εκπροσώπων των εργαζομένων παρέχοντας το Πληροφοριακό Δελτίο Πρότασης καθώς και όλα τα δημοσιευμένα έγγραφα σχετικά με τη βελτίωση, την ανάκληση και το αποτέλεσμα της Δημόσιας Πρότασης.

Hotfix = όρος της πληροφορικής για την εξουδετέρωση ενός bug (software error - λάθος λογισμικού) σε ένα λογισμικό ή σε μία επικοινωνιακή σύνδεση. Η επίλυση του προβλήματος δεν ακολουθεί την κλασική μέθοδο δηλαδή την εισαγωγή νέου διορθωτικού λογισμικού (patch) στο σύστημα το οποίο προϋποθέτει πολλές αλλαγές και απαιτεί στη συνέχεια πλήρη έλεγχο όλου του λογισμικού. Απλά αντικαθίσταται ένα ή περισσότερα αρχεία στο λειτουργικό σύστημα ή την εφαρμογή. Το hotfix είναι ένα μοναδικό σωρευτικό πακέτο που περιλαμβάνει ένα ή περισσότερα αρχεία που χρησιμοποιούνται για να λύσουν ένα πρόβλημα του

λογισμικού μιας συγκεκριμένης επιχείρησης και συνήθως δεν χρησιμοποιείται εκ νέου για άλλους πελάτες. Σύμφωνα με μια παρόμοια προσέγγιση, το hotfix χρησιμοποιείται για να επιλύσει προβλήματα που περιορίζονται σε μια μόνο διαδικασία ή λειτουργικότητα. Αντικαθίσταται μόνο η παλιά εφαρμογή με νέα που διορθώνει το λάθος λογισμικού. Στην περίπτωση αυτή, δεν απαιτείται ο επανέλεγχος όλου του λογισμικού καθώς η αλλαγή περιορίζεται σε συγκεκριμένη και μικρής έκτασης αποθηκευμένη διαδικασία ή λειτουργικότητα.

Hot issues = εκδόσεις χρεογράφων με δημόσια προσφορά η οποία υπερκαλύπτεται λόγω της μεγάλης ζήτησης. Τα χρεόγραφα αυτά πωλούνται στη συνέχεια στη δευτερογενή αγορά σε τιμή ανωτέρα της ονομαστικής τους αξίας (above par).

Hot money = ζεστό χρήμα. Είναι το χρήμα που κινείται από χώρα σε χώρα και από αγορά σε αγορά ανάλογα με τη διαφορά των επιτοκίων. Μια αγορά υψηλών επιτοκίων έλκει τα κεφάλαια ενώ εάν μειωθούν τα επιτόκια στην αγορά αυτή το ζεστό χρήμα θα την εγκαταλείψει και θα αναζητήσει άλλη αγορά με υψηλότερες αποδόσεις.

Hourly labour cost = ωριαίο εργατικό κόστος. Το εργατικό κόστος ανά ώρα εργασίας που περιλαμβάνει τα μικτά ημερομίσθια και τους μισθούς, τα πάσης φύσεως επιδόματα, τις εργοδοτικές εισφορές για τα ταμεία κοινωνικής ασφάλισης, τη δαπάνη επιμόρφωσης, το κόστος των προσλήψεων και τους σχετικούς με την απασχόληση φόρους, εξαιρουμένων των επιδοτήσεων. Το ωριαίο κόστος προκύπτει εάν διαιρέσουμε το συνολικό ποσό του κόστους με το σύνολο των ωρών εργασίας συμπεριλαμβανομένης της υπερωριακής απασχόλησης.

Housing starts = έναρξη κατασκευής κατοικιών. Δείκτης των ΗΠΑ που καταρτίζεται από το Γραφείο Απογραφής του Υπουργείου Εμπορίου (Census Bureau of the Department of Commerce) και ανακοινώνεται την 16^η μέρα κάθε μήνα στις 08.30 π.μ. Χρησιμεύει σαν ένα στοιχείο πρόβλεψης της αυξομείωσης του ΑΕΠ των ΗΠΑ.

HTML (Hypertext Markup Language) = γλώσσα σημείωσης υπερκειμένου. Είναι η κωδική γλώσσα προγραμματισμού που χρησιμοποιείται για τη δημιουργία κειμένων στο World Wide Web. Το HTML εμφανίζεται σήμερα σαν μέθοδος παλαιάς εποχής λόγω της προόδου της τεχνολογίας. Περιβάλλει ένα σύνολο κειμένου με κώδικες που δείχνουν τον τρόπο εμφάνισης αυτού. Το "Hyper" στο Hypertext προκύπτει από το γεγονός ότι το HTML εξειδικεύει ένα σύνολο κειμένου ή μια εικόνα που συνδέεται με ένα άλλο φάκελο του Internet. Η γλώσσα δεν μπορεί να επεκταθεί ή να τροποποιηθεί από τον χρήστη, δεν είναι δηλαδή extensible όπως είναι οι παραλλαγές της XML και XHTML (βλέπε λέξεις).

HTTP (Hypertext Transfer Protocol) = πρωτόκολλο μεταφοράς υπερ-κειμένου. Ένα διαδικτυακό πρωτόκολλο που χρησιμοποιείται για να αναζητεί και να στέλνει έγγραφα HTML στον παγκόσμιο ιντερνετικό ιστό. Παρέχει τη δυνατότητα σε ένα φυλλομετρητή (browser) να φορτώνει κείμενο, γραφικά, ήχο, και άλλες ψηφιακές πληροφορίες από ένα διακομιστή ιστού. Είναι το πρώτο τμήμα όλων των διευθύνσεων URL (βλέπε όρο) όπως για παράδειγμα http://. Οι τρεις κύριοι τύποι μηνυμάτων HTTP είναι GET, POST και HEAD. Το HTTP χρησιμοποιεί την πύλη TCP port 80 αν και άλλες πύλες είναι διαθέσιμες όπως η 8080. Η ευρέως διαδεδομένη έκδοση είναι η HTTP version 1.1 που αναπτύχθηκε για να αντιμετωπίσει τους περιορισμούς στην απόδοση που είχε η αρχική έκδοση HTTP 1.0.

HTTPS (Hypertext Transfer Protocol Secure) = ασφαλές πρωτόκολλο μεταφοράς υπερκειμένου. Χρησιμοποιείται συχνά μεταξύ των διαδικτυακών τόπων εταιριών. Για την αποτροπή πρόσβασης μη εξουσιοδοτημένου χρήστη απαιτεί τη χρήση κωδικού πρόσβασης.

Hub = κόμβος, ή κομβικό σημείο συγκέντρωσης, αποστολής και αναδιανομής προς μία περιοχή. Στην πληροφορική σημαίνει την κεντρική συσκευή δικτυακής διασύνδεσης που υποδέχεται ένα καλώδιο δικτύου το οποίο στη συνέχεια εξέρχεται σε μία σειρά καλωδίων κάθε ένα από τα οποία συνδέεται με διαφορετικό ηλεκτρονικό υπολογιστή. Χρησιμοποιείται σε ένα δίκτυο τοπικής περιοχής (Local Area Network, LAN) για να δημιουργήσει ένα μικρότερης έκτασης δίκτυο μεταξύ Η/Υ. Ένα hub διαθέτει πολλές πύλες. Όταν ένα πακέτο φθάσει σε μία πύλη, αντιγράφεται προς τις άλλες πύλες ώστε όλες οι συνιστώσες ενός LAN να μπορούν να δουν όλα τα πακέτα. Το hub είναι η συσκευή που συνδέει και τους διακομιστές (servers) με

τους πελάτες (clients). Χρησιμοποιείται και στους δρομολογητές (routers), τους διακόπτες παρακολούθησης και ελέγχου (switches), τις κάρτες δικτύου (network cards) και τα σημεία ασύρματης πρόσβασης (Wireless Access Points, WAPs, βλέπε όρο). Ένας κόμβος τεχνητής νοημοσύνης (intelligent hub) ενσωματώνει πρόσθετα χαρακτηριστικά τα οποία επιτρέπουν σε ένα διαχειριστή (administrator) να παρακολουθεί την κυκλοφορία και να παραμετροποιεί κάθε πύλη στο hub. Ένας άλλος τύπος κόμβου ονομάζεται switching hub και έχει τη δυνατότητα να διαβάζει τον προορισμό του πακέτου δεδομένων και στη συνέχεια να το προωθεί στη σωστή πύλη.

Hybrid financial instruments = υβριδικά χρηματοοικονομικά μέσα. Πρόκειται για καινοτομίες στα μέσα επένδυσης ή χρηματοδότησης με την καθιέρωση νέων τύπων που στηρίζονται συνήθως σε διαφοροποίηση υφισταμένων χρηματοδοτικών εργαλείων όπως είναι τα ομόλογα, οι μετοχές, οι πράξεις με αξία δύο ημερών ή τα προθεσμιακά συμβόλαια και τα συμβόλαια δικαιωμάτων προαίρεσης (options). Η εισαγωγή τους επιβάλλεται για την αντιμετώπιση των ατελειών της αγοράς όπως είναι το κόστος των συναλλαγών, το κόστος της παρακολούθησης της αποδοτικότητας της επένδυσης, οι περιορισμοί από κυβερνητικές κανονιστικές διατάξεις, η φορολόγηση και η κατάπτωση της αγοράς. Σύμφωνα με ένα άλλο ορισμό, είναι ένα πακέτο που περιλαμβάνει δύο ή περισσότερα και διαφορετικά εργαλεία διαχείρισης κινδύνου τα οποία συνήθως κινούνται παράλληλα και αλληλοεπηρεάζονται

- Τέτοιες καινοτομίες κατά καιρούς υπήρξαν το ομόλογο με δικαίωμα του εκδότη να το ανακαλέσει πριν από τη λήξη (callable bond), τα ομόλογα διπλών νομισμάτων (dual currency bonds) τα οποία πληρώνουν το κεφάλαιο σε ένα νόμισμα και τα κουπόνια σε άλλο, τα ευρωομόλογα που έχουν σχεδιασθεί με τέτοιο τρόπο ώστε να αποφεύγεται η καταβολή του παρακρατούμενου στην πηγή φόρου (withholding tax), οι προνομιούχες μετοχές της αγοράς χρήματος (money market preferred stock or called auction rate preferred) οι οποίες πληρώνουν ένα σταθερό μέρισμα και παρέχουν προνόμια έναντι των απλών μετόχων αλλά το μέρισμα μπορεί να μειωθεί σε περιόδους κρίσης, τα χρεόγραφα κυμαινόμενου επιτοκίου που μπορεί να προσφέρουν ένα σταθερό επιτόκιο π.χ για τα δύο πρώτα χρόνια και μεταβλητό για τα επόμενα ανάλογα με την εξέλιξη ενός δείκτη (adjustable rate notes), τα ομόλογα που συνδέονται με την εξέλιξη της τιμής του πετρελαίου (oil-linked bonds) τα οποία πληρώνουν στη λήξη το κεφάλαιο και ένα επί πλέον ποσό εάν η τιμή του πετρελαίου υπερβεί π.χ τα 50 δολάρια το βαρέλι κλπ.

- Υβριδικό μέσο εξέδωσε και η Εθνική Τράπεζα της Ελλάδος που ολοκληρώθηκε την 19.10.2004 με το κλείσιμο του βιβλίου προσφοράς. Η έκδοση περιελάμβανε τίτλους χωρίς ημερομηνία λήξης (perpetuals) ενώ η Τράπεζα διατήρησε το δικαίωμα πρόωρης εξόφλησης μετά την πάροδο δεκαετίας. Εκδόθηκαν τίτλοι αξίας 350.000.000 ευρώ και τίτλοι 150 .000.000 δολαρίων ΗΠΑ. Καινοτόμος χαρακτηρισήθηκε και ο τρόπος υπολογισμού της απόδοσης που δεν στηρίχτηκε στο Libor ή στο Euribor αλλά στην απόδοση του δεκαετούς Constant-Maturity-Swap, CMS (βλέπε όρο). Ειδικά για τον πρώτο χρόνο, η απόδοση προσδιορίστηκε στο ελκυστικό επιτόκιο του 6,25% για το ευρώ και στο 6,75% για το δολάριο ΗΠΑ. Μετά τον πρώτο χρόνο, η απόδοση προκύπτει με βάση το δεκαετές swap rate του CMS πλέον 0,125% με μέγιστη απόδοση 8%. Αγοραστές των τίτλων δεν ήσαν μόνο θεσμικοί επενδυτές του εξωτερικού αλλά και διεθνείς ιδιωτικές τράπεζες της Ασίας και της Ευρώπης.

- Υβριδικό μέσο, απευθυνόμενο στους θεσμικούς επενδυτές, εξέδωσε η Barclays Bank την 24.11.2004. Η Τράπεζα πώλησε προνομιούχες μετοχές της αξίας 1 δισεκατομμυρίου ευρώ έναντι έκδοσης ομολόγων χωρίς ημερομηνία λήξης (perpetuals) αλλά με δικαίωμα αυτής να τα επαναγοράσει μετά από 10 χρόνια. Τα ομόλογα έχουν απόδοση 105 basis points πάνω από το μέσο swap rate. Εάν δεν ασκηθεί το δικαίωμα επαναγοράς τα ομόλογα μετατρέπονται σε τίτλους κυμαινόμενου επιτοκίου (floating rate notes) που πληρώνουν 105 basis points πάνω από το τρίμηνο Euribor.

Hybrid fund = υβριδικό κεφάλαιο. Ένα καινοτόμο κεφάλαιο που επενδύει σε μετοχές και ομόλογα. Προτιμάται από τους επενδυτές που επιθυμούν να εξυπηρετηθούν όχι από δύο αλλά από μία εταιρία που προσφέρει ταυτόχρονα και τα δύο ανωτέρω επενδυτικά μέσα. Επειδή το κεφάλαιο αγοράζει συνήθως μετοχές blue-chips και ομόλογα υψηλής ποιότητας, η σχετική επένδυση φέρει μέτριο κίνδυνο. Έχει, όμως, και μέτρια απόδοση λόγω των μεγάλων εξόδων. Διακρίνουμε τα εγχώρια και τα διεθνή υβριδικά κεφάλαια. Τα τελευταία πρέπει να έχουν τουλάχιστον 40% των επενδύσεών τους σε ξένες μετοχές και ομόλογα. Τα υβριδικά

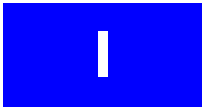
κεφάλαια καλούνται ισορροπημένα κεφάλαια (balanced funds) όταν επενδύουν περίπου 60% σε μετοχές και 40% σε ομόλογα.

Hybrid security = υβριδικό χρεόγραφο. Είναι ένα χρεόγραφο που συνδυάζει δύο ή περισσότερα χρηματοπιστωτικά μέσα. Συνήθως, συνδυάζει χαρακτηριστικά χρεωστικών και μετοχικών ομολόγων. Το πιο κοινό παράδειγμα αναφέρεται σε ένα μετατρέψιμο ομόλογο που φέρει τα χαρακτηριστικά ενός κανονικού ομολόγου αλλά επηρεάζεται σημαντικά από τις διακυμάνσεις της τιμής της μετοχής στην οποία είναι μετατρέψιμο. Νέοι τύποι υβριδικών χρεογράφων έχουν πρόσφατα αναπτυχθεί και διακρίνονται για την πολυπλοκότητα των συνδυασμών χρηματοοικονομικών μέσων.

Hyperinflation = υπερπληθωρισμός. Πολύ υψηλή και επίμονη αύξηση των τιμών. Σύμφωνα με ένα ορισμό, είναι η περίοδος που η αύξηση του πληθωρισμού υπερβαίνει το 50% μέχρι να πέσει κάτω από το επίπεδο αυτό για 12 μήνες.

Hyperlink = υπερσύνδεσμος (πρφ. χάϊπερλινκ). Μία εικόνα ή τμήμα κειμένου μιας ιστοσελίδας του διαδικτύου η οποία συνδέεται με άλλη ιστοσελίδα, είτε της ίδιας τοποθεσίας ή άλλης ιστοσελίδας. Εάν ο χρήστης κάνει κλικ στο σύνδεσμο, μεταφέρεται σε άλλη ιστοσελίδα ή σε άλλο τμήμα της ίδιας ιστοσελίδας. Λέξεις ή φράσεις που χρησιμεύουν σαν σύνδεσμοι υπογραμμίζονται ή εμφανίζονται με διαφορετικό χρώμα ή και τα δύο. Εικονίδια που χρησιμεύουν σαν δεσμοί φέρουν ένα πλαίσιο πέριξ αυτών ή αλλάζουν τον κέρσορα σε ένα μικρό χέρι. Οι υπερσύνδεσμοι είναι πολύ χρήσιμοι ιδιαίτερα για τους χρήστες που δεν είναι εξοικειωμένοι στην αναζήτηση παρομοίων κειμένων ή γραφικών.

Hypertext = υπερ-κείμενο. Είναι κείμενο που περιλαμβάνει συνδέσεις με shortcuts ή άλλα κείμενα και επιτρέπει στον αναγνώστη να μεταβαίνει εύκολα από το ένα κείμενο σε άλλο συναφές κείμενο και κατά συνέπεια από μία ιδέα σε άλλη. Η εφαρμογή αυτή των Η/Υ εφευρέθηκε από τον Τεντ Νέλσον το 1965.

IBAN (International Bank Account Number) = Διεθνής Αριθμός Τραπεζικού Λογαριασμού.

- Αναπτύχθηκε από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή για τα Τραπεζικά Πρότυπα (European Committee for Banking Standards, ECBS) και από τον Διεθνή Οργανισμό Προτύπων (International Organisation for Standardisation, ISO). Χρησιμοποιείται για να ταυτοποιήσει με αλφαριθμητικούς χαρακτήρες σε διεθνές επίπεδο τον λογαριασμό κάθε πελάτη ενός χρηματοπιστωτικού ιδρύματος ώστε να εξασφαλίσει διασυνοριακές συναλλαγές απαλλαγμένες λαθών και να βελτιώσει την αυτόματη επεξεργασία των εντολών πληρωμής (Straight-Through Processing, STP). Ο μέγιστος αριθμός αλφαριθμητικών χαρακτήρων είναι 34 και στην Ελλάδα 27.

- Ένας IBAN δεν είναι ένας νέος αριθμός τραπεζικού λογαριασμού. Ο υφιστάμενος κωδικός της τράπεζας (Bank Code) ο σύντομος κωδικός (Sort Code) και ο αριθμός του τραπεζικού λογαριασμού (Account Number) του πελάτη χρησιμοποιούνται και στο IBAN ενώ προστίθενται στην αρχή της ακολουθίας ο κωδικός της χώρας (Country Code) και τα ψηφία ελέγχου (check digits) μπροστά από τον εγχώριο κωδικό. Τα ψηφία ελέγχου υπολογίζονται από το χρηματοπιστωτικό ίδρυμα με βάση ένα μαθηματικό τύπο του IBAN. Ο IBAN π.χ ενός τραπεζικού λογαριασμού πελάτη του κεντρικού καταστήματος της Royal Bank of Scotland (RBOS) στο Ηνωμένο Βασίλειο είναι:

<u>Country Code</u>	<u>check digits</u>	<u>Bank Code</u>	<u>Sort Code</u>	<u>Account Number</u>
GB	99	RBOS	123456	12345678

Σε περίπτωση που είναι πελάτης υποκαταστήματος θα προστεθεί και ο κωδικός αυτού. Όταν ένας IBAN τυπώνεται σε έντυπο μπορεί να χωρίζεται σε τμήματα όπως στο ανωτέρω παράδειγμα. Όταν όμως χρησιμοποιείται ηλεκτρονικά δεν περιέχει κενά διαστήματα. Στο ανωτέρω παράδειγμα θα εμφανισθεί ως εξής: GB99RBOS12345612345678.

- Στην Ελλάδα, ο IBAN προσδιορίζεται ως εξής:

- ◆ στην αρχή τίθεται ο κωδικός της χώρας GR

- ◆ ακολουθούν τα ψηφία ελέγχου πχ 77

- ◆ στο τέλος τίθεται ο κωδικός αναγνώρισης των ελληνικών τραπεζών (Hellenic Bank Identification Code, HEBIC) πχ 01720110005011000009849. Ηλεκτρονικά θα εμφανισθεί ως εξής: GR7701720110005011000009849. Ο HEBIC αποτελείται από **α)** από τον κωδικό της τράπεζας (3 ψηφία) **β)** τον κωδικό του καταστήματος (4 ψηφία) και **γ)** τον αριθμό του λογαριασμού του πελάτη (16 ψηφία). Εάν ο αριθμός λογαριασμού του πελάτη έχει λιγότερα από 16 ψηφία συμπληρώνεται με μηδενικά που προτάσσονται του αριθμού.

- Ο IBAN γνωστοποιείται στο δικαιούχο από την τράπεζά του. Ο δικαιούχος τον διαβιβάζει στον εντολέα του ο οποίος υποβάλλει μία διασυνοριακή εντολή μεταφοράς πίστωσης που περιέχει τον IBAN του δικαιούχου. Ο IBAN ελέγχεται ως προς την ορθότητα αυτού από την τράπεζα του εντολέα και προωθείται στην τράπεζα του δικαιούχου η οποία με βάση τον IBAN πιστώνει το λογαριασμό του δικαιούχου.

- Για να εκτελεσθεί μια διαδικασία διασυνοριακής μεταφοράς πίστωσης χωρίς χειρογραφική επέμβαση (STP), είναι απαραίτητο να χρησιμοποιηθεί και ο κωδικός αναγνώρισης τραπεζών ή κωδικός SWIFT (BIC, Bank Identifier Code, βλέπε όρο).

- Από 1.1.2006, είναι υποχρεωτική η χρησιμοποίηση του IBAN και του BIC στον Ευρωπαϊκό Οικονομικό Χώρο (EOX) για τις διασυνοριακές εντολές μεταφοράς πιστώσεων σε ευρώ. Η Τράπεζα της Ελλάδος, με την Εγκύκλιο Διοίκησης 13/15.11.2005 α) κατέστησε υποχρεωτική από 1.1.2006 τη χρησιμοποίηση του IBAN και του BIC στις διασυνοριακές αλλά και τις εγχώριες εντολές πληρωμής πελατών της που αφορούν είτε σε χρέωση είτε σε πίστωση λογαριασμού β) όρισε ότι το 2006 οι εντολές που δεν θα φέρουν τα στοιχεία του IBAN και του BIC δεν θα απορρίπτονται και γ) θα απορρίπτονται, όμως, ή θα επιστρέφονται στον εντολέα από 1.1.2007.

ICS, Internet Connection Sharing = διανομή σύνδεσης με το διαδίκτυο. Επιτρέπει σε ένα δίκτυο προσωπικών υπολογιστών που χρησιμοποιεί σαν λειτουργικό σύστημα τα Windows να μοιράζονται μία μόνη σύνδεση με το Ίντερνετ. Για να εγκατασταθεί ένα δικτυακό λογισμικό ICS, πρώτα πρέπει να χρησιμοποιηθεί ένας προσωπικός υπολογιστής σαν διακομιστής

(server). Στη συνέχεια αυτός ο Η/Υ πρέπει να αποκτήσει δύο διασυνδέσεις (interfaces), μία με το Ίντερνέτ και μία με το τοπικό δίκτυο των προσωπικών υπολογιστών.

Idiosyncratic Risk = κίνδυνος ιδιοσυγκρασίας. Ένας μη συστηματικός κίνδυνος που δεν σχετίζεται με τον κίνδυνο της συνολικής αγοράς αλλά αφορά τις επενδύσεις μίας μόνο επιχείρησης σε περιορισμένο αριθμό και είδος κατηγοριών περιουσιακών στοιχείων. Είναι ο κίνδυνος που προκύπτει από την αλλαγή των τιμών που οφείλεται σε ιδιαίτερες περιστάσεις ενός συγκεκριμένου χρεογράφου ή ενός μικρού αριθμού επενδεδυμένων χρηματοπιστωτικών προϊόντων. Μπορεί να αντιμετωπισθεί μέσω της διαφοροποίησης της σύνθεσης του χαρτοφυλακίου.

IFO (Institut für Wirtschaftsforschung) = Ίδρυμα Οικονομικής Έρευνας. Ένα μη κερδοσκοπικό ίδρυμα του Πανεπιστημίου του Μονάχου που έχει και παράρτημα στην πόλη της Δρέσδης. Ιδρύθηκε τον Ιανουάριο του 1949 και ασχολείται με: α) τη συλλογή στοιχείων και πληροφόρησης για την εθνική και διεθνή οικονομική κατάσταση και την εξέλιξη αυτών, ιδιαίτερα στη βιομηχανία και το δημόσιο τομέα β) τη διοργάνωση συζητήσεων και συνδιασκέψεων για την οικονομική πολιτική στη Γερμανία και την Ευρώπη γ) την ανάπτυξη της έρευνας που βασίζεται στην οικονομική εμπειρική ανάλυση.

- Παρέχει υπηρεσίες οικονομικής πολιτικής όπως επεξεργασία και διανομή οικονομικών στοιχείων, επιχειρηματικές έρευνες και συγκριτικά στοιχεία διαφόρων διεθνών οικονομικών ιδρυμάτων. Η πιο γνωστή υπηρεσία του είναι ο δείκτης επιχειρηματικού κλίματος (ifo Business Climate Index) που συντάσσεται κάθε μήνα με βάση τις απαντήσεις 10.000 γερμανικών επιχειρήσεων σε δύο ερωτήσεις: α) ποια είναι η επίδοση της επιχείρησής σας την τρέχουσα περίοδο και β) ποιες είναι οι προβλέψεις σας για το άμεσο μέλλον. Το ίδρυμα IFO δημοσιεύει επίσης 4 φορές το χρόνο την Παγκόσμια Οικονομική Επιθεώρηση (ifo World Economic Survey) που βασίζεται σε απαντήσεις για τις αναμενόμενες εξελίξεις της παγκόσμιας οικονομίας 700 οικονομολόγων πολυεθνικών επιχειρήσεων από 80 χώρες και 2 φορές το χρόνο την Οικονομική Πρόβλεψη (ifo Economic Forecast) για τις εξελίξεις στη Γερμανία και την παγκόσμια οικονομία για το τρέχον και το επόμενο έτος.

- Δρα σαν ενδιάμεσος κρίκος μεταξύ της πανεπιστημιακής έρευνας και του κοινού συμπεριλαμβανομένων των μέσων μαζικής ενημέρωσης εφαρμόζοντας τη θεωρητική γνώση πάνω σε επεξεργασμένη οικονομική πληροφόρηση. Αναπτύσσει την εφαρμοσμένη οικονομική έρευνα στους τομείς της ανάλυσης και έρευνας του επιχειρηματικού κύκλου (business cycle analyses and surveys), του δημόσιου τομέα (public sector), της κοινωνικής πολιτικής και των αγορών εργασίας (social policy and labour markets), των ανθρωπίνων πόρων και των νεωτερισμών (human resources and innovation), της έρευνας του βιομηχανικού κλάδου (industry branch research), του περιβάλλοντος και των μεταφορών (environment and transportation), του διεθνούς εμπορίου και των άμεσων ξένων επενδύσεων (international trade and foreign direct investment) και των διεθνών θεσμικών συγκρίσεων (international Institutional Comparisons).

Immunisation strategy = στρατηγική ανοσοποίησης. Στη χρηματοοικονομική αναφέρεται στη στρατηγική διαχείρισης περιουσιακών στοιχείων όπως ενός χαρτοφυλακίου ομολόγων που επιδιώκει την εξάλειψη του κινδύνου μέσω της χρήσης της *duration* (βλέπε λέξη). Δηλαδή ο επενδυτής προστατεύεται από τον επιτοκιακό κίνδυνο με το να κατέχει περιουσιακά στοιχεία ενεργητικού και παθητικού που έχουν ίση διάρκεια λήξης.

Imperfect market = ατελής αγορά. Μία αγορά που το κοινό δεν έχει πλήρη πρόσβαση στη χρηματοπιστωτική πληροφόρηση και στην οποία οι αγοραστές νομισμάτων, ομολόγων και άλλων τίτλων ή εμπορευμάτων δεν μπορούν εύκολα και άμεσα να βρουν πωλητές και το αντίστροφο.

Implied volatility = τεκμαρτή μεταβλητότητα. Μια θεωρητική αξία που παρουσιάζει την αναμενόμενη μεταβλητότητα π.χ ενός ομολόγου ή μιας μετοχής που έχει επιλεγεί σαν υποκείμενο μέσο ενός συμβολαίου δικαιώματος προαίρεσης (*option*). Οι παράγοντες που επηρεάζουν την τεκμαρτή μεταβλητότητα στα *options* είναι η τιμή εξάσκησης του δικαιώματος, το ποσοστό απόδοσης χωρίς τον υπολογισμό του κινδύνου, η ημερομηνία λήξης και η τιμή του *option*. Υπολογίζεται σαν η τυπική απόκλιση των εκατοστιαίων ρυθμών μεταβολής σε ετήσια βάση. Χρησιμοποιείται από τους διαπραγματευτές για την

παρακολούθηση της άποψης της αγοράς για τη μεταβλητότητα των τιμών ενός συγκεκριμένου περιουσιακού στοιχείου.

Incentive option = κίνητρο μέσω συμβολαίου δικαιώματος προαίρεσης. Ένα option που επιτρέπει σε ένα υπάλληλο να αγοράσει μετοχές από το κεφάλαιο του εργοδότη του σε μία προκαθορισμένη τιμή. Απαντάται κύρια στις ΗΠΑ όπου δεν οφείλεται φόρος επί των κερδών μέχρι το χρόνο της πώλησης και εφόσον η ημερομηνία πώλησης είναι τουλάχιστον ένα χρόνο πριν από την ημέρα της παραχώρησης του option. Το συμβόλαιο χρησιμοποιείται από τον εργοδότη σαν κίνητρο για την αύξηση της παραγωγικότητας των υπαλλήλων διότι εάν αυξηθούν οι πωλήσεις της εταιρίας θα αυξηθούν τα κέρδη της και τελικά η τιμή της μετοχής της. Στην περίπτωση αυτή, οι υπάλληλοι θα κερδίσουν εξασκώντας το δικαίωμά τους για να αποκτήσουν το υποκείμενο μέσο, δηλαδή τις μετοχές της εταιρίας σε πολύ κατώτερη τιμή από την τρέχουσα τιμή της αγοράς.

Income per capita = κατά κεφαλήν εισόδημα. Το σύνολο του ακαθαρίστου εθνικού προϊόντος μιας χώρας διαιρούμενο με τον συνολικό πληθυσμό αυτής. Χρησιμοποιείται σαν δείκτης του επιπέδου διαβίωσης. Εν τούτοις χαρακτηρίζεται σαν μη αντικειμενικός δείκτης διότι δεν λαμβάνει υπόψη α) την κατανομή του εισοδήματος και τις τυχόν έντονες εισοδηματικές ανισότητες και β) την ιδιοκτησία των περιουσιακών στοιχείων τα οποία απασχολούνται για την παραγωγή μέρους του εισοδήματος.

Για λόγους αντικειμενικής συγκρισιμότητας μεταξύ των χωρών, χρησιμοποιείται ένα κοινό τεχνητό νόμισμα για να απαλείψει τις διαφορές των τιμών. Αυτό μπορεί να γίνει με τη μέτρηση της τιμής ενός αντιπροσωπευτικού καλαθιού αγαθών και υπηρεσιών σε κάθε χώρα. Το κοινό τεχνητό νόμισμα ονομάζεται ΜΑΔ (Μονάδα Αγοραστικής Δύναμης). Ακολουθούν πίνακες της Eurostat με στοιχεία έτους 2003:

ΚΑΤΑ ΚΕΦΑΛΗΝ ΑΕΠ ΣΤΙΣ ΠΕΝΤΕ ΙΣΧΥΡΟΤΕΡΕΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΕΣ (ΣΕ ΜΑΔ)	
ΗΠΑ	39.200
ΙΑΠΩΝΙΑ	24.400
Ε.Ε ΤΩΝ 25	21.400
ΡΩΣΙΑ	6.800
ΚΙΝΑ	3.900

ΚΑΤΑ ΚΕΦΑΛΗΝ ΑΕΠ ΣΤΑ 25 ΚΡΑΤΗ ΜΕΛΗ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗΣ ΕΝΩΣΗΣ (ΣΕ ΜΑΔ)	
ΛΟΥΞΕΜΒΟΥΡΓΟ	28.300
ΙΡΛΑΝΔΙΑ	26.200
ΔΑΝΙΑ	26.200
ΑΥΣΤΡΙΑ	26.100
ΚΑΤΩ ΧΩΡΕΣ	25.800
ΗΝΩΜΕΝΟ ΒΑΣΙΛΕΙΟ	25.300
ΒΕΛΓΙΟ	25.200
ΣΟΥΗΔΙΑ	24.600

ΦΙΝΛΑΝΔΙΑ	24.300
ΓΑΛΛΙΑ	23.700
ΓΕΡΜΑΝΙΑ	23.100
ΙΤΑΛΙΑ	22.800
ΙΣΠΑΝΙΑ	20.900
ΚΥΠΡΟΣ	17.400
ΕΛΛΑΔΑ	17.300
ΣΛΟΒΕΝΙΑ	16.400
ΠΟΡΤΟΓΑΛΙΑ	16.000
ΜΑΛΤΑ	15.800
ΤΣΕΧΙΑ	14.700
ΟΥΓΓΑΡΙΑ	12.900
ΣΛΟΒΑΚΙΑ	11.000
ΕΣΘΟΝΙΑ	10.400
ΛΙΘΟΥΑΝΙΑ	9.800
ΠΟΛΩΝΙΑ	9.800
ΛΕΤΟΝΙΑ	8.800

Income risk = κίνδυνος εισοδήματος. Η πιθανότητα μείωσης της απόδοσης ενός χαρτοφυλακίου τίτλων λόγω της πτώσης των επιτοκίων. Ο κίνδυνος εισοδήματος είναι γενικά μεγαλύτερος για τα χρηματοοικονομικά μέσα της αγοράς χρήματος και τα βραχυπρόθεσμα ομόλογα και ελάχιστος για τα μακροπρόθεσμα ομόλογα.

Independence of central bank = βλέπε όρο 'Central bank independence'.

Index of negotiated wages = δείκτης διαπραγματευόμενων μισθών. Μία μέτρηση του άμεσου αποτελέσματος των συλλογικών διαπραγματεύσεων επί των βασικών μισθών (εξαιρουμένων των επιδομάτων και του πριμ παραγωγικότητας) στη ζώνη του ευρώ. Αναφέρεται στην τεκμαρτή μέση μεταβολή των μηνιαίων μισθών.

Indexed bond = δεικτοποιημένο ομόλογο. Ένα ομόλογο του οποίου οι πληρωμές είναι συνδεδεμένες με ένα δείκτη όπως το LIBOR ή ο δείκτης τιμών καταναλωτή.

Index of negotiated wages = δείκτης διαπραγματευόμενων μισθών. Μία μέτρηση του άμεσου αποτελέσματος των συλλογικών διαπραγματεύσεων επί του βασικού μισθού μεταξύ εργοδοτικών και εργατικών οργανώσεων στις χώρες της ζώνης του ευρώ. Αναφέρεται στο μεταβλητό μέσο όρο της αλλαγής των μηνιαίων μισθών.

Indirect effects = βλέπε όρο «Direct, indirect and second-round effects».

Individual Retirement Account, IRA = ατομικός συνταξιοδοτικός λογαριασμός. Σε αντίθεση με τα συλλογικά συνταξιοδοτικά προγράμματα, ο IRA αφορά την ασφάλιση μεμονωμένου ατόμου, το οποίο καταβάλλει συγκεκριμένες εισφορές και γνωρίζει εκ των προτέρων τη συγκεκριμένη σύνταξη που θα λάβει ενώ απολαύει φορολογικών κινήτρων.

Industrial producer prices = τιμές των παραγωγών της βιομηχανίας. Στη ζώνη του ευρώ σημαίνει τις εργοστασιακές τιμές (μη περιλαμβανομένων των εξόδων μεταφοράς) όλων των προϊόντων που πωλούνται από τη βιομηχανία με εξαίρεση τις κατασκευές στις εγχώριες αγορές των κρατών της Ευρωζώνης εξαιρουμένων των εισαγωγών.

Inflation = πληθωρισμός. Μία περίοδος με διαρκή αύξηση του γενικού επιπέδου των τιμών πάνω από το κανονικό επίπεδο όπως αντανakλάται στο δείκτη τιμών καταναλωτή (CPI), στο δείκτη χονδρικής ή στην Ευρωπαϊκή Ένωση στον Εναρμονισμένο Δείκτη Τιμών Καταναλωτή (HICP). Γενικότερα, είναι το φαινόμενο της ανόδου των τιμών. Διακρίνουμε:

α) cost-push inflation = πληθωρισμός κόστους. Προκύπτει βασικά: α) από την ανοδική τάση του κόστους παραγωγής ιδιαίτερα σε περίπτωση ύπαρξης ολιγοπωλιακών καταστάσεων, συνήθως δε από την αύξηση της τιμής των πρώτων υλών και κύρια του πετρελαίου ή β) από την υπερβολική αύξηση των μισθών λόγω πιέσεων από ισχυρά συνδικάτα

β) demand-pull inflation = πληθωρισμός ζήτησης. Προέρχεται από την υπερβολική αύξηση της ζήτησης αγαθών και υπηρεσιών στην οποία δεν μπορεί να ανταποκριθεί η παραγωγική δυνατότητα της οικονομίας

γ) structural inflation = διαρθρωτικός πληθωρισμός. Προκύπτει από την ανελαστικότητα της προσφοράς και από διαρθρωτικές ακαμψίες (όπως π.χ. η ανεπάρκεια των συστημάτων μάρκετινγκ και διανομής) στους βιομηχανικούς κλάδους της οικονομίας. Πρόκειται για μια μορφή του πληθωρισμού ζήτησης που μπορεί να συνυπάρχει με σημαντική παραγωγική ικανότητα της οικονομίας και ανεργία

δ) growth or healthy inflation = αναπτυξιακός ή υγιής πληθωρισμός. Είναι ο ελεγχόμενος χαμηλός πληθωρισμός που προκαλεί αύξηση της ζήτησης, των εισοδημάτων και των κερδών των επιχειρήσεων και μείωση της ανεργίας

ε) monetary inflation = νομισματικός πληθωρισμός. Δημιουργείται με τη μείωση των επιτοκίων και την υπερβολική αύξηση της κυκλοφορίας του χρήματος σαν μέτρο τόνωσης της οικονομίας συνήθως σε περιόδους οικονομικής ύφεσης ή επιβράδυνσης

ζ) επίσημος πληθωρισμός και δομικός πληθωρισμός:

ζα) headline inflation = επίσημος πληθωρισμός. Είναι ο καθιερωμένος με νόμο ή γενικά με επίσημη κυβερνητική απόφαση πληθωρισμός που μετρείται από τις εθνικές στατιστικές υπηρεσίες με βάση ένα αντιπροσωπευτικό καλάθι αγαθών και υπηρεσιών. Στην Ευρωπαϊκή Ένωση ονομάζεται «Εναρμονισμένος Δείκτης Τιμών Καταναλωτή» (Harmonised Index of Consumer Prices, HICP) ενώ στις ΗΠΑ, τον Καναδά και την Αυστραλία όπως και στις περισσότερες άλλες χώρες ονομάζεται «Δείκτης Τιμών Καταναλωτή» (Consumer Price Index, CPI)

ζβ) core inflation or underlying inflation = δομικός ή βασικός πληθωρισμός. Είναι αυτός που μετρείται από το καλάθι αγαθών και υπηρεσιών του επίσημου πληθωρισμού εάν αφαιρέσουμε από αυτό αγαθά που δεν υπόκεινται στον έλεγχο της οικονομικής πολιτικής και των οποίων οι τιμές παρουσιάζουν μεγάλη και εποχική μεταβλητότητα οφειλόμενη σε καιρικά φαινόμενα (τυφώνες, πλημμύρες, παγετούς, σεισμούς, κλπ) όπως είναι τα οπωροκηπευτικά και άλλα αγροτικά προϊόντα ή σε μονοπωλιακές καταστάσεις ή προσωρινή αδυναμία της προσφοράς να ικανοποιήσει τη ζήτηση όπως είναι το πετρέλαιο και τα παράγωγα αυτού. Η παρακολούθηση του πληθωρισμού αυτού δείχνει τις πραγματικές μεσοπρόθεσμες τάσεις κίνησης των τιμών διότι δεν λαμβάνει υπόψη φαινόμενα που ασκούν πρόσκαιρες πληθωριστικές πιέσεις. Επόμενα, μπορεί να προβλέψει με μεγαλύτερη ακρίβεια τις μελλοντικές αλλαγές. Στη ζώνη του ευρώ ο πληθωρισμός αυτός δεν περιλαμβάνει τα μη επεξεργασμένα είδη διατροφής και την ενέργεια. Στις ΗΠΑ δεν περιλαμβάνει τα τρόφιμα και την ενέργεια. Στον Καναδά δεν περιλαμβάνει τα φρούτα, τα λαχανικά, τη βενζίνη και γενικά τα υγρά καύσιμα, το φυσικό αέριο, τα επιτόκια των ενυπόθηκων στεγαστικών δανείων, τις υπεραστικές μεταφορές και τα προϊόντα καπνού. Στην Αυστραλία δεν περιλαμβάνει τα καύσιμα κίνησης, τα φρούτα και τα λαχανικά.

η) Ανάλογα με το μέγεθος αυτού ο πληθωρισμός διακρίνεται σε:

ηα) creeping inflation = έρπων πληθωρισμός. Ο πολύ χαμηλός ρυθμός αύξησης του πληθωρισμού που δεν υπερβαίνει το 2%. Δεν θεωρείται επιζήμιος για την οικονομία αλλά αντίθετα μπορεί να χαρακτηριστεί σαν θετικός διότι δημιουργεί προσδοκίες κέρδους στους επενδυτές και συνεπώς μπορεί να συμβάλει σε αντιπληθωριστική υγιή οικονομική ανάπτυξη. Σχετικός είναι και ο στόχος της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας για πληθωρισμό κάτω αλλά πλησίον του 2% (below but closed to 2%)

ηβ) mild inflation = ήπιος πληθωρισμός. Είναι μία αργή άνοδος του γενικού επιπέδου των τιμών όχι μεγαλύτερη από 5% σε ετήσια βάση. Συνδέεται με χαμηλό ποσοστό ανεργίας και με την ανοδική φάση του εμπορικού κύκλου. Αυτό το είδος του πληθωρισμού μπορεί να έχει ευνοϊκές επιπτώσεις στην οικονομία όπως όταν αποτελεί ένδειξη ισχυρής ή αναπτυσσόμενης οικονομίας, δημιουργίας θέσεων εργασίας και αύξησης της παραγωγής και του ΑΕΠ

ηγ) strato-inflation = στρωματικός πληθωρισμός. Αυξάνεται με ρυθμούς 10% και μεγαλύτερους και αποτελεί χαρακτηριστικό πολλών αναπτυσσόμενων χωρών. Είναι θετικό γεγονός αν οφείλεται σε υψηλούς ρυθμούς ανάπτυξης και για μια μεταβατική μόνο περίοδο. Μια τυχόν παρατεταμένη περίοδο στρωματικού πληθωρισμού θα υπονομεύσει την ανταγωνιστικότητα της οικονομίας και τη διαρκή ανάπτυξη

ηδ) hyper-inflation = υπέρ-πληθωρισμός. Αυξάνεται με πολύ μεγάλη ταχύτητα και έχει σαν συνέπεια την καταστροφή του νομισματικού συστήματος της χώρας. Εμφανίζεται σε περιόδους πολέμων ή σε μεταπολεμικές περιόδους ή σε περιόδους σημαντικών οικονομικών κρίσεων όπως ήταν η κρίση του 1929 στις ΗΠΑ ή η κρίση του 1923 στη Γερμανία όπου από 322% ανέβηκε σε λίγους μήνες στο 29.000%.

Inflation Linked Bonds = ομόλογα συνδεδεμένα με το δείκτη του πληθωρισμού. Διακρίνουμε:

■ Capital Inflation linked Bonds, CIB είναι τα ομόλογα που οι πληρωμές του κεφαλαίου (principal) σχετίζονται με την εξέλιξη ενός δείκτη μέτρησης του πληθωρισμού όπως για παράδειγμα του εναρμονισμένου δείκτη της ζώνης του ευρώ (HICP) ή του δείκτη τιμών καταναλωτή σε επί μέρους χώρες (CPI). Αυτό το χαρακτηριστικό παρέχει προστασία στον επενδυτή από ενδεχόμενες αλλαγές στους ρυθμούς του πληθωρισμού. Το κεφάλαιο του ομολόγου αυξάνεται σε περίπτωση άνοδου του πληθωρισμού και μειώνεται όταν πέφτει ο πληθωρισμός. Οι τόκοι υπολογίζονται επί του νέου ποσού του κεφαλαίου. Σε περίπτωση άνοδου του πληθωρισμού οι καταβαλλόμενοι τόκοι αυξάνονται διότι υπολογίζονται επί αυξημένου κεφαλαίου. Στη λήξη του ομολόγου το κεφάλαιο συνδέεται με το δείκτη και διαμορφώνεται ανάλογα. Στις περισσότερες χώρες, οι εκδόσεις αυτών των ομολόγων περιέχουν ρήτρα σύμφωνα με την οποία το ελάχιστο αποπληρωτέο κεφάλαιο δεν μπορεί να είναι κατώτερο του αρχικού (principal cannot decrease below par value).

■ Inflation Indexed Treasury Bonds ή στη γαλλική «Obligation Assimilable au Trésor indexée, OATi» που εκδίδονται από το Γαλλικό Θησαυροφυλάκιο. Το κεφάλαιο αυτών συνδέεται με τον πληθωρισμό και αυξομειώνεται ανάλογα με την κίνηση του πληθωρισμού σε παρελθόν διάστημα. Συγκεκριμένα, το OATi έχει τα ακόλουθα χαρακτηριστικά: α) σαν δείκτης πληθωρισμού λαμβάνεται ο CPI εξαιρουμένων των τιμών του καπνού που δημοσιεύεται κάθε μήνα από το Ινστιτούτο Στατιστικής (INSEE) β) το ποσοστό του κεφαλαίου του ομολόγου που συνδέεται με τον πληθωρισμό καθορίζεται κατά την έκδοση και είναι σταθερό καθ' όλη τη διάρκεια της ζωής του ομολόγου γ) το προς πληρωμή κουπόνι διαμορφώνεται σύμφωνα με τον τύπο: πραγματικό κουπόνι χ την ονομαστική αξία του ομολόγου χ το συντελεστή δεικτοποίησης.

■ Inflation Indexed Government Bonds είναι τα κυβερνητικά ομόλογα που συνδέονται με τον πληθωρισμό. Σύμφωνα με τον ορισμό που δίνει το μηνιαίο δελτίο της ΕΚΤ είναι χρεόγραφα που εκδίδει η κυβέρνηση των οποίων τόσο οι πληρωμές των κουπονιών (coupon payments) όσο και το κεφάλαιο (principal) συνδέονται με ένα συγκεκριμένο δείκτη τιμών καταναλωτή.

Inflation risk = κίνδυνος πληθωρισμού. Ο κίνδυνος υποτίμησης της αξίας των περιουσιακών στοιχείων και του εισοδήματος ή της αγοραστικής δύναμης ενός νομίσματος από την άνοδο του πληθωρισμού. Σε χώρες με υψηλό και αυξανόμενο πληθωρισμό οι επενδύσεις σε χρηματοπιστωτικά προϊόντα χαρακτηρίζονται από υψηλό βαθμό κινδύνου.

Informatics = πληροφορική. Ο κλάδος της επιστήμης και της τεχνολογίας που έχει σαν αντικείμενο τις μεθόδους και τις τεχνικές της αυτόματης επεξεργασίας δεδομένων. Ο όρος

καθιερώθηκε το 1962 από τον Γάλλο Φιλίπ Ντρέυφους και είναι συνδυασμός των γαλλικών λέξεων information (πληροφορία) και automatic (αυτόματος).

Information System, IS = πληροφοριακό σύστημα. Ένα σύστημα που βασίζεται σε ηλεκτρονικό υπολογιστή και έχει σαν σκοπό την κάλυψη των απαιτήσεων για συγκεκριμένες πληροφορίες που έχουν ανάγκη ανεξάρτητοι χρήστες σε ένα ή περισσότερους οργανισμούς ή επιχειρήσεις. Υπό ευρύτερη έννοια είναι κάθε σύστημα πληροφορικής που δέχεται, επεξεργάζεται και διανέμει πληροφορίες με αυτοματοποιημένο τρόπο πάνω σε όλα τα γνωστικά αντικείμενα της επιστήμης και για όλες τις υπηρεσιακές ανάγκες διοίκησης και διαχείρισης δεδομένων. Τα πληροφοριακά συστήματα περιλαμβάνουν, μεταξύ άλλων, εφαρμογές επεξεργασίας και μετάδοσης δεδομένων, διαχείρισης διαθεσίμων, αποθήκευσης και διάθεσης γνώσεων ιατρικών και άλλων επιστημών, αυτοματισμού γραφείων και διοίκησης επιχειρήσεων.

Information Technology, IT = τεχνολογία πληροφορικής. Το υλικό (hardware) και το λογισμικό (software) που χρησιμοποιούνται για την επεξεργασία των πληροφοριών. Άλλως, είναι οποιαδήποτε μορφή τεχνολογίας που χρησιμοποιεί ηλεκτρονικούς υπολογιστές και μέσα τηλεπικοινωνίας για τη συλλογή, επεξεργασία, αποθήκευση και διάθεση πληροφοριών.

Information technology risk = ο κίνδυνος των τεχνολογιών πληροφορικής. Προκύπτει από την πτώση κρίσιμων ηλεκτρονικών συστημάτων επεξεργασίας πληροφοριών και επικοινωνιών όπως π.χ η θέση εκτός λειτουργίας ενός μηχανογραφικού συστήματος διαχείρισης διαθεσίμων ή του συστήματος για την παγκόσμια διατραπεζική χρηματοοικονομική τηλεπικοινωνία (SWIFT).

In-house = εσωτερικός, αυτό που έχει αναπτυχθεί για τις ανάγκες μιας μόνο επιχείρησης. In-house application είναι η εφαρμογή πληροφορικής ή το πληροφοριακό σύστημα που έχει αναπτυχθεί από μια εταιρία και χρησιμοποιείται αποκλειστικά από αυτή για να υποστηρίξει τις ανάγκες της και τη συμβατότητα των προϊόντων της χωρίς η πρακτική αυτή να αποτελεί εθνικό ή διεθνές πρότυπο.

Inherent Risk = έμφυτος κίνδυνος. Είναι ο υφιστάμενος κίνδυνος πριν από τη διαδικασία εντοπισμού και διαχείρισης των κινδύνων.

Initial Jobless claims = νέες αιτήσεις για την καταβολή επιδόματος ανεργίας. Δείκτης των ΗΠΑ που αναφέρεται στις αιτήσεις ανέργων της προηγούμενης εβδομάδας. Τα στοιχεία συλλέγονται ανά πολιτεία των ΗΠΑ από κυβερνητικούς οργανισμούς και στη συνέχεια αθροίζονται για να δώσουν το εθνικό μέγεθος. Ένας αριθμός πάνω από 400.000 σηματοδοτεί μια αδύνατη αγορά εργασίας και πιθανόν την έναρξη μιας περιόδου οικονομικής ύφεσης ενώ ένας αριθμός κάτω από 300.000 σημαίνει μια ισχυρή αγορά εργασίας και διαρκή οικονομική ανάπτυξη και επόμενα την ανάγκη αύξησης των επιτοκίων για να αντιμετωπισθούν οι πληθωριστικές πιέσεις.

Initial margin = αρχικό περιθώριο. Ένα μέτρο ελέγχου του κινδύνου των στοιχείων ενεργητικού που χρησιμοποιείται στις πράξεις αντιστροφής (repos and reverse repos, sell/buy/sell ή securities lending transactions). Το αρχικό περιθώριο είναι ίσο με τη χορηγούμενη πίστωση πλέον ενός περιθωρίου για την κάλυψη του κινδύνου. Το Ευρωσύστημα περιλαμβάνει αυτή τη μορφή της εγγύησης στις πράξεις νομισματικής πολιτικής και τη διαφοροποιεί ανάλογα με το χρόνο έκθεσης στον κίνδυνο αλλά έχει πάψει να την εφαρμόζει. Για τα αρχικά περιθώρια στα συμβόλαια μελλοντικής εκπλήρωσης βλέπε τον όρο Futures.

Initial Public Offering (IPO) = αρχική δημόσια προσφορά. Η πρώτη πώληση με δημόσια πρόσκληση και εγγραφή ενός τμήματος του μετοχικού κεφαλαίου μιας επιχείρησης. Στη μέθοδο αυτή άντλησης κεφαλαίων από την αγορά προσφεύγουν μεγάλες αλλά συνήθως και μικρές επιχειρήσεις που επιθυμούν να επεκτείνουν τον κύκλο των εργασιών τους και να επιτύχουν την είσοδό τους στο χρηματιστήριο. Πρόκειται για μια τοποθέτηση που ενέχει κίνδυνο γιατί είναι άγνωστη η συμπεριφορά της τιμής της μετοχής κατά την πρώτη ημέρα της διαπραγμάτευσης. Εάν η τιμή ανέλθει τότε ο επενδυτής με την άμεση πώληση των μετοχών

θα καταγράψει κέρδη. Εάν, όμως, η τιμή πέσει και διατηρηθεί σε επίπεδο κατώτερο της τιμής έκδοσης, τότε θα καταγράψει ζημίες.

Insider trading = εμπόριο χρεογράφων που πραγματοποιείται με βάση εμπιστευτικές πληροφορίες που προέρχονται παράνομα από το εσωτερικό της επιχείρησης. Στις προηγμένες κεφαλαιαγορές υφίστανται νομικές διατάξεις που ουσιαστικά απαγορεύουν στα μέλη των Δ.Σ. και τα στελέχη των επιχειρήσεων να κάνουν χρήση των ανωτέρω πληροφοριών και για ίδιο σκοπό.

Institute of International Finance, IIF = Ίδρυμα Διεθνούς Χρηματοοικονομικής. Ιδρύθηκε το 1983 και αποτελεί το μόνο παγκόσμιο χρηματοοικονομικό ίδρυμα. Συμμετέχουν περισσότερα από 350 μέλη από 65 χώρες. Τακτικά μέλη είναι πιστωτικά ιδρύματα, επενδυτικές τράπεζες, ασφαλιστικές επιχειρήσεις και επενδυτικές εταιρίες διαχείρισης διαθεσίμων. Αντεπιστέλλοντα μέλη και ειδικά έμμεσα μέλη είναι πολυεθνικοί χρηματοπιστωτικοί οργανισμοί, εμπορικές εταιρίες, εταιρίες παροχής εξαγωγικών πιστώσεων, ιδρύματα παροχής πολύπλευρων υπηρεσιών, χρηματιστήρια, κεντρικές τράπεζες και εταιρίες πιστοληπτικής αξιολόγησης. Εδρεύει στην Ουάσινγκτον D.C και το Διοικητικό του Συμβούλιο απαρτίζεται από τον Πρόεδρο, που είναι σήμερα ο πρόεδρος της εκτελεστικής επιτροπής της Deutsche Bank Ζόζεφ Άκερμαν, τον πρώτο Αντιπρόεδρο, τον Αντιπρόεδρο-Ταμία, τον Αντιπρόεδρο, 26 μέλη και τον Γραμματέα του Δ.Σ. Το IIF έχει σαν σκοπό να υποστηρίξει τη συνεργασία των χρηματοπιστωτικών ιδρυμάτων και την προώθηση της παγκόσμιας χρηματοπιστωτικής σταθερότητας προσφέροντας: α) υψηλής ποιότητας και αντικειμενική ανάλυση και έρευνα για τις αναδυόμενες αγορές και για άλλα θέματα χρηματοπιστωτικού ενδιαφέροντος β) ανάλυση και προτάσεις για τη ρύθμιση οικονομικών και χρηματοοικονομικών θεμάτων γ) συνεργασία με τις ρυθμιστικές αρχές και διεθνείς οργανισμούς με στόχο την ενίσχυση της αποτελεσματικότητας, της διαφάνειας, της σταθερότητας και της ανταγωνιστικότητας του διεθνούς χρηματοοικονομικού συστήματος δ) ένα βήμα διαλόγου μεταξύ των ρυθμιστικών αρχών και των χρηματοπιστωτικών ιδρυμάτων ε) την καταγραφή των καλύτερων πρακτικών και προτύπων σε τομείς όπως η ανάλυση και διαχείριση κινδύνων, η εταιρική διακυβέρνηση και η συμμόρφωση με το κανονιστικό πλαίσιο ζ) εκπαίδευση και επιμόρφωση η) αναφορές και πληροφορίες για 50 βασικές αναδυόμενες αγορές, την τριετή έρευνα «Capital Flows to Emerging Market Economies» και το Μηνιαίο Δελτίο.

Institutional investors = θεσμικοί επενδυτές. Πρόκειται για μονάδες που διαθέτουν πολύ μεγάλα ποσά για επένδυση όπως είναι τα συνταξιοδοτικά ταμεία (pension funds), οι επενδυτικές τράπεζες (investment banks), οι επενδυτικές εταιρίες (investment companies), τα αμοιβαία κεφάλαια (mutual funds), οι διαμεσολαβητές της αγοράς (brokers), οι ασφαλιστικές εταιρίες (insurance companies), τα κρατικά κεφάλαια διαχείρισης πλούτου (Sovereign-Wealth Funds, SWFs), και οι εταιρίες αντιστάθμισης κινδύνου (hedge funds). Τα τελευταία χρόνια έχουν αφαιρέσει ένα μέρος εργασιών από τα πιστωτικά ιδρύματα και στο αποτέλεσμα αυτό έχει συμβάλει και η τραπεζική αποδιαμεσολάβηση (banking disintermediation). Οι επιλογές και οι τοποθετήσεις των κεφαλαίων των θεσμικών επενδυτών μπορούν να επηρεάσουν αποφασιστικά τις εξελίξεις στις αγορές χρήματος και κεφαλαίου καθώς επίσης και τις συναλλαγματικές ισοτιμίες. Μόνο τα συνταξιοδοτικά ταμεία και οι εταιρίες ασφάλισης ζωής, εκτιμάται ότι διακινούν κεφάλαια ύψους 30 τρισεκατομμυρίων δολαρίων. Στην Ελλάδα, θεσμικοί επενδυτές θεωρούνται οι εταιρίες παροχής επενδυτικών υπηρεσιών (ΕΠΕΥ), οι ανώνυμες εταιρίες διαχείρισης αμοιβαίων κεφαλαίων (ΑΕΔΑΚ), οι εταιρείες επενδύσεων χαρτοφυλακίου και ακινήτων, οι ασφαλιστικές εταιρίες και τα ασφαλιστικά ταμεία.

Insurofinance = ασφαλιστική χρηματοδότηση. Είναι η επέκταση των εργασιών των ασφαλιστικών εταιριών στον ευρύτερο χώρο των χρηματοπιστωτικών υπηρεσιών όπως πώληση τραπεζικών προϊόντων, δάνεια, πιστωτικές κάρτες, χρηματοδοτική μίσθωση. Έχει διαπιστωθεί ότι η πώληση τραπεζικών προϊόντων επιδρά θετικά στην αύξηση των πωλήσεων και των ασφαλιστικών προϊόντων, δημιουργείται στενότερη σχέση πελάτη και προμηθευτή και βελτιώνει το δίκτυο των πωλήσεων. Ο πιο αποτελεσματικός τρόπος συνεργασίας τραπεζών και ασφαλιστικών εταιριών είναι η διασταυρούμενη πώληση (cross selling) δηλαδή η ανταλλαγή του πελατολογίου με βάση το πελατοκεντρικό σύστημα.

Integrated Mediterranean Programmes, IMP = Μεσογειακά Ολοκληρωμένα Προγράμματα (ΜΟΠ). Πρόδρομος των Κοινοτικών Πλαισίων Στήριξης έγιναν δεκτά από την τότε ΕΟΚ μετά

από αίτημα της Ελλάδος μέσω του μνημονίου του Μαρτίου του 1982 και εγκρίθηκαν τελικά από το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο του Δουβλίνου του 1985 για να αντισταθμίσουν τα μειονεκτήματα που προέκυπταν από τη διεύρυνση της ΕΟΚ από 1.1.1986 με τη συμμετοχή της Ισπανίας και της Πορτογαλίας. Η διάρκεια εφαρμογής των ΜΟΠ ορίστηκε για τα έτη 1986 – 1989 και η κοινοτική συμμετοχή θα έφθανε τα 2,5 δισεκατομμύρια ECU. Τα έργα που ενέταξε η χώρα μας στα ΜΟΠ, με εξαίρεση το ολοκληρωμένο πρόγραμμα Κρήτης, δεν προχώρησαν ικανοποιητικά με αποτέλεσμα να συμφωνηθεί ότι οι μη απορροφηθείσες κοινοτικές ενισχύσεις θα μεταφέρονταν στο 1^ο Κοινοτικό Πλαίσιο Στήριξης (βλέπε όρο Community Support Framework, CSF).

Inter alia = ευρύτατα διαδεδομένη λατινική φράση που σημαίνει «μεταξύ άλλων πραγμάτων».

Inter-American Development Bank (IDB) = Διεθνής-Αμερικανική Αναπτυξιακή Τράπεζα. Είναι η παλαιότερη περιφερειακή τράπεζα ιδρυθείσα το Δεκέμβριο του 1959 για να βοηθήσει την επιτάχυνση της οικονομικής και κοινωνικής ανάπτυξης στη Λατινική Αμερική και την Καραϊβική.

• Τα αρχικά της μέλη περιελάμβαναν 19 κράτη της Λατινικής Αμερικής και της Καραϊβικής και τις ΗΠΑ. Στη συνέχεια έγιναν μέλη οκτώ άλλες χώρες του δυτικού ημισφαιρίου μεταξύ των οποίων ο Καναδάς. Η Τράπεζα ανέπτυξε δεσμούς με τα βιομηχανικά κράτη και το 1974 υπεγράφη η Διακήρυξη της Μαδρίτης με βάση την οποία πολλά από τα κράτη αυτά έγιναν μέλη της IDB.

• Παράλληλα με την IDB λειτουργούν δύο θυγατρικές της:

α) η Inter-American Investment Corporation, IIC (Διεθνής - Αμερικανικός Επενδυτικός Οργανισμός) που προωθεί την ανάπτυξη στην περιοχή με τη χρηματοδότηση ιδιωτικών ΜΜΕ και

β) το Multilateral Investment Fund, MIF (Πολύπλευρο Επενδυτικό Κεφάλαιο) που προωθεί τα διαρθρωτικά επενδυτικά σχέδια και την ανάπτυξη του ιδιωτικού τομέα.

• Σήμερα η Τράπεζα και οι δύο θυγατρικές της έχουν τα εξής 47 κράτη μέλη. Τα μέλη της IDB που είναι και μέλη της Inter-American Investment Corporation σημειώνονται με ένα αστερίσκο (*), τα μέλη που είναι και μέλη του Multilateral Investment Fund σημειώνονται με ένα μικρό κεφαλαίο λάμδα (Λ) ενώ τα μέλη της IDB που είναι και μέλη και των δύο θυγατρικών σημειώνονται και με τα δύο (*Λ).

1) Αϊτή * 2) Αργεντινή * Λ 3) Αυστρία * Λ 4) Βέλγιο 5) Βενεζουέλα * Λ 6) Βολιβία * Λ 7) Βραζιλία * Λ 8) Γαλλία * 9) Γερμανία * 10) Γουατεμάλα * Λ 11) Γουϊάνα * Λ 12) Δανία * 13) Δομινικανή Δημοκρατία * Λ 14) Εκουαδόρ * Λ 15) Ελβετία * 16) Ελ Σαλβαδόρ * Λ 17) Ηνωμένο Βασίλειο 18) ΗΠΑ * Λ 19) Ιαπωνία * Λ 20) Ισπανία * Λ 21) Ισραήλ * 22) Ιταλία Λ 23) Καναδάς Λ 24) Κάτω Χώρες * Λ 25) Κολομβία * Λ 26) Δημοκρατία της Κορέας* Λ 27) Κόστα Ρίκα * Λ 28) Κροατία 29) Μεξικό * Λ 30) Μπαρμπαδόσ * Λ 31) Μπαχάμες * Λ 32) Μπελίσε * Λ 33) Νικαράγουα * Λ 34) Νορβηγία 35) Ονδούρα * Λ 36) Ουρουγουάη * Λ 37) Παναμάς * Λ 38) Παραγουάη * Λ 39) Περού * Λ 40) Πορτογαλία Λ 41) Τζαμάικα * Λ 42) Τρινιδάδ και Τομπάγκο * Λ 43) Σλοβενία 44) Σουηδία * 45) Σουρινάμ * 46) Φινλανδία * 47) Χιλή * Λ.

• Η Τράπεζα χρησιμοποιεί τα ίδια κεφάλαια, αντλεί κεφάλαια από τις χρηματοδοτικές αγορές και άλλες διαθέσιμες πηγές για να χρηματοδοτήσει τις 26 χώρες της περιοχής, να συμπληρώσει δανειοδοτήσεις από άλλες τράπεζες ή ιδρύματα και να παράσχει τεχνική βοήθεια. Η συνολική συμμετοχή της σε δάνεια ανέρχεται σε 291 δισεκ. δολάρια ΗΠΑ. Οι αρχικές προτεραιότητες της τράπεζας εστιάζονταν στους τομείς της γεωργίας και της βιομηχανίας, στη φυσική υποδομή της ενέργειας και των μεταφορών, στους κοινωνικούς τομείς του περιβάλλοντος και της δημόσιας υγείας, στην αστική ανάπτυξη, την εκπαίδευση, τις ΜΜΕ, την επιμόρφωση και επανακατάρτιση των εργαζομένων, στον εκσυγχρονισμό του κράτους και ιδιαίτερα την αποτελεσματικότητα του φορολογικού συστήματος. Σήμερα, η Τράπεζα δίνει ιδιαίτερο βάρος στην καταπολέμηση της φτώχειας και στην κοινωνική ισότητα, τον εκσυγχρονισμό και την οικονομική ολοκλήρωση και το περιβάλλον.

• Η IDB έχει έδρα την Ουάσινγκτον D.C και περιφερειακά γραφεία σε κάθε μία από τις 26 δανειζόμενες χώρες της Λατινικής Αμερικής και της Καραϊβικής καθώς επίσης στο Παρίσι και το Τόκιο. Διοικείται από το Συμβούλιο των Διοικητών που αποτελείται συνήθως από Υπουργούς των Οικονομικών, διοικητές κεντρικών τραπεζών και υψηλούς αξιωματούχους του δημόσιου τομέα και το Εκτελεστικό Συμβούλιο των Διευθυντών που είναι αρμόδιο για τη διενέργεια των τραπεζικών πράξεων.

Integration test = ολοκληρωμένη δοκιμή. Σε ένα μηχανογραφικό σύστημα διαχείρισης διαθέσιμων είναι απαραίτητο μετά από κάθε αναβάθμιση αυτού ή ακόμα και μετά από την ενσωμάτωση ενός μικρού λογισμικού που διορθώνει ή επιτυγχάνει τη βελτίωση μεμονωμένης λειτουργικότητας (patch). Το ολοκληρωμένο τεστ συνίσταται σε καταχώρηση στον test server υποθετικών συναλλαγών από όλες τις εφαρμογές, παλιές και νέες για να διαπιστωθεί εάν οι νέες έχουν επηρεάσει αρνητικά τις παλιές. Με αυτό μετράται εάν οι νέοι κώδικες του λογισμικού λειτουργούν με απόλυτη συμβατότητα με τους ήδη υπάρχοντες στο σύστημα.

Interest = τόκος. Ποσό που καταβάλλεται από το δανειζόμενο στο δανειστή σαν αμοιβή για τη χρήση των κεφαλαίων. Διακρίνουμε τις εξής ειδικές μορφές τόκων:

- **simple or regular interest** = απλός ή κανονικός τόκος. Είναι ο τόκος που ο δανειστής ή ο καταθέτης εισπράττει κάθε φορά στη λήξη μιας χρονικής περιόδου. Στην περίπτωση αυτή, ο τόκος και το κεφάλαιο σ όλες τις χρονικές περιόδους αποπληρωμής παραμένουν τα ίδια
- **compound interest** = σύνθετος τόκος ή ανατοκισμός. Είναι ο τόκος ο οποίος στο τέλος της περιόδου προστίθεται στο κεφάλαιο και επανεπενδύεται μαζί με αυτό με στόχο την αύξηση του κεφαλαίου την επόμενη περίοδο. Δηλαδή, ο δανειστής αφήνει τον τόκο, που έχει ήδη παραχθεί σε μία περίοδο, με σκοπό να προστεθεί στο αρχικό κεφάλαιο ώστε από την επόμενη περίοδο να φέρει τόκο το αρχικό κεφάλαιο προσαυξημένο με τον τόκο του αρχικού κεφαλαίου. Η ενσωμάτωση του τόκου στο κεφάλαιο καλείται κεφαλαιοποίηση του τόκου. Στον ανατοκισμό, τόσο ο τόκος όσο και το κεφάλαιο αυξάνονται σε κάθε χρονική περίοδο
- **accrued interest** = δεδουλευμένος τόκος επί δανείων ή προθεσμιακών καταθέσεων ο οποίος δεν έχει ακόμη καταστεί πληρωτέος. Διαφορετική έννοια έχει επί ομολόγου στο οποίο σημαίνει τον τόκο που προσαυξάνει το κεφάλαιο αλλά δεν είναι ακόμα απαιτητός. Είναι ίσος με το επόμενο τοκομερίδιο ενός πληρωτέου ομολόγου που είναι απαιτητό στον καθορισθέντα μετά την τελευταία πληρωμή χρόνο. Βλέπε και αυτοτελή όρο accrued interest
- **gross interest** = μικτός τόκος. Είναι το ποσό του τόκου πριν από την παρακράτηση του αναλογούντος φόρου.

Interest parity = επιτοκιακή ισοτιμία. Δύο νομίσματα ευρίσκονται σε επιτοκιακή ισοτιμία όταν η διαφορά των επιτοκίων τους τείνει να εξισορροπείται με τα συναλλαγματικά περιθώρια των προθεσμιακών πράξεων. Για παράδειγμα, εάν το τρέχον επιτόκιο του γεν Ιαπωνίας είναι 1% και του δολαρίου ΗΠΑ 2%, ένα premium (επί πλέον ποσοστό) 1% για το γεν έναντι του δολαρίου στις προθεσμιακές πράξεις θα φέρει τα επιτόκια σε ίσο επίπεδο. Εάν δύο χρηματοοικονομικά μέσα σε διαφορετικά νομίσματα έχουν τον ίδιο κίνδυνο και την ίδια λήξη (π.χ εξάμηνο UK gilt και εξάμηνο US Treasury bill), τότε μία διαφορά στο επιτόκιο των δύο αυτών μέσων θα αντικατοπτριστεί στο premium και το discount για την προθεσμιακή τους τιμή.

Interest rate = επιτόκιο. Είναι ο τόκος κεφαλαίου μιας νομισματικής μονάδας για μια συγκεκριμένη χρονική περίοδο. Εκφράζεται σαν εκατοστιαίο ποσοστό επί του επενδυμένου κεφαλαίου.

☐ Τα επιτόκια διαμορφώνονται στην ελεύθερη αγορά με βάση τα εξής κριτήρια:

α) **επιτόκια καταθέσεων (deposit interest rates)**: το παρεμβατικό επιτόκιο της κεντρικής τράπεζας που αποτελεί τη βάση για τη διαμόρφωση του κόστους του χρήματος, η ανάγκη του πιστωτικού ιδρύματος για αύξηση ή περιορισμό της ρευστότητάς του, η διάρκεια της κατάθεσης και ο ανταγωνισμός της αγοράς

β) **επιτόκια χορηγήσεων (loan interest rates)**: το κόστος του χρήματος, τα λειτουργικά έξοδα, ο αναλαμβανόμενος κίνδυνος (πιστωτικός, λειτουργικός και κίνδυνος αγοράς) και ο ανταγωνισμός. Ειδικότερα, η διαμόρφωση των κυμαινόμενων επιτοκίων βασίζεται στη σύνδεση αυτών με δείκτες επιτοκιακού χαρακτήρα όπως του παρεμβατικού επιτοκίου της κεντρικής τράπεζας, του Euribor, του Euro Libor, της απόδοσης π.χ του δεκαετούς ομολόγου του δημοσίου. Σύμφωνα με την υπ' αριθ. 178/3/19.7.2004 απόφαση της Επιτροπής Τραπεζικών και Πιστωτικών Θεμάτων της Τράπεζας της Ελλάδος, στη σχετική σύμβαση πρέπει να ορίζεται ρητά ο τρόπος αναπροσαρμογής του κυμαινόμενου επιτοκίου α) ως ανώτατο πολλαπλάσιο της εκάστοτε μεταβολής του επιτοκιακού δείκτη ή β) ως το εκάστοτε προκύπτον άθροισμα του ύψους του επιτοκιακού δείκτη πλέον ενός περιθωρίου καθοριζόμενο μέχρι ενός ανωτάτου ορίου. Σε περίπτωση που επιλεγούν περισσότεροι από ένα δείκτες, πρέπει να σταθμίζεται στη σύμβαση η συμμετοχή του κάθε δείκτη στη συνολική διαμόρφωση του κυμαινόμενου επιτοκίου.

▣ Αναφορικά με τις αιτίες διαμόρφωσης των επιτοκίων κατά πιστωτικό ίδρυμα και δανειστικό προϊόν ισχύουν τα εξής:

• Εξωγενείς παράγοντες (exogenous factors): 1) η πιστοληπτική ικανότητα του κράτους όπου λειτουργεί το πιστωτικό ίδρυμα. Χαμηλή αξιολόγηση σημαίνει μεγαλύτερη επιτοκιακή επιβάρυνση για το δημόσιο και κατ' επέκταση και για τις τράπεζες 2) ο πληθωρισμός. Όσο μεγαλύτερη είναι η αύξηση του γενικού επιπέδου των τιμών τόσο υψηλότερα είναι τα επιτόκια 3) το λειτουργικό κόστος των πιστωτικών ιδρυμάτων που μετακυλύεται συνήθως στην πελατεία τους. Το κόστος αυτό επηρεάζεται, μεταξύ άλλων, από το πλεονάζον και τυχόν μη επαρκές προσωπικό, από την καθυστέρηση στον τεχνολογικό εκσυγχρονισμό και από το ρυθμιστικό πλαίσιο εποπτείας.

• Ενδογενείς παράγοντες (endogenous factors): 1) το επίπεδο ανταγωνισμού και ζήτησης και προσφοράς δανειακών κεφαλαίων 2) η πιστοληπτική διαβάθμιση κάθε πιστωτικού ιδρύματος 3) η επάρκεια των παρεχόμενων εξασφαλίσεων. Για παράδειγμα, τα στεγαστικά δάνεια, που είναι ασφαλισμένα με υποθήκη, έχουν χαμηλό επιτόκιο. Αντίθετα, τα καταναλωτικά δάνεια που παρέχονται χωρίς καμία εξασφάλιση και επάγονται μεγάλο κίνδυνο να μην επαναπληρωθούν και επιπρόσθετα αυξημένες προβλέψεις για την κάλυψη του πιστωτικού κινδύνου φέρουν υψηλότερο επιτόκιο 4) το λειτουργικό κόστος κάθε προϊόντος ή υπηρεσίας. Για παράδειγμα, τα δάνεια που παρέχονται μέσω πιστωτικών καρτών επιβαρύνονται με μεγάλο επιτόκιο διότι το λειτουργικό κόστος διαχείρισης των πιστωτικών καρτών είναι ιδιαίτερα υψηλό.

▣ Ονομαστικό επιτόκιο (nominal interest rate) είναι το βασικό επιτόκιο που επιβαρύνει το οφειλόμενο υπόλοιπο. Στην Ελλάδα, το ονομαστικό ή βασικό επιτόκιο προσαυξάνεται με εισφορά 0,6% υπέρ του Δημοσίου (νόμος 128/75).

▣ Επιτόκιο υπερημερίας (interest on deferred payment) επιβάλλεται σε περίπτωση μη εμπρόθεσμης εξόφλησης οφειλής. Ισούται με το τελικό επιτόκιο προσαυξημένο κατά 2,5%.

Interest rate cap = συμβόλαιο δικαιώματος προαίρεσης ανώτατου επιτοκίου. Μία σύμβαση παροχής δανείου με κυμαινόμενο επιτόκιο, που υπολογίζεται με ένα ποσοστό πάνω σε ένα δείκτη. Δίνει τη δυνατότητα στον αγοραστή του συμβολαίου να καλυφθεί έναντι της ανόδου των επιτοκίων. Ο πωλητής είναι υποχρεωμένος να πληρώνει τη διαφορά του επιτοκίου εάν αυτό είναι υψηλότερο από το ανώτατο όριο (cap) που έχει συμφωνηθεί. Επόμενα, ο αγοραστής θα εξασκήσει το δικαίωμά του (option) στην περίπτωση που το τρέχον επιτόκιο υπερβεί το ανώτατο συμβατικό όριο.

Interest rate floor = σύμβαση κατώτατου ορίου επιτοκίου. Μία σύμβαση δικαιώματος προαίρεσης που εξασφαλίζει στον αγοραστή τη δυνατότητα να καλυφθεί στην περίπτωση που το κυμαινόμενο επιτόκιο πέσει κάτω από ένα όριο. Είναι ένας όρος που απαντάται περισσότερο στις αγορές εμπορευμάτων και προθεσμιακών συμβολαίων futures. Για παράδειγμα εάν έχει συμφωνηθεί ότι το κυμαινόμενο επιτόκιο ενός συμβολαίου που προσδιορίζεται από το Euribor + 1% δεν μπορεί να αναπροσαρμοσθεί προς τα κάτω περισσότερο από 5%, σε περίπτωση που το επιτόκιο αυτό μειωθεί στην αγορά κατά 7%, ο αντισυμβαλλόμενος θα επωφεληθεί μόνο από τη μείωση του 5% και όχι του 7%. Interest rate floor είναι και μία σειρά ευρωπαϊκών συμβολαίων δικαιωμάτων προαίρεσης με δικαίωμα πώλησης περιουσιακού στοιχείου στο μέλλον (European put option) με υποκείμενο μέσο ένα δείκτη αναφοράς, συνήθως το LIBOR και στα οποία ο αγοραστής λαμβάνει χρήματα εάν στη λήξη ο δείκτης αναφοράς υπερβαίνει τη συμφωνημένη κατώτερη τιμή εξάσκησης του δικαιώματος.

Interest Rate Swap, IRS = βλέπετε όρο «Swap».

Interface = διασύνδεση ή διεπιφάνεια. Ηλεκτρονικός κυκλωματικός σχηματισμός που επιτρέπει σε δύο μηχανήματα πληροφορικής, πληροφοριών ή μέσων και συστημάτων πληρωμών να επικοινωνούν μεταξύ τους όπως π.χ. η σύνδεση του εσωτερικού μηχανογραφικού συστήματος μιας τράπεζας με το σύστημα της Παγκόσμιας Διατραπεζικής Χρηματοοικονομικής Τηλεπικοινωνίας (SWIFT Interface), με το Διευρωπαϊκό Αυτόματοποιημένο Σύστημα Άμεσης Διαβίβασης Ακαθάριστου Διακανονισμού σε Πραγματικό Χρόνο (TARGET2 Interface), με τα συστήματα παροχής χρηματοοικονομικών πληροφοριών Ρόϊτερς, Μπλουμπέργκ, κλπ (Price Import Interface), η αυτόματη εισαγωγή συναλλαγών για χαρτοφυλάκια benchmark από εξωτερικά συστήματα (Transaction Import Interface) και η αυτόματη διαδικασία σύνθεσης χρηματοοικονομικού δείκτη για χρήση σε χαρτοφυλάκια

benchmark (Index Composition Interface). Άλλως, είναι το μέσο διασύνδεσης δύο υπολογιστών ή γενικά ηλεκτρονικών συστημάτων με παρόμοια ή διαφορετικά χαρακτηριστικά.

Intergovernmental Conference = Διακυβερνητική Διάσκεψη. Είναι η διάσκεψη των αντιπροσώπων των αρχηγών κρατών ή κυβερνήσεων της Ευρωπαϊκής Ένωσης (Ε.Ε) η οποία καταρτίζει το τελικό κείμενο των Συνθηκών που υποβάλλονται για έγκριση στο Ευρωπαϊκό Συμβούλιο (Ε.Σ).

- Διακυβερνητική Διάσκεψη συνήλθε στις Βρυξέλλες το 1996 και υπέβαλλε το σχέδιο της νέας Συνθήκης. Το τελικό κείμενο εγκρίθηκε από τα μέλη του Ε.Σ τη 17.6.1997 (Συνθήκη για την Ευρωπαϊκή Ένωση ή Συνθήκη του Άμστερνταμ).
- Την 3 και 4 Ιουνίου 1999 το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο της Κολωνίας αποφάσισε τη σύγκληση το 2000 Διακυβερνητικής Διάσκεψης για τη θεσμική μεταρρύθμιση της Ε.Ε. Την 7, 8 και 9 Δεκεμβρίου συνήλθε στη Νίκαια το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο και τροποποίησε τη Συνθήκη για την Ε.Ε ενόψει της διεύρυνσης (Συνθήκη της Νίκαιας).
- Διακυβερνητική Διάσκεψη συγκροτήθηκε και μετά την έγκριση την 20.6.2003 από το Ε.Σ της Θεσσαλονίκης σαν βάση συζήτησης του Σχεδίου του Ευρωπαϊκού Συντάγματος που είχε υποβάλλει η Ευρωπαϊκή Συνέλευση (βλέπε όρο European Convention). Παρουσίασε το κείμενο σύνθεσης των απόψεων στο Ε.Σ των Βρυξελλών της 12/13-12-2003 επί Ιταλικής Προεδρίας. Το κείμενο αυτό δεν κατόρθωσε να συγκεντρώσει την απαιτούμενη ομοφωνία κύρια λόγω διαφωνιών για τον ορισμό της ειδικής πλειοψηφίας και τη σύνθεση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής. Οι εργασίες της Διακυβερνητικής Διάσκεψης συνεχίστηκαν με εντολή την εξεύρεση κοινά αποδεκτής λύσης στα ανωτέρω ζητήματα ενώ τροποποιήθηκαν πολλά άλλα άρθρα μόνο όμως ως προς το λεκτικό τους μέρος. Το νέο συμβιβαστικό κείμενο εγκρίθηκε τελικά από το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο των Βρυξελλών της 17/18-6-2004 επί Ιρλανδικής Προεδρίας (βλέπε όρο European Constitution) αλλά το Ευρωπαϊκό Σύνταγμα δεν ευδοκίμησε να επικυρωθεί από όλα τα κράτη μέλη και η προσπάθεια εγκαταλείφθηκε.
- Το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο των Βρυξελλών της 21-22.6.2007 αποφάσισε όπως αντικαταστήσει το στόχο για ένα Ευρωπαϊκό Σύνταγμα με ένα ήσσονος σημασίας στόχο τη «Μεταρρυθμιστική Συνθήκη» (βλέπε όρο Treaty of Lisbon (Reform Treaty). Για το σκοπό αυτό: α) προσδιόρισε το πλαίσιο των μεταρρυθμίσεων των προηγούμενων συνθηκών και β) συγκάλεσε Διακυβερνητική Διάσκεψη στο διάστημα της Πορτογαλικής προεδρίας (Β' εξάμηνο 2007) προκειμένου να υποβάλει εισήγηση στο Ευρωπαϊκό Συμβούλιο. Το σχέδιο της Διακυβερνητικής συζητήθηκε και συμφωνήθηκε στο άτυπο Ε.Σ της Λισσαβόνας την 18/19.10.2007 και το τελικό κείμενο υπογράφηκε από τους αρχηγούς κρατών και κυβερνήσεων την 13.12.2007 (Συνθήκη της Λισσαβόνας).

Intermarket Trading System, ITS = Σύστημα διαπραγμάτευσης σε περισσότερες από μία αγορές. Ένα δίκτυο ηλεκτρονικών υπολογιστών που συνδέει αρκετά μεγάλα χρηματιστήρια των ΗΠΑ με σκοπό να δώσει στους επενδυτές την ευκαιρία να επιλέγουν την καλύτερη αγορά για μια δεδομένη συναλλαγή.

Internal Auditors Committee, IAC = Επιτροπή Εσωτερικών Επιθεωρητών του Ευρωπαϊκού Συστήματος Κεντρικών Τραπεζών (ΕΣΚΤ). Όργανο άσκησης της ελεγκτικής πολιτικής του ΕΣΚΤ. Καταρτίζει και διεκπεραιώνει ετήσια προγράμματα επιθεώρησης, που βασίζονται σε ανάλυση κινδύνων, και τα οποία είναι κοινά για όλες τις εθνικές κεντρικές τράπεζες (ΕθνΚΤ). Επεξεργάζεται και μεθοδολογικά πρότυπα για την εναρμόνιση των πρακτικών και της οργάνωσης της εσωτερικής επιθεώρησης των ΕθνΚΤ. Η αρμοδιότητά της περιορίζεται κύρια στις εργασίες του ΕΣΚΤ. Επεκτείνεται στις υπόλοιπες εργασίες των ΕθνΚΤ εφόσον επηρεάζουν άμεσα ή έμμεσα τις δραστηριότητες και τη λογιστική θέση του ΕΣΚΤ.

Internal market = η εσωτερική αγορά της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Παλιότερη ήταν γνωστή και σαν κοινή αγορά (common market). Περιλαμβάνει ένα χώρο χωρίς εσωτερικά σύνορα εντός του οποίου εξασφαλίζεται η ελεύθερη κυκλοφορία των εμπορευμάτων, κεφαλαίων, υπηρεσιών και προσώπων. Ένα από τα κύρια συστατικά της είναι η τελωνειακή ένωση (custom union) που απαγορεύει την επιβολή δασμών ή φορολογικών επιβαρύνσεων ισοδυνάμου αποτελέσματος όπως επίσης και την επιβολή ποσοστώσεων στις αγορές και πωλήσεις αγαθών μεταξύ των κρατών μελών ενώ υιοθετεί κοινό δασμολόγιο στις σχέσεις με τρίτες χώρες.

Internal Rate of Return, IRR = ο εσωτερικός βαθμός απόδοσης. Μετρά την απόδοση μιας μακροχρόνιας επένδυσης εξισώνοντας την παρούσα αξία των μελλοντικών ταμειακών ροών πλέον της τελικής αγοραίας αξίας με την τρέχουσα αγοραία αξία της επένδυσης. Άλλως, η τιμή στην οποία η λογιστική αξία ενός χρεογράφου είναι ίση με την παρούσα αξία των μελλοντικών ταμειακών ροών. Το IRR ενός χρεογράφου που εκδίδεται σε τιμή κατωτέρα της ονομαστικής (discount note) είναι ισοδύναμο με ένα σταθερό προεξοφλητικό επιτόκιο που καθιστά ίση την παρούσα αξία της ροής των πληρωμών προς την αρχική επένδυση.

International Bank for Reconstruction and Development, IBRD = Διεθνής Τράπεζα για την Ανοικοδόμηση και την Ανάπτυξη. Βλέπε όρο «World Bank».

International Energy Agency (IEA) = Διεθνής Οργανισμός Ενέργειας. Αυτόνομο ίδρυμα που συνδέεται με τον ΟΟΣΑ και έχει έδρα το Παρίσι. Ιδρύθηκε το 1974, μετά το πετρελαϊκό σοκ του 1973-74, με στόχο την πρόληψη και αντιμετώπιση καταστάσεων κρίσης με τη σύσταση ειδικού αποθεματικού πετρελαίου, τη μείωση της εξάρτησης από το πετρέλαιο και τη διανομή με δίκαιο τρόπο των αποθεμάτων. Η αποστολή του είναι η ενεργειακή ασφάλεια, η διαρκής οικονομική ανάπτυξη μέσω της διανομής επαρκούς ενέργειας στα κράτη μέλη και η προστασία του περιβάλλοντος με έμφαση την πολιτική για την αλλαγή του κλίματος, τις μεταρρυθμίσεις της ενεργειακής αγοράς, τη συνεργασία για την προώθηση της νέας ενεργειακής τεχνολογίας και την προσέγγιση και συνεννόηση με τους κύριους παραγωγούς όπως τον ΟΠΕΚ και τη Ρωσική Ομοσπονδία και τους κύριους καταναλωτές όπως την Κίνα και την Ινδία. Επιπρόσθετα, επεμβαίνει σε θέματα υπερβολικής αύξησης των τιμών ενέργειας, διενέργειας επιτακτικών επενδύσεων για την έρευνα και εξόρυξη πετρελαίου και τη βελτίωση του εξοπλισμού των διυλιστηρίων και του μηχανολογικού εξοπλισμού και άλλων ενεργειακών εγκαταστάσεων με τελικό στόχο την εξασφάλιση επάρκειας των ενεργειακών πηγών.

● Η Γραμματεία του IEA αποτελείται από 190 άτομα προερχόμενα από 26 κράτη μέλη τα περισσότερα των οποίων είναι εμπειρογνώμονες για ενεργειακά θέματα και ειδικοί στη στατιστική. Συλλέγει και αναλύει δεδομένα σχετικά με την ενεργειακή πολιτική, οργανώνει υψηλού επιπέδου ερευνητικά σεμινάρια, αξιολογεί την ενεργειακή πολιτική μελών και μη μελών, καταρτίζει προβολές για το μέλλον αναφορικά με τα αποθέματα των ενεργειακών πηγών, υποβάλλει μελέτες ιδιαίτερα για τις εξελίξεις στις διεθνείς αγορές και εισηγείται συστάσεις προς κυβερνήσεις για ενεργειακά θέματα.

● Στα πλαίσια του IEA λειτουργούν οι εξής ομάδες εργασίας και επιτροπές:

- η Διαρκής Ομάδα Εργασίας για Επείγοντα Θέματα (Standing Group on Emergency Questions (SEQ)). Είναι υπεύθυνη για την προετοιμασία του IEA για κατεπείγοντα θέματα και τη συλλογική αντίδραση σε τυχόν διακοπή παροχής ενέργειας
- η Διαρκής Ομάδα Εργασίας για την Αγορά Πετρελαίου (Standing Group on the Oil Market (SOM)). Παρακολουθεί και αναλύει τις βραχυπρόθεσμες και μεσοπρόθεσμες εξελίξεις στις διεθνείς αγορές πετρελαίου για να βοηθήσει τα κράτη μέλη να αντιδρούν έγκαιρα στις αλλαγές των ενεργειακών συνθηκών
- η Διαρκής Ομάδα Εργασίας για τη Μακροπρόθεσμη Συνεργασία (Standing Group on Long-Term Co-operation (SLT)). Ενθαρρύνει τη συνεργασία μεταξύ των κρατών μελών για την εξασφάλιση της συλλογικής ενεργειακής ασφάλειας, βελτιώνει την οικονομική επάρκεια του ενεργειακού τομέα και προωθεί την προστασία του περιβάλλοντος αναφορικά με την προμήθεια και χρήση των υπηρεσιών ενέργειας
- η Διαρκής Ομάδα Εργασίας για τον Παγκόσμιο Ενεργειακό Διάλογο (Standing Group on Global Energy Dialogue (SGD)). Είναι αρμόδια για τη συνεργασία με χώρες εκτός IEA όπως τη Ρωσική Ομοσπονδία, την Κίνα και την Ινδία. Πολλά σχετικά projects βασίζονται σε περιφερειακή και τομεακή εμπειρία και εκτελούνται με τη συνδρομή άλλων Τμημάτων του IEA. Ο IEA παρέχει ένα πλαίσιο για περισσότερα από 40 διεθνή ενεργειακά projects συνεργασίας στον ενεργειακό τομέα που αφορούν την έρευνα, την ανάπτυξη και την εφαρμογή γνωστά σαν Implementing Agreements.
- η Επιτροπή για την Ενεργειακή Έρευνα και Τεχνολογία (Committee on Energy Research and Technology (CERT)). Συντονίζει και προωθεί την ανάπτυξη και εφαρμογή τεχνολογιών με στόχο να αντιμετωπισθούν οι προκλήσεις του ενεργειακού τομέα. Για το σκοπό αυτό λειτουργούν 4 ομάδες εργασίας: α) η Ομάδα Εργασίας για τα Ορυκτά Καύσιμα (Working Party on Fossil Fuels) β) η Ομάδα Εργασίας για τις Ανανεώσιμες Ενεργειακές Τεχνολογίες (Working Party on Renewable Energy Technologies) γ) η Ομάδα Εργασίας για τις Ενεργειακές Τεχνολογίες προς τον Τελικό Χρήστη (Working Party Energy End-Use Technologies) και δ) η

Ομάδα Εργασίας Συντονιστικής Επιτροπής για τη Δύναμη Τήξης (Fusion Power Co-ordinating Committee).

● Μέλη του IEA είναι τα εξής κράτη: Αυστραλία, Αυστρία, Βέλγιο, Δανία, Ιαπωνία, Καναδάς, Κάτω Χώρες Λουξεμβούργο, Νέα Ζηλανδία, Νορβηγία, Νότιος Κορέα, Τσεχική Δημοκρατία. Συμμετέχουν με ειδική συμφωνία: Γαλλία, Γερμανία, Ελβετία, Ελλάδα, Ηνωμένο Βασίλειο, ΗΠΑ, Ιρλανδία, Ισπανία, Ιταλία, Ουγγαρία, Πορτογαλία, Σουηδία, Τουρκία, Φινλανδία. Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή συμμετέχει στις εργασίες του IEA. Η Σλοβακία και η Πολωνία έχουν υποβάλλει αίτηση ένταξης η οποία γίνεται αποδεκτή.

International Finance Corporation, IFC = Οργανισμός Διεθνούς Χρηματοδότησης. Ένα μέλος της ομάδας της Παγκόσμιας Τράπεζας που περιλαμβάνει την IBRD, την IDA (International Development Association) και τη MIGA (Multilateral Guarantee Agency). Ο IFC ιδρύθηκε το 1956, σαν επενδυτικός βραχίονας της Παγκόσμιας Τράπεζας, και σήμερα έχει 174 κράτη μέλη. Διοικείται από το Συμβούλιο των Διοικητών στο οποίο κάθε κράτος μέλος διορίζει εκπροσώπους του και το Συμβούλιο των Διευθυντών που αποτελείται από τους Εκτελεστικούς Διευθυντές της Παγκόσμιας Τράπεζας (IBRD). Το μετοχικό του κεφάλαιο ανέρχεται σε 2,45 δισεκατομμύρια δολάρια ΗΠΑ και κατανέμεται στα κράτη μέλη. Το επενδυτικό του κεφάλαιο προέρχεται κατά 80% από δανεισμό στις διεθνείς χρηματοδοτικές αγορές μέσω δημοσίων δημοπρασιών ή ιδιωτικών τοποθετήσεων και 20% από δανεισμό της IBRD. Τα ομόλογα του Οργανισμού έχουν αξιολογηθεί με AAA από τη Moody's και τη Standard and Poor's. Παρέχει:

- Επιχειρηματικές συμβουλές στις αναπτυσσόμενες χώρες περιλαμβανομένων χρηματοοικονομικών αναδιαρθρώσεων, επιχειρηματικών σχεδίων, εντοπισμού και διεξόδου σε νέες αγορές, νέων τεχνολογιών και πηγών χρηματοδότησης επιχειρήσεων. Παρέχει συμβουλές, επίσης, στις κυβερνήσεις των χωρών αυτών για την ανάπτυξη των εγχώριων αγορών κεφαλαίου, για διαρθρωτικές αλλαγές, και ιδιωτικοποιήσεις κρατικών επιχειρήσεων

- συνδρομή στις διασυννοριακές αγορές, ανάπτυξη μακροπρόθεσμων σχέσεων με τοπικές επιχειρήσεις, εξασφάλιση της περιβαλλοντικής και κοινωνικής διαρκούς ανάπτυξης, βοήθεια στον ιδιωτικό τομέα για την ενίσχυση των υποδομών από λιμάνια μέχρι δρόμους, σχολεία και νοσοκομεία, ανάπτυξη των τοπικών χρηματοπιστωτικών αγορών και στήριξη της αγροτικής επιχειρηματικής πρωτοβουλίας.

- Χρηματοδοτήσεις σε επιχειρήσεις αναπτυσσόμενων χωρών από 1 μέχρι 100 εκατομμύρια δολάρια και μέχρι του 25% του συνολικού δανείου ή μέχρι 35% με την προϋπόθεση ότι δεν είναι ο μεγαλύτερος χρηματοδότης. Από το 1956 μέχρι τον Ιούνιο του 1999 διέθεσε 26,7 δισεκατομμύρια δολάρια για ίδια δάνεια και 17,9 δισεκατομμύρια δολάρια συμμετέχοντας σε κοινοπρακτικά δάνεια και σε αυξήσεις μετοχικού κεφαλαίου για 2.264 επιχειρήσεις σε 132 αναπτυσσόμενες χώρες. Ιδιαίτερα αποβλέπει στην προώθηση της οικονομικής ανάπτυξης ενθαρρύνοντας με τη συμμετοχή της τις επενδύσεις υψηλού επιχειρηματικού κινδύνου και τις παραγωγικές επενδύσεις ενώ παράλληλα θέτει αυστηρά περιβαλλοντολογικά πρότυπα.

- Το 2007, το IFC επένδυσε περισσότερα από 8 δισεκατομμύρια δολάρια για λογαριασμό της ενώ κινητοποίησε περίπου 4 δισεκατομμύρια δολάρια από άλλες πηγές. Στην περιοχή της Σαχάρας οι επενδύσεις της έφθασαν τα 1,4 δισεκατομμύρια δολάρια. Οι επενδύσεις στη Μέση Ανατολή και τη Βόρεια Αφρική προσήγγισαν το 1 δισεκατομμύριο δολάρια. Περίπου το ένα τρίτο των επενδύσεων και περισσότερο από το ήμισυ των συμβουλευτικών υπηρεσιών κατευθύνθηκαν στις διασυννοριακές περιοχές και στα κράτη της IDA.

International Finance Facility for Immunisation company, IFFIm = Διεθνής Χρηματοδοτική Διευκόλυνση για την Ανοσοποίηση. Είναι ένα διεθνές πολυμερές αναπτυξιακό ίδρυμα που είναι εγγεγραμμένο στα μητρώα των φιλανθρωπικών εταιριών της Αγγλίας και της Ουαλίας. Σκοπός του είναι η χρηματοδότηση της παραγωγής και διανομής παλαιών εμβολίων κατά των ασθενειών, η προώθηση νέων εμβολίων και η ενίσχυση των ανοσοποιητικών υπηρεσιών. Μία επένδυση 4 δισεκατομμυρίων δολαρίων αναμένεται να συνδράμει στην πρόληψη 5.000.000 θανάτων παιδιών και 5.000.000 θανάτων ενηλίκων την περίοδο 2006 – 2015.

- Το IFFIm λειτουργεί για να υλοποιήσει τους αναπτυξιακούς σκοπούς της χιλιετίας (Millennium Development Goals) δηλαδή να εξαλείψει την ακραία φτώχεια και πείνα, να επιβάλει σε παγκόσμιο επίπεδο την υποχρεωτική εκπαίδευση όλων τουλάχιστον στο δημοτικό σχολείο, να προωθήσει την ισότητα των φύλων, να μειώσει την παιδική θνησιμότητα, να βελτιώσει τις υπηρεσίες υγείας στον τομέα των φαρμάκων και ιατρικών

μηχανημάτων, να καταπολεμήσει τον ιό του HIV/AIDS, να διασφαλίσει τη διατήρηση του περιβάλλοντος και να αναπτύξει μία παγκόσμια συνεργατική δράση για την ανάπτυξη.

• Τα προγράμματα ανοσοποίησης χρηματοδοτούνται από την IFFIm μέσω της GAVI Alliance στην οποία συμμετέχουν ιδρύματα του ΟΗΕ (UNICEF, WHO, the World Bank), η Διεθνής Εταιρία Παιδιατρικής (International Pediatric Association), δημόσια ιδρύματα υγείας όπως το The Johns Hopkins Bloomberg School of Public Health, ιδιώτες δωρητές και ιδιωτικά ιδρύματα όπως το Bill and Melinda Gates Foundation και άλλες ιδιωτικές φιλανθρωπικές οργανώσεις, εκπρόσωποι των βιομηχανιών παραγωγής εμβολίων και η χρηματοπιστωτική κοινότητα. Η Γραμματεία της GAVI εδρεύει στη Γενεύη και είναι υπεύθυνη για τη διανομή της χρηματοδότησης.

International Financial Services Centre, IFSC = Διεθνές Κέντρο Χρηματοπιστωτικών Υπηρεσιών με έδρα το Δουβλίνο της Ιρλανδίας. Ιδρύθηκε από την κυβέρνηση του Έιρε το 1987 μετά από έγκριση της Ε.Ε για την παροχή σε παγκόσμιο επίπεδο χρηματοπιστωτικών υπηρεσιών συμπεριλαμβανομένων τραπεζικών προϊόντων, χρηματοδότηση περιουσιακών στοιχείων, διαχείριση κεφαλαίων ιδιωτών και εταιριών, αμοιβαίων κεφαλαίων και επενδύσεων, θεματοφυλακή και διαχείριση τίτλων και εκτέλεση ειδικών συναλλαγών για ασφαλιστικές επιχειρήσεις. Για το κέντρο εργάζονται 11.700 υπάλληλοι και το κράτος εισπράττει κάθε χρόνο φόρους 700.000.000 ευρώ. Περίπου 430 είδη διεθνών συναλλαγών είναι εγκεκριμένα για το IFSC και περίπου 700 επιχειρήσεις έχουν άδεια για να συναλλάσσονται στο IFSC. Το κέντρο φιλοξενεί τις μεγαλύτερες τράπεζες και ασφαλιστικές επιχειρήσεις του κόσμου. Μεταξύ αυτών είναι οι Merrill Lynch, Sumitomo Bank, ABN Amro, Citibank, AIG, JP Morgan Chase, Commerzbank και BNP Paribas. Οι τράπεζες που δραστηριοποιούνται στο IFSC, εκτός των άλλων εργασιών εστιάζουν στις εταιρικές αγορές και στους θεσμικούς επενδυτές παρέχοντας δάνεια υψηλών ποσών σε κυβερνήσεις και σε μεγάλες επιχειρήσεις και χρηματοδοτούν μεγάλα επενδυτικά προγράμματα όπως π.χ αγορές αεροσκαφών και εργοστασίων παραγωγής ενέργειας. Το ένα τέταρτο των επιχειρήσεων του IFSC εμπλέκονται σε συναλλαγές που σχετίζονται με τις ασφάλισης όπως π.χ ασφάλιση συναλλαγών μεσιτών (brokers), κάλυψη έκδοσης τίτλων, ανασφάλισης, κάλυψη κινδύνων τιτλοποίησης απαιτήσεων και παραγώγων. Ένα προηγμένο δίκτυο υποδομής, συμπεριλαμβανομένης της υποστήριξης από συστήματα ηλεκτρονικών υπολογιστών και τηλεπικοινωνιών και από νομικές και λογιστικές εταιρίες, αναπτύσσεται εντός του IFSC. Ένα σημαντικό κίνητρο εγκατάστασης στο IFSC είναι ο χαμηλός φόρος με τον οποίο επιβαρύνονται οι εκεί εγκατεστημένες πιστοποιημένες εταιρίες που ανέρχεται μόλις στο 12,5% επί των κερδών.

international investment position, i.i.p = διεθνής επενδυτική θέση. Η αξία και η σύνθεση των εκκρεμών χρηματοπιστωτικών απαιτήσεων και υποχρεώσεων της οικονομίας μιας χώρας έναντι του υπολοίπου κόσμου.

International Monetary Fund, IMF = Διεθνές Νομισματικό Ταμείο (ΔΝΤ). Ιδρύθηκε την 27.12.1945 όταν 29 χώρες υπέγραψαν τον καταστατικό της χάρτη που καταρτίστηκε στη συνδιάσκεψη του Μπρέτον Γουντς. Το 2006 ο αριθμός των συμμετεχόντων κρατών μελών ήταν 184 και το προσωπικό του ΔΝΤ ανερχόταν σε 2.693 από 141 χώρες.

▪ Κράτη μέλη με τη μεγαλύτερη ποσόστωση είναι οι ΗΠΑ με 18,25%, η Γερμανία και η Ιαπωνία με 5,67% εκάστη, η Γαλλία με 5,10% και το Ηνωμένο Βασίλειο επίσης με 5,10%. Η λογιστική μονάδα του ΔΝΤ είναι το Ειδικό Τραβηκτικό Δικαίωμα (Special Drawing Right, βλέπε όρο SDR). Η αρχική εισφορά κάθε μέλους καταβάλλεται 75% στο νόμισμά του και 25% σε χρυσό ή χρυσό και δολάρια ΗΠΑ. Οι συνολικές ποσοστώσεις, μετά την αναπροσαρμογή της 31.3.2006, ανέρχονται σε 308 δισεκ. δολάρια ΗΠΑ.

▪ Το ΔΝΤ ιδρύθηκε για να προάγει τη διεθνή νομισματική συνεργασία, να διευκολύνει την επέκταση και ισορροπημένη ανάπτυξη του διεθνούς εμπορίου, να συνδράμει στην εγκαθίδρυση ενός πολυμερούς συστήματος πληρωμών και να βοηθήσει τα κράτη μέλη του που αντιμετωπίζουν σημαντικά προβλήματα στο ισοζύγιο πληρωμών. Διοικείται από το Συμβούλιο των Διοικητών που αποτελείται από ένα εκπρόσωπο κάθε κράτους μέλους μαζί με ένα αναπληρωτή του. Και οι δύο συνήθως είναι Υπουργοί Οικονομικών ή διοικητές κεντρικών τραπεζών. Συνεδριάζουν μια φορά το χρόνο και χαράζουν τις κατευθυντήριες αρχές της πολιτικής του ΔΝΤ. Η Εκτελεστική Επιτροπή του ΔΝΤ, με έδρα την Ουάσινγκτον D.C, αποτελείται από 24 μέλη, συνέρχεται τουλάχιστον τρεις φορές την εβδομάδα και εποπτεύει

την εφαρμογή των πολιτικών. Ο Γενικός Διευθυντής του ΔΝΤ είναι ταυτόχρονα Πρόεδρος της Εκτελεστικής Επιτροπής. Έχει την ευθύνη της καθημερινής διαχείρισης.

▪ Πηγές χρηματοδότησης του ΔΝΤ είναι οι ποσοστώσεις εγγραφής, οι εισφορές των μελών, προμήθεια περίπου το ένα τέταρτο του 1% των ποσών των παρεχομένων δανείων και δανειστικό επιτόκιο 4,5%. Από το 1962 διαθέτει μια πιστωτική διευκόλυνση 24 δισεκατομμυρίων δολαρίων ΗΠΑ (General Arrangement to Borrow) που ανανεώνεται κάθε πέντε χρόνια και χορηγείται από ένα αριθμό κυβερνήσεων και τραπεζών σε όλο τον κόσμο.

▪ Το ΔΝΤ αξιολογεί τη συναλλαγματική πολιτική των κρατών μελών με βάση την οικονομική τους κατάσταση και την ακολουθούμενη πολιτική. Εξετάζει επίσης τη δημοσιονομική και νομισματική πολιτική και το εξωτερικό χρέος των μελών. Η διαδικασία αυτή γίνεται μια φορά το χρόνο και προηγείται διαβούλευση με το εξεταζόμενο κράτος μέλος. Πραγματοποιεί πολυμερή εποπτεία μια φορά κάθε δύο χρόνια και τα συμπεράσματα αυτής δημοσιεύονται στο World Economic Outlook (WEO). Στην περίπτωση μέλους που δεν έχει κάνει χρήση των πόρων του ΔΝΤ υπάρχουν οι προληπτικές διευθετήσεις δηλαδή η παρακολούθηση της οικονομικής κατάστασης αυτού που χρησιμεύει για την εδραίωση της διεθνούς εμπιστοσύνης στην οικονομική πολιτική του μέλους. Το ΔΝΤ παρέχει επίσης τεχνική βοήθεια στα μέλη που συνίστανται σε συμβουλές για το σχεδιασμό και την εφαρμογή της δημοσιονομικής και νομισματικής πολιτικής, την ορθή λειτουργία των κεντρικών τραπεζών, τη διαχείριση του δημοσίου χρέους, τη συλλογή και επεξεργασία στατιστικών στοιχείων, το χειρισμό και τη λογιστική των συναλλαγών με το ΔΝΤ ενώ επιμορφώνει στο Ινστιτούτο του αξιωματούχους των κρατών μελών. Το 2005 παρέσχε τεχνική βοήθεια σε 381 πρόσωπα και συμβουλευτική εποπτεία σε 124 χώρες.

▪ Η χρηματοδοτική συνδρομή του ΔΝΤ περιλαμβάνει πιστώσεις σε μέλη που αντιμετωπίζουν σοβαρά προβλήματα στο ισοζύγιο πληρωμών με την προϋπόθεση να αποδεχθούν τις προτεινόμενες διαρθρωτικές αλλαγές. Το 2005 το ΔΝΤ είχε εκκρεμή δάνεια σε 75 χώρες ύψους περίπου 34 δισεκατομμυρίων δολαρίων ΗΠΑ. Το ΔΝΤ παρέχει χρηματοδοτήσεις στα κράτη μέλη μέσω μιας ποικιλίας εργαλείων:

1. Τακτικές διευκολύνσεις

• **stand-by arrangements, SBA:** συμφωνηστικές διευθετήσεις συνδρομή για την αντιμετώπιση προσωρινών ή κυκλικών ελλειμμάτων ισοζυγίου πληρωμών. Πραγματοποιούνται κάθε τρίμηνο ανάλογα με κριτήρια αποτελεσματικότητας και εξοφλούνται 3,5 με 5 χρόνια μετά από κάθε ανάληψη ποσού.

• **extended fund facility, EFF:** παρατεινόμενη κεφαλαιακή διευκόλυνση υποστηρίζουσα τριετή προγράμματα για την αντιμετώπιση δυσκολιών στο ισοζύγιο πληρωμών που προέρχονται από μακροοικονομικά και διαρθρωτικά προβλήματα. Εφαρμόζονται κριτήρια αποδοτικότητας ενώ η αποπληρωμή γίνεται σε 4,5 έως 10 χρόνια.

Οι χρηματοδοτικές πολιτικές του ΔΝΤ ρυθμίζουν τους όρους για τη χρήση των χρηματοοικονομικών του πόρων:

– Reserve Tranche Policies = Πολιτικές Αποθεματικής Μεριδας. Ένα μέλος έχει μια θέση αποθεματικής μερίδας στο ΔΝΤ που ισούται με τα περιουσιακά στοιχεία που μετέφερε στο ΔΝΤ. Μετρείται με την έκταση που η ποσόστωση αυτού υπερβαίνει τις διακρατήσεις του ΔΝΤ στο νόμισμα του κράτους μέλους. Ένα μέλος μπορεί να αναλάβει όλο το ποσό της μερίδας του όταν υπάρχουν ανάγκες χρηματοδότησης ελλειμμάτων στο ισοζύγιο πληρωμών του. Δεν πρόκειται για δανειοδότηση του ΔΝΤ καθώς η αποθεματική θέση κάθε χώρας θεωρείται ότι αποτελεί μέρος των συναλλαγματικών της διαθεσίμων.

– Credit Tranche Policies = Πολιτικές Πιστωτικής Μεριδας. Πιστώσεις υπό τον τύπο των τακτικών διευκολύνσεων χορηγούνται στα μέλη σε τμήματα του 25% της ποσόστωσης. Για το ποσοστό αυτό, τα μέλη πρέπει να αποδείξουν ότι καταβάλουν προσπάθειες για να αντιμετωπίσουν τις δυσκολίες στο ισοζύγιο πληρωμών τους. Πιστώσεις πάνω από το 25% χορηγούνται κάτω από συγκεκριμένες προϋποθέσεις ή κριτήρια αποτελεσματικότητας.

– Policy on Emergency Assistance = Πολιτική Επείγουσας Συνδρομής. Σε περίπτωση που τα μέλη αντιμετωπίζουν προβλήματα στο ισοζύγιο πληρωμών που οφείλονται σε ξαφνικές και απρόβλεπτες φυσικές καταστροφές. Συνήθως λαμβάνει χώρα με μία ανάληψη μέχρι το 25% της ποσόστωσης με την προϋπόθεση ότι το μέλος συνεργάζεται με το ΔΝΤ. Σε μετασυγκρουσιακές περιπτώσεις μπορεί η συνδρομή να υπερβεί το 25% της ποσόστωσης.

2. Παραχωρητική συνδρομή

- Poverty Reduction and Growth Facility, PRGF = Διευκόλυνση για τη μείωση της φτώχειας και την ανάπτυξη. Καθιερώθηκε το 1987 σαν ESAF, επεκτάθηκε το 1994 και μειώθηκε το 1999. Αποσκοπεί στην υποστήριξη δανειοδοτικών προγραμμάτων για την ουσιαστική και διαρκή αντιμετώπιση προβλημάτων στο ισοζύγιο πληρωμών και για τη διαρκή ανάπτυξη. Ογδόντα χώρες χαμηλού εισοδήματος, σήμερα, είναι επιλέξιμες για το σχήμα αυτό. Τα δάνεια κατανέμονται σε τριετή περίοδο και το μέλος υπόκειται σε παρακολούθηση με κριτήρια αποδοτικότητας. Έχουν επιτόκιο 0,5%, πενταετή περίοδο χάριτος και δεκαετή λήξη.

- Heavily Indebted Poor Countries, (HIPC) Initiative = Πρωτοβουλία για τις υπερχρεωμένες φτωχές χώρες. Υιοθετήθηκε το 1996 και προβλέπει έκτακτη συνδρομή για τη μείωση του εξωτερικού χρέους σε ανεκτά επίπεδα ώστε να επιτευχθεί η ομαλή εξυπηρέτησή του. Στη χρηματοδότηση συμμετέχουν το Paris Club και άλλοι πιστωτές. Σήμερα, 36 χώρες έχουν επιλεγεί για το σχήμα αυτό.

3. Άλλες διευκολύνσεις

- Compensatory Financing Facility, CFF = Συμψηφιστική Χρηματοδοτική Διευκόλυνση. Προορίζεται για τα μέλη που αντιμετωπίζουν προσωρινές δυσκολίες στην εξαγωγή αγαθών ή υπερβολικό κόστος για την εισαγωγή δημητριακών.

- Supplementary Reserve Facility, SRF = Συμπληρωματική Αποθεματική Διευκόλυνση. Πρόκειται για χρηματοδοτική βοήθεια σε χώρες με υπερβολικές δυσκολίες στο ισοζύγιο πληρωμών που οφείλονται σε απότομη απώλεια της εμπιστοσύνης των αγορών. Η εξόφληση πραγματοποιείται σε 1,5 μέχρι 2,5 χρόνια.

- Contingent Credit Lines, CCL = Έκτακτα πιστωτικά όρια. Αποβλέπουν στην πρόληψη της επέκτασης των κρίσεων. Αν και χορηγούνται σε μέλη στα πρόθυρα κρίσης, εν τούτοις περιλαμβάνουν και μέλη με υγιή οικονομία που κινδυνεύουν να καταστούν θύματα μιας μεταδιδόμενης χρηματοοικονομικής κρίσης.

Από τις πιο γνωστές χρηματοδοτήσεις που παρέσχε το ΔΝΤ είναι:

–Το 1995 πίστωση στο Μεξικό 18 δισεκατομμυρίων δολαρίων και στη Ρωσία 6,2 δισεκατομμυρίων δολαρίων για να αντιμετωπίσουν τις δυσκολίες από τις αναγκαίες διαρθρωτικές αλλαγές.

–Από τις 23 Ιουλίου 1998 και εξής πιστώσεις ύψους 35 δισεκατομμυρίων δολαρίων στην Ινδονησία, τη Ν. Κορέα και την Ταϊλάνδη για την αντιμετώπιση των συνεπειών της κρίσης στη Ν.Α. Ασία.

–Πίστωση 20,4 δισεκ. δολαρίων στη Ρωσία για την υποστήριξη του οικονομικού προγράμματος σταθεροποίησης και διαρθρωτικών αλλαγών του 1998 μετά την κατάρρευση των χρηματοοικονομικών της αγορών.

International Securities Market Association (ISMA) = Διεθνής Ένωση Αγοράς Ομολόγων. Ανεξάρτητος οργανισμός και εμπορική ένωση που δραστηριοποιείται στη διεθνή αγορά ομολόγων που διακινεί τίτλους ποσού 3 τρισεκ. δολαρίων. Παρέχει πληροφορίες για ομόλογα σε ευρώ και σε δολάρια σταθερού εισοδήματος, για μεσοπρόθεσμους τίτλους σε ευρώ σταθερού και κυμαινόμενου επιτοκίου, τίτλους επιλογής και μετατρέψιμους τίτλους, δημιουργεί και αναλύει χαρτοφυλάκια και παρέχει ορολογία, ιστορικά στοιχεία και πιστωτικές αξιολογήσεις από τη βάση δεδομένων της S&P και της Moody's.

Internet = διαδίκτυο. Έλκει την καταγωγή του από το δίκτυο ARPAnet (Advanced Research Projects Agency) που αναπτύχθηκε το δεύτερο ήμισυ της δεκαετίας του '60 με πρωτοβουλία του Υπουργείου Άμυνας των ΗΠΑ και λειτούργησε το Δεκέμβριο του 1969. Από την έρευνα για στρατιωτικούς σκοπούς επεκτάθηκε στα Πανεπιστήμια της Αμερικής, στα τμήματα ανάπτυξης των εμπορικών εταιριών και τελικά στην κατοικία κάθε πολίτη. Πρόκειται για ένα αυτοφύεζ σύστημα, δεν ανήκει σε κανένα και δεν ελέγχεται από κανένα αν και τελευταία καταβάλλεται προσπάθεια αποδοχής σε παγκόσμιο επίπεδο αρχών εταιρικής διακυβέρνησης.

- Αποτελείται από πολλά διασυνδεδεμένα μεταξύ τους αυτόνομα δίκτυα ηλεκτρονικών υπολογιστών, γι' αυτό και ο όρος διαδίκτυο. Η διασύνδεση πραγματοποιείται μέσω των τηλεπικοινωνιακών δικτύων και η επικοινωνία απαιτεί προσωπικό υπολογιστή και modem. Μεταξύ αυτών μεσολαβούν οι φορείς παροχής υπηρεσιών του διαδικτύου (Internet Service Providers, ISP) που μπορεί να είναι ή μεγάλοι τηλεπικοινωνιακοί φορείς ή διεθνή δίκτυα ή ακόμα και μικρές ιδιωτικές επιχειρήσεις. Εξασφαλίζουν τη σύνδεση του πελάτη με το διαδίκτυο και εισπράττουν αμοιβή. Στην Ελλάδα, κυριότεροι ISP είναι: α) η Forthnet, που μετά την απόκτηση της Hellasnet, ελέγχει το 26% της εγχώριας αγοράς, β) η OTEnet που ελέγχει

το 36% της αγοράς των οικιακών χρηστών, γ) η Hellas On Line, η Hellanet Intracom και η Compulink που είναι εταιρίες μεσαίου μεγέθους, δ) η IBM Global Network, η Acropolis Net και άλλες δέκα περίπου εταιρίες που ελέγχουν από 0.2% μέχρι 1,2% της αγοράς.

- Όλοι οι διασυνδεδεμένοι υπολογιστές ομιλούν κοινή γλώσσα που αποτελεί το πρωτόκολλο επικοινωνίας TCP/IP Protocol Suite (Transmission Control Protocol/Internet Protocol). Για την τεχνική ανάπτυξη του Πρωτοκόλλου ιδρύθηκε το 1983 με την υποστήριξη κυβερνητικών ιδρυμάτων πολλών χωρών, της βιομηχανίας και της ακαδημαϊκής κοινότητας το Συμβούλιο Δραστηριοτήτων του Διαδικτύου (Internet Activities Board, IAB). Διαθέτει δύο ομάδες εργασίας α) το Internet Engineering Task Force που ασχολείται με την εξέλιξη του ανωτέρω Πρωτοκόλλου και την τυποποίησή του και την ενσωμάτωση άλλων πρωτοκόλλων στο διαδίκτυο όπως των Open Systems Interconnection protocols και β) το Internet Research Task Force το οποίο συνεχίζει να οργανώνει και να ερευνά προχωρημένες μεθόδους επέκτασης του διαδικτύου.

- Οι χρήστες του διαδικτύου στην Ελλάδα ανέρχονταν το 1999 σε 320.000, το 2000 σε 650.000, το 2001 σε 1.400.000 και το 2006 υπερέβησαν τους 2.500.000. Το ετήσιο ποσοστό της αύξησης των χρηστών του διαδικτύου ανέρχεται περίπου σε 10% και αυτό οφείλεται κύρια σε άτομα νεαρής ηλικίας.

▲ Σύμφωνα με στοιχεία της ΕΣΥΕ για το πρώτο τρίμηνο του 2006, το ποσοστό των ελλήνων χρηστών που διεκπεραίωσε ηλεκτρονικά τις υποθέσεις του στο διαδίκτυο ανερχόταν σε: α) 54% για φορολογικά θέματα στις ηλικίες 31-44 ετών β) 60% για την εύρεση εργασίας μέσω ΟΑΕΔ στις ηλικίες 25-34 ετών γ) 48% για αιτήσεις και παραλαβές πιστοποιητικών στις ηλικίες 40-49 ετών δ) 42% για την απόκτηση πληροφόρησης σε δημόσιες βιβλιοθήκες στις ηλικίες 20-29 ετών ε) 35,30% είναι όσοι ενδιαφέρονται να χρησιμοποιήσουν μελλοντικά τις ανωτέρω υπηρεσίες ζ) από το ποσοστό του ελληνικού πληθυσμού που είχε πρόσβαση στο διαδίκτυο 19% ανεξαρτήτως ηλικίας χρησιμοποιούσε τη δυνατότητα ηλεκτρονικής διεκπεραίωσης των προσωπικών του υποθέσεων.

▲ Σύμφωνα με στοιχεία δύο ερευνών που πραγματοποίησαν το δεύτερο εξάμηνο του 2006 οι εταιρίες AGB Nielsen Media Research και Phaistos Networks υπό την αιγίδα του Παρατηρηρίου για την Κοινωνία της Πληροφορίας: 1) καταγράφηκαν 2.971.285 επισκέπτες στους δημοφιλέστερους δικτυακούς τόπους στην Ελλάδα από τους οποίους οι 2.559.168 προήλθαν από το εσωτερικό της χώρας 2) το ποσοστό των ατόμων ηλικίας άνω των 50 ετών που είναι χρήστες του διαδικτύου ανέρχεται μόλις στο 8% 3) το ποσοστό των γυναικών ανερχόταν στο 24% 4) υπολογίζεται ότι τραπεζικές συναλλαγές μέσω του διαδικτύου στη χώρα μας πραγματοποιεί το 41,4% των χρηστών κύρια για ενημέρωση λογαριασμών, μεταφορές κεφαλαίων, πληρωμή λογαριασμών και για συναλλαγές μέσω πιστωτικών καρτών 5) Ποσοστό 69,5% των χρηστών χρησιμοποιούν το διαδίκτυο για να συνάψουν συναλλαγές ηλεκτρονικού εμπορίου αγοράζοντας κύρια υπολογιστές, βιβλία και τουριστικά είδη 6) Το 89,3% των χρηστών έχει χρησιμοποιήσει έστω μια φορά τις εφαρμογές ηλεκτρονικής διακυβέρνησης όπως το σύστημα TaxisNet, τις υπηρεσίες του ΑΣΕΠ ή των ΚΕΠ ή την αναζήτηση φύλλων της Εφημερίδας της Κυβερνήσεως.

- Το 2007, η σύνδεση με το διαδίκτυο στην Ελλάδα έφθασε στο 81% των επιχειρήσεων ενώ το 38% αυτών διέθεταν ιστοσελίδα. Οι επιχειρήσεις που είχαν συναλλαγές με τις δημόσιες υπηρεσίες μέσω διαδικτύου ανέρχονταν στο 10% του συνόλου. Ιδιαίτερα υψηλό ήταν το ποσοστό των ελληνικών εταιριών με περισσότερους από 10 υπαλλήλους που διέθεταν σύνδεση με το διαδίκτυο (94%). Σύμφωνα με την Έρευνα του 2008 Χρήσης Τεχνολογιών Πληροφόρησης και Επικοινωνίας που ανακοίνωσε η ΕΣΥΕ, το 84,9% των Ελληνοπαίδων ηλικίας από 12 έως 15 ετών είχε πρόσβαση στο διαδίκτυο το πρώτο τρίμηνο του 2008 ενώ το 88,1% είχε χρησιμοποιήσει έστω και μια φορά το διαδίκτυο. Το 29,3% χρησιμοποιεί το διαδίκτυο για την ανταλλαγή μηνυμάτων σε πραγματικό χρόνο (MSN Web Messenger) και το 20,1% για ανταλλαγή μηνυμάτων μέσω διαλόγων online (chat) και διαδικτυακών ιστοσελίδων ενώ το 5,1% έχει δημιουργήσει δικά του blog και το 5,2% γνωρίζει τη χρήση βιντεοκλήσεων μέσω του διαδικτύου. Το 58,8% των ερωτηθέντων δήλωσε ότι δεν χρησιμοποιεί καμία προηγμένη υπηρεσία επικοινωνίας, το 48,7% χρησιμοποιεί το διαδίκτυο για κατέβασμα (downloading) μουσικής, το 31,9% για παιχνίδια με συμπαίκτες άλλους χρήστες, το 27,8% για κατέβασμα παιχνιδιών και το 22,4% για κατέβασμα ή παρακολούθηση ταινιών. Το 28,3% έχει πρόσβαση από δημόσιους χώρους όπως το Internet Café, το 53,9% από το σπίτι και το 51,8% και από το χώρο εκπαίδευσης.

- Σύμφωνα με έρευνα του ελληνικού Παρατηρητηρίου για την Κοινωνία της Πληροφορίας που ανακοινώθηκε το Μάρτιο του 2009 και αφορά το 2008, αυξήθηκε σημαντικά ο αριθμός των

χρηστών του διαδικτύου για την εκμετάλλευση συγκεκριμένων υπηρεσιών ως εξής: ραδιόφωνο μέσω διαδικτύου 44%, τηλεφωνία 18%, δημοσίευση περιεχομένων σε ιστοσελίδες του Internet 17%, παιχνίδια 25%, ενώ το 9% έχει τη δική του ιστοσελίδα ή blog. Γενικά, το 39,4% των ελληνικών νοικοκυριών έχει πρόσβαση στο διαδίκτυο με το ποσοστό διείσδυσης να ανέρχεται στο 38,8% έναντι 30,2% το 2007. Μεγάλο ποσοστό της αύξησης αυτής οφείλεται στους νέους ηλικίας 15 έως 34 ετών που το ποσοστό τους πλησιάζει το μέσο όρο της Ε.Ε.

- Περισσότερο διαδεδομένο είναι το διαδίκτυο στις ΗΠΑ όπου κάθε ημέρα αποκτά 50.000 νέους συνδρομητές. Το 72% των ιστοσελίδων έχουν τη φυσική τους έδρα στις ΗΠΑ ενώ το 92% του ηλεκτρονικού εμπορίου μέσω του διαδικτύου πραγματοποιείται στις ΗΠΑ. Γενικά, οι ΗΠΑ κατέχουν σήμερα το 80% του παγκόσμιου κύκλου εργασιών στο Internet.

- Ο αριθμός των δικτυωμένων σε παγκόσμιο επίπεδο ανερχόταν το 1996 σε 147.000.000, το 1999 σε 320.000.000 ενώ στις αρχές του 2007 ξεπέρασε το 1.200.000.000. Ενδιαφέρουσα ήταν η μελέτη για το Internet του Πανεπιστημίου του Τέξας που παρουσιάστηκε στις 7.6.2000. Εκτιμούσε ότι το 1999 δημιούργησε 650.000 θέσεις εργασίας στις ΗΠΑ και είχε συνολικό κύκλο εργασιών 524 δισεκατομμύρια δολάρια, δηλαδή μία αύξηση 62% σε σχέση με το 1998 που ήταν 15 φορές μεγαλύτερη από την αύξηση του ΑΕΠ των ΗΠΑ. Ο κύκλος εργασιών του τομέα (υποδομές Internet, ηλεκτρονικό εμπόριο κλπ.) υπερέβη τα 850 δισεκατομμύρια δολάρια το έτος 2000.

- Το Διαδίκτυο διπλασιάστηκε σε μέγεθος από τον Μάιο του 2004 και τον Οκτώβριο του 2006 έφτασε τα 100.000.000 δικτυακούς τόπους όπως είχε ανακοινώσει η εταιρεία Netcraft που παρακολουθεί τον Παγκόσμιο Ιστό από το 1995. Οι ενεργοί δικτυακοί τόποι, που ενημερώνονται πιο συχνά, ανέρχονται σε 48.000.000. Όταν η Netcraft, με έδρα το Μπαθ της Βρετανίας, άρχισε να πραγματοποιεί διαδικτυακές μετρήσεις τον Αύγουστο του 2005, υπήρχαν μόλις 18.000 δικτυακοί τόποι. Χρειάστηκαν σχεδόν εννέα χρόνια, έως τον Μάιο του 2004, για να φτάσει ο αριθμός αυτός τα 50.000.000. Ο ρυθμός ανάπτυξης έχει αυξηθεί σημαντικά τελευταία. Από τις αρχές του 2006, το Διαδίκτυο απέκτησε 27.400.000 νέους δικτυακούς τόπους, σε σχέση με τα 17 εκατομμύρια για όλο το έτος 2005. Ειδικότερα, για τον κύκλο εργασιών του ηλεκτρονικού εμπορίου (H/E) σε παγκόσμιο επίπεδο η Gartner Group εκτιμούσε ότι το 2000 έφθασε τα 403 δισεκατομμύρια δολάρια ενώ το έτος 2004 εκτινάχθηκε στα 7,3 τρισεκατομμύρια δολάρια. Σημαντική για το H/E είναι η θεσμοθέτηση της ηλεκτρονικής υπογραφής. Επίσης, μία νέα μορφή μεσολάβησης στις πληρωμές μέσω διαδικτύου αποτελούν οι παροχείς υπηρεσιών πληρωμής μέσω διαδικτύου (Internet Payment Service Providers, IPSP). Πρόκειται για εταιρίες που αναλαμβάνουν τη διεκπεραίωση της πληρωμής συνεργαζόμενες με μία ή περισσότερες τράπεζες. Ο ιδιοκτήτης του web site είναι ο πελάτης του IPSP και όχι οι τράπεζες.

- Σύμφωνα με την έκθεση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής του 2008 σχετικά με τη πρόοδο της Κοινωνίας της Πληροφορίας (πρωτοβουλία i2010), το 62% των Ελλήνων δεν χρησιμοποιεί καθόλου το διαδίκτυο ενώ στην Ευρωπαϊκή Ένωση το 2007 το διαδίκτυο προσέθεσε 40.000.000 νέους τακτικούς χρήστες για να φθάσουν συνολικά τα 250.000.000. Το 96% και πλέον των σχολείων είναι συνδεδεμένα με το διαδίκτυο εκ των οποίων το 75% χρησιμοποιεί ευρυζωνική σύνδεση. Στον τομέα της υγείας, οι ιατροί στέλνουν ή λαμβάνουν ιατρικά δεδομένα μέσω διαδικτύου σε ποσοστό 57% έναντι 17% το 2002 ενώ το 77% των επιχειρήσεων στην Ε.Ε διέθετε ευρυζωνική σύνδεση.

- Εκτός από το ανωτέρω διαδίκτυο άρχισαν να αναπτύσσονται νέες πρωτοβουλίες που φιλοδοξούν να παράσχουν μεγαλύτερο εύρος χωρητικότητας και ταχύτερη ανταπόκριση. Στις ΗΠΑ: α) το Internet 2 προωθείται από 170 αμερικανικά Πανεπιστήμια και 50 επιχειρήσεις μεταξύ των οποίων η Microsoft και η IBM. Στοχεύει στη δημιουργία του υπερδικτύου Abilene που θα εξασφαλίζει ταχύτητα επικοινωνίας 1000 φορές μεγαλύτερη από αυτή του Internet 1, β) το Backbone Network Service (vBNT) είναι προϊόν της συντονισμένης προσπάθειας οργανισμών που χρηματοδοτούνται από την κυβέρνηση των ΗΠΑ, τη NASA και το Εθνικό Ίδρυμα Επιστήμης γ) το Εθνικό Ίδρυμα Ερευνών των ΗΠΑ χρηματοδοτεί ένα πειραματικό ερευνητικό δίκτυο με την ονομασία GENI (Global Environment for Network Innovations). Στην Ευρώπη καταβλήθηκαν προσπάθειες για την ανάπτυξη του Grid. Το σχέδιο προώθησε το CERN (Centre europeen de recherche nucleaire) με έδρα τη Γενεύη. Στο πρόγραμμα συμμετείχαν 300 ευρωπαϊκά πανεπιστήμια και είκοσι εκτός Ευρώπης. Αναπτύσσει ταχύτητα επικοινωνίας 10.000 φορές μεγαλύτερη από αυτή του Internet1. Παράλληλα με την αύξηση του εύρους χωρητικότητας και της ταχύτητας επιδιώκεται και η προστασία του διαδικτύου από τους παράνομους εισβολείς. Αναμένεται να τεθεί σε λειτουργία το καλοκαίρι του 2008 (βλέπε και αυτοτελή όρο «Grid»).

Internet banking and on-line trading = η διαδικτυακή τραπεζική και η διαπραγμάτευση ανοικτής γραμμής που λειτουργούν μέσω ενός λογισμικού που είναι εγκατεστημένο στην ιστοσελίδα της τράπεζας και όχι στον προσωπικό υπολογιστή του χρήστη. Η διενέργεια τραπεζικών συναλλαγών μέσω του διαδικτύου (Internet banking) στοχεύει σε α) εξοικονόμηση χρόνου διότι ο πελάτης δεν χρειάζεται να επισκεφθεί το υποκατάστημα της τράπεζας εκτός της περίπτωσης ανάληψης μετρητών που μπορεί να πραγματοποιηθεί είτε από το υποκατάστημα είτε μέσω ATM. Οι υπόλοιπες υπηρεσίες των ATMs (γνωστοποίηση υπολοίπου, μεταφορά ποσών από λογαριασμό σε λογαριασμό, εξόφληση υποχρεώσεων, καταθέσεις, δάνεια κλ.) γίνονται μέσω του διαδικτύου και ειδικότερα μέσω ενός www server. Επιπρόσθετα, μπορούν να διεκπεραιωθούν και άλλες εργασίες όπως ενημέρωση για επιταγές, τιμές μετοχών και συναλλάγματος, αιτήσεις για εγγυητικές επιστολές, αλλαγή κωδικών ασφαλείας, β) μείωση του κόστους. Στις ΗΠΑ έχει υπολογισθεί ότι μία συναλλαγή μέσω του Internet κοστίζει 0,1 ευρώ, μέσω της τηλεφωνικής τραπεζικής 0,25 ευρώ και μέσω ATMs 0,52 ευρώ. Η διαπραγμάτευση ανοικτής γραμμής (on line trading) πραγματοποιείται επίσης μέσω του Internet και αφορά το κλείσιμο μιας οποιασδήποτε συναλλαγής σε οργανωμένη αγορά χρήματος και κεφαλαίου. Πιο διαδεδομένη είναι η τεχνική που αφορά την αγοραπωλησία χρηματιστηριακών προϊόντων (μετοχών, futures, options κλ.). Ο επενδυτής επιλέγει μία εταιρία παροχής υπηρεσιών, καταθέτει ένα αρχικό κεφάλαιο στο λογαριασμό, με τον οποίο πληρώνει την εταιρία ή πιστώνεται από αυτή, και η τελευταία του παραδίδει τους κωδικούς πρόσβασης στο Internet μέσω του οποίου έχει τη διακύμανση των τιμών και την ευχέρεια κλεισίματος συναλλαγών. Στην περίπτωση αγορών, το ποσό αυτών πρέπει να καλύπτεται από το υπόλοιπο του ανωτέρω λογαριασμού πλέον ενός ποσού για την κάλυψη της προμήθειας της εταιρίας. Στην Ελλάδα, ο χρήστης του Internet δεν έχει δικαίωμα κλεισίματος συναλλαγών στο ΧΑΑ. Για το λόγο αυτό τα σχετικά πακέτα προσφέρονται από χρηματιστηριακές εταιρίες ή από κοινοπραξία χρηματιστηριακής εταιρίας, εταιρίας πληροφοριακής και πιθανόν τράπεζας. Ο πελάτης μέσω της εταιρίας κλείνει με το Internet πράξεις αγοραπωλησίας μετοχών, αγοράς μεριδίων αμοιβαίων κεφαλαίων, αντλεί ειδήσεις, αναλύσεις και πληροφορίες για τις τιμές των μετοχών και άλλων προϊόντων της κεφαλαιαγοράς.

Interoperability = διαλειτουργικότητα. Στην πληροφορική σημαίνει την ικανότητα ενός λογισμικού (software) και υλικού (hardware) να είναι συμβατά και να επικοινωνούν με πολλούς ηλεκτρονικούς υπολογιστές διαφορετικών εταιριών.

Interpol (International Criminal Police Organisation) = Διεθνής Αστυνομία. Ιδρύθηκε το 1923 για να διευκολύνει τη διασυνοριακή ποινική αστυνομική συνεργασία και το 2006 είχε 184 κράτη μέλη. Υποστηρίζει και βοηθά κάθε κρατική και διεθνή οργάνωση, αρχή και υπηρεσία που αποσκοπεί στην πρόληψη και καταστολή της διεθνούς εγκληματικότητας. Οι βασικοί στόχοι της είναι η δημόσια ασφάλεια και η καταπολέμηση της τρομοκρατίας, του οργανωμένου εγκλήματος, του χρηματοοικονομικού και τεχνολογικού εγκλήματος, των ναρκωτικών, της εμπορίας ανθρώπων και η ενίσχυση της έρευνας για τον εντοπισμό των καταζητούμενων προσώπων

■ Τα όργανα της Interpol είναι: **1)** η Γενική Συνέλευση (General Assembly). Είναι το ανώτατο όργανο διοίκησης, συνεδριάζει μια φορά το χρόνο και αποτελείται από ένα εκπρόσωπο κάθε κράτους μέλους. Λαμβάνει όλες τις κρίσιμες αποφάσεις σχετικά με ζητήματα πολιτικής, πόρων, εργασιακών μεθόδων, χρηματοδότησης, δραστηριοτήτων και προγραμμάτων **2)** η Εκτελεστική Επιτροπή (Executive Committee). Αποτελείται από 13 μέλη που εκλέγονται από τη Γενική Συνέλευση και περιλαμβάνει τον Πρόεδρο, τρεις Αντιπροέδρους και εννέα μέλη που καλύπτουν 4 περιοχές **3)** η Γενική Γραμματεία, της οποίας προϊστάται ο Γενικός Γραμματέας, εδρεύει στη Λυών της Γαλλίας, λειτουργεί επί 24ώρου βάσεως και διαθέτει στελέχη από 80 κράτη που επικοινωνούν σε μία από τις 4 επίσημες γλώσσες δηλαδή την αγγλική, τη γαλλική, την ισπανική και την αραβική. Παρέχει ένα αξιόπιστο και ταχύτατο σύστημα επικοινωνίας, το I-24/7, που συνδέει τις αστυνομίες όλων των κρατών μελών **4)** τα Εθνικά Κεντρικά Γραφεία (National Central Bureaus) σε κάθε κράτος μέλος που αποτελούνται από στελέχη των εθνικών αστυνομιών και είναι το σημείο επαφής με τη Γενική Γραμματεία **5)** Σύμβουλοι (Advisers). Προτείνονται από την Εκτελεστική Επιτροπή και εγκρίνονται από τη Γενική Συνέλευση. Πρόκειται για εμπειρογνώμονες με καθαρό συμβουλευτικό ρόλο.

■ Το προσωπικό της Interpol παρέχει σημαντικές υπηρεσίες στο πλαίσιο της πρόληψης και δίωξης του διασυνοριακού εγκλήματος. Μία από αυτές είναι η κατάσταση συναγερμού όταν υπάρχουν πληροφορίες για καταζητούμενα πρόσωπα. Όμως, η σύλληψη αυτών δεν γίνεται

από την Interpol αλλά από τις αστυνομικές αρχές του κράτους στο οποίο έχει καταφύγει. Επίσης, προσφέρει τεχνική συνδρομή και εκπαίδευση για εξειδικευμένα εγκλήματα και πληροφορίες για τις σύγχρονες τάσεις της διεθνούς εγκληματικότητας. Διαχειρίζεται μία βάση δεδομένων προσιτή στις αστυνομικές αρχές των κρατών μελών η οποία περιέχει α) κατάλογο υπόπτων τρομοκρατών β) ονομαστικά στοιχεία εγκληματιών (ονόματα, φωτογραφίες) γ) δακτυλικά αποτυπώματα δ) χαρακτηριστικά DNA ε) απολεσθέντα και κλαπέντα ταξιδιωτικά έγγραφα ζ) εικόνες σεξουαλικής εκμετάλλευσης παιδιών η) κλαπέντα έργα τέχνης και θ) κλαπέντα αυτοκίνητα και άλλα τροχοφόρα.

■ Την 3.5.2004 ο Γενικός Γραμματέας της Interpol Ρόναλντ Κ. Νομπλ και ο Πρόεδρος της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας Ζαν-Κλωντ Τρισέ υπέγραψαν συμφωνία συνεργασίας για την προστασία των τραπεζογραμματίων ευρώ από τις παραχαράξεις και την παράνομη εν γένει αναπαραγωγή τους. Η συνεργασία προβλέπει συχνές διαβουλεύσεις, ανταλλαγή πληροφοριών, συντονισμό της εκπαίδευσης των στελεχών σε θέματα πρόληψης και εντοπισμού των παραχαράξεων, πλαστογραφιών και αναπαραγωγής τραπεζογραμματίων μέσω φωτοτυπικών μηχανημάτων και σαρωτών (scanners).

Interpolation and extrapolation = 1) interpolation (παρεμβολή) είναι η μέθοδος πρόβλεψης για την προσέγγιση μιας μελλοντικής άγνωστης αξίας (π.χ της τιμής μιας μετοχής ή της απόδοσης ενός ομολόγου) μέσω της χρήσης δύο γνωστών αξιών σε μια ακολουθία αριθμών **2)** extrapolation (παρεκβολή) είναι η εκτίμηση μιας αξίας που βασίζεται στην επέκταση μιας γνωστής ακολουθίας αξιών ή γεγονότων πέραν της περιοχής των στοιχείων της βάσης δεδομένων ή άλλως είναι η προβολή καμπύλης στο μέλλον. Κλασικό παράδειγμα extrapolation είναι η τεχνική ανάλυση στην οποία οι κερδοσκόποι λαμβάνουν υπόψη τη συμπεριφορά των τιμών στο παρελθόν για να προβλέψουν τις μελλοντικές εξελίξεις και να καθορίσουν το σημείο εισόδου και εξόδου στην και από την αγορά.

INTERREG = Χρηματοδοτικό πρόγραμμα της Ευρωπαϊκής Ένωσης για την ενίσχυση της οικονομικής και κοινωνικής συνοχής στα πλαίσια της Κοινότητας μέσω διασυνοριακής, διεθνικής και διαπεριφερειακής συνεργασίας και την ενθάρρυνση της ενοποίησης και της ισόρροπης ανάπτυξης του ευρωπαϊκού εδάφους. Το INTERREG I κάλυψε την περίοδο 1989-1993 ενώ το INTERREG II την περίοδο 1994-1999. Για την περίοδο 2000-2006, το INTERREG III διαθέτει συνολικό προϋπολογισμό 4.875 εκατομμύρια ευρώ που επιβαρύνουν αποκλειστικά το Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης (ΕΤΠΑ) Ο προϋπολογισμός αυτός κατανέμεται σε πιστώσεις που έχουν εγκριθεί από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή για κάθε κράτος μέλος, αλλά στο επίπεδο προγραμμάτων πίστωσης είναι συνολικός για το σύνολο κάθε ζώνης συνεργασίας χωρίς κατανομή ανά χώρα. Κάθε κοινοτική χρηματοδότηση στα πλαίσια του INTERREG III πραγματοποιείται με βάση τον τομέα εφαρμογής των διαρθρωτικών ταμείων και των διατάξεων σχετικά με την επιλεξιμότητα των δαπανών. Η κοινοτική πρωτοβουλία συγχρηματοδοτείται από τα κράτη μέλη και την Ευρωπαϊκή Επιτροπή. Η συμβολή του ΕΤΠΑ ανέρχεται μέχρι το 75% του συνολικού κόστους στις περιοχές του Στόχου 1 και μέχρι το 50% σε άλλες επιλέξιμες περιοχές. Με την προοπτική της διεύρυνσης, η νέα φάση του INTERREG αποδίδει ιδιαίτερη σημασία στα εξωτερικά σύνορα της Κοινότητας. Ενθαρρύνεται έντονα η συνεργασία στην οποία συμμετέχουν οι εξαιρετικά απομακρυσμένες περιοχές, τα Βαλκάνια και οι νησιωτικές περιοχές. Η κοινοτική πρωτοβουλία υλοποιείται σε τρία ξεχωριστά σκέλη: α) διασυνοριακή συνεργασία: προώθηση ενοποιημένης περιφερειακής ανάπτυξης σε παραμεθόριες περιοχές, συμπεριλαμβανομένων των εξωτερικών συνόρων και ορισμένων θαλάσσιων περιοχών β) διεθνική συνεργασία: συμβολή στην αρμονική ενοποίηση του εδάφους σε ολόκληρη την Κοινότητα γ) διαπεριφερειακή συνεργασία: βελτίωση των πολιτικών και των τεχνικών για την περιφερειακή ανάπτυξη και τη συνοχή με τη βοήθεια διεθνικής και διαπεριφερειακής συνεργασίας.

In-the-money = ένα συμβόλαιο δικαιώματος προαίρεσης με δικαίωμα αγοράς ενός περιουσιακού στοιχείου στο μέλλον (call option) είναι in-the-money όταν η τιμή εξάσκησης του δικαιώματος είναι μικρότερη της τιμής αγοράς του υποκειμένου μέσου (underlying instrument). Ένα συμβόλαιο δικαιώματος προαίρεσης με δικαίωμα πώλησης ενός περιουσιακού στοιχείου στο μέλλον (put option) είναι in-the-money όταν η τιμή εξάσκησης του δικαιώματος είναι μεγαλύτερη της τιμής αγοράς του υποκειμένου μέσου. Πρόκειται για τις περιπτώσεις που το δικαίωμα μπορεί να εξασκηθεί με απόληψη κέρδους από τον δικαιούχο.

Intraday credit = πίστωση παρεχόμενη και εξοφλούμενη στο διάστημα μιας εργάσιμης ημέρας.

Intraday or daily high = ημερήσιο ενδοσυνεδριακό υψηλό. Είναι η ανώτατη τιμή που καταγράφηκε στη διάρκεια της ημερήσιας συνεδρίασης ενός χρηματιστηρίου ή άλλης οργανωμένης αγοράς ομολόγων, εμπορευμάτων ή άλλων χρηματοοικονομικών μέσων. Στο συνάλλαγμα, είναι η ανώτερη ισοτιμία ενός ζεύγους νομισμάτων που καταγράφηκε στη διάρκεια της ημέρας.

Intranet = ενδοδίκτυο ή εσωτερικό δίκτυο. Ένα ιδιωτικό πληροφοριακό σύστημα που δίνει τη δυνατότητα στα τμήματα μιας επιχείρησης να επικοινωνούν μεταξύ τους και να αντλούν αποθηκευμένες στον Η/Υ πληροφορίες και στοιχεία. Συνήθως, το δίκτυο αυτό παρέχει σε όλους τους διασυνδεδεμένους υπαλλήλους της επιχείρησης ευχέρεια ηλεκτρονικού ταχυδρομείου, τιμές και ισοτιμίες από τα διεθνή δίκτυα Ρόϊτερς, Μπλούμπεργκ, κ.λπ. και πρόσβαση στις τράπεζες δεδομένων. Μπορεί να είναι συνδεδεμένο με το διαδίκτυο. Για να αποτραπεί στην περίπτωση αυτή η πρόσβαση του εξωτερικού χρήστη σε εμπιστευτικές πληροφορίες της επιχείρησης χρησιμοποιούνται τα firewalls. Πρόκειται για λογισμικό ασφαλείας που ελέγχει την πρόσβαση των εξωτερικών χρηστών.

Intrinsic value = η εσωτερική και πραγματική αξία ενός χρεογράφου ή μιας μετοχής που προσδιορίζεται μετά από μία επισταμένη μελέτη ερευνητή. Εάν η εσωτερική αξία είναι μεγαλύτερη από την αγοραία τιμή τότε η επένδυση στο συγκεκριμένο χρεόγραφο είναι συμφέρουσα διότι αναμένεται μία αύξηση της αγοραίας ή χρηματιστηριακής του τιμής στο μέλλον.

Inventory = το απόθεμα μιας εταιρίας όπως πρώτες ύλες, αγαθά προς πώληση ή στη διαδικασία της προετοιμασίας προς πώληση. Μπορεί να αποτιμάται με διάφορες λογιστικές μεθόδους όπως στην τιμή κτήσης ή με την τρέχουσα τιμή της αγοράς και συλλογικά με διάφορες τεχνικές όπως τις FIFO και LIFO (βλέπε λέξεις).

Investment = επένδυση. Ο Αγγλικός όρος προέρχεται από τη λατινική λέξη “vestis” που σημαίνει ένδυμα και η οποία αναφέρεται στην πράξη τοποθέτησης των οικονομιών μας σε άλλο πρόσωπο ή φορέα για την απόληψη οφέλους. Στη χρηματοοικονομική είναι η δέσμευση περιουσιακών στοιχείων στο παρόν με την προσδοκία πραγματοποίησης κερδών στο μέλλον. Για παράδειγμα αγοράζουμε με μετρητά συνάλλαγμα, ομόλογα, μετοχές με την προοπτική ότι εκτός από την είσπραξη των τόκων, των κουπονιών ή των μερισμάτων, οι τιμές των θα ανεβούν στο μέλλον και θα έχουμε και κεφαλαιακά κέρδη. Ή τοποθετούμε τα χρήματά μας σε κατάθεση ταμιευτηρίου ή προθεσμίας και εισπράτουμε τόκο. Ή αποκτούμε άμεσα με εξαγορά μια επιχείρηση σε καλή τιμή με την προοπτική αύξησης της αξίας της και των κερδών της στο μέλλον. Ή αγοράζουμε ένα ακίνητο με την προσδοκία ότι η αξία του θα αυξηθεί σημαντικά στο μέλλον οπότε θα έχουμε προβεί έγκαιρα σε μια επωφελή τοποθέτηση ή εάν τότε το πωλήσουμε θα έχουμε σημαντικά πραγματοποιηθέντα κέρδη.

Investment appetite = επενδυτική όρεξη και σε ελεύθερη μετάφραση «επενδυτική προσδοκία». Μία στρατηγική διαχείρισης ενός χαρτοφυλακίου τίτλων ή άλλων χρηματοοικονομικών μέσων όπου οι χειριστές θέσεων εκμεταλλεύονται τη μεταβλητότητα των αποδόσεων και προσαρμόζουν την επενδυτική τους πολιτική ανάλογα με τις προσδοκίες για την εξέλιξη των τιμών με σκοπό να καταγράψουν κέρδη ή να περιορίσουν τις ζημιές. Ακόμα πιο επιθετικές στρατηγικές είναι η βραχυπρόθεσμη διαπραγμάτευση (short term trading) και η διαπραγμάτευση στη διάρκεια μιας ημέρας (day trading) σύμφωνα με τις οποίες δίδεται η ευχέρεια εκμετάλλευσης των βραχυπρόθεσμων ή καθημερινών διακυμάνσεων των τιμών. Αντίθετη πρακτική αποτελεί το yield to maturity (βλέπε λέξη).

Investment banks and companies and investment banking = επενδυτικές τράπεζες και επενδυτικές εταιρίες και επενδυτική τραπεζική. Ένας ταχύτατα αναπτυσσόμενος κλάδος της τραπεζικής και επενδυτικής που ασχολείται με τη χρηματοδότηση μεγάλων επιχειρήσεων μέσω κοινοπρακτικών δανείων, δημόσιας εγγραφής και αναδοχή χρέους, την εισαγωγή μετοχών στα χρηματιστήρια, τη χρηματοδότηση των εξαγωγών και μεγάλων έργων, την ανάληψη της διαδικασίας ιδιωτικοποιήσεων, εξαγορών και συγχωνεύσεων, την τοποθέτηση κεφαλαίων στις εγχώριες και διεθνείς χρηματαγορές και κεφαλαιαγορές, την παροχή

συμβουλών σε επιχειρήσεις για την ακολουθητέα δανειοληπτική πολιτική και την ανάλυση του κινδύνου. Παρέχονται υπηρεσίες όχι μόνο στους πελάτες αλλά και για ίδιο λογαριασμό ιδιαίτερα όσον αφορά την επένδυση των ιδίων διαθεσίμων. Μία επενδυτική τράπεζα ή επενδυτική εταιρία δεν δέχεται καταθέσεις από το κοινό αλλά συγκεντρώνει κεφάλαια από την έκδοση χρεογράφων με ευνοϊκό επιτόκιο. Πιο γνωστές διεθνείς επενδυτικές τράπεζες είναι αμερικανικές Merrill Lynch και Goldman Sachs, οι γερμανικές Berenberg Bank και η Deutsche Bank με τη θυγατρική της Bankers Trust Co., η ελβετική Warburg Dillon Read θυγατρική της UBS, οι γαλλικές Banque Nationale de Paris και Crédit Agricole Indosuez, η ιταλική San Paolo - IMI και οι βρετανικές HSBC και Schroders που εξαγοράσθηκε στις 19.1.2000 από την αμερικανική Salomon Smith Barney. Πιο γνωστές επενδυτικές εταιρείες είναι οι αμερικανικές Bear Stearns, Morgan Stanley/DeanWitter/Discover and Co., J.P. Morgan και η Salomon Smith Barney - μέλος του Citigroup, η ING Baring των Κάτω Χωρών, η γερμανική Dresdner Kleinwort Benson, η ελβετική Crédit Suisse / First Boston, η βρετανική Mercury Asset Management - θυγατρική της Merrill Lynch και η ιαπωνική Nomura Securities. Το έναυσμα, όμως, για την ένταση της χρηματοπιστωτικής κρίσης του 2008 – 2009 έδωσε η χρεοκοπία την 14.9.2008 της τέταρτης μεγαλύτερης επενδυτικής τράπεζας των ΗΠΑ, της Lehman Brothers.

Investment currency = νόμισμα επενδύσεων είναι αυτό στο οποίο πραγματοποιούνται οι επενδύσεις στις αγορές χρήματος, συναλλάγματος και κεφαλαίων. Επενδυτικά νομίσματα είναι κατά κύριο λόγο το δολάριο ΗΠΑ και το ευρώ και ακολουθούν από απόσταση η λίρα Αγγλίας, το ελβετικό φράγκο, το ιαπωνικό γεν, το δολάριο Αυστραλίας, το δολάριο Καναδά και η κορώνα Σουηδίας.

Investment portfolios classification = ταξινόμηση επενδυτικών χαρτοφυλακίων. Τα επενδυτικά χαρτοφυλάκια, με την ευρύτερη έννοια του όρου, μπορούν να διακριθούν στις ακόλουθες κατηγορίες ανάλογα με τη στρατηγική διαχείρισης που έχει επιλεγεί:

☛ **Held to Maturity (HTM)** = διακρατούμενα μέχρι τη λήξη. Τα χρεόγραφα και άλλα χρηματοοικονομικά εργαλεία αυτών των χαρτοφυλακίων δεν τυγχάνουν διαπραγμάτευσης αλλά διακρατούνται μέχρι τη λήξη. Έχουν το πλεονέκτημα ότι δεν υπόκεινται σε αποτίμηση, επόμενα δεν καταγράφουν μη πραγματοποιηθείσες ζημιές (unrealised losses) αλλά και το μειονέκτημα ότι δεν είναι διαθέσιμα σε περίπτωση που αλλάξουν οι συνθήκες της αγοράς ώστε να πωληθούν και να καταγράψουν πραγματοποιηθέντα κέρδη (realized gains) ή να επενδυθούν σε άλλες συμφέρουσες εκδόσεις και να αποφέρουν μεγάλα κέρδη.

☛ **Held for Trading (HFT)** = προοριζόμενα για διαπραγμάτευση. Είναι καθημερινά διαπραγματεύσιμα στις αγορές. Τα χρεόγραφα αυτών πρέπει κατά κανόνα να πωλούνται σε διάστημα 90 ημερών. Εξασφαλίζουν σε βραχυπρόθεσμο ορίζοντα πραγματοποιηθέντα κέρδη διότι σε περίπτωση ανόδου των τιμών μπορεί να πωληθούν οποιαδήποτε στιγμή. Υπόκεινται όμως α) στον κίνδυνο αγοράς σε περίπτωση αρνητικής εξέλιξης των τιμών και β) σε αποτίμηση και επόμενα σε καταγραφή μη πραγματοποιηθέντων κερδών (unrealized gains) ή μη πραγματοποιηθεισών ζημιών (unrealised losses).

☛ **Available-for-Sale (AFS)** = διαθέσιμα προς πώληση. Πρόκειται για χρεόγραφα τα οποία ο επενδυτής δεν είναι σε θέση ή είναι απρόθυμος να τα διακρατήσει μέχρι τη λήξη. Αυτό, όμως, δεν σημαίνει ότι προτίθεται να τα πωλήσει πριν από τη λήξη τους. Στα AFS ο επενδυτής είναι υποχρεωμένος να αναφέρει τα μη πραγματοποιηθέντα κέρδη και ζημιές.

IOSCO (International Organisation of Securities Commissions) = Διεθνής Οργάνωση Ρυθμιστικών Αρχών Χρεογράφων. Είναι μία οργάνωση που συστάθηκε το 1983, διαθέτει μία γενική γραμματεία με έδρα τη Μαδρίτη και συγκαλεί μια φορά το χρόνο τη συνέλευση των μελών. Συγκεντρώνει περισσότερα από 190 μέλη - εκπροσώπους των ρυθμιστικών αρχών και των κυριότερων χρηματιστηρίων του κόσμου. Τα μέλη της διακρίνονται: α) σε τακτικά μέλη (ordinary members) που είναι ρυθμιστές των αγορών τίτλων και β) συνδεδεμένα μέλη (affiliate members) που είναι χρηματιστήρια και χρηματοπιστωτικοί οργανισμοί.

• Ο πρωταρχικός σκοπός του IOSCO είναι η προώθηση διεθνών προτύπων που επιτρέπουν την ενίσχυση, αποτελεσματικότητα και διαφάνεια των αγορών κινητών αξιών. Επιπρόσθετα, επιδιώκει την ενθάρρυνση της συνεργασίας μεταξύ των ρυθμιστικών αρχών στον τομέα της καταπολέμησης του οικονομικού εγκλήματος, την ανταλλαγή διεθνών εμπειριών, την ανάλυση και επεξεργασία κοινών αρχών που θα καταστούν διεθνές δίκαιο στην αγορά κεφαλαίων και την προστασία των επενδυτών.

- Ο IOSCO διαθέτει τις εξής τεχνικές επιτροπές: 1) την Επιτροπή των Προέδρων (Presidents' Committee) αποτελούμενη από τους προέδρους όλων των επιτροπών του IOSCO. Πρόκειται ουσιαστικά για τη γενική συνέλευση του οργανισμού 2) την Εκτελεστική Επιτροπή (Executive Committee) που συγκροτείται από 19 μέλη που ενεργούν υπό την εποπτεία της Επιτροπής των Προέδρων 3) την Τεχνική Επιτροπή (Technical Committee) με 15 μέλη των οποίων ο ρόλος είναι η κατάρτιση μελετών για τις πιο αναπτυγμένες και μεγαλύτερες διεθνείς αγορές 4) την Επιτροπή Αναδύομενων Αγορών (Emerging Markets Committee) με 75 μέλη από τη Λατινική Αμερική, την Κεντρική Ευρώπη, την Αφρική, τη Μέση Ανατολή και τη Νοτιοανατολική Ασία. Ο ρόλος της έγκειται στην εκπόνηση μελετών για τις αγορές τίτλων των αντίστοιχων περιοχών.
- Ο IOSCO επέτυχε την προώθηση αρχών που αφορούν την ανεξαρτησία των ελεγκτικών αρχών και την εποπτεία του ελεγκτικού επαγγέλματος (auditor independence and oversight of the audit professions), τη χρηματοπιστωτική πληροφόρηση και διαφάνεια (financial disclosure and transparency) και αρχές που αφορούν τις συγκρούσεις συμφερόντων για τους χρηματοοικονομικούς αναλυτές και τις εταιρίες πιστωτικής αξιολόγησης (principles regarding conflicts of interest for financial analysts and rating agencies). Οι αρχές αυτές κωδικοποιήθηκαν σε τριάντα κατευθυντήριες οδηγίες που εγκρίθηκαν το 1998 και από τότε ο Οργανισμός προσπαθεί να εξασφαλίσει την καλύτερη εφαρμογή αυτών των αρχών με τη χρήση ερωτηματολογίων που καλύπτουν τους εξής κύριους τομείς: α) ρυθμιστικές αρχές β) διαμεσολαβητές αγορών γ) εκδότες τίτλων δ) δευτερογενή αγορά ε) σχήματα συλλογικών επενδύσεων σε κινητές αξίες και ζ) ελεγκτικές αρχές.

IP, Internet Protocol = διαδικτυακό πρωτόκολλο. Πρόκειται για μια διεύθυνση σε ένα δικτυακό προσαρμοστή (network adapter). Η IP address ταυτοποιεί αποκλειστικά τη δυνατότητα πρόσβασης Η/Υ σε ένα δίκτυο ώστε να στέλνει και να δέχεται δεδομένα δικτύων. Μπορεί να είναι ιδιωτική για χρήση σε δίκτυο τοπικής περιοχής (LAN) ή δημόσια για χρήση στο Ίντερνετ ή άλλο δίκτυο ευρείας περιοχής (WAN). Παρέχεται σε ένα Η/Υ από ένα διαχειριστή (administrator) του συστήματος ή από αυτόματη συσκευή του δικτύου. Αποτελείται από 4 bytes (32 bits). Κάθε byte μιας διεύθυνσης IP είναι γνωστή σαν octet που κατά κανόνα μπορεί να λάβει οποιαδήποτε αξία από 1 έως 255.

iPod = μία κατηγορία φορητής ψηφιακής οπτικοακουστικής συσκευής που σχεδιάστηκε από τον Στηβ Τζομπς της εταιρίας Apple Computer. Η εταιρία Hewlett-Packard επίσης εμπορεύεται μία μορφή του προϊόντος με την ονομασία iPod + HP. Οι συσκευές αυτές, που έχουν πολύ μικρό μέγεθος (rocket-size), αποθηκεύουν στοιχεία σε σκληρό δίσκο ενώ πιο φθηνότερα μοντέλα βασίζονται σε μία flash memory. Τα στοιχεία που αποθηκεύονται είναι από κινηματογραφικές και τηλεοπτικές ταινίες μέχρι μουσική και παιχνίδια.

IPTV, Internet Protocol Television = διαδικτυακό πρωτόκολλο τηλεόρασης. Είναι η μετάδοση ψηφιακών τηλεοπτικών προγραμμάτων ή video που δεν χρησιμοποιεί τους παραδοσιακούς τρόπους μετάδοσης όπως τις καλωδιακές ή τις ευρυζωνικές συνδέσεις αλλά το πρωτόκολλο του διαδικτύου (IP, Internet Protocol, βλέπε όρο) πάνω σε μια υποδομή δικτύου.

Irredeemable bond = μη εξαγοράσιμο ομόλογο. Ένα ομόλογο χωρίς λήξη και χωρίς ρήτρα ανακλητότητας. Στην περίπτωση αυτή πληρώνονται χωρίς περιορισμό χρόνο μόνο τα κουπόνια. Το κεφάλαιο δεν επιστρέφεται. Μόνο στην περίπτωση που το ομόλογο είναι διαπραγματεύσιμο, μπορεί να ανακτηθεί το κεφάλαιο εάν πωληθεί σε δευτερογενή αγορά. Αναφέρεται επίσης και με την ονομασία perpetual.

ISDN (Integrated Services Digital Network) = ψηφιακό δίκτυο ολοκληρωμένων υπηρεσιών. Είναι μισθωμένες γραμμές (π.χ του ΟΤΕ) που λειτουργούν επί των συνήθων τηλεφωνικών γραμμών αλλά προσφέρουν μεγαλύτερη ταχύτητα άντλησης και μετάδοσης δεδομένων που μπορεί θεωρητικά να φθάσει τα 128.000 bits ανά δευτερόλεπτο. Στην πράξη, όμως, οι χρήστες επιτυγχάνουν μέγιστη ταχύτητα από 56.000 έως 64.000 bits ανά δευτερόλεπτο. Σε αντίθεση με τις γραμμές DSL (βλέπε λέξη), οι γραμμές ISDN μπορούν να εξασφαλίσουν σύνδεση με πολλές διαφορετικές τοποθεσίες ταυτόχρονα στο μέτρο που αυτές διαθέτουν επίσης γραμμές ISDN.

ISIN and CUSIP = διεθνείς αλφαριθμητικοί κωδικοί αποδιδόμενοι σε κάθε νέα έκδοση χρεογράφων.

■ **ISIN (International Securities Identification Number):**

είναι ο διεθνής κωδικός που ταυτοποιεί μία ειδική έκδοση χρεογράφων. Αποτελείται από δώδεκα χαρακτήρες, π.χ DE0001237982. Ο οργανισμός που παραχωρεί τον κωδικό σε κάθε χώρα είναι ο Εθνικός Οργανισμός Αρίθμησης (National Numbering Agency, NNA). Τις εθνικές αρχές συντονίζει η Ένωση των Εθνικών Οργανισμών Αρίθμησης (Association of National Numbering Agencies scrl, ANNA) με έδρα τις Βρυξέλλες. Όλοι οι εκδότες χρεογράφων που είναι διαπραγματεύσιμα στις διεθνείς αγορές σπεύδουν να προμηθευτούν και να χρησιμοποιήσουν αυτό τον αριθμό που είναι σήμερα αναγνωρισμένος από όλες τις χώρες.

■ **CUSIP (Committee on Uniform Securities Identification Procedures):**

είναι ένα παρόμοιο σχήμα που χρησιμοποιείται κύρια στις ΗΠΑ και τον Καναδά. Η επιτροπή αυτή για τις ομοιόμορφες διαδικασίες ταυτοποίησης χρεογράφων παρέχει για κάθε ομάδα χρεογράφων που διαπραγματεύεται στις ΗΠΑ ένα ενιαίο αριθμό με εννέα χαρακτήρες, π.χ 45678KSDS ο οποίος χρησιμοποιείται στο συμφητισμό και το διακανονισμό του ομολόγου. Ο αριθμός αυτός απονέμεται σε μετοχές εταιριών των ΗΠΑ και του Καναδά και σε ομόλογα της κυβέρνησης και των δήμων των ΗΠΑ. Το σύστημα CUSIP αποτελεί ιδιοκτησία της Ένωσης των Αμερικανών Τραπεζιτών (American Bankers Association) η οποία έχει αναθέσει τη λειτουργία αυτού στην Standard & Poor's που διευκολύνει τη διαδικασία συμφητισμού και διακανονισμού των ομολόγων.

Islamic banking = ισλαμική τραπεζική. Η τραπεζική και χρηματοοικονομική ορισμένων ισλαμικών κρατών βασίζεται στο νομοθετικό πλαίσιο που είναι γνωστό σαν Σαρία (Sharia) που πηγάζει από το Κοράνι και τη Σούννα δηλαδή τη διδασκαλία του Μωάμεθ. Σημαντική αρχή του δικαίου αυτού είναι η απαγόρευση της είσπραξης και πληρωμής οποιασδήποτε απόδοσης των χρημάτων όπως τόκου. Αποθαρρύνεται η κερδοσκοπία ενώ επενδύσεις επιτρέπονται μόνο σε τομείς εγκεκριμένους από τη Σαρία. Απαγορεύονται π.χ επενδύσεις σε τυχερά παίγνια, καζίνο και σε οινόπνευματώδη ποτά. Οι ισλαμικές τράπεζες πριν να εισαγάγουν ένα νέο χρηματοπιστωτικό προϊόν θέτουν αυτό υπό την έγκριση του Συμβουλίου της Σαρία δηλαδή μιας ομάδας εμπειρογνομόνων που εδρεύει εντός της τράπεζας και η οποία αποφαίνεται εάν είναι συμβατό με τις ισλαμικές αρχές και κανόνες.

Islamic Development Bank, IDB = Ισλαμική Τράπεζα Ανάπτυξης. Μία πολυμελής διεθνής χρηματοδοτική τράπεζα που λειτουργεί από το 1975 με έδρα το Τζεντάχ της Σαουδικής Αραβίας, με περιφερειακά γραφεία στο Ραμπάτ του Μαρόκου, στην Κουάλα Λουμπουρ της Μαλαισίας και στο Άλματου του Καζακστάν και με γραφεία εκπροσώπησης στην Αλγερία, Γκάμπια, Γουϊνέα-Μπισάου Ινδονησία, Ιράν, Καζακστάν, Λιβύη, Μαυριτανία, Πακιστάν, Σενεγάλη και Σουδάν.

• **Μέλη της IDB** είναι τα εξής ισλαμικά κράτη: Αζερμπαϊτζάν, Αίγυπτος, Ακτή Ελεφαντόδοτος, Αλβανία, Αλγερία, Αφγανιστάν, Γκάμπια, Γκαμπόν, Γουϊνέα, Γουϊνέα-Μπισάου, Ηνωμένα Αραβικά Εμιράτα, Ινδονησία, Ιορδανία, Ιράκ, Ιράν, Καζακστάν, Κατάρ, Κομόρες, Κυργιστάν, Λίβανος, Λιβύη, Μαλαισία, Μαλβίδες, Μάλι, Μαρόκο, Μαυριτανία, Μοζαμβίκη, Μπαγκλαντές, Μπαχρέιν, Μπενίν, Μπουρκίνα Φάσο, Μπρούναι, Νίγηρας, Νιγηρία, Ομάν, Ουγκάντα, Ουμπζεκιστάν, Πακιστάν, Παλαιστινιακή Αρχή, Σαουδική Αραβία, Σενεγάλη, Σιέρα Λεόνε, Σομαλία, Σουδάν, Σουρινάμ, Συρία, Τατζικιστάν, Τόγκο, Τουρκία, Τουρκμενιστάν, Τζιμπουτί, Τυνησία και Υεμένη.

• **Ο σκοπός της IDB** είναι η ενθάρρυνση της οικονομικής ανάπτυξης και της κοινωνικής προόδου των κρατών μελών και της μουσουλμανικής κοινότητας ξεχωριστά για κάθε χώρα αλλά και συνδυασμένα σύμφωνα με τον ισλαμικό νόμο. Η Τράπεζα συμμετέχει στο μετοχικό κεφάλαιο και παρέχει δάνεια σε παραγωγικά έργα και επιχειρήσεις ενώ χορηγεί χρηματοδοτική συνδρομή στα κράτη μέλη με άλλες μορφές, ιδρύει και λειτουργεί ειδικά ταμεία για εξειδικευμένους σκοπούς περιλαμβανομένης της βοήθειας σε ισλαμικά κράτη μη μέλη. Επιτρέπεται να δέχεται καταθέσεις και να κινητοποιεί χρηματοδοτικούς πόρους, να προωθεί το εξαγωγικό εμπόριο μεταξύ των μελών και να παρέχει τεχνική βοήθεια.

• Τα ιδρύματα που είναι **θυγατρικές της IDB** είναι τα εξής:

1) ο Ισλαμικός Οργανισμός για την Ασφάλιση των Επενδύσεων και των Εξαγωγικών Πιστώσεων (Islamic Corporation for Insurance of Investments and Export Credits, ICIEC)

2) το Ισλαμικό ίδρυμα για την Έρευνα και την Επιμόρφωση (Islamic Research and Training Institute, IRTI)

3) ο Ισλαμικός Οργανισμός για την Ανάπτυξη του Ιδιωτικού Τομέα (Islamic Corporation for the Development of the Private Sector, ICD)

4) ο Διεθνής Ισλαμικός Οργανισμός για τη Χρηματοδότηση του Εμπορίου (International Islamic Trade Finance Corporation, ITFC)

5) το Παγκόσμιο Ίδρυμα για τα Βακούφια (World WAQF Foundation, WWF) που προωθεί την πολιτιστική, κοινωνική και οικονομική ανάπτυξη και τη φιλανθρωπία προς τους φτωχούς, υποστηρίζει τα βακούφια, ενισχύει τα χρηματοδοτικά σχέδια στους τομείς της εκπαίδευσης, της υγείας και των κοινωνικών δραστηριοτήτων, παρέχει στήριξη στην επιμόρφωση και την έρευνα των βακουφίων και συνδράμει τα κράτη μέλη και τις οργανώσεις τους στη συγγραφή της νομοθεσίας των βακουφίων.

6) το Διεθνές Κέντρο για τη Βιολογική Αγροκαλλιέργεια (International Center for Biosaline Agriculture, ICBA)

7) το Δίκτυο OIC (OICNetworks Sdn Bhd) που προωθεί επενδυτικά σχέδια σχετικά με την πληροφορική, το ηλεκτρονικό εμπόριο, τη χρήση του διαδικτύου και τις συμβουλευτικές υπηρεσίες

8) το Σαουδαραβικό Σχέδιο για την προώθηση του προσκυνητισμού (Saudi Arabian Project for the Utilisation of Hajj Meat)

- Τη **διοίκηση** της IDB ασκεί το Συμβούλιο των Διοικητών (Board of Governors) στο οποίο κάθε χώρα μέλος εκπροσωπείται από ένα Διοικητή και ένα Αναπληρωτή του. Κάθε χώρα μέλος έχει 500 ψήφους πλέον μίας ψήφου για κάθε μετοχή που κατέχει. Συνεδριάζει μια φορά το χρόνο για να εξετάσει τα αποτελέσματα τους προηγούμενου χρόνου και να χαράξει την πολιτική για το επόμενο ή τα επόμενα χρόνια. Μπορεί να μεταφέρει ορισμένες αρμοδιότητες στο Συμβούλιο των Εκτελεστικών Διευθυντών (Board of Executive Directors) για την καθημερινή λειτουργία της Τράπεζας. Οποσδήποτε, όμως, το Συμβούλιο των Διοικητών αποφασίζει για την εισδοχή νέων μελών, την αύξηση ή τη μείωση του μετοχικού κεφαλαίου, τη συνεργασία με διεθνείς και περιφερειακούς οργανισμούς, εκλέγει τον Πρόεδρο και τους Εκτελεστικούς Διευθυντές και αποφασίζει για τους μισθούς τους. Το Συμβούλιο των Εκτελεστικών Διευθυντών αποτελείται από 14 μέλη εκ των οποίων 7 διορίζονται από τα μέλη με το μεγαλύτερο ποσοστό στο μετοχικό κεφάλαιο και 7 εκλέγονται για μια περίοδο 3 ετών.

ISM (Institute of Supply Management) = η μεγαλύτερη ένωση στελεχών διαχείρισης της αγοράς και προσφοράς με έδρα το Tempe της Αριζόνας των ΗΠΑ. Πρόκειται για μία μη κερδοσκοπική επιχείρηση που αναπτύσσει την έρευνα της αγοράς, την επαγγελματική εκπαίδευση στην αλυσίδα της αγοράς και προσφοράς προϊόντων και υπηρεσιών και την έκδοση επιχειρηματικών δεικτών. Η προηγούμενη ονομασία της ήταν NAPM (National Association of Purchasing Management). Καταρτίζει κάθε μήνα τους εξής δείκτες:

- ♦ **Manufacturing ISM Report on Business.** Πρόκειται για οικονομικές προβλέψεις που βασίζονται στις απαντήσεις 300 στελεχών από 20 μεγάλες μεταποιητικές επιχειρήσεις των ΗΠΑ. Κύριο στοιχείο της ανωτέρω έρευνας είναι ο σύνθετος δείκτης **PMI- Manufacturing** που αποτελείται από επί μέρους δείκτες νέων παραγγελιών (30%), της παραγωγής (25%), της απασχόλησης (20%), της παράδοσης προμηθειών (15%) και των αποθεμάτων (10%). Πάνω από το 50 ο δείκτης σημαίνει ότι ο βιομηχανικός τομέας των ΗΠΑ αναπτύσσεται ενώ κάτω από το 50 ότι συρρικνώνεται.

- ♦ **Non-Manufacturing ISM Report on Business or ISM Services Index.** Ο σχετικός δείκτης PMI-Non Manufacturing είναι ένας δείκτης του μη βιομηχανικού τομέα της οικονομίας των ΗΠΑ που βασίζεται στις απαντήσεις 370 στελεχών επιχειρήσεων που καλύπτουν τις παραγγελίες, τις εξαγωγές και τις εισαγωγές, τις μεταβολές των αποθεμάτων και τις σχετικές προσδοκίες, τις τιμές, την απασχόληση και τις παραδόσεις προμηθειών. Τα στελέχη που απαντούν στο ερωτηματολόγιο προέρχονται από τους τομείς της γεωργίας, της δασικής εκμετάλλευσης, της αλιείας, των ορυχείων, των μεταφορών, επικοινωνιών και ενέργειας, της υγείας, του χονδρικού και λιανικού εμπορίου, των χρηματοπιστωτικών υπηρεσιών και των ασφαλίσεων, των οικοδομών και της δημόσιας διοίκησης. Ανακοινώνεται την τρίτη εργάσιμη ημέρα κάθε μήνα στις 10.00 π.μ.

ISO code = κωδικός νομισμάτων του Οργανισμού Διεθνών Προτύπων (International Standardisation Organisation (ISO). Είναι ένας τριψήφιος αποκλειστικός αριθμός που παρέχεται σε κάθε νόμισμα κράτους προκειμένου να αποφεύγεται η σύγχυση σε περίπτωση υιοθέτησης όμοιων κωδικών από δύο διαφορετικά νομίσματα ιδιαίτερα σε περίπτωση

ηλεκτρονικής επεξεργασίας μέσω διεθνών συστημάτων πληρωμών, συμφηφισμών, διακανονισμών και αποθετηρίων (SWIFT, CLS, TARGET, FED Wire, Euroclear, Clearstream κλπ). Τα δύο πρώτα γράμματα δείχνουν το κράτος του νομίσματος (π.χ US για τις ΗΠΑ) και το τρίτο τη νομισματική μονάδα (D = dollar, οπότε ο κωδικός ISO του δολαρίου ΗΠΑ είναι USD).

Issuer risk = κίνδυνος εκδότη. Η ζημία που μπορεί να προκληθεί λόγω πτώχευσης ή αδυναμίας ενός εκδότη χρεογράφων να παραδώσει αυτά στους αγοραστές.

Italian government securities = κυβερνητικά χρεόγραφα της Ιταλίας. Τα κυριότερα είναι:

α) BOTs, Buoni Ordinari del Tesoro = έντοκα γραμμάτια του θησαυροφυλακίου με λήξη 3, 6 και 12 μηνών. Εκδίδονται κάθε 15 ημέρες με κατώτερο ποσό εγγραφής τα 1.000 ευρώ, σε τιμή κάτω της ονομαστικής τους αξίας και για το λόγο αυτό δεν φέρουν κουπόνια. Στις δημοπρασίες μετέχουν οι θεσμικοί επενδυτές ενώ οι αποταμιευτές εγγράφονται είτε σε αυτούς είτε στα ταχυδρομικά γραφεία

β) CTZs, Certificati del Tesoro Zero coupon = πιστοποιητικά του θησαυροφυλακίου χωρίς κουπόνια με λήξη 18 και 24 μηνών. Εκδίδονται κάτω της ονομαστικής τους αξίας και δεν αποφέρουν τόκο παρά μόνο στη λήξη τους οπότε ο κομιστής εισπράττει όλη την ονομαστική αξία. Στις δημοπρασίες μετέχουν μόνο οι τράπεζες και εξουσιοδοτημένοι φορείς. Οι αποταμιευτές μπορούν να προμηθευτούν τους τίτλους μέσω αυτών ή από τη δευτερογενή αγορά

γ) BTPs, Buoni del Tesoro Poliennali = πολυετή ομόλογα του θησαυροφυλακίου με κατώτερο ποσό τα 1.000 ευρώ και με λήξη 3, 5, 10 και 30 ετών. Οι δημοπρασίες διεξάγονται κάθε μήνα για τα ομόλογα με λήξη 30 ετών και για τα υπόλοιπα κάθε 15 ημέρες. Εκδίδονται κάτω του αρτίου, στο άρτιο ή και πάνω από το άρτιο αλλά σε όλες τις περιπτώσεις τα εξαμηνιαία κουπόνια φέρουν σταθερή απόδοση

δ) CCTs, Certificati di Credito del Tesoro = πιστωτικά πιστοποιητικά του θησαυροφυλακίου με λήξη από 5 έως 7 έτη, με κατώτερο ποσό τα 1.000 ευρώ και με εξαμηνιαία κουπόνια η απόδοση των οποίων υπολογίζεται με βάση την απόδοση των BOTs (τίτλοι μεταβλητού επιτοκίου)

ε) CTS, Certificati del Tesoro à Sconto = πιστοποιητικά του θησαυροφυλακίου κάτω του αρτίου. Πρόκειται για υβριδικό τίτλο που παρουσιάζει χαρακτηριστικά τόσο τίτλου με σταθερή απόδοση (ενσωματωνόταν στην τιμή της έκδοσης που ήταν κατωτέρα της ονομαστικής) όσο και τίτλου με μεταβλητή απόδοση (το ετήσιο κουπόνι έφερε το 50% της απόδοσης του BOT σε 12 μήνες). Εξοφλούνταν κατά τη λήξη τους στην ονομαστική αξία και υπόκειντο σε φόρο 12,5% υπολογιζόμενο επί του επιτοκίου και της διαφοράς μεταξύ της ονομαστικής αξίας και της τιμής έκδοσης υπό το άρτιο. Το κατώτερο ποσό εγγραφής στις δημοπρασίες ανερχόταν σε 1.000.000 ευρώ. Οι τελευταίοι υβριδικοί τίτλοι διάρκειας 7 ετών έληξαν το 1994.

IT architecture = η αρχιτεκτονική ενός συστήματος πληροφορικής. Πρόκειται για ένα σχέδιο για τη διευθέτηση και τη διαλειτουργικότητα των τεχνικών συστατικών τα οποία όλα μαζί παρέχουν σε ένα οργανισμό την πληροφοριακή και επικοινωνιακή του υποδομή. Διαλειτουργικότητα σημαίνει την ικανότητα ενός λογισμικού (software) και υλικού (hardware) να είναι συμβατά και να επικοινωνούν με πολλούς ηλεκτρονικούς υπολογιστές διαφορετικών εταιριών. Άλλως, Information Technology (IT) architecture είναι ένα ολοκληρωμένο πλαίσιο για την εισαγωγή και την ανάπτυξη της πληροφορικής για την επίτευξη στρατηγικών στόχων. Έχει: α) λογικά συστατικά που περιλαμβάνουν τους σκοπούς της επιχείρησης, τις λειτουργικές και πληροφοριακές απαιτήσεις, τις παραμετροποιήσεις του συστήματος και τη ροή των πληροφοριών και β) τεχνικά συστατικά όπως πρότυπα και κανόνες που χρησιμοποιούνται για την εφαρμογή της λογικής αρχιτεκτονικής.

Items for collection = αξίες προς είσπραξη. Μία μεσολαβητική τραπεζική εργασία για την είσπραξη και το διακανονισμό χρεογράφων, νομισμάτων και οργάνων πίστης. Η τράπεζα αναλαμβάνει να εισπράξει για λογαριασμό του πελάτη της το ποσό διαφόρων αξιών και στη συνέχεια αφού παρακρατήσει την προμήθειά της αποδίδει το υπόλοιπο στον πελάτη. Όταν η απόσταση μεταξύ του τόπου κατοικίας του πελάτη - δικαιούχου και του υπόχρεου είναι μεγάλη όπως όταν ο τελευταίος διαμένει στο εξωτερικό, η μεσολαβούσα τράπεζα χρησιμοποιεί μία ανταποκρίτρια τράπεζα για την είσπραξη της αξίας. Με τον όρο αξίες νοούνται: **1)** η συναλλαγματική (bill of exchange) και το γραμμάτιο σε διαταγή (bill payable to order) **2)** η επιταγή (cheque) και η υποσχετική επιστολή (promissory note) **3)** η τραβηκτική

(draft) **4**) η φορτωτική (bill of lading) και η απόδειξη ταχυδρομείων (post receipt) σχετικά με την άφιξη δεμάτων **5**) η ασφαλιστική απόδειξη (insurance receipt) {αβάρια (damage, average)} **6**) άλλα εμπορικά έγγραφα όπως το εμπορικό χρεόγραφο (commercial paper) και η άμεση χρέωση τραπεζικών λογαριασμών (direct debit) και **8**) τραπεζογραμμάτια ξένων κρατών (foreign exchange banknotes) που δεν μπορούν να ανταλλαγούν στη χώρα της τράπεζας αλλά πρέπει να αποσταλούν σε τράπεζα του εξωτερικού διότι πχ η εγχώρια κεντρική τράπεζα δεν εμπορεύεται τα τραπεζογραμμάτια αυτά ή έχει λήξει η περίοδος κυκλοφορίας των. Έγγραφα που παρουσιάζονται μαζί με τις αξίες σαν δικαιολογητικά εισπραξης είναι, μεταξύ άλλων, το πιστοποιητικό προέλευσης (certificate of origin), η απόδειξη αποστολής (forwarding receipt), το τιμολόγιο (invoice), το αποθετήριο (warehouse receipt), το ενεχυρόγραφο (pawning warrant) και το ασφαλιστήριο (insurance policy). Σημαντικό μέρος της μεσολαβητικής αυτής εργασίας καταλαμβάνει η εξυπηρέτηση του εισαγωγικού και εξαγωγικού εμπορίου με βάση φορτωτικά έγγραφα.

ITER (International Thermonuclear Experimental Reactor) = Διεθνής Θερμοπυρηνικός Πειραματικός Αντιδραστήρας. Η σταδιακή εξάντληση των παραδοσιακών πηγών ενέργειας και η υπερβολική ακρίβεια στις τιμές του πετρελαίου ώθησαν τη διεθνή κοινότητα να αναζητήσει εναλλακτικές πηγές ενέργειας. Το πιο σημαντικό πρόγραμμα είναι ο ITER που φιλοδοξεί να γίνει ο βασικός παραγωγός ηλεκτρισμού στον πλανήτη.

◆ Η ιδέα για τον ITER προήλθε στη σύνοδο των υπερδυνάμεων της Γενεύης, το Νοέμβριο του 1985, όταν ο πρόεδρος της Σοβιετικής Ένωσης Μιχαήλ Γκορμπατσώφ υπέβαλλε σχετική πρόταση στον πρόεδρο των ΗΠΑ Ρόναλντ Ρέγκαν. Ο σχεδιασμός του ITER πέρασε από ένα αριθμό φάσεων. Μετά τη φάση της σύλληψης του σχεδίου ακολούθησε η περιγραφή του αρχικού σχεδίου και στη συνέχεια το λεπτομερές μηχανολογικό σχέδιο η κατάρτιση του οποίου διήρκεσε 6 έτη. Τον Ιούλιο του 2001 υποβλήθηκε η μελέτη για τη μείωση του υπέρογκου κόστους, το χρονοδιάγραμμα κατασκευής, οι κανόνες ασφαλείας και οι απαιτήσεις για την απόκτηση αδειάς. Ακολούθησαν διαπραγματεύσεις που κατέληξαν στο τέλος του 2002 στις ενδιάμεσες μεταβατικές ρυθμίσεις (interim transitional arrangements, ITA) και την ίδρυση του Οργανισμού ITER με νομική προσωπικότητα.

◆ Τον Ιούνιο του 2005 αποφασίσθηκε όπως ο ITER εγκατασταθεί στην πόλη Κανταρές της Γαλλίας πλησίον της Μασσαλίας.

◆ Την 21.11.2006 υπογράφηκε στο Μέγαρο των Ηλυσίων, στο Παρίσι, η τελική συμφωνία επτά διεθνών εταίρων (Ευρωπαϊκή Ένωση, ΗΠΑ, Ρωσία, Ιαπωνία, Κίνα, Νότιος Κορέα και Ινδία) για τον ITER. Η ερευνητική εγκατάσταση, κόστους δέκα δισεκατομμυρίων δολαρίων, θα είναι το μεγαλύτερο διεθνές κατασκευαστικό έργο μετά τον Διεθνή Διαστημικό Σταθμό. Η κατασκευή του Διεθνούς Πειραματικού Θερμοπυρηνικού Αντιδραστήρα θα αρχίσει το 2008 και αναμένεται να ολοκληρωθεί σε μία δεκαετία. Η εκμετάλλευσή του τοποθετείται στο 2018.

◆ Η ελεγχόμενη πυρηνική σύντηξη που βρίσκεται στο κέντρο του προγράμματος εντάσσεται στην αναζήτηση μίας περισσότερο καθαρής και ανεξάντλητης πηγής πυρηνικής ενέργειας. Σαν λύση που θα αντικαταστήσει την πυρηνική σχάση, η ελεγχόμενη θερμοπυρηνική σύντηξη θα αποτελέσει αντικείμενο μακράς έρευνας εντός του αντιδραστήρα ITER. Στόχος είναι η αναπαραγωγή αυτού που συμβαίνει στο κέντρο του Ήλιου. Ο ITER θα είναι πιο φιλικός στο περιβάλλον και πιο ασφαλής διότι θα χρησιμοποιεί σαν καύσιμο α) το Δευτέριο, ένα ισότοπο υδρογόνου που εξάγεται από το νερό της θάλασσας και όχι ουράνιο και πλουτώνιο β) το Τρίτιο, επίσης ισότοπο του υδρογόνου, που δημιουργείται κατά τη διαδικασία της σύντηξης γ) το Λίθιο που είναι ένα αναγκαίο μέταλλο για την παραγωγή του Τριτίου. Το μεν Δευτέριο είναι ανεξάντλητο στη φύση τα δε αποθέματα του Λιθίου επαρκούν για τα επόμενα 1.000 χρόνια.

◆ Πιο αναλυτικά, ο θερμοπυρηνικός αντιδραστήρας θα χρησιμοποιεί πλάσμα από θερμό ιονισμένο μείγμα Δευτερίου. Υπεραγώγιμα μαγνητικά πηνία θα περιορίζουν και θα ελέγχουν το πλάσμα. Η πυρηνική σύντηξη θα πραγματοποιείται όταν η θερμοκρασία του πλάσματος φθάνει περίπου τους 100.000.000 βαθμούς Κελσίου οπότε θα είναι αρκετά πυκνό ώστε να συντηχθούν οι πυρήνες των ατόμων. Οι πυρήνες του υδρογόνου συντήκονται και οδηγούν στον σχηματισμό ενός ατόμου ηλίου, οπότε αποβάλλεται ένα περιττό νετρόνιο και εκλύονται τεράστιες ποσότητες ενέργειας που διαβιβάζονται στην περιστροφική γεννήτρια για την παραγωγή ηλεκτρισμού.

◆ Το πρόβλημα με τον ITER είναι ότι αποτελεί ένα πείραμα με σημαντικό κόστος και δεν είναι βέβαιο εάν το πείραμα θα επιτύχει και θα οδηγήσει σε θετικά αποτελέσματα.

IT security = η ασφάλεια των πληροφοριακών συστημάτων. Μία απαραίτητη τεχνική που αποτρέπει την πρόσβαση στα συστήματα Η/Υ από τρίτα μη εξουσιοδοτημένα πρόσωπα ή από εξωτερικούς εισβολείς (hackers). Ενδεικτικά, μπορεί να χρησιμοποιούνται οι εξής μέθοδοι: σωρευτικά ή εναλλακτικά ανάλογα με την περίπτωση:

- **Authentication:** πιστοποίηση. Ο χρήστης εισέρχεται στο σύστημα με το όνομά του (user name) και τον κωδικό πρόσβασης (password).

- **Encryption:** κρυπτογράφηση. Τα δεδομένα κρυπτογραφούνται μέσω αλγορίθμου και αλλοιώνονται ώστε να μη μπορούν να διαβασθούν από οποιονδήποτε τρίτο κατά τη μεταφορά τους μέσω δικτύου. Ο αποδέκτης χρησιμοποιεί την κλειδα αποκρυπτογράφησης για να διαβάσει τα μηνύματα.

- **Public Key Scheme:** σχήμα δημόσιας κλειδας. Μία κρυπτογραφική μέθοδος όπου ο μεταδίδων εφοδιάζεται με μία δημόσια και μία ιδιωτική κλειδα. Τα μηνύματα κρυπτογραφούνται μέσω της δημόσιας κλειδας και μπορούν να αποκρυπτογραφηθούν με τη χρησιμοποίηση της ιδιωτικής κλειδας. Η τεχνική λειτουργεί ως εξής:

1) **digital certificate:** το ψηφιακό πιστοποιητικό. Ο ενδιαφερόμενος αποκτά ένα πιστοποιητικό που εκδίδεται από μία εξουσιοδοτημένη αρχή. Πρόκειται για μία ηλεκτρονική πιστωτική κάρτα που περιλαμβάνει τα διαπιστευτήρια του χρήστη, δηλαδή α) το όνομα β) το σειριακό αριθμό γ) την ημερομηνία λήξης δ) ένα αντίγραφο της πιστοποίησης της δημόσιας κλειδας και ε) την ηλεκτρονική υπογραφή της εκδίδουσας αρχής

2) **public key:** η δημόσια κλειδα. Είναι προσιτή στο ευρύ κοινό και δύναται να αναζητηθεί σε δημόσιο directory. Χρησιμοποιείται για να κρυπτογραφήσει το κείμενο πριν αυτό μεταδοθεί μέσω δικτύου

3) **private key:** η ιδιωτική κλειδα. Εκδίδεται μαζί με τη δημόσια κλειδα με τη χρησιμοποίηση του ίδιου αλγορίθμου. Είναι ιδιωτική και μυστική και τη γνωρίζει μόνο ο κάτοχος. Δεν μεταδίδεται ποτέ μέσω του Internet ή άλλου δικτύου. Χρησιμεύει για την αποκρυπτογράφηση του κειμένου. Όταν θέλουμε να στείλουμε ένα μήνυμα σε ένα άλλο πρόσωπο, αναζητούμε από το directory τη δημόσια κλειδα αυτού. Με τη χρήση αυτής της κλειδας κρυπτογραφούμε το κείμενο και το στέλνουμε στον αποδέκτη. Αυτός με τη σειρά του αποκρυπτογραφεί το κείμενο με την ιδιωτική του κλειδα.

- **Digital Signature:** ψηφιακή υπογραφή ή άλλως ηλεκτρονική υπογραφή (electronic signature). Μία κρυπτογραφική τροποποίηση του κειμένου που παρέχει: α) πρωτότυπη πιστοποίηση β) ακεραιότητα των μεταδιδόμενων μέσω δικτύου στοιχείων γ) έλλειψη άρνησης αποδοχής του κειμένου από τον υπογράφοντα στην περίπτωση που το κείμενο συνοδεύεται από μια μονάδα στοιχείων (data unit) και από πιστοποιητικό δημόσιας κλειδας. Η ψηφιακή υπογραφή δεν πρέπει να συγχέεται με το ψηφιακό πιστοποιητικό. Είναι μία ηλεκτρονική υπογραφή που πιστοποιεί την ταυτότητα του αποστολέα του μηνύματος ή τον υπογράφοντα ένα έγγραφο και πιθανόν εξασφαλίζει ότι το πρωτότυπο κείμενο έχει σταλεί αναλλοίωτο. Η ψηφιακή υπογραφή χρησιμοποιείται ανεξάρτητα εάν το κείμενο είναι κρυπτογραφημένο ή όχι. Στην Ελλάδα, ισότιμη και ισόκυρη με την ιδιόχειρη υπογραφή είναι μόνο η προηγμένη ηλεκτρονική υπογραφή που είναι ικανή να καθορίσει αποκλειστικά την ταυτότητα του υπογράφοντος κατά τρόπο ώστε τα στοιχεία που είναι εγγεγραμμένα στο ψηφιακό πιστοποιητικό να είναι ακριβή και η δημόσια κλειδα η οποία περιέχεται στο πιστοποιητικό να ανταποκρίνεται στην ιδιωτική κλειδα που κατέχει ο δικαιούχος. Αντίθετα, περιορισμένη αναγνωρισιμότητα αποδίδεται στην απλή ηλεκτρονική υπογραφή που μπορεί να περιλαμβάνει κάθε τύπο αυτής, όπως π.χ ένα ψηφιακό αποτύπωμα μιας χειρόγραφης υπογραφής ή ένα διακριτικό σημείο.

- **Fire Wall:** πύρινο τοίχος. Ένας συνδυασμός υλικού και λογισμικού που χωρίζει ένα δίκτυο σε δύο ή περισσότερα μέρη για λόγους ασφαλείας. Χαρακτηριστικό παράδειγμα αποτελεί το extranet μιας επιχείρησης που είναι προσιτό στους πελάτες της και σε τρίτους. Προκειμένου μη εξουσιοδοτημένα πρόσωπα να μην έχουν πρόσβαση σε εμπιστευτικά στοιχεία ή στο intranet της επιχείρησης, εφαρμόζεται η τεχνική του Fire Wall για να κόψει τις ανεπιθύμητες προσβάσεις.

Κ

Kappa = το κάπα αντιπροσωπεύει την αναλογία της μεταβολής της τιμής ενός συμβολαίου δικαιώματος προαίρεσης (option) σε μία αλλαγή 1% της αναμενόμενης μεταβλητότητας της τιμής του υποκειμένου μέσου (underlying instrument). Χρησιμοποιείται συνήθως στην παλινδρομική ανάλυση (regression analysis).

Keiretsu = ιαπωνικός όρος περιγραφικός μιας χαλαρής υπερσυγκέντρωσης (conglomeration) εταιριών που οργανώνονται γύρω από μία τράπεζα ή μεγάλη εταιρία για αμοιβαίο όφελος και εκτελούν από κοινού διάφορα σχέδια. Συνήθως οι εταιρίες κατέχουν μετοχές των άλλων συμμετεχουσών εταιριών χωρίς όμως αυτό να είναι απαραίτητο. Ο όρος χρησιμοποιείται και εκτός της Ιαπωνίας για να περιγράψει πως μια μεγάλη επιχείρηση με πολλές θυγατρικές και συνεργαζόμενες εταιρίες μπορεί να χειριστεί τους πόρους της. Για παράδειγμα, οι εταιρίες Α και Β ελέγχονται από την εταιρία Γ του ομίλου. Η εταιρία Α αναγκάζεται να αγοράσει υλικά από την εταιρία Β σε υψηλή τιμή. Σαν αποτέλεσμα η Α θα πραγματοποιήσει ζημίες και η Β κέρδη.

Key ECB interest rates = τα βασικά επιτόκια ή επιτόκια-κλειδιά της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας που διαμορφώνονται με αποφάσεις του Διοικητικού της Συμβουλίου και αντανακλούν την κατεύθυνση της νομισματικής πολιτικής της ΕΚΤ. Είναι: α) το ελάχιστο επιτόκιο προσφοράς των πράξεων κύριας αναχρηματοδότησης (the minimum bid rate on the main refinancing operations) β) το επιτόκιο της διευκόλυνσης οριακής χρηματοδότησης (the interest rate on the margin lending facility) και γ) το επιτόκιο της διευκόλυνσης αποδοχής καταθέσεων (the interest rate on the deposit facility).

Keynesian Economics = τα οικονομικά που ακολουθούν τη θεωρία του διάσημου βρετανού οικονομολόγου Τζον Μείναρντ Κέινες (1883-1946). Η θεωρία του ενθαρρύνει την κρατική παρέμβαση μέσω της δημοσιονομικής και νομισματικής πολιτικής για την αύξηση της ζήτησης προκειμένου να αντιμετωπισθούν τα φαινόμενα της οικονομικής επιβράδυνσης και της ύφεσης και να επιτευχθεί πλήρης απασχόληση και σταθερότητα των τιμών.

Key rate duration = μέθοδος μέτρησης της ευαισθησίας ενός ομολόγου ή της αξίας ενός χαρτοφυλακίου σε μία αλλαγή 1% στην απόδοση για μια δεδομένη διάρκεια λήξης και με την προϋπόθεση ότι όλες οι άλλες λήξεις παραμένουν σταθερές.

KfW (Kreditanstalt für Wiederaufbau) Bankengruppe = τραπεζικός όμιλος της Γερμανίας που ιδρύθηκε το 1948 και έχει έδρα τη Φραγκφούρτη επί του Μάιν. Το μετοχικό του κεφάλαιο κατέχεται κατά 80% από το ομοσπονδιακό κράτος και 20% από τα περιφερειακά κρατίδια. Έχει σαν κύριες δραστηριότητες τη χρηματοδότηση στεγαστικών δανείων, των εξαγωγών, έργων προστασίας του περιβάλλοντος, του κοινωνικού τομέα, της εκπαίδευσης, των μικρομεσαίων επιχειρήσεων, υποδομών στις επικοινωνίες, μεταφορές και ενέργεια ενώ στηρίζει σαν σύμβουλος τα προγράμματα ιδιωτικοποίησης κρατικών επιχειρήσεων. Απαγορεύεται να δέχεται καταθέσεις, να εκτελεί εργασίες επί τρεχούμενων λογαριασμών και να διαπραγματεύεται χρεόγραφα για λογαριασμό τρίτων. Αντλεί χρήματα από την ευρωπαϊκή και αμερικανική αγορά κύρια μέσω της έκδοσης ομολόγων υψηλής πιστοληπτικής αξιολόγησης, βραχυπρόθεσμων χρεογράφων, ανακλητών παγκόσμιων ομολόγων, πολυνομισματικών εμπορικών χρεογράφων και ιδιωτικών τοποθετήσεων. Οι βραχυπρόθεσμες υποχρεώσεις του δεν επιτρέπεται να υπερβαίνουν το 10% των μεσο-μακροπρόθεσμων υποχρεώσεων αυτού.

- Ο όμιλος αποτελείται από: **α)** την KfW Mittelstandsbank που παρέχει δάνεια σε μικρομεσαίες και νεοϊδρυόμενες επιχειρήσεις, χρηματοδοτεί αυξήσεις μετοχικών κεφαλαίων και τιτλοποιεί χρεόγραφα **β)** την KfW Förderbank που χρηματοδοτεί κύρια επενδύσεις σε ακίνητα, τις υποδομές των κοινοτήτων και ειδικά πιστωτικά ιδρύματα των περιφερειακών κρατιδίων και επενδύσεις για την προστασία του περιβάλλοντος **γ)** την KfW IPEX-Bank η οποία χρηματοδοτεί εξαγωγές και έργα υποδομής **δ)** την αναπτυξιακή τράπεζα KfW

Entwicklungsbank η οποία, για λογαριασμό της κυβέρνησης της Γερμανίας, παρέχει κεφάλαια και τεχνική βοήθεια και χρηματοδοτεί επενδυτικά προγράμματα σε αναπτυσσόμενες χώρες και **ε)** την επενδυτική και αναπτυξιακή εταιρία DEG (Deutsche Investitions und Entwicklungsgesellschaft) που χρηματοδοτεί μακροπρόθεσμα επενδυτικά προγράμματα όλων των τομέων της οικονομίας και συμβάλλει στην ανάπτυξη των ιδιωτικών επιχειρήσεων των αναπτυσσόμενων και υπό μετάβαση οικονομιών.

- Τα ομόλογα της KfW έφεραν την εγγύηση του γερμανικού δημοσίου. Η εγγύηση αυτή καταργείται από 1.7.2005. Επίσης, μετά από ένα συμβιβασμό μεταξύ της γερμανικής κυβέρνησης και της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, η KfW Bankengruppe θα ασκεί όλες τις εμπορικές χρηματοδοτικές δραστηριότητες μέσω μιας ανεξάρτητης μονάδας η οποία από 1.1.2008 δεν θα απολαύει καμίας υποστήριξης από το δημόσιο τομέα. Μέχρι τότε η KfW IPEX-Bank θα λειτουργεί σαν ανεξάρτητη μονάδα αλλά νομικά εντός του ομίλου. Από το 2008 θα καταστεί μία πλήρης ανεξάρτητη θυγατρική του ομίλου και όπως όλες οι εμπορικές τράπεζες θα υπόκειται σε τραπεζική εποπτεία και πλήρη φορολόγηση.

Kicker = μία ρήτρα ή μία προσθήκη δικαιώματος για τη συμμετοχή στο μετοχικό κεφάλαιο εταιρίας που συνήθως προστίθεται σε μια νέα έκδοση χρέους για να τη κάνει πιο ελκυστική στους επενδυτές. Σαν παραδείγματα αναφέρονται τα πιστοποιητικά επιλογής (warrants) και το δικαίωμα μετατροπής εταιρικών ομολόγων σε μετοχές της επιχείρησης.

Kiosk banking = τραπεζική δια μέσου περιπτέρου ή τραπεζική αυτοεξυπηρέτησης (self banking). Είναι η παροχή υπηρεσιών από μηχανήματα τα οποία είναι εγκατεστημένα σε παραδοσιακά ή αμιγώς ηλεκτρονικά υποκαταστήματα της τράπεζας ή σε άλλους πολυσύχναστους δημόσιους χώρους. Κλασική μορφή αυτού του είδους αποτελούν οι αυτόματες ταμειολογιστικές μηχανές (ATMs) μέσω των οποίων γίνονται αναλήψεις μετρητών ή στην περίπτωση πολλαπλών σκοπών (multi-purpose ATMs) προσφέρονται δυνατότητες κατάθεσης μετρητών, υπόλοιπο λογαριασμού, μεταφοράς ποσών και άλλες χρηματοπιστωτικές υπηρεσίες. Πιο προηγμένη μορφή αποτελεί ο μέσω της αφής χειρισμός οθόνης συνδεδεμένης με τις on-line ηλεκτρονικές συναλλαγές της τράπεζας (touch screen kiosk banking). Στην περίπτωση αυτή, ο πελάτης χρησιμοποιεί όχι πληκτρολόγιο αλλά το δάκτυλό του πάνω σε μια οθόνη προσωπικού υπολογιστή προκειμένου να στείλει μηνύματα και να διεκπεραιώσει τις καθημερινές του τραπεζικές συναλλαγές.

Knock-in and knock-out option = τύποι συμβολαίων δικαιωμάτων προαίρεσης (options).

- Knock-in option είναι ένα option που ενεργοποιείται μόνο όταν η τιμή του υποκειμένου μέσου ή ενός δείκτη φθάσει ένα επίπεδο ανώτερο ή κατώτερο από ένα συμφωνηθέν σημείο.
- knock-out option είναι ένα option που απενεργοποιείται όταν η τιμή του υποκειμένου μέσου ή ενός δείκτη φθάσει ένα συμφωνημένο σημείο.

L

Labour force = η εργατική δύναμη, δηλαδή το σύνολο των εργαζομένων και των ανέργων. Η εργατική δύναμη ευρίσκεται σε μια ηλικία που μπορεί να εργασθεί. Συνήθως, η ηλικία αυτή καθορίζεται μεταξύ 15 και 64 ετών.

Labour productivity = παραγωγικότητα της εργασίας. Είναι ο δείκτης που μετρά το προϊόν που μπορεί να παραχθεί από μία συγκεκριμένη ποσότητα εργασίας. Ο δείκτης υπολογίζεται με πολλούς τρόπους ο συνηθέστερος των οποίων είναι κλάσμα με αριθμητή το ακαθάριστο εγχώριο προϊόν σε σταθερές τιμές και παρανομαστή τη συνολική απασχόληση ή τις συνολικές ώρες εργασίας.

Lambda = η αναλογία της αλλαγής της τιμής ενός συμβολαίου δικαιώματος προαίρεσης (option) σε μια μικρή μεταβολή της μεταβλητότητας της τιμής του. Είναι το μερικό παράγωγο της τιμής του option σε σχέση με τη μεταβλητότητα της τιμής του υποκειμένου μέσου. Δείχνει τη σχέση μεταξύ ενός ποσοστού αλλαγής της τιμής του option και ενός ποσοστού αλλαγής της μεταβλητότητας της τιμής του option.

LAN, Local Area Network = τοπικό δίκτυο. Σύστημα υλικού (hardware) και λογισμικού (software) που επιτυγχάνει τη σύνδεση ομάδας Η/Υ, εκτυπωτών και άλλων περιφερειακών σε δίκτυο κατάλληλο για μεταδόσεις στοιχείων σε μικρές αποστάσεις όπως εντός του ίδιου κτιρίου και γενικότερα σε ακτίνα ενός χιλιομέτρου. Οι χρήστες μπορούν να ανταλλάσσουν πληροφορίες, να έχουν προσπέλαση σε κοινά αρχεία και να χρησιμοποιούν κοινές συσκευές. Τα περισσότερα LANs αποτελούνται από υλικό χαμηλού κόστους όπως καλώδια Έθερνετ, προσαρμοστές δικτύου και hubs. Εξειδικευμένα λειτουργικά συστήματα λογισμικού μπορούν να χρησιμοποιούνται για την παραμετροποίηση ενός LAN. Για παράδειγμα, τα Microsoft Windows παρέχουν συνήθως ένα λογισμικό που καλείται Διανομή Σύνδεσης του Διαδικτύου (Internet Connection Sharing, ICS) που υποστηρίζει την ελεγχόμενη πρόσβαση στα τοπικά δίκτυα. Ο πιο κοινός τύπος ενός τοπικού δικτύου είναι ένα Ethernet LAN. Το μικρότερο οικιακό LAN μπορεί να έχει δύο Η/Υ. Το μεγαλύτερο LAN μπορεί να συνδέει χιλιάδες Η/Υ. Πολλά LANs διαιρούνται σε μικρότερες ομάδες καλούμενες υποδίκτυα (subnets). Ένα πρωτόκολλο του διαδικτύου για τοπικό δίκτυο πρώτης τάξης (IP Class A LAN) θεωρητικά έχει τη δυνατότητα να συνδέει 16 εκατομμύρια συσκευές που οργανώνονται σε υποδίκτυα.

Large-value funds transfer system = σύστημα μεταφοράς κεφαλαίων μεγάλων ποσών μέσω του οποίου προωθούνται πληρωμές των χρηματοπιστωτικών ιδρυμάτων για ίδιο λογαριασμό ή για λογαριασμό των πελατών τους. Κατά κανόνα, δεν τίθεται όριο στις συναλλαγές. Όμως, η συντριπτική πλειοψηφία αυτών αποτελείται από μεγάλα ποσά.

Layer = στρώμα. Είναι κάθε μια από τις επιστρώσεις ενός τυποποιημένου ηλεκτρονικού κυκλώματος.

LCD, Liquid Crystal Display = οθόνη υγρών κρυστάλλων. Μία ιδιαίτερη μορφή της τεχνολογίας των video σε φορητές συσκευές, ωρολόγια και συσκευές ηλεκτρονικών υπολογιστών. Χρησιμοποιεί δύο φύλλα υλικού - που πολώνουν το φως - με υγρούς κρυστάλλους οι οποίοι τοποθετούνται μεταξύ αυτών. Ένα ηλεκτρικό ρεύμα που περνά ανάμεσα στο υγρό προκαλεί την ευθυγράμμιση των κρυστάλλων ώστε να μη μπορεί να περάσει ανάμεσά τους το φως. Επόμενα, κάθε κρύσταλλος είναι σαν ένα ρολό που επιτρέπει ή παρεμποδίζει το φως να περάσει. Οι οθόνες υγρών κρυστάλλων καταναλώνουν πολύ μικρότερη ποσότητα ισχύος αλλά δεν εκπέμπουν φως. Οι πληροφορίες, δηλαδή, που απεικονίζονται σε αυτές δεν είναι ορατές στο σκοτάδι και η ορατότητα αυτών απαιτεί την ύπαρξη εξωτερικής φωτεινής πηγής. Ιδιαίτερα δημοφιλής είναι ο τύπος της τεχνολογίας αυτής που χρησιμοποιείται στις έγχρωμες τηλεοράσεις επίπεδης οθόνης (flat screen display color TV). Στην περίπτωση αυτή, χρησιμοποιούνται δύο βασικές τεχνικές για την παραγωγή χρωμάτων. Η τεχνική «passive matrix» είναι φθηνότερη ενώ η τεχνική «thin film transistor (TFT) ή active matrix» παράγει πιο έντονες εικόνες και είναι ακριβότερη. Οι τηλεοράσεις με

οθόνη υγρών κρυστάλλων και πλάσματος (βλέπε όρο plasma display) αντικαθιστούν σταδιακά τις παραδοσιακές που χρησιμοποιούν την τεχνολογία του καθοδικού σωλήνα (βλέπε όρο CRT, Cathode Ray Tube).

Leading indicators = κύριοι ή προπορευόμενοι δείκτες. Είναι οι δείκτες που περιέχουν χρήσιμη πληροφόρηση για την πρόβλεψη της κατάστασης της οικονομίας τους επόμενους μήνες όπως π.χ της εξέλιξης του ΑΕΠ ή άλλων βασικών οικονομικών μεγεθών. Προπορευόμενοι δείκτες είναι οι τιμές των μετοχών, τα αποθέματα των επιχειρήσεων, οι εργοστασιακές παραγγελίες, ο αριθμός των οικοδομικών αδειών, οι αιτήσεις για νέα επιδόματα ανεργίας, η προσφορά χρήματος, οι δείκτες προσδοκιών των επιχειρηματιών και των καταναλωτών κ.α.

Leasing = χρηματοδοτική μίσθωση. Μορφή χρηματοδότησης παραγωγικού εξοπλισμού του οποίου η εταιρία leasing, διατηρώντας την κυριότητά του, παραχωρεί τη χρήση του στον επιχειρηματία-μισθωτή για συγκεκριμένη χρονική περίοδο έναντι προσυμφωνημένου μισθώματος που καταβάλλεται σε προκαθορισμένα χρονικά διαστήματα (συνήθως με μηνιαίες, τριμηνιαίες ή εξαμηνιαίες καταβολές). Η εταιρία leasing υποχρεούται να παραχωρεί έναντι μισθώματος τη χρήση κινητού πράγματος, που προορίζεται για την επιχείρηση ή το επάγγελμα του αντισυμβαλλόμενου -μισθωτή, παρέχοντας συνήθως σε αυτόν το δικαίωμα να αγοράσει το αγαθό κατά τη λήξη της σύμβασης ή να ανανεώσει για ορισμένο χρόνο τη μίσθωση. Στην πράξη, ο πελάτης επιλέγει τον εξοπλισμό που χρειάζεται. Υποβάλλει το αίτημά του στην εταιρία leasing και προτείνει τον προμηθευτή που προτιμά. Η εταιρία, αν εγκρίνει το αίτημα, αναλαμβάνει να αγοράσει τον ανωτέρω εξοπλισμό τον οποίο στη συνέχεια μισθώνει στον πελάτη για ορισμένο χρονικό διάστημα. Επόμενα, στη σύμβαση μετέχουν τρία μέρη: α) ο εκμισθωτής (lessor) που είναι μια εταιρία χρηματοδοτικής μίσθωσης (leasing company) β) ο μισθωτής (lessee) που ενοικιάζει τον εξοπλισμό και γ) ο παραγωγός – κατασκευαστής του αγαθού. Η εταιρία leasing συνδέεται με τον μισθωτή με ένα συμβόλαιο μίσθωσης και με τον παραγωγό με ένα συμβόλαιο αγοράς.

► Οι τύποι της χρηματοδοτικής μίσθωσης συνοψίζονται στις ακόλουθες:

⊕ Λειτουργική μίσθωση (operating leasing) όταν τα μισθούμενα κεφαλαιουχικά αγαθά μπορούν να χρησιμοποιηθούν διαδοχικά από περισσότερους χρήστες και παρουσιάζουν μεγάλη υπολειμματική αξία όπως τα μηχανήματα δοκιμών έργων. Πρόκειται για μία βραχυχρόνια σύμβαση στην οποία ο μισθωτής μισθώνει το αγαθό για ένα σύντομο χρονικό διάστημα, το χρησιμοποιεί και μετά το επιστρέφει στον εκμισθωτή. Ο εκμισθωτής συνήθως αναλαμβάνει τον οικονομικό κίνδυνο για την καλή λειτουργία του αγαθού και το βάρος της συντήρησης και των τυχόν αναγκαίων επισκευών.

⊕ Χρηματοδοτική μίσθωση (financial leasing). Η εφαρμογή της πραγματοποιείται σε ακίνητα και κινητά κεφαλαιουχικά αγαθά που χαρακτηρίζονται από την ιδιότητα ότι δεν μπορούν να χρησιμοποιηθούν από πολλούς μισθωτές ενώ από τεχνικής άποψης απαξιώνονται σχετικά γρήγορα όπως π.χ οι ηλεκτρονικοί υπολογιστές. Συνήθως, κατά την περίοδο της αρχικής μίσθωσης το αντικείμενο έχει ολοσχερώς αποσβεσθεί. Αυτό, όμως, δεν σημαίνει ότι η υπολειμματική οικονομική αξία του έχει μηδενισθεί. Η βασική διαφορά με τη λειτουργική μίσθωση (operating leasing) είναι πως σε αυτή η εταιρία χρηματοδοτικής μίσθωσης επιλέγει το αγαθό που εκμισθώνεται ενώ πρέπει να παρακολουθεί και να συντηρεί το αγαθό και να προβλέπει τη χρήση του μετά τη λήξη της σύμβασης.

⊕ Πώληση και επαναμίσθωση εξοπλισμού και ακινήτων (sale and lease-back, βλέπετε όρο).

⊕ Χρηματοδοτική μίσθωση με συνεργασία προμηθευτών για την προώθηση εξοπλισμού προς τους πελάτες τους (vendor leasing).

⊕ Διασυνοριακή χρηματοδοτική μίσθωση (cross-border leasing).

⊕ Κοινοπρακτική μίσθωση (syndicated leasing).

⊕ Leasing ακινήτων (real estate leasing, βλέπετε όρο).

⊕ Leasing αυτοκινήτων (vehicle leasing).

► Τα πλεονεκτήματα του θεσμού είναι τα εξής:

–Χρηματοδοτεί μέχρι και το 100% της αξίας του εξοπλισμού.

–Παρέχεται η δυνατότητα ταχύτερης και μεγαλύτερης απόσβεσης του εξοπλισμού, δημιουργώντας φορολογικά οφέλη, αφού τα μισθώματα αναγνωρίζονται ως λειτουργικές δαπάνες και εκπίπτουν στο σύνολό τους από τα ακαθάριστα έσοδα.

–Ο ΦΠΑ καταβάλλεται τμηματικά κατά την πληρωμή των μισθωμάτων και όχι εφάπαξ κατά την αγορά του εξοπλισμού.

- Επιτυγχάνεται χαμηλότερο κόστος επένδυσης λόγω αγοράς του εξοπλισμού τοις μετρητοίς.
- Υφίσταται ευελιξία στον χρονικό προσδιορισμό των περιοδικών καταβολών των μισθωμάτων, γεγονός που αποτελεί βασικό στοιχείο για τον καλύτερο ταμειακό προγραμματισμό του μισθωτή, σύμφωνα και με τα αναμενόμενα έσοδα από τη χρήση του εξοπλισμού.
- Η ταχύτερη απόσβεση του εξοπλισμού επιτρέπει την αντικατάστασή του, ιδιαίτερα στις περιπτώσεις που η τεχνολογική εξέλιξη το επιβάλλει.
- Η λογιστική καταχώριση και παρακολούθηση είναι απλή.
- Έχει ευελιξία, διότι οι διαδικασίες έγκρισης και υπογραφής της σύμβασης είναι απλές και σύντομες.
- Δεν απαιτούνται, συνήθως, εμπράγματα ασφάλειες.
- Δεν επηρεάζεται ο ισολογισμός της επιχείρησης, με αποτέλεσμα να διατηρείται η πιστοληπτική της ικανότητα.
- Διατηρούνται τα κίνητρα των αναπτυξιακών νόμων καθώς και των προγραμμάτων της Ε.Ε.
- Από την πλευρά του εκμισθωτή, έχει το πλεονέκτημα ότι η κυριότητα του αγαθού παραμένει σε αυτόν και με τον τρόπο αυτό σε περίπτωση πτώχευσης του μισθωτή αυτό επανέρχεται στην πλήρη κυριότητα αυτού και δεν αποτελεί αντικείμενο της πτωχευτικής διαδικασίας.
- Συμβάσεις χρηματοδοτικής μίσθωσης μπορούσαν να συνάπτουν μόνο ανώνυμες εταιρίες με αποκλειστικό σκοπό τη διενέργεια σχετικών εργασιών. Οι τράπεζες είχαν ζητήσει να επιτρέπεται να ασκούν απευθείας εργασίες χρηματοδοτικής μίσθωσης χωρίς όρους και προϋποθέσεις. Σαν πρώτο βήμα προχώρησαν σε συγχωνεύσεις των θυγατρικών τους leasing ενώ από το Σεπτέμβριο του 2006, μετά από νομοθετική ρύθμιση, επιτράπηκε όπως εργασίες χρηματοδοτικής μίσθωσης ασκούν απευθείας οι τράπεζες από τις θυρίδες συναλλαγών τους.

Lebanese Loop = Λιβανέζικος βρόχος. Όρος που χρησιμοποιείται για την τεχνική υποκλοπής στοιχείων της τραπεζικής κάρτας από τα ATMs. Η συσκευή προσαρμόζεται στον αναγνώστη καρτών (card reader) της αυτόματης ταμειολογιστικής μηχανής και παγιδεύει την κάρτα. Ο κάτοχος νομίζει ότι αυτό οφείλεται σε τεχνική εμπλοκή και δεν ενημερώνει αμέσως την τράπεζά του προκειμένου να την απενεργοποιήσει αλλά αποφασίζει να το κάνει την επόμενη ημέρα. Εν τω μεταξύ ο απατεώνας θα έχει προβεί σε ηλεκτρονικές αναλήψεις μετρητών από το λογαριασμό του κατόχου.

Leeway = παρέκκλιση. Η παροχή κάποιας ελευθερίας που επιτρέπει να κινηθείς έξω από τα όρια ενός κανόνα αλλά και πάλι εντός ορισμένων ορίων παρέκκλισης. Στη χρηματοοικονομική σημαίνει ότι παρέχεται σε όσους υπόκεινται σε μία χρηματοπιστωτική ρύθμιση ένα ορισμένο περιθώριο κινήσεων πέραν των όρων της ρύθμισης όπως για παράδειγμα η ευχέρεια ρύθμισης των δόσεων ενός δανείου σε περιπτώσεις αδυναμίας πληρωμής λόγω της επέλευσης ενός συγκεκριμένου γεγονότος ή η επιτρεπόμενη παραβίαση ενός ορίου ελέγχου της ρευστότητας ή ενός άλλου ορίου κινδύνου αλλά πάντα μέσα σε ελεγχόμενα όρια παρέκκλισης. Η ευχέρεια αυτή μπορεί να ισχύει για όλους τους συμμετέχοντες ή για ορισμένους μόνο που μετά από επίκληση ιδιαιτεροτήτων και διαπραγμάτευση αξιώνουν και επιτυγχάνουν την παρέκκλιση.

Legal risk = νομικός κίνδυνος. Απώλεια κεφαλαίων και γενικότερα πρόκληση ζημίας λόγω μη ύπαρξης του κατάλληλου νομικού πλαισίου για την υποχρεωτική εκτέλεση των συμβάσεων ή έκδοσης σε διαφορετικές χώρες αντίθετων δικαστικών αποφάσεων ιδιαίτερα σε περιπτώσεις ασαφών ή επιδεκτικών ερμηνείας δικαίου διατάξεων ή διαφορετικών διατάξεων στα δικαιακά συστήματα διαφόρων εμπλεκόμενων κρατών ή λόγω μη αναμενόμενης εφαρμογής ενός νόμου ή ενός κανονισμού. Γενικά, νομικός κίνδυνος προκύπτει όταν τα δικαιώματα και οι υποχρεώσεις των εμπλεκόμενων μερών υπόκεινται σε νομική αβεβαιότητα. Για το λόγο αυτό και ιδιαίτερα στις περιπτώσεις διεθνών συναλλαγών απαιτείται ενδελεχής έρευνα για την αποσαφήνιση του νομικού καθεστώτος και προσεκτική εξέταση των όρων των συμβάσεων ώστε να αποκλεισθεί η περίπτωση νομικής αμφισβήτησης.

Legal risk refers to the risk of loss as a result of the unexpected application of a law or regulation or because a contract cannot be enforced. Legal risk arises if the rights and obligations of parties involved in the CPS are subject to legal uncertainty.

Legislative risk = νομοθετικός κίνδυνος. Ο κίνδυνος εισαγωγής νέας νομοθεσίας ή αλλαγής της παλαιάς που μπορεί να επηρεάσει θετικά ή αρνητικά μία επένδυση.

Letter of comfort = επιστολή ανακούφισης ή υποστήριξης. Μία επιστολή με την οποία εκφράζεται η διαβεβαίωση της μητρικής εταιρίας ότι η θυγατρική της εταιρία θα σεβαστεί τις υποχρεώσεις της.

Letter of credit, L/C = πιστωτική επιστολή. Ένα έγγραφο εκδιδόμενο από μία τράπεζα μετά από αίτημα του πελάτη, με το οποίο παραχωρείται πίστωση σε ένα συγκεκριμένο δικαιούχο που υποδεικνύεται από τον πελάτη. Η τράπεζα αναλαμβάνει την υποχρέωση να καταβάλει τα ποσά στον δικαιούχο σύμφωνα με τους όρους της πιστωτικής επιστολής. Στη διεθνή πρακτική, διακρίνουμε τα εξής είδη πιστωτικής επιστολής:

- **Advised letter of credit** = συμβουλευτική πιστωτική επιστολή. Η εκδίδουσα τράπεζα πραγματοποιεί τις πληρωμές όχι απευθείας στον πωλητή αλλά μέσω της τράπεζας αυτού και μόνο για λόγους ταυτοποίησης του δικαιούχου. Δηλαδή η μεσολαβούσα τράπεζα δεν εγγυάται την πληρωμή αλλά μόνο τα στοιχεία της ταυτότητας του δικαιούχου.

- **Clean letter of credit** = καθαρή πιστωτική επιστολή. Η πίστωση είναι διαθέσιμη στον δικαιούχο έναντι παρουσίασης μόνο μιας απόδειξης ή μιας υποσχετικής επιστολής και δεν απαιτείται οποιοδήποτε άλλο έγγραφο.

- **Commercial letter of credit** = εμπορική πιστωτική επιστολή. Πληροί τα κριτήρια του ανωτέρω γενικού ορισμού και εκδίδεται για εμπορικούς σκοπούς όπως π.χ για τη χρηματοδότηση της αγοράς πρώτων υλών ή της εισαγωγής ενός αγαθού.

- **Confirmed letter of credit** = πιστοποιημένη πιστωτική επιστολή. Εκδίδεται από την τράπεζα ενός εισαγωγέα αγαθών ή υπηρεσιών και βεβαιώνεται (πιστοποιείται) από μία άλλη τράπεζα της χώρας του εξαγωγέα. Η τελευταία τράπεζα αναλαμβάνει τη δέσμευση να τιμήσει τα έγγραφα που θα παρουσιασθούν για πληρωμή σύμφωνα με τους όρους της πιστωτικής επιστολής.

- **Cumulative letter of credit** = σωρευτική πιστωτική επιστολή. Μία επαναληπτική και ανανεώσιμη πίστωση (revolving credit) που επιτρέπει στον δικαιούχο να μεταφέρει κάθε ποσό που δεν χρησιμοποιήθηκε την προηγούμενη περίοδο και να το προσθέτει στο ποσό της επόμενης περιόδου.

- **Deferred Payment letter of credit** = πιστωτική επιστολή αναβαλλόμενης πληρωμής. Είναι μία πιστωτική επιστολή εκδιδόμενη για την αγορά και τη χρηματοδότηση ενός εμπορεύματος που ομοιάζει με την πιστωτική επιστολή αποδοχής με εξαίρεση την απαίτηση παρουσίασης μιας υποσχετικής επιστολής πληρωτέας μόλις εμφανισθεί με δόσεις και συνήθως για περίοδο ενός έτους ή περισσότερο. Ο πωλητής χρηματοδοτεί με τον τρόπο αυτό τον αγοραστή διότι ο τελευταίος δεν καταβάλλει όλο το οφειλόμενο ποσό αμέσως αλλά στα χρονικά διαστήματα που πρέπει να παρουσιασθεί η υποσχετική επιστολή για τη διενέργεια μερικής πληρωμής.

- **McLean letter of credit** = πιστωτική επιστολή τύπου McLean. Απαιτεί από τον δικαιούχο να παρουσιάσει μόνο μία υποσχετική επιστολή ή μία απόδειξη για ειδικά κεφάλαια πριν την είσπραξη της απαίτησης. Τα ειδικά κεφάλαια αποτελούν την εγγύηση ότι θα παραδώσει τα αναγκαία έγγραφα και θα τιμήσει τις υποχρεώσεις του. Δηλαδή στην περίπτωση αυτή, αντί εγγυητικής επιστολής ο δικαιούχος καταθέτει μία επιστολή δέσμευσης ή μία απλή απόδειξη.

- **Negotiable letter of credit** = διαπραγματεύσιμη πιστωτική επιστολή. Επιτρέπει σε κάθε τράπεζα να διαπραγματεύεται τα σχετικά έγγραφα. Ενσωματώνει τη δέσμευση της εκδίδουσας τράπεζας ότι θα πληρώσει με την εμφάνιση της πιστωτικής επιστολής υπό τον όρο ότι τα έγγραφα ανταποκρίνονται στους όρους της πίστωσης.

- **Non-Cumulative letter of credit** = μη σωρευτική πιστωτική επιστολή. Μία επαναληπτική και ανανεώσιμη πίστωση (revolving credit) που απαγορεύει στον δικαιούχο να μεταφέρει κάθε ποσό που δεν χρησιμοποιήθηκε την προηγούμενη περίοδο και να το προσθέτει στο ποσό της επόμενης περιόδου.

- **Red clause letter of credit** = πιστωτική επιστολή με ερυθρά ρήτρα. Επιτρέπει την πληρωμή προκαταβολών προς τον δικαιούχο με την προϋπόθεση ο τελευταίος να αναλάβει τη γραπτή δέσμευση της παρουσίασης στην τράπεζα σε μελλοντική ημερομηνία επικυρωμένων εγγράφων όπως π.χ φορτωτικών εντός της προθεσμίας ισχύος της πιστωτικής επιστολής.

● **Restricted letter of credit** = περιοριστική πιστωτική επιστολή. Ο περιορισμός αφορά την υποχρέωση του δικαιούχου να διαπραγματευθεί τα έγγραφα σε συγκεκριμένη μόνο τράπεζα, το όνομα της οποίας αναγράφεται στην πιστωτική επιστολή.

● **Revocable letter of credit** = ανακλητή πιστωτική επιστολή. Μπορεί να τροποποιηθεί ή να ακυρωθεί χωρίς τη συναίνεση του δικαιούχου μέχρι το πέρας της διαπραγμάτευσης αυτής. Η εκδίδουσα τράπεζα πρέπει να τιμήσει τις διαπραγματευόμενες υποσχετικές επιστολές πριν την ύπαρξη ειδοποίησης τροποποίησης ή ακύρωσης. Η διαπραγμάτευση περιορίζεται στη μεσολαβούσα τράπεζα που συνήθως δεν επιβεβαιώνει την πιστωτική επιστολή αλλά απλά αναγγέλλει την ύπαρξη αυτής στον δικαιούχο πωλητή.

● **Revolving letter of credit** = επαναληπτική ή ανανεούμενη πιστωτική επιστολή. Μία πίστωση που περιλαμβάνει ένα όρο για την ανακύκλωση της χρηματικής αξίας της πίστωσης μέσα σε μία συγκεκριμένη χρονική περίοδο, δηλαδή το αρχικό ποσό μπορεί να χρησιμοποιηθεί πολλές φορές για πολλαπλές αγορές προϊόντων ή υπηρεσιών. Με τον τρόπο αυτό διευκολύνεται η χρηματοδότηση του αγοραστή ο οποίος πραγματοποιεί αγορές ή εισαγωγές σε μικρά τακτικά διαστήματα.

● **Standby letter of credit** = εφεδρική πιστωτική επιστολή. Ενώ η εμπορική πιστωτική επιστολή χρησιμοποιείται σαν κύριο μέσο πληρωμής για μια εμπορική συναλλαγή, η standby L/C χρησιμοποιείται μόνο στην περίπτωση αδυναμίας πληρωμής σε συναλλαγή μεταξύ του πελάτη της τράπεζας και του δικαιούχου χωρίς να προσδιορίζεται συγκεκριμένη συναλλαγή. Δηλαδή, χρησιμεύει σαν ασφάλεια και εγγύηση της εκπλήρωσης συμβατικών υποχρεώσεων.

● **Straight letter of credit** = ευθεία πιστωτική επιστολή. Είναι διαθέσιμη στον δικαιούχο με την παρουσίαση εγγράφων προς την εκδίδουσα τράπεζα. Η τελευταία υποχρεούται να πληρώσει απευθείας μόνο στον συγκεκριμένο δικαιούχο.

● **Transferable letter of credit** = μεταβιβάσιμη πιστωτική επιστολή. Παρέχει την ευχέρεια στον δικαιούχο να μεταβιβάσει όλη ή μέρος της πιστωτικής επιστολής σε άλλο πρόσωπο το οποίο με τον τρόπο αυτό εξουσιοδοτείται να παρουσιάσει έγγραφα για πληρωμή.

● **Traveler's letter of credit** = ταξιδιωτική πιστωτική επιστολή. Μία πιστωτική επιστολή που εκδίδεται από μία τράπεζα για ένα πελάτη της που ετοιμάζεται για ένα πολυήμερο εμπορικό ταξίδι ιδιαίτερα στο εξωτερικό. Ο πελάτης πληρώνει το ποσό της επιστολής και η τράπεζα ορίζει επί της επιστολής το χρόνο ισχύος της. Ταυτόχρονα, η εκδίδουσα τράπεζα παραδίδει στον πελάτη ένα κατάλογο ανταποκριτριών τραπεζών όπου θα εξοφλείται σταδιακά το ποσό της πιστωτικής επιστολής έναντι υποσχετικών επιστολών ή επιταγών. Στον ίδιο κατάλογο η τράπεζα θέτει και το όνομα του δικαιούχου με ένα δείγμα της υπογραφής του. Η ανταποκρίτρια τράπεζα που πληρώνει τον πελάτη, σημειώνει επί της πιστωτικής επιστολής το όνομα αυτής, την ημέρα και το ποσό πληρωμής και χρεώνει το λογαριασμό της εκδίδουσας τράπεζας.

● **Usance Letter of Credit** = πιστωτική επιστολή χρονικού πλαισίου. Είναι πληρωτέα σε μια καθορισμένη μελλοντική ημερομηνία αφού παρουσιασθούν τα κατάλληλα έγγραφα.

Letter of guarantee = εγγυητική επιστολή. Εκδίδεται από ένα πιστωτικό ίδρυμα ή ειδικό ταμείο (guarantor) μετά από αίτηση πελάτη (principal) υπέρ ενός τρίτου προσώπου (beneficiary). Με την επιστολή αυτή ο εκδότης εγγυάται να καταβάλει το αναγραφόμενο χρηματικό ποσό στον εγγυολήπτη στην περίπτωση που ο πελάτης δεν εκπληρώσει τις υποχρεώσεις του. Οι τράπεζες εκδίδουν, μεταξύ άλλων, εγγυητικές επιστολές πληρωμής (payment guarantees) που καταπίπτουν όταν οι πελάτες τους δεν εκπληρώνουν την πληρωμή/εξόφληση χρηματικών οφειλών. Πιο γνωστή περίπτωση είναι η εκτέλεση ενός έργου ή η πώληση και εγκατάσταση ενός μηχανήματος οπότε εκδίδονται συνήθως δύο εγγυητικές επιστολές: α) έγκαιρης παράδοσης (on time delivery guarantee) β) καλής εκτέλεσης (performance guarantee) που ανέρχεται συνήθως στο 10% της αξίας της σύμβασης. Στους μειοδοτικούς διαγωνισμούς για την κατακύρωση δημόσιων έργων, απαιτείται η κατάθεση εγγυητικής επιστολής συμμετοχής (tender guarantee) που αντιπροσωπεύει ποσοστό 2% έως 5% επί του προϋπολογισμού του έργου και η οποία καταπίπτει εάν η επιλεγείσα εταιρία αρνηθεί να αναλάβει το έργο. Γνωστή είναι και η εγγυητική επιστολή αντικατάστασης δεκάτων που χρησιμοποιείται στα δημόσια έργα. Αφορά τις περιπτώσεις παρακράτησης 10% κάθε πιστοποίησης έργου που αποδίδεται στον εργολήπτη με την οριστική παραλαβή του έργου. Επειδή το διάστημα μέχρι την οριστική παραλαβή είναι συνήθως μεγάλο, ο εργολήπτης έχει τη δυνατότητα να προεισπράξει την οφειλή σε μετρητά με την απαραίτητη προϋπόθεση προσκόμισης εγγυητικής επιστολής

αντικατάστασης δεκάτων. Εγγυητική επιστολή υπέρ του πωλητή (ή εξαγωγέα) εκδίδεται στην περίπτωση προεμβάσματος ή ενέγγυας πίστωσης με την οποία εγγυάται ότι θα παραδώσει τα φορτωτικά έγγραφα. Συναφής είναι και η εγγυητική επιστολή προκαταβολής που έχει γενικότερο περιεχόμενο. Εκδίδεται όταν για την εκτέλεση μιας εμπορικής συμφωνίας ή ενός έργου προβλέπεται η χορήγηση χρηματικής προκαταβολής η οποία παρέχεται με την προϋπόθεση προσκόμισης ισόποσης εγγυητικής επιστολής. Εγγυητική επιστολή εκδίδεται και υπέρ χρηματιστηριακών εταιριών και επιχειρήσεων παροχής επενδυτικών υπηρεσιών για την κάλυψη των πάσης φύσεως συμβατικών τους υποχρεώσεων συμπεριλαμβανομένων και αυτών προς την ΑΕ Αποθετηρίων Τίτλων. Για την έκδοση των εγγυητικών επιστολών, ο αιτών καταβάλει προμήθεια που εξαρτάται από το περιεχόμενο αυτών και το μέγεθος του αναλαμβανομένου κινδύνου και συνήθως υπολογίζεται σε ποσοστό επί του εγγυημένου ποσού.

Letter of intent = επιστολή προθέσεων. Μία διαβεβαίωση π.χ από ένα μέτοχο ενός αμοιβαίου κεφαλαίου ότι θα επενδύει κάθε μήνα σε αυτό ένα ορισμένο ποσό με αντάλλαγμα την επιβάρυνση με μικρότερη προμήθεια στην περίπτωση πώλησης ενός μέρους του εταιρικού του μεριδίου. Έχει και την έννοια της επιστολής υποστήριξης όταν π.χ η μητρική εταιρία δεσμεύεται για την εκπλήρωση των υποχρεώσεων μιας θυγατρικής της εταιρίας. Στην περίπτωση συγχωνεύσεων, η επιστολή προθέσεων που δίνεται μετά από τις διαπραγματεύσεις αποτελεί ηθική δέσμευση ότι η επιτευχθείσα συμφωνία θα υλοποιηθεί.

Level playing field = περιβάλλον στο οποίο όλες οι εταιρίες σε μια δεδομένη αγορά πρέπει να ακολουθούν τους ίδιους κανόνες ώστε να εξασφαλίζονται ίσες ευκαιρίες ανταγωνισμού.

Leverage = μόχλευση. Στις ΗΠΑ και το Ηνωμένο Βασίλειο χρησιμοποιείται και ο όρος gearing. Είναι η πρακτική του πολλαπλασιασμού ενός ποσού χρημάτων με την αλληπάλληλη επένδυσή του στις χρηματοοικονομικές αγορές. Άλλως, ο βαθμός κατά τον οποίο ένας επενδυτής ή μια εταιρία χρησιμοποιεί το χρήμα που έχει δανεισθεί. Ένας συντελεστής μόχλευσης 10 σημαίνει ότι μια επιχείρηση έχει ενεργητικό αξίας 100, αλλά έχει κεφάλαιο μόνο 10 ενώ το υπόλοιπο 90 αποτελεί δάνειο. Εάν το ενεργητικό χάσει το 10% της αξίας του, το κεφάλαιο είναι μηδέν. Εάν χάσει το 20% της αξίας του, το κεφάλαιο της επιχείρησης είναι μηδέν και οι δανειστές χάνουν το υπόλοιπο 10%. Επειδή, όμως, οι δανειστές δεν επιθυμούν να διακινδυνεύσουν τα κεφάλαιά τους, παρακολουθούν προσεκτικά τις αποτιμήσεις, ιδιαίτερα σε περιόδους χρηματοπιστωτικών αναταραχών, και ζητούν άμεση πληρωμή ενός μέρους των δανείων τους, εφόσον προβλέπεται από τη σύμβαση, ή την παροχή επιπρόσθετης ασφάλειας (collateral) που καλείται στη χρηματοοικονομική απαίτηση πρόσθετου περιθωρίου (margin call). Η επιχείρηση που λαμβάνει το margin call μπορεί να επανέλθει με νέο κεφάλαιο που έχει δανεισθεί με ασφάλεια το collateral ή να πωλήσει μερικά από τα υποτιμημένα της στοιχεία ενεργητικού για να αποπληρώσει ορισμένα από τα δάνειά της καταγράφοντας ζημίες. Μόχλευση σημαίνει και το χρέος μιας επιχείρησης που εκφράζεται σαν ποσοστό του μετοχικού κεφαλαίου ή εναλλακτικά σαν ποσοστό του ποσού του χρέους και του μετοχικού κεφαλαίου. Υψηλή μόχλευση υπάρχει όταν το χρέος είναι μεγάλο σε σχέση με το ενεργητικό. Οι εταιρίες που παρουσιάζουν ένα μεγάλο βαθμό μόχλευσης μπορεί να κινδυνεύσουν με χρεοκοπία εάν ευρεθούν σε πλήρη αδυναμία πληρωμής των χρεών τους. Η μόχλευση μπορεί να αυξήσει την απόδοση των μετοχών και συνήθως παρέχει φορολογικά πλεονεκτήματα που συνδέονται με το δανεισμό. Όμως, οι μεταβολές στη μόχλευση (δηλαδή στα δανειακά κεφάλαια) μιας επιχείρησης έχει σαν συνέπεια να μεταβάλλονται τα επίπεδα της απόδοσης και του κινδύνου. Μια αύξηση της μόχλευσης οδηγεί σε αύξηση του κινδύνου. Παρά το γεγονός αυτό, πολλές εταιρίες προτιμούν τη μόχλευση παρά την αύξηση του μετοχικού κεφαλαίου διότι στη δεύτερη περίπτωση οι ιδιοκτήτες της εταιρίας κινδυνεύουν να απολέσουν τη πλειοψηφία στο μετοχικό κεφάλαιο και να χάσουν τον έλεγχο της Γενικής Συνέλευσης των μετόχων. Διακρίνουμε τρεις μορφές μόχλευσης:

• **Operating leverage** = λειτουργική μόχλευση. Αναφέρεται στη σχέση των πωλήσεων μιας επιχείρησης με τα κέρδη αυτής προ τόκων και φόρων. Είναι το επίπεδο στο οποίο τα σταθερά πάγια περιουσιακά στοιχεία και το σταθερό λειτουργικό κόστος χρησιμοποιούνται σαν τμήμα του συνολικού λειτουργικού κόστους για να μεγιστοποιηθούν τα κέρδη που προέρχονται από μεταβολές των πωλήσεων. Όσο περισσότερο σταθερό λειτουργικό κόστος διατηρεί μια επιχείρηση σε σχέση με το μεταβλητό λειτουργικό κόστος τόσο υψηλότερο είναι το επίπεδο της λειτουργικής μόχλευσης και αντίστροφα.

▪ **Financial leverage** = χρηματοδοτική μόχλευση. Αναφέρεται στη σχέση των κερδών προ τόκων και φόρων με τα κέρδη ανά μετοχή της επιχείρησης. Είναι το επίπεδο στο οποίο χρησιμοποιούνται σταθερές χρηματοοικονομικές δαπάνες και σταθερό χρηματοοικονομικό κόστος για να μεγιστοποιηθούν τα αποτελέσματα των αλλαγών στα κέρδη ανά μετοχή. Παράδειγμα αυτού του κόστους αποτελούν οι χρεωστικοί τόκοι της δανειακής επιβάρυνσης και τα μερίσματα προνομιούχων μετοχών που εγγράφονται στην κατάσταση αποτελεσμάτων χρήσεως. Η χρηματοδοτική μόχλευση επηρεάζει τα καθαρά κέρδη και ειδικότερα αυτά που είναι διαθέσιμα στους κατόχους κοινών μετοχών. Όταν η ποσοστιαία μεταβολή των κερδών ανά μετοχή είναι μεγαλύτερη από την ποσοστιαία μεταβολή των κερδών προ τόκων και φόρων, η επιχείρηση παρουσιάζει χρηματοδοτική μόχλευση.

▪ **Total leverage** = συνολική μόχλευση. Είναι το αποτέλεσμα του συνδυασμού λειτουργικής και χρηματοδοτικής μόχλευσης. Εάν η επιχείρηση χρησιμοποιεί μεγάλο ποσό και από τους δύο τύπους μόχλευσης, ακόμη και μια μικρή μεταβολή στις πωλήσεις προκαλεί μεγάλες διακυμάνσεις στα κέρδη ανά μετοχή και το αντίστροφο. Άλλως, συνολική μόχλευση είναι η ποσοστιαία μεταβολή των κερδών ανά μετοχή που προκύπτει από μία ποσοστιαία μεταβολή των πωλήσεων ή είναι το γινόμενο του βαθμού της λειτουργικής μόχλευσης επί το βαθμό της χρηματοδοτικής μόχλευσης.

Leveraged buyout, LBO = αγορά μέσω μόχλευσης. Χρησιμοποιούνται και οι όροι «highly-leveraged transaction (HLT)» και «bootstrap transaction». Είναι η εξαγορά μιας επιχείρησης που πραγματοποιείται μέσω δανεισμού. Συνήθως, ο δανεισμός καλύπτει ένα μεγάλο μέρος των απαιτούμενων κεφαλαίων για την εξαγορά μιας επιχείρησης και πραγματοποιείται από ένα εξωτερικό χρηματοπιστωτικό ίδρυμα και συνήθως από τα ιδιωτικά κεφάλαια μετοχικών συμμετοχών (private equity funds). Ο δανεισμός, όμως, μπορεί να επιτευχθεί και με αύξηση του μετοχικού κεφαλαίου, ή έκδοση εταιρικών ομολόγων τα οποία φέρουν υψηλές αποδόσεις αλλά και μεγάλο κίνδυνο αποπληρωμής (high-yielding bonds ή junk bonds). Το LBO είναι ένας τρόπος μεγέθυνσης μιας επιχείρησης μέσω δανεισμού, με σκοπό την άντληση κεφαλαίων για εξαγορές και συγχωνεύσεις κύρια μεγαλύτερων από αυτή επιχειρήσεων. Αποτελεί ένα επιθετικό τρόπο ανάπτυξης με παράλληλη ανάληψη ιδιαίτερα υψηλού κινδύνου, διότι συνήθως οι δείκτες χρηματοοικονομικής μόχλευσης ωθούνται σε υψηλά επίπεδα με έντονα αρνητικές συνέπειες σε περίπτωση αποτυχίας των επιχειρηματικών σχεδιασμών. Όμως, εάν η εξαγορά είναι επιτυχής και οδηγήσει σε αύξηση της αξίας της μετοχής της εταιρίας - στόχου τότε προκύπτουν μεγάλα κέρδη από την εξαγορά μέσω δανεισμού.

▪ Υπό ευρεία έννοια και σε αντίθεση με την κλασσική έννοια των εξαγορών και συγχωνεύσεων, το LBO μπορεί να οριστεί σαν μία πράξη που στοχεύει στη φιλική ή εχθρική εξαγορά μιας επιχείρησης στην οποία ένα σημαντικό ποσό της εξαγοράς προέρχεται από δανεισμό κεφαλαίων. Η επιχείρηση – στόχος συνήθως φέρει τα ακόλουθα χαρακτηριστικά: έχει μικρή δανειακή επιβάρυνση, εμφανίζει κέρδη στη διάρκεια πολλών χρήσεων, διαθέτει σημαντικής αξίας πάγια στοιχεία, όπως ακίνητα, εργοστάσια, εξοπλισμό, που μπορεί να χρησιμοποιηθούν σαν υποθήκη ή ενέχυρο για τη λήψη δανείων και είναι επιδεκτική βελτιώσεων ώστε να ενισχύσει τη θέση της στον ανταγωνισμό. Μερικές φορές, όμως, επιλέγεται μεγάλη εταιρία χωρίς σημαντικά κέρδη και υποδομή όταν εκτιμάται ότι με εκσυγχρονιστικές παρεμβάσεις θα παρουσιάσει αύξηση κερδών, θα ανέβει η μετοχή της και η συνολική αξία της οπότε πιθανόν να πωληθεί και η μέσω μόχλευσης εξαγορά να αποδειχτεί ιδιαίτερα επωφελής.

▪ Η χρηματοδότηση ενός LBO project εμπλέκει τους εξής: 1) τους γενικούς συνεταίρους (general partners), που είναι οι διαχειριστές του κεφαλαίου LBO, φέρουν απεριόριστη ευθύνη, επενδύουν τα χρήματά τους σε ένα ιδιωτικό κεφάλαιο μετοχικών συμμετοχών (private equity fund) και αντλούν μετοχικό κεφάλαιο από θεσμικούς επενδυτές και μετόχους περιορισμένης ευθύνης. Οι γενικοί συνεταίροι, συνήθως προσφέρουν το 3% με 5% του μετοχικού κεφαλαίου 2) τους μετόχους περιορισμένης ευθύνης (limited partners), που ευθύνονται μέχρι το ποσό του επενδυμένου κεφαλαίου και μετέχουν στη χρηματοδότηση για το υπόλοιπο 95% με 97%. Πρόκειται για θεσμικούς επενδυτές όπως επενδυτικές εταιρίες, ταμεία κοινωνικής ασφάλισης, κεφάλαια αντιστάθμισης κινδύνου (hedge funds), ασφαλιστικές εταιρίες, ιδιώτες με μεγάλη προσωπική περιουσία και σε λιγότερο βαθμό τράπεζες.

▪ Όταν ευρεθεί η εταιρία - στόχος, τότε ενεργοποιείται ο δανεισμός τυπικά από τις τράπεζες οι οποίες στη συνέχεια κατανέμουν την έκθεση στον κίνδυνο μεταξύ των θεσμικών επενδυτών και των άλλων δανειστών που προαναφέρθηκαν.

- Η στρατηγική της εξόδου μπορεί να αφορά την πώληση της εξαγορασθείσας επιχείρησης, με δημόσια προσφορά, σε άλλα ιδιωτικά κεφάλαια μετοχικών συμμετοχών (private equity funds) ή σε άλλες εταιρίες μετά από ιδιωτική διαπραγμάτευση.
- Το έτος 2006, σύμφωνα με στοιχεία της εταιρίας παροχής χρηματοοικονομικών πληροφοριών Bloomberg, η συνολική αξία των LBOs ανερχόταν σε παγκόσμιο επίπεδο στο ύψος ρεκόρ των 699 δισεκατομμυρίων δολαρίων, δηλαδή διπλάσιο από αυτό του 2005, που αντιστοιχούσε στο ένα τέταρτο της αξίας της συνολικής δραστηριότητας των εξαγορών και συγχωνεύσεων. Στο ίδιο επίπεδο κυμάνθηκε και το 2007 αλλά στη συνέχεια λόγω της παγκόσμιας χρηματοπιστωτικής κρίσης και της ύφεσης που ακολούθησε η συνολική αξία έπεσε δραματικά για να φθάσει στο τέλος του 2008 σχεδόν στα 50 δισεκατομμύρια δολάρια και μετά να μηδενισθεί πριν να αρχίσει να ανακάμπτει ελαφρά στη διάρκεια του 2009.

LIBOR and LIBID = 1) LIBOR (London Interbank Offered Rate) είναι το διατραπεζικό επιτόκιο στο οποίο επιλεγμένες τράπεζες προσφέρουν δάνεια σε άλλες τράπεζες στο Λονδίνο για μια περίοδο από ένα έως δώδεκα μήνες. **2) LIBID** (London Interbank Bid Rate) είναι το διατραπεζικό επιτόκιο στο οποίο επιλεγμένες τράπεζες δέχονται καταθέσεις από άλλες τράπεζες στο Λονδίνο για μια περίοδο από ένα έως δώδεκα μήνες.

- Το LIBOR εκδίδεται κύρια για δάνεια εκπεφρασμένα σε λίρες στερλίνες, δολάρια ΗΠΑ, Καναδά, Αυστραλίας και Νέας Ζηλανδίας, ιαπωνικά γεν, ελβετικά φράγκα και κορώνες Δανίας ενώ σε ευρώ φέρει ειδική ονομασία (βλέπε όρο Euro LIBOR).
- Τα επιτόκια LIBOR και LIBID καθορίζονται στις 11 το πρωί κάθε εργάσιμης ημέρας από την εταιρία Dow Jones Markets για λογαριασμό της Ένωσης Βρετανών Τραπεζιτών (British Bankers Association, BBA). Η εταιρία Dow Jones Markets έρχεται σε επαφή με 16 τράπεζες, που επιλέγονται από τη BBA και ζητά τις παρατηρήσεις τους για τις τιμές 13 νομισμάτων για 12 κύκλους λήξεων από 1 έως 12 μήνες. Από αυτούς, διαγράφονται οι 4 υψηλότερες και οι 4 χαμηλότερες τιμές. Στη συνέχεια εξαγεται ο μέσος όρος των υπόλοιπων οκτώ και ακολουθεί στρογγυλοποίηση μέχρι 5 δεκαδικά.

License fee = αντίτιμο για τη χρήση δικαιωμάτων πνευματικής ιδιοκτησίας. Για παράδειγμα, μία επιχείρηση καταβάλλει ένα τέλος για τη χρήση ενός λογιστικού λογισμικού ή ενός λογισμικού διαχείρισης διαθεσίμων ή για οποιαδήποτε μελλοντική αναβάθμιση αυτού ή για να χρησιμοποιήσει μία κατοχυρωμένη εφεύρεση.

Lien = δικαίωμα κατοχής για την εξασφάλιση της αποπληρωμής ενός χρέους. Είναι το συμβατικό δικαίωμα ενός ατόμου να παρακρατήσει την κυριότητα των περιουσιακών στοιχείων ενός άλλου ατόμου μέχρι ο τελευταίος εκπληρώσει τις υποχρεώσεις του όπως π.χ την αποπληρωμή ενός δανείου.

LIFFE = βλέπετε όρο “London International Financial Futures and Options Exchange”.

LIFO (Last in, First out) = λογιστική μέθοδος αποτίμησης του αποθέματος σύμφωνα με την οποία το κόστος των προϊόντων που απέκτησε τελευταία η επιχείρηση, είναι το πρώτο κόστος που θα επιβαρύνει τα έξοδα. Στην πληροφορική σημαίνει ότι από τις εντολές που είναι στη σειρά της αναμονής θα προωθηθούν πρώτες αυτές που έχουν καταχωρηθεί τελευταίες χρονικά στο σύστημα.

Light Emission Diode, LED = δίοδος εκπομπής φωτός. Τεχνολογία εκπομπής από μικρά μονόχρωμα ή έγχρωμα φώτα μέσω τηλεόρασης, προσωπικού υπολογιστή, στέρεο, ραδιοφώνων-ρολογιών, ψηφιακών ρολογιών, φούρνων μικροκυμάτων, οργάνων πίνακα αυτοκινήτων, TV controls και εφαρμογών τηλεπικοινωνιών που υπερτερεί από άποψη ποιότητας και ιδιαίτερα χρωμάτων από τις απλές τεχνολογίες προβολής εικόνων. Η εκπομπή του φωτός πραγματοποιείται περισσότερο με την ηλεκτρονική διέγερση παρά με την πρόκληση θερμοκρασίας. Οι δίοδοι είναι ηλεκτρονικές βαλβίδες, με πολύ λεπτά στρώματα από υλικό ημιαγωγών, που επιτρέπουν στο ηλεκτρικό ρεύμα να περάσει προς μία μόνο κατεύθυνση. Όταν η βαλβίδα είναι ανοικτή, τα ηλεκτρόνια κινούνται από μία περιοχή υψηλής ηλεκτρονικής πυκνότητας σε μία περιοχή χαμηλής ηλεκτρονικής πυκνότητας. Αυτή η κίνηση των ηλεκτρονίων συνοδεύεται από έκχυση φωτός. Όσο περισσότερα ηλεκτρόνια περνούν από το σύνορο ή τη δίοδο μεταξύ των στρωμάτων τόσο περισσότερη φωτεινότητα προσφέρουν. Οι δίοδοι φωτοεκπομπής χρησιμοποιούνται σαν ενδεικτικές λυχνίες σε πολλές

ηλεκτρονικές διατάξεις και επιπρόσθετα για το σχηματισμό φωτεινών αλφαριθμητικών χαρακτήρων.

Limit order = εντολή διαπραγμάτευσης εντός περιορισμένου ορίου. Είναι μία εντολή ενός επενδυτή προς τον διαπραγματευτή να αγοράσει ή να πωλήσει χρεόγραφα, μετοχές ή άλλα περιουσιακά στοιχεία σε τιμή εύρους π.χ 10 έως 15 ευρώ ανά μονάδα. Η εντολή μπορεί να εκτελεσθεί μόνο εάν στη διάρκεια της ημέρας η τιμή του περιουσιακού στοιχείου κινηθεί εντός του ανωτέρω εύρους τιμών.

Line of credit, LOC = πιστωτικό όριο. Η διαρκής πίστωση που παραχωρεί ένα πιστωτικό ίδρυμα σε ένα πελάτη του. Συνοδεύεται από ένα ανώτατο όριο αναλήψεων που καθορίζεται από την πιστοληπτική αξιολόγηση του πελάτη. Επιτρέπει στους πιστούχους τη διαχρονική πρόσβαση στο δανεισμό χωρίς να υποχρεούνται να υποβάλουν διαρκώς νέα αίτηση.

LIMEAN = ο μέσος όρος των τιμών του LIBOR και του LIBID.

Limit = βλέπετε όρο «risk limits».

Limited Liability Company, LLC = εταιρία περιορισμένης ευθύνης. Οι μεριδιούχοι αυτής ευθύνονται μέχρι τη συμμετοχή τους στο κεφάλαιο της εταιρίας και όχι με την προσωπική τους περιουσία. Αποτελεί μια ενδιάμεση μορφή εταιρίας μεταξύ της corporation και της partnership συνδυάζοντας τα πλεονεκτήματα και των δύο ενώ απολαύει ευνοϊκού φορολογικού καθεστώτος.

Line of credit = πιστωτική γραμμή ή πιστωτικό όριο. Το ανώτατο ποσό δανείου που μπορεί να επιτύχει μια επιχείρηση από ένα δανειστή και συνήθως από μία τράπεζα για ένα καθορισμένο χρονικό διάστημα.

Linkage = σύνδεση οργανωμένων αγορών. Είναι η ευχέρεια αγοράς χρηματοπιστωτικών μέσων ή συμβολαίων όπως ομολόγων, μετοχών, παραγώγων προϊόντων σε ένα χρηματιστήριο και στη συνέχεια η πώληση των ίδιων συμβολαίων σε άλλο χρηματιστήριο.

Liquid assets = ρευστοποιήσιμα περιουσιακά στοιχεία. Πρόκειται για μετρητά, τραπεζικές καταθέσεις σε πρώτη ζήτηση, διαπραγματεύσιμα χρεόγραφα και γενικά για οποιοδήποτε διαπραγματεύσιμο χρηματοοικονομικό μέσο που μπορεί εύκολα να πωληθεί σε οργανωμένες αγορές ή μη (π.χ στην OTC).

Liquid Crystal Display = βλέπετε όρο LCD.

Liquidity = ρευστότητα. Είναι η ικανότητα μιας επιχείρησης να αντιμετωπίζει τις τρέχουσες υποχρεώσεις της με μετρητά ή άλλα χρηματοοικονομικά στοιχεία που μπορούν άμεσα να μετατραπούν σε μετρητά. Αναφέρεται, επίσης, στην ευκολία με την οποία οι επενδυτές μπορούν να μετατρέψουν τις μετοχές και τα ομόλογα αυτών σε μετρητά και στην ταμειακή θέση μιας επιχείρησης δηλαδή πόσο η αξία των τρεχόντων περιουσιακών της στοιχείων υπερβαίνει τις τρέχουσες υποχρεώσεις της.

Liquidity trap = παγίδα ρευστότητας. Το φαινόμενο που δημιουργείται στην αγορά όταν όσο και αν μειωθούν τα επιτόκια θα εξακολουθήσει να υπάρχει ένα έλλειμμα ρευστότητας. Παρατηρείται συνήθως σε περιόδους οικονομικής ύφεσης και χρηματοπιστωτικής αναταραχής όπως στο κραχ του 1929, στην επιμηκυνθείσα περίοδο οικονομικής επιβράδυνσης στην Ιαπωνία μετά το 1991 και την πρόσφατη χρηματοπιστωτική κρίση του 2007 που προήλθε από την κατάρρευση της ενυπόθηκης στεγαστικής αγοράς υψηλού κινδύνου των ΗΠΑ και εντάθηκε μετά το Σεπτέμβριο του 2008 καταλήγοντας σε παγκόσμια χρηματοπιστωτική και οικονομική κρίση. Μετά το κραχ του 1929, ο Τζον Μέιναρντ Κέινες πίστευε ότι η ανεπάρκεια της νομισματικής πολιτικής απαιτούσε τη χρησιμοποίηση της δημοσιονομικής πολιτικής για να δημιουργηθεί ζήτηση όπως η μείωση των φόρων και η κατασκευή δημόσιων έργων. Ο Κέινες εισήγαγε και την έννοια της ζήτησης χρήματος για κερδοσκοπία. Υποστήριζε ότι η ζητούμενη ποσότητα χρήματος για κερδοσκοπία έχει αρνητική σχέση με το επιτόκιο. Παγίδα ρευστότητας υπάρχει όταν τα επιτόκια είναι τόσο χαμηλά ώστε οι αποταμιευτές προτιμούν να διακρατούν τα ρευστά τους διαθέσιμα παρά να δανείζουν με

μικρή απόδοση ή όταν αναμένουν ότι σύντομα θα αυξηθούν τα επιτόκια ή οι αποδόσεις των χρεογράφων ώστε να επενδύσουν στο μέλλον με καλύτερους όρους. Ένας άλλος παράγων που δημιουργεί έλλειμμα ρευστότητας και συρρίκνωση των δανείων είναι η έλλειψη εμπιστοσύνης μεταξύ των τραπεζών και μεταξύ αυτών και των πελατών τους σε περιόδους χρηματοπιστωτικής και οικονομικής κρίσης οπότε η επεκτατική νομισματική πολιτική αποτυγχάνει να συμβάλει στην ανάκαμψη της οικονομίας και απαιτείται η παρέμβαση του κράτους για να εγγυηθεί τις καταθέσεις και το δανεισμό προς τις οικονομικές μονάδες ή να παράσχει ρευστότητα στις τράπεζες με τον όρο ότι τα ποσά θα χρησιμοποιηθούν για τη χρηματοδότηση της οικονομίας.

Liquidity risk = κίνδυνος ρευστότητας. Η σχέση ληκτότητας των στοιχείων του ενεργητικού και του παθητικού. Άλλως, ο κίνδυνος που αντιμετωπίζει ένας αντισυμβαλλόμενος ή συμμετέχων σε μια πληρωμή ή σε ένα σύστημα μεταφοράς κεφαλαίων να μη διακανονίσει στην ημερομηνία λήξης όλη την οφειλόμενη αξία. Ο κίνδυνος ρευστότητας δεν καταδεικνύει τη μόνιμη αλλά την προσωρινή αδυναμία του υπόχρεου να τιμήσει τις υποχρεώσεις του τις οποίες μπορεί να εκπληρώσει αργότερα. Η ημερήσια, βραχυπρόθεσμη και μακροπρόθεσμη ρευστότητα προσδιορίζει το βαθμό έκθεσης στον κίνδυνο από ανοίγματα, τα οποία σε περιόδους που επικρατεί στενότητα κεφαλαίων στις αγορές μπορεί να έχουν αρνητικές συνέπειες. Το υψηλό κόστος εξεύρεσης κεφαλαίων σε τέτοιες περιόδους για την κάλυψη του χάσματος μεταξύ του χρόνου ωρίμανσης των πηγών και των χρήσεων μπορεί να οδηγήσει σε κατάρρευση των πιστωτικών ιδρυμάτων ή των επιχειρήσεων. Χαρακτηριστικό παράδειγμα είναι η χρηματοπιστωτική κρίση 2007-2009 που ξεκίνησε σαν κρίση ρευστότητας και οδήγησε στα πρόθυρα της χρεοκοπίας αναρίθμητες χρηματοπιστωτικές και μη επιχειρήσεις σε όλο τον κόσμο. Τελικά, την εκρηκτική κατάσταση που προέκυψε διέσωσαν οι παρεμβάσεις των κεντρικών τραπεζών και των κρατών που παρείχαν την αναγκαία ρευστότητα μέχρι να παρέλθει η χρηματοπιστωτική κρίση και η παγκόσμια οικονομική ύφεση που προέκυψε εξ αιτίας της.

Liquid market = αγορά με μεγάλο βαθμό ρευστότητας, δηλαδή η αγορά στην οποία οι αγοραπωλησίες γίνονται με ευχέρεια επειδή υπάρχει μεγάλος αριθμός αγοραστών και πωλητών που είναι διατεθειμένοι να προβούν σε μεγάλες συναλλαγές με μικρές διαφορές τιμών.

Lisbon strategy = στρατηγική της Λισσαβόνας. Η Πορτογαλική Προεδρία συγκάλεσε ειδική σύνοδο του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου, με σύνθεση τους αρχηγούς κρατών ή κυβερνήσεων, στη **Λισσαβόνα την 24 και 25 Μαρτίου 2000**. Κύρια θέματα ήταν η ενίσχυση της απασχόλησης, η οικονομική μεταρρύθμιση και η κοινωνική συνοχή στο πλαίσιο μιας οικονομίας βασισμένης στη γνώση με στόχο η Ε.Ε να μειώσει το μεγάλο ποσοστό ανεργίας, να καλύψει το χάσμα ανταγωνιστικότητας και τεχνολογικών καινοτομιών σε σχέση με τις ΗΠΑ και άλλες προηγμένες χώρες και να καταστεί η πλέον ανταγωνιστική οικονομική ζώνη μέχρι το έτος 2010. Η απόφαση στην οποία κατέληξε το Ε.Σ καθορίζει κύρια τρεις στόχους: διαρθρωτικές μεταρρυθμίσεις, δημιουργία θέσεων εργασίας και κοινωνική συνοχή. Ειδικότερα:

1] προετοιμασία της μετάβασης προς μια ανταγωνιστική και δυναμική οικονομία βασιζόμενη στη γνώση. Η στροφή προς μια ψηφιακή οικονομία βασιζόμενη στη γνώση και χαρακτηριζόμενη από νέα αγαθά και υπηρεσίες αποτελεί ισχυρή κινητήρια δύναμη για την ανάπτυξη, την ανταγωνιστικότητα, τη δημιουργία θέσεων απασχόλησης και τη βελτίωση της ποιότητας ζωής των πολιτών και του περιβάλλοντος. Απαιτείται ολοκληρωμένο πρόγραμμα δράσης για μια ηλεκτρονική Ευρώπη (eEurope Action Plan) που θα βασίζεται στη συγκριτική αξιολόγηση των εθνικών πρωτοβουλιών. Οι επιχειρήσεις και οι πολίτες πρέπει να έχουν πρόσβαση σε φθηνή παγκόσμιας κλάσης υποδομή επικοινωνιών και σε ευρύ φάσμα υπηρεσιών. Κάθε πολίτης πρέπει να διαθέτει τις δεξιότητες που απαιτούνται για τη ζωή και την εργασία σε αυτήν τη νέα κοινωνία της πληροφορίας. Η αξιοποίηση του πλήρους ηλεκτρονικού δυναμικού της Ε.Ε εξαρτάται από τη δημιουργία των προϋποθέσεων που θα επιτρέψουν την άνθηση του ηλεκτρονικού εμπορίου και του Διαδικτύου. Πιο συγκεκριμένα το Ε.Σ της Λισσαβόνας έθεσε τους ακόλουθους στόχους:

■ την ολοκλήρωση του νομικού πλαισίου για το ηλεκτρονικό εμπόριο, το ηλεκτρονικό και ψηφιακό χρήμα και την εξ αποστάσεως πώληση χρηματοοικονομικών υπηρεσιών

■ τη βελτίωση του πλαισίου για τις ιδιωτικές επενδύσεις στην έρευνα και για τις νεοσύστατες εταιρίες υψηλής τεχνολογίας με τη χρήση φορολογικών πολιτικών, επιχειρηματικών κεφαλαίων και στήριξης από την Ευρωπαϊκή Τράπεζα Επενδύσεων (ΕΤΕπ)

■ τον προσδιορισμό δεικτών αξιολόγησης των επιδόσεων σε διάφορους τομείς και ιδιαίτερα για την ανάπτυξη του ανθρώπινου δυναμικού και τις καινοτομίες

■ τη διευκόλυνση της δημιουργίας ενός ταχύτατου ευρωπαϊκού δικτύου για την ηλεκτρονική επιστημονική επικοινωνία, με στήριξη της ΕΤΕπ που θα συνδέει ερευνητικά ιδρύματα, πανεπιστήμια, επιστημονικές βιβλιοθήκες, επιστημονικά κέντρα και σχολεία

■ την εισαγωγή κοινοτικού διπλώματος ευρεσιτεχνίας

■ την καθιέρωση μιας σειράς συγκριτικών αξιολογήσεων επί θεμάτων όπως το χρονικό διάστημα που απαιτεί και το κόστος που συνεπάγεται η σύσταση εταιρίας, το ύψος του επενδύμενου επιχειρηματικού κεφαλαίου, ο αριθμός πτυχιούχων σχολών διοίκησης επιχειρήσεων, επιστημονικών σχολών και δυνατοτήτων κατάρτισης

■ την υποβολή σχεδίου για μια επιχειρηματική, καινοτόμο και ανοικτή Ευρώπη μαζί με το πολυετές πρόγραμμα υπέρ των επιχειρήσεων και του επιχειρηματικού πνεύματος 2001 – 2005

■ την εκπόνηση Ευρωπαϊκού Χάρτη για τις μικρές επιχειρήσεις που αποτελούν την κυριότερη δύναμη για τη δημιουργία θέσεων απασχόλησης

■ την υποβολή έκθεσης για τα χρηματοπιστωτικά μέσα της ΕΤΕπ και του Ευρωπαϊκού Ταμείου Επενδύσεων

■ τη χάραξη στρατηγικής για την εξάλειψη των φραγμών στην παροχή υπηρεσιών, την απελευθέρωση των τομέων του αερίου, ηλεκτρισμού, ταχυδρομικών υπηρεσιών και μεταφορών

■ την ενημέρωση της νομοθεσίας περί κρατικών προμηθειών και κύρια να την κάνουν προσιτή στις ΜΜΕ ώστε να τεθεί σε ισχύ από το έτος 2002. Μέχρι το έτος 2003 η διενέργεια των κοινοτικών και κρατικών προμηθειών πρέπει να έχει γίνει on line

■ ένα αυστηρό χρονοδιάγραμμα για την υλοποίηση του προγράμματος δράσης χρηματοπιστωτικών υπηρεσιών ως το 2005 με προτεραιότητα την πρόσβαση σε επενδυτικό κεφάλαιο σε πανευρωπαϊκή βάση και την εξάλειψη των εμποδίων για επενδύσεις σε ταμεία συντάξεων. Περαιτέρω στόχοι είναι η ολοκλήρωση των αγορών δημοσίων ομολογιών / ομολόγων, τεχνικών και μέσων έκδοσης χρεογράφων και η βελτιωμένη λειτουργία της διασυννοριακής αγοράς ρέπος, η συγκρισιμότητα των ισολογισμών, αποτελεσμάτων χρήσεως των εταιριών και η στενότερη συνεργασία για την εποπτεία των χρηματαγορών από την Ευρωπαϊκή Ένωση. Η πλήρης υλοποίηση του προγράμματος δράσης επιχειρηματικών κεφαλαίων πρέπει να γίνει μέχρι το έτος 2003

■ την ελάφρυνση της φορολογικής πίεσης επί της εργασίας και ιδίως της σχετικά ανειδίκευτης και χαμηλά αμειβόμενης.

2] Εκσυγχρονισμός του Ευρωπαϊκού Κοινωνικού Μοντέλου με επένδυση στον άνθρωπο και οικοδόμηση ενός ενεργού κράτους πρόνοιας. Οι άνθρωποι είναι το πολυτιμότερο κεφάλαιο της Ευρώπης και αποτελούν το επίκεντρο των πολιτικών της Ένωσης. Η επένδυση στον άνθρωπο και η ανάπτυξη ενεργού και δυναμικού κράτους κοινωνικής πρόνοιας έχει ζωτική σημασία για τη θέση της Ε.Ε στην οικονομία της γνώσης και δεν θα επιτείνει τα υφιστάμενα κοινωνικά προβλήματα της ανεργίας, του κοινωνικού αποκλεισμού και της πτώχειας. Το Ε.Σ έθεσε τους ακόλουθους στόχους:

■ ο αριθμός των ατόμων 18-24 ετών, τα οποία έχουν τελειώσει το τριτάξιο Γυμνάσιο χωρίς να έχουν αποκτήσει κάποια επαγγελματική κατάρτιση, πρέπει να μειωθεί δραστικά μέχρι το 2010

■ τα σχολεία και τα κέντρα κατάρτισης θα συνδεθούν με το διαδίκτυο και θα συνεργασθούν μεταξύ τους καθώς και με τις επιχειρήσεις και τα ερευνητικά κέντρα

■ νέες βασικές δεξιότητες πρέπει να είναι η πληροφορική, οι ξένες γλώσσες, η τεχνολογική αντίληψη, το επιχειρηματικό πνεύμα και οι κοινωνικές δεξιότητες. Καθιερώνεται ευρωπαϊκό δίπλωμα δεξιοτήτων πληροφορικής με συγκεντρωτικές διαδικασίες πιστοποίησης

■ καθορίζονται τα μέσα για την προώθηση της κινητικότητας των σπουδαστών, των δασκάλων και του προσωπικού κατάρτισης και έρευνας

■ ιδρύεται μία πανευρωπαϊκή βάση δεδομένων για θέσεις απασχόλησης και ευκαιρίες μάθησης και καθιερώνεται έπαθλο της Ε.Ε για τις ιδιαίτερα προοδευτικές επιχειρήσεις

■ μεγαλύτερη απασχόληση στον τομέα της παροχής υπηρεσιών συμπεριλαμβανομένων των προσωπικών υπηρεσιών

■ προώθηση όλων των πτυχών των ίσων ευκαιριών, περιορισμός του επαγγελματικού διαχωρισμού, παροχή καλύτερης παιδικής μέριμνας. Γενικός στόχος των ανωτέρω μέτρων είναι η αύξηση του ποσοστού απασχόλησης κατά μέσο όρο σε επίπεδο όσο το δυνατόν εγγύτερο του 70% το έτος 2010 και η αύξηση του ποσοστού απασχολούμενων γυναικών από το 51% σε άνω του 60%. Ο αριθμός των κατοίκων της ΕΕ που ζει κάτω από το όριο της πτώχειας και σε κατάσταση κοινωνικού αποκλεισμού είναι απαράδεκτος. Η κοινωνία αυτή ενέχει τον κίνδυνο διεύρυνσης του χάσματος μεταξύ εκείνων που διαθέτουν πρόσβαση στις νέες τεχνολογίες και εκείνων που αποκλείονται. Για να αποφευχθεί ο κίνδυνος αυτός πρέπει: α) να προωθηθεί η καλύτερη κατανόηση του κοινωνικού αποκλεισμού μέσω συνεχούς διαλόγου, ανταλλαγής πληροφοριών και ορθής πρακτικής με βάση κοινούς δείκτες β) να περιληφθεί η κοινωνική ένταξη στις πολιτικές των κρατών μελών για την απασχόληση, την εκπαίδευση και την κατάρτιση, την υγεία και την κατοικία με παράλληλη δράση των Διαρθρωτικών Ταμείων γ) να αναπτυχθούν δράσεις για ομάδες στόχους όπως μειονότητες, παιδιά, ηλικιωμένοι και άτομα με ειδικές ανάγκες.

3 Εφαρμογή αποφάσεων: πλέον συνεκτική και συστηματική προσέγγιση. Το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο θα πραγματοποιεί ειδική σύνοδο κάθε άνοιξη για οικονομικά και κοινωνικά θέματα. Η υλοποίηση του στρατηγικού στόχου διευκολύνεται εάν εφαρμοσθεί νέα ανοικτή μέθοδος συντονισμού σαν μέσο διάδοσης βέλτιστων πρακτικών και επίτευξης μεγαλύτερης σύγκλισης προς τους κύριους στόχους της ΕΕ. Αυτή η μέθοδος απαιτεί: 1) καθορισμό κατευθυντήριων γραμμών για την Ε.Ε συνδυασμένων με συγκεκριμένα χρονοδιαγράμματα 2) καθορισμό ποσοτικών και ποιοτικών δεικτών και σημείων αναφοράς 3) μεταφορά των κατευθυντήριων γραμμών στις εθνικές και περιφερειακές πολιτικές 4) περιοδική παρακολούθηση, αξιολόγηση και επανεξέταση των διαδικασιών. Απαιτείται μια συγκριτική αξιολόγηση των βέλτιστων πρακτικών και ένα υψηλό αίσθημα ευθύνης των επιχειρήσεων στον τομέα αυτό για τη διαβίωση μάθηση, την οργάνωση της εργασίας, τις ίσες ευκαιρίες, την κοινωνική ένταξη και τη βιώσιμη ανάπτυξη. Η επίτευξη του νέου στρατηγικού στόχου θα βασισθεί κύρια στον ιδιωτικό τομέα, καθώς και στις εταιρικές σχέσεις ιδιωτικών και δημοσίων φορέων, Η Ε.Ε πρέπει να κινητοποιήσει όλους τους διαθέσιμους πόρους τηρώντας την Ατζέντα 2000 ενώ εκφράζει την ικανοποίησή της για τη συμβολή της ΕΤΕπ όσον αφορά τη δημιουργία ανθρώπινου κεφαλαίου, τις ΜΜΕ και το επιχειρηματικό πνεύμα, τα δίκτυα τεχνολογίας πληροφοριών και τηλεπικοινωνιών και την καινοτομία.

● Η επίτευξη των ανωτέρω στόχων κρίθηκε μη πραγματοποιήσιμη και για το λόγο αυτό ήδη από το 2004 άρχισε διαβούλευση για την προσαρμογή της στρατηγικής της Λισσαβόνας. **Στο Ευρωπαϊκό Συμβούλιο των Βρυξελλών της 22 και 23 Μαρτίου 2005 εγκρίθηκε η επανενεργοποίηση της στρατηγικής της Λισσαβόνας** σε κείμενο με τίτλο: «μια εταιρική σχέση για την οικονομική αύξηση και την απασχόληση». Οι κυριότερες κατευθύνσεις αυτού είναι οι εξής:

■ Πρώτη προτεραιότητα αποτελεί η ανάπτυξη της έρευνας, της εκπαίδευσης και της καινοτομίας διότι επιτρέπουν τη μετατροπή της γνώσης σε προστιθέμενη αξία για τη δημιουργία περισσότερων και ποιοτικά καλύτερων θέσεων απασχόλησης. Στον τομέα της έρευνας και Ανάπτυξης (E & A) διατηρείται ο γενικός στόχος του ποσοστού επενδύσεων 3% με σωστή κατανομή μεταξύ ιδιωτικών και δημοσίων επενδύσεων με την επίτευξη του στόχου να διευκολύνεται ιδιαίτερα με την παροχή φορολογικών κινήτρων για τις ιδιωτικές επενδύσεις και την καθιέρωση μηχανισμών στήριξης των καινοτόμων ΜΜΕ και των νεοσύστατων επιχειρήσεων υψηλής τεχνολογίας.

■ Η Ευρώπη χρειάζεται ένα στέρεο βιομηχανικό ιστό και τεχνολογικές πρωτοβουλίες που θα βασίζονται στη σύμπραξη ιδιωτικού και δημόσιου τομέα και την οργάνωση τεχνολογικών πλατφορμών. Η Ευρωπαϊκή Τράπεζα Επενδύσεων πρέπει να επεκτείνει το διαρθρωμένο χρηματοδοτικό μέσο της σε σχέδια E & A.

■ Η ανάπτυξη της κοινωνίας της πληροφορίας θα βασίζεται στη γενικευμένη χρησιμοποίηση των τεχνολογιών των πληροφοριών και των επικοινωνιών στις δημόσιες υπηρεσίες, τις ΜΜΕ και τα νοικοκυριά. Η πρωτοβουλία i2010 θα δώσει έμφαση στην έρευνα και την καινοτομία

στον τομέα των τεχνολογιών πληροφορικής, την ανάπτυξη κλάδων δημιουργίας περιεχομένου πολυμέσων και την ασφάλεια των δικτύων και των πληροφοριών.

☒ Για να ενθαρρυνθούν οι επενδύσεις, η Ε.Ε οφείλει να ολοκληρώσει την εσωτερική της αγορά με ένα ρυθμιστικό πλαίσιο ευμενέστερο προς τις επιχειρήσεις που με τη σειρά τους πρέπει να επιδείξουν κοινωνική υπευθυνότητα.

☒ Πέραν μιας δραστήριας πολιτικής ανταγωνισμού, το Ε.Σ καλεί τα κράτη μέλη να μειώσουν το γενικό επίπεδο των κρατικών ενισχύσεων ώστε να ενισχυθούν με πόρους η Ε & Α, η καινοτομία, και η αξιοποίηση του ανθρώπινου κεφαλαίου. Είναι απαραίτητη η κατάρτιση μιας κοινής μεθοδολογίας στάθμισης των διοικητικών επιβαρύνσεων που αποτελούν τροχοπέδη για τη διενέργεια επενδύσεων.

☒ Οι ΜΜΕ αποτελούν το βασικό κορμό της απασχόλησης. Για το λόγο αυτό, πρέπει να απαλλαγούν από τις διοικητικές επιβαρύνσεις και να στηριχθούν χρηματοδοτικά ιδιαίτερα από το Ευρωπαϊκό Ταμείο Επενδύσεων.

☒ Η Ατζέντα Κοινωνικής Πολιτικής της Ευρωπαϊκής Επιτροπής συνεισφέρει στην επίτευξη των στόχων για πλήρη απασχόληση και μεγαλύτερη κοινωνική συνοχή. Πρέπει να συνεχισθούν οι προσπάθειες για την ανύψωση του γενικού επιπέδου εκπαίδευσης ενώ προέχει η διάδοση του Ευρωπαϊκού Βιβλιαρίου Κατάρτισης (Eurorpass) και η έκδοση της Οδηγίας για την αναγνώριση των επαγγελματικών προσόντων.

Listed company = μία εταιρία της οποίας η μετοχή είναι εισηγμένη στο χρηματιστήριο και η οποία συμμορφώνεται με τις υποχρεώσεις που απορρέουν από τη νομοθεσία περί εισηγμένων εταιριών.

Loan = δάνειο. Σύμφωνα με το άρθρο 806 του Αστικού Κώδικα είναι μία σύμβαση στην οποία ο ένας από τους συμβαλλόμενους μεταβιβάζει στον άλλο την κυριότητα χρημάτων ή άλλων αντικαταστατών πραγμάτων και αυτός έχει υποχρέωση να αποδώσει άλλα πράγματα της ίδιας ποσότητας και ποιότητας. Πιο απλά, δάνειο είναι το ποσό των χρημάτων που δανείζεται συνήθως εντόκως και για ορισμένη χρονική περίοδο. Στη διεθνή χρηματοοικονομική διακρίνουμε, μεταξύ άλλων, τις εξής μορφές τραπεζικών δανείων:

☐ Adjustable rate loan or floating rate loan = δάνειο με αναπροσαρμόζόμενο ή κυμαινόμενο επιτόκιο. Σαν δείκτης αναφοράς χρησιμοποιείται συνήθως το βασικό επιτόκιο της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας, το LIBOR ή το EURIBOR. Συμφωνείται για παράδειγμα ότι το επιτόκιο ενός μακροπρόθεσμου δανείου θα αναπροσαρμόζεται κάθε εξάμηνο, υπολογιζόμενο με το επιτόκιο LIBOR της ημέρας αναπροσαρμογής πλέον 0,50%.

☐ Agricultural and fishing loans = αγροτικά και αλιευτικά δάνεια. Αναφέρονται ενδεικτικά οι εξής περιπτώσεις: α) δάνειο προς αγρότες και γεωργικούς συνεταιρισμούς για κεφάλαιο κίνησης β) ειδικότερα δάνεια για τη χρηματοδότηση της αγοράς λιπασμάτων, δένδρουλλίων, σποράς, θηρισμού, ζωοτροφών, ζώων προς πάχυνση και άλλων δαπανών της ενδιάμεσης διαδικασίας μέχρι την παραγωγή του τελικού προϊόντος γ) δάνειο για την αγορά γεωργικών εργαλείων και μηχανημάτων δ) δάνειο για τη χρηματοδότηση της αλιείας και ιδιαίτερα της επισκευής ή της αγοράς αλιευτικού σκάφους ε) δάνειο για την κατασκευή ή επέκταση αποθηκευτικών χώρων ή μεταποιητικών μονάδων από μεμονωμένους αγρότες ή από συνεταιρισμούς ζ) δάνειο για την αγορά ή κατασκευή αγροτικής κατοικίας η) δάνειο για την αγορά αγροτικών αυτοκινήτων θ) δάνειο για την εξαγωγή αγροτικών, κτηνοτροφικών και αλιευτικών προϊόντων.

☐ Aircraft loan = δάνειο προς αεροπορικές εταιρίες για την αγορά επιβατικού ή εμπορικού αεροσκάφους ή προς ιδιώτες για την απόκτηση μικρών ελαφρών αεροσκαφών.

☐ Amortisation loan = χρεολυτικό δάνειο. Εξοφλείται με περιοδικές καταβολές (δόσεις) αλλά η αποπληρωμή των τόκων γίνεται σε διαφορετική χρονική στιγμή από αυτή της αποπληρωμής του κεφαλαίου.

☐ Annuity loan or payment for interest and part of capital loan = τοκοχρεολυτικό δάνειο. Είναι το δάνειο στο οποίο κεφάλαιο και τόκοι υπολογίζονται σε ενιαίο ποσό το οποίο διαιρείται σε επιστρεφόμενες ισόποσες δόσεις. Το τοκοχρεολύσιο παραμένει σταθερό από περίοδο σε περίοδο ενώ ο τόκος και το χρεολύσιο μεταβάλλονται. Αυτό επιτυγχάνεται με τη σταδιακή μείωση του τόκου και με την προοδευτική αύξηση του χρεολυσίου.

☐ Bridge or bridging loan = ένα βραχυπρόθεσμο δάνειο που παρέχει προσωρινή χρηματοδότηση μέχρι να καταστεί διαθέσιμη μια μόνιμη χρηματοδότηση. Για παράδειγμα, σε μία σύμβαση πώλησης μιας οικίας έχει συμφωνηθεί ότι το 75% της αξίας θα καταβληθεί με μετρητά και το 25% από το τίμημα της πώλησης της παλαιάς οικίας του αγοραστή. Αυτό προϋποθέτει ότι οι δύο συναλλαγές θα γίνουν ταυτόχρονα. Εφόσον, όμως, δεν ευρίσκεται άμεσα αγοραστής να καταβάλει εύλογο τίμημα, τη λύση θα δώσει προσωρινά ένα ενδιάμεσο δάνειο (the bridge loan). Το δάνειο αυτό γεφυρώνει το χάσμα (bridges the gap) μεταξύ των δύο συναλλαγών δηλαδή της αγοράς της νέας κατοικίας και της πώλησης της παλαιάς κατοικίας που ακολουθεί. Το ίδιο μπορεί να συμβεί και όταν μια εταιρία αναζητά κεφάλαιο κίνησης. Μέχρι να εγκριθεί το αίτημά της από κάποια τράπεζα, καλύπτει τις ανάγκες της με ένα άλλο προσωρινό δάνειο. Το bridge loan έχει και άλλη έννοια. Είναι ένα τραπεζικό δάνειο που παρέχεται στον πελάτη με δόσεις ανάλογα με την πρόοδο υλοποίησης του σκοπού για τον οποίο συμφωνήθηκε το δάνειο. Για παράδειγμα ένα στεγαστικό δάνειο, εκταμιεύεται σταδιακά ανάλογα με την πρόοδο κατασκευής της κατοικίας. Ένα δάνειο χρηματοδότησης ενός σχεδίου επέκτασης μιας εμπορικής επιχείρησης, εκταμιεύεται σταδιακά ανάλογα με την πρόοδο υλοποίησης του σχεδίου.

☐ Broker loan = δάνειο που χορηγείται από μία τράπεζα σε διαμεσολαβητή της αγοράς (broker) ο οποίος στη συνέχεια χρηματοδοτεί την αναδοχή (underwriting) νέων εκδόσεων χρεογράφων, λογαριασμούς περιθωρίου πελάτη ή οποιαδήποτε άλλη δραστηριότητα πελάτη του σχετική με τη διαμεσολαβητική του λειτουργία.

☐ Business loan = δάνεια προς επιχειρήσεις. Διακρίνουμε:

- acquisition and mergers loans = δάνεια για την επέκταση των επιχειρήσεων μέσω εξαγορών και συγχωνεύσεων
- assets loans = δάνεια για την αύξηση των στοιχείων ενεργητικού
- business mortgage loans = ενυπόθηκα στεγαστικά δάνεια για την εγκατάσταση της επιχείρησης ή για επενδυτικούς σκοπούς, δηλαδή για αγορά ακινήτων και βιομηχανικής ή εμπορικής στέγης προς εκμετάλλευση
- construction loans = κατασκευαστικά δάνεια για την αγορά, επισκευή ή επέκταση της επαγγελματικής στέγης ή των εργοστασιακών χώρων της επιχείρησης ή δάνεια προς τεχνικές εταιρίες για την κατασκευή μεγάλων έργων
- equipment loans = δάνεια για την αγορά εξοπλισμού
- investment loans = επενδυτικά δάνεια για τη χρηματοδότηση της επέκτασης της επιχείρησης στο εσωτερικό ή στο εξωτερικό
- franchise loan = δάνειο δικαιόχρησης δηλαδή δάνειο για την αγορά των δικαιωμάτων χρήσης της επωνυμίας και του δικαιώματος πώλησης προϊόντων και υπηρεσιών από τον δικαιοπάροχο (franchisor)
- letter of credit = πιστωτικές επιστολές (βλέπετε αυτοτελή όρο)
- lines of credit and short term loans = πιστωτικά όρια και βραχυπρόθεσμα δάνεια για τη χρηματοδότηση εποχικών αναγκών αποθεματοποίησης εξοφλούμενα συνήθως εντός 12 μηνών
- professional transport car loans = δάνεια για την αγορά επαγγελματικών μέσων μεταφοράς
- projects development loans = δάνεια για τη χρηματοδότηση σχεδίων ανάπτυξης
- share capital increase loans = δάνεια για την αύξηση του μετοχικού κεφαλαίου της επιχείρησης
- start-up businesses = δάνεια για χρηματοδότηση των δαπανών έναρξης επιχειρήσεων
- Working capital loans = δάνεια για κεφάλαια κίνησης (βλέπετε παρακάτω όρο).

☐ Buy-down loan = είναι το δάνειο που επιτρέπει μία προπληρωμή προκειμένου να μειωθεί το επιτόκιο του δανείου κατά τη διάρκεια του πρώτου έτους ή των επόμενων ετών.

☐ Call or Demand loan = δάνειο όψεως ή δάνειο σε πρώτη ζήτηση. Ο δανειστής μπορεί να ζητήσει οποιαδήποτε στιγμή την άμεση εξόφληση του δανείου. Συνήθως, στους όρους της σύμβασης περιλαμβάνονται ρήτρες σύμφωνα με τις οποίες α) την ίδια ευχέρεια έχει και ο δανειζόμενος που μπορεί να εξοφλήσει άμεσα το δάνειο με δική του πρωτοβουλία

β) υποχρεώνονται οι αντισυμβαλλόμενοι να ασκήσουν το ανωτέρω δικαίωμά τους μετά από προειδοποίηση 24 ωρών. Call loan καλείται και το δάνειο που χρηματοδοτεί την αγορά χρεογράφων και του οποίου η λήξη αφήνεται στη διακριτική ευχέρεια του δανειστή ή του δανειζόμενου οι οποίοι μπορούν να ασκήσουν το δικαίωμα αυτό οποτεδήποτε το ζητήσουν (on demand).

☐ Car or automobile loan = δάνειο για την αγορά αυτοκινήτου. Στην περίπτωση αυτή, παρακρατείται η κυριότητα του αυτοκινήτου μέχρι της πλήρους εξόφλησης του τιμήματος. Πιο σπάνια, μπορεί να παρασχεθεί και άλλη αξιόπιστη ασφάλεια όπως χρεόγραφα υψηλής πιστοληπτικής διαβάθμισης.

☐ Cash Flow Financing = βραχυπρόθεσμο δάνειο που παρέχει συμπληρωματική χρηματοδότηση σε μετρητά προκειμένου να καλυφθεί η προσωρινή έλλειψη μετρητών ενώ επίκειται η εισπραξη απαιτήσεων.

☐ Cash loan = δάνειο σε μετρητά οι εισπράξεις του οποίου μπορεί να αρχίσουν άμεσα δηλαδή αμέσως μετά την υπογραφή της σύμβασης.

☐ Cinema and TV loan = δάνειο για πάγιες εγκαταστάσεις και εξοπλισμό κινηματογραφικών και τηλεοπτικών εταιριών και για παραγωγή κινηματογραφικών και τηλεοπτικών ταινιών.

☐ Closed-end-credit = μία σύμβαση σύμφωνα με την οποία ο δανειζόμενος δέχεται να πληρώνει το δάνειο πλήρως πλέον των χρηματοοικονομικών του ή άλλων εξόδων στη διάρκεια μιας καθορισμένης χρονικής περιόδου. Συνήθως τέτοιες συμφωνίες εφαρμόζονται στα δάνεια για την αγορά ακινήτων και αυτοκινήτων. Ο όρος χρησιμοποιείται σε αντίθεση με την ανακυκλούμενη πίστωση (open – end credit, βλέπετε παρακάτω).

☐ Collateral loan = δάνειο ασφαλισμένο με ενέχυρο τίτλους.

☐ Commercial loan = εμπορικό δάνειο. Διακρίνεται σε δάνειο για α) κεφάλαιο κίνησης β) αγορά επαγγελματικής στέγης γ) αποθεματοποίηση εμπορευμάτων δ) αγορά εξοπλισμού και μηχανημάτων. Χρηματοδότηση προς το εμπόριο παρέχεται επίσης με την προεξόφληση συναλλαγματικών και την παροχή πιστωτικού ορίου που ο πελάτης μπορεί να κάνει χρήση όταν πιέζεται από έλλειψη ρευστότητας.

☐ Commercial real estate loan = δάνειο για την κατασκευή, επισκευή ή αγορά εμπορικής επαγγελματικής στέγης και συναφών αποθηκευτικών χώρων.

☐ Commodity loan = δάνειο εγγυημένο με ενέχυρο εμπορεύματα.

☐ Computer loan = δάνειο για την αγορά ηλεκτρονικών υπολογιστών (mainframes, servers, personal computers κλπ).

☐ Consolidation loan = ενοποιημένο δάνειο. Η ενοποίηση σε ένα δάνειο πολλών δανείων του οφειλέτη έναντι του ίδιου δανειστή και συνήθως μιας τράπεζας. Τα δάνεια μπορεί να είναι στεγαστικά, από πιστωτικές κάρτες, καταναλωτικά, αγοράς αυτοκινήτου κλπ. Στην περίπτωση αυτή αναπροσαρμόζεται η περίοδος και το ποσό των δόσεων όπως και το ενιαίο επιτόκιο ώστε ο οφειλέτης να διευκολυνθεί στην κανονική αποπληρωμή του νέου ενοποιημένου δανείου.

☐ Consumer loan = καταναλωτικό δάνειο. Χορηγείται σε φυσικά πρόσωπα για την αγορά προϊόντων και υπηρεσιών και για την κάλυψη έκτακτων προσωπικών αναγκών. Στην ευρεία αυτή κατηγορία μπορούν να περιληφθούν τα εξής δάνεια: α) δάνεια για την αγορά διαρκών καταναλωτικών αγαθών β) δάνεια για την αγορά αυτοκινήτων και άλλων οχημάτων ιδιωτικής χρήσης γ) πιστωτικές κάρτες δ) δάνεια για την αγορά μετοχών ε) σπουδαστικά δάνεια ζ) δάνεια με μικρότερο επιτόκιο για την εξόφληση καταναλωτικών δανείων με μεγαλύτερο επιτόκιο.

☐ Convertible loan = μετατρέπόμενο δάνειο. Για παράδειγμα ένα δάνειο κυμαινόμενου επιτοκίου που μετατρέπεται σε ένα δάνειο σταθερού επιτοκίου και αντίστροφα ή ένα δάνειο που συμφωνείται να μετατραπεί η πληρωμή του μετά την πάροδο ορισμένου χρόνου από μετρητά σε καταβολή μετοχών ή ομολόγων.

☐ Corporate loan = δάνειο προς μεγάλες επιχειρήσεις. Μπορεί να εξυπηρετεί ανάγκες για κεφάλαια κίνησης, επέκταση των επαγγελματικών εγκαταστάσεων, αγορά πρώτων υλών και ενδιάμεσων προϊόντων, εξαγορές επιχειρήσεων, υλοποίηση προγραμμάτων εκσυγχρονισμού και αναδιάρθρωσης, προώθηση των εξαγωγών.

☐ Credit card loan = δάνειο μέσω πιστωτικών καρτών. Τίθενται πιστωτικά όρια σε κάθε κάτοχο ανάλογα με την πιστοληπτική του ικανότητα και ορίζεται ο αριθμός των δόσεων για την εξόφληση του ποσού των μηνιαίων αγορών. Τα δάνεια μέσω πιστωτικών καρτών φέρουν υψηλό επιτόκιο, συνήθως τετραπλάσιο από το δανειστικό επιτόκιο βάσης του Ευρωσυστήματος.

☐ Deposit loan = καταθετικό δάνειο. Δάνειο που δημιουργείται με την πίστωση τρεχούμενου λογαριασμού του δικαιούχου από την τράπεζά του.

☐ Durable goods loan = δάνειο για τη χρηματοδότηση αγοράς διαρκών καταναλωτικών αγαθών.

☐ Educational loan = εκπαιδευτικό δάνειο. Αποτελεί ευρύτερη έννοια από αυτήν του φοιτητικού δανείου, διότι περιλαμβάνει δάνεια για την αποπεράτωση των σπουδών σε οποιαδήποτε βαθμίδα της εκπαίδευσης και συνήθως της δευτεροβάθμιας, κέντρων επαγγελματικής κατάρτισης, τεχνολογικής και τριτοβάθμιας εκπαίδευσης και σεμιναρίων βελτίωσης των δεξιοτήτων ήδη εργαζομένων. Σε περίπτωση που ο μαθητής, ο σπουδαστής ή ο φοιτητής είναι ανήλικος ή δεν έχει ίδια περιουσία είτε χορηγούνται στους γονείς τους ή απαιτούνται ασφάλειες ή εγγυητές. Τα βραχυπρόθεσμα, όμως, μικρού ποσού δάνεια της κατηγορίας αυτής παρέχονται χωρίς εγγύηση.

☐ Emergency fund loan = δάνειο εκτάκτων αναγκών που τίθεται στη διάθεση του δανειολήπτη επί ενός έντοκου λογαριασμού για την κάλυψη πχ ιατρικής και νοσοκομειακής δαπάνης, επισκευής οικίας ή αυτοκινήτου ή άλλης μη προβλέψιμης αιτίας.

☐ Export credit = πίστωση προς εξαγωγείς για την προετοιμασία και την ολοκλήρωση της διαδικασίας εξαγωγής προϊόντων και τη χρηματοδότηση της επόμενης εξαγωγικής προσπάθειας. Συναφείς είναι και οι τεχνικές του forfeiting, του forfaiting και της documentary credit (βλέπε όρους).

☐ External loan = εξωτερικό δάνειο. Χορηγείται σε κάτοικο της χώρας από πιστωτικό ίδρυμα ή υποκατάστημα αυτού που έχει την έδρα του στο εξωτερικό.

☐ Feast loan = εορτοδάνειο. Ένα βραχυπρόθεσμο δάνειο που χορηγείται χωρίς δικαιολογητικά για την κάλυψη των πρόσθετων αναγκών που προκύπτουν κύρια στις μεγάλες θρησκευτικές εορτές όπως των Χριστουγέννων και του Πάσχα.

☐ Fiduciary loan or credit = 1) δάνειο χωρίς ασφάλεια δηλαδή χωρίς εγγυητή, ενέχυρο ή υποθήκη 2) δάνειο προς φυσικά πρόσωπα για την κάλυψη προσωπικών αναγκών όπως δαπάνες σπουδών, νοσήλια, έξοδα ταξιδιών.

☐ Fixed rate loan = δάνειο με σταθερό επιτόκιο. Οι εξοφλούμενοι με δόσεις τόκοι έχουν το ίδιο ακριβώς σταθερό χρηματικό ποσό μέχρι την ολοσχερή αποπληρωμή του δανείου.

☐ Forced loan = αναγκαστικό δάνειο. Συνάπτεται από το κράτος και το κεφάλαιο δεν αποδίδεται κατά τη λήξη του, αλλά το δάνειο ανανεώνεται. Αυτό μπορεί να συμβεί και εάν ένας κάτοχος τραπεζικού λογαριασμού αντλεί χρήματα περισσότερα από ό,τι έχει ο λογαριασμός του (overdraft). Τότε η τράπεζα μπορεί να μετατρέψει το άνοιγμα σε κανονικό δάνειο. Οι ανωτέρω πρακτικές απαντώνται σήμερα μόνο σε κράτη με υπανάπτυκτη οικονομία και διοικητικά κατευθυνόμενο τραπεζικό σύστημα. Αντίθετα, στις προηγμένες οικονομίες για να εφαρμοσθούν, πρέπει να είναι προϊόν ελεύθερης βούλησης δηλαδή να προβλέπονται στους όρους της δανειακής σύμβασης.

☐ Foreign currency loan = δάνειο σε συνάλλαγμα. Συνάπτεται εάν διαπιστωθεί ότι το δανειακό επιτόκιο του ξένου νομίσματος είναι μικρότερο του εγχωρίου νομίσματος και εφόσον ο συναλλαγματικός κίνδυνος, ο οποίος προκύπτει από τη μεταβλητότητα των συναλλαγματικών ισοτιμιών, και τα λοιπά έξοδα δεν θα εξουδετερώσουν το ανωτέρω πλεονέκτημα.

☐ Forward loan = δάνειο οι εισπράξεις από το οποίο μπορεί να αρχίσουν σε ημερομηνία μεταγενέστερη από αυτή των δύο ημερών από την υπογραφή της σύμβασης.

☐ Gold loans = δάνεια χρυσού. Αφορούν δάνεια για κεφάλαιο κίνησης προς εταιρίες οι οποίες επεξεργάζονται και εξάγουν χρυσό. Τα δάνεια εξοφλούνται από το ποσό που θα εισπραχθεί από τις πωλήσεις χρυσού.

☐ Governmental loan = κυβερνητικό δάνειο. Χορηγείται μετά από αίτημα κυβερνήσεων κρατών για να καλύψει ανάγκες ελλειμματικών προϋπολογισμών, του ισοζυγίου τρεχουσών συναλλαγών ή για να χρηματοδοτήσει προγράμματα δημοσίων επενδύσεων.

☐ Guaranteed loan = εγγυημένο δάνειο. Δάνειο του οποίου η αποπληρωμή είναι εξασφαλισμένη με προσωπική ή εμπράγματη ασφάλεια ή με ενέχυρο τίτλους (securities collateral) ή με τραπεζικές καταθέσεις ή γενικά μετρητά (cash collateral).

☐ Hang out loan = το υπόλοιπο που παραμένει σε ένα δάνειο μετά τη λήξη του.

☐ Housing loan = στεγαστικό δάνειο.

☐ Import credit = πίστωση για τη χρηματοδότηση εισαγομένων αγαθών και υπηρεσιών.

☐ Internal loan = εσωτερικό δάνειο. Χορηγείται σε κάτοικο της χώρας που έχει την έδρα της το πιστωτικό ίδρυμα.

☐ Investment loan = επενδυτικό δάνειο. Μακροπρόθεσμο δάνειο που χορηγείται για τη χρηματοδότηση δημόσιων και ιδιωτικών επενδυτικών πρωτοβουλιών όπως μεγάλων έργων υποδομής, κατασκευής ή επέκτασης εμπορικών ή βιομηχανικών κτιρίων ή βιομηχανικών περιοχών και προμήθειας εξοπλισμού όπως συστημάτων Η/Υ και μηχανημάτων.

☐ Liar Loan = ψεύτικο δάνειο. Πρόκειται για δάνειο στο οποίο ο δανειστής δεν καταβάλει καμία προσπάθεια να εξακριβώσει την πιστοληπτική ικανότητα του δανειζόμενου ή πιο απλά είναι το δάνειο που παρέχεται με την υποβολή της αίτησης και χωρίς έλεγχο για το δηλούμενο εισόδημα. Ο όρος απαντάται κύρια στην αγορά στεγαστικών δανείων των ΗΠΑ. Στην περίπτωση αυτή, ο δανειολήπτης μπορεί να αγοράσει μία κατοικία με το ποσό του δανείου χωρίς να εισφέρει τίποτα από τα ίδια διαθέσιμα για την κάλυψη ενός μέρους της αξίας του ακινήτου. Στη συνέχεια ο δανειολήπτης δεν έχει συνήθως τη δυνατότητα κανονικής και πλήρους αποπληρωμής του δανείου και υφίσταται μεγάλη πιθανότητα το δάνειο τελικά να μην εξυπηρετηθεί. Το φαινόμενο αυτό εάν επεκταθεί μπορεί να έχει συστημικές συνέπειες δηλαδή να οδηγήσει σε πολλαπλασιασμό των κατασχέσεων ενυπόθηκων ακινήτων και σε αδυναμία των πιστωτών να ανταποκριθούν στις υποχρεώσεις τους οπότε οδηγείται σε κρίση ένα τμήμα της αγοράς.

☐ Loan against pledge = δάνειο ασφαλισμένο με ενέχυρο που παρέχεται από τον δανειολήπτη ή τρίτον όπως χρεόγραφα, πολύτιμα μέταλλα ή άλλα κινητά πράγματα.

☐ Loan against shares and securities = δάνειο που χορηγείται με ενέχυρο μετοχές, ομόλογα ή άλλα χρεόγραφα.

☐ Loan to printing companies and mass media enterprises = δάνειο προς εκτυπωτικές εταιρίες και μέσα μαζικής επικοινωνίας όπως εφημερίδες, περιοδικά, τηλεοπτικούς και ραδιοφωνικούς σταθμούς. Η σχετική χρηματοδότηση αφορά κεφάλαιο κίνησης και ιδιαίτερα για αγορά απλού χάρτου και την εισαγωγή δημοσιογραφικού χάρτου, πάγιες εγκαταστάσεις και εξοπλισμό.

☐ Long – term loan = μακροπρόθεσμο δάνειο. Συνήθως έχει λήξη από δέκα χρόνια και άνω.

☐ Margin loan = δάνειο περιθωρίου. Ένα δάνειο που παρέχει ένας διαμεσολαβητής της αγοράς (broker) σε ένα πελάτη το οποίο ουσιαστικά λειτουργεί σαν λογαριασμός περιθωρίου (margin account). Το δανεισθέν κεφάλαιο μπορεί να χρησιμοποιηθεί για οποιοδήποτε σκοπό ενώ το δάνειο είναι εγγυημένο με ομόλογα του πελάτη.

☐ Maritime or shipping financing = ναυτικό δάνειο ή δάνειο για τη χρηματοδότηση της εμπορικής ναυτιλίας (merchant marine). Αφορά την αγορά, κατασκευή ή επισκευή πλοίων και την προμήθεια εξοπλισμού.

☐ Medium – term loan = μεσοπρόθεσμο δάνειο. Συνήθως έχει λήξη από ένα μέχρι δέκα χρόνια.

☐ Mobile home loan = δάνειο για την αγορά λυόμενης οικίας εξασφαλισμένο με υποθήκη επ' αυτής. Εκτός από τη χρηματοδότηση για την αγορά του λυόμενου μπορεί να αυξάνεται και με το κόστος της μεταφοράς και εγκατάστασης σε συγκεκριμένη γεωγραφική θέση.

☐ Mortgage loan = στεγαστικό δάνειο εξασφαλισμένο με ενέχυρο ή υποθήκη. Για τα ενυπόθηκα στεγαστικά δάνεια με επιτόκιο μεγαλύτερο του prime rate (mortgage sub-prime loans) βλέπε τον αυτοτελή όρο Sub-Prime Loan.

☐ Multi-Currency Loan = πολυνομισματικό δάνειο. Η σύμβαση δανείου μπορεί να περιέχει ρήτρα χρήσης διαφορετικών νομισμάτων. Για παράδειγμα, ορισμένα δάνεια επιτρέπουν στον δανειστή να αρχίσει την καταβολή του δανείου σε δολάρια ΗΠΑ και σε ένα ενδιάμεσο καθορισμένο εκ των προτέρων στάδιο να συνεχίσει την καταβολή σε γεν Ιαπωνίας ή λίρες Αγγλίας. Άλλα δάνεια ενδέχεται να παρέχουν τη δυνατότητα στον δανειστή να καταβάλει το ποσό του δανείου σε πολλά νομίσματα εξ αρχής όπως πχ 50% σε ευρώ, 25% σε δολάρια ΗΠΑ και 25% σε ελβετικά φράγκα.

☐ NINJA loan = **No Income, No Job, and no Assets** δηλαδή δάνειο που χορηγείται σε ιδιώτες και εταιρίες που δεν έχουν επαρκές εισόδημα, εργασία ή κύκλο εργασιών και περιουσιακά στοιχεία. Είναι κάτι το ανάλογο με τα ενυπόθηκα στεγαστικά δάνεια μειωμένης εξασφάλισης των ΗΠΑ (sub-prime mortgage loan). Το δάνειο NINJA παρέχεται από Ιαπωνικές τράπεζες και έχει κίνητρο το χαμηλό επιτόκιο που ισχύει για χρόνια στην Ιαπωνία. Πρόσφατα έλαβε και τη μορφή της χορήγησης σε μη Ιαπωνικές τράπεζες, επιχειρήσεις και διεθνείς οργανισμούς που επιθυμούν να διαφοροποιήσουν την πηγή του δανεισμού τους αναλαμβάνοντας σχετικό συναλλαγματικό κίνδυνο αλλά επωφελούμενοι των χαμηλών Ιαπωνικών επιτοκίων.

☐ Nonproductive loan = μη παραγωγικό δάνειο. Ένα εμπορικό τραπεζικό δάνειο που δεν αυξάνει άμεσα το προϊόν της οικονομίας αν και μπορεί να αυξάνει τη δαπάνη αυτής. Για παράδειγμα μη παραγωγικό δάνειο είναι αυτό το οποίο παρέχεται για εξαγορές και συγχωνεύσεις.

☐ Open – end credit = πίστωση ανοικτού λογαριασμού μέχρι ενός ορισμένου ποσού που μπορεί να χρησιμοποιείται συνεχώς μέχρι η τράπεζα να αποφασίσει ότι πρέπει να την ανακαλέσει για λόγους φερεγγυότητας του δανειολήπτη.

☐ Operating loan = λειτουργικό δάνειο. Ένα δάνειο για την κάλυψη πολύ βραχυπρόθεσμων χρηματοδοτικών αναγκών και ιδιαίτερα των καθημερινών υποχρεώσεων ή την εξυπηρέτηση των εβδομαδιαίων ταμειακών ροών.

☐ Overdraft and Combination Account loan = overdraft είναι η ευχέρεια που παρέχεται από μία τράπεζα σε ένα πελάτη της κάτοχο ενός τρεχούμενου λογαριασμού να προβαίνει σε αναλήψεις μέχρι ενός ορισμένου ποσού όταν ο λογαριασμός είναι μηδενικός. Το επιτόκιο από το άνοιγμα του λογαριασμού μπορεί να είναι αρκετό υψηλό (π.χ από 7% έως 17%). Combination Account είναι ένας τραπεζικός λογαριασμός μέσω του οποίου διακανονίζονται όλες οι συναλλαγές του πελάτη και ταυτόχρονα παρέχει δανειακή διευκόλυνση για την αντιμετώπιση βραχυχρόνιων αναγκών. Επιτόκιο ποινής επιβάλλεται μόνο όταν ο λογαριασμός είναι ανοικτός (overdraft).

☐ Overnight loan = δάνειο διάρκειας μίας ημέρας. Είναι σύνηθες μεταξύ τραπεζών για την κάλυψη άμεσων αναγκών ρευστότητας ιδιαίτερα της ανοικτής θέσης σε τρεχούμενους λογαριασμούς που χρησιμοποιούνται για το διακανονισμό συναλλαγών σε συστήματα πληρωμών. Το Ευρωσύστημα παρέχει τέτοια δάνεια στα πιστωτικά ιδρύματα με την ονομασία «διευκόλυνση οριακής χρηματοδότησης» (marginal lending facility).

☐ Participation loan = συμμετοχικό δάνειο. Δάνειο που χορηγείται από κοινού από πολλές τράπεζες προς τον ίδιο δανειολήπτη. Πρόκειται για μεγάλα επενδυτικά δάνεια υψηλού κινδύνου και για το λόγο αυτό ο κίνδυνος κατανέμεται σε πολλούς δανειστές.

☐ Personal loan = προσωπικό δάνειο. Στην ευρεία αυτή κατηγορία υπάγονται ενδεικτικά τα εξής δάνεια: α) βραχυπρόθεσμο δάνειο για την αγορά οικιακού εξοπλισμού, ηλιακού θερμοσίφωνα και άλλων καταναλωτικών αγαθών επιβαρυνόμενο με υψηλό επιτόκιο. Το υψηλό επιτόκιο οφείλεται στο γεγονός ότι τα δάνεια αυτά δεν είναι ασφαλισμένα με ενέχυρο ή υποθήκη και το ποσοστό των μη εξυπηρετούμενων δανείων φθάνει το 8% περίπου του συνόλου β) βραχυ-μεσοπρόθεσμο δάνειο για την αγορά αυτοκινήτου. Είναι ασφαλισμένο με παρακράτηση της κυριότητας μέχρι της πλήρους αποπληρωμής του τιμήματος και για το λόγο αυτό επιβαρύνεται με χαμηλό επιτόκιο γ) δάνεια μέσω πιστωτικών καρτών δ) μακροπρόθεσμο στεγαστικά (home or housing loans) και βραχυπρόθεσμο επισκευαστικά δάνεια (home improvement loans) ε) δάνεια για την κάλυψη δαπανών γάμου (marriage ceremony loans), διακοπών (holiday loans), ιατρικών και νοσοκομειακών δαπανών (medical and hospital expenses loans).

☐ Professionals loan = επαγγελματικό δάνειο. Δάνειο προς επαγγελματίες συνήθως για αγορά ή ανανέωση και εκσυγχρονισμό του επαγγελματικού εξοπλισμού.

- ☐ Production loan = παραγωγικό δάνειο. Χρησιμοποιείται για την παραγωγή αγαθών ή την προσφορά υπηρεσιών.
- ☐ Productivity loan = δάνειο παραγωγικότητας. Τραπεζικό δάνειο προς επιχειρήσεις για την αύξηση της παραγωγικότητας αυτών μέσω της βελτίωσης της οργάνωσης ή της αγοράς σύγχρονου μηχανολογικού εξοπλισμού.
- ☐ Real estate loan = δάνειο για την αγορά, επισκευή ή κατασκευή ακινήτων για στέγαση ή για εμπορικούς, βιομηχανικούς ή αγροτικούς σκοπούς. Τα δάνεια της κατηγορίας αυτής είναι ασφαλισμένα με υποθήκη επί του ακινήτου μέχρι της ολοσχερούς αποπληρωμής του τιμήματος.
- ☐ Rediscount loan = προεξοφλητικό δάνειο. Εάν ο πελάτης κατέχει ένα μεγάλο χαρτοφυλάκιο με χρεόγραφα (έντοκα γραμμάτια, ομόλογα, συναλλαγματικές κλπ) και χρειάζεται μετρητά, μπορεί να προεξοφλήσει ορισμένα από αυτά στην τράπεζά του πριν από τη λήξη τους και να αποκτήσει την αναγκαία ρευστότητα. Στην περίπτωση αυτή, ομιλούμε για οιονεί δάνειο που παρέχεται μέσω της προεξόφλησης τίτλων.
- ☐ Revolving line of credit = ανακυκλούμενη πιστωτική γραμμή ή επαναληπτική πίστωση. Ένα πιστωτικό όριο που παραχωρείται συνεχώς από μία τράπεζα σε μία επιχείρηση μέχρι το οποίο μπορεί να δανείζεται με επανειλημμένες αναλήψεις και με την προϋπόθεση ότι εξοφλεί την προηγούμενη πίστωση ώστε ποτέ να μην υπερβαίνει το όριο.
- ☐ Seasonal loan = εποχικό δάνειο. Δάνειο που χορηγείται σε επιχειρήσεις για την αντιμετώπιση αναγκών σε κεφάλαιο κίνησης σε περιόδους έντονης δραστηριότητας όπως π.χ για τις εταιρίες μόδας λίγο πριν αρχίσουν να λανσάρονται τα νέα μοντέλα ή σε τουριστικές επιχειρήσεις κατά την έναρξη και τη διάρκεια της ακμής της τουριστικής περιόδου.
- ☐ Secured loan = δάνειο με ασφάλεια. Η ασφάλεια συνίσταται σε προσωπική εγγύηση τρίτου προσώπου, σε ενέχυρο επί χρεογράφων ή εμπορευμάτων και σε υποθήκη επί ακινήτων.
- ☐ Self - Employed loan = δάνειο που χορηγείται σε αυτοαπασχολούμενους επαγγελματίες όπως δικηγόρους, γιατρούς, φαρμακοποιούς, μηχανικούς, κατασκευαστές κλπ.
- ☐ Short term loan = βραχυπρόθεσμο δάνειο. Συνήθως έχει λήξη μέχρι ένα χρόνο.
- ☐ Small and Medium size Enterprises (SME) loans = δάνεια προς μικρομεσαίες επιχειρήσεις (κεφάλαιο κίνησης, αγορά ακινήτων για επαγγελματική στέγη, προμήθεια πρώτων υλών και ενδιάμεσων προϊόντων, εξοπλισμού κλπ).
- ☐ Spot loan = δάνειο όψεως. Οι εισπράξεις από αυτό μπορεί να αρχίσουν 2 ημέρες μετά την υπογραφή της σύμβασης.
- ☐ Student loan = φοιτητικό δάνειο. Παρέχεται σε φοιτητές και σπουδαστές συνήθως της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης. Ορισμένες τράπεζες επεκτείνουν τη λήξη αυτού μερικούς μήνες μετά την αποφοίτηση ή την επαγγελματική αποκατάσταση των πελατών.
- ☐ Subprime loan = δάνειο μειωμένης εξασφάλισης αλλά με επιτόκιο μεγαλύτερο αυτού που παρέχεται σε πελάτες υψηλής πιστοληπτικής διαβάθμισης και ισχυρών πελατειακών δεσμών δηλαδή υψηλότερο του prime rate (βλέπετε αυτοτελή όρο Subprime loan).
- ☐ Syndicate loan = κοινοπρακτικό δάνειο. Ένα δάνειο σημαντικού ποσού που εκδίδεται από κυβερνήσεις ή μεγάλες επιχειρήσεις και την έκδοση και διάθεση του οποίου αναλαμβάνει από κοινού μία ομάδα τραπεζών ή και επενδυτικών εταιριών. Συνήθως, υπάρχει ρήτρα στη σύμβαση αναδοχής ότι σε περίπτωση που δεν επιτευχθεί η διάθεση όλου του δανείου σε επενδυτές, τότε το εναπομένον ποσό αναλαμβάνεται από τις τράπεζες και τις επενδυτικές εταιρίες που συμμετέχουν στην έκδοση και απορρόφησή του.
- ☐ Term loan = προθεσμιακό δάνειο.
- ☐ Tied loan = δάνειο δεσμευμένο για ειδικό σκοπό. Για παράδειγμα, ένα κράτος χορηγεί μακροπρόθεσμο δάνειο σε ένα άλλο κράτος με τη δέσμευση ότι το προϊόν του δανείου θα χρησιμοποιηθεί για την αγορά προϊόντων της δανειστρίας χώρας.
- ☐ Tourism loan = μακροπρόθεσμο δάνειο για την ανάπτυξη του τουρισμού. Χορηγείται για κατασκευή ή επέκταση, ανακαίνιση και βελτίωση της υποδομής ξενοδοχείων, ενοικιαζόμενων δωματίων και campings. Επιπρόσθετα, στις τουριστικές επιχειρήσεις και ιδιαίτερα στα ταξιδιωτικά γραφεία χορηγούνται και βραχυπρόθεσμα δάνεια για κεφάλαιο κίνησης.

☐ Transport operators loan = δάνειο προς μεταφορείς προσώπων και αγαθών και προς εταιρίες διεθνών μεταφορών. Συνίσταται σε δάνεια για κεφάλαιο κίνησης και αγορά μεταφορικών μέσων.

☐ Trust receipt inventory loan = δάνειο με ενέχυρο αποθέματα με αποδείξεις παρακαταθήκης. Τα αποθέματα μπορεί να είναι εμπορεύματα αλλά και αυτοκίνητα και βιομηχανικά μηχανήματα και μηχανές. Τηρείται αρχείο των ενεχυρασμένων αποθεμάτων και όταν κάποια από αυτά πωληθούν πρέπει να αντικατασταθούν από άλλα αποθέματα ή να πληρωθεί με μετρητά που προέκυψαν από την πώληση το τμήμα του δανείου που καλυπτόταν από τα πωληθέντα αποθέματα.

☐ Unsecured loan = μη εγγυημένο δάνειο.

☐ Unsecured credit card loan = δάνειο μέσω πιστωτικής κάρτας χωρίς εγγύηση, δηλαδή χωρίς καμιά προσωπική ή εμπράγματη ασφάλεια.

☐ Vacation loan = δάνειο διακοπών. Ένα βραχυπρόθεσμο δάνειο που χορηγείται χωρίς δικαιολογητικά για την κάλυψη δαπανών κύρια των θερινών διακοπών.

☐ Warehousing loan = δάνειο που χορηγείται με ενέχυρο αποθέματα ευρισκόμενα στις αποθήκες ή με βάση τίτλους γενικών αποθηκών. Το ποσό του χορηγούμενου δανείου καλύπτει συνήθως ποσοστό από 75% έως 90% της αξίας των ενεχυρασμένων αποθεμάτων.

☐ Working capital loan = δάνειο για κεφάλαιο κίνησης. Χορηγείται σε επιχειρήσεις για την κάλυψη τρεχουσών και εκτάκτων αναγκών. Είναι κατά κανόνα βραχυπρόθεσμο δάνειο που επιτρέπει στην επιχείρηση να πραγματοποιεί αγορές πρώτων υλών και προϊόντων προς μεταπώληση με ευνοϊκούς όρους. Συνηθέστερες μορφές χρηματοδότησης για κεφάλαιο κίνησης είναι μέσω ανοικτού τρεχούμενου λογαριασμού, προεξόφλησης συναλλαγματικών ή με ενέχυρο συναλλαγματικές ή μεταχρονολογημένες επιταγές.

☐ Workout loan = δάνειο που χορηγείται σε δανειολήπτη ο οποίος ευρίσκεται σε πολύ δύσκολη οικονομική κατάσταση και για το λόγο αυτό τίθενται αυστηροί όροι ώστε να μπορέσει να εξέλθει από τη δεινή του θέση.

Loan-To-Value, LTV = δάνειο σε σχέση με την αξία του ενεχύρου ή της προσημείωσης ή της υποθήκης και γενικά της παρεχόμενης ασφάλειας (collateral). Είναι το ποσό του δανείου που χρηματοδότησε την αγορά ενός περιουσιακού στοιχείου διαιρούμενο με την εκτιμώμενη αξία της ασφάλειας (collateral) που έχει παρασχεθεί σαν εγγύηση για την αποπληρωμή του δανείου. Για παράδειγμα, ένα δάνειο 10.000 ευρώ για την αγορά ενός αυτοκινήτου του οποίου η σημερινή αξία εκτιμάται στο ποσό των 15.000 ευρώ έχει ένα LTV 66%, δηλαδή το ποσό του δανείου είναι το 66% της αξίας του αυτοκινήτου του οποίου η κυριότητα έχει παρακρατηθεί μέχρι την ολοσχερή εξόφληση του δανείου. Το LTV υποδεικνύει στον δανειστή εάν οι πιθανές ζημιές που οφείλονται σε μη πληρωμές μπορεί να αναπληρωθούν με την πώληση του περιουσιακού στοιχείου.

Local Area Network = βλέπετε όρο «LAN».

Lock-in = μία δέσμευση από ένα δανειστή που εγγυάται ένα ειδικό επιτόκιο για μία καθοριζόμενη χρονική περίοδο. Πρόκειται για τα δάνεια με αναπροσαρμόζόμενο επιτόκιο. Ο δανειστής π.χ δεσμεύεται να διατηρήσει (να κλειδώσει) για τον πρώτο χρόνο μετά την έκδοση το επιτόκιο σε ένα ορισμένο επίπεδο και να το αφήσει να διακυμαίνεται ευθύς ως βελτιωθούν οι συνθήκες της αγοράς.

Lock-out period = μία χρονική περίοδος μετά την έκδοση ενός δανείου κατά την οποία ο δανειολήπτης δεν μπορεί να προπληρώσει το ασφαλισμένο με υποθήκη ή με ομόλογα δάνειο.

Loft = σοφίτα, πατάρι, εξώστης. Στη διαχείριση ακινήτων (real estate management) σημαίνει δύο διαφορετικούς τύπους δωματίων: μία αποθήκη ή ένα όροφο που βρίσκεται κάτω από τη στέγη. Εναλλακτικά, αναφέρεται σε ένα διαμέρισμα που είναι προσαρμόσιμο για μετατροπή σε ένα ανοικτό χώρο που μπορεί να χρησιμεύσει για κατοικία. Συναφής είναι και ο όρος Attic που σημαίνει ένα δωμάτιο ή μία αποθήκη κάτω από τη στέγη που χρησιμοποιείται σαν αποθήκη ή για υπνοδωμάτιο ή σε μια εκκλησία σαν χώρος του εκκλησιαστικού οργάνου και της χορωδίας. Τελευταία αναπτύσσεται μία τάση για τη μετατροπή βιομηχανικών κτιρίων σε διαμερίσματα (loft apartments) ή σε συνιδιοκτησίες (condominiums). Ο όρος Loft-style

σημαίνει το κτίριο το ισόγειο του οποίου χρησιμοποιείται για επιχειρηματικούς σκοπούς ενώ ο όροφος για αποθήκη ή για κατοικία. Μια άλλη τάση αναφέρεται στη μετατροπή βιομηχανικών κτιρίων σε χώρο έκθεσης έργων τέχνης (art galleries) και σε μικρά γραφεία ή διαμερίσματα. Commercial loft είναι το κτίριο του οποίου η στέγη υπερβαίνει τα 5 μέτρα σε ύψος και διαθέτει ένα δεύτερο πάτωμα για γραφεία ή αποθήκες. Manhattan loft είναι ένας χώρος ενός μεγάλου δωματίου σε ένα πρώην εμπορικό κτίριο ο οποίος χρησιμεύει συνήθως για καλλιτεχνικές εργασίες ή εκθέσεις.

Log file = ημερολόγιο καταγραφής κινήσεων για τους φακέλους ενός διακομιστή (server). Πρόκειται για ένα κατάλογο που περιέχει τα αιτήματα και το ιστορικό πρόσβασης των χρηστών σε συγκεκριμένους φακέλους του server. Περιλαμβάνει λεπτομέρειες της λειτουργικής ιστορικότητας ενός λογισμικού και τυχόν μηνύματα λαθών. Είναι χρήσιμο για την ανάλυση και την έρευνα επίλυσης ενός προβλήματος. Για παράδειγμα, σε ένα σύστημα διαχείρισης διαθέσιμων τέτοια ημερολόγια, μεταξύ άλλων, υφίστανται για τις συναλλαγές (transaction log), για τις πληρωμές (payments log), για τις τιμές (prices log), τις χρηματοροές (cash flows log), τα όρια (limits log) και την ιστορικότητα των κινήσεων ενός λογισμικού (history log). Σε μια τοποθεσία του διαδικτύου (website) ένα log file δείχνει τους επισκέπτες, το χρόνο πρόσβασης και τις σελίδες επιλογής. Με τον τρόπο αυτό, μπορεί να μετρηθεί η επισκεψιμότητα της ιστοσελίδας και η προτίμηση των επισκεπτών για συγκεκριμένες προσφερόμενες πληροφορίες, προϊόντα και υπηρεσίες.

Login = η διαδικασία εισόδου ενός χρήστη σε ένα ηλεκτρονικό υπολογιστή ή σε ένα μηχανογραφικό σύστημα με τη χρησιμοποίηση των διαπιστευτηρίων του (credentials) δηλαδή α) του ονόματος του χρήστη (user name) που δεν είναι μυστικό π.χ cnikolaou και β) του κωδικού πρόσβασης (password) που είναι μυστικός και τον γνωρίζει μόνο ο χρήστης. Ακόμη και στην περίπτωση που κάποιος διαχειριστής μηχανογραφικού ή ηλεκτρονικού συστήματος γνωρίζει την πρώτη φορά τον κωδικό πρόσβασης, ο χρήστης έχει τη δυνατότητα να αλλάξει αμέσως τον κωδικό ώστε να τον γνωρίζει στο μέλλον μόνο αυτός.

Logistics management = εφοδιαστική διαχείριση. Ένας ταχέως αναπτυσσόμενος κλάδος της επιχειρηματικής που βοηθά στο σχεδιασμό, τον έλεγχο και την επίβλεψη της ροής υλικών και πληροφοριών.

◆ Σύμφωνα με ένα ευρύτερο ορισμό που δίνει η Διεθνής Εταιρία Εφοδιαστικής είναι η τέχνη και η επιστήμη της διοίκησης, της τεχνικής μεθοδολογίας και των τεχνικών δραστηριοτήτων που σχετίζονται με το σχεδιασμό, τον προσδιορισμό των απαιτήσεων, την απόκτηση, την αποθήκευση και τη διάθεση παραγωγικών πόρων και μέσων που υποστηρίζουν τους στόχους, τη στρατηγική, την τακτική και τον έλεγχο μιας επιχείρησης. Ο όρος logistics αφορά τα στάδια που προηγούνται και ακολουθούν την παραγωγή ενός προϊόντος μέχρι το σημείο της τελικής κατανάλωσης αυτού. Τα στάδια αυτά περιλαμβάνουν την αποθήκευση πρώτων υλών και ετοιμών προϊόντων σε λειτουργικούς χώρους, την οργάνωση και τον έλεγχο των αποθεμάτων, τη συσκευασία, αποσυσκευασία, την επικόλληση ετικετών, την προετοιμασία και τη διαχείριση των παραγγελιών, τη φόρτωση και τη διανομή των εμπορευμάτων, τη διαχείριση των επιστροφών, την απογραφή στα διάφορα στάδια αποθήκευσης και διακίνησης, τον ποιοτικό έλεγχο και την υποστήριξη της συνολικής διαδικασίας με πακέτα λογισμικού.

◆ Η ανάπτυξη του logistics απαιτεί επαρκείς οδικές, θαλάσσιες και αεροπορικές υποδομές, αποτελεσματικές τηλεπικοινωνίες, μεγάλους αποθηκευτικούς χώρους, τυποποιημένους εξοπλισμούς, επαρκή εμπορευματικά και διαμετακομιστικά κέντρα και χρήση προηγμένων μεθόδων πληροφορικής.

◆ Στον κλάδο διακρίνονται τρεις ομάδες επιχειρήσεων:

▪ οι contract logistics providers που παρέχουν πλήρες φάσμα υπηρεσιών δηλαδή απλές ή/και συνδυασμένες μεταφορές και ταχυμεταφορές εμπορευμάτων, ενοικίαση αποθηκευτικών χώρων ή/και διαμετακομιστικών κέντρων, διαχείριση αποθηκευτικών χώρων, προετοιμασία και εκτέλεση παραγγελιών πρώτων υλών και τελικών προϊόντων

▪ οι real estate logistics providers που ενοικιάζουν αποθηκευτικούς χώρους και

▪ οι public warehousing providers που προσφέρουν μόνο υπηρεσίες διαχείρισης εμπορευμάτων τρίτων.

◆ Η πλειοψηφία των εταιριών Logistics εδρεύει στο Θριάσιο Πεδίο της Αττικής ή στην περιοχή της Παιανίας, Κορωπί, Μαρκόπουλο και του διεθνούς αεροδρομίου Ελευθέριος Βενιζέλος. Συμπληρωματικά διατηρούν εγκαταστάσεις στην ευρύτερη περιοχή της Θεσσαλονίκης, της

Πάτρας, της Λάρισας, του Ηρακλείου Κρήτης, της Θήβας, των Οиноφύτων, της Αυλώνας, του Σχηματαρίου και της Κορίνθου.

♦ Ανοδικά κινείται ο ειδικότερος κλάδος της ταχυμεταφοράς (courier). Σύμφωνα με μελέτη της ICAP, η εγχώρια αγορά την περίοδο 1991-2007 αυξήθηκε κατά μέσο όρο 24,3% ενώ το πρώτο εξάμηνο του 2008, δηλαδή πριν την εκδήλωση της χρηματοπιστωτικής και οικονομικής κρίσης, εκτιμάται ότι σημειώθηκε αύξηση 7,5%.

♦ Σύμφωνα με έρευνα της Hellastat Α.Ε και συνολικά για όλο τον κλάδο των logistics, ο συνολικός κύκλος εργασιών 274 εταιριών στην Ελλάδα σημείωσε το 2006 αύξηση 8,8%. Σε σχέση με τα άλλα κράτη της ζώνης του ευρώ, η Ελλάδα υστερεί και για το λόγο αυτό αναμένεται μία έκκρηξη των υπηρεσιών μετά το 2011 όταν θα είναι παρελθόν η χρηματοπιστωτική και οικονομική κρίση.

♦ **Third Party Logistics, 3PL.** Η εφοδιαστική διαχείριση, συνήθως, ασκείται μέσω εξειδικευμένων εταιριών στις οποίες οι πολυεθνικές ή οι μεγάλες επιχειρήσεις αναθέτουν τη διεκπεραίωση των σχετικών εργασιών (outsourcing). Στην περίπτωση που μια επιχείρηση αποφασίσει να μην ιδρύσει και οργανώσει δική της υπηρεσία εφοδιαστικής διαχείρισης αλλά να αναθέσει σε τρίτους αυτή τη λειτουργικότητα (3PL), αναφέρονται τα εξής πλεονεκτήματα α) εξοικονόμηση κεφαλαίων που θα διέθετε για τη λειτουργία και διαχείριση αποθηκευτικών κέντρων και μεταφορών β) απασχόληση λιγότερου προσωπικού γ) επίτευξη οικονομιών κλίμακας δ) αξιοποίηση της εμπειρίας και της τεχνογνωσίας των εταιριών logistics ε) εκμετάλλευση της δυνατότητας των εταιριών logistics να διαθέτουν τα προϊόντα τους σε γεωγραφικές περιοχές που οι ίδιες δεν διαθέτουν πρόσβαση ή η πρόσβαση θα ήταν ιδιαίτερα δαπανηρή ζ) από την εξοικονόμηση δαπανών μπορούν να επενδύσουν σε νέα προϊόντα και να τα διαθέσουν στην αγορά αφού απελευθερώνονται αποθηκευτικοί χώροι της επιχείρησης. Ο κλάδος αυτός υπήρξε από τους ταχέως αναπτυσσόμενους αφού την περίοδο 1998-2007 κατέγραψε αύξηση του κύκλου εργασιών κατά 19,6%. Σύμφωνα με κλαδική μελέτη της ICAP, από τις παρεχόμενες υπηρεσίες 3PL αυτές της αποθήκευσης χωρίς ψύξη αντιπροσωπεύουν το 48,4% και με ψύξη το 11,5% της συνολικής αξίας, οι υπηρεσίες συσκευασίας, αποσυσκευασίας, ανασυσκευασίας και ετικετοποίησης το 6,6%, η λογισμική υποστήριξη το 1,2% και οι λοιπές υπηρεσίες το 2%. Συγκριτικά το 2007 έναντι του 2006, το σύνολο του ενεργητικού των εταιριών 3PL στην Ελλάδα παρουσίασε αύξηση 52,72% ενώ το σύνολο των ιδίων κεφαλαίων αυξήθηκε κατά 83,18%.

Lombard loan = δάνειο ή προκαταβολή δανείου εγγυημένη με ασφάλεια (collateral), συνήθως με ομόλογα, που χορηγείται σε τρεχούμενο λογαριασμό εταιρίας. Η τράπεζα καθορίζει το ανώτατο επιτόκιο του δανείου για κάθε διαπραγματεύσιμο τίτλο λαμβάνοντας υπόψη τη φερεγγυότητα του πιστούχου και το κίνδυνο του τίτλου που παρέχεται σαν ασφάλεια. Το όνομα Lombard οφείλεται στους ομώνυμους τραπεζίτες της βόρειας Ιταλίας και συγκεκριμένα της Λομβαρδίας που έδρασαν στη διάρκεια του μεσαίωνα. Εγκαταστάθηκαν στο Λονδίνο από τον 14^ο έως τον 17^ο αιώνα και υπήρξαν οι πρώτοι συστηματικοί τραπεζίτες της Αγγλίας. Σχετική είναι και η Lombard street του Λονδίνου στην οποία είναι συγκεντρωμένη η χρηματαγορά.

Lombard rate = επιτόκιο με το οποίο η κεντρική τράπεζα επιβαρύνει τα δάνεια που παρέχει στις τράπεζες για την ενίσχυση της ρευστότητας αυτών. Τα δάνεια αυτά είναι Lombard, δηλαδή εγγυημένα με τη δέσμευση χρεογράφων εξαιρετικής ποιότητας.

London Bullion Market = αγορά χρυσού και αργύρου του Λονδίνου. Τα μέλη της αγοράς διαπραγματεύονται μεταξύ τους ή με τους πελάτες τους. Όλοι οι κίνδυνοι, συμπεριλαμβανομένου του πιστωτικού κινδύνου, φέρονται από τους αντισυμβαλλόμενους. Η αγορά είναι μία Over the Counter (OTC) διότι δεν ανήκει σε μία οργανωμένη χρηματιστηριακή αγορά. Παρέχει ευελιξία αλλά και εμπιστευτικότητα αφού οι συναλλαγές διεξάγονται μόνο μεταξύ δύο κύριων διαπραγματευτών. Η μονάδα διαπραγμάτευσης είναι και για το χρυσό και τον άργυρο η ουγκιά σύμφωνα με το σύστημα μέτρησης βάρους troy, δηλαδή η troy ounce. Η μονάδα παράδοσης στο Λονδίνο (Loco London) για το χρυσό είναι η ράβδος χρυσού (gold bar) που πρέπει να έχει μία ελάχιστη καθαρότητα 995 και περιεκτικότητα μεταξύ 350 και 430 καθαρές ουγκιές με το βάρος της ράβδου να εκφράζεται σε πολλαπλάσια των 0,025 της ουγκιάς. Οι ράβδοι συνήθως κλείνουν στις 400 ουγκιές ή 12,5 χιλιόγραμμα. Η μονάδα παράδοσης στο Λονδίνο (Loco London) για τον άργυρο είναι η ράβδος αργύρου (silver bar) που πρέπει να έχει μία ελάχιστη καθαρότητα 999 και βάρος μεταξύ των 750 και 1.100 ουγκιές, αν και γίνονται αποδεκτές ράβδοι μεταξύ 500 και 1.250 ουγκιών. Γενικά, οι ράβδοι

αργύρου κλείνουν με βάρος γύρω στις 1.000 ουγκιές. Οι πωλήσεις γίνονται με την κίνηση λογαριασμών που διακρίνονται σε: α) κατανεμόμενοι λογαριασμοί (allocated accounts). Αυτοί οι λογαριασμοί ανοίγονται όταν ο πελάτης ζητά όπως το μέταλλο χωρισθεί φυσικά οπότε απαιτείται ένας λεπτομερής κατάλογος των βαρών και αναλύσεων του μετάλλου. Ο πελάτης έχει πλήρη τίτλο του μετάλλου στο λογαριασμό, με τον διαπραγματευτή να κατέχει αυτόν στο θησαυροφυλάκιό του σαν θεματοφύλακας για λογαριασμό του πελάτη β) μη κατανεμόμενοι λογαριασμοί (unallocated accounts). Χρησιμοποιούνται στην περίπτωση που οι πωληθέντες ράβδοι δεν τοποθετούνται ξεχωριστά και ο πελάτης έχει ένα γενικό τίτλο επί του μετάλλου. Είναι η περισσότερη χρησιμοποιούμενη και φθηνή μέθοδος κατοχής του μετάλλου.

London Bullion Market Association, LBMA = Ένωση Αγοράς Χρυσού και Αργύρου του Λονδίνου. Εκπροσωπεί τα συμφέροντα όσων συμμετέχουν στην Αγορά Χρυσού και Αργύρου του Λονδίνου (London Bullion Market). Οι συμμετέχοντες διακρίνονται στις εξής κατηγορίες: α) διαμορφωτές της αγοράς (markets-makers members) που είναι κύρια μεγάλες τράπεζες β) μέλη (members) τα οποία είναι τράπεζες και εταιρίες πολυτίμων μετάλλων και γ) συνέταιροι (associates) που είναι εταιρίες μετάλλων και νομισματοκοπεία. Ένα από τα κύρια καθήκοντα της LBMA είναι η τήρηση των απαιτούμενων προτύπων ποιότητας από τους διυλιστές χρυσού και αργύρου πριν να γίνουν αποδεκτοί στον κατάλογο της «καλής παράδοσης της αγοράς» (Market's Good Delivery lists). Η LBMA ανέπτυξε και εισήγαγε επίσης ένα αριθμό προτύπων συμβάσεων που καλύπτουν τους όρους και προϋποθέσεις για προθεσμιακές συναλλαγές (forward), συμβόλαια δικαιωμάτων προαίρεσης (options) και επιτοκιακά παράγωγα χρυσού (gold interest rate derivatives) για την εξωχρηματιστηριακή αγορά (OTC).

London International Financial Futures and Options Exchange, LIFFE (λάϊφ) = βλέπε όρο «NYSE – Euronext».

London Metal Exchange, LME = το Χρηματιστήριο Μετάλλων στο Σίτυ του Λονδίνου. Ιδρύθηκε το 1877 και σήμερα διαπραγματεύεται μη σιδηρούχα μέταλλα όπως χαλκό, αλουμίνιο, κράμα αλουμινίου, μόλυβδο, νικέλιο, ψευδάργυρο, κασσίτερο) και πλαστικά όπως πολυπροπυλένιο και χαμηλής πυκνότητας πολυπροπυλένιο (Linear Low, LL) για μελλοντική παράδοση. Αυτό βοηθά τη βιομηχανία να προγραμματίσει την παραγωγή της ενώ οι επιχειρήσεις μέλη προετοιμάζονται για να αναλάβουν τον κίνδυνο μεταβολής των τιμών. Προθεσμιακά συμβόλαια (futures) του LME είναι διαθέσιμα για την κάλυψη του κινδύνου (hedging). Το 95% των συναλλαγών προέρχεται από επιχειρήσεις εκτός Ηνωμένου Βασιλείου ενώ η συνολική ετήσια αξία των συναλλαγών ανέρχεται σε 2 τρισεκ. δολάρια. Η διαπραγμάτευση διεξάγεται με την παραδοσιακή μέθοδο της αντιφώνησης (open outcry) που έχει το πλεονέκτημα της πλήρους διαφάνειας. Υποστηρίζεται από μία τηλεφωνική αγορά και μία διαπραγμάτευση η οποία βασίζεται σε οθόνες του συστήματος LME Select. Και οι δύο είναι διαθέσιμες επί 24ώρου βάσεως. Η εκκαθάριση των συμβολαίων πραγματοποιείται μέσω του Συμφηφιστικού Οίκου του Λονδίνου (London Clearing House Ltd, LCH). Παράλληλα, είναι διαθέσιμη μία διαδικασία φιλικής επίλυσης διαφορών (LME Arbitration) που αποσκοπεί μέσω μιας αντικειμενικής διαιτησίας στον οριστικό διακανονισμό των πράξεων.

London Stock Exchange plc (LSE) = το Χρηματιστήριο του Λονδίνου. Οι ρίζες του ανατρέχουν στο 1698 στο Jonathan's Coffee House όπου ο John Castaing εξέδωσε ένα κατάλογο τιμών μετοχών και εμπορευμάτων για διαπραγμάτευση. Το 1773 απέκτησε ένα dealing room και την ονομασία Stock Exchange ενώ την 3.3.1801 έλαβε τη μορφή ενός σύγχρονου χρηματιστηρίου. Το 1973, συγχωνεύθηκαν στο London Stock Exchange 11 βρετανικά και ιρλανδικά τοπικά χρηματιστήρια. Το 1986, έλαβε χώρα η μεγάλη αποκανονικοποίηση των αγορών (The Bing Bang) με βάση την οποία όλες οι εταιρίες μέλη έγιναν brokers dealers (βλέπε όρο), επιτράπηκε η ιδιοκτησία και από ξένες επιχειρήσεις ενώ έλαβε τη μορφή ιδιωτικής εταιρίας. Το 2000 μετατράπηκε σε δημόσια εταιρία περιορισμένης ευθύνης (public limited company, plc, βλέπε όρο). Οι μετοχές του είναι διεσπαρμένες. Το δεύτερο δεκαήμερο του Απριλίου 2006, το χρηματιστήριο μετοχών υψηλής τεχνολογίας των ΗΠΑ Nasdaq προχώρησε σε επιθετική εξαγορά και απέκτησε το 14,99% των μετοχών του έναντι 1,175 πέννες ανά μετοχή (και συνολικά 781,5 εκατομμύρια δολάρια) δηλαδή τιμή 25% υψηλότερη από την αρχική προσφορά των αρχών Μαρτίου του ίδιου έτους. Το LSE αναπτύσσει τις ακόλουθες δραστηριότητες:

♦ είναι χρηματιστήριο μετοχών όπου διαπραγματεύονται οι μετοχές 350 εταιριών από 50 χώρες

- ♦ είναι διεθνές χρηματιστήριο παραγώγων με την ονομασία EDX London
- ♦ παρέχει ηλεκτρονικές πλατφόρμες διαπραγμάτευσης on line real time σε 300 εταιρίες μεσολάβησης (brokers) σε παγκόσμιο επίπεδο. Στο τέλος του 2006 παραδίδεται η αναβαθμισμένη πλατφόρμα σύμφωνα με το σχέδιο Technology Roadmap
- ♦ παρέχει σε πραγματικό χρόνο τιμές , ειδήσεις και άλλες χρηματοοικονομικές πληροφορίες στη χρηματοπιστωτική κοινότητα.

Longevity risk = κίνδυνος μακροζωίας. Αναφέρεται παραδειγματικά στις ακόλουθες περιπτώσεις:

α) στα συστήματα κοινωνικής ασφάλισης που κινδυνεύουν με οικονομική κατάρρευση από τη γήρανση του πληθυσμού λόγω της ανατροπής της σχέσης εργαζόμενων - συνταξιούχων. Η κατάσταση επιβαρύνεται διότι λόγω της προόδου της ιατρικής επιστήμης παρατείνεται το προσδόκιμο της ζωής του συνταξιούχου

β) στην περίπτωση ενός αντιστρεπτού ενυπόθηκου στεγαστικού δανείου (reverse mortgage, βλέπε όρο) οπότε λόγω του κινδύνου της μακροζωίας το συνολικό ποσό των ετήσιων καταβολών της τράπεζας μπορεί να υπερβεί την αξία του ενυπόθηκου ακινήτου και σε περίπτωση πλειστηριασμού να ικανοποιηθεί μόνο ένα μέρος της απαίτησης (κεφάλαιο και τόκοι) της δανειστρίας τράπεζας.

Long position = η ανοικτή θέση την οποία έχει πάρει ένας επενδυτής αγοράζοντας ένα νόμισμα, ένα χρεόγραφο, ένα συμβόλαιο ή ένα εμπόρευμα για επένδυση ή για κερδοσκοπία. Ο επενδυτής εκτιμά ότι θα ανέβει η τιμή του στο μέλλον οπότε θα το πωλήσει (close position) και θα καταγράψει πραγματοποιηθέντα κέρδη. Στην περίπτωση της long position, ο επενδυτής με την αγορά του χρηματοπιστωτικού μέσου αποκτά ιδιοκτησιακό δικαίωμα επ' αυτού. Αντίθετα, στη short position (βλέπε όρο) το πωλούμενο χρηματοπιστωτικό μέσο δεν ανήκει ακόμα στην κυριότητα του πωλητή.

Loop = τεχνική προγραμματισμού για τη δημιουργία μιας σειράς επαναλαμβανόμενων ενεργειών. Συνήθως, υπάρχει κάποιο γεγονός, που προβλέπεται από το λογισμικό, και προκαλεί το τέλος της διαδικασίας. Ένα λάθος, το οποίο ονομάζεται "endless loop", συναντάται όταν μία ενέργεια επαναλαμβάνεται αλλά δεν υπάρχει έξοδος δηλαδή δεν διακόπτεται η επαναληπτική διαδικασία.

Loss-sharing agreement = συμφωνία κατανομής ζημιών. Πρόκειται για μια συμφωνία μεταξύ των συμμετεχόντων σε ένα σύστημα μεταφοράς κεφαλαίων ή σε ένα γραφείο συμψηφισμού ή σύστημα διακανονισμού για την κατανομή των ζημιών που προέκυψαν από την αδυναμία ενός ή περισσότερων συμμετεχόντων να εκπληρώσουν τις υποχρεώσεις τους. Ορίζει τους όρους ενεργοποίησης της συμφωνίας και τα ποσοστά κατανομής των ζημιών στους λοιπούς συμμετέχοντες.

Lower of cost or market, LOCOM = χαμηλότερο κόστος κτήσης ή εναλλακτικά χαμηλότερη τιμή αγοράς. Κανόνας αποτίμησης που εφαρμόζεται συχνά στην τραπεζική λογιστική, ιδιαίτερα στα χρεόγραφα. Τα περιουσιακά στοιχεία αποτιμώνται στο κόστος κτήσης ή στην τιμή αγοράς εφόσον η τελευταία είναι μικρότερη.

LTCM crisis = η παγκόσμια χρηματοπιστωτική κρίση που προέκυψε το Σεπτέμβριο του 1998 από την κατάρρευση του κεφαλαίου αντιστάθμισης κινδύνων (hedge fund) 'Διαχείριση Μακροπρόθεσμου Κεφαλαίου» των ΗΠΑ (Long-Term Capital Management, LTCM). Η κατάσταση είχε αρχίσει να αποσταθεροποιείται από το 1997 μετά την κατάρρευση των χρηματιστηριακών και στεγαστικών αγορών στις αναδυόμενες αγορές της Ασίας, τις μεγάλες ζημιές που υπέστησαν οι τράπεζες στην Ιαπωνία και τις ανησυχίες για την έκταση του δημοσίου χρέους της Ρωσικής Ομοσπονδίας. Την 17^η Αυγούστου 1998, η Ρωσική Ομοσπονδία ανακοίνωσε την αναδιάρθρωση του χρέους της, την υποτίμηση του νομίσματος και την προσωρινή αναστολή πληρωμών του κεφαλαίου από χρέη ιδιωτικών εταιριών. Αυτό προκάλεσε ένα γενικό ξεπούλημα (sell-off) μετοχών και εταιρικών ομολόγων σε παγκόσμιο επίπεδο ενώ η στρατηγική «πτήση προς την ποιότητα» (flight to quality) που επικράτησε οδήγησε σε πτώση των αποδόσεων και των κυβερνητικών ομολόγων. Πολλά hedge funds και στεγαστικές τράπεζες ανέφεραν μεγάλες ζημιές κύρια λόγω της διεύρυνσης του επιτοκιακού περιθωρίου (spread) των εταιρικών ομολόγων. Στις αρχές Σεπτεμβρίου του 2008, τα προβλήματα βραχυπρόθεσμου δανεισμού κατέστησαν ιδιαίτερα σοβαρά για ένα από τα

μεγαλύτερα κεφάλαια αντιστάθμισης κινδύνου στον κόσμο, το LTCM. Το LTCM ιδρύθηκε το 1994 από τον Τζον Μεριγουέδερ που ήταν πριν treasurer στη Salomon Brothers και αριστοτέχνης στις πράξεις hedging. Πλαισιώθηκε στο Δ.Σ. από ικανά στελέχη όπως ο πρώην Υποδιοικητής της FED Ντέιβιντ Μάλινς και οι νομπελίστες Μάριον Σκούλς και Ρόμπερτ Μέρτον. Το LTCM είχε αποδεχθεί ένα μεγάλο στοίχημα ότι το spread μεταξύ των ομολόγων του θησαυροφυλακίου των ΗΠΑ και των εταιρικών ομολόγων των ΗΠΑ θα σμίκρυνε. Διέθεσε 120 δισεκατομμύρια δολάρια ΗΠΑ για την αγορά εταιρικών ομολόγων με χρηματοδότηση από τη βραχυχρόνια πώληση ενός ισοδύναμου ποσού από ομόλογα του θησαυροφυλακίου των ΗΠΑ μέσω της αγοράς repos. Το στοίχημα στηρίχθηκε σε κεφάλαια επενδυτών ύψους 2,3 δισεκατομμυρίων δολαρίων. Αλλά η κρίση στη Ρωσία οδήγησε σε άνοδο των τιμών των κρατικών ομολόγων και σε ελεύθερη πτώση των ιδιωτικών εταιρικών ομολόγων. Έχασε 4 δισεκατομμύρια δολάρια ΗΠΑ, κατέρρευσε και τελικά διεσώθη μετά από πρωτοβουλία της FED και την παρέμβαση των 14 πιστωτριών τραπεζών. Μετά το γεγονός αυτό, η παγκόσμια κρίση κορυφώθηκε και μετατράπηκε σε κρίση ρευστότητας και πιστωτική κρίση. Δεν διήρκεσε, όμως, για μεγάλο χρονικό διάστημα όπως συνέβη το 2007-2008 με την παγκόσμια πιστωτική κρίση που προέκυψε από την κατάρρευση της ενυπόθηκης στεγαστικής αγοράς υψηλού κινδύνου των ΗΠΑ (βλέπε όρο Sub-prime mortgage market).

LYON (Liquid Yield Option Note) = ένα ομόλογο χωρίς τοκομερίδιο (zero coupon bond) το οποίο είναι ανακλητό (callable) από τον εκδότη, με δικαίωμα πώλησης (puttable) από τον επενδυτή και μετατρέψιμο. Τα LYONS είναι σύνθετα προϊόντα που καθιερώθηκαν από τη Μέρριλ Λυντς. Τυπικά ένα LYON εξασφαλίζει στον κάτοχο μία θετική απόδοση. Αυτή η απόδοση κρατείται μέχρι να παρουσιασθεί ευκαιρία να επαναπωληθεί το ομόλογο στον εκδότη σε μία τιμή ανώτερη της τιμής έκδοσης που πραγματικά δεν υφίσταται.

M

MAC (Media Access Control and address) = Έλεγχος και διεύθυνση της πρόσβασης στα μέσα επικοινωνίας. Πρόκειται για μια δικτυακή τεχνολογία που παρέχει έλεγχο πρόσβασης (access control) για τους Η/Υ σε ένα δίκτυο IP (Internet Protocol). Στην ασύρματη δικτύωση, το MAC είναι το πρωτόκολλο ραδιοελέγχου στον δικτυακό προσαρμοστή. Λειτουργεί στο κατώτατο υπόστρωμα του Layer 2 του μοντέλου OSI (βλέπε όρο). Το MAC απονέμει ένα αποκλειστικό αριθμό σε κάθε δικτυακό προσαρμοστή IP που ονομάζεται MAC address. Η διεύθυνση αυτή προσφέρει ταχύτητα μετάδοσης δεδομένων 48 μπιτς και γράφεται σε μια ακολουθία 12 ψηφίων π.χ ως εξής: 48-3F-0A-91-00-BC. Τα πρώτα έξι ψηφία ταυτοποιούν τον κατασκευαστή ενώ τα τελευταία έξι ψηφία ανταποκρίνονται στον σειριακό αριθμό των μηχανημάτων. Μερικοί παροχείς υπηρεσιών διαδικτύου (Internet Service Providers) χρησιμοποιούν τη διεύθυνση MAC του οικιακού δρομολογητή (router) για λόγους ασφαλείας. Αυτό επιτρέπει στους χρήστες του διαδικτύου να αλλάζουν μόνοι τους το δρομολογητή και τη διεύθυνση MAC χωρίς να ειδοποιούν τον παροχέα υπηρεσιών Ίντερνετ.

Macro = 1) στρατηγική των κεφαλαίων αντιστάθμισης κινδύνων (hedge funds) που επενδύουν σε νομίσματα, επιτοκιακούς δείκτες, πρώτες ύλες, χρυσό, ομόλογα και τίτλους σταθερού εισοδήματος και βασίζεται στη θεμελιώδη ανάλυση των μακροοικονομικών στοιχείων. Τα Macro hedge funds είναι τα παλαιότερα και τα πιο γνωστά από αυτά τα κεφάλαια. Ο όγκος των διαπραγματευόμενων κεφαλαίων τους είναι πολύ υψηλός ενώ εφαρμόζουν μία ευρεία σειρά χρηματοπιστωτικών εργαλείων. Θεωρούνται σαν πολύ κερδοσκοπικά κεφάλαια υψηλής μόχλευσης (high leverage) και χρησιμοποιούν, εκτός των άλλων, και παράγωγα προϊόντα, ιδιαίτερα χρηματοπιστωτικά συμβόλαια μελλοντικής εκπλήρωσης (financial futures). Στόχος τους είναι η μεγιστοποίηση των αποδόσεων μέσω της μόχλευσης.

2) στην πληροφορική σημαίνει ένα μικρό λογισμικό (script) που προωθεί μια ομάδα εντολών για να εκτελέσει μία λειτουργία. Χρησιμοποιείται για να αυτοματοποιήσει επαναλαμβανόμενες εργασίες.

Macroeconomics = μακροοικονομική. Κλάδος της οικονομικής επιστήμης που ασχολείται με τις σχέσεις μεταξύ των ευρύτερων συνολικών οικονομικών μεγεθών όπως το Ακαθάριστο Εγχώριο Προϊόν (ΑΕΠ), το Καθαρό Εθνικό Προϊόν (ΚΕΠ), οι καθαροί και έμμεσοι φόροι και οι επιδοτήσεις, το εθνικό εισόδημα και το διαθέσιμο εισόδημα, οι μεταβιβαστικές πληρωμές, η βιομηχανία, το εμπόριο, ο δημόσιος και ο ιδιωτικός τομέας της οικονομίας, η οικονομική ανάπτυξη, η αποταμίευση, η επένδυση, η κατανάλωση, η απασχόληση, η ανεργία, η προσφορά χρήματος, το μέσο επίπεδο των τιμών, το ισοζύγιο πληρωμών. Ονομάζεται και «θεωρία εισοδήματος» διότι στο επίκεντρο του ενδιαφέροντος αυτής είναι ο προσδιορισμός του εισοδήματος ισορροπίας δηλαδή του εισοδήματος πλήρους απασχόλησης.

Mail banking = τραπεζική μέσω μηνυμάτων ηλεκτρονικού ταχυδρομείου. Είναι μία υπηρεσία που προσφέρεται από ένα χρηματοπιστωτικό ίδρυμα που επιτρέπει στους πελάτες του να καταθέσουν επιταγές στον τραπεζικό τους λογαριασμό μέσω ηλεκτρονικού ταχυδρομείου. Κύρια, η μέθοδος αυτή χρησιμοποιείται από τις εικονικές τράπεζες (virtual banks) και από πελάτες που ζουν πολύ μακριά από υποκαταστήματα τραπεζών.

Mainframe = η κεντρική μονάδα επεξεργασίας ενός συστήματος πληροφορικής που συνήθως δέχεται εισροή στοιχείων από ένα αριθμό τερματικών ή αντίστροφα παρέχει αποθηκευμένα στοιχεία.

Management buy-out, MBO = απόκτηση της πλειοψηφίας του μετοχικού κεφαλαίου από τη διοίκηση της ίδιας της επιχείρησης. Εάν η διοίκηση (management) μιας επιχείρησης κατέχει π.χ το 27% του μετοχικού κεφαλαίου αυτής, MBO είναι η πράξη απόκτησης από αυτή ποσοστού που να υπερβαίνει το 23% ώστε να ελέγξει την πλειοψηφία του μετοχικού κεφαλαίου. Συνήθως, αιτείται η συνδρομή μιας χρηματοδοτικής εταιρίας (venture capital ή private equity fund) που αποκτά ένα τμήμα του μετοχικού κεφαλαίου και στη συνέχεια το

μεταβιβάζει σταδιακά στους managers έναντι των προμηθειών και επιτοκίων που έχουν συμφωνηθεί.

Management Information System, MIS = σύστημα παροχής διοικητικών πληροφοριών. Η χρησιμοποίηση βάσης δεδομένων Η/Υ όπου καταγράφονται η περιγραφή και αξιολόγηση των εργασιακών θέσεων, τα προσόντα και η επίδοση των υπαλλήλων, οι ανάγκες και οι στόχοι κάθε υπηρεσιακής μονάδας. Το σύστημα στοχεύει στην κατάλληλη στελέχωση της επιχείρησης και την εφαρμογή προηγμένων μεθόδων διοίκησης και διαχείρισης για την αύξηση της παραγωγικότητας. Στα στελέχη των επιχειρήσεων διατίθενται, μεταξύ άλλων τα εξής προγράμματα Η/Υ:

- Experts Systems, ES = συστήματα για την υποβοήθηση των εμπειρογνομόνων στη λήψη της σωστής απόφασης. Χρησιμοποιείται μία βάση δεδομένων από την οποία αντλούνται χρήσιμα στοιχεία καθώς και μέθοδοι επίλυσης προβλημάτων.
- Executive Information Systems, EIS = πληροφοριακά συστήματα για στελέχη επιχειρήσεων, φιλικά στον χρήστη για αναζήτηση και ανάλυση δεδομένων χωρίς τη χρήση ειδικών εντολών.
- Decision Support Systems, DSS = πληροφοριακά συστήματα για την υποστήριξη της διαδικασίας λήψης αποφάσεων. Παρουσιάζουν σενάρια, παραμέτρους και εναλλακτικές συνοδευόμενες από στατιστικά στοιχεία που διευκολύνουν τα στελέχη στη λήψη της σωστής απόφασης.

MAN (Metro (or Metropolitan) Area Network) = ένα κεντρικό δίκτυο οπτικών ινών (backbone optical network) ή μία σειρά δικτύων που συνδέει τους χρήστες ηλεκτρονικών υπολογιστών σε μία περιοχή ευρύτερη από αυτή που καλύπτει το δίκτυο τοπικής περιοχής (Local Area Network, LAN) και μικρότερη από αυτή που εξυπηρετεί το δίκτυο ευρείας περιοχής (Wide Area Network, WAN). Σαν περιοχή του MAN είναι όπως υποδηλοί το όνομά του μία πόλη ή η πόλη με τα προάστια αυτής (metropolitan area). Παραδείγματα τέτοιων περιοχών που έχει εγκατασταθεί MAN είναι η μητροπολιτική περιοχή του Λονδίνου (Greater London), το Λοτζ της Πολωνίας και η Γενεύη της Ελβετίας. Επιπρόσθετα, ένα MAN μπορεί να συνδέει διακομιστές (servers) και Η/Υ (PCs) σε μία μικρότερη περιοχή όπως σε ένα συγκρότημα κτιρίων ή/και σε μία πανεπιστημιακή περιοχή ή σε μία μεγαλύτερη όπως τη Βόρεια Σκωτία. Το MAN μπορεί επίσης να συνδέει επιχειρήσεις μεταξύ τους (businesses to businesses) και επιχειρήσεις με δίκτυα ευρείας περιοχής (WANs) αλλά και το Ίντερνετ. Το MAN συνήθως ανήκει είτε σε μία κοινοπραξία χρηστών ή σε ένα παροχέα δικτύου που πωλεί τις υπηρεσίες του στους χρήστες.

Marginal cost = οριακό κόστος. Αφορά την επί πλέον δαπάνη που απαιτείται για να παραχθούν περισσότερες μονάδες δεδομένου προϊόντος. Γενικά, το οριακό κόστος μειώνεται όσοι περισσότερες μονάδες παράγονται.

Marginal interest rate = οριακό επιτόκιο. Είναι το επιτόκιο στο οποίο εξαντλείται το συνολικό ποσό ρευστότητας που κατανέμεται σε μία δημοπρασία.

Margin call = απαίτηση πρόσθετου περιθωρίου. Εάν η αξία της αρχικής ασφάλειας για τις πράξεις αναχρηματοδότησης πέσει, μετά την αποτίμηση, κάτω από ένα ορισμένο επίπεδο, οι κεντρικές τράπεζες ζητούν πρόσθετα περιουσιακά στοιχεία ή μετρητά. Εάν ανατιμηθεί τότε υποχρεούνται να επιστρέψουν στον αντισυμβαλλόμενο περιουσιακά στοιχεία αξίας ίσης με τη διαφορά ή μετρητά.

Market capitalization = κεφαλοποίηση αγοράς. Η χρηματιστηριακή αξία μιας επιχείρησης που προκύπτει εάν πολλαπλασιάσουμε τον αριθμό των μετοχών της επί την τρέχουσα χρηματιστηριακή αξία της μετοχής. Για να υπολογίσουμε τη συνολική κεφαλοποίηση ενός χρηματιστηρίου μια δεδομένη χρονική στιγμή, προσθέτουμε τις χρηματιστηριακές αξίες των μετοχών όλων των εισηγμένων επιχειρήσεων.

Market forces = οι δυνάμεις της αγοράς. Είναι οι συνθήκες της προσφοράς και ζήτησης που επικρατούν σε μια ελεύθερη αγορά και οι οποίες καθορίζουν τις τιμές μέσω των αποφάσεων των αγοραστών και πωλητών, των δανειστών και των δανειζόμενων.

Market makers = διαμορφωτές της αγοράς. Είναι οι μεγάλες τράπεζες και επενδυτικές εταιρίες οι οποίες υποχρεούνται: α) να παρέχουν τιμές για νομίσματα, καταθέσεις, ομόλογα,

παράγωγα και άλλα χρηματοπιστωτικά προϊόντα και β) να κλείνουν αναγκαστικά συναλλαγές στις τιμές αυτές μη έχοντας το δικαίωμα να αρνηθούν στον αντισυμβαλλόμενο την προτεινόμενη συναλλαγή. Με τον τρόπο αυτό και τη βοήθεια των μεσολαβητών της αγοράς (brokers) δημιουργούν τη δευτερογενή αγορά που με τη σειρά της δημιουργεί ρευστότητα. Οι market makers διαπραγματεύονται για λογαριασμό των πελατών τους αλλά και ίδιο λογαριασμό. Λόγω των τεράστιων ποσών που διακινούν καθημερινά στις διεθνείς αγορές, διαμορφώνουν σε μεγάλο βαθμό τις ισοτιμίες, τις τιμές και τα επιτόκια.

Market manipulation = χειραγώγηση της αγοράς. Η διενέργεια χρηματοοικονομικών πράξεων που δεν δικαιολογούνται από συγκεκριμένες ανάγκες αλλά έχουν σαν στόχο να παρασύρουν την αγορά σε ανάλογες κινήσεις. Για παράδειγμα, οι ιδιοκτήτες μιας επιχείρησης δίνουν εντολές για την αγορά ιδίων μετοχών από το χρηματιστήριο προκειμένου να ανεβάσουν την τιμή τους. Εάν κατορθώσουν να παρασύρουν και άλλους επενδυτές τότε μπορούν να πωλήσουν σε υψηλά επίπεδα και να αποκομίσουν υψηλά κέρδη. Οι συναλλαγές αυτού του είδους θεωρούνται από τις περισσότερες νομοθεσίες σαν παράνομες, διότι καταργούν στην πράξη την αρχή της ζήτησης και της προσφοράς, και οι δράστες υπόκεινται σε διοικητικές και ποινικές κυρώσεις.

Market neutral = ουδέτερος ως προς τις κινήσεις των τιμών της αγοράς. Η επενδυτική αυτή επιλογή υλοποιείται με την ανάληψη ταυτόχρονα long και short positions με στόχο την αποφυγή του κινδύνου. Αναζητείται ένα περιουσιακό στοιχείο που θα έχει μεγαλύτερη απόδοση (outperform) σε σύγκριση με ένα άλλο στοιχείο του οποίου η τιμή συσχετίζεται με αυτή του πρώτου, ανεξάρτητα προς ποία κατεύθυνση. Αφού επιλεγούν τα δύο ανωτέρω περιουσιακά στοιχεία, λαμβάνεται θέση long για το πρώτο και short για το δεύτερο. Προκειμένου να επιτευχθεί η ουδετεροποίηση ως προς τον κίνδυνο, το ίδιο χρηματικό ποσό επενδύεται και στις δύο θέσεις.

Market participants = οι συμμετέχοντες στις χρηματοοικονομικές αγορές. Είναι οι εκδότες μετοχών και χρεογράφων που αναζητούν κεφάλαια, οι επενδυτές που αναζητούν τοποθετήσεις και αναμένουν απόδοση, τα χρηματοπιστωτικά ιδρύματα και οι μεσολαβητές που φέρνουν σε επαφή αγοραστές και πωλητές ή επενδύουν για ίδιο λογαριασμό και οι ρυθμιστές όπως το κράτος και οι κεντρικές τράπεζες που θέτουν το κανονιστικό πλαίσιο και εποπτεύουν την τήρηση αυτού.

Market place = η τοποθεσία της αγοράς. Είναι ο χώρος, πραγματικός ή μεταφορικός, όπου λειτουργεί η αγορά. Ο όρος χρησιμοποιείται επίσης στο εμπορικό δίκαιο όπου σημαίνει το πραγματικό καταναλωτικό περιβάλλον δηλαδή το μέρος όπου προσφέρονται προϊόντα και υπηρεσίες για κατανάλωση. Στον κόσμο του διαδικτύου, ο όρος είναι συνδεδεμένος με το ηλεκτρονικό εμπόριο. Είναι το σύνολο των καταστημάτων που διαθέτουν ιστοσελίδα στο internet όπου μπορεί κανείς να αγοράσει προϊόντα και υπηρεσίες με χρέωση της πιστωτικής του κάρτας ή με άλλο ηλεκτρονικό τρόπο.

Market price = τιμή αγοράς. Η τιμή που διαπραγματεύεται σε μία οργανωμένη αγορά (π.χ ένα χρηματιστήριο) ή σε μία μη οργανωμένη αγορά όπως στην over-the-counter market (βλέπε όρο) και αφορά εμπορεύματα, χρεόγραφα, συνάλλαγμα, χρυσό συνήθως εξαιρουμένων των δεδουλευμένων τόκων ή του επιστρεφόμενου τμήματος του τόκου στην περίπτωση του short selling.

Market risks = κίνδυνοι αγοράς. Οφείλονται στη δυσμενή εξέλιξη της marking-to-market αποτίμησης των συναλλαγών και του χαρτοφυλακίου χρεογράφων και μετοχών κατά τη διάρκεια μιας περιόδου. Επειδή το χαρτοφυλάκιο έχει σαν βασικές παραμέτρους τα επιτόκια, τις συναλλαγματικές ισοτιμίες και την καθαρή επενδυτική θέση διακρίνονται σε:

α) **interest rate risk** = κίνδυνος επιτοκίου. Ο κίνδυνος να μειωθούν τα έσοδα μιας τράπεζας ή γενικότερα ενός επενδυτή από τη μεταβολή των ονομαστικών επιτοκίων

β) **foreign exchange risk** = κίνδυνος συναλλαγματικών ισοτιμιών. Ο κίνδυνος μείωσης της αξίας του κεφαλαίου ή των τόκων μιας επένδυσης σε ξένο νόμισμα που οφείλεται στη μεταβλητότητα των συναλλαγματικών ισοτιμιών

γ) **investment risk** = επενδυτικός κίνδυνος. Ο κίνδυνος να μειωθεί η καθαρή θέση ενός επενδυτή από την απότομη μεταβολή των τιμών και των επιτοκίων.

Market value = η αξία που μετράται με βάση τις τρέχουσες τιμές της αγοράς. Για παράδειγμα, η τιμή στην οποία ένα ομόλογο διαπραγματεύεται και μπορεί να αγοραστεί ή να πωληθεί ή η αξία μιας επιχείρησης που υπολογίζεται πολλαπλασιάζοντας τον αριθμό των μετοχών της με την τρέχουσα τιμή αυτών στο χρηματιστήριο.

Marking to model = η πρακτική της αποτίμησης με βάση υποδείγματα. Όταν δεν είναι δυνατή η αποτίμηση σε τιμές αγοράς (βλέπε πιο πάνω τον όρο «Marking to market») επειδή δεν είναι διαθέσιμες τιμές αγοράς, τα πιστωτικά ιδρύματα αποτιμούν τις θέσεις ή τα χαρτοφυλάκιά τους με βάση υπόδειγμα που πρέπει να είναι εγκεκριμένο από τις εποπτικές αρχές. Με τον όρο «αποτίμηση με βάση υπόδειγμα» νοείται κάθε αποτίμηση η οποία γίνεται με αποδεκτές μεθόδους και αποτελεί αντικείμενο συγκριτικής αξιολόγησης (benchmarking) ή προβολής (extrapolation) ή προσεγγιστικής εκτίμησης από τα δεδομένα της αγοράς.

Mark-to-market (MTM) and Net Interest Income (NII) = MTM είναι η αποτίμηση σε καθημερινή βάση σε τρέχουσες τιμές αγοράς της αξίας ενός χρεογράφου, χαρτοφυλακίου ή λογαριασμού για τον υπολογισμό των κερδών και ζημιών ή για την επιβεβαίωση της πληρότητας ή μη των περιθωρίων (margins) στις πράξεις αναχρηματοδότησης. Για παράδειγμα, η αποτίμηση των συμβολαίων μελλοντικής εκπλήρωσης (futures) ή της αξίας του υποκειμένου μέσου (underlying instrument) στα συμβόλαια δικαιωμάτων προαίρεσης (options) γίνεται καθημερινά με τις τιμές κλεισίματος της αγοράς προκειμένου να προσδιορισθεί το κέρδος ή η ζημία. NII ή accrual-accounting method είναι η αποτίμηση των χαρτοφυλακίων που λαμβάνει υπόψη το παραγόμενο από τα κουπόνια εισόδημα με βάση το χρονοδιάγραμμα των προπληρωμών και αποπληρωμών και με την προϋπόθεση ότι έχει αφαιρεθεί το κόστος χρηματοδότησης. Τα επενδυτικά χαρτοφυλάκια μπορεί να αποτιμηθούν με μία από τις ανωτέρω δύο μεθόδους εκτός και εάν το ισχύον λογιστικό σύστημα επιβάλλει τη μία εκ των δύο. Σήμερα, έχει επικρατήσει η πρώτη μέθοδος.

MasterCard International = μετοχική εταιρία καρτών με έδρα το Πέρτσιζ της Νέας Υόρκης. Ιδρύθηκε το 1966 σαν Interbank Card Association που μετονομάστηκε σε Master Charge. Το 1969 εξαγοράστηκε από την California Bank Association και το 1979 μετονομάστηκε σε MasterCard. Οργανώνεται στις εξής γεωγραφικές περιοχές: 1) Ασία-Ειρηνικός 2) Ευρώπη 3) Καναδάς 4) Λατινική Αμερική και Καραϊβική 5) ΗΠΑ και 6) Νότιος Ασία, Μέση Ανατολή και Αφρική. Ανήκει στα κύρια μέλη της και σε ορισμένους πελάτες της. Διαχειρίζεται τις κάρτες MasterCard, Maestro και Cirrus και εξυπηρετεί πιστωτικά ιδρύματα, επιχειρηματίες και καταναλωτές σε περισσότερες από 210 χώρες. Οι ανωτέρω κάρτες είναι αποδεκτές από 23.000.000 εταιρίες σε παγκόσμιο επίπεδο ενώ τα συνεργαζόμενα πιστωτικά ιδρύματα ανέρχονται σε 25.000. Ο ετήσιος τζίρος της εκτιμάται σε 1,5 τρισεκατομμύρια ευρώ. Η κάρτα MasterCard μπορεί να είναι πιστωτική ή χρεωστική κάρτα και είναι η πλέον διαδεδομένη κάρτα αγορών και ανάληψης μετρητών. Η Maestro είναι κάρτα ανάληψης μετρητών και αγορών ενώ σαν χρεωστική κάρτα φέρει PIN κατάλληλο για ηλεκτρονικές συναλλαγές και για χρήση στα ATMs. Η Cirrus έχει πρόσβαση στο παγκόσμιο δίκτυο των 1.000.000 ATMs της MasterCard/Cirrus.

MATIF ET MONEP = MATIF (Marché à Terme International de France) είναι η αγορά των μακροπρόθεσμων συμβολαίων μελλοντικής εκπλήρωσης (futures) της Γαλλίας. MONEP (Marché des Options négociables de Paris) είναι η αγορά των συμβολαίων δικαιωμάτων προαίρεσης (options) των Παρισίων. Οι συναλλαγές στο MATIF και το MONEP εκκαθαρίζονται πολυμερώς από τα γραφεία συμψηφισμού MATIF SA et SCMC (Société de Compensation des marchés conditionnels) αντίστοιχα.

Maturity = ημερομηνία λήξης ενός γραμματίου, ομολόγου, προθεσμιακής κατάθεσης ή οποιουδήποτε χρηματοοικονομικού μέσου κατά την οποία πρέπει να καταβληθεί και το κεφάλαιο. Διακρίνουμε:

- average effective maturity είναι η μέση πραγματική λήξη που μπορεί να σημαίνει: α) μία σταθμισμένη μέση λήξη των ομολόγων ενός χαρτοφυλακίου λαμβανομένων υπόψη όλων των προπληρωμών και των κουπονιών β) μία μέτρηση της λήξης ενός ομολόγου που λαμβάνει υπόψη την πιθανότητα ότι ο εκδότης μπορεί να ανακαλέσει το ομόλογο πριν από τη λήξη του στην περίπτωση των ανακλητών ομολόγων (callable bonds).

- average weighted maturity είναι η μέση σταθμισμένη λήξη που σημαίνει τη διάρκεια του χρόνου μέχρι το μέσο ομόλογο ενός κεφαλαίου να λήξει ή να αποπληρωθεί από τον εκδότη

του. Δείχνει την ευαισθησία ενός κεφαλαίου σταθερού εισοδήματος στις αλλαγές των επιτοκίων. Η μακρά μέση σταθμισμένη λήξη υπονοεί ότι υπάρχει μεγαλύτερη μεταβλητότητα σε απάντηση των αλλαγών των τιμών.

■ **average nominal maturity** είναι η μέση ονομαστική λήξη που μετρά τη λήξη ενός ομολόγου, το οποίο, παρά τη μέση πραγματική του λήξη, δεν λαμβάνει υπόψη τις αποπληρωμές ή τα κουπόνια με αναπροσαρμοζόμενη τιμή.

Maturity spread = η διαφορά στις αποδόσεις ομολόγων που έχουν διαφορετική λήξη. Εάν π.χ ένα δίχρονο ομόλογο έχει απόδοση 2,5% και ένα δεκάχρονο 4,5%, η maturity spread είναι $4,5\% - 2,5\% = 2\%$ ή 200 basis points. Τυπικά απεικονίζεται σε χρονικά διαστήματα λήξης (time buckets or maturity brackets) όπως μέχρι 1 έτος, από 1 έως δύο έτη, από 2 έως 5 έτη, από 5 έως 10 έτη και από 10 έως 30 έτη.

Mayday = 1) κωδικός για επείγουσα βοήθεια που χρησιμοποιείται διεθνώς ιδιαίτερα από τους χειριστές αεροσκαφών τα οποία ευρίσκονται σε μεγάλο κίνδυνο. Λέγεται ότι ο όρος προήλθε από τη Γαλλική φράση «Venez m'aider» (ελάτε να με βοηθήσετε) **2)** May 1, 1975. Η ημέρα που οι σταθερές ελάχιστες προμήθειες των εταιριών διαμεσολάβησης έπαψαν να ισχύουν στις ΗΠΑ με αποτέλεσμα να απογειωθεί η βιομηχανία των διαμεσολαβητών χρήματος (discount broker industry).

Mean-variance criterion = η επιλογή χαρτοφυλακίων με κριτήριο το μέσο όρο και τη μέτρηση της διασποράς ενός συνόλου σημείων δεδομένων γύρω από τη μέση αξία αυτών. Είναι η επιλογή χαρτοφυλακίου με τη μεγαλύτερη δυνατή απόδοση για ένα δεδομένο επίπεδο από τη μέση αξία ή η επιλογή χαρτοφυλακίου με τη μικρότερη μέση αξία για δεδομένη αναμενόμενη απόδοση.

Measures with a temporary effect = μέτρα με προσωρινή επίδραση. Περιλαμβάνονται όλες οι επιδράσεις επί των δημοσιονομικών μεταβλητών οι οποίες δεν είναι κυκλικής φύσης και που α) μειώνουν ή αυξάνουν το έλλειμμα ή το ακαθάριστο χρέος του ευρύτερου κυβερνητικού τομέα (λόγος ελλείμματος, λόγος χρέους) μόνο για ένα συγκεκριμένο χρονικό διάστημα (one-off effects = εφάπαξ επιδράσεις) ή β) βελτιώνουν ή χειροτερεύουν τη δημοσιονομική κατάσταση για ένα συγκεκριμένο χρονικό διάστημα και οδηγούν σε επιβάρυνση (ή βελτίωση) των δημόσιων οικονομικών στο μέλλον (self-reversing effects = αυτοαναστρέφόμενες επιδράσεις). Οι επιδράσεις που βελτίωναν προσωρινά τη δημοσιονομική κατάσταση (έσοδα από ιδιωτικοποιήσεις ή από εφάπαξ έκτακτες φορολογικές επιβαρύνσεις) συζητήθηκαν έντονα ενόψει της πλήρωσης των δημοσιονομικών κριτηρίων σύγκλισης. Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή ήταν αντίθετη με τον υπολογισμό των επιδράσεων αυτών στους λόγους ελλείμματος/ΑΕΠ και χρέους/ΑΕΠ. Τελικά, κατά την εξέταση των κρατών της Ε.Ε που αποτέλεσαν το πρώτο κύμα της ONE (Μάρτιος 1998), επικράτησε η άποψη ότι τα έσοδα από ιδιωτικοποιήσεις και έκτακτη φορολογία δεν υπολογίζονται στο δημοσιονομικό έλλειμμα αλλά μόνο στη μείωση του δημοσίου χρέους.

Medium Term Note, MTN = μεσοπρόθεσμο χρεόγραφο που προσφέρεται συνεχώς στους επενδυτές από τους διαμεσολαβητές που ενεργούν με εξουσιοδότηση του εκδότη. Έχει συνήθως διάρκεια λήξης από 9 μήνες μέχρι 5 χρόνια.

Memory = μνήμη ηλεκτρονικού υπολογιστή. Διακρίνουμε:

- Την κύρια μνήμη που είναι η μεγαλύτερη ποσότητα μνήμης εγκατεστημένη στη μητρική κάρτα του Η/Υ. Τα δεδομένα που χρησιμοποιούνται ή που απαιτείται να είναι ταχύτατα προσπελάσιμα από συγκεκριμένα εξαρτήματα, όπως από την κεντρική μονάδα επεξεργασίας (CPU, Central Processing Unit), φορτώνονται στην κύρια μνήμη.
- Την κρυφή μνήμη. Είναι ένας τύπος μνήμης μικρής χωρητικότητας ενός Η/Υ ο οποίος χρησιμοποιείται για την ταχεία και εύκολη πρόσβαση σε δεδομένα που είναι αναγκαία με μεγάλη συχνότητα στον χρήστη (για περισσότερες λεπτομέρειες βλέπε όρο Cache).
- Την προσωρινή ή πτητική μνήμη (volatile memory) όταν τα στοιχεία της χάνονται με το κλείσιμο του Η/Υ.
- Τη μόνιμη μνήμη (non-volatile memory) που είναι αυτή που διατηρεί αποθηκευμένα τα δεδομένα.
- Η RAM ενός Η/Υ είναι προσωρινή ή πτητική μνήμη εκτός από την περίπτωση της συγχρονισμένης δυναμικής μνήμης τυχαίας προσπέλασης (SDRAM, Synchronous Dynamic

RAM) που χρησιμοποιείται συνήθως σαν κύρια μνήμη των Η/Υ και σε κάρτες γραφικών (βλέπε όρο RAM). Η ROM (βλέπε όρο), οι σκληροί δίσκοι (hard disks), οι δισκέτες, οι μονάδες zip και τα CD-ROM είναι παραδείγματα κύριας μόνιμης μνήμης.

Merchant bank = ένας βρετανικός όρος για μια τράπεζα που εξειδικεύεται όχι στο δανεισμό των κεφαλαίων της αλλά στην προσφορά διαφόρων χρηματοπιστωτικών υπηρεσιών όπως η αποδοχή συναλλαγματικών που προκύπτουν από το διεθνές εμπόριο, η αναδοχή νέων εκδόσεων εταιρικών ομολόγων ή δανείων (underwriting) και η παροχή συμβουλών για το συνάλλαγμα, τη διαχείριση χαρτοφυλακίου και τις εξαγορές και συγχωνεύσεις.

Metadata = μεταδεδομένα ή στοιχεία που αφορούν στοιχεία. Είναι δεδομένα που περιγράφουν το περιεχόμενο, την ποιότητα, την πηγή προέλευσης, την αξιολόγηση, την τροποποίηση και την ενημέρωση μιας σειράς δεδομένων όπως πχ στοιχείων, πινάκων και δεικτών για την εξέλιξη οικονομικών και χρηματοπιστωτικών μεγεθών. Είναι απαραίτητα για να κρίνουμε την αξιοπιστία αυτών και την αναγκαιότητα της δαπάνης για τη συλλογή και επεξεργασία τους. Αναλυτικά, η σχετική πληροφόρηση μπορεί να περιλαμβάνει τα επόμενα: α) ποιο είναι ακριβώς το στοιχείο που αναζητούμε, από ποιον, πως και πότε έχει συλλεγεί και για ποιο σκοπό β) που θα το βρούμε γ) ποιος είναι αυτός που το χρειάζεται δ) πόσο κοστίζει ε) ποιος μπορεί να το αξιολογήσει ζ) με ποια μορφή είναι διαθέσιμο (σε έντυπη ή ηλεκτρονική μορφή) η) ποια είναι η ποιότητα των στοιχείων για ένα συγκεκριμένο σκοπό θ) ποια γεωγραφική περιοχή καλύπτουν και για ποιο χρονικό διάστημα.

Mezzanine Financing = χρηματοδότηση για την εξαγορά επιχειρήσεων (leveraged buy-outs) που αφορά το στάδιο της χρηματοδότησης λίγο πριν από την αρχική δημόσια προσφορά (IPO). Οι επενδυτές οι οποίοι συμμετέχουν σε αυτή τη φάση διατρέχουν λιγότερο κίνδυνο ζημίας σε σύγκριση με αυτούς που έχουν επενδύσει νωρίτερα. Στο ενδιάμεσο αυτό στάδιο, η χρηματοδότηση μπορεί να λάβει τη μορφή των προνομιούχων μετοχών, των μετατρέψιμων ομολόγων ή του χρέους υψηλής απόδοσης αλλά και υψηλού κινδύνου (subordinated debt). Συχνά, η μορφή αυτή χρηματοδότησης συνοδεύεται με τίτλους επιλογής (warrants) ή συμβόλαια δικαιωμάτων προαίρεσης (options). Επειδή ο κίνδυνος είναι μεγαλύτερος σε σχέση με το κυβερνητικό ή άλλο ασφαλισμένο χρέος, το επιτόκιο είναι υψηλότερο.

Michigan Consumer Sentiment Index (MCSI) = μηνιαία έρευνα της καταναλωτικής εμπιστοσύνης που πραγματοποιεί το Πανεπιστήμιο του Μίσιγκαν των ΗΠΑ. Τα στοιχεία συλλέγονται από τηλεφωνικές συνδιαλέξεις που αφορούν απαντήσεις σε ερωτηματολόγιο για τις προσδοκίες εξέλιξης της γενικότερης οικονομικής κατάστασης και της πρόθεσης των καταναλωτών να δαπανήσουν χρήματα για αγορές. Προσωρινά στοιχεία από την προκαταρκτική έρευνα στο 60% της συγκεντρωθείσας πληροφόρησης δημοσιεύονται στα μέσα του μήνα. Οριστικά στοιχεία του μήνα δημοσιεύονται την πρώτη του επόμενου μήνα.

Microbank = μικροτράπεζα. Είναι ο τρόπος ανάπτυξης μιας τράπεζας με μικρά υποκαταστήματα χωρίς υπαλλήλους. Χρησιμοποιούν την τεχνολογία των ATMs και του PC banking. Προσφέρουν μία σειρά εργασιών όπως ανάληψη μετρητών, εμβάσματα, μεταφορά ποσών, αίτηση δανείου, πληροφορίες χρηματοοικονομικού περιεχομένου, εντολές αγοραπωλησίες μετοχών και επενδύσεις σε αμοιβαία κεφάλαια.

Microcomputer = ένας υπολογιστής γραφείου ή φορητός Η/Υ που βασίζεται σε μικροεπεξεργαστή και προορίζεται για ένα χρήστη. Συχνά ονομάζεται προσωπικός υπολογιστής.

Microeconomics = μακροοικονομική. Κλάδος της οικονομικής επιστήμης που ασχολείται κύρια με τη μελέτη: α) της συμπεριφοράς των ατόμων συμπεριλαμβανομένων των καταναλωτών, των επιχειρηματιών και των εταιριών β) του τρόπου με τον οποίο οι αποφάσεις τους επηρεάζουν τις τιμές των αγαθών, τους συντελεστές της παραγωγής και τις αγοραζόμενες και πωλούμενες ποσότητες.

Microelectronics = μικροηλεκτρονική. Ο κλάδος της ηλεκτρονικής που έχει σαν αντικείμενο τη μελέτη, σχεδίαση, παραγωγή και χρήση των ολοκληρωμένων κυκλωμάτων.

Microfinance = μικροχρηματοοικονομική. Είναι η πρακτική ορισμένων χρηματοπιστωτικών ιδρυμάτων να παρέχουν μικροδάνεια, προγράμματα μικροαποταμίευσεων ή μικροασφάλειες για να βοηθούν άτομα με χαμηλό εισόδημα σε παραγωγικές δραστηριότητες όπως η ίδρυση μικρών καταστημάτων και επιχειρήσεων ή η ανάπτυξη αυτών μέσω της αγοράς εξοπλισμού, οικοπέδου ή έτοιμου μικρού κτιρίου. Η πρακτική αυτή επεκτείνεται και σε πτωχά νοικοκυριά, προκειμένου να έχουν πρόσβαση σε υψηλού επιπέδου χρηματοπιστωτικές και ασφαλιστικές υπηρεσίες. Συνήθως, η δεύτερη περίπτωση καλύπτει έκτακτες οικογενειακές ανάγκες των πτωχών όπως έξοδα εκπαίδευσης, δαπάνες γάμου, γεννήσεων, ασθένειας, αποκατάστασης ζημιών από φυσικές καταστροφές και κλοπές.

- Οι τράπεζες είναι επιφυλακτικές στην παροχή μικροδανείων και άλλων υπηρεσιών σε πτωχούς ανθρώπους διότι, πλην της ενδεχόμενης αφερεγγυότητας των πελατών, τα διοικητικά έξοδα π.χ τήρησης των μικρολογαριασμών και παρακολούθησης της είσπραξης των δόσεων των δανείων είναι δυσανάλογα με τους εισπραττόμενους τόκους από τη χορήγηση μικροδανείων. Για το λόγο αυτό, συνήθως, τις υπηρεσίες αυτές προσφέρουν εξειδικευμένες τράπεζες μάλλον τοπικού χαρακτήρα και εξειδικευμένα ιδρύματα που λειτουργούν με μειωμένο κόστος.

- Η μικροχρηματοοικονομική άρχισε από την τράπεζα του Μπαγκλαντές Grameen Bank, η επονομαζόμενη και τράπεζα των πτωχών, που ίδρυσε το 1976 ο καθηγητής Μοχάμαντ Γιούνους (Mohammad Yunus), επικεφαλής του προγράμματος της αγροτικής οικονομίας στο Πανεπιστήμιο του Σίτταγκονγκ, που ονομαζόταν και τραπεζίτης των πτωχών και έλαβε και για αυτό το λόγο το βραβείο Νόμπελ. Η Grameen Bank (GB) ανέτρεψε τη μέχρι τότε τραπεζική πρακτική μη απαιτώντας τραπεζικές εγγυήσεις (υποθήκες, ενέχυρα και προσωπικές εγγυήσεις) για τη χορήγηση μικροδανείων και βασίστηκε μόνο στην αμοιβαία εμπιστοσύνη, την υπευθυνότητα, τη συμμετοχή και τη δημιουργικότητα. Η Grameen Bank προέβη σε επέκταση των τραπεζικών διευκολύνσεων σε πτωχούς άνδρες και γυναίκες, εξάλειψε την εκμετάλλευση των πτωχών από τους τοκογλύφους, προσέφερε ευκαιρίες στην αυτοαπασχόληση σε ανέργους των αγροτικών περιοχών και σε πτωχές γυναίκες προκειμένου να ιδρύσουν τη δική τους μικροεπιχείρηση. Ανέτρεψε το φαύλο κύκλο «χαμηλό εισόδημα, χαμηλή αποταμίευση και χαμηλή επένδυση» και τον αντικατέστησε από τον κύκλο «χαμηλό εισόδημα, χορήγηση δανείου, επένδυση, μεγαλύτερο εισόδημα, υψηλότερη αποταμίευση, μεγαλύτερη επένδυση, υψηλότερο εισόδημα».

- Τον Οκτώβριο του 2007, ο Μοχάμαντ Γιούνους λειτούργησε τη Grameen America με έδρα το Κουίνς της Νέας Υόρκης για να επεκτείνει την τραπεζική του πρακτική και στους πτωχούς των ΗΠΑ που δεν διαθέτουν τραπεζικό λογαριασμό ενώ έχει στόχο να επεκταθεί αργότερα και σε άλλες πολιτείες των ΗΠΑ. Ήδη, όμως, επεκτείνεται και σε άλλα κράτη με πρώτο την Ινδία όπου ίδρυσε κατάσταση στο Mumbai.

Microprocessor = μικροεπεξεργαστής. Ένα πλακίδιο ολοκληρωμένου κυκλώματος (chip) που περιέχει μία κεντρική μονάδα επεξεργασίας (CPU) που ελέγχει τον εγκέφαλο του μικροϋπολογιστή. Σε όλους τους προσωπικούς υπολογιστές και τους περισσότερους σταθμούς εργασίας υπάρχει ένας μικροεπεξεργαστής. Οι μικροεπεξεργαστές, επίσης, ελέγχουν τη λογική όλων σχεδόν των ψηφιακών συσκευών. Διαφέρουν ανάλογα με τρία χαρακτηριστικά: α) η ομάδα εντολών (instruction set). Είναι ο αριθμός της ομάδας των εντολών που μπορεί να εκτελέσει ένας μικροεπεξεργαστής β) εύρος χωρητικότητας (bandwidth). Ο αριθμός των δυαδικών ψηφίων (bits) που μπορεί να επεξεργασθεί σε μία εντολή γ) η ταχύτητα του ωρολογίου (clock speed) μετρούμενη σε μεγκαχέρτζ (MHz). Καθορίζει πόσες εντολές ανά δευτερόλεπτο είναι σε θέση να εκτελέσει.

Mid cap = μέση κεφαλαιοποίηση (mid capitalisation). Κατηγορία εταιριών των οποίων οι μετοχές που είναι εισηγμένες στο χρηματιστήριο εμφανίζουν μέτριο όγκο συναλλαγών και μέτρια κεφαλαιοποίηση με αποτέλεσμα να κατατάσσονται μεταξύ της μεγάλης κεφαλαιοποίησης (large cap) και της μικρής κεφαλαιοποίησης (small cap).

Mid market price = μέση τιμή αγοράς. Ειδικότερα, ο μέσος όρος της τιμής αγοράς και της τιμής πώλησης που προσφέρονται από τους διαμορφωτές της αγοράς στις διεθνείς αγορές συναλλάγματος και χρεογράφων. Χρησιμοποιείται, μεταξύ άλλων, για την αποτίμηση των επενδυτικών θέσεων στο τέλος του έτους.

MiFID, Markets in Financial Instruments Directive = Οδηγίες της Ε.Ε. Πρόκειται για την Οδηγία 2004/39/ΕΚ/ 21.4.2004 για τις αγορές χρηματοπιστωτικών μέσων και την Οδηγία

2006/73/ EC/10.8.2006 για την εφαρμογή της Οδηγίας 2004/39/EC αναφορικά με τις οργανωτικές απαιτήσεις και τις λειτουργικές προϋποθέσεις για τις επενδυτικές εταιρίες. Αποτελούν τη βάση του προγράμματος δράσης της Ευρωπαϊκής Επιτροπής για τις χρηματοπιστωτικές υπηρεσίες (Financial Services Action Plan, FSAP) το οποίο από τον Ιούνιο του 2006 περιλαμβάνει τρεις άλλες Οδηγίες για το περιγραφικό διαφημιστικό φυλλάδιο αναφορικά με την έκδοση τίτλων (Prospectus Directive), την καταχρηστική συμπεριφορά στις αγορές (Market Abuse Directive) και τη διαφάνεια (Transparency Directive).

© Με την Οδηγία 2004/39EC (**MiFID Level 1**):

1) εισάγεται η αρχή της ανώτατης ρυθμιστικής εναρμόνισης. Τα κράτη μέλη δεν επιτρέπεται να εισάγουν με τη νομοθεσία τους αυστηρότερες διατάξεις, επιδιώκεται υψηλό επίπεδο προστασίας των επενδυτών, ενισχύεται η διαφάνεια των συναλλαγών και διευκολύνεται η διασυννοριακή παροχή υπηρεσιών με βάση την πρακτική του ενιαίου διαβατηρίου. Ελέγχεται η βέλτιστη εκτέλεση των εντολών, η αντιμετώπιση της σύγκρουσης συμφερόντων μεταξύ υπαλλήλων - πελατών, η καταγραφή και τήρηση στοιχείων και η διασφάλιση των περιουσιακών στοιχείων των πελατών

2) καταργείται ο κανόνας για την υποχρέωση συγκέντρωσης των συναλλαγών μόνο σε οργανωμένες αγορές όπως στα χρηματιστήρια. Παρέχεται, πλέον η δυνατότητα εναλλακτικών μεθόδων διαπραγμάτευσης όπως είναι:

α) ο Πολυμερής Μηχανισμός Διαπραγμάτευσης (**Multilateral Trading Facility, MTF**) που είναι ένα πολυμερές σύστημα που το διαχειρίζεται ένα πιστωτικό ίδρυμα, μία επενδυτική εταιρία ή ένας διαχειριστής της αγοράς και μέσω του οποίου έρχονται σε επαφή τρίτοι για την αγορά και πώληση χρηματοπιστωτικών μέσων

β) ο συστηματικός εσωτερικοποιητής (**systematic internaliser**) που είναι ένα πιστωτικό ίδρυμα ή μια ΕΠΕΥ η οποία συναλλάσσεται κατά τρόπο οργανωμένο, συχνά και συστηματικά για ίδιο λογαριασμό εκτελώντας εντολές πελατών εκτός οργανωμένης αγοράς ή εκτός Πολυμερούς Μηχανισμού Διαπραγμάτευσης

3) η παροχή επενδυτικών συμβουλών περιλαμβάνεται στις κύριες επενδυτικές εργασίες

4) στον κατάλογο των χρηματοπιστωτικών μέσων περιλαμβάνονται για πρώτη φορά ορισμένα παράγωγα και ιδιαίτερα παράγωγα επί εμπορευμάτων

5) οι πελάτες διακρίνονται σε τρεις κατηγορίες από τις οποίες εξαρτάται και ο βαθμός προστασίας αυτών:

α) ο πελάτης λιανικής (**retail client**) που απολαύει το ανώτατο επίπεδο προστασίας

β) ο επαγγελματίας πελάτης (**professional client**) που απολαύει το αμέσως κατώτερο και

γ) ο επιλέξιμος αντισυμβαλλόμενος (**eligible counterparty, ECP**) που απολαύει το ελάχιστο

6) δίνεται ιδιαίτερη έμφαση στην αρχή της εποπτείας της επενδυτικής εταιρίας από τη χώρα καταγωγής (**home country control**) και διευρύνονται οι αρμοδιότητες των εποπτικών αρχών, ενισχύονται περισσότερο οι κανόνες για την ακεραιότητα των αγορών ενώ ρυθμίζονται θέματα αναφορικά με την παροχή αδειάς και τη λειτουργία των συστημάτων του κεντρικού αντισυμβαλλόμενου, της εκκαθάρισης ή διακανονισμού συναλλαγών επί χρηματοπιστωτικών μέσων.

7) καταργείται ο κανόνας της συγκεντρωτικότητας (concentration rule) σύμφωνα με τον οποίο τα κράτη μέλη μπορούσαν να απαιτούν από τις επενδυτικές εταιρίες να διοδεύουν τις εντολές των πελατών τους μέσω οργανωμένων αγορών αν και αυτή η επιλογή δεν έγινε δεκτή από ορισμένες χώρες.

© Με την Οδηγία 2006/73/ EC (**MiFID Level 2**):

εισάγονται μέτρα τεχνικής εφαρμογής της Οδηγίας 2004/39EC αναφορικά με τις οργανωτικές απαιτήσεις, τις συγκρούσεις συμφερόντων, τη MTF, τις κρίσιμες και σημαντικές λειτουργικές συναλλαγές, την ανάθεση εργασιών σε τρίτους (outsourcing), την επενδυτική έρευνα, την πληροφόρηση προς τους πελάτες και την πληροφόρηση για τα επενδυτικά προϊόντα τις προμήθειες και άλλες επιβαρύνσεις και την παρεχόμενη στατιστική πληροφόρηση.

© Η MiFID εφαρμόζεται στα 27 κράτη μέλη της Ε.Ε και επιπρόσθετα στο Γιβραλτάρ, την Ισλανδία, το Λιχτενστάιν και τη Νορβηγία. Ισχύει από 1.11.2007 οπότε και θα αντικαταστήσει την Οδηγία για τις επενδυτικές υπηρεσίες (Investment Services Directive, ISD). Τα ανωτέρω κράτη είχαν την ευχέρεια να τροποποιήσουν την εσωτερική τους νομοθεσία για να εναρμονισθούν με τη MiFID μέχρι την 31.1.2007.

© Ένας από τους στόχους της MiFID είναι η μείωση του κόστους των χρηματιστηριακών συναλλαγών μέσω της πίεσης που ασκεί με την αναγνώριση και άλλων οργανωμένων

αγορών. Ήδη ομάδες τραπεζών κινήθηκαν προς την κατεύθυνση δημιουργίας νέων ηλεκτρονικών αγορών αυξάνοντας τον ανταγωνισμό λόγω χαμηλότερων προμηθειών αλλά ταυτόχρονα επιτείνουν την ανασφάλεια για την επιβίωση των παραδοσιακών χρηματιστηριακών αγορών:

- Turquoise Project: επτά επενδυτικές τράπεζες (Citigroup, Merrill Lynch, Goldman Sachs, Deutsche Bank, Credit Suisse, Morgan Stanley και UBS) που καλύπτουν το 50% του συνολικού όγκου συναλλαγών επί Ευρωπαϊκών μετοχών, υιοθέτησαν το σχέδιο Turquoise για να δημιουργήσουν το 2008 κοινή πλατφόρμα συναλλαγών δευτερογενούς αγοράς που είναι ένας Πολυμερής Μηχανισμός Διαπραγμάτευσης (Multilateral Trading Facility, MTF) σύμφωνα με τη MiFID

- SmartPool Project: ο όμιλος NUSE Euronext που διαχειρίζεται τις χρηματιστηριακές αγορές της Νέας Υόρκης, Παρισίων, Άμστερνταμ, Βρυξελλών και Λισσαβόνας με τη συνεργασία των τραπεζικών ομίλων HSBC και BNP αποφάσισαν να συστήσουν ένα Πολυμερή Μηχανισμό Διαπραγμάτευσης μέσω του σχεδίου SmartPool. Πρόκειται για νέα ηλεκτρονική αγορά στην οποία θα διαπραγματεύονται μεγάλα πακέτα Ευρωπαϊκών μετοχών με μικρότερες προμήθειες. Το Project SmartPool θα παρέχει την ευχέρεια στους χρήστες να μην αποκαλύπτουν την ταυτότητά τους ή το μέγεθος της συναλλαγής ή της τιμής πριν τη σύναψη αυτής αλλά μόνο μετά από αυτή. Αυτό είναι σύμφωνο με τις διατάξεις της MiFID για την ελάχιστη πληροφόρηση πριν από τη συναλλαγή και την παροχή στοιχείων μετά από αυτή (post-trade compliance with MiFID's requirements).

© Η MiFID στοχεύει επίσης στη βέλτιστη εκτέλεση των εντολών (πλην της περίπτωσης του επιλέξιμου αντισυμβαλλόμενου) αλλά το περιεχόμενο αυτής εξαρτάται και από τους ειδικότερους όρους που συμφωνούνται μεταξύ των αντισυμβαλλόμενων. Για την επίτευξη της βέλτιστης εκτέλεσης των εντολών μία τράπεζα ή ένας αντισυμβαλλόμενος πρέπει να λαμβάνει υπόψη διαφόρους παραμέτρους που εκτός από την τιμή περιλαμβάνουν το κόστος, την ταχύτητα και την ορθότητα της εκτέλεσης, το μέγεθος και τη φύση των συναλλαγών, τον τύπο και τα χαρακτηριστικά του χρηματοπιστωτικού προϊόντος και τα χαρακτηριστικά του μέσου εκτέλεσης όπως π.χ της ηλεκτρονικής διαπραγματευτικής πλατφόρμας.

© Στην Ελλάδα, το ανωτέρω θεσμικό πλαίσιο ενσωματώθηκε στο Ελληνικό δίκαιο με το Νόμο 3606/2007 για τις αγορές χρηματοπιστωτικών μέσων και άλλες διατάξεις. Στη συνέχεια εκδόθηκαν εννέα αποφάσεις του Δ.Σ της Επιτροπής Κεφαλαιαγοράς και μία Πράξη του Διοικητή της Τράπεζας της Ελλάδος (ΠΔ/ΤΕ 2597/31.10.2007 για την εξειδίκευση των διατάξεων της ΠΔ/ΤΕ 2577/2006, περί Συστημάτων Εσωτερικού Ελέγχου, κατ' εφαρμογή των διατάξεων του ν.3606/2007 «αγορές χρηματοπιστωτικών μέσων» (MiFID) με τις οποίες ενσωματώθηκαν τα εκτελεστικά μέτρα της Ευρωπαϊκής Επιτροπής σε σχέση με τις ανωτέρω Οδηγίες. Παράλληλα, από 1.11.2007 άρχισε η εφαρμογή του Κανονισμού 1287/2006 της Ευρωπαϊκής Επιτροπής για την εφαρμογή της Οδηγίας 2004/39/ EC/ 21.4.2004 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου όσον αφορά τις υποχρεώσεις τήρησης αρχείων για τις επιχειρήσεις επενδύσεων, τη γνωστοποίηση συναλλαγών, τη διαφάνεια της αγοράς, την εισαγωγή χρηματοπιστωτικών μέσων προς διαπραγμάτευση καθώς και τους ορισμούς που ισχύουν για τους σκοπούς της Οδηγίας. Η Επιτροπή Κεφαλαιαγοράς είναι η αρμόδια εποπτική αρχή για την εφαρμογή της MiFID στον τομέα της προστασίας των επενδυτών ανεξάρτητα εάν ο εποπτευόμενος είναι πιστωτικό ίδρυμα ή επενδυτική εταιρία. Προβλέπεται, όμως, η υπογραφή Μνημονίου Συνεργασίας (Memorandum of Understanding, MoU) μεταξύ της Επιτροπής Κεφαλαιαγοράς και της Τράπεζας της Ελλάδος για την εξειδίκευση των υποχρεώσεων των εποπτευόμενων πιστωτικών ιδρυμάτων και επενδυτικών εταιριών με στόχο την αποτελεσματική συνεργασία, την αποφυγή επικαλύψεων και την παροχή αμοιβαίας συνδρομής και πληροφόρησης.

MIGA (Multilateral Investment Guarantee Agency) = Οργανισμός Εγγυήσεων Πολύπλευρων Επενδύσεων. Αποτελεί μέλος της Παγκόσμιας Τράπεζας (World Bank). Ιδρύθηκε τον Απρίλιο του 1988 για να ενθαρρύνει τη ροή ιδιωτικών ξένων επενδύσεων στις αναπτυσσόμενες χώρες μέσω της παροχής α) εγγυήσεων έναντι μη εμπορικών κινδύνων και β) αναπτυξιακών και συμβουλευτικών υπηρεσιών. Το πρόγραμμα εγγυήσεων της MIGA προστατεύει τους επενδυτές έναντι απωλειών από μεταφορές χρημάτων, απαλλοτριώσεις, πολέμους, εμφύλιες διαμάχες και παραβιάσεις των συμφωνιών από τις κυβερνήσεις των κρατών που φιλοξενούν τις επενδύσεις. Η MIGA δρα σε στενή συνεργασία με την Παγκόσμια Τράπεζα και άλλα μέλη αυτής όπως τη Διεθνή Αναπτυξιακή Ένωση (International Development Association) και τον Οργανισμό Διεθνούς Χρηματοδότησης (International

Finance Corporation, IFC) με στόχο να δημιουργήσει ελκυστικό περιβάλλον για την πραγματοποίηση ιδιωτικών επενδύσεων κύρια με τη μορφή ξένων άμεσων επενδύσεων (foreign direct investments) στις αναπτυσσόμενες χώρες που είναι μέλη της Παγκόσμιας Τράπεζας.

Migration = η μετάπτωση από ένα μηχανογραφικό σύστημα σε ένα άλλο πιο προηγμένης τεχνολογίας ή από μία έκδοση (version) ενός λογισμικού ή υλικού σε μία νεότερη έκδοση. Άλλως, είναι η πράξη της μεταφοράς δεδομένων μεταξύ συστημάτων που είναι ουσιαστικώς ισοδύναμα στην λειτουργία αλλά ασύμβατα από τεχνική άποψη. Ο όρος χρησιμοποιείται και για τη μετάβαση από μία βάση δεδομένων σε άλλη όπως για παράδειγμα όταν σε ένα πληροφορικό σύστημα η βάση δεδομένων της εταιρίας Sybase αντικαθίσταται από τη βάση της εταιρίας Oracle ή αντίστροφα. Η μετάπτωση πρέπει να πραγματοποιείται με ιδιαίτερη προσοχή ώστε να εξασφαλίζεται η συνέχεια της μηχανογραφικής υποστήριξης των συναλλαγών. Για το λόγο αυτό προτιμάται η μέθοδος της παράλληλης παραγωγής (parallel production) του νέου και του προηγούμενου συστήματος. Οι χρήστες κατά τη διάρκεια αυτής, που μπορεί να διαρκέσει ολίγες ημέρες ή εβδομάδες, καταχωρούν τις συναλλαγές και στις δύο εφαρμογές. Εφόσον διορθωθούν οι ατέλειες της νέας εφαρμογής, τότε διακόπτεται η παραγωγή στην παλαιά εφαρμογή και η νέα είναι η μόνη που τρέχει σε ζωντανή παραγωγή (live production).

Miles and More Card = κάρτα αεροπορικής εταιρίας η οποία εκδίδεται σε συνεργασία με μία τράπεζα. Προσφέρει δωρεάν ταξίδια εφόσον ο κάτοχος έχει συμπληρώσει ένα ορισμένο αριθμό μιλίων πτήσης με την αεροπορική εταιρία ή συμμετοχή σε διανομή δώρων. Στους καλούς πελάτες παρέχεται μειωμένο επιτόκιο αγορών με πίστωση και έκπτωση στις προμήθειες των τραπεζών εφόσον ο κάτοχος έχει τραπεζικό λογαριασμό και χρησιμοποιεί τα ATMs της τράπεζας για τη διεκπεραίωση των συναλλαγών του.

Millennium Development Goals = βλέπε όρο «International Finance Facility for Immunisation Company, IFFIm»

Minicomputer = υπολογιστής μεσαίου μεγέθους με πολύ μεγαλύτερη μνήμη από τον μικροϋπολογιστή.

Minimum bid rate = το κατώτατο όριο του επιτοκίου που μπορούν να αναφέρουν στις προσφορές τους τα αντισυμβαλλόμενα πιστωτικά ιδρύματα στις δημοπρασίες ανταγωνιστικού επιτοκίου για τις πράξεις κύριας αναχρηματοδότησης του Ευρωσυστήματος. Πρόκειται για ένα από τα βασικά επιτόκια της ΕΚΤ που υποδηλώνει την κατεύθυνση της νομισματικής πολιτικής.

Minimum reserves (reserve requirements) of the Eurosystem = υποχρεωτικά ελάχιστα αποθεματικά του Ευρωσυστήματος. Δεσμεύονται σε λογαριασμούς στην κεντρική τράπεζα και συμβάλλουν:

α) στη σταθεροποίηση των επιτοκίων της αγοράς χρήματος και ιδιαίτερα του επιτοκίου μίας ημέρας (overnight interest rate) στη διάρκεια της περιόδου τήρησης και

β) στη δημιουργία ή διεύρυνση διαρθρωτικού ελλείμματος ρευστότητας που διευκολύνει το Ευρωσύστημα να λειτουργεί αποτελεσματικά ως προμηθευτής ρευστότητας. Ο Κανονισμός 1745/2003/9 της 12.9.2003 της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας (ΕΚΤ) κωδικοποίησε, τροποποίησε και συμπλήρωσε τις υφιστάμενες διατάξεις για τα ελάχιστα αποθεματικά. Προβλέπει τα εξής:

► Στην υποχρέωση τήρησης ελάχιστων αποθεματικών υπόκεινται τα ακόλουθα ιδρύματα:

1) πιστωτικά ιδρύματα (Π.Ι)

2) υποκαταστήματα Π.Ι που είναι εγκατεστημένα στη ζώνη του ευρώ με εξαίρεση τα υποκαταστήματα των εθνικών κεντρικών τραπεζών (ΕθνΚΤ). Στην υποχρέωση περιλαμβάνονται τα υποκαταστήματα πιστωτικών ιδρυμάτων που δεν έχουν την έδρα τους ούτε το κεντρικό τους κατάστημα στην επικράτεια κράτους μέλους που έχει υιοθετήσει το ευρώ. Δεν υπόκεινται στην υποχρέωση υποκαταστήματα πιστωτικών ιδρυμάτων εγκατεστημένων στη ζώνη του ευρώ, που ευρίσκονται εκτός της ζώνης

► Ένα Π.Ι απαλλάσσεται της υποχρέωσης τήρησης ελάχιστων αποθεματικών, χωρίς καν να υποβάλει σχετικό αίτημα, από την έναρξη της περιόδου τήρησης εντός της οποίας λαμβάνει

χώρα ανάκληση της άδειας λειτουργίας του ή παραίτηση από αυτή ή εντός της οποίας δικαστική ή άλλη αρμόδια αρχή συμμετέχοντος κράτους μέλους αποφασίσει να κινήσει τη διαδικασία εκκαθάρισης του ιδρύματος. Η ΕΚΤ μπορεί να απαλλάξει από την υποχρέωση τήρησης ελάχιστων αποθεματικών Π.Ι τα οποία υπόκεινται σε μέτρα αναδιοργάνωσης και Π.Ι για τα οποία ο σκοπός της υποχρέωσης δεν θα επιτυγχανόταν με την επιβολή σε αυτά της υποχρέωσης τήρησης ελάχιστων αποθεματικών. Η ΕΚΤ λαμβάνει υπόψη ένα ή περισσότερα από τα ακόλουθα κριτήρια: α) το Π.Ι επιδιώκει ειδικούς σκοπούς β) το Π.Ι δεν ασκεί ενεργό τραπεζική δράση ανταγωνιζόμενο άλλα Π.Ι γ) το Π.Ι προορίζει όλες τις καταθέσεις του για σκοπούς που συνδέονται με την ενίσχυση της περιφερειακής ή/και διεθνούς ανάπτυξης.

► Η βάση των αποθεματικών ενός Π.Ι περιλαμβάνει μόνο δύο κατηγορίες στοιχείων παθητικού:

1) καταθέσεις

2) εκδοθέντα χρεόγραφα.

Εάν κάποιο Π.Ι έχει υποχρεώσεις έναντι υποκαταστήματος του ίδιου φορέα ή έναντι του κεντρικού καταστήματος ή της έδρας του ίδιου φορέα που ευρίσκονται εκτός της επικράτειας των συμμετεχόντων κρατών μελών, το εν λόγω ίδρυμα περιλαμβάνει τις υποχρεώσεις αυτές στη βάση των αποθεματικών.

Οι ακόλουθες υποχρεώσεις εξαιρούνται από τη βάση των αποθεματικών: α) υποχρεώσεις έναντι οποιουδήποτε άλλου Π.Ι το οποίο δεν περιλαμβάνεται στον κατάλογο των Π.Ι που απαλλάσσονται από το σύστημα τήρησης ελάχιστων αποθεματικών της ΕΚΤ β) υποχρεώσεις έναντι της ΕΚΤ ή έναντι συμμετέχουσας ΕθνΚΤ. Για την εφαρμογή αυτής της διάταξης, το Π.Ι παρέχει στην οικεία ΕθνΚΤ στοιχεία ώστε να προκύπτει το πραγματικό ύψος των υποχρεώσεών του. Εάν δεν είναι δυνατόν να παρασχεθούν στοιχεία για τα εκδοθέντα χρεόγραφα με συμφωνημένη διάρκεια μέχρι δύο ετών, το Π.Ι δύναται να εφαρμόσει μια πάγια έκπτωση από τη βάση αποθεματικών επί του ανεξόφλητου υπολοίπου των εκδοθέντων χρεογράφων με συμφωνημένη διάρκεια έως δύο έτη. Το ίδρυμα υπολογίζει τη βάση των αποθεματικών όσον αφορά μια συγκεκριμένη περίοδο τήρησης με βάση στοιχεία για το μήνα που προηγείται κατά δύο μήνες του μήνα εντός του οποίου αρχίζει η περίοδος τήρησης.

► Επί της βάσης των αποθεματικών εφαρμόζονται οι ακόλουθοι συντελεστές ελάχιστων υποχρεωτικών αποθεματικών:

1) Συντελεστής 0%: α) καταθέσεις προθεσμίας διάρκειας άνω των δύο ετών β) καταθέσεις υπό προειδοποίηση άνω των δύο ετών γ) συμφωνίες επαναγοράς δ) εκδοθέντα χρεόγραφα με διάρκεια άνω των δύο ετών. Δηλαδή στις ανωτέρω περιπτώσεις δεν επιβάλλεται καμία δέσμευση.

2) Συντελεστής 2% σήμερα, ο οποίος όμως μπορεί να αλλάξει με νεότερη απόφαση του Δ.Σ., εφαρμόζεται στις άλλες περιπτώσεις.

Αναλυτικότερα θετικός συντελεστής δέσμευσης επιβάλλεται στις ακόλουθες περιπτώσεις στοιχείων παθητικού:

- Καταθέσεις διάρκειας μίας ημέρας (overnight deposits)
- Καταθέσεις με συμφωνημένη διάρκεια έως δύο έτη (deposits with agreed maturity up to two years)
- Καταθέσεις υπό προειδοποίηση έως δύο ετών (deposits redeemable at notice up to two years)
- Χρεόγραφα με προθεσμία λήξης έως δύο έτη (debt securities with agreed maturity up to two years). Τα χρεόγραφα αυτά υπολογίζονται με πάγια έκπτωση 30%, ποσό που αφαιρείται από τη βάση υπολογισμού των δεσμεύσεων.

► Το ύψος των υποχρεωτικών ελάχιστων αποθεματικών αποτελεί τη βάση για τον υπολογισμό των τόκων επ' αυτών και για την αξιολόγηση της συμμόρφωσης ενός Π.Ι προς την υποχρέωσή του τήρησης του απαιτούμενου ποσού.

► Σε κάθε Π.Ι παρέχεται απαλλαγή ύψους 100.000 ευρώ, η οποία εκπίπτει από το ποσό των υποχρεωτικών ελάχιστων αποθεματικών.

► Οι διαδικασίες για την κοινοποίηση των επιμέρους υποχρεωτικών ελάχιστων αποθεματικών των Π.Ι καθορίζονται από την ΕθνΚΤ. Το Π.Ι ή η ΕθνΚΤ υπολογίζει τα υποχρεωτικά ελάχιστα αποθεματικά και τα κοινοποιεί στο άλλο μέρος το αργότερο 3 εργάσιμες ημέρες πριν από την έναρξη της περιόδου τήρησης. Το μέρος προς το οποίο απευθύνεται η κοινοποίηση προβαίνει σε αναγνώριση αυτών το αργότερο την τελευταία εργάσιμη ημέρα πριν από την έναρξη της περιόδου τήρησης. Σε περίπτωση παράλειψης κάποιου Π.Ι να υποβάλει τις σχετικές στατιστικές πληροφορίες στην ΕθνΚΤ, η τελευταία ανακοινώνει αυτή το ύψος των υποχρεωτικών ελάχιστων αποθεματικών του Π.Ι.

► Κάθε Π.Ι τηρεί τα ελάχιστα αποθεματικά σε ευρώ στην ΕθνΚΤ κράτους της ζώνης του ευρώ που έχει κατάστημα. Ως λογαριασμοί αποθεματικών μπορούν να χρησιμοποιούνται και οι λογαριασμοί διακανονισμού των Π.Ι στις ΕθνΚΤ. Εάν ένα ίδρυμα έχει εγκατάσταση σε περισσότερα κράτη μέλη, υποχρεούται να τηρεί ελάχιστα αποθεματικά στην ΕθνΚΤ κάθε κράτους μέλους στο οποίο έχει εγκατάσταση, σύμφωνα με τη βάση ελάχιστων αποθεματικών του στο αντίστοιχο κράτος μέλος.

► Ένα Π.Ι θεωρείται ότι έχει συμμορφωθεί προς την υποχρέωση τήρησης ελάχιστων αποθεματικών, εάν το μέσο υπόλοιπο του τέλους της ημέρας κατά τη διάρκεια της περιόδου τήρησης δεν είναι χαμηλότερο του υπολογισθέντος υποχρεωτικού ποσού (averaging provision).

► Η περίοδος τήρησης αρχίζει την ημέρα διακανονισμού της πράξης κύριας αναχρηματοδότησης που έπεται της συνεδρίασης του Δ.Σ της ΕΚΤ κατά την οποία έχει προγραμματισθεί να διεξαχθεί η μηνιαία αξιολόγηση της κατεύθυνσης της νομισματικής πολιτικής και τελειώνει την ημέρα που προηγείται της αντίστοιχης ημέρας διακανονισμού τον επόμενο μήνα.

► Επί των τηρούμενων υποχρεωτικών αποθεματικών οι ΕθνΚΤ καταβάλλουν στα Π.Ι τόκο υπολογιζόμενο με το σταθμικό μέσο όρο (με βάση τις ημέρες) του οριακού επιτοκίου των πράξεων κύριας αναχρηματοδότησης του Ευρωσυστήματος. Τα υπερβάλλοντα υπόλοιπα καταθέσεων είναι άτοκα.

► Ένα Π.Ι μπορεί να ζητήσει να του επιτραπεί να τηρεί τα ελάχιστα υποχρεωτικά αποθεματικά μέσω ενδιάμεσου φορέα, κατοίκου στο ίδιο κράτος μέλος. Ως ενδιάμεσος φορέας νοείται Π.Ι που υπόκειται στην υποχρέωση τήρησης ελάχιστων αποθεματικών. Τα Π.Ι τα οποία επιτρέπεται να υποβάλουν στατιστικά στοιχεία ως όμιλος σε ενοποιημένη βάση, πρέπει να τηρούν ελάχιστα αποθεματικά μέσω ενός από τα ιδρύματα του ομίλου, το οποίο ενεργεί ως ενδιάμεσος φορέας αποκλειστικά γι' αυτά τα Π.Ι.

Minimum standards of the Lamfalussy report (Lamfalussy standards) = οι έξι ελάχιστες αρχές που πρέπει να διέπουν το σχεδιασμό και τη λειτουργία των διασυννοριακών και πολυνομισματικών συστημάτων καθαρού διακανονισμού (Netting Systems, NS):

1) Τα N.S. πρέπει να έχουν μία σαφή νομική βάση.

2) Οι συμμετέχοντες σε N.S. πρέπει να έχουν μία ακριβή εικόνα του χρηματοδοτικού κινδύνου που επάγεται το συγκεκριμένο σύστημα.

3) Τα πολυμερή N.S. πρέπει να διαθέτουν σαφώς καθορισμένη διαδικασία διαχείρισης του πιστωτικού κινδύνου και του κινδύνου ρευστότητας.

4) Τα πολυμερή N.S. οφείλουν τουλάχιστον να εξασφαλίζουν την ολοκλήρωση των καθημερινών διακανονισμών στην περίπτωση αδυναμίας εκπλήρωσης των υποχρεώσεων συμμετόχου με τη μεγαλύτερη χρεωστική θέση.

5) Τα πολυμερή N.S. θα έχουν αντικειμενικά και δημοσιευμένα κριτήρια συμμετοχής νέων μελών ώστε η είσοδος να είναι ανοικτή σε όλους που πληρούν τα κριτήρια χωρίς διακρίσεις.

6) Όλα τα N.S. θα εξασφαλίζουν τη λειτουργική αξιοπιστία των τεχνικών συστημάτων και τη διαθεσιμότητα υποστήριξης προκειμένου να επιτυγχάνεται η ομαλή ολοκλήρωση της καθημερινής διαδικασίας.

Mirroring = αντικατοπτρισμός. Μία διαδικασία που αντιγράφει στοιχεία από μία μηχανογραφική εφαρμογή και τα αντικατοπτρίζει (μεταφέρει) σε πραγματικό χρόνο ή με ελάχιστη καθυστέρηση σε ένα άλλο δίκτυο ηλεκτρονικών υπολογιστών για αξιοποίηση. Χρησιμοποιείται, επίσης, και στα προηγμένα συστήματα ανάκτησης δεδομένων σε περίπτωση βλάβης των Η/Υ ή καταστροφής, οπότε δεν απαιτείται η χειροκίνητη προσθήκη στο back up της προηγούμενης ημέρας των πράξεων της τρέχουσας ημέρας. Με τον αντικατοπτρισμό σε πραγματικό χρόνο έχουν διασωθεί αυτόματα και τα στοιχεία της κρίσιμης ημέρας. Τεχνικά, ο αντικατοπτρισμός πραγματοποιείται: α) με αντιγραφή (backup) και μεταφορά αυτού σε ένα εφεδρικό διακομιστή (backup server) β) με την εγγραφή ταυτόχρονα σε δύο δίσκους.

Mismatch = η μη σύμπτωση του χρόνου λήξης αντίθετων θέσεων στις αγορές χρήματος, συναλλάγματος, χρεογράφων και εμπορευμάτων.

Misstatement risk = η αποτυχία του λογιστικού συστήματος και των σχετικών ελέγχων να καταγράψουν με ορθό τρόπο τις συναλλαγές και τις λογιστικές προσαρμογές. Αποκαλείται και χρηματοπιστωτικό λάθος (financial error).

MMS, Multimedia Message Service = υπηρεσία πολυμέσων μηνυμάτων. Ένα πρότυπο αποστολής μηνυμάτων που βασίζεται στην τεχνολογία τρίτης γενιάς (3G). Προσφέρει στους χρήστες τη δυνατότητα να διαβιβάζουν και να δέχονται μηνύματα μέσω κινητών τηλεφώνων και του διαδικτύου που περιέχουν εκτός από κείμενο (μόνη δυνατότητα της τεχνολογίας SMS, βλέπε όρο) και ήχους, γραφικά, εικόνα ή ένα συνδυασμό διαφορετικών υπηρεσιών. Οι υπηρεσίες προσφέρονται και μέσω ηλεκτρονικών μηνυμάτων (e-mail messages) αλλά το MMS δεν είναι το ίδιο όπως το e-mail. Βασίζεται στην τεχνική των πολυμέσων και η παρουσίαση του μηνύματος κωδικοποιείται σε ένα αρχείο ώστε οι εικόνες, τα γραφικά, οι ήχοι και το κείμενο να εμφανίζονται με μία προκαθορισμένη σειρά σε ένα ενιαίο μήνυμα. Επιπρόσθετα, το MMS δεν υποστηρίζει προσαρτημένους φακέλους (attachments) όπως το e-mail.

M0, M1, M2, M3, M3N, M4, M4N = δείκτες μέτρησης της αύξησης του χρήματος.

- Στην Ελλάδα πριν την ένταξη στη ζώνη του ευρώ, το M0 ταυτιζόταν με τη νομισματική κυκλοφορία, δηλαδή τα κυκλοφορούντα τραπεζογραμμάτια και κέρματα. Ο δείκτης M1 περιελάμβανε το M0 και τις καταθέσεις όψεως ιδιωτών. Το M2 προέκυπτε αν στο M1 προσθέταμε τις καταθέσεις ταμειευτηρίου αλλά από τη δεκαετία του '80 δεν χρησιμοποιείτο σαν δείκτης. Το M3 περιελάμβανε τη νομισματική κυκλοφορία, τις ιδιωτικές καταθέσεις σε δραχμές, τα repos και τα τραπεζικά ομόλογα. Το M3N προέκυπτε αν στο M3 προσθέταμε τις καταθέσεις κατοίκων σε συνάλλαγμα και τα μερίδια αμοιβαίων κεφαλαίων διαχείρισης διαθεσίμων. Το ευρύτερο νομισματικό μέγεθος M4 περιελάμβανε το M3 και τις τοποθετήσεις ιδιωτών σε τίτλους του Ελληνικού Δημοσίου διάρκειας μέχρι ενός έτους. Το M4N προέκυπτε αν στο M3N προσθέταμε και τις τοποθετήσεις των ιδιωτών σε τίτλους του Ελληνικού δημοσίου διάρκειας μέχρι ενός έτους. Η σύνθεση των ανωτέρω δεικτών μπορεί να είναι διαφορετική από χώρα σε χώρα.

- Η Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα χρησιμοποιεί σαν ένα από τους πυλώνες της στρατηγικής της για τη νομισματική πολιτική το M3 ενώ έχει προσδιορίσει και δύο άλλα μεγέθη, ένα στενό μέγεθος, το M1 και ένα μεσαίο, το M2.

- Η ποσότητα χρήματος με τη στενή έννοια **M1** περιλαμβάνει τη νομισματική κυκλοφορία, δηλαδή τα τραπεζογραμμάτια και τα κέρματα σε κυκλοφορία καθώς και τα υπόλοιπα των λογαριασμών που μπορούν είτε άμεσα να μετατραπούν σε νόμισμα είτε να χρησιμοποιηθούν σε πληρωμές χωρίς τη χρήση μετρητών όπως οι καταθέσεις μίας ημέρας των νομισματικών χρηματοπιστωτικών ιδρυμάτων (MFIs) και της κεντρικής κυβέρνησης όπως π.χ του Υπουργείου Οικονομικών και του Ταχυδρομικού Ταμειευτηρίου.

- Το ενδιάμεσο νομισματικό μέγεθος **M2** περιλαμβάνει το M1 και τις καταθέσεις υπό προειδοποίηση μέχρι και 3 μηνών καθώς και τις καταθέσεις προθεσμίας μέχρι και 2 ετών που τηρούνται με τα νομισματικά χρηματοπιστωτικά ιδρύματα (MFIs) και την κεντρική κυβέρνηση.

- Η ποσότητα χρήματος με την ευρεία έννοια **M3** αποτελείται από το M2 και τα εμπορεύσιμα χρηματοπιστωτικά μέσα (marketable instruments) και ειδικότερα τις συμφωνίες επαναγοράς (repurchase agreements, repos), τα μερίδια αμοιβαίων κεφαλαίων (money market fund shares and units) και τους χρεωστικούς τίτλους με λήξη μέχρι και δύο ετών που εκδίδονται από τον τομέα των νομισματικών χρηματοπιστωτικών ιδρυμάτων (debt securities with a maturity of up to and including two years issued by MFIs).

Model risk = ο κίνδυνος απώλειας εισοδήματος που οφείλεται στην αδυναμία των χρηματοοικονομικών μοντέλων, τα οποία χρησιμοποιεί μία τράπεζα και γενικά μια επιχείρηση για την τιμολόγηση του αποθέματος και τη διαχείριση του επιτοκιακού κινδύνου και των άλλων χρηματοπιστωτικών κινδύνων, να συμβάλουν σε ορθές προβλέψεις και συνεπώς στην ορθή διαχείριση των διαθεσίμων. Όταν μετράμε τη συνολική έκθεση στον κίνδυνο ενός χρηματοπιστωτικού οργανισμού, είναι προφανές ότι τα μοντέλα θα χρησιμοποιούν διάφορα είδη συναρτήσεων. Αυτές οι συναρτήσεις συναντούν τις εξελίξεις στις αγορές μεταξύ συνεχόμενων χρονικών περιόδων και μεταξύ διαφόρων τύπων δραστηριοτήτων. Τα μοντέλα που ενσωματώνουν μηχανισμούς δυναμικού ελέγχου μπορεί να εξηγήσουν τις συναρτήσεις διαχρονικά. Όμως, και τα μοντέλα ενδέχεται να καταλήγουν σε λανθασμένες συμπεράσματα διότι εξαρτώνται από την ορθότητα ή όχι των προβλέψεων με τις οποίες τροφοδοτούνται. Σε

περίπτωση αποτυχημένων προβλέψεων θα προκύψει model risk ο οποίος πιθανόν να οδηγήσει σε σημαντικές ζημίες το σχετικό χαρτοφυλάκιο.

Modem = διαμορφωτής (**modulator**) – αποδιαμορφωτής (**demodulator**). Συσκευή που επιτρέπει τη μεταβίβαση δεδομένων μεταξύ υπολογιστών, συνήθως μέσω των τηλεφωνικών γραμμών αλλά επίσης μέσω καλωδίων οπτικών ινών ή μέσω ραδιοσυχνότητας. Μετατρέπει τα στοιχεία μεταξύ της αναλογικής μορφής που χρησιμοποιείται στις τηλεφωνικές γραμμές και της ψηφιακής μορφής που χρησιμοποιείται στους ηλεκτρονικούς υπολογιστές (H/Y) με στόχο την επικοινωνία μεταξύ αυτών. Δηλαδή μετατρέπει το σήμα από αναλογικό σε ψηφιακό και από ψηφιακό σε αναλογικό. Οι πρότυποι διαμορφωτές – αποδιαμορφωτές μπορούν να μεταδίδουν στοιχεία με μία ανώτατη ταχύτητα 56.000 bits ανά δευτερόλεπτο, Εν τούτοις, εγγενείς αδυναμίες των τηλεφωνικών συστημάτων περιορίζουν την ταχύτητα στα 33,6 bits ανά δευτερόλεπτο.

Modified duration = βλέπετε όρο Duration.

Monetary Financial Institution (MFI) = Νομισματικό Χρηματοπιστωτικό Ίδρυμα (NXI). Ένα πιστωτικό ή χρηματοδοτικό ίδρυμα που δραστηριοποιείται στην αποδοχή καταθέσεων ή στενών υποκατάστατων αυτών από το κοινό και για ίδιο λογαριασμό παρέχει πιστώσεις ή πραγματοποιεί επενδύσεις σε χρεόγραφα.

Monetary gold = νομισματικός χρυσός. Χρυσός που ανήκει στην κυβέρνηση ή στην κεντρική τράπεζα ενός κράτους και τηρείται σαν χρηματοοικονομικό περιουσιακό στοιχείο.

Monetary income of the Eurosystem = το νομισματικό εισόδημα του Ευρωσυστήματος. Το εισόδημα που συγκεντρώνουν οι εθνικές κεντρικές τράπεζες (ΕθνΚΤ) του Ευρωσυστήματος στα πλαίσια της εφαρμογής της νομισματικής πολιτικής. Το ποσό του νομισματικού εισοδήματος κάθε ΕθνΚΤ ισούται με το ετήσιο εισόδημα το οποίο της αποφέρουν τα στοιχεία του Ενεργητικού έναντι των κυκλοφορούντων τραπεζογραμμάτων μείον τις Υποχρεώσεις που προκύπτουν από τις καταθέσεις πιστωτικών ιδρυμάτων (ΠΙ). Το εισόδημα αυτό συγκεντρώνεται στην Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα (ΕΚΤ) και αναδιανέμεται στις εθνικές κεντρικές τράπεζες με βάση τα καταβεβλημένα μερίδια συμμετοχής στο κεφάλαιο της ΕΚΤ (βλέπε όρο ECB capital). Οι ενδεχόμενες ζημίες κατανέμονται με βάση την ίδια αρχή αλλά με πιο περίπλοκο τρόπο.

A) Καθορισμός της νομισματικής βάσης

Μέχρι το 2007, με βάση την απόφαση 16/2001 του Διοικητικού Συμβουλίου της ΕΚΤ, εφαρμόζεται η ημιάμεση (semi-direct) μέθοδος υπολογισμού του νομισματικού εισοδήματος. Η νομισματική βάση διαμορφώνεται με τα εξής στοιχεία του ισολογισμού:

Aα) Ενεργητικό:

- Ένα ελάχιστο ποσό διαθεσίμων σε χρυσό για κάθε ΕθνΚΤ κα' αναλογία της κλειδας κατανομής κάθε ΕθνΚΤ. Ο χρυσός θεωρείται ότι δεν παράγει εισόδημα.
- Δάνεια σε ευρώ προς πιστωτικά ιδρύματα της ζώνης του ευρώ σχετιζόμενα με πράξεις της νομισματικής πολιτικής. Συγκεκριμένα περιλαμβάνονται οι κύριες πράξεις αναχρηματοδότησης, οι πράξεις πιο μακροπρόθεσμης αναχρηματοδότησης, οι αντίστροφες πράξεις εξομάλυνσης βραχυχρόνιων διακυμάνσεων της ρευστότητας, οι διαρθρωτικές αντιστρεπτέες πράξεις, η πάγια διευκόλυνση οριακής χρηματοδότησης και οι χορηγήσεις για κάλυψη περιθωρίων.
- Απαιτήσεις εντός του Ευρωσυστήματος από τη μεταβίβαση συναλλαγματικών διαθεσίμων στην ΕΚΤ.
- Καθαρές απαιτήσεις εντός του Ευρωσυστήματος που προκύπτουν από το υπόλοιπο του δοσοληπτικού λογαριασμού με το Ευρωπαϊκό Σύστημα Κεντρικών Τραπεζών (TARGET2).
- Καθαρές απαιτήσεις που απορρέουν από την κατανομή εντός του Ευρωσυστήματος των κυκλοφορούντων τραπεζογραμμάτων ευρώ. Από το ποσό των κυκλοφορούντων τραπεζογραμμάτων ευρώ αφαιρείται ένα ποσοστό 8% που εκδίδεται από την ΕΚΤ, το Μηχανισμό Κεφαλαιακού Μεριδίου (Capital Share Mechanism, CSM) δηλαδή την αναδιανομή του εισοδήματος στις ΕθνΚΤ και το αντισταθμιστικό ποσό εξομάλυνσης που χρησιμεύει για την ομαλοποίηση των επιπτώσεων από την αναδιανομή των τραπεζογραμμάτων στις ΕθνΚΤ και το οποίο μηδενίσθηκε το 2007.

Aβ) Παθητικό:

- Τραπεζογραμμάτια σε κυκλοφορία.
- Υποχρεώσεις σε ευρώ έναντι ΠΙ της ζώνης του ευρώ στα πλαίσια της νομισματικής πολιτικής και συγκεκριμένα τρεχούμενοι λογαριασμοί, διευκόλυνση αποδοχής καταθέσεων, καταθέσεις προθεσμίας, αντίστροφες πράξεις εξομάλυνσης βραχυχρόνιων διακυμάνσεων της ρευστότητας και καταθέσεις για κάλυψη περιθωρίων.
- Υποσχέσεις σχετικές με γραμμάτια που εγγυώνται την έκδοση χρεογράφων της ΕΚΤ.
- Υποχρεώσεις εντός του Ευρωσυστήματος σχετικές με το δοσοληπτικό λογαριασμό TARGET2.
- Υποχρεώσεις εντός του Ευρωσυστήματος σχετικές με την έκδοση τραπεζογραμμάτων για λογαριασμό της ΕΚΤ, το Μηχανισμό Κεφαλαιακού Μεριδίου και το αντισταθμιστικό ποσό εξομάλυνσης.

B) Προσδιορισμός του νομισματικού εισοδήματος

Το νομισματικό εισόδημα προσδιορίζεται από:

Bα) τις αποδόσεις των στοιχείων της νομισματικής βάσης του Ενεργητικού.

• Ο χρυσός και οι απαιτήσεις σε χρυσό θεωρούνται ότι έχουν μηδενική απόδοση. Εν τούτοις, το ποσό τους υπολογίζεται από την ΕΚΤ στην απόδοση της διαφοράς μεταξύ της νομισματικής βάσης Ενεργητικού και Παθητικού.

• Για τον υπολογισμό της απόδοσης των χορηγήσεων σε αντισυμβαλλόμενους του χρηματοπιστωτικού τομέα της ζώνης του ευρώ για την άσκηση της νομισματικής πολιτικής, χρησιμοποιείται το επιτόκιο των πράξεων κύριας αναχρηματοδότησης.

• Για την απόδοση των απαιτήσεων εντός του Ευρωσυστήματος που προκύπτουν από τη μεταφορά συναλλαγματικών διαθεσίμων, εφαρμόζεται το επιτόκιο των πράξεων κύριας αναχρηματοδότησης στο 85% των απαιτήσεων εξαιρουμένων των απαιτήσεων σε χρυσό. Με το ίδιο επιτόκιο υπολογίζονται επίσης και οι αποδόσεις ενδοσυστημικών απαιτήσεων από τη λειτουργία του TARGET2 καθώς και από την έκδοση τραπεζογραμμάτων για λογαριασμό της ΕΚΤ, το Μηχανισμό Κεφαλαιακού Μεριδίου και το αντισταθμιστικό ποσό εξομάλυνσης.

Bβ) την τεκμαρτή απόδοση του εισοδήματος που προκύπτει από τη διαφορά μεταξύ της νομισματικής βάσης του Παθητικού και της νομισματικής βάσης του Ενεργητικού (the gap) αφαιρουμένων των τόκων που έχουν καταβληθεί για τις υποχρεώσεις των λογαριασμών της νομισματικής βάσης του Παθητικού.

• Η ανωτέρω τεκμαρτή απόδοση της διαφοράς (the gap) υπολογίζεται με την εφαρμογή επί της αξίας της διαφοράς του μέσου επιτοκίου απόδοσης του συνόλου των ταυτοποιήσιμων στοιχείων του Ενεργητικού των ΕθνΚΤ.

• Για τον υπολογισμό του μέσου επιτοκίου απόδοσης, το συνολικό εισόδημα των ΕθνΚΤ από τα ανωτέρω ταυτοποιήσιμα στοιχεία διαιρείται με το μέσο ποσό των συνολικών ταυτοποιήσιμων στοιχείων του Ευρωσυστήματος. Από το εισόδημα αυτό έχει προηγούμενα αφαιρεθεί αυτό που προκύπτει από καθαρές απαιτήσεις εντός του Ευρωσυστήματος που προκύπτουν από τη λειτουργία του TARGET2 καθώς και από την έκδοση τραπεζογραμμάτων για λογαριασμό της ΕΚΤ, το Μηχανισμό Κεφαλαιακού Μεριδίου και το αντισταθμιστικό ποσό εξομάλυνσης που μηδενίσθηκε το 2007.

Monetary policy strategy = η στρατηγική της νομισματικής πολιτικής. Οι βασικές στρατηγικές είναι οι εξής:

► **monetary targeting** = στόχος η νομισματική βάση. Η κεντρική τράπεζα αλλάζει τα επιτόκια σε μια προσπάθεια να επιταχύνει ή να επιβραδύνει την αύξηση της κυκλοφορίας του χρήματος. Για το σκοπό αυτό καθορίζει εκ των προτέρων και συνήθως για το επόμενο έτος ένα νομισματικό στόχο πχ ότι η αύξηση του M3 ή άλλου νομισματικού μεγέθους δεν θα υπερβεί το 4,5%. Στη στρατηγική αυτή αναπτύσσεται μεσοπρόθεσμα μία σταθερή σχέση μεταξύ του χρήματος και του επιπέδου των τιμών ενώ το νομισματικό απόθεμα πρέπει να ελέγχεται με τη νομισματική πολιτική σε βραχυπρόθεσμο ορίζοντα

► **direct inflation targeting** = άμεσος στόχος ο πληθωρισμός. Η κεντρική τράπεζα θέτει για το επόμενο έτος ένα ανώτατο ποσοστό αύξησης του πληθωρισμού πχ 2% και διαμορφώνει τη νομισματική της πολιτική με τέτοιο τρόπο ώστε να επιτύχει το στόχο αυτό. Η στρατηγική αυτή λειτουργεί μάλλον μηχανιστικά διότι η κεντρική τράπεζα εάν εκτιμήσει ότι ο πληθωρισμός θα υπερβεί το στόχο, αμέσως θα αυξήσει τα επιτόκια και θα προσπαθήσει να περιορίσει τη νομισματική βάση

► **exchange rate targeting** = στόχος η συναλλαγματική ισοτιμία. Οι αρχές που χειρίζονται τη συναλλαγματική πολιτική διαμορφώνουν με τις παρεμβάσεις τους την ισοτιμία του εθνικού νομίσματος έναντι ενός άλλου ισχυρού νομίσματος ή σε σχέση με ένα καλάθι νομισμάτων

προκειμένου να επηρεάσουν το γενικό επίπεδο των τιμών και την ανταγωνιστικότητα της οικονομίας.

Η στρατηγική της νομισματικής πολιτικής της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας (ΕΚΤ) έχει τα ακόλουθα χαρακτηριστικά:

1) the primary objective is to maintain the price stability = πρωταρχικός στόχος είναι η σταθερότητα των τιμών η οποία ορίζεται σαν η συγκράτηση του πληθωρισμού μεσοπρόθεσμα (over the medium term) κάτω αλλά πλησίον του 2%. Με τον τρόπο αυτό ο αποπληθωρισμός καθίσταται ασυμβίβαστος με τη σταθερότητα των τιμών

2) a broadly base assessment of economic and monetary developments = μία ευρύτατη αξιολόγηση των οικονομικών και νομισματικών εξελίξεων η οποία περιλαμβάνει ένα αναλυτικό πλαίσιο που βασίζεται σε δύο κίονες (pillars):

2α) an in depth analysis of economic and financial developments = μία σε βάθος ανάλυση των οικονομικών και χρηματοπιστωτικών εξελίξεων και ιδιαίτερα του πληθωρισμού, του ΑΕΠ, του ισοζυγίου εξωτερικών συναλλαγών, της ανταγωνιστικότητας της οικονομίας, των δημοσιονομικών πολιτικών και κύρια των ελλειμμάτων και του χρέους, της βιωσιμότητας των συστημάτων κοινωνικής ασφάλισης, του τραπεζικού και χρηματοοικονομικού συστήματος, των αγορών εργασίας και προϊόντων, των επιτοκίων και των αγορών χρήματος και κεφαλαίων. Με βάση την παραπάνω ανάλυση, το Δ.Σ της ΕΚΤ αξιολογεί συνολικά τους κινδύνους για τη σταθερότητα των τιμών και λαμβάνει τις αποφάσεις του

2β) an analysis of monetary developments and a prominent role for a reference rate of the broad monetary aggregate M3 = μία ανάλυση των νομισματικών εξελίξεων και μία τιμή αναφοράς για το ευρύτερο νομισματικό μέγεθος M3 που είχε οριστεί για το 1999 σε μία αύξηση που δεν θα υπερβαίνει το 4,5%. Για το 2000, 2001, 2002 και 2003 και εξής ο στόχος παρέμεινε ο ίδιος. Δεν υπάρχει, όμως, άμεσος δεσμός μεταξύ των βραχυπρόθεσμων νομισματικών εξελίξεων και των αποφάσεων της νομισματικής πολιτικής. Συνεπώς, η νομισματική πολιτική της ΕΚΤ δεν αντιδρά μηχανιστικά στις παρεκκλίσεις του M3 από το στόχο. Το Μάιο του 2003 το Δ.Σ της ΕΚΤ αποφάσισε όπως στο μέλλον δεν θα επανεξετάζει κάθε χρόνο το νομισματικό στόχο. Με τον τρόπο αυτό υποβάθμισε τη σπουδαιότητα αυτού του στόχου τον οποίο εξάλλου ποτέ δεν είχε επιτύχει τα τελευταία χρόνια.

Monetisation = νομισματοποίηση. Είναι η μετατροπή από την κεντρική τράπεζα και τα πιστωτικά ιδρύματα περιουσιακών στοιχείων σε ρευστό χρήμα. Περιλαμβάνεται η αγορά χρεογράφων και γενικά απαιτήσεων ή η παραχώρηση δανείων έναντι προσφοράς νέου χρήματος.

Money laundering = ξέπλυμα βρώμικου χρήματος. Με τον όρο αυτό νοούνται όλες εκείνες οι δραστηριότητες και διαδικασίες, πράξεις και παραλείψεις με τις οποίες μεταβάλλεται η ταυτότητα του παράνομα αποκτώμενου χρήματος ώστε αυτό να φαίνεται ότι αποκτήθηκε από νόμιμη πηγή. Το ξέπλυμα βρώμικου χρήματος γίνεται κύρια με συναλλαγές σε μετρητά, χρήση τραπεζικών λογαριασμών και θυρίδων, διενέργεια επενδυτικών συναλλαγών και ιδιαίτερα μέσω του χρηματιστηρίου, διακίνηση ποσών μέσω των φορολογικών παραδείσων και των εξωχώριων χρηματοπιστωτικών κέντρων, χορήγηση δανείων και μύηση μελών της διοίκησης και τραπεζικών στελεχών.

☐ Ο κύριος φορέας δημιουργίας κανόνων διεθνούς δικαίου για την καταπολέμηση της νομιμοποίησης εσόδων από παράνομες δραστηριότητες είναι η Ομάδα Χρηματοοικονομικής Δράσης (βλέπε όρο **FATF (Financial Action Task Force)**). Η FATF εξέδωσε 40 συστάσεις για την πρόληψη της χρησιμοποίησης του χρηματοπιστωτικού συστήματος για τη νομιμοποίηση εσόδων από παράνομες δραστηριότητες και 9 ειδικές συστάσεις για την καταπολέμηση της χρηματοδότησης της τρομοκρατίας.

☐ Η **Οδηγία 91/308/10-6-1991** για την πρόληψη της χρησιμοποίησης του χρηματοπιστωτικού συστήματος για τη νομιμοποίηση εσόδων από παράνομες δραστηριότητες ενσωμάτωσε τις αρχικές 40 Συστάσεις της FATF ένα χρόνο μετά την έκδοσή τους. Περιλαμβάνει στις απαγορευμένες συναλλαγές τις ακόλουθες εκ προθέσεως τελούμενες πράξεις:

♦ η μετατροπή ή η μεταβίβαση περιουσίας, εν γνώσει ότι προέρχεται από παράνομη δραστηριότητα, με σκοπό την απόκρυψη ή τη συγκάλυψη της παράνομης προέλευσής της ή

την παροχή συνδρομής σε οποιονδήποτε ενέχεται στη δραστηριότητα αυτή προκειμένου να αποφύγει τις έννομες συνέπειες των πράξεών του

♦ η απόκρυψη ή η συγκάλυψη της αλήθειας όσον αφορά τη φύση, προέλευση, διάθεση ή διακίνηση περιουσίας ή τον τόπο στον οποίο αυτή ευρίσκεται ή την κυριότητα επί περιουσίας ή σχετικών με αυτή δικαιωμάτων

♦ η απόκτηση, η κατοχή ή η χρήση περιουσίας εν γνώσει του γεγονότος ότι προέρχεται από παράνομη δραστηριότητα

♦ η συμμετοχή σε μια από τις ανωτέρω παράνομες πράξεις, η σύσταση οργάνωσης για τη διάπραξή της, η απόπειρα διάπραξης, η υποβοήθηση, η υποκίνηση, η παροχή συμβουλών σε τρίτο για τη διάπραξή της ή η διευκόλυνση της τέλεσης της πράξης

♦ νομιμοποίηση εσόδων από παράνομες δραστηριότητες υπάρχει και όταν οι παράνομες πράξεις τελούνται στο έδαφος άλλου κράτους μέλους της Ε.Ε ή τρίτης χώρας. Κυριότερες περιπτώσεις αποτελούν η νομιμοποίηση εσόδων από την παράνομη διακίνηση ναρκωτικών και από τη δράση του οργανωμένου εγκλήματος. Τα κράτη μέλη της Ε.Ε μεριμνούν ώστε τα Π.Ι. ή οι χρηματοπιστωτικοί οργανισμοί να απαιτούν από τους πελάτες τους την απόδειξη της ταυτότητάς τους ιδίως κατά το άνοιγμα τραπεζικού λογαριασμού ή παροχής υπηρεσιών φύλαξης περιουσιακών στοιχείων. Η υποχρέωση απόδειξης της ταυτότητας ισχύει και για κάθε συναλλαγή με πελάτες ίση ή πάνω από 15.000 ευρώ. Τα Π.Ι και οι χρηματοδοτικοί οργανισμοί οφείλουν να ελέγχουν την ταυτοποίηση του πελάτη ακόμα και αν το ύψος της συναλλαγής είναι μικρότερο εάν υπάρχει υπόνοια ότι πρόκειται για νομιμοποίηση εσόδων από παράνομες δραστηριότητες.

☐ Η Οδηγία 91/308/10-6-91 τροποποιήθηκε με την **Οδηγία 2001/97/ΕΚ** του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου που ενσωμάτωσε τις αναθεωρημένες 40 Συστάσεις της FATF του 1991. Με την Οδηγία αυτή περιελήφθηκαν στις υποχρεώσεις καταπολέμησης της νομιμοποίησης εσόδων από παράνομες δραστηριότητες, πέραν των πιστωτικών ιδρυμάτων και των χρηματοπιστωτικών οργανισμών, και φυσικά ή νομικά πρόσωπα κατά την άσκηση των επαγγελματικών τους δραστηριοτήτων όπως ελεγκτές, εξωτερικοί λογιστές, φοροτεχνικοί, κτηματομεσίτες, δικηγόροι, συμβολαιογράφοι, καζίνα, έμποροι αγαθών υψηλής αξίας όπως π.χ έμποροι ειδών τέχνης, διευρύνθηκε ο όρος του πιστωτικού ιδρύματος σύμφωνα με την κωδικοποιημένη Οδηγία 2000/12/ΕΚ και η έκταση του φάσματος των επιχειρήσεων που περιλαμβάνονται στην έννοια του χρηματοπιστωτικού οργανισμού και συγκεκριμενοποιήθηκε ο ορισμός της παράνομης δραστηριότητας. Με την **Απόφαση Πλαίσιο του Συμβουλίου 2001/500/ΔΕΥ** τα κράτη μέλη υποχρεώθηκαν να μη διατηρούν επιφυλάξεις για μέτρα δήμευσης και σχετικά αδικήματα ενώ καθιερώθηκαν κυρώσεις και πλαίσιο αμοιβαίας συνδρομής.

☐ Στην **ελληνική νομοθεσία** η Οδηγία ενσωματώθηκε με το **Νόμο 2331/1995** ο οποίος κατήργησε τα άρθρα 5 και 6 του τρίτου κεφαλαίου του Νόμου 2145/1993 για την καταστολή της νομιμοποίησης εσόδων από εγκληματικές δραστηριότητες. Ο ανωτέρω Νόμος 2331/24-8-1995 για την πρόληψη και καταστολή της νομιμοποίησης εσόδων από εγκληματικές δραστηριότητες και άλλες ποινικές διατάξεις είναι ο βασικός νόμος που ισχύει σήμερα. Τα κυριότερα σημεία του νόμου είναι τα εξής:

♦ σαν εγκληματική δραστηριότητα αναφέρεται, μεταξύ άλλων, η διάδοση των ναρκωτικών, η παράνομη διακίνηση όπλων και πυρομαχικών, η ληστεία, η εκβίαση, η κλοπή και η υπεξαίρεση μεγάλης αξίας, η απάτη ιδιαίτερα αν είναι μεγάλη ή το αδίκημα διαπράττεται κατ' επάγγελμα ή συνήθεια ή αν ο δράστης είναι ιδιαίτερα επικίνδυνος, η παράνομη εμπορία αρχαιοτήτων και η λαθρεμπορία.

Πιο αναλυτικά, σύμφωνα με το Ν. 2331/1995, η εγκληματική δραστηριότητα που οδηγεί σε ξέπλυμα βρώμικου χρήματος μπορεί να προέρχεται από:

- διάδοση ναρκωτικών
- παράνομες αγοραπωλησίες όπλων και πυρομαχικών
- ληστεία
- κλοπή, κλοπή φορτίου πλοίου και υπεξαίρεση όταν οι τρεις αυτές εγκληματικές συμπεριφορές είχαν σαν αποτέλεσμα την απόκτηση ποσών ιδιαίτερα μεγάλης αξίας
- λαθρεμπορία
- εκβίαση και απάτη μεγάλης αξίας
- αρπαγή
- παράνομη εμπορία αρχαιοτήτων

- παράνομες αφαιρέσεις και μεταμοσχεύσεις ανθρωπίνων ιστών και οργάνων
- προαγωγή σε πορνεία
- παράνομα τυχερά και μη τυχερά παίγνια
- καταχραστές του δημοσίου (Ν. 1608/1950).

◆ η νομιμοποίηση εσόδων από την ανωτέρω εγκληματική δραστηριότητα αφορά περιουσιακά στοιχεία κάθε είδους ενσώματα ή ασώματα, κινητά ή ακίνητα, υλικά ή άυλα καθώς και νομικά έγγραφα που αποδεικνύουν τίτλο ιδιοκτησίας ή δικαιώματα προς απόκτηση τέτοιων περιουσιακών στοιχείων.

◆ η νομιμοποίηση μπορεί να γίνει και αφορά πιστωτικά ιδρύματα συμπεριλαμβανομένων του Ταχυδρομικού Ταμιευτηρίου, του Τ.Π.Δ. της ΕΤΒΑ και της Τράπεζας της Ελλάδος και χρηματοπιστωτικούς οργανισμούς περιλαμβανομένων των εταιριών επενδύσεων χαρτοφυλακίου, διαχείρισης αμοιβαίων κεφαλαίων, μέλη του Χρηματιστηρίου, τα ανταλλακτήρια συναλλάγματος, επιχειρήσεις καταναλωτικής πίστης, ασφαλιστικές εταιρίες και υποκαταστήματα χρηματοπιστωτικών οργανισμών που έχουν την έδρα τους στην αλλοδαπή.

◆ σημειώνεται η υποχρέωση των εποπτευομένων για την αναφορά των ύποπτων περιπτώσεων στην Επιτροπή του άρθρου 7 του Ν. 2331/1995.

◆ αρμόδια αρχή για την **εποπτεία** και εφαρμογή της νομοθεσίας είναι:

- η Τράπεζα της Ελλάδος για τα πιστωτικά ιδρύματα, τις εταιρίες χρηματοδοτικής μίσθωσης, τις εταιρίες πρακτορείας επιχειρηματικών απαιτήσεων τρίτων και τα ανταλλακτήρια συναλλάγματος
- το Υπουργείο Ανάπτυξης για τις ασφαλιστικές εταιρίες
- η Επιτροπή Κεφαλαιαγοράς για τους λοιπούς χρηματοπιστωτικούς οργανισμούς.

◆ **Ποινές:** με **ποινή καθείρξεως** μέχρι δέκα ετών τιμωρείται όποιος από κερδοσκοπία ή με σκοπό να συγκαλύψει την αληθή προέλευση ή να παράσχει συνδρομή σε πρόσωπο που ενέχεται σε εγκληματική δραστηριότητα αγοράζει, αποκρύπτει, λαμβάνει ως εμπράγματη ασφάλεια, δέχεται στην κατοχή του, καθίσταται οπωσδήποτε δικαιούχος, μετατρέπεται, μεταβιβάζει οποιαδήποτε περιουσία που προέρχεται από την προαναφερομένη δραστηριότητα. Αν ο δράστης ασκεί τέτοιου είδους πράξεις κατ' επάγγελμα ή είναι ιδιαίτερα επικίνδυνος ή υπότροπος τιμωρείται με ποινή καθείρξεως τουλάχιστον δέκα ετών. Όποιος εξεταζόμενος από δικαστικές ή άλλες αρμόδιες αρχές σαν μάρτυρας με πρόθεση αποκρύπτει ή συγκαλύπτει την αλήθεια τιμωρείται με ποινή φυλάκισης τουλάχιστον έξη μηνών. Όποιος ιδρύει ή αποκτά επιχείρηση ή συνιστά οργάνωση με σκοπό τη διάπραξη των ανωτέρω εγκλημάτων τιμωρείται με ποινή φυλάκισεως τουλάχιστον δύο ετών.

◆ **κατάσχεση και δήμευση:** περιουσία που προέρχεται από νομιμοποίηση εσόδων από τις παραπάνω εγκληματικές πράξεις κατάσχετεί και εφόσον δεν συντρέχει περίπτωση απόδοσής της στον ιδιοκτήτη δημεύεται υποχρεωτικά. Αν η περιουσία αυτή δεν υπάρχει πλέον ή δεν έχει βρεθεί επιβάλλεται χρηματική ποινή ίση με την κατά το χρόνο της καταδικαστικής απόφασης αξία της περιουσίας την οποία προσδιορίζει το δικαστήριο.

◆ **Τα πιστωτικά ιδρύματα και οι χρηματοπιστωτικοί οργανισμοί υποχρεούνται:**

α) να απαιτούν την απόδειξη της ταυτότητας των συναλλασσομένων στις περιπτώσεις ανοίγματος λογαριασμού καταθέσεων, μίσθωσης θυρίδας θησαυροφυλακίου, σύμβασης ενυπόθηκου δανείου και σύμβασης παροχής υπηρεσιών φύλαξης περιουσιακών στοιχείων. Επίσης, απόδειξη της ταυτότητας απαιτείται κατά την εκτέλεση οποιασδήποτε συναλλαγής το ποσό της οποίας υπερβαίνει το ισότιμο των 15.000 ευρώ είτε γίνεται με μία πράξη είτε με περισσότερες που γίνονται την ίδια ημέρα ή ανάγονται στην ίδια έννομη σχέση. Η απόδειξη γίνεται με την επίδειξη του δελτίου αστυνομικής ταυτότητας ή του διαβατηρίου ή άλλου δημοσίου εγγράφου. Δεν υπάρχει υποχρέωση εξακρίβωσης της ταυτότητας όταν ο συναλλασσόμενος είναι άλλο πιστωτικό ίδρυμα, χρηματοπιστωτικός οργανισμός, ΝΠΔΔ ή οργανισμός που ανήκει κατά 51% τουλάχιστον στο δημόσιο.

β) να ζητούν από τον συμβαλλόμενο ή συναλλασσόμενο, εφόσον αυτός ενεργεί για λογαριασμό τρίτου εκτός από την απόδειξη της δικής του ταυτότητας, να αποδείξει και τα στοιχεία του τρίτου φυσικού ή νομικού προσώπου για λογαριασμό του οποίου ενεργεί.

γ) να λαμβάνουν τα ευλόγως απαιτούμενα μέτρα ακόμα και στην περίπτωση που οι ανωτέρω δεν έχουν προβεί σε δήλωση ότι ενεργούν για λογαριασμό τρίτου όταν υπάρχει βάσιμη αμφιβολία ότι δεν ενεργούν για ίδιο λογαριασμό.

δ) να εξετάζουν με ιδιαίτερη προσοχή κάθε συναλλαγή που από την φύση της μπορεί να συνδεθεί με νομιμοποίηση εσόδων από εγκληματική δραστηριότητα.

ε) να τηρούν για πέντε τουλάχιστον χρόνια τα στοιχεία των ανωτέρω συναλλαγών.

ζ) να θεσπίζουν διαδικασίες εσωτερικού ελέγχου και επικοινωνίας προς αποτροπή των συναλλαγών που σχετίζονται με νομιμοποίηση εσόδων από εγκληματικές δραστηριότητες και να εφαρμόζουν το νόμο και στα υποκαταστήματά τους στο εξωτερικό. Να παρέχουν στις δικαστικές ή τις εποπτικές αρχές όλες τις απαιτούμενες πληροφορίες.

η) να μη πραγματοποιούν συναλλαγές για τις οποίες γνωρίζουν ή βάσιμα υποπτεύονται ότι συνδέονται με νομιμοποίηση εσόδων από εγκληματική δραστηριότητα.

Κυρώσεις: Σε περίπτωση υπαίτιας παράβασης υποχρεώσεων που αφορούν πιστοποίηση ταυτότητας μπορεί να επιβληθεί, μετά από πρόταση της ΤτΕ, με κοινή απόφαση των Υπουργών Οικονομίας-Οικονομικών και Ανάπτυξης πρόστιμο 1.467 έως 146.735 ευρώ. Σε περίπτωση που παραβαίνουν δολίως την υποχρέωση εχεμύθειας σε περίπτωση διεξαγωγής έρευνας επιβάλλεται ποινή φυλάκισης μέχρι δύο ετών και χρηματική ποινή.

♦ Τα πιστωτικά ιδρύματα και οι χρηματοπιστωτικοί οργανισμοί εντός του μηνός Ιανουαρίου κάθε έτους υποβάλουν στην Τράπεζα της Ελλάδος (ΤτΕ) τα στοιχεία του διευθυντικού στελέχους που είναι υπεύθυνο για το συντονισμό της εφαρμογής του νόμου και αντίγραφο των διαδικασιών εσωτερικού ελέγχου και επικοινωνίας που έχουν εγγράφως θεσπίσει.

♦ Η ΤτΕ έχει δώσει συγκεκριμένες οδηγίες προς όλα τα ΠΙ, τις εταιρίες χρηματοδοτικής μίσθωσης, τα ανταλλακτήρια συναλλάγματος και τις εταιρίες πρακτορείας επιχειρηματικών απαιτήσεων τρίτων για τις συναλλαγές που πρέπει να εξετάζονται με ιδιαίτερη προσοχή (εγκ. 566/23-10-97 και λεπτομερέστερη 132/14-4-99) ενώ με την ΠΔΤΕ 2483/20-12-2001 τα όρια σε δραχμές αναπροσαρμόστηκαν και εκφράστηκαν σε ευρώ:

► **Συναλλαγές σε μετρητά:**

A1) συναλλαγές σε μετρητά άνω των 60.000 ευρώ ή το ισότιμο σε ξένο νόμισμα

A2) συναλλαγές σε μετρητά άνω των 15.000 ευρώ εφόσον το μεγαλύτερο μέρος του ποσού είναι σε χαρτονομίσματα μικρής αξίας

A3) αγορές ή πωλήσεις ξένων τραπεζογραμματίων ή ταξιδιωτικών επιταγών άνω του ισοτίμου των 30.000 ευρώ

A4) καταθέσεις σε μετρητά άνω των 15.000 ευρώ ή το ισότιμο σε ξένο νόμισμα σε λογαριασμούς εταιριών του ΑΝ 89/67 ή εταιριών που είναι εγκατεστημένες σε εξωχώρια χρηματοπιστωτικά κέντρα (offshore financial centres).

► **Μεταφορές κεφαλαίων:**

B1) εφόσον ο εντολέας ή ο δικαιούχος δεν έχει λογαριασμό καταθέσεων στο ΠΙ, εμβάσματα προς και από το εξωτερικό άνω των 60.000 ευρώ, ή το ισότιμο σε ξένο νόμισμα, που δεν αφορούν πληρωμή για εισαγωγές/εξαγωγές αγαθών και υπηρεσιών

B2) όλα τα εμβάσματα άνω των 30.000 ευρώ, ή το ισότιμο σε ξένο νόμισμα, που δεν αφορούν πληρωμή για εξαγωγές αγαθών και υπηρεσιών, από χώρες που δεν ανήκουν στο F.A.T.F. όταν δεν υπάρχουν πλήρη στοιχεία του εντολέα, ανεξάρτητα από το εάν ο δικαιούχος έχει λογαριασμό καταθέσεων στο ΠΙ ή όχι.

► **Χρηματοδοτήσεις:**

G1) αιτήσεις για χρηματοδότηση εξασφαλισμένη με καταθέσεις

G2) αιτήσεις για χρηματοδότηση με εγγύηση ΠΙ χώρας που δεν ανήκει στο F.A.T.F.

Σημειώνεται ότι όλα τα ΠΙ και οι χρηματοπιστωτικοί οργανισμοί υποχρεούνται να εξετάζουν όχι μόνο τις ανωτέρω συναλλαγές με ιδιαίτερη προσοχή αλλά και όλες τις ασυνήθεις και ύποπτες συναλλαγές που δεν περιλαμβάνονται στις τρεις κατηγορίες που αναφέρθηκαν.

☒ **Με την καταργηθείσα ήδη Εγκύκλιο Διοίκησης Νο 16/2-8-2004 της Τράπεζας της Ελλάδος** είχαν κωδικοποιηθεί οι διατάξεις που αφορούσαν την πρόληψη της χρησιμοποίησης του χρηματοπιστωτικού συστήματος για τη νομιμοποίηση εσόδων από παράνομες δραστηριότητες. Σε σχέση με τα αναφερόμενα ανωτέρω η Εγκύκλιος αυτή:

α) περιόριζε τις μη συνεργάσιμες χώρες και συνιστούσε ιδιαίτερη προσοχή στις συναλλαγές που υπερέβαιναν τα 30.000 ευρώ με φυσικά ή νομικά πρόσωπα που προέρχονταν από τα Νησιά Κουκ, την Ινδονησία, τη Νιγηρία και τις Φιλιππίνες ενώ δεν έθετε όριο ποσού και επόμενα θα ελέγχονταν όλες οι συναλλαγές των προερχόμενων από το Μιανμάρ και το Ναούρου

β) συνιστούσε την ιδιαίτερη προσοχή των εποπτευόμενων ιδρυμάτων για επαρκή συστήματα εσωτερικού ελέγχου και επικοινωνίας και τον ορισμό διευθυντικού στελέχους αρμόδιου για το ζέπλυμα βρώμικου χρήματος

γ) επισήμανε την Έβδομη Ειδική Σύσταση της FATF για την Ηλεκτρονική Μεταφορά Κεφαλαίων Πελατών και έδωσε μεταξύ άλλων τις ακόλουθες οδηγίες: 1) σε περίπτωση που τα προς μεταφορά κεφάλαια προέρχονταν από λογαριασμό καταθέσεων που τηρείται στο Π.Ι θα πρέπει, με συναίνεση του πελάτη, να αναγράφεται και ο αριθμός του λογαριασμού εκτός εάν το εξερχόμενο μήνυμα αποστέλλεται εντός Ελλάδος μέσω του Διατραπεζικού Ηλεκτρονικού Συστήματος Κίνησης Κεφαλαίων DIASTRANSFER. Αν ο πελάτης δεν συναινεί, το Π.Ι πρέπει να εξετάζει με ιδιαίτερη προσοχή τη συναλλαγή αυτή 2) σε περίπτωση εισερχόμενου μηνύματος και εφόσον δεν αναγράφονταν επ' αυτού το ονοματεπώνυμο, η διεύθυνση του εντολέα και ο αριθμός του τραπεζικού λογαριασμού, θα εξετάζεται με ιδιαίτερη προσοχή η συναλλαγή αυτή. Ειδικότερα εάν από το εισερχόμενο μήνυμα λείπει μόνο ο αριθμός λογαριασμού, η απαίτηση ελέγχου περιοριζόταν σε μεταφορές ποσών αξίας άνω των 12.500 ευρώ.

♦ Σχετικές με το θέμα είναι και **οι κυρώσεις από την ελληνική Βουλή των παρακάτω διεθνών συμβάσεων:**

- με το Νόμο 1990 του 1991 κυρώθηκε η Σύμβαση της Βιέννης του 1988 για την καταπολέμηση της παράνομης διακίνησης ναρκωτικών και ψυχοτρόπων ουσιών
- με το Νόμο 2655 του 1998 κυρώθηκε η Σύμβαση του Στρασβούργου του 1990 για τη νομιμοποίηση εσόδων από εγκληματικές δραστηριότητες
- με το Νόμο 3034 του 1998 κυρώθηκε η διεθνής σύμβαση του ΟΗΕ του 1999 για τη χρηματοδότηση της τρομοκρατίας.

☐ **Ο Νόμος 3424/13.12.2005 για την τροποποίηση, συμπλήρωση και αντικατάσταση των διατάξεων του Νόμου 2331/1995**

Την 13 Δεκεμβρίου 2005 δημοσιεύθηκε στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως (ΦΕΚ 305Α) ο Νόμος 3424/2005 για την τροποποίηση, συμπλήρωση και αντικατάσταση των διατάξεων του Νόμου 2331/1995 και την προσαρμογή της ελληνικής νομοθεσίας στην Οδηγία 2001/97/EK του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου για την πρόληψη της χρησιμοποίησης του χρηματοπιστωτικού συστήματος με σκοπό τη νομιμοποίηση εσόδων από εγκληματικές δραστηριότητες. Με το Νόμο αυτό, προσαρμόζεται η ελληνική νομοθεσία στην Κοινοτική Οδηγία 2001/97/EK, υιοθετούνται ορισμένες ειδικές συστάσεις της FATF και αναβαθμίζεται το νομοθετικό, διοικητικό και λειτουργικό πλαίσιο για την πρόληψη της χρησιμοποίησης του χρηματοπιστωτικού συστήματος για τη νομιμοποίηση εσόδων από παράνομες δραστηριότητες και τη χρηματοδότηση της τρομοκρατίας. Κυριότερα σημεία του Νόμου αποτελούν:

- ♦ η περαιτέρω θωράκιση του χρηματοπιστωτικού συστήματος για την αντιμετώπιση του money laundering και της χρηματοδότησης της τρομοκρατίας
- ♦ η επέκταση του πεδίου εφαρμογής σε άλλους τομείς και επαγγέλματα
- ♦ η διεύρυνση της έννοιας των βασικών εγκλημάτων
- ♦ η ενίσχυση των αρμοδιοτήτων της Επιτροπής του Άρθρου 7 του Νόμου 2331/1995 και η αναμόρφωση της σύνθεσης αυτής
- ♦ η ορθολογικοποίηση των ποινικών κυρώσεων οι οποίες επεκτείνονται και σε αυτούς που δεν υποβάλλουν από πρόθεση αναφορά ύποπτης συναλλαγής
- ♦ ο ορισμός του Υπουργείου Οικονομίας και Οικονομικών σαν κεντρικής συντονιστικής αρχής
- ♦ η εξειδίκευση των υποχρεώσεων των πιστωτικών ιδρυμάτων, των χρηματοπιστωτικών οργανισμών και των αρμοδίων εποπτικών αρχών με στόχο τη μεγαλύτερη αποτελεσματικότητα αυτών στο αντικείμενο του ανωτέρω Νόμου.

☐ **Η Οδηγία 2005/60/EK / 25.11.2005 σχετικά με την πρόληψη της χρησιμοποίησης του χρηματοπιστωτικού συστήματος για τη νομιμοποίηση εσόδων από παράνομες δραστηριότητες και τη χρηματοδότηση της τρομοκρατίας**

Την 25 Νοεμβρίου 2005 δημοσιεύθηκε στην επίσημη εφημερίδα των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων η Οδηγία 2005/60/EK του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και Συμβουλίου, η οποία τέθηκε σε εφαρμογή την 15.12.2005. Η Οδηγία αυτή αντικαθιστά την Οδηγία 91/308/10-6-1991 και τα κράτη μέλη υποχρεούνται να τη μεταφέρουν στην εθνική τους νομοθεσία το αργότερο την 15 Δεκεμβρίου 2007. Οι κύριες μεταβολές που επιφέρει η Οδηγία αυτή είναι οι εξής:

- ◆ τα κράτη μέλη υποχρεώνονται να ποινικοποιήσουν τη νομιμοποίηση εσόδων από παράνομες δραστηριότητες και τη χρηματοδότηση της τρομοκρατίας
- ◆ υπάγονται στους φορείς που είναι υποχρεωμένοι να καταπολεμούν τις ανωτέρω πράξεις και οι ασφαλιστικοί διαμεσολαβητές καθώς και οι φορείς παροχής υπηρεσιών σε εταιρίες καταπιστευτικής διαχείρισης (trust companies)
- ◆ διευρύνονται οι έννοιες των χρηματοπιστωτικών οργανισμών και της εγκληματικής δραστηριότητας
- ◆ αυστηριοποιείται η ταυτοποίηση της πελατείας των πιστωτικών ιδρυμάτων και των χρηματοπιστωτικών οργανισμών
- ◆ εισάγονται διατάξεις για τα μέτρα αυξημένης και απλοποιημένης δέουσας επιμέλειας (Contingency Due Diligence, CDD) που πρέπει να εφαρμόζουν τα πιστωτικά ιδρύματα και οι χρηματοπιστωτικοί οργανισμοί
- ◆ καθιερώνονται διατάξεις για την ανταλλαγή πληροφοριών μεταξύ πιστωτικών ιδρυμάτων και αρμόδιων εθνικών φορέων και για την αποτελεσματικότητα των αναφορών ύποπτων περιπτώσεων
- ◆ καθιερώνονται διατάξεις για την προστασία των εργαζομένων ή προσώπων που εμπíπτουν στο πεδίο εφαρμογής της Οδηγίας, από την έκθεσή τους σε απειλές και επιθέσεις λόγω της αναφοράς υπονοιών τους για τη νομιμοποίηση εσόδων από παράνομες δραστηριότητες
- ◆ συστήνεται Επιτροπή για την πρόληψη της χρησιμοποίησης του χρηματοπιστωτικού συστήματος για τη νομιμοποίηση εσόδων από παράνομες δραστηριότητες και τη χρηματοδότηση της τρομοκρατίας που θα επικουρεί το έργο της Ευρωπαϊκής Επιτροπής σχετικά με τη διαμόρφωση μέτρων εφαρμογής που αφορούν τεχνικά κριτήρια
- ◆ δικαιολογείται η μη εφαρμογή της Οδηγίας σε ορισμένα νομικά ή φυσικά πρόσωπα που ασκούν χρηματοπιστωτικές δραστηριότητες περιστασιακά ή σε πολύ περιορισμένη κλίμακα.

☐ Το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο εξέδωσαν την 15.11.2006 τον Κανονισμό 1781/2006 περί των πληροφοριών για τον πληρωτή που συνοδεύουν τις μεταφορές χρηματικών ποσών (Regulation on Information on the Payer Accompanying Transfers of Funds).

- Ο Κανονισμός αυτός ισχύει για τις μεταφορές χρηματικών ποσών, σε οποιοδήποτε νόμισμα, που αποστέλλονται ή παραλαμβάνονται από πάροχο υπηρεσιών πληρωμών (payment service provider) εγκατεστημένο στην Ε.Ε.
- Υποχρεώνονται όλες οι εταιρίες μεταφοράς χρηματικών ποσών να αναγράφουν το ονοματεπώνυμο, τη διεύθυνση και τον αριθμό λογαριασμού του πληρωτή. Η διεύθυνση μπορεί να αντικατασταθεί με την ημερομηνία και τον τόπο γέννησης του πληρωτή, τον αναγνωριστικό αριθμό πελάτη ή τον εθνικό αριθμό της ταυτότητάς του. Όταν ο πληρωτής δεν έχει αριθμό λογαριασμού, ο πάροχος υπηρεσιών πληρωμών του πληρωτή χρησιμοποιεί αντί αυτού αποκλειστικό αναγνωριστικό κωδικό (unique identifier) που καθιστά δυνατό τον εντοπισμό του πληρωτή.
- Οι παραλήπτριες τράπεζες οφείλουν να απορρίπτουν την εντολή μεταφοράς όταν λείπουν τα παραπάνω στοιχεία και σε περίπτωση επανειλημμένης παράβασης να διακόπτουν τη συνεργασία τους με την εταιρία μεταφοράς χρηματικών ποσών.
- Εξαιρούνται από την εφαρμογή του Κανονισμού οι μεταφορές ποσών:
 - 1) με πιστωτικές ή χρεωστικές κάρτες με την προϋπόθεση ότι ο δικαιούχος (payee) έχει συμφωνία με τον πάροχο υπηρεσιών πληρωμών η οποία επιτρέπει την πληρωμή για την παροχή αγαθών και υπηρεσιών και οι μεταφορές των σχετικών χρηματικών ποσών συνοδεύονται από αποκλειστικό αναγνωριστικό κωδικό που καθιστά δυνατό τον εντοπισμό του πληρωτή
 - 2) μέσω κινητού τηλεφώνου ή άλλης ψηφιακής τεχνολογίας όταν οι μεταφορές αυτές προπληρώνονται και δεν υπερβαίνουν τα 150 ευρώ
 - 3) όταν ο πληρωτής προβαίνει σε ανάληψη μετρητών από τον δικό του λογαριασμό ή όταν υπάρχει έγκριση χρεωστικής μεταφοράς μεταξύ δύο μερών η οποία επιτρέπει τις μεταξύ τους πληρωμές μέσω λογαριασμών υπό την προϋπόθεση ότι η μεταφορά χρηματικών ποσών συνοδεύεται από αποκλειστικό αναγνωριστικό κωδικό που καθιστά δυνατό τον προσδιορισμό του φυσικού ή νομικού προσώπου
 - 4) όταν χρησιμοποιούν τις ηλεκτρονικά διαβιβαζόμενες επιταγές

5) προς δημόσιες αρχές για την πληρωμή φόρων, προστίμων ή άλλων επιβαρύνσεων στο εσωτερικό κράτους μέλους

5) όταν τόσο ο πληρωτής όσο και ο δικαιούχος της πληρωμής είναι πάροχοι υπηρεσιών πληρωμών που ενεργούν για ίδιο λογαριασμό

6) τα κράτη μέλη μπορούν να αποφασίζουν τη μη εφαρμογή του Κανονισμού στις μεταφορές ποσών εντός αυτού του κράτους μέλους σε λογαριασμό δικαιούχου που επιτρέπει την πληρωμή για την παροχή αγαθών και υπηρεσιών εάν το ποσό της συναλλαγής δεν υπερβαίνει τα 1.000 ευρώ και είναι δυνατή η ανίχνευση του πληρωτή με αποκλειστικό αναγνωριστικό κωδικό.

☒ **Με το Παράρτημα 4 της ΠΔΤΕ 2577/9.3.2006 και την απόφαση 231/4/13.10.2006 της Επιτροπής Τραπεζικών και Πιστωτικών Θεμάτων της Τράπεζας της Ελλάδος τροποποιήθηκε σε σημαντικό βαθμό το καθεστώς που ίσχυε με βάση την εγκύκλιο Διοίκησης της ΤτΕ 16/2.8.2004 η οποία καταργήθηκε. Οι κυριότερες διατάξεις του νέου αυτού νομικού πλαισίου αφορούν:**

1) Την εφαρμογή της σε όλα τα πιστωτικά ιδρύματα που έχουν την έδρα τους στην Ελλάδα και στα υποκαταστήματα ξένων πιστωτικών ιδρυμάτων στην Ελλάδα, τα χρηματοδοτικά ιδρύματα που λαμβάνουν άδεια λειτουργίας και εποπτεύονται από την ΤτΕ ενώ η ΤτΕ μπορεί να προσαρμόσει την έκταση των υποχρεώσεων με βάση την αρχή της αναλογικότητας ενώ για τα υποκαταστήματα στην αλλοδαπή των πιστωτικών ιδρυμάτων με έδρα την Ελλάδα λαμβάνεται πρόνοια ελέγχου σε επίπεδο ομίλων.

2) Τις διαδικασίες αναγνώρισης και πιστοποίησης της ταυτότητας των πελατών και της επίδειξης της δέουσας επιμέλειας. Απαγορεύεται το άνοιγμα και η τήρηση μυστικών και ανώνυμων λογαριασμών ή λογαριασμών που δεν εμφανίζονται με το πλήρες όνομα του δικαιούχου. Απαιτείται η αναγνώριση και πιστοποίηση της ταυτότητας των συναλλασσόμενων κατά τη σύναψη κάθε μορφής συμβάσεων και κατά την εκτέλεση κάθε συναλλαγής το ποσό της οποίας ανέρχεται τουλάχιστον σε 15.000 ευρώ είτε διενεργείται με μία πράξη ή με περισσότερες που γίνονται την ίδια ημέρα ή ανάγονται στην ίδια έννομη σχέση. Οι τράπεζες υποχρεούνται να ζητούν από τον πελάτη, φυσικό ή νομικό πρόσωπο εκείνα τα έγγραφα πιστοποίησης που είναι δύσκολο να παραποιηθούν ή να αποκτηθούν με παράνομο τρόπο (δελτίο ταυτότητας ή διαβατήριο ή ταυτότητα υπηρετούντων στις ένοπλες δυνάμεις). Απαραίτητα στοιχεία που καταγράφονται είναι: α) το ονοματεπώνυμο και το πατρώνυμο, ο αριθμός του δελτίου ταυτότητας ή του διαβατηρίου, η εκδούσα αρχή και υπόδειγμα υπογραφής πελάτη β) η παρούσα διεύθυνση κατοικίας που προκύπτει εναλλακτικά από πρόσφατο λογαριασμό οργανισμού κοινής ωφέλειας, μισθωτήριο συμβόλαιο που έχει κατατεθεί στη Δημόσια Οικονομική Υπηρεσία (ΔΟΥ) ή για τους αλλοδαπούς ισχύουσα άδεια διαμονής ή παραμονής γ) ασκούμενο επάγγελμα και παρούσα επαγγελματική διεύθυνση που προκύπτουν εναλλακτικά από βεβαίωση εργοδότη, εκκαθαριστικό σημείωμα ΔΟΥ, αντίγραφο τελευταίας μισθοδοσίας, δήλωση έναρξης επιτηδεύματος, επαγγελματική ταυτότητα ή παραστατικό ασφαλιστικού φορέα δ) αριθμός φορολογικού μητρώου (ΑΦΜ) που προκύπτει από βεβαίωση ή εκκαθαριστικό σημείωμα φόρου της ΔΟΥ. Προκειμένου για πελάτες που είναι νομικά πρόσωπα, κατατίθενται τα προβλεπόμενα για κάθε κατηγορία νομιμοποιητικά έγγραφα μεταξύ των οποίων είναι ενδεικτικά τα εξής: ΦΕΚ όπου έχει δημοσιευθεί περίληψη του καταστατικού ανώνυμης εταιρίας (ΑΕ) ή εταιρίας περιορισμένης ευθύνης (ΕΠΕ), αντίγραφο του εταιρικού συμφώνου και υποβολή των στοιχείων των νομίμων εκπροσώπων για προσωπικές εταιρίες και υποβολή των προβλεπόμενων νομιμοποιητικών εγγράφων και των στοιχείων ταυτότητας των νομίμων εκπροσώπων για τα λοιπά νομικά πρόσωπα.

3) Στις περιπτώσεις κοινών λογαριασμών (joint accounts) πρέπει να πιστοποιείται η ταυτότητα του κάθε συνδικαιούχου ενώ ιδιαίτερη επιμέλεια πρέπει να επιδεικνύεται στις αιτήσεις φύλαξης δεμάτων και ενσφράγιστων φακέλων και ενοικίασης θυρίδων ιδιαίτερα στις περιπτώσεις όπου δεν τηρείται στην οικεία τράπεζα λογαριασμός του πελάτη. Τα εποπτευόμενα πιστωτικά ιδρύματα οφείλουν να ενημερώνουν τα στοιχεία των πελατών τους καθ' όλη τη διάρκεια της επιχειρηματικής σχέσης και σε περίπτωση που προκύψουν δυσκολίες για την ενημέρωση των στοιχείων να εξετάζουν τη δυνατότητα διακοπής της επιχειρηματικής σχέσης.

4) Την εξειδίκευση των οδηγιών για την εφαρμογή της νέας μεθόδου για την ταξινόμηση των πελατών και των συναλλαγών ανάλογα με τον κίνδυνο (**risk-based approach**). Οι πελάτες διαβαθμίζονται σε τρεις τουλάχιστον κατηγορίες: α) χαμηλού β) κανονικού και γ) υψηλού κινδύνου. Για την κατηγορία υψηλού κινδύνου οι τράπεζες υποχρεούνται να επιδεικνύουν αυξημένη δέουσα επιμέλεια και να επαναξιολογούν τους πελάτες τους τουλάχιστον κάθε

χρόνο. Οι κατ' ελάχιστον κατηγορίες υψηλού κινδύνου αφορούν τους λογαριασμών μη κατοίκων, τους λογαριασμούς πολιτικώς εκτεθειμένων προσώπων χωρών εκτός της Ευρωπαϊκής Ένωσης, λογαριασμούς πελατών με ανώνυμες μετοχές, λογαριασμούς υπεράκτιων εταιριών και εταιριών ειδικού σκοπού, λογαριασμούς ενώσεων προσώπων μη κερδοσκοπικού χαρακτήρα, λογαριασμούς διαχείρισης χαρτοφυλακίου σημαντικών πελατών, συναλλαγές χωρίς φυσική παρουσία του πελάτη, διασυννοριακές σχέσεις τραπεζικής ανταπόκρισης με τρίτες χώρες εκτός Ευρωπαϊκής Ένωσης και συναλλαγές από και προς χώρες που δεν εφαρμόζουν επαρκώς τις συστάσεις της Ομάδας Χρηματοοικονομικής Δράσης (FATF, Financial Action Task Force). Τα εποπτευόμενα ιδρύματα οφείλουν να αναπτύξουν και εφαρμόσουν πολιτική και διαδικασίες αποδοχής νέων πελατών πλήρως εναρμονισμένες με το ισχύον ανωτέρω θεσμικό πλαίσιο και να λαμβάνουν υπόψη την εικόνα (profile) του πελάτη, τη χώρα καταγωγής, το προβλεπόμενο ύψος και τη φύση των επιχειρηματικών συναλλαγών, την αναμενόμενη πηγή των χρημάτων και να προσδιορίσουν σαφή κριτήρια για τα χαρακτηριστικά των πελατών και των συναλλαγών μη αποδεκτού κινδύνου.

5) Την υποχρέωση των εποπτευόμενων ιδρυμάτων όπως από 31.5.2007 εγκαταστήσουν **επαρκή πληροφοριακά συστήματα** και αποτελεσματικές διαδικασίες για τη διαρκή παρακολούθηση λογαριασμών και συναλλαγών προκειμένου να ανιχνεύονται, να παρακολουθούνται και να αξιολογούνται συναλλαγές και πελάτες υψηλού κινδύνου.

5) Την Μονάδα Κανονιστικής Συμμόρφωσης των εποπτευόμενων ιδρυμάτων και ειδικότερο το αρμόδιο στέλεχος που είναι αρμόδιο για την πρόληψη της χρησιμοποίησης του χρηματοπιστωτικού συστήματος για τη νομιμοποίηση εσόδων από παράνομες δραστηριότητες και τη χρηματοδότηση της τρομοκρατίας που πρέπει να επιδεικνύει τη δέουσα επιμέλεια για κάθε ύποπτη και ασυνήθη συναλλαγή και να αναφέρεται στην Επιτροπή του άρθρου 7 του Ν. 2331/1995, την ανεξάρτητη εθνική αρχή για την πρόληψη της χρησιμοποίησης του χρηματοπιστωτικού συστήματος για τη νομιμοποίηση εσόδων από παράνομες δραστηριότητες και τη χρηματοδότηση της τρομοκρατίας και να υποβάλει ετήσια έκθεση στην ΤτΕ.

☒ Νόμος 3691 της 5^{ης} Αυγούστου 2008 «Πρόληψη και καταστολή της νομιμοποίησης εσόδων από εγκληματικές δραστηριότητες και της χρηματοδότησης της τρομοκρατίας και άλλες διατάξεις».

Με το νόμο αυτό ενισχύθηκε και βελτιώθηκε το νομοθετικό πλαίσιο για την πρόληψη και καταστολή των αδικημάτων της νομιμοποίησης εσόδων από εγκληματικές δραστηριότητες και της χρηματοδότησης της τρομοκρατίας μέσω της ενσωμάτωσης στην ελληνική νομοθεσία των διατάξεων της Οδηγίας 2005/60/EK του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης «σχετικά με την πρόληψη της χρησιμοποίησης του χρηματοπιστωτικού συστήματος για τη νομιμοποίηση εσόδων από παράνομες δραστηριότητες και την χρηματοδότηση της τρομοκρατίας» (Directive 2005/60/EC of the European Parliament and of the Council of 26 October 2005 on the prevention of the use of the financial system for the purpose of money laundering and terrorist financing). Οι κυριότερες διατάξεις του νόμου είναι οι εξής:

■ Νομιμοποίηση εσόδων από τις εγκληματικές δραστηριότητες (ξέπλυμα χρήματος) αποτελούν οι ακόλουθες πράξεις:

α) η μετατροπή ή η μεταβίβαση περιουσίας εν γνώσει του γεγονότος ότι προέρχεται από εγκληματικές δραστηριότητες ή από πράξη συμμετοχής σε τέτοιες δραστηριότητες, με σκοπό την απόκρυψη ή τη συγκάλυψη της παράνομης προέλευσής της ή την παροχή συνδρομής σε οποιονδήποτε εμπλέκεται στις δραστηριότητες αυτές, προκειμένου να αποφύγει τις έννομες συνέπειες των πράξεών του

β) η απόκρυψη ή η συγκάλυψη της αλήθειας με οποιοδήποτε μέσο ή τρόπο, όσον αφορά τη φύση, προέλευση, διάθεση, διακίνηση ή χρήση περιουσίας ή στον τόπο όπου αυτή αποκτήθηκε ή ευρίσκεται ή την κυριότητα επί περιουσίας ή σχετικών με αυτή δικαιωμάτων, εν γνώσει του γεγονότος ότι η περιουσία αυτή προέρχεται από εγκληματικές δραστηριότητες ή από πράξη συμμετοχής σε τέτοιες δραστηριότητες

γ) η απόκτηση, κατοχή, διαχείριση ή χρήση περιουσίας, εν γνώσει κατά το χρόνο της κτήσης ή της διαχείρισης, του γεγονότος ότι η περιουσία προέρχεται από εγκληματικές δραστηριότητες ή από πράξη συμμετοχής σε τέτοιες δραστηριότητες

δ) η χρησιμοποίηση του χρηματοπιστωτικού τομέα με την τοποθέτηση σε αυτόν ή τη διακίνηση μέσω αυτού εσόδων που προέρχονται από εγκληματικές δραστηριότητες, με σκοπό να προσδοθεί νομιμοφάνεια στα εν λόγω έσοδα

ε) Η σύσταση οργάνωσης ή ομάδας δύο τουλάχιστον ατόμων για τη διάπραξη μιας ή περισσότερων από τις πράξεις που αναφέρονται στα παραπάνω στοιχεία α΄ έως δ΄ και η συμμετοχή σε τέτοια οργάνωση ή ομάδα.

■ Νομιμοποίηση εσόδων από εγκληματικές δραστηριότητες υπάρχει και όταν οι δραστηριότητες από τις οποίες προέρχεται η προς νομιμοποίηση περιουσία έλαβαν χώρα στο έδαφος άλλου κράτους, εφόσον αυτές θα ήταν βασικό αδίκημα αν διαπράττονταν στην Ελλάδα και θεωρούνται αξιόποινες σύμφωνα με τη νομοθεσία του κράτους αυτού.

■ **Βασικά αδικήματα (Basic crimes).** Σαν εγκληματικές δραστηριότητες νοούνται η διάπραξη ενός ή περισσότερων από τα ακόλουθα αδικήματα που καλούνται εφεξής «βασικά αδικήματα»:

α) εγκληματική οργάνωση (άρθρο 187 του Ποινικού Κώδικα (ΠΚ) β) τρομοκρατικές πράξεις και χρηματοδότηση της τρομοκρατίας (άρθρο 187Α ΠΚ) γ) παθητική δωροδοκία (άρθρο 235 ΠΚ) δ) ενεργητική δωροδοκία (236 ΠΚ) ε) δωροδοκία δικαστή (237 ΠΚ) στ) εμπορία ανθρώπων (άρθρο 323Α ΠΚ) ζ) απάτη με υπολογιστή (άρθρο 386Α ΠΚ) η) σωματεμπορία (άρθρο 351 ΠΚ) θ) τα προβλεπόμενα στα άρθρα 20, 21, 22 και 23 του ν. 3459/2006 «Κώδικας Νόμου για τα Ναρκωτικά» ι) τα προβλεπόμενα στα άρθρα 15 και 17 του ν. 2168/1993 «Όπλα, πυρομαχικά, εκρηκτικές ύλες κ.λπ. ια) τα προβλεπόμενα στα άρθρα 53, 54, 55, 61 και 63 του ν. 3028/2002 «Για την προστασία των αρχαιοτήτων και εν γένει της πολιτιστικής κληρονομιάς» ιβ) τα προβλεπόμενα στο άρθρο 8 παράγραφοι 1 και 3 του ν.δ. 181/1974 «Περί προστασίας εξ ιονιζουσών ακτινοβολιών» ιγ) τα προβλεπόμενα στο άρθρο 87 παράγραφοι 5, 6, 7 και 8 και στο άρθρο 88 του ν. 3386/2005 «Είσοδος, διαμονή και κοινωνική ένταξη υπηκόων τρίτων χωρών στην Ελληνική Επικράτεια» ιδ) τα προβλεπόμενα στα άρθρα τρίτο, τέταρτο και έκτο του ν. 2803/2000 «Προστασία των οικονομικών συμφερόντων των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων» ιε) δωροδοκία αλλοδαπού δημόσιου λειτουργού, όπως προβλέπεται στο άρθρο δεύτερο του ν. 2656/1998 «για την καταπολέμηση της δωροδοκίας αλλοδαπών δημοσίων λειτουργών σε διεθνείς επιχειρηματικές συναλλαγές» ιστ) δωροδοκία υπαλλήλων των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων ή των κρατών μελών της Ευρωπαϊκής Ένωσης, όπως προβλέπεται: α) στα άρθρα 2, 3 και 4 της Σύμβασης περί καταπολέμησης της δωροδοκίας στην οποία ενέχονται υπάλληλοι των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων ή των κρατών μελών της Ευρωπαϊκής Ένωσης, η οποία κυρώθηκε με το άρθρο πρώτο του ν. 2802/2000 και β) στα άρθρα τρίτο και τέταρτο του ν. 2802/2000 ιζ) τα προβλεπόμενα στα άρθρα 29 και 30 του ν. 3340/2005 «Για την προστασία της Κεφαλαιαγοράς από πράξεις προσώπων που κατέχουν προνομιακές πληροφορίες και πράξεις χειραγώγησης αγοράς» ιη) κάθε άλλο αδίκημα που τιμωρείται με ποινή στερητική της ελευθερίας, της οποίας το ελάχιστο όριο είναι άνω των έξι μηνών και από το οποίο προκύπτει περιουσιακό όφελος.

■ Σαν **υπόχρεα πρόσωπα** τα οποία υπόκεινται στις υποχρεώσεις του νόμου νοούνται τα εξής φυσικά και νομικά πρόσωπα: **1)** Τα πιστωτικά ιδρύματα (credit institutions) **2)** Οι χρηματοπιστωτικοί οργανισμοί (financial institutions) **3)** Οι εταιρείες κεφαλαίου επιχειρηματικών συμμετοχών **4)** Οι εταιρείες παροχής επιχειρηματικού κεφαλαίου **5)** Οι ορκωτοί ελεγκτές-λογιστές, οι εταιρείες ορκωτών ελεγκτών-λογιστών, οι λογιστές που δεν συνδέονται με σχέση εξαρτημένης εργασίας και οι ιδιώτες ελεγκτές (auditors and external accountants) **6)** Οι φορολογικοί ή φοροτεχνικοί σύμβουλοι και οι εταιρείες φορολογικών ή φοροτεχνικών συμβουλών (tax advisors) **7)** Οι κτηματομεσίτες και οι κτηματομεσιτικές εταιρείες (real estate agents) **8)** Οι επιχειρήσεις καζίνο (casinos) και τα καζίνο επί πλοίων με ελληνική σημαία, καθώς και οι επιχειρήσεις, οργανισμοί και άλλοι φορείς του δημόσιου ή ιδιωτικού τομέα που διοργανώνουν ή και διεξάγουν τυχερά παιχνίδια και πρακτορεία που σχετίζονται με τις δραστηριότητες αυτές **9)** Οι οίκοι δημοπρασίας **10)** Οι έμποροι αγαθών μεγάλης αξίας, όταν η σχετική συναλλαγή γίνεται σε μετρητά και η αξία της ανέρχεται τουλάχιστον σε **15.000 ευρώ**, ανεξάρτητα αν αυτή διενεργείται με μία μόνη πράξη ή με περισσότερες, μεταξύ των οποίων φαίνεται να υπάρχει κάποια σχέση (only to the extent that payments are made in cash in an amount of EUR 15.000 or more, whether the transaction is executed in a single operation or in several operations which appear to be linked). Με κοινή απόφαση των Υπουργών Οικονομίας και Οικονομικών και Ανάπτυξης ορίζονται τα κριτήρια για τον προσδιορισμό των εμπορών αγαθών μεγάλης αξίας που υπάγονται στην κατηγορία αυτή **11)** Οι εκπλειστηριαστές **12)** Οι ενεχυροδανειστές **13)** Οι συμβολαιογράφοι και οι δικηγόροι, όταν συμμετέχουν, είτε ενεργώντας εξ ονόματος και για λογαριασμό των πελατών τους στο πλαίσιο χρηματοπιστωτικών συναλλαγών ή συναλλαγών επί ακινήτων είτε βοηθώντας στο σχεδιασμό ή στην υλοποίηση συναλλαγών για τους πελάτες τους (notaries

and other independent legal professionals, when they participate, whether by acting on behalf of and for their client in any financial or real estate transaction, or by assisting in the planning or execution of transactions for their client) σχετικά με: **i)** την αγορά ή πώληση ακινήτων ή επιχειρήσεων **ii)** τη διαχείριση χρημάτων, τίτλων ή άλλων περιουσιακών στοιχείων των πελατών τους **iii)** το άνοιγμα ή τη διαχείριση τραπεζικών λογαριασμών, λογαριασμών ταμειευτηρίου ή λογαριασμών τίτλων **iv)** την οργάνωση των αναγκαίων εισφορών για τη σύσταση, λειτουργία ή διοίκηση εταιρειών **v)** τη σύσταση, λειτουργία ή διοίκηση εταιρειών, εμπιστευμάτων (**trusts**) ή ανάλογων νομικών σχημάτων. Η παροχή νομικών συμβουλών εξακολουθεί να υπόκειται στην τήρηση του επαγγελματικού απορρήτου, εκτός εάν ο ίδιος ο δικηγόρος ή ο συμβολαιογράφος συμμετέχει σε δραστηριότητες νομιμοποίησης παράνομων εσόδων ή χρηματοδότησης της τρομοκρατίας ή εάν οι νομικές συμβουλές του παρέχονται με σκοπό τη διάπραξη αυτών των αδικημάτων ή εν γνώσει του γεγονότος ότι ο πελάτης του ζητεί νομικές συμβουλές προκειμένου να διαπράξει τα ως άνω αδικήματα **14)** Τα φυσικά και νομικά πρόσωπα που παρέχουν υπηρεσίες σε εταιρείες και εμπιστεύματα (**trusts**), εξαιρουμένων των προσώπων που αναφέρονται στους αριθμούς 6 και 13, τα οποία παρέχουν κατά επιχειρηματική δραστηριότητα οποιαδήποτε από τις ακόλουθες υπηρεσίες σε τρίτα μέρη: α) συστήνουν εταιρείες ή άλλα νομικά πρόσωπα β) ασκούν ή μεριμνούν ώστε άλλο πρόσωπο να ασκήσει καθήκοντα διευθυντή ή διαχειριστή εταιρείας ή εταίρου εταιρείας ή παρόμοιας θέσης, σε άλλα νομικά πρόσωπα ή σχήματα γ) παρέχουν καταστατική έδρα, επιχειρηματική διεύθυνση, ταχυδρομική ή διοικητική διεύθυνση και οποιοσδήποτε άλλες σχετικές υπηρεσίες για εταιρεία ή κάθε άλλο νομικό πρόσωπο ή σχήμα ενεργούν ή μεριμνούν ώστε να λειτουργούν άλλα πρόσωπα σαν εμπιστευματοδόχοι ρητού εμπιστεύματος (**express trust**) ή ανάλογου νομικού σχήματος δ) ενεργούν ως πληρεξούσιοι μετόχων εταιρείας, εφόσον η εταιρεία αυτή δεν είναι εισηγμένη και δεν υπόκειται σε απαιτήσεις γνωστοποίησης και πληροφόρησης κατά την κοινοτική νομοθεσία ή σύμφωνα με ανάλογα διεθνή πρότυπα ή μεριμνούν ώστε άλλο πρόσωπο να ενεργεί με ίδιο τρόπο. Με απόφαση του Υπουργού Ανάπτυξης ορίζονται οι όροι και προϋποθέσεις σύστασης, χορήγησης άδειας λειτουργίας, εγγραφής σε ειδικό μητρώο και άσκησης των δραστηριοτήτων που αναφέρονται στο παρόν στοιχείο από φυσικά ή νομικά πρόσωπα.

■ Σαν **αρμόδιες αρχές** νοούνται οι δημόσιες αρχές οι οποίες εποπτεύουν, για την εφαρμογή των διατάξεων του παρόντος νόμου, τα υπόχρεα πρόσωπα και είναι:

- η **Τράπεζα της Ελλάδος** για: τα πιστωτικά ιδρύματα, τις εταιρείες χρηματοδοτικής μίσθωσης, τις εταιρείες πρακτορείας επιχειρηματικών απαιτήσεων τρίτων, τα ανταλλακτήρια συναλλάγματος, τις επιχειρήσεις παροχής υπηρεσιών διαμεσολάβησης στη μεταφορά κεφαλαίων, τις εταιρείες παροχής πιστώσεων, τις επιχειρήσεις της περίπτωσης ιστ' της παρ. 3 του άρθρου 4 του παρόντος νόμου, τις ταχυδρομικές εταιρείες, στην έκταση που ασκούν τη δραστηριότητα της διαμεσολάβησης στη μεταφορά κεφαλαίων. Η Τράπεζα της Ελλάδος, στα πλαίσια της εποπτείας της επί των εταιρειών αυτών, συνεργάζεται με το Υπουργείο Μεταφορών και Επικοινωνιών και με την Εθνική Επιτροπή Τηλεπικοινωνιών και Ταχυδρομείων

- η **Επιτροπή Κεφαλαιαγοράς** για τις ανώνυμες εταιρείες επενδύσεων χαρτοφυλακίου, τις ανώνυμες εταιρείες διαχείρισης αμοιβαίων κεφαλαίων, τις ανώνυμες εταιρείες διαχείρισης αμοιβαίων κεφαλαίων σε ακίνητη περιουσία, τις ανώνυμες εταιρείες διαχείρισης αμοιβαίων κεφαλαίων επιχειρηματικών συμμετοχών, τις ανώνυμες εταιρείες παροχής επενδυτικών υπηρεσιών, τις ανώνυμες εταιρείες επενδυτικής διαμεσολάβησης

- η **Επιτροπή Εποπτείας Ιδιωτικής Ασφάλισης** για τις ασφαλιστικές εταιρείες και τους ασφαλιστικούς διαμεσολαβητές

- η **Επιτροπή Λογιστικής Τυποποίησης και Ελέγχων** για τους ορκωτούς ελεγκτές - λογιστές και τις εταιρείες ορκωτών ελεγκτών - λογιστών

- το **Υπουργείο Οικονομίας και Οικονομικών** (Γενική Διεύθυνση Φορολογικών Ελέγχων) για τις εταιρείες κεφαλαίου επιχειρηματικών συμμετοχών, τις εταιρείες παροχής επιχειρηματικού κεφαλαίου, τους φορολογικούς ή φοροτεχνικούς συμβούλους και τις εταιρείες παροχής φορολογικών ή φοροτεχνικών συμβουλών, τους λογιστές που δεν συνδέονται με σχέση εξαρτημένης εργασίας και τους ιδιώτες ελεγκτές, τους κτηματομεσίτες και τις κτηματομεσιτικές εταιρείες, τους οίκους δημοπρασίας, τους εμπόρους αγαθών μεγάλης αξίας, τους εκπλειστηριαστές, τους ενεχυροδανειστές η Επιτροπή Εποπτείας και Ελέγχου Τυχερών Παιχνιδιών του ν. 3229/2004 , για τις επιχειρήσεις καζίνο, τα καζίνο επί πλοίων με ελληνική σημαία, τις επιχειρήσεις, τους οργανισμούς και τους άλλους φορείς που διοργανώνουν ή και διεξάγουν τυχερά παιχνίδια, τα πρακτορεία

- το **Υπουργείο Δικαιοσύνης** για τους συμβολαιογράφους και τους δικηγόρους
- το **Υπουργείο Ανάπτυξης** για τα πρόσωπα της περίπτωσης ιδ' της παρ. 1 του άρθρου 5
- για τα εγκατεστημένα στην Ελλάδα υποκαταστήματα χρηματοπιστωτικών οργανισμών, οι οποίοι έχουν την έδρα τους στην αλλοδαπή, αρμόδια αρχή είναι η κατά περίπτωση αρμόδια αρχή των ελληνικών χρηματοπιστωτικών οργανισμών οι οποίοι ασκούν αντίστοιχες δραστηριότητες με τους αλλοδαπούς χρηματοπιστωτικούς οργανισμούς που εγκαθιστούν υποκαταστήματα στην Ελλάδα.

■ **Οι ανωτέρω αρμόδιες αρχές έχουν τις εξής αρμοδιότητες:**

α) εποπτεύουν τα υπόχρεα πρόσωπα για τα οποία είναι αρμόδιες ως προς τη συμμόρφωσή τους με τις υποχρεώσεις που επιβάλλει ο νόμος και εκδίδουν τις σχετικές ατομικές και κανονιστικές διοικητικές πράξεις **β)** καθορίζουν τις λεπτομέρειες εφαρμογής των επί μέρους υποχρεώσεων των εποπτευόμενων προσώπων **γ)** καθοδηγούν με κατάλληλες οδηγίες και εγκυκλίους τα υπόχρεα πρόσωπα, συλλογικά ή ατομικά, ως προς την αντιμετώπιση συγκεκριμένων προβλημάτων, τον καθορισμό πρακτικών συμπεριφοράς έναντι των πελατών, την επιλογή των κατάλληλων πληροφοριακών συστημάτων και την υιοθέτηση εσωτερικών διαδικασιών για τον εντοπισμό ύποπτων ή ασυνήθων συναλλαγών ή δραστηριοτήτων **δ)** καθορίζουν με κανονιστικές αποφάσεις τους τα έγγραφα και τα στοιχεία που απαιτούνται για τη διενέργεια από τα υπόχρεα πρόσωπα της πιστοποίησης και επαλήθευσης κατά την εφαρμογή μέτρων συνήθους, απλουστευμένης ή αυξημένης δέουσας επιμέλειας, καθώς και κατά την εφαρμογή ανάλογων μέτρων στις περιπτώσεις που τα πρόσωπα αυτά βασίζονται σε τρίτα μέρη **ε)** ενημερώνουν τα υπόχρεα πρόσωπα για πληροφορίες και καταστάσεις που αφορούν τη συμμόρφωση ή μη χωρών προς την κοινοτική νομοθεσία και τις Συστάσεις της Ομάδας Χρηματοπιστωτικής Δράσης FATF (Financial Action Task Force) **στ)** καταρτίζουν και διανέμουν στα υπόχρεα πρόσωπα καταστάσεις και πληροφορίες για υποθέσεις στις οποίες χρησιμοποιήθηκαν νέες μέθοδοι και πρακτικές που εντοπίζονται στην Ελλάδα ή στο εξωτερικό. Για το σκοπό αυτόν συνεργάζονται με άλλες αρμόδιες αρχές, με την Κεντρική Συντονιστική Αρχή, με την Επιτροπή του άρθρου 7 και ενδεχομένως με αλλοδαπές αντίστοιχες αρχές, παρακολουθούν τις εργασίες διεθνών φορέων για την τυπολογία και επικαιροποιούν τις καταστάσεις τυπολογίας **ζ)** λαμβάνουν μέτρα για τη συνεχή ενημέρωση και εκπαίδευση των υπαλλήλων τους, ιδιαίτερα των ελεγκτών καθώς και των υπόχρεων προσώπων και των υπαλλήλων αυτών με εκπαιδευτικά προγράμματα, σεμινάρια, συναντήσεις και με άλλους τρόπους **η)** διενεργούν τακτικούς και έκτακτους ελέγχους, περιλαμβανομένων των επιτοπίων (on site controls), στα κεντρικά γραφεία και τις εγκαταστάσεις των υπόχρεων προσώπων, αλλά και σε υποκαταστήματα και θυγατρικές που εδρεύουν ή λειτουργούν στην Ελλάδα ή το εξωτερικό για τον έλεγχο της επάρκειας των μέτρων και διαδικασιών που έχουν υιοθετήσει τα υπόχρεα πρόσωπα εφόσον επιτρέπεται από τη νομοθεσία της χώρας υποδοχής **θ)** απαιτούν από τα υπόχρεα πρόσωπα κάθε στοιχείο ή δεδομένο οποιασδήποτε φύσης ή μορφής που είναι απαραίτητο για την εκπλήρωση των εποπτικών και ελεγκτικών τους καθηκόντων **ι)** λαμβάνουν κατάλληλα μέτρα για την εξασφάλιση από τα υπόχρεα πρόσωπα της ορθής διαχείρισης και τήρησης των στοιχείων και πληροφοριών που σχετίζονται, άμεσα ή έμμεσα, με συναλλαγές ή με δραστηριότητες που ενδέχεται να συνδέονται με τα συναφή αδικήματα καθώς και για την τήρηση της εμπιστευτικότητας **ια)** επιβάλλουν πειθαρχικές και διοικητικές κυρώσεις για παραβάσεις των υποχρεώσεων που απορρέουν από τον νόμο κατά των υπόχρεων νομικών ή φυσικών προσώπων και των υπαλλήλων τους **ιβ)** κάθε άλλη αρμοδιότητα που προβλέπεται από τις διατάξεις του νόμου αυτού.

■ Με αποφάσεις των αρμοδίων αρχών δύναται να διαφοροποιούνται οι υποχρεώσεις που προβλέπονται στον παρόντα νόμο για τα υπόχρεα πρόσωπα, αφού ληφθεί ιδίως υπόψη η οικονομική επιφάνεια αυτών, η φύση των επαγγελματικών τους δραστηριοτήτων, ο βαθμός κινδύνου που ενέχουν αυτές οι δραστηριότητες και συναλλαγές ως προς την απόπειρα ή διάπραξη των αδικημάτων των άρθρων 2 και 3, το νομικό πλαίσιο που διέπει τις επαγγελματικές δραστηριότητές τους και η τυχόν αντικειμενική αδυναμία εφαρμογής συγκεκριμένων μέτρων από ορισμένες κατηγορίες υπόχρεων προσώπων. Η Τράπεζα της Ελλάδος εκτιμώντας τους κινδύνους που προέρχονται από τη νομιμοποίηση εσόδων από παράνομες δραστηριότητες και τη χρηματοδότηση της τρομοκρατίας που δύναται να ενέχουν ορισμένες εργασίες της καθορίζει με ειδική απόφασή της κατάλληλα μέτρα.

■ Με αποφάσεις των αρμοδίων αρχών δύναται να καθορίζονται πρόσθετες ή αυστηρότερες υποχρεώσεις πέραν των προβλεπόμενων στον παρόντα νόμο, προκειμένου να αντιμετωπίζονται κίνδυνοι απόπειρας ή διάπραξης αδικημάτων.

■ Η Τράπεζα της Ελλάδος, η Επιτροπή Κεφαλαιαγοράς, η Επιτροπή Εποπτείας Ιδιωτικής Ασφάλισης, η Επιτροπή Λογιστικής Τυποποίησης και Ελέγχων και η Γενική Διεύθυνση Φορολογικών Ελέγχων του Υπουργείου Οικονομίας και Οικονομικών, συγκροτούν αντίστοιχες ειδικές υπηρεσιακές μονάδες οι οποίες στελεχώνονται επαρκώς με τουλάχιστον τρία πρόσωπα πλήρους απασχόλησης, με σκοπό τον έλεγχο της συμμόρφωσης των εποπτευόμενων από αυτές υπόχρεων προσώπων προς τις υποχρεώσεις τους που επιβάλλονται με τον παρόντα νόμο. Οι ειδικές υπηρεσιακές μονάδες συνεπικουρούνται από τους υπαλλήλους των ανωτέρω αρμόδιων αρχών και ιδίως από τους υπαλλήλους που ελέγχουν, άμεσα ή έμμεσα, τα εποπτευόμενα από αυτές υπόχρεα πρόσωπα.

■ Οι αρμόδιες αρχές υποβάλλουν κάθε ημερολογιακό εξάμηνο αναλυτική έκθεση στην Κεντρική Συντονιστική Αρχή σχετικά με τις δραστηριότητές τους, τις κανονιστικές αποφάσεις και εγκυκλίους τους, τα αποτελέσματα των διενεργηθέντων ελέγχων και της αξιολόγησης των υπόχρεων προσώπων και τα τυχόν επιβληθέντα από αυτές μέτρα ή κυρώσεις. Οι αρμόδιες αρχές που εποπτεύουν πολυπληθείς κατηγορίες υπόχρεων προσώπων, ιδίως φυσικών, διενεργούν ελέγχους με βάση την αρχή της εκτίμησης του βαθμού κινδύνου. Η υποβολή των ανωτέρω εκθέσεων των αρμοδίων αρχών στην Κεντρική Συντονιστική Αρχή πραγματοποιείται κατά παρέκκλιση κάθε γενικής ή ειδικής διάταξης περί τραπεζικού, χρηματιστηριακού, φορολογικού ή επαγγελματικού απορρήτου.

■ Οι αρμόδιες αρχές, στο πλαίσιο της συνεργασίας τους υπογράφουν διμερή ή πολυμερή μνημόνια για ανταλλαγή εμπιστευτικών και μη πληροφοριών, διευκόλυνση και διενέργεια κοινών ελέγχων και μελέτη τρόπων και μεθόδων για σύγκλιση εποπτικών πρακτικών.

■ **Επιτροπή καταπολέμησης της νομιμοποίησης εσόδων από εγκληματικές δραστηριότητες και χρηματοδότησης της τρομοκρατίας (Committee for the prevention of the use of the financial system for the purpose of money laundering and terrorist financing).**

1) Συνιστάται Επιτροπή με την επωνυμία «Επιτροπή καταπολέμησης της νομιμοποίησης εσόδων από εγκληματικές δραστηριότητες και χρηματοδότησης της τρομοκρατίας», η οποία εδρεύει στην Αττική και εποπτεύεται από τον Υπουργό Οικονομίας και Οικονομικών, με απόφαση του οποίου καθορίζεται ο τόπος των εγκαταστάσεων αυτής.

2) **Σύνθεση:** η Επιτροπή συγκροτείται από τον Πρόεδρο και οκτώ μέλη, των οποίων η θητεία είναι διετής και μπορεί να ανανεώνεται για μία φορά ακόμη. Πρόεδρος της Επιτροπής ορίζεται με τον αναπληρωτή του ανώτατος εισαγγελικός λειτουργός εν ενεργεία με απόφαση του Ανώτατου Δικαστικού Συμβουλίου και είναι πλήρους απασχόλησης. Τα μέλη της Επιτροπής διορίζονται με κοινή απόφαση των Υπουργών Οικονομίας και Οικονομικών και Δικαιοσύνης, που δημοσιεύεται στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως. Σαν μέλη διορίζονται: α) ένα στέλεχος από τη Γενική Διεύθυνση Οικονομικής Πολιτικής και ένα από την Υπηρεσία Ειδικών Ελέγχων που προτείνονται από τον Υπουργό Οικονομίας και Οικονομικών β) ένα στέλεχος από το Υπουργείο Δικαιοσύνης που προτείνεται από τον Υπουργό Δικαιοσύνης γ) ένα στέλεχος από το Αρχηγείο της Ελληνικής Αστυνομίας που προτείνεται από τον Υπουργό Εσωτερικών δ) ένα στέλεχος από την Τράπεζα της Ελλάδος που προτείνεται από τον Διοικητή της Τράπεζας της Ελλάδος ε) ένα στέλεχος από την Επιτροπή Κεφαλαιαγοράς που προτείνεται από το Διοικητικό Συμβούλιο της Επιτροπής Κεφαλαιαγοράς στ) ένα στέλεχος από την Επιτροπή Εποπτείας Ιδιωτικής Ασφάλισης που προτείνεται από το Διοικητικό Συμβούλιο της Επιτροπής Εποπτείας Ιδιωτικής Ασφάλισης και ζ) ένα στέλεχος από την Επιτροπή Λογιστικής Τυποποίησης που προτείνεται από το Διοικητικό Συμβούλιο της Επιτροπής Λογιστικής Τυποποίησης και Ελέγχων. Κατά την ίδια διαδικασία προτείνεται και διορίζεται ένας αναπληρωτής για κάθε τακτικό μέλος. Τα μέλη της Επιτροπής πρέπει να διακρίνονται για την επιστημονική τους κατάρτιση, το ήθος τους και την επαγγελματική τους ικανότητα και εμπειρία στον τραπεζικό, οικονομικό ή νομικό τομέα. Ο Πρόεδρος και τα μέλη αποτελούν την Ολομέλεια της Επιτροπής η οποία βρίσκεται σε απαρτία όταν παρίσταται ο Πρόεδρος και πέντε τουλάχιστον από τα μέλη της, αποφασίζει δε κατ' απόλυτη πλειοψηφία των παρόντων μελών της και σε περίπτωση ισοψηφίας υπερισχύει η ψήφος του Προέδρου. Στις αποφάσεις της Ολομέλειας καταχωρίζεται πάντοτε και τυχόν υπάρχουσα γνώμη της μειοψηφίας.

3) **Αρμοδιότητες.** Η Επιτροπή α) συγκεντρώνει, διερευνά και αξιολογεί τις πληροφορίες που διαβιβάζονται σε αυτήν από υπόχρεα πρόσωπα και άλλους δημόσιους και ιδιωτικούς φορείς και αφορούν ύποπτες ή ασυνήθεις συναλλαγές ή δραστηριότητες, ή επιχειρηματικές, επαγγελματικές ή συναλλακτικές σχέσεις που ενδεχομένως σχετίζονται με νομιμοποίηση εσόδων από εγκληματικές δραστηριότητες ή χρηματοδότηση της τρομοκρατίας και ζητεί κάθε επιπρόσθετη πληροφορία για την εκπλήρωση των καθηκόντων της β) δέχεται, διερευνά και αξιολογεί κάθε πληροφορία σχετική με συναλλαγές ή δραστηριότητες που διαβιβάζονται σε

αυτήν από αλλοδαπούς φορείς, με τους οποίους και συνεργάζεται για την παροχή κάθε δυνατής συνδρομής, καθώς και κάθε πληροφορία που περιέχεται σε γνώση της από τα μέσα μαζικής ενημέρωσης, το διαδίκτυο ή από οποιαδήποτε άλλη πηγή γ) δίνει κατευθυντήριες οδηγίες στα υπόχρεα πρόσωπα και φορείς όσον αφορά τη διαχείριση μιας υπόθεσης ή την αποτελεσματικότερη διεκπεραίωση των ερευνών της δ) έχει πρόσβαση σε κάθε μορφής αρχείο δημόσιας αρχής ή Οργανισμού που τηρεί και επεξεργάζεται δεδομένα, περιλαμβανομένου του συστήματος «Τειρεσίας» ε) μπορεί να διενεργεί ειδικούς επιτόπιους ελέγχους, σε σοβαρές κατά την κρίση της υποθέσεις, σε οποιαδήποτε δημόσια υπηρεσία ή σε οργανισμούς και επιχειρήσεις του δημόσιου τομέα ή σε εγκαταστάσεις υπόχρεων προσώπων, με δυνατότητα συνεργασίας της εκάστοτε αρμόδιας αρχής ή άλλης δημόσιας αρχής στ) ζητεί τη συνεργασία δημόσιων υπηρεσιών, νομικών προσώπων του δημόσιου και του ιδιωτικού δικαίου και οργανισμών οποιασδήποτε μορφής καθώς και την παροχή στοιχείων, στο πλαίσιο ελέγχου και έρευνας υποθέσεων του παρόντος νόμου. Επίσης μπορεί να ζητεί οποιαδήποτε στοιχεία και από δικαστικές, προανακριτικές ή ανακριτικές αρχές ζ) ενημερώνει εγγράφως ή με ασφαλές ηλεκτρονικό μέσο τον διαβιβάζοντα την πληροφορία ότι την έλαβε και του παρέχει άλλα σχετικά στοιχεία, χωρίς όμως να παραβιάζεται το απόρρητο των ερευνών της ή να δυσχεραίνεται η άσκηση των αρμοδιοτήτων της η) ενημερώνει τις αρμόδιες αρχές για περιπτώσεις που ενδέχεται να συνδέονται με μη συμμόρφωση ή ελλιπή συνεργασία με αυτήν των εποπτευόμενων από αυτές υπόχρεων προσώπων προς τις υποχρεώσεις τους, σύμφωνα με τον παρόντα νόμο θ) ζητεί κάθε πληροφορία που απαιτείται για τις έρευνές της από τις αρμόδιες αρχές και τα υπόχρεα πρόσωπα, περιλαμβανομένων και ομαδοποιημένων πληροφοριών που αφορούν ορισμένες κατηγορίες συναλλαγών ή δραστηριοτήτων ή φυσικών ή νομικών προσώπων ή νομικών σχημάτων της ημεδαπής ή της αλλοδαπής ι) δύναται να εξετάζει, στο πλαίσιο των ερευνών της, στοιχεία και ενδείξεις για τον εντοπισμό απόπειρας ή διάπραξης βασικού αδικήματος, προκειμένου να διαπιστώσει τον παράνομο χαρακτήρα περιουσιακών στοιχείων και την πιθανή νομιμοποίησή τους ή τη σύνδεσή τους με τρομοκρατικές πράξεις ή χρηματοδότηση της τρομοκρατίας ια) συνεργάζεται και ανταλλάσσει πληροφορίες με τους αρμόδιους φορείς ιβ) τηρεί στατιστικά στοιχεία για την εφαρμογή του μέτρου της δέσμευσης περιουσιακών στοιχείων που επιβάλλεται με αποφάσεις του Συμβουλίου Ασφαλείας του Ο.Η.Ε. και των οργάνων του και με Κανονισμούς και αποφάσεις της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

4) Η Επιτροπή υποστηρίζεται από επιστημονικό, διοικητικό και βοηθητικό προσωπικό, το οποίο αποσπάται από Υπουργεία καθώς και από τους αρμόδιους εποπτικούς φορείς.

5) Για τα αδικήματα του νόμου αυτού και τα συναφή με αυτά βασικά αδικήματα η Επιτροπή ενεργεί αρχικά έρευνα όταν λαμβάνει γνώση οποιασδήποτε ύποπτης συναλλαγής ή δραστηριότητας από αναφορές των υπόχρεων προς υποβολή προσώπων ή από οποιαδήποτε άλλη πηγή. Μετά το πέρας της έρευνας αυτής η Ολομέλεια της Επιτροπής αποφασίζει αν πρέπει να συνεχισθεί η έρευνα ή να τεθεί η υπόθεση στο αρχείο ή να παραπεμφθεί στον αρμόδιο Εισαγγελέα εφόσον τα συλλεγόμενα στοιχεία κρίνονται επαρκή για την ανωτέρω παραπομπή ή τέλος αν επιβάλλεται η διενέργεια ποινικής προκαταρκτικής εξέτασης. Η υπόθεση που αρχειοθετήθηκε μπορεί οποτεδήποτε να ανασυρθεί για να συνεχιστεί η έρευνα ή να συσχετισθεί με οποιαδήποτε άλλη έρευνα της Επιτροπής που αφορά σε ύποπτη συναλλαγή ή δραστηριότητα.

6) Στις περιπτώσεις που η Ολομέλεια της Επιτροπής αποφασίζει τη διενέργεια ποινικής προκαταρκτικής εξέτασης, ορίζει τον υπάλληλο ή σε εξαιρετικές περιπτώσεις επί ιδιαίτερα σοβαρών υποθέσεων, το μέλος της Επιτροπής, οι οποίοι θεωρούνται ειδικοί προανακριτικοί υπάλληλοι και διενεργούν την προκαταρκτική εξέταση, σύμφωνα με τις διατάξεις του Κώδικα Ποινικής Δικονομίας (Κ.Π.Δ.). Ο υπάλληλος ενεργεί την εξέταση αυτή υπό τη διεύθυνση και εποπτεία του Προέδρου της Επιτροπής. Κατά τη διάρκεια της ποινικής προκαταρκτικής εξέτασης επιτρέπεται, εφόσον κρίνεται αναγκαίο, η προσαγωγή μαρτύρων και υπόπτων για εξέταση, καθώς και η διενέργεια έρευνας κατ' οίκον ή σε επαγγελματικούς χώρους των φυσικών ή νομικών προσώπων που είναι ύποπτα τέλεσης αδικημάτων. Μετά την ολοκλήρωση της προκαταρκτικής εξέτασης η σχηματισθείσα δικογραφία διαβιβάζεται από τον Πρόεδρο στον αρμόδιο Εισαγγελέα. Οι υπάλληλοι ή τα μέλη της Επιτροπής δεν κωλύονται να εξετασθούν ως μάρτυρες στο ακροατήριο για την υπόθεση στην οποία ενήργησαν την προκαταρκτική εξέταση.

■ Κεντρική Συντονιστική Αρχή (Central Coordinative Authority)

1. Το Υπουργείο Οικονομίας και Οικονομικών ορίζεται σαν Κεντρική Συντονιστική Αρχή για την εφαρμογή των διατάξεων του παρόντος νόμου, για την αξιολόγηση και ενίσχυση της αποτελεσματικότητας των μηχανισμών αντιμετώπισης των αδικημάτων της νομιμοποίησης

εσόδων από εγκληματικές δραστηριότητες και της χρηματοδότησης της τρομοκρατίας, για το συντονισμό της δράσης των αρμόδιων αρχών και για τη διεθνή εκπροσώπηση της χώρας. Με αποφάσεις του Υπουργού Οικονομίας και Οικονομικών δύναται να ορίζονται διαδικασίες και μέτρα για την εφαρμογή του προηγούμενου εδαφίου, καθώς και για την ανταλλαγή πληροφοριών, εμπιστευτικής και μη φύσεως, μεταξύ του ανωτέρω Υπουργείου, της Επιτροπής, των αρμόδιων αρχών και άλλων δημόσιων αρχών για την αποτελεσματικότερη εκπλήρωση των υποχρεώσεων των ανωτέρω.

2. Αρμοδιότητες: η Κεντρική Συντονιστική Αρχή α) εκτιμά και αξιολογεί την αποτελεσματικότητα των εφαρμοζόμενων μέτρων ανά κατηγορία υπόχρεων προσώπων και το βαθμό συμμόρφωσης αυτών προς τις υποχρεώσεις τους σύμφωνα με τον παρόντα νόμο β) εξετάζει, αναλύει και συγκρίνει τις εξαμηνιαίες εκθέσεις που υποβάλλουν οι αρμόδιες αρχές και προτείνει τη λήψη κατάλληλων μέτρων προς ενίσχυση της αποτελεσματικότητας της εποπτείας γ) αναλύει ειδικότερα τον αριθμό, την ποιότητα και τις τάσεις των αναφορών ύποπτων ή ασύνηθων συναλλαγών ή δραστηριοτήτων προς την Επιτροπή, ανά κατηγορία υπόχρεων προσώπων, σύμφωνα με τα στοιχεία που της παρέχει η Επιτροπή δ) επιδιώκει τη συνεχή αναβάθμιση του επιπέδου συνεργασίας των αρμόδιων αρχών μεταξύ τους και με την Επιτροπή, ιδιαίτερα όσον αφορά την ανταλλαγή πληροφοριών, τη διενέργεια κοινών ελέγχων, την υιοθέτηση κοινών εποπτικών πρακτικών και την παροχή εναρμονισμένων οδηγιών προς τα υπόχρεα πρόσωπα, λαμβάνοντας υπόψη τις διαφορές στη συγκρότηση, το οικονομικό μέγεθος, τις λειτουργικές δυνατότητες και τις επιχειρηματικές, συναλλακτικές ή επαγγελματικές δραστηριότητες των κατηγοριών των υπόχρεων προσώπων ε) διοργανώνει συναντήσεις, συσκέψεις και σεμινάρια με εκπροσώπους των αρμόδιων αρχών, της Επιτροπής και των υπόχρεων προσώπων για ανταλλαγή απόψεων, αντιμετώπιση συγκεκριμένων θεμάτων και ενημέρωση για τις εξελίξεις σε διεθνείς οργανισμούς και φορείς σχετικά με την πρόληψη και καταστολή των αδικημάτων στ) συντονίζει την κατάρτιση μελετητικών σχεδίων και τη συγκρότηση ομάδων εργασίας για την εξέταση και μελέτη ορισμένων θεμάτων, σε συνεννόηση με την Επιτροπή Στρατηγικής, την Επιτροπή και τις αρμόδιες αρχές ζ) έχει την κεντρική ευθύνη εκπροσώπησης της χώρας μας στους διεθνείς οργανισμούς και φορείς, ιδίως στην Ευρωπαϊκή Ένωση, στο Συμβούλιο της Ευρώπης (Moneyval) και στην Ομάδα Χρηματοοικονομικής Δράσης (Financial Action Task Force, F.A.T.F.), ενημερώνεται για τις εξελίξεις σε άλλους διεθνείς οργανισμούς ή φορείς στους οποίους συμμετέχουν αρμόδιες αρχές, η Επιτροπή ή φορείς εκπροσώπησης ορισμένων κατηγοριών υπόχρεων προσώπων και μεριμνά για τη διάχυση σε όλους τους ανωτέρω αναφερομένους των σχετικών πληροφοριών η) μεριμνά για τη συμπλήρωση των ερωτηματολογίων διεθνών οργανισμών ή φορέων, για την υποβολή σχολίων ή προτάσεων προς αυτούς, τη σύνταξη και υποβολή Σχεδίων Δράσης και συντονισμό των απαντήσεων σε αξιολογήσεις της χώρας μας από διεθνείς οργανισμούς ή φορείς, συνεργαζόμενη με την Επιτροπή, τις αρμόδιες αρχές και τους φορείς εκπροσώπησης υπόχρεων προσώπων θ) παρέχει στον Πρόεδρο της Επιτροπής Στρατηγικής πλήρη ενημέρωση για την αποτελεσματική λειτουργία της Επιτροπής αυτής.

3. Οι ανωτέρω αρμοδιότητες ασκούνται από τη Γενική Διεύθυνση Οικονομικής Πολιτικής που συνεργάζεται, όταν απαιτείται, με τις άλλες υπηρεσίες του Υπουργείου Οικονομίας και Οικονομικών.

■ Επιτροπή Επεξεργασίας Στρατηγικής και Πολιτικών για την αντιμετώπιση του ξεπλύματος χρήματος και της χρηματοδότησης της τρομοκρατίας (Strategy and Policy Elaboration Committee against money laundering and terrorist financing)

1. Συνιστάται στο Υπουργείο Οικονομίας και Οικονομικών επιτροπή με την επωνυμία «Επιτροπή Επεξεργασίας Στρατηγικής και Πολιτικών για την αντιμετώπιση του ξεπλύματος χρήματος και της χρηματοδότησης της τρομοκρατίας».

Σύνθεση: Με απόφαση του Υπουργού Οικονομίας και Οικονομικών που δημοσιεύεται στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως συγκροτείται η Επιτροπή Στρατηγικής ως ακολούθως: α) Πρόεδρος ορίζεται ο Γενικός Γραμματέας του Υπουργείου Οικονομίας και Οικονομικών και μέλη υψηλόβαθμα στελέχη που προτείνονται από: β) το Υπουργείο Εσωτερικών (Αρχηγείο Ελληνικής Αστυνομίας) γ) το Υπουργείο Οικονομίας και Οικονομικών (Γενική Διεύθυνση Οικονομικής Πολιτικής) δ) το Υπουργείο Εξωτερικών ε) το Υπουργείο Δικαιοσύνης στ) το Υπουργείο Εμπορικής Ναυτιλίας, Αιγαίου και Νησιωτικής Πολιτικής ζ) την Επιτροπή καταπολέμησης της νομιμοποίησης εσόδων από εγκληματικές δραστηριότητες και της χρηματοδότησης της τρομοκρατίας η) την Τράπεζα της Ελλάδος θ) την Επιτροπή Κεφαλαιαγοράς ι) την Επιτροπή Εποπτείας Ιδιωτικής Ασφάλισης ια) την Επιτροπή Λογιστικής Τυποποίησης και Ελέγχων ιβ) την Επιτροπή Εποπτείας και Ελέγχων Τυχερών Παιχνιδιών, ιγ)

την Υπηρεσία Ειδικών Ελέγχων ιδ) τη Γενική Διεύθυνση Φορολογικών Ελέγχων του Υπουργείου Οικονομίας και Οικονομικών. Η Επιτροπή Στρατηγικής μπορεί να καλεί, κατά περίπτωση, εκπροσώπους άλλων δημόσιων ή ιδιωτικών φορέων με σκοπό την εξέταση ορισμένων θεμάτων. Στους φορείς αυτούς περιλαμβάνονται ιδίως το Υπουργείο Ανάπτυξης, η Γενική Διεύθυνση Τελωνείων του Υπουργείου Οικονομίας και Οικονομικών και η Ελληνική Ένωση Τραπεζών. Γραμματειακή υποστήριξη στην Επιτροπή Στρατηγικής παρέχει το γραφείο του Προέδρου κατάλληλα στελεχωμένο.

Αρμοδιότητες. Το έργο της Επιτροπής Στρατηγικής συνίσταται: α) στην προετοιμασία και σχεδιασμό συγκεκριμένων πολιτικών για την αντιμετώπιση εντοπισμένων αδυναμιών στο γενικό μηχανισμό της χώρας με σκοπό την πρόληψη της νομιμοποίησης εσόδων από εγκληματικές δραστηριότητες και της χρηματοδότησης της τρομοκρατίας β) στη μελέτη και σχεδιασμό των απαραίτητων μέτρων νομοθετικής, κανονιστικής και οργανωτικής φύσης για τη βελτίωση του εποπτικού πλαισίου και τη συμμόρφωση της χώρας μας με τα διεθνή πρότυπα και απαιτήσεις γ) στην ενημέρωσή της για το μελετητικό έργο της Κεντρικής Συντονιστικής Αρχής, της Διεύθυνσης Διεθνών Σχέσεων και Μελετών της Επιτροπής, των αρμόδιων αρχών και άλλων φορέων και στην αξιολόγηση και αξιοποίηση αυτών των μελετών δ) στην εξέταση τρόπων ενίσχυσης της αποτελεσματικότητας της Επιτροπής όσον αφορά στη στελέχωσή της με εξειδικευμένο προσωπικό, την αναβάθμιση της συνεργασίας της με τις αρμόδιες αρχές, την αύξηση των αναφορών ύποπτων και ασύνηθων συναλλαγών και βελτίωση της ποιότητάς τους, μέσω της αποτελεσματικότερης εποπτείας των αρμόδιων αρχών και μέσω της ενεργοποίησης και οργάνωσης άλλων δημόσιων φορέων για την υποβολή αναφορών ή διαβίβαση πληροφοριών από αυτούς προς την Επιτροπή ε) στην παρακολούθηση των σχετικών εξελίξεων σε διεθνείς οργανισμούς και φορείς, ιδίως στην Ευρωπαϊκή Ένωση, στο Συμβούλιο της Ευρώπης, στο Διεθνές Νομισματικό Ταμείο (International Monetary Fund, I.M.F.) και στην Ομάδα Χρηματοοικονομικής Δράσης (Financial Action Task Force, F.A.T.F.). Προς τούτο ενημερώνεται σχετικά από την Κεντρική Συντονιστική Αρχή, που έχει την αρμοδιότητα εκπροσώπησης της χώρας σε διεθνείς οργανισμούς και φορείς, από την Επιτροπή, από άλλες αρμόδιες αρχές και από τον Φορέα διαβούλευσης στ) στην παρακολούθηση του βαθμού συμμόρφωσης της χώρας μας με τα διεθνή πρότυπα για την αντιμετώπιση της νομιμοποίησης εσόδων από εγκληματικές δραστηριότητες και της χρηματοδότησης της τρομοκρατίας και την ταχεία και αποτελεσματική εφαρμογή των αποφάσεων του Συμβουλίου Ασφαλείας των Ηνωμένων Εθνών, της Ευρωπαϊκής Ένωσης και άλλων διεθνών οργανισμών και φορέων, σχετικά με την αντιμετώπιση της χρηματοδότησης της τρομοκρατίας ζ) στη διαρκή ανάπτυξη της συνεργασίας των Υπουργείων και φορέων της παραγράφου 2 και στην προώθηση διμερών ή πολυμερών μνημονίων συνεργασίας η) στην ανάπτυξη πρωτοβουλιών συνεργασίας με τον ιδιωτικό τομέα, με σκοπό την ανταλλαγή εμπειριών και τη μελέτη των αναγκαίων προσαρμογών που απαιτούνται για τη βελτίωση της συνεισφοράς των προσώπων του ιδιωτικού τομέα, για την αντιμετώπιση των σχετικών αδικημάτων.

Η Επιτροπή Στρατηγικής κατάρτιζε ετήσια έκθεση που υποβάλλει στην Επιτροπή Θεσμών και Διαφάνειας της Βουλής, στην οποία περιγράφονται οι ενέργειες και δραστηριότητές της και προτείνονται πολιτικές και συγκεκριμένα μέτρα για τη συνεχή αναβάθμιση του μηχανισμού της χώρας μας, με σκοπό την πρόληψη και καταπολέμηση των αδικημάτων του νόμου αυτού.

■ Άλλες δημόσιες αρχές (Other public authorities)

1. Οι αρμόδιες υπηρεσίες του Υπουργείου Οικονομίας και Οικονομικών, οι οποίες συγκεντρώνουν και καταχωρούν στοιχεία και έγγραφα για αγοραπωλησίες ακινήτων πάσης φύσεως ή εισπράττουν τους σχετικούς φόρους και τέλη, λαμβάνουν τα αναγκαία οργανωτικά μέτρα για τον εντοπισμό πιθανών περιπτώσεων διάπραξης των αδικημάτων του παρόντος νόμου μέσω αυτών των συναλλαγών. Τα μέτρα αυτά είναι συμπληρωματικά με αυτά που ελέγχουν το “πόθεν έσχες” των αγοραστών ακινήτων και προβλέπουν διαδικασίες εκτίμησης του βαθμού κινδύνου με κατηγοριοποίηση των συναλλαγών και των συναλλασσομένων, φυσικών ή νομικών προσώπων, που παρουσιάζουν μεγαλύτερο κίνδυνο και απαιτούν αυξημένο έλεγχο. Με απόφαση του Υπουργού Οικονομίας και Οικονομικών ορίζονται οι αρμόδιες υπηρεσίες, οι αρμοδιότητες εκάστης, ο τρόπος συνεργασίας με αντίστοιχες αλλοδαπές υπηρεσίες ή φορείς, καθώς και οι διαδικασίες και οι τεχνικές λεπτομέρειες για την εφαρμογή των ανωτέρω μέτρων.

2. Οι αρμόδιες τελωνειακές και φορολογικές υπηρεσίες, καθώς και η Υπηρεσία Ειδικών Ελέγχων (ΥΠ.Ε.Ε.) του Υπουργείου Οικονομίας και Οικονομικών λαμβάνουν τα αναγκαία οργανωτικά μέτρα για την πρόληψη και καταστολή της χρησιμοποίησης του διασυνοριακού

και εσωτερικού εμπορίου με σκοπό τη διάπραξη αδικημάτων του παρόντος νόμου. Τα μέτρα αυτά προβλέπουν διαδικασίες εκτίμησης του βαθμού κινδύνου αναλόγως του είδους και της ποσότητας των μεταφερόμενων εμπορευμάτων και αγαθών, τη χώρα προέλευσης ή προορισμού, τη συμβατότητα των ανωτέρω στοιχείων με την οικονομική επιφάνεια και τις επιχειρηματικές, εμπορικές ή επαγγελματικές δραστηριότητες των συναλλασσομένων, την αξιοπιστία των μεταφορικών εταιρειών και κάθε άλλο σχετικό στοιχείο. Οι ανωτέρω αρχές συνεργάζονται και διασταυρώνουν στοιχεία με άλλες δημόσιες υπηρεσίες και φορείς της ημεδαπής ή αλλοδαπής, καθώς και με τα πιστωτικά ιδρύματα που διενεργούν, άμεσα ή έμμεσα, συναλλαγές συνδεδεμένες με τις ως άνω εμπορικές πράξεις ή έχουν επιχειρηματική σχέση με τους συναλλασσομένους. Με απόφαση του Υπουργού Οικονομίας και Οικονομικών ορίζονται οι επί μέρους αρμόδιες υπηρεσίες, οι αρμοδιότητες εκάστης, οι διαδικασίες και οι τεχνικές λεπτομέρειες για την εφαρμογή των ανωτέρω μέτρων.

3. Οι αρμόδιες φορολογικές υπηρεσίες, καθώς και η Υπηρεσία Ειδικών Ελέγχων του Υπουργείου Οικονομίας και Οικονομικών σε συνεργασία με τις αρμόδιες υπηρεσίες του Υπουργείου Ανάπτυξης και άλλων Υπουργείων ή δημόσιων φορέων που τηρούν μητρώα εταιρειών κάθε νομικής μορφής τα οποία αφορούν τη σύσταση, λειτουργία, αλλαγές του καταστατικού ή των εγγράφων σύστασης, τους ιδρυτές, εταίρους ή μετόχους ή εγκρίνουν αυξήσεις μετοχικού κεφαλαίου ή έχουν άλλες σχετικές αρμοδιότητες, λαμβάνουν τα αναγκαία μέτρα για την πρόληψη και καταστολή χρησιμοποίησης εταιρειών ή εταιρικών σχημάτων για σκοπούς διάπραξης των αδικημάτων των άρθρων 2 και 3 του παρόντος νόμου. Στα μέτρα αυτά περιλαμβάνονται ιδίως: α) ο έλεγχος της αξιοπιστίας και της φερεγγυότητας των εταίρων και μετόχων, μελών διοικητικών συμβουλίων ή διευθυντικών στελεχών β) ο καθορισμός διαδικασιών πιστοποίησης της νόμιμης προέλευσης των αρχικών και νέων κεφαλαίων ιδίως κατά την αύξηση μετοχικού κεφαλαίου ανωνύμων εταιρειών, εισηγμένων σε οργανωμένη αγορά ή μη γ) η αυξημένη εποπτεία για την ορθή και νόμιμη χρήση των εθνικών και κοινοτικών επιδοτήσεων, χορηγήσεων και άλλων ενισχύσεων προς εταιρείες και άλλες επιχειρήσεις ή φυσικά πρόσωπα.

■ Φορέας διαβούλευσης ιδιωτικού τομέα (Private sector consultation body)

Με απόφαση του Υπουργού Οικονομίας και Οικονομικών συγκροτείται ειδικός Φορέας από φορείς εκπροσώπησης των κατηγοριών των υπόχρεων προσώπων, με την επωνυμία «Φορέας διαβούλευσης ιδιωτικού τομέα για την αντιμετώπιση της νομιμοποίησης εσόδων από εγκληματικές δραστηριότητες και της χρηματοδότησης της τρομοκρατίας». Σαν Πρόεδρος του Φορέα ορίζεται ο Γενικός Γραμματέας της Ελληνικής Ένωσης Τραπεζών. Τα μέλη προτείνονται από τους επί μέρους φορείς εκπροσώπησης των κατηγοριών των υπόχρεων προσώπων. Η θητεία των ανωτέρω είναι τριετής και δύναται να ανανεώνεται. Έδρα του Φορέα ορίζονται τα γραφεία της Ελληνικής Ένωσης Τραπεζών. Ο Φορέας συνεδριάζει τακτικώς τουλάχιστον τρεις φορές το έτος, εκτάκτως δε με πρωτοβουλία του Προέδρου. Στην πρώτη συνεδρίαση ο Πρόεδρος και τα μέλη γνωστοποιούν τους αναπληρωτές που τους αντικαθιστούν σε περίπτωση κωλύματος. Ο Πρόεδρος μπορεί να καλεί ορισμένα μόνο μέλη σε έκτακτη συνεδρίαση, για εξέταση συγκεκριμένων θεμάτων που αφορούν αυτά τα μέλη. Η Ολομέλεια του Φορέα καταρτίζει Κανονισμό Λειτουργίας, που εγκρίνεται από τον Υπουργό Οικονομίας και Οικονομικών. Σε αυτόν προσδιορίζονται οι διαδικασίες σύγκλησης των συνεδριάσεων, η τήρηση πρακτικών, ο τρόπος κατάρτισης της ημερήσιας διάταξης των συνεδριάσεων, η γραμματειακή υποστήριξη και άλλα τεχνικά θέματα και λεπτομέρειες. Ο Κανονισμός περιλαμβάνει τις δραστηριότητες και δράσεις του Φορέα οι οποίες ενδεικτικά είναι: α) η συνεργασία και διαβούλευση των συμμετεχόντων για την αποτελεσματικότερη εκπλήρωση των υποχρεώσεών τους β) η ανταλλαγή της εμπειρίας και γνώσης τους επί των διεθνών εξελίξεων, η μελέτη συγκεκριμένων προβλημάτων και ο εντοπισμός ευάλωτων τομέων ή κλάδων ή καταστάσεων ως προς τους κινδύνους της απόπειρας διάπραξης αδικημάτων γ) η παροχή διευκρινιστικών οδηγιών προς τα υπόχρεα πρόσωπα, ανάλογα με την κατηγορία στην οποία ανήκουν, για την αντιμετώπιση ορισμένων τεχνικών θεμάτων δ) η διάχυση των πληροφοριών που περιέχονται σε εκθέσεις τυπολογίας ελληνικών φορέων και διεθνών οργανισμών, η μελέτη και η ανάλυση αυτών και η υποβολή προτάσεων προς τους αρμόδιους φορείς για την αντιμετώπιση θεμάτων που ανακύπτουν ε) η συγκρότηση ομάδων εργασίας για την εξέταση θεμάτων που αφορούν όλους ή μερικούς από τους συμμετέχοντες, ιδίως ως προς την αποτελεσματικότητα των εφαρμοζόμενων διαδικασιών, μέτρων και πρακτικών για τον εντοπισμό ύποπτων ή ασυνήθων συναλλαγών ή δραστηριοτήτων και τη βελτίωση αυτών, με σκοπό την πληρέστερη συμμόρφωση των υπόχρεων προσώπων προς τις υποχρεώσεις τους στ) η διοργάνωση σεμιναρίων, ημερίδων ή συναντήσεων και η έκδοση ενημερωτικών φυλλαδίων και εκπαιδευτικού υλικού με σκοπό την ευαισθητοποίηση των

υπόχρεων προσώπων στους κινδύνους που ενέχουν τα αδικήματα του παρόντος νόμου για την κοινωνία, την αξιοπιστία και φήμη τους, καθώς και την ενημέρωσή τους για την ενδεχόμενη πειθαρχική, διοικητική ή ποινική ευθύνη τους από τη μη τήρηση των υποχρεώσεών τους.

▣ Δέουσα επιμέλεια ως προς τον πελάτη (customer due diligence)

Τα υπόχρεα πρόσωπα εφαρμόζουν τα μέτρα δέουσας επιμέλειας ως προς τον πελάτη στις εξής περιπτώσεις: α) όταν συνάπτουν επιχειρηματικές σχέσεις β) όταν διενεργούν περιστασιακές συναλλαγές που ανέρχονται σε ποσό τουλάχιστον **15.000 ευρώ, ανεξάρτητα από το αν η συναλλαγή διενεργείται με μία μόνη πράξη ή με περισσότερες, μεταξύ των οποίων φαίνεται να υπάρχει κάποια σχέση** γ) όταν υπάρχει υπόνοια για απόπειρα ή διάπραξη δ) όταν υπάρχουν αμφιβολίες για την ακρίβεια, την πληρότητα ή την καταλληλότητα των στοιχείων που συγκεντρώθηκαν προηγουμένως για την πιστοποίηση και επαλήθευση της ταυτότητας του πελάτη, άλλου προσώπου για λογαριασμό του οποίου ενεργεί ο πελάτης και του πραγματικού δικαιούχου ή των πραγματικών δικαιούχων του πελάτη.

▣ Μέτρα συνήθους δέουσας επιμέλειας (Customer usual due diligence measures)

1. Τα μέτρα της συνήθους δέουσας επιμέλειας που εφαρμόζουν τα υπόχρεα πρόσωπα ως προς τον πελάτη περιλαμβάνουν: **α)** την πιστοποίηση και την επαλήθευση της ταυτότητας του πελάτη βάσει εγγράφων, δεδομένων ή πληροφοριών από αξιόπιστες και ανεξάρτητες πηγές **β)** την πιστοποίηση της ταυτότητας του πραγματικού δικαιούχου ή των πραγματικών δικαιούχων της εταιρείας – πελάτη, τη συνεχή επικαιροποίηση των στοιχείων και τη λήψη εύλογων μέτρων, αναλόγως του βαθμού κινδύνου, για επαλήθευση των στοιχείων ταυτότητάς τους ώστε να διασφαλίζεται ότι το υπόχρεο πρόσωπο γνωρίζει τον πραγματικό δικαιούχο ή τους πραγματικούς δικαιούχους. Τα ανωτέρω ισχύουν και για άλλο φυσικό ή νομικό πρόσωπο για λογαριασμό του οποίου ενεργεί ο πελάτης. Όσον αφορά άλλα νομικά πρόσωπα, εμπιστεύματα (trusts) και ανάλογα νομικά σχήματα, τα υπόχρεα πρόσωπα λαμβάνουν εύλογα μέτρα, αναλόγως του βαθμού κινδύνου, για να κατανοήσουν τη διάρθρωση της κυριότητας και του ελέγχου του πελάτη. Ως κίνδυνος νοείται η σοβαρή πιθανότητα εμπλοκής του πελάτη σε διάπραξη ή απόπειρα διαπράξεως αδικήματος του παρόντος νόμου **γ)** τη συλλογή πληροφοριών για το σκοπό και τη σκοπούμενη φύση της επιχειρηματικής σχέσης ή σημαντικών συναλλαγών ή δραστηριοτήτων του πελάτη ή του πραγματικού δικαιούχου **δ)** την εξέταση με ιδιαίτερη προσοχή κάθε συναλλαγής ή δραστηριότητας, η οποία από τη φύση της ή από τα στοιχεία που αφορούν το πρόσωπο ή την ιδιότητα του συναλλασσόμενου μπορεί να συνδεθεί με νομιμοποίηση εσόδων από εγκληματικές δραστηριότητες ή με χρηματοδότηση της τρομοκρατίας. Στις συναλλαγές αυτές περιλαμβάνονται ιδίως οι πολύπλοκες ή ασυνήθιστα μεγάλες συναλλαγές και όλα τα ασυνήθιστα είδη συναλλαγών που πραγματοποιούνται χωρίς προφανή οικονομικό ή σαφή νόμιμο λόγο **ε)** τη λήψη κάθε άλλου πρόσφορου μέτρου συμπεριλαμβανομένης της μη κατάρτισης της συναλλαγής και της άρνησης παροχής υπηρεσιών ή άσκησης δραστηριοτήτων, εφόσον δεν έχουν ικανοποιηθεί οι όροι της πιστοποίησης και επαλήθευσης της ταυτότητας του πελάτη **στ)** την άσκηση συνεχούς εποπτείας όσον αφορά την επιχειρηματική σχέση, με ενδελεχή εξέταση των συναλλαγών και δραστηριοτήτων των ως άνω προσώπων καθ' όλη τη διάρκεια της επιχειρηματικής σχέσης, προκειμένου τα υπόχρεα πρόσωπα να διαπιστώνουν ότι οι συναλλαγές ή δραστηριότητες συνάδουν με τις γνώσεις που έχουν για τον πελάτη και τον πραγματικό δικαιούχο, τις επαγγελματικές δραστηριότητές τους και τα χαρακτηριστικά του εκτιμώμενου κινδύνου και εφόσον απαιτείται, την προέλευση των κεφαλαίων, σύμφωνα με κριτήρια που δύνανται να ορίζουν οι αρμόδιες αρχές. Τα υπόχρεα πρόσωπα διασφαλίζουν επιπλέον την τήρηση ενημερωμένων εγγράφων, δεδομένων ή πληροφοριών.

2. Ειδικά τα πιστωτικά ιδρύματα και οι χρηματοπιστωτικοί οργανισμοί συνεκτιμούν και το συνολικό χαρτοφυλάκιο το οποίο διατηρεί ο συναλλασσόμενος σε αυτά και ενδεχομένως σε άλλες εταιρείες του ομίλου στον οποίο ανήκει το υπόχρεο πρόσωπο προκειμένου να εξακριβώσουν τη συνάφεια και συμβατότητα της εξεταζόμενης συναλλαγής με το χαρτοφυλάκιο ή τα χαρτοφυλάκια αυτά.

3. Όταν ο συμβαλλόμενος ή συναλλασσόμενος ενεργεί για λογαριασμό άλλου, εκτός από την απόδειξη της δικής του ταυτότητας οφείλει να προβαίνει σε σχετική δήλωση και να αποδεικνύει τα στοιχεία του τρίτου, φυσικού ή νομικού προσώπου, για λογαριασμό του οποίου ενεργεί. Τα υπόχρεα πρόσωπα σε κάθε περίπτωση οφείλουν να εξακριβώσουν την αλήθεια και των στοιχείων αυτών και όταν ο συμβαλλόμενος ή συναλλασσόμενος δεν προβεί

στην ως άνω δήλωση, αλλά υπάρχει βάσιμη αμφιβολία για το αν ενεργεί για δικό του λογαριασμό ή υπάρχει βεβαιότητα ότι ενεργεί για λογαριασμό άλλου.

4. Αν κατά τη διάρκεια της επιχειρηματικής σχέσης δημιουργηθούν αμφιβολίες στο υπόχρεο πρόσωπο για το αν οι συμβαλλόμενοι ή συναλλασσόμενοι ενεργούν για ίδιο λογαριασμό ή σε περίπτωση βεβαιότητας για το ότι δεν ενεργούν για ίδιο λογαριασμό, τα υπόχρεα πρόσωπα λαμβάνουν τα απαιτούμενα μέτρα, προκειμένου να συλλέξουν πληροφορίες για την πραγματική ταυτότητα των προσώπων για λογαριασμό των οποίων αυτοί ενεργούν.

5. Τα υπόχρεα πρόσωπα εφαρμόζουν, την κατάλληλη χρονική στιγμή και ανάλογα με το βαθμό κινδύνου, τις διαδικασίες δέουσας επιμέλειας όχι μόνο στους νέους αλλά και στους υφιστάμενους πελάτες. Με αποφάσεις των αρμόδιων αρχών δύναται να καθορίζονται τα κριτήρια και ο τρόπος εφαρμογής των διαδικασιών δέουσας επιμέλειας στους υπάρχοντες πελάτες.

6. Σε περίπτωση κοινών λογαριασμών καταθέσεων, τίτλων ή άλλης φύσεως χρηματοοικονομικών προϊόντων, οι δικαιούχοι των λογαριασμών αυτών θεωρούνται ως πελάτες και εφαρμόζονται γι' αυτούς οι διαδικασίες δέουσας επιμέλειας.

7. Με αποφάσεις των αρμόδιων αρχών δύναται να εξειδικεύονται διατάξεις του Κανονισμού ΕΚ 1781/2006 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου (L 345/8.12.2006), όσον αφορά τα στοιχεία του πληρωτή στην ηλεκτρονική μεταφορά κεφαλαίων.

8. Όταν υπόχρεο φυσικό πρόσωπο αναλαμβάνει επαγγελματική δραστηριότητα ως υπάλληλος υπόχρεου νομικού προσώπου, οι υποχρεώσεις που απορρέουν από τον παρόντα νόμο βαρύνουν το νομικό πρόσωπο και όχι

το φυσικό. Αν αναλαμβάνει επαγγελματική δραστηριότητα ως υπάλληλος ή συνεργαζόμενος με οποιαδήποτε σύμβαση ή συμφωνία με μη υπόχρεο νομικό πρόσωπο, το υπόχρεο φυσικό πρόσωπο τηρεί τις υποχρεώσεις που απορρέουν από τον παρόντα νόμο, σύμφωνα με τις αποφάσεις της αρμόδιας αρχής που εποπτεύει την κατηγορία των υπόχρεων προσώπων στην οποία ανήκει το ανωτέρω φυσικό πρόσωπο.

9. Αν σε μία συναλλαγή ή σε σειρά συνδεδεμένων συναλλαγών συμμετέχουν καθ' οιονδήποτε τρόπο δύο ή περισσότερα πιστωτικά ιδρύματα, χρηματοπιστωτικοί οργανισμοί ή άλλα υπόχρεα πρόσωπα, καθένας από αυτούς οφείλει να εφαρμόσει τα μέτρα δέουσας επιμέλειας. Τα ανωτέρω ισχύουν ιδίως για ασφαλιστικά συμβόλαια, αγοραπωλησίες μετοχών, συμβολαίων παραγώγων, ομολόγων ή άλλων χρηματοπιστωτικών προϊόντων και για συναλλαγές με κάρτες οποιασδήποτε φύσεως.

10. Τα υπόχρεα πρόσωπα εφαρμόζουν τις διαδικασίες δέουσας επιμέλειας ως προς τον πελάτη αλλά μπορούν να καθορίζουν την έκταση των μέτρων αυτών ανάλογα με το βαθμό κινδύνου, ο οποίος εξαρτάται από το είδος και το οικονομικό μέγεθος του πελάτη, της επιχειρηματικής σχέσης, του προϊόντος ή της συναλλαγής, συμμορφούμενα με τις σχετικές αποφάσεις των αρμόδιων αρχών. Τα υπόχρεα πρόσωπα πρέπει να είναι σε θέση να αποδείξουν στις αρμόδιες αρχές ότι η έκταση των μέτρων είναι ανάλογη με τους κινδύνους των αδικημάτων, ότι εφαρμόζουν αυτά τα μέτρα με συνέπεια και αποτελεσματικότητα και ότι συμμορφώνονται με τις αποφάσεις των αρμόδιων αρχών.

■ Χρόνος εφαρμογής δέουσας επιμέλειας (Due diligence time implementation)

1. Η πιστοποίηση και επαλήθευση των στοιχείων ταυτότητας του πελάτη (identifying the customer and verifying the customer's identity), άλλου προσώπου για λογαριασμό του οποίου ενεργεί ο πελάτης και του πραγματικού δικαιούχου πραγματοποιείται πριν από τη σύναψη επιχειρηματικών σχέσεων ή τη διενέργεια της συναλλαγής.

2. Κατά παρέκκλιση της παραγράφου 1, επιτρέπεται να ολοκληρώνεται η επαλήθευση των στοιχείων ταυτότητας των αναφερόμενων στην παράγραφο 1 προσώπων κατά τη σύναψη επιχειρηματικών σχέσεων, εφόσον αυτό απαιτείται για να μην διακοπεί η ομαλή διεξαγωγή των συναλλαγών και εφόσον ο κίνδυνος διάπραξης των αδικημάτων είναι μικρός. Στις περιπτώσεις αυτές, οι εν λόγω διαδικασίες επαλήθευσης περατώνονται το συντομότερο δυνατόν μετά την αρχική επαφή.

3. Κατά παρέκκλιση των παραγράφων 1 και 2, όσον αφορά τις δραστηριότητες που εντάσσονται στις ασφάλειες ζωής (life insurance), επιτρέπεται η επαλήθευση της ταυτότητας του ασφαλισμένου ή/ και του δικαιούχου του ασφαλισματος και του πραγματικού δικαιούχου να πραγματοποιείται μετά τη σύναψη της επιχειρηματικής σχέσης. Στην περίπτωση αυτή, η επαλήθευση πραγματοποιείται το συντομότερο δυνατόν και οπωσδήποτε πριν ο δικαιούχος ή ο ασφαλισμένος προβεί σε συναλλαγή, ιδίως πριν ασκήσει δικαιώματα που του παρέχει το ασφαλιστήριο συμβόλαιο.

4. Στις περιπτώσεις κατά τις οποίες το υπόχρεο πρόσωπο δεν μπορεί να συμμορφωθεί με τις απαιτήσεις, δεν εκτελεί τη συναλλαγή, δεν συνάπτει επιχειρηματική σχέση ή διακόπτει

οριστικά αυτήν και εξετάζει αν συντρέχει υποχρέωση αναφοράς στην Επιτροπή. Το προηγούμενο εδάφιο δεν εφαρμόζεται ως προς τους δικηγόρους όταν ενεργούν στο πλαίσιο της αξιολόγησης της νομικής κατάστασης των πελατών τους ή εκτελούν δραστηριότητες ως υπερασπιστές ή ως εκπρόσωποι των πελατών τους σελ δικαστικές διαδικασίες ή σχετικά με αυτές τις διαδικασίες, συμπεριλαμβανομένης της παροχής συμβουλών για την έναρξη δικαστικής διαδικασίας ή την αποφυγή της.

■ **Ανώνυμοι λογαριασμοί (anonymous accounts)**

Τα πιστωτικά ιδρύματα και οι χρηματοπιστωτικοί οργανισμοί δεν επιτρέπεται να τηρούν μυστικούς, ανώνυμους ή μόνον αριθμημένους λογαριασμούς ή ανώνυμα βιβλιάρια καταθέσεων ή λογαριασμούς με εικονικά ονόματα ή λογαριασμούς που δεν έχουν το πλήρες όνομα του δικαιούχου τους, σύμφωνα με τα έγγραφα πιστοποίησης της ταυτότητας.

■ **Καζίνο (Casinos)**

1. Τα καζίνο που λειτουργούν στην Ελλάδα οφείλουν να εξακριβώνουν την ταυτότητα των πελατών τους κατά την είσοδό τους στις εγκαταστάσεις των παιγνίων και να λαμβάνουν τα κατάλληλα μέτρα για εντοπισμό ύποπτων περιπτώσεων που είναι πιθανό να συνδέονται με παράνομα έσοδα ή με απόπειρα ή διάπραξη αδικημάτων. Ιδίως πρέπει να εξετάζουν: α) πελάτες που διαθέτουν σημαντικά ποσά σε παίγνια κάθε είδους, όταν από τα στοιχεία που διαθέτει το καζίνο ο πελάτης δεν έχει ή δεν φαίνεται να έχει την ανάλογη οικονομική επιφάνεια και β) περιπτώσεις κατά τις οποίες ο πελάτης κερδίζει σημαντικά ποσά σε παίγνια του καζίνο και υπάρχουν ενδείξεις διάπραξης αδικημάτων.

2. Εφόσον τα καζίνο τηρούν μητρώο για τις πληρωμές κερδών και για την εξόφληση των μαρκών επ' ονόματι πελατών, αυτά διατηρούνται τουλάχιστον επί μία πενταετία. Τα στοιχεία αυτά είναι διαθέσιμα σε ελέγχους της αρμόδιας αρχής και της Επιτροπής.

3. Οι ανωτέρω διατάξεις εφαρμόζονται και στα καζίνο που λειτουργούν σε πλοία με ελληνική σημαία.

4. Με αποφάσεις της αρμόδιας αρχής εξειδικεύονται τα αναφερόμενα στις παραπάνω παραγράφους μέτρα και οι λοιπές υποχρεώσεις των επιχειρήσεων καζίνο που προβλέπονται στον παρόντα νόμο.

■ **Απλουστευμένη δέουσα επιμέλεια ως προς τον πελάτη (Simplified customer due diligence)**

1. Τα υπόχρεα πρόσωπα δεν υπόκεινται στις υποχρεώσεις που προβλέπουν οι σχετικές διατάξεις όταν ο πελάτης είναι πιστωτικό ίδρυμα ή χρηματοπιστωτικός οργανισμός που εδρεύει στην Ευρωπαϊκή Ένωση ή σε τρίτη χώρα η οποία επιβάλλει υποχρεώσεις τουλάχιστον ισοδύναμες προς αυτές της Οδηγίας 2005/60/EK και το ίδρυμα ή ο οργανισμός που εδρεύει στην τρίτη χώρα τελεί υπό εποπτεία όσον αφορά τη συμμόρφωσή του προς τις υποχρεώσεις αυτές.

2. Τα υπόχρεα πρόσωπα δεν υπόκεινται στις υποχρεώσεις επαλήθευσης της ταυτότητας, όταν οι πελάτες είναι: α) εταιρείες των οποίων οι μετοχές είναι εισηγμένες σε μία ή περισσότερες οργανωμένες αγορές της Ευρωπαϊκής Ένωσης β) εταιρείες που λειτουργούν ως οργανισμοί συλλογικών επενδύσεων σε κινητές αξίες και εταιρείες που λειτουργούν ως οργανισμοί συλλογικών επενδύσεων σε κινητές αξίες, εδρεύουν στην Ευρωπαϊκή Ένωση και διέπονται από διατάξεις της νομοθεσίας του κράτους της έδρας τους που είναι συμβατές με τις διατάξεις της Κοινοτικής νομοθεσίας γ) ελληνική δημόσια αρχή ή νομικό πρόσωπο δημοσίου δικαίου ή επιχείρηση ή οργανισμός που ανήκει κατά 51% τουλάχιστον στο Δημόσιο δ) δημόσιες αρχές ή δημόσιοι οργανισμοί οι οποίοι πληρούν όλα τα ακόλουθα κριτήρια: i) τους έχει ανατεθεί δημόσιο λειτουργήμα σύμφωνα με τη Συνθήκη για την Ευρωπαϊκή Ένωση, τις Συνθήκες για τις Κοινότητες ή το παράγωγο κοινοτικό δίκαιο ii) η ταυτότητά τους είναι δημοσίως γνωστή, διαφανής και καθορισμένη iii) οι δραστηριότητες και οι λογιστικές τους πρακτικές είναι διαφανείς iv) είτε είναι υπόλογοι σε κοινοτικό θεσμικό όργανο ή σε αρχές κράτους . μέλους είτε εφαρμόζονται κατάλληλες διαδικασίες που διασφαλίζουν την εποπτεία και τον έλεγχο της δραστηριότητάς τους.

3. Στις περιπτώσεις των παραγράφων 1 και 2, τα υπόχρεα πρόσωπα φροντίζουν να συγκεντρώνουν επαρκείς πληροφορίες ώστε να κρίνουν εάν ο πελάτης μπορεί να εξαιρεθεί κατά την έννοια των εν λόγω παραγράφων και αποφασίζουν βάσει των διαδικασιών διαχείρισης κινδύνου. Με αποφάσεις των αρμοδίων αρχών δύναται να εξειδικεύονται οι επαρκείς πληροφορίες που θα πρέπει να συγκεντρώνονται.

4. Το Υπουργείο Οικονομίας και Οικονομικών σαν Κεντρική Συντονιστική Αρχή, ενημερώνει την Ευρωπαϊκή Επιτροπή και τα αντίστοιχα Υπουργεία των άλλων κρατών μελών, τόσο για τις περιπτώσεις κατά τις οποίες εκτιμά ότι τρίτη χώρα πληροί τις προϋποθέσεις των

παραγράφων 1 ή 2 όσο και όταν εκτιμά ότι πληρούνται τα τεχνικά κριτήρια τα οποία καθορίζονται στο στοιχείο β' της παρ. 1 του άρθρου 40 της Οδηγίας 2005/60/EK.

5. Τα υπόχρεα πρόσωπα δεν υπόκεινται στις υποχρεώσεις επαλήθευσης της ταυτότητας, όσον αφορά: α) τις ασφαλιστικές συμβάσεις ζωής που συνάπτονται από ασφαλιστικές εταιρείες, αν το ποσό του ασφαλιστρού ή των περιοδικών ασφαλιστρών, που πρόκειται να καταβληθούν κατά τη διάρκεια ενός έτους, δεν υπερβαίνει τα 1.000 ευρώ ή στην περίπτωση εφάπαξ καταβολής, τα 2.500) ευρώ. Αν το ασφαλιστρού ή τα περιοδικά ασφαλιστρα που πρόκειται να καταβληθούν κατά τη διάρκεια ενός έτους αυξηθούν έτσι ώστε να υπερβούν το όριο των χιλίων (1.000) ευρώ, απαιτείται η επαλήθευση των στοιχείων της ταυτότητας του ασφαλισμένου β) τα προγράμματα συνταξιοδοτικής ασφάλισης που προσφέρουν συνταξιοδοτικές παροχές στους εργαζόμενους, για τις οποίες οι εισφορές καταβάλλονται μέσω αφαίρεσης από τις αποδοχές και των οποίων οι όροι δεν επιτρέπουν τη μεταφορά των δικαιωμάτων των μελών γ) τις συμβάσεις συνταξιοδοτικής ασφάλισης που συνάπτονται βάσει συμβάσεων εργασίας ή επαγγελματικής δραστηριότητας του ασφαλισμένου, υπό τον όρο ότι οι συμβάσεις αυτές δεν περιλαμβάνουν ρήτρα εξαγοράς ούτε μπορεί να χρησιμοποιήσουν ως εγγύηση δανείου δ) το ηλεκτρονικό χρήμα εφόσον η νομισματική αξία που είναι αποθηκευμένη στο ηλεκτρονικό υπόθεμα, αν αυτό δεν μπορεί να επαναφορτιστεί, δεν υπερβαίνει τα 150 ευρώ ή εφόσον το ηλεκτρονικό υπόθεμα μπορεί να επαναφορτιστεί, το συνολικό ποσό των 2.500 ευρώ. Εάν ο κομιστής εξαργυρώσει, ποσό 1.000 ευρώ ή μεγαλύτερο κατά το ίδιο ημερολογιακό έτος, απαιτείται η επαλήθευση των στοιχείων της ταυτότητάς του.

■ Μη αξιόπιστες τρίτες χώρες (Non reliable third countries)

Όταν η Ευρωπαϊκή Επιτροπή εκδίδει απόφαση για ορισμένη χώρα που δεν τηρεί τις διατάξεις για το ξέπλυμα χρήματος και την καταπολέμηση της τρομοκρατίας, τα υπόχρεα πρόσωπα απαγορεύεται να εφαρμόζουν την απλουστευμένη δέουσα επιμέλεια στα ανωτέρω νομικά τα οποία εδρεύουν στην τρίτη χώρα που αναφέρεται στην ως άνω απόφαση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής.

■ Μέτρα αυξημένης δέουσας επιμέλειας ως προς τον πελάτη (Enhanced customer due diligence measures)

Πέραν των αναφερθέντων μέτρων ελέγχου, τα υπόχρεα πρόσωπα εφαρμόζουν, ανάλογα με το βαθμό κινδύνου, αυξημένα μέτρα δέουσας επιμέλειας ως προς τον πελάτη. Ειδικότερα, τα υπόχρεα πρόσωπα οφείλουν

στις περιπτώσεις που εκτιμούν ότι υπάρχει **αυξημένος κίνδυνος**: α) να εφαρμόζουν με συνέπεια και αποτελεσματικότητα τα μέτρα που έχουν ήδη αναφερθεί β) να λαμβάνουν κάθε άλλο πρόσφορο μέτρο που αποφασίζει η αρμόδια αρχή τους για την αποτροπή των αδικημάτων του νόμου αυτού, συμπεριλαμβανομένης **της επιμελούς εξέτασης του συνολικού χαρτοφυλακίου** του πελάτη, του πραγματικού δικαιούχου, του προσώπου για λογαριασμό του οποίου ενεργεί ο πελάτης, των συγγενών, συζύγων, συντρόφων και στενών συνεργατών των ανωτέρω τουλάχιστον κατά τα τρία τελευταία έτη.

■ **Συναλλαγές χωρίς τη φυσική παρουσία του πελάτη. Κίνδυνοι από νέα προϊόντα και τεχνολογίες**

1. Τα υπόχρεα πρόσωπα λαμβάνουν ειδικά και κατάλληλα μέτρα προς αντιστάθμιση του υψηλότερου κινδύνου που παρουσιάζουν οι περιπτώσεις κατά τις οποίες ο πελάτης δεν είναι παρών για να εξακριβωθεί η ταυτότητά του, ιδίως εφαρμόζοντας ένα ή περισσότερα από τα ακόλουθα μέτρα: α) διασφαλίζουν ότι η ταυτότητα του πελάτη επαληθεύεται με πρόσθετα αποδεικτικά έγγραφα, δεδομένα ή πληροφορίες β) λαμβάνουν συμπληρωματικά μέτρα για τον έλεγχο ή την πιστοποίηση των υποβληθέντων εγγράφων ή απαιτούν επιβεβαιωτική πιστοποίηση από πιστωτικό ίδρυμα ή χρηματοπιστωτικό οργανισμό εγκατεστημένο στην Ευρωπαϊκή Ένωση γ) διασφαλίζουν ότι η πρώτη πληρωμή στο πλαίσιο των συναλλαγών πραγματοποιείται μέσω λογαριασμού, ο οποίος έχει ανοιχθεί επ' ονόματι του πελάτη σε πιστωτικό ίδρυμα εγκατεστημένο στην Ευρωπαϊκή Ένωση. Με αποφάσεις των αρμόδιων αρχών εξειδικεύονται τα μέτρα της παρούσας παραγράφου και καθορίζονται διαδικασίες για την αποτελεσματική εφαρμογή τους.

2. Τα υπόχρεα πρόσωπα εξετάζουν με ιδιαίτερη προσοχή κάθε προϊόν ή συναλλαγή που ενδέχεται να ευνοήσει την ανωνυμία και η οποία από τη φύση της ή από στοιχεία που αφορούν το πρόσωπο ή την ιδιότητα του συναλλασσομένου μπορεί να συνδεθεί με σχέδια διάπραξης των αδικημάτων του άρθρου 2 και λαμβάνουν κατάλληλα μέτρα για την αποτροπή αυτού του κινδύνου.

3. Οι αρμόδιες αρχές λαμβάνουν τα κατάλληλα μέτρα ώστε τα υπόχρεα πρόσωπα να εφαρμόζουν οργανωτικές, λειτουργικές και τεχνολογικές διαδικασίες για την αντιμετώπιση των κινδύνων που προκύπτουν από τις τεχνολογικές εξελίξεις ή από νέα χρηματοπιστωτικά προϊόντα.

■ Διασυνοριακές σχέσεις τραπεζικής ανταπόκρισης (Banking correspondence cross - border relations)

1. Στις διασυνοριακές σχέσεις τραπεζικής ανταπόκρισης με ιδρύματα τραπεζικής ανταπόκρισης από τρίτες χώρες, εκτός της Ευρωπαϊκής Ένωσης, τα πιστωτικά ιδρύματα οφείλουν: α) να συγκεντρώνουν επαρκείς πληροφορίες σχετικά με το ίδρυμα τραπεζικής ανταπόκρισης για να κατανοήσουν πλήρως το είδος και τη φύση των επιχειρηματικών δραστηριοτήτων του ιδρύματος τραπεζικής ανταπόκρισης και να εκτιμήσουν, από τις δημόσια διαθέσιμες πληροφορίες, τη φήμη του ιδρύματος και την ποιότητα της εποπτείας που ασκείται επ' αυτού β) να αξιολογούν τους ελέγχους του ιδρύματος τραπεζικής ανταπόκρισης κατά της νομιμοποίησης εσόδων από εγκληματικές δραστηριότητες και της χρηματοδότησης της τρομοκρατίας γ) να εξασφαλίζουν την έγκριση ανώτερων διοικητικών στελεχών πριν από τη σύναψη νέων σχέσεων τραπεζικής ανταπόκρισης δ) να διευκρινίζουν με σαφή τρόπο τις δικές τους αρμοδιότητες και αυτές του ιδρύματος τραπεζικής ανταπόκρισης, στα πλαίσια της σύμβασης τραπεζικής ανταπόκρισης ε) στους λογαριασμούς πλάγιας πρόσβασης, να διασφαλίζουν ότι το ίδρυμα τραπεζικής ανταπόκρισης έχει ελέγξει την ταυτότητα των πελατών και εφαρμόζει συνεχή έλεγχο των πελατών που έχουν πρόσβαση στους λογαριασμούς του πιστωτικού ιδρύματος και ότι το ίδρυμα τραπεζικής ανταπόκρισης μπορεί να παράσχει χωρίς καθυστέρηση στοιχεία και δεδομένα σχετικά με τη δέουσα επιμέλεια ως προς τους πελάτες, κατόπιν αιτήματος του πιστωτικού ιδρύματος.

2. Τα πιστωτικά ιδρύματα απαγορεύεται να συνάπτουν ή να συνεχίζουν σχέση τραπεζικής ανταπόκρισης με εικονική τράπεζα (virtual bank, shell bank) και απαγορεύεται να συνάπτουν ή να συνεχίζουν σχέσεις τραπεζικής ανταπόκρισης με τράπεζα η οποία είναι γνωστό ότι επιτρέπει να χρησιμοποιούνται οι λογαριασμοί της από εικονικές τράπεζες. Η Τράπεζα της Ελλάδος μεριμνά για τη συμμόρφωση των πιστωτικών ιδρυμάτων προς τις ανωτέρω υποχρεώσεις τους και δύναται να ορίζει ποιες από τις υποχρεώσεις αυτές θα πρέπει να τηρούνται και για τις σχέσεις τραπεζικής ανταπόκρισης με ιδρύματα τραπεζικής ανταπόκρισης από κράτη μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

■ Πολιτικώς εκτεθειμένα πρόσωπα (Politically exposed persons)

1. Για τους σκοπούς του νόμου αυτού, στα πολιτικώς εκτεθειμένα πρόσωπα περιλαμβάνονται: α) Οι αρχηγοί κρατών, οι αρχηγοί κυβερνήσεων, οι υπουργοί, οι αναπληρωτές υπουργοί και οι υφυπουργοί β) τα μέλη κοινοβουλίων γ) τα μέλη ανώτατων δικαστηρίων, συνταγματικών δικαστηρίων και άλλων υψηλού επιπέδου δικαστικών οργάνων των οποίων οι αποφάσεις δεν υπόκεινται σε περαιτέρω ένδικα μέσα, πλην εξαιρετικών περιστάσεων δ) τα μέλη ελεγκτικών δικαστηρίων ε) τα μέλη διοικητικών συμβουλίων κεντρικών τραπεζών στ) οι πρεσβευτές και οι επιτετραμμένοι διπλωμάτες ζ) οι υψηλόβαθμοι αξιωματικοί ενόπλων δυνάμεων η) τα μέλη διοικητικών, διαχειριστικών ή εποπτικών οργάνων κρατικών επιχειρήσεων. Καμία από τις κατηγορίες που αναφέρονται στα στοιχεία γ' έως η' δεν αφορά πρόσωπα κατέχοντα ενδιάμεσες ή χαμηλές θέσεις της υπαλληλικής ιεραρχίας.

2. Οι κατηγορίες που αναφέρονται στα στοιχεία β' έως ζ' της παραγράφου 1, περιλαμβάνουν και τα λειτουργήματα που ασκούνται σε κοινοτικό και διεθνές επίπεδο.

3. Για τους σκοπούς του άρθρου αυτού, στους «άμεσους στενούς συγγενείς» περιλαμβάνονται: α) ο (η) σύζυγος β) κάθε σύντροφος που θεωρείται από την εθνική νομοθεσία σαν ισοδύναμος με τον (την) σύζυγο γ) τα φυσικά ή θετά παιδιά και οι σύζυγοι ή σύντροφοί τους δ) οι γονείς.

4. Για τους σκοπούς του άρθρου αυτού, στα «πρόσωπα που είναι γνωστά ως στενοί συνεργάτες» περιλαμβάνονται: α) οποιοδήποτε φυσικό πρόσωπο για το οποίο είναι γνωστό ότι είναι από κοινού πραγματικός δικαιούχος νομικής οντότητας ή νομικών σχημάτων με πρόσωπο αναφερόμενο στην παράγραφο 1, ή είναι γνωστό ότι συνδέεται με το πρόσωπο αυτό με οποιαδήποτε άλλη στενή επιχειρηματική σχέση β) οποιοδήποτε φυσικό πρόσωπο είναι μόνος πραγματικός δικαιούχος νομικής οντότητας ή νομικών σχημάτων που είναι γνωστό ότι συστάθηκαν προς όφελος προσώπου που αναφέρεται στην παράγραφο 1.

5. Με την επιφύλαξη της εφαρμογής των αυξημένων μέτρων δέουσας επιμέλειας ως προς τον πελάτη, ανάλογα με το βαθμό κινδύνου, το πρόσωπο που παύει να κατέχει σημαντικό

δημόσιο λειτούργημα κατά την έννοια της παραγράφου 1 για περίοδο ενός έτους δεν θεωρείται υποχρεωτικά από τα υπόχρεα πρόσωπα σαν πολιτικώς εκτεθειμένο πρόσωπο.

6. Όσον αφορά τις συναλλαγές ή τις επιχειρηματικές σχέσεις με πολιτικώς εκτεθειμένα πρόσωπα, τα υπόχρεα πρόσωπα οφείλουν: α) να εφαρμόζουν τις κατάλληλες διαδικασίες, ανάλογα με το βαθμό κινδύνου, για να καθορίζουν εάν ο πελάτης είναι πολιτικώς εκτεθειμένο πρόσωπο β) να εξασφαλίζουν την έγκριση από τα ανώτερα διοικητικά στελέχη για τη σύναψη επιχειρηματικών σχέσεων με τους πελάτες αυτούς γ) να λαμβάνουν επαρκή μέτρα για να διαπιστώνουν την πηγή του πλούτου και την προέλευση των κεφαλαίων στα οποία αφορά η επιχειρηματική σχέση ή η συναλλαγή δ) να διενεργούν ενισχυμένη και συνεχή παρακολούθηση της επιχειρηματικής σχέσης.

7. Οι αρμόδιες αρχές δύνανται με αποφάσεις τους να εξειδικεύουν τον τρόπο εφαρμογής των ανωτέρω υποχρεώσεων.

8. Στα πολιτικώς εκτεθειμένα πρόσωπα δεν περιλαμβάνονται τα πρόσωπα τα οποία είναι εγκατεστημένα στην Ελλάδα. Στα πρόσωπα αυτά εφαρμόζονται μέτρα συνήθους δέουσας επιμέλειας.

■ Εφαρμογή δέουσας επιμέλειας από τρίτα μέρη (Performance by third parties). Επιλέξιμα τρίτα μέρη και υποχρεώσεις τους.

1. Τα πιστωτικά ιδρύματα και οι χρηματοπιστωτικοί οργανισμοί μπορούν να βασίζονται σε τρίτους για την εκπλήρωση των υποχρεώσεων τους. Τα τρίτα μέρη πρέπει να έχουν ως πελάτη αυτόν που συστήνουν ή εισάγουν στο υπόχρεο πρόσωπο και να ασκούν διαρκώς τη δέουσα επιμέλεια. Η τελική ευθύνη για την εκπλήρωση των εν λόγω υποχρεώσεων του υπόχρεου προσώπου εξακολουθεί να βαρύνει το πρόσωπο το οποίο βασίζεται σε τρίτο μέρος.

2. Σαν τρίτα μέρη θεωρούνται: α) τα πιστωτικά ιδρύματα β) οι εταιρείες παροχής επενδυτικών υπηρεσιών γ) οι εταιρείες διαχείρισης αμοιβαίων κεφαλαίων δ) οι ασφαλιστικές εταιρείες μόνο ως προς τους ασφαλιστικούς διαμεσολαβητές που εδρεύουν σε κράτος μέλος της Ευρωπαϊκής Ένωσης ή σε τρίτη χώρα που είναι μέλος της Ομάδας Χρηματοοικονομικής Δράσης (Financial Action Task Force, F.A.T.F.). Σε κάθε περίπτωση το πρόσωπο που βασίζεται σε τρίτο μέρος οφείλει να πιστοποιήσει την ταυτότητα του πελάτη, τυχόν τρίτου για λογαριασμό του οποίου ενεργεί ο πελάτης και του πραγματικού δικαιούχου.

3. Τα πρόσωπα που στηρίζονται σε τρίτο μέρος πρέπει να διασφαλίζουν ότι το τρίτο μέρος, εάν του ζητηθεί: α) έχει άμεσα διαθέσιμη κάθε πληροφορία που αποκτά, εφαρμόζοντας τα μέτρα δέουσας επιμέλειας για τον πελάτη, τυχόν τρίτο για λογαριασμό του οποίου ενεργεί ο πελάτης και τον πραγματικό δικαιούχο β) παρέχει άμεσα, κατόπιν αίτησης, κάθε αντίγραφο της πιστοποίησης και επαλήθευσης της ταυτότητας των ανωτέρω προσώπων, που έχει αποκτήσει κατά την εφαρμογή των μέτρων δέουσας επιμέλειας.

4. Εάν διακοπεί για οποιονδήποτε λόγο η επιχειρηματική σχέση του τρίτου μέρους με τον πελάτη, το υπόχρεο πρόσωπο προβαίνει σε επαλήθευση των στοιχείων της ταυτότητας του πελάτη και εφαρμόζει όλα τα μέτρα δέουσας επιμέλειας.

5. Τα υπόχρεα πρόσωπα που μπορούν να βασίζονται σε τρίτο μέρος είναι τα πιστωτικά ιδρύματα και οι χρηματοπιστωτικοί οργανισμοί. Οι αρμόδιες αρχές των άλλων υπόχρεων φυσικών ή νομικών προσώπων δύνανται με αποφάσεις τους να ορίζουν τα κριτήρια και τις προϋποθέσεις υπό τις οποίες εποπτευόμενα από αυτές πρόσωπα θα δύνανται να βασίζονται σε τρίτο μέρος.

■ Καθεστώς τρίτων χωρών (Third countries status)

Το Υπουργείο Οικονομίας και Οικονομικών σαν Κεντρική Συντονιστική Αρχή ενημερώνει τα άλλα κράτη μέλη και την Ευρωπαϊκή Επιτροπή για τις περιπτώσεις κατά τις οποίες εκτιμά ότι τρίτη χώρα πληροί τις προϋποθέσεις της Οδηγίας 2005/60/EK. Το Υπουργείο Οικονομίας και Οικονομικών ενημερώνεται από τα άλλα κράτη μέλη για εκτιμήσεις τους ότι τρίτη χώρα πληροί τις προϋποθέσεις της Οδηγίας 2005/60/EK και ενημερώνει σχετικώς τις αρμόδιες αρχές, οι οποίες διαβιβάζουν τις ανωτέρω πληροφορίες στα υπόχρεα πρόσωπα, με οδηγίες για τον τρόπο διαχείρισης αυτών των πληροφοριών. Οι ανωτέρω εκτιμήσεις των άλλων κρατών μελών δεν είναι δεσμευτικές.

■ Υποχρεώσεις αναφοράς και απαγόρευση γνωστοποίησης

Αναφορές ύποπτων συναλλαγών προς την Επιτροπή

1. Τα υπόχρεα πρόσωπα και οι υπάλληλοί τους, στους οποίους περιλαμβάνονται τα διευθυντικά στελέχη, οφείλουν: α) να ενημερώνουν αμέσως την Επιτροπή, με δική τους πρωτοβουλία, όταν γνωρίζουν ή έχουν σοβαρές ενδείξεις ή υποψίες ότι διαπράττεται, επιχειρείται να διαπραχθεί, έχει διαπραχθεί ή επιχειρήθηκε να διαπραχθεί νομιμοποίηση

εσόδων από εγκληματικές δραστηριότητες ή χρηματοδότηση της τρομοκρατίας β) να παρέχουν αμέσως στην Επιτροπή, στην αρμόδια αρχή τους και σε άλλες δημόσιες αρχές που είναι αρμόδιες για την καταπολέμηση της νομιμοποίησης εσόδων από εγκληματικές δραστηριότητες ή της χρηματοδότησης της τρομοκρατίας, κατόπιν αιτήματος αυτών, όλες τις απαιτούμενες πληροφορίες και τα στοιχεία, σύμφωνα με τις διαδικασίες που προβλέπουν οι κείμενες διατάξεις.

2. Οι ορκωτοί ελεγκτές – λογιστές, οι φορολογικοί ή φοροτεχνικοί σύμβουλοι και οι συμβολαιογράφοι και δικηγόροι δεν υπόκεινται στις υποχρεώσεις της προηγούμενης παραγράφου όσον αφορά στις πληροφορίες που λαμβάνουν από ή σχετικά με πελάτη τους, κατά τη διαπίστωση της νομικής θέσης του πελάτη ή όταν τον υπερασπίζονται ή τον εκπροσωπούν στο πλαίσιο ή σχετικά με δίκη, συμπεριλαμβανομένων των συμβουλών για την κίνηση ή την αποφυγή δίκης, ανεξαρτήτως αν οι πληροφορίες λαμβάνονται πριν, κατά τη διάρκεια ή μετά τη δίκη.

3. Τα υποκαταστήματα και γραφεία αντιπροσωπείας ελληνικών πιστωτικών ιδρυμάτων ή χρηματοπιστωτικών οργανισμών που λειτουργούν σε άλλη χώρα, διαβιβάζουν τις πληροφορίες της παραγράφου 1 στην αντίστοιχη με την Επιτροπή αλλοδαπή υπηρεσία ή μονάδα ή αρχή και στη μητρική τους εταιρεία.

■ Συναλλαγές υψηλού κινδύνου . Αποφυγή συναλλαγών.

1. Στις συναλλαγές υψηλού κινδύνου που μπορούν να συνδεθούν με νομιμοποίηση εσόδων από παράνομες δραστηριότητες ή τη χρηματοδότηση της τρομοκρατίας και ιδιαίτερα αυτές που χαρακτηρίζονται σαν πολύπλοκες ή ασυνήθιστα μεγάλες συναλλαγές, εφόσον έχει ορισθεί διευθυντικό στέλεχος, ενημερώνεται άμεσα το στέλεχος αυτό, συντάσσεται πάντοτε ειδική έκθεση και εξετάζεται η αναγκαιότητα υποβολής αναφοράς στην Επιτροπή.

2. Τα υπόχρεα πρόσωπα αποφεύγουν τη διενέργεια συναλλαγών, την άσκηση δραστηριοτήτων ή την παροχή υπηρεσιών, για τις οποίες γνωρίζουν ή υποπτεύονται ότι συνδέονται με τα αδικήματα της νομιμοποίησης εσόδων από παράνομες δραστηριότητες ή τη χρηματοδότηση της τρομοκρατίας. Αν όμως η αποφυγή της διενέργειας, της άσκησης ή της παροχής είναι αδύνατη ή ενδέχεται να εμποδίσει τη δίωξη των πελατών, των πραγματικών δικαιούχων ή των προσώπων για λογαριασμό των οποίων ενεργούν οι πελάτες, τα ως άνω υπόχρεα πρόσωπα εκτελούν τις συναλλαγές, ασκούν τις δραστηριότητες ή παρέχουν τις υπηρεσίες, ενημερώνοντας ταυτόχρονα την Επιτροπή.

■ Υποχρέωση αναφοράς των αρμόδιων αρχών και διαχειριστών αγορών

1. Οι αρμόδιες αρχές ενημερώνουν αμελλητί την Επιτροπή αν κατά τη διάρκεια των ελέγχων που πραγματοποιούν σε υπόχρεα πρόσωπα πληροφορηθούν ή διαπιστώσουν με οποιονδήποτε άλλον τρόπο γεγονότα που μπορεί να συνδέονται με τα αδικήματα της νομιμοποίησης εσόδων από παράνομες δραστηριότητες ή τη χρηματοδότηση της τρομοκρατίας.

2. Οι διαχειριστές των αγορών μετοχών, ομολόγων, άλλων χρηματοπιστωτικών μέσων, παραγώγων και συναλλάγματος υποχρεούνται να διαθέτουν αποτελεσματικούς μηχανισμούς και διαδικασίες για τον άμεσο εντοπισμό και αποτροπή πιθανών περιπτώσεων απόπειρας ή διάπραξης των ανωτέρω αδικημάτων και να αναφέρουν στην Επιτροπή χωρίς καθυστέρηση τις περιπτώσεις για τις οποίες έχουν αποχρώσει ενδείξεις για απόπειρα ή διάπραξη των ανωτέρω αδικημάτων, γνωστοποιώντας όλες τις σχετικές πληροφορίες και στοιχεία και παρέχοντας κάθε αναγκαία βοήθεια για τη διερεύνηση των σχετικών υποθέσεων. Στις ανωτέρω αγορές περιλαμβάνονται η Ηλεκτρονική Δευτερογενής Αγορά Τίτλων (Η.Δ.Α.Τ.) της Τράπεζας της Ελλάδος, τα σύμφωνα με τον ν. 3606/2007 Πολυμερή Συστήματα Διαπραγμάτευσης χρηματοπιστωτικών μέσων και οι εσωτερικοποιημένες αγορές τέτοιων μέσων που λειτουργούν εντός πιστωτικού ιδρύματος ή εταιρείας παροχής επενδυτικών υπηρεσιών.

3. Οι αρμόδιες αρχές που εποπτεύουν τις ανωτέρω αγορές λαμβάνουν τα κατάλληλα μέτρα για τη διασφάλιση της συμμόρφωσης των διαχειριστών των αγορών προς τις υποχρεώσεις τους, της αποτελεσματικής λειτουργίας των συστημάτων τους και της επαρκούς κατάρτισης των υπαλλήλων τους.

■ Υποβολή αναφορών για φορολογικά και τελωνειακά αδικήματα

Ειδικά για τα αδικήματα της φορολογικής και τελωνειακής νομοθεσίας, καθώς και για τα λοιπά αδικήματα αρμοδιότητας ελέγχου της Υπηρεσίας Ειδικών Ελέγχων (ΥΠ.Ε.Ε.) που υπάγονται στα βασικά αδικήματα, ορίζεται η εξής διαδικασία:

α. Η ΥΠ.Ε.Ε. είναι αρμόδια για την παραπομπή στη δικαιοσύνη υποθέσεων νομιμοποίησης εσόδων από λαθρεμπορία, φοροδιαφυγή και για υποθέσεις που υπάγονται στις λοιπές

αρμοδιότητές της, εφόσον έχει συντάξει τη σχετική πορισματική αναφορά. Η αναφορά υποβάλλεται στον αρμόδιο Εισαγγελέα με άμεση ενημέρωση της Διεύθυνσης Ειδικών Οικονομικών Υποθέσεων της Κεντρικής Υπηρεσίας της ΥΠ.Ε.Ε. και της Επιτροπής. Η ΥΠ.Ε.Ε. δύναται να αναφέρει στην Επιτροπή υποθέσεις για τις οποίες δεν έχει συντάξει πορισματική αναφορά και να συνεργασθεί με αυτή, ακόμη και με κοινές έρευνες σε υποθέσεις κοινής αρμοδιότητας.

β. Οι Δημόσιες Οικονομικές Υπηρεσίες (Δ.Ο.Υ.), τα περιφερειακά και διαπεριφερειακά ελεγκτικά κέντρα και οι τελωνειακές αρχές, όταν επιλαμβάνονται των ανωτέρω υποθέσεων, υποβάλλουν αναφορές στην Επιτροπή και στην ΥΠ.Ε.Ε. μέσω των αντίστοιχων Γενικών Διευθύνσεων Φορολογικών Ελέγχων και Τελωνείων.

γ. Τα υπόχρεα πρόσωπα υποβάλλουν αναφορές ύποπτων συναλλαγών που ενδέχεται να σχετίζονται με τα ανωτέρω αδικήματα στην Επιτροπή, πλην των δικηγόρων που δύναται να υποβάλλουν αναφορές στην Επιτροπή Δικηγόρων.

■ Μέτρα προστασίας των αναφερόντων

Με κοινή απόφαση των Υπουργών Οικονομίας και Οικονομικών και Δικαιοσύνης ή με αποφάσεις των αρμόδιων αρχών δύναται να ορίζονται μέτρα για την προστασία των υπαλλήλων των υπόχρεων νομικών προσώπων και των υπόχρεων φυσικών προσώπων, οι οποίοι αναφέρουν τις υπόνοιές τους για απόπειρα ή διάπραξη των αδικημάτων της νομιμοποίησης εσόδων από παράνομες δραστηριότητες ή τη χρηματοδότηση της τρομοκρατίας είτε εσωτερικά είτε στην Επιτροπή είτε στον εισαγγελέα, από την έκθεσή τους σε απειλές ή εχθρικές ενέργειες.

■ Απαγόρευση γνωστοποίησης

Τα υπόχρεα νομικά πρόσωπα, οι υπάλληλοι και τα διευθυντικά στελέχη τους και τα υπόχρεα φυσικά πρόσωπα απαγορεύεται να γνωστοποιούν στον εμπλεκόμενο πελάτη ή σε τρίτους ότι διαβιάστηκαν αρμοδίως ή ζητήθηκαν πληροφορίες ή ότι διεξάγεται ή ενδέχεται ή πρόκειται να διεξαχθεί έρευνα για αδικήματα του νόμου. Τα ανωτέρω ισχύουν και για τον Πρόεδρο, τα μέλη και τους υπαλλήλους της Επιτροπής, για τα μέλη των διοικητικών συμβουλίων, τα διευθυντικά στελέχη και τους υπαλλήλους των αρμόδιων αρχών και για άλλους δημόσιους υπαλλήλους που γνωρίζουν τις πληροφορίες του προηγούμενου εδαφίου. Τα φυσικά πρόσωπα που παραβιάζουν από πρόθεση το καθήκον εχεμύθειας, τιμωρούνται με ποινή φυλάκισης τουλάχιστον τριών μηνών και με χρηματική ποινή.

■ Εξαιρέσεις της απαγόρευσης γνωστοποίησης

1. Η γνωστοποίηση αρμοδίως πληροφοριών παραβάσεων εντός του νομικού προσώπου ή προς την Επιτροπή ή προς τον εισαγγελέα δεν συνεπάγεται οποιοδήποτε είδους ευθύνη για τα ανωτέρω φυσικά πρόσωπα ή για τα υπόχρεα νομικά πρόσωπα, εκτός αν αυτά ενήργησαν κακόβουλα.

2. Η απαγόρευση δεν εμποδίζει την ανταλλαγή πληροφοριών μεταξύ πιστωτικών ιδρυμάτων και χρηματοπιστωτικών οργανισμών που εδρεύουν στην Ελλάδα ή σε άλλο κράτος μέλος και ανήκουν στον ίδιο χρηματοπιστωτικό όμιλο. Το ίδιο ισχύει και για την ανταλλαγή πληροφοριών μεταξύ πιστωτικών ιδρυμάτων και χρηματοπιστωτικών οργανισμών που εδρεύουν στην Ελλάδα και αντίστοιχων ιδρυμάτων και οργανισμών που εδρεύουν σε τρίτη χώρα και ανήκουν στον ίδιο χρηματοπιστωτικό όμιλο με τα ελληνικά ιδρύματα ή οργανισμούς, εφόσον η τρίτη χώρα επιβάλλει υποχρεώσεις τουλάχιστον ισοδύναμες με αυτές του παρόντος νόμου και τα ανωτέρω ιδρύματα ή οργανισμοί που εδρεύουν σε αυτήν τελούν υπό εποπτεία για τη συμμόρφωσή τους με τις υποχρεώσεις αυτές.

3. Η απαγόρευση δεν εμποδίζει τη γνωστοποίηση πληροφοριών μεταξύ των υπόχρεων προσώπων τα οποία λειτουργούν στην Ελλάδα και των αντίστοιχων προσώπων που είναι υπήκοοι κράτους μέλους ή τρίτου κράτους που επιβάλλει υποχρεώσεις τουλάχιστον ισοδύναμες με αυτές που θεσπίζει ο παρών νόμος, εφόσον τα ανωτέρω πρόσωπα ασκούν τις επαγγελματικές δραστηριότητές τους, είτε με σχέση εξαρτημένης εργασίας είτε όχι, στο πλαίσιο του ίδιου νομικού προσώπου, χρηματοπιστωτικού ομίλου ή δικτύου. Για τους σκοπούς του παρόντος, σαν «δίκτυο» νοείται η ευρύτερη δομή στην οποία υπάγονται τα νομικά πρόσωπα και η οποία έχει κοινή κυριότητα ή διαχείριση ή έλεγχο της συμμόρφωσης προς τις διατάξεις που διέπουν τη λειτουργία των νομικών προσώπων.

4. Τα υπόχρεα πρόσωπα που εδρεύουν ή ασκούν τις δραστηριότητές τους στην Ελλάδα δύναται να ανταλλάσσουν, με πρόσωπα που ανήκουν στην ίδια κατηγορία ή επαγγελματικό κλάδο με αυτά, πληροφορίες που αφορούν τον ίδιο πελάτη και τις ίδιες συναλλαγές ή δραστηριότητες στις οποίες συμμετέχουν δύο ή περισσότερα από τα ανωτέρω πρόσωπα. Τα ανωτέρω ισχύουν και για την ανταλλαγή πληροφοριών μεταξύ των προαναφερθέντων ημεδαπών υπόχρεων προσώπων με ίδιας κατηγορίας ή επαγγελματικού κλάδου νομικά ή

φυσικά πρόσωπα που εδρεύουν ή ασκούν τις δραστηριότητές τους αντίστοιχα σε άλλο κράτος μέλος ή σε τρίτη χώρα επιβάλλουσα υποχρεώσεις τουλάχιστον ισοδύναμες με αυτές του παρόντος νόμου, εφόσον τα ανωτέρω αλλοδαπά πρόσωπα ανήκουν στην ίδια κατηγορία ή επαγγελματικό κλάδο με τα αντίστοιχα ημεδαπά υπόχρεα πρόσωπα και υπόκεινται σε τουλάχιστον ισοδύναμες υποχρεώσεις σχετικά με το επαγγελματικό απόρρητο και την προστασία των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα με τις υποχρεώσεις στις οποίες υπόκεινται τα ημεδαπά πρόσωπα. Οι ανταλλάσσόμενες πληροφορίες χρησιμοποιούνται αποκλειστικά για την πρόληψη και καταστολή των αδικημάτων της νομιμοποίησης εσόδων από παράνομες δραστηριότητες ή της τρομοκρατίας.

5. Δικηγόροι ή συμβολαιογράφοι που επιχειρούν να αποτρέψουν πελάτη να εμπλακεί σε παράνομη δραστηριότητα δεν παραβαίνουν το νόμο.

■ Μη αξιόπιστες τρίτες χώρες (Non reliable third countries)

Εάν εκδοθεί απόφαση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής σύμφωνα με την παρ. 4 του άρθρου 40 της Οδηγίας 2005/60/EK, απαγορεύεται η διαβίβαση πληροφοριών μεταξύ υπόχρεων νομικών και φυσικών προσώπων και των αντίστοιχων νομικών ή φυσικών προσώπων που εδρεύουν, λειτουργούν ή ασκούν την επαγγελματική τους δραστηριότητα στην τρίτη χώρα.

■ Επιτροπή δικηγόρων (Lawyers Committee)

Συνιστάται Επιτροπή δικηγόρων, η οποία απαρτίζεται από πέντε μέλη, οριζόμενα με τριετή θητεία από την Ολομέλεια των Προέδρων των Δικηγορικών Συλλόγων Ελλάδος και εδρεύει στα γραφεία του Δικηγορικού Συλλόγου Αθηνών. Η Επιτροπή αυτή λαμβάνει τις αναφορές των δικηγόρων για ύποπτες ή ασυνήθεις δραστηριότητες ή συναλλαγές, ελέγχει αν υποβάλλονται σύμφωνα με τις διατάξεις του νόμου αυτού και τις διαβιβάζει χωρίς καθυστέρηση στην Επιτροπή. Με απόφαση του Υπουργού Δικαιοσύνης, μετά από γνώμη της ανωτέρω Ολομέλειας, ορίζεται ο τρόπος λειτουργίας της Επιτροπής αυτής, ο τρόπος διαβίβασης των αναφορών των δικηγόρων όλης της επικράτειας στην Επιτροπή, καθώς και η διαδικασία συνεργασίας και επικοινωνίας της με την Επιτροπή.

■ Ποινικές κυρώσεις (Penal sanctions)

1. α) με κάθειρξη μέχρι δέκα ετών και με χρηματική ποινή από 20.000 ευρώ έως 1.000.000 ευρώ τιμωρείται ο υπαίτιος πράξεων νομιμοποίησης εσόδων από εγκληματικές δραστηριότητες

β) ο υπαίτιος τιμωρείται με κάθειρξη και με χρηματική ποινή από 30.000 ευρώ έως 1.500.000 ευρώ, αν έδρασε ως υπάλληλος υπόχρεου νομικού προσώπου ή αν το βασικό αδίκημα συνίσταται σε παθητική δωροδοκία, ενεργητική δωροδοκία ή δωροδοκία δικαστή ακόμη και αν για αυτά προβλέπεται ποινή φυλάκισης

γ) ο υπαίτιος των πράξεων του στοιχείου α' τιμωρείται με κάθειρξη τουλάχιστον δέκα ετών και με χρηματική ποινή από 50.000 ευρώ έως δύο 2.000.000 ευρώ, αν ασκεί τέτοιου είδους δραστηριότητες κατ' επάγγελμα ή κατά συνήθεια ή είναι υπότροπος ή έδρασε για λογαριασμό, προς όφελος ή εντός των πλαισίων εγκληματικής ή τρομοκρατικής οργάνωσης ή ομάδας

δ) με φυλάκιση μέχρι δύο ετών τιμωρείται ο υπάλληλος του υπόχρεου νομικού προσώπου ή όποιο άλλο υπόχρεο προς αναφορά ύποπτων συναλλαγών πρόσωπο παραλείπει από πρόθεση να αναφέρει αρμοδίως ύποπτες ή ασυνήθεις συναλλαγές ή δραστηριότητες ή παρουσιάζει ψευδή ή παραπλανητικά στοιχεία, κατά παράβαση των σχετικών νομοθετικών, διοικητικών ή κανονιστικών διατάξεων και κανόνων, εφόσον για την πράξη του δεν προβλέπεται βαρύτερη ποινή από άλλες διατάξεις

ε) η ποινική ευθύνη για το βασικό αδίκημα δεν αποκλείει την τιμωρία των υπαιτίων αυτουργού και συμμετόχων για τις πράξεις των στοιχείων α', β' και γ' της παραγράφου αυτής, εφόσον τα στοιχεία της αντικειμενικής υπόστασης των πράξεων νομιμοποίησης εσόδων από εγκληματικές δραστηριότητες είναι διαφορετικά από εκείνα του βασικού αδικήματος

στ) αν η προβλεπόμενη ποινή για βασικό αδίκημα είναι φυλάκιση, ο υπαίτιος αυτού τιμωρείται για το αδίκημα της νομιμοποίησης εσόδων με φυλάκιση τουλάχιστον ενός έτους και με χρηματική ποινή από 10.000 ευρώ έως 500.000 ευρώ. Με την ίδια ποινή τιμωρείται ο υπαίτιος του εγκλήματος της νομιμοποίησης εσόδων, που δεν είναι συμμετοχος στη διάπραξη του βασικού αδικήματος, εφόσον είναι συγγενής εξ αίματος ή εξ αγχιστείας σε ευθεία γραμμή ή εκ πλάγιου μέχρι και του β' βαθμού ή σύζυγος, θετός γονέας ή θετό τέκνο του υπαίτιου του βασικού αδικήματος

ζ) ανχώρησε καταδίκη του υπαιτίου για βασικό αδίκημα, η τυχόν ποινή κατ' αυτού ή τρίτου για το αδίκημα της νομιμοποίησης εσόδων που προέκυψαν από το ίδιο βασικό αδίκημα δεν μπορεί να υπερβαίνει την επιβληθείσα ποινή για την τέλεση του βασικού αδικήματος

η) Οι διατάξεις των στοιχείων στ' και ζ' δεν ισχύουν στις περιστάσεις του στοιχείου γ' και στα βασικά αδικήματα που αναφέρονται στην περίπτωση β'

θ) αν η προβλεπόμενη ποινή για βασικό αδίκημα είναι φυλάκιση και τα προκύψαντα έσοδα δεν υπερβαίνουν το ποσόν των 15.000 ευρώ, η ποινή για το αδίκημα της νομιμοποίησης εσόδων από εγκληματικές δραστηριότητες είναι φυλάκιση έως δύο ετών. Αν στην περίπτωση αυτή συντρέχουν στο πρόσωπο του υπαιτίου του βασικού αδικήματος ή τρίτου οι περιστάσεις του στοιχείου γ', η ποινή για το αδίκημα της νομιμοποίησης εσόδων είναι φυλάκιση τουλάχιστον δύο ετών και χρηματική ποινή από 30.000 ευρώ έως 500.000 ευρώ.

2. Η άσκηση ποινικής δίωξης και η καταδίκη για νομιμοποίηση εσόδων από εγκληματικές δραστηριότητες δεν προϋποθέτει ποινική δίωξη ή καταδίκη του υπαιτίου για το βασικό αδίκημα.

3. Στις περιπτώσεις εξάλειψης του αξιόποινου, αθώωσης λόγω του ότι η πράξη κατέστη ανέγκλητη ή απαλλαγής του υπαιτίου από την ποινή λόγω ικανοποίησης του ζημιωθέντος για το βασικό αδίκημα, για το οποίο προβλέπεται ότι η ικανοποίηση του ζημιωθέντος επιφέρει αυτό το αποτέλεσμα, αίρεται το αξιόποινο ή κηρύσσεται αθώος ή απαλλάσσεται αντίστοιχα ο υπαίτιος από την ποινή και για τις συναφείς πράξεις νομιμοποίησης εσόδων. Η διάταξη αυτή δεν εφαρμόζεται όταν το αξιόποινο εξαλείφθηκε λόγω παραγραφής.

■ Δήμευση περιουσιακών στοιχείων (Confiscation of assets)

1. Τα περιουσιακά στοιχεία που αποτελούν προϊόν βασικού αδικήματος ή των αδικημάτων της νομιμοποίησης εσόδων από παράνομες δραστηριότητες ή τη χρηματοδότηση της τρομοκρατίας ή που αποκτήθηκαν αμέσως ή εμμέσως από προϊόν τέτοιων αδικημάτων ή τα μέσα που χρησιμοποιήθηκαν ή προορίζονταν να χρησιμοποιηθούν προς τέλεση αυτών των αδικημάτων, **κατάσχονται** και, εφόσον δεν συντρέχει περίπτωση αποδόσεώς τους στον ιδιοκτήτη κατά την παρ. 2 του άρθρου 310 και του τελευταίου εδαφίου του άρθρου 373 Κ.Π.Δ., **δημεύονται υποχρεωτικά με την καταδικαστική απόφαση**. Η δήμευση επιβάλλεται ακόμη και αν τα περιουσιακά στοιχεία ή μέσα ανήκουν σε τρίτο, εφόσον αυτός τελούσε εν γνώσει του βασικού αδικήματος ή των αδικημάτων του άρθρου 2 κατά το χρόνο κτήσεως αυτών. Οι διατάξεις της παραγράφου αυτής ισχύουν και σε περίπτωση απόπειρας των ανωτέρω αδικημάτων.

2. Σε περίπτωση που η περιουσία ή το προϊόν κατά την παράγραφο 1 δεν υπάρχει πλέον, δεν έχει βρεθεί ή δεν είναι δυνατόν να κατασχεθεί, κατάσχονται και δημεύονται περιουσιακά στοιχεία **ίσης αξίας** προς εκείνη της προαναφερθείσας περιουσίας ή του προϊόντος κατά το χρόνο της καταδικαστικής απόφασης, όπως την προσδιορίζει το δικαστήριο. Το δικαστήριο μπορεί να επιβάλλει και χρηματική ποινή μέχρι του ποσού της αξίας της περιουσίας ή του προϊόντος, αν κρίνει ότι δεν υπάρχουν πρόσθετα περιουσιακά στοιχεία προς δήμευση ή τα υπάρχοντα υπολείπονται της αξίας της περιουσίας ή του προϊόντος.

3. Δήμευση διατάσσεται και όταν δεν ασκήθηκε δίωξη λόγω θανάτου του υπαιτίου ή η δίωξη που ασκήθηκε έπαυσε οριστικώς ή κηρύχθηκε απαράδεκτη. Στις περιπτώσεις αυτές η δήμευση διατάσσεται με βούλευμα του

δικαστικού συμβουλίου ή με απόφαση του δικαστηρίου που παύει ή κηρύσσει απαράδεκτη την ποινική δίωξη και αν δεν ασκήθηκε δίωξη, με βούλευμα του κατά τόπον αρμόδιου συμβουλίου πλημμελειοδικών. Οι διατάξεις του άρθρου 492 και της παρ. 3 του άρθρου 504 Κ.Π.Δ. εφαρμόζονται αναλόγως και στην προκειμένη περίπτωση.

■ Αποζημίωση υπέρ του Δημοσίου

1. Το Δημόσιο μπορεί, ύστερα από γνωμοδότηση του Νομικού Συμβουλίου του Κράτους, να αξιώσει ενώπιον των αρμόδιων πολιτικών δικαστηρίων από τον αμετακλήτως καταδικασμένο σε ποινή καθειρξεως για αδίκημα νομιμοποίησης εσόδων από παράνομες δραστηριότητες ή τη χρηματοδότηση της τρομοκρατίας, κάθε άλλη περιουσία που αυτός έχει αποκτήσει από άλλο αδίκημα των άρθρων 2 και 3 έστω και αν δεν ασκήθηκε για το αδίκημα αυτό δίωξη, λόγω θανάτου του υπαιτίου, ή η δίωξη που ασκήθηκε έπαυσε οριστικά ή κηρύχθηκε απαράδεκτη.

2. Αν η περιουσία που αναφέρεται στην παράγραφο 1 μεταβιβάστηκε σε τρίτο, ο καταδικασμένος υποχρεούται σε αποζημίωση ίση με την αξία της κατά το χρόνο συζήτησεως της αγωγής. Η παραπάνω αξίωση μπορεί να ασκηθεί και κατά τρίτου που απέκτησε από χαριστική αιτία, εφόσον κατά το χρόνο της κτήσης ήταν σύζυγος ή συγγενής εξ αίματος κατ' ευθεία γραμμή με τον καταδικασμένο ή αδελφός του ή θετό τέκνο του, καθώς και εναντίον κάθε τρίτου που απέκτησε μετά την άσκηση κατά του καταδικασμένου ποινικής δίωξης για το πιο πάνω έγκλημα αν κατά το χρόνο που απέκτησε γνώριζε την άσκηση ποινικής δίωξης κατά του καταδικασμένου. Ο τρίτος και ο καταδικασμένος ευθύνονται εις ολόκληρον.

■ Δέσμευση και απαγόρευση εκποίησης περιουσιακών στοιχείων

1. Όταν διεξάγεται τακτική ανάκριση για τα αδικήματα της νομιμοποίησης εσόδων από παράνομες δραστηριότητες ή τη χρηματοδότηση της τρομοκρατίας μπορεί ο ανακριτής, με σύμφωνη γνώμη του εισαγγελέα, να απαγορεύσει την κίνηση κάθε είδους λογαριασμών, τίτλων ή χρηματοπιστωτικών προϊόντων που τηρούνται σε πιστωτικό ίδρυμα ή χρηματοπιστωτικό οργανισμό, καθώς και το άνοιγμα των θυρίδων θησαυροφυλακίου του κατηγορουμένου, έστω και κοινών οποιοδήποτε είδους με άλλο πρόσωπο, εφόσον υπάρχουν βάσιμες υπόνοιες ότι οι λογαριασμοί, οι τίτλοι, τα χρηματοπιστωτικά προϊόντα ή οι θυρίδες περιέχουν χρήματα ή πράγματα που προέρχονται από . Το ίδιο ισχύει και όταν διεξάγεται ανάκριση για βασικό αδίκημα και υπάρχουν βάσιμες υπόνοιες ότι οι λογαριασμοί, οι τίτλοι, τα χρηματοπιστωτικά προϊόντα ή οι θυρίδες περιέχουν χρήματα ή πράγματα που προέρχονται από την τέλεση του ανωτέρω αδικήματος ή που υπόκεινται σε δήμευση. Σε περίπτωση διεξαγωγής προκαταρκτικής εξέτασης ή προανάκρισης, η απαγόρευση της κίνησης των λογαριασμών, τίτλων, χρηματοπιστωτικών προϊόντων ή του ανοίγματος των θυρίδων μπορεί να διαταχθεί από το δικαστικό συμβούλιο. Η διάταξη του ανακριτή ή το βούλευμα του συμβουλίου επέχει θέση έκθεσης κατάσχεσης, εκδίδεται χωρίς προηγούμενη κλήση του κατηγορουμένου ή του τρίτου, δεν είναι απαραίτητο να αναφέρει συγκεκριμένο λογαριασμό, τίτλο, χρηματοπιστωτικό προϊόν ή θυρίδα και επιδίδεται στον κατηγορούμενο και στο διευθυντικό στέλεχος του πιστωτικού ιδρύματος ή του χρηματοπιστωτικού οργανισμού που ή στον διευθυντή του υποκαταστήματος του τόπου όπου εδρεύει ο ανακριτής ή ο εισαγγελέας. Σε περίπτωση κοινών λογαριασμών, τίτλων, χρηματοπιστωτικών προϊόντων ή κοινής θυρίδας επιδίδεται και στον τρίτο.

2. Η κατά την προηγούμενη παράγραφο απαγόρευση ισχύει από τη χρονική στιγμή της επίδοσης στο πιστωτικό ίδρυμα ή στο χρηματοπιστωτικό οργανισμό της διάταξης του ανακριτή ή του βουλεύματος. Από τότε απαγορεύεται το άνοιγμα της θυρίδας και είναι άκυρη έναντι του Δημοσίου τυχόν εκταμίευση χρημάτων από το λογαριασμό ή εκποίηση τίτλων ή χρηματοπιστωτικών προϊόντων. Διευθυντικό στέλεχος ή υπάλληλος του πιστωτικού ιδρύματος ή του χρηματοπιστωτικού οργανισμού, που παραβαίνει με πρόθεση τις διατάξεις της παραγράφου αυτής, τιμωρείται με φυλάκιση μέχρι δύο ετών και με χρηματική ποινή.

3. Αν συντρέχουν οι προϋποθέσεις της παραγράφου 1 του άρθρου αυτού, μπορεί ο ανακριτής ή το δικαστικό συμβούλιο να διατάξει την απαγόρευση εκποίησης ορισμένου ακινήτου του κατηγορουμένου. Η διάταξη του ανακριτή ή το βούλευμα επέχει θέση εκθέσεως κατασχέσεως, εκδίδεται χωρίς προηγούμενη κλήση του κατηγορουμένου και επιδίδεται στον κατηγορούμενο και στον αρμόδιο φύλακα μεταγραφών, ο οποίος υποχρεούται να προβεί την ίδια ημέρα σε σχετική σημείωση στα οικεία βιβλία και να αρχειοθετήσει το έγγραφο που του κοινοποιήθηκε. Με απόφαση του Υπουργού Δικαιοσύνης ρυθμίζονται οι λεπτομέρειες εφαρμογής της διάταξης της παραγράφου αυτής. Κάθε δικαιοπραξία, υποθήκη, κατάσχεση ή άλλη πράξη που εγγράφεται στο βιβλίο του υποθηκοφυλακείου μετά την εγγραφή της πιο πάνω σημείωσης είναι άκυρη έναντι του Δημοσίου.

4. Ο κατηγορούμενος, ο ύποπτος τέλεσης αξιόποινης πράξης των αδικημάτων των άρθρων 2 και 3 και ο τρίτος δικαιούνται να ζητήσουν την άρση της διάταξης του ανακριτή ή την κατάλυση του βουλεύματος, με αίτηση που απευθύνεται προς το δικαστικό συμβούλιο και κατατίθεται στον ανακριτή ή τον εισαγγελέα, μέσα σε είκοσι ημέρες από την επίδοση σε αυτόν της διάταξης ή του βουλεύματος. Στη σύνθεση του συμβουλίου δεν μετέχει ο ανακριτής. Κατά του βουλεύματος του συμβουλίου επιτρέπεται έφεση από τα ανωτέρω πρόσωπα και τον Εισαγγελέα Πλημμελειοδικών ή Εφετών ενώπιον του συμβουλίου Εφετών το οποίο αποφαινεται αμετακλήτως. Η υποβολή της αίτησης δεν αναστέλλει την εκτέλεση της διάταξης ή του βουλεύματος. Η διάταξη ή το βούλευμα ανακαλείται αν προκύψουν νέα στοιχεία.

■ Ευθύνη νομικών προσώπων

1. Αν κάποια από τις αξιόποινες πράξεις που αφορούν είτε αδικήματα της νομιμοποίησης εσόδων από παράνομες δραστηριότητες ή τη χρηματοδότηση της τρομοκρατίας ή βασικά αδικήματα πραγματοποιείται με σκοπό να προσπορίσει περιουσιακό όφελος σε νομικό πρόσωπο και εφόσον ένα ή περισσότερα από τα πρόσωπα που ασκούν τη διοίκηση ή διαχειρίζονται υποθέσεις τους γνώριζε ή όφειλε να γνωρίζει ότι το όφελος προέκυψε από τέτοια πράξη, επιβάλλονται στο νομικό πρόσωπο, σωρευτικά ή διαζευκτικά, μετά από προηγούμενη κλήτευση των υπευθύνων προς παροχή εξηγήσεων προ δέκα τουλάχιστον ημερών, οι ακόλουθες **κυρώσεις**:

α) Αν πρόκειται για υπόχρεο νομικό πρόσωπο ή εισηγμένη σε οργανωμένη αγορά εταιρεία, με απόφαση της αρμόδιας κατά το άρθρο 6 του παρόντος αρχής επιβάλλονται: i) διοικητικό πρόστιμο από 30.000 μέχρι 3.000.000 ευρώ, το οποίο προσαυξάνεται από το προκύψαν

όφελος ii) οριστική ή προσωρινή για χρονικό διάστημα από ένα μήνα έως δύο έτη ανάκληση ή αναστολή της άδειας λειτουργίας ή απαγόρευση της άσκησης της επιχειρηματικής δραστηριότητας iii) απαγόρευση άσκησης ορισμένων επιχειρηματικών δραστηριοτήτων ή εγκατάστασης υποκαταστημάτων ή αύξησης του μετοχικού κεφαλαίου, για το ίδιο χρονικό διάστημα iv) οριστικός ή προσωρινός για το ίδιο χρονικό διάστημα αποκλεισμός από δημόσιες παροχές, ενισχύσεις, επιδοτήσεις, αναθέσεις έργων και υπηρεσιών, προμήθειες, διαφημίσεις και διαγωνισμούς του Δημοσίου ή των νομικών προσώπων του δημόσιου τομέα. Το διοικητικό πρόστιμο του στοιχείου i επιβάλλεται πάντοτε, ανεξαρτήτως της επιβολής άλλων κυρώσεων. Η Επιτροπή Κεφαλαιαγοράς είναι αρμόδια αρχή για την επιβολή των ως άνω κυρώσεων σε εισηγμένες σε οργανωμένη αγορά εταιρείες που δεν εποπτεύονται από άλλες αρμόδιες αρχές.

β) Αν πρόκειται για άλλο μη υπόχρεο νομικό πρόσωπο, με κοινή απόφαση του Υπουργού Δικαιοσύνης και του κατά περίπτωση αρμόδιου Υπουργού επιβάλλονται: i) διοικητικό πρόστιμο από 20.000 έως (2.000.000) ευρώ, το οποίο προσαυξάνεται με το τυχόν προκύψαν όφελος ii) οι προβλεπόμενες στα στοιχεία ii, iii και iv του εδαφίου α' κυρώσεις. Σαν αρμόδιος κατά περίπτωση Υπουργός θεωρείται αυτός που προΐσταται Υπουργείου που έχει τις εξής, κατά σειρά προτεραιότητας, αρμοδιότητες: εποπτεύει την ορθή και νόμιμη λειτουργία του νομικού προσώπου και δύναται να επιβάλει κυρώσεις, χορηγεί άδεια λειτουργίας, τηρεί μητρώα στα οποία εγγράφεται η πράξη σύστασης, τηρεί επαγγελματικό μητρώο στο οποίο εγγράφεται το νομικό πρόσωπο, χρηματοδοτεί, επιδοτεί ή παρέχει οικονομική ενίσχυση. Οι ανωτέρω αρμοδιότητες μπορεί να ασκούνται από υπηρεσίες ή άλλους φορείς που υπάγονται ή ελέγχονται από το σχετικό Υπουργείο.

2. Εφόσον τα κατά την προηγούμενη παράγραφο πρόσωπα αγνοούσαν από αμέλεια την προέλευση της παράνομης περιουσίας ή του οφέλους, επιβάλλονται με τις ίδιες κατά τα λοιπά προϋποθέσεις, σωρευτικά ή διαζευκτικά, οι ακόλουθες κυρώσεις: **α)** στην αναφερόμενη στο εδάφιο α' της παραγράφου 1 περίπτωση: διοικητικό πρόστιμο από 10.000 έως 1.000.000 ευρώ, οι προβλεπόμενες στα στοιχεία ii, iii και iv, για χρονικό διάστημα έως έξι μήνες **β)** στην αναφερόμενη στο εδάφιο β' της παραγράφου 1 περίπτωση: διοικητικό πρόστιμο από 5.000 έως 500.000 ευρώ, οι προβλεπόμενες στα στοιχεία ii, iii και iv, για χρονικό διάστημα έως έξι μήνες.

3. Για τη σωρευτική ή διαζευκτική επιβολή των κυρώσεων που προβλέπονται στις προηγούμενες παραγράφους και για την επιμέτρηση των κυρώσεων αυτών, λαμβάνονται υπόψη ιδίως η βαρύτητα της παράβασης, ο βαθμός της υπαιτιότητας, η οικονομική επιφάνεια του νομικού προσώπου, το ύψος των παράνομων εσόδων και του προκύψαντος οφέλους, η τυχόν υποτροπή και οι λοιπές περιστάσεις.

4. Η εφαρμογή των διατάξεων των προηγούμενων παραγράφων είναι ανεξάρτητη και δεν επηρεάζει την αστική, πειθαρχική ή ποινική ευθύνη των προσώπων που ασκούν διοίκηση ή διαχειρίζονται κεφάλαια ή υποθέσεις των νομικών προσώπων.

5. Οι κυρώσεις των προηγούμενων παραγράφων επιβάλλονται, εκτός αν με άλλες διατάξεις προβλέπονται βαρύτερες κυρώσεις κατά των νομικών προσώπων.

6. Οι εισαγγελικές και αστυνομικές αρχές, η Υπηρεσία Ειδικών Ελέγχων και η Επιτροπή ενημερώνουν τις αρμόδιες αρχές και τον Υπουργό Δικαιοσύνης για υποθέσεις στις οποίες υπάρχει συμμετοχή νομικού προσώπου υπό την έννοια της παραγράφου 1, σε πράξεις απόπειρας ή διάπραξης των αδικημάτων της νομιμοποίησης εσόδων από παράνομες δραστηριότητες ή τη χρηματοδότηση της τρομοκρατίας ή βασικών αδικημάτων καθώς και για τις εκδιδόμενες σχετικές δικαστικές αποφάσεις.

■ Διοικητικές κυρώσεις (Administrative sanctions)

1. Με αποφάσεις των αρμόδιων αρχών που εποπτεύουν τις εταιρείες του χρηματοπιστωτικού τομέα, επιβάλλονται στις εταιρείες αυτές εφόσον παραβαίνουν τις λοιπές υποχρεώσεις που προβλέπονται από τις διατάξεις του παρόντος νόμου, του Κανονισμού 1781/2006/EK και των κανονιστικών αποφάσεων, σωρευτικά ή διαζευκτικά, είτε η λήψη συγκεκριμένων διορθωτικών μέτρων εντός τακτού χρονικού διαστήματος είτε μία ή περισσότερες από τις κατωτέρω κυρώσεις, μετά από προηγούμενη κλήτευση των υπευθύνων προσώπων προς παροχή εξηγήσεων προ δέκα τουλάχιστον ημερών:

α) πρόστιμο κατά της εταιρείας από 30.000 μέχρι 2.000.000 ευρώ και σε περίπτωση υποτροπής από 50.000 μέχρι 3.000.000 ευρώ

β) πρόστιμο από 10.000 μέχρι 300.000 ευρώ κατά των μελών του διοικητικού συμβουλίου, του διευθύνοντος συμβούλου, διευθυντικών στελεχών ή άλλων υπαλλήλων της εταιρείας, υπαίτιων για τις παραβάσεις ή ασκούντων ανεπαρκή έλεγχο και εποπτεία επί των υπηρεσιών,

υπαλλήλων και δραστηριοτήτων της εταιρείας. σε περίπτωση υποτροπής επιβάλλεται πρόστιμο από 20.000 μέχρι 500.000 ευρώ

γ) απομάκρυνση από τη θέση τους για ορισμένο ή αόριστο χρόνο μελών του διοικητικού συμβουλίου, του διευθύνοντος συμβούλου, διευθυντικών στελεχών ή άλλων υπαλλήλων και απαγόρευση ανάληψης άλλης σημαντικής θέσης

δ) απαγόρευση της άσκησης ορισμένων δραστηριοτήτων της εταιρείας, της ίδρυσης νέων υποκαταστημάτων στην Ελλάδα ή σε άλλη χώρα ή της αύξησης του μετοχικού κεφαλαίου ε) σε περίπτωση σοβαρών ή/και επανειλημμένων παραβάσεων, οριστική ή προσωρινή ανάκληση ή αναστολή για συγκεκριμένο χρονικό διάστημα της άδειας λειτουργίας της εταιρείας ή απαγόρευση της άσκησης της επιχειρηματικής δραστηριότητας.

2. Οι κυρώσεις των περιπτώσεων α' έως ε' της προηγούμενης παραγράφου είναι ανεξάρτητες από τις κυρώσεις για τα αδικήματα της νομιμοποίησης εσόδων από παράνομες δραστηριότητες ή τη χρηματοδότηση της τρομοκρατίας ή βασικών αδικημάτων. Οι κυρώσεις αυτές αιτιολογούνται και δημοσιοποιούνται εφόσον η δημοσιοποίησή τους δεν είναι πιθανό να προκαλέσει δυσανάλογη ζημία στο νομικό πρόσωπο στο οποίο επιβάλλεται η κύρωση.

3. Κάθε αρμόδια αρχή που εποπτεύει εταιρείες του χρηματοπιστωτικού τομέα, ορίζει με αποφάσεις της που δημοσιοποιούνται:

α) τις επί μέρους υποχρεώσεις των εταιρειών, στελεχών και υπαλλήλων τους, είτε ξεχωριστά είτε ανά κατηγορίες

β) το βαθμό σπουδαιότητας κάθε υποχρέωσης ή κατηγορίας υποχρεώσεων, με ενδεικτική αναφορά πιθανών κυρώσεων για μη συμμόρφωση προς τις υποχρεώσεις αυτές

γ) άλλα γενικά ή ειδικά κριτήρια προσδιορισμού των κυρώσεων και επιμέτρησης της έκτασής τους, τα οποία λαμβάνει υπόψη της η αρμόδια αρχή.

4. Σε περίπτωση που υπόχρεο φυσικό πρόσωπο παραβαίνει τις υποχρεώσεις του σύμφωνα με τις διατάξεις του παρόντος νόμου και των σχετικών κανονιστικών αποφάσεων, εφόσον ο πειθαρχικός έλεγχος αυτού ασκείται κατά τις κείμενες διατάξεις από ειδικό πειθαρχικό όργανο, η αρμόδια αρχή παραπέμπει το υπόχρεο φυσικό πρόσωπο στο παραπάνω όργανο, στο οποίο διαβιβάζει και όλα τα στοιχεία της παράβασης.

5. Οι κυρώσεις των προηγούμενων παραγράφων επιβάλλονται, εκτός αν με άλλες διατάξεις προβλέπονται βαρύτερες κυρώσεις κατά των αναφερόμενων υπόχρεων νομικών προσώπων και των υπαλλήλων τους και των υπόχρεων φυσικών προσώπων.

6. Τα ανωτέρω πρόστιμα επιβάλλονται από τα αναφερόμενα σε αυτά δημόσια όργανα βεβαιώνονται από τις καθ' ύλην αρμόδιες υπηρεσίες και εισπράττονται σύμφωνα με τις διατάξεις του Κώδικα Εισπράξεως Δημοσίων Εσόδων (ΚΕΔΕ).

■ **Ποινές για τη διευκόλυνση τρομοκρατικών πράξεων.** Όποιος παρέχει πληροφορίες ή υλικά μέσα ή με οποιονδήποτε τρόπο εισπράττει, συλλέγει, διαθέτει ή διαχειρίζεται κεφάλαια με σκοπό να διευκολύνει ή να υποβοηθήσει την τέλεση τρομοκρατικών πράξεων είτε από εγκληματική οργάνωση είτε από μεμονωμένο τρομοκράτη τιμωρείται με κάθειρξη μέχρι δέκα ετών».

■ **Τμήμα Εποπτείας και Ελέγχου για την αντιμετώπιση της νομιμοποίησης εσόδων από εγκληματικές δραστηριότητες και της χρηματοδότησης της τρομοκρατίας στη Διεύθυνση Ελέγχου της Γενικής Διεύθυνσης Φορολογικών Ελέγχων του Υπουργείου Οικονομίας και Οικονομικών.**

Συνιστάται Τμήμα Ε' με τίτλο «Τμήμα Εποπτείας και Ελέγχου για την αντιμετώπιση της νομιμοποίησης εσόδων από εγκληματικές δραστηριότητες και της χρηματοδότησης της τρομοκρατίας», το οποίο έχει την ευθύνη για την υποστήριξη και συντονισμό των ενεργειών της Γενικής Διεύθυνσης Φορολογικών Ελέγχων του Υπουργείου Οικονομίας και Οικονομικών ως αρμόδιας αρχής για την εποπτεία των υπόχρεων προσώπων. Οι αρμοδιότητες της παραπάνω αρμόδιας αρχής, που αφορούν τον έλεγχο των υπόχρεων προσώπων και στην επιβολή των σχετικών κυρώσεων ασκούνται παράλληλα με το Τμήμα Ε', εφαρμοζόμενων αναλόγως όσων κατά περίπτωση ορίζονται για την άσκηση των αρμοδιοτήτων αυτών και τα συναφή γενικώς θέματα, και από τα Περιφερειακά Ελεγκτικά Κέντρα (ΠΕΚ), τα Διαπεριφερειακά Ελεγκτικά Κέντρα (ΔΕΚ) και τις Δημόσιες Οικονομικές Υπηρεσίες (ΔΟΥ), που είναι αρμόδιες για το φορολογικό έλεγχο των κατά περίπτωση υπόχρεων προσώπων.

■ **Μεταβατικές διατάξεις**

1. Οι κανονιστικές αποφάσεις και οι άλλες διοικητικές πράξεις υπουργών ή αρμόδιων αρχών παραμένουν σε ισχύ μέχρι την τροποποίηση ή κατάργησή τους, εφόσον δεν αντίκεινται στις διατάξεις του παρόντος νόμου.

2. Όπου σε νομοθετική ή κανονιστική διάταξη αναφέρεται η Επιτροπή του άρθρου 7 του ν. 2331/1995 ή η Εθνική Αρχή καταπολέμησης της νομιμοποίησης εσόδων από εγκληματικές δραστηριότητες του ν. 3424/2005 νοείται η νέα «Επιτροπή καταπολέμησης της νομιμοποίησης εσόδων από εγκληματικές δραστηριότητες και χρηματοδότησης της τρομοκρατίας».

3. Από της ενάρξεως ισχύος του παρόντος **καταργείται η Εθνική Αρχή Καταπολέμησης της Νομιμοποίησης Εσόδων από Εγκληματικές Δραστηριότητες** του άρθρου 7 του ν. 2331/1995, όπως αντικαταστάθηκε με το άρθρο 7 του ν. 3424/2005.

4. Καταργούνται από της δημοσίευσής του παρόντος νόμου: α) οι διατάξεις των άρθρων από 1 έως και 8 (Κεφάλαιο Α΄) του ν. 2331/1995 όπως αυτές τροποποιήθηκαν και συμπληρώθηκαν από τις διατάξεις των άρθρων 1 έως 9 και 11 του ν. 3424/2005, 17 του ν. 3472/2006 και 34 παράγραφοι 1 και 2 του ν. 3556/2007 (ΦΕΚ 91 Α΄) και ισχύουν β) το άρθρο 8 του ν. 2928 γ) κάθε άλλη διάταξη νόμου, προεδρικού διατάγματος ή κανονιστικής απόφασης που αντίκειται στις διατάξεις του παρόντος νόμου.

☐ Σε εκτέλεση του Νόμου 3691/2008 «Πρόληψη και καταστολή της νομιμοποίησης εσόδων από εγκληματικές δραστηριότητες και της χρηματοδότησης της τρομοκρατίας και άλλες διατάξεις», αναφορικά με τις αρμοδιότητες και τις υποχρεώσεις της Τράπεζας της Ελλάδος σαν αρμόδιας για τους σκοπούς του νόμου αυτού αρχής για τα πιστωτικά ιδρύματα και τους χρηματοπιστωτικούς οργανισμούς, η ΤτΕ με απόφαση της Επιτροπής Τραπεζικών και Πιστωτικών Θεμάτων (ΕΤΠΘ) στην υπ' αριθ. 281/17.3.2009 συνεδρίαση αυτής (θέμα 5) εξέδωσε εξειδικευμένες οδηγίες προς τα χρηματοπιστωτικά ιδρύματα, που υπάγονται στην εποπτεία της.

☐ **Οι πιο συνηθισμένες περιπτώσεις που προκαλούν τις υποψίες του τραπεζικού υπαλλήλου ότι πιθανόν να πρόκειται για ξέπλυμα βρώμικου χρήματος και χρηματοδότηση της τρομοκρατίας είναι οι εξής:**

- άνοιγμα λογαριασμού στο όνομα πελάτη που δεν διαμένει στην περιοχή του τραπεζικού υποκαταστήματος
- συναλλαγές χωρίς φυσική παρουσία του πελάτη
- διακίνηση μετρητών σε μεγάλη ποσότητα ή μαζική ανταλλαγή μικρής αξίας τραπεζογραμματίων με άλλα μεγαλύτερης αξίας ή κατάθεση μετρητών που αμέσως μετά μεταφέρονται σε άλλους λογαριασμούς άλλης τράπεζας ή αποσύρονται, συχνή κατάθεση μετρητών μέσω νυκτερινών χρηματοθυρίδων
- κατάθεση μεγάλων ποσών μέσω τρίτων ή πολυάριθμες διαδοχικές καταθέσεις μικροποσών ή αιφνιδιαστικό κλείσιμο λογαριασμών με μεταφορά κεφαλαίων ή τήρηση πολλών λογαριασμών στους οποίους κατατίθενται μικροποσά που στη συνέχεια μεταφέρονται σε τακτά χρονικά διαστήματα σε άλλο λογαριασμό της ίδιας ή άλλης τράπεζας
- αδρανείς λογαριασμοί που ενεργοποιούνται μόνο για κινήσεις κεφαλαίων στο εξωτερικό
- κίνηση λογαριασμών υπεράκτιων εταιριών (offshore companies)
- συναλλαγές από και προς χώρες που δεν εφαρμόζουν επαρκώς τις συστάσεις της FATF
- συχνότατη κάλυψη από τραπεζικούς λογαριασμούς της αγοράς επιταγών, τραβηκτικών, εμβασμάτων, χρεογράφων και ιδιαίτερα μετοχών από πρόσωπα που η περιουσιακή τους κατάσταση δεν δικαιολογεί μεγάλη συναλλακτική δραστηριότητα
- συχνή μετατροπή ξένων τραπεζογραμματίων ή ποσών συναλλάγματος μεγάλης αξίας από ένα νόμισμα σε άλλο
- σημαντική αύξηση των καταθέσεων και γενικά των τραπεζικών συναλλαγών του πελάτη χωρίς αυτό να δικαιολογείται από την οικονομική κατάσταση αυτού ή της επιχείρησής του
- ασυνήθεις κινήσεις λογαριασμών μη κατοίκων ή λογαριασμών πολιτικώς εκτεθειμένων προσώπων χωρών εκτός της Ευρωπαϊκής Ένωσης
- ασυνήθεις κινήσεις λογαριασμών εταιριών με ανώνυμες μετοχές
- ασυνήθεις κινήσεις λογαριασμών ενώσεων προσώπων μη κερδοσκοπικού χαρακτήρα
- ασυνήθεις κινήσεις λογαριασμών διαχείρισης χαρτοφυλακίου σημαντικών πελατών
- συχνές εντολές μεταφορών ποσών στο εξωτερικό και πληρωμή αυτών σε μετρητά
- συχνές τραπεζικές συναλλαγές εμπορικών εταιριών με μετρητά χωρίς να παρεμβάλλονται συναλλαγές μέσω επιταγών, συναλλαγματικών ή εμπορικών γραμματίων
- τήρηση πολλών τραπεζικών λογαριασμών σε πολλά υποκαταστήματα μίας τράπεζας ή πολλών τραπεζών και συχνή διακίνηση μέσω αυτών μεγάλων ποσών ή μικροποσών με μεγάλη όμως συχνότητα
- χρήση θυρίδων θησαυροφυλακίου, κατάθεση και ανάληψη από αυτές σφραγισμένων φακέλων με μεγάλη συχνότητα

- ασυνήθης επιχειρηματική δραστηριότητα με το εξωτερικό και ιδιαίτερα με χώρες με τις οποίες η επιχείρηση δεν είχε δεσμεύσεις στο παρελθόν ούτε εισήγαγε ή εξήγαγε εμπορεύματα
- μεγάλου ύψους πληρωμές ή εμβάσματα, συμπεριλαμβανομένων και των ηλεκτρονικών συναλλαγών, σε/από χώρες που διακινούνται ναρκωτικά ή κυριαρχούν εξωχώρια χρηματοπιστωτικά κέντρα (offshore financial centers, βλέπε όρο)
- συνεχείς πιστώσεις λογαριασμών από ταξιδιωτικές επιταγές σε ξένο συνάλλαγμα
- παροχή εγγύησης για δάνειο από εγγυητή που είναι άγνωστος στην τράπεζα ή η οικονομική του κατάσταση δεν δικαιολογεί την ανάληψη του σχετικού κινδύνου ή παροχή σαν εγγύησης μεγάλου ποσού σε μετρητά
- συναλλαγές με αντιπρόσωπο εταιρίας όπου η ταυτότητα του τελικού δικαιούχου είναι άγνωστη ή ανεπαρκώς προσδιορισμένη ή δυσεξήγητες ηλεκτρονικές μεταφορές κεφαλαίων με στόχο λόγω των πολλών μεταφορών να χάνονται τα ίχνη των συναλλαγών και να καθίσταται δύσκολη η ανίχνευση του τελικού δικαιούχου
- υποβολή αίτησης για την παροχή δανείου με εμπράγματη εξασφάλιση περιουσιακά στοιχεία η προέλευση των οποίων είναι ασυμβίβαστη με την οικονομική κατάσταση του πελάτη
- κίνηση κεφαλαίων ο σκοπός της οποίας είναι ασύμβατος με την επαγγελματική δραστηριότητα του πελάτη
- εμβάσματα από το εξωτερικό προς πελάτη που στη συνέχεια εκδίδει επιταγές ή χρησιμοποιεί άλλα μέσα πληρωμής στο όνομα τρίτων ή λήψη εμβασμάτων μικρών ποσών στο όνομα πελάτη που στη συνέχεια δίνει εντολή μεταφοράς μεγάλων ποσών στο εξωτερικό
- εντολή αγοράς χρεογράφων μεγάλης αξίας, που διακρατούνται από την τράπεζα για φύλαξη (custody), που δεν δικαιολογείται από την οικονομική κατάσταση του δικαιούχου
- συναλλαγές που αφορούν back-to-back loan (βλέπε όρο) που πραγματοποιούνται σε υποκαταστήματα και θυγατρικές εταιρίες πιστωτικών ιδρυμάτων τα οποία εδρεύουν σε κράτη όπου παράγονται και διακινούνται ναρκωτικά
- αίτηση πελάτη για την παροχή επενδυτικών υπηρεσιών διαχείρισης χαρτοφυλακίου είτε σε ξένα νομίσματα ή χρεόγραφα όταν η πηγή των κεφαλαίων είναι αδιαφανής και ασύμβατη με την οικονομική κατάσταση του πελάτη
- αβάσιμες δικαιολογίες και υπεκφυγές για την παροχή στοιχείων πλήρους ταυτοποίησης του δικαιούχου
- ασυνήθης νευρική του πελάτη στη θυρίδα συναλλαγών.

Money market = αγορά χρήματος. Αγορά στην οποία πραγματοποιούνται αγορές και πωλήσεις χρηματοπιστωτικών μέσων με λήξη μικρότερη του έτους. Η αγορά χρήματος χαρακτηρίζεται από υψηλή ρευστότητα, χαμηλό επίπεδο κινδύνου και η απόδοση εκφράζεται συνήθως σε ετήσια βάση χωρίς να λαμβάνονται υπόψη ανατοκισμοί. Διακρίνεται σε:

- αγορά τοις μετρητοίς (cash market) που περιλαμβάνει τη διατραπεζική αγορά χωρίς ασφάλειες (deposits) και τη διατραπεζική αγορά με ασφάλειες (repos)
- την αγορά βραχυπρόθεσμων τίτλων που περιλαμβάνει τα έντοκα γραμμάτια του δημοσίου (Treasury Bills), τα πιστοποιητικά καταθέσεων (Certificates of Deposit, CDs), τα εμπορικά χρεόγραφα (Commercial Papers, CPs) και την αποδοχή τραπεζιών (banker's acceptance)
- την αγορά ορισμένων παραγώγων με κύρια προϊόντα την ανταλλαγή νομισμάτων (FX Swaps), την ανταλλαγή επιτοκίων (Interest Rate Swaps, IRS) και ιδιαίτερα τη δεικτοποιημένη ανταλλαγή με κυμαινόμενο επιτόκιο μιας ημέρας (Overnight Indexed Swaps, OIS) και τα προθεσμιακά συμβόλαια επιτοκίου (Forward Rate Agreements, FRAs).

Money market funds = κεφάλαια αγοράς χρήματος. Είναι το ασφαλέστερο είδος από τα αμοιβαία κεφάλαια. Είναι αδύνατο να απολέσει το κεφάλαιό του ένα πρόσωπο ή ένας φορέας που επενδύει στα κεφάλαια αυτά. Όμως, η απόδοση αυτών είναι μικρή και μερικές φορές μετά βίας υπερβαίνει τον πληθωρισμό. Επόμενα, τα κεφάλαια αυτά είναι η καλύτερη επιλογή για την τοποθέτηση των μετρητών που θα χρειασθούμε να επαναποκτήσουμε σε βραχυπρόθεσμο ορίζοντα. Ο λόγος που τα κεφάλαια της αγοράς χρήματος είναι σταθερά είναι διότι επενδύουν σε χρεόγραφα βραχυπρόθεσμης λήξης όπως αυτά που εκδίδονται από τράπεζες, σε κυβερνητικά έντοκα γραμμάτια ή σε εταιρικά ομόλογα άριστης πιστοληπτικής διαβάθμισης. Από αυτή την άποψη ομοιάζουν κάπως με τα πιστοποιητικά καταθέσεων των τραπεζών (bank certificates of deposit). Σημαντικό πλεονέκτημα των κεφαλαίων αγοράς χρήματος είναι η δυνατότητα άμεσης ρευστοποίησης. Σε αντίθεση με τα πιστοποιητικά καταθέσεων που δεσμεύουν τα χρήματα του επενδυτή συνήθως για ένα εξάμηνο, σε ένα

κεφάλαιο αγοράς χρήματος ο επενδυτής μπορεί να ρευστοποιήσει τη συμμετοχή του οποτεδήποτε.

Money market papers = χρεόγραφα των αγορών χρήματος εξαιρουμένων των μετοχών. Στην κατηγορία αυτή ανήκουν κύρια βραχυπρόθεσμης λήξης χρεόγραφα των νομισματικών χρηματοπιστωτικών ιδρυμάτων εμπορεύσιμα στις κεφαλαιαγορές που χαρακτηρίζονται από επαρκή ρευστότητα ή για τα οποία ο εκδότης παρέχει πλήρη ρευστότητα, οι τραπεζικές καταθέσεις μίας ημέρας και οι καταθέσεις μέχρι ενός έτους, τα δανειστικά συμβόλαια λήξης μέχρι ενός έτους, οι αποδοχές τραπεζιτών (banker's acceptances), τα έντοκα γραμμάτια του δημοσίου λήξης από ένα μήνα μέχρι ενός έτους, οι συμφωνίες επαναγοράς χρεογράφων (repurchase agreements or repos), τα πιστοποιητικά καταθέσεων (certificates of deposit), τα εμπορικά χρεόγραφα (commercial papers) που εκδίδονται από τα ΝΧΙ και τα χρεόγραφα κυμαινόμενου επιτοκίου (floating rate notes, FRNs) με λήξη μέχρι ενός έτους.

Moral hazard = ηθικός κίνδυνος. Ο κίνδυνος που προκύπτει από την αλλαγή της συμπεριφοράς ενός αντισυμβαλλόμενου όπως π.χ μιας εταιρίας που έχει ασφαλίσει τα περιουσιακά της στοιχεία έναντι πυρός και αδιαφορεί μη λαμβάνοντας μέτρα αποτροπής του ασφαλισθέντος κινδύνου ή ενός πελάτη μιας τράπεζας που λαμβάνει ένα καταναλωτικό δάνειο για την αγορά οικιακής και αντί για αυτό παίζει τα χρήματα του δανείου και τα χάνει στο καζίνο.

Moral suasion = ηθική πειθώ, δηλαδή η προσπάθεια επιβολής μιας πολιτικής χωρίς καταναγκασμούς (νόμοι, υποχρεωτικοί κανονισμοί ή οδηγίες κλ) αλλά μόνο μέσω επιχειρημάτων και μη κυρωτικών κανόνων καλής συμπεριφοράς. Για παράδειγμα οι κεντρικές τράπεζες πιέζουν τα πιστωτικά ιδρύματα να περιορίσουν την ανέλεγκτη και υπερβολική χορήγηση καταναλωτικών δανείων ή δανείων μέσω πιστωτικών καρτών προκειμένου να περιορισθεί η ρευστότητα και να συγκρατηθούν οι πληθωριστικές πιέσεις ή να αποφευχθεί η υπερχρέωση των νοικοκυριών. Τα Π.Ι συμφωνούν με καλή πίστη να συμμορφωθούν με τη μη υποχρεωτική αυτή εντολή της κεντρικής τράπεζας.

Mortgage = εγγύηση για την εξασφάλιση της αποπληρωμής ενός στεγαστικού δανείου. Η εγγύηση συνίσταται: 1) συνήθως σε υποθήκη επί ακινήτων η οποία αίρεται όταν εξοφληθεί ολοσχερώς το δάνειο 2) ομόλογα τα οποία δεσμεύονται μέχρι της πλήρους εξόφλησης της υποχρέωσης. Εάν ο δανεισθείς δεν μπορεί να τιμήσει την υποχρέωσή του, τα ακίνητα ή τα ομόλογα πωλούνται και με το προϊόν της πώλησης αποζημιώνεται ο δανειστής.

Mortgage Backed Securities, MBS = ενυπόθηκα ομόλογα. Είναι ομόλογα εγγυημένα από μία δεξαμενή περιουσιακών στοιχείων. Πρόκειται για ένα επενδυτικό μέσο που αντιπροσωπεύει την ιδιοκτησία ενός αδιαίρετου συμφέροντος σε μια ομάδα ενυπόθηκων ομολόγων. Η εταιρία που συγκεντρώνει τα ομόλογα εισπράττει μία προμήθεια έναντι του πιστωτικού κινδύνου. Το κεφάλαιο και οι τόκοι από τα επί μέρους ενυπόθηκα ομόλογα χρησιμοποιούνται για την πληρωμή του κεφαλαίου και των τόκων επί του MBS. Όταν επενδύει κανείς σε ένα MBS, δανείζει χρήματα σε ένα αγοραστή κατοικίας ή επαγγελματικής στέγης. Τα MBS είναι ένα μέσο κύρια για τις μικρότερες περιφερειακές τράπεζες που μπορούν να παρέχουν ενυπόθηκα στεγαστικά δάνεια στους πελάτες τους χωρίς να ανησυχούν εάν έχουν τα περιουσιακά στοιχεία για να καλύψουν το δάνειο. Ενεργούν σαν ενδιάμεσοι μεταξύ του αγοραστή της κατοικίας και της αγοράς των επενδυτών. Διακρίνουμε:

- **Commercial MBS, CMBS** είναι τα εμπορικά ομόλογα που χρηματοδοτούν τους φορείς παροχής δανείων επαγγελματικής στέγης και
- **Residential MBS, RMBS** είναι τα ομόλογα κατοικίας που χρηματοδοτούν στεγαστικές τράπεζες για την παροχή δανείων πρώτης ή/και δευτερεύουσας ή εξοχικής κατοικίας.

Mortgage loan = δάνειο εγγυημένο με υποθήκη επί ακινήτου.

Mortgage note = χρεόγραφο που ενσωματώνει μία προσωπική απαίτηση και είναι εγγυημένο με υποθήκη επί ακινήτου ή παρακράτηση της κυριότητας ενός πωλούμενου ακινήτου.

Motherboard = μητρική κάρτα ή η μητέρα των καρτών. Είναι το κεντρικό εξάρτημα του Η/Υ, η πλακέτα-βάση που υποδέχεται τα άλλα εξαρτήματα και συσκευές. Τα κύρια συστατικά του

H/Y που ενσωματώνονται στη μητρική κάρτα είναι η μνήμη, τα κυκλώματα διασύνδεσης, τα slot επέκτασης και προαιρετικά ο μικροϋπολογιστής.

Moving average = κινητός μέσος όρος. Υπολογίζεται με την πρόσθεση των τιμών κλεισίματος ενός χρηματοοικονομικού μέσου ή στατιστικού μεγέθους σε ένα αριθμό ημερών ή μηνών και στη συνέχεια με τη διαίρεση αυτών με το σύνολο των ημερών ή των μηνών. Εάν για παράδειγμα ο μέσος κινητός για μια τιμή μετοχής υπολογίζεται σε μηνιαία βάση, προσθέτουμε την τιμή κλεισίματος στο χρηματιστήριο για όλες τις εργάσιμες ημέρες του μήνα και διαιρούμε με τον αριθμό των εργάσιμων ημερών του μήνα στη διάρκεια των οποίων συνεδρίασε το χρηματιστήριο.

MP3 = συσκευή που κωδικοποιεί ένα πρωτότυπο ήχο από ένα CD και το συμπιέζει δια του συντελεστή 12. Είναι ένα ακρωνύμιο από το **Moving Picture Expert Group (MPEG) Audio Layer 3**. Το Layer 3 είναι ένα από τα τρία κωδικά σχήματα (layer 1, layer 2 και layer 3) που χρησιμοποιεί αλγόριθμο για τη συμπίεση (compression) αρχείων ακουστικών σημάτων (audio files). Αφαιρεί όλη τη μη αναγκαία πληροφορία του ακουστικού σήματος χωρίς να βλάπτει την ποιότητα αυτού.

MTS, Mercato dei Titoli de Stato = ηλεκτρονική αγορά κρατικών τίτλων (βλέπε και όρο Euro MTS Limited). Η κρατική εταιρία της Ιταλίας MTS S.p.A ιδρύθηκε το 1988 και ιδιωτικοποιήθηκε το 1997. Σήμερα, το μετοχικό της κεφάλαιο κατέχεται κατά 60,37% από το Ιταλικό Χρηματιστήριο (Borsa Italiana) και το υπόλοιπο από διεθνή χρηματοπιστωτικά ιδρύματα. Η MTS S.p.A είναι το ιδρυτικό μέλος του ομώνυμου ομίλου (MTS Group of companies) που επεκτάθηκε στις Ευρωπαϊκές χώρες και μέσω της ηλεκτρονικής διαπραγματευτικής πλατφόρμας του καλύπτει σε ημερήσια βάση συναλλαγές αξίας 90 δισεκατομμυρίων ευρώ. Είναι μία πλατφόρμα ανοικτή σε όλους με πρόσβαση και εξ αποστάσεως. Μετέχουν οι επιλέξιμοι βάσει κριτηρίων διαμεσολαβητές της αγοράς που χαρακτηρίζονται: α) σαν διαπραγματευτές (dealers) και β) σαν κύριοι διαπραγματευτές (primary dealers) που είναι οι διαμορφωτές της αγοράς (market makers) δηλαδή είναι υποχρεωμένοι να παρέχουν τιμές και να αγοράζουν και πωλούν κρατικά χρεόγραφα στις τιμές αυτές. Η MTS έχει δύο τμήματα: το πρώτο για τις συναλλαγές όψεως (spot trades, «MTS Cash») και το δεύτερο για τις αντιστρεπτές συναλλαγές (repos, «MTS/PCT»). Από τα τέλη του 2002 παρέχεται σε προαιρετική βάση από το Ταμείο Συμφηφισμού και Εγγύησης της Ιταλίας «Cassa di Compensazione e Garanzia» και τη συμφηφιστική εταιρία της Γαλλίας «LCH Clearnet» η υπηρεσία κεντρικού αντισυμβαλλόμενου (central counterparty service). Οι συναλλαγές επί κυβερνητικών χρεογράφων των Ευρωπαϊκών κρατών προωθούνται αυτόματα για διακανονισμό στο σύστημα «Express II settlement system» που διαχειρίζεται η Monte Titoli. Η MTS S.p.A διαχειρίζεται, επίσης, τη BondVision, μία εναλλακτική αγορά χρεογράφων που επιτρέπει στους μετέχοντες που χαρακτηρίζονται σαν primary dealers να διαπραγματεύονται κυβερνητικά χρεόγραφα της ζώνης του ευρώ απ' ευθείας με θεσμικούς επενδυτές με βάση ένα ηλεκτρονικό σύστημα δημοπρασιών πολλαπλών τιμών που είναι προσβάσιμο μέσω του Internet.

Multilateral netting = πολυμερής καθαρός συμφηφισμός. Μία συμφωνία μεταξύ τριών ή περισσότερων μερών να συμφηφίσουν τις υποχρεώσεις τους. Οι υποχρεώσεις μπορούν να προκύπτουν από χρηματοπιστωτικές συμβάσεις, εντολές μεταφοράς ή και από τα δύο. Ο συμφηφισμός πραγματοποιείται μέσω ενός κεντρικού αντισυμβαλλόμενου. Η πολυμερής καθαρή θέση είναι επίσης η διμερής καθαρή θέση μεταξύ κάθε μετέχοντος και του κεντρικού αντισυμβαλλόμενου.

Multilateral Trading Facility, MTF = πολυμερής μηχανισμός διαπραγμάτευσης. Πολυμερές σύστημα που το διαχειρίζεται ένα πιστωτικό ίδρυμα, μία επενδυτική εταιρία ή ένας διαχειριστής της αγοράς και μέσω του οποίου έρχονται σε επαφή τρίτοι για την αγορά και πώληση χρηματοπιστωτικών μέσων.

Multimedia = πολυμέσα. Είναι ο συνδυασμός κειμένων, γραφικών, κινούμενων εικόνων, λέξεων, ήχου και βίντεο σε μια από κοινού εφαρμογή. Συχνά χαρακτηρίζονται ως πολυμέσα ο συνδυασμός διαφορετικών μέσων, όπως για παράδειγμα της τηλεόρασης και του προσωπικού υπολογιστή σε μια από κοινού χρησιμοποίηση. Γενικά, στα πολυμέσα χρησιμοποιούνται οι πολυάριθμες τεχνολογικές εφαρμογές των πληροφοριών και των

επικοινωνιών. Πιο διαδεδομένες εφαρμογές των πολυμέσων συναντάμε στην ηλεκτρονική διαφήμιση και το ηλεκτρονικό λιανεμπόριο.

Multi-purpose prepaid cards = κάρτες προπληρωμής πολλαπλών χρήσεων ή όπως διαφορετικά ονομάζονται "ηλεκτρονικά πορτοφόλια" (electronic purses). Αρχικά, εμφανίσθηκαν οι κάρτες προπληρωμής μοναδικού σκοπού όπως είναι οι τηλεφωνικές κάρτες και οι κάρτες που εκδίδονται από εμπορικά πολυκαταστήματα. Αντίθετα, οι κάρτες πολλαπλών χρήσεων μπορεί να χρησιμοποιηθούν σε πλήθος συμβεβλημένων καταστημάτων για πολλούς σκοπούς όπως πληρωμές σε καταστήματα, έκδοση εισιτηρίων, σε χώρους στάθμευσης, σε εστιατόρια, κ.λπ. Το ηλεκτρονικό πορτοφόλι είναι μία έξυπνη πλαστική κάρτα που ενσωματώνει ένα μικροϋπολογιστή και μία προπληρωμένη αξία συνήθως από 35 έως 370 ευρώ. Μετά από κάθε συναλλαγή το ποσό μειώνεται κατά την αξία αυτής. Χρησιμοποιείται στις μικροσυναλλαγές και ανταγωνίζεται τα κέρματα και τα τραπεζογραμμάτια μικρής αξίας. Διακρίνεται στις ακόλουθες κατηγορίες:

–Χωρίς ή με προσωπικό αριθμό ταυτοποίησης (PIN),

–Επαναφορτιζόμενο (rechargeable), ή μη επαναφορτιζόμενο. Μπορεί να επαναφορτισθεί στις τράπεζες, τα ATMs, σε εξουσιοδοτημένα καταστήματα, μέσω ειδικών τηλεφωνικών συσκευών και πιστωτικών καρτών στα σημεία πώλησης (EFTPOS) με χρέωση τραπεζικού λογαριασμού.

–Ανώνυμο ή προσωποποιημένο συνδεδεμένο με τραπεζικό λογαριασμό.

–Συγκεντρωτικό που λειτουργεί με ένα μόνο νόμισμα ή αποκεντρωτικό - πολυνομισματικό.

Το Η/Π εξελιγμένης τεχνολογίας μπορεί να δείχνει τις χρηματικές μονάδες που απομένουν μετά από κάθε συναλλαγή, το ιστορικό των τελευταίων 10 έως 30 συναλλαγών και άλλες πληροφορίες που είναι αποθηκευμένες στη μνήμη της κάρτας. Οι κυριότερες μέχρι σήμερα πειραματικές εφαρμογές έχουν πραγματοποιηθεί στο Σουίντον της Αγγλίας (MONDEX), στο Ράβενσμπουργκ και Βαϊνγκάρτεν της Γερμανίας, στο Αϊζενστάτ (Europay Austria), στο Βέλγιο (PROTON), στο Νέστβεντ της Δανίας (σύστημα DANMONT), στη Φινλανδία (Avant Ltd.), στην Άνω Αδίγη της Ιταλίας (Progetto Cassamat), στην Πορτογαλία (Porta Moedas Multibank). Σήμερα, επεκτείνεται με ταχείς ρυθμούς σε όλο τον κόσμο. Το 2006, οι δαπάνες που πραγματοποιήθηκαν μέσω καρτών προπληρωμής πολλαπλών χρήσεων μόνο στο σύστημα της VISA αυξήθηκαν κατά 280%. Για το ίδιο έτος, το σύνολο των καρτών αυτών σε παγκόσμιο επίπεδο ήταν 321.000.000.

Municipal bonds = δημοτικά και κυβερνητικά ομόλογα. Είναι τα ομόλογα που εκδίδονται από τους δήμους και τις περιφερειακές ή τοπικές κυβερνήσεις, ομοσπονδιακά κρατίδια ή πολιτείες για τη χρηματοδότηση καθημερινών δραστηριοτήτων και ειδικών σχεδίων για την ανάπτυξη της τοπικής υποδομής. Οι αποδόσεις αυτών είναι μικρότερες των κρατικών και εταιρικών ομολόγων. Συνήθως, όμως, οι τόκοι των δημοτικών ομολόγων εξαιρούνται της φορολογίας ή υπόκεινται σε μικρότερο φορολογικό συντελεστή. Επιπρόσθετα, απολαύουν μεγαλύτερου βαθμού πιστοληπτικής αξιολόγησης από ότι τα εταιρικά ομόλογα. Στις ΗΠΑ, τα δημοτικά ομόλογα διακρίνονται σε: α) ομόλογα γενικής υποχρέωσης (GO, General Obligation bonds). Δεν είναι εγγυημένα αλλά η αποπληρωμή τους επαφίεται στην καλή πίστη και την πιστοληπτική ικανότητα του δανειζόμενου. Έχουν λήξη μέχρι 10 χρόνια και πληρώνονται από κεφάλαια που προκύπτουν από φόρους και παράβολα β) ομόλογα εισοδήματος (Revenue bonds) που χρησιμοποιούνται για να χρηματοδοτούν έργα υποδομής. Εξοφλούνται από το εισόδημα που προκύπτει από τα έργα όπως διόδια, το προϊόν χρηματοδοτικής μίσθωσης κτιρίων κ.λπ. Σε ορισμένες περιπτώσεις δεν διενεργούνται πληρωμές μέχρι να παραχθεί εισόδημα από τα έργα τα οποία χρηματοδοτούν.

Mutatis mutandis = λατινική έκφραση που σημαίνει την κατ' αναλογία εφαρμογή διατάξεων που διέπουν μία έννομη σχέση σε άλλη παρόμοια σχέση ή περίπτωση. Υπονοεί, επίσης, τις απαραίτητες αλλαγές που πρέπει να επέλθουν αλλά πάντα λαμβανομένου υπόψη των ιδιαιτεροτήτων κάθε περίπτωσης. Για παράδειγμα, εάν υπάρχει κενό νόμου ή κενό στη σύμβαση που ορίζει συγκεκριμένη σχέση μεταξύ ιδιοκτήτη και ενοικιαστή ή μεταξύ δανειστή και δανειολήπτη, μπορεί να ισχύσουν κατ' αναλογία α) παρόμοιες διατάξεις που διέπουν μία συναφή ρύθμιση ή β) παρόμοιες συμβατικές ρήτρες.

Mutual funds = αμοιβαία κεφάλαια (Α/Κ). Είναι ένα σύνολο περιουσίας το οποίο αποτελείται από μετρητά, καταθέσεις, μέσα της χρηματαγοράς, χρεόγραφα και μετοχές εγχωρίων ή και ξένων χρηματιστηρίων, που ανήκει σε επενδυτές-μεριδιούχους του ίδιου προφίλ ανάλογα με τη συμμετοχή τους σε αυτό. Οι αποταμιευτές που τοποθετούν τα χρήματά τους στο Α/Κ

γίνονται εξ αδιαιρέτου συγκύριοι της κοινής περιουσίας και λαμβάνουν τίτλους που καλούνται μερίδια. Η διάθεση και η εξαγορά μεριδίων απαλλάσσεται από κάθε φόρο, τέλος ή άλλη εισφορά υπέρ του δημοσίου. Ο αποταμιευτής αναθέτει τη διαχείριση του μεριδίου του στους έμπειρους και επαγγελματίες διαχειριστές του Α/Κ, έχει τη δυνατότητα ρευστοποίησης αυτού ενώ δικαιούται, κάθε χρόνο, διανομής των κεφαλαιακών κερδών του Α/Κ ανάλογα με τον αριθμό των μεριδίων που κατέχει.

● **Σε διεθνές επίπεδο**, οι κυριότερες κατηγορίες Α/Κ είναι οι εξής:

- 1) **balanced funds** (μικτά). Επενδύουν σε μεγάλο ποσοστό σε τίτλους σταθερής απόδοσης και ελάχιστα σε τίτλους κυμαινόμενου επιτοκίου. Θεωρούνται Α/Κ μέσου επενδυτικού κινδύνου
- 2) **bond funds** (ομολογιακά). Τοποθετούν τα κεφάλαιά τους αποκλειστικά σε ομόλογα, ομολογίες και άλλους τίτλους σταθερής απόδοσης και για το λόγο αυτό φέρουν τον μικρότερο επενδυτικό κίνδυνο
- 3) **growth funds** (αναπτυξιακά). Επενδύουν το μεγαλύτερο μέρος σε μετοχές και φέρουν υψηλό κίνδυνο
- 4) **money-markets funds** (χρηματαγοράς ή διαχείρισης διαθεσίμων). Αποτελούνται από βραχυπρόθεσμους τίτλους και πιστοποιητικά καταθέσεων
- 5) **income funds** (εισοδήματος). Αποτελούνται από μετοχικούς τίτλους και στοχεύουν σε μεγάλα κεφαλαιακά κέρδη αλλά φέρουν και υψηλό κίνδυνο
- 6) **index funds** (δεικτοποιημένα). Αποτελούνται από μετοχές που συμμετέχουν σε δείκτες μετοχών υψηλής κεφαλαιοποίησης των χρηματιστηρίων
- 7) **sector funds** (κλαδικά). Επενδύουν σε μετοχές κάποιου κλάδου (τραπεζών, εταιριών πληροφορικής κ.λ.π) και στοχεύουν σε υψηλά κεφαλαιακά κέρδη
- 8) **international bond funds** (διεθνικά ομολογιών). Αποτελούνται από χρεόγραφα, κύρια από ομολογίες και ομόλογα, που διαπραγματεύονται σε πολλά κράτη ενώ συνήθως αναμένουν απόδοση και από τις συναλλαγματικές διακυμάνσεις
- 9) **international growth funds** (διεθνή αναπτυξιακά). Επενδύουν σε μετοχές που διαπραγματεύονται σε πολλά χρηματιστήρια του εξωτερικού και εκτός από την άνοδο των τιμών τους αναμένουν κέρδη και από τις συναλλαγματικές διακυμάνσεις. Φέρουν, όμως, υψηλό κίνδυνο
- 10) **funds of funds** (αμοιβαία επί αμοιβαίων). Αμοιβαία κεφάλαια που επενδύουν σε άλλα αμοιβαία κεφάλαια συμπεριλαμβανομένων και των κεφαλαίων αντιστάθμισης κινδύνων (hedge funds). Βλέπε αυτοτελή όρο Funds of funds, (FoFs)
- 11) **money market funds** (κεφάλαια αγοράς χρήματος). Επενδύουν σε βραχυπρόθεσμους τίτλους που παρέχουν τη δυνατότητα άμεσης ρευστοποίησης. Βλέπε αυτοτελή όρο Money market funds.

● **Στην Ελλάδα**, τα Α/Κ λειτουργούν με τη μορφή της Ανώνυμης Εταιρίας Διαχείρισης Αμοιβαίων Κεφαλαίων (**ΑΕΔΑΚ**), η οποία έχει αποκλειστικό σκοπό τη διαχείριση Α/Κ αλλά επί πλέον και τη δυνατότητα ανάληψης διαχείρισης ΟΣΕΚΑ (βλέπε όρο πιο κάτω). Η διαχείριση ενός Α/Κ περιλαμβάνει τη διαχείριση των στοιχείων του ενεργητικού του, τη διοίκηση του Α/Κ και τη διαφήμιση για την προώθηση των μεριδίων του στο ευρύ επενδυτικό κοινό. Χρησιμοποιεί σαν θεματοφύλακα (custodian) μία τράπεζα που αναλαμβάνει έναντι αμοιβής τη φύλαξη των περιουσιακών στοιχείων, εκτελεί καθήκοντα ταμίας εισπράττοντας, μεταξύ άλλων, την αξία των μεριδίων και αποδίδοντας την αξία τους σε όσους μεριδιούχους επιθυμούν να ρευστοποιήσουν τη θέση τους υπολογίζοντας και στις δύο περιπτώσεις την αναλογούσα προμήθεια, μπορεί να προβαίνει σε αγοραπωλησίες κινητών αξιών μετά από εντολή της ΑΕΔΑΚ, υπογράφει τον κανονισμό, τις εκθέσεις και τις οικονομικές καταστάσεις της ΑΕΔΑΚ, εγγυάται την ορθή λειτουργία των πράξεων αυτής ενώ είναι απαραίτητη η σύμφωνη γνώμη του για κάθε αίτηση τροποποίησης που επιβάλλεται στην εποπτική αρχή δηλαδή στην Επιτροπή Κεφαλαιαγοράς.

Η ΑΕΔΑΚ διέπεται από το Νόμο 3283/13.11.2004 και από αποφάσεις της Επιτροπής Κεφαλαιαγοράς. Τα Α/Κ διακρίνονται:

Α) Ανάλογα με το είδος των χρηματοπιστωτικών μέσων σε:

- 1) Α/Κ Διαχείρισης Διαθεσίμων. Επενδύουν κυρίως (άνω του 65% του καθαρού ενεργητικού τους) σε καταθέσεις-μέσα χρηματαγοράς. Δεν έχουν δυνατότητα επένδυσης σε μετοχές.
- 2) Α/Κ Ομολογιακά. Επενδύουν κυρίως σε ομολογίες και δυνητικά έως 10% και σε μετοχές.
- 3) Α/Κ Μικτά. Επενδύουν τουλάχιστον 10% του καθαρού ενεργητικού τους σε μετοχές και 10% σε ομολογίες. Το σύνολο των επενδύσεων όλων των κατηγοριών δεν πρέπει να υπερβαίνει το 65% του καθαρού ενεργητικού τους.

4) A/K Μετοχικά. Επενδύουν κυρίως σε μετοχές εταιριών εισηγμένων στο ΧΑΑ. Σε περίπτωση που μετοχικά αμοιβαία κεφάλαια αναπαράγουν τη σύνθεση συγκεκριμένου χρηματιστηριακού δείκτη (π.χ Γενικός Δείκτης, FTSE/ASE 20), οφείλουν να επενδύουν το 95% του καθαρού ενεργητικού τους σε μετοχές του συγκεκριμένου δείκτη.

B) Με κριτήριο τη γεωγραφική κατανομή σε A/K Εσωτερικού που επενδύουν κυρίως σε επενδυτικά προϊόντα (καταθέσεις, ομόλογα, ομολογίες, μετοχές και μέσα της χρηματαγοράς) των οποίων οι εκδότες έχουν την καταστατική τους έδρα στην Ελλάδα και σε A/K Εξωτερικού που επενδύουν κυρίως σε επενδυτικά προϊόντα εκδοτών που έχουν την καταστατική τους έδρα εκτός Ελλάδος αν και τα τελευταία καταργούνται με νεότερο νόμο.

Ο όρος «κυρίως» που χρησιμοποιείται ανωτέρω αφορά ποσοστό επένδυσης τουλάχιστον 65% επί του καθαρού ενεργητικού του A/K υπολογιζόμενου σε τριμηνιαία βάση με λήξη 31.3, 30.6, 31.9 και 31.12 εκάστου έτους.

• Σαν **επιτρεπόμενες επενδύσεις** ενός αμοιβαίου κεφαλαίου ορίζονται:

1) οι κινητές αξίες και τα μέσα χρηματαγοράς που αποτελούν αντικείμενο διαπραγμάτευσης σε οργανωμένη αγορά. Ειδικότερα αναφέρονται: α) οι κινητές αξίες και τα μερίδια των ΟΣΕΚΑ β) οι τίτλοι της χρηματαγοράς όπως π.χ γeros και outright γ) τα συμβόλαια μελλοντικής εκπλήρωσης (futures) δ) οι προθεσμιακές συμβάσεις για την κάλυψη του κινδύνου μεταβολής των επιτοκίων (Forward Rate Agreements, FRAs) ε) οι συμβάσεις ανταλλαγής (swaps) υποχρεώσεων με αντικείμενο επιτόκιο ή συνάλλαγμα και οι συμβάσεις ανταλλαγής που συνδέονται με μετοχές ή δείκτες μετοχών ζ) τα συμβόλαια δικαιώματος προαίρεσης (options) και κύρια επί συναλλάγματος ή επιτοκίων

2) οι κινητές αξίες και τα μέσα χρηματαγοράς που αποτελούν αντικείμενο διαπραγμάτευσης σε εποπτευόμενη οργανωμένη αγορά κράτους μέλους ή τρίτου κράτους ανοικτή στο κοινό

3) νεοεκδιδόμενες κινητές αξίες, μετά από έγκριση της Επιτροπής Κεφαλαιαγοράς, και εφόσον είναι υπό ένταξη σε μια οργανωμένη χρηματιστηριακή αγορά και η εισαγωγή της θα πραγματοποιηθεί εντός ενός έτους

4) μερίδια ΟΣΕΚΑ εγκεκριμένων με βάση τις κοινοτικές οδηγίες ανεξάρτητα εάν εδρεύουν σε κράτος μέλος και εφόσον: α) έχουν λάβει σχετική άδεια λειτουργίας β) το επίπεδο προστασίας των μεριδιούχων των άλλων ΟΣΕΚΑ είναι ισοδύναμο με αυτό της Ε.Ε γ) οι δραστηριότητές τους περιγράφονται σε εξαμηνιαίες και ετήσιες περιοδικές εκθέσεις ώστε να είναι δυνατή η αξιολόγηση των στοιχείων ενεργητικού, του παθητικού και των αποτελεσμάτων χρήσεως δ) δεν έχει επενδυθεί ποσοστό μεγαλύτερο από το 10% του καθαρού ενεργητικού του σε μερίδια άλλων ΟΣΕΚΑ

5) καταθέσεις σε πιστωτικά ιδρύματα (ΠΙ) διάρκειας μέχρι 12 μηνών εφόσον τα ΠΙ εδρεύουν σε κράτος μέλος ή σε τρίτη χώρα που έχει αποδεχθεί η Επιτροπή Κεφαλαιαγοράς

6) παράγωγα χρηματοπιστωτικά μέσα που διακανονίζονται με μετρητά και διαπραγματεύονται σε οργανωμένες αγορές. Επίσης, σε εξωχρηματιστηριακά παράγωγα εφόσον: α) οι αντισυμβαλλόμενοι είναι νομικά πρόσωπα υποκείμενα σε προληπτική εποπτεία β) υπόκεινται καθημερινά σε αξιόπιστη και επαληθεύσιμη αποτίμηση και είναι δυνατόν να κλείνει η θέση τους ανά πάσα στιγμή με πρωτοβουλία του

7) μέσα χρηματαγοράς που εκδίδονται ή είναι εγγυημένα από κεντρική τράπεζα ή τοπική αρχή κράτους μέλους, από την ΕΚΤ, την Ευρωπαϊκή Τράπεζα Επενδύσεων, από τρίτο κράτος ή και από οργανισμούς υποκείμενους σε προληπτική εποπτεία ή έχουν εγκριθεί με απόφαση της Επιτροπής Κεφαλαιαγοράς όπως: α) εταιρίας της οποίας τα ίδια κεφάλαια ανέρχονται τουλάχιστον σε 10.000.000 ευρώ και η οποία υποβάλλει και δημοσιεύει ετήσιες οικονομικές καταστάσεις β) οργανισμός, εντός ομίλου εταιριών με εισηγμένες εταιρίες, που έχει σκοπό τη χρηματοδότηση του ομίλου ή εκδότη μέσω τιτλοποίησης απαιτήσεων

8) μετά από έγκριση της Επιτροπής Κεφαλαιαγοράς το A/K μπορεί να επενδύει μέχρι 10% του καθαρού ενεργητικού του και σε άλλες κινητές αξίες ή μέσα χρηματαγοράς που δεν αναφέρονται ανωτέρω αλλά σε καμιά περίπτωση δεν επιτρέπεται να επενδύει σε πολύτιμα μέταλλα ή παραστατικούς τίτλους αυτών.

• Τα **επενδυτικά όρια** της ΑΕΔΑΚ προσδιορίζονται σαν ποσοστά επί του καθαρού ενεργητικού και καθορίζονται ως εξής:

α) έως 10% σε κινητές αξίες και μέσα χρηματαγοράς του ίδιου εκδότη

β) έως 40% σε κινητές αξίες και μέσα χρηματαγοράς εκδοτών με επένδυση (σε καθένα από αυτούς) άνω του 5%. Ο περιορισμός αυτός δεν ισχύει για τις καταθέσεις και για πράξεις εξωχρηματιστηριακών παραγώγων

γ) έως 35% σε κινητές αξίες και μέσα χρηματαγοράς του ίδιου εκδότη όταν έχουν εκδοθεί ή εγγυηθεί από κράτος μέλος της Ε.Ε

δ) έως 25% σε ομολογίες πιστωτικού ιδρύματος.

Μέχρι 2.11.2005 καθιερώθηκαν και τα εξής επενδυτικά όρια:

ε) έως 10% μπορεί να επενδυθεί σε μερίδια άλλων Α/Κ

ζ) έως 20% σε καταθέσεις στο ίδιο πιστωτικό ίδρυμα

η) έως 20% σε κινητές αξίες, μέσα χρηματαγοράς, καταθέσεις και πράξεις εξωχρηματοπιστηριακών μέσων που έχουν εκδοθεί από τον ίδιο οργανισμό

θ) έως 10% σε πράξεις εξωχρηματοπιστηριακών παραγώγων ως προς ένα αντισυμβαλλόμενο όταν πρόκειται για πιστωτικό ίδρυμα ή 5% όταν δεν πρόκειται για ίδρυμα

ι) έως 20% αθροιστικά σε κινητές αξίες και μέσα χρηματαγοράς εταιριών του ίδιου ομίλου, ανεξάρτητα αν ενοποιούνται.

• Η επιβαλλόμενη διασπορά κινδύνων συμπληρώνεται και από τους εξής περιορισμούς:

1) απαγορεύεται η τοποθέτηση ποσοστού άνω του 10% της καθαρής αξίας του Α/Κ σε κινητές αξίες του ίδιου εκδότη 2) απαγορεύεται η τοποθέτηση ποσοστού άνω του 40% της καθαρής αξίας του Α/Κ σε κινητές αξίες εκδοτών που σε κάθε ένα από αυτούς το Α/Κ έχει επενδύσει πάνω από το 5% της καθαρής αξίας του 3) αντίθετα, επιτρέπεται η τοποθέτηση μέχρι το 35% (και 100% υπό προϋποθέσεις) της καθαρής αξίας του Α/Κ σε κινητές αξίες ή μέσα χρηματαγοράς του ίδιου εκδότη όταν αυτός είναι κράτος μέλος της Ευρωπαϊκής Ένωσης ή τρίτο κράτος ή δημόσιος διεθνής οργανισμός όπου μετέχουν ένα ή περισσότερα κράτη μέλη 4) οι επενδύσεις του Α/Κ σε μερίδια ΟΣΕΚΑ δεν επιτρέπεται να υπερβαίνουν το 10% του καθαρού ενεργητικού του 5) επιτρέπεται η τοποθέτηση μέχρι το 25% της καθαρής αξίας του Α/Κ σε ομολογίες που εκδίδονται από ΠΙ που έχει την έδρα του σε κράτος μέλος της Ε.Ε και υπόκειται σε ειδικό καθεστώς εποπτείας. Αν το Α/Κ επενδύει πάνω από 5% σε τέτοια ομόλογα, τότε το σύνολο αυτών δεν πρέπει να υπερβαίνει το 80% του ενεργητικού του 5) το Α/Κ δεν επιτρέπεται να επενδύει άνω του 20% του καθαρού ενεργητικού του σε καταθέσεις στο ίδιο ΠΙ 6) το Α/Κ απαγορεύεται να αποκτά ποσοστό μεγαλύτερο του 10% των μετοχών χωρίς δικαίωμα ψήφου ενός εκδότη, 10% των μετοχών με δικαίωμα ψήφου ενός εκδότη, 10% του συνόλου των ομολόγων ενός εκδότη, 10% των μέσων της χρηματαγοράς ενός εκδότη, 25% των μεριδίων ενός αμοιβαίου κεφαλαίου ή άλλου οργανισμού συλλογικών επενδύσεων.

• Στο άρθρο 5 του Νόμου 3283/2004 ορίζεται ότι **οι μετοχές της ΑΕΔΑΚ** είναι ονομαστικές, δεν διαπραγματεύονται σε οργανωμένη αγορά και το ελάχιστο απαιτούμενο μετοχικό κεφάλαιο είναι 1.200.000 ευρώ. Όταν τα υπό διαχείριση κεφάλαια υπερβαίνουν τα 250.000.000 ευρώ, η ΑΕΔΑΚ οφείλει να αυξήσει τα ίδια της κεφάλαια με πρόσθετο ποσό που αντιστοιχεί στο 0,02% των υπό διαχείριση κεφαλαίων που υπερβαίνουν τα 250.000.000 ευρώ με ανώτατο όριο τα 10.000.000 ευρώ. Παρέχεται, όμως η ευχέρεια προσκόμισης τραπεζικής εγγύησης από πιστωτικό ίδρυμα μέχρι το 50% του πρόσθετου ποσού των κεφαλαίων. Δεν θεωρούνται χαρτοφυλάκια της ΑΕΔΑΚ αυτά που διαχειρίζεται κατόπιν ανάθεσης. Τουλάχιστον το 51% του μετοχικού κεφαλαίου της ΑΕΔΑΚ πρέπει να ανήκει σε ένα ή περισσότερα ιδρύματα του χρηματοπιστωτικού τομέα, σε ΑΕΠΕΥ, ασφαλιστικές εταιρίες, εταιρίες συμμετοχών ή σε ασφαλιστικά ταμεία με ελάχιστο αποθεματικό τουλάχιστον 3.000.000 ευρώ.

Με το Νόμο 2778/99 ιδρύθηκαν στην Ελλάδα και **Αμοιβαία Κεφάλαια Ακίνητης Περιουσίας** (Real Estate Mutual Funds) που επενδύουν τουλάχιστον 70% του ενεργητικού τους σε ακίνητα και μέχρι 30% σε α) μετρητά, τραπεζικές καταθέσεις και πιστωτικούς τίτλους ισοδυνάμου ρευστότητας και β) κινητές αξίες (μέχρι 10%) και πιστωτικούς τίτλους που εξομοιώνονται με κινητές αξίες και τίτλους μεριδίων αμοιβαίων κεφαλαίων. Τα ανωτέρω αμοιβαία κεφάλαια έχουν διαχειριστή Ανώνυμο Εταιρεία Διαχείρισης Αμοιβαίων Κεφαλαίων (ΑΕΔΑΚ) με αποκλειστικό σκοπό τη διαχείριση αμοιβαίων κεφαλαίων μεταξύ των οποίων περιλαμβάνονται ένα ή περισσότερα αμοιβαία κεφάλαια ακίνητης περιουσίας. Η Εταιρεία Επενδύσεων σε Ακίνητη Περιουσία είναι ανώνυμη εταιρεία με αποκλειστικό σκοπό τη διαχείριση χαρτοφυλακίου κινητών αξιών και ακίνητης περιουσίας, είναι εισηγμένη στο ΧΑΑ και δεν είναι αμοιβαίο κεφάλαιο.

Mutual Savings Bank = τράπεζα αμοιβαίων αποταμιεύσεων. Είναι πιστωτικό ίδρυμα συνεταιριστικής μορφής όπου οι καταθέτες της είναι και οι ιδιοκτήτες της. Δέχονται καταθέσεις ταμειωτηρίου και προθεσμιακές καταθέσεις και επενδύουν κύρια σε στεγαστικά δάνεια και διαπραγματεύσιμα χρεόγραφα. Σε αντίθεση με τις πιστωτικές ενώσεις (βλέπετε όρο credit union), δεν απαιτείται όπως ο καταθέτης ή ο δανειστής είναι μέλος προκειμένου να χρησιμοποιήσει τα χρηματοπιστωτικά του προϊόντα. Στις ΗΠΑ, τα πιστωτικά ιδρύματα αυτού

του είδους είναι περίπου 500 και δραστηριοποιούνται σε 17 πολιτείες κύρια στο βόρειο τμήμα των ΗΠΑ.

N

NAIRU (Non Accelerating Inflation Rate of Unemployment) = το ποσοστό ανεργίας που δεν επιταχύνει τον πληθωρισμό (ή κατά τον Μίλτον Φρίντμαν το φυσικό ποσοστό ανεργίας ή η ανεργία ισορροπίας). Πρόκειται για νεότερη έκδοση της καμπύλης Phillips σε συνθήκες ανοικτής οικονομίας. Το NAIRU αποτελεί ένα κατώφλι ανεργίας κάτω από το οποίο θα επέλθει αναγκαστικά επιτάχυνση του πληθωρισμού. Αυτό σημαίνει ότι η κυβέρνηση δεν μπορεί να χρησιμοποιήσει τη δημοσιονομική πολιτική ούτε η κεντρική τράπεζα τη νομισματική πολιτική με σκοπό να μειώσουν την ανεργία κάτω από ένα σημείο ισορροπίας παρά μόνο με αντίτιμο την αύξηση του πληθωρισμού. Αποτελείται από δύο συνιστώσες: την κλασσική ανεργία, που προέρχεται από την αύξηση των μισθών και τη διαρθρωτική ανεργία που έχει σχέση με τα διαρθρωτικά χαρακτηριστικά της αγοράς εργασίας και ιδιαίτερα με την αναντιστοιχία των θέσεων εργασίας και των γνώσεων και ικανοτήτων των ανέργων. Από το NAIRU προέκυψε για τους κεντρικούς τραπεζίτες και ορισμένους πολιτικούς και συγγραφείς η ανάγκη για διαρθρωτικές αλλαγές στην αγορά εργασίας δηλαδή για περισσότερο ευελιξία, μείωση ή κατάργηση του κατώτατου μισθού, συρρίκνωση των επιδομάτων ανεργίας, αύξηση ή κατάργηση του ορίου απολύσεων. Ωστόσο, το NAIRU βάλλεται πλέον από πολλούς θεωρητικούς. Οι νεότεροι φέρνουν για παράδειγμα την οικονομία των ΗΠΑ που το 1998 και 1999 παρουσίαζε πληθωρισμό από 0,8% μέχρι 1,8% ενώ η ανεργία κυμαινόταν σε επίπεδα από 4,2% έως 4,7% του εργατικού δυναμικού. Σύμφωνα με τους υποστηρικτές του NAIRU ο πληθωρισμός στις ΗΠΑ έπρεπε να είχε επιταχυνθεί από την εποχή που το ποσοστό ανεργίας έπεσε κάτω από το 6%, πράγμα που δεν συνέβη. Σύμφωνα με το CBO (Congressional Budget Office), το Β' εξάμηνο του 2004 το NAIRU βρισκόταν στο 5,2% (το CBO, που ιδρύθηκε το 1975, παρέχει στις Επιτροπές Προϋπολογισμού της Βουλής των Αντιπροσώπων και της Γερουσίας των ΗΠΑ αντικειμενικά στοιχεία χρήσιμα για την ανάλυση των οικονομικών και δημοσιονομικών εξελίξεων).

Naked position = γυμνή θέση. Η ανάληψη μιας θέσης από μία επενδυτική εταιρία η οποία κατέχει ομόλογα που δεν είναι προστατευμένα με οποιοδήποτε τρόπο από τον κίνδυνο αγοράς. Πρόκειται για μια θέση που φέρει εξαιρετικό κίνδυνο αφού η έκθεση στον κίνδυνο είναι απεριόριστη. Άλλως, είναι μία θέση long ή short η οποία δεν αντισταθμίζεται (not hedged) από μία αντίθετη θέση.

Narrow market = στενή, περιορισμένη αγορά. Μία αδρανής αγορά που χαρακτηρίζεται από τον μικρό αριθμό των συμμετεχόντων, από μεγάλες διακυμάνσεις των τιμών που οφείλονται στο χαμηλό όγκο των συναλλαγών και από χαμηλή ρευστότητα. Μικρές αλλαγές στη ζήτηση και την προσφορά ενδέχεται να προκαλέσουν δραματικές συνέπειες στις τιμές.

NASDAQ (National Association of Security Dealers Automated Quotation) system = αυτόματο σύστημα προσδιορισμού των τιμών της Εθνικής Ένωσης Διαπραγματευτών Χρεογράφων των ΗΠΑ. Πρόκειται για τη μεγαλύτερη εξωχρηματιστηριακή αγορά χρεογράφων του κόσμου. Είναι, δηλαδή, μία over-the-counter market χωρίς φυσική τοποθεσία. Η αγορά εδρεύει στη μνήμη ενός Η/Υ με τον οποίο επικοινωνούν 500.000 τερματικά σε όλο τον κόσμο.

- Ο NASDAQ ιδρύθηκε από την Εθνική Ένωση των Διαπραγματευτών Χρεογράφων (National Association of Securities Dealers (NASD) και άρχισε τις εργασίες της την 8.2.1971. Το 1982, οι μεγαλύτερες εταιρίες του Nasdaq δημιουργούν τη Nasdaq National Market που απαιτεί υψηλά πρότυπα εισόδου και εκτέλεσης μικρών εντολών (Small Order Execution System, SOES). Το 1990 αλλάζει ονομασία σε Nasdaq Stock Market ενώ το 1994 ξεπερνά το Χρηματιστήριο της Νέας Υόρκης σε ετήσιο όγκο μετοχών. Το 1992, διασυνδέθηκε με το Χρηματιστήριο του Λονδίνου (the London Stock Exchange) για να συγκροτήσει την πρώτη διηπειρωτική συνεργασία στις αγορές χρεογράφων. Το 1998 συγχωνεύεται με το American Stock Exchange (AMEX) και δημιουργείται ο όμιλος το Nasdaq-Amex Market Group. Τον ίδιο χρόνο 5.126 επιχειρήσεις συμμετείχαν στο σύστημα με αξία αγοράς 2,6 τρισεκατομμύρια δολάρια ΗΠΑ. Από αυτές 440 ήταν ξένες εταιρίες. Το 2000 δημιουργείται η εταιρία NASDAQ Stock Market, Inc. Στις αρχές του 21^{ου} αιώνα κατέστη η μεγαλύτερη ηλεκτρονική αγορά

χρεογράφων των ΗΠΑ τόσο σε αξία όσο και σε όγκο συναλλαγών. Την 8.11.2007 εξαγοράζει έναντι 652.000.000 δολαρίων το Χρηματιστήριο της Φιλαδέλφειας (Philadelphia Stock Exchange, PHLX) που ήταν το αρχαιότερο χρηματιστήριο των ΗΠΑ ιδρυθέν το 1790.

- Ο NASDAQ έρχεται σε συμφωνία με το Borse Dubai και εξαγοράζει το Χρηματιστήριο των Βορείων Χωρών OMX Nordic Exchange. Την 27.2.2008 ολοκληρώθηκε η συγχώνευση του NASDAQ με το OMX Nordic Exchange και δημιουργήθηκε ο όμιλος **NASDAQ OMX Group, Inc.** New York, που είναι σήμερα το μεγαλύτερο χρηματιστήριο του κόσμου με εγγεγραμμένες πάνω από 3.900 μετοχές εταιριών. Με την ίδια ανωτέρω συμφωνία ο NASDAQ OMX Group έγινε μέτοχος κατά 33,33% του Διεθνούς Χρηματοπιστωτικού Χρηματιστηρίου του Ντουμπάι (DIFX, Dubai's International Financial Exchange) ενώ το Borse Dubai είναι μέτοχος κατά 19,90% του NASDAQ OMX Group. Το OMX Nordic Exchange δεν είναι πλέον μία ξεχωριστή νομική οντότητα αλλά ένας περιγραφικός όρος που δείχνει την κοινή προσφορά από τον όμιλο Nasdaq OMX υπηρεσιών μέσω των χρηματιστηρίων του Ελσίνκι (Φινλανδία), της Κοπεγχάγης (Δανία), της Στοκχόλμης (Σουηδία), της Ισλανδίας, του Ταλλίν (Εσθονία), της Ρίγας (Λετονία) και του Βίλνιους (Λιθουανία).

- Οι μετοχές εταιριών υψηλής τεχνολογίας απεικονίζονται στους δείκτες: α) The Nasdaq - 100 Index β) The Nasdaq Composite Index που περιλαμβάνει 3.500 μετοχές που διαπραγματεύονται στο χρηματιστήριο του Nasdaq από τις οποίες το μεγαλύτερο ποσοστό ανήκει σε εταιρίες υψηλής τεχνολογίας. Ο σύνθετος δείκτης Nasdaq αντιπροσωπεύει τα δύο τρίτα των συναλλαγών της εξωχρηματιστηριακής χρηματιστηριακής αγοράς.

Οι εντολές αγοράς ή πώλησης μετοχών δίνονται μέσω ενός πολύπλοκου δικτύου Η/Υ και τηλεπικοινωνιών. Οι μετέχοντες διακρίνονται σε:

α) διαμορφωτές αγοράς (market makers) που είναι ατομικοί διαπραγματευτές οι οποίοι ανταγωνίζονται μεταξύ τους προωθώντας τις εντολές των πελατών τους και υποχρεούνται να αποδεχθούν τις προτάσεις αγοράς και πώλησης που τους υποβάλλουν οι άλλες τράπεζες

β) ηλεκτρονικά τηλεπικοινωνιακά δίκτυα (Electronic Communications Networks, ECNs - trading systems) που εισάγουν τις εντολές των πελατών απευθείας στο σύστημα.

- Η τεχνολογία του ομίλου NASDAQ OMX υποστηρίζει τις συναλλαγές περισσότερων των 60 χρηματιστηρίων, γραφείων συμψηφισμού και κεντρικών αποθετηρίων τίτλων σε περισσότερες από 50 χώρες. Προσφέρει πολλές επενδυτικές επιλογές σε εταιρίες όλου του κόσμου συμπεριλαμβανομένης της διαπραγμάτευσης στα χρηματιστήρια των ΗΠΑ, στα χρηματιστήρια των Σκανδιναβικών και Βαλτικών χωρών μέσω του συγχωνευθέντος OMX Nordic Exchange, περιλαμβανομένου του First North και της 144A PORTAL Market. Προσφέρει διαπραγμάτευση σε πολλές κατηγορίες περιουσιακών στοιχείων συμπεριλαμβανομένων των μετοχών και άλλων μετοχικών τίτλων, των παραγώγων, των ομολόγων και γενικά των χρεογράφων του κρατικού και εταιρικού χρέους, των εμπορευμάτων, των δομημένων χρηματοπιστωτικών προϊόντων και των διαπραγματεύσιμων αμοιβαίων κεφαλαίων (ETFs).

- Την 19.3.2008 ο Nasdaq OMX Group ανακοίνωσε ότι θέτει το Σεπτέμβριο του 2008 σε εφαρμογή μία πανευρωπαϊκή αγορά στην οποία διαπραγματεύονται 300 μετοχές ευρωπαϊκών εταιριών με μεγάλη κεφαλαιοποίηση (blue chip shares). Η NASDAQ OMX Europe είναι σε θέση να εκτελεί ένα μεγάλο όγκο συναλλαγών επί χρεογράφων σε διασυννοριακό επίπεδο και σε ένα περιβάλλον πολλών αγορών. Διαπραγματεύεται μετοχές με μεγάλη ρευστότητα από όλους τους σημαντικούς πανευρωπαϊκούς δείκτες περιλαμβανομένων αυτών της Αυστρίας, Βελγίου, Γαλλίας, Γερμανίας, Δανίας, Ελβετίας, Ηνωμένου Βασιλείου, Ιρλανδίας, Ιταλίας, Κάτω Χωρών, Νορβηγίας, Πορτογαλίας, Σουηδίας και Φινλανδίας. Χρησιμοποιεί το INET που είναι το ταχύτερο ηλεκτρονικό σύστημα του κόσμου και ικανό να διεκπεραιώνει το διακανονισμό περισσότερο από 6 δισεκατομμυρίων μετοχών την ημέρα και να χειρίζεται 250.000 εντολές το λεπτό.

NASDAQ indices = οι δείκτες NASDAQ είναι δείκτες σταθμιζόμενοι κατά την αξία της αγοράς (εκτός από το NASDAQ - 100 Index που σταθμίζεται με τη χρήση μιας τροποποιημένης μεθόδου κεφαλοποίησης της αγοράς). Αυτό σημαίνει ότι κάθε μετοχή επηρεάζει το δείκτη κατ' αναλογία με την αγοραία αξία του. Η αξία αυτή (market value) υπολογίζεται κατά τη διάρκεια της ημέρας με βάση την τελευταία τιμή πώλησης πολλαπλασιαζόμενη με το σύνολο των εκκρεμουσών μετοχών. Οι κυριότεροι δείκτες NASDAQ είναι οι εξής:

- NASDAQ - 100 Index = αποτελείται από 100 μετοχές των μεγαλύτερων μη χρηματοπιστωτικών εγχώριων και πολυεθνικών εταιριών εγγεγραμμένων στη NASDAQ

National Market tier του χρηματιστηρίου του Νάζντακ (NASDAQ Stock Market Inc.) Ο δείκτης περιλαμβάνει τις μετοχές μεγάλων εταιριών από τους δυναμικότερους τομείς της βιομηχανίας.

- NASDAQ Financial - 100 Index = αποτελείται από 100 μετοχές των μεγαλύτερων χρηματοπιστωτικών εταιριών.

- NASDAQ Composite Index = περιλαμβάνει όλες τις εγχώριες εταιρίες και τις εταιρίες που δεν έχουν την έδρα τους στις ΗΠΑ και είναι εγγεγραμμένες στη NASDAQ Stock Market Inc.

- NASDAQ National Market Composite Index = είναι μία υποδιαίρεση του NASDAQ Composite Index και περιλαμβάνει από τις μετοχές αυτού μόνο αυτές που είναι εγγεγραμμένες και στη NASDAQ National Market tier του χρηματιστηρίου του Νάζντακ (NASDAQ Stock Market Inc.)

- NASDAQ Bank Index = περιλαμβάνει όλους τους τύπους των τραπεζών και των αποταμιευτικών ιδρυμάτων και των σχετικών εταιριών συμμετοχών (holding companies), ανταλλακτήρια συναλλάγματος, πρακτορεία είσπραξης επιταγών και εταιρίες θησαυροφυλακίων.

- NASDAQ Industrial Index = δείκτης μετοχών της βιομηχανίας με εξαίρεση αυτών της βιοτεχνολογίας και των ηλεκτρονικών υπολογιστών για τις οποίες υπάρχουν ξεχωριστοί δείκτες.

- NASDAQ Biotechnology Index = δείκτης μετοχών των εταιριών βιοτεχνολογίας και της φαρμακευτικής βιομηχανίας.

- NASDAQ Computer Index = δείκτης μετοχών των εταιριών ηλεκτρονικών υπολογιστών.

NASDAQ OMX Group, Inc = βλέπετε ανωτέρω τον όρο «NASDAQ».

NCREIF (National Council of Real Estate Investment Fiduciaries) = το Εθνικό Συμβούλιο Επενδύσεων σε Ακίνητη Περιουσία των ΗΠΑ είναι μία ένωση θεσμικών επενδυτών, ακαδημαϊκών, συμβούλων, εκτιμητών και άλλων φορέων υπηρεσιών που έχουν σχέση με επενδύσεις των ταμείων συντάξεων σε ακίνητα. Συμβάλλει στην κατανόηση της λειτουργίας της αγοράς ακινήτων και την αξιολόγηση των σχετικών επενδύμενων περιουσιακών στοιχείων με α) την παροχή πληροφόρησης, την προβολή προτύπων και την έρευνα και εκπαίδευση β) την ανά τρίμηνο δημοσίευση του δείκτη NCREIF Property Index (NPI) ο οποίος παρουσιάζει την απόδοση των επενδύσεων επί των ακινήτων που βασίζεται σε στοιχεία που παρέχουν τα μέλη της Ένωσης.

Near money = οιονεί χρήμα ή υποκατάστατα του χρήματος. Πρόκειται για περιουσιακά στοιχεία τα οποία εύκολα μετατρέπονται σε μετρητά όπως οι λογαριασμοί όψεως και οι τραπεζικές καταθέσεις σε πρώτη ζήτηση.

Nellie May = η μεγαλύτερη μη κερδοσκοπική εταιρία παροχής σπουδαστικών δανείων των ΗΠΑ, θυγατρική της Sallie May (βλέπετε όρο).

Net Asset Value, NAV = καθαρή αξία ενεργητικού. Περιγράφει την αξία των περιουσιακών στοιχείων ενεργητικού μιας επιχείρησης μείον την αξία των περιουσιακών στοιχείων παθητικού. Συνήθως, χρησιμοποιείται σε σχέση με τα σχήματα συλλογικών επενδύσεων όπως τα αμοιβαία κεφάλαια (mutual funds), τα κεφάλαια που είναι διαπραγματεύσιμα σε οργανωμένες αγορές (Exchange Traded Funds, ETFs), τα κοινά συμβατικά κεφάλαια (Common Contractual Funds), τα κεφάλαια αντιστάθμισης κινδύνου (Hedge Funds) κλπ.

- Οι επενδυτές θέλουν να γνωρίζουν την αληθή χρηματοοικονομική αξία της επιχείρησης για να αποφασίσουν εάν θα επενδύσουν ή όχι. Μία δυνατότητα που τους παρέχεται είναι να συγκρίνουν την τρέχουσα κεφαλαιοποίηση της αγοράς (current market capitalisation) με τη NAV. Συνήθως, η NAV είναι κατώτερη της τρέχουσας αξίας της αγοράς διότι η τρέχουσα αξία των περιουσιακών στοιχείων των κεφαλαίων είναι υψηλότερη από τις ιστορικές χρηματοπιστωτικές καταστάσεις που χρησιμοποιούνται για τον υπολογισμό της NAV. Ο μαθηματικός τύπος υπολογισμού της καθαρής αξίας ενεργητικού είναι: NAV/μερίδιο συλλογικής επένδυσης = τρέχουσα αξία χαρτοφυλακίου + μετρητά – Υποχρεώσεις/Συνολικός αριθμός μεριδίων.

- Εκτός από τη NAV, συναντάται και η Ενδεικτική καθαρή αξία ενεργητικού (Indicative NAV, iNAV). Βασίζεται επί της NAV αλλά ενώ η NAV υπολογίζεται μόνο μία φορά την ημέρα, η iNAV ενημερώνεται κάθε 15 δευτερόλεπτα.

Net (clean) price = η καθαρή τιμή. Στην αγορά χρεογράφων είναι η τιμή η οποία δεν περιλαμβάνει δεδουλευμένους τόκους (accruals).

Net position = καθαρή θέση. Σημαίνει: α) το ποσό του νομίσματος ή άλλου χρηματοοικονομικού μέσου που έχει αγορασθεί ή πωληθεί και το οποίο δεν έχει ακόμα συμψηφισθεί με αντίθετη θέση β) την αξία της χρηματοοικονομικής θέσης αφαιρουμένου του αρχικού κόστους της απόκτησης της θέσης αυτής. Για παράδειγμα, εάν 100 συμβόλαια δικαιώματος προαίρεσης (options) αγοράσθηκαν με 100 ευρώ το καθένα και η τρέχουσα αγοραία αξία είναι 900 ευρώ για κάθε συμβόλαιο, τότε η αξία της καθαρής θέσης είναι $90.000 - 10.000 = 80.000$ ευρώ, όπου 90.000 είναι η τρέχουσα αξία (100 συμβόλαια X 900 ευρώ το συμβόλαιο) και 10.000 είναι το αρχικό κόστος απόκτησης της θέσης (100 συμβόλαια X 100 ευρώ το συμβόλαιο).

Net Present Value, NPV = καθαρή παρούσα αξία. Αποτελεί βασικό κριτήριο της χρηματοοικονομικής για την αξιολόγηση επενδυτικών σχεδίων ή χρηματοπιστωτικών αποφάσεων. Δεν αποτελεί ούτε λογιστικό ούτε χρηματιστηριακό μέγεθος αφού συνυπολογίζει μόνο τις ταμειακές ροές δηλαδή τα ποσά που εισπράττονται και τα ποσά που εκταμειώνονται. Η NPV χρησιμοποιείται για να αναλύσει την αποδοτικότητα του κεφαλαίου μιας επένδυσης ή ενός σχεδίου (project) ή της αγοράς ενός περιουσιακού στοιχείου. Η καθαρή παρούσα αξία μιας επένδυσης ισούται με τη διαφορά μεταξύ των ταμειακών ροών που προκλήθηκαν από την επένδυση, ενημερωμένων με ένα συγκεκριμένο ποσοστό και των δαπανών που προέκυψαν από την επένδυση. Η επιχείρηση δεν πρέπει να προβεί σε επενδύσεις παρά μόνον εάν η καθαρή παρούσα αξία είναι θετική. Συνεπώς, καθαρή παρούσα αξία σημαίνει τη δημιουργία αξίας εάν είναι θετική ή την απώλεια αξίας εάν είναι αρνητική. Κάθε πρόγραμμα μιας επιχείρησης με θετική καθαρή παρούσα αξία εμφανίζει υψηλότερη αποδοτικότητα από το ποσοστό που επιλέχθηκε για τον υπολογισμό της. Σύμφωνα με ένα παρόμοιο ορισμό, καθαρή παρούσα αξία είναι οι μελλοντικές ταμειακές ροές των κερδών και των δαπανών μετατρεπόμενες σε ισοδύναμο της σημερινής αξίας αυτών. Αυτό επιτυγχάνεται με την απόδοση νομισματικών αξιών στα κέρδη και το κόστος, προεξοφλώντας τα μελλοντικά κέρδη και τις δαπάνες μέσω ενός κατάλληλου προεξοφλητικού επιτοκίου και αφαιρώντας το συνολικό ποσό του προεξοφληθέντος κόστους από το συνολικό ποσό των προεξοφληθέντων κερδών. Ο υπολογισμός της παρούσας αξίας πραγματοποιείται με αναγωγή (προεξόφληση) των μελλοντικών εισπράξεων με χρησιμοποίηση του επιτοκίου απόδοσης που προσφέρεται από συγκρίσιμες εναλλακτικές επενδύσεις. Το επιτόκιο αυτό ονομάζεται και κόστος ευκαιρίας κεφαλαίων γιατί είναι η απόδοση την οποία η επιχείρηση θυσιάζει επενδύοντας π.χ σε ακίνητα αντί σε κρατικά ομόλογα.

Net settlement system = σύστημα καθαρού διακανονισμού. Ένα σύστημα μεταφοράς κεφαλαίων ή διακανονισμού χρεογράφων οι διακανονισμοί του οποίου πραγματοποιούνται με την εκκαθάριση των διμερών ή πολυμερών θέσεων σε καθαρή βάση. Διαφορετικά λειτουργούν τα συστήματα διακανονισμού σε πραγματικό χρόνο, όπως το σύστημα TARGET, όπου ο διακανονισμός γίνεται πράξη με πράξη και μόνο εφόσον υπάρχουν διαθέσιμα κεφάλαια στο λογαριασμό ή επαρκείς εγγυήσεις.

Netting = ο καθαρός συμψηφισμός μιας θετικής και αρνητικής θέσης που οδηγεί στην αλληλοακύρωση αυτών. Το netting μειώνει τον μεγάλο αριθμό των ατομικών θέσεων ή υποχρεώσεων σε ένα μικρό αριθμό θέσεων. Χρησιμοποιείται επίσης σαν εργαλείο διαχείρισης κινδύνου για να βοηθήσει τους αντισυμβαλλόμενους να μειώσουν το κόστος που προκύπτει από το διακανονισμό των πληρωμών. Στο πλαίσιο του πιστωτικού κινδύνου, υπάρχουν τουλάχιστον τρεις ειδικοί τύποι αυτού του συμψηφισμού:

- **Close-out netting** = κλείσιμο καθαρού συμψηφισμού. Στην περίπτωση της πτώχευσης ενός αντισυμβαλλόμενου, όλες οι συναλλαγές ή οι συναλλαγές μιας δεδομένης μορφής συμψηφίζονται με τιμές αγοράς.
- **netting by novation** = καθαρός συμψηφισμός με τη δημιουργία νέας υποχρέωσης. Οι νομικές υποχρεώσεις των μερών για την πραγματοποίηση των απαιτούμενων πληρωμών κάτω από μία ή περισσότερες σειρές σχετικών συναλλαγών ακυρώνονται και μία νέα υποχρέωση δημιουργείται που αφορά τις συμψηφιστικές πληρωμές
- **settlement or payment netting** = καθαρός συμψηφισμός διακανονισμού ή πληρωμής. Για τις πράξεις που διακανονίζονται με μετρητά, ο συμψηφισμός μπορεί να εφαρμοσθεί είτε σε διμερή ή πολυμερή βάση και επί σχετικών ή μη σχετικών συναλλαγών.

Network adapter = προσαρμοστής δικτύου. Συνδέει ένα Η/Υ με ένα δίκτυο. Συναντάται σε διάφορους τύπους όπως τις κάρτες Έθερνετ PCI, τις συσκευές PCMCIA (Personal Computer Memory Card International Association) που ονομάζονται επίσης credit card ή PC card adapters ή τις συσκευές USB. Τα Windows και άλλα λειτουργικά συστήματα υποστηρίζουν τους ενσύρματους και ασύρματους προσαρμοστές μέσω ενός μικρού λογισμικού που καλείται device driver και το οποίο επιτρέπει στο λογισμικό εφαρμογής να επικοινωνεί με τον προσαρμοστή υλικού (adapter hardware).

Neutral interest rate = ουδέτερο επιτόκιο. Άλλως, το φυσικό επιτόκιο (natural interest rate) ή επιτόκιο ισορροπίας (equilibrium interest rate). Είναι το επιτόκιο που είναι συμβατό με ένα επίπεδο αύξησης του ΑΕΠ και με ένα σταθερό ρυθμό πληθωρισμού. Άλλως, ουδέτερο επιτόκιο είναι αυτό που επιτρέπει στην οικονομία να αναπτύσσεται χωρίς πληθωριστικές πιέσεις.

New deal = το νέο οικονομικό και κοινωνικό κυβερνητικό πρόγραμμα (1933 – 1937) του προέδρου των ΗΠΑ Φραγκλίνου Ρούσβελτ (Franklin D. Roosevelt) για την αντιμετώπιση της μεγάλης οικονομικής ύφεσης (κραχ) του 1929 που διήρκεσε και τη δεκαετία του 1930. Περιείχε τρεις πολιτικές – στόχους, καλούμενες 'Three Rs' (τα τρία R):

1) **Relief** = ανακούφιση. Ήταν η άμεση προσπάθεια για να βοηθήσει το ένα τρίτο του πληθυσμού που υπέφερε από την έλλειψη στοιχειωδών μέσων επιβίωσης. Η πολιτική αυτή αύξησε την απασχόληση μέσω κύρια της εκτέλεσης δημόσιων έργων ενώ το 1935 καθιερώθηκαν τα προγράμματα κοινωνικής ασφάλισης και ασφάλισης της ανεργίας.

2) **Recovery** = ανάκαμψη. Ήταν η προσπάθεια για την εξυγίανση της οικονομίας. Ο στόχος αυτός είχε επιτευχθεί μέχρι το 1937 εκτός από την ανεργία που παρέμενε σε υψηλά επίπεδα.

3) **Reform** = μεταρρύθμιση. Βασιζόταν στην υπόθεση ότι η ύφεση οφειλόταν στην εγγενή αδυναμία της αγοράς και για το λόγο αυτό ήταν απαραίτητη η κρατική παρέμβαση για τον εξορθολογισμό και τη σταθεροποίηση της οικονομίας και την εξισορρόπηση των συμφερόντων των επιχειρηματιών, των αγροτών, και των εργαζόμενων. Περιείχε μέτρα για αγροτικά προγράμματα, ασφάλιση των καταθέσεων των τραπεζών και την ενθάρρυνση της σύστασης συνδικαλιστικών οργανώσεων.

Το new deal που ήταν επιτυχές ήταν ένα θρίαμβος του Κεϊνσιανισμού. Δεν προέβλεπε, όμως, τη λειτουργία κρατικών επιχειρήσεων - με εξαίρεση το μεγάλο πρόγραμμα της Αρχής της Κοιλιάδας του Τεννεσί - ούτε υιοθετούσε προγράμματα καταπολέμησης των trusts. Ο Φραγκλίνος Ρούσβελτ έλεγε συχνά ότι ήταν αντίθετος με τον σοσιαλισμό. Το new deal ήταν ένα κοινωνικό συμβόλαιο που στηρίχτηκε κύρια σε μια κοινωνική συμμαχία την οποία αποτελούσαν το Δημοκρατικό Κόμμα, τα συνδικάτα, οι αγρότες και οι μειονότητες.

New Global Note, NGN = βλέπετε όρο global bonds.

New home sales = πωλήσεις νέων κατοικιών. Δείκτης των ΗΠΑ που καταρτίζεται από το Γραφείο Απογραφής του Υπουργείου Εμπορίου (Census Bureau of the Department of Commerce) και ανακοινώνεται την τελευταία εργάσιμη ημέρα κάθε μήνα στις 10.00 π.μ. Βασίζεται σε συνεντεύξεις 10.000 περίπου κατασκευαστών ή ιδιοκτητών από περίπου 15.000 επιλεγέντα κατασκευαστικά σχέδια. Δείχνει τη καμπύλη ζήτησης για νεοκατασκευασθείσες κατοικίες και επί πλέον παρέχει μία εικόνα της δυναμικότητας της οικονομίας. Αν και το δείγμα των ερωτώμενων είναι μικρό, εν τούτοις έχει πολλαπλασιαστικό αποτέλεσμα. Μία άνοδος των συμβολαίων πώλησης νέων κατοικιών σημαίνει περισσότερες θέσεις εργασίας στον ευρύτερο τομέα των οικοδομών, περισσότερο εισόδημα και μεγαλύτερη κατανάλωση.

News server and Usenet (User Network) = News server είναι ο διακομιστής ειδήσεων. Πρόκειται για ένα υπολογιστή που χρησιμοποιείται αποκλειστικά για την αποθήκευση ομάδων συζήτησης (ειδήσεων) και των άρθρων που εμφανίζονται σε κάθε ομάδα συζήτησης. Τα μέλη της ομάδας συζήτησεων στο Internet διαβάζουν και δημοσιεύουν μηνύματα και απαντήσεις. Οι διαθέσιμες ομάδες συζήτησης στο Internet είναι χιλιάδες. Σχετικός είναι και ο όρος Usenet (User Network) που σημαίνει το δίκτυο των χρηστών μέσω του οποίου είναι συνδεδεμένοι μεταξύ τους και μοιράζονται τα μηνύματα που έχουν δημοσιευτεί σε ομάδες συζήτησης (ειδήσεων) από όλο τον κόσμο.

New York City borough = οι πέντε διοικητικές μονάδες της πόλεως της Νέας Υόρκης δηλαδή το Μπρονξ, το Μπρούκλιν, το Μανχάταν, το Κουήνς και το Στείτεν Άιλαντ.

Niche = μια εργασία ή δραστηριότητα που είναι τέλεια για κάποιον ή από τεχνική άποψη μία γωνιά όπου μερικοί άνθρωποι αγοράζουν ένα εξειδικευμένο προϊόν ή χρησιμοποιούν μια ιδιαίτερη υπηρεσία. Niche marketing είναι η πρακτική της διαίρεσης της αγοράς σε ειδικές περιοχές στις οποίες προσφέρονται εξειδικευμένα προϊόντα. Niche market είναι μία από τις ανωτέρω ειδικές περιοχές. Niche business ή niche bank είναι η επιχείρηση ή η τράπεζα που εκμεταλλεύεται τις ιδιαίτερες απαιτήσεις των πελατών και ανοίγει μία θυρίδα ή ένα μικρό υποκατάστημα σε μία περιοχή για να προσφέρει τα προϊόντα της, π.χ. μία εταιρία που πωλεί ένα εξειδικευμένο προϊόν νοικιάζει ένα μικρό χώρο σε ένα αεροδρόμιο ή σε ένα σταθμό μετρό για να πωλήσει το προϊόν της. Μια τράπεζα νοικιάζει μια γωνιά σε μια μεγάλη υπεραγορά για να ικανοποιήσει τις ανάγκες των πελατών σε μετρητά, σε χρηματοοικονομικές πληροφορίες ή και για να πωλήσει δανειοδοτικά προϊόντα και να δώσει την ευχέρεια αγοραπωλησίας μετοχών.

Night safe deposit = κατάθεση σε νυκτερινό χρηματοκιβώτιο. Είναι μία κατάθεση μετρητών η οποία πραγματοποιείται σε ένα αυτόματο μηχάνημα που λειτουργεί τις ώρες και ημέρες που είναι κλειστά τα υποκαταστήματα των τραπεζών. Τα μετρητά, πριν εισαχθούν στο μηχάνημα, τοποθετούνται σε κασέτες ή σε δερμάτινες θήκες. Σε εργάσιμη ώρα της επόμενης ημέρας, ο καταθέτης μπορεί να επισκεφθεί το τραπεζικό υποκατάστημα για να πάρει πίσω την κασέτα ή τη δερμάτινη θήκη κατάθεσης. Η άσκηση της ευχέρειας νυκτερινής κατάθεσης προϋποθέτει ότι ο πελάτης έχει υπογράψει ειδικό συμβόλαιο με την τράπεζα στο οποίο προβλέπεται η πληρωμή προμήθειας.

Non-Bank Financial Intermediary, NBFi = μη τραπεζικός χρηματοπιστωτικός διαμεσολαβητής. Πρόκειται κύρια για τους επενδυτικούς οίκους, τις στεγαστικές εταιρίες, τις ασφαλιστικές επιχειρήσεις και τις εταιρίες αμοιβαίων κεφαλαίων που δεν είναι τυπικά τράπεζες αλλά ασκούν την επενδυτική τραπεζική.

No compulsion - no prohibition = όχι υποχρέωση - όχι απαγόρευση. Αναφέρεται στην περίοδο από 1.1.99 μέχρι την εισαγωγή του ευρώ σαν τραπεζογραμματίου και κέρματος. Στο διάστημα αυτό η εισαγωγή του ευρώ στις πληρωμές ούτε επιβαλλόταν ούτε απαγορευόταν. Επαφίονταν στη διακριτική ευχέρεια κρατών, ατόμων και επιχειρήσεων. Εξαιρέση αποτελούσαν οι νέες εκδόσεις κρατικών τίτλων που έπρεπε να εκφράζονταν στο ενιαίο νόμισμα.

Node = δεσμός. Στην πληροφορική είναι κάθε συσκευή που συνδέεται με ένα δίκτυο Η/Υ. Συσκευές μπορεί να είναι ηλεκτρονικοί υπολογιστές, προσωπικοί ψηφιακοί βοηθοί (Personal Digital Assistants), κυτταρικά τηλέφωνα ή διάφοροι άλλοι τύποι δικτυακών εφαρμογών. Σε ένα δίκτυο IP (Internet Protocol), δεσμός είναι κάθε συσκευή με μία διεύθυνση IP.

Nominee = το πρόσωπο, η τράπεζα ή ο διαμεσολαβητής (broker) στο όνομα του οποίου μεταφέρονται τα χρεόγραφα.

Non conventional monetary policy measures = μη συμβατά μέτρα νομισματικής πολιτικής. Βλέπετε όρο «Temporary monetary policy measures or quantitative easing or non conventional monetary policy measures or non-standard measures».

Non-cyclical factors = μη κυκλικοί παράγοντες. Είναι επιδράσεις επί του κρατικού δημοσιονομικού αποτελέσματος που δεν οφείλονται σε κυκλικές διακυμάνσεις δηλαδή σε επιδράσεις που έχει στο δημοσιονομικό αποτέλεσμα το παραγωγικό κενό (output gap) δηλαδή η διαφορά μεταξύ του πραγματικού και του δυνητικού επιπέδου του προϊόντος μιας οικονομίας σαν ποσοστό του δυνητικού προϊόντος. Μπορεί, επόμενα, οι μη κυκλικοί παράγοντες να οφείλονται σε διαρθρωτικές (μόνιμες) μεταβολές της δημοσιονομικής πολιτικής ή σε μέτρα με προσωρινή επίδραση.

Non-Governmental Organisation, NGO = μη κυβερνητικός οργανισμός. Ο όρος αναφέρεται στους μη κερδοσκοπικούς οργανισμούς του ιδιωτικού τομέα. Οι οργανισμοί αυτοί συμβάλλουν στην ανάπτυξη των λιγότερο αναπτυγμένων κρατών μέσω διαφόρων δραστηριοτήτων όπως είναι τα κοινοπρακτικά αναπτυξιακά σχέδια, η χρηματοδοτική συνδρομή, η προμήθεια υλικών, η αποστολή εμπειρογνομόνων, η διοργάνωση επιμορφωτικών σεμιναρίων και γενικά η ανάπτυξη της εκπαίδευσης. Ορισμένοι μη

κυβερνητικοί οργανισμοί χρηματοδοτούνται από τον Οργανισμό Ηνωμένων Εθνών, άλλους υπερεθνικούς οργανισμούς και από τα κράτη. Σήμερα, με την ευρεία έννοια του όρου περιλαμβάνονται και όσοι από αυτούς προσφέρουν ιατρική βοήθεια σε μη αναπτυγμένες χώρες ή σε πολεμικές και μεταπολεμικές περιόδους, οι οργανισμοί προστασίας του περιβάλλοντος, οι φιλειρηνικές οργανώσεις και τα ιδιωτικά ερευνητικά ιδρύματα.

Non-liquid assets = μη ρευστοποιήσιμα περιουσιακά στοιχεία, δηλαδή όσα δεν είναι εύκολο να μετατραπούν άμεσα σε μετρητά. Οι μετοχές και τα ομόλογα για παράδειγμα είναι άμεσα ρευστοποιήσιμα διότι μπορούν ταχύτατα να πωληθούν έναντι μετρητών. Αντίθετα, ένα ακίνητο περιουσιακό στοιχείο (π.χ ένα κατάστημα) δεν είναι άμεσα ρευστοποιήσιμο έναντι μετρητών διότι απαιτείται χρόνος για να ευρεθεί ο αγοραστής που προσφέρει ικανοποιητικό τίμημα και στη συνέχεια να ακολουθήσουν οι γραφειοκρατικές διαδικασίες πώλησης.

Non-Monetary Financial Institution (Non-MFI) = Μη Νομισματικό Χρηματοπιστωτικό Ίδρυμα (Mn-NXI). Για τους ενοποιημένους ισολογισμούς διακρίνουμε τους εξής τομείς:

α) Κυβέρνηση (Government) με τους ακόλουθους υποτομείς:

- General Government = Γενική Κυβέρνηση. Πρόκειται για μονάδες κατοίκων που δραστηριοποιούνται α) στην παραγωγή αγαθών και υπηρεσιών εκτός αγοράς με στόχο την κάλυψη της ατομικής ή συλλογικής κατανάλωσης β) ή/και στην αναδιανομή του εθνικού εισοδήματος και πλούτου
- Central Government = Κεντρική Κυβέρνηση. Διοικητικές αρχές του κράτους που η αρμοδιότητά τους εκτείνεται σε όλη την επικράτεια με εξαίρεση τις αρχές που διοικούν τα ταμεία κοινωνικής ασφάλισης.
- State Government = Κρατική Κυβέρνηση. Θεσμικές αρχές που ασκούν μερικές από τις κυβερνητικές λειτουργίες σε ένα επίπεδο κατώτερο αυτού της κεντρικής κυβέρνησης και ανώτερο της τοπικής κυβέρνησης.
- Local Government = Τοπική Κυβέρνηση. Δημόσια διοίκηση της οποίας οι αρμοδιότητες εκτείνονται μόνο σε τοπικό επίπεδο.
- Social security funds = ταμεία κοινωνικής ασφάλισης. Κεντρικά και τοπικά ιδρύματα δημοσίου δικαίου των οποίων η δραστηριότητα έγκειται στην προσφορά κοινωνικών παροχών.

β) Άλλοι κάτοικοι (Other residents) = κάτοικοι που έχουν το χαρακτήρα μη NXI πέραν της γενικής κυβέρνησης. περιλαμβάνουν:

- Other financial intermediaries = άλλοι χρηματοπιστωτικοί διαμεσολαβητές. Πρόκειται για μη χρηματοπιστωτικές επιχειρήσεις και οιονεί επιχειρήσεις (με εξαίρεση τις ασφαλιστικές επιχειρήσεις και τα ταμεία συντάξεων) που ασκούν χρηματοοικονομική διαμεσολάβηση με την ανάληψη υποχρεώσεων, σε μορφές που δεν περιλαμβάνουν νομίσματα, καταθέσεις ή στενά υποκατάστατα αυτών, απέναντι σε θεσμικούς επενδυτές εκτός των NXI.
- Insurance corporations and pension funds = ασφαλιστικές επιχειρήσεις και ταμεία συντάξεων. Μη χρηματοπιστωτικές επιχειρήσεις και οιονεί επιχειρήσεις που ασχολούνται κύρια με την κάλυψη ασφαλιστικών κινδύνων και την παροχή συντάξεων και άλλων μορφών κοινωνικής ασφάλισης. Ασκούν χρηματοοικονομική διαμεσολάβηση σαν συνέπεια της συγκέντρωσης κινδύνων.
- Non-financial corporations = μη χρηματοπιστωτικές επιχειρήσεις. Επιχειρήσεις και οιονεί επιχειρήσεις μη εμπλεκόμενες σε χρηματοοικονομική διαμεσολάβηση αλλά κύρια δραστηριοποιούμενες στην παραγωγή αγαθών της αγοράς και την προσφορά μη χρηματοοικονομικών υπηρεσιών.
- Households = νοικοκυριά. Ιδιώτες ή ομάδες ιδιωτών όπως οι καταναλωτές, οι παραγωγοί αγαθών και οι δραστηριοποιούμενοι στην προσφορά μη χρηματοοικονομικών υπηρεσιών αποκλειστικά για αυτούς τους ίδιους που είναι και οι τελικοί καταναλωτές των προϊόντων και οι χρήστες των υπηρεσιών τους. Στην ανωτέρω έννοια περιλαμβάνονται και τα μη κερδοσκοπικά ιδρύματα που εξυπηρετούν τα νοικοκυριά και τα οποία παράγουν αγαθά και υπηρεσίες μη εμπορεύσιμες στην αγορά και απευθυνόμενες σε ιδιαίτερες ομάδες νοικοκυριών.

Non-performing loan = μη αποδοτικό δάνειο. Δάνειο του οποίου οι δεδουλευμένοι τόκοι ή/και το κεφάλαιο πληρώνονται με καθυστέρηση ή δεν πληρώνονται καθόλου από τον δανειολήπτη ο οποίος έχει καταστεί αναξιόχρεος (insolvent).

Non-standard measures = μη τυποποιημένα μέτρα νομισματικής πολιτικής. Βλέπετε όρο «Temporary monetary policy measures or quantitative easing or non conventional monetary policy measures or non-standard measures».

Non-systematic risk = μη συστηματικός κίνδυνος. Έκθεση στον κίνδυνο που εξαρτάται από παράγοντες που επηρεάζουν μόνο ένα συγκεκριμένο χρεόγραφο ή τα κέρδη μιας μόνο επιχείρησης. Αντίθετα, ο συστηματικός κίνδυνος είναι κοινός σε ένα ομοειδές σύνολο στοιχείων ενεργητικού ή παθητικού και μπορεί να επηρεάσει πολλά χρηματοπιστωτικά προϊόντα και πολλές επιχειρήσεις (βλέπετε όρο «Systematic risk»). Ειδικότερα για τα χρεόγραφα, μη συστηματικός κίνδυνος είναι το τμήμα του κινδύνου ενός χρεογράφου το οποίο μπορεί να μηδενισθεί με τη μέθοδο της διαφοροποίησης (diversification) εάν δηλαδή ο επενδυτής τοποθετήσει τα χρήματά του σε άλλα κατάλληλα χρεόγραφα. Στην περίπτωση αυτή πρέπει να αποκλεισθούν χρεόγραφα εκδοτών (μετοχές, ομόλογα, κλπ) που οι εταιρίες τους βρίσκονται σε αδυναμία πληρωμών ή στα πρόθυρα της πτώχευσης ή δεν διαθέτουν τις κατάλληλες διοικήσεις και στελέχη ή εταιριών που έχουν την έδρα τους σε κράτη που έχουν πληγεί από σημαντική και διαρκή οικονομική ύφεση ή εμφανίζουν σημεία έντονης πολιτικής αποσταθεροποίησης.

Non-wage cost of labour = το μη μισθολογικό κόστος εργασίας. Το κόστος που επιβαρύνει το συντελεστή "εργασία" εκτός από την καταβολή πάσης φύσεως αποδοχών. Μη μισθολογικό κόστος είναι κατ' εξοχήν οι εργοδοτικές ασφαλιστικές εισφορές και ακολουθούν οι παροχές του εργοδότη που σχετίζονται με την κοινωνική πολιτική. Στην Ελλάδα, οι εργοδοτικές οργανώσεις, όχι δίκαια, υπολογίζουν στο μη μισθολογικό κόστος και τις εξής ρυθμίσεις: α) την καταβολή αποδοχών στους μισθωτούς σε περίπτωση αναρρωτικής αδειας αυτών β) τις υποχρεωτικές προσλήψεις μέχρις 8% ατόμων με ειδικές ανάγκες και πολυτέκνων γ) την υποχρεωτική καταβολή αποζημίωσης του Ν. 2112/20 σε περίπτωση καταγγελίας της σύμβασης εργασίας δ) την καταβολή χαρτοσήμου ή άλλων εργοδοτικών κρατήσεων που υπολογίζονται σε ποσοστό επί του μισθού ε) την υποχρεωτική καταβολή κοινωνικών επιδομάτων (γάμου, τέκνων κλ.) ζ) τη μειωμένη απασχόληση με πλήρεις αποδοχές των μητέρων με παιδιά μέχρι 2 ετών.

Nordic Investment Bank, NIB = Σκανδιναβική Τράπεζα Επενδύσεων ή Τράπεζα Επενδύσεων των Βορείων Χωρών. Λειτουργεί από το 1976 με τη συμμετοχή των 5 Σκανδιναβικών χωρών ενώ από το 2005 προσχώρησαν τα τρία Βαλτικά κράτη. Οι οκτώ αυτές χώρες μετέχουν του μετοχικού κεφαλαίου της Τράπεζας ως εξής: Σουηδία 36,7%, Δανία 21,3%, Νορβηγία 19,1%, Φινλανδία 18,5%, Λιθουανία 1,6%, Λετονία 1,1%, Ισλανδία 0,9% και Εσθονία 0,7%. Η NIB παρέχει μακροπρόθεσμη χρηματοδότηση και εγγυήσεις σαν συμπληρωματική χρηματοδότηση σε επενδυτικά σχέδια του δημόσιου και ιδιωτικού τομέα της οικονομίας και ιδιαίτερα στις μεγάλες και μικρομεσαίες επιχειρήσεις. Οι επενδύσεις στις οποίες συμμετέχει έχουν στόχο τη βελτίωση των υποδομών, του εξοπλισμού και την προστασία του περιβάλλοντος. Η χρηματοδότηση κατευθύνεται κύρια στα κράτη μέλη, στην ευρύτερη Βαλτική και Βοηθική περιοχή αλλά και σε 27 άλλες χώρες. Αντλεί κεφάλαια και από την έκδοση ομολόγων που έχουν υψηλή πιστοληπτική διαβάθμιση (AAA/Aaa). Η NIB έχει την έδρα της στο Ελσίνκι όπου απασχολεί 150 άτομα και διαθέτει Γραφεία στην Κοπεγχάγη, το Όσλο, το Ρεϊκιάβικ, τη Στοκχόλμη ενώ έχει και ένα Γραφείο Αντιπροσωπείας στη Σιγκαπούρη. Στα ακόλουθα όργανα διοίκησης αυτής συμμετέχει ανά ένας εκπρόσωπος από κάθε κράτος μέλος: α) το Συμβούλιο των Διοικητών (Board of Governors) με αρμοδιότητα, μεταξύ άλλων, την τροποποίηση των καταστατικών, την αύξηση ή μείωση του μετοχικού κεφαλαίου, την έγκριση της ετήσιας έκθεσης και των επιθεωρησιακών ελέγχων. Οι αποφάσεις είναι ομόφωνες β) το Συμβούλιο των Διευθυντών (Board of Directors) με αρμοδιότητα την καθημερινή διαχείριση της Τράπεζας. Οι αποφάσεις του απαιτούν πλειοψηφία 5 ψήφων γ) ο Πρόεδρος ο οποίος διορίζεται από το Συμβούλιο των Διευθυντών και εκπροσωπεί την Τράπεζα προς τα έξω. Η Επιτροπή Ελέγχου αποτελούμενη από 10 μέλη ασκεί τον έλεγχο της Τράπεζας και κύρια ερευνά εάν οι δραστηριότητες αυτής είναι σύμφωνες με τα καταστατικά αυτής.

NOREX Alliance = στρατηγική συμμαχία των χρηματιστηρίων των βορείων και βαλτικών κρατών. Αποτελείται από:

1) τον OMX Group δηλαδή τον όμιλο που είναι ιδιοκτήτης του Χρηματιστηρίου της Στοκχόλμης (Stockholmbörsen, Stockholm Stock Exchange) και ο οποίος περιλαμβάνει αγορασθέντα και συγχωνευθέντα χρηματιστήρια και κεντρικά αποθετήρια τίτλων (Central Securities Depositories, CSDs) από 7 χώρες. Το 2003, ο OMX Group αγόρασε τη HEX Integrated Markets Plc η οποία ήταν ιδιοκτήτης του χρηματιστηρίου και του κεντρικού αποθετηρίου τίτλων της Φινλανδίας και η οποία περιελάμβανε επίσης τα Χρηματιστήρια του Ταλλίν (Εσθονία) και της Ρίγα (Λετονία). Ο OMX Group αγόρασε το 2004 πλειοψηφικό πακέτο μετοχών του Χρηματιστηρίου του Βίλνιους (Λιθουανία), το 2005 το Χρηματιστήριο της Κοπεγχάγης (Copenhagen Stock Exchange) που συγχωνεύθηκε με το OMX και το 2006 το Icelandic EV που ήταν ιδιοκτήτης του Χρηματιστηρίου και του κεντρικού αποθετηρίου τίτλων της Ισλανδίας. Από 27.2.2007 το OMX Group συγχωνεύθηκε με το NASDAQ και αποτέλεσε τον όμιλο **NASDAQ OMX Group, Inc.** (βλέπε όρο NASDAQ).

2) το Oslo Börs (Oslo Stock Exchange) δηλαδή το Χρηματιστήριο του Όσλο της Νορβηγίας.

Η NOREX Alliance οδήγησε σε μια εναρμόνιση της διαπραγμάτευσης των μετοχών στις οκτώ ανωτέρω βόρειες χώρες και στον καθορισμό κοινών κριτηρίων εισδοχής μελών. Ένα μέλος ενός των χρηματιστηρίων της συμμαχίας έχει το δικαίωμα να γίνει μέλος ενός, δύο ή περισσότερων χρηματιστηρίων της συμμαχίας χωρίς τη γραφειοκρατική και πολυδάπανη διαδικασία που απαιτείται για προσχώρηση σε ανεξάρτητα χρηματιστήρια. Η συμμαχία προσφέρει διαπραγμάτευση σε μετοχές, ομόλογα και παράγωγα μέσω της κοινής ηλεκτρονικής εμπορικής πλατφόρμας SAXESS η οποία εξασφαλίζει αυτόματη διαπραγμάτευση μέσω σταθμών εργασίας.

Nostro account = ένας τρεχούμενος τραπεζικός λογαριασμός συνήθως σε ξένο νόμισμα που τηρείται σε άλλη τράπεζα και χρησιμοποιείται για τις εισπράξεις και πληρωμές του δικαιούχου του λογαριασμού. Η τράπεζα στον οποίο τηρείται ο λογαριασμός ονομάζεται 'ανταποκριτής' (correspondent). Φέρει τον λατινικό όρο 'nostro' δηλαδή «ο δικός μας» λογαριασμός σε άλλη τράπεζα.

Notes = χρεόγραφα που περιλαμβάνουν μία χωρίς όρους υπόσχεση πληρωμής ενός χρηματικού ποσού σε συγκεκριμένο πρόσωπο ή στον κομιστή και σε καθορισμένη μελλοντική ημερομηνία.

Note Issuance Facility, NIF = διευκόλυνση έκδοσης χρεογράφων. Ένα πιστωτικό όριο (credit limit) που παρέχεται από μία κοινοπραξία εμπορικών τραπεζών προς ένα εκδότη μεσοπρόθεσμων χρεογράφων διάρκειας από 3 έως 10 έτη (medium term notes, MTN) πρώτης τάξεως στην Ευρωαγορά για την περίπτωση που ολόκληρη η έκδοση δεν απορροφήθηκε από την αγορά. Η κοινοπραξία, που έχει αναλάβει συνήθως τη διοργάνωση της έκδοσης, αναλαμβάνει την υποχρέωση να απορροφήσει μέχρι το πιστωτικό όριο τα αδιάθετα χρεόγραφα. Είναι χρήσιμη διότι μειώνει τον κίνδυνο και το κόστος και για το δανειστή και για το δανειζόμενο. Το NIF ενεργεί σαν underwriter. Οι εκδόσεις αυτού του είδους πραγματοποιούνται μέσω δημοπρασιών. Η κύρια διαφορά μεταξύ των NIFs και των κοινοπρακτικών δανείων (syndicated loans) είναι ότι στα NIFs υπάρχει διαχωρισμός λειτουργιών που οδηγεί στην επιλογή αυτών που επιθυμούν να εγγυηθούν για τα κεφάλαια και αυτών που θέλουν να τα προσφέρουν.

Notional = θεωρητικός, υποθετικός, πιθανός, οπωσδήποτε μη επαρκώς γνωστός ή υπολογίσιμος ποσοτικά.

Notional amount = θεωρητικό ποσό. Είναι το κύριο ποσό ή η ονομαστική αξία ενός παραγώγου προϊόντος που χρησιμοποιείται για να υπολογίζει τις πληρωμές που ανταλλάσσονται μεταξύ των αντισυμβαλλόμενων στη συναλλαγή. Συγκεκριμένα, είναι ο αριθμός των νομισματικών μονάδων, των μετοχών ή άλλων μονάδων μέτρησης που προσδιορίζεται στο συμβόλαιο του παραγώγου.

Notional value = θεωρητική αξία. Είναι η αξία του υποκειμένου μέσου (underlying instrument) ενός παραγώγου στην τιμή δύο ημερών (spot price). Στην περίπτωση συμβολαίου δικαιώματος προαίρεσης (option) ή συμβολαίου μελλοντικής εκπλήρωσης (future) είναι ο

αριθμός των μονάδων του υποκειμένου μέσω πολλαπλασιαζόμενος με την τιμή spot του μέσου.

Numismatics = η μελέτη των κερμάτων από κάθε άποψη, όπως σαν εγκεκριμένο από το κράτος μέσο πληρωμής, σαν έργο τέχνης, σαν συλλεκτική αξία και σαν προϊόν της μεταλλουργίας.

NYSE - Euronext = εταιρία συμμετοχών (holding company) που συστήθηκε το 2006 για να υποδεχθεί τη συγχώνευση του ομίλου του χρηματιστηρίου της Νέας Υόρκης (NYSE Group Inc) και του ευρωπαϊκού χρηματιστηρίου Euronext N.V. Την 22.5.2005 το NYSE Group Inc ανακοίνωσε την εξαγορά έναντι 10 δισεκατομμυρίων δολαρίων του ευρωπαϊκού χρηματιστηρίου Euronext N.V. Την 5.12.2006 ανακοινώθηκε ότι οι ευρωπαϊκές ρυθμιστικές αρχές έδωσαν την έγκρισή τους για την υπαγωγή του Euronext στον όμιλο του Χρηματιστηρίου της Νέας Υόρκης. Για το 2008 προβλεπόταν η λειτουργία μιας κοινής ολοκληρωμένης ηλεκτρονικής πλατφόρμας που θα χρησιμοποιείται από τους δύο ομίλους. Πιο αναλυτικά, οι δύο όμιλοι που συγχωνεύθηκαν και δημιούργησαν ένα γιγαντιαίο διεθνές χρηματιστήριο ήταν οι εξής:

1) NYSE Group Inc = Όμιλος του Χρηματιστηρίου της Νέας Υόρκης. Η αρχική εταιρία «Χρηματιστήριο της Νέας Υόρκης» (New York Stock Exchange, NYSE) έλκει την καταγωγή της από το έτος 1792 όταν 24 μεσολαβητές μετοχών της Νέας Υόρκης υπέγραψαν τη Buttonwood Agreement. Την 20 Απριλίου του 2005 το NYSE και το Χρηματιστήριο Archipelago Exchange (ArcaEx®) συμφώνησαν να συγχωνευθούν μέσω της δημιουργίας του ομίλου NYSE Group Inc που λειτουργεί δύο χρηματιστήρια:

☛ το New York Stock Exchange LLC (the "NYSE") που είναι το μεγαλύτερο χρηματιστήριο μετοχών του κόσμου. Την 31.12.2006 οι εταιρίες από όλο τον κόσμο που ήταν εγγεγραμμένες σε αυτό αντιπροσώπευαν μία κεφαλαιοποίηση 26,5 τρισεκατομμυρίων δολαρίων

☛ το NYSE Arca, Inc που είναι το πρώτο ανοικτό ηλεκτρονικό χρηματιστήριο των ΗΠΑ διαπραγματευόμενο μετοχές εισηγμένων εταιριών, κεφάλαια διαπραγματευόμενα σε οργανωμένες αγορές (Exchange Traded Funds, ETFs) και διαπραγματευόμενα μετοχικά συμβόλαια δικαιώματος προαίρεσης (trading equity options). Οι ηλεκτρονικές πλατφόρμες του NYSE Arca, Inc προσφέρουν στους πελάτες ταχύτατη ηλεκτρονική εκτέλεση και άμεση και ανώνυμη πρόσβαση

☛ στον όμιλο ανήκει και η μη κερδοσκοπική και ανεξάρτητη θυγατρική εταιρία NYSE Regulation που παρακολουθεί τις εισηγμένες εταιρίες των δύο χρηματιστηρίων για την εφαρμογή των ρυθμίσεων των ομοσπονδιακών νόμων και την τήρηση των χρηματοοικονομικών και εταιρικών προτύπων.

Την 10.1.2007 το NYSE Group Inc ανακοίνωσε την απόκτηση του 5% του μετοχικού κεφαλαίου του χρηματιστηρίου της Βομβάης National Stock Exchange of India Limited (NSE) αντί 115.000.000 δολαρίων. Την 31.1.2007 το NYSE Group Inc ανακοίνωσε συμφωνία περί στρατηγικής συμμαχίας με το Χρηματιστήριο του Τόκιο (Tokyo Stock Exchange, TSE) στους τομείς των τεχνολογικών και των δομικών συστημάτων της αγοράς, τις υπηρεσίες διαπραγμάτευσης, της παραγωγής στοιχείων της αγοράς, των υπηρεσιών προς εκδότες και επενδυτές και των κανονιστικών ρυθμίσεων.

2) Euronext N.V = το Euronext N.V ήταν εταιρία των Κάτω Χωρών η οποία προήλθε από τη συγχώνευση των Χρηματιστηρίων των Παρισίων, Βρυξελλών και Άμστερνταμ που ανακοινώθηκε την 21.3.2000. Διέπεται από το δίκαιο των Κάτω Χωρών ενώ η έδρα του Δ.Σ ευρίσκεται στις Βρυξέλλες. Εκτελεί τις εργασίες της μέσω των θυγατρικών της στο Βέλγιο, τη Γαλλία, τις Κάτω Χώρες, την Πορτογαλία και το Ηνωμένο Βασίλειο.

Η Euronext έχει εξαγοράσει:

☛ το London International Financial Futures and Options Exchange, LIFFE (λάιφ) δηλαδή τη διεθνή αγορά του Λονδίνου για τα χρηματοοικονομικά συμβόλαια μελλοντικής εκπλήρωσης (futures) και τα συμβόλαια δικαιωμάτων προαίρεσης (options). Το LIFFE είχε προέλθει από τη συγχώνευση το 1992 μεταξύ του London Traded Options και του London International Financial Futures Exchange. Μέλη του LIFFE είναι τράπεζες, εταιρείες-μέλη του Χρηματιστηρίου του Λονδίνου, μεσίτες (brokers) χρήματος και εμπορευμάτων, προεξοφλητικοί οίκοι και ιδιώτες διαπραγματευτές που ενεργούν για ίδιο λογαριασμό. Περισσότερα από τα μισά μέλη έχουν την έδρα τους στο εξωτερικό. Για να γίνει κανείς μέλος πρέπει να πληροί αυστηρά κριτήρια κεφαλαιακής επάρκειας. Το Νοέμβριο του 1998 το LIFFE

εισήγαγε μία ηλεκτρονική διαπραγματευτική πλατφόρμα με την ονομασία LIFFE Connect. Πρόκειται για ένα ανώνυμο σύστημα που συνταιριάζει με αυστηρή προτεραιότητα εισαγωγής τις εντολές αγοράς και πώλησης στη βάση ενός βιβλίου εντολών (electronic order book) που λαμβάνει υπόψη τις προσφερόμενες τιμές. Οι αντικριστές επικοινωνούν με το σύστημα μέσω διασυνδεδεμένης προγραμματισμένης εφαρμογής (application programming interface, API) που λειτουργεί on line-real time. Το 2000 το LIFFE επεκτάθηκε μέσω του Internet στο business-to-business market και σε προϊόντα έξω από το χώρο των παραγώγων

• την εταιρία BVL (Bolsa de Valores de Lisboa e Porto) δηλαδή το «Χρηματιστήριο Αξιών της Λισσαβόνας και του Πόρτο».

Το Euronext παρέχει τις εξής υπηρεσίες: α) δημοπρασίες και διαπραγμάτευση ομολόγων, διαπραγμάτευση μετοχών και next tracks δηλαδή επενδυτικά κεφάλαια με ανοικτή λήξη που ακολουθούν την απόδοση ενός δείκτη ή ενός ειδικού καλάθιού μετοχών β) παράγωγα προϊόντα γ) συμφητισμό και διακανονισμό των συναλλαγών. Υποστηρίζεται 1) στη διαπραγμάτευση των ομολόγων από την αυτόματη ηλεκτρονική πλατφόρμα NSC system που ανήκει στην εταιρία AtosEuronext στην οποία μέτοχοι είναι η Euronext και η Atos-Origin 2) για τα futures και options από την Euronext.liffe γ) στο συμφητισμό από την Clearing 21®.

Το Euronext ήταν το πρώτο χρηματιστήριο στην Ευρώπη σε αξία και σε αριθμό συναλλαγών όσον αφορά την ηλεκτρονική διαπραγμάτευση μετοχών και δεύτερο στον κόσμο σχετικά με τη διαπραγμάτευση παραγώγων προϊόντων. Απασχολούσε 1.437 υπαλλήλους.

• Την 24.6.2008 ανακοινώθηκε ότι το NYSE - Euronext εξαγόρασε το 25% του μετοχικού κεφαλαίου του χρηματιστηρίου της Ντόχα του Κατάρ (Doha Securities Market, DSM) αντί 250.000.000 δολαρίων.

Objective 1, 2 and 3 of the E.U regional policy = στόχος 1, 2 και 3 της περιφερειακής πολιτικής της Ε.Ε. Η περιφερειακή πολιτική της Ευρωπαϊκής Ένωσης έχει ως βασικό στόχο την οικονομική και κοινωνική συνοχή. Η δράση της βασίζεται στη χρηματοδοτική αλληλεγγύη η οποία επιτρέπει τη μεταφορά άνω του 35% του προϋπολογισμού της Ένωσης (213 δις ευρώ για την περίοδο 2000-2006) προς τις μειονεκτικές περιφέρειες. Έτσι, οι περιφέρειες της Ένωσης που παρουσιάζουν αναπτυξιακή καθυστέρηση, βρίσκονται στο στάδιο της μεταλλαγής ή χαρακτηρίζονται από ιδιαίτερες γεωγραφικές, οικονομικές και κοινωνικές συνθήκες είναι καλύτερα εξοπλισμένες για να αντιμετωπίσουν τις δυσκολίες τους και να επωφεληθούν πλήρως από τις ευκαιρίες που παρέχει η ενιαία αγορά. Η στήριξη της Ευρωπαϊκής Ένωσης μέσω της περιφερειακής πολιτικής είναι συνάρτηση του επιπέδου ανάπτυξης των περιφερειών και του τύπου των δυσχερειών που αντιμετωπίζουν. Η κανονιστική ρύθμιση των Διαρθρωτικών Ταμείων για την περίοδο 2000-2006 προβλέπει ιδίως την εφαρμογή των τριών κατά προτεραιότητα στόχων:

Στόχος 1: προώθηση της ανάπτυξης και της διαρθρωτικής προσαρμογής των περιφερειών που παρουσιάζουν αναπτυξιακή καθυστέρηση. Ο στόχος 1 είναι διαιρεμένος σε περιφέρειες στο μέτρο που εφαρμόζεται σε οριοθετημένα εδάφη που αντιστοιχούν στο επίπεδο της στατιστικής ονοματολογίας που κατάρτισε η Eurostat. Μεταξύ αυτών των γεωγραφικών περιοχών, είναι επιλέξιμες για το στόχο 1 μόνον αυτές των οποίων το κατά κεφαλήν ακαθάριστο εγχώριο προϊόν (ΑΕΠ) είναι χαμηλότερο από το 75% του κοινοτικού μέσου όρου. Από την Ελλάδα, έχουν ενταχθεί στο Στόχο 1 οι εξής περιοχές: Ανατολική Μακεδονία, Θράκη, Κεντρική Μακεδονία, Δυτική Μακεδονία, Θεσσαλία, Ήπειρος, Ιόνια Νησιά, Δυτική Ελλάδα, Στερεά Ελλάδα, Πελοπόννησος, Αττική, Βόρειο Αιγαίο, Νότιο Αιγαίο, Κρήτη. Στο μέτρο, φυσικά, που ορισμένες περιοχές παύουν να πληρούν τα κριτήρια, διαγράφονται από το στόχο 1. Τέτοιες περιοχές που κινδυνεύουν να εξέλθουν από το Στόχο 1 είναι η Κρήτη, η Αττική, η Κεντρική και η Δυτική Μακεδονία. Η συμμετοχή των Διαρθρωτικών Ταμείων στο πλαίσιο του στόχου 1 υπόκειται κατά κανόνα στο ακόλουθο ανώτατο όριο: 85% κατ' ανώτατο όριο του συνολικού επιλέξιμου κόστους και, κατά γενικό κανόνα, 50% τουλάχιστον των επιλέξιμων δημοσίων δαπανών.

Στόχος 2: στήριξη της οικονομικής και κοινωνικής μεταλλαγής στις περιοχές που αντιμετωπίζουν διαρθρωτικά προβλήματα. Ο στόχος 2 των Διαρθρωτικών Ταμείων για την περίοδο 2000-2006 ενσωματώνει την ανασυγκρότηση βιομηχανικών περιοχών σε παρακμή και την προσαρμογή των αγροτικών περιοχών στην διαρθρωτική αλλαγή. Όπως ο στόχος 1 έτσι και ο στόχος 2 αποκαλείται "περιφερειακός" στο μέτρο που εφαρμόζεται σε οροθετημένες εκτάσεις βάσει συγκεκριμένων στατιστικών και κοινωνικο-οικονομικών κριτηρίων. Οι περιφέρειες που αφορά ο στόχος αυτός αντιμετωπίζουν διαρθρωτικά προβλήματα και η προκύπτουσα κοινοτική ενίσχυση στηρίζει την οικονομική και κοινωνική ανασυγκρότησή τους. Ο καθορισμός των επιλέξιμων περιοχών εξαρτάται: Α) από ένα ανώτατο όριο πληθυσμού το οποίο δεν μπορεί να αντιπροσωπεύει άνω του 18% του συνολικού πληθυσμού της Κοινότητας Β) από συγκεκριμένα κριτήρια για κάθε περιοχή. Είναι επομένως δυνατόν να καταρτιστεί ένας εξαντλητικός κατάλογος των επιλέξιμων περιφερειών. Κατά γενικό κανόνα, η συμμετοχή των Διαρθρωτικών Ταμείων βάσει του στόχου 2 υπόκειται στα ακόλουθα όρια: 50% κατ' ανώτατο όριο του συνολικού επιλέξιμου κόστους και τουλάχιστον 25% των επιλέξιμων δημοσίων δαπανών. Στην περίπτωση επενδύσεων σε επιχειρήσεις, η συμμετοχή των ταμείων τηρεί τα ανώτατα όρια έντασης ενίσχυσης και σώρευσης που καθορίζονται στο πλαίσιο των κρατικών ενισχύσεων. Όταν η σχετική παρέμβαση συνεπάγεται χρηματοδότηση επενδύσεων που συμβάλλουν στη δημιουργία εσόδων (π.χ.: γέφυρα, αυτοκινητόδρομος με διόδους), η συμμετοχή των ταμείων σ' αυτές τις επενδύσεις καθορίζεται λαμβάνοντας υπόψη τη σημασία των αναμενόμενων εσόδων. Για το στόχο 2, η συμμετοχή των ταμείων υπόκειται, επομένως, στα ακόλουθα ανώτατα όρια: α) όταν πρόκειται για επενδύσεις σε υποδομές που συμβάλλουν στη δημιουργία σημαντικών εσόδων, η παρέμβαση δεν είναι δυνατόν να υπερβαίνει τα 25% του επιλέξιμου συνολικού κόστους. Τα ποσοστά αυτά μπορούν να προσαυξηθούν, όταν πρόκειται για μορφές χρηματοδότησης πλην των άμεσων ενισχύσεων, αλλά η προσαύξηση αυτή δεν είναι δυνατόν να υπερβαίνει το 10% του επιλέξιμου συνολικού κόστους β) όταν πρόκειται για επενδύσεις που πραγματοποιούνται σε επιχειρήσεις, η

παρέμβαση δεν είναι δυνατόν να υπερβαίνει το 15% του επιλέξιμου συνολικού κόστους γ) όταν πρόκειται για επενδύσεις σε μικρές και μεσαίες επιχειρήσεις (ΜΜΕ), τα ποσοστά αυτά είναι δυνατόν να προσαυξάνονται για μορφές χρηματοδότησης πλην των άμεσων ενισχύσεων, αλλά η προσαύξηση αυτή δεν είναι δυνατόν να υπερβαίνει το 10% του επιλέξιμου συνολικού κόστους.

Στόχος 3: στήριξη της προσαρμογής και του εκσυγχρονισμού των πολιτικών και των συστημάτων εκπαίδευσης, κατάρτισης και απασχόλησης για τις περιφέρειες εκτός του στόχου 1. Ο στόχος 3 των Διαρθρωτικών Ταμείων για την περίοδο 2000-2006 ενσωματώνει την καταπολέμηση της μακροχρόνιας ανεργίας, την επαγγελματική ένταξη των νέων και των ατόμων που απειλούνται με αποκλεισμό από την αγορά εργασίας και την προσαρμογή των εργαζομένων στις νέες μορφές οργάνωσης της εργασίας. Αποτελεί το πλαίσιο αναφοράς για το σύνολο των μέτρων που έχουν ληφθεί βάσει του νέου τίτλου για την απασχόληση της Συνθήκης του Άμστερνταμ και της ευρωπαϊκής στρατηγικής για την απασχόληση.

Ο στόχος 3 ενσωματώνει όλες τις δράσεις υπέρ της ανάπτυξης του ανθρώπινου δυναμικού. Έχει ως στόχο τον εκσυγχρονισμό των πολιτικών και των συστημάτων κατάρτισης καθώς και την προώθηση της απασχόλησης. Όλες οι περιφέρειες εκτός στόχου 1 είναι επιλέξιμες βάσει του στόχου 3. Όταν πρόκειται για περιφέρειες επιλέξιμες βάσει του στόχου 1, τα μέτρα υπέρ της κατάρτισης και της απασχόλησης περιλαμβάνονται ήδη στα προγράμματα κάλυψης της καθυστέρησης που υπάγονται στο Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο. Κατά γενικό κανόνα, η συμμετοχή των Διαρθρωτικών Ταμείων βάσει του στόχου 3 υπόκειται στα ακόλουθα ανώτατα όρια : 50% κατ' ανώτατο όριο του επιλέξιμου συνολικού κόστους και τουλάχιστον 25% των επιλέξιμων δημόσιων δαπανών. Επειδή μόνο το ΕΚΤ συμμετέχει στη χρηματοδότηση του στόχου 3, τα ποσοστά συμμετοχής μπορούν να είναι υψηλότερα στις περιοχές τις οποίες αφορά ο στόχος 2 απ' ότι στις άλλες περιοχές.

Object-oriented language, OOL = γλώσσα προγραμματισμού προσανατολισμένη στο αντικείμενο (object). Παριστάνει τις πληροφορίες με μονάδες που ονομάζονται αντικείμενα, καθένα από τα οποία περιέχει δεδομένα και ένα σύνολο λειτουργιών για το χειρισμό αυτών των δεδομένων. Object είναι ένα ανεξάρτητο σταθερό τμήμα του κώδικα που καθορίζει τις ιδιότητες μιας εφαρμογής πχ button objects, scrolling list objects, window objects, URL objects, definition objects, κλπ.

Object-oriented programming, OOP = προγραμματισμός προσανατολισμένος στο αντικείμενο. Είναι μία τεχνική προγραμματισμού στην οποία οι έννοιες της διεργασίας (process) και των δεδομένων (data) έχουν αντικατασταθεί αντίστοιχα από τις έννοιες του αντικειμένου (object) και του μηνύματος (message). Το αντικείμενο είναι ένα πακέτο πληροφορίας που απεικονίζει μια δραστηριότητα του πραγματικού κόσμου στον ηλεκτρονικό υπολογιστή. Κάθε αντικείμενο αποτελεί μια αυτόνομη οντότητα μέσα στο πρόγραμμα με ιδιαίτερα χαρακτηριστικά και λειτουργίες που μπορούν να εκτελεστούν πάνω σε αυτό. Ένα αντικείμενο έχει προσπέλαση στα δεδομένα και τα υποπρογράμματα ενός άλλου αντικειμένου μέσω της μεταβίβασης σε αυτό των καταλλήλων μηνυμάτων. Τα μηνύματα αυτά καθορίζουν τις λειτουργίες που θα εκτελέσει το αντικείμενο-δέκτης και τις υπηρεσίες που θα προσφέρει στα αντικείμενα-πομπούς.

OCR, Optical Character Reader = οπτικός αναγνώστης χαρακτήρων. Μονάδα που μπορεί να αναγνωρίζει χαρακτήρες μιας ειδικής τυπογραφικής οικογένειας στοιχείων, όπως για παράδειγμα σε ένα τραπεζογραμμάτιο ή σε μια τραπεζική επιταγή. Πρόκειται για συσκευή που χρησιμοποιεί φωτοηλεκτρικές μεθόδους για την ανάγνωση χαρακτήρων ειδικής εκτύπωσης. Οι πλέον προηγμένοι οπτικοί αναγνώστες έχουν τη δυνατότητα ανάγνωσης όχι μόνο τυποποιημένων χαρακτήρων αλλά και χαρακτήρων κοινών εκτυπωτών και ηλεκτρονικών υπολογιστών και επιπρόσθετα χειρογράφων.

Odd coupon = ένα κουπόνι ομολόγου που πληρώνεται για μια περίοδο που είναι μικρότερη των έξι μηνών (short coupon) ή μεγαλύτερη των έξι μηνών (long coupon). Αποτελεί εξαίρεση του κανόνα σύμφωνα με τον οποίο τα κουπόνια έχουν μία σταθερή περίοδο πληρωμών έξι μηνών. Στην Ελλάδα, οι εκδόσεις του δημοσίου έχουν κουπόνια δώδεκα μηνών.

Odd lot = ένα χαρτοφυλάκιο που συνήθως περιλαμβάνει λιγότερες από 100 διαπραγματεύσιμες μετοχές. Οι αγορές και πωλήσεις πακέτου με λιγότερο από 100 μετοχές, επιβαρύνονται, σε ορισμένα χρηματιστήρια, με υψηλότερη προμήθεια από την κανονική.

Off Balance Sheet financing = χρηματοδότηση εκτός ισολογισμού. Σε αντίθεση με τη χρηματοδότηση που εμφανίζεται στον ισολογισμό (βλέπε όρο On-balance sheet financing), είναι κάθε μορφή χρηματοδότησης που αποφεύγει να τοποθετεί το μετοχικό δικαίωμα των ιδιοκτητών, τις υποχρεώσεις ή τα περιουσιακά στοιχεία ενεργητικού στον ισολογισμό της επιχείρησης. Αυτό επιτυγχάνεται με την εμφάνιση των ανωτέρω στοιχείων στον ισολογισμό μιας άλλης εταιρίας.

- Μια συνήθης πρακτική είναι η σύσταση μιας εταιρίας οχήματος ειδικού σκοπού (βλέπετε όρο Special Purpose Vehicle, SPV) και η τοποθέτηση αυτών των στοιχείων στον ισολογισμό αυτής της εταιρίας. Πρόκειται για μια εταιρία ή νομική οντότητα που συνίσταται για την εξυπηρέτηση ενός σκοπού και η οποία έχει προσωρινό χαρακτήρα δηλαδή διαλύεται όταν υλοποιηθεί ο σκοπός για τον οποίο ιδρύθηκε. Οι συναλλαγές τις οποίες εκτελεί το SPV περιλαμβάνουν, μεταξύ άλλων, τιτλοποιήσεις χρεών (securitisations), χρηματοδότηση σχεδίων (project finance) και χρηματοδοτική μίσθωση (leasing). Η τράπεζα ή η επιχείρηση που ιδρύει το SPV την προικοδοτεί με περιουσιακά στοιχεία τα οποία εμφανίζονται μόνο στον ισολογισμό του SPV.

- Η χρηματοδότηση εκτός ισολογισμού είναι ελκυστική: α) από άποψη διαχείρισης των κινδύνων. Για παράδειγμα όταν η μητρική εταιρία μεταφέρει στο SPV περιουσιακά στοιχεία και υποχρεώσεις ο κίνδυνος αυτών μεταβιβάζεται από τη μητρική εταιρία στο SPV β) διότι προσφέρει σημαντική ευελιξία χρηματοδότησης. Ένα SPV δεν χρησιμοποιεί τα πιστωτικά όρια ή άλλα χρηματοδοτικά κανάλια της μητρικής εταιρίας. Εμφανίζεται στους επενδυτές σαν ξεχωριστή οντότητα με ίδια χαρακτηριστικά κινδύνων γ) διότι συχνά η μητρική εταιρία προικίζει το SPV με κεφάλαια ή πιστωτικές επαυξήσεις (βλέπετε όρο Credit enhancements) με αποτέλεσμα το SPV να μπορεί να τύχει καλύτερης πιστωτικής αξιολόγησης (credit rating) από τη μητρική εταιρία και να επιτύχει μικρότερο κόστος χρηματοδότησης.

- Η χρηματοδότηση εκτός ισολογισμού χρησιμοποιείται συχνά σαν μέσο διαχείρισης περιουσιακών στοιχείων και υποχρεώσεων (asset and liability management). Προφανώς, εάν τα περιουσιακά στοιχεία του ενεργητικού και οι υποχρεώσεις δεν εμφανίζονται στον ισολογισμό της μητρικής επιχείρησης, δεν υφίσταται ανάγκη να συνταιριαστούν από άποψη λήξης. Είναι αναγκαίο να συνταιριαστούν μόνο στον ισολογισμό του SPV αλλά το SPV μπορεί να ενεργήσει με τρόπο που να διευκολύνει αυτό.

- Ένα SPV μπορεί να χρησιμοποιηθεί σαν μέσο αποφυγής της φορολογίας ενώ οι τράπεζες χρησιμοποιούν τη χρηματοδότηση εκτός ισολογισμού για να επιτύχουν μειώσεις στην απαιτούμενη από τους εποπτικούς κανόνες κεφαλαιακή επάρκεια.

Off Balance Sheet (OBS) items = εκτός ισολογισμού περιουσιακά στοιχεία. Στοιχεία ενεργητικού ή παθητικού που συνιστούν μελλοντικά και έκτακτα λογιστικά γεγονότα που δεν εμφανίζονται στον ισολογισμό μιας επιχείρησης αλλά σε ιδιαίτερες στήλες που συνοδεύουν τους ισολογισμούς. Κατά συνέπεια δεν επηρεάζουν τους λογαριασμούς ούτε τα αποτελέσματα χρήσεως. Σύμφωνα με τη διεθνή πρακτική, στα εκτός ισολογισμού στοιχεία περιλαμβάνονται, μεταξύ άλλων, η διαχείριση της περιουσίας τρίτων, η χρηματοδοτική μίσθωση συνήθως με διάρκεια άνω του έτους, οι τιτλοποιημένες απαιτήσεις προς πώληση, ορισμένες συμβατικές εγγυήσεις (contractual guarantees), δάνεια σε θυγατρικές εταιρίες εγγυημένα από τη μητρική εταιρία (loans to separate legal entities that are guaranteed by the parent company), παράγωγα προϊόντα που κατατάσσονται στους μετοχικούς τίτλους (derivative instruments that are classified as equity), άμεσα υποκατάστατα πιστώσεων με τα οποία μία τράπεζα αντικαθιστά την πίστωσή της για ένα τρίτο μέρος όπως η εφεδρική πιστωτική επιστολή (standby letter of credit), οι ανέκκλητες πιστωτικές επιστολές (irrevocable letters of credit) οι οποίες εγγυώνται την πληρωμή εμπορικών χρεογράφων, ενέγγυες πιστώσεις που είναι εγγυημένες από την υποκείμενη αποστολή εμπορευμάτων (documentary letters of credit collateralised by the underlying shipments), συμμετοχές κινδύνου στις αποδοχές τραπεζιών (risk participations in bankers' acceptances), αντιστρεπτές συναλλαγές (repos και reverse repos), συμφωνίες ανταλλαγής επιτοκίων (interest rate swaps), προθεσμιακές συμφωνίες επιτοκίων (forward rate agreements, FRAs), συμβόλαια δικαιώματος προαίρεσης ανταλλαγής επιτοκίων (interest rate options), συμβόλαια δικαιώματος προαίρεσης επί νομίσματος (currency options) και συμβόλαια μελλοντικής εκπλήρωσης επί επιτοκίων (interest rate futures).

Office automation = αυτοματισμός γραφείου. Η χρήση των νέων τεχνολογιών για την εξυπηρέτηση των γραμματειακών και επικοινωνιακών αναγκών της επιχείρησης. Η αυτοματοποίηση περιλαμβάνει, μεταξύ άλλων, αυτοματοποιημένα τηλεφωνικά κέντρα,

προσωπικούς υπολογιστές, ηλεκτρονικά λογιστικά φύλλα, ηλεκτρονικό ταχυδρομείο, διαδίκτυο, φωτοτυπικά μηχανήματα, σαρωτές (scanners), εκτυπωτές, τηλεομοιοτυπικές συσκευές (fax), ηλεκτρονικές αριθμομηχανές, αυτόματους μετατροπείς νομισμάτων και ηλεκτρονικό σημειωματάριο.

Office for Harmonisation in the Internal Market (OHIM), Trade Marks and Designs = Γραφείο Εναρμόνισης στην Εσωτερική Αγορά (ΓΕΕΑ), Εμπορικά Σήματα και Σχέδια. Ιδρύθηκε το 1994 και έχει την έδρα του στο Αλικάντε της Ισπανίας. Έχει σαν αποστολή να καταχωρεί τα κοινοτικά εμπορικά σήματα και σχέδια ή πρότυπα. Το σύστημα του «κοινοτικού σήματος» διευκολύνει τη λειτουργία και μειώνει τις δαπάνες των ευρωπαϊκών επιχειρήσεων. Ένας βιομήχανος ο οποίος επιθυμεί να επιτύχει την προστασία του σήματός του σε ολόκληρη την Ευρώπη δεν χρειάζεται πλέον να προβεί στην καταχώρηση πανομοιότυπων σημάτων σε κάθε χώρα της Ένωσης. Μέσω του ΓΕΕΑ, μπορεί να ζητήσει την καταχώρηση ενός μόνον «κοινοτικού» σήματος, το οποίο του δίδει το δικαίωμα να απαγορεύει τη χρησιμοποίηση πανομοιότυπων ή παρόμοιων διακριτικών από άλλες επιχειρήσεις σε ολόκληρη την Ένωση.

Office of Federal Housing Enterprise Oversight, OFHEO = Γραφείο Ομοσπονδιακής Εποπτείας των Στεγαστικών Επιχειρήσεων. Λειτουργεί σαν ανεξάρτητη εποπτική αρχή εντός του Υπουργείου Στέγασης και Αστικής Ανάπτυξης και διοικείται από Διευθνή που διορίζει ο Πρόεδρος των ΗΠΑ για μια θητεία πέντε ετών. Ο πρωταρχικός του σκοπός είναι η εξασφάλιση της τήρησης των κανόνων κεφαλαιακής επάρκειας και χρηματοοικονομικής ευρωστίας της Freddie Mac και της Fannie May (βλέπε λέξεις). Πραγματοποιεί stress tests προσομοίωσης επιτοκίων και σεναρίων πιστωτικού κινδύνου, εκδίδει κανονιστικές διατάξεις και αναλαμβάνει δράση σε περίπτωση μη συμμόρφωσης των ανωτέρω εταιριών.

Office of the Comptroller of the Currency, OCC = Γραφείο Διοίκησης Νομίματος των ΗΠΑ. Ιδρύθηκε το 1863 σαν γραφείο του Υπουργείου των Οικονομικών και προεδρεύεται από τον Διοικητή (the Comptroller) που διορίζεται από τον Πρόεδρο των Ηνωμένων Πολιτειών μετά από πρόταση και σύμφωνη γνώμη της Γερουσίας για μια θητεία πέντε ετών. Το OCC εκδίδει τις κανονιστικές διατάξεις και εποπτεύει σήμερα 2.200 εθνικές τράπεζες των ΗΠΑ και 56 ομοσπονδιακά υποκαταστήματα ξένων τραπεζών που εδρεύουν στις ΗΠΑ. Η έδρα του είναι στην Ουάσινγκτον D.C και διαθέτει έξι περιφερειακά Γραφεία στις ΗΠΑ και ένα στο Λονδίνο. Πιο αναλυτικά, το OCC:

- α) εγκρίνει ή απορρίπτει αιτήσεις για νέα καταστατικά, υποκαταστήματα, αυξήσεις κεφαλαίου ή άλλες ουσιώδεις αλλαγές στις επιχειρησιακές ή τραπεζικές δομές
- β) ασκεί την εποπτεία μέσω επιτοπίων ελέγχων και εγγράφων των τραπεζών
- γ) λαμβάνει μέτρα κατά των παραβατών όπως την αντικατάσταση της διοίκησης και των διευθυντών και την επιβολή χρηματικών προστίμων ενώ διαπραγματεύεται την αλλαγή των τραπεζικών πρακτικών και εκδίδει ή ανακαλεί εντολές συμμόρφωσης των τραπεζών
- δ) εκδίδει κανόνες και κανονισμούς που διέπουν τις επενδύσεις των τραπεζών, το δανεισμό και άλλες τραπεζικές δραστηριότητες.

Offshore (OS) = υπεράκτιος, εξωχώριος. Διεθνής όρος που δεν σημαίνει μόνο εκτός της δικαιοδοσίας του κράτους υποδοχής αλλά και εκτός των φορολογικών ρυθμίσεων που ισχύουν στο κράτος του κατοίκου ή του πολίτη.

Offshore financial centres and offshore companies = υπεράκτια χρηματοπιστωτικά κέντρα και υπεράκτιες εταιρίες. Αναπτύχθηκαν στα τέλη της δεκαετίας του 60 σε χώρες με ελαστικό κανονιστικό και φορολογικό καθεστώς όπως απουσία συναλλαγματικών ελέγχων, μη φορολόγησης των τόκων των καταθέσεων μη μόνιμων κατοίκων και αυστηρή τήρηση του φορολογικού και τραπεζικού απορρήτου, εξ ου και ο όρος «φορολογικός παράδεισος». Κατά κανόνα, οι ξένες τράπεζες που εγκαθίστανται σε αυτά δεν συμμετέχουν σε τοπικές συναλλαγές αλλά μόνο σε διεθνείς δραστηριότητες και πράξεις όπως αποδοχή και διαχείριση καταθέσεων και παροχή δανείων σε μη μόνιμους κατοίκους. Οι καταθέτες απολαύουν υψηλότερου επιτοκίου και οι δανειολήπτες επιβαρύνονται με χαμηλότερο επιτόκιο λόγω του μικρότερου λειτουργικού κόστους που οφείλεται στη μηδενική ή οριακή φορολόγηση των κερδών και μερισμάτων και της απουσίας δύσκαμπτων και γραφειοκρατικών μηχανισμών λόγω της απορύθμισης της τραπεζικής διαμεσολάβησης και της απουσίας ελέγχων. Οι υπεράκτιες εταιρίες έχουν την έδρα τους στα υπεράκτια χρηματοπιστωτικά κέντρα και αναπτύσσουν τη δράση τους σε άλλες χώρες προκειμένου να αποφύγουν τις δυσμενείς

κανονιστικές και φορολογικές διατάξεις της χώρας καταγωγής και ανάπτυξης των επιχειρηματικών τους δραστηριοτήτων. Υπολογίζεται ότι το 2008 δραστηριοποιούνταν στην Ελλάδα 11.000 περίπου υπεράκτιες εταιρίες με αντικείμενο τη ναυτιλία, τα ακίνητα, τα σκάφη αναψυχής και τη χρηματιστηριακή και γενικότερα την επενδυτική διαμεσολάβηση. Από αυτές 1.000 είχαν την έδρα τους στα νησιά Καϋμάν, 800 στη Λιβερία, 500 στην Κύπρο, 350 στον Παναμά, 300 στα νησιά Βέρτζιν και τις Βερμούδες, 250 στο Λιχτενστάιν και οι υπόλοιπες στην Ανδόρα, τα νησιά Μάρσαλ και το Μονακό.

Oil price shocks = το σοκ των τιμών του πετρελαίου. Είναι η υπερβολική αύξηση των τιμών του πετρελαίου σε δεδομένη χρονική περίοδο. Αναφέρονται τρία μεγάλα σοκ (1973-1974, 1978-1979 και 2004 και εξής) και δύο μικρότερης έντασης (1990 και 1999-2000).

■ **1973 - 1974:** η πρώτη μεγάλη πετρελαϊκή κρίση άρχισε την 17.10.1973 όταν τα αραβικά κράτη του OPEC, κατά τη διάρκεια του πολέμου του Yom Kippur, κήρυξαν εμπάργκο πετρελαίου κατά των ΗΠΑ και των δυτικών συμμάχων τους που υποστήριζαν το Ισραήλ. Ο πόλεμος του Yom Kippur (6.10.1973 – 24.10.1973) προκλήθηκε από την επίθεση της Αιγύπτου και της Συρίας κατά του Ισραήλ για την ανακατάληψη του Σινά και των υψωμάτων του Γκολάν που είχαν κατακτήσει οι ισραηλινοί στον πόλεμο των έξι ημερών του 1967. Η τιμή του βαρελιού από 4,6 δολάρια ΗΠΑ τον Οκτώβριο του 1973 ανήλθε στα 15,5 δολάρια τον Μάρτιο του 1974.

■ **1978 - 1979:** η δεύτερη μεγάλη πετρελαϊκή κρίση προκλήθηκε από την πολιτική και στρατιωτική σύγκρουση της Μέσης Ανατολής μετά την εισβολή του Ιράκ στο Ιράν. Η τιμή του βαρελιού από 14,4 δολάρια ΗΠΑ τον Οκτώβριο του 1978 εκτινάχτηκε στα 42 δολάρια το Νοέμβριο του 1979.

■ **1990:** η νέα κρίση προκλήθηκε από την στρατιωτική κατάληψη του Κουβέιτ από το Ιράκ τον Αύγουστο του 1990. Η τιμή spot του βαρελιού που κυμαινόταν πριν από τον πόλεμο γύρω στα 18 δολάρια το βαρέλι, ανήλθε την 6η Αυγούστου στα 28,30 δολάρια και αργότερα οι τιμές των προθεσμιακών συμβολαίων στα 36,1 δολάρια αλλά στη συνέχεια αποκλιμακώθηκαν για να επανέλθουν το Φεβρουάριο του 1991 μετά την εκδίωξη του Ιράκ από το Κουβέιτ στα προ της κρίσης επίπεδα.

■ **1999 - 2000:** ένα έτος νωρίτερα η τιμή του βαρελιού είχε πέσει μέχρι και τα 9,8 δολάρια (Δεκέμβριος 1998) λόγω της οικονομικής κρίσης στη νοτιανατολική Ασία. Στη συνέχεια και συγκεκριμένα την περίοδο μεταξύ Ιανουαρίου 1999 και Σεπτεμβρίου 2000 η τιμή τριπλασιάστηκε.

■ **2004 - 2008:** λόγω των μεγάλων ρυθμών της παγκόσμιας οικονομικής ανάπτυξης και ιδιαίτερα στην Κίνα, την Ινδία, τις υπόλοιπες χώρες της νοτιανατολικής Ασίας και τις ΗΠΑ αυξήθηκε ραγδαία η ζήτηση πετρελαίου πολύ πάνω από τη δυνατότητα προσφοράς με αποτέλεσμα η τιμή του βαρελιού από 30 δολάρια τον Ιανουάριο του 2004 να φθάσει τα 56,17 δολάρια την 25.10. 2004.

2005: τους πρώτους μήνες του 2005 η τιμή κυμάνθηκε μεταξύ 39 και 54 δολάρια το βαρέλι και **ξεπέρασε τα 70 δολάρια το βαρέλι τον Αύγουστο του 2005** όταν εκτός από τη μεγάλη ζήτηση και τις καταστροφές από τον τυφώνα Κατρίνα αναπτύχθηκε μεγάλη κερδοσκοπία από τα επενδυτικά κεφάλαια αντιστάθμισης κινδύνων (hedge funds) στα συμβόλαια μελλοντικής εκπλήρωσης (futures) του πετρελαίου.

2006: Το υψηλό επίπεδο των τιμών διατηρήθηκε και το 2006. Ιδιαίτερα, ανατιμητικές τάσεις πάνω από τα 70 δολάρια καταγράφηκαν μετά την 12.4.2006 για να σημειωθεί νέο ρεκόρ την 21.4.2006 στην προθεσμιακή αγορά στα 75,35 δολάρια το βαρέλι. Στη συνέχεια οι τιμές διακυμάνθηκαν μεταξύ 65 και 72 δολάρια το βαρέλι για να σημειωθεί νέο ρεκόρ την **14.7.2006** στην προθεσμιακή αγορά Νοεμβρίου στα **80,64 δολάρια το βαρέλι σπάζοντας το φράγμα των 80 δολαρίων** λόγω των εχθροπραξιών μεταξύ α) Ισραήλ και β) της Κυβέρνησης της Χαμάς της Παλαιστίνης και ιδιαίτερα των μαχητών του κόμματος του Θεού (Χεσμπολάχ) στο νότιο Λίβανο.

2007: αρχικά οι τιμές του πετρελαίου παρουσίασαν μεταβλητότητα αλλά γενικά διατηρήθηκαν σε υψηλά επίπεδα. Από τις 4.1.2007 κατέγραψαν μεγάλη πτώση μέχρι και την 18.1.2007 οπότε σημειώθηκε η χαμηλότερη τιμή στα 49,90 δολάρια το βαρέλι για να ανακάμψουν στη συνέχεια και να σημειώσουν την υψηλότερη τιμή την 31.1 στα 57,13 δολάρια. Την 28.2.2007 έφθασαν μέχρι τα 62,16 δολάρια, την 30.3.2007 μέχρι τα 69,14 δολάρια και την 24.5.2007 μέχρι τα 71,83 δολάρια το βαρέλι. Τον Ιούνιο έφθασαν μέχρι τα 72,48 δολάρια, τον Ιούλιο μέχρι και τα 78,40 δολάρια και τον Αύγουστο μέχρι και τα 78,77 δολάρια.

☞ **Το Σεπτέμβριο του 2007** καταγράφηκαν νέα ρεκόρ από τα οποία τα πιο υψηλά (all time high) ήσαν τα εξής: στην αγορά όψεως (spot) για το πετρέλαιο της Βορείου Θάλασσας (North Sea Brent blend crude oil) στα 80,11 δολάρια (27.9.2007) και για το αμερικανικό αργό (US light sweet crude oil, West Texas Intermediate, WTI) στα 83,87 δολάρια το βαρέλι. Στην προθεσμιακή αγορά, για το πετρέλαιο της Βορείου Θάλασσας με παράδοση το Νοέμβριο στα 81,05 δολάρια (28.9) και για το αμερικανικό αργό με παράδοση τον Οκτώβριο στα 84,10 δολάρια (20.9.2007).

☞ **Τον Οκτώβριο του 2007**, σημειώθηκαν νέα ιστορικά υψηλά λόγω των πολεμικών επιχειρήσεων του Τούρκων εναντίον των Κούρδων, της φραστικής επίθεσης και της απειλής λήψης επιπρόσθετων εμπορικών αντιποίνων κατά του Ιράν εκ μέρους των ΗΠΑ, της αχαλίνωτης κερδοσκοπίας επί των συμβολαίων μελλοντικής εκπλήρωσης (futures), των φόβων ότι ο επικείμενος χειμώνας θα είναι πιο βαρύς και επόμενα θα αυξηθεί η ζήτηση, των αναθεωρημένων προς τα πάνω προβλέψεων του ΟΠΕΚ για την παγκόσμια ζήτηση πετρελαίου και των μειωμένων αποθεμάτων πετρελαίου και βενζίνης. Οι τιμές του πετρελαίου της Βορείου Θάλασσας στο κλείσιμο της αγοράς όψεως (spot) κατέγραψαν νέο ρεκόρ την 11.10 στα 80,60 δολάρια το βαρέλι, τη 12.10 στα 81,01 δολάρια. Τη 15.10 καταγράφηκε τετραπλό ρεκόρ: στο κλείσιμο της αγοράς όψεως στα 83,55 δολάρια και στην προθεσμιακή αγορά με παράδοση το Νοέμβριο ενδοσυνεδριακά στα 82,90 δολάρια. Οι τιμές του Αμερικανικού αργού στο κλείσιμο της αγοράς όψεως στα 86,21 δολάρια και στην προθεσμιακή αγορά με παράδοση το Νοέμβριο ενδοσυνεδριακά στα 86,29 δολάρια. Την 16.10 οι τιμές του πετρελαίου εκτινάχτηκαν στα ύψη πραγματοποιώντας τετραπλό ρεκόρ: Οι τιμές του πετρελαίου της Βορείου στο κλείσιμο της αγοράς όψεως στα 80,60 δολάρια το βαρέλι και στην προθεσμιακή αγορά με παράδοση το Νοέμβριο ενδοσυνεδριακά στα 84,49 δολάρια. Οι τιμές του Αμερικανικού αργού στο κλείσιμο της αγοράς όψεως στα 87,60 δολάρια και στην προθεσμιακή αγορά με παράδοση το Νοέμβριο ενδοσυνεδριακά στα 88,20 δολάρια. Την 17.10 η τιμή του Αμερικανικού αργού ενδοσυνεδριακά στην προθεσμιακή αγορά με παράδοση το Νοέμβριο εκτοξεύθηκε στα 89 δολάρια το βαρέλι κύρια λόγω της απόφασης της Τουρκικής Εθνοσυνέλευσης να παράσχει την έγκρισή της για την είσοδο των Τουρκικών στρατευμάτων στο Ιράκ προκειμένου να αντιμετωπίσει τους αυτονομιστές του Κουρδικού PKK. Τη 18.10 λόγω της νέας μεγάλης πτώσης του δολαρίου ΗΠΑ και της συρρίκνωσης των αποθεμάτων για το χειμώνα, οι τιμές του πετρελαίου εκτινάχτηκαν στα ύψη πραγματοποιώντας και πάλι τετραπλό ρεκόρ ενώ στο διάστημα των δύο τελευταίων εβδομάδων οι τιμές είχαν αυξηθεί πάνω από 13%: Οι τιμές του πετρελαίου της Βορείου Θάλασσας στο κλείσιμο της αγοράς όψεως (spot) στα 85,46 δολάρια το βαρέλι και στην προθεσμιακή αγορά με παράδοση το Δεκέμβριο ενδοσυνεδριακά στα 84,80 δολάρια. Οι τιμές του Αμερικανικού αργού στο κλείσιμο της αγοράς όψεως (spot) στα 89,50 δολάρια και στην προθεσμιακή αγορά με παράδοση το Νοέμβριο ενδοσυνεδριακά στα 89,78 δολάρια. Τη **19.10.2007** καταρρίφθηκε το ιστορικό υψηλό μόνο στην προθεσμιακή αγορά: το πετρέλαιο της Βορείου με παράδοση το Δεκέμβριο έφθασε να πωλείται μέχρι και 84,85 δολάρια το βαρέλι και το Αμερικανικό με παράδοση το Νοέμβριο μέχρι και τα **90,07 δολάρια σπάζοντας το φράγμα των 90 δολαρίων**. Την 24.10 σημειώθηκε νέο ιστορικό υψηλό ενδοσυνεδριακά στην προθεσμιακή αγορά με παράδοση το Δεκέμβριο μόνο για το πετρέλαιο της Βορείου Θάλασσας στα 87,40 δολάρια το βαρέλι. Την 25.10 σημειώθηκε νέο τετραπλό ρεκόρ: οι τιμές του πετρελαίου της Βορείου Θάλασσας στο κλείσιμο της αγοράς όψεως στα 86,99 δολάρια το βαρέλι και στην προθεσμιακή αγορά με παράδοση το Δεκέμβριο ενδοσυνεδριακά στα 87,59 δολάρια. Οι τιμές του Αμερικανικού αργού στο κλείσιμο της αγοράς όψεως στα 92,19 δολάρια και στην προθεσμιακή αγορά με παράδοση το Δεκέμβριο ενδοσυνεδριακά στα 90,60 δολάρια. Την 26.10 καταγράφηκε τριπλό ρεκόρ: οι τιμές του πετρελαίου της Βορείου Θάλασσας στο κλείσιμο της αγοράς όψεως (spot) στα 88,37 δολάρια το βαρέλι και στην προθεσμιακή αγορά με παράδοση το Δεκέμβριο ενδοσυνεδριακά στα 89,30 δολάρια. Η τιμή του Αμερικανικού αργού (US light sweet crude oil, WTI) στην προθεσμιακή αγορά με παράδοση το Δεκέμβριο ενδοσυνεδριακά (intraday high) στα 92,22 δολάρια. Την 29.10.2007 καταγράφηκε τετραπλό ρεκόρ: οι τιμές του πετρελαίου της Βορείου Θάλασσας στο κλείσιμο της αγοράς όψεως στα 89,88 δολάρια το βαρέλι και στην προθεσμιακή αγορά με παράδοση το Δεκέμβριο στα 90,49 δολάρια. Οι τιμές του Αμερικανικού αργού στο κλείσιμο της αγοράς όψεως (spot) στα 93,47 δολάρια και στην προθεσμιακή αγορά με παράδοση το Δεκέμβριο ενδοσυνεδριακά στα 93,80 δολάρια. Τετραπλό ρεκόρ όλων των εποχών καταγράφηκε και την 31.10.2007: οι τιμές του πετρελαίου της Βορείου Θάλασσας (North Sea Brent blend crude oil) στο κλείσιμο της αγοράς όψεως (spot) στα 91,27 δολάρια το βαρέλι και στην προθεσμιακή αγορά με παράδοση το Δεκέμβριο ενδοσυνεδριακά (intraday high) στα 91,18 δολάρια. Οι τιμές του

Αμερικανικού αργού (US light sweet crude oil, West Texas Intermediate, WTI) στο κλείσιμο της αγοράς όψεως (spot) στα 94,18 δολάρια και στην προθεσμιακή αγορά με παράδοση το Δεκέμβριο ενδοσυνεδριακά (intraday high) στα 95,28 δολάρια. Η άνοδος της τιμής του πετρελαίου επηρεάστηκε και από την έκθεση του Διεθνούς Οργανισμού Ενέργειας που προέβλεπε ότι η τιμή του πετρελαίου μπορεί να φθάσει μέχρι το έτος 2030 τα 159 δολάρια το βαρέλι εάν δεν πραγματοποιηθούν επενδύσεις 5,4 τρισεκατομμυρίων δολαρίων για την αύξηση της παγκόσμιας παραγωγής.

☞ **Το Νοέμβριο του 2007**, οι τιμές του πετρελαίου εξακολούθησαν να καταγράφουν νέα ιστορικά υψηλά παρά το γεγονός ότι από 1.11 ίσχυε η αύξηση της παραγωγής κατά 500.000 βαρέλια την ημέρα που αποφάσισε ο ΟΠΕΚ ο οποίος ελέγχει το 40% της παγκόσμιας παραγωγής. Εν τούτοις ο ΟΠΕΚ δεχόταν πιέσεις να αυξήσει ακόμα περισσότερο την παραγωγή του. Σύμφωνα με το Διεθνή Οργανισμό Ενέργειας (International Energy Agency, IEA), τα πετρελαϊκά αποθέματα των αναπτυσσόμενων κρατών μειώθηκαν κατά 360.000 βαρέλια την ημέρα το τρίτο τρίμηνο του 2007 ενώ την ίδια περίοδο στη διάρκεια της τελευταίας δεκαετίας καταγραφόταν αύξηση της τάξης των 300.000 βαρελίων την ημέρα. Ο ΟΠΕΚ απαντούσε και πάλι ότι δεν υπάρχει πρόβλημα στην πλευρά της προσφοράς και ότι η απογείωση της τιμής οφείλεται κύρια στην υψηλή ζήτηση, στα κερδοσκοπικά παιχνίδια στις αγορές και στις γεωπολιτικές εντάσεις. Την 2.11 καταγράφηκε τετραπλό ιστορικό υψηλό: οι τιμές του πετρελαίου της Βορείου Θάλασσας στο κλείσιμο της αγοράς όψεως στα 92,44 δολάρια το βαρέλι και στην προθεσμιακή αγορά με παράδοση το Δεκέμβριο ενδοσυνεδριακά στα 92,21 δολάρια. Οι τιμές του Αμερικανικού αργού στο κλείσιμο της αγοράς όψεως (spot) στα 95,83 δολάρια και στην προθεσμιακή αγορά με παράδοση το Δεκέμβριο ενδοσυνεδριακά στα 96,10 δολάρια. Την 5.11 σημειώθηκε ιστορικό υψηλό μόνο στην προθεσμιακή αγορά με παράδοση το Δεκέμβριο του αμερικανικού αργού όπου ενδοσυνεδριακά έφθασε μέχρι τα 96,12 δολάρια. Την 6.11 σημειώθηκε τετραπλό ιστορικό υψηλό: οι τιμές του πετρελαίου της Βορείου Θάλασσας στο κλείσιμο της αγοράς όψεως στα 93,97 δολάρια το βαρέλι και στην προθεσμιακή αγορά με παράδοση το Δεκέμβριο ενδοσυνεδριακά στα 93,56 δολάρια. Οι τιμές του Αμερικανικού αργού στο κλείσιμο της αγοράς όψεως στα 96,67 δολάρια και στην προθεσμιακή αγορά με παράδοση το Δεκέμβριο ενδοσυνεδριακά στα 97,10 δολάρια. Την 7.11 σημειώθηκε διπλό ιστορικό υψηλό μόνο στην προθεσμιακή αγορά με παράδοση το Δεκέμβριο: η τιμή του πετρελαίου της Βορείου Θάλασσας έφθασε ενδοσυνεδριακά μέχρι και τα 95,19 δολάρια το βαρέλι και η τιμή του Αμερικανικού αργού μέχρι και τα 98,62 δολάρια. Την 20.11.2007 σημειώθηκαν νέα ιστορικά υψηλά: οι τιμές του πετρελαίου της Βορείου Θάλασσας στο κλείσιμο της αγοράς όψεως στα 95,76 δολάρια το βαρέλι και στην προθεσμιακή αγορά με παράδοση τον Ιανουάριο ενδοσυνεδριακά στα 96,05 δολάρια. Οι τιμές του Αμερικανικού αργού στο κλείσιμο της αγοράς όψεως (spot) στα 99,29 δολάρια (all time high). Στην προθεσμιακή αγορά με παράδοση τον Ιανουάριο ενδοσυνεδριακά (intraday high) στα 98,62 δολάρια ισοφαρίζοντας το ρεκόρ της 7.11.2007. Η εκτίναξη των τιμών του πετρελαίου την 20.11 οφειλόταν στην εισροή στην αγορά πετρελαίου κερδοσκοπικού χρήματος λόγω της πτώσης του αμερικανικού δολαρίου. Την 26.11 σημειώθηκε ιστορικό υψηλό μόνο στην προθεσμιακή αγορά με παράδοση τον Ιανουάριο για το πετρέλαιο της Βορείου Θάλασσας στα 96,65 δολάρια το βαρέλι.

2008: ☞ **Τον Ιανουάριο του 2008**, οι τιμές του πετρελαίου αυξήθηκαν υπερβολικά. Τη 2.1.2008 σημειώθηκε τετραπλό ιστορικό υψηλό όλων των εποχών (all time high): οι τιμές του πετρελαίου της Βορείου Θάλασσας έκλεισαν στην αγορά όψεως στα 97,77 δολάρια το βαρέλι και στην προθεσμιακή αγορά με παράδοση το Φεβρουάριο ενδοσυνεδριακά έφθασαν μέχρι και τα 98 δολάρια. Οι τιμές του Αμερικανικού αργού έκλεισαν στην αγορά όψεως στα 99,66 δολάρια και στην προθεσμιακή αγορά με παράδοση το Φεβρουάριο ενδοσυνεδριακά έφθασαν μέχρι και τα 100 δολάρια. Την **3.1.2008** σημειώθηκε τριπλό ιστορικό υψηλό όλων των εποχών: οι τιμές του πετρελαίου της Βορείου Θάλασσας (North Sea Brent blend crude oil) έκλεισαν στην αγορά όψεως (spot) στα 97,82 δολάρια το βαρέλι και στην προθεσμιακή αγορά με παράδοση το Φεβρουάριο ενδοσυνεδριακά (intraday high) έφθασαν μέχρι και τα 98,50 δολάρια. Η τιμή του Αμερικανικού αργού (US light sweet crude oil, West Texas Intermediate, WTI) στην προθεσμιακή αγορά με παράδοση το Φεβρουάριο ενδοσυνεδριακά (intraday high) έφθασαν μέχρι και τα **100,09 δολάρια σπάζοντας το φράγμα των 100 δολαρίων**. Η άνοδος της τιμής του πετρελαίου οφειλόταν κύρια στη μείωση των αποθεμάτων των ΗΠΑ, στη μεγάλη πτώση του δολαρίου ΗΠΑ, στις κερδοσκοπικές κινήσεις στα χρηματιστήρια εμπορευμάτων και στις γεωπολιτικές εντάσεις όπως κύρια στο Πακιστάν λόγω της δολοφονίας την 27.12.2007 της Μπεναζίρ Μπούτο αλλά και στο νέο κύκλο βίας στη Νιγηρία που είναι ο όγδοος μεγαλύτερος εξαγωγέας πετρελαίου στον κόσμο και στις

πολεμικές επιχειρήσεις των Τούρκων κατά των Κούρδων αυτονομιστών στο έδαφος του Ιράκ. Παρά την υπερβολική αύξηση των τιμών του πετρελαίου, οι αναλυτές επισήμαναν ότι το 1980, στη διάρκεια δηλαδή του πολέμου μεταξύ δύο πετρελαιοπαραγωγών χωρών – Ιράν και Ιράκ – οι τιμές είχαν ανέλθει στα 38 δολάρια το βαρέλι και με όρους αγοραστικής δύναμης η τιμή αυτή αντιστοιχούσε με 103 δολάρια σημερινής αξίας.

☞ **Το Φεβρουάριο του 2008**, οι τιμές του πετρελαίου έπεσαν σημαντικά μέχρι τα 87,18 δολάρια για να αρχίσουν να ανεβαίνουν σταδιακά από την 7.2 και εξής μέχρι τη 19.2 οπότε σημειώθηκε νέο τετραπλό ρεκόρ: οι τιμές του πετρελαίου της Βορείου Θάλασσας (North Sea Brent blend crude oil) στο κλείσιμο της αγοράς όψεως (spot) στα 98,49 δολάρια το βαρέλι και στην προθεσμιακή αγορά με παράδοση τον Απρίλιο ενδοσυνεδριακά (intraday high) στα 98,70 δολάρια. Οι τιμές του Αμερικανικού αργού (US light sweet crude oil, West Texas Intermediate, WTI) στο κλείσιμο της αγοράς όψεως στα 100,01 δολάρια και στην προθεσμιακή αγορά με παράδοση το Μάρτιο ενδοσυνεδριακά στα 100,10 δολάρια. Την 20.2 σημειώθηκε τετραπλό ρεκόρ. Συγκεκριμένα, τη 19.2 οι τιμές του πετρελαίου της Βορείου Θάλασσας στο κλείσιμο της αγοράς όψεως στα 98,85 δολάρια το βαρέλι και στην προθεσμιακή αγορά με παράδοση τον Απρίλιο ενδοσυνεδριακά στα 99,22 δολάρια. Οι τιμές του Αμερικανικού αργού στο κλείσιμο της αγοράς όψεως στα 100,88 δολάρια και στην προθεσμιακή αγορά με παράδοση το Μάρτιο ενδοσυνεδριακά στα 100,32 δολάρια. Την 26.2 σημειώθηκε τριπλό ιστορικό υψηλό: οι τιμές του πετρελαίου της Βορείου Θάλασσας στο κλείσιμο της αγοράς όψεως στα 99,76 δολάρια το βαρέλι και στην προθεσμιακή αγορά με παράδοση τον Απρίλιο ενδοσυνεδριακά στα 100,03 δολάρια. Οι τιμές του Αμερικανικού αργού στην προθεσμιακή αγορά με παράδοση τον Απρίλιο ενδοσυνεδριακά στα 101,40 δολάρια. Την 27.2 σημειώθηκαν ιστορικά υψηλά μόνο στην προθεσμιακή αγορά με παράδοση τον Απρίλιο: η τιμή του πετρελαίου της Βορείου Θάλασσας ανήλθε μέχρι και τα 100,53 δολάρια το βαρέλι και η τιμή του αμερικανικού αργού μέχρι και τα 102,80 δολάρια. Την 28.2 σημειώθηκε τετραπλό ρεκόρ: οι τιμές του πετρελαίου της Βορείου Θάλασσας στο κλείσιμο της αγοράς όψεως στα 101,22 δολάρια το βαρέλι και στην προθεσμιακή αγορά με παράδοση τον Απρίλιο ενδοσυνεδριακά στα 101,64 δολάρια. Οι τιμές του Αμερικανικού αργού στο κλείσιμο της αγοράς όψεως στα 102,88 δολάρια και στην προθεσμιακή αγορά με παράδοση το Μάρτιο ενδοσυνεδριακά στα 102,97 δολάρια. Την 29.2 σημειώθηκε νέο ρεκόρ αλλά μόνο στην προθεσμιακή αγορά με παράδοση τον Απρίλιο όπου το πετρέλαιο της Βόρειας θάλασσας έφθασε μέχρι και τα 101,27 δολάρια το βαρέλι και το αμερικανικό αργό μέχρι και τα 103,05 δολάρια. Η απότομη άνοδος των τιμών του πετρελαίου αποδόθηκε στις προβλέψεις ότι η σύνοδος του ΟΠΕΚ της 5.3.2008 όχι μόνο δεν θα αυξήσει την παραγωγή αλλά πιθανόν να τη μειώσει, στη μείωση της παραγωγής της Βενεζουέλας και της Νιγηρίας, στην κακή κατάσταση των διυλιστηρίων των ΗΠΑ, στις πληθωριστικές πιέσεις και στην εξασθένιση του δολαρίου ΗΠΑ στο οποίο τιμολογείται το πετρέλαιο στις διεθνείς αγορές. Στη συνέχεια ανακοινώθηκε ότι τα αποθέματα αργού πετρελαίου των ΗΠΑ ανήλθαν σε 3.200.000 βαρέλια έναντι προβλέψεων για 2.500.000 και η άνοδος των τιμών ανακόπηκε.

☞ **Το Μάρτιο του 2008**, οι τιμές του πετρελαίου απογειώθηκαν και κατέγραψαν νέα εντυπωσιακά ρεκόρ όλων των εποχών για τους εξής λόγους: η μεγάλη πτώση του δολαρίου ΗΠΑ στο οποίο γίνεται η τιμολόγηση του πετρελαίου, η παγκόσμια αβεβαιότητα από τη διεθνή πιστωτική κρίση και την επαπειλούμενη ύφεση στην οικονομία των ΗΠΑ που αύξησε τις προθεσμιακές τοποθετήσεις στα futures του πετρελαίου και απογείωσε την κερδοσκοπία και η μείωση των αποθεμάτων πετρελαίου. Την 3.3 σημειώθηκε νέο ρεκόρ αλλά μόνο στην προθεσμιακή αγορά με παράδοση τον Απρίλιο όπου το πετρέλαιο της Βόρειας θάλασσας έφθασε μέχρι και τα 102,29 δολάρια το βαρέλι και το αμερικανικό αργό μέχρι και τα 103,95 δολάρια. Την 5.3 καταγράφηκε τριπλό ρεκόρ: η τιμή του πετρελαίου της Βορείου Θάλασσας έκλεισε στην αγορά όψεως στα 102,50 δολάρια το βαρέλι και του αμερικανικού αργού στην αγορά όψεως στα 104,47 δολάρια και στην προθεσμιακή αγορά με παράδοση τον Απρίλιο ενδοσυνεδριακά έφθασε μέχρι και τα 104,95 δολάρια. Την 6.3.2008 καταγράφηκε τετραπλό ρεκόρ: οι τιμές του πετρελαίου της Βορείου Θάλασσας στο κλείσιμο της αγοράς όψεως στα 103,58 δολάρια το βαρέλι και στην προθεσμιακή αγορά με παράδοση τον Απρίλιο ενδοσυνεδριακά η τιμή έφθασε μέχρι και τα 102,95 δολάρια. Οι τιμές του Αμερικανικού αργού στο κλείσιμο της αγοράς όψεως στα 105,53 δολάρια και στην προθεσμιακή αγορά με παράδοση τον Απρίλιο ενδοσυνεδριακά η τιμή έφθασε μέχρι και τα 105,97 δολάρια. Την 7.3 σημειώθηκε τριπλό ρεκόρ: οι τιμές του πετρελαίου της Βορείου Θάλασσας στο κλείσιμο της αγοράς όψεως στα 104,01 δολάρια το βαρέλι και στην προθεσμιακή αγορά με παράδοση τον Απρίλιο ενδοσυνεδριακά η τιμή έφθασε μέχρι και τα 102,95 δολάρια. Η τιμή του Αμερικανικού αργού στην προθεσμιακή αγορά με παράδοση τον Απρίλιο ενδοσυνεδριακά έφθασε μέχρι και

τα 106,54 δολάρια. Την 10.3.2008 καταγράφηκε τετραπλό ρεκόρ: οι τιμές του πετρελαίου της Βορείου Θάλασσας στο κλείσιμο της αγοράς όψεως στα 105,92 δολάρια το βαρέλι και στην προθεσμιακή αγορά με παράδοση τον Απρίλιο ενδοσυνεδριακά η τιμή έφθασε μέχρι και τα 104,45 δολάρια. Οι τιμές του Αμερικανικού αργού στο κλείσιμο της αγοράς όψεως στα 107,92 δολάρια και στην προθεσμιακή αγορά με παράδοση τον Απρίλιο ενδοσυνεδριακά η τιμή έφθασε μέχρι και τα 108,21 δολάρια. Την 11.3 σημειώθηκε τετραπλό ρεκόρ: οι τιμές του πετρελαίου της Βορείου Θάλασσας στο κλείσιμο της αγοράς όψεως στα 107,07 δολάρια το βαρέλι και στην προθεσμιακή αγορά με παράδοση τον Απρίλιο ενδοσυνεδριακά η τιμή έφθασε μέχρι και τα 105,82 δολάρια. Οι τιμές του Αμερικανικού αργού στο κλείσιμο της αγοράς όψεως στα 108,75 δολάρια και στην προθεσμιακή αγορά με παράδοση τον Απρίλιο ενδοσυνεδριακά η τιμή έφθασε μέχρι και τα 109,72 δολάρια. Την **12.3.2008** σημειώθηκε νέο τετραπλό ιστορικό υψηλό: οι τιμές του πετρελαίου της Βορείου Θάλασσας στο κλείσιμο της αγοράς όψεως στα 107,87 δολάρια το βαρέλι και στην προθεσμιακή αγορά με παράδοση τον Απρίλιο ενδοσυνεδριακά η τιμή έφθασε μέχρι και τα 106,41 δολάρια. Οι τιμές του Αμερικανικού αργού στο κλείσιμο της αγοράς όψεως στα 109,88 δολάρια και στην προθεσμιακή αγορά με παράδοση τον Απρίλιο ενδοσυνεδριακά η τιμή έφθασε μέχρι και τα **110,20 δολάρια σπάζοντας το φράγμα των 110 δολαρίων** το βαρέλι. Την 13.3 καταγράφηκε νέο τετραπλό ρεκόρ: οι τιμές του πετρελαίου της Βορείου Θάλασσας στο κλείσιμο της αγοράς όψεως στα 109,15 δολάρια το βαρέλι και στην προθεσμιακή αγορά με παράδοση τον Απρίλιο ενδοσυνεδριακά η τιμή έφθασε μέχρι και τα 107,88 δολάρια. Οι τιμές του Αμερικανικού αργού στο κλείσιμο της αγοράς όψεως στα 110,23 δολάρια και στην προθεσμιακή αγορά με παράδοση τον Απρίλιο ενδοσυνεδριακά η τιμή έφθασε μέχρι και τα 111 δολάρια. Την 14.3 σημειώθηκε νέο ιστορικό υψηλό μόνο στην τιμή του πετρελαίου της Βορείου Θάλασσας και μόνο στην προθεσμιακή αυτού αγορά με παράδοση τον Απρίλιο όπου ενδοσυνεδριακά έφθασε μέχρι και τα 108,02 δολάρια. Την 17.3.2008 σημειώθηκε νέο ιστορικό υψηλό μόνο στην τιμή του Αμερικανικού αργού και μόνο στην προθεσμιακή αυτού αγορά με παράδοση τον Απρίλιο όπου ενδοσυνεδριακά έφθασε μέχρι και τα 111,80 δολάρια.

✓ **Τον Απρίλιο του 2008** οι τιμές παρουσίασαν μεταβλητότητα αλλά την 9.4.2008 καταγράφηκε τριπλό ιστορικό υψηλό: η τιμή του πετρελαίου της Βορείου Θάλασσας στην προθεσμιακή αγορά με παράδοση το Μάιο ενδοσυνεδριακά έφθασε μέχρι και τα 109,50 δολάρια. Οι τιμές του Αμερικανικού αργού στο κλείσιμο της αγοράς όψεως ήταν στα 110,91 δολάρια και στην προθεσμιακή αγορά με παράδοση το Μάιο ενδοσυνεδριακά έφθασαν μέχρι και τα 112,21 δολάρια το βαρέλι. Δύο ήταν οι αιτίες του νέου ρεκόρ: α) η μεγάλη μείωση των αποθεμάτων πετρελαίου στις ΗΠΑ (- 3.200.000 βαρέλια) και β) η νέα άνοδος του ευρώ έναντι του δολαρίου μέχρι και τα μέχρι και το 1,5864. Την 10.4 σημειώθηκε ιστορικό υψηλό μόνο στην προθεσμιακή αγορά με παράδοση το Μάιο για το πετρέλαιο της Βορείου Θάλασσας στα 109,98 δολάρια το βαρέλι. Τη 14.4 σημειώθηκε διπλό ρεκόρ λόγω του κλεισίματος για επιδιόρθωση του πετρελαιαγωγού που συνέδεε τον Κόλπο του Μεξικού με τις μεσοδυτικές πολιτείες των ΗΠΑ και την προσωρινή απώλεια 5.000 βαρελίων την ημέρα εξ αιτίας πυρκαγιάς από σαμποτάζ στις εγκαταστάσεις άντλησης πετρελαίου Beniboye της Νιγηρίας: η τιμή του πετρελαίου της Βορείου Θάλασσας στην αγορά όψεως έκλεισε στα 109,15 δολάρια το βαρέλι, που ήταν ισοφάριση του ιστορικού υψηλού της 13.3.2008, ενώ στην προθεσμιακή αγορά με παράδοση το Μάιο ενδοσυνεδριακά έφθασε μέχρι και τα 110,01 δολάρια που ήταν νέο ιστορικό υψηλό όλων των εποχών. Η τιμή του Αμερικανικού αργού πετρελαίου κατέγραψε στο κλείσιμο της αγοράς όψεως νέο ιστορικό υψηλό στα 111,73 δολάρια. Την 15.4.2008 σημειώθηκε νέο τετραπλό ιστορικό υψηλό: οι τιμές του πετρελαίου της Βορείου Θάλασσας στο κλείσιμο της αγοράς όψεως στα 111,10 δολάρια το βαρέλι και στην προθεσμιακή αγορά με παράδοση το Μάιο ενδοσυνεδριακά η τιμή έφθασε μέχρι και τα 112,08 δολάρια. Οι τιμές του Αμερικανικού αργού στο κλείσιμο της αγοράς όψεως στα 113,79 δολάρια και στην προθεσμιακή αγορά με παράδοση το Μάιο ενδοσυνεδριακά η τιμή έφθασε μέχρι και τα 114,08 δολάρια. Την 16.4.2008 σημειώθηκε νέο τετραπλό ιστορικό υψηλό: οι τιμές του πετρελαίου της Βορείου Θάλασσας στο κλείσιμο της αγοράς όψεως στα 112,29 δολάρια το βαρέλι και στην προθεσμιακή αγορά με παράδοση τον Ιούνιο ενδοσυνεδριακά η τιμή έφθασε μέχρι και τα 112,79 δολάρια. Οι τιμές του Αμερικανικού αργού στο κλείσιμο της αγοράς όψεως στα 114,82 δολάρια και στην προθεσμιακή αγορά με παράδοση το Μάιο ενδοσυνεδριακά η τιμή έφθασε μέχρι και τα 115,07 δολάρια. Τη 17.4 σημειώθηκαν νέα ρεκόρ μόνο στην προθεσμιακή αγορά: η τιμή του πετρελαίου της Βορείου Θάλασσας με παράδοση τον Ιούνιο έφθασε ενδοσυνεδριακά μέχρι και τα 113,38 δολάρια ενώ του αμερικανικού αργού με παράδοση το Μάιο μέχρι και τα 115,54 δολάρια το βαρέλι. Την 18.4 σημειώθηκε τριπλό ιστορικό υψηλό: η τιμή του πετρελαίου της Βορείου Θάλασσας στην προθεσμιακή αγορά με

παράδοση τον Ιούνιο ενδοσυνεδριακά έφθασε μέχρι και τα 114,22 δολάρια. Οι τιμές του Αμερικανικού αργού στο κλείσιμο της αγοράς όψεως έφθασαν τα 116,58 δολάρια και στην προθεσμιακή αγορά με παράδοση το Μάιο ενδοσυνεδριακά έφθασαν μέχρι και τα 117 δολάρια. Την 21.4 σημειώθηκε νέο τετραπλό ιστορικό υψηλό: οι τιμές του πετρελαίου της Βορείου Θάλασσας στο κλείσιμο της αγοράς όψεως στα 112,83 δολάρια το βαρέλι και στην προθεσμιακή αγορά με παράδοση τον Ιούνιο ενδοσυνεδριακά η τιμή έφθασε μέχρι και τα 114,86 δολάρια. Οι τιμές του Αμερικανικού αργού στο κλείσιμο της αγοράς όψεως στα 117,50 δολάρια και στην προθεσμιακή αγορά με παράδοση το Μάιο ενδοσυνεδριακά η τιμή έφθασε μέχρι και τα 117,83 δολάρια. Την 22.4 σημειώθηκε τριπλό ιστορικό υψηλό: οι τιμές του πετρελαίου της Βορείου Θάλασσας στο κλείσιμο της αγοράς όψεως στα 115 δολάρια το βαρέλι και στην προθεσμιακή αγορά με παράδοση τον Ιούνιο ενδοσυνεδριακά η τιμή έφθασε μέχρι και τα 116,75 δολάρια ενώ η τιμή του Αμερικανικού αργού στο κλείσιμο της αγοράς όψεως στα 119,19 δολάρια. Την 23.4 σημειώθηκε νέο τριπλό ιστορικό υψηλό: η τιμή του πετρελαίου της Βορείου Θάλασσας στο κλείσιμο της αγοράς όψεως στα 115,79 δολάρια το βαρέλι. Οι τιμές του Αμερικανικού αργού στο κλείσιμο της αγοράς όψεως στα 119,53 δολάρια και στην προθεσμιακή αγορά με παράδοση τον Ιούνιο ενδοσυνεδριακά η τιμή έφθασε μέχρι και τα 118,69 δολάρια. Την 24.4 ιστορικό υψηλό καταγράφηκε μόνο στην προθεσμιακή αγορά με παράδοση τον Ιούνιο του πετρελαίου της Βορείου Θάλασσας στα 117,56 δολάρια. Την 25.4 σημειώθηκε τετραπλό ρεκόρ: οι τιμές του πετρελαίου της Βορείου Θάλασσας στο κλείσιμο της αγοράς όψεως στα 116,10 δολάρια το βαρέλι και στην προθεσμιακή αγορά με παράδοση τον Ιούνιο ενδοσυνεδριακά η τιμή έφθασε μέχρι και τα 117,56 δολάρια. Οι τιμές του Αμερικανικού αργού στο κλείσιμο της αγοράς όψεως στα 119,74 δολάρια και στην προθεσμιακή αγορά με παράδοση τον Ιούνιο ενδοσυνεδριακά η τιμή έφθασε μέχρι και τα 119,55 δολάρια. Την 28.4.2008 ιστορικό υψηλό σημειώθηκε μόνο στην προθεσμιακή αγορά με παράδοση τον Ιούνιο για το Αμερικανικό αργό του οποίου η τιμή ενδοσυνεδριακά έφθασε μέχρι και τα 119,93 δολάρια.

Η νέα εντυπωσιακή άνοδος της τιμής του πετρελαίου οφειλόταν: **1)** στην πτώση της ισοτιμίας του δολαρίου **2)** στην στροφή των επενδυτών προς τα εμπορεύματα προκειμένου να αντισταθμίσουν τις απώλειες από την άνοδο του πληθωρισμού (hedging) **3)** στην ανακοίνωση του Υπουργείου Εμπορίου των ΗΠΑ ότι την εβδομάδα που έκλεισε την 11.4 τα αποθέματα αργού μειώθηκαν κατά 2.300.000 βαρέλια στα 313.700.000 βαρέλια ενώ τα αποθέματα της βενζίνης μειώθηκαν κατά 5.500.000 βαρέλια **4)** στις δηλώσεις αξιωματούχων του ΟΠΕΚ ότι δεν είναι αναγκαία μία αύξηση της παραγωγής και ότι η αύξηση της τιμής οφείλεται στους κερδοσκοπούς **5)** στα προβλήματα της παραγωγής στα οποία προστέθηκε την 18.4 και το γεγονός του σαμποτάζ κατά μεγάλου πετρελαιαγωγού της Νιγηρίας που εκμεταλλεύεται η Royal Dutch Shell και το οποίο κόστισε σε παραγωγή 169.000 βαρέλια την ημέρα όπως και η απεργία στο διυλιστήριο Γκρανγκεμάουθ της Σκωτίας που παράγει 200.000 βαρέλια την ημέρα **6)** στις έντονες κερδοσκοπικές κινήσεις στην αγορά οι οποίες, όμως, δεν ήταν η αποκλειστική αιτία της ανόδου των τιμών όπως υποστήριζε ο ΟΠΕΚ, αλλά συνέβαλλε και η επιμονή του καρτέλ να μην αυξάνει την παραγωγή και **7)** στη σημαντική αύξηση της ζήτησης από την Κίνα, που είναι ο δεύτερος καταναλωτής πετρελαίου στον κόσμο με 4.070.000 βαρέλια την ημέρα.

☞ **Το Μάιο του 2008** οι τιμές φάνηκαν αρχικά να αποκλιμακώνονται αλλά την **5.5.2008** καταγράφηκε τριπλό ιστορικό υψηλό όλων των εποχών: οι τιμές του πετρελαίου της Βορείου Θάλασσας στο κλείσιμο της αγοράς όψεως στα 116,17 δολάρια το βαρέλι ενώ οι τιμές του Αμερικανικού αργού στο κλείσιμο της αγοράς όψεως στα 119,96 δολάρια και στην προθεσμιακή αγορά με παράδοση τον Ιούνιο ενδοσυνεδριακά έφθασε μέχρι και τα **120,36 δολάρια σπάζοντας το φράγμα των 120 δολαρίων**. Την 6.5 σημειώθηκε τετραπλό ρεκόρ όλων των εποχών: οι τιμές του πετρελαίου της Βορείου Θάλασσας στο κλείσιμο της αγοράς όψεως στα 119,72 δολάρια το βαρέλι και στην προθεσμιακή αγορά με παράδοση τον Ιούνιο ενδοσυνεδριακά έφθασε μέχρι και τα 120,99 δολάρια. Οι τιμές του Αμερικανικού αργού στο κλείσιμο της αγοράς όψεως στα 121,84 δολάρια και στην προθεσμιακή αγορά με παράδοση τον Ιούνιο ενδοσυνεδριακά η τιμή έφθασε μέχρι και τα 122,73 δολάρια. Την 7.5, σημειώθηκε τετραπλό ρεκόρ όλων των εποχών: οι τιμές του πετρελαίου της Βορείου Θάλασσας στο κλείσιμο της αγοράς όψεως στα 121,09 δολάρια το βαρέλι και στην προθεσμιακή αγορά με παράδοση τον Ιούνιο ενδοσυνεδριακά έφθασε μέχρι και τα 122,58 δολάρια. Οι τιμές του Αμερικανικού αργού στο κλείσιμο της αγοράς όψεως στα 123,58 δολάρια και στην προθεσμιακή αγορά με παράδοση τον Ιούνιο ενδοσυνεδριακά η τιμή έφθασε μέχρι και τα 123,90 δολάρια. Την 8.5 σημειώθηκε νέο τετραπλό ρεκόρ όλων των εποχών: οι τιμές του πετρελαίου της Βορείου Θάλασσας στο κλείσιμο της αγοράς όψεως στα 122,10 δολάρια το

βαρέλι και στην προθεσμιακή αγορά με παράδοση τον Ιούνιο ενδοσυνεδριακά έφθασε μέχρι και τα 123,93 δολάρια. Οι τιμές του Αμερικανικού αργού στο κλείσιμο της αγοράς όψεως στα 123,79 δολάρια. και στην προθεσμιακή αγορά με παράδοση τον Ιούνιο ενδοσυνεδριακά η τιμή έφθασε μέχρι και τα 124,61 δολάρια. Τη 12.5 σημειώθηκε ιστορικό υψηλό μόνο στο προθεσμιακό συμβόλαιο Ιουνίου του αμερικανικού αργού όπου η τιμή ενδοσυνεδριακά έφθασε μέχρι και τα 124,60 δολάρια το βαρέλι. Και τη 13.5 σημειώθηκε ιστορικό υψηλό μόνο στο προθεσμιακό συμβόλαιο Ιουνίου του αμερικανικού αργού όπου η τιμή ενδοσυνεδριακά έφθασε μέχρι και τα 126,98 δολάρια το βαρέλι. Τη 16.5 καταγράφηκε τριπλό ρεκόρ: η τιμή του πετρελαίου της Βορείου Θάλασσας στην προθεσμιακή αγορά με παράδοση τον Ιούνιο ενδοσυνεδριακά έφθασε μέχρι και τα 126,34 δολάρια το βαρέλι. Οι τιμές του Αμερικανικού αργού στο κλείσιμο της αγοράς όψεως στα 126,52 δολάρια και στην προθεσμιακή αγορά με παράδοση τον Ιούνιο ενδοσυνεδριακά η τιμή έφθασε μέχρι και τα 127,82 δολάρια. Τη 19.5 σημειώθηκε ιστορικό υψηλό μόνο στο κλείσιμο της αγοράς όψεως του αμερικανικού αργού στα 127,17 δολάρια το βαρέλι. Την 20.5 οι τιμές εκτοξεύθηκαν καταγράφοντας τετραπλό ρεκόρ: οι τιμές του πετρελαίου της Βορείου Θάλασσας στο κλείσιμο της αγοράς όψεως στα 124,80 δολάρια το βαρέλι και στην προθεσμιακή αγορά με παράδοση τον Ιούλιο ενδοσυνεδριακά έφθασε μέχρι και τα 128,07 δολάρια. Οι τιμές του Αμερικανικού αργού στο κλείσιμο της αγοράς όψεως στα 128,95 δολάρια και στην προθεσμιακή αγορά με παράδοση τον Ιούνιο ενδοσυνεδριακά η τιμή έφθασε μέχρι και τα 129,60 δολάρια. Οι τιμές του πετρελαίου είχαν ήδη εξαπλασιασθεί από το 2002 ενώ ο δισεκατομμυριούχος επενδυτής Τ. Μπουρ Πίκενς δήλωνε ότι οι τιμές θα φθάσουν μέσα στο 2008 τα 150 δολάρια το βαρέλι. Την **21.5.2008** οι τιμές εκτοξεύθηκαν εντυπωσιακά καταγράφοντας τετραπλό ρεκόρ **σπάζοντας το φράγμα των 130 δολαρίων**: οι τιμές του πετρελαίου της Βορείου Θάλασσας στο κλείσιμο της αγοράς όψεως στα 129,92 δολάρια το βαρέλι και στην προθεσμιακή αγορά με παράδοση τον Ιούλιο ενδοσυνεδριακά έφθασε μέχρι και τα 133,47 δολάρια. Οι τιμές του Αμερικανικού αργού στο κλείσιμο της αγοράς όψεως στα 133,09 δολάρια και στην προθεσμιακή αγορά με παράδοση τον Ιούλιο ενδοσυνεδριακά η τιμή έφθασε μέχρι και τα **134,10 δολάρια**. Την 22.5.2008 σημειώθηκε νέο ιστορικό υψηλό αλλά μόνο στην προθεσμιακή αγορά με παράδοση τον Ιούλιο όπου ενδοσυνεδριακά οι τιμές έφθασαν για το πετρέλαιο της Βορείου Θάλασσας (North Sea Brent blend crude oil) τα 135,14 δολάρια το βαρέλι και για το αμερικανικό αργό (US light sweet crude oil, West Texas Intermediate, WTI) τα 135,09 δολάρια. Την 26.5 σημειώθηκε ιστορικό υψηλό μόνο στο κλείσιμο της αγοράς όψεως για το πετρέλαιο της Βορείου Θάλασσας στα 130,74 δολάρια το βαρέλι.

Η μεγάλη άνοδος των τιμών του πετρελαίου το Μάιο του 2008 οφειλόταν: **1)** αρχικά στη σχετική εξασθένιση του δολαρίου **2)** στη δράση των ανταρτών στη Νιγηρία εξ αιτίας της οποίας η Royal Dutch Shell αναγκάστηκε να μειώσει την παραγωγή των εκεί εγκαταστάσεών της. Οι εταιρίες πετρελαίου ανέφεραν ότι εξ αιτίας των επιθέσεων των ανταρτών η παραγωγή στη Νιγηρία είχε μειωθεί κατά 559.000 βαρέλια την ημέρα ενώ από το 2006 μέχρι σήμερα η Νιγηριανή παραγωγή είχε μειωθεί κατά το ένα πέμπτο λόγω των επιθέσεων κατά πετρελαιογωγών και των υποδομών άντλησης πετρελαίου **3)** στη δήλωση του Υπουργού Εξωτερικών του Ιράν ότι η χώρα του δεν θα δεχτεί κανένα κίνητρο προκειμένου να εγκαταλείψει το πυρηνικό της πρόγραμμα **4)** στην επανάληψη των πολεμικών συγκρούσεων επί Ιρακινού εδάφους μεταξύ Τούρκων και Κούρδων αυτονομιστών του PKK **5)** στη μεγάλη κερδοσκοπία των επενδυτικών εταιριών στα προθεσμιακά συμβόλαια **6)** στη μεγάλη ζήτηση από τις ταχέως αναπτυσσόμενες οικονομίες της Κίνας και της Ινδίας. Ειδικότερα, η Κίνα, η δεύτερη χώρα στον κόσμο με τη μεγαλύτερη κατανάλωση σε πετρέλαιο, αύξησε τις προμήθειές της και για να ανταποκριθεί στις ανάγκες που προέκυψαν από τις καταστροφές που προκάλεσε ο μεγάλος σεισμός στις επαρχίες Σιτσουάν και Γκανσού αλλά και για τις ανάγκες των Ολυμπιακών αγώνων του Αυγούστου 2008. Τον Απρίλιο η ζήτηση πετρελαίου στην Κίνα είχε αυξηθεί κατά 3,7%. Επιπρόσθετα, αναγκάστηκε να τροφοδοτήσει την αγορά με 8.312 τόνους από τα στρατηγικά της αποθέματα **7)** στα στοιχεία που ανακοίνωσε την 7.5 η Διοίκηση Ενεργειακής πληροφόρησης των ΗΠΑ (Energy information Administration) σύμφωνα με τα οποία μειώθηκαν τα αποθέματα των ΗΠΑ σε ντίζελ και πετρέλαιο θέρμανσης την προηγούμενη εβδομάδα σε επίπεδα 13% χαμηλότερα από τα αντίστοιχα περσινά **8)** στην άρνηση του ΟΠΕΚ να αυξήσει την παραγωγή, γεγονός που επιβεβαιώθηκε και πάλι την 8.5 με τη δήλωση του Γενικού Γραμματέα του Οργανισμού Αμπντάλλα Ελ Σαλέμ Ελ-Μπάντρι «δεν υπάρχει έλλειψη προσφοράς πετρελαίου» και άλλες δηλώσεις αργότερα μέσα στο μήνα αξιωματούχων που επανέλαβαν ότι η αύξηση των τιμών δεν οφείλεται στην έλλειψη προσφοράς αλλά στην κερδοσκοπία, στο ασθενές δολάριο και στα γεωπολιτικά προβλήματα **9)** σε άλλους γεωπολιτικούς λόγους όπως οι επιθέσεις ανταρτών στο Σουδάν και οι

συγκρούσεις μεταξύ των κυβερνητικών δυνάμεων του Λιβάνου και μαχητών της Σιίτικης οργάνωσης Χεσμπολάχ **10)** στην αύξηση των τιμών του πετρελαίου θέρμανσης και της βενζίνης που ωθούσαν προς τα πάνω και την τιμή του πετρελαίου. Ειδικότερα, η τιμή της βενζίνης αύξανε με την προοπτική αύξηση της ζήτησης αυτής τους θερινούς μήνες **11)** την απεργία των λιμενεργατών της Γαλλίας που επηρέασε και τις παραδόσεις καυσίμων **12)** στα νεότερα στοιχεία για τα αποθέματα των ΗΠΑ που την εβδομάδα 12 με 17.5 έπεσαν κατά 5.400.000 βαρέλια στα 320.400.000 βαρέλια **13)** στην εκ νέου αποδυνάμωση του δολαρίου το οποίο την 22.5 κυμαινόταν γύρω στο 1,58 σε σχέση με το ευρώ **14)** στη στασιμότητα της παραγωγής πετρελαίου των εκτός ΟΠΕΚ χωρών. Προβλέψεις που δημοσιεύθηκαν την 23.5 ανέφεραν ότι η παραγωγή το 2008 θα παραμείνει στα 49.560.000 βαρέλια την ημέρα δηλαδή λιγότερα απ' ότι αρχικά είχε εκτιμηθεί. Από όλους τους ανωτέρω λόγους, σοβαρότερος ήταν η αχαλίνωτη κερδοσκοπία των επενδυτικών εταιριών που στοιχημάτιζαν ότι το πετρέλαιο θα ανέβει στα 200 δολάρια το βαρέλι και ωθούσαν την τιμή προς τα πάνω. Ενδιάμεσα, όμως, προέβαιναν σε κινήσεις profit taking δηλαδή κατοχύρωσης των κερδών. Πωλούσαν με τη νέα άνοδο και στη συνέχεια μόλις έπεφταν προσωρινά οι τιμές τοποθετούνταν ξανά σε προθεσμιακά συμβόλαια.

✓ **Ιούνιος του 2008.** Τις πρώτες πέντε ημέρες του Ιουνίου κυμάνθηκε μεταξύ 120,84 και 129,35 δολάρια το βαρέλι. Αίφνης την 6^η Ιουνίου 2008 η τιμή απογειώθηκε πραγματοποιώντας το μεγαλύτερο ιστορικό άλμα σε μια ημέρα και κατέγραψε εντυπωσιακό τετραπλό ιστορικό υψηλό. Οι τιμές του πετρελαίου της Βορείου Θάλασσας στο κλείσιμο της αγοράς όψεως στα 136,69, δολάρια το βαρέλι και στην προθεσμιακή αγορά με παράδοση τον Ιούλιο ενδοσυνεδριακά έφθασε μέχρι και τα 138,12 δολάρια. Οι τιμές του Αμερικανικού αργού στο κλείσιμο της αγοράς όψεως στα 138,53 δολάρια και στην προθεσμιακή αγορά με παράδοση τον Ιούλιο ενδοσυνεδριακά η τιμή έφθασε μέχρι και τα 139,12 δολάρια. Η νέα εκτόξευση των τιμών του πετρελαίου αποδόθηκε: **α)** στην άνοδο της ισοτιμίας του ευρώ και την πτώση της ισοτιμίας του δολαρίου ΗΠΑ λόγω της αίσθησης που διαχύθηκε στις αγορές μετά το Δ.Σ της ΕΚΤ της 5.6.2008 ότι στην επόμενη συνεδρίαση της 3.7 τα επιτόκια της ζώνης του ευρώ θα αυξηθούν κατά 0,25% **β)** στην έκθεση της Morgan Stanley που ανέφερε ότι η ζήτηση πετρελαίου από τις αναδυόμενες αγορές της Ασίας θα αυξηθεί περισσότερο και ότι τα περιορισμένα αποθέματα των κρατών του δυτικού ημισφαιρίου θα οδηγήσουν τις τιμές του πετρελαίου στα 150 δολάρια μέχρι την 4.7.2008 **γ)** στις δηλώσεις του Ισραηλινού υπουργού μεταφορών ότι η χώρα του θα επιτεθεί στο Ιράν, δεύτερη μεγαλύτερη παραγωγός χώρα του ΟΠΕΚ, εάν αυτό δεν εγκαταλείψει το πυρηνικό του πρόγραμμα **δ)** στη μεγάλη πτώση των χρηματιστηρίων με αποτέλεσμα τα κεφάλαια αυτών να διοχετευθούν σε προθεσμιακά συμβόλαια πετρελαίου **ε)** στην υπερβολική εκτίμηση της μεγαλύτερης εταιρίας πετρελαίου της Ρωσίας Γκατσπρόμ ότι η τιμή του πετρελαίου θα εκτιναχθεί το 2009 στα 250 δολάρια το βαρέλι **ζ)** στον ισχυρισμό της Διεθνούς Υπηρεσίας Ενέργειας (International Energy Agency, IEA) ότι οι υψηλές τιμές του πετρελαίου ήταν απαραίτητες για να περιορισθεί η υπερβολική ζήτηση και να γίνει μια διόρθωση των τιμών **η)** στην ανακοίνωση την 11.6 της στατιστικής υπηρεσίας του Υπουργείου Ενέργειας των ΗΠΑ «Energy Information Administration» ότι τα αποθέματα αργού πετρελαίου στις ΗΠΑ μειώθηκαν την εβδομάδα που έληξε στις 6 Ιουνίου σε σύγκριση με την προηγούμενη εβδομάδα κατά 4.600.000 βαρέλια ενώ οι αναλυτές είχαν προβλέψει μείωση κατά 1.100.000 βαρέλια **ζ)** στη συνεχιζόμενη κερδοσκοπία στα προθεσμιακά συμβόλαια (futures). Με μεγάλο ενδιαφέρον οι αγορές ανέμεναν τα συμπεράσματα των εποπτικών αρχών των ΗΠΑ και του Ηνωμένου Βασιλείου για την κερδοσκοπία στα προθεσμιακά συμβόλαια πετρελαίου που ο ΟΠΕΚ θεωρούσε σαν την κύρια αιτία της ανόδου των τιμών. Την 16.6 καταγράφηκε νέο ιστορικό υψηλό όλων των εποχών μόνο στην προθεσμιακή αγορά: η τιμή του πετρελαίου της Βορείου Θάλασσας με παράδοση τον Αύγουστο έφθασε ενδοσυνεδριακά μέχρι και τα 139,32 δολάρια το βαρέλι ενώ η τιμή του αμερικανικού αργού με παράδοση τον Ιούλιο μέχρι και τα 139,89 δολάρια έχοντας σημειώσει άνοδο 40% από την αρχή του έτους. Την **26.6.2008** οι τιμές του πετρελαίου σημείωσαν τετραπλό ιστορικό υψηλό όλων των εποχών **σπάζοντας το φράγμα των 140 δολαρίων:** Οι τιμές του πετρελαίου της Βορείου Θάλασσας στο κλείσιμο της αγοράς όψεως στα 138,94 δολάρια το βαρέλι και στην προθεσμιακή αγορά με παράδοση τον Αύγουστο ενδοσυνεδριακά έφθασαν μέχρι και τα 140,56 δολάρια. Οι τιμές του Αμερικανικού αργού στο κλείσιμο της αγοράς όψεως στα 138,95 δολάρια και στην προθεσμιακή αγορά με παράδοση τον Αύγουστο ενδοσυνεδριακά η τιμή έφθασε μέχρι και τα 140,39 δολάρια. Την 27.6 σημειώθηκε νέο τετραπλό ιστορικό υψηλό όλων των εποχών: οι τιμές του πετρελαίου της Βορείου Θάλασσας στο κλείσιμο της αγοράς όψεως στα 139,04 δολάρια το βαρέλι και στην προθεσμιακή αγορά με παράδοση τον Αύγουστο ενδοσυνεδριακά έφθασε μέχρι και τα 142,97 δολάρια. Οι τιμές

του Αμερικανικού αργού στο κλείσιμο της αγοράς όψεως στα 139,73 δολάρια και στην προθεσμιακή αγορά με παράδοση τον Αύγουστο ενδοσυνεδριακά η τιμή έφθασε μέχρι και τα 142,99 δολάρια. Την **30.6.2007** σημειώθηκε νέο τριπλό αυτή τη φορά ιστορικό υψηλό όλων των εποχών: οι τιμές του πετρελαίου της Βορείου Θάλασσας στην προθεσμιακή αγορά με παράδοση τον Αύγουστο ενδοσυνεδριακά έφθασε μέχρι και τα **143,91 δολάρια**. Οι τιμές του Αμερικανικού αργού στο κλείσιμο της αγοράς όψεως στα 139,98 δολάρια και στην προθεσμιακή αγορά με παράδοση τον Αύγουστο ενδοσυνεδριακά η τιμή έφθασε μέχρι και τα 143,67 δολάρια.

Η νέα απογείωση των τιμών του πετρελαίου αποδόθηκε στους εξής λόγους: **α)** την υποχώρηση του δολαρίου **β)** την άνοδο του πληθωρισμού που οδήγησε τους επενδυτές να πωλήσουν μετοχές και να τοποθετηθούν σε συμβόλαια πετρελαίου και άλλων εμπορευμάτων προκειμένου να αντισταθμίσουν τις απώλειες από την πληθωριστική διάβρωση **γ)** την πρόβλεψη του προέδρου του ΟΠΕΚ και υπουργού πετρελαίου της Αλγερίας Χακίμπ Κελίλ ότι οι τιμές του πετρελαίου μπορεί να κυμανθούν στη διάρκεια του καλοκαιριού μεταξύ 150 και 170 δολαρίων το βαρέλι καθώς η παγκόσμια ζήτηση αυξάνεται την εποχή αυτή ενώ το δολάριο εξακολουθεί να υποχωρεί. Ο Κελίλ πρόσθεσε ότι η άνοδος των τιμών δεν σχετίζεται με την προσφορά η οποία ευρίσκεται σε ικανοποιητικά επίπεδα. Σε παρόμοια δήλωση προέβη αξιωματούχος του Ιράν που πρόβλεψε ότι η τιμή του πετρελαίου θα αυξηθεί το καλοκαίρι στα 150 δολάρια το βαρέλι **δ)** τη δήλωση του αξιωματούχου της Λιβύης Σόκρι Γκάνεν προς το πρακτορείο Ρόιτερς ότι η χώρα του μελετά μείωση της παραγωγής πετρελαίου σε αντίδραση της πολιτικής των ΗΠΑ να επεκτείνει την αρμοδιότητά της ελέγχου των τιμών και πέραν των ορίων της επικρατείας τους **ε)** τη συνεχιζόμενη φραστική ένταση μεταξύ Ισραήλ και Ιράν με το πρώτο να απειλεί να καταστρέψει τις πυρηνικές εγκαταστάσεις του Ιράν και το τελευταίο να αντιδρά με δηλώσεις του τύπου «προετοιμάζουμε 320.000 τάφους για τα εχθρικά στρατεύματα» ή «μπορούμε να επιβάλλουμε ελέγχους στα στενά του κόλπου του Ορμούζ» από όπου διέρχεται το 40% του παγκόσμιου εξαγόμενου πετρελαίου.

7 Ιούλιος του 2008. Η τιμή του πετρελαίου ανέβηκε και την 1.7.2008 όπου κατέγραψε ιστορικό υψηλό μόνο στο κλείσιμο της αγοράς όψεως (spot). Η τιμή του πετρελαίου της Βορείου Θάλασσας στα 139,56 δολάρια το βαρέλι και η τιμή του αμερικανικού αργού στα 141,08 δολάρια. Η άνοδος της τιμής αποδόθηκε στη βεβαιότητα ότι η ΕΚΤ θα αυξήσει την 3.7 τα επιτόκια και στην έλλειψη της παγκόσμιας προσφοράς πετρελαίου. Ο Διεθνής Οργανισμός Ενέργειας (International Energy Agency) μείωσε τα στοιχεία για τη δυνατότητα παγκόσμιας παραγωγής πετρελαίου κατά 2.700.000 βαρέλια την ημέρα στα 95.330.000 βαρέλια την ημέρα μέχρι το 2012. Τη 2.7 είχαμε νέο τετραπλό υψηλό όλων των εποχών. οι τιμές του πετρελαίου της Βορείου Θάλασσας στο κλείσιμο της αγοράς όψεως στα 143,09 δολάρια το βαρέλι και στην προθεσμιακή αγορά με παράδοση τον Αύγουστο ενδοσυνεδριακά έφθασε μέχρι και τα 144,95 δολάρια. Οι τιμές του Αμερικανικού αργού στο κλείσιμο της αγοράς όψεως στα 143,76 δολάρια και στην προθεσμιακή αγορά με παράδοση τον Αύγουστο ενδοσυνεδριακά η τιμή έφθασε μέχρι και τα 144,32 δολάρια. Η νέα απογείωση της τιμής του πετρελαίου αποδόθηκε στην πτώση του δολαρίου (1,5888 – χαμηλό δύομισι μηνών), στη μεγαλύτερη του αναμενόμενου πτώση των αποθεμάτων των ΗΠΑ σε αργό πετρέλαιο κατά 2.000.000 βαρέλια στα 299.800.000 βαρέλια και στη συνεχιζόμενη ένταση μεταξύ του Ισραήλ και του Ιράν που είναι η δεύτερη μεγαλύτερη παραγωγός χώρα πετρελαίου στον κόσμο. Την 3.7.2008 καταγράφηκε, επίσης, νέο τετραπλό υψηλό όλων των εποχών. Οι τιμές του πετρελαίου της Βορείου Θάλασσας στο κλείσιμο της αγοράς όψεως στα 145,41 δολάρια το βαρέλι και στην προθεσμιακή αγορά με παράδοση τον Αύγουστο ενδοσυνεδριακά έφθασε μέχρι και τα 146,69 δολάρια. Οι τιμές του Αμερικανικού αργού στο κλείσιμο της αγοράς όψεως στα 145,33 δολάρια και στην προθεσμιακή αγορά με παράδοση τον Αύγουστο ενδοσυνεδριακά η τιμή έφθασε μέχρι και τα 145,85 δολάρια. Ο υπουργός πετρελαίου της Σαουδικής Αραβίας Αλί αλ Ναίμι επανέλαβε τη θέση του ότι η αύξηση της τιμής οφείλεται στην κερδοσκοπία και ότι δεν υπάρχει κανένα πρόβλημα από πλευράς προσφοράς ενώ ανανέωσε την υπόσχεσή του ότι η χώρα του θα αυξήσει την παραγωγή εάν αυξηθεί η ζήτηση. Ο πρόεδρος της Βενεζουέλας Ούγκο Τσάβες δήλωσε ότι μια τιμή 100 δολαρίων το βαρέλι είναι πολύ ικανοποιητική και ότι για τις υπερβολικές αυξήσεις των τιμών δεν ευθύνεται η χώρα του. Πέραν των δηλώσεων των επισήμων γεγονός ήταν ότι από το 2002 μέχρι την περίοδο αυτή η τιμή του πετρελαίου είχε επταπλάσιαστεί απειλώντας την παγκόσμια ανάπτυξη, τον έλεγχο των τιμών και την κοινωνική ειρήνη στον πλανήτη. Την **11.7.2008** καταγράφηκε νέο ιστορικό υψηλό αλλά μόνο στα προθεσμιακά συμβόλαια με παράδοση τον Αύγουστο. Η τιμή του πετρελαίου της Βορείου Θάλασσας ενδοσυνεδριακά έφθασε μέχρι και τα **147,50 δολάρια** και του Αμερικανικού αργού μέχρι τα 147,27 δολάρια το βαρέλι. Ο Υπουργός Πετρελαίου της

Σαουδικής Αραβίας Αλί αλ Ναίμι επανέλαβε τη θέση του ότι η αύξηση της τιμής οφείλεται στην κερδοσκοπία και ότι δεν υπάρχει κανένα πρόβλημα από πλευράς προσφοράς ενώ ανανέωσε την υπόσχεσή του ότι η χώρα του θα αυξήσει την παραγωγή εάν αυξηθεί η ζήτηση.

Ψ Στη συνέχεια οι τιμές του πετρελαίου παρουσίασαν αξιοσημείωτη **σταδιακή πτώση** για να φθάσουν την 20^η Νοεμβρίου 2008 στην αγορά ύψους τα 44,18 δολάρια και την 23 Δεκεμβρίου 2008 τα 30,03 δολάρια. Ανέκαμψαν το Μάιο του 2009 όταν έφθασαν μέχρι και τα 65,44 δολάρια.

Old Lady = προσωνύμιο της Τράπεζας της Αγγλίας, της κεντρικής τράπεζας του Ηνωμένου Βασιλείου που εδρεύει στη Threadneedle Street του Λονδίνου και για το λόγο αυτό αποκαλείται και Old Lady of Threadneedle Street. Ονομάζεται «γηραιά κυρία» (old lady) διότι είναι η αρχαιότερη κεντρική τράπεζα της Ευρώπης ιδρυθείσα το 1694.

OLED, Organic Light-Emitting Diode = οργανική δίοδος έκδοσης φωτός. Πρόκειται για μια τεχνική που χρησιμοποιείται στις οθόνες των ηλεκτρονικών υπολογιστών, των τηλεοράσεων, των φορητών συσκευών που λειτουργούν με οθόνη, στις εφαρμογές διαφήμισης και πληροφόρησης και στα φωτιστικά σώματα. Είναι ένας ειδικός τύπος δίοδου έκδοσης φωτός (LED, Light-Emitting Diode) στην οποία το εκδοτικό υπόστρωμα περιλαμβάνει ένα λεπτό φιλμ ορισμένων οργανικών συστατικών. Το ηλεκτροφωτιστικό υπόστρωμα μπορεί να περιλαμβάνει μία πολυμερική ουσία που επιτρέπει την εναπόθεση πολύ κατάλληλων οργανικών συστατικών όπως για παράδειγμα σε γραμμές και στήλες επί ενός επίπεδου μεταφορέα με τη χρήση μιας απλής εκτυπωτικής μεθόδου. Με τον τρόπο αυτό δημιουργείται μία μήτρα pixels που μπορεί να παρέχει διαφορετικά έγχρωμα φώτα. Σήμερα, η τεχνική αυτή δέχεται τον ανταγωνισμό της επίδειξης υγρών κρυστάλλων (LCD).

Ombudsman = διαμεσολαβητής. Βλέπετε όρους: **1)** European Ombudsman και **2)** Hellenic Ombudsman for Banking - Investment Services (H.O.B.I.S).

Omnibus account = λογαριασμός - όχημα. Ένας λογαριασμός που τηρείται από ένα διαμεσολαβητή της αγοράς (broker) ή ένα διαπραγματευτή συμβολαίων μελλοντικής εκπλήρωσης (futures) μαζί με άλλον διαμεσολαβητή ή διαπραγματευτή futures και στον οποίο όλοι οι υπόλοιποι λογαριασμοί των ιδίων προσώπων συνδυάζονται και εκτελούνται μάλλον μόνο στο όνομα του πρώτου προκειμένου να καταστήσουν πιο εύκολη τη διαχείριση των μεταξύ τους συναλλαγών.

On-balance sheet financing = χρηματοδότηση εμφανιζόμενη στον ισολογισμό. Είναι κάθε μορφή άμεσης χρέωσης ή χρηματοδότησης μέσω μετοχικών τίτλων (equity funding) μιας επιχείρησης. Στην περίπτωση χρέους εμφανίζεται στον ισολογισμό σαν υποχρέωση (liability). Στην περίπτωση της χρηματοδότησης μέσω μετοχικών τίτλων εμφανίζεται στον ισολογισμό σαν μετοχικό κεφάλαιο των ιδιοκτητών. Κάθε αποκτώμενο περιουσιακό στοιχείο επίσης εμφανίζεται στον ισολογισμό.

One-stop shopping = μονοθυρική πρόσβαση. Είναι το κατάστημα που προσφέρει στους πελάτες προϊόντα και υπηρεσίες σε τέτοια ευρεία έκταση ώστε να ικανοποιεί όλες τις ανάγκες τους και να μη χρειάζονται να κάνουν στάση σε άλλο κατάστημα. π.χ. ένα γιγαντιαίο πολυκατάστημα διαθέτει προϊόντα πάσης φύσης όπως τρόφιμα, είδη ένδυσης, υπόδησης, ηλεκτρικά και ηλεκτρονικά είδη, έπιπλα, σχολικά είδη και είδη γραφείου και μία ευρεία σειρά υπηρεσιών όπως γραφείο ταξιδίων, τραπεζικές θυρίδες, εισιτήρια θεάτρου και άλλων πολιτιστικών και αθλητικών εκδηλώσεων.

Oneworld Alliance = δίκτυο αεροπορικών εταιριών για την εξυπηρέτηση των διασυνοριακών πτήσεων σε παγκόσμιο επίπεδο και τη σύνδεση αυτών με τα τοπικά αεροδρόμια των επί μέρους κρατών. Συμμετέχουν η British Airways με έδρα το Λονδίνο, η American Airlines με έδρα το Φορτ Γουόρθ του Ντάλλας, η Cathay Pacific Airways Limited με έδρα το Χονγκ Κονγκ, η φινλανδική Finnair με έδρα το Ελσίνκι, η ισπανική Iberia με έδρα τη Μαδρίτη, η Lan της Χιλής με έδρα το Σαντιάγκο, η ουγγρική Malén Hungarian Airlines με έδρα τη Βουδαπέστη, η αυστραλιανή Qantas (**Queensland and Northern Territory Aerial Services**) με έδρα το Μάσκοτ και η ιορδανική Royal Jordanian με έδρα το Αμμάν. Η Oneworld πραγματοποιεί 8.600 πτήσεις την ημέρα σε 570 προορισμούς και σε 136 χώρες.

On line banking = τραπεζική ανοικτής γραμμής. Ένα σύστημα που επιτρέπει σε άτομα να διεκπεραιώνουν τραπεζικές συναλλαγές μέσω του διαδικτύου από το σπίτι τους ή από οποιοδήποτε άλλο μέρος χωρίς να είναι αναγκαία η φυσική τους παρουσία σε ένα τραπεζικό υποκατάστημα. Κάποιες παραδοσιακές τράπεζες παρέχουν επιπρόσθετα και υπηρεσίες on line όπως πληροφορίες για υπόλοιπο τραπεζικού λογαριασμού, μεταφορές ποσών από λογαριασμό σε λογαριασμό, πληρωμές αξιογράφων, παροχή δανείων και έκδοση πιστωτικών καρτών. Υπάρχουν, όμως, και τράπεζες που δραστηριοποιούνται αποκλειστικά ή σχεδόν αποκλειστικά στην τραπεζική ανοικτής γραμμής (on line banks). Διακρίνουμε δύο μοντέλα:

■ των ΗΠΑ που περιορίζεται σε ορισμένες μόνο τραπεζικές υπηρεσίες όπως καταθέσεις και αναλήψεις χωρίς μετρητά. Το κύριο πλεονέκτημα που προσφέρουν οι τράπεζες on line των ΗΠΑ είναι το υψηλό επιτόκιο στις καταθέσεις και μικρή προμήθεια για τις αναλήψεις ποσών με επιταγή. Μειονέκτημα αποτελεί ότι δεν διαθέτουν συνήθως δίκτυο ATMs και οι πελάτες μπορούν να πληρώσουν έξοδα για κάθε επιταγή. Πάντως, η προσφορά υπηρεσιών χαμηλότερου κόστους και υψηλότερου επιτοκίου στις καταθέσεις είναι αναμφισβήτητη διότι οι τράπεζες αυτές έχουν πολύ χαμηλότερο λειτουργικό κόστος αφού δεν διαθέτουν δίκτυο υποκαταστημάτων ούτε μεγάλο αριθμό υπαλλήλων. Ο πελάτης από την πλευρά του εξοικονομεί χρόνο διότι δεν είναι υποχρεωμένος να μεταβεί στην τράπεζά του. Οι γνωστότερες on line τράπεζες στις ΗΠΑ είναι η Net Bank, η Telebank, η Compubank και η US Access Bank Online

■ της Ευρώπης οι on line τράπεζες της οποίας μπορεί να διαθέτουν δίκτυο υποκαταστημάτων και ATMs ενώ προσφέρουν εκτός από καταθετικά και δανειοδοτικά προϊόντα και άλλες υπηρεσίες όπως διενέργεια χρηματιστηριακών πράξεων και επενδύσεις σε τίτλους. Μερικές από αυτές παρέχουν ισχυρά κίνητρα για την προσέλκυση πελατείας όπως υψηλό επιτόκιο σε λογαριασμούς ταμιευτηρίου ή προθεσμίας ή τόκο σε λογαριασμούς όψεως, εάν το επιτρέπει η εθνική νομοθεσία, μη επιβάρυνση με μηνιαία χρέωση λόγω της κίνησης του λογαριασμού ή ειδικές προσφορές για νέους πελάτες (δωρεάν πρόσβαση στο Internet ή δωρεάν ταξίδια κλ.). Γνωστότερες τράπεζες που προσφέρουν on line υπηρεσίες είναι στη Γερμανία η Advance Bank, η Comdirect και η Deutsche Bank 24, στη Γαλλία η Banque Directe και η BNPNET, στην Ιταλία η Banco di Roma και η Banco Ambrosiano Veneto, στην Ισπανία η Banco Bilbao Vizcaya Argentaria, στη Σουηδία η SEB και στη Νορβηγία, Φινλανδία και στις άλλες σκανδιναβικές χώρες η Solo, θυγατρική της Merita Nordbanken.

OPEC, Organisation of Petroleum Exporting Countries = Οργανισμός Πετρελαιοεξαγωγικών Κρατών. Ένας μόνιμος διακυβερνητικός οργανισμός που παράγει το 50% της παγκόσμιας παραγωγής πετρελαίου και λειτουργεί σαν καρτέλ για τον έλεγχο της παραγωγής και των τιμών του πετρελαίου.

● Συστάθηκε στη σύνοδο της Βαγδάτης στις 10-14 Σεπτεμβρίου του 1960 από πέντε ιδρυτικά μέλη: 1) Βενεζουέλα 2) Ιράκ 3) Ιράν 4) Κουβέιτ και 5) Σαουδική Αραβία. Στη συνέχεια προσχώρησαν άλλα οκτώ μέλη: 6) Κατάρ (1961) 7) Ινδονησία (1962) 8) Λιβύη (1962) 9) Ηνωμένα Αραβικά Εμιράτα (1967) 10) Αλγερία (1969) 11) Νιγηρία (1971) 12) Εκουαδόρ (1973) και 13) Γκαμπόν (1975). Από τα μέλη αυτά το Εκουαδόρ και η Γκαμπόν αποχώρησαν τα έτη 1992 και 1994 αντίστοιχα ενώ η Ινδονησία αποχωρεί στα τέλη του 2008 διότι έπαψε να είναι εξαγωγική χώρα αφού η παραγωγή της έπεσε σε 1.000.000 βαρέλια την ημέρα. Η ποσότητα αυτή αντιστοιχεί στο 80% της εγχώριας ζήτησης, γεγονός που την έχει αναγκάσει να εισάγει το υπόλοιπο 20%.

● Σύμφωνα με το καταστατικό του OPEC, ο κύριος σκοπός του είναι να συντονίζει και να ενοποιεί τις πετρελαϊκές πολιτικές μεταξύ των κρατών μελών για να εξασφαλίζει α) λογικές και σταθερές τιμές για τους παραγωγούς πετρελαίου β) μία επαρκή, οικονομική και κανονική προσφορά πετρελαίου στα κράτη-καταναλωτές και γ) μία λογική απόδοση του κεφαλαίου όσων επενδύουν στην πετρελαϊκή βιομηχανία.

● Η έδρα του OPEC ήταν αρχικά στη Γενεύη, αλλά την 1.9.1965 μεταφέρθηκε στη Βιέννη. Η λειτουργία του οργανισμού χρηματοδοτείται από ίσες εισφορές των κρατών μελών.

● Η σύνοδος των Υπουργών Πετρελαίου των κρατών μελών, στην οποία προεδρεύει ένα μέλος της, συνέρχεται δύο φορές το χρόνο για να εξετάσει τις επικρατούσες συνθήκες στη διεθνή αγορά πετρελαίου και τις προβλέψεις των αναλυτών για τις μελλοντικές εξελίξεις προκειμένου να λάβει τις απαραίτητες αποφάσεις για τη σταθεροποίηση των τιμών του πετρελαίου. Συνήθως, εάν οι τιμές κινούνται σε χαμηλά επίπεδα μειώνει την ημερήσια παραγωγή πετρελαίου ώστε να αυξηθούν οι τιμές και όταν αυτές ευρίσκονται σε εξαιρετικά υψηλά επίπεδα αυξάνει την παραγωγή ώστε να συγκρατηθούν οι τιμές.

- Η Γραμματεία του ΟΡΕC, που εδρεύει στη Βιέννη και της οποίας προϊστάται ο Γενικός Γραμματέας, είναι το εκτελεστικό όργανο των αποφάσεων του οργανισμού και ταυτόχρονα παρέχει στη σύνοδο των Υπουργών υποστηρικτικές εργασίες, έρευνες για την κατάσταση στις οικονομικές, χρηματοοικονομικές και πετρελαϊκές αγορές, αναφορές και στατιστικά στοιχεία ενώ προβαίνει σε δημοσιεύσεις σχετικές με το έργο του οργανισμού, δέχεται επισκέψεις και οργανώνει σεμινάρια και διαλέξεις.

Open basis repos = συμβόλαιο επαναγοράς (repo/repurchase agreement) μη καθορισμένου χρόνου. Η συμφωνία ανανεώνεται αυτόματα καθημερινά ή σε αραιότερα χρονικά διαστήματα και ο δανειστής ή ο δανειζόμενος έχει το δικαίωμα να σπάσει το συμβόλαιο όποτε το θελήσει. Το επιτόκιο που πληρώνεται είναι υψηλότερο από τα 24ωρα συμβόλαια επαναγοράς και υπόκειται σε αναπροσαρμογή ανάλογα με την κίνηση των επιτοκίων της αγοράς.

Open-end fund = ανοικτό επενδυτικό κεφάλαιο. Μία επενδυτική εταιρία με μεταβλητό κεφάλαιο στο οποίο οι επενδυτές μπορούν να εισέλθουν και να αποχωρήσουν ελεύθερα. Οι εταιρίες αυτές έχουν την ευχέρεια να εκδίδουν απεριόριστα και να πωλούν νέες μονάδες ενώ υποχρεούνται να εξοφλούν άμεσα τους επενδυτές που επιθυμούν να ρευστοποιήσουν τη συμμετοχή τους και να εξέλθουν του κεφαλαίου. Το αντίθετο είναι το κλειστό επενδυτικό κεφάλαιο (βλέπετε όρο Closed-end fund).

Open market operation = πράξη ανοικτής αγοράς. Μία πράξη εκτελούμενη με πρωτοβουλία της κεντρικής τράπεζας στις χρηματοπιστωτικές αγορές με τις ακόλουθες μορφές:

- αγορά ή πώληση στοιχείων του ενεργητικού χωρίς αναστροφή (outright) τοις μετρητοίς ή προθεσμιακά (spot or forward)
- αγορά ή πώληση στοιχείων του ενεργητικού με αναστροφή (repurchase agreement)
- παροχή ή λήψη δανείου έναντι εγγυήσεων
- έκδοση πιστοποιητικών χρέους της κεντρικής τράπεζας
- αποδοχή καταθέσεων.

Οι πράξεις ανοικτής αγοράς διαδραματίζουν ένα σημαντικό ρόλο στη νομισματική πολιτική του Ευρωσυστήματος για τη διαμόρφωση των επιτοκίων, τη διαχείριση της ρευστότητας της αγοράς και τη σηματοδότηση της κατεύθυνσης της νομισματικής πολιτικής. Το κυριότερο μέσο είναι οι αντιστρεπτές πράξεις εφαρμοζόμενες στη βάση αντίστροφων συναλλαγών ή εγγυημένων δανείων. Μία αντίστροφη συναλλαγή (repurchase agreement or repo) επιτρέπει στην κεντρική τράπεζα να αυξάνει τη ρευστότητα του πιστωτικού ιδρύματος (ΠΙ). Η διαδικασία είναι η εξής: η κεντρική τράπεζα αγοράζει τίτλους από τα ΠΙ και πιστώνει τους λογαριασμούς αυτών με ρευστό χρήμα. Σε μία προκαθορισμένη μελλοντική ημερομηνία και με προσυμφωνημένο επιτόκιο η κεντρική τράπεζα επιστρέφει τους τίτλους στο ΠΙ και πιστώνεται με το ποσό των χρημάτων που είχε δανείσει πλέον των τόκων. Αυτή η πράξη αποτελεί ένα δάνειο μετρητών που χορηγεί η κεντρική τράπεζα έναντι της εγγύησης των τίτλων. Υπάρχει και εντελώς αντίθετη συναλλαγή (reverse repo) για την απορρόφηση ρευστότητας. Στην περίπτωση αυτή η κεντρική τράπεζα δανίζεται χρήματα τοις μετρητοίς από τα ΠΙ και παραδίδει σαν εγγύηση τίτλους. Το κέρδος για τα ΠΙ είναι οι τόκοι κατά την αντιστροφή της πράξης. Το Ευρωσύστημα μπορεί, επίσης, να χρησιμοποιήσει τις άμεσες αγορές και πωλήσεις χωρίς αντιστροφή (outright transactions), την έκδοση πιστοποιητικών χρέους (debt certificates), τις πράξεις ανταλλαγής ξένων νομισμάτων (foreign exchange swaps) και την αποδοχή προθεσμιακών καταθέσεων (fixed - term deposits). Οι πράξεις ανοικτής αγοράς πραγματοποιούνται με πρωτοβουλία της ΕΚΤ, η οποία αποφασίζει για τους όρους, τις προϋποθέσεις και το μέσο που θα χρησιμοποιήσει. Μπορεί να εκτελεστούν στη βάση τυποποιημένων ή ταχέων δημοπρασιών ή με διμερείς διαδικασίες. Σχετικά με το σκοπό τους, τη συχνότητα αυτών και τις διαδικασίες διακρίνονται στις επόμενες τέσσερις κατηγορίες:

EUROSYSTEM OPEN MARKET OPERATIONS

► **Main refinancing operations, MROs** = πράξεις κύριας αναχρηματοδότησης. Είναι οι πλέον σημαντικές πράξεις ανοικτής αγοράς και διενεργούνται σαν αντιστρεπτές πράξεις παροχής ρευστότητας έναντι ασφάλειας (collateral), με εβδομαδιαία συχνότητα και με λήξη μίας εβδομάδας. Εκτελούνται από τις εθνικές κεντρικές τράπεζες στη βάση τυποποιημένων δημοπρασιών ανταγωνιστικού επιτοκίου με ελάχιστο επιτόκιο προσφοράς και η κατανομή

τους γίνεται με τη διαδικασία πολλαπλού επιτοκίου. Συμβάλλουν κύρια στη διαμόρφωση των βραχυπρόθεσμων επιτοκίων και τη μετάδοση του νομισματικού μηνύματος.

► **Longer - term refinancing operations, LTROs** = πράξεις πιο μακροπρόθεσμης αναχρηματοδότησης. Είναι αντιστρεπτές πράξεις παροχής ρευστότητας με μηνιαία συχνότητα και με λήξη τριών μηνών. Εκτελούνται από τις εθνικές κεντρικές τράπεζες με τυποποιημένες δημοπρασίες ανταγωνιστικού επιτοκίου. Με αυτές τις πράξεις το Ευρωσύστημα δεν επιθυμεί να στείλει μηνύματα στην αγορά δηλαδή να σηματοδοτήσει την κατεύθυνση της νομισματικής πολιτικής αλλά μόνο να συμβάλει στη διαμόρφωση των επιτοκίων. Η ημερομηνία εκτέλεσης των τακτικών πράξεων πιο μακροπρόθεσμης χρηματοδότησης είναι η τελευταία Τετάρτη κάθε ημερολογιακού μήνα. Έκτακτες LTROs διενεργούνται σε καταστάσεις κρίσης της αγοράς όπως η πιστωτική κρίση του 2007 που προέκυψε από την κατάρρευση της ενυπόθηκης αγοράς στεγαστικών δανείων υψηλού κινδύνου (sub-prime mortgage market) των ΗΠΑ.

► **Fine - tuning operations** = πράξεις για την εξομάλυνση απρόσμενων και βραχυχρόνιων διακυμάνσεων της ρευστότητας. Εκτελούνται σε μια βάση ad hoc με σκοπό τη διαχείριση της ρευστότητας και ιδιαίτερα την ελάφρυνση των επιπτώσεων επί των επιτοκίων που απορρέουν από αιφνίδιες διακυμάνσεις της ρευστότητας στην αγορά. Λαμβάνουν κύρια τη μορφή αντιστρεπτέων πράξεων αλλά μπορούν επίσης να έχουν τον τύπο της ανταλλαγής ξένων νομισμάτων και αποδοχής καταθέσεων καθορισμένης ημερομηνίας λήξης. Μπορούν να λάβουν τη μορφή πράξεων παροχής ή απορρόφησης ρευστότητας. Εκτελούνται, κανονικά, από τις εθνικές κεντρικές τράπεζες μέσω τυποποιημένων δημοπρασιών. Πράξεις εξομάλυνσης των βραχυχρόνιων διακυμάνσεων της ρευστότητας είναι δυνατό να διενεργούνται την τελευταία ημέρα ορισμένης περιόδου τήρησης υποχρεωτικών ελάχιστων αποθεματικών, προκειμένου να αποκαθίστανται διακυμάνσεις της ρευστότητας που τυχόν σημειώνονται στο διάστημα που μεσολαβεί από την κατανομή του ποσού της τελευταίας πράξης κύριας αναχρηματοδότησης.

► **Structural operations** = διαρθρωτικές πράξεις. Λαμβάνουν τη μορφή αντιστρεπτέων πράξεων, άμεσων αγορών και πωλήσεων και έκδοσης πιστοποιητικών χρέους. Είναι πράξεις παροχής ρευστότητας και στοχεύουν στην προσαρμογή της διαρθρωτικής θέσης του Ευρωσυστήματος έναντι του χρηματοπιστωτικού τομέα. Εκτελούνται από τις εθνικές κεντρικές τράπεζες και στην περίπτωση των αντιστρεπτέων πράξεων και της έκδοσης πιστοποιητικών χρέους εκτελούνται μέσω τυποποιημένων δημοπρασιών ενώ στις άμεσες αγορές και πωλήσεις μέσω διμερών διαδικασιών.

Open order = ανοικτή εντολή. Μία εντολή για την αγορά ή πώληση ενός χρεογράφου που παραμένει σε ισχύ μέχρι να εκτελεσθεί ή να ακυρωθεί. Για παράδειγμα, ένας διαπραγματευτής χρεογράφων μιας ευρωπαϊκής τράπεζας δίνει ανοικτή εντολή σε ένα διαπραγματευτή χρεογράφων μιας τράπεζας των ΗΠΑ να αγοράσει ή να πωλήσει ένα ομόλογο εάν η τιμή του προσεγγίσει την επιθυμητή τιμή μέχρι τη λήξη των συναλλαγών στις ΗΠΑ. Αυτό συνήθως γίνεται λόγω των διαφορετικών χρονικών ζωνών της Ευρώπης και των ΗΠΑ. Εάν ο διαπραγματευτής των ΗΠΑ βρει την υποδειχθείσα τιμή μέχρι το τέλος των συναλλαγών στις ΗΠΑ τότε κλείνει την πράξη, εάν όχι η ανοικτή εντολή ακυρώνεται.

Open-outcry = μέθοδος διαπραγμάτευσης συνήθως στα χρηματιστήρια συμβολαίων μελλοντικής εκπλήρωσης (futures) και στα χρηματιστήρια εμπορευμάτων (commodities exchanges) με αντιφώνηση και κίνηση των χεριών (through shouting and hand signals). Ο αγοραστής ή ο πωλητής εκφωνεί δυνατά την προσφορά του ώστε να είναι σε επήκοο όλων των άλλων διαπραγματευτών.

Open position = ανοικτή θέση. Κάθε συναλλαγή που δεν έχει διακανονισθεί με φυσική πληρωμή ή δεν έχει αντισταθμισθεί με μία ίση και αντίθετη συναλλαγή της ίδιας ημέρας αξίας.

Open – Revolving Credit = ανοικτή – ανακυκλούμενη πίστωση. Μία διαρκής πίστωση τράπεζας προς ένα πελάτη της με ένα σχετικά υψηλό εισόδημα ή σε μια επιχείρηση με ικανοποιητική πιστοληπτική διαβάθμιση. Στον πιστούχο εγκρίνεται ένα όριο χρηματοδότησης για ορισμένο χρονικό διάστημα και παρέχεται η δυνατότητα απεριόριστου αριθμού αναλήψεων μέσα στο χρόνο αυτό αρκεί το σύνολο της αξίας των αναλήψεων να μη υπερβαίνει το πιστωτικό όριο. Σε περίπτωση εξόφλησης αναλήψεων, το πιστωτικό όριο αποκαθίσταται. Συνήθως, ο πελάτης επιλέγει το ποσοστό ελάχιστης καταβολής που επιθυμεί επί του εκάστοτε χρεωστικού υπολοίπου ενώ τίθεται και ένα μηνιαίο ελάχιστο όριο καταβολής

(π.χ 50 ευρώ). Ο πελάτης έχει επίσης τη δυνατότητα ολικής ή μερικής αποπληρωμής. Το επιτόκιο της δανειακής αυτής κατηγορίας καθορίζεται περίπου στο ύψος των επιτοκίων των καταναλωτικών δανείων.

Open Systems Interconnection = βλέπετε όρο «OSI».

Operating expenses = λειτουργικές δαπάνες. Περιλαμβάνεται, μεταξύ άλλων, το εργατικό κόστος, το κόστος των υλικών και υπηρεσιών, οι αποσβέσεις και οι κάτω του αρτίου αποτιμήσεις χρεογράφων και άλλων περιουσιακών στοιχείων, οι φόροι, τα τέλη και οι συνδρομές.

Operating System, OS = λειτουργικό σύστημα Η/Υ. Ένα σύνολο προγραμμάτων που χρησιμοποιούνται για να ελέγχουν, βοηθούν, συντονίζουν και επιβλέπουν όλα τα άλλα προγράμματα που τρέχουν σε ένα ηλεκτρονικό υπολογιστή. Λειτουργικά συστήματα είναι π.χ το MS-DOS, το Linux (LynxOS), τα Microsoft Windows (3.x, 9x, NT, 2000, Me, XP, Vista, Windows Server 2008), το Macintosh (Mac-OS X) της εταιρίας Apple, το VMS (Virtual Memory System) της εταιρίας Digital Equipment Corporation, τα λειτουργικά συστήματα της IBM OS/400, AIX, IBM System/38 και z/OS και η οικογένεια λειτουργικών συστημάτων CP/M που βασίζεται στον μικροεπεξεργαστή Z-80, το Micrium (MicroC/OS-II), το Novel (NetWare network operating system) και το QANTEL (BEST - Business Executive System for Timesharing).

Operational risk = λειτουργικός κίνδυνος. Είναι ο κίνδυνος της χρηματοοικονομικής και επιχειρηματικής ζημίας (financial and business loss) και της ζημίας φήμης (reputational damage) που μπορεί να υποστεί ο αντισυμβαλλόμενος λόγω βλάβης των πληροφοριακών και επικοινωνιακών συστημάτων που δεν διεκπεραίωσαν έγκαιρα ή καθόλου την εντολή πληρωμής ή δεν παρείχαν τη σωστή πληροφόρηση στους διαχειριστές χαρτοφυλακίων, λαθών (errors), απαράδεκτης συμπεριφοράς στελεχών και υπαλλήλων (misconduct), ανεπαρκών ή αναποτελεσματικών εσωτερικών διαδικασιών και ελέγχων και διαχειριστικών αδυναμιών που μπορεί να οδηγήσουν σε απάτη (fraud), σε διαπραγμάτευση από εσωτερική πληροφόρηση (insider trading) και τελικά σε τεράστιες ζημιές ή εξωτερικών γεγονότων όπως φυσικών καταστροφών και τρομοκρατικών επιθέσεων που θέτουν εκτός λειτουργίας τα συστήματα διακανονισμού και επικοινωνιών ή/και μειώνουν την αξία των περιουσιακών στοιχείων που αποτελούν αντικείμενα της συναλλαγής.

Operational risk management = διαχείριση λειτουργικού κινδύνου. Είναι το σύνολο των διαδικασιών που αποβλέπουν στη συνεχή και συστηματική ταυτοποίηση, ανάλυση, αναφορά, παρακολούθηση και καταγραφή των μέτρων αντιμετώπισης των λειτουργικών κινδύνων. Μετά τις τρομοκρατικές επιθέσεις της 11.9.2001 στους δίδυμους πύργους της Νέας Υόρκης και το Πεντάγωνο στην Ουάσινγκτον, η διαχείριση του λειτουργικού κινδύνου έγινε αντικείμενο μελέτης από τα διεθνή χρηματοπιστωτικά και άλλα ιδρύματα και οργανισμούς και στη συνέχεια τα χρηματοπιστωτικά ιδρύματα και οι μεγάλες επιχειρήσεις έλαβαν μέτρα αντιμετώπισης αυτού. Συνέστησαν μία κεντρική μονάδα διαχείρισης του λειτουργικού κινδύνου που επικουρείται από α) επιχειρηματικές μονάδες μέσα σε κάθε διεύθυνση και β) από ομάδες εργασίες στις οποίες συμμετέχουν εκπρόσωποι όλων των εμπλεκόμενων διευθύνσεων για την αντιμετώπιση των οριζοντίων κινδύνων (horizontal risks) όπως αυτών που προκύπτουν από τη λειτουργία των πληροφοριακών και επικοινωνιακών συστημάτων που είναι κοινά για όλη την επιχείρηση, από νομικά ζητήματα ή από θέματα συμμόρφωσης με τη νομοθεσία και τις λοιπές κανονιστικές διατάξεις, τις προμήθειες, τη διάθεση του απαραίτητου προσωπικού σε περιόδους κανονικής λειτουργίας αλλά και του προσωπικού ασφαλείας σε περίπτωση καθολικών απεργιών ώστε να εξασφαλισθεί η συνέχιση των απαραίτητων εργασιών της επιχείρησης μετά από κρίσιμα γεγονότα στη βάση του σχεδίου επιχειρηματικής συνέχειας (Business Continuity Plan). Τα μέτρα αντιμετώπισης του λειτουργικού κινδύνου διακρίνονται σε: α) προληπτικά (preventive) που αποσκοπούν στον περιορισμό της υλοποίησης ανεπιθύμητων καταστάσεων β) ερευνητικά (detective) για τον εντοπισμό περιπτώσεων και γεγονότων που μπορεί να υλοποιηθούν γ) προστατευτικά (protective) που λαμβάνονται για να περιορίσουν τις συνέπειες ενός ανεπιθύμητου γεγονότος και δ) διορθωτικά (corrective) που εφαρμόζονται για να επανορθώσουν τις δυσλειτουργίες που προκάλεσε ένας υλοποιηθείς ήδη λειτουργικός κίνδυνος. Οι λειτουργικοί κίνδυνοι ανάλογα με το μέγεθος αυτών κατατάσσονται σε διαβαθμίσεις όπως πολλοί υψηλοί (very

high), υψηλοί (high), μέτριοι (medium) που πρέπει να εξαλειφθούν άμεσα για να μην υλοποιηθούν και χαμηλοί (low) που ενδέχεται μετά από έγκριση του ανωτάτου διοικητικού οργάνου της επιχείρησης να μην εξαλειφθούν ολοκληρωτικά και παραμελητέοι (negligible) που σπάνια υλοποιούνται και δεν έχουν καμία σοβαρή συνέπεια που μπορεί πάλι μετά έγκριση του ανωτάτου οργάνου να μην εξαλειφθούν.

Opere citato (op.cit) = λατινική φράση χρησιμοποιούμενη ευρύτατα στη βιβλιογραφική παράθεση. Σημαίνει «στο αναφερθέν έργο ή σύγγραμμα». Ακολουθεί ο αριθμός παραπομπής. Αυτό γίνεται για να μην επαναλαμβάνεται συνέχεια ο τίτλος του συγγράμματος που χρησιμοποιείται στη βιβλιογραφία.

Opportunity cost = κόστος ευκαιρίας. Στη χρηματοοικονομική, το κόστος ευκαιρίας είναι το κόστος που προκύπτει από την πραγματοποίηση μιας συναλλαγής ή μιας επένδυσης σε σχέση με το διαφυγόν κέρδος που θα προέκυπτε από μία άλλη όσο το δυνατόν πιο συμφέρουσα συναλλαγή ή επένδυση. Άλλως, η διαφορά στην απόδοση μεταξύ μιας πραγματικής επένδυσης και μιας επιθυμητής επένδυσης προσαρμοζόμενης ως προς το σταθερό κόστος και το κόστος εκτέλεσης. Εάν η απόδοση της επιλεγείσας επένδυσης μειώνεται τόσο αυξάνει το χρηματοοικονομικό κόστος ευκαιρίας. Η διαφορά της απόδοσης είναι μία συνέπεια της έλλειψης δυνατότητας πραγματοποίησης όλων των επιθυμητών πράξεων. Στην οικονομική επιστήμη, κόστος ευκαιρίας ή εναλλακτικό ή σχετικό κόστος ενός αγαθού X ορίζεται η ποσότητα άλλου αγαθού Y, που πρέπει να θυσιασθεί ώστε να εξασφαλισθούν οι κατάλληλοι πόροι για να παραχθεί το αγαθό X. Στην περίπτωση αυτή, το κόστος ευκαιρίας (ΚΕ) υπολογίζεται με την εξής σχέση:

$$\text{ΚΕ} = \frac{\text{ποσότητα του Y που θυσιάζεται}}{\text{ποσότητα του X που παράγεται επί πλέον}} = \Delta Y / \Delta X$$

ποσότητα του X που παράγεται επί πλέον

Ο λόγος που το κόστος ευκαιρίας βαίνει αυξανόμενο είναι ότι συνήθως οι παραγωγικοί συντελεστές δεν είναι το ίδιο κατάλληλοι για την παραγωγή όλων των αγαθών. Κατά συνέπεια, η επιπρόσθετη αύξηση της παραγωγής ενός αγαθού σημαίνει όλο και περισσότερη ανάγκη απορρόφησης πόρων με αποτέλεσμα όσο αυξάνει η παραγόμενη ποσότητα να αυξάνει και το κόστος ευκαιρίας.

Opportunity portfolio = χαρτοφυλάκιο ευκαιρίας. Είναι τμήμα του συνολικού χαρτοφυλακίου ενός δυναμικού επενδυτικού κεφαλαίου που επενδύει στις διεθνείς αγορές. Οι επενδύσεις, συνήθως, πραγματοποιούνται σε ομόλογα και μετοχές σε ξένο νόμισμα.

Optical Character Reader = βλέπετε όρο OCR.

Optical fiber, OF = οπτική ίνα. Λεπτή γυάλινη ίνα, με διαφάνεια εκατομμύρια φορές μεγαλύτερη από το κοινό γυαλί, κατά μήκος της οποίας μπορεί να μεταδίδεται, με ελάχιστη εξασθένηση, μια φωτεινή δέσμη όπως π.χ δέσμη λέιζερ. Η οπτική ίνα αποτελείται από ένα κυλινδρικό πυρήνα με σχετικό υψηλό δείκτη διάθλασης, η τιμή του οποίου ελαττώνεται ομοιόμορφα ή απότομα και κλιμακωτά ενώ παραμένει σταθερός στον εξωτερικό κύλινδρο. Οι οπτικοί ίνες υπερτερούν σε σύγκριση με τα χάλκινα καλώδια διότι: α) είναι κατά πολύ ελαφρότερες β) έχουν μικρότερο όγκο γ) παρουσιάζουν μεγαλύτερη ανοχή στους ηλεκτρομαγνητικούς θορύβους δ) δυσχεραίνουν αποτελεσματικότερα τις απόπειρες υποκλοπών των μεταδιδόμενων μηνυμάτων και ε) το κυριότερο επιτυγχάνουν υψηλό ρυθμό μετάδοσης δεδομένων σε σύγκριση με τα χάλκινα καλώδια.

Optical networks = οπτικά δίκτυα. Αποτελούνται από αρκετά συστατικά, συμπεριλαμβανομένων των οπτικών ψηφιακών καλωδίων, δρομολογητών (routers) και λέιζερ, που λειτουργούν ταυτόχρονα για να μεταδίδουν με υψηλές ταχύτητες μεγάλη ποσότητα πληροφοριών σε μακρινές αποστάσεις. Αποτελούν επαρκή εναλλακτική επιλογή έναντι των παραδοσιακών χάλκινων καλωδίων ή των ασύρματων δικτύων. Μπορούν να στέλνουν πολυάριθμα μηνύματα ταυτόχρονα ενώ τα χάλκινα σύρματα μόνο ένα και με πολύ μικρότερη ταχύτητα.

Opting out = οι ρήτρες παρέκκλισης που περιλαμβάνονται σε πρωτόκολλα συνημμένα στη Συνθήκη του Μάαστριχ και επιτρέπουν στο Ηνωμένο Βασίλειο και τη Δανία να μη

συμμετάσχουν στην ONE εάν το θελήσουν. Γενικά, η ρήτρα opt out επιτρέπει στο δικαιούχο να εξαιρεθεί από μία συγκεκριμένη υποχρέωση.

Option = συμβόλαιο δικαιώματος προαίρεσης. Είναι ένα παράγωγο μέσο (derivative) που συνίσταται στο δικαίωμα - αλλά όχι στην υποχρέωση - του αντισυμβαλλόμενου να αγοράσει (call option) ή να πωλήσει (put option) ένα συγκεκριμένο υποκείμενο μέσο (underlying instrument) σε μια προκαθορισμένη τιμή και σε προσδιορισμένη ημερομηνία στο μέλλον ή πριν από αυτή. Τα υποκείμενα μέσα μπορεί να είναι νομίσματα, επιτόκια, χρηματιστηριακοί δείκτες, μετοχές, χρεόγραφα και τίτλοι της χρηματαγοράς. Η χρήση τους αποσκοπεί στην αντιστάθμιση του κινδύνου ή/και σε κερδοσκοπία. Σε αντίθεση με τα futures ο αγοραστής έχει την ευχέρεια (option) αλλά όχι την υποχρέωση να τιμήσει το συμβόλαιό του στο μέλλον ή όχι. Ο πωλητής, όμως, έχει πάντα την υποχρέωση να εκτελέσει τη σύμβαση αν του ζητηθεί. Φυσικά, αυτή η δυνατότητα επιλογής του αγοραστή έχει το κόστος της, δηλαδή την τιμή του δικαιώματος. Ας υποθέσουμε ότι ο αγοραστής αναμένει μια αύξηση της τιμής μιας συγκεκριμένης μετοχής στο μέλλον. Δεν θέλει, όμως, να επενδύσει ένα μεγάλο ποσό σε μετοχές. Αποφασίζει να αγοράσει ένα δικαίωμα αγοράς στη σημερινή τιμή των 14,67 ευρώ. Το δικαίωμα αυτό κοστίζει 0,59 ευρώ ανά μετοχή. Στην περίπτωση που η τιμή της μετοχής αυξηθεί π.χ. στα 15,99 ευρώ ο αγοραστής θα εξασκήσει το δικαίωμά του, δηλαδή θα αγοράσει τη μετοχή στα 14,67 ευρώ την οποία αμέσως μετά θα πωλήσει στο χρηματιστήριο παραγώγων προς 15,99 ευρώ. Θα κερδίσει $15,99 - 14,67 - 0,59 = 0,73$ ευρώ. Αν η τιμή της μετοχής πέσει κάτω από τα 14,67 ευρώ π.χ. στα 13,21 ευρώ τότε ο αγοραστής δεν θα ασκήσει το δικαίωμά του και θα επιβαρυνθεί μόνο με την τιμή του δικαιώματος δηλαδή τα 0,59 ευρώ. Διακρίνουμε τα εξής είδη options:

● **American option** = αμερικανικό συμβόλαιο δικαιώματος προαίρεσης. Είναι το συμβόλαιο που το δικαίωμα μπορεί να ασκηθεί οποτεδήποτε μεταξύ της ημέρας αγοράς και της ημέρας της λήξης.

● **Basket option** = συμβόλαιο δικαιώματος προαίρεσης καλαθιού υποκειμένων μέσων. Είναι το συμβόλαιο που πληρώνει με βάση τη συνολική αξία ενός καλαθιού χρηματοοικονομικών στοιχείων (underlying basket).

● **Bermuda option** = συμβόλαιο δικαιώματος προαίρεσης τύπου Βερμούδες. Είναι το option το οποίο μπορεί να ασκηθεί πριν από τη λήξη του αλλά μόνο σε λίγες καθορισμένες ημερομηνίες. Το όνομα οφείλεται στο γεγονός ότι οι νήσοι Βερμούδες ευρίσκονται στο μέσο της απόστασης Αμερικής και Ευρώπης. Δηλαδή ενώ το αμερικανικό συμβόλαιο δικαιώματος προαίρεσης μπορεί να ασκηθεί οποτεδήποτε μεταξύ της ημέρας αγοράς και της ημέρας της λήξης και το ευρωπαϊκό συμβόλαιο δικαιώματος προαίρεσης μπορεί να ασκηθεί μόνο στη λήξη, το Bermuda option είναι κάτι το ενδιάμεσο ασκούμενο και πριν από τη λήξη αλλά σε σαφώς ελάχιστες καθορισμένες ημέρες πριν από αυτή.

● **Call option** = δικαίωμα προαίρεσης **αγοράς** ενός περιουσιακού στοιχείου στο μέλλον.

● **Commodity option** = ένα option επί ενός εμπορεύματος. Είναι ένα συμβόλαιο δικαιώματος προαίρεσης που δίνει στον αγοραστή το δικαίωμα (και δεσμεύει τον πωλητή με την υποχρέωση) να ανταλλάξουν ένα ορισμένο ποσό ενός νομίσματος έναντι ενός εμπορεύματος σε μια προκαθορισμένη ισοτιμία, σε μια ορισμένη ημέρα ή κατά τη διάρκεια μιας ορισμένης χρονικής περιόδου. Σε περίπτωση ενός συμβολαίου δικαιώματος προαίρεσης που θέτει φράγματα (περιορισμούς) σχετικά με την ευχέρεια αγοράς ή πώλησης (barrier option), το δικαίωμα του αγοραστή να εξασκήσει το δικαίωμά του εξαρτάται από το γεγονός που το υποκείμενο μέσο θα περάσει ή θα φθάσει ένα ορισμένο επίπεδο φράγματος.

● **Currency option** = συμβόλαιο δικαιώματος προαίρεσης επί νομίσματος. Είναι το συμβόλαιο που παρέχει στον δικαιούχο την ευχέρεια, αλλά όχι την υποχρέωση, να αγοράσει ή να πωλήσει ένα συγκεκριμένο νόμισμα, σε συγκεκριμένη τιμή κατά τη διάρκεια μιας συγκεκριμένης περιορισμένης χρονικής περιόδου. Χρησιμοποιείται, κύρια, για την αντιστάθμιση του συναλλαγματικού κινδύνου.

● **Double option** = διπλό συμβόλαιο δικαιώματος προαίρεσης. Παρέχει την ευχέρεια είτε της αγοράς ή της πώλησης ενός μέσου ή νομίσματος σε μια καθορισμένη τιμή. Η άσκηση του δικαιώματος πώλησης προκαλεί την εκπνοή (expiration) του δικαιώματος αγοράς και η άσκηση του δικαιώματος αγοράς προκαλεί την εκπνοή του δικαιώματος πώλησης.

● **Dual currency option** = συμβόλαιο δικαιώματος προαίρεσης δύο νομισμάτων. Παρέχει την ευχέρεια διακανονισμού σε ένα από τα δύο συμφωνηθέντα νομίσματα ανάλογα με την προτίμηση του αγοραστή του συμβολαίου.

● **Embedded option** = περιλαμβανόμενη στη σύμβαση επιλογή. Πρόκειται για ένα όρο της σύμβασης που παρέχει το δικαίωμα στον εκδότη του ομολόγου ή τον κάτοχο του ομολόγου να αναλάβει δράση εναντίον του αντισυμβαλλόμενου. Άλλως, είναι ένας όρος που περιλαμβάνεται σε ένα χρηματοπιστωτικό συμβόλαιο ή προϊόν, όπως ένα δάνειο ή ένα χρεόγραφο, που επιτρέπει στον ένα αντισυμβαλλόμενο να αλλάζει το χρόνο ή το ποσό. Η πλέον συνήθης μορφή ενός embedded option είναι ένα call option (δικαίωμα αγοράς στο μέλλον) που δίνει το δικαίωμα στον εκδότη να ανακαλέσει ή να αποσυρθεί από το χρέος πριν από την ημερομηνία λήξης. Μια άλλη περίπτωση είναι η έκδοση ενός ανακλητού ομολόγου "callable bond" η οποία περιέχει όρο που επιτρέπει στον εκδότη να επαναγοράσει το ομόλογο σε μία προκαθορισμένη τιμή και σε ορισμένα χρονικά διαστήματα στο μέλλον ή η έκδοση ενός ανακλητού ομολόγου "puttable bond" η οποία περιέχει τον όρο που επιτρέπει στον κάτοχο να απαιτήσει πρόωρη αποπληρωμή σε μία προκαθορισμένη τιμή και σε ορισμένα χρονικά διαστήματα στο μέλλον.

● **Equity basket option** = συμβόλαιο δικαιώματος προαίρεσης καλαθιού μετοχών ή χρηματιστηριακών δεικτών. Πρόκειται για ένα option επί ενός χαρτοφυλακίου που αποτελείται από περισσότερες από μία μετοχές ή δείκτες της χρηματιστηριακής αγοράς. Τα χαρτοφυλάκια ή τα καλάθια των μετοχών μπορεί να περιέχουν μετοχές από μία ή περισσότερες βιομηχανίες, ή ενδέχεται να είναι σχεδιασμένα ώστε να αντιγράφουν ευρύτατους δείκτες της αγοράς. Στην τελευταία περίπτωση, μπορεί να χρησιμοποιείται μόνο ένα καλάθι παρά ολόκληρος ο δείκτης, διότι ορισμένα συστατικά του δείκτη δεν διαπραγματεύονται ενεργά ή δεν υπόκεινται σε ουσιώδεις επιδράσεις της αγοράς. Η εφαρμογή ενός καλαθιού συνδυάζει αρκετούς δείκτες που συνθέτουν ένα καλάθι από δείκτες.

● **European option** = ευρωπαϊκό συμβόλαιο δικαιώματος προαίρεσης. Είναι το συμβόλαιο που η άσκηση του δικαιώματος μπορεί να πραγματοποιηθεί μόνο στη λήξη.

● **Future-style option** = συμβόλαιο δικαιώματος προαίρεσης (option) με χαρακτηριστικά συμβολαίου μελλοντικής εκπλήρωσης (future). Πρόκειται για ένα διαπραγματευόμενο συμβόλαιο όπου το υποκείμενο μέσο (underlying instrument) είναι ένα συμβόλαιο μελλοντικής εκπλήρωσης με υποκείμενο περιουσιακό στοιχείο ένα επιτόκιο της αγοράς χρήματος (interest rate future) ή ένα ομόλογο (bond future). Το μεταβλητό περιθώριο (variation margin) πληρώνεται ή εισπράττεται σε καθημερινή βάση από τον αγοραστή και τον πωλητή του option. Σε αυτή την περίπτωση, εφαρμόζονται οι κανόνες που ισχύουν για τα futures δηλαδή το καθημερινό μεταβλητό περιθώριο αναγνωρίζεται άμεσα στο λογαριασμό κερδών και ζημιών (profit and loss account). Το ποσό που καταβάλλεται επί πλέον της ονομαστικής αξίας (premium) μπορεί να πληρώνεται σε ορισμένες περιπτώσεις από την αρχή ή πλήρως στη λήξη των συμβολαίων ή με την εξάσκηση του δικαιώματος.

● **Gold option** = συμβόλαιο δικαιώματος προαίρεσης που παρέχει το δικαίωμα αγοράς ή πώλησης μιας συγκεκριμένης ποσότητας χρυσού, σε μια συγκεκριμένη τιμή και στη λήξη του συμβολαίου.

● **Index option** = δεικτοποιημένο option. Ένα συμβόλαιο δικαιώματος προαίρεσης που έχει σαν υποκείμενο μέσο ένα χρηματιστηριακό δείκτη. Άλλως, μία συμφωνία που παρέχει σε ένα επενδυτή το δικαίωμα να αγοράσει ή να πωλήσει το καλάθι των μετοχών που αντιπροσωπεύει ένας χρηματιστηριακός δείκτης σε καθορισμένη τιμή και σε συγκεκριμένη ημέρα ή πριν από αυτή. Το index option επιτρέπει στον επενδυτή να διαπραγματευτεί σε μία χρηματιστηριακή αγορά ή με μία ομάδα βιομηχανιών χωρίς να είναι υποχρεωμένος να αγοράσει ατομικά όλες τις μετοχές της αγοράς ή του δείκτη.

● **Interest rate floor** = κατώτερο όριο επιτοκίου. Είναι η στρατηγική συμβολαίου δικαιώματος προαίρεσης η οποία θέτει ένα κατώτερο όριο στην έκθεση στον κίνδυνο του αγοραστή του υποκειμένου μέσου. Σε αντιστάθμιση του αντιτίμου της αγοράς (premium) ενός interest rate floor, ο πωλητής συμφωνεί να καταβάλει στον αγοραστή τη θετική διαφορά μεταξύ της συμφωνηθείσας τιμής άσκησης του δικαιώματος και του τρέχοντος επιτοκίου σε όλη τη διάρκεια ισχύος της συμφωνίας.

● **Naked option** = γυμνό συμβόλαιο δικαιώματος προαίρεσης. Είναι το option στο οποίο ο αγοραστής ή ο πωλητής δεν κατέχει κανένα από τα υποκείμενα χρηματοπιστωτικά μέσα. Είναι γνωστό και με τον όρο Uncovered option.

● **Netted option** = συμβόλαιο δικαιώματος προαίρεσης καθαρού διακανονισμού. Προϋποθέτει τη σύναψη μεταξύ ενός βασικού μεσολαβητή της αγοράς (primary broker) και ενός διαπραγματευτή (dealer) δύο options: α) το ένα πωλείται από τον primary broker στον dealer προκειμένου να καθορισθεί το καθαρό ποσό που διακανονίζεται σε ημερήσια βάση και η καθαρή ανοικτή θέση β) το άλλο πωλείται από τον dealer στον primary broker. Και τα δύο

options πρέπει να φέρουν τα εξής χαρακτηριστικά: 1) να είναι στο ίδιο νόμισμα στο οποίο υφίσταται δικαίωμα πώλησης στο μέλλον (put currency) και δικαίωμα αγοράς στο μέλλον (call currency) 2) να έχουν την ίδια ημερομηνία λήξης 3) να είναι του ίδιου τύπου π.χ ευρωπαϊκού ή αμερικανικού τύπου 4) να έχουν την ίδια τιμή εξάσκησης του δικαιώματος 5) το δικαίωμα να μην εξασκείται με παράδοση κατόπιν προειδοποίησης 6) να έχουν τους ίδιους όρους με εξαίρεση τα νομισματικά ποσά που δεν απαιτείται να είναι τα ίδια σε περίπτωση μερικής απαλλαγής και λήξης. Το netted option στην πράξη ενδέχεται να εμφανίζονται και με παραλλαγές αρκεί αυτές να περιγράφονται ρητά στο συμβόλαιο.

● **Option on futures** = είναι ένα συμβόλαιο δικαιώματος προαίρεσης (option) με υποκείμενο μέσο ένα συμβόλαιο μελλοντικής εκπλήρωσης (future).

● **Put option** = δικαίωμα προαίρεσης πώλησης ενός περιουσιακού στοιχείου στο μέλλον.

☛ Για τα εξωτικά συμβόλαια δικαιώματος προαίρεσης βλέπε τον όρο «**Exotic options**».

Order book system = σύστημα εντολών βιβλίου. Καθιερώθηκε τον Οκτώβριο του 1998 από το Χρηματιστήριο του Λονδίνου. Οι μετοχές των εισηγμένων εταιριών εγγράφονταν σε ένα ηλεκτρονικό κατάλογο που ονομαζόταν SETS (Stock Exchange Electronic Trading Service). Το σύστημα αυτό συνταίριαζε αυτόματα τις εντολές αγοράς και πώλησης που δίδονταν από τους επενδυτές ανάλογα με τον όγκο των μετοχών και την προσφερόμενη τιμή. Παρόμοια συστήματα έχουν υιοθετηθεί ήδη από όλα σχεδόν τα χρηματιστήρια.

Order flow = ροή εντολών. Εντολές πολλών ομολόγων μικρής αξίας τις οποίες οι διαμεσολαβητές (brokers) διαβιβάζουν στους διαπραγματευτές συνήθως έναντι καταβολής μετρητών από τα οποία πληρώνονται οι κάτοχοι των ομολόγων. Πρόκειται για ένα κίνητρο που παρέχεται στους brokers προκειμένου να αναθέτουν την διαπραγμάτευση των ομολόγων σε ένα εξειδικευμένο διαμορφωτή της αγοράς (market maker).

Organisation for Economic Cooperation and Development (OECD) = Οργανισμός Οικονομικής Συνεργασίας και Ανάπτυξης (ΟΟΣΑ) με έδρα το Παρίσι.

● Ο πρόδρομος του ΟΟΣΑ ήταν ο Οργανισμός για την Ευρωπαϊκή Οικονομική Συνεργασία (ΟΕΕΚ) που συστάθηκε για να διαχειρισθεί την ανοικοδόμηση της Ευρώπης μετά το δεύτερο παγκόσμιο πόλεμο στα πλαίσια του Σχεδίου Μάρσαλ και της Καναδικής βοήθειας. Το 1961 ο ΟΟΣΑ υποκατέστησε τον ΟΕΕΚ και οι σκοποί του είναι το κτίσιμο ισχυρών οικονομιών στα κράτη μέλη του, η βελτίωση της αποτελεσματικότητας, η ανάπτυξη της οικονομίας της αγοράς, η επέκταση του διεθνούς εμπορίου και η συμβολή στην ανάπτυξη των βιομηχανικών και των υπό ανάπτυξη κρατών. Σήμερα, ο ΟΟΣΑ υπερβαίνει τους καταστατικούς σκοπούς του και θέτει τις υπηρεσίες του στη διάθεση των αναδυόμενων οικονομιών της αγοράς και ιδιαίτερα των χωρών που ευρίσκονται στο στάδιο της μετάβασης από μια κεντρικά σχεδιαζόμενη οικονομία στην οικονομία της ελεύθερης αγοράς. Επιπρόσθετα, εξετάζει πως η πολιτική που εφαρμόζεται από ένα κράτος ή μία ομάδα κρατών επηρεάζει άλλες περιοχές και πέραν των κρατών μελών του ΟΟΣΑ ή πως η παγκοσμιοποίηση αλλάζει την παγκόσμια οικονομία.

● Ο ΟΟΣΑ διοικείται από το Συμβούλιο και την Εκτελεστική Επιτροπή ενώ διαθέτει υποεπιτροπές και μονάδες για 1) την οικονομική πολιτική 2) το περιβάλλον, 3) την ανάπτυξη, 4) τη δημόσια διαχείριση, 5) το εμπόριο, 6) τις χρηματοοικονομικές, φορολογικές και επιχειρηματικές υποθέσεις, 7) την επιστήμη, την τεχνολογία και τη βιομηχανία, 8) την εκπαίδευση, απασχόληση, τις εργατικές και κοινωνικές υποθέσεις, 9) τα τρόφιμα, τη γεωργία και την αλιεία, 10) την υπηρεσία περιφερειακής ανάπτυξης, 11) το διεθνές πρακτορείο ενεργειακών πόρων και 12) το πρακτορείο πυρηνικής ενέργειας. Αναπτύσσει τις σχέσεις μεταξύ κυβερνήσεων και ενθαρρύνει τις επαφές μεταξύ εμπειρογνομώνων και μέσων μαζικής επικοινωνίας. Πέραν της εξέτασης και ανάλυσης των οικονομιών των κρατών μελών και της παγκόσμιας οικονομίας διακρίνεται για μία ευρεία δημοσίευση στοιχείων και ερευνών για το σύγχρονο τρόπο οικονομικής σκέψης και των προκλήσεων που αντιμετωπίζουν τα κράτη μέλη και μη μέλη. Εκδίδει το περιοδικό "παρατηρητής" μαζί με τις σειρές "Σύντομα Νέα Πολιτικής". Εκδίδει επίσης 500 βιβλία το χρόνο και παρέχει υλικό σε δισκέτες και σε προϊόντα πολυμέσων. Το ανωτέρω υλικό είναι διαθέσιμο εκτός από την κεντρική έδρα στο Παρίσι και στα Γραφεία του ΟΟΣΑ στη Βόννη, το Τόκιο, την Πόλη του Μεξικού και την Ουάσινγκτον.

● Εκτός από έρευνες που σχετίζονται με το έργο των ανωτέρω υποεπιτροπών ο ΟΟΣΑ εργάζεται πάνω στα ακόλουθα θέματα: 1) τη γηράσκουσα κοινωνία, 2) τη βιοτεχνολογία, 3) την υγεία, 4) την κοινωνία της πληροφορικής, 5) την ασφάλεια και τις συντάξεις, 6) τον ανταγωνισμό, 7) το διεθνές κανονιστικό πλαίσιο και το ξέπλυμα του βρώμικου χρήματος, 8) τη

διεθνή μετανάστευση και τη διεθνή ανάπτυξη, 9) τους επιστημονικούς νεωτερισμούς, 10) το ηλεκτρονικό εμπόριο, 11) τις αναδυόμενες και υπό μετάβαση οικονομίες, 12) τη φορολογία και 13) τις μεταφορές. Η Διεύθυνση Οικονομικών του ΟΟΣΑ παρακολουθεί και αναλύει τις μακροοικονομικές εξελίξεις και τα διαρθρωτικά και μικροοικονομικά θέματα. Τον Ιούνιο και Δεκέμβριο κάθε έτους δημοσιεύει το Economic Outlook που αξιολογεί τις τάσεις του προηγούμενου έτους και περιέχει προβλέψεις για τα δύο επόμενα έτη.

Originator = ο πρωτεργάτης της έκδοσης νέας σειράς ομολόγων ή γενικά ενός μεγάλου δανείου. Είναι το πρώτο πιστωτικό ίδρυμα και ιδιαίτερα επενδυτική τράπεζα, τράπεζα υποθηκών, ταμείο αποταμιεύσεων κλπ που προωθούν μια νέα έκδοση ομολόγων ή δανείου και που συνήθως καθίστανται ο κατ' εξοχήν ανάδοχος (underwriter) της έκδοσης. Η διαδικασία συνίσταται στην πιστοληπτική αξιολόγηση του εκδότη, στην εκτίμηση των ασφαλειών (collateral), στην προώθηση των εγγράφων και των αναγκαίων δημοσιεύσεων, στην είσπραξη των μετρητών και τη διάθεση αυτών στον εκδότη.

OSI, Open System Interconnection = πρότυπο διασύνδεσης ανοικτού συστήματος. Είναι κύρια όρος των δικτύων του Internet. Αποτελείται από μία κάθετη σειρά επτά στρωμάτων (layers). Τα ανώτερα στρώματα είναι λογισμικό που εγκαθιστά υπηρεσίες δικτύων όπως την κρυπτογράφηση και τη διαχείριση της σύνδεσης. Τα κατώτερα στρώματα εγκαθιστούν λειτουργικότητες υλικού (hardware) όπως δρομολόγηση (routing), διευθύνσεις και έλεγχο των ροών. Πιο αναλυτικά, το OSI είναι ένα πρότυπο που χρησιμεύει για το σχεδιασμό και την υλοποίηση δικτύων υπολογιστών που έχουν διαφορετικά πρωτόκολλα επικοινωνίας. Το OSI θεωρεί τα εξής επτά ανεξάρτητα επίπεδα: 1) φυσικής σύνδεσης 2) γραμμής μετάδοσης δεδομένων 3) δικτύου 4) μεταφοράς δεδομένων 5) συνδιάλεξης 6) παρουσίασης και 7) εφαρμογής.

Other Financial Intermediaries, OFIs = λοιπά χρηματοπιστωτικά ιδρύματα. Σύμφωνα με τον ορισμό της ΕΚΤ, είναι επιχειρήσεις, με ή χωρίς αυτοτελή νομική προσωπικότητα, εξαιρουμένων των ασφαλιστικών εταιριών και των ταμείων συντάξεων, που ασχολούνται κύρια με την χρηματοπιστωτική διαμεσολάβηση αναλαμβάνοντας υποχρεώσεις με άλλη μορφή εκτός από το νόμισμα, καταθέσεις ή/και στενά υποκατάστατα καταθέσεων έναντι οικονομικών μονάδων που δεν είναι νομισματικά χρηματοπιστωτικά ιδρύματα (NXI, βλέπε όρο Monetary Financial Institution, MFI). Ιδιαίτερα, παρέχουν μακροπρόθεσμη χρηματοδότηση όπως π.χ είναι οι εταιρίες χρηματοδοτικής μίσθωσης (financial leasing), οι εταιρίες είσπραξης επιχειρηματικών απαιτήσεων (factoring), φορείς ειδικού σκοπού που δημιουργούνται για τη διακράτηση τιτλοποιημένων απαιτήσεων (securitised asset holdings), άλλων χρηματοοικονομικών συμμετοχών (other financial holdings), οι διαπραγματευτές κινητών αξιών και παραγώγων (securities and derivatives dealing) με την προϋπόθεση ότι συναλλάσσονται για δικό τους λογαριασμό και καινοτομικών και αναπτυξιακών κεφαλαίων (venture capital and development capital).

Ounce = ουγκιά. Μονάδα μέτρησης βάρους εμπορευμάτων και ιδιαίτερα των πολυτίμων μετάλλων. Διακρίνουμε δύο είδη συστημάτων:

□ Σύμφωνα με το σύστημα μέτρησης βάρους **avoirdupois**, μία ουγκιά (**ounce, oz**) είναι ίση με το ένα δέκατο έκτο της λίβρας (pound) ή ίση με 437,5 κόκκους (grains). Σε γραμμάρια, μία ουγκιά avoirdupois είναι ίση με 28,349523125 γραμμάρια.

□ Σύμφωνα με το σύστημα μέτρησης βάρους **troy**, μία ουγκιά (**troy ounce, ozt**) είναι ίση με το ένα δωδέκατο της λίβρας ή ίση με 480 κόκκους (grains). Σε γραμμάρια, μία ουγκιά troy είναι ίση με 31,1034807 γραμμάρια.

□ Το σύστημα troy ounce είναι το μόνο που χρησιμοποιείται σήμερα στην τιμολόγηση των πολυτίμων μετάλλων όπως του χρυσού (gold), του αργύρου (silver) και της πλατίνας (platinum).

Outage = οι εργασίες μιας επιχείρησης είναι εκτός λειτουργίας. Διακρίνουμε δύο βασικά είδη: **α)** αναγκαστική διακοπή (**forced outage**). Είναι η κατάσταση εκτός λειτουργίας μιας μονάδας παροχής γενικών υπηρεσιών, μιας τηλεπικοινωνιακής γραμμής ή άλλης τεχνολογικής ευκολίας που οφείλεται σε εξαιρετικούς και επείγοντες λόγους (emergency reasons) ή μία συνθήκη όπου ο εξοπλισμός δεν είναι διαθέσιμος λόγω απρόβλεπτης βλάβης (unanticipated failure)

β) προγραμματισμένη διακοπή (planned outage). Στην περίπτωση αυτή ένα μηχανογραφικό, ηλεκτρικό ή ηλεκτρονικό σύστημα και γενικότερα ένας εξοπλισμός απαραίτητος για τη λειτουργία της επιχείρησης αποσύρεται οικειοθελώς προσωρινά για λόγους επιθεώρησης ή συντήρησης.

• Ειδικότερα, στην ηλεκτρική ενέργεια, outage σημαίνει τη διακοπή του ηλεκτρικού ρεύματος για περισσότερο από ένα λεπτό. Συνήθως, η διακοπή αυτή μπορεί να διαρκέσει από 15 λεπτά έως και μερικές ώρες.

Out-of-the-money = ένα συμβόλαιο προαίρεσης με δικαίωμα αγοράς ενός περιουσιακού στοιχείου (call option) είναι out-of-the-money όταν η τιμή εξάσκησης του δικαιώματος είναι μεγαλύτερη της τιμής αγοράς του υποκείμενου μέσου (underlying instrument). Ένα συμβόλαιο προαίρεσης με δικαίωμα πώλησης ενός περιουσιακού στοιχείου (put option) είναι out-of-the-money όταν η τιμή εξάσκησης του δικαιώματος είναι μικρότερη της τιμής αγοράς του υποκείμενου μέσου.

Outperform = υπεραπόδοση. Είναι η απόδοση που είναι ανώτερη από την απόδοση ενός χρησιμοποιούμενου δείκτη αναφοράς (benchmark index) όπως όταν ένα χαρτοφυλάκιο μετοχών έχει σαν benchmark το δείκτη Standard & Poor's 500 που στο συγκεκριμένο χρονικό διάστημα είχε κέρδη 5% ενώ τα κέρδη της επένδυσης των μετοχών του χαρτοφυλακίου ήσαν 5,8%. Όμως, η μέτρηση αυτή δεν λαμβάνει υπόψη τον κίνδυνο. Ο διαχειριστής του χαρτοφυλακίου μπορεί να πέτυχε καλύτερη απόδοση από το δείκτη αλλά το συγκεκριμένο έτος προτίμησε να εκτεθεί σε μεγαλύτερους κινδύνους.

Output device = συσκευή εξόδου Η/Υ. Δέχεται τα δεδομένα εξόδου του υπολογιστή και τα μετατρέπει σε αναγνωρίσιμη μορφή για το χρήστη όπως π.χ. εκτυπωτής, οθόνη, σχεδιογράφος.

Output gap = παραγωγικό κενό. Η διαφορά μεταξύ του πραγματικού και του δυνητικού επιπέδου του προϊόντος μιας οικονομίας σαν ποσοστό του δυνητικού προϊόντος. Είναι το επίπεδο του προϊόντος που είναι δυνατόν να παραχθεί όταν οι συντελεστές της παραγωγής χρησιμοποιούνται σε μη πληθωριστικά επίπεδα. Το δυνητικό προϊόν υπολογίζεται με βάση την τάση του ρυθμού ανάπτυξης της οικονομίας. Θετικό παραγωγικό κενό (positive output gap) σημαίνει ότι το πραγματικό προϊόν είναι πάνω από το δυνητικό προϊόν ή πάνω από το ρυθμό της τάσης που αναπτύσσεται η οικονομία και υποδηλώνει την πιθανή εμφάνιση πληθωριστικών πιέσεων. Αρνητικό παραγωγικό κενό (negative output gap) σημαίνει ότι το πραγματικό προϊόν είναι κάτω από το δυνητικό προϊόν ή κάτω από το ρυθμό της τάσης που αναπτύσσεται η οικονομία και υποδηλώνει την πιθανή απουσία πληθωριστικών πιέσεων.

Outright transactions = οριστικές αγορές ή οριστικές πωλήσεις ευρώ, συναλλάγματος, χρυσού, χρεογράφων και εμπορευμάτων οι οποίες επάγονται την πλήρη μεταφορά της κυριότητας από τον πωλητή στον αγοραστή χωρίς η μεταφορά να συνδέεται με οποιαδήποτε πράξη αντιστροφής στο μέλλον. Στο Ευρωσύστημα έχουν τη μορφή της παροχής ρευστότητας (οριστικές αγορές) ή της απορρόφησης ρευστότητας (οριστικές πωλήσεις), η συχνότητα αυτών δεν είναι τυποποιημένη, εκτελούνται μέσω διμερών διαδικασιών και αφορούν πράξεις με υψηλή ασφάλεια.

Outsourcing = ο όρος προέρχεται από τις Αγγλικές λέξεις **outside**, **resources** and **using** και σημαίνει την ανάθεση διαφόρων έργων ή εργασιών μιας επιχείρησης σε εξωτερικές εταιρίες ή παροχές υπηρεσιών. Για παράδειγμα, η ανάθεση της προσαρμογής ή του εκσυγχρονισμού των πληροφορικών συστημάτων σε ιδιωτική εταιρία ή η ανάθεση της καθαριότητας ή της ασφάλειας των κτιρίων ή των χρηματοπιστολογίων μιας τράπεζας σε άτομα ή εταιρία που δεν έχουν σχέση με την τράπεζα, η χρήση εταιριών που διαθέτουν call centres για την παροχή υπηρεσιών σε πελάτες και την προώθηση προϊόντων, η ανάθεση σε τρίτους της διαχείρισης εγγράφων και των εκτυπώσεων ή η διαχείριση της μισθοδοσίας του προσωπικού μιας επιχείρησης από μία τράπεζα. Η επιλογή αυτή πραγματοποιείται σε προσωρινή ή μόνιμη βάση λόγω εξειδικευμένων γνώσεων ή λόγω μικρότερου κόστους ενώ ενίοτε συντρέχουν και οι δύο αιτίες.

Overall management risk = συνολικός κίνδυνος διαχείρισης. Αφορά ιδιαίτερα τη διοίκηση σχεδίων (project management) και τη διαχείριση πολυμερών σχημάτων παροχής υπηρεσιών

και ειδικότερα μέσω διασυνοριακών μηχανογραφικών συστημάτων. Ένας συνολικός κίνδυνος διαχείρισης συνήθως προκύπτει εάν οι ρόλοι και οι ευθύνες δεν κατανέμονται κατάλληλα και εάν οι στόχοι και οι επιδιωκόμενες επιδόσεις δεν έχουν γίνει κατανοητές από όλους τους εμπλεκόμενους. Αυτό μπορεί να οδηγήσει σε συγκρούσεις συμφερόντων και σε ανεπάρκεια ή απροθυμία των διαφόρων διαχειριστών και υπευθύνων να συμβαδίσουν με τη δυναμική της αγοράς και να αντιδράσουν αποτελεσματικά και ταχύτατα σε περιπτώσεις κρίσεων όπως επίσης και σε ανταγωνιστικό μειονέκτημα εάν οι πολιτικές πρόσβασης στη λήψη αποφάσεων ή σε ένα σύστημα παροχής υπηρεσιών είναι αδιαφανείς και ακατάλληλες.

Overbought = υπεραγορασμένος. Μία κατάσταση όπου η μεγάλη ζήτηση για ορισμένα περιουσιακά στοιχεία αδικαιολόγητα ωθεί τις τιμές πάνω από τα επίπεδα που δικαιολογεί η θεμελιώδης οικονομική ανάλυση. Στην περίπτωση αυτή, ομιλούμε για μία υπεραγορασμένη αγορά (overbought market) ή για ένα υπεραγορασμένο περιουσιακό στοιχείο (overbought asset). Σε όρους τεχνικής ανάλυσης, σημαίνει ότι η τιμή π.χ ενός ομολόγου έχει φθάσει τα ιστορικά του υψηλά. Αυτό γενικά ερμηνεύεται από τους επενδυτές σαν σημάδι ότι η αξία του χρηματοπιστωτικού μέσου είναι υπερτιμημένη και πρέπει να αναμένεται μία φυσιολογική διόρθωση προς τα κάτω. Επόμενα, δεν ενδείκνυνται περαιτέρω αγορές. Ένα περιουσιακό στοιχείο (ομόλογο, μετοχή, εμπόρευμα κλπ) η τιμή του οποίου σημείωσε θεαματική άνοδο σε βραχύ χρονικό διάστημα θεωρείται επίσης υπεραγορασμένο. Ο χαρακτηρισμός ενός στοιχείου σαν υπεραγορασμένου συνήθως έχει υποκειμενικό χαρακτήρα. Για το λόγο αυτό, οι τεχνικοί αναλυτές χρησιμοποιούν ειδικούς δείκτες μέτρησης, όπως το Stochastic Oscillator and Relative Strength Index (RSI), βασισμένους στην ιστορική εμπειρία της εξέλιξης των τιμών προκειμένου να καταδείξουν στατιστικά ότι πράγματι πρόκειται για ένα υπεραγορασμένο περιουσιακό στοιχείο.

Overdraft = υπερανάληση. Μία πιστωτική διευκόλυνση που παρέχεται από ένα πιστωτικό ίδρυμα σε πελάτες του επί ενός καταθετικού λογαριασμού. Ο πελάτης μπορεί να πραγματοποιήσει ανάληψη και πέραν του ποσού της κατάθεσης και στην περίπτωση αυτή επιβαρύνεται με χρεωστικούς τόκους. Συνήθως, τίθεται ένα όριο ανάληψης και ένα καθορισμένο χρονικό διάστημα άσκησης της πιστωτικής διευκόλυνσης.

Overheating economy = οικονομία σε υπερθέρμανση. Είναι η οικονομία που αναπτύσσεται ταχύτατα, π.χ με ρυθμούς 10% και άνω, με τον κίνδυνο, όμως, του πληθωρισμού. Υπερθέρμανση υπάρχει όταν η παραγωγική ικανότητα της οικονομίας δεν μπορεί να συμβαδίσει με την αυξανόμενη συνολική ζήτηση οπότε η προσφορά είναι μικρότερη της ζήτησης με αποτέλεσμα την ανάπτυξη πληθωριστικών πιέσεων. Η κατάσταση μπορεί, προσωρινά, να αντιμετωπισθεί μέσω της υπερβολικής απασχόλησης των παραγωγικών δυνατοτήτων όπως π.χ με υπερωρίες ή δύο ή τρεις βάρδιες του προσωπικού και με λειτουργία των μηχανών πέραν των ημερησίων ωρών που συστήνει ο κατασκευαστής. Αλλά αυτή η μέθοδος παραγωγής είναι αδύνατο να εφαρμοσθεί για μεγάλο χρονικό διάστημα ιδιαίτερα στον τομέα της αντοχής του μηχανικού εξοπλισμού. Οι κεντρικές τράπεζες για να αντιμετωπίσουν την υπερθέρμανση, η οποία τις εμποδίζει να επιτύχουν τον πρωταρχικό τους στόχο που είναι η σταθερότητα των τιμών, αυξάνουν τα επιτόκια ώστε να μειώσουν τη ζήτηση σε επίπεδα που μπορεί να ανταποκριθεί η προσφορά.

Overnight Index Swaps, OIS = ανταλλαγή δεικτών με διάρκεια μιας ημέρας. Πρόκειται για χρηματοοικονομικό προϊόν ανταλλαγής επιτοκίων (swap), όπου ένα πιστωτικό ίδρυμα, χωρίς να προβαίνει σε άμεση αναχρηματοδότηση ή σε μεταβολή όρων υφιστάμενου δανεισμού στη διαπραγματευτική αγορά, συμφωνεί να πληρώνει καθημερινά επιτόκιο O/N έναντι ενός προκαθορισμένου βραχυπρόθεσμου σταθερού επιτοκίου, για συγκεκριμένη χρονική περίοδο. Συνήθως, όταν δύο πιστωτικά ιδρύματα συμφωνούν στους όρους ενός overnight index swap (OIS), το ένα ίδρυμα αποδέχεται να πληρώνει στο άλλο το επιτόκιο O/N για μία συγκεκριμένη χρονική περίοδο ενώ το άλλο πιστωτικό ίδρυμα συμφωνεί να πληρώσει, στο τέλος της περιόδου, ένα προκαθορισμένο σταθερό βραχυπρόθεσμο επιτόκιο (συνήθως 1, 2, 3, ή σπανιότερα, 6 ή 12 μηνών). Για παράδειγμα, η τράπεζα Α' έχει δανειακή υποχρέωση ύψους 100.000.000 ευρώ και πληρώνει καθημερινά επιτόκιο που υπολογίζεται με βάση το O/N. Η Τράπεζα Β' έχει μία άλλη δανειακή υποχρέωση ύψους 100.000.000 ευρώ και πληρώνει τόκους σύμφωνα με ένα σταθερό επιτόκιο ύψους 4%. Όμως, λόγω διαφορετικών προσδοκιών για την εξέλιξη των βραχυπρόθεσμων επιτοκίων, η Α' προτιμά να πληρώνει σταθερό επιτόκιο, ενώ η Β' προτιμά να πληρώνει O/N. Ταυτόχρονα, καμία από τις δύο τράπεζες δεν επιθυμεί

να συνάψει νέο δάνειο, ή να επαναδιαπραγματευτεί όρους υφιστάμενων δανείων. Στην περίπτωση αυτή, οι δύο τράπεζες θα μπορούσαν να συμφωνήσουν μεταξύ τους για ένα overnight index swap (OIS). Για την υλοποίηση της συμφωνίας swap, τα δύο πιστωτικά ιδρύματα συμφωνούν να εξυπηρετούν τα αρχικά τους δάνεια επί συγκεκριμένου ποσού αναφοράς, αλλά στο τέλος της προσυμφωνημένης περιόδου π.χ. 1 μήνα, ή 3 μήνες, όποιο πιστωτικό ίδρυμα επρόκειτο να πληρώσει μικρότερο συνολικό τόκο, με τη νέα συμφωνία θα πληρώσει μόνον τη διαφορά των τόκων (3,75%-4%), στο άλλο ίδρυμα, δηλαδή 0,25% επί της ονομαστικής αξίας 100.000.000 ευρώ για 1 ή 3 μήνες.

Overnight market = αγορά για συναλλαγές με λήξη μιας ημέρας. Μία αγορά στην οποία οι συμμετέχοντες που έχουν προσωρινό πλεόνασμα ή έλλειμμα ρευστών διαθεσίμων στο τέλος της ημέρας μπορούν να δανείσουν ή να δανεισθούν μέχρι την επόμενη ημέρα. Οι πιο γνωστές από τις αγορές αυτές είναι η διατραπεζική αγορά στην οποία η μία τράπεζα δανείζει την άλλη και οι πιστωτικές διευκολύνσεις των κεντρικών τραπεζών όπου οι τράπεζες καταθέτουν για μία ημέρα τα πλεονάσματα αυτών ή δανείζονται για να ισοσκελίσουν τη θέση τους στο τέλος της εργάσιμης ημέρας.

Overshooting = υπερβολική εκτίμηση των δυνατοτήτων της αγοράς ή της δυναμικότητας ενός νομίσματος να υπερβεί σημαντικά το ιστορικά υψηλό της ισοτιμίας του σε σχέση με άλλα νομίσματα ή γενικά υπεραισιόδοξη πρόβλεψη για την εξέλιξη ενός οικονομικού ή χρηματοοικονομικού μεγέθους που δεν ανταποκρίνεται στη λογική και στα συμπεράσματα της επιστημονικής ανάλυσης.

Oversight of payment systems = επίβλεψη συστημάτων πληρωμών. Ασκείται από τις κεντρικές τράπεζες που είναι υποχρεωμένες να εξασφαλίζουν την ομαλή λειτουργία των συστημάτων πληρωμών και ιδιαίτερα την αναγκαία ρευστότητα και την άρτια εκτέλεση των διακανονισμών ενώ ταυτόχρονα αξιολογούν τα διάφορα συστήματα πληρωμών από την άποψη της επάρκειας και της συμμόρφωσης αυτών με τα πρότυπα που θέτουν οι εποπτικές αρχές. Πιο αναλυτικά, ελέγχεται εάν το σύστημα πληρωμών έχει ισχυρή νομική βάση, κατανοεί τους χρηματοοικονομικούς κινδύνους, διαθέτει λειτουργική αξιοπιστία και ασφάλεια και ιδιαίτερα σύστημα ανάκτησης δεδομένων (DRS), αποδοτικότητα, ανοικτή πρόσβαση σε όλους εφόσον πληρούν τα κριτήρια συμμετοχής και αποτελεσματική και διάφανη διοικητική οργάνωση. Επιπρόσθετα, για τα συστημικά σημαντικά συστήματα πληρωμών (βλέπε όρο Systematically important payment systems) απαιτείται και η ύπαρξη συστημάτων διαχείρισης των χρηματοοικονομικών κινδύνων και κύρια του πιστωτικού κινδύνου και του κινδύνου ρευστότητας, ο άμεσος οριστικός διακανονισμός την ημερομηνία αξίας, ο έγκαιρος διακανονισμός στα συστήματα πολυμερούς συμπηφισμού στην περίπτωση αδυναμίας μέλους με τη μεγαλύτερη χρεωστική θέση και χρήση περιουσιακών στοιχείων διακανονισμού που ενέχουν μηδενικό ή μικρό πιστωτικό κίνδυνο και κίνδυνο ρευστότητας και κατά προτίμηση χρήμα κεντρικής τράπεζας (central bank money). Η έλλειψη επαρκούς επίβλεψης των συστημάτων πληρωμών μπορεί να έχει σαν συνέπεια την εμφάνιση συστημικού κινδύνου στα συστήματα πληρωμών και τελικά να αποσταθεροποιήσει και το χρηματοπιστωτικό σύστημα.

Oversold = υπερπωλημένος. Μία κατάσταση όπου η έλλειψη επαρκούς ζήτησης και οι συνεχείς πωλήσεις για ορισμένα περιουσιακά στοιχεία αδικαιολόγητα ωθούν τις τιμές κάτω από τα επίπεδα που δικαιολογεί η θεμελιώδης οικονομική ανάλυση. Στην περίπτωση αυτή, ομιλούμε για μία υπερπωλημένη αγορά (oversold market) ή για ένα υπερπωλημένο περιουσιακό στοιχείο (oversold asset). Σε όρους τεχνικής ανάλυσης, σημαίνει ότι η τιμή π.χ ενός ομολόγου έχει φθάσει τα ιστορικά του χαμηλά. Αυτό γενικά ερμηνεύεται από τους επενδυτές σαν σημάδι ότι η αξία του χρηματοπιστωτικού μέσου είναι υποτιμημένη και πρέπει να αναμένεται μία φυσιολογική διόρθωση προς τα άνω. Επόμενα, δεν ενδείκνυνται περαιτέρω πωλήσεις. Αντίθετα, εάν εκτιμάται ότι σύντομα θα υπάρξει διόρθωση, συνιστώνται αγορές. Ο χαρακτηρισμός ενός στοιχείου σαν υπερπωλημένου συνήθως έχει υποκειμενικό χαρακτήρα. Για το λόγο αυτό, οι τεχνικοί αναλυτές χρησιμοποιούν ειδικούς δείκτες μέτρησης, όπως το Stochastic Oscillator and Relative Strength Index (RSI), βασισμένους στην ιστορική εμπειρία της εξέλιξης των τιμών προκειμένου να καταδείξουν στατιστικά ότι πράγματι πρόκειται για ένα υπερπωλημένο περιουσιακό στοιχείο.

Over-The-Counter-market, OTC = η μη οργανωμένη αγορά στην οποία μετέχουν διαπραγματευτές συναλλάγματος, χρεογράφων ή εμπορευμάτων που συνδέονται ηλεκτρονικά με Η/Υ και τηλεφωνικές γραμμές. Οι συναλλαγές στην περίπτωση αυτή δεν λαμβάνουν χώρα σε μία φυσική τοποθεσία όπως στις οργανωμένες δευτερογενείς αγορές τίτλων και τις χρηματιστηριακές αγορές. Οι συναλλαγές μεταξύ των διαπραγματευτών (dealers) των τραπεζών και ευρύτερα των χρηματοπιστωτικών ή επενδυτικών ιδρυμάτων είναι η συνήθης μορφή αυτού του είδους της αγοράς. Το χαρακτηριστικό αυτής της αγοράς είναι ότι δεν υπόκειται σε όλες τις κανονιστικές ρυθμίσεις των οργανωμένων αγορών.

P

p.a = per annum, κατ' έτος. Σημαίνει τον υπολογισμό ενός μεγέθους π.χ επιτοκίου, κερδών και ζημιών, πληθωρισμού κ.λ.π. σε ετήσια βάση.

Package deal = διαπραγμάτευση - πακέτο. Είναι ένας αριθμός εντολών που αφορούν αγοραπωλησίες χρεογράφων, άλλων χρηματοοικονομικών μέσων ή εμπορευμάτων ή εντολές για κατάθεση και ανάληψη από διάφορους λογαριασμούς που πρέπει να εκτελεστούν ταυτόχρονα.

Parallel run = παράλληλη λειτουργία δύο ηλεκτρονικών συστημάτων με τα ίδια δεδομένα. Εφαρμόζεται στην περίπτωση αντικατάστασης ή αναβάθμισης μιας μηχανογραφικής εφαρμογής και αποτελεί το τελευταίο κρίσιμο στάδιο της διαδικασίας πριν το νέο λογισμικό τεθεί σε ζωντανή παραγωγή. Στη διάρκεια αυτής ελέγχονται συγκριτικά τα αποτελέσματα του παλαιού και του νέου συστήματος ή σε περίπτωση αναβάθμισης της παλαιάς και της νέας έκδοσης (version) και λαμβάνονται αποφάσεις: α) εάν το σύστημα αποδειχθεί αποτελεσματικό τίθεται σε ζωντανή παραγωγή β) εάν διαπιστωθούν ατέλειες που μπορούν να διορθωθούν, τότε πραγματοποιούνται επεμβάσεις που εάν είναι επιτυχείς τότε το σύστημα τίθεται σε ζωντανή παραγωγή γ) εάν τα διαπιστωθέντα προβλήματα είναι αξεπέραστα (τεχνική αποσταθεροποίηση, σοβαρές βλάβες του λογισμικού (showstoppers) τότε διακόπτεται η παράλληλη παραγωγή, επιλύονται τα προβλήματα, ακολουθεί νέα παλινδρομική δοκιμή (regression test, βλέπε όρο) και επαναλαμβάνεται στη συνέχεια η διαδικασία της παράλληλης παραγωγής.

Parallel shift = παράλληλη μεταβολή. Μία αλλαγή των οικονομικών συνθηκών που προκαλεί αλλαγή των επιτοκίων στις λήξεις όλων των χρεογράφων σε μια συγκεκριμένη αγορά που εκφράζεται με τα ίδια basis points. Για παράδειγμα, εάν το τρίμηνο έντοκο γραμμάτιο αυξηθεί κατά 100 basis points (1%), τότε το εξάμηνο, το ετήσιο, το πεντάχρονο, το δεκάχρονο και το εικοσάχρονο γραμμάτιο ή ομόλογο θα αυξηθεί επίσης κατά 100 basis points.

Pari passu = ισάριθμα, στην ίδια αναλογία, με την ίδια πιστοληπτική αξιολόγηση. Πρόκειται για μια διαδεδομένη στη χρηματοοικονομική λατινική έκφραση. Για παράδειγμα, σε δύο ή περισσότερα δάνεια, ομόλογα ή σε μία σειρά προνομιούχων μετοχών υφίστανται ίσα δικαιώματα προπληρωμής δηλαδή έχουν την ίδια σειρά κατάταξης και ικανοποίησης. Στο πτωχευτικό δίκαιο πολλών χωρών οι δανειστές που οι απαιτήσεις τους δεν είναι εξασφαλισμένες με προσωπική ή εμπράγματη ασφάλεια, ικανοποιούνται pari passu δηλαδή με το ίδιο ποσοστό όπως στο 6% για κάθε 100 χρηματικές μονάδες πίστωσης.

Par price = τιμή στο άρτιο, δηλαδή στην ονομαστική αξία. Ο όρος χρησιμοποιείται στις εκδόσεις χρεογράφων αλλά και για την ανταλλαγή τραπεζογραμμάτων της ζώνης του ευρώ μέχρι την 31.3.2002. Οι εθνικές κεντρικές τράπεζες δεν παρακρατούσαν προμήθεια ή άλλα τέλη. Στα υποκαταστήματα που είχαν ορίσει αντάλασσαν τα τραπεζογραμμάτια άλλων κρατών της Ευρωζώνης στο άρτιο.

Partnership = προσωπική εταιρία δύο ή περισσότερων ατόμων που αποσκοπεί στην πραγματοποίηση κερδών. Στις ΗΠΑ διακρίνουμε δύο είδη εταιρών σε αυτό το νομικό σχήμα: α) οι γενικοί ή ομόρρυθμοι εταίροι (general partners) που είναι πλήρως υπεύθυνοι για τα χρέη της εταιρίας και έχουν απεριόριστη ευθύνη β) οι περιορισμένοι ή ετερόρρυθμοι εταίροι (limited partners) που ευθύνονται για τα χρέη μόνο μέχρι του ποσού της αρχικής επένδυσής αυτών και δεν επιτρέπεται να συμμετάσχουν στη διοίκηση της εταιρίας.

Pass Through Securities = ένα είδος ABS (Asset-Backed Securities). Πρόκειται για μία ομάδα ομολόγων που αντιπροσωπεύει ένα αδιαίρετο δικαίωμα σε μια δεξαμενή ενυπόθηκων ομολόγων που αποδίδει στους επενδυτές τις μηνιαίες πληρωμές. Η δεξαμενή αυτή

δημιουργείται από ένα κάτοχο ομολόγων ο οποίος στη συνέχεια πωλεί μερίδια ή πιστοποιητικά συμμετοχής. Ένας ενδιάμεσος οργανισμός υπηρεσιών εισπράττει τις μηνιαίες πληρωμές και, αφού αφαιρέσει την προμήθειά του, αποδίδει (passes through) αναλογικά (on a pro rata basis) τις εισπράξεις που αναλογούν στο κεφάλαιο και τους τόκους στους κατόχους αυτών των ομολόγων. Η προμήθεια που ονομάζεται servicing fee αποτελεί ένα σταθερό ποσοστό επί του μη πληρωθέντος κεφαλαίου συνήθως 0,25% σε ετήσια βάση. Η πιο κοινή μορφή αυτού του είδους είναι το υποστηριζόμενο από υποθήκη πιστοποιητικό (mortgage-backed certificate), στο οποίο οι περιοδικές πληρωμές του δανειοδοτηθέντος για την απόκτηση κατοικίας περνούν στους κατόχους των πιστοποιητικών από την αρχική τράπεζα μέσω ενός κυβερνητικού ή μη οργανισμού ή μιας επενδυτικής τράπεζας.

Patch = λογισμικό Η/Υ με το οποίο διορθώνεται ή βελτιώνεται μία υπάρχουσα λειτουργικότητα. Στην πιο συνηθισμένη του μορφή είναι ένα μικρό πρόγραμμα, το οποίο διορθώνει μία λανθασμένη εφαρμογή που έχει εισαχθεί με προηγούμενο λογισμικό. Για παράδειγμα σε ένα αυτόματο σύστημα διαχείρισης διαθεσίμων, παρατηρείται ότι τα forwards, τα swaps και τα futures δεν έχουν ρυθμιστεί με τρόπο που να ανταποκρίνεται στα διεθνή λογιστικά πρότυπα. Φυσικά και δεν πρέπει να αποσυρθεί όλο το λογισμικό του συστήματος, διότι αυτό θα ήταν χρονοβόρο και δαπανηρό. Το σφάλμα αναλύεται και αφού εντοπισθεί η αιτία, κατασκευάζεται ένα μικρό λογισμικό το οποίο υποβάλλεται σε δοκιμές και εάν αποδειχθεί αποτελεσματικό εισάγεται στο σύστημα και διορθώνει το λάθος του λογισμικού. Το patch μπορεί να είναι και ένα μεγάλο λογισμικό που αντικαθιστά ένα τμήμα μίας προηγούμενης έκδοσης ενός ολοκληρωμένου μηχανογραφικού συστήματος. Για παράδειγμα, το σύστημα λογιστικοποιεί τις συναλλαγές την ημέρα διακανονισμού. Νεότερη απόφαση επιβάλλει την αλλαγή της μεθόδου και τη λογιστικοποίηση την ημέρα διενέργειας της συναλλαγής. Αντί να αντικατασταθεί όλο το λογισμικό λογισμικό, κατασκευάζεται ένα νέο εκτεταμένο λογισμικό το οποίο εισάγεται στο μηχανογραφικό σύστημα και αλλάζει τη μέθοδο καταγραφής των συναλλαγών.

Path = όρος της πληροφορικής που σημαίνει την τοποθεσία ενός αρχείου (location of a file) συνήθως ενός διακομιστή (server). Αποτελείται από ένα διευθυνσιολόγιο (directory) ή ονόματα φακέλων (folder names) αρχίζοντας από τα διευθυνσιολόγια υψηλού επιπέδου ή το όνομα ενός δίσκου και καταλήγοντας στο όνομα του διευθυνσιολογίου κατωτάτου επιπέδου. Ένα path μπορεί να αναγνωρίσει ένα οδηγό (drive) πχ C:\, ένα φάκελο (folder) πχ C:\Temp ή ένα αρχείο (file) πχ C:\Windows\ftp.exe. Άλλως, path είναι ένας κατάλογος με ονόματα διευθυνσιολογίου και ένα όνομα αντικειμένου πχ το όνομα ενός αρχείου που χωρίζονται από ένα ειδικό χαρακτήρα λειτουργικού συστήματος όπως είναι το slash (/) στο λειτουργικό σύστημα UNIX, το backslash (\) στα Windows και η άνω τελεία (;) στο OS/2.

Payable through account = λογαριασμός πλάγιας πρόσβασης. Τραπεζικός λογαριασμός που τηρείται σε πιστωτικό ίδρυμα που είναι εγκατεστημένο στην Ελλάδα (αναταποκριτής) και ανοίγεται στο πλαίσιο διασυνοριακής σχέσης τραπεζικής ανταπόκρισης ((correspondent banking) με σκοπό την εξυπηρέτηση των πελατών πιστωτικού ιδρύματος εγκατεστημένου στην αλλοδαπή (ίδρυμα τραπεζικής ανταπόκρισης) για την εκ μέρους του διενέργεια χρηματοπιστωτικών συναλλαγών στην Ελλάδα.

Payment default = η μη εκπλήρωση συγκεκριμένης υποχρέωσης πληρωμής όπως π.χ η μη πληρωμή του οφειλόμενου κεφαλαίου και τόκου επί δανείων ή η μη επιστροφή του δανεισθέντος ομολόγου επί πράξεων δανεισμού χρεογράφων.

Payment lag = η χρονική υστέρηση πληρωμής. Το χρονικό διάστημα μεταξύ της εισαγωγής της εντολής πληρωμής στον Η/Υ και του τελικού διακανονισμού αυτής.

Payment order = εντολή πληρωμής. Η εντολή για την πληρωμή χρηματικού ποσού από ένα αντισυμβαλλόμενο σε άλλον. Συνήθως, πραγματοποιείται μέσω λογιστικής εγγραφής δηλαδή με χρέωση και πίστωση τρεχούμενων λογαριασμών ή λογαριασμών ταμιευτηρίου. Διακρίνουμε: α) την εντολή πληρωμής πελατείας (customer payment order) στην οποία ο αρχικός εντολέας, ο τελικός δικαιούχος ή και οι δύο δεν είναι πιστωτικά ιδρύματα β) τη διατραπεζική εντολή πληρωμής (Interbank payment order) στην οποία τόσο ο αρχικός εντολέας όσο και ο τελικός δικαιούχος είναι πιστωτικά ιδρύματα.

Payment system = σύστημα πληρωμών. Σύνολο πληροφοριακών και δικτυακών μηχανισμών και τραπεζικών διαδικασιών που χρησιμοποιούνται, με βάση συμβάσεις, οδηγίες και κανονισμούς λειτουργίας, από ομάδα προσώπων, εμπόρων, τραπεζών, οργανισμών και αγορών για τη διασφάλιση της ομαλής μεταφοράς κεφαλαίων, της χρήσης πιστωτικών και χρεωστικών καρτών, τη διεκπεραίωση χρηματοοικονομικών συναλλαγών στις αγορές χρήματος, συναλλάγματος και κεφαλαίων και γενικά για τη κυκλοφορία του χρήματος. Τα πιο γνωστά συστήματα πληρωμών είναι το Continuous Linked Settlement (CLS), TARGET, EBA EURO 1, Fedwire, Europay International, MasterCard International και Visa International. Στην Ελλάδα, η εταιρία «Δίας, Διατραπεζικά Συστήματα ΑΕ» (DIAS, Interbanking Systems S.A, βλέπε όρο) λειτουργεί προηγμένα συστημάτων πληρωμών που εξασφαλίζουν την ομαλή και ηλεκτρονική διεκπεραίωση των συναλλαγών μεταξύ τραπεζών, πελατών και δημόσιου τομέα.

Payment / Vehicle currency = νόμισμα πληρωμών ή νόμισμα-όχημα είναι το νόμισμα στο οποίο εκφράζονται οι διεθνείς συναλλαγές αγαθών και υπηρεσιών και μέσω του οποίου διεξάγονται οι ανταλλαγές νομισμάτων.

Payment versus payment, PVP = πληρωμή έναντι πληρωμής. Ένας μηχανισμός στα συστήματα διακανονισμού πράξεων συναλλάγματος που εξασφαλίζει την τελική μεταφορά του ποσού στο ένα νόμισμα όταν και μόνο έχει πραγματοποιηθεί η μεταφορά του ποσού στο άλλο νόμισμα.

PayPal = μέθοδος πληρωμής αγαθών και υπηρεσιών μέσω διαδικτύου (internet). Πρόκειται για ασφαλή και εύκολο τρόπο εξόφλησης προϊόντων που αποκτήθηκαν μέσω της ιστοσελίδας του προμηθευτή στο διαδίκτυο και ο οποίος αντικαθιστά την πληρωμή μέσω εντολών πληρωμής, επιταγών και άλλων παραδοσιακών μεθόδων. Εκτός από τη χρήση πιστωτικών καρτών χρησιμοποιείται η χρέωση τραπεζικών λογαριασμών ή πιστωτικών διευκολύνσεων του αγοραστή. Η πληρωμή γίνεται on line μέσω λογαριασμού ηλεκτρονικού ταχυδρομείου (Email account). Η μέθοδος αυτή πληρωμής στα πλαίσια του ηλεκτρονικού εμπορίου, καθιερώθηκε από την εταιρία των ΗΠΑ PayPal που ιδρύθηκε το 1998 με έδρα το Σαν Ζοζέ της Καλιφόρνιας και εξαγοράστηκε το 2002 από την eBay. Η eBay είναι εταιρία του Ηνωμένου Βασιλείου που διακρίνεται για την πώληση μέσω του διαδικτύου με δημοπρασίες ή σε σταθερές τιμές ενός πλήθους προϊόντων όπως ενδεικτικά βιβλίων, ηλεκτρονικών υπολογιστών, ηλεκτρονικών ειδών, κινητών τηλεφώνων, ειδών ένδυσης, συλλεκτικών αντικειμένων και έργων τέχνης, αυτοκινήτων, κοσμημάτων, μουσικής και εισιτηρίων. Το σύστημα PayPal διαθέτει περισσότερους από 1.000.000 λογαριασμούς πελατών σε παγκόσμιο επίπεδο, δραστηριοποιείται σε 190 αγορές και σε 17 νομίσματα.

Pay-Through Security = στεγαστικό ομόλογο υποστηριζόμενο από μία δεξαμενή ενυπόθηκων απαιτήσεων. Είναι ένα ενυπόθηκο ομόλογο που τιτλοποιείται σε μια δεξαμενή ενυπόθηκων στεγαστικών απαιτήσεων. Καλείται και ομόλογο χρηματοροών (cash flow bond). Πρόκειται για ένα ομόλογο που αποπληρώνεται σε περιοδικές τοκοχρεολυτικές δόσεις σε μια συγκεκριμένη χρονική περίοδο, συνήθως κάθε μήνα ή κάθε τρίμηνο. Η προγραμματισμένη αποπληρωμή συνοδεύεται από εγγυημένη χρηματοροή που αντιπροσωπεύει τις πληρωμές δανείου από χρεώστες ενυπόθηκων δανείων. Τυχόν προπληρωμές επιταχύνουν την αποπληρωμή του ομολόγου. Ένα παράδειγμα του ομολόγου αυτού είναι το ομόλογο που φέρει σαν ασφάλεια ένα ενυπόθηκο στεγαστικό ομόλογο (Collateralised Mortgage Obligation, CMO).

PC banking = η on line τραπεζική μέσω προσωπικού ηλεκτρονικού υπολογιστή (personal computer banking). Πιο γνωστή σαν home banking ή on line PC banking είναι η δεύτερη μορφή τραπεζικής εξ αποστάσεως που εμφανίστηκε ιστορικά μετά την τηλεφωνική τραπεζική. Η σύνδεση του πελάτη με τον Η/Υ της τράπεζας πραγματοποιείται με προσωπικό υπολογιστή που διαθέτει α) διαμορφωτή (modem) και β) ειδικό λογισμικό της τράπεζας που επιτρέπει την επικοινωνία με τους ηλεκτρονικούς της υπολογιστές μέσω ενός προσωπικού αριθμού ταυτοποίησης και το οποίο διαμορφώνεται ανάλογα με τις ανάγκες του πελάτη για συγκεκριμένα τραπεζικά προϊόντα. Προαιρετικά, ο πελάτης μπορεί να χρησιμοποιεί μισθωμένες τηλεπικοινωνιακές γραμμές προκειμένου να επιτυγχάνει μεγαλύτερη ταχύτητα ανταπόκρισης. Συνήθως προσφέρονται οι εξής υπηρεσίες: άντληση πληροφοριών για τιμές συναλλάγματος, επιτόκια και λοιπούς όρους δανεισμού, χρηματιστηριακές τιμές, παρουσίαση

των προσφερομένων προϊόντων και υπηρεσιών της τράπεζας και διενέργεια συναλλαγών με χρέωση τραπεζικού λογαριασμού ή πιστωτικής κάρτας. Σε πιο προηγμένα συστήματα μπορούν να παρασχεθούν σε επιχειρήσεις υπηρεσίες λογιστικής υποστήριξης, διαχείρισης δεδομένων, τιμολόγησης και επεξεργασίας εντολών, διαχείρισης αποθεμάτων και επενδυτικής τραπεζικής. Συνήθως, οι τράπεζες εισπράττουν μηνιαία συνδρομή γύρω στα 10 ευρώ και μόνο όταν ο πελάτης έχει πρόσβαση σε εκτεταμένη πληροφόρηση και δικαίωμα διενέργειας τραπεζικών συναλλαγών.

PCTV, Personal Computer Television = εφαρμογή της τηλεόρασης επί του προσωπικού μας υπολογιστή. Εξασφαλίζει τη σύνδεση του PC με την καλωδιακή τηλεόραση (cable TV) ή τη δορυφορική τηλεόραση (satellite TV) μέσω καρτών (TV Tuner cards).

PDA (Personal Digital Assistant) = προσωπικός ψηφιακός βοηθός. Γνωστός και σαν palmtops, δηλαδή συσκευή παλάμης. Μικροσκοπικός φορητός προσωπικός υπολογιστής εφοδιασμένος συνήθως με επεξεργαστή, μνήμη RAM και ROM που επιτρέπουν επεξεργασία κειμένου και διαθέτουν λογιστικό φύλλο, calculator και διευθυνσιολόγιο. Μπορεί να έχει ενσωματωμένα προγράμματα επικοινωνίας (e-mail, web browser) που με τη συνδρομή ανάλογου hardware εξασφαλίζει σύνδεση με το διαδίκτυο.

PDF (Portable Document Format) = σχήμα φορητού εγγράφου. Πρόκειται για μια μορφή ενός φακέλου που σχεδιάστηκε ώστε να μπορεί να εκτυπωθεί και να ιδωθεί σε έγγραφο με ολόκληρο το φορμάρισμα αυτού μέσω H/Y όπως γραμματοσειρές, εικόνες, εκτυπώσεις κλ., ανεξάρτητα του χρησιμοποιούμενου από τον χρήστη λειτουργικού συστήματος (Windows, Linux, Macintosh κλ - βλέπε λέξη operating system). Με τον τρόπο αυτό, ένα έγγραφο ή μία εικόνα φαίνεται η ίδια σε όλα τα λειτουργικά συστήματα των H/Y. Το PDF βασίζεται στην ευρέως αποδεκτή γλώσσα προγραμματισμού περιγραφής εγγράφων Postscript. Το PDF και η Postscript αναπτύχθηκαν από την εταιρία Adobe Corporation.

Peg = σταθερή πρόσδεση μεταξύ δύο νομισμάτων με δυνατότητα πολύ περιορισμένης διακύμανσης σε σχέση με μία κεντρική ισοτιμία. Βλέπε και όρο Crawling peg.

Penetration test = δοκιμή διείσδυσης. Είναι μία μέθοδος αξιολόγησης της ασφάλειας πληροφοριακών συστημάτων ή δικτύων με προσομοίωση μιας επίθεσης από κακόπιστο εισβολέα (hacker). Η διαδικασία του τεστ περιλαμβάνει μία σε βάθος ανάλυση των κινδύνων εισδοχής μη εξουσιοδοτημένων και ανεπιθύμητων προσώπων στο σύστημα και τον εντοπισμό των αδύνατων σημείων αυτού. Στη συνέχεια λαμβάνονται μέτρα για την άρση των αδυναμιών. Η δοκιμή διείσδυσης πρέπει να πραγματοποιείται έγκαιρα όταν εγκαθίσταται ένα νέο σύστημα υπολογιστών ή μετά από την αναβάθμιση του hardware ή του software οπωσδήποτε όμως πριν οι hackers ανακαλύψουν και εκμεταλλευθούν τις αδυναμίες του συστήματος.

Penny stocks = μετοχές που εκδίδονται και διαπραγματεύονται σε χαμηλές τιμές όπως κάτω του ενός δολαρίου. Συχνά αποτελούν αντικείμενο μεγάλης κερδοσκοπίας, έχουν μεγάλη μεταβλητότητα και φέρουν υψηλό κίνδυνο αλλά μπορεί να προσπορίσουν και μεγάλα κέρδη. Συνήθως, δεν διαπραγματεύονται σε οργανωμένη αγορά αλλά σε over-the-counter market.

Pension Funds = ασφαλιστικά ταμεία. Είναι συνταξιοδοτικά ταμεία για την ασφάλιση και συνταξιοδότηση των εργαζόμενων. Τα κεφάλαια αυτών των ταμείων διαχειρίζονται συνήθως από πιστωτικά ιδρύματα ή ασφαλιστικές εταιρίες και επενδύονται κύρια σε προθεσμιακές τραπεζικές καταθέσεις και κρατικά έντοκα γραμμάτια και ομόλογα και γενικά σε χρηματοπιστωτικά προϊόντα που φέρουν μικρό κίνδυνο. Μόνο ένα περιορισμένο ποσοστό π.χ μέχρι 25% μπορούν να επενδύουν σε μετοχές. Τα ασφαλιστικά ταμεία που επένδυσαν σε δομημένα χρηματοπιστωτικά προϊόντα ή σε ομόλογα της ενυπόθηκης στεγαστικής αγοράς υψηλού κινδύνου (subprime mortgage market) των ΗΠΑ μπήκαν σε μεγάλη περιπέτεια μετά την έκρηξη της χρηματοπιστωτικής κρίσης του 2007-2009.

Per Diem = λατινικός όρος που σημαίνει τον υπολογισμό που γίνεται σε ημερήσια βάση (by day). Για παράδειγμα, οι τόκοι ενός δανείου υπολογίζονται κάθε ημέρα ή το ποσό ενός επιδόματος υπολογίζεται σε ημερήσια βάση.

Perfect hedge = τέλεια αναχαίτιση του κινδύνου. Μία κατάσταση στην οποία τα κέρδη και οι ζημιές από το υποκείμενο μέσο (underlying asset) και η θέση αναχαίτισης (hedge position) είναι ίσα.

Performance measurement and attribution = Μέτρηση της απόδοσης (Performance Measurement) ενός χαρτοφυλακίου χρεογράφων είναι η μέτρηση της απόδοσης με τιμές αγοράς σε ένα συγκεκριμένο χρονικό διάστημα. Η πιο ακριβής μέθοδος είναι η καθημερινή αποτίμηση που απαιτεί την αξιολόγηση του χαρτοφυλακίου σε όλες τις ημέρες των χρηματοροών. Επιμερισμός της απόδοσης (Performance Attribution) είναι η επεξήγηση-ανάλυση της απόδοσης για την έκθεση στους διάφορους παράγοντες κινδύνων. Επεξηγεί τις καλές ή κακές αποφάσεις κατανομής των διαθέσιμων και αυξάνει τη διαφάνεια της επενδυτικής διαδικασίας. Η έκθεση στους κινδύνους και οι κινήσεις της αγοράς (επιτόκια, τόκοι, αλλαγή της καμπύλης ή της duration, αλλαγή του spread, απόδοση από την επιλογή νομίσιματος) πρέπει να καταγράφονται ηλεκτρονικά σε καθημερινή βάση και να αναλύονται στη συνέχεια. Άλλως, Performance Attribution είναι η ανάλυση των αποτελεσμάτων της απόδοσης ενός διαχειριστή κεφαλαίων για να εξηγηθούν οι λόγοι της απόδοσης που προέκυψε. Με την ανάλυση προσπαθούμε να απαντήσουμε στις εξής ερωτήσεις: α) ποιες ήταν οι σημαντικότερες πηγές της προστιθέμενης αξίας β) ήταν σημαντικός στατιστικά ο βραχυχρόνιος παράγοντας γ) ήταν σημαντική, από στατιστική άποψη, η επιλογή του χρόνου επένδυσης στην αγορά δ) ήταν σημαντική στατιστικά η επιλογή των συγκεκριμένων ομολόγων.

Pericles Programme = το Πρόγραμμα Περικλής. Πρόγραμμα της Ευρωπαϊκής Ένωσης που θεσμοθετήθηκε με τις αποφάσεις του Συμβουλίου (Council Decisions) 923/2001 και 924/2001 της 17 Δεκεμβρίου 2001 και αφορά την ανταλλαγή προσωπικού, αμοιβαία συνδρομή και εκπαίδευση για την προστασία του ευρώ από τις παραχαράξεις. Στοχεύει στην προώθηση νομοθετικών μέτρων και την εφαρμογή και βελτίωση της υφιστάμενης υποδομής στα κράτη μέλη. Εφαρμόζεται από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή μέσω του Ευρωπαϊκού Γραφείου κατά της Απάτης «OLAF» (European Anti-Fraud Office). Το πρόγραμμα ίσχυσε το 2005 και είχε προϋπολογισμό 1 δισεκατομμυρίου ευρώ. Με την απόφαση του Συμβουλίου (Council Decision) 75/2006 της 30 Ιανουαρίου του 2006 παρατάθηκε και για το έτος 2006. Με την απόφαση του Συμβουλίου (Council Decision) 849/2006 το πρόγραμμα παρατάθηκε για την περίοδο 2007-2013. Συγχρηματοδοτεί υπερεθνικά και πολυδιάστατα σχέδια που αποσκοπούν στην αποτελεσματικότητα του προσωπικού που είναι επιφορτισμένο με την επεξεργασία και την προστασία του ενιαίου νομίσιματος μέσω της στενής συνεργασίας, της ανάπτυξης αμοιβαίας εμπιστοσύνης, της σύγκλισης των προγραμμάτων εκπαίδευσης των εκπαιδευτών (training the trainers) και της διάδοσης της γνώσης ιδιαίτερα αυτής που αφορά το κοινοτικό και διεθνές δίκαιο και τα εργαλεία πρόληψης και καταστολής των παραχαράξεων. Το περιεχόμενο της εκπαίδευσης και της παροχής επιχειρησιακής υποστήριξης περιλαμβάνει: α) την ανταλλαγή πληροφορήσης όπως π.χ μέσω εργαστηρίων (workshops), συναντήσεων και σεμιναρίων και μία πολιτική που στοχεύει στις τοποθετήσεις και την ανταλλαγή προσωπικού β) την τεχνική, επιστημονική και επιχειρησιακή υποστήριξη ιδιαίτερα με την εξασφάλιση διδακτικού προσωπικού σε επίπεδο Ε.Ε., εφαρμογών που υποστηρίζονται από ηλεκτρονικούς υπολογιστές και της ανάπτυξης εργαλείων τεχνικής υποστήριξης και μεθόδων διευκόλυνσης του εντοπισμού παραχαραγμένων νομισμάτων.

PERLS (Principal Exchange-Rated-Linked Securities) = ένα χρεόγραφο με το κεφάλαιο και το επιτόκιο εκπνερασμένα σε δολάρια ΗΠΑ αλλά με την αποπληρωμή του κεφαλαίου να εξαρτάται από τη συναλλαγματική ισοτιμία του δολαρίου έναντι ενός ξένου νομίσιματος.

Perpetual = ομόλογο χωρίς ημερομηνία λήξης που πληρώνει μόνο τόκους σε απεριόριστο χρονικό διάστημα. Το κεφάλαιο μπορεί να αποπληρωθεί εάν το ομόλογο πωληθεί σε δευτερογενή αγορά. Είναι γνωστό και με την ονομασία irredemtable bond.

Personal banking = προσωπική τραπεζική ή η παροχή τραπεζικών υπηρεσιών που εξυπηρετεί τις ανάγκες κάθε προσώπου. Ο πελάτης μπορεί να δημιουργεί το προσωπικό του πακέτο χρηματοοικονομικών υπηρεσιών και ταυτόχρονα να εξυπηρετείται στις τραπεζικές του συναλλαγές. Εκτός δηλαδή από τις παραδοσιακές τραπεζικές συναλλαγές όπως καταθετικά και δανειοδοτικά προϊόντα, πιστωτικές κάρτες, εντολές πληρωμής, το personal banking εξυπηρετεί και τις ανάγκες που έχει δημιουργήσει ο συγκεκριμένος πελάτης σε αμοιβαία

κεφάλαια, εκτέλεση χρηματιστηριακών εντολών μέσω των θυγατρικών του ομίλου, ασφαλιστικά προϊόντα ή και αγορά ή διαχείριση ακινήτων.

Personal income = προσωπικό εισόδημα. Δείκτης των ΗΠΑ που καταρτίζεται από το Γραφείο Οικονομικής Ανάλυσης του Υπουργείου Εμπορίου (Bureau of Economic Analysis of the Department of Commerce), ανακοινώνεται την πρώτη εργάσιμη ημέρα κάθε μήνα στις 08.30 π.μ και αφορά στοιχεία του προ-προηγούμενου μήνα. Το προσωπικό εισόδημα αντιπροσωπεύει το εισόδημα που τα νοικοκυριά αποκτούν από κάθε πηγή όπως από μισθούς, αυτοαπασχόληση, επενδύσεις και μεταβιβαστικές πληρωμές. Χρησιμεύει σαν δείκτης της κατάστασης της οικονομίας και προβλέπει τις καταναλωτικές τάσεις αφού μεγαλύτερο εισόδημα συνεπάγεται και αύξηση της κατανάλωσης των νοικοκυριών.

Petrodollars = πετροδολάρια. Συναλλαγματικά αποθέματα των πετρελαιοπαραγωγών κρατών που προέκυψαν από πωλήσεις πετρελαίου. Ο όρος οφείλεται στο γεγονός ότι τα συμβόλαια πώλησης πετρελαίου εκφράζονται σε δολάρια.

Pfandbriefe = ενυπόθηκα συμβόλαια. Στη χρηματοοικονομική ο όρος αναφέρεται στα γερμανικά τραπεζικά χρεωστικά ομόλογα που είναι εξασφαλισμένα με υποθήκες του ιδιωτικού τομέα ή με δάνεια του δημόσιου τομέα.

✓ Τα pfandbriefe είναι έντοκα μακροπρόθεσμα (συνήθως με λήξη άνω των 25 ετών) ομόλογα που εκδίδονται με σκοπό α) την άντληση κεφαλαίων από στεγαστικές τράπεζες και δημόσια πιστωτικά ιδρύματα για τη χρηματοδότηση στεγαστικών δανείων και β) τη χρηματοδότηση περιφερειακών και τοπικών κυβερνήσεων της Γερμανίας. Είναι εγγυημένα με υποθήκες του ίδιου ποσού που αποδίδουν τον ίδιο τόκο. Ο κάτοχος ενός pfandbrief ενδέχεται να μη μπορεί να το προεξοφλήσει πριν από την πάροδο ενός χρονικού διαστήματος από την έκδοση εφόσον ο όρος αυτός περιλαμβάνεται στη σύμβαση. Συνήθως, η αποπληρωμή του κεφαλαίου πραγματοποιείται μετά την πάροδο του ενός τρίτου του διαστήματος μέχρι τη λήξη.

✓ Τα γερμανικά pfandbriefe εκδόθηκαν για πρώτη φορά πριν 230 χρόνια. Την 31.12.2003 το ανεξόφλητο ποσό έφθασε τα 259 δισεκατομμύρια ευρώ σε σύνολο 1,1 τρισεκατομμυρίων ευρώ που ήταν το ανεξόφλητο ποσό όλων των ενυπόθηκων δανείων των γερμανικών τραπεζών. Από αυτά τα pfandbriefe, το 75% του συνόλου αφορούσε το δημόσιο τομέα και το 25% ήταν ενυπόθηκα στεγαστικά δάνεια. Ιδιαίτερη μορφή αποτελούν τα jumbo-pfandbriefe που πρέπει να πληρούν ορισμένα ποιοτικά κριτήρια και συνήθως εκδίδονται για συνολικό ποσό άνω των 500 εκατ. ευρώ.

✓ Στα πλαίσια του ελεύθερου και ισότιμου ανταγωνισμού επιτεύχθηκε συμφωνία μεταξύ της Ευρωπαϊκής Επιτροπής και της γερμανικής κυβέρνησης με βάση την οποία η κρατική εγγύηση για τα δημόσια pfandbriefe καταργήθηκε από 1.7.2005. Από την ημερομηνία αυτή, οι εκδότες των δημόσιων pfandbriefe υπόκεινται στην εποπτεία της BaFin ενώ ισχύουν και οι ακόλουθες διατάξεις για όλους τους εκδότες: α) έκδοση από τη BaFin ειδικής άδειας έκδοσης pfandbriefe β) υποχρεωτική ασφάλεια (collateral) που καλύπτει το ποσό της αξίας των ομολόγων πλέον 2% γ) επιπλήρωση της εφαρμογής των κανόνων διαφάνειας, υψηλών απαιτήσεων της δεξαμενής των ασφαλειών, σχεδίου εκτάκτων περιστάσεων και ύπαρξης επαγγελματικής διαχείρισης του κινδύνου δ) απαιτήσεις έναντι των πιστωτικών ιδρυμάτων του δημόσιου τομέα που δεν υποστηρίζονται από κρατική εγγύηση δεν θα είναι επιλέξιμες σαν ασφάλεια.

PHARE = χρηματοδοτική προενταξιακή πρωτοβουλία της Ευρωπαϊκής Ένωσης αρχικά το 1989 για την Πολωνία και την Ουγγαρία και στη συνέχεια για τις ήδη ενταχθείσες από 1.5.2004 στην Ε.Ε χώρες εκτός της Κύπρου και της Μάλτας συν τη Βουλγαρία και τη Ρουμανία που πιθανόν να ενταχθούν από 1.1.2007. Το 2003 ήταν το τελευταίο έτος για τις οκτώ ενταχθείσες χώρες της κεντρικής και ανατολικής Ευρώπης αλλά η σύναψη συμβολαίων συνεχίζεται μέχρι το 2005 και οι μεταβιβαστικές πληρωμές μέχρι το 2006. Κύριοι στόχοι του προγράμματος PHARE είναι η ενίσχυση της δημόσιας διοίκησης, των δημόσιων ιδρυμάτων και της δικαστικής εξουσίας για να δρουν αποτελεσματικά και αντικειμενικά στο νέο περιβάλλον, η προώθηση της σύγκλισης με την Ε.Ε στον τομέα του κοινοτικού κεκτημένου και η επίτευξη της κοινωνικής συνοχής.

Philadelphia Fed Index = δείκτης βιομηχανικής δραστηριότητας που εκδίδει την τρίτη Πέμπτη κάθε μήνα στις 10.00 π.μ. η Federal Reserve Bank of Philadelphia (μέλος της FED). Καλύπτει τις περιοχές της Πενσυλβάνια, του Νιου Τζέρσεϋ και του Ντελαγουέρ και έχει σαν

σημείο αναφοράς τον αριθμό 50. Κάθε επίπεδο κάτω από το 50 δείχνει μία μείωση της βιομηχανικής δραστηριότητας ενώ άνω του 50 σημαίνει επέκταση. Το ερωτηματολόγιο ζητά απαντήσεις για τη γενική επιχειρηματική δραστηριότητα και τη δραστηριότητα της ερωτώμενης επιχείρησης. Για τη γενική επιχειρηματική δραστηριότητα, η τυποποιημένη ερώτηση είναι: ποια είναι η εκτίμησή σας για το επίπεδο της γενικής επιχειρηματικής δραστηριότητας α) τον τρέχοντα μήνα σε σύγκριση με τον προηγούμενο μήνα και β) το προσεχές εξάμηνο σε σύγκριση με τον τρέχοντα μήνα. Ένας πίνακας δείχνει τη μείωση, τη μη αλλαγή, την αύξηση και το δείκτη διάχυσης (diffusion index) δηλαδή την ανάλυση των επί μέρους δεικτών και το βαθμό που αυτοί συμβαδίζουν με την κυρίαρχη κατεύθυνση του δείκτη.

Phishing = τεχνική απάτης για την υποκλοπή των κωδικών (PIN) πιστωτικών και χρεωστικών καρτών και άλλων προσωπικών δεδομένων. Ο χρήστης λαμβάνει ένα μήνυμα ηλεκτρονικού ταχυδρομείου (Email message) το οποίο φαίνεται ότι προέρχεται από την τράπεζά του. Το μήνυμα του ζητά να μεταβεί στην ιστοσελίδα της τράπεζάς του και να ανανεώσει τους κωδικούς πρόσβασης. Όμως, η σύνδεση θα τον μεταφέρει σε άλλη ιστοσελίδα, που ελέγχει ο απατεώνας και ο οποίος θα του υποκλέψει τους προσωπικούς κωδικούς αναγνώρισης.

PIN, Personal Identification Number = προσωπικός αριθμός ταυτότητας. Αποκλειστικός κωδικός αριθμός που παραδίδεται μαζί με την πιστωτική, χρεωστική κάρτα και την κάρτα ανάληψης μετρητών από πιστωτικό ίδρυμα στον κάτοχο αυτής και καθιστά εφικτή την πρόσβαση αυτού στις αυτόματες ταμειολογιστικές μηχανές (ATMS) και τα μηχανήματα ηλεκτρονικών μεταφορών στα σημεία πώλησης (EFTPOS). Γενικότερα, είναι ο αποκλειστικός κωδικός αριθμός με τον οποίο εφοδιάζεται ο εξουσιοδοτημένος χρήστης ώστε να έχει πρόσβαση σε αυτοματοποιημένα συστήματα συναλλαγών και πληροφόρησης.

Pip = το τελευταίο δεκαδικό ψηφίο της τιμής αγοράς ή πώλησης συναλλάγματος (1/100 της εκατοστιαίας μονάδας ή 0,0001 της μονάδας). Στη διαπραγμάτευση των Futures σημαίνει τη μικρότερη δυνατή μεταβολή της τιμής προς τα πάνω ή προς τα κάτω, η οποία συνήθως καλείται και tick.

Pixel = το μικρότερο τμήμα μίας ψηφιακής εικόνας σε μία οθόνη Η/Υ ή άλλης ηλεκτρονικής συσκευής. Πρόκειται για μία μικροσκοπική κηλίδα φωτός που επιπρόσθετα χρησιμοποιείται για τη μέτρηση του μεγέθους και της ανάλυσης της εικόνας όπως πχ 640 x 480 είναι η ανάλυση των περισσότερων οθονών VGA. Όσο μεγαλύτερος είναι ο αριθμός των pixels ανά ίντσα τόσο μεγαλύτερη είναι η ανάλυση της εικόνας.

Plain text = καθαρό κείμενο. Όρος που χρησιμοποιείται στην κρυπτογραφία για να χαρακτηρίσει ένα μη κρυπτογραφημένο κείμενο.

Plain vanilla = ο όρος αναφέρεται στις απλές μορφές παραγώγων προϊόντων όπως στα options και τα swaps που περιέχουν τυποποιημένα και όχι σύνθετα χαρακτηριστικά.

Plasma display = οθόνη πλάσματος. Μία τεχνολογία που χρησιμοποιείται στις οθόνες της τηλεόρασης και των ηλεκτρονικών υπολογιστών. Εφευρέθηκε το 1964 στο Πανεπιστήμιο του Ιλλινόις από τους Ντόναλντ Μπίτσερ και Τζιν Σλότπου και στη συνέχεια εφαρμόστηκε και στις επίπεδες οθόνες των έγχρωμων τηλεοράσεων στις οποίες χρησιμοποιούνται τεχνικές ιονισμού αερίων. Λειτουργεί με μία στρώση αερίου neon μεταξύ δύο πλακετών. Κάθε πλακέτα φέρει ένα επίστρωμα αγωγιμής αποτύπωσης. Η αποτύπωση στη μία πλακέτα περιέχει κάθετες αγωγιμες γραμμές ενώ η άλλη πλακέτα έχει οριζόντιες γραμμές. Μαζί οι δύο πλακέτες σχηματίζουν μία σχάρα. Όταν το ηλεκτρικό ρεύμα διέρχεται από μία οριζόντια ή κάθετη γραμμή, το αέριο που είναι ανάμεσα σε αυτές λάμπει δημιουργώντας ένα σημείο φωτεινότητας. Σήμερα, το πλάσμα βελτιώνει την εικόνα της οθόνης ελαφρώς καλύτερα από την τεχνολογία των υγρών κρυστάλλων (LCD) επιτυγχάνοντας εικόνα με λιγότερα μειονεκτήματα και με μία ευρεία σειρά χρωμάτων. Η οθόνη πλάσματος μπορεί να παραχθεί σε πολλά μεγέθη φθάνοντας τις 60 ίντσες.

Plc, Public limited company = δημόσια εταιρία περιορισμένης ευθύνης. Μία μορφή εταιρίας του Ηνωμένου Βασιλείου της οποίας η εγγραφή στο μητρώο δημοσίων εταιριών είναι υποχρεωτική. Μπορεί να προσφέρει τις μετοχές της στο κοινό και να αποκτήσει απεριόριστο αριθμό μετόχων που ευθύνονται μόνο μέχρι τη συμμετοχή τους στο κεφάλαιο της εταιρίας και

όχι με την προσωπική τους περιουσία. Πολλές εταιρίες επιθυμούν να αποκτήσουν τη μορφή της Plc για να εγγραφούν στο χρηματιστήριο του Λονδίνου και να αντλήσουν κεφάλαια μέσω αυτού.

Pledge and collateral = ενέχυρο. Οποιοδήποτε εγγυητικό στοιχείο τίθεται στη διάθεση ενός δανειστή σαν ασφάλεια για την αποπληρωμή του δανείου όπως χρεόγραφα, πολύτιμα μέταλλα. Όταν το ενέχυρο (pledge) αποτελείται από χρεόγραφα όπως ομόλογα, υποσχητικές επιστολές κ.ο.κ. ονομάζεται collateral. Διαφέρει από την υποθήκη (mortgage) διότι η κυριότητα στην περίπτωση αυτή παραμένει στο χρεώστη. Το collateral χρησιμοποιείται για την ασφάλεια των πληρωμών στο σύστημα TARGET και στο Σύστημα Ανταποκριτιών Κεντρικών Τραπεζών (ΣΑΚΤ, CCBM). Στη δεύτερη περίπτωση και στη διασυννοριακή ενεχυρίαση τίτλων η κυριότητα μεταφέρεται από το πιστωτικό ίδρυμα στην κεντρική τράπεζα της χώρας του και τελικά στην κεντρική τράπεζα της χώρας του πιστωτή.

PMI = βλέπετε όρο «Purchasing Managers' Index, PMI, Eurozone».

Point-to-Point Protocol, PPP = ένα πρότυπο δικτυακό πρωτόκολλο που επιτρέπει σε ένα ηλεκτρονικό υπολογιστή, που είναι εφοδιασμένος με ένα δρομολογητή (router) ή με ένα διαμορφωτή (modem), να επικοινωνεί χρησιμοποιώντας το TCP/IP. Είναι ένα πρωτόκολλο με ένα σειριακό σύνδεσμο στοιχείων που υποστηρίζει το πρωτόκολλο του διαδικτύου (Internet Protocol, IP) καθώς και άλλα δικτυακά πρωτόκολλα. Παρέχει τη δυνατότητα μεταφοράς πακέτων, ελέγχου των λαθών, των συνδέσεων και των ταυτοποιήσεων.

Political risk = πολιτικός κίνδυνος. Ο κίνδυνος για τους επενδυτές που προκύπτει από την αλλαγή της πολιτικής μιας χώρας στον τομέα της φορολογίας, της δυνατότητας επαναπατρισμού των επενδυθέντων κεφαλαίων, της επιβολής περιορισμών στη μετατρεψιμότητα των νομισμάτων ή στην αλλαγή του επιχειρηματικού κλίματος και των οικονομικών συνθηκών που επηρεάζουν την απόδοση των αγορών χρήματος, συναλλάγματος και κεφαλαίων.

Port = πύλη. Στην πληροφορική είναι μία διεύθυνση (address) ενός Η/Υ ή συσκευής Η/Υ ή άλλως είναι μία διασύνδεση (interface) για τη λήψη και την αποστολή δεδομένων ή ένα σημείο σύνδεσης με το οποίο ενώνονται καλώδια άλλων συσκευών όπως εκτυπωτές, παιχνιδιομηχανές και άλλες ηλεκτρονικές συσκευές. Ενίοτε διαθέτει μία θέση χαρτογραφημένης μνήμης ώστε να επιτρέπει ορισμένους τύπους συνδέσεων ή επίσης να επικοινωνεί με μία φυσική συσκευή σύνδεσης. Συχνά χρησιμοποιείται σε συνδυασμό με συσκευές εισόδου εξόδου (Input/Output devices). Με άλλα λόγια, port είναι το προσαρμοστικό κύκλωμα παράλληλης ή σειριακής επικοινωνίας με το οποίο γίνεται η είσοδος ή η έξοδος των δεδομένων μιας λειτουργικής μονάδος.

Portal = πύλη ή τοποθεσία στο διαδίκτυο (Web site). Ο όρος αρχικά σήμαινε την αναζήτηση τοποθεσιών στο Ίντερνετ οι οποίες στη συνέχεια εμπλουτίστηκαν με ηλεκτρονικά μηνύματα (Email messages), ειδήσεις, τιμές μετοχών και μία σειρά άλλων λειτουργικότητων. Μερικές επιχειρήσεις ακολούθησαν την ίδια προσέγγιση για να εγκαταστήσουν το εσωτερικό τους δίκτυο ή όπως άλλως αποκαλείται ενδοδίκτυο (intranet) του οποίου στη συνέχεια οι μη εμπιστευτικές πληροφορίες μεταφέρθηκαν στο Ίντερνετ σχηματίζοντας έτσι ένα corporate portal. Τεχνικά, ένα portal στο διαδίκτυο περιλαμβάνει μία αρχική σελίδα με πλούσια πλοήγηση, μία συλλογή με ολοκληρωμένα χαρακτηριστικά μερικά από τα οποία παρέχονται από συνεργαζόμενες εταιρίες ή τρίτα μέρη και ένα μεγάλο ακροατήριο – στόχος.

Portfolio management = διαχείριση χαρτοφυλακίου. Χαρτοφυλάκιο ονομάζουμε το σύνολο των στοιχείων ενεργητικού και παθητικού μιας εταιρίας ή ενός νομικού ή φυσικού προσώπου. Διαχείριση χαρτοφυλακίου είναι η τεχνική της διαχείρισης ενός σημαντικού ποσού χρημάτων ή αξιών από επαγγελματίες διαχειριστές με στόχο την ικανοποιητική απόδοση των επενδύσιμων περιουσιακών στοιχείων. Προϊόντα χαρτοφυλακίου μπορεί να είναι τα ρευστά διαθέσιμα, γερσ, έντοκα γραμμάτια και ομόλογα του δημοσίου, τραπεζικά και εταιρικά ομόλογα, ομόλογα με ρήτρα ξένου νομίσματος, μετατρέψιμα ομολογιακά δάνεια, καταθέσεις σε ευρώ και συνάλλαγμα, μετοχές, αμοιβαία κεφάλαια, options, futures, swaps, εμπορικά χρεόγραφα, τίτλοι επιλογής (warrants) κλπ.

Port number = αριθμός πύλης εισόδου ή θύρας επικοινωνίας. Είναι ένα τελικό σημείο ή κανάλι για την εξασφάλιση των δικτυακών επικοινωνιών. Επιτρέπει σε διάφορες εφαρμογές που τρέχουν στον ίδιο ηλεκτρονικό υπολογιστή να χρησιμοποιούν δικτυακές πηγές χωρίς η μία να παρεμβάλλεται στην άλλη.

Position risk = κίνδυνος θέσης. Είναι ο κίνδυνος της αναληφθείσας θέσης από τα χρηματοπιστωτικά μέσα που περιλαμβάνονται στο χαρτοφυλάκιο συναλλαγών. Ειδικότερα, για ένα διαπραγματεύσιμο χρεωστικό τίτλο ή μια μετοχή ή ένα παράγωγο μέσο επί μετοχής ή ένα παράγωγο μέσο επί χρεωστικού τίτλου, ο κίνδυνος θέσης διακρίνεται σε δύο συνιστώσες, προκειμένου να υπολογιστεί η κεφαλαιακή απαίτηση για την κάλυψή του: α) Η πρώτη συνιστώσα αφορά τον ειδικό κίνδυνο που ενέχει η θέση, δηλαδή τον κίνδυνο μεταβολής της τιμής του σχετικού μέσου λόγω της επίδρασης παραγόντων που σχετίζονται με τον εκδότη του ή, στην περίπτωση ενός παράγωγου μέσου, με τον εκδότη του υποκείμενου μέσου β) η δεύτερη συνιστώσα καλύπτει το γενικό κίνδυνο της θέσης, δηλαδή τον κίνδυνο μεταβολής της τιμής του σχετικού μέσου λόγω μιας μεταβολής στο γενικό επίπεδο των επιτοκίων (στην περίπτωση ενός διαπραγματεύσιμου χρεωστικού τίτλου ή παράγωγου μέσου χρεωστικού τίτλου) ή μιας ευρείας μεταβολής στην αγορά μετοχών που δεν σχετίζεται με συγκεκριμένα χαρακτηριστικά μεμονωμένων τίτλων (στην περίπτωση μιας μετοχής ή ενός παράγωγου μέσου που βασίζεται σε μετοχή).

Post-fixed coupon = εκ των υστέρων καθοριζόμενο τοκομερίδιο. Τοκομερίδιο τίτλων κυμαινόμενου επιτοκίου, το οποίο καθορίζεται με βάση τις τιμές που λαμβάνει ο χρησιμοποιούμενος για τον καθορισμό του κυμαινόμενου επιτοκίου δείκτης αναφοράς σε ορισμένη ημερομηνία ή ορισμένες ημερομηνίες εντός της τοκοφόρου περιόδου.

Power of attorney = δικαίωμα εκπροσώπησης. Είναι μία γραπτή και ρητή εξουσιοδότηση που επιτρέπει σε ένα πρόσωπο να εκτελεί ορισμένες συναλλαγές για λογαριασμό άλλου προσώπου όπως να κινεί τους λογαριασμούς του ή να διαπραγματεύεται προς όφελος αυτού που χορήγησε την εξουσιοδότηση.

Precious metals = πολύτιμα μέταλλα. Στον όρο αυτό περιλαμβάνονται κύρια ο χρυσός (gold), ο άργυρος (silver), η πλατίνα (platinum) και τα μέταλλα της οικογένειας της πλατίνας όπως το παλλάδιο (palladium), το ιρίδιο (iridium), το ρόδιο (rhodium), το όσμιο (osmium) και το ρουθένιο (ruthenium). Χαρακτηρίζονται από τη χημική τους φύση και τις εξαιρετικές φυσικές ιδιότητές τους. Από αυτά, μόνο ο χρυσός, ο άργυρος, η πλατίνα και το παλλάδιο διαπραγματεύονται σε οργανωμένες αγορές μετάλλων. Μπορούν δε να διαπραγματεύονται είτε σε φυσική μορφή ή μέσω συμβολαίων μελλοντικής εκπλήρωσης (futures), συμβολαίων δικαιώματος προαίρεσης (options), μετοχών εταιριών ορυχείων, ομολόγων ή αμοιβαίων κεφαλαίων.

Preemptive = αυτός που ενεργεί έγκαιρα για να εμποδίσει ή να προλάβει μία προσδοκώμενη εξέλιξη. Για παράδειγμα, εάν πρόκειται να αυξηθούν οι τιμές των χρεογράφων, αγοράζει προκειμένου να τα πωλήσει αργότερα σε υψηλότερη τιμή και να επωφεληθεί από τη διαφορά των τιμών αγοράς πώλησης. Ή εάν είναι ήδη κάτοχος μετοχών ή ομολόγων και επίκειται η αύξηση των επιτοκίων της κεντρικής τράπεζας, σπεύδει να τα πωλήσει αμέσως ώστε να προλάβει την αύξηση των επιτοκίων και την αναμενόμενη πτώση της τιμής τους.

Preemptive rights = προνομιακά δικαιώματα που παραχωρούνται στους μετόχους μιας εταιρίας με βάση τα οποία αγοράζουν μετοχές πριν να προσφερθεί στο κοινό μία νέα έκδοση.

Preferred stock or shares = προνομιούχες μετοχές. Μετοχικό κεφάλαιο εταιρίας που έρχεται πρώτο από άποψη προτεραιότητας σε σύγκριση με τις κοινές μετοχές στην απόληψη μερισμάτων και στην κατάταξη των πιστωτών σε περίπτωση πτώχευσης της εταιρίας. Σε αντίθεση, όμως, με τις κοινές μετοχές δεν παρέχει δικαίωμα συμμετοχής και ψήφου στις γενικές συνελεύσεις της εταιρίας. Πιο αναλυτικά, οι προνομιούχες μετοχές: α) παρέχουν δικαίωμα λήψης μερίσματος πριν από τους κατόχους των κοινών μετοχών. Δηλαδή εάν τα κέρδη της χρήσης είναι μικρά και δεν επαρκούν για όλους τους μετόχους, ικανοποιούνται πρώτα οι κάτοχοι προνομιούχων μετοχών. Σε περίπτωση ζημιογόνου χρήσεως, προβλέπεται σε ορισμένα εθνικά δίκαια ή σε ορισμένα καταστατικά ότι οι προνομιούχες μετοχές θα λάβουν το μέρος της χρήσης αυτής στην πρώτη επόμενη κερδοφόρα χρήση β) δίνουν το δικαίωμα

επιστροφής του κεφαλαίου κατά την εκκαθάριση της εταιρίας διότι κατατάσσονται πριν από τις κοινές μετοχές γ) μπορεί να είναι ονομαστικές ή ανώνυμες. Στην τελευταία περίπτωση παρέχεται το δικαίωμα απόληψης μερίσματος που είναι τουλάχιστον ίσο με το 6% του μετοχικού κεφαλαίου της εταιρίας. Το σύνολο των προνομιούχων μετοχών δεν μπορεί να υπερβαίνει το 40% του συνόλου των μετοχών μιας ανώνυμης εταιρίας.

Pre-fixed coupon = εκ των προτέρων καθοριζόμενο τοκομερίδιο. Τοκομερίδιο τίτλων κυμαινόμενου επιτοκίου, το οποίο καθορίζεται με βάση τις τιμές που λαμβάνει ο χρησιμοποιούμενος για τον καθορισμό του κυμαινόμενου επιτοκίου δείκτης αναφοράς (π.χ το LIBOR) σε ορισμένη ημερομηνία ή ορισμένες ημερομηνίες πριν από την έναρξη της τοκοφόρου περιόδου.

Premium = το ποσό αγοράς που καταβάλλεται επί πλέον της ονομαστικής αξίας ενός περιουσιακού στοιχείου. Στην προθεσμιακή αγορά συναλλάγματος (forward premium) είναι η θετική διαφορά μεταξύ της προθεσμιακής ισοτιμίας (forward) δύο νομισμάτων έναντι της τρέχουσας ισοτιμίας στην αγορά όψεως (spot). Στην αγορά χρεογράφων είναι η θετική διαφορά μεταξύ της τρέχουσας και της ονομαστικής αξίας (face value) ενός χρεογράφου δηλαδή η διαφορά μεταξύ της τρέχουσας τιμής αγοράς (market price) και της τιμής έκδοσης (par price). Στα μετατρέψιμα ομόλογα (convertible bonds) σε μετοχές είναι η διαφορά που υπερβαίνει την ισοτιμία της αξίας της μετοχής όπως π.χ εάν η μετοχή διαπραγματεύεται στα 45 ευρώ, το ομόλογο είναι μετατρέψιμο στα 50 ευρώ ενώ η τρέχουσα τιμή του στην αγορά είναι στο 105. Στα συμβόλαια δικαιωμάτων προαίρεσης (options) είναι η τιμή της αγοράς που πρέπει να καταβάλει ο αγοραστής, ή να εισπράξει ο πωλητής, για ένα δικαίωμα προαίρεσης. War premium είναι το επί πλέον ποσό που προστίθεται στην ονομαστική τιμή για να καλύψει τον κίνδυνο αγοράς λόγω της αβεβαιότητας που συνεπάγονται οι πολεμικές επιχειρήσεις. Εάν το premium είναι μεγάλο, το ομόλογο π.χ διαπραγματεύεται όπως ένα χρεόγραφο σταθερής απόδοσης ενώ αν είναι μικρό σαν μια μετοχή.

Prepayment risk = κίνδυνος προπληρωμής. Ο χρηματοοικονομικός κίνδυνος που προκύπτει από την επιτάχυνση ή την επιβράδυνση των προπληρωμών που μεταβάλλουν την απόδοση (yield) ή/και τη διάρκεια της ζωής ενός ομολόγου και ιδιαίτερα των ομολόγων που ανήκουν σε μια ομάδα που αντιπροσωπεύει ένα αδιαίρετο δικαίωμα σε μια δεξαμενή ενυπόθηκων ομολόγων που αποδίδει στους επενδυτές τις μηνιαίες πληρωμές (βλέπε όρο Pass Through Securities). Για παράδειγμα, ο λήπτης ενός ενυπόθηκου στεγαστικού δανείου αποφασίζει να το εξοφλήσει πρόωρα διότι επιθυμεί την αναχρηματοδότηση των δανείων του λόγω πτώσης των επιτοκίων ή ο ιδιοκτήτης της οικίας μετακομίζει σε άλλη περιοχή και επιθυμεί να προεξοφλήσει το στεγαστικό του δάνειο για να πωλήσει ελεύθερη βάρους την οικία του και με τη διαφορά των χρημάτων συν ένα νέο στεγαστικό δάνειο να αγοράσει νέα κατοικία στο νέο τόπο διαμονής του. Στις περιπτώσεις αυτές, ο προπληρωτής θα φέρει τον κίνδυνο προπληρωμής (προεξόφλησης) δεδομένου ότι είναι άγνωστες οι μελλοντικές χρηματοροές του δανείου. Όταν υπάρχει στη σύμβαση ρήτρα προπληρωμής, οι εκδότες των ενυπόθηκων ομολόγων τείνουν να ασκούν το δικαίωμά τους προκειμένου να αναχρηματοδοτηθούν όταν τα επιτόκια πέφτουν. Στην περίπτωση αυτή ενεργούν σε βάρος των συμφερόντων των επενδυτών. Δηλαδή επιστρέφουν το κεφάλαιο στους επενδυτές όταν τα επιτόκια δεν είναι ελκυστικά ενώ αποφεύγουν να το πράξουν όταν τα επιτόκια επανεπένδυσης είναι ελκυστικά.

Pre-spot rate = η τιμή για συναλλαγές νωρίτερα από το spot, δηλαδή με ημερομηνία αξίας μικρότερης αυτής των δύο ημερών.

Priced in = προκαταβολική ενσωμάτωση στις τιμές. Μία κατάσταση όπου ένα αναμενόμενο με μεγάλη πιθανότητα γεγονός όπως η αύξηση ή η μείωση των επιτοκίων μιας κεντρικής τράπεζας ή η άνοδος της ισοτιμίας ενός νομίσματος έχει οδηγήσει τις αγορές σε τιμολόγηση χρηματοπιστωτικών προϊόντων, μετοχών και εμπορευμάτων από τώρα δηλαδή πριν να συμβεί το γεγονός.

Price/Earnings Ratio, PER = ο λόγος μεταξύ της τιμής της μετοχής προς το καθαρό κέρδος ανά μετοχή της επιχείρησης. Πρόκειται για ένα κλάσμα με αριθμητή την τιμή της μετοχής και παρανομαστή το καθαρό κέρδος ανά μετοχή. Εξαρτάται ουσιαστικά από τρεις παράγοντες: α) τις προβλέψεις εξέλιξης των κερδών β) τον κίνδυνο αυτών των προβλέψεων και γ) το επίπεδο των επιτοκίων. Όσο πιο μεγάλη είναι η εξέλιξη των τιμών και όσο πιο σημαντική είναι

η βεβαιότητα για αυτή την εξέλιξη και άρα μικρότερος ο κίνδυνος, τόσο πιο υψηλή είναι η σχέση τιμής - κέρδους. Αν οι μετοχές δύο εταιριών έχουν διαφορετική σχέση τιμής – κέρδους, αυτό εξηγείται είτε από τις διαφορετικές προσδοκίες απόδοσης των επενδυτών, γεγονός που δικαιολογείται κύρια από τις διαφορετικές εκτιμήσεις του κινδύνου, είτε από τις ευκαιρίες ανάπτυξης και αποδοτικότητας που δεν είναι ίδιες για τις δύο εταιρίες. Ένα χαμηλό επίπεδο σχέσης τιμής – κέρδους από μόνο του δεν επιτρέπει να διακρίνουμε μια υποτιμημένη από την αγορά αξία, την οποία πρέπει να αγοράσουμε και αντίθετα, ένα υψηλό επίπεδο σχέσης τιμής – κέρδους δεν οδηγεί στο συμπέρασμα ότι η αξία είναι υπερτιμημένη και άρα πρέπει να την πωλήσουμε.

Price stability = η σταθερότητα των τιμών. Αποτελεί πρωταρχικό σκοπό της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας (ΕΚΤ) η οποία ορίζει αυτή σαν τη συγκράτηση του πληθωρισμού μεσοπρόθεσμα κάτω αλλά πλησίον του 2% (**below, but close to 2%**). Αναφορικά με τον ορισμό του όρου «μεσοπρόθεσμα» (**over the medium term**) η ΕΚΤ εννοεί μία περίοδο από 18 μήνες έως δύο χρόνια (a period of 18 months to two years).

Pricing / Quotation currency = νόμισμα τιμολόγησης είναι το νόμισμα στο οποίο τιμολογούνται τα στοιχεία του ενεργητικού. Μέχρι τώρα για λόγους συγκρισιμότητας χρησιμοποιείτο σαν νόμισμα τιμολόγησης το δολάριο ΗΠΑ ενώ σήμερα κερδίζει έδαφος το ευρώ.

Primary dealers = βασικοί διαπραγματευτές αγοράς. Επιλέγονται μεταξύ τραπεζών για να διαδραματίσουν ένα βασικό ρόλο στη λειτουργία της πρωτογενούς και δευτερογενούς αγοράς τίτλων του Δημοσίου.

📖 Στην Ελλάδα, ο Νόμος 2515/97 περιγράφει τις υποχρεώσεις και τα προνόμια αυτών.

Υποχρεώσεις: **α)** συμμετέχουν στις δημοπρασίες με πέντε ανταγωνιστικές προσφορές και απορροφούν τους αδιάθετους τίτλους του Δημοσίου. Εάν όμως το ποσό των αδιάθετων τίτλων είναι μεγαλύτερο του 35% της συνολικής έκδοσης το Υπουργείο Οικονομικών δύναται να ανακαλέσει τη δημοπρασία. Η ελάχιστη συμμετοχή τους κατ' έτος πρέπει να είναι 5% του συνολικού δημοπρατηθέντος ποσού, **β)** παρέχουν τιμές αγοράς/πώλησης, σε καθημερινή βάση, στη δευτερογενή αγορά για ένα καθορισμένο κατάλογο κυβερνητικών χρεογράφων και για ποσό τουλάχιστον 2.934.702,86 ευρώ και πραγματοποιούν συναλλαγές στις τιμές αυτές. Η διαφορά μεταξύ τιμών αγοράς και πώλησης δεν πρέπει να υπερβαίνει τις 50 εκατοστιαίες μονάδες **γ)** συμμετέχουν κάθε χρόνο στις δραστηριότητες της Ηλεκτρονικής Δευτερογενούς Αγοράς Τίτλων (ΗΔΑΤ) με ένα ελάχιστο ποσοστό 5% του συνολικού της κύκλου εργασιών **δ)** προωθούν τη διαπραγμάτευση των κρατικών τίτλων στο εσωτερικό και εξωτερικό **ε)** παρέχουν λεπτομερείς αξιολογήσεις των συνθηκών της αγοράς και συμβάλλουν στην εκτέλεση της νομισματικής πολιτικής.

Πλεονεκτήματα: **1)** δικαιούνται να υποβάλουν μία μη ανταγωνιστική προσφορά και να αποκτήσουν κατά προτεραιότητα τίτλους στη μέση σταθμική τιμή των επιτυχών προσφορών. Το ποσό των τίτλων που διανέμονται με τη διαδικασία αυτή δεν υπερβαίνει το 5% του συνολικού δημοπρατηθέντος ποσού και κατανέμεται στις ενδιαφερόμενες τράπεζες ανάλογα με τη συμμετοχή τους στις μη ανταγωνιστικές προσφορές **2)** έχουν άμεση, συνεχή και κατά προτίμηση πρόσβαση στην πληροφόρηση που αφορά τις δανειακές υποχρεώσεις του Δημοσίου, το χρονοδιάγραμμα των μελλοντικών δημοπρασιών, τα κυκλοφορούντα κρατικά χρεόγραφα, το διαπραγματευόμενο όγκο αυτών και τα αποτελέσματα των δημοπρασιών **3)** έχουν προνομιακή πρόσβαση στους μηχανισμούς δανεισμού μέσω βραχυπροθέσμων τίτλων **4)** έχουν κατά προτεραιότητα συμμετοχή στις ιδιωτικές τοποθετήσεις του κυβερνητικού χρέους.

📖 Το Φεβρουάριο του **1998** ορίστηκαν 9 τράπεζες σαν βασικοί διαπραγματευτές, οι οποίες το Φεβρουάριο του 1999 αυξήθηκαν σε 13 από τις οποίες 8 ελληνικές (Εθνική, Εμπορική, Αγροτική, Άλφα Πίστewς, Ιονική, Πειραιώς, Εργασίας, Eurobank) και πέντε ξένες (Bank of America, Citibank, Banque Nationale de Paris, ABN-Amro Bank και San Paolo - IMI). Μετά από τις συγχωνεύσεις έμειναν 6 ελληνικές τράπεζες (Alpha Bank και Eurobank-Ergasias αντικατέστησαν τις Άλφα Τράπεζα Πίστewς-Ιονική και Eurobank-Τράπεζα Εργασίας αντίστοιχα).

📖 Με κοινή απόφαση του Υπουργού Οικονομικών και του Διοικητή της Τράπεζας της Ελλάδος άλλαξαν από **1.1.2001** τα μέλη της ομάδας των Βασικών Διαπραγματευτών Αγοράς. Περιλήφθηκαν ξένοι διαπραγματευτές, εννέα εκ των οποίων θα διαπραγματεύονται απευθείας από το εξωτερικό ενώ δεν συμμετείχαν η ΑΤΕ, η Bank of America, η Citibank και η

ABN-Amro Bank. Ο νέος κατάλογος είχε ως εξής: 1) Alpha Bank, 2) Εθνική Τράπεζα της Ελλάδος, 3) Εμπορική Τράπεζα, 4) EFG Eurobank-Ergasias, 5) Τράπεζα Πειραιώς, 6) BNP-Paribas, 7) Credit Suisse First Boston (Europe) LTD, 8) Deutsche Bank AG, 9) Goldman Sachs International, 10) JP Morgan Securities LTD, 11) Merrill Lynch International, 12) Morgan Stanley & Co. International LTD, 13) San Paolo-IMI Bank, 14) Salomon Smith Barney, 15) UBS Warburg. Η συμμετοχή δυναμικών επενδυτικών τραπεζών και επενδυτικών οίκων του εξωτερικού αναβάθμισε την αγορά τίτλων του Ε.Δ και την Ηλεκτρονική Δευτερογενή Αγορά Τίτλων (ΗΔΑΤ). Ήδη τις πρώτες ημέρες του 2001 τριπλασιάστηκε ο όγκος συναλλαγών και την 5.1.2001 η αγοραπωλησία ομολόγων έφθασε τα 900 εκατομ. ευρώ.

📖 Για το έτος **2003** επιλέχθηκαν τα χρηματοδοτικά και πιστωτικά ιδρύματα ως Βασικοί Διαπραγματευτές Αγοράς (Primary Dealers) στην αγορά ομολόγων του Ελληνικού Δημοσίου. Η κατάταξη των επιλεγέντων Βασικών Διαπραγματευστών Αγοράς (Primary Dealers), με βάση τη δραστηριότητά τους στην αγορά ομολόγων του Ελληνικού Δημοσίου κατά το έτος 2003, ήταν η ακόλουθη:

1) Εθνική Τράπεζα της Ελλάδος 2) Alpha Bank 3) EFG Eurobank-Ergasias 4) Goldman Sachs International Ltd 5) HSBC Bank plc 6) CSFB (Europe) Ltd 7) Τράπεζα Πειραιώς 8) ING Bank NV 9) Εμπορική Τράπεζα 10) Morgan Stanley & Co. International Ltd 11) BNP Paribas 12) Citigroup Global Markets Ltd 13) JP Morgan Securities Ltd 14) Merrill Lynch International 15) Lehman Brothers International (Europe) 16) San Paolo-IMI Bank 17) Deutsche Bank AG 18) UBS Ltd.

📖 Για το έτος **2004** επιλέχθηκαν τα χρηματοδοτικά και πιστωτικά ιδρύματα ως Βασικοί Διαπραγματευτές Αγοράς (Primary Dealers) στην αγορά ομολόγων του Ελληνικού Δημοσίου. Η κατάταξη των επιλεγέντων Βασικών Διαπραγματευστών Αγοράς (Primary Dealers), με βάση τη δραστηριότητά τους στην αγορά ομολόγων του Ελληνικού Δημοσίου κατά το έτος 2004, ήταν η ακόλουθη:

1) Εθνική Τράπεζα της Ελλάδος 2) Alpha Bank 3) Τράπεζα Πειραιώς 4) Deutsche Bank AG 5) Lehman Brothers International (Europe) 6) Goldman Sachs International Ltd 7) HSBC Bank plc 8) Εμπορική Τράπεζα 9) EFG Eurobank-Ergasias 10) Morgan Stanley & Co. International Ltd 11) Citigroup Global Markets Ltd 12) ING Bank NV 13) UniCredit Banca Mobiliare S.p.A. 14) Nomura International Plc 15) BNP Paribas 16) Merrill Lynch International 17) San Paolo-IMI Bank 18) JP Morgan Securities Ltd 19) CSFB (Europe) Ltd.

📖 Για το έτος **2005**, σύμφωνα με κοινή απόφαση του Υπουργού Οικονομίας και Οικονομικών και του Διοικητή της Τράπεζας της Ελλάδος (αριθ. πρωτοκόλλου 2/72451/0023A/29.12.2004), τα εξής 21 πιστωτικά και χρηματοδοτικά ιδρύματα επιλέχθηκαν ως Βασικοί Διαπραγματευτές Αγοράς (Primary Dealers) στην αγορά ομολόγων του Ελληνικού Δημοσίου. Η κατάταξη που ακολουθεί έχει γίνει σύμφωνα με τη δραστηριότητα που επέδειξαν στην ΗΔΑΤ το 2005:

1) Εθνική Τράπεζα της Ελλάδος AE 2) Alpha Bank AE 3) Lehman Brothers International (Europe) 4) Deutsche Bank AG 5) HSBC Bank plc 6) EFG Eurobank Ergasias AE 7) Εμπορική Τράπεζα της Ελλάδος AE 8) Crédit Suisse First Boston, CSFB (Europe) Ltd 9) Morgan Stanley & Co. International Ltd 10) Τράπεζα Πειραιώς AE 11) JP Morgan Securities Ltd 12) Goldman Sachs International 13) Citigroup Global Markets Ltd 14) ING Bank NV (Milan branch) 15) BNP Paribas 16) San Paolo-IMI S.p.A 17) Merrill Lynch International 18) Société Générale 19) ABN AMRO Bank NV 20) UniCredit Banca Mobiliare S.p.A 21) Nomura International Plc.

📖 Για το έτος **2006**, σύμφωνα με την κοινή απόφαση του Υπουργού Οικονομίας και Οικονομικών και του Διοικητή της Τράπεζας της Ελλάδος με αριθμό πρωτοκόλλου 2/70619/0023A/27.12.2005, τα ακόλουθα 22 χρηματοδοτικά και πιστωτικά ιδρύματα επιλέχθηκαν ως Βασικοί Διαπραγματευτές Αγοράς (Primary Dealers) στην αγορά ομολόγων του Ελληνικού Δημοσίου. Η κατάταξη που ακολουθεί έχει γίνει σύμφωνα με τη δραστηριότητα που επέδειξαν στην ΗΔΑΤ την περίοδο Ιανουάριος – Δεκεμβρίου 2006:

1) Εθνική Τράπεζα της Ελλάδος AE 2) Alpha Bank AE 3) Lehman Brothers International (Europe) 4) HSBC Bank Plc 5) EFG Eurobank Ergasias AE 6) Εμπορική Τράπεζα της Ελλάδος AE 7) Société Générale 8) Morgan Stanley & Co. International Ltd 9) Crédit Suisse Securities (Europe) Ltd 10) Τράπεζα Πειραιώς 11) San Paolo-IMI S.p.A AE 12) BNP Paribas 13) JP Morgan Securities Ltd 14) Deutsche Bank AG 15) Goldman Sachs International 16) ING Bank NV 17) Merrill Lynch International 18) Citigroup Global Markets

Ltd **19)** ABN Amro Bank NV **20)** Unicredit Banca Mobiliare S.p.A **21)** Barclays Bank Plc.
22) Nomura International Plc

📖 Για το έτος **2007**, σύμφωνα με την κοινή απόφαση του Υπουργού Οικονομίας και Οικονομικών και του Διοικητή της Τράπεζας της Ελλάδος με αριθμό πρωτοκόλλου 2/75201/0023/A /28.12.2006, τα ακόλουθα 22 χρηματοδοτικά και πιστωτικά ιδρύματα επιλέχθηκαν ως Βασικοί Διαπραγματευτές Αγοράς (Primary Dealers) στην αγορά ομολόγων του Ελληνικού Δημοσίου. Η κατάταξη που ακολουθεί έχει γίνει σύμφωνα με τη δραστηριότητα που επέδειξαν στην ΗΔΑΤ το 2007:

1) Εθνική Τράπεζα της Ελλάδος ΑΕ **2)** Lehman Brothers International (Europe) **3)** Τράπεζα Πειραιώς ΑΕ **4)** HSBC Bank Plc **5)** Alpha Bank ΑΕ **6)** EFG Eurobank Ergasias ΑΕ **7)** Morgan Stanley & Co. International Ltd **8)** Goldman Sachs International **9)** Société Générale **10)** Banca IMI S.p.A **11)** ING Bank NV **12)** BNP Paribas S.A. **13)** Barclays Bank Plc **14)** Εμπορική Τράπεζα της Ελλάδος ΑΕ **15)** Merrill Lynch International **16)** Deutsche Bank AG **17)** JP Morgan Securities Ltd **18)** Citigroup Global Markets Ltd **19)** Crédit Suisse Securities (Europe) Ltd **20)** Bayerische Hypo-und Vereinsbank AG **21)** ABN Amro Bank NV **22)** Nomura International Plc.

📖 Για το έτος **2008**, σύμφωνα με την κοινή απόφαση του Υπουργού Οικονομίας και Οικονομικών και του Διοικητή της Τράπεζας της Ελλάδος με αριθμό πρωτ. 2/85248/0023A/27.12.2007, τα εξής 22 χρηματοδοτικά και πιστωτικά ιδρύματα επιλέχθηκαν ως Βασικοί Διαπραγματευτές Αγοράς (Primary Dealers) στην αγορά ομολόγων του Ελληνικού Δημοσίου (η σειρά τους έχει καθορισθεί σύμφωνα με την αξιολόγηση της δραστηριότητας για όλο το 2008):

1) Εθνική Τράπεζα της Ελλάδος ΑΕ **2)** Τράπεζα Πειραιώς ΑΕ **3)** HSBC Bank Plc **4)** Morgan Stanley & Co. International Ltd **5)** Alpha Bank ΑΕ **6)** EFG Eurobank Ergasias ΑΕ **7)** Barclays Bank Plc **8)** BNP Paribas S.A. NV **9)** Goldman Sachs International **10)** Société Générale **11)** ING Bank **12)** Banca IMI S.p.A **13)** Εμπορική Τράπεζα **14)** Deutsche Bank AG **15)** Citigroup Global Markets Ltd **16)** Crédit Suisse Securities (Europe) Ltd **17)** Bayerische Hypo-und Vereinsbank AG της Ελλάδος ΑΕ **18)** Merrill Lynch International **19)** JP Morgan Securities Ltd **20)** Nomura International Plc **21)** ABN Amro Bank NV.

Ο 22^{ος} επιλεγείς Βασικός Διαπραγματευτής Lehman Brothers International (Europe) δεν αναφέρεται διότι η επενδυτική αυτή τράπεζα πτώχευσε τη 14.9.2008.

📖 Για το έτος **2009**, σύμφωνα με την κοινή απόφαση του Υπουργού Οικονομίας και Οικονομικών και του Διοικητή της Τράπεζας της Ελλάδος με αριθμό πρωτ. 2/96722/0023A/30.12.2008, τα ακόλουθα 21 χρηματοδοτικά και πιστωτικά ιδρύματα επιλέχθηκαν ως Βασικοί Διαπραγματευτές Αγοράς (Primary Dealers) στην αγορά ομολόγων του Ελληνικού Δημοσίου:

1) Εθνική Τράπεζα της Ελλάδος ΑΕ **2)** Τράπεζα Πειραιώς ΑΕ **3)** EFG Eurobank Ergasias ΑΕ **4)** Morgan Stanley & Co. International Ltd **5)** Royal Bank of Scotland Plc **6)** HSBC Bank Plc **7)** Alpha Bank ΑΕ **8)** Barclays Bank Plc **9)** BNP Paribas S.A **10)** ING Bank NV **11)** Goldman Sachs International **12)** Deutsche Bank AG **13)** Bayerische Hypo-und Vereinsbank AG **14)** Εμπορική Τράπεζα της Ελλάδος ΑΕ **15)** Société Générale **16)** Crédit Suisse Securities (Europe) Ltd **17)** Banca IMI S.p.A **18)** Merrill Lynch International **19)** Citigroup Global Markets Ltd **20)** JP Morgan Securities Ltd **21)** Nomura International Plc.

Primary market = η πρωτογενής αγορά. Είναι η αγορά στην οποία τοποθετούνται οι νέες εκδόσεις χρεογράφων όπως τα κρατικά ή τα εταιρικά ομόλογα.

Prime broker = βασικός διαμεσολαβητής της αγοράς. Είναι ο broker ο οποίος, εκτός από τη μεσολάβηση για την ανταλλαγή περιουσιακών στοιχείων μεταξύ αγοραστών και πωλητών, παρέχει και άλλες υπηρεσίες στους πελάτες του όπως διοικητική υποστήριξη, back office, θεματοφυλακή, συμψηφισμό, έρευνα αγοράς και προσφορά χρεογράφων στον πελάτη ο οποίος δανείζεται για να πωλήσει short. Πελάτες του prime broker είναι επαγγελματίες επενδυτές και τα κεφάλαια αντιστάθμισης κινδύνου (hedge funds). Τα τελευταία επιλέγουν συνήθως ένα prime broker για την εκτέλεση όλων των συναλλαγών τους ώστε να μη διαρρεύσει στην αγορά η επενδυτική τους στρατηγική. Ο prime broker αναλαμβάνει ενίοτε τον κίνδυνο για λογαριασμό άλλων brokers.

Prime rate = το προνομιακό επιτόκιο δανείων που παρέχεται σε τράπεζες ή πελάτες υψηλής πιστοληπτικής διαβάθμισης και ισχυρών πελατειακών δεσμών.

Principal = το καθαρό κεφάλαιο που έχει αρχικά δανεισθεί ή το εναπομένον κεφάλαιο το οποίο έχει δανεισθεί και παραμένει απλήρωτο. Άλλως, το ποσό, εξαιρουμένων των τόκων και του premium που οφείλεται σε ένα δάνειο ή σε ένα κομιστή ομολόγου στη λήξη και αναγράφεται επί του σώματος του δανείου ή του ομολόγου.

Principal risk = κύριος κίνδυνος. Είναι ο μεγαλύτερος των πιστωτικών κινδύνων (credit risks) και αφορά την απώλεια ολόκληρης της αξίας των κεφαλαίων ή χρεογράφων που παραδόθηκαν ήδη στον αντισυμβαλλόμενο. Μπορεί να θίγει και τα δύο μέρη. Ο αγοραστής διατρέχει κύριο κίνδυνο όταν εξοφλεί την υποχρέωσή του χωρίς, όμως, να του παραδοθούν τα χρεόγραφα. Ο πωλητής είναι σε κύριο κίνδυνο όταν παραδίδει τα χρεόγραφα αλλά δεν λαμβάνει τα χρήματα. Αυτό μπορεί να συμβεί διότι δεν ισχύει στη συγκεκριμένη συναλλαγή η αρχή πληρωμή έναντι πληρωμής (βλέπε όρο Payment versus payment, PVP). Ο κύριος κίνδυνος που προκύπτει από τις συναλλαγές σε συνάλλαγμα καλείται ενίοτε cross – currency settlement risk ή Herstatt risk (βλέπε όρο Settlement or Herstatt risk).

Printer = συσκευή εξόδου που τυπώνει σε χαρτί κείμενα ή εικόνες από τον προσωπικό υπολογιστή και τα συνδεδεμένα με αυτόν μηχανογραφικά ή διαδικτυακά συστήματα. Διακρίνεται σε:

- **Dot-Matrix Printer** = εκτυπωτής ακίδων. Κρουστικός εκτυπωτής που χρησιμοποιεί μια διάταξη κουκίδων διευθετημένων σε σειρές και στήλες.
- **Ink-Jet Printer** = εκτυπωτής εκτόξευσης μελάνης. Μη κρουστικός εκτυπωτής που λειτουργεί με ψεκασμό ηλεκτρικά φορτισμένων σταγονιδίων μελάνης στο χαρτί.
- **Laser Printer** = εκτυπωτής ακτίνων λέιζερ ή ηλεκτροστατικός εκτυπωτής. Μη κρουστικός εκτυπωτής που χρησιμοποιεί σωματίδια ξηράς μελάνης, τα οποία προσκολλώνται με την επιθυμητή διάταξη σε ηλεκτροστατικά φορτισμένο χαρτί.
- **Daisy-Wheel Printer** = εκτυπωτής μαργαρίτας. Διαθέτει κυκλική κεφαλή εκτύπωσης που αποτελείται από λεπτούς μίσχους οι οποίοι ξεκινούν ακτινωτά από ένα κεντρικό κύκλο και στην άκρη τους φέρουν τους χαρακτήρες.

Private banking = οι τραπεζικές εργασίες ιδιωτών. Οι εργασίες αυτές διακρίνονται σε δύο βασικές κατηγορίες: α) τη διαχείριση χαρτοφυλακίου και την παροχή επενδυτικών συμβουλών και β) την παροχή διαφόρων χρηματοπιστωτικών, ασφαλιστικών και συναφών προϊόντων. Πρόκειται για ένα ταχέως αναπτυσσόμενο τραπεζικό κλάδο, η άνθηση του οποίου οφείλεται στον οξυνόμενο τραπεζικό ανταγωνισμό. Η τράπεζα αναλύει και εντοπίζει τις χρηματοοικονομικές ανάγκες των μεγάλων κύρια πελατών και στη συνέχεια τους προσφέρει συγκεκριμένα τραπεζικά προϊόντα και υπηρεσίες. Τα προϊόντα που προσφέρουν τα τμήματα private banking αφορούν: 1) προθεσμιακές καταθέσεις σε εθνικό νόμισμα και σε συνάλλαγμα 2) διαχείριση χαρτοφυλακίου 3) χρηματοοικονομικές συμβουλές 4) αγοραπωλησία και φύλαξη χρηματιστηριακών τίτλων, ομολόγων και γενικά χρεογράφων 5) κίνηση κεφαλαίων και γενικές εργασίες συναλλάγματος 6) διεθνή και εγχώρια αμοιβαία κεφάλαια 7) options συναλλάγματος και synthetic swaps 8) ευρωομόλογα 9) σύνθετα επενδυτικά προϊόντα, παράγωγα και αντιστάθμιση κινδύνου (πράξεις hedging) 10) τραπεζοασφάλειες και ασφαλιστικά προϊόντα σε προσωπική ή οικογενειακή βάση 11) διαχείριση κινδύνου 11) πληροφορίες για αγορά ακινήτων εσωτερικού και ιδιαίτερα εξωτερικού 12) θυρίδες θησαυροφυλακίου 13) μη χρηματοπιστωτικές υπηρεσίες όπως υπηρεσίες ταξιδιών, εισιτήρια θεάτρου και άλλων πολιτιστικών και αθλητικών εκδηλώσεων. Ενώ κατά την αρχική φάση της ανάπτυξης του private banking τα πιστωτικά ιδρύματα απευθύνονταν κύρια σε μεγάλους πελάτες από τους οποίους έθεταν συνολικό όριο επενδύσεων πάνω από 250.000 ευρώ, σήμερα απευθύνονται και σε πελάτες με επενδυτικό όριο 3.000 ευρώ προκειμένου να αντλήσουν καταθέσεις με μακροπρόθεσμο ορίζοντα και από καταθέτες μεσαίας δυναμικότητας. Συνήθως τους προσφέρουν μία επένδυση πχ 50% σε προϊόντα σταθερού εισοδήματος και το υπόλοιπο σε επενδύσεις χαμηλού ή μέσου κινδύνου.

Private equity fund = ιδιωτικό κεφάλαιο μετοχικών συμμετοχών. Μία ιδιωτική εταιρία υψηλής μόχλευσης και κινδύνου που αγοράζει πλειοψηφικές συμμετοχικές ή και όλο το μετοχικό

κεφάλαιο μιας επιχείρησης η οποία αντιμετωπίζει σοβαρά χρηματοοικονομικά προβλήματα. Στη συνέχεια προβαίνει σε αντικατάσταση της διοίκησης της προβληματικής επιχείρησης, σε αναδιάρθρωση και αναδιοργάνωση αυτής, την εξυγιαίνει και την επαναφέρει στην κερδοφορία με τελικό στόχο την αύξηση της αξίας αυτής και την πώληση σε ένα επενδυτή, σε άλλο private equity fund ή την πώληση με αρχική δημόσια προσφορά (IPO) ώστε να καταγράψει υπερκέρδη.

- Οι λόγοι που οδήγησαν στην εντυπωσιακή ανάπτυξη των δραστηριοτήτων των private equity funds ήσαν οι χρηματοοικονομικοί νεωτερισμοί που διευκόλυναν τις σύνθετες δομές χρηματοδότησης και στη συνέχεια τις εξαγορές, η επέκταση των πιστωτικών παραγώγων (credit derivatives) και η ευρεία διασπορά των κοινοπρακτικών δανείων (syndicated loans) που κατένειμαν τον πιστωτικό κίνδυνο μεταξύ πολλών χρηματοδοτών. Μετά την εξαγορά, η επιχείρηση στόχος γνωρίζει μία μεγάλη αύξηση της παραγωγικότητας και για να επιβιώσει εισάγει νέα προϊόντα αλλά η βραχυχρόνια η απασχόληση μειώνεται δεδομένου ότι η εξυγίανση στηρίζεται μεταξύ άλλων στη μείωση του προσωπικού.

- Το 2006, τα private equity funds είχαν συγκεντρώσει τεράστια κεφάλαια που υπολογίζονταν σε 210 δισεκατομμύρια δολάρια ενώ οι εξαγορές που πραγματοποιήσαν μέσω της μόχλευσης ανήλθαν σε 701,1 δισεκατομμύρια δολάρια. Με δεδομένο ότι οι εξαγορές στις οποίες προβαίνουν χαρακτηρίζονται από υψηλή μόχλευση (high leverage) – βασίζονται δηλαδή σε δανειακά κεφάλαια υπερπολλαπλάσια των ιδίων κεφαλαίων – η συνολική τους αγοραστική δύναμη σε παγκόσμιο επίπεδο μπορεί να φθάνει και τα 7 τρισεκατομμύρια δολάρια. Μόνο στο διάστημα Μάρτιος 2006 – Μάρτιος 2007 τα δάνεια υψηλής μόχλευσης για εξαγορές ανήλθαν σε 1,4 τρισεκατομμύρια δολάρια. Ειδικότερα, στην Ευρώπη, το 2006 τα αντληθέντα κεφάλαια έφθασαν περίπου τα 90 δισεκατομμύρια ευρώ δηλαδή παρουσίασαν αύξηση 25% σε σύγκριση με το 2005.

- Το 2007, η ρευστότητα των private equity funds υπολογιζόταν περίπου σε 1 τρισεκατομμύρια δολάρια και οι συνολικές τους επενδύσεις υπερέβησαν τα 800 δισεκατομμύρια δολάρια. Στην Ελλάδα, η συνολική αξία των επενδύσεων από τις εταιρίες αυτές τα δέκα τελευταία χρόνια έφθασαν τα 8,3 δισεκατομμύρια ευρώ.

- Πιο γνωστά ιδιωτικά κεφάλαια μετοχικών συμμετοχών ήσαν: α) το Blackstone Group με έδρα τη Νέα Υόρκη και με υπό διαχείριση κεφάλαια 32 δισεκατομμύρια δολάρια β) το KKR (Kohlberg Kravis Roberts) με έδρα τη Νέα Υόρκη και με υπό διαχείριση κεφάλαια 25 δισεκατομμύρια δολάρια γ) το Carlyle Group με έδρα την Ουάσινγκτον και με υπό διαχείριση κεφάλαια 25 δισεκατομμύρια δολάρια δ) το Permira Funds με έδρα τη Φραγκφούρτη και με υπό διαχείριση κεφάλαια 20 δισεκατομμύρια δολάρια και ε) το Texas Pacific Group με έδρα το Σαν Φραντσίσκο και με υπό διαχείριση κεφάλαια πάνω από 20 δισεκατομμύρια δολάρια. Ορισμένα από τα κεφάλαια αυτά είχαν επενδύσει σε τιτλοποιημένα ομόλογα ενυπόθηκων στεγαστικών δανείων υψηλού κινδύνου (sub-prime mortgage loans) και γνώρισαν μεγάλες περιπέτειες με την κρίση που αποκαλύφθηκε το Μάρτιο-Αύγουστο του 2007.

Private label card = ιδιωτική κάρτα ετικέτας. Είναι μία πιστωτική ή χρεωστική κάρτα που μπορεί να χρησιμοποιηθεί μόνο σε ένα συγκεκριμένο κατάστημα ή σε μία αλυσίδα καταστημάτων της ίδιας εταιρίας.

Private placement = ιδιωτική τοποθέτηση. Πωλήσεις χρεογράφων εκτός της διαδικασίας των δημόσιων προσφορών και εγγραφής στα σχετικά μητρώα. Για παράδειγμα, ιδιωτική τοποθέτηση είναι η πώληση ομολόγων, μετοχών ή άλλων χρεογράφων απευθείας σε ένα περιορισμένο αριθμό επενδυτών και ιδιαίτερα σε θεσμικούς επενδυτές.

Probability distribution = κατανομή πιθανότητας. Είναι μία καμπύλη που δείχνει όλες τις αξίες που μπορεί να λάβουν οι τυχαίες μεταβλητές ενός δείγματος και την πιθανότητα που κάθε μεταβλητή μπορεί να πραγματοποιηθεί.

Process Agent = αντίκλητος, εκπρόσωπος νομικών διαδικασιών ή άλλως σημείο επαφής και νομική διεύθυνση (point of contact and legal address). Ορίζεται σε μία σύμβαση σαν εκπρόσωπος μιας εταιρίας ή ενός οργανισμού ή μίας μονάδας του δημόσιου τομέα προς τον οποίο διαβιβάζονται ή κοινοποιούνται όλα τα δικαστικά και γενικότερα νομικά έγγραφα για λογαριασμό του εκπροσωπούμενου. Συνήθως, process agent ορίζεται όταν ο αντισυμβαλλόμενος έχει την έδρα του στο εξωτερικό ή στην περίπτωση των ομοσπονδιακών κρατών σε άλλη πολιτεία του κράτους αυτού. Στην περίπτωση αυτή ο process agent έχει την έδρα του στην ίδια πόλη που έχει την έδρα του ο αντισυμβαλλόμενος προκειμένου να

διευκολύνεται η ανταλλαγή νομικών εγγράφων όπως πχ ένα εξώδικο έγγραφο, η καταγγελία της σύμβασης ή η κοινοποίηση ενός δικογράφου. Process Agent μπορεί να είναι, μεταξύ άλλων, ένα δικηγορικό γραφείο, μία τράπεζα ή το υποκατάστημα αυτής ενώ οι μονάδες και οι εταιρίες του ευρύτερου δημόσιου τομέα προτιμούν να ορίζουν στο εξωτερικό τον εμπορικό ακόλουθο ή τον οικονομικό σύμβουλο της πρεσβείας προκειμένου να μην καταβάλουν προμήθεια.

Pro-cyclical = προ-κυκλικός. Στη χρηματοοικονομική σημαίνει ότι ο επενδυτής ή διαχειριστής θέσεων προσαρμόζει την επενδυτική του τακτική με μία διαφανόμενη τάση. Για παράδειγμα όταν πιθανολογείται μια τάση μεγάλης πτώσης των τιμών των μετοχών θα ρευστοποιήσει τις θέσεις του σε μετοχές, θα αποκομίσει κέρδη και στη συνέχεια μόλις αντιληφθεί ότι ο κύκλος της πτώσης τελείωσε και αρχίζει ένας νέος κύκλος ανόδου θα αγοράσει και πάλι μετοχές προκειμένου να προλάβει το νέο ράλι αυτών.

Producer Price Index (PPI) = τιμάρθμος παραγωγού. Μία ομάδα δεκτών που εμφανίζουν την κίνηση των τιμών των αγαθών που αγοράζονται και μεταποιούνται από τη βιομηχανία στη διάρκεια μιας ορισμένης χρονικής περιόδου και συνήθως ενός μηνός. Στην ομάδα αυτή περιλαμβάνονται δείκτες πρώτων υλών, της ενδιάμεσης φάσης της παραγωγής και τελικά προϊόντα. Άλλως, είναι οι αλλαγές στις τιμές πώλησης χονδρικής στα διάφορα στάδια της παραγωγής ενός προϊόντος ή μιας υπηρεσίας. Μία αύξηση του PPI μπορεί να οδηγήσει σε πληθωριστικές πιέσεις και μείωση των τιμών των χρεογράφων. Διαφορετικό χαρακτήρα έχει ο δείκτης τιμών καταναλωτή (Consumer Price Index, CPI) ο οποίος μετρά την κίνηση των τιμών που πληρώνονται από τον τελικό καταναλωτή.

Profit and loss account = λογαριασμός αποτελεσμάτων χρήσεως. Συνοδεύει τον ισολογισμό (βλέπε όρο balance sheet) μιας επιχείρησης και εμφανίζει για την ίδια χρονική περίοδο τα κέρδη από τις πωλήσεις των προϊόντων και υπηρεσιών της και τις δαπάνες που περιλαμβάνουν το παραγωγικό και το μισθολογικό κόστος και το έμμεσο κόστος όπως τα έξοδα διαφήμισης και διανομής. Η διαφορά μεταξύ των δύο αποτελεί το μικτό κέρδος ή τη μικτή ζημία της επιχείρησης. Σε περίπτωση μικτών κερδών ακολουθεί η παρακράτηση φόρου και η διάθεση αυτών στα αποθεματικά, την πληρωμή μερίσματος στους μετόχους ενώ το τυχόν υπόλοιπο καθαρό κέρδος μεταφέρεται στο επόμενο έτος. Ακολουθεί υπόδειγμα λογαριασμού αποτελεσμάτων χρήσεως μιας τράπεζας.

**ΥΠΟΔΕΙΓΜΑ ΕΤΗΣΙΟΥ ΛΟΓΑΡΙΑΣΜΟΥ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΩΝ ΧΡΗΣΕΩΣ ΤΡΑΠΕΖΑΣ
(BANK ANNUAL PROFIT AND LOSS ACCOUNT PATTERN)**

Τόκοι και εξομοιούμενα έσοδα: - Τόκοι τίτλων σταθερής απόδοσης - Λοιποί τόκοι και εξομοιούμενα έσοδα Μείον: Τόκοι και εξομοιούμενα έξοδα	Interest and similar income: - Interest on fixed income securities - Other interest and similar income Less: Interest expense and similar charges
Πλέον έσοδα από τίτλους: α) Έσοδα από μετοχές και άλλους τίτλους μεταβλητής απόδοσης β) Έσοδα από συμμετοχές σε συνδεδεμένες επιχειρήσεις	Plus dividend income: a) Dividend income from trading portfolio b) Dividend income from investments in affiliates
Πλέον έσοδα προμηθειών Μείον έξοδα προμηθειών	Plus commission income Less commission expense
Πλέον αποτελέσματα χρηματοοικονομικών πράξεων Πλέον λοιπά έσοδα εκμετάλλευσης	Plus net trading income Plus other operating income
Μικτά αποτελέσματα εκμετάλλευσης Μείον γενικά έξοδα διοίκησης α) Δαπάνες προσωπικού - Μισθοί και ημερομίσθια - Επιβαρύνσεις από εισφορές για συντάξεις προσωπικού - Λοιπές επιβαρύνσεις προσωπικού β) Άλλα έξοδα διοίκησης - Γενικά έξοδα	Gross operating results Less general administrative expenses a) Staff costs - Salaries - Contributions to social security funds - Other staff costs b) Other administrative expenses - General expenses

- Φόροι	- Non-income taxes
Μείον: Αποσβέσεις παγίων στοιχείων Διαφορές προσαρμογής αξίας απαιτήσεων και προβλέψεις για ενδεχόμενες υποχρεώσεις - Πρόβλεψη για επισφαλείς απαιτήσεις - Πρόβλεψη για αποζημίωση προσωπικού λόγω εξόδου από την υπηρεσία - Λοιπές προβλέψεις	Less: Depreciation and amortization expenses Revaluation differences of receivables and provisions for contingent liabilities - General provisions for credit risk - Provision for staff retirement indemnities - Other provisions
Συνολικά αποτελέσματα εκμετάλλευσης Έκτακτα έσοδα Έκτακτα έξοδα Έκτακτα αποτελέσματα	Total operating results Extraordinary income Extraordinary charges Extraordinary results
Καθαρά κέρδη χρήσεως προ φόρου	Net profits for the year before taxes
ΠΙΝΑΚΑΣ ΔΙΑΘΕΣΗΣ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΩΝ Καθαρά κέρδη χρήσεως Υπόλοιπο αποτελεσμάτων προηγούμενων χρήσεων Αποθεματικό ιδίων μετοχών	APPROPRIATION ACCOUNT Net profit for the year Retained earnings Treasury share' reserves
Μείον φόρος εισοδήματος και λοιποί φόροι	Less income tax and other taxes
Κέρδη προς διάθεση - Τακτικό αποθεματικό - Μέρισμα χρήσεως - Έκτακτο αποθεματικό - Αποθεματικά ειδικών διατάξεων νόμων	Profit for appropriation - Legal reserve - Dividend for the year - Extraordinary reserve - Tax-free reserves under special laws
Αμοιβές μελών Διοικητικού Συμβουλίου Διανεμόμενα κέρδη στο προσωπικό Υπόλοιπο κερδών εις νέον	Board member fees Bonus to staff Retained earnings

Profit taken = μία στρατηγική καταγραφής πραγματοποιηθέντων κερδών. Πρόκειται για κέρδη που προκύπτουν από ενδοημερήσιες ή βραχυπρόθεσμες αγοραπωλησίες στις αγορές χρήματος και κεφαλαίου όπως για παράδειγμα η πώληση ενός ποσού επενδύομένου σε ευρώ ή μιας μετοχής για την κατοχύρωση των κερδών και στις περισσότερες περιπτώσεις επειδή υπάρχει η εκτίμηση ότι το ευρώ ή η συγκεκριμένη μετοχή δεν πρόκειται να ανατιμηθεί στο μέλλον ή μπορεί να παρουσιάσει προσωρινή ή μόνιμη διόρθωση.

Profit warning = σήμα έκκαιρης προειδοποίησης ότι τα οριστικά αποτελέσματα χρήσεως μιας επιχείρησης θα είναι διαφορετικά των αναμενόμενων. Πρόκειται, συνήθως, για σήμα συναγερμού που εκπέμπει ένα πληροφοριακό μηχανογραφικό σύστημα λογιστικής που μέσω ειδικής λογισμικής εφαρμογής προβλέψεων εντοπίζει τη διαφορά μεταξύ των εκτιμώμενων αρχικά κερδών και αυτών που τείνουν τελικά στην πράξη να διαμορφωθούν.

Pro forma statement = λατινική έκφραση που σημαίνει την ανεπίσημη χρηματοπιστωτική κατάσταση που περιέχει προβολές για το αναμενόμενο εισόδημα, τις μελλοντικές δαπάνες και χρηματοροές για ορισμένη χρονική περίοδο.

Projections = προβολές. Βλέπετε όρο Eurosystem and ECB Staff Projections.

Promissory note = υποσχητική επιστολή. Μία χωρίς όρους γραπτή δέσμευση του εκδότη να πληρώσει ένα καθορισμένο χρηματικό ποσό σε μια καθορισμένη ημερομηνία στον κομιστή της επιστολής. Μπορεί να καθορίζει μια συγκεκριμένη ημερομηνία πληρωμής ή να είναι πληρωτέα σε πρώτη ζήτηση και μπορεί να συνοδεύει ή όχι άλλο χρηματοπιστωτικό μέσο που χρησιμεύει σαν ασφάλεια για την πληρωμή.

Proof = αδιαπέραστος, ανθεκτικός. Στην ορολογία των νομισμάτων προσδιορίζει τα νομίσματα που έχουν μια στιλπνή και απαστράπτουσα σαν καθρέπτης επιφάνεια από την οποία προβάλλει μια ανάγλυφη παράσταση με πολύ ευδιάκριτη και την παραμικρή λεπτομέρεια. Κατασκευάζονται υπό μεγάλη πίεση και συνήθως χτυπιούνται πάνω σε μια στιλβωμένη επιφάνεια δύο φορές.

Protocol = πρωτόκολλο. Πρότυπο δικτυακών επικοινωνιών - όπως το TCP/IP που χρησιμοποιείται στο διαδίκτυο, ή το NETBEUI που χρησιμοποιείται σε δίκτυα Microsoft — που εξασφαλίζει αξιόπιστη μετάδοση ανάμεσα στους υπολογιστές και σε άλλα εξαρτήματα ενός δικτύου.

Proxy = εξουσιοδότηση αντιπροσώπευσης, π.χ η γραπτή εξουσιοδότηση η οποία παρέχεται από ένα μέτοχο σε ένα άλλο πρόσωπο να εκπροσωπήσει αυτόν και να ψηφίσει με βάση τον αριθμό των μετοχών του στη Γενική Συνέλευση μιας ανώνυμης εταιρίας.

Proxy server = εξουσιοδοτημένος διακομιστής. Είναι ο server που μεσολαβεί μεταξύ του πραγματικού διακομιστή (real server) και μίας εφαρμογής πελάτη (client) όπως πχ του φυλλομετρητή του διαδικτύου (Web browser). Εξετάζει όλα τα αιτήματα που απευθύνονται στον πραγματικό διακομιστή και προβαίνει στην επίλυση αυτών. Σε περίπτωση που δεν μπορεί να ανταποκριθεί, τα διαβιβάζει για επίλυση ή απάντηση στον πραγματικό διακομιστή. Με τον τρόπο αυτό επιτυγχάνεται: α) βελτίωση της αποδοτικότητας για ομάδες χρηστών διότι αποθηκεύει τις αιτήσεις και τα αποτελέσματα για ορισμένο χρονικό διάστημα σε προσωρινή μνήμη. Όταν άλλος χρήστης ή ομάδες χρηστών υποβάλλουν το ίδιο αίτημα ο proxy server τους απαντά αμέσως χρησιμοποιώντας την ίδια απάντηση που έχει αποθηκεύσει για όμοιες περιπτώσεις στο παρελθόν β) φιλτράρισμα των αιτήσεων για λόγους ασφάλειας και εξοικονόμησης δαπανών αλλά και εργατωρών. Για παράδειγμα, μία εταιρία μπορεί να χρησιμοποιήσει τον proxy server για να εμποδίσει τους υπαλλήλους της να εισέρχονται σε ορισμένες ανεπιθύμητες ομάδες ιστοσελίδων του διαδικτύου.

PSTN, Public Switched Telephone Network = δημόσιο τηλεφωνικό δίκτυο. Ένα αναλογικό τηλεφωνικό δίκτυο που αρχικά σχεδιάστηκε για τη μετάδοση ηχητικών σημάτων και στη συνέχεια ηλεκτρονικών αρχείων στους Η/Υ. Για τη σύνδεση του Η/Υ με ένα PSTN απαιτείται η παρεμβολή modem. Με τον τρόπο αυτό συνδέονται οι Η/Υ στο σπίτι με το διαδίκτυο. Είναι, όμως, ένα πολύ αργό δίκτυο μετάδοσης και για το λόγο αυτό οι χρήστες προτιμούν να συνδέονται με το ταχύτατο ψηφιακό δίκτυο ολοκληρωμένων υπηρεσιών (βλέπε όρο ISDN).

Public domain = πεδίο δημόσιας και ελεύθερης χρήσης. Λογισμικό ή πληροφορίες διαθέσιμες για χρήση από το ευρύ κοινό, χωρίς περιορισμούς πνευματικής ιδιοκτησίας.

Purchasing Managers' Index, PMI, Eurozone = δείκτης της Ευρωζώνης των Reuters που προκύπτει από μηνιαία έρευνα των επιχειρηματικών συνθηκών και ανακοινώνεται την πρώτη εργάσιμη ημέρα κάθε μήνα. Καταρτίζεται, μετά από ανάθεση των Reuters, από την ερευνητική εταιρία NTC Research Limited η οποία αντλεί στοιχεία από τις μηνιαίες εθνικές έρευνες. Οι επιχειρήσεις προς τις οποίες απευθύνεται το ερωτηματολόγιο επιλέγονται με τρόπο ώστε να απηχούν την κλαδική συνεισφορά στο συνολικό εγχώριο προϊόν και επιπρόσθετα να αντιπροσωπεύουν τα μεγέθη των επιχειρήσεων και τη γεωγραφική κατανομή. Τα στοιχεία εξάγονται για το μέσο του μήνα και συγκρίνονται με αυτά που ίσχυαν ένα μήνα πριν. Οι απαντήσεις δίνονται για κάθε μεταβλητή στο ερώτημα «οι συνθήκες βελτιώθηκαν, χειροτέρευσαν ή δεν παρατηρείτε αλλαγή». Συνολικά, τα στοιχεία συλλέγονται από 4.500 περίπου επιχειρήσεις της ζώνης του ευρώ. Τα στοιχεία δεν βασίζονται σε γνώμες των επιχειρηματιών αλλά κύρια σε πραγματικά ποσοτικά μεγέθη. Ο δείκτης διακρίνεται σε 3 κατηγορίες:

● **Eurozone Manufacturing PMI.** Είναι ο δείκτης PMI για τη βιομηχανία η οποία καλύπτει το 24% του συνολικού ΑΕΠ της ζώνης του ευρώ. Οι ερωτήσεις που απαντώνται από 2.500 βιομηχανικές επιχειρήσεις οκτώ κρατών (Αυστρία, Γαλλία, Γερμανία, Ελλάδα, Ιρλανδία, Ισπανία, Ιταλία, Κάτω Χώρες) αφορούν: 1) το προϊόν 2) νέες παραγγελίες 3) ποσότητα αγορών 4) τιμές 5) χρόνοι παράδοσης των προμηθευτών 6) απόθεμα των αγορασθέντων αγαθών 7) απόθεμα των τελικών προϊόντων και 8) απασχόληση.

● **Eurozone Services PMI.** Είναι ο δείκτης PMI για για τον τομέα των υπηρεσιών ο οποίος καλύπτει το 62% του συνολικού ΑΕΠ της ζώνης του ευρώ. Οι ερωτήσεις που απαντώνται από 2.000 επιχειρήσεις παροχής υπηρεσιών πέντε κρατών (Γαλλία, Γερμανία, Ιρλανδία, Ισπανία, Ιταλία) αφορούν: 1) τη γενική επιχειρηματική δραστηριότητα 2) τη νέα επιχειρηματική δραστηριότητα 3) τις εκκρεμείς επιχειρηματικές δραστηριότητες 4) τα επίπεδα απασχόλησης 5) τις τιμές των αγοραζομένων αγαθών και υπηρεσιών 6) τις τιμές που επιβαρύνουν τον καταναλωτή 7) πως η γενική επιχειρηματική δραστηριότητα αναμένεται να αλλάξει τους επόμενους 12 μήνες.

● Eurozone PMI Composite Index. Υπολογίζεται με το συνδυασμό των αποτελεσμάτων από τους τομείς της βιομηχανίας και των υπηρεσιών.

Purchasing Power Parities, PPP = ισοτιμίες αγοραστικής δύναμης. Είναι οι ισοτιμίες μετατροπής που εξισώνουν την αγοραστική δύναμη διαφόρων νομισμάτων εξαλείφοντας τις διαφορές στο επίπεδο των τιμών μεταξύ των κρατών. Αποτελούν μέτρο σύγκρισης του ΑΕΠ και της αγοραστικής δύναμης των κατοίκων κρατών με διαφορετικά νομίσματα. Μετά τη μετατροπή εμφανίζεται η ποσότητα αγαθών ή υπηρεσιών που μπορεί κανείς να αγοράσει με μία συγκεκριμένη ποσότητα χρημάτων και με τον τρόπο αυτό καθίσταται προφανής η διαφορά της αγοραστικής δύναμης μεταξύ π.χ ενός μισθωτού της Ελλάδος και ενός της Ελβετίας.

Q

Qualifying holding = ποιοτική συμμετοχή. Είναι η άμεση ή έμμεση συμμετοχή σε μια εταιρία που αντιπροσωπεύει το 10% ή περισσότερο του μετοχικού κεφαλαίου ή των δικαιωμάτων ψήφου ή η οποία καθιστά δυνατή την άσκηση ουσιώδους επιρροής στη διοίκηση της εταιρίας.

Qualitative analysis = ποιοτική ανάλυση. Ανάλυση η οποία χρησιμοποιεί υποκειμενική κρίση στην αξιολόγηση χρεογράφων ή μιας επενδυτικής απόφασης που βασίζεται σε μία μη χρηματοπιστωτική πληροφόρηση όπως η εμπειρία των ανωτάτων στελεχών της διοίκησης, ο επιχειρηματικός κύκλος της βιομηχανίας, η δυναμική της έρευνας και ανάπτυξης και οι εργασιακές σχέσεις.

Quantitative analysis = ποσοτική ανάλυση. Διαδικασία η οποία χρησιμοποιεί χρηματοπιστωτικές πληροφορίες για τον προσδιορισμό της αξίας ενός χρεογράφου ή για την αξιολόγηση μιας επενδυτικής απόφασης και ιδιαίτερα τα αριθμητικά μετρήσιμα χαρακτηριστικά όπως πρόσοδοι, κέρδη, ρευστότητα, πιστωτικά περιθώρια, μερίδιο αγοράς, μεταβλητότητα τιμών, κόστος συναλλαγών, βάθος αγορών και πυκνότητα πιθανοτήτων για την πρόβλεψη της εξέλιξης των ισοτιμιών των νομισμάτων και των τιμών των χρεογράφων που βασίζεται στη μεταβλητότητα των τιμών των συμβολαίων δικαιωμάτων προαίρεσης (options).

Quantitative easing = μέτρα ποσοτικής χαλάρωσης της νομισματικής πολιτικής. Βλέπετε όρο «Temporary monetary policy measures or quantitative easing or non conventional monetary policy measures or non-standard measures».

Quick tenders = ταχείες ή έκτακτες δημοπρασίες του Ευρωσυστήματος. Εκτελούνται μέσα σε μία ώρα από την αναγγελία της δημοπρασίας ενώ η πιστοποίηση γίνεται αμέσως μετά την ανακοίνωση του αποτελέσματος της ατομικής κατανομής. Η ΕΚΤ διατηρεί το δικαίωμα της προσαρμογής του χρονοδιαγράμματος σε ατομικές περιπτώσεις. Χρησιμοποιούνται μόνο για την εκτέλεση των πράξεων για την εξομάλυνση βραχυχρόνιων διακυμάνσεων της ρευστότητας.

R

RAC, Real Application Cluster = διακομιστής cluster σε επίπεδο πραγματικών εφαρμογών. Επιτρέπει σε πολλαπλές συνδέσεις να έχουν πρόσβαση σε μία κοινή βάση δεδομένων ενός συστήματος διακομιστών. Χρησιμοποιεί την αρχιτεκτονική του διανεμόμενου δίσκου (shared disk architecture) που παρέχει ικανότητα κλιμάκωσης για όλα τα είδη των πληροφορικών εφαρμογών.

Rally = μία σημαντική άνοδος της ισοτιμίας ενός νομίσματος ή της τιμής μιας μετοχής, χρεογράφου ή εμπορεύματος μετά από μία μείωση της τιμής αυτών.

RAM (Random - Access - Memory) = μνήμη τυχαίας προσπέλασης. Είναι μία μνήμη ανάγνωσης και γραφής, δηλαδή ένας τύπος εσωτερικής αποθήκευσης της οποίας το περιεχόμενο μπορεί να ανακληθεί και να τροποποιηθεί από το χρήστη. Είναι συνήθως μη μόνιμη ή πτητική μνήμη (volatile memory), δηλαδή χάνει τα δεδομένα της όταν κλείσει ο Η/Υ. Η RAM ενεργεί σαν προσωρινή μνήμη του ηλεκτρονικού υπολογιστή και αποθηκεύει δεδομένα που μεταφέρονται από και προς διάφορα μέρη του Η/Υ. Διακρίνουμε α) τη στατική μνήμη τυχαίας προσπέλασης (SRAM, Static RAM) η οποία χρησιμοποιείται στην κεντρική μονάδα επεξεργασίας (CPU) του Η/Υ και β) τη συγχρονισμένη δυναμική μνήμη τυχαίας προσπέλασης (SDRAM, Synchronous Dynamic RAM) που χρησιμοποιείται συνήθως σαν κύρια μνήμη των Η/Υ και σε κάρτες γραφικών.

Rate = αναλογία, ποσοστό επί τοις εκατόν. Συνθετικά η λέξη χρησιμοποιείται ενδεικτικά ως εξής: 1) interest rate = επιτόκιο 2) exchange rate = τιμή συναλλάγματος 3) rate of growth = ρυθμός ανάπτυξης 4) credit rating = βαθμός πιστοληπτικής αξιολόγησης 5) freight rate = ναύλος, κόμιστρο 6) insurance rate = ασφάλιστρο 7) postage rate = ταχυδρομικό τέλος 8) increase rate = ποσοστό αύξησης 9) decrease rate = ποσοστό μείωσης 10) tax rate = φορολογικός συντελεστής.

Rate of return and total return = ποσοστό απόδοσης (rate of return) είναι το κέρδος ή η ζημία που προκύπτει από μία επένδυση στη διάρκεια μιας χρονικής περιόδου. Είναι η μέση ετησιοποιημένη (annualized) απόδοση σε μια προκαθορισμένη χρονική περίοδο. Η συνολική απόδοση (total return) περιλαμβάνει την αλλαγή στην αξία ενός χρεογράφου πλέον όλων των τόκων, μερισμάτων και της κατανομής των κεφαλαιακών κερδών που προκύπτουν από την κατοχή του χρεογράφου.

Rate tenders = δημοπρασίες επιτοκίου του Ευρωσυστήματος.

- Σε μία δημοπρασία σταθερού επιτοκίου (fixed rate (volume) tender) η Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα (ΕΚΤ) καθορίζει εκ των προτέρων το επιτόκιο και οι αντισυμβαλλόμενοι υποβάλουν προσφορές για το χρηματικό ποσό στο οποίο επιθυμούν να συμβληθούν με τις εθνικές κεντρικές τράπεζες (ΕθνΚΤ).

- Σε μία δημοπρασία μεταβλητού επιτοκίου (variable rate tender) οι αντισυμβαλλόμενοι υποβάλουν προσφορές για τα ποσά και τα επιτόκια με τα οποία επιθυμούν να συνάψουν πράξη με τις ΕθνΚΤ. Στις δημοπρασίες ανταγωνιστικού επιτοκίου η ΕΚΤ μπορεί να αποφασίσει τη χρήση δύο μεθόδων: α) δημοπρασία ενιαίου επιτοκίου (single rate or Dutch auction), όπου το εφαρμοζόμενο επιτόκιο για όλες τις προσφορές που ικανοποιούνται είναι ίσο με το οριακό επιτόκιο, δηλαδή το επιτόκιο στο οποίο εξαντλείται το συνολικό προς κατανομή ποσό β) δημοπρασία πολλαπλού επιτοκίου (multiple - rate or American auction), όπου το τελικό επιτόκιο είναι ίσο με αυτό που προσφέρεται σε κάθε ατομική προσφορά. Στην κατανομή δημοπρασιών σταθερού επιτοκίου, οι προσφορές που υποβλήθηκαν από τους αντισυμβαλλόμενους προστίθενται. Εάν το συνολικό ποσό των προσφορών υπερβαίνει το ποσό ρευστότητας που επιθυμεί να παράσχει η ΕΚΤ, οι προσφορές ικανοποιούνται αναλογικά (pro rata). Το ποσό που κατανέμεται ατομικά στρογγυλοποιείται στο πλησιέστερο ευρώ. Εν τούτοις, η ΕΚΤ έχει την ευχέρεια να κατανείμει ένα ελάχιστο ποσό σε κάθε

αντισυμβαλλόμενο. Στην κατανομή δημοπρασιών μεταβλητού επιτοκίου, οι προσφορές καταγράφονται σε κατιούσα κλίμακα ανάλογα με το προσφερόμενο επιτόκιο. Προσφορές με υψηλότερο επιτόκιο έχουν προτεραιότητα έναντι άλλων με μικρότερο επιτόκιο οι οποίες ικανοποιούνται μέχρι να εξαντληθεί το παρεχόμενο ποσό της ρευστότητας. Εάν στο κατώτερο επιτόκιο (the marginal interest rate) το συνολικό ποσό υπερβαίνει το προς κατανομή υπόλοιπο, τότε αυτό κατανέμεται αναλογικά.

Ratios = αριθμοδείκτες. Είναι χρηματοοικονομικοί δείκτες, δηλαδή απλές μαθηματικές σχέσεις, που επιτρέπουν τη σύγκριση και εξέταση δύο ή περισσότερων στοιχείων του ισολογισμού ή της κατάστασης αποτελεσμάτων χρήσεως μιας επιχείρησης. Ένας μεμονωμένος αριθμοδείκτης δεν μπορεί να δώσει πλήρη εικόνα μιας επιχείρησης εάν δεν συνδυασθεί και συγκριθεί χρονικά με άλλους δείκτες της ίδιας της επιχείρησης ή ανταγωνιστικών επιχειρήσεων του ίδιου κλάδου.

- Οι αριθμοδείκτες διακρίνονται ανάλογα με το εύρος κάλυψης και τα στοιχεία απ' όπου προέρχονται στις εξής κατηγορίες:

- 1) εξατομικευμένοι όταν αναφέρονται σε μια μόνο επιχείρηση και συνόλου όταν αφορούν σε περισσότερες επιχειρήσεις ή στον κλάδο που ανήκει η εξεταζόμενη επιχείρηση 2) τμηματικοί όταν καλύπτουν μία δραστηριότητα και γενικοί ή καθολικοί όταν αναφέρονται στο σύνολο των δραστηριοτήτων 3) πραγματικοί όταν προκύπτουν από λογιστικά ή στατιστικά στοιχεία του παρελθόντος και προϋπολογιστικοί όταν προκύπτουν από προβλέψεις ως προς τις τιμές διαφόρων στοιχείων στο μέλλον 4) στατιστικοί που προέρχονται από στοιχεία του ισολογισμού και δυναμικοί που προκύπτουν από στοιχεία το λογαριασμού της Γενικής Εκμετάλλευσης ή του λογαριασμού Αποτελέσματα Χρήσεως 5) αριθμοδείκτες δομής όταν προκύπτουν από τη δομή της επιχείρησης και αριθμοδείκτες λειτουργίας όταν προκύπτουν από στοιχεία που έχουν σχέση με τη λειτουργία της επιχείρησης.

- Μια άλλη διάκριση αφορά κατηγορίες αριθμοδεικτών ανάλογα με το συγκεκριμένο χρηματοοικονομικό μέγεθος όπως:

- 1) Αριθμοδείκτες ρευστότητας (**liquidity ratios**). Εκφράζουν την ικανότητα της επιχείρησης να ανταποκρίνεται στις βραχυχρόνιες υποχρεώσεις της. Υποδιαιρούνται σε: α) αριθμοδείκτης γενικής ρευστότητας (current ratio) β) αριθμοδείκτης ειδικής ρευστότητας (acid test ratio) γ) αριθμοδείκτης ταμειακής ρευστότητας (cash ratio) δ) αριθμοδείκτης αμυντικού χρονικού διαστήματος (defensive internal ratio).

- 2) Αριθμοδείκτες δραστηριότητας (**activity ratios**). Εκφράζουν τη δυνατότητα αποτελεσματικής χρησιμοποίησης των περιουσιακών στοιχείων που διαθέτει η επιχείρηση. Υποδιαιρούνται σε: α) αριθμοδείκτης ταχύτητας είσπραξης απαιτήσεων (receivables turnover ratio) β) αριθμοδείκτης ταχύτητας εξόφλησης βραχυπρόθεσμων υποχρεώσεων (trade creditors to purchases ratio) γ) αριθμοδείκτης ταχύτητας κυκλοφορίας αποθεμάτων (inventories turnover ratio) δ) αριθμοδείκτης ταχύτητας κυκλοφορίας καθαρού κεφαλαίου κίνησης (net working capital turnover ratio) ε) αριθμοδείκτης ταχύτητας κυκλοφορίας ενεργητικού (asset turnover ratio) ζ) αριθμοδείκτης ταχύτητας κυκλοφορίας παγίων (fixed asset turnover ratio) η)) αριθμοδείκτης ταχύτητας κυκλοφορίας ενεργητικού (asset turnover ratio) ζ) αριθμοδείκτης ταχύτητας κυκλοφορίας ιδίων κεφαλαίων (owners equity asset turnover ratio).

- 3) Αριθμοδείκτες αποδοτικότητας (**profitability ratios**). Εκφράζουν την ικανότητα της επιχείρησης να πραγματοποιεί κερδοφόρες οικονομικές δραστηριότητες. Υποδιαιρούνται σε: α) αριθμοδείκτης μικτού περιθωρίου ή μικτού κέρδους (gross profit margin) β) αριθμοδείκτης καθαρού περιθωρίου ή καθαρού κέρδους (net profit margin) γ) αριθμοδείκτης αποδοτικότητας συνολικών απασχολουμένων κεφαλαίων (return to total capital employed) δ) αριθμοδείκτης αποδοτικότητας ενεργητικού (return to total assets) ε) συνδυασμένος αριθμοδείκτης αποδοτικότητας ενεργητικού (the Dupont equation) ζ) αριθμοδείκτης αποδοτικότητας ιδίων κεφαλαίων (return to net worth) η) αριθμοδείκτης οικονομικής μόχλευσης (financial leverage ratio).

- 4) Αριθμοδείκτες λειτουργικών δαπανών (**operating expense ratios**). Αφορούν την ικανότητα εφαρμογής αποτελεσματικής πολιτικής για τη μείωση των ελαστικών δαπανών.

- 5) Αριθμοδείκτες διάρθρωσης κεφαλαίου και βιωσιμότητας (**financial structure and viability ratios**). Έχουν σχέση με την ικανότητα της επιχείρησης να ανταποκρίνεται στις μακροχρόνιες υποχρεώσεις της.

- 6) Αριθμοδείκτες επενδύσεων (**investment ratios**). Χρησιμεύουν στη λήψη αποφάσεων για την αγορά, πώληση ή διατήρηση μετοχών.

Read-Only Memory = βλέπετε όρο «ROM».

Reaganomics = πρόγραμμα οικονομικής πολιτικής που εφαρμόστηκε με πρόεδρο των ΗΠΑ τον Ρόναλντ Ρέιγκαν. Έδινε έμφαση στη μείωση των φόρων, τη μείωση των κρατικών κοινωνικών δαπανών και την αύξηση των στρατιωτικών δαπανών. Συνέβαλε στη διατήρηση των επιτοκίων και του πληθωρισμού σε χαμηλά επίπεδα αλλά αύξησε υπέρμετρα το δημόσιο έλλειμμα.

Real GDP = πραγματικό ακαθάριστο εγχώριο προϊόν (ΑΕΠ). Είναι το GDP (Gross Domestic Product) προσαρμοσμένο με τον πληθωρισμό. Παρέχει την αξία του ΑΕΠ σε σταθερές τιμές που χρησιμοποιείται σαν δείκτης του όγκου του προϊόντος μιας χώρας.

Real Estate Investment Trust (REIT) = επενδυτική εταιρία ακινήτων. Μία εταιρία που εκδίδει ομόλογα ή μετοχές για δημόσια εγγραφή και κατόπιν επενδύει τα έσοδα σε ακίνητα (κατοικίες, επαγγελματική στέγη, βιομηχανικές και εμπορικές εγκαταστάσεις, ξενοδοχεία κλπ). Στο τέλος κάθε χρήσης διανέμει μέρισμα που αντιστοιχεί σε μέρος των κερδών από την εκμετάλλευση ή την υπεραξία των ακινήτων.

Real estate leasing = χρηματοδοτική μίσθωση ακινήτων. Μορφή χρηματοδότησης για τη χρήση ακινήτων δηλαδή διαμερισμάτων, γραφείων, εμπορικών και βιομηχανικών εγκαταστάσεων. Συνήθως απευθύνεται σε επιχειρήσεις. Η εταιρία leasing, διατηρώντας την κυριότητα του ακινήτου, παραχωρεί τη χρήση του στον επιχειρηματία-μισθωτή για συγκεκριμένη χρονική περίοδο έναντι προσυμφωνημένου μισθώματος που καταβάλλεται σε προκαθορισμένα χρονικά διαστήματα. Δεν αποκλείεται στη σύμβαση να περιέχεται διάταξη που παρέχει στον μισθωτή το δικαίωμα να αγοράσει το ακίνητο μετά τη λήξη της μίσθωσης με προσυμφωνημένους όρους. Το leasing ακινήτων παρέχει τα ακόλουθα πλεονεκτήματα στον μισθωτή: 1) για την υπογραφή της σύμβασης δεν απαιτείται προσημείωση υποθήκης ή άλλη εμπράγματη εξασφάλιση αφού εγγύηση είναι το ίδιο το ακίνητο του οποίου η κυριότητα παραμένει στον εκμισθωτή 2) δεν δεσμεύονται ίδια κεφάλαια με αποτέλεσμα την ταχύτερη και αποτελεσματικότερη ανάπτυξη της επιχείρησης 3) το ύψος του μισθώματος δεν εξαρτάται από την άνοδο του πληθωρισμού ή την άνοδο της τιμής των ακινήτων 4) δεν επιβαρύνεται η πιστοληπτική διαβάθμιση του μισθωτή διότι η σύμβαση χρηματοδοτικής μίσθωσης ακινήτων δεν εμφανίζεται στις υποχρεώσεις της επιχείρησης 5) ο μισθωτής μπορεί να προβεί σε λύση της σύμβασης όταν ο όρος αυτός έχει περιληφθεί στη σύμβαση 6) συνήθως εξασφαλίζεται μεγάλη διάρκεια αποπληρωμής και παρέχεται ευχέρεια χρηματοδότησης μεγάλου ποσοστού της εμπορικής αξίας 7) παρέχεται φορολογικό πλεονέκτημα αφού τα μισθώματα αναγνωρίζονται σαν λειτουργικές δαπάνες και εκπίπτουν στο σύνολό τους από τα ακαθάριστα έσοδα της επιχείρησης.

Real GDP = πραγματικό Ακαθάριστο Εγχώριο Προϊόν (ΑΕΠ). Είναι ο υπολογισμός του ΑΕΠ που δεν λαμβάνει υπόψη τον πληθωρισμό.

Realignment = επανευθυγράμμιση νομισμάτων. Ταυτόχρονη και συντονισμένη ανατίμηση και υποτίμηση των νομισμάτων ενός αριθμού χωρών. Σήμερα, ο όρος χρησιμοποιείται για να περιγράψει τις προσαρμογές της κεντρικής ισοτιμίας ως προς το ευρώ και των διμερών κεντρικών ισοτιμιών ενός ή περισσότερων νομισμάτων που μετέχουν στο μηχανισμό συναλλαγματικών ισοτιμιών (ERM II).

Real property = πραγματική ιδιοκτησία επί ακινήτων. Περιλαμβάνεται η ιδιοκτησία επί οικοπέδων, αγροτεμαχίων, κτιρίων και οποιουδήποτε άλλου περιουσιακού στοιχείου που είναι συνδεδεμένο σε διαρκή βάση με ακίνητο.

Rebalancing = επανισορρόπηση χαρτοφυλακίων. Είναι η διαδικασία αλλαγής της σύνθεσης του χαρτοφυλακίου αναφοράς (benchmark portfolio) προκειμένου να προσαρμοσθεί στα όρια τήρησης αυτού ή να εκφρασθεί μια διαφορετική άποψη για τις μελλοντικές εξελίξεις της αγοράς και η προσαρμογή σε αυτό του πραγματικού χαρτοφυλακίου χρεογράφων (actual portfolio). Εάν π.χ έχει υιοθετηθεί η τροποποιημένη διάρκεια (modified duration) σαν μέθοδος μέτρησης των κινδύνων και η διάρκεια του χαρτοφυλακίου αναφοράς έχει πέσει στα 0,70 έτη, ενώ το όριο τήρησης αυτού είναι μεταξύ 0,80 έως 0,85 έτη, θα πρέπει να εισαχθούν στο

χαρτοφυλάκιο αναφοράς ομόλογα με μεγαλύτερη διάρκεια λήξης ή να πωληθούν βραχυπρόθεσμα ομόλογα με αγορά μακροπρόθεσμων προκειμένου η διάρκεια να ανέλθει από 0,70 στο όριο τήρησης αυτού (0,80 έως 0,85 έτη). Εάν αντίθετα η διάρκεια έχει ανέλθει σε ένα έτος θα πρέπει να εισαχθούν στο χαρτοφυλάκιο αναφοράς ομόλογα ή έντοκα γραμμάτια με μικρότερη λήξη ή να πωληθούν μακροπρόθεσμα χρεόγραφα με αγορά βραχυπρόθεσμων ώστε να επανέλθει η μέση διάρκεια λήξης μεταξύ 0,80 και 0,85 έτη. Στη συνέχεια πραγματοποιούνται πραγματικές αγοραπωλησίες χρεογράφων, ώστε το πραγματικό χαρτοφυλάκιο να ευθυγραμμισθεί με τις κατευθύνσεις του νέου χαρτοφυλακίου αναφοράς τηρουμένων πάντα των προβλεπόμενων ορίων εντός των οποίων ο trader έχει ευχέρεια να παρεκκλίνει από το benchmark.

Rebate interest = εκπιπόμενος τόκος. Διαπραγματευόμενη επιστροφή ενός μέρους των δεδουλευμένων τόκων που θα εισπράξει ο δανειστής χρεογράφων στον πωλητή που δανείζεται χρεόγραφο χωρίς να αποκτά την κυριότητα αυτού (short seller). Όταν ένα χρεόγραφο πωλείται short, ο πωλητής δανείζεται χρεόγραφο από ένα κύριο αυτού ή ένα εμποτοφύλακα (custodian) και παραδίδει αυτό στον αγοραστή. Οι δεδουλευμένοι τόκοι αυτού επιστρέφονται στον δανειστή. Ο δανειζόμενος το χρεόγραφο (short) συνήθως ζητά μία έκπτωση από τον δανειστή, δηλαδή να του δώσει ένα ποσό που είναι μικρότερο των δεδουλευμένων τόκων και ιδιαίτερα στις περιπτώσεις που το χρεόγραφο μπορεί να το δανεισθεί από πολλές πηγές. Στα σπάνια χρεόγραφα δεν υπάρχει δυνατότητα μιας τέτοιας διαπραγμάτευσης.

Recession = ύφεση. Μία προσωρινή πτώση της οικονομικής δραστηριότητας. Χαρακτηρίζεται από μείωση της ζήτησης, της παραγωγής, των κερδών των επιχειρήσεων, των επενδύσεων και από αυξανόμενη ανεργία. Ειδικότερα, η τεχνική ύφεση (technical recession) διαπιστώνεται από τη μείωση του ΑΕΠ για δύο συνεχόμενα τρίμηνα.

Reconciliation = η διαδικασία συμφωνίας μεταξύ αντίθετων λογαριασμών όπως π.χ ενός nostro και ενός vostro λογαριασμών ανταποκριτού ή η συμφωνία μεταξύ των λειτουργικότητων και συναλλαγών ενός συστήματος ηλεκτρονικού υπολογιστή ζωντανής παραγωγής και ενός άλλου που χρησιμοποιείται σαν buck up ή για τεστ. Άλλως, η διαδικασία ελέγχου των εγγραφών στα βιβλία μιας επιχείρησης έναντι των εγγραφών για τις ίδιες συναλλαγές ενός τρίτου προσώπου όπως π.χ οι τραπεζικές καταθέσεις και αναλήψεις μιας εταιρίας συμφωνούνται μεταξύ των λογιστικών εγγραφών αυτής και των εγγραφών που προκύπτουν από το τραπεζικό βιβλιάριο ή άλλα τραπεζικά έγγραφα.

Recovery rate = ποσοστό ανάκτησης. Είναι το ποσοστό της ονομαστικής ή της αγοραίας αξίας των απαιτήσεων του δανειστή που θα ικανοποιηθεί σε περίπτωση μερικής αδυναμίας πληρωμής ή πτώχευσης.

Redemption date = η πραγματική ημέρα αποπληρωμής του κεφαλαίου. Στις αγορές χρεογράφων, η επιστροφή του κεφαλαίου πραγματοποιείται α) στη λήξη (maturity) εφόσον ο επενδυτής διακρατήσει το χρεόγραφο μέχρι τη λήξη του β) την ημέρα πώλησης αυτού στη δευτερογενή αγορά πριν τη λήξη του εφόσον ο επενδυτής επιθυμεί να καταγράψει κέρδη, να αποκτήσει ρευστότητα ή να χάσει λιγότερα (stop loss).

Reform Treaty = βλέπε όρο «Treaty of Lisbon of 13.12.2007».

Regression analysis = παλινδρομική ανάλυση. Μία στατιστική τεχνική μέθοδος χρησιμοποιούμενη για την ανίχνευση σχέσεων μεταξύ παραμέτρων προκειμένου να επιτευχθεί ικανοποιητική πρόβλεψη των μελλοντικών αξιών. Linear regression analysis είναι η γραμμική παλινδρομική ανάλυση που βασίζεται σε μία ευθύγραμμη εξίσωση. Για παράδειγμα, εάν υποθέσουμε ότι η τιμή ενός αυτοκινήτου μειώνεται με ένα σταθερό ποσό κάθε χρόνο μετά την αγορά του και για κάθε χιλιόμετρο που διανύει, η ακόλουθη γραμμική εξίσωση θα προβλέψει την τιμή του τα επόμενα χρόνια: $value = price + depage * age + depkilometres * kilometres$ όπου value είναι η αξία του αυτοκινήτου σαν εξαρτώμενη μεταβλητή, age είναι η ηλικία του αυτοκινήτου και kilometres είναι τα χιλιόμετρα που έχει διανύσει το αυτοκίνητο. Η παλινδρομική ανάλυση καθορίζει τις καλύτερες τιμές των τριών παραμέτρων, δηλαδή της τιμής (price), που είναι η εκτιμώμενη αξία όταν η ηλικία είναι μηδέν, της απόσβεσης που λαμβάνει χώρα κάθε χρόνο (depage = depreciation age) και της

απόσβεσης για κάθε διανυόμενο χιλιόμετρο (depreciation kilometres = depreciation kilometres). Οι αξίες depage και depreciation kilometres θα είναι αρνητικές διότι το αυτοκίνητο χάνει σε αξία καθώς η ηλικία και τα χιλιόμετρα αυξάνουν. Nonlinear regression analysis είναι η μη γραμμική παλινδρομική στατιστική ανάλυση που καθορίζει τις αξίες των παραμέτρων για μια εξίσωση, η οποία συνδυάζει μία σειρά από αξίες στοιχείων πολύ περισσότερων από αυτά της γραμμικής ανάλυσης. Η μη γραμμική ανάλυση μπορεί να παράγει αξιόπιστες προβλέψεις για τις άγνωστες παραμέτρους του μοντέλου.

Regression test = παλινδρομικό τεστ. Είναι η ολοκληρωμένη δοκιμή ενός μηχανογραφικού συστήματος που ακολουθεί το μοναδιαίο τεστ (unit test, βλέπε όρο) προκειμένου να ελεγχθεί εάν το λογισμικό αυτού λειτουργεί καλά.

✦ Το παλινδρομικό τεστ ή όπως άλλως αποκαλείται 'τεστ αποδοχής χρηστών' (User Acceptance Test) διεξάγεται υποχρεωτικά μετά από κάθε αναβάθμιση ή μερική βελτίωση αυτού. Και ενώ στο μοναδιαίο τεστ ελέγχεται η λειτουργικότητα κάθε εφαρμογής ή instrument χωριστά (π.χ σε ένα πληροφορικό σύστημα διαχείρισης διαθεσίμων εάν λειτουργούν καλώς κάθε μία πράξη συναλλάγματος όπως η αγοραπωλησία, το arbitrage, το swap, οι πράξεις forward και τα options ή στα χρεόγραφα οι αγοραπωλησίες, τα repos, τα futures κλπ) στο παλινδρομικό τεστ εισάγονται συναλλαγές από όλες τις μεμονωμένες λειτουργικότητες και ελέγχεται ολοκληρωμένα το σύστημα δηλαδή εάν λειτουργούν καλώς: α) οι μεμονωμένες εφαρμογές β) εάν κάποια από αυτές επηρεάζει την ορθή λειτουργικότητα άλλης ή κύρια εάν οι λειτουργικότητες της νέας έκδοσης (version) επηρεάζουν τις υπάρχουσες λειτουργικότητες γ) οι διασυνδέσεις (interfaces) με άλλες μηχανογραφικές εφαρμογές δ) η αυτόματη τροφοδοσία του συστήματος με τιμές αγοράς ε) η λογιστική εφαρμογή του συστήματος ζ) η παραγωγή καταστάσεων (reports), πινάκων (tables) και άλλων ειδικών εφαρμογών του Front, Back και Middle Office, της λογιστικής επεξεργασίας και των εσωτερικών ελέγχων. Με τη διαδικασία αυτή διαπιστώνεται εάν οι μεμονωμένες εφαρμογές δεν αλληλοεπηρεάζονται αρνητικά και δεν επηρεάζουν τη συνολική απόδοση του συστήματος. Σε περίπτωση που καταγραφούν δυσλειτουργίες, τότε γίνεται ανάλυση, διορθώνεται η παραμετροποίηση ή το λογισμικό και επαναλαμβάνεται το παλινδρομικό τεστ μέχρι να εξαλειφθούν τουλάχιστον όλες οι δυσλειτουργίες υψηλού και μέτριου κινδύνου.

✦ Σύμφωνα με ένα παραπλήσιο ορισμό, regression test είναι κάθε είδος τεστ του λογισμικού που επιδιώκει να ανιχνεύσει παλινδρομικούς κοριούς δηλαδή βλάβες του λογισμικού (software bugs). Bug (βλέπε λέξη) είναι κάθε πρόβλημα που προξενεί άκυρες καταχωρήσεις ή εξουδετέρωση του συστήματος (invalid input or crash). Το πρόβλημα μπορεί να συνίσταται είτε σε ανεπαρκή ή σε εσφαλμένη λογισμική εφαρμογή. Για παράδειγμα, ένα πρόγραμμα μπορεί να τεθεί εκτός λειτουργίας, εάν δεν έχουν προηγηθεί αρκετές μοναδιαίες ή παλινδρομικές δοκιμές οι οποίες βασίζονται στην καταχώριση στοιχείων ή σε υπολογισμούς. Εσφαλμένες λογισμικές εφαρμογές μπορούν να οδηγήσουν σε μία περιοχή του συστήματος στην οποία δεν υπάρχουν οδηγίες και τότε όλο το σύστημα ή μία σημαντική περιοχή αυτού τίθεται εκτός λειτουργίας. Ένα πρόγραμμα με εσφαλμένες λογισμικές οδηγίες μπορεί να μη τεθεί εκτός λειτουργίας αλλά να παράγει λανθασμένα αποτελέσματα.

✦ Παλινδρομικά σφάλματα λογισμικού (regression bugs) διαπιστώνονται όταν οι λειτουργικότητες που λειτουργούσαν προηγούμενα παύουν να λειτουργούν όπως εφαρμογές του Front, Back και Middle Office ή του αυτόματου συστήματος λογιστικής επεξεργασίας. Αυτό συμβαίνει επειδή το λογισμικό των νέων εφαρμογών που εισάγεται στο μηχανογραφικό σύστημα κατά τη διάρκεια της αναβάθμισης αυτού είναι σε ορισμένα σημεία προβληματικό. Η έγκαιρη ανίχνευση αυτών, δηλαδή πριν το σύστημα τεθεί σε ζωντανή παραγωγή, απαιτεί τη διενέργεια εξαντλητικών παλινδρομικών δοκιμών μέσω των οποίων τα τυχόν προβλήματα εντοπίζονται, αναλύονται και επιλύονται.

Regulated market = οργανωμένη αγορά. Αγορά χρηματοπιστωτικών μέσων που διευθύνεται από διαχειριστή της αγοράς και η οποία έχει λάβει άδεια λειτουργίας και εποπτεύεται από αναγνωρισμένη από το κράτος αρχή. Επιτρέπει ή διευκολύνει την προσέγγιση πλειόνων συμφερόντων τρίτων για την αγορά και πώληση χρηματοπιστωτικών προϊόντων εντός του συστήματος και σύμφωνα με κανόνες που δεν παρέχουν διακριτική ευχέρεια για τη σύναψη σύμβασης σχετικής με τα προϊόντα που είναι εισηγμένα για διαπραγμάτευση.

Regulatory risk = κίνδυνος κανονιστικών διατάξεων. Είναι ο κίνδυνος που προκύπτει για μια δεδομένη βιομηχανία, χώρα ή τύπο χρεογράφου από την αλλαγή των συναφών νομοθετικών και άλλων ρυθμιστικών διατάξεων με αποτέλεσμα να επηρεασθούν οι σχετικές επενδύσεις.

Reinvestment risk = κίνδυνος επανεπένδυσης. Είναι ο κίνδυνος που προκύπτει από τη μείωση των κερδών στην περίπτωση επανεπένδυσης των ποσών που έχουν επενδυθεί αυτή τη στιγμή. Εάν για παράδειγμα, ένας επενδυτής έχει αγοράσει ένα ομόλογο που τα κουπόνια του έχουν σταθερή απόδοση 5% και το ομόλογο αυτό λήξει διατρέχει τον κίνδυνο της επανεπένδυσης όταν τα επιτόκια στην αγορά ομολόγων έχουν μειωθεί και άρα θα έχει απόδοση πχ 3,5%.

Remittance = έμβασμα, δηλαδή χρήματα που διαβιβάζονται από ένα μέρος ή πρόσωπο σε άλλο. Άλλως, μεταφορά τίτλων ή άλλων κεφαλαίων σε τράπεζα για είσπραξη ή προεξόφληση. Το έμβασμα γίνεται, συνήθως, για την πληρωμή αγορασθέντων προϊόντων ή υπηρεσιών ή για τη πίστωση λογαριασμού του ιδίου ή συγγενικού προσώπου που κατοικεί σε άλλη χώρα ή τόπο.

Remote Desktop = εξ αποστάσεως πρόσβαση σε ηλεκτρονικό υπολογιστή. Μία εφαρμογή που συνδέει, συνήθως μέσω του διαδικτύου (Internet), τον προσωπικό υπολογιστή ενός χρήστη με άλλο προσωπικό υπολογιστή που ευρίσκεται σε μικρή ή μεγάλη απόσταση, ακόμα και σε διαφορετική χώρα. Χρησιμοποιείται: α) στην υποστήριξη και συντήρηση των ηλεκτρονικών υπολογιστών για την ανάλυση των λειτουργικών προβλημάτων, τον εντοπισμό της βλάβης και την επίλυση αυτής β) στην επίλυση εκκρεμών ζητημάτων που προέκυψαν από τη διαδικασία των δοκιμών (tests) κατά την εισαγωγή ή την αναβάθμιση της έκδοσης ενός μηχανογραφικού συστήματος. Στις δύο ανωτέρω περιπτώσεις αποφεύγονται οι δαπάνες για επιτόπια μετάβαση του πωλητή του λογισμικού στην έδρα του αγοραστή. Τα προβλήματα επιλύονται εκ του μακρόθεν γ) ο ίδιος ο χρήστης του προσωπικού υπολογιστή μπορεί να έχει πρόσβαση σε αυτόν όταν ευρίσκεται εκτός γραφείου ακόμα και όταν απουσιάζει σε άλλη πόλη ή σε άλλη χώρα ή όταν ταξιδεύει. Αυτό του δίνει το δικαίωμα, όταν ευρίσκεται εκτός γραφείου, να βλέπει τους φακέλους και τα αρχεία του προσωπικού του υπολογιστή και να ανοίγει τα ηλεκτρονικά μηνύματα (email messages) που έχει λάβει.

Remote Desktop Protocol (RDP) = πρωτόκολλο για την εξ αποστάσεως πρόσβαση σε ηλεκτρονικό υπολογιστή. Πρόκειται για ένα πολυκαναλικό δικτυακό πρωτόκολλο που επιτρέπει στον χρήστη ενός προσωπικού υπολογιστή να συνδεθεί με ένα ηλεκτρονικό υπολογιστή με λειτουργικό Microsoft Windows ή άλλα λειτουργικά συστήματα όπως το Linux, το FreeBSD και το Mac OS X. Ο διακομιστής (server) διαβάζει προκαθορισμένα (by default) το πρωτόκολλο ελέγχου μετάδοσης (TCP, Transmission Control Protocol) port 3389. Χρησιμοποιείται για την επίλυση τεχνικών και λειτουργικών προβλημάτων εξ αποστάσεως όπως επίσης για τον έλεγχο ενός ηλεκτρονικού υπολογιστή από τον ίδιο το χρήστη όταν ευρίσκεται εκτός γραφείου.

Remote support = υποστήριξη εξ αποστάσεως. Συνήθως, χρησιμοποιείται στα μηχανογραφικά συστήματα εφόσον αποτελεί τρόπο υποστήριξης που έχει καταγραφεί στη σύμβαση συντήρησης και υποστήριξης. Εξασφαλίζει την αποκατάσταση βλαβών ή τη διόρθωση ατελειών χωρίς ο προμηθευτής του συστήματος (server, PC, βάση δεδομένων, λογισμικού κλπ) να είναι υποχρεωμένος να επισκεφθεί τους χώρους του πελάτη όπου έχει εγκατασταθεί και λειτουργεί το σύστημα. Η υποστήριξη μπορεί να είναι τηλεφωνική, μέσω Η/Υ, ηλεκτρονικού ταχυδρομείου, διαδικτυακού τόπου. Αναλύεται το πρόβλημα και στη συνέχεια παρέχονται οδηγίες στα ειδικευμένα στελέχη του πελάτη για την αποκατάσταση της βλάβης. Στην πιο προηγμένη τεχνική, χρησιμοποιείται δρομολογητής (router, βλέπε όρο) για την πρόσβαση στο λειτουργικό σύστημα του hardware ή την πρόσβαση στο software μέσω router και remote desktop. Η τεχνική αυτή επιτρέπει στον προμηθευτή να εισέλθει στο σύστημα του πελάτη, να εντοπίσει τη βλάβη και ή δυνατόν να τη διορθώσει ο ίδιος. Επειδή, όμως, η εξ αποστάσεως αυτή πρόσβαση ενέχει κινδύνους για την ασφάλεια των πληροφορικών συστημάτων, χρησιμοποιείται μόνο αφού ο πελάτης παράσχει στον προμηθευτή κωδικό εισόδου, ενεργοποιήσει την πρόσβαση με το άνοιγμα του δρομολογητή και παρακολουθήσει τις ενέργειες του προμηθευτή οπότε αμέσως μετά το πέρας των εργασιών του να διακόψει την πρόσβαση.

Replacement cost = το κόστος αντικατάστασης ενός χρηματοπιστωτικού μέσου, το οποίο συχνά ανάγεται σε όρους έκθεσης στον πιστωτικό κίνδυνο. Άλλως, η τρέχουσα τιμή του χρηματοπιστωτικού μέσου στην αγορά ή εναλλακτικά το πόσο θα κόστιζε η αντικατάσταση

ενός υφισταμένου συμβολαίου σε περίπτωση που ο αντισυμβαλλόμενος αθετούσε την υπόσχεσή του.

Replacement cost risk = κίνδυνος κόστους αντικατάστασης. Είναι ο κίνδυνος που προκύπτει όταν ο αντισυμβαλλόμενος σε μία εκκρεμή συναλλαγή, που ολοκληρώνεται σε μια μελλοντική ημερομηνία, βρεθεί σε αδυναμία εκπλήρωσης της υποχρέωσής του την ημέρα διακανονισμού. Αυτή η αδυναμία ενδέχεται να οδηγήσει τον άλλο αντισυμβαλλόμενο σε μία μη καλυφθείσα (unhedged) θέση ή σε μία ανοικτή θέση αγοράς ή σε απώλεια μη πραγματοποιηθέντων κερδών επί της θέσης. Η προκύπτουσα έκθεση στον κίνδυνο είναι το κόστος αντικατάστασης της αρχικής συναλλαγής σε τρέχουσες τιμές αγοράς.

Replicating Portfolio = αντιγραφή χαρτοφυλακίου. Είναι η στρατηγική διαχείρισης με βάση την οποία ένα πραγματικό χαρτοφυλάκιο (actual portfolio) αντιγράφει πιστά ένα χαρτοφυλάκιο αναφοράς (benchmark portfolio). Διακρίνουμε α) τη στατική αντιγραφή ((static replication) όταν ένα χαρτοφυλάκιο ομολόγων μιμείται τις αποδόσεις ενός παράγωγου ομολόγου και β) τη δυναμική αντιγραφή (dynamic replication) όταν αποτελεί μέρος μιας ευρύτερης στρατηγικής διαχείρισης που μιμείται τις αποδόσεις ενός παράγωγου ομολόγου.

Repurchase agreement (repo) and reverse repurchase agreement (reverse repo) = συμφωνία αντιστροφής με βάση την οποία ο ένας αντισυμβαλλόμενος πωλεί ένα περιουσιακό στοιχείο και αναλαμβάνει την υποχρέωση να το επαναγοράσει από τον άλλο αντισυμβαλλόμενο σε καθορισμένη τιμή και σε καθορισμένη μελλοντική ημερομηνία.

Repo είναι η συναλλαγή στην οποία δανείζουμε ένα χρεόγραφο και λαμβάνουμε μετρητά για τα οποία θα πληρώσουμε ένα χαμηλό τόκο. Όσο πιο σπάνιο είναι στην αγορά το χρεόγραφο που δανείζουμε (special security) τόσο μικρότερος είναι ο τόκος που θα πληρώσουμε για τα μετρητά που θα λάβουμε.

Reverse repo είναι η συναλλαγή στην οποία δανειζόμαστε ένα χρεόγραφο και δίνουμε μετρητά.

- Από την πλευρά αυτού ο οποίος πωλεί το χρεόγραφο και αναλαμβάνει την υποχρέωση να το επαναγοράσει (repo seller) έχουμε μία συμφωνία επαναγοράς (repurchase agreement, repo). Από την πλευρά του δεύτερου αντισυμβαλλόμενου (repo buyer) έχουμε μία αντίστροφη συμφωνία (reverse repurchase agreement, reverse repo).

- Κατά κανόνα, για κάθε συναλλαγή repo συνομολογείται μία αντίστοιχη συναλλαγή reverse repo προκειμένου να επενδυθεί μέσω της δεύτερης η ρευστότητα που προκύπτει από την πρώτη. Όπως ήδη αναφέρθηκε, ο δανειστής του χρεογράφου (repo seller) εισπράττει μετρητά για τα οποία πληρώνει χαμηλό τόκο (repo rate). Στη συνέχεια επενδύει τα μετρητά μέχρι την αντιστροφή της συναλλαγής π.χ σε αγορά χρεογράφου (reverse repo) ή σε κατάθεση έναντι ενεχύρου (collateralised deposit) – ομοίως reverse repo - ή σε απλή προθεσμιακή κατάθεση (uncollateralised deposit) από τις οποίες αναμένει να έχει καλύτερη απόδοση από τον τόκο που θα πληρώσει για τα μετρητά που έλαβε. Για παράδειγμα, εάν για τα μετρητά που έλαβε συμφωνήθηκε επιτόκιο 4,7%, τα μετρητά πρέπει να επενδυθούν με μεγαλύτερο επιτόκιο (π.χ 5,7%) ώστε από το spread να προκύψει κέρδος.

- Οι ανωτέρω πράξεις συνάπτονται συνήθως μεταξύ των τραπεζών και των βασικών διαπραγματευτών της αγοράς δηλαδή τους dealers κρατικών χρεογράφων (βλέπε όρο primary dealers). Ο επενδυτής δεν διατρέχει κίνδυνο να υποστεί κεφαλαιακή ζημία γιατί η αρχική αξία αυξάνει με τους τόκους της περιόδου και το αθροιστικό σύνολο είναι το ποσό που καταβάλλεται κατά τη λήξη. Ο μοναδικός κίνδυνος είναι αυτός του αντισυμβαλλόμενου (counterparty risk) και υλοποιείται σε περίπτωση αδυναμίας καταβολής ή πτώχευσης αυτού.

- Για το χρεόγραφο που δανείσθηκε γίνεται καθημερινά αποτίμηση σε τιμές αγοράς. Εάν η τιμή αγοράς (market value) για το ποσό του διακανονισμού συν τους τόκους υπερβεί ένα συγκεκριμένο όριο που ορίστηκε π.χ σε 300.000 ευρώ πάνω ή κάτω από την αρχική του αξία τότε ο αντισυμβαλλόμενος σε περίπτωση υψηλότερης αποτίμησης θα συμπληρώσει την αξία με επί πλέον μετρητά ενώ στην αντίθετη περίπτωση, δηλαδή εάν πέσει κάτω της αρχικής του αξίας, τότε θα επιστραφεί ένα μέρος των μετρητών (margin call). Στη σύμβαση, επίσης, μπορεί να συμφωνηθεί ότι στην αποτίμηση θα ισχύει μία περικοπή (valuation haircut) π.χ θα εκπίπτει ένα 2% της αξίας του χρεογράφου με τιμές αγοράς ώστε να καταβάλλονται περισσότερα μετρητά σαν ασφάλεια στον δανειστή του χρεογράφου.

- **Tri-Party Repo**, δηλαδή τριγωνική συναλλαγή σε repo, έχουμε όταν παρεμβάλλεται ένας τρίτος που είναι ένας θεματοφύλακας (custodian). Για παράδειγμα, η κεντρική τράπεζα

επιθυμεί να αγοράσει ομόλογα με τη ρήτρα της επαναπώλησης και συμφωνεί τους όρους της συναλλαγής με την εμπορική τράπεζα X, η οποία ενημερώνει στη συνέχεια τον custodian που τηρεί τον λογαριασμό της. Η κεντρική τράπεζα καταβάλλει μετρητά στον custodian (π.χ JPMorgan, Euroclear, Clearstream), ο οποίος στη συνέχεια μεταφέρει το collateral, δηλαδή τα ομόλογα, από τον τηρούμενο σε αυτόν λογαριασμό ομολόγων της εμπορικής τράπεζας X στο λογαριασμό της κεντρικής τράπεζας. Οι αντίθετες κινήσεις θα γίνουν στη λήξη του repo. Σε άλλη περίπτωση, ο θεματοφύλακας μπορεί να παρακρατήσει μέχρι τη λήξη της συναλλαγής το collateral το οποίο αποτιμά καθημερινά με τρέχουσες τιμές αγοράς και διακανονίζει μεταξύ των αντισυμβαλλόμενων τις διαφορές περιθωρίου (margin calls).

- Η αγορά repos και reverse repos δεν είναι μία οργανωμένη αγορά στην οποία να μπορούμε να έχουμε κάθε στιγμή διαθέσιμες τιμές μέσω των συστημάτων παροχής χρηματοοικονομικών πληροφοριών. Πρόκειται για μία εξωχρηματιστηριακή αγορά (OTC, Over-The-Counter-market) όπου τα πιστωτικά ιδρύματα δανείζουν και δανείζονται μετρητά έναντι τίτλων που χρησιμοποιούνται σαν ασφάλεια είτε για ίδιο λογαριασμό ή για λογαριασμό των πελατών τους. Στην περίπτωση αυτή η έρευνα των τιμών γίνεται μεταξύ αντισυμβαλλόμενων που έχουν υπογράψει συμφωνίες επαναγοράς και επαναπώλησης τίτλων.

- Η σκοπιμότητα για την ανάπτυξη της αγοράς repos και reverse repos προέκυψε από τις ανάγκες σε συγκεκριμένα ομόλογα που έχουν οι διαμορφωτές της αγοράς (market makers). Οι τελευταίοι πωλούν στους επενδυτικούς οίκους ένα ομόλογο που μπορεί να μη βρίσκεται στο χαρτοφυλάκιο τους. Στο διάστημα μεταξύ της πώλησης και της παράδοσης του ομολόγου, ο πωλητής θα καλύψει τις ανάγκες του μέσω δανεισμού ομολόγων.

Reputational risk = κίνδυνος φήμης. Είναι το ενδεχόμενο της αρνητικής δημοσιότητας, σχετικά με την πρακτική μιας επιχείρησης είτε αυτή ανταποκρίνεται στην πραγματικότητα είτε όχι, που μπορεί να προκαλέσει μείωση του αριθμού των πελατών, δαπανηρές δικαστικές διενέξεις, μείωση των κερδών, έλλειψη ρευστότητας ή και σημαντική πτώση της χρηματιστηριακής τιμής της μετοχής της επιχείρησης. Ειδικότερα, όσον αφορά τη φήμη μιας τράπεζας ή μιας εταιρίας διαχείρισης διαθεσίμων, αυτή μπορεί να υπονομευθεί από ακατάλληλες επενδυτικές επιλογές ή μη επιτρεπόμενη παροχή εμπιστευτικών πληροφοριών σε τρίτους. Συνήθως, κίνδυνος φήμης προκύπτει από την υλοποίηση άλλων κινδύνων όπως π.χ του λειτουργικού κινδύνου, του κινδύνου δημοσίευσης εσφαλμένων ή ασαφών λογιστικών καταστάσεων, του πιστωτικού κινδύνου και του κινδύνου ρευστότητας.

Rescheduling Agreement = συμφωνία επανακαθορισμού των δόσεων δανείων. Αποτελεί αντικείμενο διαπραγμάτευσης μεταξύ υπερχρεωμένων κρατών και διεθνών χρηματοπιστωτικών οργανισμών ή τραπεζών όπως επίσης μεταξύ υπερχρεωμένων πελατών και πιστωτικών ιδρυμάτων. Αποσκοπεί στην ανακούφιση του πιστούχου και την εξεύρεση τρόπου εκπλήρωσης των υποχρεώσεών του. Συνήθως, οι βραχυπρόθεσμες λήξεις των δανείων μετατρέπονται σε μεσο-μακροπρόθεσμες.

Reserve currency = αποθεματικό νόμισμα. Είναι το ισχυρό νόμισμα στο οποίο τηρούνται κατά ένα σημαντικό μέρος τα συναλλαγματικά αποθέματα των κρατών και των κεντρικών τραπεζών, των διεθνών χρηματοοικονομικών οργανισμών, των χρηματοπιστωτικών ιδρυμάτων και των θεσμικών επενδυτών. Οι προϋποθέσεις για να χαρακτηριστεί ένα νόμισμα σαν αποθεματικό είναι: α) η αξία του νομίσματος να είναι σχετικά σταθερή σε σχέση με τα άλλα νομίσματα β) το νόμισμα να ανήκει σε κράτος ή νομισματική ένωση που διαθέτει ένα σημαντικό ποσοστό στο διεθνές εμπόριο γ) να είναι διαπραγματεύσιμο σε μία αγορά συναλλάγματος. Αποθεματικά νομίσματα είναι σήμερα το δολάριο ΗΠΑ, ακολουθεί το ευρώ και σε μεγάλη απόσταση η λίρα Αγγλίας, το ελβετικό φράγκο, το ιαπωνικό γιεν και σε μικρότερη έκταση το δολάριο Καναδά και το δολάριο Αυστραλίας. Τα αποθεματικά νομίσματα χρησιμοποιούνται από τις κεντρικές τράπεζες και για την άσκηση παρεμβάσεων στην αγορά συναλλάγματος με στόχο τη στήριξη ή την αποδυνάμωση της ισοτιμίας ενός νομίσματος.

Reserve requirements = βλέπε όρο minimum reserves.

Residual risk = υπολειμματικός ή εναπομένον κίνδυνος. Είναι ο κίνδυνος που παραμένει μετά τη διαδικασία εντοπισμού και διαχείρισης των κινδύνων. Γενικά, είναι ο κίνδυνος που παραμένει και είναι αδύνατο να προσδιορισθεί με περισσότερες λεπτομέρειες παρά την εφαρμογή όλων των επιστημονικών μεθόδων ανίχνευσης και εξουδετέρωσης. Στα

πληροφοριακά συστήματα σημαίνει τον κίνδυνο που εξακολουθεί να υφίσταται παρά την εφαρμογή όλων των εσωτερικών ποσοτικών ελέγχων. Στην περίπτωση αυτή ο residual risk ή net risk αφορά κύρια την παράνομη είσοδο μη εξουσιοδοτημένων προσώπων στο σύστημα παρά τα εξαντλητικά μέτρα ασφαλείας που έχουν ληφθεί.

Retail banking = λιανική τραπεζική ή τραπεζική των μικρών συναλλαγών. Στην κατηγορία αυτή της τραπεζικής περιλαμβάνονται, μεταξύ άλλων, τα προσωπικά, καταναλωτικά και στεγαστικά δάνεια, η επαγγελματική πίστη, τα επενδυτικά προϊόντα, οι τραπεζοασφάλειες, η αγορά ή πώληση συναλλάγματος και ξένων τραπεζογραμματίων (τουριστικό, σπουδαστικό και νοσηλευτικό συνάλλαγμα, επιταγές, εντολές πληρωμής), οι μεταφορές ποσών μεταξύ διαφόρων λογαριασμών, οι πάγιες εντολές (standing orders), οι πιστωτικές και χρεωστικές κάρτες, οι καταθέσεις, τα αμοιβαία κεφάλαια, το καταναλωτικό factoring και τα synthetic swaps. Η ανάπτυξη της λιανικής τραπεζικής απαιτεί την ύπαρξη εκτεταμένου δικτύου υποκαταστημάτων και την εξασφάλιση για ορισμένες εργασίες 24ώρου εξυπηρέτησης μέσω των ATMs, της τηλεφωνικής και τηλεματικής τραπεζικής και των αυτόματων μηχανών ανταλλαγής ξένων τραπεζογραμματίων με το εθνικό νόμισμα.

Retailer card = κάρτα λιανικής. Μία πλαστική κάρτα πληρωμής που εκδίδεται για τους πελάτες ενός καταστήματος ή ενός ομίλου καταστημάτων λιανικής για να χρησιμοποιηθεί αποκλειστικά για αγορές στα καταστήματα του εκδότη.

Retail sales, Eurozone = λιανικές πωλήσεις της Ευρωζώνης. Δείκτης που καταρτίζεται σε μηνιαία βάση από το Eurostat. Τα στοιχεία διαβιβάζονται στις Βρυξέλλες από τα επί μέρους κράτη μέλη που συγκεντρώνουν την αναγκαία πληροφόρηση από εμπορικές επιχειρήσεις λιανικής. Ο όγκος των πωλήσεων αντιπροσωπεύει την αξία του κύκλου εργασιών σε σταθερές τιμές. Μπορεί να υπολογισθεί με δύο τρόπους: α) κύκλος εργασιών σε σταθερές τιμές αποπληθωρισμένες με τον αποπληθωριστή των πωλήσεων ή β) να προκύψει απευθείας από την ποσότητα των πωλουμένων αγαθών.

Retail sales, USA = λιανικές πωλήσεις των ΗΠΑ. Δείκτης που καταρτίζεται από το Γραφείο Απογραφής του Υπουργείου Εμπορίου (Census Bureau of the Department of Commerce) και ανακοινώνεται περίπου την 12^η ημέρα κάθε μήνα στις 08.30 π.μ. Εξαιρούνται οι πωλήσεις υπηρεσιών, αυτοκινήτων και φορτηγών. Είναι σημαντικός δείκτης διότι δείχνει την κατάσταση της οικονομίας, προβλέπει τις αλλαγές στην καταναλωτική συμπεριφορά και παρέχει στοιχεία για τις πωλήσεις των επί μέρους κλάδων απεικονίζοντας με τον τρόπο αυτό την τρέχουσα δυναμικότητα αυτών.

Return On Assets, ROA = απόδοση περιουσιακών στοιχείων. Είναι ένας δείκτης κερδοφορίας που προκύπτει εάν διαιρέσουμε το καθαρό εισόδημα των τελευταίων δώδεκα μηνών με το συνολικό μέσο των περιουσιακών στοιχείων. Το πηλίκο εμφανίζεται σαν ποσοστό επί τοις εκατό. Το ROA μπορεί να διασπασθεί σε απόδοση επί των πωλήσεων (net income/sales) πολλαπλασιαζόμενο με τη χρήση των περιουσιακών στοιχείων (sales/assets).

Return On Capital Employed, ROCE = απόδοση του απασχολημένου κεφαλαίου. Η απόδοση των οικονομικών περιουσιακών στοιχείων ισούται με τη σχέση του αποτελέσματος της εκμετάλλευσης μετά τη φορολόγηση των στοιχείων. Το ποσοστό αυτό είναι το προϊόν δύο συντελεστών: α) του περιθωρίου κέρδους και β) της ρευστότητας των αποθεμάτων των οικονομικών περιουσιακών στοιχείων. Ο συντελεστής ρευστότητας είναι σημαντικός διότι δεν επηρεάζεται από τη χρηματοοικονομική διάρθρωση της επιχείρησης ούτε από το επίπεδο δανεισμού της. Ο μαθηματικός τύπος του ROCE είναι:

$$\frac{\text{EBIT (Earnings Before Interest and Taxes)}}{\text{Total Assets - Current Liabilities}}$$

δηλαδή είναι ένα κλάσμα με αριθμητή τα κέρδη προ της καταβολής των τόκων και προ φόρων και παρονομαστή τα συνολικά στοιχεία του ενεργητικού μείον τις τρέχουσες υποχρεώσεις. Σχετικός είναι και ο συντελεστής αποδοτικότητας ROACE (Return On Average Capital Employed) που λαμβάνει υπόψη το μέσο όρο του απασχολημένου κεφαλαίου σε μια δεδομένη περίοδο.

Return On Equity, ROE = απόδοση ιδίων κεφαλαίων. Υπολογίζεται με τη σχέση του καθαρού εισοδήματος προς τα ίδια κεφάλαια. Η απόδοση των ιδίων κεφαλαίων συνδέεται με

την απόδοση των οικονομικών στοιχείων ενεργητικού μέσω της μόχλευσης. Θετική απόδοση υπάρχει όταν η οικονομική απόδοση είναι υψηλότερη από το κόστος της οφειλής και αρνητική απόδοση προκύπτει εάν η οικονομική απόδοση είναι μικρότερη από το κόστος. Αν η προσφυγή σε δανεισμό μπορεί να οδηγήσει σε υψηλότερο επίπεδο ιδίων κεφαλαίων, οι μέτοχοι βαρύνονται με υψηλότερο κίνδυνο. Το ROE χρησιμοποιείται κύρια σαν δείκτης αποδοτικότητας των μετοχών. Είναι ένας δείκτης κερδοφορίας που προκύπτει εάν διαιρέσουμε το καθαρό εισόδημα των τελευταίων δώδεκα μηνών με τις μετοχές που διαθέτει ο μέτοχος (προσαρμοζόμενων με τη διαίρεση του μετοχικού κεφαλαίου, stock split). Το πηλίκο εμφανίζεται σαν ποσοστό επί τοις εκατό. Οι επενδυτές χρησιμοποιούν το ROE σαν μέτρο διαπίστωσης του τρόπου που η εταιρία χρησιμοποιεί τα χρήματά τους. Ο απλός τύπος του ROE είναι: $ROE = \frac{\text{Total Income}}{\text{Total Equity}}$

Το ROE μπορεί να διασπασθεί σε απόδοση επί των περιουσιακών στοιχείων (ROA), πολλαπλασιαζόμενο με τη χρηματοοικονομική μόχλευση (total assets/total equity) οπότε ο τύπος του, σύμφωνα με τη DuPont Formula είναι:

$$ROE = \frac{\text{Net Income}}{\text{Sales}} \times \frac{\text{Sales}}{\text{Total Assets}} \times \frac{\text{Total Assets}}{\text{Average Stockholder Equity}}$$

Return on Investment, ROI = απόδοση επένδυσης. Στον ιδιωτικό τομέα, είναι το ετήσιο χρηματοοικονομικό κέρδος μιας επένδυσης αφαιρουμένου του κόστους της επένδυσης. Στο δημόσιο τομέα, είναι η μείωση ή ο μηδενισμός του κόστους που οφείλεται σε μια βελτίωση στις διαδικασίες της παραγωγής ή τα μηχανογραφικά συστήματα και τα μηχανήματα παραγωγής αφαιρουμένου του κόστους της βελτίωσης δηλαδή των χρημάτων που δαπανήθηκαν για να επιτευχθεί η βελτίωση. Το ROI δεν ταυτίζεται αναγκαστικά με το κέρδος που προκύπτει από την άνοδο της μετοχής της επιχείρησης. Σχετίζεται με το χρήμα που επενδύεται και το όφελος που θα προκύψει με την αύξηση των καθαρών κερδών της επιχείρησης.

Reuters Eurozone Manufacturing PMI (Purchasing Managers Index) = βιομηχανικός δείκτης που αφορά μόνο κράτη μέλη της Ε.Ε που έχουν υιοθετήσει το ευρώ. Υποδεικνύει οικονομική επέκταση πάνω από το επίπεδο των 50 μονάδων και κάμψη της οικονομικής δραστηριότητας κάτω από το 50. Η αυξομείωσή του, επίσης πάνω από το 50 εκφράζει τις προσδοκίες για βελτίωση ή υποχώρηση της βιομηχανικής δραστηριότητας στο μέλλον. Πρόκειται για ένα σταθμισμένο σύνθετο δείκτη υπολογιζόμενο από επί μέρους εθνικούς δείκτες που αφορούν το παραγόμενο προϊόν, τις παραγγελίες, την απασχόληση, τους χρόνους παράδοσης των προμηθευτών και τις αγορές αποθεμάτων και καταρτίζονται για λογαριασμό των Ρόιτερς από την εταιρία NTC Research. Τα στοιχεία συλλέγονται από στελέχη 3.000 περίπου επιχειρήσεων με έδρα τη Γερμανία, Γαλλία, Ισπανία, Ιταλία, Ιρλανδία, Ελλάδα, Αυστρία και Κάτω Χώρες. Ο δείκτης είναι διαθέσιμος την πρώτη εργάσιμη ημέρα κάθε μήνα. Ακολουθεί η δημοσίευση του αντίστοιχου δείκτη των υπηρεσιών (Reuters Eurozone Services PMI).

Reuters Forex Poll = δημοσκόπηση της εταιρίας παροχής χρηματοοικονομικών πληροφοριών Reuters με σκοπό την πρόβλεψη των συναλλαγματικών ισοτιμιών. Κάθε μήνα οι Reuters ζητούν από αναλυτές και στελέχη μεγάλων τραπεζών και εταιριών (forecasters) τις προβλέψεις τους για τις ισοτιμίες του ζεύγους νομισμάτων ευρώ – δολαρίου ΗΠΑ, δολαρίου ΗΠΑ – λίρας Αγγλίας και δολαρίου ΗΠΑ – γεν Ιαπωνίας κύρια για μία περίοδο ενός μηνός και στη συνέχεια για τρεις, έξι και δώδεκα μήνες. Οι Reuters δημοσιεύουν ένα πίνακα με τους 20 forecasters που πρόβλεψαν με επιτυχία την εξέλιξη των ισοτιμιών. Ακολουθεί πίνακας εταιριών (μέσα σε παρένθεση η έδρα αυτών) οι οποίοι ανάλογα με την ακρίβεια των προβλέψεων κατατάχτηκαν από τους Reuters το Φεβρουάριο του 2005 με την εξής σειρά: 1) HIFX Plc (Γουίνστον) 2) Mizuho Bank (Λονδίνο) 3) Bank of America (Νέα Υόρκη) 4) ABN (Λονδίνο) 5) 4CAST (Λονδίνο) 6) Lloyds (Λονδίνο) 7) CSFB (Λονδίνο) 8) BMO Financial (Τορόντο) 9) DrKW (Λονδίνο) 10) Société Générale (Παρίσι) 11) ING Financial Markets (Λονδίνο) 12) Morgan Stanley (Λονδίνο) 13) IDEA Global (New York) 14) West LB (Dusseldorf) 15) Deutsche Bank (Λονδίνο) 16) Banca Intesa (Milan) 17) Royal Bank of Scotland' Financial Markets (Λονδίνο) 18) Helaba (Frankfurt) 19) Royal Bank of Scotland' Capital Markets (Λονδίνο) 20) HSBC (Λονδίνο).

Reverse mortgage = αντιστρεπτό ενυπόθηκο στεγαστικό δάνειο. Είναι ένα δάνειο που χορηγείται σε ένα ιδιοκτήτη κατοικίας με υποθήκη την κατοικία αυτή. Το δάνειο εκταμιεύεται συνήθως με ετήσιες καταβολές. Απευθύνεται κύρια σε ηλικιωμένους ιδιοκτήτες κατοικίας που μπορούν να διαθέσουν το προϊόν του δανείου για την κάλυψη των καθημερινών δαπανών διαβίωσης, ιατρικών, φαρμακευτικών και νοσοκομειακών δαπανών, την αποπληρωμή υφιστάμενου στεγαστικού δανείου ή εφόσον δεν απαγορεύεται από τη σύμβαση για οποιονδήποτε άλλο σκοπό. Το ιδιαίτερο χαρακτηριστικό του δανείου αυτού είναι ότι η επιστροφή του κεφαλαίου και των τόκων αναβάλλεται εφόσον ο δανεισθείς εξακολουθεί να χρησιμοποιεί το υποθηκευμένο σπίτι του σαν «κύρια κατοικία». Δηλαδή οι ηλικιωμένοι ιδιοκτήτες πρώτης κατοικίας αποφασίζουν να μετατρέψουν μέρος του ιδιοκτησιακού τους δικαιώματος σε αφορολόγητο εισόδημα χωρίς να υποχρεούνται να πωλήσουν την κατοικία τους και να πληρώσουν άμεσα δόσεις από τη λήψη άλλου είδους δανείου. Από την πλευρά της δανειστριάς τράπεζας υπάρχουν πολλοί κίνδυνοι όπως: 1) πτώση των τιμών των ακινήτων (real estate price risk) ώστε η αξία τους να μη καλύπτει το οφειλόμενο κεφάλαιο και τους τόκους του δανείου. Ο κίνδυνος αυτός μπορεί να καλυφθεί με ασφάλιση σε ασφαλιστική εταιρία 2) ο κίνδυνος μακροζωίας του οφειλέτη (longevity risk) οπότε το συνολικό ποσό των ετήσιων καταβολών της τράπεζας μπορεί να υπερβεί την αξία του υποθηκευμένου ακινήτου 3) επιτοκιακός κίνδυνος (interest rate risk) λόγω της ενδεχόμενης μεταβολής των επιτοκίων. Λόγω των ιδιαίτερων χαρακτηριστικών του reverse mortgage και κύρια των μεγάλων κινδύνων, το κόστος του δανείου αυτού (επιτόκιο, προμήθειες) είναι πολύ υψηλό και οι τράπεζες συνηθίζουν να δανείζουν συνολικά ποσά που αποτελούν μόνο ένα τμήμα της τρέχουσας αξίας του ακινήτου π.χ 30% της υποθηκευμένης πρώτης κατοικίας. Σε περίπτωση που ο οφειλέτης παύσει να χρησιμοποιεί το σπίτι σαν πρώτη κατοικία ή σε περίπτωση θανάτου του το δάνειο γίνεται απαιτητό οπότε αν δεν μπορεί να αποπληρωθεί εκποιείται το ενυπόθηκο ακίνητο για να ικανοποιηθεί η απαίτηση της τράπεζας.

Reverse split = αναδιάρθρωση του μετοχικού κεφαλαίου μιας επιχείρησης με τη συγχώνευση πολλών μετοχών σε μία ανώτερης αξίας ή με τη συγκέντρωση των συνήθων και προνομιούχων μετοχών σε μία μόνο κατηγορία.

Revolving line of credit = επαναληπτικό πιστωτικό όριο. Είναι το διηλεκές όριο πιστωτικής διευκόλυνσης που παρέχει μία τράπεζα σε πελάτη της ο οποίος καταβάλλει μία προμήθεια και μπορεί να προβαίνει επανειλημμένα σε ανάληψη χρημάτων ή να αποπληρώνει το χρέος του ανά πάσα στιγμή.

Revolving Underwriting Facility, RUF = επαναλαμβανόμενη ευχέρεια αναδοχής. Ευρωμόλογο που τοποθετείται στην αγορά από μία τράπεζα που αποφασίζει, εάν είναι απαραίτητο, να το παρατείνει μόλις λήξει.

Risk appetite = τάση ανάληψης κινδύνου σε επίπεδο στο οποίο ένας επενδυτής είναι πρόθυμος να επιτύχει την επιθυμητή απόδοση των κεφαλαίων του.

Risk aversion = αποστροφή κινδύνου. Είναι η τάση αποφυγής ή εχθρότητας για την ανάληψη επενδυτικών κινδύνων. Πρόκειται για μια συντηρητική στρατηγική την οποία ακολουθεί ένας επενδυτής για να αποφύγει τους χρηματοοικονομικούς κινδύνους εκτός εάν αναμένει μια μεγάλη απόδοση. Εάν, για παράδειγμα, δύο επενδύσεις έχουν την ίδια αναμενόμενη απόδοση θα προτιμηθεί αυτή με τον μικρότερο κίνδυνο. Μία επένδυση που φέρει μεγαλύτερο κίνδυνο θα επιλεγεί μόνο όταν αναμένεται μία πολύ μεγαλύτερη απόδοση. Η τάση αποστροφής κινδύνου μεταβάλλεται, γεγονός που εξηγεί και τις μεταβολές στα ασφάλιστρα κινδύνου. Γενικευμένη τάση μη ανάληψης κινδύνων έχουμε σε περιόδους πτώσης των χρηματιστηριακών και των λοιπών χρηματοοικονομικών αξιών, οικονομικής επιβράδυνσης ή ύφεσης ή και αναταραχής στις χρηματοπιστωτικές αγορές που επικρατούσε π.χ από το Σεπτέμβριο του 2008 και εξής όταν έγινε αντιληπτή η κατάρρευση της στεγαστικής αγοράς υψηλού κινδύνου (subprime mortgage market) των ΗΠΑ που οδήγησε σε κρίση ρευστότητας και εμπιστοσύνης το παγκόσμιο χρηματοπιστωτικό σύστημα και την οικονομία σε ύφεση. Στις περιόδους αυτές, οι επενδυτές αποφεύγουν να επενδύουν σε χρηματιστηριακές αξίες και σε χρεόγραφα με κυμαινόμενα επιτόκια, σε παράγωγα και σε δομημένα χρηματοπιστωτικά προϊόντα και προτιμούν τις εγγυημένες τραπεζικές καταθέσεις και τα ομόλογα κρατών με υψηλή πιστοληπτική αξιολόγηση ή σε περίπτωση που εκτιμούν ότι επέρχεται βαθειά και παρατεταμένη ύφεση επενδύουν και σε χρυσό.

Risk avoidance = αποφυγή κινδύνων. Είναι η ολοκληρωτική αποφυγή των κινδύνων. Σε αντίθεση με την αποστροφή κινδύνου (risk aversion) όπου ο επενδυτής αποφεύγει τους κινδύνους εκτός εάν αναμένει μια μεγάλη απόδοση, στην αποφυγή κινδύνων ο επενδυτής δεν αναλαμβάνει σε καμιά περίπτωση κίνδυνο. Επόμενα, δεν εκμεταλλεύεται τις περιπτώσεις που μπορούν να του αποφέρουν σημαντικά κέρδη αλλά επενδύει μόνο σε χρηματοπιστωτικά προϊόντα σταθερού επιτοκίου των οποίων ο εκδότης δεν φέρει κανένα πιστωτικό κίνδυνο όπως π.χ σε έντοκα γραμμάτια κρατών με ισχυρή οικονομία ή σε καταθέσεις πιστωτικών ιδρυμάτων με άριστη πιστοληπτική διαβάθμιση.

Risk control measures for the Eurosystem monetary policy operations = μέτρα ελέγχου των κινδύνων για τις πράξεις νομισματικής πολιτικής του Ευρωσυστήματος. Στα περιουσιακά στοιχεία που χρησιμοποιούνται σαν ασφάλεια (collateral) εφαρμόζονται μέτρα ελέγχου των κινδύνων για την προστασία του Ευρωσυστήματος από οικονομική ζημία. Αυτή μπορεί να συμβεί όταν ένας αντισυμβαλλόμενος δεν εκπληρώνει τις υποχρεώσεις του οπότε θα χρειασθεί να εκποιηθεί η ασφάλεια.

1) Μέτρα ελέγχου των κινδύνων για τα περιουσιακά στοιχεία της πρώτης βαθμίδας (tier one assets). Προσδιορίζονται από την ΕΚΤ και περιλαμβάνουν τα εξής κύρια στοιχεία:

α) κατανέμονται σε μία από τις 4 κατηγορίες κατά φθίνοντα βαθμό ρευστότητας, με βάση την ταξινόμηση του εκδότη και το είδος του περιουσιακού στοιχείου. Στην πρώτη κατηγορία ανήκουν τα χρεόγραφα της κεντρικής κυβέρνησης και τα χρεόγραφα που εκδίδουν οι κεντρικές τράπεζες. Στη δεύτερη κατηγορία κατατάσσονται τα χρεόγραφα τοπικών και περιφερειακών κυβερνήσεων, τα χρεόγραφα τύπου Jumbo Pfandbriefe (βλέπε λέξη), τα χρεόγραφα ειδικών φορέων-εκδοτών χρεογράφων και τα χρεόγραφα υπερεθνικών οργανισμών. Στην τρίτη κατηγορία ανήκουν τα παραδοσιακά χρεόγραφα τύπου Pfandbriefe, τα χρεόγραφα των πιστωτικών ιδρυμάτων και τα εκδοθέντα από εταιρίες και άλλους εκδότες. Στην τέταρτη κατηγορία κατατάσσονται οι τίτλοι που καλύπτονται από περιουσιακά στοιχεία ανεξάρτητα από την ταξινόμηση του εκδότη

β) στις πιστοδοτικές πράξεις του Ευρωσυστήματος τα επί μέρους χρεόγραφα υπόκεινται σε περικοπές αποτίμησης (valuation haircuts). Για την εφαρμογή των περικοπών αφαιρείται ένα ορισμένο ποσοστό από την τρέχουσα αγορά τιμή του περιουσιακού στοιχείου. Οι περικοπές διαφέρουν ανάλογα με την εναπομένουσα διάρκεια και τη διάρθρωση των τοκομεριδίων των χρεογράφων. Οι περικοπές που εφαρμόζονται στους τίτλους σταθερού και μηδενικού τοκομεριδίου είναι οι εξής: Στα χρεόγραφα με εναπομένουσα διάρκεια μέχρι ένα έτος, στην πρώτη κατηγορία το ποσοστό περικοπής είναι 0,5%, στη δεύτερη κατηγορία 1%, στην τρίτη κατηγορία 1,5% και στην τέταρτη κατηγορία 2%. Στα χρεόγραφα με εναπομένουσα διάρκεια από ένα έτος μέχρι τρία έτη, στην πρώτη κατηγορία το ποσοστό περικοπής είναι 1,5%, στη δεύτερη κατηγορία 2,5%, στην τρίτη κατηγορία 3% και στην τέταρτη κατηγορία 3,5%. Στα χρεόγραφα με εναπομένουσα διάρκεια από τρία μέχρι πέντε έτη, στην πρώτη κατηγορία το ποσοστό περικοπής είναι 2,5% για τα χρεόγραφα με σταθερό τοκομερίδιο και 3% για τα χρεόγραφα με μηδενικό τοκομερίδιο, στη δεύτερη κατηγορία 3,5% για τα χρεόγραφα με σταθερό τοκομερίδιο και 4% για τα χρεόγραφα με μηδενικό τοκομερίδιο, στην τρίτη κατηγορία 4,5% για τα χρεόγραφα με σταθερό τοκομερίδιο και 5% για τα χρεόγραφα με μηδενικό τοκομερίδιο και στην τέταρτη κατηγορία 5,5% για τα χρεόγραφα με σταθερό τοκομερίδιο και 6% για τα χρεόγραφα με μηδενικό τοκομερίδιο. Στα χρεόγραφα με εναπομένουσα διάρκεια από πέντε μέχρι επτά έτη, στην πρώτη κατηγορία το ποσοστό περικοπής είναι 3% για τα χρεόγραφα με σταθερό τοκομερίδιο και 3,5% για τα χρεόγραφα με μηδενικό τοκομερίδιο, στη δεύτερη κατηγορία 4,5% για τα χρεόγραφα με σταθερό τοκομερίδιο και 5% για τα χρεόγραφα με μηδενικό τοκομερίδιο, στην τρίτη κατηγορία 5,5% για τα χρεόγραφα με σταθερό τοκομερίδιο και 6% για τα χρεόγραφα με μηδενικό τοκομερίδιο και στην τέταρτη κατηγορία 6,5% για τα χρεόγραφα με σταθερό τοκομερίδιο και 7% για τα χρεόγραφα με μηδενικό τοκομερίδιο. Στα χρεόγραφα με εναπομένουσα διάρκεια από επτά μέχρι δέκα έτη, στην πρώτη κατηγορία το ποσοστό περικοπής είναι 4% για τα χρεόγραφα με σταθερό τοκομερίδιο και 4,5% για τα χρεόγραφα με μηδενικό τοκομερίδιο, στη δεύτερη κατηγορία 5,5% για τα χρεόγραφα με σταθερό τοκομερίδιο και 6,5% για τα χρεόγραφα με μηδενικό τοκομερίδιο, στην τρίτη κατηγορία 6,5% για τα χρεόγραφα με σταθερό τοκομερίδιο και 8% για τα χρεόγραφα με μηδενικό τοκομερίδιο και στην τέταρτη κατηγορία 8% για τα χρεόγραφα με σταθερό τοκομερίδιο και 10% για τα χρεόγραφα με μηδενικό τοκομερίδιο. Στα χρεόγραφα με εναπομένουσα διάρκεια πάνω από δέκα έτη, στην πρώτη κατηγορία το ποσοστό περικοπής είναι 5,5% για τα χρεόγραφα με σταθερό τοκομερίδιο και 8,5% για τα χρεόγραφα με μηδενικό τοκομερίδιο, στη δεύτερη κατηγορία 7,5% για τα χρεόγραφα με

σταθερό τοκομερίδιο και 12 % για τα χρεόγραφα με μηδενικό τοκομερίδιο, στην τρίτη κατηγορία 9% για τα χρεόγραφα με σταθερό τοκομερίδιο και 15% για τα χρεόγραφα με μηδενικό τοκομερίδιο και στην τέταρτη κατηγορία 12% για τα χρεόγραφα με σταθερό τοκομερίδιο και 18% για τα χρεόγραφα με μηδενικό τοκομερίδιο. Οι περικοπές που εφαρμόζονται στους τίτλους αντιστρόφως κυμαινόμενου επιτοκίου είναι οι εξής: για χρεόγραφα με εναπομένουσα διάρκεια μέχρι ένα έτος 2%, από ένα μέχρι τρία έτη 7%, από τρία μέχρι πέντε έτη 10%, από πέντε μέχρι επτά έτη 12%, από επτά μέχρι δέκα έτη 17% και από δέκα έτη και πάνω 25%

γ) στις πράξεις απορρόφησης ρευστότητας δεν εφαρμόζονται περικοπές αποτίμησης

δ) στα συστήματα συγκέντρωσης των ασφαλειών (pooling systems) ο αντισυμβαλλόμενος συγκροτεί ένα σύνολο (δεξαμενή) επαρκών περιουσιακών στοιχείων το οποίο θέτει στη διάθεση της κεντρικής τράπεζας για να καλύπτει τις σχετικές πιστώσεις και ως εκ τούτου τα επί μέρους περιουσιακά στοιχεία δεν συνδέονται με συγκεκριμένες πιστοδοτικές πράξεις. Αντίθετα, στα συστήματα εξειδίκευσης (earmarking systems) κάθε πιστοδοτική πράξη συνδέεται με συγκεκριμένα ταυτοποιήσιμα περιουσιακά στοιχεία **ε)** τα περιουσιακά στοιχεία υπόκεινται σε καθημερινή αποτίμηση (daily valuation). Εάν μετά την αποτίμηση τα περιουσιακά στοιχεία δεν ανταποκρίνονται στην αξία των απαιτούμενων ασφαλειών, γίνονται συμμετρικές καταβολές συμπληρωματικού περιθωρίου είτε με την προσκόμιση επιπρόσθετων περιουσιακών στοιχείων είτε με την καταβολή μετρητών. Για να περιορισθεί η συχνότητα αυτών οι ΕθνΚΤ μπορούν να εφαρμόζουν ένα σημείο ενεργοποίησης (trigger point) που αντιστοιχεί στο **0,5%** του ποσού της παρεχόμενης ρευστότητας. Αντίθετα, εάν η αγοραία αξία των περιουσιακών στοιχείων, μετά την αποτίμηση, υπερβαίνει το ανώτερο σημείο ενεργοποίησης η ΕθνΚΤ δύναται να επιστρέψει τα πλεονάζοντα περιουσιακά στοιχεία ή μετρητά.

2) Μέτρα ελέγχου των κινδύνων για τα περιουσιακά στοιχεία της δεύτερης βαθμίδας (tier two assets). Προσδιορίζονται από την ΕθνΚΤ η οποία έχει περιλάβει τα στοιχεία αυτά στον κατάλογο της δεύτερης βαθμίδας. Η εφαρμογή μέτρων ελέγχου υπόκειται στην έγκριση της ΕΚΤ. Τα περιουσιακά στοιχεία της δεύτερης βαθμίδας κατατάσσονται σε μία από τις παρακάτω κατηγορίες:

α) μετοχές (equities) στις οποίες εφαρμόζονται περικοπές αποτίμησης 22%

β) εμπορεύσιμα χρεόγραφα με περιορισμένη ρευστότητα (marketable debt instruments with limited liquidity) και με περικοπές αποτίμησης για εναπομένουσα διάρκεια μέχρι ένα έτος 2%, από ένα μέχρι τρία έτη 3,5%, από τρία μέχρι πέντε έτη 5,5% για χρεόγραφα σταθερού τοκομεριδίου και 6% για χρεόγραφα μηδενικού τοκομεριδίου, από πέντε μέχρι επτά έτη 6,5% για χρεόγραφα σταθερού τοκομεριδίου και 7% για χρεόγραφα μηδενικού τοκομεριδίου, από επτά μέχρι δέκα έτη 8% για χρεόγραφα σταθερού τοκομεριδίου και 10% για χρεόγραφα μηδενικού τοκομεριδίου και για δέκα έτη και άνω 12% για χρεόγραφα σταθερού τοκομεριδίου και 18% για χρεόγραφα μηδενικού τοκομεριδίου. Στους τίτλους της δεύτερης βαθμίδας με αντιστρόφως κυμαινόμενο επιτόκιο, εφαρμόζονται οι ίδιες περικοπές όπως στους αντίστοιχους τίτλους της πρώτης βαθμίδας

γ) χρεόγραφα με περιορισμένη ρευστότητα και με ειδικά χαρακτηριστικά (debt instruments with restricted liquidity and special features) στα οποία εφαρμόζονται οι εξής περικοπές: με εναπομένουσα διάρκεια μέχρι ένα έτος 4%, από ένα μέχρι τρία έτη 8%, από τρία μέχρι πέντε έτη 15% για χρεόγραφα σταθερού τοκομεριδίου και 16% για χρεόγραφα μηδενικού τοκομεριδίου, από πέντε μέχρι επτά έτη 17% για χρεόγραφα σταθερού τοκομεριδίου και 18% για χρεόγραφα μηδενικού τοκομεριδίου, από επτά μέχρι δέκα έτη 22% για χρεόγραφα σταθερού τοκομεριδίου και 23% για χρεόγραφα μηδενικού τοκομεριδίου και για δέκα έτη και άνω 24% για χρεόγραφα σταθερού τοκομεριδίου και 25% για χρεόγραφα μηδενικού τοκομεριδίου

δ) μη εμπορεύσιμα χρεόγραφα (non-marketable debt instruments) με μικρή ή μηδενική ρευστότητα. Από αυτά οι συναλλαγματικές με εναπομένουσα διάρκεια έως έξη μήνες υπόκεινται σε περικοπές αποτίμησης 4%, τα δάνεια τραπεζών με εναπομένουσα διάρκεια έως έξη μήνες 12% και με εναπομένουσα διάρκεια από έξη μήνες έως δύο έτη 22% και οι υποσχετικές έναντι ενυπόθηκων δανείων 22%. Κατά τον υπολογισμό της αξίας των ασφαλειών, το Ευρωσύστημα καθορίζει μία και μοναδική αγορά αναφοράς ως πηγή τιμών. Για κάθε αγορά αναφοράς καθορίζει την πλέον αντιπροσωπευτική τιμή και αν δίδονται περισσότερες τιμές χρησιμοποιεί τη χαμηλότερη.

3) Λοιπά μέτρα ελέγχου των κινδύνων. Τα ακόλουθα μέτρα δεν εφαρμόζονται από το Ευρωσύστημα: **α)** αρχικά περιθώρια (initial margins) για τις αντιστρεπτές πράξεις παροχής

ρευστότητας. Σύμφωνα με το μέτρο αυτό, οι αντισυμβαλλόμενοι πρέπει να προσκομίζουν περιουσιακά στοιχεία ως ασφάλεια αξίας τουλάχιστον ίσης προς τη ρευστότητα που τους παρέχεται από το Ευρωσύστημα συν την αξία του αρχικού περιθωρίου **β)** όρια για τα χρηματοδοτικά ανοίγματα προς τους εκδότες/οφειλέτες ή εγγυητές **γ)** το Ευρωσύστημα μπορεί να απαιτήσει πρόσθετες εγγυήσεις από οικονομικά εύρωστους φορείς προκειμένου να δεχθεί ορισμένα περιουσιακά στοιχεία **δ)** το Ευρωσύστημα μπορεί να αποκλείει τη χρήση ορισμένων τίτλων στις πράξεις νομισματικής πολιτικής.

Risk free asset = περιουσιακό στοιχείο με μειωμένο κίνδυνο. Παρέχει οπωσδήποτε κάποια μελλοντική απόδοση η οποία είναι γνωστή εκ των προτέρων. Πολλά τέτοια περιουσιακά στοιχεία κατατάσσονται στις βραχυπρόθεσμες υποχρεώσεις των κυβερνήσεων όπως είναι τα έντοκα γραμμάτια του δημοσίου. Οι αποδόσεις των risk free assets ευρίσκονται πλησίον των επιτοκίων της αγοράς. Μπορεί τα ανωτέρω περιουσιακά στοιχεία να μην υπόκεινται σε πιστωτικό κίνδυνο ή κίνδυνο αγοράς ή κίνδυνο ρευστότητας αλλά φέρουν τον κίνδυνο πληθωρισμού (inflation risk) δηλαδή της απαξίωσης ενός τμήματος της απόδοσης αυτών διότι ο πληθωρισμός υπερέρβη τις αρχικές εκτιμήσεις.

Risk limits = όρια κινδύνων. Στη χρηματοοικονομική χρησιμοποιείται σαν μέσο ελέγχου των κινδύνων σε πολλές περιπτώσεις μεταξύ των οποίων είναι οι εξής:

- **allocation limit** = όριο κατανομής μεταξύ επενδυτικών προϊόντων. Ορισμένες τράπεζες, για παράδειγμα, θέτουν νομισματικά όρια στις τοποθετήσεις σε καταθέσεις, παράγωγα ή καλυπτόμενα ομόλογα (covered bonds).
- **concentration limit** = συγκεντρωτικό όριο. Το ανώτατο όριο έκθεσης στον κίνδυνο για ένα μεμονωμένο πελάτη ή ομάδες συνδεδεμένων πελατών ή εταιριών, για ορισμένο κλάδο της οικονομίας ή για εξειδικευμένα χρηματοοικονομικά προϊόντα όπως τα παράγωγα. Η παραβίαση του ορίου μπορεί να οδηγήσει σε μεγάλη έκθεση στον πιστωτικό κίνδυνο και τελικά σε αδυναμία πληρωμών ή σε πτώχευση. Συνηθέστερη είναι η περίπτωση των χρηματοοικονομικών συγκροτημάτων (financial conglomerates) που δεν πρέπει να εκτίθενται ευρύτατα σαν σύνολο στον πιστωτικό κίνδυνο
- **counterparty limit** = όριο αντισυμβαλλόμενου. Το ανώτατο ποσό που μία τράπεζα επιθυμεί να διαπραγματευθεί με μία άλλη ή το ανώτατο ποσό δανεισμού ή κατάθεσης προς/σε ένα αντισυμβαλλόμενο
- **country limit** = όριο χώρας. Το ανώτατο συνολικό επιτρεπόμενο ποσό συναλλαγών με αντισυμβαλλόμενους μίας χώρας. Ελέγχει την έκθεση στον πιστωτικό κίνδυνο και τον κίνδυνο εκδότη τίτλων
- **currency distribution limits** = όρια κατανομής νομισμάτων. Περιορίζουν τις συναλλαγές σε κάθε χρησιμοποιούμενο νόμισμα σε ένα ποσοστό του συνόλου των διαθεσίμων π.χ ευρώ 60%, δολάριο ΗΠΑ 20%, λίρα Αγγλίας 5%, γεν Ιαπωνίας 3%, ελβετικό φράγκο 3% κλπ, ή ανάλογη ή διάφορη κατανομή μπορεί να γίνεται και στα επί μέρους χαρτοφυλάκια όπως trading, liquidity, investment
- **duration limits** = όρια διάρκειας (βλέπε όρο duration). Περιορίζουν τις διαφορές μεταξύ της duration των χαρτοφυλακίων αναφοράς (benchmark portfolios) και των χαρτοφυλακίων διαπραγμάτευσης (trading portfolios)
- **eligibility limit** = όριο επιλεξιμότητας. Περιορίζει τη διαπραγμάτευση χρεογράφων μόνο σε αυτά που έχουν εκδοθεί από εκδότες που έχουν ορισθεί σαν επιλέξιμοι
- **interest rate limits** = όρια επιτοκίων. Μπορούν να εκφράζονται σαν νομισματικό ποσό, σαν εκατοστό (basis point, bp) ή σχετικά με ένα δείκτη αναφοράς (benchmark index)
- **issue investment holding limit against total issue limit** = όριο επένδυσης ορισμένης έκδοσης χρεογράφων έναντι του συνολικού ορίου εκδόσεων του ίδιου εκδότη. Εξειδικεύει τα ποσοστά διακράτησης τίτλων διαφορετικών εκδόσεων του ίδιου εκδότη εντός του συνολικού ορίου αυτού (issuer limit)
- **issuer limit** = όριο εκδότη. Το ανώτατο συνολικό ποσό επένδυσης σε εκδόσεις χρεογράφων του ίδιου εκδότη
- **limit in large exposures** = όριο μεγάλων ανοιγμάτων. Το ποσοστιαίο όριο σε σχέση με το σύνολο των ιδίων κεφαλαίων που τίθεται για τις δανειοδοτήσεις προς ένα πελάτη ή σε ένα όμιλο συνδεδεμένων πελατών
- **liquidity limit** = όριο ρευστότητας. Το ποσό των διαθεσίμων που πρέπει να είναι διαθέσιμο σε πρώτη ζήτηση για την εξασφάλιση της αναγκαίας ρευστότητας

- **market risk limit** = όριο κινδύνου αγοράς. Το ανώτατο ποσό που μπορεί να επενδυθεί σε κάθε χρηματοοικονομικό μέσο που φέρει τον κίνδυνο της αγοράς λόγω της μεταβλητότητας των τιμών και των επιτοκίων
 - **maturity limit** = όριο ληκτότητας. Ελέγχει την ανώτατη επιτρεπόμενη διάρκεια (duration) των συναλλαγών στα χαρτοφυλάκια. Ειδικότερα, μπορεί να υπάρχουν όρια ληκτότητας για τις καταθέσεις, τα repos, τα reverse repos, τα interest rate swaps, τις FRA, τα FX options, τα bond futures, τα deposit futures, το invest και liquidity portfolio κλπ
 - **nostro account balance position limit** = όριο λογαριασμού μας σε ανταποκριτή. Το ανώτατο ποσό των συνολικών συναλλαγών (χρεώσεων και πιστώσεων) που μπορεί να διακινηθεί μέσω ενός λογαριασμού μας σε ένα ανταποκριτή σε ένα συγκεκριμένο χρονικό διάστημα
 - **settlement limit** = όριο διακανονισμού. Το ανώτατο ποσό διακανονισμού που συνίσταται στο όριο του αντισυμβαλλόμενου (counterparty limit). Εφαρμόζεται συνήθως σε ανοικτές θέσεις από συναλλαγές στις οποίες δεν ισχύει η αρχή της παράδοσης έναντι πληρωμής (DvD, Deliver versus Payment) όπως είναι οι πράξεις συναλλάγματος spot, forward, swap, gold currency swap οπότε το όριο αυτό φέρει την ονομασία FX transactions settlement limit
 - **stop-loss limit** = όριο για το κλείσιμο ζημιογόνου θέσης σε προκαθορισμένο επίπεδο όπως π.χ ανεκτή ζημία 20% επί του επενδύμενου κεφαλαίου
 - **structure limit for investment portfolio** = διαρθρωτικό όριο για το επενδυτικό χαρτοφυλάκιο. Εξειδικεύει το επιτρεπόμενο ποσοστό της αγοραίας αξίας της επιλεγείσας ομάδας χρηματοπιστωτικών προϊόντων (όπως π.χ έντοκα γραμμάτια, ομόλογα, καταθέσεις) στο σύνολο της θέσης του επενδυτικού χαρτοφυλακίου
 - **structure limit for reserve management portfolio** = διαρθρωτικό όριο για το χαρτοφυλάκιο διαχείρισης διαθεσίμων. Περιορίζει τη δομή των επενδύσεων στα χαρτοφυλάκια διαχείρισης διαθεσίμων και ειδικότερα τις επενδύσεις σε καταθέσεις και χρεόγραφα. Το ποσοστό επένδυσης και των δύο στο σύνολο των επενδύσεων δεν πρέπει να υπερβαίνει τα τεθέντα όρια
 - **trader limit** = όριο διαπραγματευτή. Το ανώτατο ποσό που επιτρέπεται σε ένα dealer/trader να διαπραγματευθεί σε ένα δεδομένο νόμισμα ή σε ένα χρηματοοικονομικό μέσο ή σε όλα τα μέσα κατά τη διάρκεια μιας ημέρας.
- Value-at-risk (VaR) limits** = όρια με βάση τη μέθοδο μέτρησης κινδύνων «αξία σε κίνδυνο». Μπορούν να εντοπίζουν τον κίνδυνο πριν την υλοποίηση των οικονομικών συνεπειών. Υπολογίζεται για τους διαπραγματευτές με ένα έγκαιρο και συνεπή τρόπο ώστε να τους κρατά πάντα ενήμερους για την παραβίαση των ορίων. Με τα όρια VaR μία μέτρηση όπως για παράδειγμα 1 ημέρα, 99% επίπεδο εμπιστοσύνης USD VaR μπορεί να εφαρμοσθεί με συνέπεια σε ολόκληρη ιεραρχία ορίων. Μόνο ένα όριο απαιτείται για κάθε χαρτοφυλάκιο ή υπο-χαρτοφυλάκιο. Η μέθοδος αυτή είναι τέλεια για τον περιορισμό των κινδύνων στη διαπραγμάτευση με spread, στη σταυρωτή αντιστάθμιση κινδύνου (cross-hedging) ή σε παρόμοιες διαπραγματευτικές στρατηγικές. Ενέχει, όμως, ένα μειονέκτημα: η χρησιμοποίηση της μεθόδου ενδέχεται σε ορισμένες περιπτώσεις να είναι υπολογιστικά δαπανηρή. Για πολλά χαρτοφυλάκια είναι εύκολα χρησιμοποιήσιμη. Συνήθως, πραγματοποιείται σε πραγματικό χρόνο σε ένα μόνο Η/Υ. Για άλλα, όμως, χαρτοφυλάκια, ο υπολογισμός μπορεί να διαρκέσει από λεπτά μέχρι ώρες και ενίοτε απαιτεί τη χρήση πολλών Η/Υ.

Risk neutrality = ουδετερότητα έναντι του κινδύνου. Μία στάση του επενδυτή που δεν επιζητεί ούτε να αποφύγει ούτε να αναλάβει κινδύνους, αλλά αποδέχεται αυτούς σε οποιοδήποτε επίπεδο και αν ανέλθουν.

Risk-return trade-off = η τάση του δυνητικού κινδύνου που διαφοροποιεί άμεσα τη δυνητική απόδοση. Στην περίπτωση αυτή όσο μεγαλύτερος είναι ο κίνδυνος τόσο μεγαλύτερη είναι η δυνητική απόδοση και όσο μικρότερος είναι ο κίνδυνος τόσο μικρότερη είναι η δυνητική απόδοση.

Risk reversal = αντιστροφή κινδύνου. Στρατηγική κάλυψης του κινδύνου (hedging) που συνίσταται στην πώληση ενός συμβολαίου δικαιώματος προαίρεσης με δικαίωμα αγοράς ενός περιουσιακού στοιχείου στο μέλλον (call option) και την ταυτόχρονη αγορά ενός συμβολαίου δικαιώματος προαίρεσης με δικαίωμα πώλησης ενός περιουσιακού στοιχείου στο μέλλον (put option). Η ανωτέρω στρατηγική όταν εφαρμόζεται για την κάλυψη του συναλλαγματικού κινδύνου αφορά το ίδιο νόμισμα και έχει την ίδια ημερομηνία λήξης (συνήθως ένα μήνα) επί

του call και του put option. Ενώ στη θεωρία αυτά τα options έχουν την ίδια τεκμαρτή μεταβλητότητα (implied volatility), εν τούτοις στην πράξη οι μεταβλητότητες διαφέρουν. Ένας θετικός αριθμός σημαίνει ότι τα calls προτιμώνται των puts και ότι η αγορά αναμένει μία άνοδο της τιμής του υποκείμενου νομίσματος (underlying currency). Αντίθετα, ένας αρνητικός αριθμός σημαίνει ότι τα puts προτιμώνται των calls και οι αγορές αναμένουν μία πτώση της τιμής του υποκείμενου νομίσματος. Το risk reversal μπορεί να εκληφθεί σαν ένα δημοψήφισμα της αγοράς. Για παράδειγμα, ένας θετικός αριθμός αντιστροφής κινδύνου υπονοεί ότι η πλειοψηφία των συμμετεχόντων στην αγορά ψηφίζει υπέρ της ανόδου της ισοτιμίας του νομίσματος στο μέλλον. Αν και οι προβλέψεις που παράγονται από το σύστημα αντιστροφής κινδύνου δεν είναι πάντα ακριβείς, τουλάχιστον μπορούν να προσδιορίσουν εάν η αγορά θα είναι στο μέλλον ανοδική ή καθοδική (bullish or bearish market).

Risk tolerance = ανοχή κινδύνου. Είναι τα αποδεκτά επίπεδα κινδύνου που αναλαμβάνει προσωπικά ένας επενδυτής για την επίτευξη των στόχων του. Όσο μεγαλύτερη είναι η ανοχή στον κίνδυνο (risk appetite) τόσο μεγαλύτερη είναι η σύνθεση του χαρτοφυλακίου του με μετοχές, ξένα νομίσματα και παράγωγα προϊόντα. Όσο μικρότερη είναι η ανοχή στον κίνδυνο (risk aversion) τόσο μεγαλύτερη είναι η σύνθεση του χαρτοφυλακίου του με καταθέσεις τραπεζών υψηλής πιστοληπτικής διαβάθμισης και με ομόλογα σταθερής απόδοσης. Σημαίνει και την ικανότητα ή προθυμία του επενδυτή να αποδεχτεί την πτώση των τιμών ενώ αναμένει ότι αυτές θα αυξηθούν στο μέλλον.

Road Show (financial) = κινούμενη επίδειξη, παρουσίαση. Στη χρηματοοικονομική σημαίνει την παρουσίαση από ένα εκδότη χρεογράφων προς τους υποψήφιους αγοραστές σε διάφορες πόλεις μιας χώρας ή σε διάφορες πρωτεύουσες και χρηματοπιστωτικά κέντρα του εξωτερικού των όρων και των πλεονεκτημάτων της έκδοσης ή της αρχικής δημόσιας προσφοράς. Συνήθως, μια επιτυχημένη παρουσίαση εξασφαλίζει την πλήρη απορρόφηση των τίτλων της έκδοσης από την αγορά.

Rollover = ανανέωση επένδυσης στη λήξη της. Είναι η πρακτική της επανεπένδυσης του κεφαλαίου και των τόκων μιας επένδυσης σε ένα ταυτόσημο επενδυτικό μέσο π.χ η ανανέωση μιας προθεσμιακής κατάθεσης, η παράταση μιας συμφωνίας επί συναλλάγματος που έληξε μέσω μιας νέας συμφωνίας ανταλλαγής (swap) π.χ tom/next swap, η επανεπένδυση των χρημάτων που εισπράττονται από την εξαγορά ενός χρεογράφου που λήγει σε νέα έκδοση του ίδιου ή παρόμοιου χρεογράφου. Σαν rollover νοείται και η σύμβαση σύμφωνα με την οποία ένα μεσο-μακροπρόθεσμο δάνειο θα ανανεώνεται συνέχεια στη λήξη του με νέο επιτόκιο που συμφωνείται από τώρα. Συνήθως, το επιτόκιο υπολογίζεται επί ενός δείκτη αναφοράς (benchmark index), π.χ 1,5% πλέον του Libor.

Rollover Risk, ROR = κίνδυνος αναχρηματοδότησης. Είναι το ποσό κατά το οποίο το αναμενόμενο θετικό άνοιγμα υποεκτιμάται, όταν προβλέπονται μελλοντικές συναλλαγές με ένα αντισυμβαλλόμενο που θα πραγματοποιούνται σε συνεχή βάση. Ο κίνδυνος αναχρηματοδότησης καταλήγει σε κίνδυνο ρευστότητας όταν οι εκτιμώμενες ανανεώσεις των επενδυτικών θέσεων τρίτων δεν θα πραγματοποιηθούν σε μεγάλη έκταση. Για παράδειγμα, τα εμπορικά χρεόγραφα και άλλα είδη χρηματοδότησης μέσω έκδοσης τίτλων έχουν συνήθως διαρκώς ανανεούμενο χαρακτήρα δηλαδή τοποθετούνται στην αγορά νέες εκδόσεις τίτλων για να χρηματοδοτήσουν την εξόφληση των παλαιών εκδόσεων. Υπάρχει, όμως, η περίπτωση της αδυναμίας του εκδότη να προβεί σε νέες εκδόσεις λόγω υποβάθμισης της πιστοληπτικής του αξιολόγησης ή ένεκα συστημικών προβλημάτων στη συγκεκριμένη αγορά τίτλων ή άλλων αιτιών. Στο συγκεκριμένο παράδειγμα ο κίνδυνος ρευστότητας είναι συνυφασμένος με την αδυναμία του εκδότη να χρηματοδοτήσει την αποπληρωμή των τίτλων παλαιότερων εκδόσεων αυτού. Σε άλλη περίπτωση, η έκδοση νέων τίτλων πραγματοποιείται κανονικά αλλά δεν υπάρχει ενδιαφέρον από τους επενδυτές για την απορρόφηση των τίτλων της νέας έκδοσης. Κατά το ποσό που η νέα έκδοση δεν θα καλυφθεί προκαλείται μερικός κίνδυνος ρευστότητας.

ROM, Read-Only Memory = μνήμη μόνο ανάγνωσης. Μόνιμη εσωτερική μνήμη Η/Υ που περιέχει δεδομένα ή εντολές λειτουργίας που μπορούν να διαβασθούν από το χρήστη Η/Υ αλλά όχι να τροποποιηθούν. Τα προγράμματα και τα δεδομένα που είναι αποθηκευμένα στη ROM δεν είναι δυνατόν να μεταβληθούν κατά τη λειτουργία του Η/Υ και διατηρούνται και όταν κλείσει ο Η/Υ.

Router = δρομολογητής. Μία συσκευή επικοινωνίας μεταξύ δύο Η/Υ ή μηχανογραφικών συστημάτων ή δικτύων. Είναι εφοδιασμένη με υλικό ή λογισμικό που επεξεργάζεται τη σύνδεση μεταξύ δύο ή περισσότερων δικτύων Packet-Switched. Αναζητά την πηγή και τις διευθύνσεις προορισμού των πακέτων διερχόμενο μέσα από αυτά και αποφασίζοντας ποιο δίκτυο θα επιλέξει. Ιδιαίτερη χρησιμότητα παρουσιάζει ο router στην από απόσταση υποστήριξη σύνθετων μηχανογραφικών προγραμμάτων. Ο παροχέας του υλικού και του λογισμικού αντί να μεταβεί στις εγκαταστάσεις του πελάτη, ζητά την άδεια αυτού για να εισέλθει από το γραφείο του στο σύστημα του πελάτη μέσω router. Στη συνέχεια αφού εντοπίσει το πρόβλημα και καταλήξει στον τρόπο επίλυσής του, δίνει εντολές στους τεχνικούς του πελάτη ώστε να διορθωθεί η βλάβη.

Routing network = δίκτυο δρομολόγησης. Επικοινωνιακό σύστημα που επιτρέπει στους επεξεργαστές ενός συνόλου πολυυπολογιστών και πολυεπεξεργαστών να ανταλλάσσουν δεδομένα. Σε περίπτωση αλληλοσυγκρουόμενων απαιτήσεων επεξεργασίας ορίζει τη σειρά προτεραιότητας.

Royalty = μία πληρωμή που γίνεται για τη χρήση μιας ιδιοκτησίας και ιδιαίτερα για μια ευρεσιτεχνία, δικαίωμα πνευματικής ιδιοκτησίας, χρήση της επωνυμίας μιας επιχείρησης (franchise) ή φυσικού πόρου. Το ποσό της πληρωμής που καταβάλλεται στον δικαιούχο αποτελεί συνήθως ένα ποσοστό επί των κερδών που προέκυψαν από τη χρήση των ανωτέρω δικαιωμάτων.

R Squared = μέτρο διαφοροποίησης που καθορίζει πως η απόδοση ενός κεφαλαίου παρακολουθεί στενά μέσα σε μια συγκεκριμένη περίοδο ένα κατάλληλο δείκτη αναφοράς ή τεκμαρτό χαρτοφυλάκιο (benchmark). Όταν έχουμε ένα R Squared 100% αυτό σημαίνει ότι αναπαράγεται κατά 100% το benchmark. Ένα κεφάλαιο με R Squared 95% περιέχει α) 95% της διαφοροποίησης και των κινδύνων της αγοράς δηλαδή αναπαράγεται το benchmark κατά 95% και β) ένα 5% εντός του οποίου κινείται ελεύθερα ο διαχειριστής του κεφαλαίου.

S

SAARC, SAPTA and SAFTA = συμφωνίες για τη συνεργασία των κρατών της νοτίου Ασίας.

- **SAARC** = είναι ο Οργανισμός για την Περιφερειακή Συνεργασία της Νοτίου Ασίας (South Asian Association for Regional Cooperation). Ιδρύθηκε την 8.12.1985 από την Ινδία, τις Μαλδίβες Νήσους, το Μπαγκλαντές, το Μπουτάν, το Νεπάλ, το Πακιστάν και τη Σρι Λάνκα. Η 13^η Σύνοδο Κορυφής που συνήλθε στη Ντάγκα του Μπαγκλαντές την 12-13.11.2005 έκανε δεκτή την αίτηση προσχώρησης του Αφγανιστάν σαν όγδοο μέλος του Οργανισμού.

- ♦ Οι στόχοι του οργανισμού είναι οι εξής: **1)** η προώθηση της ευημερίας των λαών **2)** η επιτάχυνση της οικονομικής ανάπτυξης **3)** η προώθηση της συνεργασίας στους τομείς της οικονομίας, της επιστήμης, της τεχνολογικής, κοινωνικής και πολιτιστικής προόδου, του εμπορίου, του περιβάλλοντος, της γεωργίας, των μεταφορών και επικοινωνιών και θεμάτων υγείας **4)** η ενίσχυση της συνεργασίας των μελών σε θέματα εξωτερικής πολιτικής και η ανάπτυξη σχέσεων με άλλους περιφερειακούς οργανισμούς που επιδιώκουν παρόμοιους σκοπούς.

- ♦ Οι αποφάσεις λαμβάνονται με την αρχή της ομοφωνίας σε όλα τα όργανα που είναι τα ακόλουθα: **α)** η Σύνοδος Κορυφής (Summit) που είναι η ανώτατη αρχή, απαρτίζεται από τους αρχηγούς κρατών ή κυβερνήσεων και συνέρχεται μία φορά το χρόνο **β)** το Συμβούλιο των Υπουργών (Council of Ministers) που αποτελείται από τους Υπουργούς Εξωτερικών και συνεδριάζει τουλάχιστον δύο φορές το χρόνο για να εισηγηθεί πολιτικές στη Σύνοδο Κορυφής, επισκοπήσει την πραγματοποιηθείσα πρόοδο στον τομέα της περιφερειακής συνεργασίας, εντοπίσει νέες μορφές συνεργασίας και δημιουργήσει νέους απαραίτητους μηχανισμούς. Επιπρόσθετα, μπορούν να συναντώνται οι επικεφαλής άλλων Υπουργείων για να συζητούν εξειδικευμένα θέματα **γ)** η Διαρκής Επιτροπή (Standing Committee) που αποτελείται από τους Γενικούς Γραμματείς των Υπουργείων Εξωτερικών των κρατών μελών. Παρακολουθεί και συντονίζει τα προγράμματα συνεργασίας, εγκρίνει επενδυτικά σχέδια συμπεριλαμβανομένης της χρηματοδότησης αυτών και κινητοποιεί περιφερειακές και εξωτερικές πηγές δανειοδότησης. Συνέρχεται όταν καταστεί αναγκαίο και αναφέρεται στο Συμβούλιο Υπουργών **δ)** η Επιτροπή Οικονομικής Συνεργασίας (Committee on Economic Cooperation) που αποτελείται από τους Γενικούς Γραμματείς των Υπουργείων Εμπορίου των κρατών μελών και εποπτεύει τη συνεργασία στον τομέα της οικονομίας και των εμπορικών συναλλαγών **ε)** η Επιτροπή Διοικητών των Κεντρικών Τραπεζών (Committee of the Central Banks Governors) που συζητά νομισματικά και χρηματοπιστωτικά θέματα. Ο Οργανισμός υποστηρίζεται από Γραμματεία που εδρεύει στο Κατμαντού του Νεπάλ. Επικεφαλής αυτής είναι ο Γενικός Γραμματέας που διορίζεται από το Συμβούλιο των Υπουργών για μία θητεία τριών ετών. Προέρχεται από τα κράτη μέλη που εναλλάσσονται στη θέση αυτή με αλφαβητική σειρά.

- **SAPTA** = ήταν η Προνομιακή Εμπορική Διευθέτηση του SAARC (**SAARC Preferential Trading Arrangement**). Το Δεκέμβριο του 1991 στην 6^η Σύνοδο Κορυφής του SAARC, που συνήλθε στο Κολόμπο της Σρι Λάνκα, εγκρίθηκε η σύσταση μιας διακυβερνητικής ομάδας (Inter-Governmental Group, IGG) για να εισηγηθεί τη δημιουργία της SAPTA. Τελικά, η συμφωνία για τη SAPTA υπογράφηκε την 11.4.1993 και ίσχυσε από την 7.12.1995. Αντανακλούσε την επιθυμία των επτά ιδρυτικών μελών του SAARC να προωθήσουν την αμοιβαία εμπορική και οικονομική τους συνεργασία. Οι βασικές αρχές της συμφωνίας αυτής ήταν: **α)** πλήρης αμοιβαιότητα και ρήτρα του πλέον ευνοημένου κράτους στο εμπόριο μεταξύ των κρατών μελών λαμβανομένου υπόψη του επιπέδου οικονομικής και βιομηχανικής ανάπτυξης και της εμπορικής και τελωνειακής τους πολιτικής **β)** διαπραγματευση βήμα προς βήμα του δασμολογικού καθεστώτος **γ)** αναγνώριση των ιδιαιτεροτήτων των λιγότερο αναπτυγμένων κρατών και προνομιακές ρυθμίσεις υπέρ αυτών **δ)** στον κατάλογο περιλαμβάνονταν όλα τα προϊόντα, βιομηχανικά αλλά και πρώτες ύλες, ημικατεργασμένα και προς το τελικό στάδιο της παραγωγής. Ο κατάλογος αυτός περιέλαβε 5.000 εμπορεύματα που συζητήθηκαν σε 4 διαπραγματευτικούς γύρους που στόχευαν σε συμφωνία για την εξάλειψη ή τον σταδιακό περιορισμό των δασμών. Δεν υπήρξε, όμως, σημαντική πρόοδος και για το λόγο αυτό δημιουργήθηκε η SAFTA.

• **SAFTA** = είναι η Συμφωνία Ελευθέρου Εμπορίου της Νότιας Ασίας (South Asian Free Trade Agreement) που υπογράφηκε την 6.1.2004 κατά τη διάρκεια της 12^{ης} Συνόδου Κορυφής του SAARC στο Ισλαμαμπάντ του Πακιστάν με ημερομηνία ισχύος από 1.12.2006 και με στόχο να προωθηθεί η οικονομική και εμπορική συνεργασία μεταξύ των κρατών μελών. Η συμφωνία προβλέπει:

♦ εξάλειψη των δασμών στις εμπορικές συναλλαγές μεταξύ των κρατών μελών με βάση το Πρόγραμμα Απελευθέρωσης του Εμπορίου. Οι αναπτυσσόμενες χώρες θα μειώσουν τους δασμούς στο 20% του σημερινού επιπέδου σε δύο χρόνια από τη θέση σε ισχύ της Συμφωνίας και στη συνέχεια στο 0% έως 5% στα επόμενα πέντε χρόνια (2008 – 2012). Οι λιγότερο αναπτυσσόμενες χώρες (Αφγανιστάν, Μπαγκλαντές, Μπουτάν και Νεπάλ) θα μειώσουν τους σημερινούς δασμούς στο 30% σε δύο χρόνια από τη θέση σε ισχύ της Συμφωνίας και στη συνέχεια στο 0% έως 5% στα επόμενα οκτώ χρόνια (2008 – 2015).

♦ συνθήκες εύλογου ανταγωνισμού στην ελεύθερη εμπορική ζώνη και οφέλη για όλα τα συμβαλλόμενα μέρη λαμβανομένου υπόψη του επιπέδου και των προτύπων οικονομικής ανάπτυξης

♦ εναρμόνιση των εθνικών δασμολογιών και των διαδικασιών εισαγωγών, απλοποίηση των τραπεζικών μεθόδων χρηματοδότησης των εισαγωγών, απελευθέρωση της κίνησης των επενδυτικών κεφαλαίων μεταξύ των κρατών μελών

♦ όποιο κράτος μέλος αντιμετωπίζει προβλήματα στο ισοζύγιο πληρωμών, μπορεί να αναστέλλει προσωρινά την εφαρμογή των εμπορικών και επενδυτικών διατάξεων της Συμφωνίας

♦ εάν ένα προϊόν που εισάγεται σε ένα κράτος μέλος μπορεί να προκαλέσει σοβαρή ζημία στους παραγωγούς του, μπορεί να ανασταλεί προσωρινά η εισαγωγή του στο κράτος αυτό μετά από ειδική έρευνα

♦ σύσταση του Υπουργικού Συμβουλίου της SAFTA (SAFTA Ministerial Council, SMC) που είναι το ανώτατο όργανο με αρμοδιότητα να επιβλέπει την εφαρμογή της Συμφωνίας. Απαρτίζεται από τους Υπουργούς Εμπορίου των κρατών μελών και υποστηρίζεται από την Επιτροπή Εμπειρογνομόνων (Committee of Experts, COE) στην οποία μετέχει ένας ειδικός σε θέματα εμπορίου από κάθε κράτος μέλος. Η Επιτροπή Εμπειρογνομόνων θα ασκεί και τα καθήκοντα του Οργάνου Διακανονισμού των Διαφορών (Dispute Settlement Body)

♦ η Γραμματεία του SAARC θα παρέχει γραμματειακή υποστήριξη στο SMC και το COE.

Safe custody account = λογαριασμός ασφαλούς φύλαξης. Είναι ένας λογαριασμός τίτλων τηρούμενος και διαχειριζόμενος από την κεντρική τράπεζα στον οποίο τα πιστωτικά ιδρύματα καταθέτουν χρεόγραφα που γίνονται δεκτά σαν ασφάλεια, δηλαδή σαν εγγυοδοτικά στοιχεία, για τις πράξεις παροχής ρευστότητας.

Sale and lease-back = πώληση (sale) ενός υπάρχοντος στοιχείου του ενεργητικού σε ένα χρηματοπιστωτικό ίδρυμα ή εταιρία που με τη σειρά τους το παραχωρούν στον πωλητή με τη νομική μορφή της χρηματοδοτικής μίσθωσης (leasing). Στη σύμβαση μπορεί να περιέχεται ρήτρα που παρέχει στον πωλητή το δικαίωμα της επαναγοράς στη λήξη της μίσθωσης. Αποτελεί ένα τρόπο έμμεσης χρηματοδότησης.

▪ Στην Ελλάδα, μετά τη ψήφιση του σχετικού νόμου (ΦΕΚ 15/28.01.2004) η επιχείρηση που χρηματοδοτείται με τον τρόπο αυτό, απαλλάσσεται οποιασδήποτε καταβολής φόρου για την πώληση και τη μεταβίβαση, η δε υπεραξία που προκύπτει εμφανίζεται σε ειδικό λογαριασμό αφορολόγητου αποθεματικού. Με βάση νεότερο νόμο του 2006, η Κτηματική Εταιρία του Δημοσίου (ΚΕΔ) ως πληρεξούσια του Δημοσίου ή ΝΠΔΔ έχει το δικαίωμα 1) μεταβίβασης κυριότητας ή άλλου εμπράγματος δικαιώματος ή παραχώρησης ενοχικού δικαιώματος επί ακινήτου με ταυτόχρονη σύμβαση μίσθωσης 2) μεταβίβασης κυριότητας ή άλλου εμπράγματος δικαιώματος ή παραχώρησης ενοχικού δικαιώματος επί ακινήτου με ταυτόχρονη συμφωνία κατασκευών επ' αυτού και μίσθωσης του ίδιου ακινήτου 3) μακροχρόνιας μίσθωσης που μπορεί να φθάνει μέχρι και τα 99 έτη 4) χρηματοδοτικής μίσθωσης, και συγκεκριμένα μίσθωσης ετοίμου, μετασκευασμένου ή κατασκευασμένου κτιρίου με δικαίωμα της ΚΕΔ αγοράς του ακινήτου κατά τη λήξη της σύμβασης ή ανανέωσης της σύμβασης για ορισμένο χρόνο 5) μικτής σύμβασης, δηλαδή σύμβασης που συνδυάζει τα χαρακτηριστικά των υπ' αριθ. 1 έως και 4 περιπτώσεων ή σε συνδυασμό αυτών με αντιπαροχή ή /και ανταλλαγή.

▪ Το Sale and lease-back παρέχει στην επιχείρηση συνοπτικά τα ακόλουθα πλεονεκτήματα:

α) φορολογικές ελαφρύνσεις και απαλλαγές ως άνω β) μεγάλη διάρκεια αποπληρωμής γ)

ενίσχυση της ρευστότητας της επιχείρησης δ) δημιουργία ευνοϊκών συνθηκών για τη βελτίωση και αναδιάρθρωση της οικονομικής κατάστασης του μισθωτή λαμβανομένου υπ' όψει ότι γίνεται μία μείωση των παγίων στοιχείων του ισολογισμού και αξιοποιούνται τα ίδια κεφάλαια με αποτέλεσμα μία πιο ορθολογική διαχείριση με στόχο τη χρηματοοικονομική εξυγίανση της επιχείρησης.

Sale bill = ανακοίνωση δημοπρασίας. Ένα έντυπο που αναφέρει την ημέρα, τον ακριβή χρόνο και τόπο, τους όρους της πώλησης και την περιγραφή του προς πώληση αντικειμένου που πραγματοποιείται με τη διαδικασία της δημοπρασίας δηλαδή της ανοικτής πρόσκλησης προς το κοινό που καλείται να συμμετάσχει μέσω ανοικτών και ανταγωνιστικών προσφορών.

Sale, construct and lease-back = πώληση (sale) ενός υπάρχοντος στοιχείου του ενεργητικού και ιδιαίτερα ενός ακινήτου σε ένα χρηματοπιστωτικό ίδρυμα το οποίο με τη σειρά του το παραχωρεί στον πωλητή με τη νομική μορφή της χρηματοδοτικής μίσθωσης (leasing) ενώ στη σύμβαση κατοχυρώνεται το δικαίωμα του αγοραστή για την πραγματοποίηση κατασκευών, ανακατασκευών ή ανακαινίσεων. Στη σύμβαση μπορεί να περιέρχεται και ρήτρα που δίνει στον πωλητή το δικαίωμα της επαναγοράς στη λήξη της μίσθωσης.

Sallie May (Student Loan Marketing Association) = ιδρύθηκε το 1973 σαν επιχείρηση υπό την αιγίδα της κυβέρνησης των ΗΠΑ (Government-Sponsored Enterprise, GSE) και η ιδιωτικοποίηση αυτής άρχισε το 1997 και ολοκληρώθηκε το 2006. Η κύρια δραστηριότητα αυτής είναι τα εκπαιδευτικά δάνεια. Αγοράζει φοιτητικά δάνεια και κατόπιν τα μετατρέπει σε ομόλογα που τα πωλεί στη δευτερογενή αγορά. Σήμερα καλύπτει το ένα τρίτο της αγοράς αυτής διαχειριζόμενη κεφάλαια 89 δισεκ. δολαρίων προς περισσότερους από 7.000.000 δικαιούχους περιλαμβανομένων και των δανείων της δια βίου μάθησης και αυτών για επιχειρηματική και τεχνική βοήθεια προς Πανεπιστήμια και Κολέγια. Το SLM Corporation διαθέτει και τις εξής θυγατρικές εταιρίες:

α) Sallie Mae Servicing L.P που παρέχει υπηρεσίες προς το Ομοσπονδιακό Πρόγραμμα Οικογενειακών Εκπαιδευτικών Δανείων (Federal Family Education Loan Program, FFELP) μέσω των πέντε κέντρων του εξυπηρέτησης δανείων στο Φίσερς της Ιντιάνα, στο Κίλλιν του Τέξας, στο Ουίλκες-Μπαρ της Πενσυλβάνια, στο Πάναμα Σίτυ της Φλόριντα και στο Μάρλτον του Νιου Τζέρσεϋ.

β) Sallie May Inc. που ασχολείται με τη χρηματοδότηση, τη διαφήμιση, τις πωλήσεις και τις διοικητικές υπηρεσίες. Τα κεντρικά της γραφεία είναι στο Ρέστον της Βιρτζίνια.

γ) Nellie May Corp. που παρέχει εκπαιδευτικά δάνεια προς τους πτυχιακούς και μεταπτυχιακούς φοιτητές ή τις οικογένειές τους. Μέσω του Internet προεγκρίνει τα δάνεια, παρέχει πληροφορίες και διαχειρίζεται το σχετικό χρέος. Έχει την έδρα της στο Μπράιντρι της Μασαχουσέτης.

δ) Student Loan Funding Resources LLC με έδρα το Σινσιννάτι του Οχάιο. Παρέχει ομοσπονδιακά εκπαιδευτικά δάνεια και ιδιωτικά δάνεια και είναι ο χρηματοδότης της ανέγερσης και επέκτασης 130 εγκαταστάσεων Πανεπιστημίων και Κολεγίων.

ε) Pioneer Credit Recovery Inc. με έδρα τη δυτική Νέα Υόρκη αποτελεί ίδρυμα διαχείρισης χρέους και παρέχει υπηρεσίες είσπραξης εκπαιδευτικών δανείων προς το Υπουργείο Παιδείας των ΗΠΑ και άλλους 600 πελάτες μεταξύ των οποίων είναι το Υπουργείο των Οικονομικών, το Πρόγραμμα Εκπαιδευτικών Δανείων του Κολοράντο και η Επιτροπή Φοιτητικής Συνδρομής του Όρεγκον.

ζ) General Revenue Corp. που παρέχει υπηρεσίες είσπραξης απαιτήσεων προς 7 ιδρύματα εγγύησης δανείων και περίπου 800 άλλους πελάτες από τους οποίους 730 είναι πανεπιστημιακά ιδρύματα. Έχει την έδρα του στο Σινσιννάτι του Οχάιο και γραφεία στην Ατλάντα, Βοστώνη, Ντάλας, Πίτσμπουργκ, Λονγκ Μπιτς και Μινεάπολη.

Salomon Brothers Non-U.S Dollar World Government Bond Index = δείκτης αναφοράς (benchmark index) της εταιρίας των ΗΠΑ Σάλομον Μπράδερς που περιλαμβάνει 13 ομόλογα που διαπραγματεύονται στις διεθνείς αγορές. Τα ομόλογα αυτά είναι σταθερού εισοδήματος και με εναπομένουσα διάρκεια ενός έτους ή περισσότερο. Εξαιρούνται από το δείκτη οι εκδόσεις ομολόγων των ΗΠΑ σε δολάρια.

Salomon Brothers World Equity Index, SBWEI = σταθμισμένος δείκτης αναφοράς (benchmark index) της επενδυτικής εταιρίας των ΗΠΑ Σάλομον Μπράδερς που περιλαμβάνει μετοχές 6.000 επιχειρήσεων από 22 χώρες.

Same day value = αξία της ίδιας ημέρας. Ο όρος χρησιμοποιείται για να δηλώσει ότι η ημερομηνία συναλλαγής (trade day) συμπίπτει απόλυτα με την ημερομηνία αξίας (value date) δηλαδή με την ημέρα παράδοσης των κεφαλαίων. Για παράδειγμα, μία τράπεζα δανείζεται ένα ποσό από μία άλλη τράπεζα στη διαπραγματευτική αγορά την 25η Μαΐου με παράδοση του κεφαλαίου εντός της ημέρας, δηλαδή την 25η Μαΐου. Οι υπηρεσίες υποστήριξης της δανειστρίας τράπεζας θα δώσουν προτεραιότητα στη μεταφορά του ποσού ώστε η εντολή να διακανονισθεί πριν το κλείσιμο του ωραρίου και γενικότερα πριν από το ισχύον cut of time.

SAP = εταιρία που ιδρύθηκε το 1972 με έδρα το Μανάιμ της Γερμανίας και έγινε γνωστή παγκοσμίως με το ομώνυμο μηχανογραφικό λογιστικό σύστημα που λειτουργεί σαν γενικό καθολικό (general ledger) των επιχειρήσεων. Σήμερα έχει περίπου 21.500 υπαλλήλους σε 50 χώρες και σε περισσότερες από 30.000 εγκαταστάσεις. Είναι η τέταρτη στον κόσμο εταιρία παροχής λογισμικού. Η νέα έκδοση λογισμικού R/3 system καλύπτει, μεταξύ άλλων, τη διαχείριση χρηματοοικονομικών προϊόντων και γενικά διαθεσίμων, το λογιστικό κόστος, τη λειτουργικότητα της παραγωγής, τη διαχείριση υλικών και την αρχειοθέτηση εγγράφων.

Sarbanes-Oxley Act = νόμος των ΗΠΑ που τέθηκε σε ισχύ την 30 Ιουλίου του 2002 για να αντιμετωπίσει τη νοσηρή κατάσταση που προέκυψε από τα λογιστικά σκάνδαλα (accounting scandals) των επιχειρήσεων των ΗΠΑ. Προέβλεπε ριζική αναθεώρηση του ρυθμιστικού πλαισίου για τους εκδότες χρεογράφων τα οποία τυγχάνουν διαπραγμάτευσης στις δημόσιες αγορές, τους ελεγκτές, τα μέλη του διοικητικού συμβουλίου των εταιριών και τους νομικούς συμβούλους αυτών. Επιβάλλει αυστηρές ποινές σε περιπτώσεις λογιστικής απάτης και εταιρικής διαφθοράς ενώ προστατεύει τους μετόχους, τους εργαζόμενους και το επενδυτικό κοινό. Ο νόμος αυτός έχει δεχτεί την κριτική ορισμένων φιλελευθέρων που ισχυρίζονται ότι παρεμποδίζει την ανάπτυξη της επιχειρηματικότητας και τη διενέργεια επενδύσεων.

Savings and Loans Associations = Οργανισμοί Αποταμιεύσεων και Δανείων. Είναι ειδικοί πιστωτικοί οργανισμοί που συγκεντρώνουν το μεγαλύτερο ποσοστό των καταθέσεων τους από λογαριασμούς όψεως και προθεσμιακές καταθέσεις ενώ το πιο σημαντικό ποσοστό των χορηγήσεων αφορά στεγαστικά δάνεια. Ο θεσμός είναι διαδεδομένος στις ΗΠΑ όπου οι οργανισμοί αυτοί είναι υποχρεωμένοι να διατηρούν το 70% των απαιτήσεών τους σε δάνεια στεγαστικής πίστης ή σε ανάλογου τύπου επενδύσεις. Οι υπηρεσίες που προσφέρουν είναι ανάλογες με αυτές των εμπορικών τραπεζών αλλά έμφαση δίνεται κύρια στη μετατροπή ποσών που δανείζονται σε βραχυπρόθεσμη βάση σε στεγαστικά δάνεια με μακροπρόθεσμη περίοδο εξόφλησης.

SB WGBI (Salomon Brothers World Government Bond Index) = παγκόσμιος δείκτης κυβερνητικών ομολόγων του οίκου Σάλαμον Μπράδερς. Μετρά την απόδοση της σύνθεσης πολυεθνικών χαρτοφυλακίων ομολόγων με δεδομένη στάθμιση των περιουσιακών στοιχείων. Το 2004, η στάθμιση την οποία απέδιδε στα διάφορα κρατικά ομόλογα ήταν η εξής: Αυστραλία 0,37%, Αυστρία 1,34%, Βέλγιο 2,92%, Καναδάς 1,97%, Δανία 0,97%, Φινλανδία 0,57%, Γαλλία 8,30%, Γερμανία 9,25%, Ελλάδα 1,76%, Ιρλανδία 0,40%, Ιταλία 9,13%, Ιαπωνία 29,71%, Κάτω Χώρες 2,39%, Νορβηγία ,20%, Πολωνία 0,38%, Πορτογαλία 0,74%, Ισπανία 3,43%, Σουηδία 0,91%, Ελβετία 0,72%, Ηνωμένο Βασίλειο 4,74% και Ηνωμένες Πολιτείες 19,81%.

Scalability = ικανότητα κλιμάκωσης. Η δυναμική την οποία αναπτύσσει μία επιχείρηση ώστε να συνεχίσει να λειτουργεί αποδοτικά καθώς αυξάνει το μέγεθός της. Ικανοποιητική απόδοση έχουμε όταν η αναπτυσσόμενη επιχείρηση διατηρεί ή αυξάνει τα κέρδη της.

Scanner = σαρωτής. Μία περιφερειακή συσκευή ενός ηλεκτρονικού υπολογιστή, είτε ανεξάρτητη ή ενσωματωμένη στον εκτυπωτή, η οποία διαβάζει πληροφορίες από έντυπα ή φιλμ με τη βοήθεια μηχανισμού σάρωσης. Στη συνέχεια οι πληροφορίες μετατρέπονται σε ψηφιακά ή αναλογικά σήματα με σκοπό τη μετάδοση, αποθήκευση, ανάλυση, εκτύπωση ή αναπαραγωγή.

Schengen = Κωμόπολη του Λουξεμβούργου όπου στις 19.6.90 υπογράφηκε η ομώνυμη Συνθήκη από τις κυβερνήσεις του Βελγίου, Γαλλίας, Γερμανίας, Κάτω Χωρών, Λουξεμβούργου, Ιταλίας, Ισπανίας και Πορτογαλίας. Στη Συνθήκη του Σένγκεν προσχώρησε το 1992 και η Ελλάδα η οποία έγινε πλήρες μέλος από 26.3.2000. Καθεστώς παρατηρητή

έχουν η Αυστρία από το 1994 και η Δανία, η Σουηδία και η Φινλανδία από το 1996. Συμφωνίες συνεργασίας έχουν υπογράψει η Νορβηγία και η Ισλανδία ενώ μερικώς συμμετέχουν το Ηνωμένο Βασίλειο και η Ιρλανδία διατηρώντας, όμως, τους αυστηρούς ελέγχους στα σύνορά τους ανεξάρτητα της εθνικότητας των εισερχομένων. Από 21.12.2007 μέλη είναι η Εσθονία, η Λετονία, η Λιθουανία, η Μάλτα, η Ουγγαρία, η Πολωνία, η Σλοβακία, η Σλοβενία και η Τσεχική Δημοκρατία ενώ η Κύπρος θα είναι μέλος από το 2009 και η Βουλγαρία και η Ρουμανία πιθανώς από το 2011.

- Οι μετακινούμενοι πολίτες μιας χώρας μέλους της Συνθήκης του Σένγκεν σε άλλη χώρα μέλος δεν υπόκεινται σε ελέγχους διαβατηρίων και τελωνειακές διαδικασίες. Οι ταξιδιώτες που εισέρχονται σε μία χώρα μέλος από τρίτες χώρες υπόκεινται στους σχετικούς ελέγχους μία μόνο φορά και μετακινούνται ελεύθερα στις υπόλοιπες χώρες μέλη. Αυτό δεν σημαίνει ότι δεν υπόκεινται σε έλεγχο ταυτοποίησης. Αν τους ζητηθεί υποχρεούνται να επιδείξουν την αστυνομική τους ταυτότητα ή άλλο νομιμοποιητικό έγγραφο.

- Έντονες αντιδράσεις, λόγω υποτιθέμενης παραβίασης των προσωπικών δεδομένων, έχει προκαλέσει το Σύστημα Πληροφοριών Σένγκεν (Schengen Information System, SIS). Αντίθετα, οι υπέρμαχοι της Συνθήκης υποστηρίζουν ότι με τον τρόπο αυτό εξασφαλίζεται η ανάσχεση της λαθρομετανάστευσης, ο αυστηρότερος έλεγχος των εξωτερικών συνόρων και η καταπολέμηση της διακίνησης των ναρκωτικών, της τρομοκρατίας και του ξεπλύματος του βρώμικου χρήματος. Το SIS εξασφαλίζει την ηλεκτρονική διασύνδεση των αστυνομικών των κρατών μελών για την ανταλλαγή στοιχείων που αφορούν τους πολίτες. Συγκεκριμένα, προσφέρει μία βάση δεδομένων με μία μαύρη λίστα των προσώπων που είναι ανεπιθύμητα στην Ε.Ε λόγω διάπραξης εγκληματικών πράξεων.

- Το Σύστημα Πληροφοριών Σένγκεν II (Schengen Information System II, SIS II) περιέχει πρόσθετες πληροφορίες όπως φωτογραφίες, δακτυλικά αποτυπώματα, πιθανόν το DNA, υποθετικά συμπεράσματα της Αστυνομίας, ψυχολογικούς κινδύνους, χρησιμοποιούμενα αντικείμενα και όργανα του εγκλήματος και βιομετρικά στοιχεία. Πρόσβαση στη βάση δεδομένων του SIS II έχουν και η Ευρωπαϊκή Αστυνομία (Europol) η οποία μπορεί να προσθέτει, να τροποποιεί και να διαγράφει στοιχεία και η Ευρωπαϊκή Δικαιοσύνη (Eurojust).

Scriptural money = μη καταπιστευτικό χρήμα ή άλλως όλα τα είδη χρήματος πλην τραπεζογραμματίων και κερμάτων. Το scriptural money μπορεί να εμφανίζεται σε τίτλους όπως είναι οι επιταγές, τα γραμμάτια σε διαταγήν, οι συναλλαγματικές, σε άμεσες χρεώσεις λογαριασμών για την εξόφληση τιμολογίων οργανισμών κοινής ωφέλειας και σε άυλες μορφές.

SDR, Special Drawing Right = ειδικό τραβηκτικό δικαίωμα. Είναι το νόμισμα που εκδόθηκε σαν λογιστικό χρήμα το 1969 από το Διεθνές Νομισματικό Ταμείο (ΔΝΤ) για να εκφράσει ένα μέρος των αποθεματικών του και να διατηρήσει σε σχετικά σταθερό επίπεδο το σύστημα των συναλλαγματικών ισοτιμιών που προέκυψε από τις συμφωνίες του Μπρέττον Γουντς. Μετά την κατάρρευση των ανωτέρων συμφωνιών το 1973 και την υιοθέτηση του συστήματος των κυμαινόμενων συναλλαγματικών ισοτιμιών περιορίστηκε δραστικά ο ρόλος του SDR σαν διεθνούς αποθεματικού νομίσματος. Τα SDRs κατανέμονται στα κράτη μέλη ανάλογα με την ποσότητα συμμετοχής τους. Το SDR χρησιμεύει επίσης σαν λογιστική μονάδα για το ΔΝΤ και άλλους διεθνείς οργανισμούς.

Η αξία του SDR βασίζεται σε ένα καλάθι νομισμάτων η σύνθεση του οποίου αναθεωρείται κάθε πέντε χρόνια για να αντανakλά τη σπουδαιότητα των νομισμάτων στις διεθνείς τραπεζικές και χρηματοοικονομικές αγορές. Τον Οκτώβριο του 2000 αναθεωρήθηκε η μέθοδος επιλογής των νομισμάτων και της βαρύτητας αυτών στο καλάθι λόγω της εισαγωγής του ευρώ και το καλάθι των νομισμάτων του SDR αποτελείται σήμερα από το δολάριο ΗΠΑ, το ευρώ, το ιαπωνικό γεν και τη λίρα στερλίνα. Η τελευταία αναθεώρηση έγινε το Νοέμβριο του 2005 και ισχύει από την 1.1.2006. Η βαρύτητα των νομισμάτων του καλαθιού βασίσθηκε α) στην αξία των εξαγωγών εμπορευμάτων και υπηρεσιών και β) στο ποσό των αποθεμάτων που είναι εκφρασμένα στα αντίστοιχα νομίσματα που διακρατούνται από τα άλλα κράτη μέλη. Με βάση τα κριτήρια αυτά αποδόθηκε η ακόλουθη βαρύτητα στα νομίσματα στα οποία βασίζεται το καλάθι του SDR: δολάριο ΗΠΑ 44%, ευρώ 34%, ιαπωνικό γεν 11% και λίρα στερλίνα 11%. Την 23.6.2009 ένα δολάριο ΗΠΑ ήταν ίσο με 0,647649 SDR και το ένα ευρώ ήταν ίσο με 0,905284 SDR.

SDSL (Symmetric Digital Subscriber Line) = βλέπε όρο DSL.

Search Engine machines = μηχανές αναζήτησης. Εφαρμογή βάσης δεδομένων στο Internet που επιτρέπει την αναζήτηση συνδέσμων σε ιστοσελίδες χρησιμοποιώντας λέξεις-κλειδιά ή θέματα. Οι μηχανές αναζήτησης βρίσκουν και κατηγοριοποιούν web sites στο διαδίκτυο. Δημιουργώντας ευρετήρια των βάσεων δεδομένων μπορούν να βρουν ένα web site σχετικό με αυτό που αναζητά ο χρήστης. Περισσότερο γνωστές μηχανές αναζήτησης είναι το Google, το Yahoo, η AltaVista, το Fast, το Metacrawler, ο Lycos, το Askjeeves, το Hotbot, το Direct hit, το Excite, το Dog pile, το WebCrawler, το Alltheweb, το Info seek, το Inktomi, το Snap και στην Ελλάδα το in.gr και το FORTH net.

Seasonally adjusted, s.a = εποχικά προσαρμοσμένα στοιχεία. Μία μέθοδος της στατιστικής για την προσαρμογή των αρχικά ανακοινωθέντων στοιχείων η οποία λαμβάνει υπόψη τις κανονικές ετήσιες διακυμάνσεις που δεν οφείλονται σε οικονομικούς παράγοντες όπως π.χ την αύξηση της ανεργίας στο τέλος της σχολικής και ακαδημαϊκής περιόδου λόγω της αποφοίτησης των μαθητών και φοιτητών ή την προσωρινή αύξηση των τιμών των γεωργικών προϊόντων τον χειμώνα λόγω κακών καιρικών συνθηκών και φυσικών καταστροφών. Με τον τρόπο αυτό α) οι σχετικές συγκρίσεις πραγματοποιούνται από μήνα σε μήνα β) τα μηνιαία στοιχεία διαιρούνται με το ποσοστό του μέσου μηνιαίου όρου και γ) η απλή αριθμητική προσαρμογή δεν λαμβάνει υπόψη εξαιρετικούς και προσωρινούς παράγοντες.

Secondary buy-out = δευτερογενής εξαγορά. Αποτελεί στρατηγική εξόδου από το μετοχικό κεφάλαιο μιας επιχείρησης. Μία επενδυτική εταιρία πωλεί το μερίδιο του μετοχικού κεφαλαίου μιας επιχείρησης που κατέχει σε άλλη επενδυτική εταιρία ή μία εταιρία υψηλού επιχειρηματικού κινδύνου (venture capital) ή ένα ιδιωτικό κεφάλαιο μετοχικών συμμετοχών (private equity fund) πωλούν το μερίδιό τους σε άλλη εταιρία venture capital ή private equity fund.

Secondary market = δευτερογενής αγορά. Η αγορά στην οποία εκδοθέντα στο παρελθόν χρεόγραφα και άλλα χρηματοοικονομικά μέσα επαναπωλούνται και επαναγοράζονται σε αντίθεση με την πρωτογενή αγορά (primary market) όπου τοποθετούνται μόνο νέες εκδόσεις τίτλων.

Secondary Public Offering, SPO = δευτερογενής δημόσια προσφορά. Χρονικά, ακολουθεί την αρχική δημόσια προσφορά (βλέπε όρο Initial Public Offering, IPO). Μπορεί να είναι είτε προσφορά του εκδότη χρεογράφων ή μιας ομάδας που έχει αγοράσει τα χρεόγραφα του εκδότη στις αγορές. Και για το είδος αυτό της δημόσιας προσφοράς χρεογράφων απαιτείται έγκριση των αρμοδίων αρχών και δημοσίευση προς το ευρύ κοινό στην οποία πρέπει να αναφέρεται και ο λόγος αυτής. Για παράδειγμα, μία εταιρία που διέθεσε στο κοινό 1.000.000 νέες μετοχές, επανέρχεται μετά την αρχική προσφορά και ανακοινώνει ότι θα διαθέσει στο κοινό άλλες 300.000 μετοχές το προϊόν των οποίων θα διαθέσει για τον εκσυγχρονισμό της παραγωγής και την επέκταση των υποκαταστημάτων της.

Second-round effects = βλέπετε όρο «Direct, indirect and second-round effects».

Secure Internet Protocol Network, SIPN = ασφαλές διαδικτυακό πρωτόκολλο του Ίντερνετ. Ένα ασφαλές, υψηλής διαθεσιμότητας και παγκόσμιο εικονικό ιδιωτικό δίκτυο του SWIFT που βασίζεται στο διεθνές πρωτόκολλο (International Protocol, IP) και τις σχετικές με αυτό τεχνολογίες και το οποίο προσφέρει υπηρεσίες μετάδοσης που απαιτούνται από το σύστημα SWIFTNet.

Securities and Exchange Commission, SEC = Επιτροπή Χρεογράφων και Χρηματιστηρίου. Εποπτική αρχή των ΗΠΑ με τις ακόλουθες αρμοδιότητες:

- επαγρυπνεί για την ορθή και νόμιμη λειτουργία των πρωτογενών και δευτερογενών αγορών κεφαλαίου των ΗΠΑ όπως των αγορών εντόκων γραμματίων και ομολόγων και των χρηματιστηρίων
- προστατεύει τους επενδυτές, επιβάλλοντας στις επιχειρήσεις να δημοσιεύουν σε τακτική βάση ισολογισμούς και χρηματοοικονομικούς λογαριασμούς. Οι επενδυτές, επίσης, μπορούν να αντλήσουν στοιχεία για την οικονομική κατάσταση των επιχειρήσεων από το δικτυακό τόπο της SEC και ιδιαίτερα από τη βάση δεδομένων EDGAR που περιλαμβάνει πληροφορίες τις οποίες καταθέτουν υποχρεωτικά στη SEC οι ελεγχόμενες εταιρίες

- επιθεωρεί τους διαμεσολαβητές της αγοράς (broker-dealers), τους συμβούλους επενδύσεων, τα αμοιβαία κεφάλαια και τις εταιρίες συμμετοχών κοινής ωφέλειας
- προωθεί την ενίσχυση της σχετικής νομοθεσίας και παραπέμπει στις δικαστικές αρχές τους παραβάτες. Κάθε χρόνο τεκμηριώνει με πορίσματα ελέγχου περίπου 400 με 500 παραβάσεις εταιριών και ιδιωτών
- συνεργάζεται στενά με τις αρχές των χρηματιστηρίων, το Κογκρέσο, άλλες συναρμόδιες δημόσιες αρχές και οργανώσεις του ιδιωτικού τομέα. Έχει 3.100 υπαλλήλους, εδρεύει στην Ουάσινγκτον D.C και διαθέτει ένδεκα περιφερειακά και τοπικά γραφεία.

Securities lending = δανεισμός χρεογράφων. Είναι η συναλλαγή στην οποία ένα πιστωτικό ίδρυμα ή ο αντισυμβαλλόμενός του μεταβιβάζει τίτλους ή βασικά εμπορεύματα έναντι κατάλληλης ασφάλειας, υπό την προϋπόθεση ότι ο δανειζόμενος αναλαμβάνει την υποχρέωση να επιστρέψει αντίστοιχης αξίας τίτλους σε κάποια μελλοντική ημερομηνία ή όταν του το ζητήσει ο μεταβιβάζων. Οι ιδιοκτήτες των χρεογράφων συχνά δανείζουν αυτά σε άλλους που μπορούν: α) να τα πωλήσουν short. Αυτό σημαίνει ότι κάποιος πωλεί χρεόγραφα των οποίων δεν είναι κύριος, όταν υπάρχει η προσδοκία ότι οι τιμές τους θα πέσουν στο μέλλον οπότε θα τα αγοράσει φθηνότερα και θα αποκομίσει κέρδος β) να τα παραδώσει σε ένα άλλο για να ικανοποιήσει μία ανάγκη του όπως π.χ. να τα χρησιμοποιήσει σαν ασφάλεια (collateral) σε ένα άλλο δανειστικό συμβόλαιο. Σε αντάλλαγμα του δανεισμού των χρεογράφων του, ο δανειστής εισπράττει μία προμήθεια που υπολογίζεται σαν ένα εκατοστιαίο ποσοστό πάνω στην αρχική αγοραία αξία του δανεισθέντος χρεογράφου. Το ύψος της προμήθειας διαμορφώνεται από το βαθμό της σπανιότητας του χρεογράφου. Για παράδειγμα, εάν ένα συμβόλαιο μελλοντικής εκπλήρωσης (future) με υποκείμενο μέσο ένα ομόλογο του δημοσίου λήγει, αναζητείται για παράδοση το φθηνότερο παραδοτέο ομόλογο (cheapest-to-deliver bond,CTD) το οποίο θα έχει μία υψηλότερη προμήθεια σε σχέση με τα άλλα ομόλογα.

⊙ Ένα δάνειο χρεογράφων τυπικά καλύπτεται με ασφάλεια (collateral), που αποσκοπεί στη μείωση του πιστωτικού κινδύνου που φέρει ο δανειστής. Το collateral συνίσταται σε άλλα χρεόγραφα, σε πιστωτικές επιστολές ή σε μετρητά. Ο δανειστής στην περίπτωση αυτή θα φέρει μόνο τον κίνδυνο αγοράς (market risk) διότι ο δανειζόμενος οφείλει να επιστρέψει τα χρεόγραφα και όχι την αρχική αγοραία αξία των χρεογράφων. Εάν τα δανεισθέντα χρεόγραφα πληρώνουν μερίσματα, κουπόνια ή αποπληρώνονται μερικά κατά τη διάρκεια του δανείου, τα σχετικά ποσά επιστρέφονται στον δανειστή. Εάν σαν ασφάλεια χρησιμοποιούνται μετρητά, ο τόκος τους εκπίπτει από την προμήθεια που εισπράττει ο δανειστής.

⊙ Τα πλεονεκτήματα του securities lending είναι τα εξής:

- για το δανειστή των χρεογράφων: 1) μεγαλύτερο εισόδημα από τόκους 2) αύξηση του κεφαλαίου 3) αύξηση γενικά της αποδοτικότητας του χαρτοφυλακίου του
- για τους διαμεσολαβητές-διαπραγματευτές: 1) κάλυψη βραχυπρόθεσμων θέσεων 2) διευκόλυνση της αντιστοίχισης των ταμιακών ροών με στόχο τη χρονική σύμπτωση εισπράξεων και πληρωμών 3) μείωση των υπερημεριών 4) αύξηση της λειτουργικής αποδοτικότητας
- για το δανειζόμενο: άνετη προσφορά χρεογράφων προκειμένου να καλύψει βραχυπρόθεσμες υποχρεώσεις του και ιδιαίτερα να χρησιμοποιήσει τα ομόλογα σαν ασφάλεια για τη λήψη δανείων.

⊙ Πολλοί θεματοφύλακες (custodians) και διαχειριστές χρεογράφων προσφέρουν αυτόματα προγράμματα δανεισμού χρεογράφων (**Automatic Securities Lending Programmes, ASLP**) για τους πελάτες τους. Πρόκειται για μια μορφή outsourcing. Ο κάτοχος χρεογράφων εκχωρεί μία ομάδα αυτά σε επαγγελματία του είδους ο οποίος τα δανείζει για λογαριασμό του. Στο τέλος επιστρέφει στον πελάτη τα χρεόγραφα μαζί με το κέρδος αφαιρουμένης της προμήθειας αυτού. Η πιο συνηθισμένη περίπτωση είναι ο δανεισμός χρεογράφων που ανήκουν σε θεσμικούς επενδυτές προς τους διαμεσολαβητές-διαπραγματευτές που ενεργούν και για ίδιο λογαριασμό (broker dealers). Με τον τρόπο αυτό κερδίζουν και οι θεσμικοί επενδυτές και ο custodian που εισπράττει ένα μέρος της προμήθειας. Τα ASLP υιοθετούν τελευταία και τα πιστωτικά ιδρύματα τα οποία χρησιμοποιούν ιδιαίτερα στην Ευρώπη τα αυτόματα προγράμματα των δύο μεγαλύτερων custodians δηλαδή της Euroclear και της Clearstream. Ο πελάτης, πριν αποφασίσει να προσχωρήσει σε ένα ASLP, ζητά από τον custodian ή τον broker dealer μία εκτίμηση της πιθανής απόδοσης του προς εκχώρηση χαρτοφυλακίου του. Αυτοί προβαίνουν σε μια simulation (προσομοίωση σε συνθήκες αγοράς)

του χαρτοφυλακίου του πελάτη για να εκτιμήσουν την απόδοση με βάση την οποία αποφασίζει ο πελάτης.

Securities Settlement System, SSS = σύστημα διακανονισμού χρεογράφων. Σύμφωνα με τον ορισμό της ΕΚΤ, είναι το σύστημα που καθιστά δυνατή τη διακράτηση και μεταβίβαση τίτλων, είτε χωρίς πληρωμή είτε έναντι πληρωμής (παράδοση έναντι πληρωμής – delivery versus payment) είτε έναντι άλλου περιουσιακού στοιχείου (παράδοση έναντι παράδοσης – delivery versus delivery). Περιλαμβάνει όλες τις θεσμικές και τεχνικές ρυθμίσεις που απαιτούνται για το διακανονισμό συναλλαγών επί τίτλων και για την ασφαλή φύλαξη αυτών. Μπορεί να λειτουργεί σαν σύστημα διακανονισμού σε συνεχή ή μη χρόνο ή σαν σύστημα συμψηφισμού. Στα συστήματα διακανονισμού προβλέπεται εκκαθάριση των υποχρεώσεων των συμμετεχόντων.

Securitisation = τιτλοποίηση απαιτήσεων. Η διαδικασία μετατροπής των περιουσιακών στοιχείων και άλλων απαιτήσεων των τραπεζών και των επιχειρήσεων σε χρεόγραφα. Είναι η εκχώρηση από χρηματοπιστωτικό ίδρυμα ή επιχείρηση απαιτήσεων τους σε εταιρία ειδικού σκοπού (Special Purpose Vehicle, SPV) που στη συνέχεια εκδίδει και διαθέτει σε επενδυτές ομόλογα. Τα ομόλογα αυτά, που είναι μεταβιβάσιμα και συνήθως μεσοπρόθεσμης λήξης, ενσωματώνουν τις απαιτήσεις και με το προϊόν αυτών καταβάλλεται το τίμημα των απαιτήσεων. Οι απαιτήσεις συνήθως προέρχονται από μακροπρόθεσμα ενυπόθηκα στεγαστικά δάνεια, μεσοπρόθεσμης λήξης δάνεια για αγορά αυτοκινήτων ή άλλα δάνεια εξασφαλισμένα με εμπράγματα ή προσωπική ασφάλεια και από απαιτήσεις πιστωτικών καρτών όπως ήταν η τιτλοποίηση της Eurobank Cards AE στα τέλη του 2005 ή η τιτλοποίηση της ίδιας τράπεζας του Οκτωβρίου 2006 ύψους 2,25 δισεκατομμυρίων ευρώ απαιτήσεων από δάνεια σε μικρές επιχειρήσεις το προϊόν της οποίας θα χρησιμοποιείτο για εξαγωγές και για χρηματοδότηση της ανάπτυξης των εργασιών και η τιτλοποίηση που ανακοινώθηκε την 28.11.2007 απαιτήσεων από καταναλωτικά δάνεια ύψους 2,5 δισεκατομμυρίων ευρώ. Μια άλλη μεγάλη τιτλοποίηση απαιτήσεων ύψους 1,25 δισεκατομμυρίων ευρώ που ολοκληρώθηκε την 17.7.2007 πραγματοποίησε η Τράπεζα Πειραιώς απευθυνόμενη σε 40 θεσμικούς επενδυτές από 12 χώρες με το 95% της έκδοσης να διατίθεται σε διεθνείς επενδυτές. Εκδότης ήταν η εταιρία ειδικού σκοπού Estia Mortgage Finance II Plc με έδρα το Ηνωμένο Βασίλειο. Το Φεβρουάριο του 2008, η Eurobank προχώρησε σε τιτλοποίηση ύψους 1,04 δισεκατομμυρίων ευρώ απαιτήσεων από το χαρτοφυλάκιό της των στεγαστικών δανείων με στόχο να χρηματοδοτήσει τις εργασίες του ομίλου στην Ελλάδα και στο εξωτερικό. Ανάδοχος της έκδοσης των τίτλων ήταν η εταιρία του Ηνωμένου Βασιλείου Temeileion Mortgage Finance Plc. Την 24.4.2008, η Τράπεζα Πειραιώς ανακοίνωσε ότι ολοκληρώθηκε με επιτυχία η τρίτη τιτλοποίηση στεγαστικών δανείων της, ύψους 800.000.000 ευρώ. Η έκδοση των ομολογιών πραγματοποιήθηκε από την εδρεύουσα στο Λονδίνο εταιρεία ειδικού σκοπού "Estia Mortgage Finance III PLC" ενώ σαν διοργανωτής της έκδοσης είχε ορισθεί η UBS Limited. Τη 14.5.2008 ο Διοικητής της Αγροτικής Τράπεζας ανακοίνωσε ότι εντός του 2008 η ΑΤΕ θα προβεί σε τιτλοποίηση απαιτήσεων του μη αγροτικού τομέα ύψους 400.000.000 ευρώ. Την 7.7.2008 ανακοινώθηκε ότι η EFG Eurobank Ergasias S.A προχώρησε στην πρώτη τιτλοποίηση δανεισμού μέσω χρεογράφων (bond loans securitisation) για ένα ποσό 2.500.000.000 ευρώ που εκδόθηκε από την εταιρία Anartyxi SME I PLC του Ηνωμένου Βασιλείου. Τη διάθεση των τίτλων ανέλαβαν η Citigroup Global Markets Ltd, η Deutsche Bank AG και η Eurobank EFG Telesis Finance Investment Firm S.A. Το Νοέμβριο του 2008, η Τράπεζα Πειραιώς προέβη σε τιτλοποίηση επιχειρηματικών δανείων της ύψους 1,75 δισεκατομμυρίων ευρώ. Η έκδοση πραγματοποιήθηκε από την εδρεύουσα στο Λονδίνο εταιρία ειδικού σκοπού AXIA Finance PLC με διοργανώτρια τη Deutsche Bank ενώ πιστοληπτική διαβάθμιση παρέσχε η Moody's Investors Service. Την 29.1.2008 έγινε γνωστό ότι η EFG Eurobank Ergasias Leasing, θυγατρική της τράπεζας EFG Eurobank Ergasias, ολοκλήρωσε την πρώτη τιτλοποίηση απαιτήσεων από συμβάσεις χρηματοδοτικής μίσθωσης (leasing) ύψους 840.000.000 ευρώ. Εκδότης των ομολογιών ήταν η Andromeda Leasing Plc με έδρα το Ηνωμένο Βασίλειο. Πιστοληπτική αξιολόγηση των ομολογιών με διαβάθμιση Aa2 παρέσχε η Moody's Investors Service ενώ σύμβουλος έκδοσης ήταν η Deutsche Bank AG. Την 23.2.2009 ανακοινώθηκε ότι η Τράπεζα EFG Eurobank Ergasias A.E. προχώρησε σε τιτλοποίηση απαιτήσεων από συμβάσεις πίστωσης με ανοιχτό (αλληλόχρεο) λογαριασμό ύψους 3.300.000.000 ευρώ, οι οποίες προέρχονται από το χαρτοφυλάκιο της Τραπεζικής Επιχειρήσεων. Εκδότης των ομολογιών είναι η εταιρεία Anartyxi SME II 2009-1 PLC με έδρα το Ηνωμένο Βασίλειο. Πιστοληπτική αξιολόγηση στις ομολογίες με διαβάθμιση A1 παρέιχε ο

διεθνής οίκος αξιολόγησης Moody's ενώ σύμβουλοι για την τιτλοποίηση ήταν η Citigroup Global Markets Limited και η Deutsche Bank AG London Branch". Την 9.5.2009 η Τράπεζα Πειραιώς ανακοίνωσε ότι ολοκληρώθηκε η δεύτερη τιτλοποίηση επιχειρηματικών δανείων ύψους 900.000.000 ευρώ, σύμφωνα με τις διατάξεις του ν. 3156/2003. Η έκδοση των ομολογιών από την τιτλοποίηση πραγματοποιήθηκε από την εδρεύουσα στο Λονδίνο εταιρεία ειδικού σκοπού με την επωνυμία "AXIA II Finance PLC". Διοργανωτής της έκδοσης ορίστηκε η Deutsche Bank AG (London Branch). Πιστοληπτική διαβάθμιση στις ομολογίες παρέχει ο οίκος Moody's".

- Κύριο χαρακτηριστικό της τιτλοποίησης είναι η μεταφορά του κινδύνου που φέρει η απαίτηση στον ομολογιούχο και η αντικατάσταση των απαιτήσεων, όσον αφορά τον δικαιούχο της απαίτησης, με χρήματα. Η τιτλοποίηση έχει θετικές επιπτώσεις στον ισολογισμό της επιχείρησης, αντικαθιστά λιγότερες παραγωγικές επενδύσεις με άλλες παραγωγικότερες με την επένδυση των χρημάτων που εισπράττονται από αυτή, συνεπάγεται τη μείωση της εξάρτησης της επιχείρησης από τραπεζικό δανεισμό και την απελευθέρωση κεφαλαίων στην περίπτωση που δικαιούχος είναι χρηματοπιστωτικό ίδρυμα. Η τιτλοποίηση απαιτήσεων παρουσίασε μεγάλη αύξηση τα τελευταία χρόνια ενώ την ευχέρεια αυτή άντλησης δανειακών κεφαλαίων χρησιμοποιεί και το Δημόσιο. Στη ζώνη του ευρώ μεταξύ του 2001 και 2004 οι σχετικές συναλλαγές διπλασιάστηκαν για να φθάσουν το 2004 στο ποσό των 25 δισεκατομμυρίων ευρώ. Το 2006, σε παγκόσμιο επίπεδο, οι τιτλοποιήσεις δανείων και χρεών απέφεραν στις τράπεζες περίπου 30 δισεκατομμύρια δολάρια (22,3 δισ. ευρώ).

- Στην Ελλάδα η πρακτική των τιτλοποιήσεων θεσμοθετήθηκε:

α) με το άρθρο 14 του νόμου 2801/2000 σύμφωνα με το οποίο το Δημόσιο, ΝΠΔΔ και επιχειρήσεις που ανήκουν αποκλειστικά σε φορείς του δημόσιου φορέα μπορούν να προβούν σε τιτλοποίηση των απαιτήσεών τους, εκτός από άμεσους και έμμεσους φόρους. Καθιερώνονται τρία είδη τιτλοποιήσεων:

1) η απευθείας τιτλοποίηση όταν ο ίδιος ο δημόσιος φορέας εκδίδει αξιόγραφα που καλούνται «τίτλοι προεσόδων», για την εξόφληση των οποίων χρησιμοποιούνται οι τιτλοποιούμενες απαιτήσεις και

2) η τιτλοποίηση μέσω τρίτου νομικού προσώπου που εκδίδει το ομολογιακό δάνειο και με το προϊόν του αγοράζει από το φορέα του δημόσιου τομέα τις τιτλοποιούμενες απαιτήσεις.

3) περίπτωση τιτλοποίησης αποτελεί και η σύμφωνα με το άρθρο 11 του νόμου 3156/2003 τιτλοποίηση απαιτήσεων από ακίνητα στην οποία, εκτός από ορισμένες επιχειρήσεις του ιδιωτικού τομέα, μπορούν να προβούν και το Δημόσιο και ορισμένοι φορείς του ευρύτερου δημόσιου τομέα

β) με το νόμο 3156/2003 που παρέχει τις αναγκαίες νομικές διευκολύνσεις και κίνητρα μεταξύ των οποίων και φοροαπαλλαγές. Η τιτλοποίηση περιλαμβάνει σειρά συμβατικών σχέσεων και ενεργειών όπως:

1) η εκχώρηση της απαίτησης από τον δικαιούχο προς εταιρία ειδικού σκοπού

2) ή έκδοση και διάθεση ομολογιακού δανείου από την εταιρία ειδικού σκοπού. Ο νόμος επιβάλλει την υποχρεωτική ιδιωτική τοποθέτηση των ομολογιών. Το κύρος όμως του δανείου δεν εξαρτάται από το κύρος της εκχώρησης

3) η εξόφληση των ομολογιών πρέπει να στηρίζεται πάντοτε στα έσοδα από τις τιτλοποιούμενες απαιτήσεις, είτε αποκλειστικά είτε σε συνδυασμό με δάνεια και χρηματοοικονομικά παράγωγα.

☐ Σύμφωνα με στοιχεία της Έκθεσης του Διοικητή της Τράπεζας της Ελλάδος για το έτος 2005, το έτος αυτό οι ελληνικές εμπορικές τράπεζες τιτλοποίησαν απαιτήσεις αξίας 2.250.000.000 ευρώ (από τις οποίες 750.000.000 αφορούσαν για πρώτη φορά απαιτήσεις από πιστωτικές κάρτες) έναντι συνολικού ποσού τιτλοποιήσεων 750.000.000 το έτος 2004. Στο τέλος του 2005 το συνολικό υπόλοιπο των στεγαστικών δανείων που είχαν τιτλοποιηθεί ανερχόταν σε 2.250.000.000 ευρώ και το υπόλοιπο των τιτλοποιημένων απαιτήσεων από πιστωτικές κάρτες στα 975.000.000 ευρώ. Το συνολικό υπόλοιπο των τιτλοποιημένων απαιτήσεων ανήλθε σε 3.195.000.000 ευρώ και αποτελούσε το 1,1% του συνολικού ενεργητικού του πιστωτικού συστήματος. Σύμφωνα με στοιχεία της Έκθεσης του Διοικητή της Τράπεζας της Ελλάδος για το έτος 2006, το έτος αυτό οι ελληνικές εμπορικές τράπεζες τιτλοποίησαν απαιτήσεις αξίας 4.850.000.000 ευρώ δηλαδή παρατηρήθηκε μια αύξηση 116% συγκριτικά με το προηγούμενο έτος. Από τις τιτλοποιήσεις αυτές, 2.250.000.000 ευρώ αφορούσαν για πρώτη φορά δάνεια προς μικρού μεγέθους επιχειρήσεις. Στο τέλος του 2006, το συνολικό υπόλοιπο των στεγαστικών δανείων που είχαν τιτλοποιηθεί διαμορφώθηκε σε 4.643.000.000 ευρώ (8,1% του συνόλου των υπολοίπων των στεγαστικών δανείων), το υπόλοιπο των τιτλοποιημένων απαιτήσεων από πιστωτικές κάρτες στα 997.000.000 ευρώ

(3,8% του συνόλου των υπολοίπων στην καταναλωτική πίστη) και το υπόλοιπο των τιτλοποιημένων απαιτήσεων έναντι μικρού μεγέθους επιχειρήσεων σε 2.864.000.000 ευρώ (3% της συνολικής χρηματοδότησης των επιχειρήσεων από τα πιστωτικά ιδρύματα).

• Ο Διεθνής Οργανισμός Χρηματοπιστωτικών Υπηρεσιών του Λονδίνου (International Financial Services London, IFSL) ανέφερε ότι:

- το 2007, σε παγκόσμιο επίπεδο, λόγω της χρηματοπιστωτικής κρίσης του Β' εξαμήνου, η αξία των εκδόσεων τιτλοποίησης μειώθηκε κατά 8% στα 3,826 τρισεκατομμύρια δολάρια
- το 2008, θα μειωθεί κατά 25% στα 2,850 τρισεκατομμύρια δολάρια, λόγω της χρηματοπιστωτικής κρίσης, της έλλειψης ρευστότητας και της αυξημένης αποστροφής των επενδυτών για την ανάληψη κινδύνου.

Security = χρεόγραφο όπως π.χ τα έντοκα γραμμάτια, τα κρατικά ομόλογα, τα τραπεζικά και εταιρικά ομόλογα και τα εμπορικά χρεόγραφα (CPs). Εκδίδονται είτε στην ονομαστική αξία με τοκομερίδια (κουπόνια) είτε κάτω από το άρτιο. Ο επίσημος ορισμός που δίδεται από τη Securities Exchange Act του 1934 (ΗΠΑ) είναι: «security είναι κάθε γραμμάτιο, τίτλος, χρεόγραφο του θησαυροφυλακίου, ομολογία, χρεωστικό ομόλογο, πιστοποιητικό δικαιώματος ή συμμετοχής σε κάθε κερδοφόρα σύμβαση ή σε κάθε δικαίωμα ή χρηματοδοτική μίσθωση πετρελαίου, αερίου ή άλλου ορυκτού, κάθε πιστοποιητικό εγγύησης, προ-οργάνωσης ή εγγραφής, μεταβιβάσιμη μετοχή, επενδυτική σύμβαση, πιστοποιητικό δικαιωμάτων ψήφου, πιστοποιητικό κατάθεσης, συμβόλαιο δικαιώματος προαίρεσης (option) επί χρεογράφου ή προνομιακό δικαίωμα επί χρεογράφου ή μια ομάδα ή δείκτης χρεογράφων ή κάθε μορφής option σχετική με ξένο νόμισμα που διαπραγματεύεται στο χρηματιστήριο, κάθε πιστοποιητικό που ενσωματώνει δικαίωμα ή εγγύηση εγγραφής ή αγοράς τίτλου. Δεν περιλαμβάνονται στην έννοια του security κάθε νόμισμα, υποσχετική επιστολή, τραβηκτική, συναλλαγματική, αποδοχή τραπεζιών που το χρόνο της έκδοσης έχει λήξη μικρότερη από εννέα μήνες».

Security Assertion Markup Language, SAML = πρότυπο για την πιστοποίηση της ασφάλειας των συναλλαγών. Είναι ένα πρότυπο της γλώσσας XML για την ανταλλαγή δεδομένων αυθεντικότητας και έγκρισης μεταξύ πεδίων ασφάλειας όπως μεταξύ ενός παρόχου ταυτοποίησης και ενός παρόχου υπηρεσιών. Το SAML αποτελεί ένα προϊόν της Τεχνικής Επιτροπής Υπηρεσιών Ασφάλειας της OASIS (Organisation for the Advancement of Structured Information Standards). Η OASIS είναι μία μη κερδοσκοπική διεθνής συνεργασία με σκοπό την ανάπτυξη, σύγκλιση και αποδοχή προτύπων της ηλεκτρονικής επιχειρηματικότητας.

Seignorage = το εισόδημα των κυβερνήσεων από την τύπωση χρήματος. Συγκεκριμένα, είναι το κέρδος που προκύπτει από την αγοραία αξία των τραπεζογραμμάτων και κερμάτων αφού αφαιρέσουμε το κόστος τύπωσης. Ο όρος προέρχεται από τη γαλλική λέξη seigneur, που ήταν ο φεουδάρχης ηγεμόνας το μεσαίωνα και είχε το αποκλειστικό δικαίωμα της κοπής κερμάτων.

▪ Το εισόδημα που προκύπτει ποικίλει από χώρα σε χώρα. Για παράδειγμα, στις αρχές της δεκαετίας του '90 στις ΗΠΑ ήταν λιγότερο από 3% του κυβερνητικού εισοδήματος ενώ στην Ιταλία και την Ελλάδα ήταν πάνω από 10%. Σε περιόδους αποπληθωρισμού το εισόδημα αυτό πέφτει κατακόρυφα. Αντίθετα, όταν η κυβέρνηση θέλει να χρηματοδοτήσει τις δαπάνες της, χωρίς να προσφύγει σε υπερβολικό δανεισμό ή σε φορολογία, το εισόδημα αυτό ανέρχεται σαν συνέπεια της αύξησης των παραγόμενων τραπεζογραμμάτων και κερμάτων. Στην περίπτωση αυτή αυξάνεται η προσφορά χρήματος και ο πληθωρισμός. Κατά συνέπεια, τυπώνοντας χρήμα για να αυξηθούν τα κρατικά έσοδα είναι σαν να επιβάλλεις ένα φόρο πληθωρισμού.

▪ Στη ζώνη του ευρώ, το προνόμιο έκδοσης τραπεζογραμμάτων ανήκει στην Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα (ΕΚΤ) και το εισόδημα που προκύπτει αποτελεί μέρος του ευρύτερου νομισματικού εισοδήματος, το οποίο συγκεντρώνεται στην ΕΚΤ, και εφόσον υπάρχουν κέρδη, αναδιανέμεται στις εθνικές κεντρικές τράπεζες. Αντίθετα, το εισόδημα από την έκδοση κερμάτων εξακολουθεί να ανήκει στο Υπουργείο των Οικονομικών.

Self-Regulatory Authority = αυτορυθμιστική αρχή. Μία μη κυβερνητική οργάνωση η οποία διαθέτει καταστατική αρμοδιότητα να ρυθμίζει τις σχέσεις των μελών της. Στο Ηνωμένο Βασίλειο, είναι οι ενώσεις που θέτουν το κανονιστικό πλαίσιο της λειτουργίας για μια κατηγορία επενδυτικής επιχειρηματικής δραστηριότητας. Στις ΗΠΑ θέτουν κανόνες λειτουργίας σε ένα βιομηχανικό κλάδο ή μία επαγγελματική κατηγορία. Περιλαμβάνονται και οι

αυτορρυθμιζόμενοι οργανισμοί (Self-regulatory organizations (SROs) οι οποίοι επιβάλλουν διατάξεις που βασίζονται σε δίκαιες και εθιμικές αρχές αλλά και σε αποτελεσματικές πρακτικές που ισχύουν για τα χρεόγραφα και τα συμβόλαια μελλοντικής εκπλήρωσης εμπορευμάτων (commodity futures) όπως είναι π.χ η Εθνική Ένωση Διαπραγματευτών Χρεογράφων (National Association of Securities Dealers, NASD) και το Χρηματιστήριο της Νέας Υόρκης (New York Stock Exchange). Αυτοί οι οργανισμοί θέτουν τους κανόνες σύμφωνα με τους οποίους τα μέλη τους διεξάγουν τις συναλλαγές, παρακολουθούν τον τρόπο συμπεριφοράς των μελών τους και ενισχύουν, αν χρειασθεί, τους κανόνες που θεσπίζουν.

Sell off = ξεπούλημα. Στη χρηματοοικονομική σημαίνει την πώληση χρεογράφων, μετοχών και εμπορευμάτων σε μειωμένες τιμές υπό πίεση δηλαδή με ζημία. Η αύξηση της προσφοράς, στην περίπτωση αυτή, συνεπάγεται περαιτέρω πτώση των τιμών. Ένα sell off μπορεί να συμβεί π.χ εάν μία επιχείρηση δημοσιεύσει μία απογοητευτική κατάσταση κερδών οπότε οι κάτοχοι μετοχών ή εταιρικών ομολόγων της σπεύδουν να απαλλαγούν από τους τίτλους αυτούς για να μην καταγράψουν περισσότερες ζημιές ή εάν ανέλθουν απότομα οι τιμές του πετρελαίου, οι κάτοχοι μετοχών επιχειρήσεων που χρησιμοποιούν το πετρέλαιο σαν πηγή ενέργειας σπεύδουν να τις πωλήσουν φοβούμενοι την άνοδο του κόστους των προϊόντων τους και τη μείωση της ανταγωνιστικότητας αυτών, επόμενα τη μείωση των κερδών και την πτώση της αξίας των μετοχών.

Senior and junior bonds = senior ή higher priority ή unsubordinated bonds είναι τα ομόλογα που πληρώνονται πρώτα σε περίπτωση που ο εκδότης περιέλθει σε μερική αδυναμία πληρωμής. Αντίθετα, junior ή subordinated bonds είναι τα ομόλογα που πληρώνονται μετά την αποπληρωμή των senior bonds και εφόσον ο ευρισκόμενος σε μερική αδυναμία πληρωμής εκδότης διαθέτει ακόμα επαρκή χρήματα.

Seniority class = κατάταξη απαιτήσεων σε συγκεκριμένο βαθμό ώστε σε περίπτωση πτώχευσης οι πιστωτικές υποχρεώσεις μιας επιχείρησης που είναι υψηλά στην κατάταξη θα ικανοποιηθούν πρώτες.

Sensitivity analysis = ανάλυση ευαισθησίας. Μετρά την επίδραση στα αποτελέσματα ενός σχεδίου (project) των αλλαγών μιας ή περισσότερων σημαντικών μεταβλητών για τις οποίες υπάρχει αβεβαιότητα. Για παράδειγμα, μία απαισιόδοξη ή μία αισιόδοξη αξία μπορεί να επιλεγεί για μία αβέβαιη μεταβλητή. Στη συνέχεια ακολουθεί ανάλυση για να διαπιστωθεί πως αλλάζει το αποτέλεσμα με το επιλεγέν σενάριο με την υπόθεση εργασίας ότι όλες οι άλλες παράμετροι παραμένουν ίδιες. Αρχικά, η ανάλυση ευαισθησίας δημιουργήθηκε για να εξετάζει τις αβεβαιότητες στην εισαγωγή αξιών και τα μοντέλα παραμέτρων. Αργότερα, η αβεβαιότητα ενσωματώθηκε στη δομή των μοντέλων, τις υποθέσεις και τις εξειδικεύσεις. Χρησιμοποιείται για να αυξήσει την εμπιστοσύνη στο μοντέλο και τις προβλέψεις του παρέχοντας μια ερμηνεία του πως οι μεταβλητές ανταποκρίνονται στις αλλαγές των στοιχείων με τις οποίες τροφοδοτείται το μοντέλο. Άλλως, sensitivity analysis είναι το πώς τα ευαίσθητα αποτελέσματα μπορεί να αλλάζουν ανάλογα με την υλοποίηση ή όχι των υποθέσεων εργασίας. Οι υποθέσεις που αξίζουν της μεγαλύτερης προσοχής εξαρτώνται ευρύτατα από τα κριτήρια στοιχεία του κόστους και των κερδών ενώ πρέπει να αναλυθούν οι περιοχές του σχεδίου ή της διαδικασίας που παρουσιάζουν τη μεγαλύτερη αβεβαιότητα.

SEPA, Single Euro Payments Area = Ενιαίος Χώρος Πληρωμών σε Ευρώ. Μία πρωτοβουλία που αναπτύχθηκε μετά την εισαγωγή του ευρώ και επιδιώκει όπως οι πολίτες και οι εταιρίες πραγματοποιούν ηλεκτρονικές πληρωμές, χωρίς τη χρήση μετρητών και επιταγών, σε όλη τη ζώνη του ευρώ από ένα μόνο λογαριασμό χρησιμοποιώντας ένα μόνο σύνολο μέσων πληρωμής με την ίδια ευκολία, αποδοτικότητα και ασφάλεια όπως και για τις πληρωμές σε εθνικό επίπεδο. Δηλαδή θα είναι δυνατή η διενέργεια πληρωμών από ένα και μόνο λογαριασμό, που μπορεί να έχει ο συναλλασσόμενος σε οποιαδήποτε τράπεζα στην ζώνη του ευρώ, με την ίδια ασφάλεια και ταχύτητα που διενεργεί τις πληρωμές του στην πόλη που ζει. Καμία διάκριση στις διαδικασίες δεν θα υπάρχει μεταξύ των εγχώριων και διασυνοριακών πληρωμών, ενώ ωφέλεια προσδοκείται να προκύψει στους καταναλωτές και στις επιχειρήσεις από το γεγονός ότι ο ανταγωνισμός στον τομέα των πληρωμών λιανικής θα αυξηθεί και επομένως πρέπει να οδηγήσει σε χαμηλότερη τιμολόγηση. Κύριο μέσο χρησιμοποιεί το μετασχηματισμό των εθνικών ηλεκτρονικών συστημάτων πληρωμών σε συστήματα πανευρωπαϊκής εμβέλειας με στόχο την εξάλειψη των εθνικών συνόρων σχετικά

με τα μέσα πληρωμής και ιδιαίτερα την ενιαία τιμολόγηση των εθνικών και ευρωπαϊκών διασυννοριακών ηλεκτρονικών πληρωμών, την ανάπτυξη κοινών προτύπων και διαδικασιών και την καθιέρωση εναρμονισμένων μέσων πληρωμής.

■ Την πρωτοβουλία στήριξαν και συμμετείχαν:

α) η Ευρωπαϊκή Επιτροπή μέσω της Γενικής Διεύθυνσης Εσωτερικής Αγοράς που προωθεί , μετά από διαβούλευση, την κανονιστική νομοθεσία για τις υπηρεσίες πληρωμών στην εσωτερική αγορά και της Γενικής Διεύθυνσης Ανταγωνισμού που διεξάγει έρευνα για τη λειτουργία των παρεχόμενων από τις τράπεζες υπηρεσιών

β) η ΕΚΤ η οποία θέτει τις απαιτήσεις και το χρονοδιάγραμμα υλοποίησης των στόχων του SEPA και συμμετέχει στο σχεδιασμό των πανευρωπαϊκών ηλεκτρονικών συστημάτων πληρωμών

γ) το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο Πληρωμών (βλέπε όρο European Payments Council, EPC) που θέτει τους επιχειρηματικούς κανόνες, διαμορφώνει τα πρότυπα και τις πολιτικές και παρακολουθεί την τήρηση του χρονοδιαγράμματος από τις τράπεζες

δ) διάφοροι φορείς όπως τα λειτουργούντα εγχώρια συστήματα διακανονισμού και ηλεκτρονικών συναλλαγών, οργανισμοί καρτών (εθνικοί φορείς, Visa, MasterCard), εταιρίες παροχής ηλεκτρονικών πληρωμών και ενώσεις χρηστών.

■ Το χρονοδιάγραμμα του SEPA είναι το εξής: 1) μέχρι το τέλος του 2006 τέθηκε το πλαίσιο των κανόνων λειτουργίας των παραδοτέων 2) στη διάρκεια του 2007 ολοκληρώθηκε η δημιουργία των πανευρωπαϊκών υποδομών 3) από 1.1.2008 οι τράπεζες πρέπει να προσφέρουν στην πελατεία τους για κάθε κατηγορία ηλεκτρονικής πληρωμής τουλάχιστον ένα προϊόν SEPA και 4) έως το τέλος του 2010 πρέπει να έχουν μετασχηματισθεί σε πανευρωπαϊκές οι εθνικές υποδομές και τα μέσα πληρωμής.

■ Από 1.1.2008 πρέπει να είναι διαθέσιμες: **α)** η βασική μεταφορά πιστώσεων (credit transfer scheme). Μέχρι το 2012, το αργότερο, μία εντολή πίστωσης πρέπει να φθάνει στον τελικό αποδέκτη σε μια εργάσιμη ημέρα και **β)** το σχήμα άμεσης χρέωσης (Direct Debit Scheme). Στην πράξη, όμως, η εισαγωγή της άμεσης χρέωσης θα πραγματοποιηθεί από το Νοέμβριο του 2009 χωρίς να αποκλείεται η ευχέρεια εφαρμογής του σχήματος νωρίτερα από την ανωτέρω ημερομηνία.

■ Ένα από τα παραδοτέα προϊόντα είναι το πλαίσιο λειτουργίας των καρτών (SEPA Cards Framework, SCF) που εκδίδουν οι ευρωπαϊκές τράπεζες και παρέχουν την ευχέρεια στους κατόχους αυτών να πληρώνουν την αγορά προϊόντων σε επιχειρήσεις ή να πραγματοποιούν αναλήψεις μετρητών μέσω των ATMs. Το πλαίσιο του SCF προβλέπει τα εξής:

- από 1.1.2008 σημαντικός αριθμός ATMs και συστημάτων ηλεκτρονικών μεταφορών στα σημεία πώλησης (EFTPOS) πρέπει να μπορούν να εξυπηρετήσουν συναλλαγές με κάρτες EMV chip (βλέπε όρο) που φέρουν μικροσίπ EMV και PIN. Κάθε πιστοποιημένο EFTPOS θα μπορεί να εγκατασταθεί και να χρησιμοποιηθεί σε κάθε χώρα του SEPA. Η χρήση ή όχι του PIN αποφασίζεται από τον εκδότη της κάρτας

- από 1.1.2008 όλα τα EFTPOS του SEPA θα πρέπει να παρέχουν στην επιχείρηση τη δυνατότητα να επιλέγει αποδέκτρια τράπεζα

- από 1.1.2008 οι τράπεζες πρέπει να προσφέρουν στην πελατεία τους τουλάχιστον μία κάρτα που θα έχει τα πρότυπα του SEPA

- ο εκδότης της κάρτας θα αποφασίζει εάν θα παρέχει εξουσιοδότηση για τη χρήση καρτών SEPA σε περιβάλλον on-line ή off-line

- από 1.1.2011 πρέπει και οι ήδη εκδοθείσες και οι κάρτες που θα εκδίδονται στο εξής να είναι συμβατές με τις απαιτήσεις του SEPA.

■ Την 24.4.2007 το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο ενέκρινε την πρόταση Οδηγίας για τις υπηρεσίες πληρωμών που θα μεταφερθεί στα εθνικά δίκαια των κρατών μελών το αργότερο έως την 1.1.2009. Σκοπός της Οδηγίας είναι να διασφαλιστεί όπως οι ηλεκτρονικές υπηρεσίες πληρωμών, και ιδιαίτερα οι μεταφορές πιστώσεων, οι άμεσες χρεώσεις και οι πληρωμές με κάρτα, καταστούν εξίσου εύκολες, αποτελεσματικές και ασφαλείς με τις εγχώριες πληρωμές παρέχοντας με τον τρόπο αυτό τη νομική βάση για τη δημιουργία του Ενιαίου Χώρου Πληρωμών σε Ευρώ.

■ Στην Ελλάδα οι τράπεζες ανέπτυξαν τις αναγκαίες υποδομές και διαδικασίες προκειμένου να προσφέρουν στους χρήστες τις ηλεκτρονικές μεταφορές πιστώσεων και τις κάρτες

πληρωμών SEPA, σύμφωνα με το χρονοδιάγραμμα, που έχει καθορίσει η ευρωπαϊκή τραπεζική κοινότητα, δηλαδή από την αρχή του 2008. Οι ηλεκτρονικές άμεσες χρεώσεις SEPA θα είναι διαθέσιμες στους χρήστες μόλις ενσωματωθεί στο εθνικό δίκαιο η Οδηγία για τις υπηρεσίες πληρωμών στην εσωτερική αγορά, δηλαδή το αργότερο μέχρι τον Νοέμβριο του 2009. Στο πλαίσιο αυτό τα διατραπεζικά συστήματα πληρωμών της εταιρίας ΔΙΑΣ θα συνδεθούν με τα αντίστοιχα συστήματα στις χώρες της ζώνης του ευρώ και θα αποτελέσουν την «πύλη» για τις πληρωμές λιανικής, από και προς τη χώρα μας, καθιστώντας την ελληνική αγορά αναπόσπαστο τμήμα του Ενιαίου Χώρου Πληρωμών σε Ευρώ.

■ Κοινή δήλωση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής και της Ευρωπαϊκής Τράπεζας (ΕΚΤ) για την επίσημη εισαγωγή μέσων πληρωμών SEPA από τις τράπεζες της Ε.Ε.

Την 28.1.2008 τέθηκε σε λειτουργία ο Ενιαίος Χώρος Πληρωμών σε Ευρώ (Single Euro Payments Area - SEPA) με την επίσημη εισαγωγή από τις ευρωπαϊκές τράπεζες του πρώτου μέσου πληρωμών SEPA για τη μεταφορά πιστώσεων. Αυτό αποτελεί το πρώτο βήμα μιας διαδικασίας μετάπτωσης που θα ολοκληρωθεί εντός των επόμενων ετών και κατά την οποία οι πελάτες – με την καθοδήγηση της αγοράς – θα μεταβούν από τα υφιστάμενα εθνικά ηλεκτρονικά μέσα πληρωμών στα νέα μέσα SEPA. Πρόκειται για το λογικό επακόλουθο της εισαγωγής του ευρώ το οποίο θα αποφέρει σημαντικά οφέλη μέσω μιας πιο ανταγωνιστικής και αποδοτικής αγοράς πληρωμών. Ο SEPA είναι ο νέος Ενιαίος Χώρος Πληρωμών σε Ευρώ που επιτρέπει στους πολίτες να πραγματοποιούν πληρωμές σε ολόκληρη τη ζώνη του ευρώ το ίδιο γρήγορα και με την ίδια ευκολία και ασφάλεια όπως όταν πραγματοποιούν πληρωμές στη χώρα τους. Στο πλαίσιο του SEPA, όλες οι πληρωμές σε ευρώ θεωρούνται εγχώριες και πραγματοποιούνται με ένα μόνο σύνολο μέσων πληρωμών. Ο SEPA αποτελεί συνεπώς το φυσικό επακόλουθο της εισαγωγής του ευρώ και ένα ακόμη σημαντικό βήμα προκειμένου η ενιαία αγορά για την Ευρώπη να μπορέσει να λειτουργήσει στο έπακρο των δυνατοτήτων της. Τα μέσα πληρωμών SEPA μπορούν επίσης να χρησιμοποιηθούν για πληρωμές σε ευρώ εντός της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΕΕ) αλλά εκτός ζώνης ευρώ, καθώς και για πληρωμές σε ορισμένες γειτονικές χώρες. Για λόγους τεχνικής και νομικής φύσεως, το μέσο πληρωμών SEPA για τις άμεσες χρεώσεις θα αρχίσει να χρησιμοποιείται σε μεταγενέστερη ημερομηνία, το αργότερο όμως μέχρι την 1η Νοεμβρίου 2009. Όσον αφορά τις πληρωμές με κάρτα, το Πλαίσιο του SEPA για τις κάρτες τέθηκε σε ισχύ από την 1η Ιανουαρίου 2008.

Serial bonds = σειριακά εταιρικά ομόλογα. Μία έκδοση ομολόγων που έχει ημερομηνίες διαφορετικής λήξης για το κεφάλαιο ώστε η αποπληρωμή αυτού να γίνεται σταδιακά.

Server = διακομιστής ή εξυπηρετητής. Ένα μικρό mainframe το οποίο είναι συνδεδεμένο με σταθμούς εργασίες (PC working stations) από τους οποίους δέχεται πληροφόρηση την οποία αποθηκεύει στη μνήμη του και στη συνέχεια, μετά από αίτημα εξουσιοδοτημένου προσώπου, τη θέτει στη διάθεση των χρηστών. Χρησιμοποιείται, μεταξύ άλλων, σε αυτόνομα συστήματα υψηλής τεχνολογίας όπως για παράδειγμα στα συστήματα διαχείρισης διαθέσιμων ή για τη δευτερογενή αγορά τίτλων του δημοσίου.

Settlement account = λογαριασμός διακανονισμού. Είναι ο λογαριασμός που τηρεί στην κεντρική τράπεζα ένας άμεσα συμμετέχων σε ένα σύστημα πληρωμών για το διακανονισμό των πληρωμών του σε χρήμα κεντρικής τράπεζας. Λογαριασμός διακανονισμού μπορεί να τηρείται και σε άλλο πιστωτικό ίδρυμα ή σε ένα κεντρικό αποθετήριο τίτλων ή σε ένα σύστημα πληρωμών οπότε ο διακανονισμός δεν έχει τα εχέγγυα της πραγματοποίησης αυτού σε χρήμα κεντρικής τράπεζας.

Settlement day = ημέρα διακανονισμού ή άλλως η ημέρα παράδοσης των χρημάτων, των χρεογράφων ή άλλου περιουσιακού στοιχείου. Η ημέρα αυτή μπορεί να συμφωνείται να είναι η ημέρα της συναλλαγής (same day value), η επόμενη ημέρα (pre-spot), δύο ημέρες μετά τη συναλλαγή (spot) ή οποιαδήποτε ημερομηνία στο μέλλον.

Settlement or Herstatt risk = κίνδυνος διακανονισμού. Ειδική μορφή πιστωτικού κινδύνου που προκύπτει από τη μη ταυτόχρονη ανταλλαγή πληρωμών ή πληρωμής και παράδοσης χρεογράφου και υποδηλώνει την πιθανότητα πραγματοποίησης ζημιών λόγω αδυναμίας συμψηφισμού ορισμένων συναλλαγών. Αυτός ο κίνδυνος επηρέασε τους αντισυμβαλλόμενους της γερμανικής τράπεζας Bankhaus Herstatt, η οποία το 1974 δεν μπόρεσε να τιμήσει τις υποχρεώσεις της σε συνάλλαγμα έναντι των συμβληθέντων πιστωτικών ιδρυμάτων και πτώχευσε. Συγκεκριμένα, η Bankhaus Herstatt ήταν μια μικρού

μεγέθους τράπεζα με έδρα την Κολωνία και ειδικευόταν κύρια στις αγοραπωλησίες συναλλάγματος. Οι αντισυμβαλλόμενοι της Bankhaus Herstatt είχαν συνάψει με αυτή πράξεις arbitrage με βάση τις οποίες έπρεπε να της παραδώσουν γερμανικά μάρκα και να λάβουν δολάρια ΗΠΑ. Οι αντισυμβαλλόμενοι τίμησαν την υποχρέωσή τους αλλά ο ανταποκριτής της Bankhaus Herstatt στις ΗΠΑ έπαυσε τις πληρωμές σε δολάρια και οι αντισυμβαλλόμενοι εκτέθηκαν στον κίνδυνο διακανονισμού. Την 26.6.1974 η γερμανική εποπτική αρχή αφαίρεσε την άδεια λειτουργίας από τη Bankhaus Herstatt που τέθηκε στη συνέχεια σε εκκαθάριση. Ο κίνδυνος αυτός στις πράξεις συναλλάγματος αντιμετωπίζεται σήμερα με τη χρήση του συστήματος Continuous Linked Settlement, CLS, (βλέπε όρο) το οποίο δεν προβαίνει στην παράδοση συναλλάγματος στον ένα αντισυμβαλλόμενο πριν ο δεύτερος θέσει στη διάθεση του CLS το συνάλλαγμα που οφείλει με βάση την ισχύουσα συμφωνία.

Seven and four Sisters = οι επτά αδελφές που έμειναν τέσσερις. Πρόκειται για τις μεγαλύτερες εταιρίες πετρελαίου στον κόσμο που κατηγορήθηκαν ότι από τα μέσα του εικοστού αιώνα δημιούργησαν καρτέλ για τον έλεγχο των τιμών του πετρελαίου και τη συσσώρευση υπερβολικών κερδών.

Ή Αρχικά ήσαν επτά αδελφές: **1)** η εταιρία των ΗΠΑ Standard Oil of New Jersey (Esso) **2)** η Αγγλο-Ολλανδική Royal Dutch Shell **3)** η Αγγλο-Περσική Anglo-Persian Oil Company (APOC) **4)** η εταιρία των ΗΠΑ Standard Oil Co. of New York ("Socony") **5)** η εταιρία των ΗΠΑ Standard Oil of California ("Socal") **6)** η εταιρία των ΗΠΑ Gulf Oil και **7)** η εταιρία των ΗΠΑ Texaco.

Ή Ο όρος «επτά αδελφές» οφείλεται στο επιχειρηματικό στέλεχος της Ιταλίας και πολιτικό της αριστεράς πτέρυγας του Χριστιανοδημοκρατικού Κόμματος Ενρίκο Ματτέϊ (1906-1962). Μετά το Β' παγκόσμιο πόλεμο ο Ματτέϊ έλαβε εντολή από την κυβέρνηση να διαλύσει τον Ιταλικό πετρελαϊκό οργανισμό Agip που ήταν μια κρατική εταιρία δημιουργημένη του φασιστικού καθεστώτος. Ο Ματτέϊ, αντίθετα με την εντολή, αναδιοργάνωσε και διεύρυνε αυτή και τη μετονόμασε σε ENI (Ente Nazionale Idrocarburi). Κάτω από την ηγεσία του, η ENI διαπραγματεύθηκε σημαντικές συμφωνίες πετρελαίου με τις χώρες της Μέσης Ανατολής και με τη Σοβιετική Ένωση με στόχο να σπάσει, όπως έλεγε, το μονοπώλιο των επτά αδελφών.

Ή Τελικά, οι αρχικά επτά αδελφές περιορίστηκαν σε τέσσερις (Four sisters) μετά από τις ακόλουθες συγχωνεύσεις:

- Η Standard Oil of New Jersey (Esso) συγχωνεύθηκε με τη Mobil και προέκυψε η ExxonMobil.
 - Η Anglo-Persian Oil Company (APOC) έγινε αργότερα η Anglo-Iranian Oil Company (AIOC), στη συνέχεια η British Petroleum και τέλος η BP Amoco μετά από συγχώνευση με την American Oil Company ή Amoco η οποία προηγούμενα ονομαζόταν Standard Oil of Indiana. Σήμερα η BP Amoco είναι γνωστή στα πρατήρια εφοδιασμού από τα αρχικά BP.
 - Η Standard Oil Co. of New York ("Socony") έγινε στη συνέχεια Mobil για να συγχωνευθεί τελικά, όπως είδαμε, με την Exxon και να δημιουργηθεί η ExxonMobil.
 - Η Standard Oil of California ("Socal") έγινε Chevron και κατόπιν η ChevronTexaco μετά από συγχώνευση με την Texaco.
 - Το 1985 ένα μεγάλο τμήμα της Gulf Oil έγινε τμήμα της Chevron ενώ ένα άλλο μικρό τμήμα έγινε μέρος της BP και της Cumberland Farms.
 - Η Texaco συγχωνεύθηκε με τη Chevron το 2001. Η νέα εταιρία που προέκυψε ήταν γνωστή αρχικά σαν ChevronTexaco αλλά το 2005 άλλαξε το όνομά της σε Chevron. Ωστόσο, το όνομα Texaco παραμένει σαν εμπορικό όνομα που το βλέπουμε στα πρατήρια εφοδιασμού.
- Ή Από το 2005 παρέμειναν 4 μόνο αδελφές οι **1)** ExxonMobil **2)** Chevron **3)** Shell και **4)** BP που είναι τώρα μέλη της ομάδας των "supermajors".

Ή Την 11^η Μαρτίου 2007, η Βρετανική εφημερίδα Financial Times παρουσίασε τις επτά μεγαλύτερες εκείνη τη στιγμή πετρελαϊκές εταιρίες στον κόσμο τις οποίες ονόμασε «Οι Επτά Νέες Αδελφές» (the "**New Seven Sisters**") που ήσαν οι εξής: **1)** Saudi Aramco (Σαουδική Αραβία) πρώην Aramco **2)** JSC Gazprom (Ρωσική Ομοσπονδία) **3)** CNPC (Κίνα) **4)** NIOC (Ιράν) **5)** PDVSA (Βενεζουέλα) **6)** Petrobras (Βραζιλία) και **7)** Petronas (Μαλαισία).

Ή Σταδιακά, η επιρροή των επτά αδελφών εξασθένησε. Τα Αραβικά κράτη άρχισαν να παίρνουν τον έλεγχο της πετρελαϊκής αγοράς με την ίδρυση το 1960 του Οργανισμού Πετρελαιοεξαγωγικών Κρατών (OPEC, Organization of Petroleum Exporting Countries) που έγινε πανίσχυρος από το 1970. Σήμερα, ο OPEC ελέγχει το 40% της παγκόσμιας παραγωγής πετρελαίου. Οι μεγάλες πετρελαϊκές εταιρίες κατηγορούνται ότι, παρά τα τεράστια κέρδη τους,

δεν επενδύουν στον εκσυγχρονισμό των διυλιστηρίων τους ούτε σε έρευνα και ανάπτυξη με αποτέλεσμα να περιορίζεται η προσφορά και να συμβάλουν και αυτές στην αύξηση των τιμών του πετρελαίου.

Share = μετοχή (στις ΗΠΑ λέγεται και stock). Τίτλος που αντιπροσωπεύει ένα τμήμα του μετοχικού κεφαλαίου μιας ανώνυμης ή γενικότερα μιας μετοχικής εταιρίας. Προσφέρει στον κάτοχο αυτής: α) εταιρικά δικαιώματα όπως δικαίωμα ψήφου στη γενική συνέλευση των μετόχων, δικαίωμα ελέγχου και πληροφόρησης και β) τακτικές ή έκτακτες προσόδους όπως μερισματική απόδοση (dividend yield), δικαίωμα εγγραφής για την απόκτηση μετοχών σε περίπτωση αύξησης του μετοχικού κεφαλαίου, δωρεάν μετοχές σε περίπτωση αναπροσαρμογής των παγίων στοιχείων, δικαίωμα αγοράς των μετοχών της ίδιας της εταιρίας (βλέπε κατωτέρω όρο Share Buybacks) και ένα τμήμα της περιουσίας της επιχείρησης που του αναλογεί σε περίπτωση πτώχευσης. Οι μετοχές μπορεί να εκδίδονται στην ονομαστική τους αξία (par value) ή σε τιμή ανωτέρα της ονομαστικής ή όπως αλλιώς λέγεται «υπέρ το άρτιο». Έκδοση μετοχών «υπό το άρτιο» δεν επιτρέπεται. Διακρίνουμε τα εξής είδη μετοχών:

- ordinary share or common stock = κοινές μετοχές. Παρέχουν στον τίτλούχο δικαίωμα ψήφου στη γενική συνέλευση των μετόχων και εκλογής του διοικητικού συμβουλίου της εταιρίας, δικαίωμα ελέγχου και πληροφόρησης και διανομής κερδών

- preferred or preference stock or shares = προνομιούχες μετοχές. Τα προνόμια απονέμονται μόνο με διάταξη του καταστατικού της εταιρίας και συνίστανται: α) στην κατά προτίμηση απόληψη πρώτου μερίσματος και β) στην κατά προτίμηση απόδοση του καταβληθέντος κεφαλαίου κατά την εκκαθάριση της εταιρίας. Το καταστατικό δύναται να ορίζει ότι οι κάτοχοι προνομιούχων μετοχών λαμβάνουν μέρισμα ακόμα και για τις χρήσεις που η Γενική Συνέλευση αποφάσισε να μη διανεμηθεί μέρισμα. Πρακτική σημασία έχει το προνόμιο αυτό όταν υπάρχουν κέρδη αλλά όχι τόσα πολλά ώστε να ικανοποιηθούν όλοι οι μέτοχοι. Οι προνομιούχες μετοχές αποτελούν κίνητρο σε αυτούς που εισφέρουν σε περιόδους δυσχερείς για την εταιρία.

Οι προνομιούχες μετοχές με δικαίωμα ψήφου μπορούν να εκδοθούν και σαν μετατρέψιμες σε κοινές μετοχές (convertible to common shares) οπότε ορίζεται και ο χρόνος μετατροπής. Το δικαίωμα μετατροπής ασκείται από τον προνομιούχο μέτοχο ατομικά με δήλωσή του. Οι προνομιούχες μετοχές μπορούν να εκδοθούν και χωρίς δικαίωμα ψήφου οπότε εκτός των ανωτέρω προνομίων επιτρέπεται η καθιέρωση υπέρ αυτών της λήψης ορισμένου τόκου σε περίπτωση ανυπαρξίας κερδών ή μη επάρκειας αυτών. Κατάργηση ή περιορισμός προνομίου επιτρέπεται μόνο με απόφαση ειδικής Συνέλευσης που μετέχουν μόνο οι μέτοχοι που αφορά το προνόμιο και με πλειοψηφία των $\frac{3}{4}$ του εκπροσωπούμενου κεφαλαίου

- cumulative preference share = σωρευτική προνομιούχος μετοχή. Εάν μια εταιρία δεν είναι σε θέση να διανείμει κέρδη σε μια ή περισσότερες χρήσεις στους κατόχους προνομιούχων μετοχών, τότε τα μερίσματα δεν χάνονται αλλά συσσωρεύονται για να καταβληθούν στη χρήση που η εταιρία θα πραγματοποιήσει κέρδη

- deferred share = μετοχή με αναβλητικά δικαιώματα. Πρόκειται για τίτλο που προσφέρει λιγότερα δικαιώματα από τις κοινές μετοχές και ιδιαίτερα δεν παρέχει δικαίωμα διανομής πρόσθετου μερίσματος ή άλλα προνόμια πέραν της καταβολής του αρχικού μερίσματος

- single share class = μετοχή μοναδικής κατηγορίας. Στην περίπτωση αυτή δεν υπάρχει η ανωτέρω διάκριση σε κοινές και προνομιούχες ή άλλου είδους μετοχές αλλά υφίσταται μία τύπου μετοχή που παρέχει ίσα δικαιώματα σε όλους τους μετόχους

- bearer share = μετοχή στον κομιστή. Ο μέτοχος δεν αναγράφεται στα μητρώα της εταιρίας αλλά τα δικαιώματα ασκεί ο εκάστοτε κάτοχος του τίτλου. Είναι δηλαδή τίτλος μεταβιβάσιμος ανά πάσα στιγμή

- registered share = ονομαστική μετοχή. Το όνομα του μετόχου αναγράφεται επί του τίτλου αλλά και καταχωρείται στο μητρώο των ονομαστικών μετόχων της εταιρίας. Μεταβιβάζεται με οπισθογράφηση και εγγραφή στα μητρώα της εταιρίας ή σε άλλα δίκαια με την εγγραφή στο μητρώο της εταιρίας και έκδοση νέου τίτλου ή σημειώνεται από την εταιρία επί του υπάρχοντος τίτλου η μεταβίβαση και τα στοιχεία του μεταβιβάζοντος και του υπέρ η μεταβίβαση

- no-par-value share = μετοχή χωρίς ονομαστική αξία. Αντιπροσωπεύει ένα ποσοστό (%) του μετοχικού κεφαλαίου και εκδίδεται μόνο στις χώρες της Βορείου Αμερικής

- registered share with restricted transferability = ονομαστική μετοχή με περιορισμένη μεταβιβασιμότητα. Αποσκοπεί στην προστασία κατά μιας ανεπιθύμητης μεταβολής στη σύνθεση των μετόχων και κατά συνέπεια των κύριων ιδιοκτητών της επιχείρησης

- **bonus share** = μετοχή που εκδίδεται επί των αποθεματικών της εταιρίας και διανέμεται δωρεάν στον μέτοχο
- **twin shares** = διδυμες μετοχές. Πρόκειται για μετοχές δύο εταιριών που νομικά είναι ανεξάρτητες μεταξύ τους αλλά οι μέτοχοι πρέπει να είναι οι ίδιοι και στις δύο εταιρίες. Οι διδυμες μετοχές είναι αναπόσπαστα συνδεδεμένες στις γενικές συνελεύσεις των δύο εταιριών και δεν δύνανται να διαπραγματευτούν χωριστά.

Share Buybacks = αγορά των μετοχών της από την ίδια την εταιρία. Η εταιρία η οποία έχει εκδώσει μετοχές, που έχουν περιέλθει με οποιονδήποτε τρόπο (π.χ δημόσια προσφορά, χρηματιστήριο, διανομή νέων μετοχών είτε δωρεάν ή στην κανονική ή μειωμένη τιμή στους ήδη μετόχους) αποφασίζει να αγοράσει τις δικές της μετοχές.

- Οι λόγοι της αγοράς των ιδίων μετοχών μπορεί να είναι:
 - η αύξηση του μεριδίου που ελέγχεται από τους κύριους και συνεργαζόμενους μεταξύ τους μετόχους ώστε να αποφευχθεί στο μέλλον περίπτωση εχθρικής εξαγοράς (share buyback versus hostile take-over)
 - η μετάδοση μηνύματος στις αγορές ότι σύμφωνα με ασφαλείς προβλέψεις θα αυξηθεί σημαντικά η κερδοφορία της εταιρίας στο μέλλον (signalling hypothesis)
 - η πρόθεση της εταιρίας να ενισχύσει τα οικονομικά των μετόχων της παρέχοντας μετρητά αντί να τους διανείμει μέρισμα. Η δημοφιλής αυτή μέθοδος έχει περιστασιακό χαρακτήρα ενώ το μέρισμα αποτελεί μια μόνιμη υποχρέωση (distribute cash flows which the firm perceives to be temporary, while dividends represent an ongoing commitment)
 - μερικές επιχειρήσεις κρίνουν ότι σε δεδομένη περίοδο υπάρχουν δυσκολίες στην αγορά για επικερδή τοποθέτηση της πλεονάζουσας ρευστότητας και προτιμούν να χρησιμοποιήσουν αυτά τα μετρητά για να αγοράσουν μετοχές της ίδιας της εταιρίας (non finding investment opportunities in the market with positive net present values).
 - η τιμή της μετοχής της εταιρίας κρίνεται ότι έχει πέσει αδικαιολόγητα πολύ χαμηλά και η εταιρία με την αγορά ιδίων μετοχών προσπαθεί να ανεβάσει την τιμή της στο χρηματιστήριο.
- Οι μέθοδοι της αγοράς των ιδίων μετοχών μπορεί να είναι:
 - από την ελεύθερη αγορά (open market share buyback) όπως π.χ για τις εισηγμένες μετοχές η αγορά γίνεται από το χρηματιστήριο. Στην περίπτωση αυτή ο μέτοχος είναι πολύ πιθανόν να αγνοεί ότι η εταιρία της οποίας είναι μέτοχος αγοράζει τις μετοχές του
 - η δημοπρασία με σταθερή προσφερόμενη τιμή (fixed price self-tender offer) όπου η εταιρία ανακοινώνει ότι αγοράζει από τους ήδη μετόχους καθορισμένο αριθμό μετοχών σε ορισμένη τιμή
 - η Ολλανδική δημοπρασία (Dutch auction). Η εταιρία καθορίζει αρχικά ένα εύρος τιμών και καλεί τους μετόχους να υποβάλουν προσφορές που να διασαφηνίζουν πόσες μετοχές επιθυμούν να πωλήσουν και την ελάχιστη αποδεκτή τιμή εντός του εύρους αυτών. Η εταιρία θα πληρώσει τελικά σε όλους τους μετόχους την κατώτερη τιμή που προσφέρθηκε για τον μεγαλύτερο αριθμό μετοχών.

Shareware = λογισμικό δοκιμαστικής χρήσης. Διατίθεται ελεύθερα για λήψη και χρήση από τους Η/Υ. Συνήθως, ένα πρόγραμμα shareware μπορεί να χρησιμοποιηθεί για μια καθορισμένη χρονική περίοδο πριν χρειαστεί να καταβληθεί πληρωμή ή να διαγραφεί από το σκληρό δίσκο του χρήστη.

Sharpe ratio = η αναλογία του Σαρπ. Ο όρος οφείλεται στον νομπελίστα και καθηγητή στο Πανεπιστήμιο του Στάνφορντ Γουίλιαμ Σαρπ. Πρόκειται για μία αναλογία με την οποία πραγματοποιείται η μέτρηση της επιπρόσθετης απόδοσης ενός χαρτοφυλακίου χρεογράφων που είναι σχετική με τη συνολική διαφοροποίηση αυτού. Σαν απόδοση (return) νοείται η αλλαγή στην αξία ενός χαρτοφυλακίου σε μια συγκεκριμένη χρονική περίοδο συμπεριλαμβανομένης οποιασδήποτε κατανομής (distribution) στους μερισματούχους ή μετόχους που μπορεί να προκαλείται από μερίσματα, κέρδη κεφαλαίου από πωλήσεις και απόδοση του κεφαλαίου. Στη συνολική διαφοροποίηση του χαρτοφυλακίου (total variability) περιλαμβάνεται το συνολικό ποσό των αγορών και πωλήσεων των ποσών που προέρχονται από τους τόκους. Η μέθοδος του Σαρπ συμβάλλει στην ανίχνευση της καλύτερης δυνατής αναλογίας των ομολόγων ενός χαρτοφυλακίου που μπορεί να περιέχει και μετρητά (cash). Ο μαθηματικός τύπος στην περίπτωση αυτή είναι: $S(x) = (r_x - R_f) / \text{StdDev}(x)$ όπου x είναι κάποια επένδυση, r_x είναι το ετήσιο μέσο ποσοστό της απόδοσης του x , R_f είναι η καλύτερη διαθέσιμη τιμή της απόδοσης μιας επένδυσης που δεν φέρει κίνδυνο (δηλαδή των μετρητών)

και $StdDev(x)$ είναι η τυπική απόκλιση (standard deviation, βλέπε όρο) του Γ_x . Η αναλογία του Σαρπ αποτελεί μια άμεση μέτρηση της απόδοσης σε σχέση με τον κίνδυνο και συνέβαλε στη συστηματοποίηση του Capital Asset Pricing Model, CAPM (βλέπε όρο).

Short position = η ανοικτή θέση την οποία έχει ένας επενδυτής με την πώληση ενός νομίσματος, ενός χρεογράφου, ενός συμβολαίου ή ενός εμπορεύματος επί των οποίων δεν έχει ακόμα ιδιοκτησιακό δικαίωμα. Για παράδειγμα, ένας επενδυτής πωλεί μετοχές ή ομόλογα τα οποία έχει δανεισθεί. Οι μετοχές ή τα ομόλογα πρέπει να αγοραστούν για να κλείσει η ανοικτή θέση. Αυτή η τεχνική χρησιμοποιείται, όταν ο επενδυτής προβλέπει ότι οι τιμές θα μειωθούν στο μέλλον. Εάν επιβεβαιωθούν οι προβλέψεις του, θα αγοράσει τις μετοχές ή τα ομόλογα σε μικρότερη τιμή απ' ό,τι τα έχει πωλήσει και θα καταγράψει κέρδος.

SICAV (Société d'investissement à capital variable ή στα αγγλικά Variable Capital Investment Company ή Unit-Trust investing in variable income securities ή Open-end investment fund) = Εταιρία Επενδύσεων Μεταβλητού Επενδυτικού Κεφαλαίου. Λειτουργεί κύρια στη Γαλλία αλλά και στο Βέλγιο και το Λουξεμβούργο. Πρόκειται για χρηματοπιστωτική εταιρία περιορισμένης ευθύνης που ασχολείται αποκλειστικά με τη συλλογική διαχείριση τοποθετήσεων των μετόχων της είτε σε κινητές αξίες ή σε ακίνητα. Για το λόγο αυτό μετριάξει τον κίνδυνο των τοποθετήσεων τον οποίο θα έφερε ο μέτοχος εάν επένδυε μόνος τα διαθέσιμα κεφάλαια αυτού. Το μετοχικό κεφάλαιο δεν είναι σταθερό αλλά κάθε μέτοχος συμμετέχει στην αύξηση του κεφαλαίου του οποίο αυξάνεται συνεχώς ή και μειώνεται σε περίπτωση αποχώρησης μετόχων. Το ελάχιστο κεφάλαιο πρέπει να ανέρχεται σε 8.000.000 ευρώ. Κάθε SICAV οφείλει να εξαγοράζει σε τρέχουσες τιμές τα μερίδια των μετόχων εφόσον αυτοί επιθυμούν να αποχωρήσουν από την εταιρία. Υποχρεούται να μην επενδύει πλέον του 10% του κεφαλαίου σε τίτλους συγκεκριμένης εταιρίας. Μπορεί να επενδύει σε μετοχές, ομόλογα και μέσα της αγοράς χρήματος είτε της εγχώριας αγοράς ή του εξωτερικού διαφόρων κλάδων της οικονομίας.

Side effects = παράπλευρα αποτελέσματα. Οι συνέπειες ενός σχεδίου ή μιας πολιτικής σε άλλους τομείς της οικονομίας ή σε άλλα τμήματα της επιχείρησης τα οποία δεν εμπλέκονταν στον αρχικό σχεδιασμό.

Silicon = πυρίτιο. Είναι στοιχείο που υπάρχει σε μεγάλη αφθονία και έχει χαρακτηριστικά ημιαγωγού. Από αυτό κατασκευάζονται οι μικροεπεξεργαστές των υπολογιστών.

Silicon valley = κοιλάδα του πυριτίου. Άτυπη ονομασία περιοχής της Καλιφόρνιας, νότια του Σαν Φραντσίσκο, που αποτελεί κύρια κέντρο βιομηχανίας ημιαγωγών και γενικά παραγωγής τμημάτων και προγραμμάτων ηλεκτρονικών υπολογιστών.

SIM, Subscriber Identity Module = μηχανισμός ταυτοποίησης συνδρομητή. Πιστοποιεί το λογαριασμό του χρήστη στο δίκτυο, χειρίζεται τον έλεγχο της πρόσβασης των χρηστών μέσω της επαλήθευσης του κωδικού αυτών και παρέχει δυνατότητα αποθήκευσης στοιχείων για την πληροφόρηση του χρήστη. Πιο γνωστή είναι η κάρτα SIM που χρησιμοποιείται στα κινητά τηλέφωνα τεχνολογίας GSM. Πρόκειται για ένα πλακίδιο ολοκληρωμένου κυκλώματος (chip) ενσωματωμένο στο μηχανισμό του κινητού τηλεφώνου που αναγνωρίζει ή απορρίπτει κωδικούς χρηστών και παρέχει πληροφόρηση βασικών στοιχείων για τις λειτουργίες της συσκευής.

Sine qua non = λατινική φράση χρησιμοποιούμενη ευρύτατα σε σύγχρονες γλώσσες και ιδιαίτερα στην οικονομική και χρηματοοικονομική. Σημαίνει «εκ των ων ουκ άνευ» δηλαδή απαραίτητη προϋπόθεση χωρίς την οποία δεν μπορούμε να προχωρήσουμε ή να αποδεχτούμε την επίλυση ενός προβλήματος ή την υιοθέτηση μιας πρότασης.

SIV = βλέπετε όρο «Structured Investment Vehicle, SIV and SIV-lites».

Skimming = ξάφρισμα. Ο όρος χρησιμοποιείται στην ηλεκτρονική τραπεζική για να υποδηλώσει την απάτη που πραγματοποιείται με την υποκλοπή μέσω των αυτόματων ταμειολογιστικών μηχανών (ATMs) των στοιχείων της μαγνητικής ταινίας και ιδιαίτερα του προσωπικού αριθμού αναγνώρισης (PIN) των τραπεζικών καρτών. Η εγκληματική τεχνική συνίσταται στην αντιγραφή της μαγνητικής ταινίας κατά την εισαγωγή της κάρτας στο ATM και

την υποκλοπή του PIN συνήθως μέσω μιας συσκευής αντιγραφής καρτών (card reader) ή με άλλο τύπο μικροφωτογράφησης κατά τη στιγμή της πληκτρολόγησης. Η μικροφωτογράφιση πραγματοποιείται με μικροκάμερες, μίνι βιντεοκάμερες, την κάμερα των κινητών τηλεφώνων ή τη χρήση ψευδο-πληκτρολογίου (fake keypad) που τοποθετείται πάνω από το πραγματικό. Δύσκολη είναι η εφαρμογή της απάτης αυτής στις έξυπνες κάρτες που δεν φέρουν μαγνητικές ταινίες αλλά είναι εφοδιασμένες με μικροεπεξεργαστή (βλέπε όρο Smart Card).

Slot = σχισμή. Στους ηλεκτρονικούς υπολογιστές είναι μία τεχνική για την προσθήκη λειτουργικότητας όπως η σύνδεση με τα κυκλώματα καρτών ήχου και τηλεόρασης, η επιτάχυνση του video ή ο έλεγχος των οδηγών δίσκου (disk drive control).

Smart Card = έξυπνη κάρτα. Δημιουργήθηκε με την ενσωμάτωση ενός μικροεπεξεργαστή (chip) στις χρεωστικές και πιστωτικές κάρτες. Η έξυπνη κάρτα συνέβαλε ουσιαστικά στη δημιουργία μίας νέας τεχνολογικής γενιάς καρτών. Η αποθήκευση περισσότερων δεδομένων στο chip, συντέλεσε στην ανάπτυξη νέων εφαρμογών για τον κάτοχο αλλά κυρίως στη μείωση του κινδύνου για τις τράπεζες και τους κατόχους αυτών από την υποκλοπή του κωδικού και από άλλες εγκληματικές συμπεριφορές. Για παράδειγμα είναι σχεδόν αδύνατη, με τις σημερινές πρακτικές, η υποκλοπή του PIN μέσω των ATMs (βλέπε όρο Skimming). Μία από τις περισσότερο διαδεδομένες εφαρμογές που συναντάμε στις έξυπνες κάρτες είναι το ηλεκτρονικό πορτοφόλι (βλέπε όρο Multi-purpose prepaid cards). Οι έξυπνες κάρτες παρέχουν επίσης τη δυνατότητα προσφοράς εξειδικευμένων τραπεζικών προϊόντων και προγραμμάτων πελατειακής πίστης.

Small Business Banking = τραπεζική μικρών επιχειρήσεων. Τραπεζικές υπηρεσίες που απευθύνονται σε μικρού μεγέθους επιχειρήσεις που στο παρελθόν ήταν σχεδόν αποκλεισμένες από το πιστωτικό σύστημα. Σήμερα, λόγω του ανταγωνισμού, οι τράπεζες προσφέρουν τραπεζικά προϊόντα κομμένα και ραμμένα στα μέτρα των μικρών επιχειρήσεων (tailor-made services). Βασική υπηρεσία προς τις μικρές επιχειρήσεις αυτές αποτελεί η συμβουλευτική τραπεζική. Πέραν αυτής, τα προσφερόμενα προϊόντα αφορούν, μεταξύ άλλων, λογαριασμούς όψεως, βιβλιάρια επιταγών, λογαριασμούς υπεραναλήψεων, κεφάλαιο κίνησης, στεγαστικά επαγγελματικά δάνεια, δάνεια εξοπλισμού, εποχικά δάνεια όπως τουριστικής υποστήριξης, καλλιεργητικές πιστώσεις για μικρές αγροτικές εταιρίες και εμπορικές πιστώσεις για τις περιόδους προ των Χριστουγέννων, του Πάσχα και της έναρξης νέας περιόδου, δάνεια για την κάλυψη των δαπανών ίδρυσης μικρών επιχειρήσεων και δάνεια δικαιόχρησης (franchise), προεξοφλήσεις χρεογράφων, χρηματοδοτική μίσθωση, εγγυητικές επιστολές, εισαγωγές – εξαγωγές, επιχειρηματικές ασφάλειες και πιστωτικές κάρτες. Τα δάνεια αφορούν τόσο την κάλυψη αναγκών καθημερινής λειτουργίας όσο και μακροπρόθεσμο προγραμματισμό και συνοδεύονται από ειδικές επιτοκιακές ρυθμίσεις και λήξεις ενώ η διαχείριση του κινδύνου προσαρμόζεται στην ιδιαιτερότητα των επιχειρήσεων μικρού μεγέθους. Προκειμένου να μειωθούν οι λειτουργικές τους δαπάνες και να εξοικονομηθεί χρόνος και προσωπικό, οι τράπεζες θέτουν στη διάθεση των μικρών επιχειρήσεων τις εφαρμογές της διαδικτυακής και τηλεφωνικής τραπεζικής (internet and telephone banking).

SMS, Short Message Service = υπηρεσία συντόμων μηνυμάτων. Διαβιβάζονται και λαμβάνονται μέσω κινητού τηλεφώνου, συσκευής τηλεομοιοτυπίας (Telefax) ή/και διεύθυνσης πρωτοκόλλου του internet (IP address). Τα μηνύματα δεν επιτρέπεται να υπερβούν τους 160 αλφαριθμητικούς χαρακτήρες ούτε να περιέχουν εικόνες ή γραφικά. Το εξερχόμενο μήνυμα διαβιβάζεται σε ένα κέντρο υπηρεσίας συντόμων μηνυμάτων (Short Message Service Centre, SMSC) που στη συνέχεια το στέλνει στην κατάλληλη κινητή συσκευή. Τεχνικά, αυτό επιτυγχάνεται με την αποστολή του μηνύματος στο εθνικό τοπικό μητρώο (Home Location Register, HLR) το οποίο στη συνέχεια αναζητεί τον περιηγόμενο πελάτη (roaming customer). Όταν το HLR δεχτεί το αίτημα συνδρομής απαντά με: 1) που ευρίσκεται ο συνδρομητής (where subscriber is roaming) 2) μη ενεργό (inactive) οπότε το μήνυμα κρατείται για να αποσταλεί όταν ενεργοποιηθεί η συσκευή ή ενεργό (active) οπότε ειδοποιεί το SMSC για να προωθήσει το μήνυμα. Το SMSC λαμβάνει επιβεβαίωση (confirmation) ότι το μήνυμα παραδόθηκε (sent).

Société anonyme, SA = ανώνυμος εταιρία. Μια μορφή εταιρίας, που πρωτοεμφανίσθηκε στη Γαλλία, και στην οποία οι μέτοχοι ευθύνονται μέχρι του ποσού που αντιπροσωπεύει ο αριθμός των μετοχών που κατέχουν.

Socket = πρίζα. Στην ορολογία των πληροφορικών δικτύων σημαίνει τη μοναδιαία σύνδεση μεταξύ δύο δικτυακών εφαρμογών που τρέχουν σε διαφορετικούς ηλεκτρονικούς υπολογιστές (H/Y). Η σύνδεση, όμως, μπορεί να χρησιμοποιείται σαν διαδικαστική επικοινωνία και σε ένα μόνο H/Y. Οι εφαρμογές ενδέχεται να δημιουργούν πολλά sockets για την μεταξύ τους επικοινωνία. Είναι διπλής κατεύθυνσης (bidirectional) δηλαδή οποιαδήποτε πλευρά της σύνδεσης είναι ικανή να λαμβάνει και να δέχεται στοιχεία. WinSock (Windows Sockets) είναι ο τυποποιημένος προγραμματισμός socket API (Application Programming Interface) για τα λειτουργικά συστήματα των Windows. Δημιουργήθηκε για να επιτρέπει την επικοινωνία διαφορετικών Microsoft Windows TCP/IP (Transfer Communication Protocol / Internet Protocol).

Socrates and Leonardo da Vinci programmes = Εκπαιδευτικά και επιμορφωτικά προγράμματα της Ευρωπαϊκής Ένωσης που στοχεύουν στην παροχή εξειδικευμένων γνώσεων και την απόκτηση εμπειρίας για την ένταξη ή επανένταξη στην αγορά εργασίας.

- Το πρόγραμμα Σωκράτης ενσωμάτωσε τις ανταλλαγές σπουδαστών της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης που υπάγονταν στο πρόγραμμα Έρασμος και τις σπουδές ξένων γλωσσών που καλύπτονταν από το πρόγραμμα Λίνγκουα ενώ καθιέρωσε νέες δραστηριότητες σε όλα τα επίπεδα της εκπαίδευσης. Ένα μεγάλο μέρος του προγράμματος αφιερώνεται στην κινητικότητα των φοιτητών. Παρέχεται η δυνατότητα ανταλλαγής φοιτητών που μπορούν για παράδειγμα να τελειώσουν ένα εξάμηνο ή ένα έτος σε άλλο Πανεπιστήμιο της Ε.Ε από αυτό στο οποίο φοιτούν. Οι εξετάσεις που γίνονται στο εξωτερικό αναγνωρίζονται πλήρως από το Πανεπιστήμιο καταγωγής. Η κινητικότητα αφορά και τους καθηγητές. Άλλα μέτρα αφορούν την προσχολική, πρωτοβάθμια και δευτεροβάθμια εκπαίδευση. Σκοπός τους είναι η ενθάρρυνση της συνεργασίας μεταξύ σχολείων διαφορετικών χωρών για την κοινή μελέτη άλλων γλωσσών και πολιτισμών. Η χρήση νέων τεχνολογιών, όπως τα δίκτυα των υπολογιστών, αποτελεί προτεραιότητα. Ένα άλλο τμήμα αφορά όλες τις βαθμίδες της εκπαίδευσης. Ενισχύει την εκμάθηση ξένων γλωσσών με την ανάπτυξη νέου διδακτικού υλικού, την παροχή ευκαιριών στους καθηγητές να κατανοήσουν μεθόδους διδασκαλίας άλλων κρατών μελών και την ανάπτυξη δεσμών μεταξύ εκπαιδευτικών κέντρων ξένων γλωσσών. Προωθείται, επίσης, η μέθοδος της μάθησης εξ αποστάσεως (distance learning). Το πρόγραμμα Σωκράτης συνδέει εθνικά κέντρα πληροφοριών για την ακαδημαϊκή αναγνώριση των προσόντων στη διάρκεια της φοίτησης (NARIC network), ενθαρρύνει τις επισκέψεις ειδικών ενσωματώνοντας το πρώην πρόγραμμα ARION και την ανταλλαγή εμπειρίας μέσω του δικτύου Eurydice. Ενισχύει, τέλος, την ευρωπαϊκή διάσταση της εκπαίδευσης των ενηλίκων.

- Το πρόγραμμα Λεονάρντο Ντα Βίντσι ξεκίνησε στις 6.12.94 και εφαρμόζεται στα κράτη μέλη της Ε.Ε και επί πλέον στη Νορβηγία, Ισλανδία και Λιχτενστάιν. Ενσωμάτωσε τα πρώην κοινοτικά προγράμματα: α) FORCE για τη συνεχή εκπαίδευση, β) PETRA για τη βασική επιμόρφωση, γ) COMETT που αφορούσε τη συνεργασία πανεπιστημίων και επιχειρήσεων, δ) EUROTECHNET που προωθούσε την απόκτηση ειδικότητας στις τεχνολογικές καινοτομίες και ε) LINGUA για την εκμάθηση ξένων γλωσσών ενώ οι ανταλλαγές σπουδαστών που αφορούσαν το πρόγραμμα αυτό υπήχθησαν στο πρόγραμμα Σωκράτης. Αποσκοπεί, κύρια, στην εξοικείωση με τις τεχνολογικές και βιομηχανικές αλλαγές μέσα από προγράμματα επαγγελματικής κατάρτισης. Ενισχύει τα εθνικά κέντρα επιμόρφωσης και ενθαρρύνει τη δια βίου μάθηση. Τα σχήματα τοποθετήσεων σε θέσεις εργασίας και ανταλλαγής εργαζομένων μεταξύ ευρωπαϊκών επιχειρήσεων, που προωθεί, βοηθούν τους νέους να συμπληρώσουν την εκπαίδευσή τους στους τόπους εργασίας (on the job training). Στα προγράμματα ανταλλαγής συμμετέχουν εκπαιδευτές και εξειδικευμένοι επιστήμονες. Ενισχύει τα διεθνικά πιλοτικά σχέδια που συνδέονται με την προσαρμογή των εκπαιδευτών στις σύγχρονες ανάγκες. Η πρώτη φάση του προγράμματος κάλυψε την περίοδο 1995-1999. Η νέα φάση με την ονομασία Leonardo da Vinci II καλύπτει επτά χρόνια (2000-2006) και χρηματοδοτείται με 1,15 δισεκ. ευρώ. Έχει τρεις στόχους: α) την ενδυνάμωση των ικανοτήτων και δεξιοτήτων των ατόμων, ιδίως των νέων, σε αρχική επαγγελματική κατάρτιση δια μέσου της εναλλασσόμενης κατάρτισης και της μαθητείας, β) τη βελτίωση της ποιότητας της συνεχιζόμενης επαγγελματικής κατάρτισης και την απόκτηση δια βίου δεξιοτήτων και ικανοτήτων, γ) την προώθηση και ενδυνάμωση της συμβολής της επαγγελματικής κατάρτισης στην εξέλιξη της

καινοτομίας με στόχο τη βελτίωση της ανταγωνιστικότητας και της επιχειρηματικότητας. Πέντε είδη διακρατικών κοινοτικών μέτρων εξυπηρετούν αυτούς τους στόχους:

–κινητικότητα: το νέο πρόγραμμα δίνει την ευκαιρία σε 250.000 άτομα να ακολουθήσουν μια κατάρτιση ή πρακτική άσκηση στο εξωτερικό

–πιλοτικά σχέδια: στοχεύουν στην ανάπτυξη της καινοτομίας και της ποιότητας

–προώθηση των γλωσσικών δεξιοτήτων

–διακρατικά δίκτυα: διευκολύνουν την ανταλλαγή εμπειριών και ορθών πρακτικών

–ανάπτυξη υλικού αναφοράς: το πρόγραμμα είναι ανοικτό στο σύνολο των οργανισμών και φορέων, δημοσίων και ιδιωτικών, που παρεμβαίνουν στις δράσεις επαγγελματικής κατάρτισης.

• Το L.D.V. II εγκρίθηκε από το Συμβούλιο Υπουργών στις 26.4.99 και κατευθύνεται στη στήριξη και συμπλήρωση των ενεργειών των κρατών μελών. Καλύπτει την Ευρωπαϊκή Ένωση ενώ είναι ανοικτό στις χώρες του Ευρωπαϊκού Οικονομικού Χώρου και σε αυτές που βρίσκονται σε προενταξιακή διαδικασία (συνολικά 32 χώρες).

• Άλλα επιμέρους προγράμματα που ανήκουν στο πρόγραμμα Σωκράτης είναι α) το Grundtvig για εκπαιδευμένους ενήλικους και τους δασκάλους τους για την ανάπτυξη ευρωπαϊκού διδακτικού υλικού και δικτύων β) το Comenius για τα σχολεία και τους διδάσκοντες σε αυτά. Περισσότερα από 10.000 σχολεία κάνουν χρήση του προγράμματος κάθε χρόνο γ) το Minerva για την εφαρμογή νέων τεχνολογιών στην εκπαίδευση.

Soft currency = μαλακό νόμισμα. Ένα νόμισμα το οποίο δεν είναι ελεύθερα μετατρέψιμο σε άλλο νόμισμα ενώ αναμένεται να υποτιμηθεί έναντι των άλλων νομισμάτων ή η ισοτιμία του πρέπει να υποστηριχθεί από την κεντρική τράπεζα μέσω παρεμβάσεων στις αγορές ή με συναλλαγματικούς περιορισμούς. Η επένδυση σε ένα τέτοιο νόμισμα συνεπάγεται υψηλούς κινδύνους. Οι χώρες με μαλακό νόμισμα συνήθως υποφέρουν από υψηλό πληθωρισμό, δημοσιονομικά ελλείμματα ή/και πολιτική αστάθεια.

Soft landing = ομαλή προσγείωση. Στην οικονομική, σημαίνει την ικανότητα μιας οικονομίας, που αναπτύσσεται με δυναμικούς ρυθμούς, να ανακόψει την επέκτασή της με αργούς ρυθμούς ώστε να αποφύγει την οικονομική επιβράδυνση ή ακόμα και την ύφεση. Για παράδειγμα, όταν η ισχυρή ανάπτυξη (πάνω από 4%) συνοδεύεται από υψηλούς ρυθμούς πληθωρισμού, μία ελεγχόμενη και μετριοπαθής αύξηση των επιτοκίων από την κεντρική τράπεζα ή/και η λελογισμένη αύξηση της συναλλαγματικής ισοτιμίας ή/και μία συσταλτική δημοσιονομική πολιτική μπορεί να μειώσει τον πληθωρισμό χωρίς να διακυβευτεί σοβαρά η οικονομική ανάπτυξη. Συνήθως, στην περίπτωση αυτή ο ρυθμός αύξησης του ΑΕΠ περιορίζεται στο 2% με 3%. Το αντίθετο είναι η ανώμαλη προσγείωση (βλέπε όρο Hard landing).

Soft market = μαλακή αγορά. Μία αγορά στην οποία η προσφορά υπερβαίνει τη ζήτηση, γεγονός που προκαλεί μικρή συναλλακτική δραστηριότητα και ευρείες διαφορές μεταξύ τιμών αγοράς και πώλησης (wide bid-ask spreads).

Software = λογισμικό. Τα προγράμματα και οι εφαρμογές που τρέχουν σε ένα Η/Υ για την εξυπηρέτηση διαφόρων πληροφοριακών αναγκών όπως της λογιστικής, στατιστικής, συστημάτων πληρωμών και επικοινωνιών, χρηματοοικονομικών εφαρμογών. Το λογισμικό διακρίνεται 1) στα λειτουργικά συστήματα που ελέγχουν την εκτέλεση των προγραμμάτων όπως είναι το MS-DOS, τα Windows κλπ (για περισσότερες λεπτομέρειες βλέπε όρο Operating System, OS) και στις εφαρμογές λογισμικού όπως επεξεργαστές κειμένου, προγράμματα Η/Υ, λογιστικά φύλλα, σχεδίαση και επεξεργασία εικόνων, παρουσιάσεις, βάσεις δεδομένων.

Solow Paradox = το παράδοξο του Σόλου. Ο Ρόμπερτ Σόλου είναι από τις μεγάλες μορφές του Νέο-Κείνσιανής σύνθεσης, καθηγητής στο Μ.Ι.Τ και κάτοχος του βραβείου Νόμπελ. Διατύπωσε το παράδοξο στη φράση «μπορείτε σήμερα να δείτε την εποχή των ηλεκτρονικών υπολογιστών παντού με εξαίρεση στη στατιστική της παραγωγικότητας», δηλαδή η εισαγωγή των Η/Υ δεν συνεισέφερε στην αύξηση της παραγωγικότητας ιδιαίτερα στις μη δυναμικές επιχειρήσεις. Διερωτάτο εάν η αντικατάσταση των Η/Υ με νέους υψηλής

τεχνολογίας είναι συμφέρουσα από άποψη απόσβεσης των δαπανών και αύξησης των κερδών. Το παράδοξο τεκμηρίωσε με στατιστικές που έδειχναν επιβράδυνση της αύξησης της παραγωγικότητας στη βιομηχανία των ΗΠΑ λόγω της αλματώδους εισαγωγής νέων Η/Υ. Το παράδοξο του Σόλοου επικαλέσθηκε ο πρόεδρος της ΕΚΤ Ζαν Κλωντ Τρισέ στη συνέντευξή του προς τους δημοσιογράφους μετά τη συνεδρίαση του Δ.Σ της ΕΚΤ της 7.12.2006 προσθέτοντας ότι το παράδοξο τερματίστηκε το 1995-96 όταν παρατηρήθηκε μια αύξηση της παραγωγικότητας του ανθρώπινου δυναμικού λόγω της προσαρμοστικότητας της οικονομίας και της αγοράς εργασίας.

Solvency risk = κίνδυνος φερεγγυότητας. Είναι ο κίνδυνος πρόκλησης ζημίας που οφείλεται στην αδυναμία πληρωμής σε περίπτωση πτώχευσης ή παύσης πληρωμών του εκδότη ενός χρηματοπιστωτικού περιουσιακού στοιχείου ή στο αναξιόχρεο του αντισυμβαλλόμενου.

SONET, Synchronous Optical Network = συγχρονισμένο οπτικό δίκτυο. Είναι ένα δίκτυο οπτικών ινών υψηλών προτύπων που μεταφέρει ψηφιακές πληροφορίες μεταξύ ηλεκτρονικών υπολογιστών και δικτύων πληροφορικής. Η ταχύτητα μετάδοσης των δεδομένων ανέρχεται σε 10 γιγαμπάιτς ενώ θεωρητικά μπορεί να φθάσει τα 20 γιγαμπάιτς.

SONIA, Sterling Overnight Index Average = μέσο σταθμικό επιτόκιο των χωρίς ενέχυρο δανειακών συναλλαγών σε λίρες στερλίνες μιας ημέρας (overnight rate). Διαμορφώνεται με βάση τις τιμές που παρέχουν από τις 00.00 μέχρι τις 16.15 ώρα Λονδίνου οι συμμετέχοντες στην Ένωση Διαμεσολαβητών των Αγορών Μεγάλων Ποσών (Wholesale Markets Broker's Association, WMBA) brokers του Λονδίνου.

Sovereign bond = ομόλογο που εκδίδεται από μία κυβέρνηση κράτους και για το λόγο αυτό καλείται και κυβερνητικό ομόλογο (government bond). Ο κίνδυνος που φέρει αυτό το ομόλογο διαφέρει ανάλογα με τη φερεγγυότητα του κράτους, είναι όμως μικρότερος έως μηδαμινός στην περίπτωση των αναπτυγμένων κρατών όπως είναι τα ομόλογα του αμερικανικού θησαυροφυλακίου (US treasury bonds), των κρατών μελών της ζώνης του ευρώ, της Ιαπωνίας, της Ελβετίας ή του Ηνωμένου Βασιλείου. Γενικά, ο πιστωτικός κίνδυνος των sovereign bonds είναι μικρότερος σε σύγκριση με τις άλλες εκδόσεις διότι το κράτος σπάνια πτωχεύει.

Sovereign risk = **1)** η αδυναμία μιας κυβέρνησης να εξοφλήσει τα δάνεια που έχει εκδώσει ή συνάψει ή τα οποία έχει εγγυηθεί **2)** ο κίνδυνος που αντιμετωπίζει ένας επενδυτής από μία ξένη κυρίαρχη κυβέρνηση ή την κεντρική τράπεζα ενός κυρίαρχου κράτους όσον αφορά τους ενδεχόμενους περιορισμούς που μπορεί να επιβάλλουν στα περιουσιακά του στοιχεία ή στο προϊόν από την πώληση αυτών. Για παράδειγμα, μετά από μία βίαιη πολιτική μεταβολή ή μια οικονομική κρίση δεσμεύονται από τη κυβέρνηση προσωρινά ή μόνιμα οι περιουσίες των ξένων επενδυτών ή λόγω αδυναμίας αποπληρωμής του δημόσιου χρέους δεσμεύονται οι τραπεζικές καταθέσεις για ένα ορισμένο χρονικό διάστημα, απαγορεύεται προσωρινά η εξαγωγή από τη χώρα των κερδών ξένων εταιριών και αναβάλλεται η εξόφληση των εκδοθέντων κρατικών εντόκων γραμματίων και ομολόγων ακόμη και αυτών που κατέχονται από ξένους επενδυτές ενώ η κεντρική τράπεζα επαναφέρει ή αυξάνει τους συναλλαγματικούς περιορισμούς.

Sovereign-Wealth Funds, SWFs = επενδυτικά κεφάλαια κρατικού πλούτου. Είναι εταιρίες κρατικής ιδιοκτησίας που διαχειρίζονται χρηματοπιστωτικά περιουσιακά στοιχεία όπως μετοχές, ομόλογα, άλλα χρηματοοικονομικά προϊόντα και ακίνητα. Τα SWFs δεν επενδύουν μόνο άμεσα στο μετοχικό κεφάλαιο εταιριών και σε ομόλογα ξένων χωρών αλλά κινούνται σε εναλλακτικές επενδύσεις μέσω κεφαλαίων αντιστάθμισης κινδύνων (hedge funds) και ιδιωτικών κεφαλαίων μετοχικών συμμετοχών (private equity funds). Επενδύουν σε όλες τις αγορές του κόσμου και ιδιαίτερα έχουν σαν ένα από τους κύριους στόχους τους τις εξαγωγές και συγχωνεύσεις. Αυτές οι δεξαμενές χρημάτων (pool of money) έχουν προκύψει από αποθεματικά κεντρικών τραπεζών, προϋπολογισμούς κυβερνήσεων ή κρατικών επιχειρήσεων. Τα κεφάλαια αυτά απέκτησαν τελευταία σημαντικό ενδιαφέρον λόγω των εισροών από την ανατίμηση των τιμών του πετρελαίου ή τα τεράστια αποθέματα των συναλλαγματικών διαθεσίμων ορισμένων χωρών που προήλθαν από τις εξαγωγές όπως της Κίνας που είχαν φθάσει το 2008 τα 1,5 τρισεκατομμύρια δολάρια. Ορισμένες χώρες δημιούργησαν SWFs για να διαφοροποιήσουν τις επενδυτικές τους επιλογές.

- Τα περιουσιακά στοιχεία των 20 μεγαλύτερων SWFs προσέγγιζαν το 2008 τα 2,1 τρισεκατομμύρια δολάρια και όλα τα SWFs μαζί τα 3 τρισεκατομμύρια δολάρια. Το 70% αυτών ανήκε στα 5 SWFs:

- 1) Κυβερνητικό Ταμείο Συντάξεων της Νορβηγίας (Norway's Government Pension Fund)
- 2) Επενδυτικός Οργανισμός της Κυβέρνησης της Σιγκαπούρης (GIC, Government of Singapore Investment Corporation)
- 3) Επενδυτική Αρχή του Κουβέιτ (KIA, Kuwait Investment Authority)
- 4) Επενδυτική Αρχή του Αμπού Ντάμπι των Ηνωμένων Αραβικών Εμιράτων (ADIA, Abu Dhabi Investment Authority) και
- 5) Κεφάλαιο της Νομισματικής Αρχής της Σαουδικής Αραβίας (Saudi Arabian Monetary Agency, SAMA' SWF).

Τα 10 πρώτα σε κεφάλαια SWFs προέρχονται από χώρες παραγωγής πετρελαίου. Σύμφωνα με εκτιμήσεις, τα κεφάλαια των SWFs θα έχουν ανέλθει μέχρι το 2012 σε 8 τρισεκατομμύρια δολάρια ενώ μέχρι το 2017 σε 15 τρισεκατομμύρια δολάρια.

- Τα SWFs, αν και λειτουργούν εδώ και δεκαετίες, έγιναν γνωστά στο ευρύ κοινό μόλις πρόσφατα όταν:

- το 2006 οι Παγκόσμιοι Λιμένες του Ντουμπάι (Dubai Ports World) προσπάθησαν να αποκτήσουν τον έλεγχο εταιρίας που διαχειριζόταν 6 από τα μεγαλύτερα λιμάνια των ΗΠΑ. Η κυβέρνηση των ΗΠΑ αντέδρασε και η εξαγορά ματαιώθηκε
- το 2007 η Επενδυτική Αρχή του Κατάρ (Qatar Investment Authority) συγκρούστηκε με το Borse Dubai για τον έλεγχο του χρηματιστηρίου του Λονδίνου LSE
- το 2007 το SWF της Κίνας CIC προσπαθούσε να εξαγοράσει σημαντικές ευρωπαϊκές εταιρίες μέσω της αμερικανικής εταιρίας ιδιωτικών κεφαλαίων μετοχικών συμμετοχών (private equity) "Blackstone" στην οποία έλεγχε το 10% των μετοχών.

- Η δράση των SWFs απασχόλησε και τη συνέλευση του Δ.Ν.Τ, τον ΟΟΣΑ και άλλους διεθνείς οργανισμούς με στόχο να θεσπισθούν κοινά παραδεκτοί κανόνες λειτουργίας τους με κύριο αίτημα τη διαφάνεια και τον περιορισμό της επενδυτικής τους δράσης στην αύξηση των κερδών τους και όχι στην άσκηση πολιτικής μέσω του ελέγχου της οικονομίας των άλλων χωρών. Ιδιαίτερα προβαλλόταν το παράδειγμα των SWFs:

- Κυβερνητικό Ταμείο Συντάξεων της Νορβηγίας (Norway's Government Pension Fund)
- Συνεργατικό Διαρκές Κεφάλαιο της Αλάσκας (APRF, Alaska Permanent Reserve Fund cooperation)
- Κληρονομικό Κεφάλαιο της Αλβέρτας του Καναδά (AHF, Alberta Heritage Fund)
- Επενδυτικός Οργανισμός της Κυβέρνησης της Σιγκαπούρης (GIC, Government of Singapore Investment Corporation) και

- Κρατικό Κεφάλαιο Πετρελαίου του Αζερμπαϊτζάν (Azerbaijan State Oil Fund) που κινούνται με καθεστώς πλήρους διαφάνειας και αποκτούσαν μόνο ένα μικρό μέρος του μετοχικού κεφαλαίου μεγάλων επιχειρήσεων. Τελικά, αποφεύχθηκαν συγκρουσιακές λογικές αλλά από ότι φαίνεται επί μέρους κράτη ενδέχεται να κινηθούν στην κατεύθυνση λήψης προστατευτικών μέτρων όπως για παράδειγμα την απαγόρευση απόκτησης ποσοστού άνω του 25% του μετοχικού κεφαλαίου εθνικών στρατηγικών επιχειρήσεων. Ο φόβος που υπάρχει είναι τα SWFs να μη χρησιμοποιηθούν μόνο για οικονομικούς σκοπούς αλλά και για πολιτικούς στόχους δηλαδή να προσπαθήσουν να ελέγξουν στρατηγικής σημασίας επιχειρήσεις άλλων χωρών και μέσω αυτών να ασκήσουν πολιτική και οικονομική διπλωματία και να επιδιώξουν και άλλους σκοπούς ευρύτερης εθνικής πολιτικής.

- Άλλοι, αντίθετα, εξαίρουν το σταθεροποιητικό ρόλο των SWFs στη διάρκεια της παγκόσμιας πιστωτικής κρίσης 2007-2008 (credit crunch) που προήλθε από την κατάρρευση της ενυπόθητης αγοράς στεγαστικών δανείων των ΗΠΑ (sub-prime mortgage loan market). Ισχυρίζονται ότι τη στιγμή που οι άλλοι πάγνωναν την επενδυτική τους δραστηριότητα, τα SWFs αγόραζαν. Ιδιαίτερα, ανέφεραν σαν παράδειγμα την απόκτηση ποσοστού του μετοχικού κεφαλαίου τραπεζών που υπέστησαν μεγάλες ζημιές από το sub-prime mortgage (Citigroup, UBS, Merrill Lynch, Morgan Stanley, Standard Chartered κλπ) και με τον τρόπο αυτό βοήθησαν στην αντιμετώπιση της κρίσης. Τονίζουν, επίσης, ότι ενώ άλλοι επένδυσαν κερδοσκοπικά σε βραχυπρόθεσμο ορίζοντα, τα SWFs δεν χρησιμοποιούσαν τη μόχλευση (leverage) αλλά επένδυσαν σε πολύ μακροπρόθεσμο ορίζοντα και από την άποψη αυτή δεν επηρέαζαν αρνητικά τη χρηματοπιστωτική σταθερότητα.

- Άλλα επενδυτικά κεφάλαια κρατικού πλούτου, τα οποία δραστηριοποιούνταν έντονα, εκτός από αυτά που ήδη αναφέρθηκαν, ήσαν τα εξής:

- 1) η εταιρία συμμετοχών της κεντρικής τράπεζας της Κίνας Central Hujin Investment Corp
 - 2) η CNOOK Ltd (70% του κεφαλαίου κατέχει το Κινεζικό κράτος)
 - 3) η Εταιρία Επενδύσεων της Κίνας (China Investment Company Ltd)
 - 4) το Ταμείο Σταθεροποίησης της Ρωσικής Ομοσπονδίας (SFRF, Stability Fund of the Russian Federation)
 - 5) το Κρατικό Γενικό Κεφάλαιο Σταθεροποίησης του Ομάν (SGSF, State General Stabilisation Fund)
 - 6) το Οικονομικό και Κοινωνικό Ταμείο Σταθεροποίησης της Χιλής (ESSF, Economic and Social Stabilisation Fund)
 - 7) το Επενδυτικό Κεφάλαιο για τη Μακροοικονομική Σταθεροποίηση της Βενεζουέλας (FIEM, Investment Fund for Macroeconomic Stabilisation)
 - 8) το Εθνικό Ταμείο Σταθεροποίησης της Ταϊβάν (TNSF, Taiwan National Stabilisation Fund)
 - 9) το Αποθεματικό Κεφάλαιο Συναλλάγματος του Ιράν (Iran Foreign Exchange Reserve Fund)
 - 10) ο Επενδυτικός Οργανισμός του Μπρούναι (BIA, Brunei Investment Agency)
 - 11) το Κυβερνητικό Ταμείο Συμβολαίων Μελλοντικής Εκπλήρωσης της Αυστραλίας (AGFF, Australian Government Future Fund)
 - 12) ο κρατικός οργανισμός επενδύσεων της Σιγκαπούρης (Temasek Holdings, the Singapore state investment agency)
 - 13) το Επενδυτικό Χαρτοφυλάκιο που διαχειρίζεται για λογαριασμό της περιοχής του Χονγκ Κονγκ (Κίνας) η κεντρική τράπεζα του Χονγκ Κονγκ - SAR (The Hong Kong Monetary Authority (HKMA) Investment Portfolio)
 - 14) το Αποθεματικό Κεφάλαιο της Λιβύης (Libya Reserve Fund)
 - 15) το Αποθεματικό Κεφάλαιο της Αλγερίας (Algeria Reserve Fund)
 - 16) ο Επενδυτικός Οργανισμός της Νότιας Κορέας (K.I.C, Korea Investment Corporation)
 - 17) το Εθνικό Κεφάλαιο του Καζακστάν (KNF, Kazakhstan National Fund)
 - 18) ο Εθνικός Επενδυτικός Οργανισμός της Μαλαισίας (KNB, Khazanah Nasional Berhad)
 - 19) ο Λογαριασμός Πλεονάσματος Εσόδων Αργού Πετρελαίου της Νιγηρίας (Nigeria Excess Crude Account)
 - 20) το Υπερετήσιο Κεφάλαιο της Νέας Ζηλανδίας (New Zealand Superannuation Fund) κλπ.
- Την 27.2.2008, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή κατάρτισε Κώδικα Δεοντολογίας (Deontological Code) για τα SWFs που θα εφαρμοζόταν εθελοντικά αλλά προειδοποίησε ότι εάν τα SWFs δεν συμμορφωθούν τότε θα προτείνει νομοθετικά μέτρα υποχρεωτικής ισχύος. Ο Κώδικας, μεταξύ άλλων, προβλέπει: 1) σαφή προσδιορισμό και διαχωρισμό των δραστηριοτήτων των SWFs 2) δημοσίευση από τα SWFs σε ετήσια βάση των ιδιοκτησιακών καθεστώτων και του τρόπου κατανομής των χαρτοφυλακίων 3) δήλωση του μεγέθους και των πηγών χρηματοδότησης 4) αναφορά κάθε μοχλευμένης έκθεσης και της σύνθεσης των διαθεσίμων τους σε συνάλλαγμα 6) τα κρατικά SWFs πρέπει να λειτουργούν αυτόνομα από τις κυβερνήσεις και να προσδιορίζουν ελεύθερα την επενδυτική τους πολιτική χωρίς πολιτικές σκοπιμότητες. Τη 17.3.2008, η Επενδυτική Αρχή του Αμπού Ντάμπι των Ηνωμένων Αραβικών Εμιράτων (ADIA, Abu Dhabi Investment Authority) δήλωσε ότι θα σεβασθεί τον εθελοντικό Κώδικα Δεοντολογίας της Ευρωπαϊκής Επιτροπής και δεν θα χρησιμοποιήσει τα κεφάλαιά της για πολιτικούς σκοπούς. Την 21.3.2008, το Υπουργείο των Οικονομικών των ΗΠΑ συμφώνησε με τις κυβερνήσεις της Σιγκαπούρης και των Ηνωμένων Αραβικών Εμιράτων για τη ρύθμιση της λειτουργίας των κρατικών SWFs των δύο αυτών χωρών και ιδιαίτερα για την ανάπτυξη της επενδυτικής τους δράσης με πλήρη διαφάνεια και αποκλειστικά για οικονομικούς στόχους αποκλεισμένων των πολιτικών σκοπιμοτήτων. Τα SWFs θα πρέπει να έχουν ισχυρούς θεσμούς εταιρικής διακυβέρνησης, εσωτερικούς ελέγχους, συστήματα διαχείρισης κινδύνων, θα ανταγωνίζονται δίκαια με τον ιδιωτικό τομέα, θα σέβονται τις κανονιστικές διατάξεις της φιλοξενούσας χώρας και θα δημοσιεύουν τις απαιτούμενες από το νόμο πληροφορίες. Από την πλευρά τους, οι φιλοξενούσες χώρες δεν θα εγείρουν προστατευτικά φράγματα σε άμεσες επενδύσεις και επενδύσεις χαρτοφυλακίου, δεν θα ασκούν διακριτική πολιτική έναντι των επενδυτών, θα σέβονται τις επιλογές των επενδυτών και οι περιορισμοί που τίθενται για λόγους εθνικής ασφαλείας θα είναι ανάλογοι των επικαλούμενων κινδύνων. Παράλληλα, αναπτύχθηκαν οι πρωτοβουλίες του ΔΝΤ και του ΟΟΣΑ για τη σύνταξη κειμένου των καλύτερων πρακτικών (best practices) των SWFs. Την 25.3.2008 ο ΟΟΣΑ ανέφερε ότι δεν πρέπει να υπάρξουν νόμοι και ρυθμίσεις για τη διεθνή δραστηριότητα των SWF εφόσον αποδεικνύεται ότι λειτουργούν με διαφάνεια και με κίνητρο το κέρδος και όχι με πολιτικές σκοπιμότητες.

S.p.a, Società per azioni = μετοχική εταιρία της Ιταλίας. Σύμφωνα με το άρθρο 2325 και επόμενα του Αστικού Κώδικα της Ιταλίας, είναι μία εταιρία κεφαλαίου στην οποία οι συμμετοχές των εταίρων εκφράζονται σε μετοχές δηλαδή το κεφάλαιο διαιρείται σε ένα συγκεκριμένο αριθμό τίτλων κάθε ένας των οποίων ενσωματώνει ένα ορισμένο ποσοστό συμμετοχής και εταιρικών δικαιωμάτων. Η ευθύνη των μετόχων περιορίζεται αποκλειστικά στο ποσοστό της συμμετοχής των στο κεφάλαιο και δεν ευθύνονται με την προσωπική τους περιουσία. Το ελάχιστο μετοχικό κεφάλαιο της εταιρίας είναι 120.000 ευρώ αποτελούμενο κατά πλειοψηφία από μετοχές με δικαίωμα ψήφου. Το ποσοστό των μετοχών χωρίς δικαίωμα ψήφου δεν επιτρέπεται να υπερβαίνει το 50%.

Spam or spamming = μία απόπειρα χρησιμοποίησης διευθύνσεων ενός τηλεφωνικού ή άλλου καταλόγου ή μίας λίστας ηλεκτρονικών μηνυμάτων (Email messages) για να σταλούν από μία εταιρία προσφορές προϊόντων και υπηρεσιών που δεν ζητήθηκαν από τους αποδέκτες. Άλλως, spamming είναι η εναντίον της θέλησης του αποδέκτη μαζική αποστολή μηνυμάτων ηλεκτρονικού ταχυδρομείου με διαφημιστικό περιεχόμενο ή και με προτάσεις αγοράς αγαθών και υπηρεσιών. Η νομοθεσία των διαφόρων χωρών για να αντιμετωπίσει αυτή την αντιδεοντολογική και ενοχλητική συμπεριφορά, λαμβάνει διάφορα μέτρα μεταξύ των οποίων είναι η λειτουργία καταλόγου από τον οποίο ο αποδέκτης μπορεί να διαγραφεί ώστε να μη χρησιμοποιηθεί στο μέλλον το όνομα και η διεύθυνση της κατοικίας του ή η ηλεκτρονική διεύθυνση αυτού.

Special Drawing Right = βλέπετε όρο «SDR».

Special Lending Assistance, SLA = ειδική δανειοδοτική συνδρομή. Είναι μία έκτακτη παροχή ρευστότητας στις τράπεζες της Ευρωζώνης σε ξένο νόμισμα.

Special Purpose Vehicle, SPV = όχημα ειδικού σκοπού. Πρόκειται για οργανισμούς οι οποίοι ιδρύονται για την εξυπηρέτηση ενός περιορισμένου σκοπού ή για μικρό χρονικό διάστημα. Συνήθως, ενεργούν σαν διαμεσολαβητές όπως για παράδειγμα στη διαδικασία της τιτλοποίησης στην οποία μετά από εξουσιοδότηση διακρατούν τους τίτλους των δικαιούχων ή σε μία ομάδα ομολόγων σταθερού εισοδήματος που αντιπροσωπεύει ένα αδιαίρετο δικαίωμα σε μια δεξαμενή ενυπόθηκων ομολόγων (Pass Through Securities) αναλαμβάνουν την είσπραξη των μηνιαίων πληρωμών ή στα εγγυημένα με περιουσιακά στοιχεία εμπορικά χρεόγραφα (asset-backed commercial papers) διακρατούν τις πληρωμές και εκδίδουν εμπορικά χρεόγραφα για να αντλήσουν χρήματα.

Speculation and investment = κερδοσκοπία και επένδυση. Σε αντίθεση με την επένδυση που έχει συνήθως κάποια διάρκεια και αναμένει ένα λογικό κέρδος, η κερδοσκοπία στις αγορές χρήματος, κεφαλαίου, εμπορευμάτων και ακινήτων αποβλέπει την σε σύντομο χρόνο απόληψη μεγάλων κερδών. Ενέχει, όμως, και μεγάλο κίνδυνο διότι μπορεί να οδηγήσει σε μεγάλες ζημιές. Ο κατ' επάγγελμα κερδοσκόπος επενδύει όταν εκτιμά ότι η αξία ενός περιουσιακού στοιχείου θα αυξηθεί κατακόρυφα και άμεσα. Μορφή της κερδοσκοπίας είναι και η αγορά και πώληση στη διάρκεια της ίδιας ημέρας (day trading). Επειδή, όμως, τις ανωτέρω μεθόδους χρησιμοποιούν ενίοτε και σοβαρά χρηματοπιστωτικά ιδρύματα και αμοιβαία κεφάλαια, σε ορισμένες περιπτώσεις είναι δυσδιάκριτη η διαφορά μεταξύ επένδυσης και κερδοσκοπίας.

Spinning = όρος της επενδυτικής τραπεζικής για την πρακτική μιας εταιρίας που παρακρατεί ένα ποσοστό από την αρχική δημόσια προσφορά (Initial Public Offering, IPO), δηλαδή της πρώτης πώλησης στο κοινό ενός τμήματος του μετοχικού της κεφαλαίου, για να το προσφέρει στα ανώτερα στελέχη αυτής. Η πρακτική αυτή έχει ιδιαίτερα επικριθεί από την αγορά.

Spot date transaction = μία συναλλαγή όψεως με ημερομηνία παράδοσης και λήξης δύο εργάσιμες ημέρες μετά την ημερομηνία συναλλαγής.

Spot/Next (S/N) = την επόμενη εργάσιμη ημέρα της ημερομηνίας όψεως (spot). Πράξη ανταλλαγής (swap) της οποίας το σκέλος spot έχει valeur 2 ημέρες μετά τη σύναψη της συναλλαγής ενώ το προθεσμιακό σκέλος λήγει την επόμενη εργάσιμη ημέρα δηλαδή 3 ημέρες μετά τη σύναψη της συναλλαγής.

Spread = ποσοστό επικαταλλαγής. Είναι η διαφορά της μέγιστης τιμής ζήτησης (bid) και της ελάχιστης τιμής προσφοράς (offer) που ισχύει σε μια δεδομένη στιγμή στις αγορές χρήματος, συναλλάγματος, χρεογράφων και εμπορευμάτων. Είναι γνωστό και με τον Γαλλικό όρο *écart*. Όσο μεγαλύτερη είναι η ρευστότητα ενός χρηματοπιστωτικού μέσου τόσο μικρότερο είναι το spread και όσο μικρότερη είναι η ρευστότητα τόσο μεγαλύτερο είναι το spread. Σε περιόδους χρηματοπιστωτικής, οικονομικής ή πολιτικής αναταραχής το spread ενσωματώνει και ένα ποσοστό του κινδύνου (risk premium). Χαρακτηριστικές περιπτώσεις αποτελούν η διαφορά μεταξύ του επιτοκίου καταθέσεων και χορηγήσεων και η διαφορά μεταξύ της αγοράς και πώλησης ενός νομίσματος. Η διαφορά αυτή αποτελεί και το κέρδος της τράπεζας ή οποιουδήποτε παράγοντα της αγοράς. Στα συμβόλαια μελλοντικής εκπλήρωσης (futures), spread είναι η διαφορά μεταξύ των τιμών δύο σχετιζόμενων συμβάσεων. Στα συμβόλαια δικαιωμάτων προαίρεσης (options), τα οποία απαιτούν ταυτόχρονες αγορές και πωλήσεις δύο ή περισσότερων σειρών options επί του ίδιου υποκειμένου μέσου ή εμπορεύματος για παράδοση σε διαφορετικούς μήνες, spread είναι η διαφορά μεταξύ των τιμών όλων αυτών των σειρών. Στα ομόλογα, είναι η διαφορά στην απόδοση από την επένδυση σε ομόλογα που εκδίδονται από ιδρύματα που ενεργούν με μειωμένο ή με μεγάλο κίνδυνο.

Spreadsheet = ένα λογισμικό που οργανώνει αριθμητικά δεδομένα σε σειρές και στήλες για να υπολογίσει και να κάνει προσαρμογές που βασίζονται σε νέα δεδομένα. Άλλως, το λογισμικό που επιτρέπει τον υπολογισμό αριθμών σε μορφή που είναι παρόμοια με τις σελίδες ενός γενικού καθολικού.

Spread trade = διαπραγμάτευση επικαταλλαγής. Ο διαπραγματευτής λαμβάνει δύο θέσεις, μία long και μία short σε δύο διαφορετικά χρηματοπιστωτικά μέσα. Εάν οι δύο τιμές πέσουν ή ανέβουν, είναι πιθανή η καταγραφή κερδών από τη διαφοροποίηση του ποσοστού της αλλαγής. Ας υποθέσουμε ότι αγοράζουμε δύο ομόλογα, το A και το B. Εάν εκτιμούμε ότι το A θα έχει μεγαλύτερη απόδοση από το B, τότε αγοράζουμε το A και πωλούμε ένα ίσο ποσό από το B. Θα κερδίσουμε εάν η διαφορά μεταξύ των δύο αποδόσεων (the spread) διευρυνθεί. Το κέρδος προκύπτει διότι το A έχει καλύτερη απόδοση από το B, ανεξάρτητα εάν οι τιμές και των δύο ομολόγων αυξηθούν ή μειωθούν ή εάν η τιμή του A αυξηθεί και του B μειωθεί. Δεν θα προκύψει κέρδος εάν και οι δύο τιμές αυξηθούν ή μειωθούν κατά το ίδιο ακριβώς ποσοστό. Όμως, στην πραγματικότητα θα προκύψει ζημία διότι ο επενδυτής θα επιβαρυνθεί με το κόστος της συναλλαγής. Όμως, το τελευταίο σενάριο σπάνια μπορεί να υλοποιηθεί.

Square = ισοσκελισμένος, ισοζυγισμένος. Η τακτική της εκμηδένισης του κινδύνου αγοράς (market risk) με αγορές και πωλήσεις που δεν αφήνουν ανοικτές θέσεις. Ο όρος χαρακτηρίζει μία θέση (position) όταν οι αγορές και οι πωλήσεις είναι ισοζυγισμένες κατά τέτοιο τρόπο που να μην είναι ούτε short (η ανοικτή θέση την οποία έχει ένας επενδυτής με την πώληση ενός νομίσματος, ενός χρεογράφου, ενός συμβολαίου ή ενός εμπορεύματος επί των οποίων δεν έχει ακόμα ιδιοκτησιακό δικαίωμα) ούτε long (η ανοικτή θέση την οποία έχει πάρει ένας επενδυτής αγοράζοντας ένα νόμισμα, ένα χρεόγραφο, ένα συμβόλαιο ή ένα εμπόρευμα για επένδυση ή για κερδοσκοπία).

SQL (Structured Query Language) = δομημένη γλώσσα αναζήτησης. Μία απλή γλώσσα προγραμματισμού που καθιστά εφικτή την αναζήτηση στοιχείων από τις βάσεις δεδομένων (databases).

SSL (Secure Sockets Layer) = υπόστρωμα ασφαλούς υποδοχής. Είναι ένα δικτυακό πρωτόκολλο για τη μετάδοση εμπιστευτικών πληροφοριών, όπως των αριθμών των πιστωτικών καρτών, μέσω του διαδικτύου. Είναι το πρότυπο που εξασφαλίζει την ελάχιστη ασφάλεια για τη μετάδοση δεδομένων. Αναπτύχθηκε από τη Netscape με σκοπό τη μετάδοση ιδιωτικών εγγράφων μέσω του Internet. Λειτουργεί με τη χρησιμοποίηση μιας ιδιωτικής κλειδας που κρυπτογραφεί τα μεταδιδόμενα στοιχεία. Οι φυλλομετρητές (browsers) του διαδικτύου Microsoft Internet Explorer και Netscape Navigator υποστηρίζουν το SSL και πολλές ιστοσελίδες το χρησιμοποιούν για να δέχονται ασφαλή πληροφόρηση από τους χρήστες. Κατά κανόνα, οι ιστοσελίδες του διαδικτύου, που απαιτούν τη χρήση σύνδεσης SSL, αρχίζουν με το πρωτόκολλο μεταφοράς υπερ-κειμένου https: αντί του http:.

Stability and Growth Pact = Σύμφωνο Σταθερότητας και Ανάπτυξης. Καθιερώθηκε με την απόφαση του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου του Άμστερνταμ της 17.6.1997. Στοχεύει στην εξασφάλιση υγιών δημόσιων οικονομικών των κρατών μελών της Ευρωπαϊκής Ένωσης για

να ενισχύσει τη σταθερότητα των τιμών και τη διαρκή οικονομική ανάπτυξη που οδηγεί στην αύξηση της απασχόλησης.

- Σύμφωνα με το προληπτικό σκέλος του Συμφώνου (**preventive arm**), κάτω από κανονικές συνθήκες οι δημοσιονομικές θέσεις των κρατών μελών πρέπει μεσοπρόθεσμα να είναι ισοσκελισμένες ή πλεονασματικές (**close to balance or in surplus**) για να μπορούν να αντιμετωπίσουν τις κανονικές κυκλικές διακυμάνσεις στο πλαίσιο της ελάχιστης υποχρέωσης της τήρησης του ελλείμματος της γενικής κυβέρνησης κάτω από το 3% του ΑΕΠ και της μείωσης ή της σταθερής προσέγγισης του λόγου χρέους-ΑΕΠ στο 60%. Για την επίτευξη των στόχων αυτών, τα κράτη μέλη της Ε.Ε που μετέχουν στη ζώνη του ευρώ πρέπει να υποβάλουν προγράμματα σταθεροποίησης ενώ τα μη συμμετέχοντα κράτη μέλη προγράμματα σύγκλισης. Ενώ το προληπτικό σκέλος αποσκοπούσε στη δημοσιονομική εξυγίανση μέσω της συσσώρευσης πλεονασμάτων ώστε να αντιμετωπισθούν καταστάσεις σε δύσκολους καιρούς, με την πάροδο του χρόνου ερμηνεύθηκε πιο αυστηρά. Δηλαδή ότι το ετήσιο δημοσιονομικό έλλειμμα δεν έπρεπε να υπερβαίνει το 0,5% του ΑΕΠ.

- Την περίοδο 2002-2004, λόγω της οικονομικής επιβράδυνσης, ορισμένα κράτη μέλη της ζώνης του ευρώ όπως η Πορτογαλία, η Ιταλία, η Γερμανία και η Γαλλία, παρουσίασαν ελλείμματα άνω του 3% και το Σύμφωνο αμφισβητήθηκε έντονα. Δεν επιβλήθηκαν κυρώσεις αλλά δόθηκε προθεσμία για να διορθωθούν οι δημοσιονομικές παρεκκλίσεις. Το 2004 τρία κράτη μέλη είχαν ελλείμματα άνω του 3% του ΑΕΠ (Γαλλία, Γερμανία, Ελλάδα) ενώ άλλα τρία κράτη (Ιταλία, Κάτω Χώρες και Πορτογαλία) προσήγγισαν το όριο. Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή ανακοίνωσε την 24.6.2004 ότι θα δοθεί παράταση σε όλες τις χώρες της ζώνης του ευρώ που υπερέβησαν το όριο του 3% να συμμορφωθούν με το Σύμφωνο μέχρι το τέλος του 2005. Ειδικότερα, η Ελλάδα κλήθηκε από το ECOFIN να παρουσιάσει μέτρα μέχρι την 5.11.2004 για τη μείωση του ελλείμματος. Τα μέτρα θα είχαν κύρια διαρθρωτικό χαρακτήρα και θα αποσκοπούσαν στη μείωση του ελλείμματος σε σχέση με το ΑΕΠ κατά 1% συνολικά το 2004 και 2005 με κατανομή της μείωσης ίσως ισομερώς στη διάρκεια των δύο αυτών ετών. Κλήθηκε επίσης να μειώσει σταδιακά και σταθερά το δημόσιο χρέος σε σχέση με το ΑΕΠ. Την 5.7.2004 δόθηκε προθεσμία επίσης μέχρι τις 5.11.2004 σε έξι νέα κράτη μέλη να λάβουν μέτρα ώστε να περιορίσουν το έλλειμμα τους κάτω από το 3% του ΑΕΠ. Πρόκειται για την Κύπρο, τη Τσεχική Δημοκρατία, την Ουγγαρία, τη Μάλτα, την Πολωνία και τη Σλοβακία. Η Τσεχική Δημοκρατία και η Ουγγαρία διέθεταν τη μεγαλύτερη προθεσμία συμμόρφωσης δηλαδή μέχρι το 2008 ενώ η Κύπρος θα είχε τα ίδια περιθώρια όπως και η Ελλάδα. Η Ιταλία απέφυγε το μέτρο έκτακτης προειδοποίησης υποβάλλοντας μέτρα συμμόρφωσης εντός του 2004. Την 16.11.2004 το Συμβούλιο ECOFIN αποφάσισε όπως δώσει στην Ελλάδα διετή περίοδο (2005 και 2006) για να μειώσει το έλλειμά της κάτω από το όριο του 3%. Συνολικά, 11 από τις 25 χώρες της Ε.Ε είχαν παραβιάσει είτε διαρκώς ή σε ετήσια βάση το Σύμφωνο. Το 2007 η Ελλάδα και άλλες χώρες είχαν εξέλθει από τη διαδικασία δημοσιονομικής επιτήρησης ενώ ο μέσος όρος του ετήσιου δημοσιονομικού ελλείμματος της ζώνης του ευρώ προβλεπόταν από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή να μειωθεί από 1,5% το 2006 στο 0,8% του ΑΕΠ το 2007 και να παρουσιάσει μια μικρή αύξηση στο 0,9% το 2008. Σύμφωνα με τις ίδιες προβλέψεις, ο μέσος όρος του δημόσιου χρέους της ζώνης του ευρώ αναμενόταν να μειωθεί από 68,6% του ΑΕΠ το 2006 σε 65% περίπου το 2007 και να παραμείνει στα ίδια επίπεδα το 2008.

- Ήδη, πριν από το 2005, είχε αρχίσει μια **ευρεία συζήτηση για την τροποποίηση του Συμφώνου** με αποκλίνουσες όμως προτάσεις. Η ΕΚΤ είχε ταχθεί κατά της τροποποίησης και υπέρ της μεγαλύτερης αυστηρότητας στην εφαρμογή του. Μερικά κράτη μέλη ζητούσαν ελαστικότερη εφαρμογή σε περιόδους οικονομικής επιβράδυνσης ή ύφεσης και ιδιαίτερα την ελαστικότερη αναδιατύπωση των «εξαιρετικών περιστάσεων» ενώ άλλα τάσσονταν υπέρ της υποβάθμισης του δημοσιονομικού κριτηρίου του ελλείμματος του 3% του ΑΕΠ και ενίσχυσης του κριτηρίου του χρέους του 60% του ΑΕΠ. Άλλα κράτη μέλη ζητούσαν την αυστηρή εφαρμογή του υπάρχοντος Συμφώνου, άλλα απαιτούσαν την εξαίρεση των κρατικών δαπανών για επενδύσεις που έχουν στόχο τη μείωση της ανεργίας ενώ η Γερμανία απαιτούσε να μην υπολογίζεται στο έλλειμμα το κόστος της ενοποίησης των δύο Γερμανιών. Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή πρότεινε: α) την εφαρμογή του κριτηρίου του χρέους (60% του ΑΕΠ ή βαθμιαία και σταθερή μείωση ώστε να προσεγγίσει την ανωτέρω τιμή αναφοράς) όχι μόνο σαν κριτήριο σύγκλισης για την είσοδο στην ΟΝΕ αλλά και μετά την υιοθέτηση του ευρώ β) τη μετάβαση από το σύστημα παρακολούθησης των ονομαστικών μεγεθών του προϋπολογισμού στο σύστημα των κυκλικά αναπροσαρμοζόμενων υπολοίπων, δηλαδή το συνολικό έλλειμμα του προϋπολογισμού μείον τις επιδράσεις του οικονομικού κύκλου γ) μεγαλύτερη έμφαση στις προσωρινές επιδράσεις (one-off measures), όπως τα έσοδα από

ιδιωτικοποιήσεις ή από εφάπαξ επιβαλλόμενους φόρους, τα οποία ορισμένα κράτη μέλη τα υπολογίζουν όχι μόνο για τη μείωση του χρέους αλλά και για τη μείωση του ετήσιου δημοσιονομικού ελλείμματος δ) υπολογισμός στο χρέος των πιθανών μελλοντικών υποχρεώσεων (contingent liabilities) όπως τα μελλοντικά ελλείμματα του συστήματος κοινωνικών ασφαλίσεων που θα προκύψουν από τη γήρανση του πληθυσμού ε) εξέταση των δημόσιων οικονομικών των κρατών μελών όχι μόνο από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή αλλά και από εξωτερικούς αναλυτές και ελεγκτές και εταιρίες πιστοληπτικής βαθμολόγησης (credit rating agencies). Στην πράξη, όμως, υπήρχε πρόβλημα αφού 11 από τις 25 χώρες της Ε.Ε είχαν παραβιάσει είτε διαρκώς ή σε ετήσια βάση το Σύμφωνο. Βασικά, η Γαλλία και η Γερμανία, που είχαν παραβιάσει το όριο του 3% τα τρία τελευταία έτη, πρωτοστατούσαν για τη χαλαρότερη εφαρμογή του Συμφώνου ενώ υπέρμαχοι αυτού εμφανίζονταν η Αυστρία και οι Κάτω Χώρες. Ο προεδρεύων της Ε.Ε το πρώτο εξάμηνο του 2005 Ζαν-Κλωντ Γιούνκερ συνέβαλε αποφασιστικά στο να επιτευχθεί ένας δύσκολος συμβιβασμός.

● **Τελικά, οι όροι του Συμφώνου τροποποιήθηκαν το Μάρτιο του 2005.** Την Κυριακή, 20 Μαρτίου 2005 συνήλθε στις Βρυξέλλες το Συμβούλιο των Υπουργών Οικονομίας και Οικονομικών των κρατών μελών που είχαν υιοθετήσει το ευρώ (Eurogroup) και στη συνέχεια το Συμβούλιο των Υπουργών Οικονομίας της Ε.Ε (ECOFIN) που ενέκριναν τη συμφωνηθείσα εισήγηση προς το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο (Ε.Σ). Το Ε.Σ με σύνθεση τους αρχηγούς κρατών ή κυβερνήσεων που συνήλθε στις Βρυξέλλες στις 22-23 Μαρτίου 2005 ενέκρινε το κείμενο των τροποποιήσεων με βάση το οποίο:

■ παραμένουν αναλλοίωτα το ανώτατο επιτρεπόμενο έλλειμμα της γενικής κυβέρνησης στο 3% του ΑΕΠ και ο στόχος για το λόγο δημόσιου χρέους-ΑΕΠ στο 60%. Ο μεσοπρόθεσμος στόχος για ισοσκελισμένες ή πλεονασματικές δημοσιονομικές θέσεις για κάθε συγκεκριμένη χώρα της Ευρωζώνης ή του Μηχανισμού Συναλλαγματικών Ισοτιμιών Νο II πρέπει να επιτυγχάνεται πιο δυναμικά σε περιόδους οικονομικής ανάκαμψης και λιγότερο σε δύσκολες οικονομικές περιόδους. Απαραίτητη είναι η ετήσια προσαρμογή σε κυκλικά προσαρμοζόμενους όρους, εξαιρουμένων των έκτακτων και άλλων προσωρινών μέτρων, με μείωση του ελλείμματος κατά 0,5% του ΑΕΠ κάθε χρόνο σαν σημείο αναφοράς

■ λαμβάνονται υπόψη μόνο οι μεγάλες μεταρρυθμίσεις που συνεπάγονται άμεσες συνέπειες μακροπρόθεσμης εξοικονόμησης. Ιδιαίτερα προσοχή πρέπει να δίνεται σε μεταρρυθμίσεις των συνταξιοδοτικών συστημάτων που εισάγουν ένα σύστημα πολλαπλών πυλώνων οι οποίοι περιλαμβάνουν ένα υποχρεωτικό πυλώνα με πλήρη χρηματοδότηση. Τα κράτη μέλη που εφαρμόζουν τέτοιες μεταρρυθμίσεις πρέπει να έχουν τη δυνατότητα να παρεκκλίνουν από την πορεία προσαρμογής τους προς το μεσοπρόθεσμο δημοσιονομικό στόχο υπό τον όρο ότι η παρέκκλιση θα είναι προσωρινή

■ κατά την εξέταση, στη διαδικασία του υπερβολικού ελλείμματος, των «άλλων σχετικών παραγόντων» λαμβάνεται υπόψη η δυναμική οικονομική μεγέθυνση, οι επικρατούσες κυκλικές συνθήκες, η εφαρμογή πολιτικών προώθησης της έρευνας και ανάπτυξης και της καινοτομίας, η βιωσιμότητα του δημόσιου χρέους, οι δημόσιες επενδύσεις, η αύξηση ή η διατήρηση σε υψηλό επίπεδο των χρηματοδοτικών συνεισφορών υπέρ της προαγωγής της διεθνούς αλληλεγγύης και της επίτευξης ευρωπαϊκών στόχων ιδιαίτερα της ένωσης της Ευρώπης ενώ εξετάζεται δεόντως και κάθε άλλος παράγοντας που είναι συναφής «κατά τη γνώμη του οικείου κράτους μέλους», προκειμένου να αξιολογηθεί συνολικά και ποιοτικά η υπέρβαση της τιμής αναφοράς

■ όσον αφορά το διορθωτικό σκέλος του Συμφώνου (**corrective arm**), οι προθεσμίες για την ανάληψη αποτελεσματικής δράσης και τη λήψη μέτρων μπορεί να παρατείνονται ως εξής: για την έκδοση απόφασης για τη διαπίστωση υπερβολικού ελλείμματος από 3 σε 4 μήνες, το χρονικό διάστημα ανάληψης αποτελεσματικής δράσης από 4 σε 6 μήνες, η προθεσμία για τη διόρθωση του υπερβολικού ελλείμματος κατά κανόνα θα είναι ένα έτος από τον εντοπισμό του. Η αρχική αυτή προθεσμία θα μπορεί να είναι ένα έτος αργότερα, δηλαδή το δεύτερο έτος μετά τον εντοπισμό του, και ως εκ τούτου το τρίτο έτος μετά την εμφάνισή του. Οι προθεσμίες για τη διόρθωση του υπερβολικού ελλείμματος μπορεί να επανεξετάζονται, εφόσον ανακύπτουν απρόβλεπτες οικονομικές αντιξοότητες με δυσμενείς δημοσιονομικές συνέπειες.

● Την **20.4.2007**, η Ευρωμάδα των υπουργών οικονομίας και οικονομικών της ζώνης του ευρώ (**Eurogroup**) επιβεβαίωσε εκ νέου την προσήλωσή της στα υγιή δημοσιονομικά μεγέθη και την τήρηση του αναθεωρημένου Συμφώνου Σταθερότητας και Ανάπτυξης τονίζοντας ότι τα κράτη μέλη οφείλουν να επωφεληθούν από τους υψηλούς ρυθμούς ανάπτυξης και να διαθέσουν τα πλεονάσματα για τη μείωση του ελλείμματος και του χρέους σε σχέση με το ΑΕΠ. Τα κράτη μέλη που δεν είχαν επιτύχει το μεσοπρόθεσμο δημοσιονομικό στόχο

(Medium-Term budgetary Objective, MTO), δηλαδή να κινηθούν προς ισοσκελισμένους ή πλεονασματικούς προϋπολογισμούς, όφειλαν να επιταχύνουν τη μείωση του ελλείμματος και του χρέους τους ώστε να επιτύχουν τουλάχιστον ετήσια προσαρμογή του MTO, σε διαρθρωτικούς όρους, κατά 0,5% του ΑΕΠ. Τα κράτη μέλη της ζώνης του ευρώ δεσμεύθηκαν να επιτύχουν το στόχο τους το 2008 ή το 2009 και οπωσδήποτε όλα το έτος 2010.

• Την **9.10.2007**, το Συμβούλιο των υπουργών οικονομίας και οικονομικών της Ευρωπαϊκής Ένωσης (**ECOFIN**) υιοθέτησε τα εξής συμπεράσματα με στόχο να βελτιώσει την αποτελεσματικότητα του Συμφώνου Σταθερότητας και Ανάπτυξης:

■ η πρόοδος προς διαρκώς υγιείς δημοσιονομικές θέσεις αποτελεί προτεραιότητα σε συνδυασμό με το προληπτικό σκέλος του Συμφώνου Σταθερότητας και Ανάπτυξης για τη λήψη έγκαιρα μέτρων προκειμένου να αντιμετωπισθούν τα μελλοντικά ελλείμματα που θα προκύψουν από τους γηράσκοντες πληθυσμούς (ageing populations). Οι χώρες που δεν έχουν επιτύχει το MTO πρέπει να επιταχύνουν τις προσπάθειές τους για τη μείωση του ελλείμματος και χρέους αυτών. Ειδικότερα οι χώρες που μετέχουν στη ζώνη του ευρώ ή στο Μηχανισμό Συναλλαγματικών Ισοτιμιών Νο 2, οφείλουν να επιτυγχάνουν μία ετήσια προσαρμογή, σε κυκλικά αναπροσαρμοζόμενους όρους, κατά 0,5% σαν δείκτη αναφοράς (benchmark). Ο δείκτης προσαρμογής πρέπει να είναι υψηλότερος σε περιόδους υψηλών ρυθμών οικονομικής ανάπτυξης

■ η μακροπρόθεσμη διαρκής δημοσιονομική εξυγίανση, ιδιαίτερα αυτή που αντανάκλα τη μελλοντική γήρανση του πληθυσμού, πρέπει να βελτιωθεί στα πλαίσια των MTOs. Τα κριτήρια και οι ρυθμίσεις που λαμβάνουν υπόψη τις προβλεπόμενες κυβερνητικές υποχρεώσεις κατά τον καθορισμό των MTOs θα συζητηθούν στις αρχές του 2008. Τα κράτη μέλη θα παρουσιάσουν νέα MTOs στην επικαιροποίηση των εθνικών προγραμμάτων σταθεροποίησης και σύγκλισης (βλέπε όρους «Stability programmes» και «Convergence programmes») το φθινόπωρο του 2009 παρέχοντας μια αναθεώρηση των MTOs κάθε 4 χρόνια

■ οι εθνικοί δημοσιονομικοί κανόνες και θεσμοί, περιλαμβανομένων των μηχανισμών παρακολούθησης, είναι σημαντικοί για την επίτευξη υγιών δημοσιονομικών θέσεων. Κανόνες που βασίζονται σε πολυετή δημοσιονομικά πλαίσια μπορούν να βοηθήσουν στην υιοθέτηση σχεδίων μεσοπρόθεσμων προϋπολογισμών περιλαμβανομένων μηχανισμών ελέγχου των δαπανών

■ η τακτική αξιολόγηση των εθνικών δημοσιονομικών πολιτικών θα πρέπει να βελτιωθεί με μια πιο κατανοητή ανάλυση της συνολικής μακροοικονομικής κατάστασης και με καλύτερα εργαλεία μέτρησης των προβλεπόμενων δημοσιονομικών θέσεων των κρατών μελών, ιδιαίτερα με την αποτροπή εφαρμογής προκυκλικών δημοσιονομικών πολιτικών σε περιόδους υψηλών ρυθμών οικονομικής ανάπτυξης. Εάν κριθεί αναγκαίο, τα προγράμματα σταθεροποίησης και σύγκλισης πρέπει να εξειδικεύσουν περαιτέρω τα μέτρα πολιτικής προκειμένου να γεφυρώσουν το χάσμα μεταξύ των μεσοπρόθεσμων στόχων (MTOs) και των δημοσιονομικών τάσεων (fiscal trends).

• Η διεθνής χρηματοπιστωτική κρίση που κατέληξε και σε παγκόσμια οικονομική κρίση και εντάθηκε το 2008 και 2009 δημιούργησε ανοχές για την τήρηση του Συμφώνου Σταθερότητας και Ανάπτυξης. Πολλά κράτη της Ε.Ε αναγκάστηκαν να εκταμιεύσουν σημαντικά ποσά για να δανείσουν ή να συμμετάσχουν στο μετοχικό κεφάλαιο πιστωτικών ιδρυμάτων και μεγάλων επιχειρήσεων προκειμένου να αντιμετωπίσουν το πρόβλημα ρευστότητας και να αποτρέψουν χρεοκοπίες που θα οδηγούσαν σε μεγάλη αύξηση της ανεργίας. Σαν συνέπεια ήταν η αύξηση των δημοσιονομικών ελλειμμάτων πάνω από το 3% του ΑΕΠ. Για το λόγο αυτό η Ευρωπαϊκή Επιτροπή παραχώρησε μεγαλύτερες περιόδους προσαρμογής και αναμένεται να γίνει αυστηρότερη μετά την πάροδο της κρίσης.

Stability programmes = προγράμματα σταθεροποίησης. Είναι μεσοπρόθεσμα κυβερνητικά σχέδια και προβλέψεις των κρατών που μετέχουν στη ζώνη του ευρώ σχετικά με κύριες οικονομικές μεταβλητές με προοπτική την επίτευξη του στόχου να κλείσει ο εθνικός προϋπολογισμός σχεδόν ισοσκελισμένος ή με πλεόνασμα σύμφωνα με τις κατευθύνσεις του Συμφώνου Σταθερότητας και Ανάπτυξης (βλέπε ανωτέρω όρο «Stability and Growth Pact»). Περιέχουν μέτρα για την εξυγίανση των δημόσιων οικονομικών καθώς και οικονομικά σενάρια. Εξετάζονται, ως προς την αποτελεσματικότητά τους, από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή και την Οικονομική και Δημοσιονομική Επιτροπή της Ε.Ε. Οι αναφορές των οργάνων αυτών της Ε.Ε λαμβάνονται σαν βάση της αξιολόγησης που πραγματοποιείται τελικά από το Συμβούλιο ECOFIN.

Stagflation = στασιμοπληθωρισμός. Ο όρος χρησιμοποιήθηκε για πρώτη φορά τη δεκαετία του 1970 για να υποδηλώσει το φαινόμενο που συνδυάζει: α) στασιμότητα της οικονομίας (δηλαδή χαμηλούς ρυθμούς ανάπτυξης και ανεργία) και β) υψηλό πληθωρισμό.

Stakeholder = το πρόσωπο ή η ομάδα που έχει ενδιαφέρον ή συμφέρον ή επηρεάζεται από την ύπαρξη και λειτουργία μιας επιχείρησης όπως είναι οι μέτοχοι, τα διοικητικά στελέχη και οι υπάλληλοι αυτής, οι πιστωτές, οι πελάτες, οι προμηθευτές, τα στελέχη και οι υπάλληλοι των ρυθμιστικών και εποπτικών αρχών, ακόμη και οι πολιτικοί που ενδιαφέρονται να μη κλείσει η επιχείρηση και αυξηθεί η ανεργία.

Standard deviation = τυπική απόκλιση. Μία στατιστική μέτρηση της ιστορικής μεταβλητότητας των τιμών ενός χαρτοφυλακίου ομολόγων ή ενός αμοιβαίου κεφαλαίου που λειτουργεί με την τάση της πιθανότητας κατανομής (probability distribution) γύρω από μία μέση τιμή. Συνήθως χρησιμοποιεί 36 μηνιαίες αποδόσεις. Εφαρμόζεται στην ετήσια τιμή της απόδοσης για να μετρήσει τον κίνδυνο που διατρέχει μια επένδυση από τη μεταβλητότητα των τιμών. Ένα χαρτοφυλάκιο που παρουσιάζει μεταβλητότητα στις τιμές των ομολόγων έχει μια υψηλή τυπική απόκλιση. Όσο μεγαλύτερη είναι η τυπική απόκλιση, τόσο μεγαλύτερος είναι ο κίνδυνος. Στα αμοιβαία κεφάλαια, η τυπική απόκλιση μας δείχνει πόσο αποκλίνει η απόδοση ενός κεφαλαίου από την αναμενόμενη κανονική απόδοση. Μαθηματικά, η τυπική απόκλιση είναι η τετραγωνική ρίζα της variance, η οποία μετρά τη διασπορά ενός συνόλου στοιχείων γύρω από τη μέση απόκλιση της μέσης τιμής του (the mean of the distribution) ή άλλως μετρά τη μεταβλητότητα των τιμών από ένα μέσο όρο.

Standard Settlement Instructions, SSI = πάγιες οδηγίες που εκδίδει ο δικαιούχος σχετικά με τους ανταποκριτές του και τα αποθετήρια χρεογράφων που χρησιμοποιεί συνοδευόμενες από τους αριθμούς των λογαριασμών τους οποίους πρέπει να πιστώνει ο αντισυμβαλλόμενος. Η πρακτική αυτή έχει ιδιαίτερη σημασία στην σημερινή εποχή τόσο για την ασφάλεια όσο και για την αυτοματοποίηση των συναλλαγών λαμβανομένου υπόψη ότι οι τράπεζες χρησιμοποιούν υπερσύγχρονα ηλεκτρονικά συστήματα διαχείρισης διαθέσιμων στα οποία καταχωρούνται τα SSIs των αντισυμβαλλόμενων προκειμένου να διευκολυνθεί η αυτοματοποίηση των διακανονισμών.

Standard tenders = τυποποιημένες ή τακτικές δημοπρασίες του Ευρωσυστήματος. Εκτελούνται σε 24 ώρες από την αναγγελία της δημοπρασίας μέχρι την πιστοποίηση του αποτελέσματος κατανομής ενώ ο χρόνος μεταξύ της υποβολής της προσφοράς και της κοινοποίησης της κατανομής των ατομικών προσφορών είναι δύο ώρες. Η ΕΚΤ διατηρεί το δικαίωμα να προσαρμόζει το χρονοδιάγραμμα σε ορισμένες περιπτώσεις. Οι πράξεις κύριας αναχρηματοδότησης, οι πράξεις πιο μακροπρόθεσμης αναχρηματοδότησης και οι διαρθρωτικές πράξεις (με εξαίρεση τις οριστικές συναλλαγές) εκτελούνται πάντα με τυποποιημένες δημοπρασίες.

Standard & Poor's (S&P)/Case-Shiller® Home Price Indices = δείκτες τιμών κατοικιών των ΗΠΑ της εταιρίας Standard & Poor's. Προέκυψαν το 1980 από την έρευνα των α) Karl E. Case και β) Robert J. Shiller. Οι δείκτες τηρούνται και δημοσιεύονται από την Index Committee στην οποία μετέχουν οι εταιρίες Standard & Poor's, Fiserv και MacroMarkets LLC. Υφίστανται 2 κατηγορίες δεικτών:

1) The S&P/Case-Shiller® Home Price Indices: Υπολογίζονται κάθε μήνα και δημοσιεύονται με 2 μήνες καθυστέρηση. Σκοπός τους είναι η μέτρηση της μέσης μεταβολής των τιμών των κατοικιών σε ορισμένες γεωγραφικές περιοχές (Metropolitan Statistical Areas, MSAs). Με τη σειρά τους διακρίνονται στους εξής υποδείκτες:

1α) ο δείκτης που καλύπτει **20** μεγάλες μητροπολιτικές περιοχές (20 major metropolitan areas)

1β) ο δείκτης που καλύπτει **10** μεγάλες μητροπολιτικές περιοχές.

2) The S&P/Case-Shiller® U.S. National Home Price Index. Είναι εθνικός δείκτης που υπολογίζεται κάθε τρίμηνο και καλύπτει 9 μείζονες εθνικές περιοχές.

Standards and Poor's (S&P) stock exchange indices = δείκτες μετοχών της εταιρίας πιστοληπτικής βαθμολόγησης των ΗΠΑ Στάνταρς εντ Πουρς (βλέπε όρο «Credit Rating Agencies, CRAs, Standards and Poor's»). Οι κυριότεροι δείκτες είναι:

- S&P 500 = δημιουργήθηκε το 1923 και τότε κάλυπτε τις μετοχές 233 εταιριών. Από το 1957 φέρει τη σημερινή του μορφή και αποτελείται από 500 μετοχές της χρηματιστηριακής αγοράς των ΗΠΑ. Οι μετοχές ανήκουν σε δυναμικές εταιρίες του βιομηχανικού κλάδου και αντιπροσωπεύουν πάνω από το 85% της αγοράς μετοχών των ΗΠΑ. Απέκτησε παγκόσμια φήμη, όχι μόνο διότι καλύπτει μια κεφαλοποίηση 1 τρισεκατομμυρίου δολαρίων αλλά επειδή χρησιμοποιείται και σαν χαρτοφυλάκιο αναφοράς (benchmark portfolio) για επενδυτικούς σκοπούς. Τηρείται από τη S&P Index Committee που έχει σαν μέλη οικονομολόγους και αναλυτές της αγοράς που εργάζονται με ανεξαρτησία και αντικειμενικότητα.
- S&P Global 1200 = καλύπτει 1200 μετοχές από 29 χώρες και αποτελείται από επτά περιφερειακά γεωγραφικά τμήματα ένα εκ των οποίων είναι η αγορά των ΗΠΑ με το δείκτη S&P 500.
- S&P/TSX 60 = είναι ένας αντιπροσωπευτικός δείκτης από τις κυριότερες μετοχές 10 οικονομικών τομέων του Καναδά. Αποτελεί και τη βάση για τα περισσότερα ρευστοποιήσιμα συμβόλαια μελλοντικής εκπλήρωσης (futures) στον Καναδά.
- S&P/ASX 50 = αποτελείται από τις μετοχές των 50 δυναμικότερων εθνικών και πολυεθνικών εταιριών της αγοράς της Αυστραλίας που χαρακτηρίζονται από ισχυρή ρευστότητα και εμπορευσιμότητα.
- S&P Europe 350 = αποτελείται από 350 μετοχές που καλύπτουν περίπου το 70% των δυναμικών εταιριών από τα 17 κυριότερα χρηματιστήρια της Ευρώπης. Εμφανίζει το πλεονέκτημα της αντιπροσωπευτικότητας και ταυτόχρονα χρησιμοποιείται και σαν benchmark από τους επενδυτές.
- S&P TOPIX 150 = περιλαμβάνει 150 μετοχές επιλεγμένες από τους κυριότερους τομείς της αγοράς του Τόκιο. Σχεδιάστηκε με τρόπο ώστε να παρέχει στους διαχειριστές χαρτοφυλακίων και τους διαπραγματευτές συμβολαίων μελλοντικής εκπλήρωσης (futures) ένα αντιπροσωπευτικό δείκτη της αγοράς αλλά με περιορισμένη έκταση που εξασφαλίζει ικανοποιητική ρευστότητα.
- S&P Asia 50 = αποτελείται από 50 αντιπροσωπευτικές μετοχές που καλύπτουν το 70% των κύριων μετοχών από τις αγορές του Χονγκ Κονγκ, της Κορέας, της Ταϊβάν και της Σιγκαπούρης.
- S&P Latin America 40 = οι 40 εξαιρετικά ρευστοποιήσιμες μετοχές του δείκτη ανήκουν σε δυναμικές εταιρίες από το Μεξικό, τη Βραζιλία, την Αργεντινή και τη Χιλή.
- S&P 700 = καλύπτει το τμήμα εκτός ΗΠΑ του παγκόσμιου χρηματιστηριακού δείκτη. Συγκεκριμένα, αποτελείται από τις 700 μετοχές του δείκτη S&P Global 1200 που προκύπτουν εάν εξαιρεθεί το τμήμα του των μετοχών του δείκτη S&P 500 ($1200-500=700$).
- S&P 100 = μετρά την απόδοση των μετοχών 100 πολυεθνικών εταιριών. Ο δείκτης περιλαμβάνει τις 100 σπουδαιότερες πολυεθνικές εταιρίες του δείκτη S&P Global 1200.

Standing facilities = πάγιες διευκολύνσεις του Ευρωσυστήματος. Αποσκοπούν στην παροχή ή απορρόφηση ρευστότητας στο τέλος της ημέρας. Αποτελούνται από τη διευκόλυνση οριακής χρηματοδότησης και την αποδοχή καταθέσεων. Και οι δύο έχουν λήξη μιας ημέρας (overnight facilities).

EUROSYSTEM STANDING FACILITIES

■ **Marginal lending facility** = **διευκόλυνση οριακής χρηματοδότησης**. Τα πιστωτικά ιδρύματα μπορούν να χρησιμοποιούν τη διευκόλυνση αυτή για να αντλήσουν ρευστότητα μιας ημέρας από τις εθνικές κεντρικές τράπεζες (ΕθνΚΤ), με βάση ένα προκαθορισμένο επιτόκιο, έναντι επιλεκτικών εγγυοδοτικών στοιχείων (collateral). Οι ΕθνΚΤ μπορούν να παρέχουν δάνεια της κατηγορίας αυτής είτε με τη νομική μορφή των συμφωνιών αντιστροφής μιας ημέρας (η ιδιοκτησία του εγγυοδοτικού στοιχείου μεταφέρεται στον πιστωτή ενώ τα μέρη συμφωνούν να αντιστρέψουν την πράξη μέσω της επιστροφής του ανωτέρω στοιχείου στον χρεώστη την επόμενη εργάσιμη ημέρα) είτε με τη μορφή των εγγυημένων δανείων μιας ημέρας (μία ισοδύναμη εγγύηση καλύπτει το ποσό του δανείου αλλά με την επιφύλαξη της εξόφλησης αυτού η ιδιοκτησία του εγγυοδοτικού στοιχείου παραμένει στον χρεώστη). Διακρίνουμε δύο είδη διευκόλυνσης οριακής χρηματοδότησης:

• marginal lending facility on request = διευκόλυνση οριακής χρηματοδότησης μετά από αίτηση. Ο αντισυμβαλλόμενος μπορεί με ρητή αίτησή του προς την κεντρική τράπεζα να προσφύγει στη διευκόλυνση αυτή κατά τη διάρκεια της ημέρας

• automated marginal lending facility = αυτόματη διευκόλυνση οριακής χρηματοδότησης. Στο τέλος της ημέρας, τυχόν χρεωστικές θέσεις των αντισυμβαλλόμενων στους λογαριασμούς τους με την ΕθνΚΤ θεωρούνται σαν αίτηση προσφυγής στην οριακή χρηματοδότηση.

Εκτός από την υποχρέωση κατάθεσης εγγυοδοτικών στοιχείων δεν υπάρχει όριο στο αιτούμενο ποσό της οριακής χρηματοδότησης.

■ **Deposit facility = αποδοχή καταθέσεων.** Οι αντισυμβαλλόμενοι μπορούν να κάνουν χρήση της διευκόλυνσης αυτής για να καταθέτουν για μια ημέρα στις ΕθνΚΤ (overnight deposits) με βάση ένα προκαθορισμένο επιτόκιο. Δεν παρέχεται εγγυοδοτικό στοιχείο από τις κεντρικές τράπεζες έναντι της κατάθεσης. Για να γίνει χρήση της ευχέρειας ο αντισυμβαλλόμενος υποβάλλει αίτηση στην ΕθνΚΤ πριν από τις 7.30 μ.μ. ώρα Ελλάδος. Και στην περίπτωση αυτή δεν υπάρχει όριο ποσού.

Standing order = πάγια εντολή. Εντολή πελάτη προς την τράπεζά του για τη χρέωση του λογαριασμού του προς εξόφληση υποχρεώσεων που εμφανίζουν προκαθορισμένο και τακτικό χρόνο πληρωμής (εξόφληση τιμολογίων ΔΕΚΟ, ενοίκια, δόσεις δανείου, συνδρομητική τηλεόραση, πλαστικές κάρτες κλπ).

Star Alliance = δίκτυο αεροπορικών εταιριών για την κάλυψη συνδυασμένων εσωτερικών και διεθνών πτήσεων σε παγκόσμιο επίπεδο. Ιδρύθηκε την 14.5.1997. Μέλη της συμμαχίας των αστέρων είναι η SAS (**S**candinavian **A**irlines **S**ystem) που αποτελεί μία συνεργατική εταιρία των εθνικών αερομεταφορέων της Σουηδίας, Δανίας και Νορβηγίας, η γερμανική Lufthansa με έδρα την Κολωνία, η ιαπωνική ANA (All Nippon Airways Co., Ltd.) με έδρα το Τόκιο, η Air Canada με έδρα το Μόντρεαλ, η Air China Ltd με έδρα το Πεκίνο, η Air New Zealand, η νοτιοκορεάτικη Asiana Airlines με έδρα τη Σεούλ, το Austrian Airlines Group της Αυστρίας που περιλαμβάνει την Austrian Airlines, την Lauda Air και την Tyrolean Airways, η βρετανική bmi (British Midland Airways Ltd) με έδρα το Castle Donington στο Midlands, η αιγυπτιακή EGYPTAIR με έδρα το Κάιρο, η πολωνική LOT Polish Airlines, η TAP Portugal, η Turkish Airlines με έδρα την Άγκυρα, η κινεζική Shanghai Airlines, η Singapore Airlines, η νοτιοαφρικανική South African Airways, η ισπανική Spanair με έδρα την Πάλμα ντε Μαγιόρκα, η ελβετική Swiss International Air Lines, η Thai Airways International της Ταϊλάνδης, η United με έδρα το Έλι Γκρούουβ Βίλλιατζ των ΗΠΑ και η US Airways με έδρα το Τέμπε της Αριζόνα. Περιφερειακά μέλη είναι η σλοβενική ADRIA, η φινλανδική Blue 1 και η κροατική Croatia Airlines.

StatArb funds = επενδυτικά κεφάλαια των οποίων η στρατηγική χαράσσεται με βάση προγράμματα ηλεκτρονικών υπολογιστών. Αποκαλούνται και quanto funds και έχουν σχεδιαστεί ώστε να πραγματοποιούν εκατομμύρια μικρές συναλλαγές που δεν μπορούν να επηρεάσουν τις τάσεις της αγοράς. Είναι δηλαδή, σε ομαλές συνθήκες ουδέτερα στις αγορές και λιγότερα ριψοκίνδυνα. Βασίζονται στη στατιστική επικαταλλαγή (statistical arbitrage) και ορισμένα από αυτά κατέγραψαν τεράστια κέρδη εκμεταλλευόμενα μικρές στατιστικές ανωμαλίες στις σχέσεις τους μεταξύ διαφόρων μετοχικών ή ομολογιακών τίτλων. Η αποτυχία ορισμένων statArb funds, ιδιαίτερα κατά την πιστωτική κρίση του Αυγούστου του 2007 που προήλθε από την έκθεση σε κίνδυνο από την καταρρεύσασα αγορά των ενυπόθηκων στεγαστικών δανείων υψηλού κινδύνου (subprime mortgage loan market), οφείλεται στην αγνόηση εξωγενών παραμέτρων που μπορούσαν, όμως, να προβλεφθούν όπως στην προκειμένη περίπτωση η πτώση των τιμών των ακινήτων στις ΗΠΑ και ο υψηλός κίνδυνος μη αποπληρωμής των επισφαλών στεγαστικών δανείων.

Static and semi static data = στατικά στοιχεία (static data) είναι αυτά που έχουν μια μακρά περίοδο ισχύος. Μπορούν να περιλαμβάνουν στατικές παραμέτρους και στατικές δημόσιες ή ιδιωτικές κλειδές (public or private keys, βλέπε όρους). Σε ένα ηλεκτρονικό σύστημα διαχείρισης διαθέσιμων, στατικά δεδομένα θεωρούνται τα χαρτοφυλάκια νομισμάτων και χρεογράφων, οι τύποι των χρηματοπιστωτικών μέσων (instrument types) όπως έντοκα γραμμάτια, ομόλογα καταθέσεις, repos κλπ σε ευρώ, δολάρια ΗΠΑ, ιαπωνικά γεν κλπ, οι σταθερές εορτές (σταθερές αργίες, constant holidays calendar) και οι λογαριασμοί της λογιστικής (accounting). Ημιστατικά στοιχεία (semi static data or semi dynamic data) είναι αυτά τα οποία αλλάζουν αλλά όχι με ιδιαίτερη συχνότητα. Σε ένα ηλεκτρονικό σύστημα

διαχείρισης διαθεσίμων, ημιστατικά δεδομένα θεωρούνται τα συγκεκριμένα διαπραγματευόμενα χρηματοπιστωτικά μέσα (instruments), οι πάγιες εντολές διακανονισμού (Standard Settlement Instructions, SSI), οι πελάτες (clients), οι αντισυμβαλλόμενοι (counterparties), οι ανταποκριτές (correspondents), οι διαμεσολαβητές της αγοράς (brokers), οι θεματοφύλακες (custodians), τα επιτόκια (interest rates, IR) τα όρια (limits), οι κωδικοί του SWIFT και οι κινητές εορτές (κινητές αργίες, movable holidays calendar) και τα δικαιώματα πρόσβασης χρηστών στα χαρτοφυλάκια (user access rights).

STEP (Short – Term European Paper) = Βραχυπρόθεσμος Ευρωπαϊκός Τίτλος. Πρόκειται για μια πρωτοβουλία που ενθαρρύνει την ενοποίηση των ευρωπαϊκών αγορών σχετικά με τους βραχυπρόθεσμους τίτλους μέσω της σύγκλισης των προτύπων και πρακτικών της αγοράς. Οι ενώσεις οι οποίες κύρια προώθησαν το πρόγραμμα STEP είναι η Ένωση Χρηματοπιστωτικών Αγορών (Financial Market Association, ACI) και η Ευρωπαϊκή Τραπεζική Ομοσπονδία (Fédération bancaire européenne, FBE). Βασίζεται στη Σύμβαση της Αγοράς STEP (STEP Market Convention) που θέτει κριτήρια που πρέπει να πληρούν τα βραχυπρόθεσμα χρεόγραφα του προγράμματος όπως είναι η παροχή της αναγκαίας πληροφόρησης από τον εκδότη, τα τυπικά στοιχεία του τίτλου, ο διακανονισμός και η παροχή στατιστικών στοιχείων για τις αποδόσεις. Την 14.9.2006, το Δ.Σ της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας (ΕΚΤ) αποφάσισε να εντάξει στους αποδεκτούς τίτλους για τις πιστοδοτικές πράξεις του Ευρωσυστήματος τον Βραχυπρόθεσμο Ευρωπαϊκό Τίτλο (STEP) που είναι διαπραγματεύσιμος σε μη ρυθμιστική αγορά με τον όρο της δημοσίευσης ημερήσιων αποδόσεων των τίτλων αυτών. Την 2.4.2007, η Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα δημοσίευσε για πρώτη φορά στην ιστοσελίδα της ημερήσια στατιστικά στοιχεία για τις αποδόσεις των βραχυπρόθεσμων τίτλων STEP και από την ημερομηνία αυτή η αγορά των τίτλων αυτών έγινε αποδεκτή σαν μη ρυθμιστική αγορά (non-regulated market) για την παροχή ασφάλειας (collateral) στις πιστοδοτικές πράξεις του Ευρωσυστήματος.

Step-up = η πράξη της αύξησης ενός μεγέθους.

- **Step-up bond** είναι το ομόλογο που πληρώνει για μια αρχική περίοδο ένα κουπόνι συγκεκριμένης απόδοσης ενώ στο επόμενο χρονικό διάστημα πληρώνει κουπόνι με μεγαλύτερη απόδοση.
- **Step-up swap** είναι ένα interest rate swap στο οποίο το θεωρητικό ποσό του κεφαλαίου (notional principal) αυξάνεται σύμφωνα με ένα προκαθορισμένο χρονοδιάγραμμα.
- **Stepped-up securities** είναι οι τίτλοι με ρήτρα αυξημένης απόδοσης όπως όταν ο εκδότης δεν κάνει χρήση του δικαιώματος αυτού να ανακαλέσει π.χ μετά από δέκα χρόνια τα ανακλητά ομόλογα (callable bonds) ή τις μετοχές που εξέδωσε, οπότε εφαρμόζεται η συμβατική ρήτρα για την αύξηση της απόδοσης των τίτλων. Στην περίπτωση αυτή ο επενδυτής δεν θα εισπράξει το κεφάλαιο που επένδυσε και σε αποζημίωσή του θα λάβει κουπόνι με μεγαλύτερη απόδοση.

Stockbroker = διαμεσολαβητής για την αγοραπωλησία μετοχικών τίτλων. Φυσικό ή νομικό πρόσωπο που εκτελεί κατ' επάγγελμα εντολές αγοράς ή πώλησης μετοχών στο χρηματιστήριο για λογαριασμό των πελατών του αλλά απέναντι στο χρηματιστήριο λειτουργεί για ίδιο λογαριασμό. Δεν πρόκειται για ένα διαπραγματευτή μετοχών αλλά για ένα απλό μεσολαβητή μεταξύ πελάτη και χρηματιστηρίου.

Stock Exchange = χρηματιστήριο. Οργανωμένη αγορά που εδρεύει σε συγκεκριμένη πόλη και διεύθυνση και έχει για κύριο σκοπό τη διαπραγμάτευση μετοχών, εμπορευμάτων (βλέπε λέξη Commodities) και παραγώγων (βλέπε λέξη Derivatives). Συνήθως τα χρηματιστήρια παρέχουν και υπηρεσίες διακανονισμού, έκδοσης και αποπληρωμής χρεογράφων, πληρωμής μερίσματος, αποθετηρίου κλπ. Μόνο μέλη του χρηματιστηρίου (stock brokers) έχουν δικαίωμα να αγοράζουν και να πωλούν άμεσα. Τα μέλη ή μέσω αυτών θυγατρικές εταιρίες ή αναγνωρισμένοι συνεργάτες τους προβαίνουν σε πράξεις ή για ίδιο λογαριασμό ή για λογαριασμό πελατών τους επιβαρύνοντας αυτούς με προμήθεια. Μία μετοχή μπορεί να τύχει διαπραγμάτευσης σε ένα οργανωμένο χρηματιστήριο μόνο εάν η εταιρία της είναι εισηγμένη (listed company). Όμως, έχουν ήδη αναπτυχθεί με επιτυχία και χρηματιστήρια χωρίς να έχουν φυσική τοποθεσία αλλά λειτουργούν μόνο μέσω συνδεδεμένων δικτύων ηλεκτρονικών υπολογιστών (βλέπε λέξη over-the counter market, OTC) όπως ο Nasdaq (βλέπε λέξη) και ο αντίστοιχος της Ευρώπης Nasdaq Europe (πρώην Easdaq). Σήμερα, λειτουργούν χρηματιστήρια σε όλα τα χρηματοπιστωτικά κέντρα του κόσμου. Πιο γνωστό είναι το

Χρηματιστήριο της Νέας Υόρκης (New York Stock Exchange, NYSE) που ιδρύθηκε το 1792 και τα χρηματιστήρια του Τόκιο, του Λονδίνου και της Φραγκφούρτης. Σε πανευρωπαϊκή κλίμακα λειτουργούν α) το Euronext, με κέντρα παροχής υπηρεσιών στο Άμστερνταμ, τις Βρυξέλλες, το Παρίσι και το Λονδίνο και β) το HEX Integrated Markets με κέντρα στο Ελσίνκι της Φινλανδίας, το Ταλλίν της Εσθονίας και τη Ρίγα της Λετονίας. Πιο αναλυτικός είναι ο κατωτέρω πίνακας:

ΠΙΝΑΚΑΣ ΧΡΗΜΑΤΙΣΤΗΡΙΩΝ

ΠΑΝΕΥΡΩΠΑΪΚΑ

- Euronext
- HEX Integrated Markets

ΑΙΓΥΠΤΟΣ

Cairo and Alexandria Stock Exchange (CASE)

ΑΝΑΤΟΛΙΚΗ ΚΑΡΑΒΑΪΚΗ

Eastern Caribbean Securities Exchange

ΑΡΓΕΝΤΙΝΗ

Buenos Aires Stock Exchange (MERVAL)

ΑΡΜΕΝΙΑ

Armenian Stock Exchange (Armex)

ΑΥΣΤΡΑΛΙΑ

Australian Stock Exchange (ASX)

ΑΥΣΤΡΙΑ

Wiener Börse

ΑΦΓΑΝΙΣΤΑΝ

Afghan Stock Exchange

ΒΕΛΓΙΟ

Belgium Stock Exchange (τμήμα του Euronext)

ΒΕΝΕΖΟΥΕΛΑ

Bolsa de Valores Caracas (Caracas Stock Exchange)

ΒΕΡΜΟΥΔΕΣ

Bermuda Stock Exchange (BSX)

ΒΟΥΛΓΑΡΙΑ

Bulgarian Stock Exchange

ΒΡΑΖΙΛΙΑ

- São Paulo Stock Exchange (BOVESPA)
- Rio de Janeiro Stock Exchange (BVRJ)
- Brazilian Mercantile and Futures Exchange (BM&F)
- Maringá Mercantile and Futures Exchange

ΓΑΛΛΙΑ

Paris Stock Exchange ("La Bourse de Paris") (τμήμα του Euronext) (CAC)

ΓΕΡΜΑΝΙΑ

Frankfurt Stock Exchange ("Deutsche Börse "DAX")

ΓΕΩΡΓΙΑ

Georgian Stock Exchange (GSX)

ΓΚΑΝΑ

Ghana Stock Exchange

ΔΑΝΙΑ

Copenhagen Stock Exchange (KFX)

ΔΥΤΙΚΗ ΑΦΡΙΚΗ

Bourse Régionale des Valeurs Mobilières

ΕΛΒΕΤΙΑ

SWX SWISS Exchange

ΕΛΛΑΔΑ

Χρηματιστήριο Αξιών Αθηνών (Athens Stock Exchange)

ΕΣΘΟΝΙΑ

Tallin Stock Exchange (τμήμα του HEX Integrated Markets)

ΖΙΜΠΑΜΠΟΥΕ

Zimbabwe Stock Exchange

ΖΟΥΑΖΙΛΑΝΔΗ

Swaziland Stock Exchange (SSX)

ΗΝΩΜΕΝΟ ΒΑΣΙΛΕΙΟ

- LIFFE (τμήμα του Euronext)
- London Metal Exchange (τμήμα του Euronext)
- London Stock Exchange (FTSE)

ΗΠΑ

- Arizona Stock Exchange
- American Stock Exchange (AMEX)
- Boston Stock Exchange
- Chicago Stock Exchange
- NASDAQ
- National Stock Exchange (πρώην Cincinnati Stock Exchange)
- New York Stock Exchange (NYSE)
- Pacific Exchange
- Philadelphia Stock Exchange

ΙΑΠΩΝΙΑ

- Fukuoka Stock Exchange
- Hiroshima Stock Exchange
- Kyoto Stock Exchange
- JASDAQ
- Nagoya Stock Exchange (NSE)
- Niigata Stock Exchange
- Nippon New Market of Hercules (πρώην Nasdaq Japan Market)
- Osaka Stock Exchange (OSE)
- Sapporo Stock Exchange
- Tokyo Commodity Futures
- Tokyo Stock Exchange (TSE)

ΙΝΔΙΑ

- Ahmedabad Stock Exchange
- Bangalore Stock Exchange
- Bhubaneswar Stock Exchange Association
- Bombay Stock Exchange (BSE)
- Calcutta Stock Exchange
- Cochin Stock Exchange

- Coimbatore Stock Exchange
- Delhi Stock Exchange Association
- Gauhati Stock Exchange
- Inter-connected Stock Exchange of India
- Jaipur Stock Exchange
- Ludhiana Stock Exchange Association
- Madhya Pradesh Stock Exchange
- Madras Stock Exchange
- Mangalore Stock Exchange
- Mumbai Stock Exchange
- National Stock Exchange of India (NSE)
- OTC Exchange of India
- Pune Stock Exchange
- Saurashtra-Kutch Stock Exchange
- Uttar Pradesh Stock Association
- Vadodara Stock Exchange

ΙΝΔΟΝΗΣΙΑ

- Jakarta Stock Exchange (JSX)
- Surabaya Stock Exchange (SSX)

ΙΟΡΔΑΝΙΑ

Amman Financial Market

ΙΡΑΚ

Iraq Stock Exchange (ISX)

ΙΡΑΝ

Tehran Stock Exchange

ΙΡΛΑΝΔΙΑ

Irish Stock Exchange

ΙΣΛΑΝΔΙΑ

Iceland Stock Exchange (Kauphöll Íslands)

ΙΣΠΑΝΙΑ

Madrid Stock Exchange

ΙΣΡΑΗΛ

Tel-Aviv Stock Exchange (TASE)

ΙΤΑΛΙΑ

Italy Stock Exchange

ΚΑΖΑΚΣΤΑΝ

Kazakhstan Stock Exchange (KASE)

ΚΑΝΑΔΑΣ

- Alberta Stock Exchange (ASE)
- Bourse de Montréal /Montreal Stock Exchange
- Canadian Venture Exchange
- Montreal Curb Market/Canadian Stock Exchange
- Nasdaq Canada
- Toronto Stock Exchange (TSE) (ο TSX είναι ο κύριος δείκτης του TSE)
- TSX Venture Exchange
- Vancouver Stock Exchange
- Winnipeg Stock Exchange

ΚΑΤΩ ΧΩΡΕΣ

Amsterdam Stock Exchange (τμήμα του Euronext)

KENYA

Nairobi Stock Exchange

KINA

- Shanghai Metal Exchange
- Shangghai Stock Exchange
- Shenzhen Stock Exchange

ΚΡΟΑΤΙΑ

- Zagreb Stock Exchange
- Varaždin Stock Exchange

ΚΥΠΡΟΣ

Cyprus Stock Exchange, (CSE)

ΚΥΡΓΙΣΤΑΝ

Kyrgyz Stock Exchange

ΛΕΤΟΝΙΑ

Riga Stock Exchange (τμήμα του HEX Integrated Markets)

ΛΙΒΑΝΟΣ

Beirut Stock Exchange

ΛΙΘΟΥΑΝΙΑ

National Stock Exchange of Lithuania (NSEL)

ΛΟΥΞΕΜΒΟΥΡΓΟ

Luxembourg Stock Exchange

ΜΑΛΑΙΣΙΑ

- Bursa Malaysia (KLSE)
- Kuala Lumpur Commodity Exchange
- Kuala Lumpur Options and Financial Futures Exchange
- Kuala Lumpur Stock Exchange
- MESQAD

ΜΑΛΑΟΥΪ

Lusaka Stock Exchange (LuSE)

ΜΑΛΤΑ

Malta Stock Exchange

ΜΑΡΟΚΟ

Casablanca Stock Exchange

ΜΑΥΡΙΚΙΟΣ

The Stock Exchange of Mauritius

ΜΕΞΙΚΟ

Bolsa Mexicana de Valores (BMV)

ΜΟΓΓΟΛΙΑ

Mongolian Stock Exchange

ΜΟΖΑΜΒΙΚΗ

Maputo Stock Exchange

ΜΠΑΓΚΛΑΝΤΕΣ

- Chittagong Stock Exchange
- Dhaka Stock Exchange

ΜΠΑΡΜΠΑΝΤΟΣ

Barbados Stock Exchange (BSE)

ΜΠΑΧΑΜΕΣ

Bahamas Securities Exchange

ΜΠΑΧΡΕΪΝ

Bahrain Stock Exchange

ΜΠΟΤΣΟΥΑΝΑ

Botswana Stock Exchange

ΝΑΜΙΜΠΙΑ

Namibian Stock Exchange (NSX)

ΝΕΑ ΖΗΛΑΝΔΙΑ

New Zealand Stock Exchange (NZX)

ΝΕΠΑΛ

Nepal Stock Exchange

ΝΗΣΟΙ ΚΑΪΜΑΝ

Cayman Islands Stock Exchange (CSX)

ΝΗΣΟΙ ΤΣΑΝΝΕΛ

Channel Islands Stock Exchange

ΝΗΣΟΙ ΦΑΡΟΟΥ

Faroese Securities Market (σε συνεργασία με το Iceland Stock Exchange)

ΝΙΓΗΡΙΑ

Nigerian Stock Exchange

ΝΙΚΑΡΑΓΟΥΑ

Bolsa de Valores de Nicaragua

ΝΟΡΒΗΓΙΑ

Oslo Stock Exchange

ΝΟΤΙΑ ΑΦΡΙΚΗ

- JSE Securities Exchange / Johannesburg Stock Exchange
- The South African Futures Exchange (SAFEX)

ΝΟΤΙΑ ΚΟΡΕΑ

Korea Stock Exchange

ΟΜΑΝ

Muscat Securities Market

ΟΥΓΓΑΡΙΑ

Budapest Stock Exchange (BSE)

ΟΥΓΚΑΝΤΑ

Uganda Securities Exchange (USE)

ΟΥΚΡΑΝΙΑ

Ukraine Stock Exchange

ΟΥΖΜΠΕΚΙΣΤΑΝ

Toshkent Stock Exchange

ΠΑΚΙΣΤΑΝ

- Hyderabad Stock Exchange
- Islamabad Stock Exchange (ISE)
- Karachi Stock Exchange (KSE)
- Lahore Stock Exchange (LSE)

ΠΑΛΑΙΣΤΙΝΗ

Palestine Securities Exchange

ΠΕΡΟΥ

Bolsa de Valores de Lima

ΠΟΛΩΝΙΑ

Warsaw Stock Exchange (WSE)

ΠΟΡΤΟΓΑΛΙΑ

Euronext Lisbon

ΡΟΥΜΑΝΙΑ

- Bucharest Stock Exchange (BVB - Bursa de Valori București)
- Rasdaq

ΡΩΣΙΚΗ ΟΜΟΣΠΟΝΔΙΑ

- Moscow Interbank Currency Exchange (MICEX)
- RTS Stock Exchange

ΣΑΟΥΔΙΚΗ ΑΡΑΒΙΑ

Saudi Arabia Electronic Securities Information System

ΣΕΡΒΙΑ ΚΑΙ ΜΑΥΡΟΒΟΥΝΙΟ

Belgrade Stock Exchange (BELEX)

ΣΙΓΚΑΠΟΥΡΗ

- Singapore Commodity Exchange (SICOM)
- Singapore Exchange Derivatives
- Singapore International Monetary Exchange
- Stock Exchange of Singapore (SES)

ΣΛΟΒΑΚΙΑ

Bratislava Stock Exchange (BSSE)

ΣΛΟΒΕΝΙΑ

Ljubljana Stock Exchange (LJSE)

ΣΟΥΗΔΙΑ

- Nordic Growth Market
- Stockholm Stock Exchange

ΣΡΙ ΛΑΝΚΑ

Colombo Stock Exchange

ΤΑΪΒΑΝ

Taiwan Stock Exchange

ΤΑΪΛΑΝΔΗ

- Stock Exchange of Thailand (SET)
- Market for Alternative Investment (MAI)

TANZANIA

Dar-es-Salaam Stock Exchange (DSE)

ΤΖΑΜΑΪΚΑ

Jamaica Stock Exchange

ΤΟΥΡΚΙΑ

Istanbul Stock Exchange (ISE)

ΤΡΙΝΙΝΤΑΝΤ ΚΑΙ ΤΟΜΠΑΓΚΟ

Trinidad and Tobago Stock Exchange

ΤΣΕΧΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ

Prague Stock Exchange (PSE)

ΤΥΝΗΣΙΑ

Tunis Stock Exchange

ΦΙΛΙΠΠΙΝΕΣ

Philippines Stock Exchange (PSE)

ΦΙΝΛΑΝΔΙΑ

Helsinki Stock Exchange (τμήμα του HEX Integrated Markets)

ΦΥΡΟΜ

Scorja Stock Exchange

ΧΙΛΗ

Santiago Stock Exchange

ΧΟΝΓΚ ΚΟΝΓΚ

- Stock Exchange of Hong Kong (SEHK)
- Hong Kong Futures Exchange

Stock Exchanges indices = δείκτες τιμών των χρηματιστηρίων. Αποτελούνται από μετοχές εταιριών που επιλέγονται με κριτήρια την κεφαλοποίηση της αγοράς (market capitalisation), τον αριθμό των αγοραπωλησιών των μετοχών στο χρηματιστήριο ή και τα δύο αυτά κριτήρια ταυτόχρονα ή από την υποκειμενική αξία που αποδίδει στις επιλέξιμες μετοχές ο διαχειριστής του δείκτη. Υπάρχουν επίσης και υποδιαιρέσεις των βασικών δεικτών που δημιουργούνται από μετοχές που ακολουθούν ως προς την κεφαλαιοποίηση ή την αξία και τομεακοί δείκτες όπως της βιομηχανίας, των εταιριών της νέας τεχνολογίας, κλπ. Δείκτες, τέλος, μετρούν την εξέλιξη των τιμών στα διαπραγματευόμενα στο χρηματιστήριο παράγωγα προϊόντα και τα χρεόγραφα. Ένας χρηματιστηριακός δείκτης είναι εργαλείο μέτρησης της απόδοσης ολόκληρης της χρηματιστηριακής αγοράς ή ορισμένων ομάδων μετοχών. Δείχνει την ανοδική ή καθοδική τάση ή τη στασιμότητα της αγοράς. Ακολουθούν ορισμένοι δείκτες μετοχών των πιο γνωστών χρηματιστηρίων του κόσμου:

Αίγυπτος

CMA General Index (CCSI)

Αργεντινή

MerVal ■ BURCAP

Αυστραλία

ASX All Ordinaries

Αυστρία

ATX (index) ■ WBI

Βέλγιο

Bel 20 ■ BGOLD

Βενεζουέλα

General index

Βραζιλία

Ibovespa - Bovespa Index ■ IBX - Brazil Index (100 companies) ■ IBX50 - Brazil Index (50 companies) ■ IBVX-2 - Valor Bovespa Index (with Valor Economico, newspaper) ■ IEE (index) - Electric Power Index ■ IGC (index) - Special Corporate Governance Stock Index ■ ITEL - Telecommunication Sector Index

Γαλλία

CAC-40 ■ MidCAC ■ SBF 250 ■ SBF 120 ■ Seconde Marché ■ Nouvelle Marché

Γερμανία

XETRA DAX ■ TecDAX ■ NEMAX 50 (Neuer Markt) ■ MDAX ■ SDAX ■ HDAX ■ Prime all Share ■ Classic All Share

Δανία

KFX ■ KAX ■ KBX ■ KFMX

Ελβετία

Swiss Market (SSMI) ■ SPI ■ SNMI

Ελλάδα

FTSE/ASE-20 ■ FTSE/ASE MID-40 ■ FTSE/ASE SMALL 80 ■ FTSE/ASE-140 ■ Morgan Stanley Greece Index

Ηνωμένες Πολιτείες Αμερικής

► Dow Jones Industrial Average ■ Dow Jones Global Titans ■ Dow Jones Transportation Average ■ Dow Jones Utility Average ■ Dow Jones U.S. Large Cap Growth ■ Dow Jones U.S. Large Cap Value ■ Dow Jones ■ U.S. Small Cap Growth ■ Dow Jones U.S. Small Cap Value ■ Dow Jones U.S. Total Market.

► NASDAQ Composite ■ NASDAQ 100 ■ NASDAQ Financial -100 Index ■ NASDAQ National Market Composite Index ■ NASDAQ Bank Index ■ NASDAQ Industrial Index

► Standards and Poor's (S&P) 500 ■ S&P 500/BARRA Growth ■ S&P 500/BARRA Value ■ S&P Midcap 400 ■ S&P Midcap 400/BARRA Growth ■ S&P Midcap 400/BARRA Value ■ S&P SmallCap 600 ■ S&P SmallCap/BARRA Growth 600 ■ S&P SmallCap/BARRA Value 600 ■ Wilshire 5000 Total Stock Market International ■ S&P Asia 100 ■ S&P Europe 350 ■ S&P Global 100 ■ S&P Global 1200.

► Russell 1000 Growth ■ Russell 1000 Value ■ Russell 2000 ■ Russell 2000 Growth ■ Russell 2000 Value ■ Russell 3000 ■ Russell 3000 Value ■ Russell MidCap ■ Russell MidCap Growth ■ Russell MidCap Value.

Ηνωμένο Βασίλειο

FTSE 100 ■ FTSE 250 ■ FTSE All Share ■ FTSE Fledgling ■ FTSE AIM

Ιαπωνία

Nikkei 225 ■ Nikkei 300 ■ Topix Core 30, Large 70, Mid 400, Small 500 and new Topix 1000.

Ινδία

BSE SENSEX 30, 100 και 200 ■ CMIE COSPI ■ NSE-50 (ονομαζόμενος και "Nifty")

Ινδονησία

Jakarta Composite ■ IHSG ■ LQ-45 ■ JII

Ιρλανδία

ISEQ ■ ISEQ Overall ■ Financial ■ General και Small Cap ■ ITEQ

Ισπανία

Madrid General Index (SMSI) ■ Ibex 35

Ισραήλ

TA - 100

Ιταλία

MIBTel ■ MIB (index) ■ MIBR ■ MIB 30 ■ MIB30R midex ■ mibstar ■ NUMTEL ■ NUMEX ■ NUMEXR

Καναδάς

S&P TSX indices: Composite, Composite GICS Sectors, 60, MidCap, SmallCap, 60 Capped, Capped Sector και Capped Composite ■ TSX Legacy indices: 100, 100 Sectors, 200, 35, 300, 300 Group και Subgroups.

Κάτω Χώρες

AEX General ■ AMX ■ CBS All Share

Κίνα

Shanghai Composite

Μαλαισία

KLCI ■ KLSE Composite

Μεξικό

IPC ■ INMEX

Νέα Ζηλανδία

NZSE 50, και NZSE 40, 30, 10

Νορβηγία

OSE All Share (OSEAX)

Νότιος Αφρική

DJ South Africa Stock Index.

Νότιος Κορέα

Seoul Composite (KS11) ■ KOSPI 200 ■ COSPI Composite.

Ουγγαρία

BUX

Πακιστάν

Karachi (KSE) 100

Περού

Lima General INX

Πολωνία

WIG ■ WIG 20 ■ NIF ■ WIRR

Πορτογαλία

PSI – 20

Ρωσία

Moscow Times (MTMS).

Σιγκαπούρη

Straits Times (STI) ■ All Singapore ■ BT-SRI ■ SG Foreign ■ Mainboard.

Σλοβακία

SAX

Σουηδία

Stockholm General (SXAXPI) ■ OMX

Σρι Λάνκα

CSE All Share.

Ταϊβάν

Taiwan Capitalisation Weighted Stock Index (TAIEX).

Ταϊλάνδη

SET Index ■ SET 50.

Τουρκία

ISE National–100 (XU100).

Τσεχική Δημοκρατία

PX 50

Φιλιππίνες

All shares ■ PHS Composite.

Φινλανδία

HEX 20 ■ HEX 25.

Χιλή

IPSA ■ IGPA ■ DJ Chile Stock Index.

Χονγκ Κονγκ

Hang Seng ■ HSI-Commerce and Properties ■ HSI-Finance ■ HSI-Utilities ■ HSI-Properties
■ Hang Seng China Enter Index ■ Hang Seng MidCap 50 Index ■ Hang Seng China-Aff Corp
Index ■ Hang Seng 100 ■ Hang Seng IT Index ■ Hang Seng IT Portfolio Index.

- Ακολουθεί πίνακας με την εξέλιξη των κυριότερων χρηματιστηριακών δεικτών:

Δείκτες	Ιστορικό υψηλό	Κλείσιμο 31.12.2008	Κλείσιμο 26.6.2009
Dow Jones 30 (ΗΠΑ)	14.198,10 (intr.high) (11.10.2007)	8.668,39	8.472,40
Dow Jones EURO STOXX 50	5.464,43 (6.3.2000)	2.451,48	2.389,91

NASDAQ Composite (ΗΠΑ)	5.132,52 (10.3.2000)	1.577,03	1.829,54
Standard & Poor's 500	1.565,15 (9.10.2007)	890,64	920,26
FTSE 100 (Ηνωμένο Βασίλειο)	6.950,60 (30.12.1999)	4.434,17	4.252,57
FTSEurofirst 300	1.704,96 (9.4.2000)	831,97	845,71
Xetra DAX (Γερμανία)	8.316,16 (7.3.2000)	4.810,20	4.776,47
ΝΙΚΚΕΙ 225 (Ιαπωνία)	38.916 (28.4.2003)	8,747,17	9.877,39
ΓΕΝΙΚΟΣ (Ελλάδα)	6.355,04 (17.9.1999)	1.786,51	2.162,65

Stockholder = ο κάτοχος μετοχών μιας επιχείρησης, ή απόδειξης κατάθεσης της αμερικανικής αγοράς (American Depositary Receipt, ADR) ή μεριδίων ενός αμοιβαίου κεφαλαίου. Στις επιχειρήσεις δεν έχει μόνο δικαίωμα λήψης μερίσματος αλλά και ψήφου στη γενική συνέλευση.

Stock market = αγορά μετοχικών τίτλων. Είναι μία δημόσια ή ιδιωτική αγορά όπου διαπραγματεύονται μετοχές και άλλοι μετοχικοί τίτλοι επιχειρήσεων και παράγωγα προϊόντα αυτών σε μία συγκεκριμένη τιμή. Πρόκειται για χρεόγραφα τα οποία έχουν εισαχθεί σε αναγνωρισμένο χρηματιστήριο καθώς και για αυτά που διαπραγματεύονται ιδιωτικά. Το μέγεθος της παγκόσμιας αγοράς μετοχικών τίτλων ανερχόταν πριν από την κρίση που άρχισε το Σεπτέμβριο του 2008 σε 51 περίπου τρισεκατομμύρια δολάρια. Την ίδια περίοδο, το μέγεθος της παγκόσμιας αγορά παραγώγων επί μετοχικών τίτλων υπολογιζόταν σε 480 τρισεκατομμύρια δολάρια σε ονομαστική αξία δηλαδή 12 φορές το μέγεθος της παγκόσμιας οικονομίας. Σημειωτέον ότι το τεράστιο αυτό μέγεθος των παραγώγων με υποκείμενο μέσο μετοχές δικαιολογείται από το γεγονός ότι αναφέρεται στις θεωρητικές ή υποθετικές αξίες (notional values) και δεν μπορεί να συγκριθεί με μετοχές ή ομόλογα σταθερού εισοδήματος τα οποία εκφράζονται σε πραγματικές αξίες.

Stock-option = 1) επιλογή μετοχικού κεφαλαίου. Ένα προνόμιο που πωλείται στον αντισυμβαλλόμενο και παρέχει στον αγοραστή το δικαίωμα, αλλά όχι την υποχρέωση, να αγοράσει (call option) ή να πωλήσει (put option) ένα συγκεκριμένο ποσοστό μετοχών της επιχείρησης σε μία καθορισμένη τιμή και εντός ορισμένης περιόδου ή σε μια συγκεκριμένη ημερομηνία 2) Employee stock option είναι ένα call option επί του μετοχικού κεφαλαίου μιας επιχείρησης που παρέχει στα στελέχη και ορισμένους υπαλλήλους το δικαίωμα να αγοράσουν ένα συγκεκριμένο αριθμό μετοχών της επιχείρησης στην οποία εργάζονται συνήθως σε τιμή κατώτερη της ονομαστικής ή της τρέχουσας χρηματιστηριακής αξίας ή να αποκτήσουν δωρεάν μετοχές σε περίπτωση μεγάλης κερδοφορίας και αύξησης της χρηματιστηριακής τιμής της εταιρικής μετοχής. Εάν η τιμή των μετοχών ανέβει και προβούν στην πώληση αυτών, θα κερδίσουν πολλά χρήματα. Η επιλογή αυτή δίνει ένα ισχυρό κίνητρο στα στελέχη και στους υπαλλήλους να αυξήσουν την παραγωγικότητα αυτών προκειμένου να αυξηθούν τα εταιρικά κέρδη και επόμενα να ανέβει η τιμή της μετοχής. Συνήθως, το δικαίωμα παραχωρείται στα διευθυντικά στελέχη μιας επιχείρησης σαν μέρος του πακέτου των συνολικών τους αποδοχών. Η τακτική αυτή έχει επικριθεί διότι μπορεί να οδηγήσει σε πλαστούς ισολογισμούς και παραπονημένα αποτελέσματα χρήσεως. Γνωστά είναι τα λογιστικά σκάνδαλα στις ΗΠΑ που αποκαλύφθηκαν το έτος 2002. Μέσω αυτών επιδιώχθηκε η παρουσίαση διογκωμένων και ανύπαρκτων κερδών για να ανέβει η τιμή των μετοχών και τα διευθυντικά στελέχη να αποκομίσουν υψηλά κέρδη. Η επιλογή μετοχικού κεφαλαίου από στελέχη της επιχείρησης κατακρίθηκε σαν μία από τις αιτίες της κατάρρευσης της ενυπόθηκης στεγαστικής αγοράς υψηλού κινδύνου (subprime mortgage market) των ΗΠΑ που οδήγησε από το Σεπτέμβριο του 2008 σε πρωτοφανή παγκόσμια χρηματοπιστωτική αναταραχή και σε οικονομική ύφεση. Τα στελέχη των εμπλεκόμενων χρηματοπιστωτικών ιδρυμάτων και

σχημάτων προκειμένου να κερδίσουν υπερβολικά ποσά παραγνώρισαν τον κίνδυνο με συνέπεια να συμβάλουν σημαντικά στην αποσταθεροποίηση του χρηματοπιστωτικού συστήματος.

Stock split = διαίρεση του μετοχικού κεφαλαίου μιας επιχείρησης χωρίς καταβολή μετρητών και συνήθως χωρίς αύξηση του μετοχικού κεφαλαίου. Η τεχνική αυτή χρησιμοποιείται για την αύξηση της εμπορευσιμότητας της μετοχής και τη διασπορά του μετοχικού κεφαλαίου που αποθαρρύνει την κερδοσκοπία. Η διαδικασία είναι οι εξής α) απόφαση της Γενικής Συνέλευσης των μετόχων για τη διάσπαση της μετοχής. π.χ. εάν η ονομαστική αξία αυτής είναι 21 ευρώ και αποφασισθεί η διαίρεση μιας μετοχής στα τρία η νέα ονομαστική αξία θα περιορισθεί στα 7 ευρώ, β) μετά τις υπόλοιπες διατυπώσεις η μετοχή διαπραγματεύεται στο χρηματιστήριο αναπροσαρμοζόμενης ανάλογα και της χρηματιστηριακής της τιμής. π.χ. εάν η τιμή αυτή ήταν 105 ευρώ θα περιορισθεί (:3) στα 35 ευρώ. Στο Χρηματιστήριο της Νέας Υόρκης και στην περίοδο 1990-95 καταγράφηκαν 2.500 διασπάσεις της τιμής μετοχών, μεταξύ 1996-98 2.200 και το 1999 500. Οι επενδυτικές τράπεζες συμβουλεύουν τους πελάτες τους όπως προχωρούν στο split μόνο αφού έχουν εξασφαλίσει σταθερή αύξηση των κερδών ώστε να επιτύχουν στη συνέχεια σταθεροποίηση ή αύξηση της χρηματιστηριακής τιμής της μετοχής. Στην Ελλάδα, η εμπειρία του ΧΑΑ έδειξε ότι μετά το split μάλλον επικρατούν σταθεροποιητικές τάσεις.

Stop loss = η στρατηγική διαχείρισης διαθέσιμων για το κλείσιμο ζημιογόνου θέσης σε προκαθορισμένο επίπεδο. Μία τράπεζα π.χ μπορεί να αποφασίσει να κλείνει τις θέσεις της πωλώντας ένα χρεόγραφο ή συνάλλαγμα που έχει αγοράσει εάν η αποτίμηση δείξει ότι η μη πραγματοποιηθείσα ζημία έχει υπερβεί το 20% του επενδεδυμένου κεφαλαίου. Στην περίπτωση αυτή, η τράπεζα προτιμά την καταγραφή πραγματοποιηθεισών ζημιών 20% προκειμένου να μη διακινδυνεύσει να υποστεί μεγαλύτερες ζημιές στο μέλλον και επενδύει σε άλλα χρεόγραφα ή χρηματοοικονομικά προϊόντα που σύμφωνα με τις εκτιμήσεις της θα της αποφέρουν κέρδη. Είναι δηλαδή μία στρατηγική περιορισμού των ζημιών την οποία ακολουθεί ένας πολύ βραχυχρόνιος αναπροσδιορισμός των επενδυτικών στόχων.

STOXX Limited = μία εταιρική σύμπραξη του Γερμανικού Χρηματιστηρίου (Deutsche Börse), της Dow Jones & Company και του ομίλου του Ελβετικού Χρηματιστηρίου SWX Swiss Exchange Group για την ανάπτυξη, τη συντήρηση και τη διανομή των χρηματιστηριακών δεικτών Dow Jones STOXX indices. Συστάθηκε το 1998 και επέτυχε να καταστήσει τους ανωτέρω δείκτες τους δημοφιλέστερους Ευρωπαϊκούς μετοχικούς δείκτες. Αποτελούνται από μετοχές μεγάλης κεφαλαιοποίησης των Ευρωπαϊκών χρηματιστηρίων.

Straddle = ο συνδυασμός ενός call option (δικαίωμα αγοράς ενός περιουσιακού στοιχείου στο μέλλον) και ενός put option (δικαίωμα πώλησης ενός περιουσιακού στοιχείου στο μέλλον) επί του ίδιου ομολόγου με την ίδια τιμή εξάσκησης του δικαιώματος και με την ίδια λήξη. Παρέχει την ευκαιρία κέρδους από τη σωστή πρόβλεψη της μελλοντικής μεταβλητότητας των τιμών της αγοράς. Τα straddles μπορεί να είναι αποδοτικά όταν ο επενδυτής είναι πεπεισμένος ότι η τιμή π.χ μιας μετοχής θα μεταβληθεί δραματικά αλλά δεν μπορεί να προβλέψει προς ποια κατεύθυνση (προς τα πάνω ή προς τα κάτω). Εάν τελικά η τιμή ανεβεί ή πέσει σημαντικά ο αγοραστής ενός straddle θα αποκομίσει κέρδη ενώ ο πωλητής θα υποστεί ζημία. Διακρίνουμε:

- **straddle long**: είναι η ταυτόχρονη αγορά στην ίδια τιμή και με την ίδια λήξη ενός συμβολαίου δικαιώματος προαίρεσης με δικαίωμα αγοράς (call option) και ενός συμβολαίου δικαιώματος προαίρεσης με δικαίωμα πώλησης (put option). Θα προκύψουν κέρδη σε περίπτωση υψηλής μεταβλητότητας των τιμών της αγοράς και ζημιές όταν η μεταβλητότητα μειωθεί
- **straddle short**: ανταποκρίνονται στην ταυτόχρονη πώληση στην ίδια τιμή και με την ίδια λήξη ενός συμβολαίου δικαιώματος προαίρεσης με δικαίωμα αγοράς (call option) και ενός συμβολαίου δικαιώματος προαίρεσης με δικαίωμα πώλησης (put option). Στην περίπτωση αυτή ισχύει το αντίθετο. Δηλαδή θα προκύψουν κέρδη σε περίπτωση χαμηλής μεταβλητότητας των τιμών της αγοράς και ζημιές όταν η μεταβλητότητα αυξηθεί.

Straight-Through Processing, STP = πλήρως αυτοματοποιημένη διαδικασία ενός μηχανογραφικού συστήματος με βάση την οποία οι συναλλαγές καταχωρούνται, διακανονίζονται και λογιστικοποιούνται χωρίς τη μεσολάβηση εξωτερικού λογισμικού ή χειρωνακτικής επέμβασης του χειριστή με εξαίρεση την αρχική εισαγωγή των στοιχείων της

συναλλαγής. Τα σύγχρονα συστήματα διαχείρισης διαθεσίμων επιτυγχάνουν μη διακοπτόμενη ροή (STP) και στους τέσσερις τομείς που εμπλέκονται στην παραγωγική διαδικασία, δηλαδή στο Front, Back και Middle Office και το λογιστήριο.

Strangle = μία στρατηγική συμβολαίου δικαιώματος προαίρεσης (option) που συνδυάζει ένα put και ένα call option επί του ίδιου ομολόγου με την ίδια λήξη και με την ίδια τιμή εξάσκησης του δικαιώματος όταν αυτή είναι out of the money, η τιμή δηλαδή εξάσκησης του δικαιώματος είναι μεγαλύτερη της τιμής αγοράς του υποκειμένου μέσου. Ο επενδυτής επωφελείται μόνο όταν η τιμή του υποκειμένου μέσου κινηθεί δραματικά προς οποιαδήποτε κατεύθυνση.

Strap and strip = στρατηγικές συμβολαίων δικαιώματος προαίρεσης (option).

• **Strap** είναι ο συνδυασμός δύο call options και ενός put option.

• **Strip** είναι ο συνδυασμός ενός call option και δύο put options.

Και οι δύο ανωτέρω περιπτώσεις αφορούν το ίδιο υποκείμενο μέσο (underlying instrument), τις ίδιες ημερομηνίες λήξης και έχουν συνήθως μία τιμή εξάσκησης του δικαιώματος αλλά μπορεί οι τιμές εξάσκησης του δικαιώματος να είναι και διαφορετικές.

Strategic Risk = στρατηγικός κίνδυνος. Είναι η παρούσα και μελλοντική επίδραση στα κέρδη και το κεφάλαιο της επιχείρησης που προκύπτει από αντιφατικές επιχειρηματικές αποφάσεις, ανεπιτυχή εφαρμογή των αποφάσεων ή από έλλειψη άμεσης ανταπόκρισης στις αλλαγές του κλάδου δραστηριότητας. Ειδικότερα για τα χρηματοπιστωτικά ιδρύματα, είναι ο κίνδυνος που σχετίζεται με τα μελλοντικά επιχειρησιακά πλάνα και τις στρατηγικές αυτών. Ο στρατηγικός κίνδυνος περιλαμβάνει τα σχέδια για την εισαγωγή νέων επιχειρηματικών προσανατολισμών, την επέκταση των υφισταμένων υπηρεσιών μέσω εξαγορών και συγχωνεύσεων και τη βελτίωση των υποδομών όπως των κτιρίων, του μηχανολογικού εξοπλισμού, των συστημάτων πληροφορικής, των τηλεπικοινωνιών και των δικτύων διανομής προϊόντων. Η ποιότητα του ανθρώπινου δυναμικού διαδραματίζει ένα σημαντικό ρόλο για την αποφυγή του στρατηγικού κινδύνου.

Τα χρηματοπιστωτικά ιδρύματα αντιμετωπίζουν τον αυξανόμενο ανταγωνισμό από μη τραπεζικούς οργανισμούς αναφορικά π.χ με την παροχή υπηρεσιών λιανικής τραπεζικής με αποτέλεσμα την πτώση των τιμών και προμηθειών. Επιπρόσθετη πίεση ασκείται από την ανάγκη ανάπτυξης νέων προϊόντων και υπηρεσιών προκειμένου να διατηρηθεί η κερδοφορία της τράπεζας. Αυτό, όμως συνεπάγεται κινδύνους διότι απαιτεί αύξηση των δαπανών έρευνας, διαφήμισης, ανάπτυξης, επέκτασης στις νέες τεχνολογίες (όπως π.χ στο internet banking) και διανομής. Επόμενα, η διοίκηση πρέπει να αξιολογεί όλους αυτούς τους κινδύνους, τη δυνατότητα επέκτασης της τράπεζας και τα αναμενόμενα χρηματοοικονομικά αποτελέσματα προκειμένου να αποφύγει το στρατηγικό κίνδυνο που αν υλοποιηθεί θα επιφέρει σημαντική μείωση κερδών και σε περίπτωση ολικής αποτυχίας του business plan ζημιές ή ακόμα και αδυναμία επιβίωσης στις έντονα ανταγωνιστικές συνθήκες.

Stress test = δοκιμή έντασης. Έχει τις ακόλουθες δύο έννοιες:

❶ **Άσκηση προσομοίωσης καταστάσεων κρίσης.** Πρόκειται για μέθοδο που ταυτοποιεί και ποσοτοποιεί την επίδραση των ακραίων αλλαγών των τιμών. Η ανάλυση του σεναρίου περιλαμβάνει την έρευνα της επίδρασης ενός ιδιαίτερα κρίσιμου γεγονότος π.χ τη δραματική αλλαγή της τιμής ενός χαρτοφυλακίου ομολόγων ή την αποσταθεροποίηση του πιστωτικού συστήματος λόγω αυξημένων πιστωτικών κινδύνων. Το σενάριο λαμβάνεται από το παρελθόν ή και από το μέλλον και το εξαιρετικό γεγονός μπορεί να αναφέρεται σε οικονομική ύφεση, χρηματοπιστωτική κρίση, δραματική αλλαγή ισοτιμιών και τιμών, υπερβολική αύξηση των τιμών του πετρελαίου, φυσικές καταστροφές, μεγάλες τρομοκρατικές επιθέσεις ή μακροπρόθεσμες πολεμικές συγκρούσεις κλπ. Η άσκηση αυτή είναι αρκετά χρήσιμη διότι μπορεί να προσεγγίσει με σχετική ακρίβεια τις ποσοτικές συνέπειες μιας δραματικής αλλαγής των τιμών πράγμα το οποίο δεν μπορεί να επιτύχει η μέθοδος «αξία σε κίνδυνο» (value at risk, VaR). Οι τεχνικές του τεστ είναι: α) απλό τεστ ευαισθησίας που εξετάζει την αλλαγή στην αξία ενός χαρτοφυλακίου για ένα ή περισσότερα σοκ σε ένα μόνο παράγοντα κινδύνου β) ανάλυση σεναρίου για την αλλαγή στην αξία του χαρτοφυλακίου εάν το σενάριο επιβεβαιωθεί γ) μέγιστη απώλεια που μπορεί να υποστεί ποσοτικά μια διαπραγματευτική μονάδα στην περίπτωση επιβεβαίωσης του χειρότερου σεναρίου δ) ακραία αξία που είναι η πιθανότητα κατανομής των ακραίων ζημιών. Πρόσφατο είναι το stress test που διεξήγαγε η κεντρική τράπεζα των ΗΠΑ Federal Reserve System για να διαπιστώσει την αντοχή των μεγαλύτερων χρηματοπιστωτικών ιδρυμάτων των ΗΠΑ στη συνεχιζόμενη διεθνή χρηματοπιστωτική κρίση.

Την 7.5.2009 ανακοίνωσε τα αποτελέσματα του stress test σύμφωνα με τα οποία δέκα τράπεζες χρειάζονται επιπρόσθετα κεφάλαια συνολικού ποσού 74,6 δισεκατομμυρίων δολαρίων. Η Bank of America Inc έχει τη μεγαλύτερη ανάγκη από 33,9 δισεκατομμύρια δολάρια και ακολουθεί η Wells Fargo που χρειάζεται 13,7 δισεκατομμύρια δολάρια, η GMAC με 11,5 και η Citigroup με 5,5 δισεκατομμύρια δολάρια.

● Δοκιμή αντοχής μηχανογραφικού συστήματος σε συνθήκες επεξεργασίας αυξημένου όγκου δεδομένων. Συνήθως, δοκιμές αντοχής διενεργούνται σε περίπτωση πρώτης εγκατάστασης ή αναβάθμισης οπότε εισάγονται στο σύστημα τουλάχιστον διπλάσιες υποθετικές συναλλαγές από αυτές της πιο επιβαρυνμένης ημέρας της ζωντανής παραγωγής. Ελέγχεται και καταγράφεται:

α) η αντοχή των διακομιστών (servers) και της βάσης δεδομένων (database)

β) η επίδοση των συνδεδεμένων προσωπικών υπολογιστών (clients)

γ) η επίδοση του δικτύου και των διασυνδέσεων

δ) η επίδοση του λογισμικού σαν σύνολο και των επί μέρους συστατικών αυτού.

Καταγράφεται ο χρόνος ανοίγματος μιας εφαρμογής, η διάρκεια εκτέλεσης εντολής και ο χρόνος ολοκλήρωσης πιο σύνθετων διαδικασιών όπως του διακανονισμού, της λογιστικής επεξεργασίας και της φόρτωσης αναφορών (reports loading). Μετά τη δοκιμή αντοχής και εφόσον διαπιστώθηκαν αδυναμίες, ακολουθεί ανάλυση και στη συνέχεια επέμβαση για τη διόρθωση των ατελειών. Με τον τρόπο αυτό επιτυγχάνεται η βελτίωση της ταχύτητας αλλά και αποτρέπεται η τεχνική αποσταθεροποίηση του συστήματος όταν αυτό λειτουργήσει σε συνθήκες ζωντανής παραγωγής.

Strict second best = η αυστηρά καλύτερη δεύτερη επιλογή. Αναφέρεται στην προτίμηση με αυστηρά κριτήρια της καλύτερης, μεταξύ πολλών, δεύτερης επιλογής στην περίπτωση που η άριστη και πρώτη επιλογή (the optimum and the first best choice) δεν μπορεί να υιοθετηθεί επειδή δεν είναι διαθέσιμη με βάση την ισχύουσα πολιτική κριτηρίων επιλογής. Η μέθοδος αυτή εφαρμόζεται και στη διαχείριση διαθεσίμων και ιδιαίτερα στην επιλογή αποδεκτών αντισυμβαλλόμενων με κύριο κριτήριο τον πιστωτικό κίνδυνο όπως, επίσης, στην επιλογή της εφαρμοστέας νομισματικής πολιτικής από τις κεντρικές τράπεζες. Για παράδειγμα, όταν στο τέλος του 2007, ο πληθωρισμός της ζώνης του ευρώ διαμορφώθηκε στο 3,1%, δηλαδή πολύ πάνω από το στόχο του 2%, η πρώτη επιλογή για την Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα (ΕΚΤ) ήταν η αύξηση των επιτοκίων προκειμένου να συγκρατηθούν οι πληθωριστικές πιέσεις. Με δεδομένο, όμως, ότι το παγκόσμιο χρηματοπιστωτικό σύστημα, συμπεριλαμβανομένου και αυτού της ζώνης του ευρώ, υπέφερε από την πιστωτική κρίση που προέκυψε μετά την κατάρρευση της ενυπόθηκης στεγαστικής αγοράς υψηλού κινδύνου των ΗΠΑ και ήταν εμφανής ο κίνδυνος της οικονομικής επιβράδυνσης, υπήρχαν δύο καλύτερες επιλογές: α) το βασικό επιτόκιο αναχρηματοδότησης (MRO) να παραμείνει στο 4% ή β) να μειώσει το επιτόκιο προκειμένου να συντηρήσει το υψηλό επίπεδο οικονομικής ανάπτυξης. Η ΕΚΤ επέλεξε να αφήσει τα επιτόκια αμετάβλητα (the strict second best choice) διότι η επιλογή αυτή εξασφάλιζε για ένα διάστημα και τη σχετική σταθερότητα των τιμών και ένα ικανοποιητικό επίπεδο οικονομικής ανάπτυξης.

Stripped securities and STRIPS = stripped securities είναι τα ομόλογα με χωριστά κουπόνια (τοκομερίδια). Το κεφάλαιο (σαν zero coupon bond) και τα κουπόνια αυτών των ομολόγων μπορεί να διαπραγματεύονται χωριστά στη δευτερογενή αγορά. Σχετικός είναι και ο όρος STRIPS (Separate Trading of Registered Interest and Principal Securities) που αναφέρεται ακριβώς στην ανωτέρω δυνατότητα διάσπασης της διαπραγμάτευσης αυτών των ομολόγων σε κεφάλαιο και κουπόνια. Στις ΗΠΑ, τα STRIPS είναι μακροπρόθεσμα ομόλογα που διαιρούνται στο κεφάλαιο και στα τοκομερίδια τα οποία μπορούν να πωληθούν χωριστά σε μικρά ποσά όπως των 1.000 δολαρίων.

Structured bond = βλέπετε όρο «Structured financial products».

Structural funds = τα διαρθρωτικά ταμεία της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Πρόκειται για τα εξής 4 ταμεία:

1) European Regional Development Fund, ERDF (Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης, ΕΤΠΑ). Ιδρύθηκε τον Ιανουάριο του 1975 με σκοπό να αμβλύνει τις ανισότητες που παρατηρούνται στην Ε.Ε με ενίσχυση της περιφερειακής πολιτικής των κρατών μελών. Το Ταμείο ενισχύει με δωρεάν επιχορηγήσεις επενδυτικά σχέδια των εθνικών κυβερνήσεων που αφορούν περιφέρειες με έντονα διαρθρωτικές αναπτυξιακές αδυναμίες. Η συμμετοχή του

ανερχόταν αρχικά στο 50% της κρατικής επιχορήγησης για ιδιωτικές επενδύσεις και 30% για τα κρατικά έργα υποδομής. Στη χρηματοδότηση του Α' Κοινοτικού Πλαισίου Στήριξης (ΚΠΣ) της Ελλάδος το ΕΤΠΑ συνέβαλε με το 55% των συνολικών πόρων και στο Β' ΚΠΣ με το 68%.

2) European Social Fund, ESF (Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο, ΕΚΤα). Ιδρύθηκε με βάση τα άρθρα 123-128 της Συνθήκης της Ρώμης με στόχο να διευρύνει τις δυνατότητες απασχόλησης. Ενισχύει επιμορφωτικά προγράμματα των εργαζομένων και συμβάλλει στην καταπολέμηση της ανεργίας με τη χρηματοδότηση σεμιναρίων απόκτησης ειδικότητας και με την ενθάρρυνση της γεωγραφικής και επαγγελματικής κινητικότητας των εργαζομένων και των ανέργων. Διευκολύνει την προσαρμογή στις μεταλλαγές της βιομηχανίας και στις αλλαγές των συστημάτων παραγωγής, ιδιαίτερα μέσω της επαγγελματικής κατάρτισης και του επαγγελματικού προσανατολισμού. Το ΕΚΤα χρηματοδότησε το Α' ελληνικό ΚΠΣ με το 26% των συνολικών πόρων και το Β' ΚΠΣ με το 18%.

3) Guidance Section of the European Agricultural Guidance and Guarantee Fund GS/EAGGF (Τμήμα Προσανατολισμού του Ευρωπαϊκού Γεωργικού Ταμείου Προσανατολισμού και Εγγυήσεων, πιο γνωστό σαν Section d' orientation de FEOGA). Ιδρύθηκε με βάση το άρθρο 30 της Συνθήκης της Ρώμης. Το Τμήμα Προσανατολισμού χορηγεί συνδρομές για τη χρηματοδότηση επενδύσεων που αποσκοπούν στη βελτίωση της παραγωγής, της εμπορίας και της μεταποίησης γεωργικών προϊόντων. Στο Α' ελληνικό ΚΠΣ συνέβαλε με το 19% των συνολικών πόρων και στο Β' ΚΠΣ με το 13%.

4) Cohesion Fund (Ταμείο Συνοχής). Η ίδρυση του αναφέρθηκε στο Πρωτόκολλο για την Οικονομική και Κοινωνική Συνοχή που προσαρτήθηκε στη Συνθήκη του Μάαστριχτ. Χρηματοδοτεί προγράμματα για την προστασία του περιβάλλοντος και την ανάπτυξη διευρωπαϊκών δικτύων μεταφορών και τηλεπικοινωνιών των κρατών μελών στα οποία το κατά κεφαλήν ΑΕΠ είναι μικρότερο από το 90% του κοινοτικού μέσου όρου. Το κριτήριο αυτό πληρούν η Ελλάδα, η Πορτογαλία, η Ισπανία και η Ιρλανδία. Η τελευταία αναμένεται να υπερβεί το όριο. Οι δωρεάν μεταβιβαστικές πληρωμές του Ταμείου Συνοχής προς ενίσχυση εθνικών επενδυτικών σχεδίων μπορούν να φθάσουν το 80% έως 85% του συνολικού κόστους.

• Η ετήσια χρηματοδότηση προς ένα κράτος μέλος από τα τρία διαρθρωτικά ταμεία (ERDF, ESF, GS/EAGGF) δεν επιτρέπεται να υπερβαίνει το 4% του ΑΕΠ του κράτους αυτού.

Structured financial products = δομημένα χρηματοοικονομικά προϊόντα. Είναι περίπλοκα και καινοτόμα προϊόντα που βασίζονται συνήθως στη μεθοδολογία της χρηματοοικονομικής μηχανικής και έχουν σαν στόχο να παρέχουν σε απαιτητικούς πελάτες μεγαλύτερες αποδόσεις αλλά με την ανάληψη μεγαλύτερων κινδύνων ή και προς το σκοπό να αποφύγουν τη φορολογική επιβάρυνση. Structuring είναι η διευθέτηση των συστατικών των χρηματορροών, δηλαδή του κεφαλαίου και των τόκων, σε νέες ροές ή δομές. Τα προϊόντα αυτά έχουν σύνθετες χρηματορροές, οι οποίες βασίζονται σε έναν ή περισσότερους δείκτες ή έχουν ενσωματωμένες προθεσμιακές συμφωνίες, δικαιώματα προαίρεσης ή χρεόγραφα, όπου η απόδοση για τον επενδυτή και οι υποχρεώσεις του εκδότη εξαρτώνται ή είναι ευαίσθητες σε μεταβολές της αξίας των υποκειμένων μέσων. Στον ορισμό αυτό περιλαμβάνονται όλοι οι τίτλοι οι οποίοι συνδέονται με επιτόκια (Interest Rate Related Notes, Bond Linked Notes), μετοχές ή δείκτες επί μετοχών (Equity Related Notes), συνάλλαγμα (Currency Related Notes), εμπορεύματα (Commodity Related Notes) και πιστωτικά μέσα (Credit Related Notes). Συνήθως δεν περιλαμβάνονται τα κλασσικά χρηματοοικονομικά παράγωγα (Futures, Options, Swaps) και τα κλασσικά πιστωτικά παράγωγα (Credit Linked Notes, Credit Default Swaps, Total Return Swaps).

Ακολουθούν ορισμένες συνήθεις μορφές δομημένων προϊόντων:

☞ τα προϊόντα εγγυημένου κεφαλαίου (capital guarantee products). Μορφή προθεσμιακών τοποθετήσεων όπου η τράπεζα εγγυάται την πλήρη καταβολή του επενδυμένου κεφαλαίου με την προϋπόθεση ότι θα απαιτηθεί στη λήξη της σύμβασης. Συνήθως, βασίζεται στον συνδυασμό ενός ομολόγου για την προστασία του κεφαλαίου και ενός παραγώγου για την επένδυση. Έχουν μικρό κεφάλαιο έναρξης που ξεκινά από τα 3.000 ευρώ

☞ η τιτλοποίηση (securitisation) δηλαδή η μετατροπή των περιουσιακών στοιχείων και άλλων απαιτήσεων των τραπεζών και των επιχειρήσεων σε χρεόγραφα

☞ το εγγυημένο δανειακό ομόλογο (Collateralised Loan Obligation, CLO), βλέπε όρο

☞ το εγγυημένο ενυπόθηκο ομόλογο (Collateralised Mortgage Obligation, CMO), βλέπε όρο

☞ το δομημένο ομόλογο (structural bond). Ένα παράγωγο του απλού ομολόγου το οποίο οι χρηματορροές εξαρτώνται από υποκειμένους δείκτες όπως για παράδειγμα από την εξέλιξη του δείκτη Euribor, Libor, Standard and Poor's 500 ή από το επιτόκιο της ΕΚΤ ή από την εξέλιξη μιας διμερούς ισοτιμίας π.χ της ισοτιμίας ευρώ-δολαρίου ή εξαρτώνται από ενσωματωμένα στη σύμβαση έκδοσης χαρακτηριστικά συμβολαίων μελλοντικής εκπλήρωσης (futures) ή δικαιωμάτων προαίρεσης (options) ή προθεσμιακών συμβάσεων επιτοκίου (FRAs) ή άλλους συνδυασμούς της χρηματοοικονομικής μηχανικής. Συνήθως, τα πρώτα χρόνια παρέχουν σταθερό υψηλό επιτόκιο και στη συνέχεια η απόδοση αυτού εξαρτάται από την εξέλιξη του υποκειμένου μέσου. Προορίζεται για επενδυτές που είναι διατεθειμένοι να αναλάβουν υψηλό κίνδυνο ώστε σε περίπτωση που κερδίσουν το στοίχημα από τη μελλοντική εξέλιξη του υποκειμένου μέσου να αποκομίσουν υψηλά κέρδη. Χαρακτηρίζεται και σαν ομόλογο υψηλού κινδύνου για τους ακόλουθους λόγους: α) συνήθως διαπραγματεύεται σε αγορά με χαμηλή ρευστότητα (liquidity risk) και σε περίπτωση που ο επενδυτής θελήσει να το πωλήσει πολύ κάτω από την τιμή αγοράς δηλαδή με μεγάλη κεφαλαιακή ζημία (capital loss) β) εάν η εξέλιξη του υποκειμένου μέσου στην αγορά είναι αρνητική, ο επενδυτής θα υποστεί απώλεια τόκων (interest rate risk). Για τους λόγους αυτούς, τα δομημένα ομόλογα εκδίδονται κάτω της ονομαστικής τους αξίας ώστε να καλύψουν ένα μέρος του κινδύνου που συνεπάγονται

☞ οι αποκοπές του σώματος ή των τοκομεριδίων των ομολόγων (stripping) και η ξεχωριστή διαπραγμάτευση αυτών. Στην αποκοπή του σώματος τα νέα ομόλογα ονομάζονται πληρωμής μόνο κεφαλαίου (principal only, PO) και στην αποκοπή του τοκομεριδίου (κουπονιού) ονομάζονται ομόλογα πληρωμής μόνο τόκων (interest only, IO)

☞ η προσάρτηση στον τίτλο δικαιωμάτων υπέρ του εκδότη όπως το δικαίωμα ανάκλησης (callability) που αυξάνει τον κίνδυνο επιτοκίων για τον επενδυτή ή δικαιωμάτων υπέρ του επενδυτή όπως το δικαίωμα προπληρωμής (prepayment option) που αυξάνει τον κίνδυνο επιτοκίων για τον εκδότη

☞ οι σύνθετες μορφές των swaps όπως το synthetic swap, βλέπε όρο

☞ τα εξωτικά συμβόλαια δικαιωμάτων προαίρεσης (exotic options) και άλλες μορφές παραγώγων προϊόντων

☞ τα κοινοπρακτικά δάνεια (syndicated loans)

☞ οι καταθέσεις ειδικού τύπου όπως π.χ αυτές που εγγυώνται το κεφάλαιο αλλά εξαρτούν την καταβολή τόκων π.χ από την εξέλιξη μιας ισοτιμίας (π.χ ευρώ-δολαρίου ΗΠΑ ή ευρώ-λίρας στερλίνας)

☞ τα ομόλογα που προσφέρουν υψηλή απόδοση εάν τα βραχυπρόθεσμα επιτόκια παραμείνουν σε μια προκαθορισμένη ζώνη διακύμανσης μέσα σε ένα συγκεκριμένο χρονικό διάστημα

☞ η λήψη του 100% της αύξησης των μετοχών ενός καλαθιού μετοχών και η κατά 100% προστασία του κεφαλαίου σε περίπτωση πτώσης της τιμής των μετοχών με τον όρο η απόδοση κάθε μετοχής να μην υπερβαίνει ένα χρηματιστηριακό δείκτη αναφοράς κατά ένα προκαθορισμένο ποσοστό.

Structured Investment Vehicle, SIV and SIV-lites = δομημένο επενδυτικό όχημα. Είναι ένα κεφάλαιο πιστωτικής επικαταλλαγής (credit arbitrage fund) παρόμοιο με τα CDOs και τα Conduits (βλέπε όρους). Το κεφάλαιό του ανέρχεται από 1 μέχρι 30 δισεκατομμύρια δολάρια. Πραγματοποιεί κέρδη από τη διαφορά μεταξύ βραχυπρόθεσμων και μακροπρόθεσμων κυμαινομένων επιτοκίων. Διατρέχει διπλό κίνδυνο: α) η φερεγγυότητα του SIV μπορεί να υποβαθμισθεί εάν η αξία των επενδύσεων πέσει κάτω από την αξία του κεφαλαίου β) υφίσταται κίνδυνος ρευστότητας καθώς το SIV δανείζεται βραχυπρόθεσμα και επενδύει μακροπρόθεσμα. Δηλαδή, κίνδυνος υπάρχει όταν το χρέος καταστεί ληξιπρόθεσμο πριν από τη λήξη της επένδυσης εκτός και εάν στην περίπτωση αυτή ο δανειστής αναχρηματοδοτήσει σε βραχυπρόθεσμο ορίζοντα το χρέος του με ευνοϊκό επιτόκιο. Πιο απλά, το SIV δανείζεται χρήματα πουλώντας εμπορικά χρεόγραφα (commercial papers) που εκδίδει με επιτόκιο κοντά στο Libor. Στη συνέχεια, χρησιμοποιεί το χρήμα για να αγοράσει ομόλογα με τη μορφή των εγγυημένων από δεξαμενή περιουσιακών στοιχείων (Asset-Backed Securities, ABS) και ορισμένους τύπους εταιρικών ομολόγων. Δηλαδή, γίνεται χρηματοδότης ενυπόθηκων στεγαστικών δανείων (mortgages) μέσω πιστωτικών καρτών (credit card loans), φοιτητικών

δανείων (student loans) και άλλων παρομοίων χρηματοπιστωτικών προϊόντων. Στην πράξη, επιδιώκει να κερδίσει 0,25% περισσότερο από τα ομόλογα σε σύγκριση με το επιτόκιο που θα επιβαρυνθεί από τα εμπορικά χρεόγραφα.

- Τα SIV-lites είναι δομημένα επενδυτικά οχήματα που φέρουν υψηλό κίνδυνο. Δεν έχουν επενδυτικούς περιορισμούς και μπορούν να επενδύουν ακόμα και σε τίτλους ενυπόθηκων στεγαστικών δανείων υψηλού κινδύνου (subprime mortgages). Αντίθετα, τα παραδοσιακά SIVs επενδύουν σε τίτλους που δεν σχετίζονται με τα ανωτέρω δάνεια.

Subnet = υποδίκτυο. Στην πληροφορική είναι μία λογική ομαδοποίηση συνδεδεμένων δικτυακών συσκευών ή πιο απλά ένα διακριτό τμήμα ενός δικτύου. Οι σχεδιαστές δικτύων χρησιμοποιούν τα υποδίκτυα σαν μία μέθοδο διανομής των δικτύων σε τμήματα με στόχο την ευκολότερη διαχείριση αυτών και παράλληλα την επίτευξη μεγαλύτερης αποδοτικότητας και ασφάλειας. Ένα υποδίκτυο μπορεί να αντιπροσωπεύει όλα τα μηχανήματα του δικτύου σε μία γεωγραφική περιοχή, σε ένα κτίριο ή σε ένα δίκτυο τοπικής περιοχής (LAN).

Subordinated debt = χρέος μειωμένης εξασφάλισης. Πρόκειται για απαιτήσεις από εκδόσεις χρεογράφων, καταθέσεις ή δάνεια για τις οποίες ο δικαιούχος κατατάσσεται τελευταίος σε περίπτωση πτώχευσης του υπόχρεου.

Subprime mortgage loans, credit crunch and economic crisis = ενυπόθηκα στεγαστικά δάνεια υψηλού κινδύνου, πιστωτική ασφυξία και οικονομική κρίση. Subprime mortgage loan είναι το ενυπόθηκο στεγαστικό δάνειο με κυμαινόμενο επιτόκιο μεγαλύτερο αυτού που παρέχεται σε πελάτες υψηλής πιστοληπτικής διαβάθμισης και ισχυρών πελατειακών δεσμών δηλαδή υψηλότερο του prime rate. Credit crunch είναι η πιστωτική κρίση που ακολούθησε από το 2007 και κύρια από το 2008 την κατάρρευση της αγοράς των ενυπόθηκων στεγαστικών δανείων μειωμένης εξασφάλισης των ΗΠΑ. Η κρίση τελικά επηρέασε την πραγματική οικονομία και από τα τέλη του 2008 εκδηλώθηκε σε παγκόσμιο επίπεδο μεγάλη έκτασης οικονομική κρίση με τα χαρακτηριστικά στις περισσότερες χώρες της οικονομικής ύφεσης και σε ορισμένες χώρες όπως στην Κίνα της οικονομικής επιβράδυνσης.

- Η αποπληρωμή του subprime loan ενέχει μεγαλύτερο κίνδυνο διότι, εκτός από τη χαμηλή πιστοληπτική δυνατότητα του δικαιούχου, αυξάνεται το συνολικό χρέος με επιπρόσθετες πληρωμές τόκων κατά τη διάρκεια του δανείου λόγω της βαθμιαίας και διαχρονικής αύξησης του επιτοκίου. Συνήθως, η αποπληρωμή των δανείων αυτών γίνεται μόνο με την καταβολή των τόκων οι οποίοι τα πρώτα 2 με 3 χρόνια ορίζονται σε χαμηλό επίπεδο και στη συνέχεια αυξάνονται. Σαν τέτοια δάνεια μπορεί κύρια να χαρακτηρισθούν τα ενυπόθηκα στεγαστικά δάνεια υψηλού κινδύνου προς πελάτες με χαμηλή πιστοληπτική διαβάθμιση (subprime mortgage loans). Για παράδειγμα, παρέχεται στεγαστικό δάνειο σε αιτούντα που υποχρεούται να πληρώσει 500 δολάρια κάθε μήνα για αποπληρωμή ενώ το μηνιαίο του εισόδημα δεν υπερβαίνει τα 1.200 δολάρια.

- Τα subprime mortgage loans αναπτύχθηκαν ταχύτατα στην αγορά στεγαστικών δανείων των ΗΠΑ και είχαν καλύψει το 69% των στεγαστικών δανείων των νοικοκυριών. Το Μάρτιο του 2007, όμως, η αγορά αυτή κινδύνευσε με κατάρρευση διότι τα μη εξυπηρετούμενα δάνεια της κατηγορίας αυτής έφθασαν το 13,46% και μεγάλες εταιρίες παροχής subprime mortgage loans βρέθηκαν σε πολύ δύσκολη θέση. Όμως, προέκυψε κίνδυνος η κρίση αυτή να μεταδοθεί και στις άλλες στεγαστικές αγορές και ακόμα να μετατραπεί σε ευρύτερη πιστωτική κρίση και να επηρεάσει και την πραγματική οικονομία όπως πράγματι συνέβη στη συνέχεια.

Στην κατάσταση αυτή συνέβαλε και η πρακτική των δανειστών να πωλούν πακέτα αυτών των απαιτήσεων σε πιστωτικά ιδρύματα τα οποία με τη σειρά τους τιλοποιούσαν τις απαιτήσεις (securitisation) και διέθεταν τα σχετικά ομόλογα σε άλλα πιστωτικά ιδρύματα και σε θεσμικούς επενδυτές. Μέχρι το 2007, είχε διαδοθεί ευρύτατα η πρακτική της τιλοποίησης που ήταν χρήσιμη στη διαχείριση και τον επιμερισμό του πιστωτικού κινδύνου. Σύμφωνα με τον Διοικητή της Τράπεζας Ελλάδος κ. Γεώργιο Προβόπουλο, στην πράξη η εφαρμογή της τιλοποίησης οδήγησε σε χαλάρωση των κριτηρίων δανεισμού και σε δημιουργία πολυσύνθετων πιστωτικών εργαλείων και σχημάτων, των οποίων ο κίνδυνος επιμεριζόταν με αδιαφάνεια, επόμενα με τρόπους που δεν γίνονταν πλήρως αντιληπτοί. Σταδιακά, αναπτύχθηκε ένας υπερβολικός πιστωτικός κίνδυνος και κίνδυνος ρευστότητας της αγοράς στα «επενδυτικά οχήματα». Οι τοποθετήσεις των πιστωτικών ιδρυμάτων σε τέτοια οχήματα δεν εγγράφονταν στους ισολογισμούς τους, με συνέπεια οι σχετικοί κίνδυνοι να διαφεύγουν

της προσοχής και να μην υπόκεινται στον απαιτούμενο έλεγχο από τους μηχανισμούς εσωτερικού ελέγχου. Την αδιαφανή και αβέβαιη διασπορά των κινδύνων επέτεινε η ταχύρρυθμη ανάπτυξη της αγοράς παραγώγων, ιδιαίτερα εκείνων που η διαπραγματεύσει τους γίνεται εκτός οργανωμένων αγορών (over the counter), όπως είναι για παράδειγμα τα συμβόλαια ανταλλαγής πιστωτικής αθέτησης (credit default swaps). Τι έγινε τελικά; Με την άνοδο των επιτοκίων των κεντρικών τραπεζών και την πτώση της αξίας των κατοικιών, οι χαμηλού εισοδήματος δανειολήπτες βρέθηκαν σε αδυναμία εξόφλησης των δανείων. Αλλά ούτε και αυτοί που προσπάθησαν να αποκτήσουν ρευστότητα με την πώληση των κατοικιών είχαν καλύτερη τύχη διότι η φούσκα των υψηλών τιμών των κατοικιών είχε σπάσει και η αύξηση των προσφορών πώλησης επέτεινε την πτώση των τιμών. Εκτεθειμένες, όμως, στον κίνδυνο βρέθηκαν τράπεζες, επενδυτικές εταιρίες και θεσμικοί επενδυτές που είχαν αγοράσει τιτλοποιημένα χρεόγραφα από τους πιστωτές των στεγαστικών δανείων υψηλού κινδύνου όπως ομόλογα εγγυημένα από δεξαμενή περιουσιακών στοιχείων (Asset-Backed Securities, ABS), εμπορικά χρεόγραφα υποστηριζόμενα από περιουσιακά στοιχεία ενεργητικού (Asset-Backed Commercial Paper, ABCP), εγγυημένα χρεωστικά ομόλογα (Collateralised Debt Obligations, CDOs), ομόλογα σταθερού εισοδήματος που αντιπροσωπεύουν ένα αδιαίρετο δικαίωμα σε μια δεξαμενή ενυπόθηκων ομολόγων (Pass Through Securities) και στεγαστικά ομόλογα υποστηριζόμενα από μία δεξαμενή ενυπόθηκων απαιτήσεων (Pay-Through Securities) με αποτέλεσμα να πολλαπλασιασθούν οι κατασχέσεις κατοικιών (foreclosures) και οι πτωχεύσεις τραπεζών, επενδυτικών εταιριών και κεφαλαίων αντιστάθμισης κινδύνου (hedge funds). Τον Αύγουστο του 2007 αποκαλύπτεται η αδυναμία πληρωμών περισσότερων πιστωτικών ιδρυμάτων.

- Με τον ανωτέρω τρόπο προκλήθηκε μία κρίση ρευστότητας (**liquidity crisis**) και μία κρίση εμπιστοσύνης (**crisis of confidence**) στο παγκόσμιο χρηματοπιστωτικό σύστημα που κατέληξαν σε πιστωτική ασφυξία και χρηματοπιστωτική κρίση (**credit crunch**). Δηλαδή οι τράπεζες που εξοφλούσαν τα ομόλογα που είχαν εκδώσει με τις εξοφλήσεις των δόσεων των στεγαστικών δανείων, στερήθηκαν την πηγή αυτή αναχρηματοδότησης. Λόγω της κρίσης εμπιστοσύνης που ακολούθησε δεν μπορούσαν να βρουν κεφάλαια με λογικό επιτόκιο στη διατραπεζική αγορά για να εξοφλήσουν τους κατόχους των ανωτέρω ομολόγων. Οι πάντες υποπτεύονταν τους άλλους ότι είχαν τεράστιες ζημιές και έτσι κανείς δεν δάνειζε κανένα ή δάνειζαν με υπερβολικό επιτόκιο με αποτέλεσμα την αδρανοποίηση της βραχυπρόθεσμης διατραπεζικής αγοράς χρήματος μέχρι να επέλθουν οι κεντρικές τράπεζες σε μια προσπάθεια να εξομαλύνουν την κατάσταση.

- Μέχρι τα τέλη Μαρτίου 2008, οι συνέπειες της παγκόσμιας πιστωτικής κρίσης που διαχύθηκε από την κατάρρευση της αγοράς ενυπόθηκων στεγαστικών δανείων υψηλού κινδύνου (sub-prime mortgage market) ήταν καταλυτικές: 1) η οικονομική ανάπτυξη είχε υποχωρήσει ιδιαίτερα στις ΗΠΑ αλλά και στην Ευρώπη, την Ιαπωνία και σε άλλες περιοχές του κόσμου και μόνο οι αναδυόμενες αγορές της Ασίας διατηρούσαν ακόμα σχετική δυναμική. Οι φόβοι για οικονομική ύφεση παρέμεναν, αν και ορισμένοι αναλυτές υποστήριζαν ότι το μόνο σίγουρο ήταν η οικονομική επιβράδυνση 2) περισσότεροι από 1.000.000 αμερικανοί κινδύνευαν να χάσουν τα σπίτια τους από κατασχέσεις 3) οι μεγαλύτερες επενδυτικές τράπεζες στις ΗΠΑ, την Ευρώπη, την Ιαπωνία και την Αυστραλία είχαν υποστεί σημαντικές ζημιές ενώ ορισμένες επενδυτικές εταιρίες αλλά και κεφάλαια αντιστάθμισης κινδύνου (hedge funds) στις ΗΠΑ είχαν πτωχεύσει. Μέχρι τότε είχαν αναφερθεί ζημιές 180 δισεκατομμυρίων δολαρίων αλλά η σύνοδος του G7 εκτιμούσε ότι μέχρι τα τέλη του 2008 οι ζημιές θα ανέρχονταν σε 400 δισεκατομμύρια δολάρια ενώ το Διεθνές Νομισματικό Ταμείο (IMF) υποστήριζε ότι η πιστωτική αυτή κρίση που κατέληξε σε κρίση της πραγματικής οικονομίας ήταν η δεύτερη χειρότερη σε παγκόσμιο επίπεδο μετά από αυτή που προέκυψε στην Ιαπωνία από την τραπεζική κρίση της περιόδου 1990 – 1999 και προέβλεπε ότι τελικά οι συνολικές ζημιές από την πιστωτική κρίση θα ανέλθουν σε 945 δισεκατομμύρια δολάρια. 4) από την πτώση των χρηματιστηρίων είχαν χαθεί περίπου 7 τρισεκατομμύρια δολάρια 5) 100.000 υπάλληλοι είχαν απολυθεί από τις τράπεζες και τις θυγατρικές τους εταιρίες που είχαν εμπλακεί στην κρίση ενώ το Διεθνές Γραφείο Εργασίας εκτιμούσε ότι περισσότερα από 5.000.000 άτομα σε παγκόσμιο επίπεδο θα έχαναν την εργασία τους εξ αιτίας της πιστωτικής κρίσης.

- Η κρίση επιταχύνθηκε από μία **ημερομηνία ορόσημο**. Αυτή της **14 Σεπτεμβρίου 2008** όταν η τέταρτη μεγαλύτερη επενδυτική τράπεζα των ΗΠΑ **Lehman Brothers** κήρυξε πτώχευση.

- Στη συνέχεια οι κεντρικές τράπεζες προσπαθούν να αντιμετωπίσουν τη χρηματοπιστωτική κρίση (financial crisis) παρέχοντας απεριόριστη ρευστότητα ή διασώζοντας σημαντικά χρηματοπιστωτικά ιδρύματα σε συνεργασία με τις κυβερνήσεις οι οποίες παρέχουν οικονομικά πακέτα στήριξης στις τράπεζες και ασφαλιστικές εταιρίες ακόμα και σε κρίσιμους στρατηγικούς τομείς όπως την αυτοκινητοβιομηχανία ή τον τουρισμό. Σε ορισμένες χώρες ενισχύεται η κατανάλωση με λήψη μέτρων κεύσισιανής πολιτικής.
- Την 17.9.2008 η Ομοσπονδιακή Τράπεζα Αποθεμάτων (Federal Reserve System, FED) των ΗΠΑ διασώζει από τη χρεοκοπία τη μεγαλύτερη ασφαλιστική εταιρία των ΗΠΑ American International Group (**AIG**) ενώ την 18.9.2008 εκδηλώνεται συντονισμένη παρέμβαση των κεντρικών τραπεζών ΕΚΤ, FED, Τράπεζα της Αγγλίας, Τράπεζα του Καναδά, Τράπεζα της Ιαπωνίας και Εθνική Τράπεζα της Ελβετίας για να στηρίξουν με παροχή συμπληρωματικής ρευστότητας την παραπαίουσα βραχυπρόθεσμη διατραπεζική αγορά.
- Την 25.9.2008, οι ομοσπονδιακές αρχές των ΗΠΑ Federal Office of Thrift Supervision (FOTS) και Federal Deposit Insurance Corp (FDIC) ανακοινώνουν το **κλείσιμο της Washington Mutual Inc (WaMu)**, που ήταν από τους μεγαλύτερους οργανισμούς αποταμιεύσεων και δανείων των ΗΠΑ ενώ την ίδια ημέρα 4 κεντρικές τράπεζες ανακοινώνουν νέα συντονισμένα μέτρα στήριξης.
- Την 29.9.2008 ανακοινώνονται νέα συντονισμένα μέτρα στήριξης του παραπαίοντος πιστωτικού συστήματος και ενίσχυσης της ρευστότητας από την ΕΚΤ και από τις κεντρικές τράπεζες των ΗΠΑ, του Καναδά, της Αυστραλίας, της Αγγλίας, της Ελβετίας, της Δανίας, της Σουηδίας, της Νορβηγίας και της Ιαπωνίας. Από την ίδια ημέρα η κρίση αρχίζει και επεκτείνεται και στην Ευρώπη. Οι κυβερνήσεις προσπαθούν να διασώσουν τις τράπεζες Bradford and Bingley, Glitir Bank, Hypo Real Estate Group, Fortis και Dexia group. Στις ΗΠΑ, επιχειρείται η διάσωση της Wachovia έκτης μεγαλύτερης τράπεζας των ΗΠΑ.
- Την 3.10.2008 το σχέδιο διάσωσης αξίας **700 δισεκατομμυρίων δολαρίων (Trouble Assets Relief Program, TARP)** ψηφίζεται και από τη Βουλή των Αντιπροσώπων των ΗΠΑ.
- **Κατρακυλούν τα χρηματιστήρια σε όλο τον κόσμο.** Η 6.10.2008 καταγράφεται σαν νέα Μαύρη Δευτέρα αφού οι χρηματιστηριακοί δείκτες υποχωρούν σε παγκόσμιο επίπεδο μέχρι και 15%.
- Την 8.10.2008 πραγματοποιείται η **πρώτη συντονισμένη μείωση επιτοκίων κατά 0,50% σε διεθνές επίπεδο** από τη Federal Reserve, την European Central Bank (ECB), τη Bank of Canada, τη Bank of England, τη Sveriges Riksbank και τη Swiss National Bank. Στη συνέχεια μειώνουν τα επιτόκιά τους οι κεντρικές τράπεζες της Κίνας, της Νοτίου Κορέας και του Χονγκ Κονγκ.
- Η εποπτική αρχή της Ισλανδίας Icelandic Financial Supervisory Authority μετά τη διάσωση των τραπεζών Glitnir (29.9) και Landsbanki (7.10) ανακοινώνει την 9.10 ότι αναλαμβάνει τον έλεγχο και της τράπεζας Kaupthing και έτσι ολοκληρώνει ουσιαστικά την κρατικοποίηση των τριών μεγαλύτερων τραπεζών της χώρας. Η πρακτική της άμεσης ή έμμεσης κρατικοποίησης θα υιοθετηθεί στη συνέχεια από τις μεγαλύτερες καπιταλιστικές οικονομίες του κόσμου.
- Την 8.10.2008 η **κυβέρνηση του Ηνωμένου Βασιλείου ανακοινώνει σχέδιο διάσωσης** του χρηματοπιστωτικού της συστήματος ύψους 400 δισεκατομμυρίων λιρών στερλινών το οποίο θα μπορούσε να αποτρέψει και την οικονομική ύφεση. Το σχέδιο έχει τρεις πυλώνες: α) 50 δισεκατομμύρια θα διατεθούν στις τράπεζες β) 250 δισεκατομμύρια για εγγύηση στο νέο τραπεζικό χρέος και γ) 100 δισεκατομμύρια για τον υπάρχοντα βραχυπρόθεσμο δανεισμό από την Τράπεζα της Αγγλίας. Την ίδια ημέρα, η Federal Reserve ενισχύει με ρευστότητα 37,8 δισεκατομμυρίων δολαρίων τη μεγαλύτερη ασφαλιστική εταιρία των ΗΠΑ **AIG**. Το ποσό αυτό ήταν πέραν του δανείου των 85 δισεκατομμυρίων δολαρίων για τη διάσωση της εταιρίας και την ταυτόχρονη ανάληψη του ελέγχου αυτής από τις εποπτικές αρχές.
- Την 9.10.2008 οι κυβερνήσεις της Γαλλίας, του Βελγίου και του Λουξεμβούργου δηλώνουν ότι θα εγγυηθούν το δανεισμό της αποσταθεροποιημένης τράπεζας **DEXIA**. Το Βέλγιο θα παράσχει το 60,5% της εγγύησης, η Γαλλία το 36,5% και το Λουξεμβούργο το 3%. Την ίδια ημέρα, η **Τράπεζα της Ιαπωνίας** ενισχύει την αγορά χρήματος μιας ημέρας με το ποσό ρεκόρ των 4 τρισεκατομμυρίων γεν (29 δισεκατομμυρίων ευρώ) λόγω της αυξημένης έντασης στις χρηματοπιστωτικές αγορές. Την 10.10 γίνεται γνωστό από την Ιαπωνία ότι η ασφαλιστική εταιρία ασφαλειών ζωής **Yamato Life Insurance Co** πτώχευσε έχοντας ένα χρέος 2,7 δισεκατομμυρίων δολαρίων.
- Την 12.10.2008 οι Πρωθυπουργοί των κρατών μελών της Ευρωπαϊκής Ένωσης τα οποία έχουν υιοθετήσει το ευρώ, που συνήλθαν στο Παρίσι παρουσία του Βρετανού

πρωθυπουργού Γκρόντον Μπράουν, ανακοινώνουν τα μέτρα για την αντιμετώπιση της κρίσης και την αποκατάσταση της εμπιστοσύνης στις αγορές που στην ουσία υιοθετούν κατά ένα μεγάλο μέρος το σχέδιο Μπράουν για το Ηνωμένο Βασίλειο.

- Την 13.10.2008 τέσσερις κεντρικές τράπεζες, η FED, η EKT, η Τράπεζα της Αγγλίας και η Εθνική Τράπεζα της Ελβετίας, ανακοινώνουν συντονισμένα μέτρα για να ενισχύσουν τη ρευστότητα των αγορών σε δολάρια ΗΠΑ. Για το σκοπό αυτό διεξάγουν δημοπρασίες χορήγησης δολαρίων ΗΠΑ έναντι ασφάλειας, λήξης 7, 28 και 84 ημερών, με προκαθορισμένο σταθερό επιτόκιο και για απεριόριστο ποσό. Επόμενα, αυξάνεται το ποσό της ανταλλαγής νομισμάτων (swap lines) της FED με τις κεντρικές τράπεζες. Την ίδια ημέρα, ο μεγαλύτερος ιαπωνικός τραπεζικός όμιλος Mitsubishi UFJ Financial Group Inc (MUFG) ανακοινώνει ότι αγοράζει έναντι ποσού 9 δισεκατομμυρίων δολαρίων το 21% των προνομιούχων μετοχών της τράπεζας των ΗΠΑ **Morgan Stanley** η οποία είχε πληγεί από τη χρηματοπιστωτική κρίση.

- Την 15.10.2008 γίνεται γνωστό ότι η πληγείσα βαρύτατα από τη χρηματοπιστωτική κρίση μεγαλύτερη τράπεζα της Ελβετίας **UBS** θα λάβει από την κυβέρνηση της Ελβετίας δάνειο ύψους 6 δισεκατομμυρίων ελβετικών φράγκων (5,3 δισεκατομμυρίων δολαρίων) με τη μορφή υποχρεωτικών μετατρέψιμων ομολόγων. Την ίδια ημέρα, ο υπουργός Οικονομίας και Οικονομικών ανακοινώνει ότι η **ελληνική κυβέρνηση** θα ενισχύσει το πιστωτικό σύστημα της χώρας με ένα **πακέτο 28 δισεκατομμυρίων ευρώ** προκειμένου να επιτύχει τη σταθεροποίηση της Ελληνικής οικονομίας που πλήττεται από τη διεθνή χρηματοπιστωτική και οικονομική κρίση. Η EKT διευρύνει τον **κατάλογο των επιλέξιμων περιουσιακών στοιχείων** που χρησιμοποιούνται σαν ενέχυρο στις πιστοδοτικές πράξεις του Ευρωσυστήματος.

- Το Ευρωσύστημα ανακοινώνει ότι από την 21.10.2008 θα αρχίσει να προσφέρει ρευστότητα σε δολάρια ΗΠΑ και με πράξεις ανταλλαγής ξένων νομισμάτων (**Foreign Exchange Swaps**) ενώ η **γαλλική κυβέρνηση** ανακοινώνει ότι θα δανείσει με 10,5 δισεκατομμύρια ευρώ τις 6 μεγαλύτερες τράπεζες της Γαλλίας σε μια προσπάθεια να ισοσκελίσουν τον προϋπολογισμό τους και να συνεχίσουν να παρέχουν δάνεια στους πελάτες τους. Την 21.10 οι αγορές της **Αργεντινής** υποχωρούν σημαντικά όταν η κυβέρνηση ανακοινώνει ότι **θα εθνικοποιήσει τα 11 μεγαλύτερα συνταξιοδοτικά ταμεία** της χώρας τα οποία είχαν πληγεί από τη διεθνή χρηματοπιστωτική αναταραχή. Την ίδια ημέρα η **FED** ανακοινώνει ότι για να παράσχει περαιτέρω ρευστότητα θα χρηματοδοτήσει με **540 δισεκατομμύρια δολάρια** το χρηματοπιστωτικό σύστημα των ΗΠΑ μέσω της αγοράς βραχυπρόθεσμου χρέους από αμοιβαία κεφάλαια της αγοράς χρήματος και αργότερα και από άλλους επενδυτές της αγοράς χρήματος.

- Την 22.10.2008 εκδηλώνεται η χειρότερη στον κόσμο χρηματοοικονομική κρίση των τελευταίων 80 ετών στις **αναδυόμενες αγορές**, αναγκάζοντας τις κεντρικές τράπεζες να λάβουν έκτακτα μέτρα και πυροδοτώντας εκκλήσεις για διεθνή βοήθεια προκειμένου να ανακοπεί η φυγή κεφαλαίων.

- Η 24^η Οκτωβρίου 2008 καταγράφεται σαν **νέα Μαύρη Παρασκευή για τα χρηματιστήρια**. Παρά τα συντονισμένα μέτρα των κυβερνήσεων και των κεντρικών τραπεζών για την αντιμετώπιση της παγκόσμιας χρηματοπιστωτικής και οικονομικής κρίσης, την 24.10.2008 οι χρηματιστηριακοί δείκτες σε όλο τον κόσμο πέφτουν με τα επενδυτικά κεφάλαια και τα hedge funds να ρευστοποιούν μαζικά μετοχές για να εξασφαλίσουν ρευστότητα και τους ιδιώτες επενδυτές να κατευθύνουν τις αποταμιεύσεις τους σε πιο ασφαλείς τοποθετήσεις.

- Την 26.10 γίνεται γνωστό ότι το Διεθνές Νομισματικό Ταμείο (**IMF**) θα δανείσει **16,5 δισεκατομμύρια δολάρια** σε διάστημα 2 ετών στη χειμαζόμενη από την πιστωτική και οικονομική κρίση οικονομία της **Ουκρανίας** η οποία πλήττεται και από πολιτική αστάθεια και επιπρόσθετα από μία σημαντική πτώση της αξίας του νομίσματος αυτής και μία πτώση του χρηματιστηρίου κατά 60%.

- Την 29.10 γίνεται γνωστό ότι η **Ουγγαρία** συμφώνησε με το IMF να λάβει δάνειο 15,7 δισεκατομμυρίων δολαρίων (12 δισεκατομμύρια ευρώ) σταδιακά σε μία περίοδο 17 μηνών. Η Ευρωπαϊκή Ένωση θα χορηγήσει ένα συμπληρωματικό δάνειο 8,1 δισεκατομμυρίων δολαρίων και η Παγκόσμια Τράπεζα 1,3 δισεκατομμυρίων δολαρίων. Πρόκειται για το μεγαλύτερο μέχρι τώρα χρηματοδοτικό πακέτο διάσωσης και μάλιστα για μια χώρα της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

- Την 15.11.2008 συνέρχεται στην Ουάσινγκτον η διάσκεψη του **G20** η οποία εκδίδει κατάλογο γενικών αρχών και δεσμεύεται να συνέλθει πάλι την 30 Απριλίου του 2009 οπότε θα έχει αναλάβει τα καθήκοντά του ο νέος πρόεδρος των ΗΠΑ.

- Την 24.11 γίνεται γνωστό ότι η **κυβέρνηση των ΗΠΑ θα διασώσει τη Citibank** προσφέροντας χρηματοδότηση για να καλύψει από τη ζημία της ένα ποσό μέχρι 306 δισεκατομμυρίων δολαρίων.
- Την 26.11.2008 η **Ευρωπαϊκή Επιτροπή** εγκρίνει πακέτο μέτρων που είχε σαν στόχο την προσωρινή, άμεση ενίσχυση της ευρωπαϊκής οικονομίας με βοήθεια ύψους **200 δισεκατομμυρίων ευρώ** που αφορά όλα τα κράτη-μέλη της Ε.Ε.
- Την 1.12.2008 α) η κυβέρνηση του Ηνωμένου Βασιλείου προχωρεί στην **κρατικοποίηση της Royal Bank of Scotland (RBS)** αγοράζοντας το 58% της τράπεζας έναντι 15 δισεκατομμυρίων στερλινών (23 δισεκατομμυρίων δολαρίων) και β) η JPMorgan Chase & Co ανακοινώνει ότι θα περικόψει στην πρώην **Washington Mutual Inc** 9.200 θέσεις εργασίας από τις οποίες 4.000 μέχρι το τέλος Ιανουαρίου και τις υπόλοιπες αργότερα. Πρόκειται για περικοπή του 21% του εργατικού δυναμικού που στο τέλος Ιουνίου του 2008 ανερχόταν σε 43.198 υπαλλήλους. Η JPMorgan Chase & Co είχε αγοράσει τις αποταμιευτικές και χρηματοδοτικές εργασίες της Washington Mutual που λόγω της κρίσης είχε καταθέσει αίτηση πτώχευσης.
- Την 11.12.2008 η τράπεζα των ΗΠΑ **Bank of America Corporation** ανακοινώνει ότι θα περικόψει 30.000 με 35.000 θέσεις εργασίας στη διάρκεια τριών ετών μετά την εξαγορά της Merrill Lynch & Co και της ασθενούς επιχειρηματικής δραστηριότητας λόγω της οικονομικής ύφεσης.
- Την 14.12.2008 γίνεται γνωστό ότι τρεις ευρωπαϊκές τράπεζες είναι εκτεθειμένες συνολικά με 3,8 δισεκατομμύρια δολάρια στο επενδυτικό κεφάλαιο **Bernard L. Madoff Investment Securities LLC** των ΗΠΑ που διαχειρίζεται ο 70χρονος πρώην πρόεδρος του χρηματιστηρίου Νάσντακ Bernard L. Madoff που συνελήφθηκε την 11.12 στη Νέα Υόρκη για πυραμιδική χρηματοοικονομική απάτη.
- Την 16.12.2008 η κεντρική τράπεζα των ΗΠΑ **FED** αιφνιδιάζει τις αγορές μειώνοντας το βασικό της επιτόκιο δανεισμού μιας ημέρας (**FED Funds Rate**) **κατά 0,75% σε ένα εύρος από 0% μέχρι 0,25%** και το προεξοφλητικό επιτόκιο (Discount Rate) επίσης κατά 0,75% από 2,25% στο 1,50%. Αρχίζει η περίοδος της πολιτικής των μηδενικών επιτοκίων (zero interest rate policy).
- Την 22.12 για πρώτη φορά στην 71χρονη ιστορία της η αυτοκινητοβιομηχανία – κολοσσός της Ιαπωνίας **Τογιάτα** προβλέπει ζημίες. Είπε ότι αναμένει λειτουργικές ζημίες για το τρέχον οικονομικό έτος 150 δισεκατομμυρίων γεν.
- Την 30.12 ανακοινώνεται ότι η κυβέρνηση των ΗΠΑ διευρύνει το σχέδιο διάσωσης των μεγάλων αυτοκινητοβιομηχανιών της χώρας που είχαν πληγεί σημαντικά από τη χρηματοπιστωτική και οικονομική κρίση. Χορηγεί άλλα 5 δισεκατομμύρια δολάρια στη GMAC που είναι το χρηματοδοτικό ενυπόθηκο χέρι της General Motors και δανείζει επιπρόσθετα 1 δισεκατομμύρια δολάρια στη **General Motors** για να τη βοηθήσει να αγοράσει μετοχές της GMAC. Σημειώνεται ότι τη 16.12 η κυβέρνηση των ΗΠΑ είχε συμφωνήσει να διασώσει τη General Motors και τη **Chrysler LLC** με ένα ποσό μέχρι 17,4 δισεκατομμυρίων δολαρίων σε δάνεια. Η GMAC έχασε 7,9 δισεκατομμύρια δολάρια τα τελευταία 5 τρίμηνα καθώς η χρηματοπιστωτική κρίση αύξησε σημαντικά το κόστος δανεισμού της ενώ η αξία των περιουσιακών της στοιχείων μειώθηκε.
- Την 31.12 γίνεται γνωστό ότι η κεντρική τράπεζα των ΗΠΑ Federal Reserve System (**FED**) θα προχωρήσει πιο επιθετικά και θα αγοράσει ενυπόθηκα ομόλογα της στεγαστικής αγοράς MBS (Mortgage-Backed Securities) ύψους 500 δισεκατομμυρίων δολαρίων μέχρι τα μέσα του 2009 προκειμένου να διευκολύνει την αποκατάσταση της ομαλότητας στην αγορά αυτή από την οποία προήλθε η χρηματοπιστωτική κρίση.
- Την 13.1.2009 οι τιμές των ευρωπαϊκών μετοχών εξακολουθούν να πέφτουν για πέμπτη συνεχή συνεδρίαση καθώς οι επενδυτές ανησυχούν για τα πενιχρά αποτελέσματα χρήσεως των μεγάλων επιχειρήσεων.
- Η χρηματοπιστωτική κρίση συνεχιζόταν στις ΗΠΑ και λόγω της ύφεσης και εξ αιτίας της πρακτικής των μεγάλων τραπεζών να μη δανείζουν τους πελάτες τους. Η κατάσταση χειροτέρευε λόγω της πτώσης των τιμών των τραπεζικών μετοχών στα χρηματιστήρια. Η έγκριτη οικονομική εφημερίδα Financial Times έγραφε ότι τα χειρότερα δεν είναι πίσω από μας.
- Την 3.2.2009 η **Αυστραλία** γνωστοποιεί ένα δεύτερο σχέδιο ενίσχυσης της οικονομίας της ύψους 26 δισεκατομμυρίων δολαρίων ΗΠΑ προκειμένου να εξέλθει από την ύφεση ενώ η

Τράπεζα της Ιαπωνίας ανακοινώνει ότι θα αγοράσει μετοχές τραπεζών συνολικής αξίας 1 τρισεκατομμυρίου γεν (8,62 δισεκατομμυρίων ευρώ) για να ενισχύσει τη ρευστότητα αυτών.

- Την 11.2 ανακοινώνεται ότι η **Νότιος Κορέα** έχασε τον Ιανουάριο του 2009 τις περισσότερες θέσεις εργασίας στα τελευταία πέντε χρόνια.
 - Την 11.2 επιτυγχάνεται συμβιβαστική συμφωνία μεταξύ του υπουργού οικονομικών των **ΗΠΑ** Τίμοθι Γκάιτνερ και της Γερουσίας για ένα **πακέτο 789 δισεκατομμυρίων δολαρίων** για έκτακτες δαπάνες και φορολογικές μειώσεις.
 - Για να αποτραπεί η ύφεση, τη 13.2 το κοινοβούλιο της Αυστραλίας εγκρίνει ένα σχέδιο ενίσχυσης της οικονομίας ύψους **42 δισεκατομμυρίων δολαρίων Αυστραλίας** (27,4 δισεκατομμυρίων δολαρίων ΗΠΑ).
 - Τη 17.2 καταγράφεται μεγάλη πτώση στα διεθνή χρηματιστήρια ενώ ανέβαιναν οι τιμές του χρυσού και των κυβερνητικών ομολόγων. Η αιτία ήταν η έκθεση του οίκου πιστοληπτικής αξιολόγησης **Moody's** που τόνιζε ότι **η ύφεση θα είναι πιο σφοδρή στις αναπτυσσόμενες χώρες της νοτιοανατολικής Ευρώπης**.
 - Σύμφωνα με εκτιμήσεις αναλυτών **το δημόσιο χρέος των ΗΠΑ** πιθανόν να φθάσει τα τρία προσεχή χρόνια το 1,2 τρισεκατομμύρια δολάρια ή το 80% του ΑΕΠ λόγω της ύφεσης, της μείωσης των φορολητέων εισοδημάτων και των χρηματοδοτούμενων από το κράτος ζημιών του τραπεζικού συστήματος.
 - Ο Διεθνής Οργανισμός Εργασίας (International Labour Office, **ILO**) ανακοινώνει ότι από τον Αύγουστο του 2007 σε παγκόσμιο επίπεδο έχουν γίνει 325.000 απολύσεις στο χρηματοπιστωτικό τομέα με τις περισσότερες να έχουν πραγματοποιηθεί από τον Οκτώβριο του 2008 και εξής.
 - **Οι διεθνείς αναπτυξιακές τράπεζες**, δηλαδή η Παγκόσμια Τράπεζα (World Bank), η Ευρωπαϊκή Τράπεζα για την Ανοικοδόμηση και την Ανάπτυξη (European Bank for Reconstruction and Development, EBRD) και η Ευρωπαϊκή Τράπεζα Επενδύσεων (European Investment Bank, EIB) εγκαινιάζουν την 26.2.2009 ένα **διετές πρόγραμμα 25 δισεκατομμυρίων ευρώ** για να δανειοδοτήσουν τράπεζες και επιχειρήσεις στις χώρες της ανατολικής και κεντρικής Ευρώπης (**eastern and central Europe**) που έχουν πληγεί σημαντικά από την κρίση.
 - την 5.3.2008 **α)** η **Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα** μειώνει τα επιτόκια αυτής κατά 0,50% σε επίπεδο που ήταν ιστορικό χαμηλό από την εισαγωγή του ευρώ. Το επιτόκιο για τις πράξεις κύριας αναχρηματοδότησης του Ευρωσυστήματος μειώθηκε από 2% στο **1,50%**. **β)** Η Επιτροπή Νομισματικής Πολιτικής (Monetary Policy Committee, MPC) της **Τράπεζας της Αγγλίας** μειώνει τα επιτόκια κατά 50 μονάδες βάσης στο χαμηλό ρεκόρ του 0,50% και προσθέτει ότι θα αγοράσει ομόλογα αξίας 75 δισεκατομμυρίων λιρών σε μια προσπάθεια ενίσχυσης της ρευστότητας.
 - Την **Πέμπτη 5.3.2009** η απελπιστική θέση στην οποία έχει περιέλθει η **Citigroup**, ο μεγαλύτερος χρηματοπιστωτικός όμιλος στον κόσμο, οδηγεί τη μετοχή της σε ιστορικό και εξευτελιστικό επίπεδο, κάτω από το ένα δολάριο και συγκεκριμένα στα **99 σεντς**, έχοντας χάσει από την αρχή του έτους το 85% της αξίας της.
 - **Χρηματιστηριακό Βατερλώ:** απολογιστικά για τα χρηματιστήρια, οι αναλυτές επισήμαιναν ότι με βάση την κεφαλοποίηση, οι μετοχικές απώλειες έφθαναν το 58% έναντι 54% την περίοδο 1929 – 1931, δηλαδή είχαν ξεπεράσει και αυτές της μεγάλης ύφεσης του 1929. . Μόνο στην Ευρωπαϊκή Ένωση, η συνολική κεφαλαιοποίηση (δηλαδή η αξία του συνόλου μετοχών) είχε συρρικνωθεί κατά 6 τρισεκατομμύρια ευρώ, δηλαδή κατά περίπου 50% από τα επίπεδα που βρισκόταν στις αρχές του 2007.
 - Την 6.3 ανακοινώνεται ότι η κυβέρνηση του Ηνωμένου Βασιλείου **κρατικοποιεί την τράπεζα Lloyd's**.
 - Τη 12.3 η **Τράπεζα της Αγγλίας** αρχίζει να αγοράζει κυβερνητικά ομόλογα από μεγάλους επενδυτικούς οργανισμούς σε μια πρωτοφανή προσπάθεια να ενισχύσει τη ρευστότητα της οικονομίας που ήταν ήδη σε ύφεση. Το πρόγραμμα με την ονομασία «reverse auction» φιλοδοξεί να παράσχει ρευστότητα μέχρι 75 δισεκατομμυρίων λιρών στερλινών.
- τράπεζα Lloyd's.**
- Την 18.3 γίνεται γνωστό ότι η κεντρική τράπεζα των ΗΠΑ **FED**, προκειμένου να βοηθήσει την ασθμαίνουσα οικονομία των ΗΠΑ να εξέλθει από την ύφεση, θα αγοράσει χρεόγραφα του αμερικανικού θησαυροφυλακίου και ομόλογα της ενυπόθηκης στεγαστικής αγοράς στα πλαίσια ενός πακέτου **1,45 τρισεκατομμυρίων δολαρίων**.

- Την 19.3 η **ΕΚΤ** ανακοίνωσε ότι το Δ.Σ, σε συνεργασία με άλλες κεντρικές τράπεζες, αποφάσισε **να συνεχίσει τις έκτακτες πράξεις παροχής ρευστότητας σε δολάρια ΗΠΑ με λήξη 7, 28 και 84 ημερών.**

- **Η διαμάχη μεταξύ των οικονομολόγων για την αντιμετώπιση της χρηματοπιστωτικής κρίσης και της παγκόσμιας ύφεσης:** όπως αναφέρθηκε, οι κυβερνήσεις, ανεξάρτητα από ιδεολογικοπολιτική τοποθέτηση, υιοθέτησαν σε γενικές γραμμές μέτρα εμπνευσμένα από τη θεωρία και τις προτάσεις του John Maynard Keynes και την πρακτική του Φραγκλίνου Ντελάνο Ρούσβελτ για την αντιμετώπιση του μεγάλου οικονομικού κραχ του 1929. Δηλαδή κρατική στήριξη του χρηματοπιστωτικού συστήματος για τη διάσωση των μεγάλων τραπεζών και ασφαλιστικών επιχειρήσεων και την παροχή κρατικών πιστώσεων ώστε αυτές να διαχυθούν στις επιχειρήσεις και στα νοικοκυριά με στόχο να αρχίσει να επαναλειτουργεί η οικονομία ενώ σε περιορισμένη έκταση λήφθηκαν μέτρα αποτροπής των κατασχέσεων κατοικιών και αύξησης της αγοραστικής δύναμης των κατώτερων εισοδηματικών τάξεων. Ορισμένοι, όμως, αιρετικοί τρόπο τινα οικονομολόγοι ενώ συμφωνούσαν στην κρατική στήριξη της οικονομίας, διαφωνούσαν στην απεριόριστη διάσωση των τραπεζών. Επικαλούνταν την αρχή της ηθικής πειθούς (moral suasion) και θεωρούσαν απαράδεκτη και ανορθολογική τη διάσωση τραπεζών. Είχαν δίκιο από την άποψη ότι η απληστία των στελεχών των τραπεζών και η πρακτική των έκτακτων αμοιβών (bonuses) είχαν οδηγήσει σε διαχείριση των κεφαλαίων μόνο με βάση την απόδοση και όχι και με τη σωστή διαχείριση των κινδύνων. Σαν συνέπεια αυτής της άφρονας πολιτικής, τα μεν αποκαλούμενα χρυσά αγόρια των πιστωτικών ιδρυμάτων (golden boys) είχαν πλουτίσει, οι τράπεζες όμως και η παγκόσμια οικονομία είχαν καταρρεύσει. Οι οικονομολόγοι αυτοί, αν και με διαφορές μεταξύ τους, όπως οι Niall Ferguson, ο Willem Buitters, ο Paul Romer, ο Joseph Stiglitz, ο Robert Hall, η Suzan Woodward και ο μεγαλοεπενδυτής George Soros υποστήριζαν το κλείσιμο των άρρωστων τραπεζών και τη δημιουργία της καλής τράπεζας (**the good bank**) η οποία θα συγκέντρωνε μόνο τα υγιή και κερδοφόρα τμήματα των αρχικών τραπεζών ενώ το νέο μη ασφαλισμένο χρέος τους θα τύγχανε της κρατικής εγγύησης μέχρι να παρέλθει η κρίση. Με τον τρόπο αυτό θα υπήρχε και τιμωρία των golden boys που θα έχαναν την εργασία τους αφού αυτά ήταν οι υπαίτιοι της κρίσης και των κερδοσκοπών ιδιωτών επενδυτών που τοποθέτησαν τα χρήματά τους αγνοώντας τις βασικές αρχές διαχείρισης του χρηματοπιστωτικού κινδύνου. Η πρόταση, όμως, αυτή που εστίαζε στη δημιουργία νέων υγιών τραπεζών δεν υιοθετήθηκε. Επιπρόσθετα, ορισμένοι υποστήριζαν ότι η δημιουργία ζήτησης για την ανάκαμψη της οικονομίας έπρεπε να στηριχτεί σε κρατική χρηματοδότηση που θα προερχόταν είτε από δανεισμό ή από τύπωση νέου χρήματος. Η πρόταση αυτή είχε υιοθετηθεί από την κυβέρνηση Ομπάμα στις ΗΠΑ. Είχε σαν βάση τη θεωρία του Κέννες ώστε να ενισχυθεί η αγοραστική δύναμη των νοικοκυριών χωρίς να αυξηθούν οι φόροι για τη χρηματοδότηση του κρατικού πακέτου στήριξης, πρακτική που θα αφαιρούσε αγοραστική δύναμη και θα ακύρωνε την προσπάθεια εξόδου από την κρίση.

- **Αναφορικά με την αποτροπή τέτοιων φαινομένων κρίσης στο μέλλον,** ο Διοικητής της Τράπεζας της Ελλάδος **Γεώργιος Προβόπουλος** υποστήριξε στην ομιλία του σε εκδήλωση του Κυπριακού Εμπορικού και Βιομηχανικού Επιμελητηρίου (9 Απριλίου 2009) ότι «η σοβαρότητα της συνεχιζόμενης κρίσης έχει διεθνώς αναδείξει την ανάγκη μιας νέας αρχιτεκτονικής στην εποπτεία του χρηματοπιστωτικού συστήματος. Πρέπει με κάθε τρόπο να διασφαλιστεί ότι, στο μέλλον, θα ελαχιστοποιηθεί η πιθανότητα μεγάλης χρηματοπιστωτικής διαταραχής. Πρέπει να ενισχυθούν κυρίως οι μηχανισμοί πρόληψης. Από τη φύση τους, βεβαίως, οι πιστωτικές κρίσεις δεν θα ήταν δυνατόν να εξαφανιστούν. Στόχος των μεγάλων προσπαθειών μεταρρύθμισης, που έχουν ήδη δρομολογηθεί σε διεθνές επίπεδο, είναι η αποφυγή εμφάνισης στο μέλλον τόσο έντονης και μεταδοτικής κρίσης, όπως αυτή που βιώνουμε. Πρώτον, έχει αποδειχθεί περίτρανα ότι η εποπτεία πρέπει να ασκείται λαμβάνοντας υπόψη όχι μόνο τη συμπεριφορά μεμονωμένων πιστωτικών ιδρυμάτων αλλά και τις διασυνδέσεις και αλληλεξαρτήσεις μεταξύ πιστωτικών ιδρυμάτων, αγορών και οικονομιών, δηλαδή τις εξελίξεις σε επίπεδο συνολικής οικονομίας και των υποδομών της. Δεύτερον, ο υψηλός βαθμός ενοποίησης των οικονομιών και των χρηματοπιστωτικών αγορών απαιτεί καλύτερο συντονισμό δράσεων μεταξύ των εποπτικών, των νομισματικών και των νομοθετικών αρχών διεθνώς. Και τρίτον, απαιτείται διαρκής και έγκυρη ανταλλαγή επίκαιρων πληροφοριών μεταξύ των εποπτικών αρχών και των κεντρικών τραπεζών που έχουν μια συνολική εικόνα των εγχώριων και διεθνών εξελίξεων και κινδύνων. Η κρίση αποκάλυψε μεταξύ άλλων και αδυναμίες του συστήματος τραπεζικής εποπτείας. Αυτό επανέφερε στο προσκήνιο τη συζήτηση για την αρχιτεκτονική της εποπτικής λειτουργίας και τη συνάφειά της με τον φορέα άσκησης νομισματικής πολιτικής, δηλαδή την κεντρική

τράπεζα. Η σχετική συζήτηση είχε λάβει διαστάσεις κατά την περίοδο κυοφορίας του Ευρωσυστήματος. Την εποχή εκείνη, ορισμένες χώρες-μέλη της Ε.Ε ήταν υπέρ της ύπαρξης μιας ενιαίας εποπτικής αρχής θεσμικά ανεξάρτητης από την κεντρική τράπεζα, κατά το πρότυπο της Βρετανικής FSA. Άλλες χώρες-μέλη, όμως, είχαν την αντίθετη άποψη. Τελικά το ζήτημα αφέθηκε στη διακριτική ευχέρεια κάθε χώρας. Οι περισσότερες χώρες της Ευρωζώνης επέλεξαν, και πολύ ορθώς κατά τη γνώμη μου, αν κρίνουμε από την εμπειρία που στο μεταξύ αποκτήθηκε, το υπόδειγμα της κεντρικής τράπεζας που λειτουργεί ταυτόχρονα και ως θεσμικός επόπτης των τραπεζών. Στις χώρες αυτές ανήκουν, όπως γνωρίζετε, τόσο η Ελλάδα όσο και η Κύπρος. Και στις δύο αυτές χώρες, το χρηματοπιστωτικό σύστημα επλήγη από την κρίση πολύ λιγότερο, σε σύγκριση με αλλού. Αυτό δεν μπορεί ασφαλώς να είναι τυχαίο. Ακόμη, όμως, και σε χώρες όπου η εποπτεία των τραπεζών ασκείται από όργανο άλλο από την κεντρική τράπεζα, η τελευταία διατηρεί ευρείες και ουσιώδεις εποπτικές αρμοδιότητες, όπως π.χ. η άσκηση μακρο-προληπτικής εποπτείας, δηλαδή η παρακολούθηση και αξιολόγηση της σταθερότητας του πιστωτικού συστήματος. Στις χώρες αυτές, η κεντρική τράπεζα δεν παύει να παρακολουθεί τα τεκταινόμενα στις επιμέρους τράπεζες. Δεν έχει, όμως, τη δυνατότητα να ενεργεί αυτοβούλως για την έγκαιρη διόρθωση των αδυναμιών συγκεκριμένης τράπεζας. Είναι αυτονόητο ότι μια τέτοια θεσμική ιδιαιτερότητα στερείται νοήματος. Και πάντως, όπως περίτρανα απέδειξαν διάφορα ανά τον κόσμο περιστατικά (π.χ. η περίπτωση της Northern Rock στη Βρετανία), η ρύθμιση αυτή μπορεί να αποβεί εξαιρετικά επιζήμια τόσο για τη σταθερότητα του πιστωτικού συστήματος, όσο και για την αξιοπιστία της εποπτικής αρχής. Και επιζήμια, εν τέλει, για τον κρατικό προϋπολογισμό και τους φορολογούμενους. Όπως είδαμε, δηλαδή, οσάκις στην πρόληψη ή τη θεραπευτική αγωγή εμπλέκονται πλείονα θεσμικά όργανα (π.χ. κεντρική τράπεζα, εποπτικός φορέας, υπουργείο οικονομικών), οι λύσεις καθυστερούν και το κόστος τους για τους πολίτες πολλαπλασιάζεται. Η άσκηση της αρμοδιότητας της τραπεζικής εποπτείας από την κεντρική τράπεζα ενδείκνυται πιστεύω για τρεις, τουλάχιστον, ουσιώδεις λόγους: Πρώτον, από τη συγκέντρωση των δύο αρμοδιοτήτων, της εφαρμογής νομισματικής πολιτικής και της τραπεζικής εποπτείας, σε ένα και το αυτό όργανο προκύπτουν πολύτιμες συνέργειες, που επιτρέπουν να ασκούνται πιο αποτελεσματικά και οι δύο αυτές λειτουργίες. Η κεντρική τράπεζα, όταν και εφόσον έχει άμεση πρόσβαση σε ατομικά εποπτικά δεδομένα, έχει επίσης γνώση της ρευστότητας, της χρηματοοικονομικής κατάστασης και της έκθεσης σε κινδύνους των κατ' ιδίαν τραπεζών. Είναι, έτσι, ανά πάσα στιγμή σε θέση να αντιδράσει έγκαιρα σε περίπτωση που θεωρεί ότι μια εν δυνάμει αστάθεια κάποιας τράπεζας θα μπορούσε να μετεξελιχθεί σε συστημικό κίνδυνο. Η δυνατότητα άμεσης εποπτικής παρέμβασης επιτρέπει στην κεντρική τράπεζα να ασκεί πιο αποτελεσματικά και τις υπόλοιπες λειτουργίες της π.χ. την εποπτεία των συστημάτων πληρωμών ή την παροχή ρευστότητας έκτακτης ανάγκης (emergency liquidity assistance). Και η άμεση πρόσβαση σε εποπτικά δεδομένα επιτρέπει στην κεντρική τράπεζα να προβαίνει σε καλύτερη πρόγνωση των μακροοικονομικών επιπτώσεων της εκάστοτε ασκούμενης νομισματικής πολιτικής. Οφέλη, όμως, προκύπτουν και για την τραπεζική εποπτεία, όταν αυτή ασκείται από την κεντρική τράπεζα. Εξ αντικειμένου μια κεντρική τράπεζα παρακολουθεί διαρκώς και είναι σε θέση να αξιολογεί καλύτερα από κάθε άλλον τις πληροφορίες που αντλεί από τις αγορές χρήματος και κεφαλαίων, τις εγγυήσεις των τραπεζών στις πράξεις ανοικτής αγοράς, την κίνηση κεφαλαίων μέσω των συστημάτων πληρωμών, κλπ. Αυτού του είδους η πληροφόρηση και τεχνογνωσία σπανίζει και κοστίζει, αλλά είναι απολύτως αναγκαία για την αποτελεσματική άσκηση εποπτείας, ιδιαίτερα όσον αφορά στη σταθερότητα του χρηματοπιστωτικού συστήματος. Είναι αλήθεια ότι σε περιόδους ευφορίας τα οφέλη από τις συνέργειες αυτού του είδους τείνουν να παραβλέπονται. Η παρούσα κρίση, όμως, έχει αναδείξει ανάγλυφα τα σοβαρά προβλήματα που προκύπτουν, όταν η αρμοδιότητα της νομισματικής πολιτικής και εκείνη της τραπεζικής εποπτείας ασκούνται από διαφορετικό θεσμικό όργανο. Υπήρξαν χαρακτηριστικές περιπτώσεις, σε χώρες εκτός της ζώνης του ευρώ, όπου η μεταφορά της πληροφόρησης και η επικοινωνία ήταν προβληματικές. Ένα χαρακτηριστικό παράδειγμα αποτελεί η περίπτωση Northern Rock στο Ηνωμένο Βασίλειο. Υπήρξαν, στην περίπτωση αυτή, προβλήματα συντονισμού μεταξύ της εποπτικής αρχής, του Υπουργείου Οικονομικών και της κεντρικής τράπεζας, που δεν επέτρεψαν σε κανέναν από τους τρεις να αντιδράσει όσο γρήγορα και αποτελεσματικά απαιτούσαν οι περιστάσεις. Αλλά και στις ΗΠΑ, ο διαχωρισμός των δύο λειτουργιών προκάλεσε καθυστερήσεις και στο τέλος εξανάγκασε εσπευσμένα την κεντρική τράπεζα να παράσχει βοήθεια στην Bear Stearns, της οποίας την εποπτεία δεν ασκούσε η ίδια. Όπως είναι γνωστό, οι επενδυτικές τράπεζες δεν ανήκαν στην εποπτική αρμοδιότητα της FED, σε αντίθεση με τις συστημικά σημαντικές εμπορικές τράπεζες. Ο δεύτερος λόγος για τον

οποίο η τραπεζική εποπτεία ενδείκνυται να ασκείται από την κεντρική τράπεζα είναι η αποτελεσματικότητα στην αξιοποίηση της εποπτικής πληροφόρησης. Οι κεντρικές τράπεζες στοχεύουν στη διατήρηση της σταθερότητας σε επίπεδο συστήματος. Όταν δρουν ταυτόχρονα και ως επόπτης των τραπεζών, διαθέτουν άμεση πρόσβαση σε ατομικά δεδομένα τραπεζών, η οποία τους επιτρέπει να εκτιμούν έγκαιρα και με ακρίβεια την επίπτωση που θα μπορούσε να έχει η αστάθεια ενός συγκεκριμένου πιστωτικού ιδρύματος για τις αγορές χρήματος και κεφαλαίων και για την οικονομία γενικότερα. Ένας εποπτικός οργανισμός απομονωμένος από την κεντρική τράπεζα τείνει να επικεντρώνεται σε μεμονωμένα περιστατικά τραπεζών και ασυνείδητα παραβλέπει ή θέτει σε δεύτερη μοίρα τις επιπτώσεις των πράξεων ή παραλείψεων του για τη σταθερότητα του συνολικού πιστωτικού συστήματος. Τρίτον, μια κεντρική τράπεζα λειτουργεί πάντα στη βάση της θεσμικής και λειτουργικής ανεξαρτησίας της, πράγμα που έχει τις ωφέλειες που ήδη ανέφερα. Παράλληλα, έχει στη δούλεψή της το άκρως εξειδικευμένο προσωπικό και τις δαπανηρές υποδομές που απαιτούνται για την αποτελεσματική λειτουργία μιας εποπτικής αρχής. Είναι, έτσι, η κεντρική τράπεζα σε θέση να προλαμβάνει τις κρίσεις. Και ανά πάσα στιγμή, εάν μια κρίση εκδηλωθεί, είναι έτοιμη να την αντιμετωπίσει με τον καλύτερο δυνατό τρόπο και με το μικρότερο δυνατό κόστος για τους φορολογούμενους. Είναι σαφές ότι, σε παγκόσμιο και σε εθνικό επίπεδο, απαιτούνται τομές στην εποπτεία του χρηματοπιστωτικού συστήματος. Τα μέχρι στιγμής συμπεράσματα από την κρίση μπορούν να αποτελέσουν έναν καλό οδηγό για τις προσαρμογές που χρειάζεται να γίνουν στην αρχιτεκτονική της εποπτείας. Προσαρμογές απαιτούνται σε επίπεδο τόσο μακρο-προληπτικής όσο και μικρο-προληπτικής εποπτείας. Η σημασία τους γίνεται ακόμα μεγαλύτερη ενόψει και της διασυνοριακής έκθεσης των τραπεζών διεθνώς. Είναι αναγκαίο να τονιστεί ότι ευθύνες στην αναμόρφωση του μελλοντικού πλαισίου εποπτείας έχουν όλοι. Και οι εποπτικές αρχές και οι τράπεζες. Προς την κατεύθυνση αυτή χρειάζεται να γίνουν πολλά. Πρέπει, πρώτον, η εποπτεία να γίνεται συντονισμένα σε όλο το εύρος του χρηματοπιστωτικού συστήματος. Αυτό θα επιτευχθεί μέσω ενοποίησης των διαύλων επικοινωνίας μεταξύ των επιμέρους εποπτικών αρχών. Η πληροφόρηση πρέπει να διαχέεται γρήγορα και να επιτρέπει την εξαγωγή συμπερασμάτων, που να είναι χρήσιμα στην αναγνώριση των πηγών αστάθειας και στη δημοσιοποίηση συστάσεων αντιμετώπισής τους (risk warnings). Φυσικά, πρέπει επίσης οι συστάσεις να εισακούγονται και να συνοδεύονται από διορθωτικές δράσεις. Πρέπει, δεύτερον, τα πιστωτικά ιδρύματα να φροντίσουν ώστε να βελτιωθεί περαιτέρω η κεφαλαιακή επάρκεια αλλά και η ρευστότητά τους, ώστε να είναι σε θέση να αντεπεξέλθουν σε ενδεχόμενες μελλοντικές ανάγκες. Και πρέπει, τρίτον, να αμβλυνθεί το φαινόμενο της υπερκυκλικότητας (procyclicality). Δηλαδή, της τάσης που παρατηρήθηκε σε έντονο βαθμό τα τελευταία χρόνια να εντείνονται οι διακυμάνσεις του οικονομικού κύκλου εξαιτίας του πιστωτικού τομέα. Θα απαιτηθεί για τον σκοπό αυτό να διορθωθούν όχι μόνο τα χαρακτηριστικά του ρυθμιστικού/εποπτικού πλαισίου, αλλά και να αντιμετωπιστούν τα φαινόμενα μυωπικής συμπεριφοράς και κερδοσκοπικής επιδίωξης βραχυχρόνιου χαρακτήρα, τα οποία κατά κόρον παρατηρήθηκαν στο παρελθόν.

Τέσσερεις είναι οι βασικοί άξονες στους οποίους θα κινηθούν οι εποπτικές αρχές και οι τράπεζες για να αντιμετωπίσουν την υπερκυκλικότητα: **1)** ο δυναμικός τρόπος υπολογισμού των προβλέψεων έναντι επισφαλειών, ώστε να λαμβάνονται υπόψη όλες οι φάσεις του οικονομικού κύκλου **2)** ο σχηματισμός ικανού αποθέματος κεφαλαίου, κατά τη διάρκεια της ανοδικής φάσης του οικονομικού κύκλου, ώστε αυτό να χρησιμοποιείται ως ανάχωμα για την προστασία της σταθερότητας του συστήματος κατά τη διάρκεια της καθοδικής φάσης **3)** η σύνδεση σε κάθε οργανισμό της αμοιβής των στελεχών που λαμβάνουν αποφάσεις οικονομικής σημασίας με τη μακροχρόνια απόδοση σταθμισμένη με τον κίνδυνο και **4)** η αυξημένη διαφάνεια στις συναλλαγές, ειδικά σε προϊόντα των οποίων η τιμολόγηση είναι δυσχερής λόγω έλλειψης δευτερογενούς αγοράς διαπραγματεύσεώς τους.

Είναι εξαιρετικά ευοίωνο ότι στα διεθνή fora, η συζήτηση επί των θεμάτων αυτών έχει ήδη ξεκινήσει και βρίσκεται μάλιστα σε προχωρημένο στάδιο. Ενδεικτικά αναφέρεται η έκθεση de Larosière, η οποία αποτελεί σταθμό στην πορεία διαμόρφωσης της νέας αρχιτεκτονικής του ευρωπαϊκού χρηματοπιστωτικού συστήματος. Πέραν του ότι εστιάζει σε όλες τις προαναφερθείσες προτάσεις, επιπρόσθετα τάσσεται υπέρ των εξής θεμάτων: **α)** δημιουργία ενός νέου εποπτικού οργάνου, του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου Συστημικού Κινδύνου (European Systemic Risk Council), το οποίο προτείνεται να λειτουργεί υπό την αιγίδα της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας και του Ευρωπαϊκού Συστήματος Κεντρικών Τραπεζών. Το όργανο αυτό θα συλλέγει και θα αναλύει πληροφορίες που συνδέονται με τη χρηματοπιστωτική σταθερότητα έχοντας σαν απώτερο στόχο την κοινοποίηση προειδοποιήσεων, συμβουλών και κατευθύνσεων μακρο-προληπτικής πολιτικής. Σημαντική συμβολή προς την κατεύθυνση

αυτή θα έχουν όλες οι εθνικές κεντρικές τράπεζες της Ευρωζώνης λόγω της εξειδίκευσής τους στην οικονομική ανάλυση και την εφαρμογή της νομισματικής πολιτικής. Επίσης, προτείνεται να υπάρχει ξεκάθαρη θέση αρμοδιοτήτων για το ποιος πρέπει να δράσει και τι πρέπει να κάνει σε περίπτωση προβλήματος, ώστε να μην επαναληφθούν στο μέλλον ασάφειες αρμοδιοτήτων, του είδους που βιώσαμε στην παρούσα κρίση β) ισχυροποίηση των δεσμών σε επίπεδο μικρο-προληπτικής εποπτείας, μέσω της δημιουργίας του Ευρωπαϊκού Συστήματος Χρηματοοικονομικής Εποπτείας (European System of Financial Supervisors). Στόχος εδώ είναι να ομογενοποιηθούν τα εποπτικά πλαίσια των επιμέρους χωρών και να δημιουργηθεί σαφέστερο πλαίσιο αρμοδιοτήτων, υποχρεώσεων, ευθυνών και τρόπων συνεργασίας γ) μεγαλύτερη διαφάνεια στις συναλλαγές και την εκκαθάριση παράγωγων προϊόντων, ιδίως εκείνων που διαπραγματεύονται σε μη οργανωμένες αγορές. Προς την κατεύθυνση αυτή, έχουν ήδη ξεκινήσει οι ενέργειες στην Ευρώπη για τη δημιουργία ενός κεντρικού μηχανισμού εκκαθάρισης εξωχρηματοπιστηριακών συμβολαίων ανταλλαγής αθέτησης του πιστωτικού κινδύνου (Credit Default Swaps). Ένας αντίστοιχος μηχανισμός λειτουργεί ήδη στις ΗΠΑ. Όταν όλα αυτά ολοκληρωθούν, ο πιστωτικός κόσμος θα είναι διαφορετικός. Θα είναι, πιστεύω, πιο σταθερός. Προς το παρόν, βέβαια, η κρίση είναι ακόμα εδώ. Και χρειάζεται πολλή δουλειά για να την ξεπεράσουμε. Το θετικό στοιχείο είναι ότι έχουν γίνει πλέον κατανοητές οι ασθένειες και έχει ξεκινήσει η διαδικασία της θεραπείας τους. Θετικό είναι, επίσης, το γεγονός ότι το υπόδειγμα του συνδυασμού των λειτουργιών κεντρικής τράπεζας και εποπτείας, που υιοθετούν η Τράπεζα της Ελλάδος και η Κεντρική Τράπεζα της Κύπρου, έχει δείξει πολύ καλύτερη συμπεριφορά κατά τη διάρκεια της κρίσης, σε σύγκριση με εκείνο της ανεξάρτητης από την κεντρική τράπεζα εποπτείας. Επίσης, αναδείχθηκε η σημασία της ανεξαρτησίας για την αξιοπιστία μιας κεντρικής τράπεζας κατά τη διαμόρφωση της πολιτικής της. Η αξιοπιστία της κεντρικής τράπεζας πρέπει να διαφυλάσσεται ως κόρη οφθαλμού. Ιδίως στις δύσκολες συγκυρίες όπως η σημερινή, η ανεξαρτησία και η αξιοπιστία της κεντρικής τράπεζας αποτελούν κλειδιά για την αναζωογόνηση της κλονισμένης εμπιστοσύνης των πολιτών και των θεσμικών επενδυτών».

Σημείωση: οι απόψεις του Διοικητή της Τράπεζας της Ελλάδος για την ανάθεση της εποπτείας στις κεντρικές τράπεζες είχαν υποστηριχτεί από τον Γ. Κασκαρέλη υπό την ιδιότητά του σαν Α' Αντιπροέδρου της Ένωσης Συνδικαλιστικών Οργανώσεων Κεντρικών Τραπεζών Ευρώπης (SCECBU) ήδη από τα τέλη της δεκαετίας του 1990 ενώπιον της Επιτροπής Οικονομικής και Νομισματικής Πολιτικής του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου, της Ευρωπαϊκής Επιτροπής και με άρθρα στις εφημερίδες. Τότε είχε προβλεφθεί ότι το αγγλοσαξονικό πρότυπο της αφαίρεσης της εποπτείας από τις κεντρικές τράπεζες ή της διάσπασης των εποπτικών αρμοδιοτήτων θα καταρρεύσει. Είναι, όμως, αληθές ότι από τις αρχές της νέας χιλιετίας οι απόψεις στο θέμα αυτό μεταξύ της SCECBU και του προέδρου της EKT Ζαν Κλωντ Τρισέ συνέπιπταν απόλυτα.

- Εν τω μεταξύ η κρίση είχε βαθύνει. Δεν είχαν καταρρεύσει και κρατικοποιηθεί μόνο τραπεζικά μεγαθήρια αλλά και είχαν πτωχεύσει και κράτη με πρώτη την Ισλανδία. Σε δεινή θέση βρίσκονταν οι αναδυόμενες οικονομίες ενώ κράτη μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης που δεν ανήκαν στη ζώνη του ευρώ διασώθηκαν προσωρινά με τη στήριξη του Διεθνούς Νομισματικού Ταμείου. Δεν ήταν δυνατόν να προβλεφθεί ακόμη το βάθος της κρίσης αφού στα τοξικά ομόλογα και τις επισφαλείς απαιτήσεις εΐαν προστεθεί και νέα ποσά. Προς το τέλος Μαρτίου του 2009 φάνηκε μια αμυδρή ελπίδα με τη δημοσίευση σχετικών ικανοποιητικών οικονομικών στοιχείων για την οικονομία των ΗΠΑ αλλά όλοι συμφωνούσαν ότι τα αποτελέσματα από τα ληφθέντα μέτρα κρατικής στήριξης όπως και η απεριόριστη ρευστότητα που παρεχόταν από τις κεντρικές τράπεζες θα απέδιδαν πολύ αργότερα.

23.3.2009: ο Υπουργός Οικονομικών των ΗΠΑ Τίμοθου Γκάιτνερ αποκάλυψε ένα Πρόγραμμα Επενδύσεων με τη Σύμπραξη Δημοσίου – Ιδιωτών (**Public – Private Partnership Investment Program**) σύμφωνα με το οποίο η αμερικανική κυβέρνηση αναμένεται να προσφέρει το ποσό των **75 έως 100 δισεκατομμυρίων δολαρίων** – το οποίο θα προέλθει από το πακέτο στήριξης TARP funds – και με βοήθεια από εταιρείες ιδιωτικών επενδύσεων private equity θα ξεκινήσει **την αγορά τοξικών παγίων των τραπεζών**. Αυτό το μεικτό δημόσιο και ιδιωτικό σχήμα θα χρηματοδοτηθεί από το Ομοσπονδιακό Ταμείο Εγγύησης Καταθέσεων (Federal Deposit Insurance Corporation, FDIC), στην περίπτωση της αγοράς δανείων και από το πρόγραμμα TALF της ομοσπονδιακής κεντρικής τράπεζας FED στην περίπτωση της αγοράς ομολόγων. Τελικά, η αγορά αντέδρασε θετικά στο σχέδιο αυτό με αποτέλεσμα να αρχίσει να ανεβαίνει σταθερά ο δείκτης Dow Jones και οι μετοχές σε παγκόσμιο επίπεδο.

- **29.3.2009: πρώτη διάσωση τράπεζας στην Ισπανία:** την Κυριακή 29 Μαρτίου 2009 ο υπουργός οικονομικών της Ισπανίας Πέδρο Σόλμπτες ανακοίνωσε ότι η Τράπεζα της Ισπανίας θα διασώσει (**bail out**) την περιφερειακή αποταμιευτική τράπεζα **Caja Castilla la Mancha**. Πρόκειται για την πρώτη διάσωση τράπεζας που επιχειρείται στην Ισπανία μετά την έναρξη της χρηματοπιστωτικής κρίσης. Η Τράπεζα της Ισπανίας θα αναλάβει τη διοίκηση της υπό κατάρρευση τράπεζας και θα χορηγήσει κεφάλαια ύψους 9 δισεκατομμυρίων ευρώ με εγύηση της ισπανικής κυβέρνησης. Ο Σόλμπτες πρόσθεσε ότι ελπίζει πως η τράπεζα ίσως χρειασθεί λογότερα χρήματα από το ανωτέρω ποσό.

- **2.4.2009: Στη συνάντηση των ηγετών των είκοσι ισχυρότερων αναπτυσσόμενων κρατών (G20 Summit)**, που συνήλθε τη 2^η Απριλίου 2009 στο Λονδίνο, αποφασίσθηκε να διατεθούν 1,1 τρισεκατομμύρια δολάρια τα οποία κύρια θα ενισχύσουν τα αποθεματικά του Διεθνούς Νομισματικού Ταμείου, ΔΝΤ (International Monetary Fund, IMF) και με τον τρόπο αυτό θα εξασφαλισθούν τα αναγκαία κεφάλαια για τη διάσωση των αναπτυσσόμενων οικονομιών που απειλούνται με χρεοκοπία όπως π.χ το Πακιστάν, η Ουγγαρία και άλλες οικονομίες της πρώην ανατολικής Ευρώπης. Πιο αναλυτικά, οι ηγέτες των χωρών του G20 αποφάσισαν να αυξήσουν κατά 500 δισεκατομμύρια δολάρια τη χρηματοδότηση του ΔΝΤ και να υποστηρίξουν μια νέα κατανομή Ειδικών Τραβηκτικών Δικαιωμάτων (Special Drawing Rights, SDRs) ύψους 250 δισεκατομμυρίων δολαρίων που θα αυξήσει την παγκόσμια ρευστότητα. Παράλληλα, αποφάσισαν να υποστηρίξουν με 100 δισεκατομμύρια δολάρια τις επενδύσεις μέσω δανείων των αναπτυξιακών περιφερειακών τραπεζών όπως της Ευρωπαϊκής Τράπεζας για την Ανοικοδόμηση και την Ανάπτυξη (European Bank for Reconstruction and Development, EBRD) καθώς και να διασφαλίσουν μία πίστωση 250 δισεκατομμυρίων δολαρίων για την ενίσχυση του παγκόσμιου εμπορίου. Η εποπτεία του διεθνούς χρηματοπιστωτικού συστήματος ανατίθεται στην Επιτροπή Χρηματοπιστωτικής Σταθερότητας (Financial Stability Board, FSB) που θα λειτουργεί στα πλαίσια του Διεθνούς Νομισματικού Ταμείου και θα αντικαταστάσει το Φόρουμ Χρηματοπιστωτικής Σταθερότητας (Financial Stability Forum). Το FSB θα έχει σημαντικά διευρυμένες αρμοδιότητες και σύνθεση δηλαδή θα συμμετέχουν τα κράτη του G20, τα μέλη του Forum, η Ισπανία και η Ευρωπαϊκή Επιτροπή. Το G20 επανέλαβε τη δέσμευσή του κατά των μέτρων προστατευτισμού μέχρι το τέλος του έτους 2010, τάχθηκε υπέρ της επιτήρησης μόνο των συστημικής σημασίας δραστηριοτήτων των εταιριών αντιστάθμισης κινδύνου (hedge funds), υπέρ των κυρώσεων κατά των κρατών - φορολογικών παραδείσων, υπέρ νομοθετικών ρυθμίσεων που θα αποτρέπουν στο μέλλον την υπερβολική μόχλευση (leverage) και περιορισμό των έκτακτων αμοιβών των στελεχών (bonuses). Σημειώνεται ότι πριν τη σύσκεψη τα κράτη που μετέχουν στο G20 είχαν λάβει μέτρα επεκτατικής δημοσιονομικής πολιτικής συνολικού ύψους 5 τρισεκατομμυρίων δολαρίων με ορίζοντα μέχρι το τέλος του 2010.

- Την 6.4.2009 η Federal Reserve συμφώνησε με την ΕΚΤ, την Τράπεζα της Ιαπωνίας, την Τράπεζα της Αγγλίας και την Εθνική Τράπεζα της Ελβετίας σε νέες πράξεις ανταλλαγής νομισμάτων (**currency swap agreements**) έναντι ευρώ (μέχρι \$107bn), γεν (\$100bn), λίρες Αγγλίας (\$44bn) και ελβετικά φράγκα (\$35bn) για να αντιμετωπίσει στο μέλλον οποιαδήποτε ανάγκη σε ξένα νομίσματα των αμερικανικών τραπεζών.

- Η μεγαλύτερη ελβετική τράπεζα **UBS**, που έχει πληγεί βαρύτερα από τη χρηματοπιστωτική κρίση, ανακοίνωσε ότι κατέγραψε το πρώτο τρίμηνο του 2009 ζημία 2 δισεκατομμυρίων ελβετικών φράγκων (\$1.74 billion) και προτίθεται όπως δήλωσε την 15.4 ο νέος CEO Όσβαλντ Γκρούμπελ να περικόψει 8.700 θέσεις εργασίας καθώς δεν μπορεί εύκολα να ανακάμψει.

- Την 27.4.2009, οι υπουργοί εξωτερικών της Ε.Ε στη σύνοδό τους στο Λουξεμβούργο υιοθέτησαν το κείμενο του Συμβουλίου ECOFIN για την επιβολή συστάσεων στην Ελλάδα, Γαλλία, Ιρλανδία και Ισπανία λόγω υπερβολικού δημοσιονομικού ελλείμματος. Δηλαδή από αυτή την ημερομηνία η Ελλάδα τέθηκε υπό επιτήρηση.

- Η **Ευρωπαϊκή Επιτροπή** την 4.5.2009 αναθώρησε προς τα κάτω τις προβλέψεις της. Η ανεργία αναμένεται να αυξηθεί στο 11,50% του εργατικού δυναμικού μέχρι το τέλος του 2010 ενώ η οικονομία της Ε.Ε δεν θα αρχίσει να ανακάμπτει πριν από το δεύτερο εξάμηνο του 2010. Η οικονομία της ζώνης του ευρώ θα συρρικνωθεί κατά 4% το 2009 και 0,1% το 2010 ενώ το ετήσιο δημοσιονομικό έλλειμμα θα τριπλασιασθεί. Η οικονομία βρίσκεται στο μέσο μιας βαθιάς ύφεσης της μεγαλύτερης από το τέλος του Β' παγκόσμιου πολέμου δήλωσε ο Επίτροπος Ζοακίν Αλμούνια που προσέθεσε ότι η οπισθοχώρηση της ανάπτυξης έχει προκαλέσει αυξημένη ανεργία, διαδηλώσεις στους δρόμους και την κατάρρευση ορισμένων κυβερνήσεων στην Ευρωπαϊκή Ένωση των 27.

- Στη συνεδρίασή του της 7.5.2009, το Δ.Σ της **EKT** αποφάσισε **α)** να μειώσει το επιτόκιο για τις πράξεις κύριας αναχρηματοδότησης του Ευρωσυστήματος κατά 25 μονάδες βάσης δηλαδή από το 1,25% στο 1% και το επιτόκιο της διευκόλυνσης οριακής χρηματοδότησης κατά 50 μονάδες βάσης δηλαδή από το 2,25% στο 1,75% ενώ άφησε αμετάβλητο το επιτόκιο της διευκόλυνσης αποδοχής καταθέσεων στο 0,25%. Μετά τη μείωση, η συνολική μείωση των επιτοκίων της EKT από τότε που εντάθηκε η χρηματοπιστωτική κρίση (Οκτώβριος 2008) μέχρι σήμερα είναι 325 μονάδες βάσης **β)** κατ' αρχήν θα αγοράσει καλυμμένα ομόλογα σε ευρώ που εκδίδονται στη ζώνη του ευρώ (euro-denominated covered bonds issued in the euro area) ενώ λεπτομέρειες θα ανακοινωθούν μετά την επόμενη συνεδρίαση της 4.6.2009 **γ)** να επιτρέψει στην Ευρωπαϊκή Τράπεζα Επενδύσεων (European Investment Bank) να γίνει ένας επιλεγμένος αντισυμβαλλόμενος στις πράξεις νομισματικής πολιτικής του Ευρωσυστήματος από την 8.7.2009 **δ)** να δανείσει στις τράπεζες απεριόριστα κεφάλαια (full allotment) για διάστημα έως και 12 μήνες στα πλαίσια των πράξεων πιο μακροπρόθεσμης χρηματοδότησης (longer-term refinancing operations with a maturity of 12 months). Οι πράξεις αυτές θα διεξάγονται με σταθερό επιτόκιο και το επιτόκιο για την πρώτη πράξη παροχής ρευστότητας αυτού του είδους την 23.6.2009 θα είναι το επιτόκιο των πράξεων κύριας χρηματοδότησης. Στις επόμενες δημοπρασίες δεν αποκλείεται να περιλαμβάνει και ένα premium ανάλογα με τις συνθήκες που θα επικρατούν τότε στην αγορά.
- Την 7.5.2009 δημοσιεύθηκαν τα αποτελέσματα του **stress test** που είχε διεξάγει η FED για να διαπιστώσει την αντοχή στην κρίση των μεγάλων χρηματοπιστωτικών ιδρυμάτων των ΗΠΑ. Σύμφωνα με τα συμπεράσματα του stress test δέκα τράπεζες χρειάζονται επιπρόσθετα κεφάλαια συνολικού ποσού 74,6 δισεκατομμυρίων δολαρίων. Η Bank of America Inc έχει τη μεγαλύτερη ανάγκη από 33,9 δισεκατομμύρια δολάρια και ακολουθεί η Wells Fargo που χρειάζεται 13,7 δισεκατομμύρια δολάρια, η GMAC με 11,5 και η Citigroup με 5,5 δισεκατομμύρια δολάρια.
- Την 11.5.2009 ο Λευκός Οίκος αναπροσάρμοσε προς τα πάνω τις προβλέψεις του για το δημοσιονομικό έλλειμμα του 2009 στα 89 δισεκατομμύρια δολάρια λόγω της ύφεσης, της αύξησης της ανεργίας και των σχεδίων διάσωσης των επιχειρήσεων (corporate bailouts).
- Την 20 και 21.5 πολλοί πολιτικοί εξέφρασαν την αισιοδοξία τους ότι τα χειρότερα πέρασαν και ότι η ανάκαμψη θα αρχίσει από το τέλος του τρέχοντος έτους. Μεταξύ αυτών ήταν οι υπουργοί Οικονομικών των ΗΠΑ και του Ηνωμένου Βασιλείου Γκάιτνερ και Ντάρλινγκ.
- Την αισιοδοξία του για την παγκόσμια οικονομία εξέφρασε την 22 Μαΐου και ο Οργανισμός Οικονομικής Συνεργασίας και Ανάπτυξης (ΟΟΣΑ). Ο επικεφαλής του ΟΟΣΑ Angel Gurría δήλωσε ότι η παγκόσμια οικονομία δεν βρίσκεται πλέον σε "ελεύθερη πτώση", προσφέροντας στους επενδυτές και τις αγορές ελπίδες ανάκαμψης από τα τέλη του έτους. Προσέθεσε ότι ο ρυθμός επιβράδυνσης περιορίζεται, δεν βρισκόμαστε πλέον σε ελεύθερη πτώση. Όμως, τα πακέτα κινήτρων στην Ευρώπη δεν είναι τόσο μεγάλα όσο στις ΗΠΑ και για αυτό τον λόγο η ανάκαμψη στις ΗΠΑ είναι πιο ταχεία και η κρίση οδεύει ήδη προς το τέλος της.
- Σε ημερίδα που διοργάνωσε την 27.5 η Τράπεζα της Ελλάδος με θέμα «Στρατηγικός σχεδιασμός για την έξοδο από την κρίση», ο Αντιπρόεδρος της EKT Λουκάς Παπαδήμος τόνισε τα εξής: 1) Πληθωρισμός: Αναμένουμε ότι ο πληθωρισμός θα υποχωρήσει και θα φτάσει ακόμη και σε αρνητικά επίπεδα, αλλά ο αναμένεται να αυξηθεί και πάλι προς το τέλος του 2009. Ο κίνδυνος αποπληθωρισμού στην ευρωζώνη παραμένει πολύ περιορισμένος. Ο πληθωρισμός μεσοπρόθεσμα θα παραμείνει εναρμονισμένος με τη σταθερότητα των τιμών 2) Στρατηγική εξόδου: Η σημερινή, εξαιρετική πολιτική ρευστότητας της EKT δεν θα διατηρηθεί επ' αόριστον. Η EKT δεσμεύεται να επιδιώξει μια κλιμακωτή προσέγγιση η οποία πρέπει να λαμβάνει υπόψη τρία στοιχεία: έξοδο από τα εξαιρετικά χαμηλά επιτόκια, την απεριόριστη ρευστότητα και τα χρηματοοικονομικά κίνητρα. 3) Ανάπτυξη: Τις προηγούμενες εβδομάδες, οι έρευνες στην ευρωζώνη έδειξαν ότι ο ρυθμός της επιβράδυνσης μετριάζεται και ότι η οικονομική δραστηριότητα σταθεροποιείται. Επιβεβαιώθηκαν οι προσδοκίες μας ότι η οικονομία θα ανακάμψει σταδιακά κατά τη διάρκεια του 2010. 4) Χρηματοπιστωτική κρίση: Το χρηματοπιστωτικό και οικονομικό κόστος της κρίσης είναι πράγματι εντυπωσιακό και πιθανόν να αυξηθεί. Στην Ευρωζώνη, οι διαγραφές των τραπεζών έφτασαν τα 179 δισεκατομμύρια ευρώ στα μέσα Μαΐου.
- Την 1.6.2009 η **General Motors (GM)**, μία από τις μεγαλύτερες αυτοκινητοβιομηχανίες του κόσμου και με ιστορία 100 ετών κατέθεσε αίτηση πτώχευσης ή όπως λέγεται στις ΗΠΑ αίτηση για να τεθεί υπό το καθεστώς προστασίας από τους πιστωτές. Η πτώχευση της GM αποτελεί την τρίτη μεγαλύτερη στην ιστορία των ΗΠΑ και η μεγαλύτερη μέχρι σήμερα στον αμερικανικό μεταποιητικό τομέα. Το χρέος ανέρχεται σε 172,81 δισεκατομμύρια δολάρια και το ενεργητικό

της φθάνει την αξία των 82,29 δισεκατομμυρίων δολαρίων. Οι άλλες δύο μεγαλύτερες πτωχεύσεις στις ΗΠΑ ήταν: η πρώτη σε μέγεθος αυτή της Lehman Brothers Holdings στις 15 Σεπτεμβρίου του 2008, που ήταν ένα από τα μεγαλύτερα «θύματα» της χρηματοπιστωτικής κρίσης, με ενεργητικό αξίας 691 δισεκατομμυρίων δολαρίων και η δεύτερη ήταν της Washington Mutual στις 26 Σεπτεμβρίου του 2008 με ενεργητικό αξίας 327,9 δισεκατομμυρίων δολαρίων. Στην ουσία, υπήρξε συμφωνία με την κυβέρνηση των ΗΠΑ και τους πιστωτές ώστε να υπάρξει ριζική αναδιάρθρωση, η εταιρία να λειτουργήσει σε μικρότερο μέγεθος και να εξυγιανθεί πλήρως. Πιο αναλυτικά: η κυβέρνηση των ΗΠΑ αποκτά μερίδιο 60%, η κυβέρνηση του Καναδά 12,5%, το εργατικό σωματείο UAW 17,5% και οι κάτοχοι μη εγγυημένων ομολόγων 10%. Οι σημερινοί μέτοχοι αποζημιώνονται στο σύνολο της τιμής των μετοχών που κατέχουν. Επιπρόσθετα, το Καναδικό Δημόσιο και η επαρχία του Οντάριο συμφώνησαν να παράσχουν στη GM επιπλέον 9,5 δισεκατομμύρια δολάρια. Η αυτοκινητοβιομηχανία σχεδιάζει να κλείσει 11 αμερικανικά εργοστάσιά της και να θέσει ακόμη τρία εκτός λειτουργίας, ενώ υπολογίζει να περικόψει 21.000 θέσεις εργασίας.

- Παρά την αισιοδοξία που εξέφρασε την 14.6 η σύνοδος του G8, που συνήλθε στο Λέτσε της Ιταλίας (τα χειρότερα πέρασαν), ο επικεφαλής του Διεθνούς Νομισματικού Ταμείου Ντομνίκ Στρος Καν δήλωσε την 15.6 ότι οι κυβερνήσεις και οι τράπεζες πρέπει να λάβουν και άλλα μέτρα για να υλοποιηθεί το αισιόδοξο σενάριο για ανάκαμψη της οικονομίας στη διάρκεια του 2010.

- Η ΕΚΤ στην εξαμηνιαία έκθεσή της για τη σταθερότητα του χρηματοπιστωτικού συστήματος προέβλεψε ότι οι τράπεζες στην Ευρώπη θα χρειασθεί να διαγράψουν στοιχεία ενεργητικού 283 δισεκατομμυρίων δολαρίων το 2009 και το 2010 πέραν των 366 δισεκατομμυρίων δολαρίων που έχουν διαγράψει μέχρι τώρα.

- Η στατιστική υπηρεσία της Ε.Ε (Eurostat) ανακοίνωσε τη 15.6 ότι το πρώτο τρίμηνο του 2009 χάθηκαν 1,22 εκατομμύρια θέσεις εργασίας και η απασχόληση μειώθηκε σε ετήσια βάση κατά 1,2%.

- Την 21.6 ο πρόεδρος της ΕΚΤ Τρισέ δήλωσε ότι οι κυβερνήσεις που έχουν δανείσει εκατομμύρια για την αντιμετώπιση της οικονομικής κρίσης δεν έχουν άλλα περιθώρια αύξησης του δημόσιου χρέους και πρέπει να αρχίσουν να μειώνουν τα δημοσιονομικά τους ελλείμματα.

- Την 22.6 η **Παγκόσμια Τράπεζα** επισήμανε ότι οι προοπτικές της παγκόσμιας οικονομίας παραμένουν "ασυνήθιστα αβέβαιες" παρά τις πρόσφατες ενδείξεις για βελτίωση σε ορισμένες περιοχές του κόσμου ενώ μείωσε τις προβλέψεις της για την οικονομική ανάπτυξη των περισσότερων χωρών για το 2009 προβλέποντας συρρίκνωση 2,9% έναντι προβλέψεων του Μαρτίου για συρρίκνωση 1,7%.

Subsidiarity, Conferral, Decentralisation and Proportionality principles = αρχές της νομοθεσίας της Ευρωπαϊκής Ένωσης σχετικά με την επικουρικότητα, την ανάθεση αρμοδιοτήτων, την αποκέντρωση και την αναλογικότητα. Πιο αναλυτικά:

- Principle of subsidiarity = η αρχή της επικουρικότητας. Ο όρος σημαίνει ότι η Ευρωπαϊκή Ένωση θα παρεμβαίνει επικουρικά στους τομείς που δεν υπάγονται στην αποκλειστική της αρμοδιότητα μόνο εφόσον και στο βαθμό που οι στόχοι της προβλεπόμενης δράσης δεν μπορούν να επιτευχθούν επαρκώς από τα κράτη μέλη, τόσο σε κεντρικό όσο και σε περιφερειακό και τοπικό επίπεδο, μπορούν όμως λόγω της κλίμακας ή των αποτελεσμάτων της προβλεπόμενης δράσης, να επιτευχθούν καλύτερα στο επίπεδο της Ένωσης.

- Principle of conferral = η αρχή της δοτής αρμοδιότητας. Η Ευρωπαϊκή Ένωση ενεργεί εντός των ορίων των αρμοδιοτήτων της που περιγράφονται στις Συνθήκες για την επίτευξη των στόχων τους οποίους αυτή ορίζει. Στη Συνθήκη της Λισσαβόνας αναφέρεται ότι όλες οι αρμοδιότητες στο πλαίσιο των Συνθηκών δεν απονέμονται στην Ευρωπαϊκή Ένωση ανήκουν στα κράτη μέλη. Τα κράτη μέλη ασκούν και πάλι την αρμοδιότητά τους στο βαθμό που η Ευρωπαϊκή Ένωση έχει αποφασίσει να παύσει να ασκεί τη δική της αρμοδιότητα.

- Principle of decentralisation = η αρχή της αποκέντρωσης. Οι αποφάσεις που αφορούν αποκλειστικά αρμοδιότητες Ευρωπαϊκής Ένωσης λαμβάνονται σε κεντρικό επίπεδο αλλά η εφαρμογή αυτών ανατίθεται στο μέτρο του δυνατού στα κράτη μέλη. Κατά συνέπεια, θα ασκούνται με συγκεντρωτικό τρόπο μόνο εκείνες οι δραστηριότητες που αυστηρά και αναμφίβολα δεν μπορούν να αποκεντρωθούν. Το ίδιο ισχύει για το Ευρωσύστημα και το Ευρωπαϊκό Σύστημα Κεντρικών Τραπεζών. Οι αποφάσεις που ανήκουν στην αποκλειστική αρμοδιότητα της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας λαμβάνονται στη Φραγκφούρτη αλλά η εφαρμογή της νομισματικής και συναλλαγματικής πολιτικής, η εποπτεία του πιστωτικού συστήματος και η εκτύπωση των τραπεζογραμματίων για τις εθνικές κεντρικές τράπεζες που

διαθέτουν δικά τους εργοστάσια εκτύπωσης θα γίνονται από αυτές. Αποκεντρωτικό χαρακτήρα επίσης είχε και το Διευρωπαϊκό Αυτοματοποιημένο Σύστημα Ταχείας Μεταβίβασης Ακαθαρίστων Διακανονισμών σε Πραγματικό Χρόνο (σύστημα TARGET) το οποίο όμως σταδιακά από 19.11.2007 και ολοκληρωτικά από 19.5.2008 θα λειτουργεί με μία μόνο κοινή πλατφόρμα δηλαδή συγκεντροποιείται τεχνικά για λόγους κόστους και ανταγωνισμού (βλέπε όρο TARGET2). Μικτό τρόπο εφαρμογής έχουν οι αποφάσεις για τις παρεμβάσεις στις αγορές συναλλάγματος. Μπορούν να εκτελεστούν είτε από μόνη την ΕΚΤ είτε από μόνες τις εθνικές κεντρικές τράπεζες ή από την ΕΚΤ και ταυτόχρονα από τις εθνικές κεντρικές τράπεζες.

● Principle of proportionality = η αρχή της αναλογικότητας. Το περιεχόμενο και η μορφή της δράσης της Ευρωπαϊκής Ένωσης δεν θα υπερβαίνουν τα επίπεδα τα απαιτούμενα για την επίτευξη των στόχων αυτής.

Supermarket banks = είναι τα μικρά υποκαταστήματα των τραπεζών που λειτουργούν σε μεγάλα πολυκαταστήματα με ή χωρίς υπαλλήλους. Προσφέρουν υπηρεσίες λιανικής τραπεζικής και χρηματοοικονομικής. Οι πρακτικές διαφέρουν από χώρα σε χώρα. Για παράδειγμα στην Ισπανία υπάρχουν υποκαταστήματα τραπεζών σε 300 μεγάλα πολυκαταστήματα προσφέροντας κύρια αναλήψεις μετρητών και κατά δεύτερο λόγο άλλα τραπεζικά προϊόντα λιανικής τραπεζικής. Διαδεδομένη είναι αυτή η μορφή και στην Ιρλανδία, Κάτω Χώρες, Σουηδία και Ηνωμένο Βασίλειο ενώ περιορισμένες υπηρεσίες προσφέρονται στα πολυκαταστήματα της Γερμανίας. Οι εναλλακτικές στρατηγικές που μπορεί όμως και να συνδυάζονται είναι οι εξής: α) τα πολυκαταστήματα δρουν σαν πράκτορες διανομείς για τράπεζες που δεν διαθέτουν υποκαταστήματα (Ισπανία), β) τα πολυκαταστήματα παρέχουν καταναλωτικές πιστώσεις, αποταμιευτικά και ασφαλιστικά προϊόντα σε συνεργασία με τράπεζες (Γαλλία, Πορτογαλία, Ηνωμένο Βασίλειο, γ) τα πολυκαταστήματα προσφέρουν πιστωτικές κάρτες που χρεώνονται σε τραπεζικό λογαριασμό, δ) πολυκαταστήματα και τράπεζες από κοινού πειραματίζονται με την τηλεφωνική και τηλεματική τραπεζική σε συνδυασμό με την παράδοση των προϊόντων στο σπίτι (Κάτω Χώρες). Με τους τρόπους αυτούς αναπτύσσονται συνεργασίες και στρατηγικές συμμαχίες μεταξύ των supermarket banks και των μεγάλων πολυκαταστημάτων με επωφέλη αποτελέσματα και για τους δύο.

Supply chain = αλυσίδα προμηθειών. Δίκτυο το οποίο δημιουργείται μεταξύ διαφόρων εταιριών που παράγουν, επεξεργάζονται και διανέμουν ένα εξειδικευμένο προϊόν. Η αλυσίδα περιλαμβάνει κάθε εταιρία που έρχεται σε επαφή με ένα προϊόν. Για παράδειγμα, η αλυσίδα για πολλά προϊόντα συγκροτείται από όλες τις μονάδες που παράγουν μέρη του προϊόντος συμπεριλαμβανομένων και των ανταλλακτικών, συγκεντρώνουν αυτά, τα παραδίδουν και τα πωλούν.

Support and resistance level = επίπεδο υποστήριξης και αντίστασης. Τα επίπεδα υποστήριξης και αντίστασης προσδιορίζονται σε τεχνική βάση με την παρατήρηση της συμπεριφοράς των τιμών στο παρελθόν.

■ Support level είναι το επίπεδο τιμών κάτω από το οποίο είναι δύσκολο να πέσει η τιμή π.χ ενός χρεογράφου ή η ισοτιμία ενός νομίσματος. Αυτό οφείλεται στο γεγονός ότι στο σημείο αυτό υπάρχει μεγαλύτερη ζήτηση από την προσφορά.

■ Resistance level είναι το επίπεδο τιμών πάνω από το οποίο είναι δύσκολο να ανέλθουν οι τιμές, διότι υπάρχει μεγαλύτερη προσφορά από τη ζήτηση.

Survey of Professional Forecasters, SPF = βλέπετε όρο "ECB's Survey of Professional Forecasters".

Suspense account = ανασταλτικός ή προσωρινός λογαριασμός. Ένας ενδιάμεσος λογαριασμός στη σειρά της λογιστικής επεξεργασίας που χρησιμοποιείται προσωρινά για να καταγράψει αγορές, πωλήσεις, τόκους κλ. οι οποίοι όταν θα επιβεβαιωθούν θα αχθούν σε χρέωση ή πίστωση του οριστικού λογαριασμού. Μερικοί τον ονομάζουν και memo account. Χρησιμοποιείται συνήθως για να ερευνηθεί ένα λανθασμένο λογιστικό αποτέλεσμα. Όταν διαπιστώνεται ένα μικρό λάθος και δεν γνωρίζουμε την αιτία, το σχετικό ποσό ή υπόλοιπο λογαριασμού μεταφέρεται σε ένα suspense account. Όταν εντοπισθεί η αιτία και το ορθό ποσό, τότε μηδενίζεται με αντίθετη εγγραφή ο suspense account και η ορθή εγγραφή πραγματοποιείται στους οριστικούς λογαριασμούς. Χρησιμοποιείται, επίσης, για την

ομαδοποίηση ορισμένων συναλλαγών που πρέπει να παρακολουθούνται ενιαία για στατιστικούς και ερευνητικούς λόγους.

Symmetric and asymmetric returns = συμμετρικές και ασύμμετρες αποδόσεις. Μία απόδοση από ένα συμβόλαιο ή μία επένδυση είναι συμμετρική όταν μπορεί να δίνει είτε ένα κέρδος ή μία ζημία. Οι αποδόσεις π.χ από τα προθεσμιακά συμβόλαια (forwards) και από τα συμβόλαια μελλοντικής εκπλήρωσης (futures) είναι πάντα συμμετρικές. Στα συμβόλαια αυτά, η τιμή είτε θα ανέλθει ή θα κατέλθει και για το λόγο αυτό θα καταγραφεί αντίστοιχα ένα κέρδος ή μία ζημία. Αντίθετα, τα συμβόλαια δικαιώματος προαίρεσης (options) έχουν μία ασύμμετρη απόδοση. Ένα option είναι ένα συμβόλαιο με ένα αντισυμβαλλόμενο. Θα εξασκηθεί μόνο όταν ο αγοραστής είναι in-the-money δηλαδή στο δικαίωμα αγοράς ενός περιουσιακού στοιχείου στο μέλλον (call option) όταν η τιμή εξάσκησης του δικαιώματος είναι μικρότερη της τιμής αγοράς του υποκειμένου μέσου και στο συμβόλαιο δικαιώματος προαίρεσης με δικαίωμα πώλησης ενός περιουσιακού στοιχείου στο μέλλον (put option) όταν η τιμή εξάσκησης του δικαιώματος είναι μεγαλύτερη της τιμής αγοράς του υποκειμένου μέσου. Συνεπώς, η μοναδική ζημία σε ένα option είναι το κόστος αυτού δηλαδή η προμήθεια που καταβάλλει ο αγοραστής στον πωλητή.

Syndicated loan = κοινοπρακτικό δάνειο. Ένα μεγάλο δάνειο στο οποίο μία ομάδα τραπεζών συνεργάζεται για να παράσχει κεφάλαια σε ένα χρηματοπιστωτικό ίδρυμα ή μία επιχείρηση. Συνήθως, υπάρχει μία οδηγός-τράπεζα που αναλαμβάνει την απορρόφηση ενός ποσοστού δανείου και διανέμει το υπόλοιπο στις άλλες τράπεζες. Ενδέχεται να υπάρχει ρήτρα στη σύμβαση με βάση την οποία το αδιάθετο ποσό του δανείου ή της ομολογιακής έκδοσης αναλαμβάνεται από τις συμμετέχουσες στην κοινοπραξία τράπεζες. Στην περίπτωση αυτή που υπάρχει αδιάθετο υπόλοιπο η διαδικασία του δανείου κρίνεται ανεπιτυχής. Σκοπός των κοινοπρακτικών δανείων είναι η προστασία τόσο των δανειστών όσο και των δανειζομένων διότι οι πελάτες προστατεύονται από την επιρροή ενός μόνου χορηγού ενώ οι τράπεζες καλύπτονται έναντι του πιστωτικού κινδύνου που μπορεί να προκύψει από τη χορήγηση δανείου σε ένα μόνο πελάτη. Τα κοινοπρακτικά δάνεια πραγματοποιούνται μετά από δημόσια ανακοίνωση και ένα από τα σημαντικότερα πλεονεκτήματα αυτών είναι η συγκέντρωση των κεφαλαίων με χαμηλότερο κόστος και σε σύντομο χρονικό διάστημα. Μια διεθνής κοινοπραξία δανείου διακρίνεται: α) σε κοινοπραξία άμεσης χρηματοδότησης (direct loan syndicate) που πραγματοποιείται μετά από κοινή απόφαση τραπεζών που συμμετέχουν στο δάνειο και β) σε κοινοπραξία συμμετοχής (participation syndicate) στην οποία ο δανειολήπτης και η τράπεζα καθορίζουν μαζί τους όρους χορήγησης του δανείου. Στη συνέχεια, η τράπεζα που χορηγεί το δάνειο συγκροτεί κοινοπραξία με άλλες τράπεζες. Η κύρια διαφορά από την κοινοπραξία άμεσης χρηματοδότησης συνίσταται στο γεγονός ότι οι τράπεζες που συμμετέχουν εκ των υστέρων στη συμφωνία δεν θεωρούνται ως συνδανειστές του πελάτη αλλά οι σχέσεις τους αφορούν αποκλειστικά τη συμφωνία μεταξύ αυτών και της αρχικής δανειστριάς τράπεζας.

Synergies = συνέργιες. Ο συνδυασμός ξεχωριστών πράξεων και δραστηριοτήτων σε μια ενότητα εργασιών που οδηγεί σε μείωση του κόστους και σε αύξηση των κερδών μιας εταιρίας ή ενός ομίλου επιχειρήσεων. Η τραπεζοασφάλεια αποτελεί κλασικό παράδειγμα συνέργιας. Συνέργιες προκύπτουν και μετά από εξαγορές και συγχωνεύσεις με την εξοικονόμηση δαπανών από την κοινή παραγωγή, διαφήμιση και διανομή προϊόντων και υπηρεσιών.

Synthetic financial instrument = σύνθετο χρηματοπιστωτικό μέσο. Είναι ο συνδυασμός δύο ή περισσότερων χρηματοπιστωτικών προϊόντων που σχηματίζουν ένα συνδυασμένο μέσο. Κάθε ένα από τα χρηματοπιστωτικά μέσα έχει τους δικούς του όρους και προϋποθέσεις και μπορεί να μεταβιβασθεί ή να διακανονισθεί χωριστά. Για παράδειγμα, ένα asset swap (βλέπε γενικό όρο Swap) αποτελεί μία χαρακτηριστική περίπτωση ενός σύνθετου χρηματοπιστωτικού προϊόντος.

Synthetic swap or deposit swap = συνθετική πράξη ανταλλαγής νομισμάτων ή άλλως ανταλλαγή καταθέσεων. Διευκολύνει τη μεταβολή της απόδοσης από τόκους μιας κατάθεσης που φορολογείται σε κέρδος από συναλλαγματικές διαφορές που έχουν διαφορετική φορολογική μεταχείριση.

- Ο πελάτης αγοράζει έναντι εθνικού νομίσματος από μία τράπεζα ένα ξένο νόμισμα spot ή pre-spot που η τράπεζα καταθέτει στο λογαριασμό του.

- Το προϊόν της συναλλαγματοποίησης τοποθετείται σε έντοκη κατάθεση συναλλάγματος για όσο χρονικό διάστημα επιθυμεί ο πελάτης. Η κατάθεση αυτή φορολογείται πχ με 10%.
- Ο πελάτης αντισταθμίζει τον συναλλαγματικό κίνδυνο πουλώντας προθεσμιακά στην τράπεζα το ποσό του κεφαλαίου και των τόκων της κατάθεσής του σε συνάλλαγμα σε μια καθορισμένη τιμή. Η ημερομηνία αξίας της προθεσμιακής πράξης είναι η ημερομηνία λήξης της κατάθεσης.
- Ταυτόχρονα συμφωνείται ότι σε μια καθορισμένη ημερομηνία ο πελάτης θα λάβει πίσω το εγχώριο νόμισμα με καθορισμένη ισοτιμία συν τους τόκους μείον το φόρο και προμήθεια και θα επιστρέψει στην τράπεζα το ξένο νόμισμα. Η αντίστροφη προθεσμιακή πράξη πραγματοποιείται συνήθως σε διάστημα από μία ημέρα έως ένα μήνα. Ο πελάτης δεν φέρει κανένα συναλλαγματικό κίνδυνο αφού είναι εκ των προτέρων γνωστή η απόδοση και δεσμεύει το ποσό του σε εγχώριο νόμισμα για βραχύ χρονικό διάστημα.
 - Παράδειγμα: Ένα αμοιβαίο κεφάλαιο (ΑΕΔΑΚ) συμφωνεί με μία τράπεζα τα εξής στις 8 Φεβρουαρίου: α) με valeur 9 Φεβρουαρίου καταθέτει στην τράπεζα 2.970.506 ευρώ και παίρνει 392.106.792 γεν, β) στις 12 Απριλίου θα δώσει πίσω τα γεν και θα λάβει πάλι τα ευρώ του με προσυμφωνημένη ισοτιμία 1 ευρώ = 132 γεν συν τους τόκους, μείον το φόρο και προμήθεια. Η τράπεζα έχει καταθέσει τα γεν για το διάστημα μεταξύ της ανταλλαγής και επανανταλλαγής σε άλλη τράπεζα, συνήθως του εξωτερικού, με επιτόκιο 1,18%. Στις 12 Απριλίου τα 392.106.792 γεν με επιτόκιο 1,18%, μείον φόρο 20% επί των τόκων έχουν γίνει 395.808.280 γεν για την προσυμφωνημένη ισοτιμία επανανταλλαγής 132 μείον προμήθεια = 2.992.551 ευρώ. Άρα το ΑΕΔΑΚ κέρδισε σε δύο περίπου μήνες: 2.992.551 ευρώ – 2.970.506 ευρώ = 22.045 ευρώ. Η τράπεζα κερδίζει από την εκμετάλλευση των ευρώ στο μεσοδιάστημα.

Systematically important payment systems = συστημικώς σημαντικά συστήματα πληρωμών. Τα συστήματα πληρωμών που δεν προστατεύονται επαρκώς έναντι του κινδύνου. Διακοπή της λειτουργίας αυτών μπορεί να προκαλέσει αναστάτωση στους συμμετέχοντες στο σύστημα ή συστημικές διακοπές επηρεάζοντας ολόκληρες χρηματοπιστωτικές περιοχές.

Systematic internaliser = συστηματικός εσωτερικοποιητής. Είναι το πιστωτικό ίδρυμα ή μία επενδυτική εταιρία που συναλλάσσεται με οργανωμένο τρόπο, συχνά και συστηματικά για ίδιο λογαριασμό εκτελώντας εντολές πελατών εκτός οργανωμένης αγοράς (Regulated market) ή Πολυμερούς Μηχανισμού Διαπραγμάτευσης (Multilateral trading facility).

Systematic risk = συστηματικός κίνδυνος. Είναι ο κίνδυνος που μπορεί να ερμηνευθεί από τις κινήσεις της αγοράς (correlated with general market moves). Ο κίνδυνος αυτός είναι κοινός σε ένα ομοειδές σύνολο στοιχείων ενεργητικού ή παθητικού. Η αξία των επενδύσεων μπορεί να μειώνεται σε μία συγκεκριμένη χρονική περίοδο απλά λόγω των οικονομικών αλλαγών ή άλλων γεγονότων που επηρεάζουν μεγάλα τμήματα της αγοράς. Η κατανομή και η διαφοροποίηση (diversification) των επενδυόμενων περιουσιακών στοιχείων δεν είναι βέβαιο ότι μπορεί να παρέχει προστασία αλλά μπορεί υπό όρους να παρέχει μικρή μόνο προστασία από τον συστημικό κίνδυνο, διότι διάφορα τμήματα της αγοράς τείνουν να παρουσιάζουν μειωμένη απόδοση σε διαφορετικά χρονικά διαστήματα. Για τα χρεόγραφα, συστηματικός κίνδυνος είναι το τμήμα του κινδύνου που φέρουν το οποίο δεν μπορεί να μηδενισθεί εάν ο επενδυτής τοποθετήσει τα χρήματά του σε οποιαδήποτε άλλα χρεόγραφα, εκτός από αυτά που έχουν μηδενικό κίνδυνο.

Systemic risk = συστημικός κίνδυνος. Ο κίνδυνος που ελλοχεύει στην περίπτωση που η αδυναμία πληρωμής ή η πτώχευση ενός συμμετέχοντος σε ένα σύστημα μεταφοράς κεφαλαίων ή γενικότερα στις χρηματοοικονομικές αγορές θα παρασύρει και άλλους συμμετέχοντες σε αδυναμία εκπλήρωσης των υποχρεώσεών τους. Οι αδυναμίες πληρωμής και οι πτωχεύσεις αυτού του είδους και τα πολλαπλασιαστικά τους αποτελέσματα μπορεί να προκαλέσουν σημαντικά προβλήματα ρευστότητας και πιστωτικών κινδύνων, να μειώσουν την εμπιστοσύνη στις αγορές και να απειλήσουν τη σταθερότητα του χρηματοπιστωτικού συστήματος. Οι συνθηέστερες αιτίες που μπορούν να προκαλέσουν συστημικό κίνδυνο είναι: α) ένας αυξανόμενος κίνδυνος αντισυμβαλλόμενου και η πτώχευση μιας επιχείρησης ή οργανισμού που ενδέχεται να επηρεάσουν άλλους αντισυμβαλλόμενους και να δημιουργήσουν αλυσίδα αντιδράσεων στην αγορά β) μία απότομη μείωση της ρευστότητας της αγοράς που μπορεί να προκύψει π.χ από την προσπάθεια ενός χρηματοπιστωτικού

ιδρύματος να αποφύγει την πτώχευση και για το λόγο αυτό πωλεί στοιχεία ενεργητικού ή κλείνει εσπευσμένα τις ανοικτές θέσεις του. Εάν αυτή η συμπεριφορά δημιουργήσει ανάλογα προβλήματα και σε άλλους οργανισμούς τότε θα σπεύσουν και αυτοί να ρευστοποιήσουν περιουσιακά στοιχεία και το αρχικό σοκ θα μεγεθυνθεί γ) μία επιταχυνόμενη μετάδοση όπως για παράδειγμα μία γενική υπερεκτίμηση των κινδύνων στα πλαίσια μιας κατηγορίας περιουσιακών στοιχείων ή ενός μεγάλου φάσματος στοιχείων του ενεργητικού.

Swap = σύμβαση ανταλλαγής. Είναι η αγορά ενός χρηματοοικονομικού στοιχείου σε τιμή spot (αξίας δύο ημερών) και η ταυτόχρονη συμφωνία για την πώληση αυτού σε μια συγκεκριμένη ημερομηνία στο μέλλον με προθεσμιακή τιμή. Στο swap έχουμε δύο σκέλη:

α) μία πράξη αξίας δύο ημερών (short leg) και **β)** μία προθεσμιακή πράξη (long leg) που αντιστρέφει την πρώτη πράξη. **Swap rate** είναι η διαφορά μεταξύ της τιμής αξίας δύο ημερών (spot rate) και της προθεσμιακής τιμής (forward rate) εκφραζόμενη σε εκατοστιαία ποσοστά. Το swap χρησιμοποιείται για την κάλυψη του κινδύνου που προκύπτει από τη μεταβλητότητα των τιμών. Εκτός από το απλό (plain vanilla swap) διακρίνουμε και τα εξής είδη:

1) Asset swap = ανταλλαγές αξιών ή ανταλλαγή περιουσιακών στοιχείων ενεργητικού ή μετατροπή επιτοκίων ή νομισμάτων. Είναι το swap που:

α) μετατρέπει ένα κουπόνι στοιχείων ενεργητικού σταθερής απόδοσης σε ένα κουπόνι κυμαινόμενης απόδοσης και αντίστροφα πλέον ενός spread που είναι η διαφορά πλέον του Libor που πληρώνεται στο κυμαινόμενο σκέλος της σύμβασης. Πρόκειται δηλαδή για μία αναδιάρθρωση των χρηματοροών ενός χρεογράφου μέσω της μετατροπής ενός σταθερού επιτοκίου σε κυμαινόμενο ή ενός κυμαινόμενου σε σταθερού

β) μετατρέπει τις χρηματοροές ενός νομίσματος σε χρηματοροές ενός άλλου νομίσματος.

Το asset swap επιλέγεται κύρια για να μετασχηματίσει και να βελτιώσει το χαρακτήρα των περιουσιακών στοιχείων ενεργητικού ενός επενδυτή. Προκειμένου να επιτευχθεί η επιθυμητή χρηματοροή, ένα υπάρχον μέσο της αγοράς συνδυάζεται με ένα συνοδευτικό swap ή με μία σειρά από swaps.

2) Basis swap = είναι η συμφωνία ανταλλαγής επιτοκίων στην οποία ανταλλάσσονται μεταξύ τους κυμαινόμενα επιτόκια. Για παράδειγμα, ένα swap ενός μηνός δολαρίου Libor με ένα έξι μηνών δολαρίου Libor. Περισσότερη συχνή είναι η ανταλλαγή μεταξύ δύο κυμαινόμενων δεικτών από διαφορετικά τμήματα της αγοράς χρήματος.

3) Basket Default Swap (BDS) = συμφωνία ανταλλαγής που συνδέεται με υποκείμενο μέσο μία ενότητα όπως π.χ με ένα καλάθι από εταιρικά ομόλογα ή με άλλα μέσα που φέρουν πιστωτικό κίνδυνο.

4) Bond swap = ανταλλαγή ομολόγων. Σημαίνει την πώληση ενός ομολόγου και ταυτόχρονα την αγορά ενός άλλου της ίδιας αγοραίας αξίας. Η ανταλλαγή μπορεί να γίνεται για να αναβαθμίσει την πιστοληπτική αξιολόγηση, να επεκτείνει ή να μειώσει τη λήξη ή να αποφύγει ή μειώσει τη φορολογική επιβάρυνση.

5) Constant Maturity Swap, CMS = ανταλλαγή σταθερής λήξης. Είναι το swap σταθερής λήξης όπου το επιτόκιο ενός υποθετικού swap υπολογίζεται και δημοσιεύεται για μια συγκεκριμένη λήξη από ένα επίσημο οργανισμό.

6) Credit Default Swap, CDS = σύμβαση μετάθεσης του κινδύνου από αθέτηση υποχρέωσης του εκδότη του οποίου μειώθηκε η πιστοληπτική διαβάθμιση. Είναι συμβόλαιο αντιστάθμισης του κινδύνου της πιστοληπτικής ικανότητας έκδοσης ομολόγων εταιριών και κρατών. Πρόκειται για εκτός ισολογισμού εξωχρηματοπιστηριακή χρηματοπιστωτική σύμβαση, όπου ο αγοραστής προστασίας μεταβιβάζει τον πιστωτικό κίνδυνο ενός υποκειμένου μέσου στον εγγυητή ή πωλητή προστασίας πληρώνοντας εφάπαξ ή περιοδικά ένα ασφάλιστρο, με αντάλλαγμα την αποζημίωσή του μόνο σε περίπτωση επέλευσης προκαθορισμένου πιστωτικού γεγονότος στο εν λόγω υποκείμενο μέσο. Ο αγοραστής προστασίας μπορεί να μην κατέχει το υποκείμενο μέσο. Συνήθως σε μια σύμβαση μετάθεσης του πιστωτικού κινδύνου, ο A πληρώνει στον B ένα εφ άπαξ, τριμηνιαίο, εξαμηνιαίο ή ετήσιο τέλος και ο B πληρώνει στον A τον κυμαινόμενο τόκο που εξαρτάται από την επέλευση ενός προκαθορισμένου γεγονότος. Η κυμαινόμενη πληρωμή πιθανόν να συμβεί μόνο μία φορά και μπορεί να είναι αναλογική κατά το ποσοστό που το δάνειο αναφοράς έχει πέσει κάτω από την ονομαστική του αξία. Το ενδεχόμενο πιστωτικό γεγονός δύναται να αφορά μία πιστοληπτική υποβάθμιση, μία αδυναμία πληρωμής ή πτώχευση ή μία παραβίαση της σύμβασης δανείου. Η συνολική αξία της κάλυψης που παρείχαν τα Credit Default Swaps το 2008 υπολογίζονταν περίπου σε 20 τρισεκατομμύρια δολάρια δηλαδή σχεδόν διπλάσια από το ΑΕΠ των ΗΠΑ.

7) Currency swap = ανταλλαγή του κεφαλαίου και των τόκων νομισμάτων. Είναι το swap στο οποίο συμφωνείται ανταλλαγή του κεφαλαίου και των τόκων ενός νομίσματος με το κεφάλαιο και τους τόκους ενός άλλου νομίσματος. Το νόμισμα πωλείται με ισοτιμία spot και αμέσως επαναγοράζεται προθεσμιακά (forward). Αναλυτικά, οι πληρωμές πραγματοποιούνται σε τρία στάδια: 1) κατά την έναρξη, γίνεται η ανταλλαγή κεφαλαίων με βάση τη συμφωνημένη ισοτιμία 2) κατά τη διάρκεια της σύμβασης, γίνεται η τακτική ανταλλαγή των τόκων 3) στη λήξη, γίνεται η επανανταλλαγή των κεφαλαίων με την ίδια ισοτιμία που χρησιμοποιήθηκε στο πρώτο στάδιο. Συνήθως, χρησιμοποιείται για την αντιστάθμιση των συναλλαγματικών κινδύνων στις εξαγωγικές πιστώσεις. Σε μηχανογραφικά συστήματα που λειτουργούν με νόμισμα βάσης (base currency), π.χ το ευρώ, currency swap έχουμε όταν το νόμισμα βάσης, εν προκειμένω το ευρώ, ανταλλάσσεται με οποιοδήποτε άλλο νόμισμα π.χ το δολάριο, το γεν, την Αγγλική λίρα κλπ. Αντίθετα, όταν ανταλλάσσονται νομίσματα εκτός του νομίσματος βάσης όπως π.χ δολάριο με γεν ή Αγγλική λίρα με Ελβετικό φράγκο τότε η ανταλλαγή καλείται cross currency swap.

8) Deferred swap = αναβαλλόμενη ανταλλαγή. Είναι ένα swap του οποίου μερικές ή όλες οι πληρωμές αναβάλλονται για μια συγκεκριμένη περίοδο συνήθως για φορολογικούς ή λογιστικούς σκοπούς.

9) Engineered swap = σύνθετη ανταλλαγή. Είναι μία πράξη όψεως (spot) και μία αντίθετη προθεσμιακή πράξη (forward) που πραγματοποιούνται με διαφορετικούς αντισυμβαλλόμενους.

10) Equity Swap = ανταλλαγή στην οποία οι χρηματοροές βασίζονται στη συνολική απόδοση μιας μετοχής, κάποιου καλαθιού μετοχών ή δείκτη μετοχών και ενός σταθερού ή κυμαινόμενου επιτοκίου. Άλλως, είναι η ανταλλαγή χρηματορρών μία των οποίων προέρχεται από ένα μετοχικό τίτλο. Για παράδειγμα, ο ένας αντισυμβαλλόμενος λαμβάνει σε μια περίοδο τα κέρδη του κεφαλαίου από μία επένδυση σε ένα υποθετικό ποσό (notional amount) ενός μετοχικού τίτλου ενώ ο άλλος λαμβάνει μία κυμαινόμενη επιτοκιακή πληρωμή από την εξέλιξη του Libor και το ίδιο υποθετικό ποσό. Το swap αυτό είναι στη πράξη ισοδύναμο με την αγορά του υποκείμενου μετοχικού τίτλου με δανεισμό 100% (μηδενικού περιθωρίου) και με πραγματοποιηθέν κέρδος ή ζημία (realised gain or loss) κάθε περίοδο. Το equity swap είναι χρήσιμο διότι επιτυγχάνει μόχλευση (leverage), αποφεύγει την πληρωμή του παρακρατούμενου στην πηγή φόρου (withholding tax) και εξασφαλίζει ιδιοκτησιακές αποδόσεις χωρίς νομικά να υπάρχει ιδιοκτησία.

11) Foreign exchange swap = ανταλλαγή νομισμάτων ή συναλλάγματος. Είναι η συμφωνία ανταλλαγής ποσών δύο διαφορετικών νομισμάτων σε μια καθορισμένη ημερομηνία και η αντίστροφη ανταλλαγή των ιδίων ποσών σε μεταγενέστερη ημερομηνία. Διακρίνεται σε βραχυπρόθεσμες ανταλλαγές νομισμάτων που χρησιμοποιούν οι έμποροι και ιδιαίτερα οι εισαγωγείς και εξαγωγείς για να καλυφθούν από τον κίνδυνο μεταβολής των συναλλαγματικών ισοτιμιών (short – term foreign exchange swaps) και σε μακροπρόθεσμες ανταλλαγές που συνάπτονται μεταξύ επιχειρήσεων και τραπεζών για τον ανωτέρω λόγο αλλά και για την επιτυχή διαχείριση του χαρτοφυλακίου τους σε ξένο νόμισμα (long – term foreign exchange swaps). Οι τράπεζες μεσολαβούν για να φέρουν σε επαφή δύο αντισυμβαλλόμενους με αντίθετες θέσεις. Συνήθως, συναλλάσσονται στη διατραπεζική αγορά με μία άλλη τράπεζα και πολλές φορές ενεργούν όχι για λογαριασμό πελατών αλλά για ίδιο λογαριασμό για να διαχειριστούν τον κίνδυνο των χαρτοφυλακίων τους και τον κίνδυνο της θέσης τους που προέρχεται από την αντιστοιχία μεταξύ των περιουσιακών στοιχείων και των υποχρεώσεών τους. Άλλες φορές, έχουν στόχο να μην καταγράψουν ζημίες στο τέλος του χρόνου από μη πραγματοποιηθείσες ζημίες (unrealised losses) και για το λόγο αυτό η αντίστροφη συναλλαγή λήγει το νέο έτος οπότε αποφεύγουν τυχόν δυσμενή αποτίμηση την 31^η Δεκεμβρίου.

12) Forward swap = προθεσμιακή ανταλλαγή. Είναι το swap που δημιουργείται από τη σύνθεση δύο διαφορετικών swaps, τα οποία διαφέρουν στη διάρκεια με στόχο την κάλυψη του ειδικού χρονοδιαγράμματος των αναγκών ενός επενδυτή. Ενίοτε το απλό swap δεν ταιριάζει απόλυτα στις ανάγκες του επενδυτή που επιθυμεί να καλύψει ορισμένους κινδύνους. Για παράδειγμα, εάν ένας επενδυτής επιθυμεί να καλυφθεί έναντι του κινδύνου αγοράς για μια διάρκεια πέντε ετών που αρχίζει ένα χρόνο από σήμερα, μπορεί να συνάψει ένα swap με διάρκεια ενός έτους και ένα άλλο διάρκειας έξι ετών, δημιουργώντας με τον τρόπο αυτό ένα forward swap που ταιριάζει στις απαιτήσεις του χαρτοφυλακίου του.

13) Interest Rate Swap (IRS) = συμφωνία ανταλλαγής επιτοκίων. Είναι μία συμφωνία μεταξύ δύο αντισυμβαλλόμενων για να ανταλλάσσουν περιοδικά και εντός ενός προκαθορισμένου

χρονικού διαστήματος πληρωμές σταθερού επιτοκίου (pay fixed) έναντι πληρωμών κυμαινόμενου επιτοκίου (receive floating) στο ίδιο νόμισμα και υπολογίζονται με αναφορά σε ένα συμφωνημένο θεωρητικό ποσό κεφαλαίου (notional amount). Συνήθως το κυμαινόμενο επιτόκιο είναι το Libor. Τα IRS χρησιμοποιούνται σε μεγάλο βαθμό από χρηματοπιστωτικούς οργανισμούς και επιχειρήσεις για να διασφαλιστούν από κινδύνους που απορρέουν από ανειλημμένες οριστικές θέσεις (outright positions).

- Το ποσό του κεφαλαίου ποτέ δεν ανταλλάσσεται με φυσικό τρόπο αλλά χρησιμοποιείται απλά για να υπολογισθούν οι πληρωμές των επιτοκίων. Το μόνο χρήμα που ανταλλάσσεται μεταξύ των αντισυμβαλλόμενων είναι οι καθαρές πληρωμές επιτοκίων ή καθαρό αποτέλεσμα (net result). Δηλαδή πριν να γίνει η ανταλλαγή αυτών πραγματοποιείται ο συμψηφισμός των χρεωστικών και πιστωτικών θέσεων. Επόμενα δεν έχουμε ανταλλαγή κεφαλαίων αλλά μόνο συμψηφιστικών χρηματοροών με αποτέλεσμα να περιορίζεται ο λειτουργικός κίνδυνος. Ο σκοπός αυτού του swap είναι ο μετασχηματισμός μιας υποχρέωσης σταθερού επιτοκίου σε μια υποχρέωση κυμαινόμενου επιτοκίου και αντίστροφα. Μπορεί να έχουμε όμως και ανταλλαγή κυμαινόμενων επιτοκίων.

- Τα IRS είναι α) εξωχρηματιστηριακά χρηματοπιστωτικά μέσα (over-the-counter, OTC instruments) δηλαδή συνάπτονται απ' ευθείας μεταξύ πελάτη και τράπεζας ή επενδυτικής εταιρίας β) μη τυποποιημένα μέσα ώστε να προσαρμόζονται στις ανάγκες του πελάτη και γ) η αγορά τους χαρακτηρίζεται από μεγάλη ρευστότητα.

- Εάν ο πελάτης αναμένει άνοδο των επιτοκίων στο άμεσο μέλλον ζητά από τον market maker να πληρώσει σταθερό επιτόκιο και να λάβει κυμαινόμενο επιτόκιο ώστε να ωφεληθεί από την άνοδο των επιτοκίων. Το αντίθετο θα ζητήσει εάν αναμένεται μία μείωση των επιτοκίων. Το σταθερό επιτόκιο ονομάζεται swap rate ενώ το κυμαινόμενο επιτόκιο floating rate και είναι συνήθως το Libor, το Euro Libor αλλά μπορεί να είναι και το MRO της ΕΚΤ ή το αντίστοιχο επιτόκιο άλλης κεντρικής τράπεζας. Η καμπύλη των IRS είναι μία καμπύλη της διαπραγματευτικής αγοράς η οποία μέχρι τους 12 μήνες διαμορφώνεται από τα Libor rates και μετά τους 12 μήνες από τα swap rates.

- Swap spread είναι η διαφορά ανάμεσα στο swap rate και την απόδοση του κρατικού ομολόγου αντίστοιχης λήξης. Το πάντα θετικό πρόσημο αυτού οφείλεται στη διαφορά του πιστωτικού κινδύνου μεταξύ της διαπραγματευτικής αγοράς και της αγοράς κρατικών ομολόγων. Τα swap spreads επηρεάζονται από τη μορφή της καμπύλης. Ειδικότερα, συμπιέζονται όταν η καμπύλη απόδοσης είναι θετική (steep) και διευρύνονται όταν είναι επίπεδη (flat).

• **Διακρίνουμε τα εξής είδη του interest rate swap:**

- ☞ **Amortising interest rate swap, AIRS** όταν το κεφάλαιο είναι συνδεδεμένο με το επιτόκιο. Το κεφάλαιο δηλαδή αυξάνεται (μειώνεται) στο μέτρο που αυξάνεται (μειώνεται) το επιτόκιο.

- ☞ **Basis swap.** Είναι η συμφωνία ανταλλαγής επιτοκίων στην οποία ανταλλάσσεται κυμαινόμενο έναντι κυμαινόμενου επιτοκίου. Για παράδειγμα ένα swap 1 μηνός USD Libor έναντι ενός 6 μηνών USD Libor. Υπάρχουν, επίσης, swaps μεταξύ δύο κυμαινόμενων δεικτών από διαφορετικά τμήματα της αγοράς χρήματος. Οι συνήθεις κυμαινόμενοι δείκτες είναι αυτοί των CD rates, Cost of Funds Index (COFI), Commercial Paper (CP), Euribor, Fed funds, Libor, Prime και Treasury Bill (T-bill).

- ☞ **Cross currency interest rate swap (CCIRS) ή plain vanilla swap.** Είναι το interest rate swap στο οποίο οι πληρωμές του επιτοκίου εκφράζονται σε διαφορετικά νομίσματα και ανταλλάσσεται σταθερό προς κυμαινόμενο επιτόκιο όπως για παράδειγμα σταθερό επιτόκιο δολαρίου ΗΠΑ με κυμαινόμενο επιτόκιο ελβετικού φράγκου. Στην περίπτωση αυτή, ο ένας αντισυμβαλλόμενος πληρώνει το ποσό του τόκου που προκύπτει από την εφαρμογή του επιτοκίου ενός νομίσματος επί κεφαλαίου εκφρασμένου στο νόμισμα αυτό ενώ ο έτερος των αντισυμβαλλόμενων πληρώνει το ποσό του τόκου που προκύπτει από την εφαρμογή του επιτοκίου του άλλου νομίσματος επί κεφαλαίου εκφρασμένου στο άλλο νόμισμα.

- ☞ **Differential swap** είναι η ανταλλαγή επιτοκίων Libor σε δύο νομίσματα όπου οι διακανονισμοί πραγματοποιούνται μόνο σε ένα νόμισμα

- ☞ **Overnight Indexed Swap, OIS** = δεικτοποιημένη ανταλλαγή με κυμαινόμενο επιτόκιο μιας ημέρας. Είναι ένας ειδικός τύπος του interest rate swap με δύο κύρια χαρακτηριστικά: α) η ανταλλαγή των επιτοκίων γίνεται σε σχετικά σύντομες περιόδους όπως π.χ από μία εβδομάδα μέχρι ένα έτος ενώ στο τυποποιημένο interest rate swap διαρκεί συνήθως από ένα μέχρι τριάντα έτη και β) το κυμαινόμενο επιτόκιο αναφοράς είναι το επιτόκιο μιας ημέρας (overnight rate) και ειδικότερα στη ζώνη του ευρώ το EONIA (Euro Overnight Index Average) ή στο Ηνωμένο Βασίλειο το SONIA (Sterling Overnight Index Average) ενώ στο τυποποιημένο interest rate swap τίθεται λιγότερα συχνά με αναφορά σε τριμηνιαίο ή

εξαμηνιαίο επιτόκιο. Το OIS επιτρέπει την καλύτερη διαχείριση του επιτοκιακού κινδύνου με τη σύμπτωση της λήξης των απαιτήσεων και υποχρεώσεων.

☛ **Putable swap.** Είναι η συμφωνία ανταλλαγής επιτοκίου (interest-rate swap) στην οποία ο αντισυμβαλλόμενος που εισπράττει σταθερό επιτόκιο έχει το δικαίωμα να ζητήσει τη λήξη της συμφωνίας σε μία ή περισσότερες ημερομηνίες κατά τη διάρκεια ισχύος της συμφωνίας.

☛ **Quanto swap** ή cross currency basis swap ή floating for floating swap. Είναι το interest rate swap στο οποίο ανταλλάσσονται δύο διαφορετικά κυμαινόμενα επιτόκια δύο διαφορετικών νομισμάτων όπως π.χ κυμαινόμενο επιτόκιο λίρας στερλίνας με κυμαινόμενο επιτόκιο δολαρίου ΗΠΑ.

☛ **Step-up swap** στο οποίο το θεωρητικό ποσό κεφαλαίου (notional amount) αυξάνεται σύμφωνα με ένα προσυμφωνημένο χρονοδιάγραμμα.

14) Liability swap = ανταλλαγή περιουσιακών στοιχείων παθητικού. Είναι το swap που μετατρέπει ένα σταθερό κουπόνι στοιχείων παθητικού σε ένα κυμαινόμενο κουπόνι στοιχείων παθητικού ή το αντίστροφο δηλαδή ένα κυμαινόμενο κουπόνι σε σταθερό.

15) Substitution swap = ανταλλαγή υποκατάστασης. Είναι μία ανταλλαγή όπου ένα στέλεχος επιχείρησης ανταλλάσσει ένα ομόλογο έναντι άλλου ομολόγου που είναι ίδιο σε όρους προθεσμιών πληρωμής των κουπονιών, λήξης και πιστωτικής αξιολόγησης αλλά προσφέρει υψηλότερη απόδοση.

16) Total return swap = σύμβαση ανταλλαγής συνολικής απόδοσης. Είναι εκτός ισολογισμού εξωχρηματοπιστηριακή χρηματοπιστωτική σύμβαση, όπου ο αγοραστής προστασίας ανταλλάσσει με τον πωλητή προστασίας τη συνολική απόδοση ενός υποκειμένου μέσου και την ενδεχόμενη ανατίμηση της αγοραίας αξίας του έναντι της ενδεχόμενης υποτίμησης της αγοραίας αξίας του υποκειμένου μέσου πλέον ενός επιτοκίου αναφοράς και μιας προκαθορισμένης αποζημίωσης/περιθωρίου. Ο αγοραστής προστασίας μπορεί να μην κατέχει το υποκείμενο μέσο.

Swaption = είναι ένα option επί ενός interest rate swap που παρέχει στον κάτοχο το δικαίωμα, αλλά όχι την υποχρέωση, να εκτελέσει το interest rate swap σε μία συγκεκριμένη μελλοντική ημερομηνία με όρους που συμφωνούνται σήμερα. Το συμβόλαιο καθορίζει εάν ο αγοραστής θα είναι αποδέκτης ή πληρωτής σταθερού τόκου.

SWIFT = (Society for Worldwide Interbank Financial Telecommunication). Εταιρία για την Παγκόσμια Διατραπεζική Χρηματοοικονομική Τηλεπικοινωνία. Ιδρύθηκε το 1973 από αμερικανικές και δυτικοευρωπαϊκές τράπεζες. Έχει έδρα τις Βρυξέλλες και λειτουργεί μία παγκόσμια επικοινωνιακή πλατφόρμα μετάδοσης εντολών για την πίστωση και χρέωση λογαριασμών με τυποποιημένα μηνύματα, την επιβεβαίωση των πράξεων και λογισμικό διασύνδεσης (interface software). Κυκλώματα του SWIFT χρησιμοποιεί το σύστημα TARGET2 και όλα τα συστήματα διακανονισμού μεγάλων πληρωμών. Το 2006, τις υπηρεσίες του SWIFT χρησιμοποιούσαν 7.800 χρηματοπιστωτικά ιδρύματα, διαμεσολαβητές (brokers) και εταιρίες συστημάτων πληρωμών σε περισσότερες από 200 χώρες. Διαθέτει 1.737 υπαλλήλους, ενεργητικό 406 εκατομμυρίων ευρώ και ετήσια έσοδα 406 εκατομμύρια ευρώ. Το 2005, το σύνολο των διακινηθέντων μηνυμάτων ανήλθε σε 2,3 δισεκατομμύρια ενώ ο μέσος ημερήσιος αριθμός μηνυμάτων τα 10 εκατομμύρια. Το ανώτατο όργανο της εταιρίας είναι το Συμβούλιο (Board) που αποτελείται από 25 ανεξάρτητους διευθυντές εκλεγόμενους από τους μετόχους. Είναι υπεύθυνο για τη διοίκηση και την εποπτεία της εταιρίας. Εποπτεύει την Εκτελεστική Ελεγκτική Ομάδα (Executive Steering Group, ESG) που είναι αρμόδια για την προετοιμασία, κατάρτιση και αντικειμενικότητα της ενοποιημένης λογιστικής κατάστασης και των άλλων πληροφοριακών στοιχείων που παρουσιάζονται στην Ετήσια Έκθεση.

SWIFTNet = δικτυακή υπηρεσία του SWIFT. Την 15.8.2002 άρχισε να εφαρμόζεται η ανωτέρω νέα παγκόσμια υπηρεσία του FIN - SWIFT που αφορά τη μετάδοση διατραπεζικών εντολών πληρωμής και βασίζεται στη δικτυακή τεχνολογία TCP/IP (Transmission Control Protocol on top of the Internet Protocol, βλέπε όρο). FIN είναι οι υπηρεσίες μηνυμάτων μεγάλου όγκου του SWIFT όπως οι εντολές πληρωμών και διακανονισμού και οι επιβεβαιώσεις πράξεων συναλλάγματος. Η βάση του SWIFTNet είναι το ενιαίο παράθυρο (single window). Με την πρόοδο αυτού του δικτύου, εξασφαλίζεται η πρόσβαση σε νέες υπηρεσίες μέσω της ίδιας ενοποιημένης υποδομής. Για παράδειγμα μέσω του SWIFTNet είναι δυνατή η πρόσβαση στο Διακανονισμό Αδιάλειπτης Σύνδεσης (Continuous Linked Settlement, CLS) για τις συναλλαγές σε συνάλλαγμα, στην υπηρεσία επιβεβαιώσεων αυτών

(SWIFT's FX confirmation matching service), στην υπηρεσία συμψηφισμού και διακανονισμού μέσω του Ίντερνετ του Γραφείου Συμψηφισμού της Νέας Υόρκης (Internet Clearing and Settlement (iC&S) at the New York Clearing House) και στην υπηρεσία του STEP2 για την ανταλλαγή φακέλων πληρωμών μεγάλου όγκου. Ιδιαίτερα χρήσιμο είναι το Swiftnet για τις μικρομεσαίες επιχειρήσεις που έχουν παρουσία στον παγκόσμιο ιστό με ένα Web site για τη διενέργεια ηλεκτρονικών πωλήσεων. Σε σχετικά χαμηλό κόστος εξασφαλίζει ασφαλείς συναλλαγές, άνετη λειτουργία βάσεων δεδομένων και υπηρεσίες πιστωτικών καρτών.

Switch = κλειδί, ηλεκτρικός διακόπτης ή μία συσκευή που χρησιμοποιείται για να ελέγχει προσωπικούς ηλεκτρονικούς υπολογιστές και βοηθητικές συσκευές ή σύστημα ελέγχου αποτελούμενο από μία ηλεκτρική, ηλεκτρονική ή μηχανική συσκευή που πραγματοποιεί μία διακοπή ή αλλαγή στις συνδέσεις ενός κυκλώματος.

◆ Στην πληροφορική και ιδιαίτερα την επιστήμη των δικτύων σημαίνει: 1) τη συσκευή που βελτιώνει την απόδοση του δικτύου. Όταν μία πύλη switch δέχεται πακέτα δεδομένων, τα προωθεί μόνο στην κατάλληλη πύλη που προορίζεται για τον αποδέκτη. Αυτό μειώνει τον ανταγωνισμό για το εύρος χωρητικότητας (bandwidth) μεταξύ των σταθμών εργασίας (clients), των διακομιστών (servers) ή των ομάδων χρηστών που συνδέονται με τη συγκεκριμένη πύλη 2) τη συσκευή που φιλτράρει και προωθεί πακέτα δεδομένων μεταξύ τμημάτων δικτύων τοπικών περιοχών (LANs) 3) τη συσκευή παρακολούθησης της κυκλοφορίας ενός πληροφοριακού δικτύου η οποία ελέγχει τη ροή της κυκλοφορίας των δεδομένων μεταξύ πολλαπλών δικτυακών συνδέσεων.

◆ Στις τηλεπικοινωνίες, είναι μία συσκευή δικτύου η οποία επιλέγει μία πορεία ή ένα κύκλωμα για να στείλει μία μονάδα δεδομένων στον επόμενο προορισμό. Μπορεί επίσης να περιέχει τη λειτουργία ενός δρομολογητή (router), μιας συσκευής ή ενός προγράμματος που μπορεί να καθορίζει το ακριβές σημείο του δικτύου προς το οποίο πρέπει να σταλούν τα δεδομένα. Πιο απλά είναι ένα μηχάνημα που καναλιζάρει εισερχόμενα στοιχεία από πολλαπλές πύλες και τα κατευθύνει στην ειδική πύλη από την οποία θα φθάσουν στον σωστό αποδέκτη.

Switching = **1)** ρευστοποίηση μιας υπάρχουσας ανοικτής θέσης και ταυτόχρονα αποκατάσταση της θέσης με μία άλλη θέση του ίδιου τύπου. Πρόκειται για ένα συμμετρικό συνδυασμό των χρηματορροών που επιτρέπει σε αυτόν που δανείζεται βραχυπρόθεσμα να εξοφλήσει μία υποχρέωση πριν από την ημερομηνία που θα καταστεί απαιτητή επιτυγχάνοντας τη μείωση του κόστους δανεισμού **2)** η μεταφορά περιουσιακών στοιχείων από ένα αμοιβαίο κεφάλαιο σε άλλο σε μία σειρά κεφαλαίων όπως ομόλογα, αναπτυξιακό κεφάλαιο κλπ τα οποία διαχειρίζονται από την ίδια εταιρία. Για τη συναλλαγή επιβάλλεται συνήθως τέλος. Στο Ηνωμένο Βασίλειο, ένα switching κατ' έτος πραγματοποιείται δωρεάν ενώ για τα επόμενα εισπράττεται τέλος.

T

Tail = 1) η διαφορά μεταξύ της μέσης τιμής στις δημοπρασίες του δημοσίου - τιμή έκδοσης και της τελικής διαμορφωθείσας τιμής **2)** στην αγορά repos, ένας διαπραγματευτής δημιουργεί μια ουρά (tail) όταν σκόπιμα συνάπτει ένα reverse repo για μεγαλύτερο χρονικό διάστημα από ότι το repo ελπίζοντας ότι θα πέσουν τα επιτόκια και θα μειωθεί το κόστος του εναπομείναντος τμήματος του reverse repo **3)** τα εναπομένοντα διαθέσιμα μετά την αποπληρωμή ενός χρηματοδοτικού σχεδίου.

Tail risk = σπάνιος κίνδυνος. Είναι ο χρηματοπιστωτικός κίνδυνος που οφείλεται σε γεγονότα που είναι εξαιρετικά σπάνια να συμβούν, εάν όμως υλοποιηθούν συνεπάγονται μεγάλες ζημιές. Σαν χαρακτηριστικό παράδειγμα αναφέρεται η παρ' ολίγο χρεωκοπία της μεγαλύτερης ασφαλιστικής εταιρίας του κόσμου της American International Group (AIG) η οποία τελικά διασώθηκε μετά από παρέμβαση της κεντρικής τράπεζας FED που της χορήγησε τη 17.9.2008 δάνειο ενίσχυσης της ρευστότητας 85 δισεκατομμυρίων δολαρίων με λήξη 2 ετών και με επιτόκιο 11,4% και αργότερα της κυβέρνησης των ΗΠΑ.

Tailor-made banking services = τραπεζικές υπηρεσίες που καλύπτουν συγκεκριμένες και ατομικές ανάγκες του πελάτη, ή άλλως υπηρεσίες κομμένες και ραμμένες στα μέτρα του πελάτη. Πρόκειται για μία νέα τεχνική του private banking η οποία δεν υπακούει σε κλειστό αριθμό (numerus clausus) τραπεζικών προϊόντων, υπηρεσιών και τεχνικών αλλά διαμορφώνει με σχετική ευελιξία το είδος της εξυπηρέτησης αφού εξετάσει τις ανάγκες του συγκεκριμένου πελάτη και τον καλύτερο τρόπο κάλυψής τους.

Takeover = εξαγορά επιχειρήσεων. Η μεταβίβαση του ελέγχου μιας επιχείρησης από μία ομάδα μετόχων σε άλλη. Μπορεί να είναι φιλική, δηλαδή μετά από σύμφωνη γνώμη και των δύο ομάδων (friendly takeover, βλέπε όρο), ή εχθρική (hostile takeover, βλέπε όρο) οπότε αποσκοπεί στην αντικατάσταση της διοικούσας ομάδας που είναι αντίθετη στην εξαγορά μέσω δημόσιας προσφοράς προς τους μετόχους. Η περίπτωση αυτή ισχύει όταν υπάρχει μεγάλη διασπορά μετοχών και η διοικούσα ομάδα ελέγχει την επιχείρηση με ένα ποσοστό π.χ 10%, 20% ή 35%.

Tandem system = δίδυμο σύστημα. Σύστημα ηλεκτρονικού υπολογιστή με δύο κεντρικές μονάδες επεξεργασίας (CPUs), στο οποίο τα δεδομένα εξόδου της μιας μονάδας αποτελούν τα δεδομένα εισόδου της άλλης.

TANKAN INDEX = Tankan είναι ο συντετμημένος τίτλος των ιαπωνικών λέξεων **TANKI KEIZAI KANSOKU CHOUSA** που σημαίνει «βραχυπρόθεσμη οικονομική έρευνα των επιχειρήσεων στην Ιαπωνία». Πρόκειται για ένα στατιστικό δείκτη επιχειρηματικής εμπιστοσύνης που καταρτίζεται από την κεντρική τράπεζα της χώρας αυτής (Τράπεζα της Ιαπωνίας, Bank of Japan) και δημοσιεύεται σε τριμηνιαία βάση (Μάρτιο, Ιούνιο, Σεπτέμβριο και Δεκέμβριο).

▪ Βασίζεται σε απαντήσεις στελεχών κύρια μεγάλων ιαπωνικών βιομηχανικών επιχειρήσεων αλλά και μικρομεσαίων μεταποιητικών επιχειρήσεων όπως επίσης και εταιριών του τομέα των υπηρεσιών. Οι ερωτήσεις είναι αφενός κρίσεως όπως π.χ πως βλέπετε τις μελλοντικές οικονομικές εξελίξεις αλλά και ποσοτικές όπως π.χ αναφέρατε τις πωλήσεις, τα κέρδη, τον αριθμό των νέων προσλήψεων στην επιχείρησή σας. Ένα ψηφίο πάνω από το μηδέν είναι γενικά θετικό για την οικονομία αν και αυτό που μετρά περισσότερο είναι η πρόβλεψη της συνολικής τάσης της οικονομίας. Η Τράπεζα της Ιαπωνίας δεν εξάγει από το δείκτη προβλέψεις αλλά απλά αθροίζει τα στοιχεία των επιχειρήσεων που απαντούν στο ερωτηματολόγιο αυτής και αφήνει τις κρίσεις στον αναγνώστη.

▪ Διακρίνουμε: 1) την έρευνα των ιδιωτικών επιχειρήσεων, εξαιρουμένων των χρηματοπιστωτικών ιδρυμάτων. Στην έρευνα αυτή συμμετέχουν περίπου 220.000 επιχειρήσεις μεταξύ των οποίων επιλέγεται ένα δείγμα περίπου 10.000 επιχειρήσεων κατά

βιομηχανικό τομέα και κατά μέγεθος Δημοσιεύονται στοιχεία για 30 βιομηχανίες, 16 του μεταποιητικού τομέα και 14 του μη βιομηχανικού τομέα και γίνεται διαχωρισμός κατά μέγεθος σε μεγάλες, μεσαίες και μικρές επιχειρήσεις 2) την έρευνα των χρηματοπιστωτικών επιχειρήσεων που αποτελεί συμπλήρωμα του Tankan.

- Εκδίδονται δύο τεύχη: α) ένα από το κεντρικό κατάστημα για όλη τη χώρα και β) ένα άλλο από κάθε υποκατάστημα της Τράπεζας της Ιαπωνίας με στοιχεία μόνο για την περιοχή του.
- Το Tankan χρησιμεύει στην κεντρική τράπεζα για τη διαμόρφωση της νομισματικής πολιτικής και στους λοιπούς αναγνώστες για την ανάλυση των οικονομικών εξελίξεων και της πορείας των επιχειρήσεων.

TARGET (or TARGET1) = Διευρωπαϊκό Αυτοματοποιημένο σύστημα Άμεσης Διαβίβασης Ακαθάριστου Διακανονισμού σε Πραγματικό Χρόνο (Trans-European Automated Real-Time Gross Settlement Express Transfer system). Το σύστημα πληρωμών του Ευρωπαϊκού Συστήματος Κεντρικών Τραπεζών που χρησιμοποιούνταν ιδιαίτερα για το διακανονισμό των πράξεων νομισματικής πολιτικής του Ευρωσυστήματος και γενικά των μεγάλων πληρωμών ενώ δεν αποκλειόταν η επεξεργασία των μικρών πληρωμών. Αποτελείτο από τα εθνικά συστήματα RTGS που έδρευαν σε κάθε εθνική κεντρική τράπεζα, το μηχανισμό πληρωμών της EKT (ECB Payment Mechanism, EPM) και το τηλεπικοινωνιακό σύστημα διασύνδεσης (interlinking system). Με το εθνικό συστατικό του TARGET (RTGS) συνδέονταν τα πιστωτικά ιδρύματα (Π.Ι.) της χώρας, τα υποκαταστήματα ξένων Π.Ι που λειτουργούσαν στη χώρα αυτή, Π.Ι που ήταν εγκατεστημένα στον Οικονομικό Ευρωπαϊκό Χώρο ενώ στην Ελλάδα μετά από ειδική έγκριση της Τράπεζας της Ελλάδος μπορούσαν να μετέχουν υπηρεσιακές μονάδες της κεντρικής διοίκησης που δραστηριοποιούνταν στις αγορές χρήματος και κεφαλαίου, οργανισμοί του δημόσιου τομέα που δέχονταν καταθέσεις πελατών ή δραστηριοποιούνταν στις αγορές χρήματος και κεφαλαίου, επιχειρήσεις παροχής επενδυτικών υπηρεσιών (ΕΠΕΥ) και εποπτευόμενοι από αρμόδιες αρχές οργανισμοί που παρείχαν υπηρεσίες συμψηφισμού και διακανονισμού. Το TARGET1 αντικαταστάθηκε σταδιακά το 2007 και το 2008 από το πιο εξελιγμένο σύστημα TARGET2 (βλέπε επόμενο όρο). Το Νοέμβριο του 2007 που άρχισε η σταδιακή μετάβαση στη νέα έκδοση, υπήρχαν 1072 άμεσοι μετέχοντες στο TARGET1 και ο συνολικός αριθμός των τραπεζών, συμπεριλαμβανομένων των θυγατρικών και υποκαταστημάτων τους, που είχαν σύνδεση με το TARGET1 ανερχόταν σε 52.800 δηλαδή συμμετείχαν σχεδόν όλα τα πιστωτικά ιδρύματα της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Από την έναρξη της λειτουργίας του TARGET1, τον Ιανουάριο του 1999, ο αριθμός των πληρωμών αυξανόταν περίπου κατά 10% κάθε χρόνο. Το 2007 επεξεργάστηκε, κατά μέσο όρο, περισσότερες από 360.000 πληρωμές την ημέρα με συνολική αξία 2,4 τρισεκατομμυρίων ευρώ. Το TARGET1 κάλυπτε το 89% σε αξία και το 61% σε αριθμό όλων των πληρωμών που διακανονίσθηκαν από όλα τα συστήματα πληρωμών και διακανονισμών. Ο μέσος όρος των πληρωμών που διεκπεραίωσε το TARGET1 το 2007 ανήλθε σε 6,4 δισεκατομμύρια ευρώ. Περίπου το 64% των πληρωμών του αφορούσε ποσά ίσα ή λιγότερα από 50.000 ευρώ.

TARGET2 = το σύστημα που αντικατέστησε το TARGET1.

- Το σύστημα TARGET1 λειτουργούσε αποκεντρωτικά. Η τεχνική υποδομή ευρισκόταν στις εθνικές κεντρικές τράπεζες και την EKT και η επικοινωνία διασφαλιζόταν με το τηλεπικοινωνιακό σύστημα διασύνδεσης (interlinking system). Δεν υπήρχε κεντρικός Η/Υ στην EKT. Τα συστατικά του συστήματος, δηλαδή τα συστήματα διακανονισμού μεγάλων ποσών σε πραγματικό χρόνο RTGS των κεντρικών τραπεζών, ακολουθούσαν την αρχή της ελάχιστης εναρμόνισης όσον αφορά το λογισμικό τους.
- Από την Άνοιξη του 2001 άρχισε στο ΕΣΚΤ μια συζήτηση για την αναβάθμιση του συστήματος προκειμένου να καταστεί πιο ανταγωνιστικό. Την 24.10.2002 το Διοικητικό Συμβούλιο της EKT έλαβε μία στρατηγική απόφαση για τη ριζική τροποποίησή του:
 - α) αρχικά αποφασίσθηκε ότι το TARGET2 θα ήταν ένα σύστημα με πολλές πλατφόρμες (multiple-platform system) και με **μία ενιαία βασική υπηρεσία (core service)** που προσφέρεται υποχρεωτικά από όλες τις πλατφόρμες. Η ενιαία βασική υπηρεσία καλύπτει πιο ευρύτερο φάσμα και σε πολύ πιο εναρμονισμένο επίπεδο υπηρεσιών σε σύγκριση με το προηγούμενο σύστημα β) η ενιαία βασική υπηρεσία έχει μία ενιαία τιμή που ισχύει για όλες τις πλατφόρμες και για τις εγχώριες και για τις διασυνοριακές πληρωμές
 - γ) η τιμολόγηση είναι ανταγωνιστική. Αυτό σημαίνει ότι για τη διαμόρφωση της τιμής για την ενιαία βασική υπηρεσία οι επιδοτήσεις που υπερβαίνουν έναν αποδεκτό συντελεστή δημόσιου συμφέροντος (κύρια τη μείωση του συστημικού κινδύνου) πρέπει σταδιακά να

εξαλειφθούν υποχρεωτικά. Δηλαδή λαμβάνεται υπόψη το πλέον ανταγωνιστικό σύστημα διακανονισμού μεγάλων ποσών σε πραγματικό χρόνο (RTGS) δηλαδή αυτό με τη χαμηλότερη τιμολόγηση

δ) στο τέλος μιας τετραετούς περιόδου από την έναρξη της λειτουργίας του TARGET2 οι πλατφόρμες που δεν προσφέρουν ανταγωνιστικές τιμές θα έπρεπε να κλείσουν. Από αυτό συνάγεται ότι ναι μεν δεν ήταν υποχρεωτική η συμμετοχή σε μία πλατφόρμα αλλά ο ανταγωνισμός θα ανάγκαζε τις κεντρικές τράπεζες να περιορισθούν στο τέλος σε μία πλατφόρμα όπως πράγματι στην πράξη έγινε **ε)** όλες οι κεντρικές τράπεζες θα συνεχίσουν να τηρούν τους λογαριασμούς των Π.Ι δηλαδή ο διακανονισμός θα εξακολουθεί να πραγματοποιείται σε χρήμα κεντρικής τράπεζας, θα έχουν την ευθύνη των σχέσεων με τους χρήστες και προπαντός θα εξασφαλίζουν την ενδοημερήσια οριστικότητα των πληρωμών σε συνεχή βάση παρέχοντας ρευστότητα στα Π.Ι. **Τελικά**, δεν χρειάστηκε να εφαρμοσθεί αυτός ο κανόνας αφού **μόνο μία ενιαία κοινή πλατφόρμα λειτουργεί από το 2007** (βλέπε πιο κάτω)

ζ) το πολυπλατφορμικό σύστημα TARGET2 θα αποτελείτο από ατομικές πλατφόρμες πληροφορικής και, στα τρία πρώτα χρόνια της λειτουργίας του, από μία **ενιαία κοινή πλατφόρμα (single shared platform, SSP)** διαθέσιμη σε εκείνες τις κεντρικές τράπεζες που θα αποφασίσουν εθελοντικά να εγκαταλείψουν την ατομική τους πλατφόρμα. Μετά την αρχική αυτή περίοδο, οι κεντρικές τράπεζες του ΕΣΚΤ είναι ελεύθερες είτε να κρατήσουν την ατομική τους πλατφόρμα είτε να προσχωρήσουν στην κοινή πλατφόρμα είτε να δημιουργήσουν μαζί με άλλες κεντρικές τράπεζες μια νέα κοινή πλατφόρμα

η) η κοινή πλατφόρμα δεν θα δημιουργηθεί πριν εκδηλωθεί ενδιαφέρον από κεντρικές τράπεζες που θα θελήσουν να συμμετάσχουν σε αυτή. Μπορεί να δημιουργηθεί εξ ολοκλήρου από την αρχή ή να βασισθεί σε μια από τις υπάρχουσες πλατφόρμες. Ανάλογα με το αποτέλεσμα της τεχνικής ανάλυσης ενδέχεται να δομηθεί με βάση τα λεγόμενο ενεργό/ενεργό πρότυπο, σύμφωνα με το οποίο οι βασικές λειτουργίες και το προσωπικό κατανέμονται σε τοποθεσίες διαφορετικών χωρών

θ) όλες οι πλατφόρμες που συμμετέχουν στο TARGET2 υπόκεινται στις ίδιες κατευθυντήριες γραμμές όπως για την τιμολόγηση και την αρχή της πλήρους κάλυψης του κόστους, τα κριτήρια εισδοχής στο σύστημα, την ενιαία βασική υπηρεσία

ι) το TARGET2 επεξεργάζεται πληρωμές που: **1)** υποχρεωτικά πρέπει να διακανονισθούν μέσα από το σύστημα όπως οι πράξεις της νομισματικής πολιτικής και ο συμψηφισμός των παλαιών επικουρικών συστημάτων διακανονισμού μεγάλων ποσών (ancillary systems) όπως π.χ τα Γραφεία Συμψηφισμού Επιταγών **2)** το Ευρωσύστημα επιθυμεί να διέρχονται από το σύστημα TARGET οι ατομικές πληρωμές μεγάλων ποσών που δεν σχετίζονται με πράξεις νομισματικής πολιτικής και **3)** άλλες πληρωμές που οι ίδιοι οι χρήστες (άμεσα τα πιστωτικά ιδρύματα ή έμμεσα οι πελάτες τους) επιθυμούν να διακανονισθούν μέσω του TARGET χωρίς να τίθεται από το Ευρωσύστημα ή από τις ΕθνΚΤ ελάχιστο όριο ποσού πληρωμών πέραν του οποίου θα επιτρέπεται ο διακανονισμός μέσω του TARGET2

κ) εκτός από την προσφερόμενη ενιαία βασική υπηρεσία, κάθε πλατφόρμα μπορεί να παρέχει συμπληρωματικές υπηρεσίες (additional services)

λ) μία ενιαία διασύνδεση (interface) με το TARGET2, συμπεριλαμβανομένης και της διασύνδεσης με τους χρήστες, είναι επιθυμητή. Η διασύνδεση μέσω του συστήματος SWIFT θα γενικευθεί. Αυτό αφορά κύρια τα εθνικά επικουρικά συστήματα συμψηφισμού που ο διακανονισμός τους συνολικά στο τέλος της ημέρας γίνεται υποχρεωτικά μέσω του TARGET. Τα συστήματα αυτά (ancillary systems) χρησιμοποιούν στην μεγάλη πλειοψηφία τους τις παλιές τοπικές διασυνδέσεις για να συνδεθούν με το σύστημα TARGET. Δεν είναι υποχρεωτικό αλλά επιθυμητό όπως και τα συστήματα αυτά εγκαταλείψουν τις παλιές in-house εφαρμογές και διασυνδεθούν με το TARGET2 μέσω του SWIFT

μ) η ενιαία κοινή πλατφόρμα θα χρηματοδοτείται από τις συμμετέχουσες κεντρικές τράπεζες ενώ οι ατομικές πλατφόρμες θα χρηματοδοτούνται από τις κεντρικές τράπεζες που τις διατηρούν

ν) για την ενιαία βασική υπηρεσία θα υπάρχει μία ενιαία τιμολόγηση ενώ οι συμπληρωματικές υπηρεσίες θα τιμολογούνται χωριστά από κάθε μία κεντρική τράπεζα

ξ) το TARGET2 θα αρχίσει τη λειτουργία του όταν οι σχετικές κατευθυντήριες γραμμές έχουν θεσπισθεί και όταν όλα τα συστατικά του συστήματος είναι ικανά να προσφέρουν την ενιαία βασική υπηρεσία και η κοινή πλατφόρμα είναι έτοιμη να λειτουργήσει

ο) οι εθνικές κεντρικές τράπεζες των υπό ένταξη κρατών θα έχουν τα ίδια δικαιώματα και υποχρεώσεις όπως και οι ΕθνΚΤ των κρατών μελών της Ε.Ε που δεν συμμετέχουν στη ζώνη

του ευρώ. Με δεδομένο ότι η μεγάλη διεύρυνση της Ε.Ε (1-5-2004 και 1.1.2007) προηγήθηκε της έναρξης λειτουργίας του TARGET2, για εκείνες τις ΕθνΚΤ των προσχωρούντων κρατών που δεν επιθυμούν να εγκαταστήσουν τη δική τους πλατφόρμα RTGS, θα τους προσφερθεί μία μεταβατική λύση μέχρι να συγκροτηθεί η κοινή πλατφόρμα.

Συνοπτικά, **το σύστημα TARGET2 υπόκειται στις ακόλουθες αρχές:**

- εκπληρώνει τις απαιτήσεις των χρηστών
- αποσκοπεί στην ενίσχυση της Ευρώπης σαν χρηματοπιστωτικό κέντρο εξασφαλίζοντας την ουδετερότητα δηλαδή χωρίς να παραχωρεί προνόμια σε καμία πόλη – χρηματοπιστωτικό κέντρο ή σε καμία εθνική τραπεζική κοινότητα
- ιδιοκτήτες (owners) είναι όλες οι κεντρικές τράπεζες του Ευρωσυστήματος
- κάθε κεντρική τράπεζα και κάθε μετέχον πιστωτικό ίδρυμα θα έχουν τα ίδια δικαιώματα χωρίς να επιτρέπονται διακρίσεις
- εξασφαλίζεται μια δίκαιη μεταχείριση σχετικά με το διακανονισμό των επικουρικών συστημάτων
- κάθε κεντρική τράπεζα εξακολουθεί να είναι υπεύθυνη για τις επιχειρηματικές σχέσεις (business relations) με τα εθνικά πιστωτικά ιδρύματα και τα επικουρικά συστήματα
- το TARGET2 προσφέρει μία σειρά από εναρμονισμένες διασυνδέσεις (harmonised interfaces) στους χρήστες (πιστωτικά ιδρύματα, υποδομές της αγοράς και κεντρικές τράπεζες)
- οι κανονικές πληρωμές προωθούνται με βάση την αρχή FIFO (First Input First Out) by passing δηλαδή μπορούν να εκτελεστούν ακόμα και εάν άλλες κανονικές πληρωμές ευρίσκονται σε αναμονή (in the queue). Για τις πολύ και τις απλώς επείγουσες πληρωμές εφαρμόζεται η αρχή FIFO με τη σημείωση ότι οι πολύ επείγουσες πληρωμές (highly urgent payments) προηγούνται των κανονικών και των απλώς επείγουσών πληρωμών και οι απλά επείγουσες πληρωμές (urgent payments) προηγούνται των κανονικών πληρωμών.
- με δεδομένο ότι το TARGET2 θα είναι ένα από τα μεγαλύτερα συστήματα πληρωμών στον κόσμο πρέπει να παρέχει μία πλατφόρμα με άριστη τεχνολογία που να εξασφαλίζει την επιχειρηματική συνέχεια (business continuity) δηλαδή τη συνεχή, αδιάλειπτη και ορθή διεκπεραίωση των συναλλαγών ακόμα και στην περίπτωση έκτακτων γεγονότων. Για το λόγο αυτό, εφαρμόζεται το πρότυπο ανάκτησης δεδομένων «δύο περιοχές – τέσσερις τοποθεσίες» (two regions – four sites) δηλαδή δύο τοποθεσίες ανάκτησης για κάθε περιοχή. ▪ Μέσα στην ίδια περιοχή, οι δύο τοποθεσίες θα απέχουν μερικά χιλιόμετρα και θα συνδέονται με οπτικές ίνες. Η ανάκτηση εντός της ίδιας περιοχής (intra-regional recovery) θα διαρκεί το μέγιστο μία ώρα.
 - Δύο περιφερειακά κέντρα ανάκτησης θα απέχουν μεταξύ τους εκατοντάδες χιλιόμετρα. Η ανάκτηση σε περίπτωση καταστροφής του κέντρου μιας περιοχής (inter-region recovery) θα διαρκεί το μέγιστο δύο ώρες.

Μόνο μία πρόταση για συγκρότηση της ενιαίας κοινής πλατφόρμας (SSP) υποβλήθηκε για αξιολόγηση στο Δ.Σ της ΕΚΤ. Την κατέθεσαν από κοινού **οι ΕθνΚΤ της Γερμανίας, της Γαλλίας και της Ιταλίας**. Την 16.2.2004 το Δ.Σ της ΕΚΤ ενέκρινε τη δημιουργία της ενιαίας κοινής πλατφόρμας με βάση την πρόταση που υπέβαλαν οι ανωτέρω τρεις ΕθνΚΤ.

■ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ ΕΘΝΙΚΩΝ ΚΕΝΤΡΙΚΩΝ ΤΡΑΠΕΖΩΝ ΣΤΟ TARGET2

Όλες οι εθνικές κεντρικές τράπεζες (ΕθνΚΤ) του Ευρωσυστήματος συμμετέχουν στην ενιαία κοινή πλατφόρμα του TARGET2. Από τις ΕθνΚΤ εκτός Ευρωσυστήματος, η Τράπεζα της Αγγλίας και η Εθνική Τράπεζα της Δανίας επιβεβαίωσαν τελικά τη συμμετοχή τους. Αντίθετα, η Βασιλική Τράπεζα της Σουηδίας δεν θα συνδεθεί με το TARGET2. Οι σουηδικές τράπεζες αναζητούν άλλη λύση για το διακανονισμό των πληρωμών τους σε ευρώ. Μερικές ΕθνΚΤ νέων κρατών της Ε.Ε θα συμμετάσχουν μόνο αφού υιοθετήσουν το ευρώ.

■ ΠΑΡΕΧΟΜΕΝΕΣ ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ ΑΠΟ ΤΟ TARGET2

◆ Υπηρεσίες παρεχόμενες **σε όλους τους χρήστες** που με τη σειρά τους διακρίνονται σε:

α) υποχρεωτικές που είναι η διενέργεια πληρωμών μέσω της ενιαίας κοινής πλατφόρμας (**Payment Module, PM** of the SSP), η μονάδα πληροφόρησης και ελέγχου (Information and Control Module, ICM), η διαχείριση στατικών δεδομένων (Static Data, SD Management Module) και η διαχείριση έκτακτων περιστατικών (Contingency Module, CM).

β) δυνητικές που είναι η σωρευτική διαχείριση ρευστότητας (Liquidity Pooling), τα διμερή – πολυμερή όρια του αποστέλλοντος (Limits) και οι επιφυλάξεις ρευστότητας (Liquidity Reservations).

♦ Υπηρεσίες παρεχόμενες από την κοινή πλατφόρμα **υπό τον όρο υιοθέτησης αυτών από την εθνική κεντρική τράπεζα** που διακρίνονται και αυτές σε:

α) υποχρεωτικές όπως είναι ο μηχανισμός πάγιων διευκολύνσεων (Standing Facilities Module, SF) και ο μηχανισμός διαχείρισης υποχρεωτικών αποθεματικών (Reserve Management Module, RM)

β) δυνητικές που είναι ο μηχανισμός τοπικής λογιστικοποίησης (Home Accounting Module, HAM). Οι κεντρικές τράπεζες που θα υιοθετήσουν αυτό το μηχανισμό μπορούν να προσφέρουν στους πελάτες τους τήρηση των υποχρεωτικών αποθεματικών σε λογαριασμό κεντρικής τράπεζας, διατραπεζικές εντολές μεταξύ λογαριασμών HAM τηρούμενες στην ίδια κεντρική τράπεζα, διατραπεζικές εντολές μεταξύ λογαριασμών HAM και λογαριασμών RTGS, αναλήψεις μετρητών στην αντίστοιχη κεντρική τράπεζα και πρόσβαση στις πάγιες διευκολύνσεις (Standing Facilities).

♦ Υπηρεσίες παρεχόμενες **μόνο σε κεντρικές τράπεζες** που διακρίνονται σε:

α) υποχρεωτικές που είναι η παρακολούθηση (Monitoring), οι υπηρεσίες CROSS δηλαδή η αποθήκευση στοιχείων, η αρχειοθέτηση, οι φάκελοι για τον υπολογισμό της τιμολόγησης (storage, archiving, files for billing calculation) και η διαχείριση στατικών δεδομένων (Static Data, SD – specific consultation/updates by the CBs)

β) δυνητικές που είναι η τιμολόγηση (CRISP), οι αναζητήσεις και οι αναφορές (CRAKS1) και οι σχέσεις με τους πελάτες (CRAKS3).

Από το προαιρετικό μέρος, η Τράπεζα της Ελλάδος (ΤτΕ) έχει αποφασίσει να μην υιοθετήσει τις υπηρεσίες HAM και RM. Για τη διαχείριση λογαριασμών έμμεσων μελών μέσω της ΤτΕ (EMTE) θα γίνει χρήση εσωτερικών εφαρμογών της ΤτΕ (**Proprietary Home Account, PHA**) δηλαδή οι διακανονισμοί θα πραγματοποιούνται σε τρεχούμενο λογαριασμό που τηρείται στην ΤτΕ. Γενικά, ο όρος PHA σημαίνει ένα λογαριασμό κεντρικής τράπεζας που τηρείται εκτός της ενιαίας κοινής πλατφόρμας (SSP) όπως π.χ για όσους δεν έχουν την ιδιότητα του άμεσα συμμετέχοντα στη μονάδα πληρωμής (PM) είτε είναι έμμεσα μέλη ή δεν είναι καθόλου μέλη και για κατόχους λογαριασμών RTGS για το διακανονισμό των συναλλαγών που δεν διεκπεραιώνονται στο PM. Επίσης για την τήρηση των υποχρεωτικών αποθεματικών θα χρησιμοποιηθεί εφαρμογή της ΤτΕ. Αντίθετα, η ΤτΕ υιοθετεί τις υπηρεσίες της ενιαίας κοινής πλατφόρμας πάγιες διευκολύνσεις (Standing Facilities Module, SF), τιμολόγηση (CRISP), αναζητήσεις και αναφορές (CRAKS1) και σχέσεις με τους πελάτες (CRAKS3)».

Μέσω του νέου συστήματος διενεργούνται μεταφορές πιστώσεων και άμεσες χρεώσεις σε ευρώ. Η ουσιαστική διαφορά μεταξύ των δύο συστημάτων είναι ότι στο TARGET2 όλοι οι λογαριασμοί των άμεσων μελών τηρούνται στην ενιαία κοινή πλατφόρμα. Σαν αποτέλεσμα, η χρέωση του λογαριασμού του αποστέλλοντος και η πίστωση του λογαριασμού του λαμβάνοντος μέλους πραγματοποιούνται ταυτόχρονα χωρίς τη μεσολάβηση μηχανισμού διασύνδεσης. Κατά τη διενέργεια των πληρωμών το νέο σύστημα TARGET2 χρησιμοποιεί το σύστημα SWIFT FIN Y-copy. Στο TARGET2 οι άμεσες χρεώσεις αφορούν αποκλειστικά διατραπεζικές πληρωμές που θα συνίστανται σε διακανονισμούς ανάληψης μετρητών, αποπληρωμή πράξεων νομισματικής πολιτικής και είσπραξη προμηθειών.

■ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ ΠΙΣΤΩΤΙΚΩΝ ΙΔΡΥΜΑΤΩΝ ΚΑΙ ΑΛΛΩΝ ΦΟΡΕΩΝ ΣΤΟ TARGET2

Η συμμετοχή στο TARGET2 μπορεί να λάβει τις παρακάτω μορφές:

1) Άμεσα συμμετέχων (Direct participant)

Τα επόμενα ιδρύματα είναι επιλέξιμα σαν άμεσα συμμετέχοντα στο TARGET2: **α)** εποπτευόμενα πιστωτικά ιδρύματα εγκατεστημένα στον Ευρωπαϊκό Οικονομικό Χώρο (EOX), συμπεριλαμβανομένων των υποκαταστημάτων τους **β)** επενδυτικές εταιρίες εγκατεστημένες στον EOX που έχουν λάβει άδεια λειτουργίας και εποπτεύονται από μία αναγνωρισμένη εποπτική αρχή **γ)** τα Υπουργεία Οικονομικών των κρατών μελών της Ε.Ε των κεντρικών ή περιφερειακών κυβερνήσεων που δραστηριοποιούνται στις αγορές χρήματος **δ)** οργανισμοί του δημόσιου τομέα των κρατών μελών της Ε.Ε που τηρούν λογαριασμούς για τους πελάτες τους **ε)** οργανισμοί που παρέχουν υπηρεσίες συμψηφισμού και διακανονισμού οι οποίοι υπόκεινται σε εποπτεία από μία αρμόδια αρχή **ζ)** οι κεντρικές τράπεζες των κρατών μελών της Ε.Ε. Επιπρόσθετα, οργανισμοί των ανωτέρω τύπων που είναι εγκατεστημένοι σε χώρα με την οποία η Ε.Ε έχει υπογράψει νομισματική συμφωνία όπως είναι το Πριγκιπάτο του Μονακό, ο Άγιος Μαρίνος και η Πόλη του Βατικανού μπορούν να γίνουν αποδεκτοί σαν άμεσα συμμετέχοντες εάν τηρούν τους κανόνες του TARGET2. Σε αντίθεση με όσα ισχύουν

με το σύστημα TARGET1, δεν θα ισχύσει καμία εξαίρεση σε ιδρύματα που δεν ανήκουν σε μία από τις παραπάνω κατηγορίες.

Οι άμεσα συμμετέχοντες θα τηρούν ένα λογαριασμό στη Μονάδα Πληρωμών (Payments Module, PM) της ενιαίας κοινής πλατφόρμας (Single Shared Platform, SSP) του TARGET2 και κατά συνέπεια θα είναι σε θέση: α) να δέχονται και να αποστέλλουν πληρωμές άμεσα από/προς το σύστημα και β) να διακανονίζουν άμεσα τις συναλλαγές μέσω της κεντρικής τους τράπεζας. Οι άμεσα συμμετέχοντες θα είναι υπεύθυνοι για όλες τις πληρωμές που δέχονται ή αποστέλλουν για λογαριασμό τους από κάθε μονάδα που είναι εγγεγραμμένη μέσω αυτών στο TARGET2 δηλαδή έμμεσα συμμετέχοντες, μονάδες με πρόσβαση πολλών παραληπτών και μονάδες με προσβάσιμους κωδικούς αναγνώρισης τραπεζών.

2) Πρόσβαση πολλών παραληπτών (Multi-addressee access)

Στο σύστημα πληρωμών TARGET2, οι άμεσα συμμετέχοντες μπορούν να εξουσιοδοτούν τα υποκαταστήματα αυτών και τα πιστωτικά ιδρύματα που ανήκουν στον ίδιο όμιλο, εγκατεστημένα στον ΕΟΧ, να προωθούν πληρωμές μέσω του κύριου λογαριασμού του άμεσα συμμετέχοντος χωρίς την εμπλοκή του, με την υποβολή/αποστολή πληρωμών απευθείας προς/από το σύστημα. Αυτό παρέχει στις θυγατρικές τράπεζες ή μία ομάδα τραπεζών μία αποτελεσματική ευχέρεια για τη διαχείριση της ρευστότητας και τη διενέργεια πληρωμών. Οι πληρωμές διακανονίζονται στον κύριο λογαριασμό αυτού που συμμετέχει άμεσα. Η πρόσβαση πολλών παραληπτών υπόκειται στους λεπτομερείς κανόνες του TARGET2.

3) Έμμεσα συμμετέχων (Indirect participant)

Μόνο εποπτευόμενα πιστωτικά ιδρύματα εγκατεστημένα στον ΕΟΧ και κεντρικές τράπεζες της Ε.Ε που συμμετέχουν άμεσα στο σύστημα δικαιούνται να μεσολαβούν για λογαριασμό πιστωτικών ιδρυμάτων εγκατεστημένων στον ΕΟΧ τα οποία, για οποιονδήποτε λόγο, επιθυμούν όπως οι πληρωμές τους διακανονίζονται μέσω του TARGET2 χωρίς όμως να συνδέονται άμεσα με αυτό. Σε αντίθεση με την πρόσβαση πολλών παραληπτών, η έμμεση συμμετοχή σημαίνει ότι οι εντολές πληρωμών διαβιβάζονται στο σύστημα από τον άμεσα συμμετέχοντα. Οι πληρωμές αυτές διακανονίζονται στο λογαριασμό του άμεσα συμμετέχοντος στη μονάδα πληρωμών της ενιαίας κοινής πλατφόρμας (PM of the SSP). Η έμμεση συμμετοχή υπόκειται στους λεπτομερειακούς κανόνες του TARGET2. Σημειώνεται ότι οι κεντρικές τράπεζες της Ε.Ε θα πάψουν να παρέχουν έμμεση συμμετοχή μετά το τέλος της μεταβατικής περιόδου των τεσσάρων ετών.

4) Κάτοχος προσβάσιμου κωδικού αναγνώρισης τραπεζών (Addressable BICs)

Ο τύπος αυτός πρόσβασης δεν υπόκειται σε κανόνες του συστήματος. Κάθε ανταποκριτής ή υποκατάστημα ενός άμεσα συμμετέχοντος που κατέχει ένα BIC είναι επιλέξιμο εγγραφής στο διευθυνσιολόγιο (directory) του TARGET2, ανεξάρτητα του τόπου εγκατάστασης. Επιπρόσθετα, το Ευρωσύστημα δεν καθόρισε χρηματοοικονομικά και διοικητικά κριτήρια για τους προσβάσιμους κωδικούς αναγνώρισης τραπεζών. Αυτό σημαίνει ότι εξαρτάται από τον άμεσα συμμετέχοντα να κρίνει με ποιους όρους θα παραχωρεί πρόσβαση. Ο άμεσα συμμετέχων θα προωθήσει τη σχετική πληροφορία στην εθνική κεντρική τράπεζα της χώρας του για την εγγραφή του προσβάσιμου BIC στο διευθυνσιολόγιο του TARGET2. Για πρακτικούς λόγους, κάθε έμμεσα συμμετέχων ή έχων προσβάσιμο BIC μπορεί να συνδεθεί με ένα μόνο άμεσα συμμετέχοντα. Ο έχων προσβάσιμο BIC πάντα θα στέλνει και θα δέχεται εντολές πληρωμής μέσω ενός άμεσα συμμετέχοντα. Οι πληρωμές του διακανονίζονται στο λογαριασμό του άμεσα συμμετέχοντος στη μονάδα πληρωμών της ενιαίας κοινής πλατφόρμας (PM of the SSP).

• Αν και δεν υπάρχει, τεχνικά, διαφορά μεταξύ ενός έμμεσα συμμετέχοντος και ενός προσβάσιμου BIC από νομική άποψη, μόνο ο έμμεσα συμμετέχων αναγνωρίζεται από το TARGET2 προκειμένου να τύχει της νομικής προστασίας, όπου αυτή υφίσταται, της Settlement Finality Directive (SFD). Τυπικά, στο διευθυνσιολόγιο του TARGET2 υπάρχει διάκριση μεταξύ των έμμεσα συμμετεχόντων και των προσβάσιμων BICs. Τα προσβάσιμα BICs δεν έχουν δικαίωμα απαιτήσεων στο πλαίσιο του κανονισμού αποζημιώσεων του TARGET2.

■ Διακανονισμός Επικουρικών Συστημάτων (Ancillary Systems Settlement)

- Στην έννοια των επικουρικών συστημάτων περιλαμβάνονται τα Γραφεία Συμφηφισμού Επιταγών και τα συστήματα διακανονισμού πληρωμών λιανικής, πληρωμών μεγάλης αξίας εκτός του TARGET, πράξεων συναλλάγματος όπως ο Διακανονισμός Αδιάλειπτης Σύνδεσης (Continuous Linked Settlement, CLS), πράξεων χρηματαγοράς και πράξεων σε τίτλους.
- Το σύστημα TARGET2 εξυπηρετεί και τα δύο μοντέλα που συναντώνται σήμερα στα κράτη μέλη της Ε.Ε: 1) του διασυνδεδεμένου μοντέλου, στο οποίο ο διακανονισμός σε χρήμα

κεντρικής τράπεζας των θέσεων των μελών στο επικουρικό σύστημα διενεργείται εντός του Συστήματος Διακανονισμού σε Συνεχή Χρόνο (ΣΔΣΧ) 2) του ενοποιημένου μοντέλου, για το διακανονισμό των συναλλαγών τίτλων σε χρήμα κεντρικής τράπεζας όπου ο διακανονισμός του ταμειακού σκέλους των συναλλαγών διενεργείται εντός του ίδιου του επικουρικού συστήματος.

- Μέσω της διασύνδεσης (Ancillary System Interface), τα επικουρικά συστήματα δύνανται να πραγματοποιούν: 1) μεταφορές πιστώσεων για ίδιο λογαριασμό ενώ η χρέωση θα λαμβάνει χώρα σε ίδιο λογαριασμό 2) άμεσες χρεώσεις για ίδιο λογαριασμό ενώ οι άμεσες χρεώσεις θα πιστώνονται σε ίδιο λογαριασμό 3) πληρωμές μετά από εξουσιοδότηση για λογαριασμό των συμμετεχόντων στο επικουρικό σύστημα. Τα πλεονεκτήματα που παρέχει η διασύνδεση αφορούν την τυποποίηση σε επίπεδο: 1) μηνυμάτων με τη χρήση του SWIFT 2) δικτύου και υπηρεσιών μέσω του SWIFTNet services και 3) διαδικασίας διακανονισμού με την πρόβλεψη έξι γενικών διαδικασιών. Η διασύνδεση για τα επικουρικά συστήματα χρησιμοποιείται:

- α) από τις εθνικές κεντρικές τράπεζες για ίδιο λογαριασμό ή για λογαριασμό των επικουρικών συστημάτων και β) από τα επικουρικά συστήματα.

- Οι συμμετέχοντες στο επικουρικό σύστημα μπορούν να διακανονίζουν τις συναλλαγές τους στην ενιαία κοινή πλατφόρμα πληρωμών, είτε απευθείας εφόσον είναι άμεσα μέλη, είτε μέσω άλλου, ειδικά καθοριζόμενου για το σκοπό αυτό, άμεσου μέλους που καλείται τράπεζα διακανονισμού (settlement bank).

■ Εκτίμηση όγκου συναλλαγών του TARGET2 και απολογιστικά στοιχεία για το 2008

- Αρχικά το Ευρωσύστημα εκτιμούσε ότι με το TARGET2 ο μέγιστος αριθμός πληρωμών σε ημερήσια βάση θα έφθανε σε 500.000 από 296.306 με το σύστημα TARGET1 το 2005 και ο συνολικός αριθμός συναλλαγών για το πρώτο έτος της λειτουργίας του θα έφθανε τα 81,3 εκατομμύρια. Δεν αναμενόταν, όμως, να αυξανόταν ο αριθμός των συμμετεχόντων αμέσων και εμμέσων μελών που το 2005 ανερχόταν σε 10.564 ενώ συνολικά συμπεριλαμβανομένων των θυγατρικών και των υποκαταστημάτων ο αριθμός των τραπεζών και άλλων ιδρυμάτων που είχαν πρόσβαση στο TARGET1 ανερχόταν σε 53.000.

- Τον Ιούλιο του 2006, το Ευρωσύστημα αναθεώρησε τις προβλέψεις του: 1) για το πρώτο έτος λειτουργίας (από το Μάιο του 2008 έως τον Απρίλιο του 2009), εκτιμά ότι ο αριθμός των πληρωμών θα ανέλθει σε 93,1 εκατομμύρια 2) ο συνολικός αριθμός συναλλαγών κατά τη διάρκεια των 6 ετών της απόσβεσης των δαπανών θα ανέλθει σε 650 εκατομμύρια.

- Η αναθεώρηση των προβλέψεων βασίστηκε στα εξής στοιχεία: α) η αρχική εκτίμηση για αύξηση 3% το χρόνο που στηρίχθηκε στα στοιχεία των ετών 2002-2004 δεν ήταν σωστή διότι δεν έλαβε υπόψη ότι την περίοδο αυτή πληρωμές μετακινήθηκαν από το TARGET στο σύστημα Διακανονισμού Αδιάλειπτης Σύνδεσης (Continuous Linked Settlement, CLS) και αυτό δεν επρόκειτο να επαναληφθεί τα επόμενα χρόνια β) η αύξηση των πληρωμών το 2005 ήταν 8,27% και τους πρώτους μήνες του 2006 άνω του 10% γ) παρατηρήθηκε ότι από το γερμανικό σύστημα EAF που έπαψε να λειτουργεί το Νοέμβριο του 2001 και το ισπανικό SPI που έκλεισε το Δεκέμβριο του 2004 το 60% των πληρωμών μετακινήθηκε προς το σύστημα TARGET. Εκτιμάται ότι το ίδιο ποσοστό θα μετακινηθεί και για τα άλλα ανταγωνιστικά συστήματα που θα κλείσουν δηλαδή το γαλλικό PNS και το βρετανικό CHAPS Euro.

- Απολογιστικά στοιχεία για το 2008: ο συνολικός αριθμός πληρωμών που διεκπεραιώθηκε το 2008 από το σύστημα TARGET2 ανήλθε σε 94.711.380 έναντι 93.375.701 το 2007 δηλαδή καταγράφηκε μία αύξηση 1,03%. Ο ημερήσιος μέσος όρος των πληρωμών το 2008 ήταν 369.966 έναντι 366.179 το 2007. Σε αξία το 2008 διακανονίστηκαν συναλλαγές ύψους 682,780 δισεκατομμυρίων ευρώ έναντι 616,731 δισεκατομμυρίων ευρώ το 2007 δηλαδή σημειώθηκε μια αύξηση της τάξης του 10,28%. Ο ημερήσιος μέσος όρος της αξίας των πληρωμών ανήλθε το 2008 σε 2,667 δισεκατομμύρια ευρώ έναντι 2,419 το 2007.

■ ΤΙΜΟΛΟΓΗΣΗ

- Το Συμβούλιο των Διοικητών της EKT αποφάσισε ότι, επί του παρόντος, δεν θα υπάρξει εναρμόνιση της τιμολόγησης των προαιρετικών υπηρεσιών (optional services) της ενιαίας κοινής πλατφόρμας (single shared platform, SSP).

- Η Επιτροπή Συστημάτων Πληρωμών και Διακανονισμών (Payment and Settlement Systems Committee, PSSC) της EKT επεξεργάστηκε ένα σχέδιο για το κόστος της λειτουργίας ενός help desk για το TARGET2 που θα συμπεριλαμβανόταν στον υπολογισμό της τιμής που θα επιβαρύνει τους χρήστες δηλαδή τα χρηματοπιστωτικά ιδρύματα και τους άλλους συμμετέχοντες.

■ Το Ευρωσύστημα είχε επεξεργαστεί μια μεθοδολογία για ένα πιθανό σύστημα διπλής τιμολόγησης των βασικών υπηρεσιών του TARGET2, που θα επέτρεπε στους συμμετέχοντες να επιλέγουν ανάμεσα σε μία μόνο χρέωση για εκτέλεση συναλλαγής ή σε μια μικρότερη χρέωση για εκτέλεση συναλλαγής συν μιας περιοδικής χρέωσης. Προέβλεπε τις ακόλουθες βασικές αρχές: α) το σύστημα πρέπει να επιτρέπει την ανάκτηση ενός πολύ μεγάλου μέρους του συνολικού κόστους του TARGET2 β) η υψηλότερη χρέωση για εκτέλεση συναλλαγής δεν πρέπει να υπερβαίνει τα 0,80 ευρώ και γ) η μικρότερη (οριακή) χρέωση για εκτέλεση συναλλαγής πρέπει να διαμορφώνεται στα 0,25 ευρώ ανά συναλλαγή. Προκειμένου να εξακριβωθεί ότι οι παραπάνω αρχές τιμολόγησης είναι συμβατές με την εκτίμηση του κόστους και του όγκου συναλλαγών του TARGET2, πραγματοποιήθηκαν ορισμένες ασκήσεις προσομοίωσης.

■ Για την **ενιαία βασική υπηρεσία (core service)** το Δ.Σ της ΕΚΤ αποφάσισε τον Οκτώβριο του 2005 να προτείνει κατ' αρχήν όπως οι συμμετέχοντες έχουν δύο επιλογές από την οποία θα έχουν τη δυνατότητα να υιοθετήσουν τη μία: ΕΠΙΛΟΓΗ Α': Μηνιαίο πάγιο τέλος: 100 ευρώ και Ενιαία τιμή ανά συναλλαγή: 0,80 ευρώ ΕΠΙΛΟΓΗ Β': Μηνιαίο πάγιο τέλος: 1.250 ευρώ και Διαφοροποιημένη τιμή ανά συναλλαγή ως εξής: Από 1 έως 10.000 συναλλαγές: 0,60 ευρώ. Από 10.001 έως 25.000 συναλλαγές: 0,50 ευρώ. Από 25.001 έως 50.000 συναλλαγές: 0,40 ευρώ. Από 50.001 συναλλαγές και άνω: 0,20 ευρώ. Η πρόταση αυτή τέθηκε για συζήτηση με τους συμμετέχοντες στο σύστημα. Οι μεγαλύτερες τράπεζες θεώρησαν την τιμολόγηση υψηλή ιδιαίτερα γι' αυτές που διακινούν μεγάλο όγκο πληρωμών ενώ άλλες ζήτησαν την τιμολόγηση κατά ομάδα δηλαδή ο όγκος των κεντρικών τους καταστημάτων να συνυπολογίζεται με τον όγκο των πληρωμών των υποκαταστημάτων και των θυγατρικών τους προκειμένου να επιτύχουν χαμηλότερη μέση τιμή ανά συναλλαγή. Τελικά, τον Ιούλιο του 2006, το ΔΣ της ΕΚΤ έλαβε την οριστική του απόφαση που είναι η εξής:

Τιμολόγηση ενιαίας βασικής υπηρεσίας (core service)	
ΕΠΙΛΟΓΗ Α'	ΕΠΙΛΟΓΗ Β'
Μηνιαίο πάγιο τέλος: 100 ευρώ	Μηνιαίο πάγιο τέλος: 1.250 ευρώ
Ενιαία τιμή ανά συναλλαγή: 0,80 ευρώ	Διαφοροποιημένη τιμή ανά συναλλαγή ως εξής:
	Από 1 έως 10.000 συναλλαγές: 0,60 ευρώ
	Από 10.001 έως 25.000 συναλλαγές: 0,50 ευρώ
	Από 25.001 έως 50.000 συναλλαγές: 0,40 ευρώ
	Από 50.001 συναλλαγές και άνω: 0,20 ευρώ
	Άνω των 100.000 συναλλαγών: 0,125 ευρώ

Οι κεντρικές τράπεζες θα χρεώνουν τους έμμεσους συμμετόχους τουλάχιστον με την τιμή των άμεσων συμμετόχων ώστε να αποτραπεί η λειτουργία τοπικών συστημάτων σε πραγματικό χρόνο σε εθνικό επίπεδο.

• Τιμολόγηση των υπηρεσιών των Επικουρικών Συστημάτων (Pricing of ancillary systems)

Τον Οκτώβριο του 2005, το Δ.Σ της ΕΚΤ αποφάσισε όπως τα επικουρικά συστήματα (Ancillary Systems, **AS**) που συνδέονται με το TARGET2 υπόκεινται σε μια τιμολόγηση η οποία περιλαμβάνει ένα πάγιο τέλος (fixed fee) και ένα τέλος συναλλαγής (transaction fee) για κάθε σύστημα ανεξάρτητα που λαμβάνει χώρα ο διακανονισμός π.χ στο PM (Payment Module) της ενιαίας κοινής πλατφόρμας ή σε ένα τοπικό λογαριασμό και ανεξάρτητα της χρησιμοποιούμενης διασύνδεσης (interface) δηλαδή της διασύνδεσης των επικουρικών συστημάτων ή αυτής της πληρωμής. Τον Ιούλιο του 2006, το ΔΣ της ΕΚΤ αποφάσισε ότι το πάγιο τέλος (fixed fee) θα έχει τα εξής συστατικά:

1) ένα πάγιο τέλος που θα είναι το ίδιο για όλα τα επικουρικά συστήματα εκτιμώντας ότι ένα τμήμα του κόστους (π.χ το γενικό κόστος σύνδεσης και διαχείρισης) πρέπει να είναι ίσο

ανεξάρτητα του μεγέθους του AS. Το τέλος αυτό καθορίστηκε σε 12.000 ευρώ το έτος για κάθε AS που διακανονίζει σε χρήμα κεντρικής τράπεζας

2) ένα δεύτερο πάγιο τέλος που θα είναι ανάλογο της αξίας των διακανονιζόμενων συναλλαγών. Με το τέλος αυτό γίνεται μία διάκριση μεταξύ μεγάλων και μικρών AS. Το τέλος αυτό καθορίστηκε μεταξύ 5.000 και 50.000 ευρώ το έτος ανάλογα με το μέγεθος του συστήματος. Το μέγεθος αυτό είναι κατά προσέγγιση η υποκείμενη μεικτή αξία διακανονισμού του επικουρικού συστήματος δηλαδή η αξία διακανονισμού πριν από τον συμψηφισμό των καθαρών συστημάτων (net systems)

3) ένα τέλος ανά συναλλαγή. Το τέλος αυτό μπορεί να είναι μία από τις δύο επιλογές: 0,80 ευρώ ανά συναλλαγή (ΕΠΙΛΟΓΗ Α') ή μία αποκλιμάκωση ανά αυξανόμενο αριθμό συναλλαγών (ΕΠΙΛΟΓΗ Β'). Όταν το επικουρικό σύστημα επιλέξει την ΕΠΙΛΟΓΗ Β', τα όρια των ζωνών της τιμολόγησης της ενιαίας βασικής υπηρεσίας (βλέπε ανωτέρω πίνακα) θα διαιρούνται δια δύο ώστε να αυξάνεται το απομακρυστούμενο στοιχείο του μηχανισμού.

Το μηνιαίο πάγιο τέλος (100 ευρώ για την ΕΠΙΛΟΓΗ Α' και 1.250 ευρώ για ΕΠΙΛΟΓΗ Β') θα πληρώνονται πάνω από τα δύο πάγια τέλη που καθορίζονται ειδικά για τα επικουρικά συστήματα.

Επόμενα, η τιμολόγηση για το διακανονισμό των επικουρικών συστημάτων είναι η εξής:

Τιμολόγηση επικουρικών συστημάτων					
1 Α) Μηνιαίο τέλος πλέον αποκλιμακούμενο τέλος ανά συναλλαγή			1 Β) Μηνιαίο τέλος πλέον ενιαίο τέλος ανά συναλλαγή		
Μηνιαίο τέλος:			€1,250	Μηνιαίο τέλος:	€100
			Όγκος (μηνιαία)		
Ζώνη:	Από:	Σε:	Τέλος συναλλαγής:	Ενιαίο τέλος ανά συναλλαγή:	€0,80
1	0	5,000	€ 0.60		
2	5,001	12,500	€ 0.50		
3	12,501	25,000	€ 0.40		
4	25,001	50,000	€ 0.20		
5	50,001		€ 0.125		
2) Πάγιο τέλος I: (ενιαία τιμή)					
Μηνιαίο τέλος ανά επικουρικό σύστημα:			€1,000		
3) Πάγιο τέλος II: (βασιζόμενο στην ημερήσια υποκείμενη μεικτή αξία)					
(εκατομμύρια ευρώ/ημερησίως):		Ετήσιο τέλος:	Μηνιαίο τέλος:		
€ 0-1,000		€ 5,000	€ 417		
€ 1,001-2,500		€ 10,000	€ 833		
€ 2,501-5,000		€ 20,000	€ 1,667		
€ 5,001-10,000		€ 30,000	€ 2,500		
€10,001-50,000		€ 40,000	€ 3,333		

Επιπρόσθετα, το Ευρωσύστημα αποφάσισε όπως: α) η τιμολόγηση των υπηρεσιών των Επικουρικών Συστημάτων επιβαρύνεται σε επίπεδο συστήματος και όχι σε επίπεδο νομικής οντότητας. Αυτό σημαίνει ότι όλα τα Επικουρικά Συστήματα πληρώνουν όλα τα τέλη μόνο μία φορά ανεξάρτητα εάν τηρούν ένα ή περισσότερους λογαριασμούς κάθε είδους (RTGS ή τεχνικό λογαριασμό) στο TARGET2 ή δεν τηρούν κανένα λογαριασμό β) τα Επικουρικά Συστήματα που διακανονίζουν διμερείς συναλλαγές μέσω της διασύνδεσης ACI (Ancillary Systems Interface) και προκειμένου να αποτραπεί η διπλή επιβάρυνση χρεώνονται μόνο με το μισό του αριθμού των συναλλαγών που λογιστικοποιούνται μέσω της κοινής πλατφόρμας γ) στα πλαίσια της τρίτης αναφοράς για το σύστημα TARGET2 είχε γίνει γνωστό ότι οι

συναλλαγές των επικουρικών συστημάτων που διακανονίζονται σε τοπικούς λογαριασμούς (home accounts) και όχι στην κοινή πλατφόρμα θα επιβαρύνονται με ένα πάγιο τέλος και με ένα τέλος ανά συναλλαγή ανώτερο από αυτό που καταβάλλουν όταν διακανονίζουν στην κοινή πλατφόρμα. Όμως, στην τέταρτη αναφορά για το σύστημα TARGET2 (Ιούνιος 2007) αναφέρεται ότι για το χρονικό διάστημα που μένει μέχρι τη χρησιμοποίηση της κοινής πλατφόρμας (μεταβατική περίοδος μέχρι 4 ετών) η απόφαση άλλαξε: οι εθνικές κεντρικές τράπεζες μπορούν να εφαρμόζουν άλλες τιμολογιακές πολιτικές για τα Επικουρικά Συστήματα που διακανονίζονται σε τοπικούς λογαριασμούς με την προϋπόθεση ότι τα συνολικά εισοδήματα είναι τουλάχιστον τα ίδια που θα προέκυπταν εάν είχε εφαρμοσθεί το τιμολόγιο της τρίτης αναφοράς.

• Τιμολόγηση ανάλογα με τον τρόπο συμμετοχής

Η τιμολόγηση των άμεσα συμμετεχόντων αναφέρθηκε ανωτέρω στον πίνακα για την ενιαία βασική υπηρεσία. Στον κατωτέρω πίνακα περιλαμβάνεται και η τιμολόγηση άλλων τρόπων συμμετοχής πέραν του τέλους των συναλλαγών που ισχύει για το TARGET2:

Είδος συμμετοχής	Μηνιαίο τέλος ανά λογαριασμό BIC
Άμεση συμμετοχή (Direct participation)	100 ή 1.250 ευρώ ανάλογα με την επιλογή (βλέπε ανωτέρω πίνακα).
Πρόσβαση πολλών παραληπτών (Multi-addressee access).	80 ευρώ ανά BIC επί πλέον του ποσού του BIC του λογαριασμού του άμεσου συμμετόχου.
Μη δημοσιευμένος λογαριασμός στο PM (Payment Module) της ενιαίας κοινής πλατφόρμας (Unpublished account in the PM of the SSP).	Άμεσοι συμμετόχοι που δεν επιθυμούν τη δημοσίευση του κωδικού ταυτοποίησης τραπεζών (BIC) θα πληρώνουν 30 ευρώ ανά λογαριασμό (BIC) κάθε μήνα επί πλέον του ανωτέρω μηνιαίου τέλους.

Επιπρόσθετα, το Ευρωσύστημα χρεώνει τον άμεσα συμμετόχο με εφάπαξ τέλος 20 ευρώ για κάθε εγγραφή ενός έμμεσα συμμετέχοντος και 65 ευρώ για κάθε εγγραφή στο διευθυνσιολόγιο του TARGET2 ενός προσβάσιμου BIC για τον οποίο δεν ισχύουν χρηματοοικονομικά ή διοικητικά κριτήρια.

• Τιμολόγηση συναλλαγών σε τοπικούς λογαριασμούς (Pricing of transactions on home accounts)

• Το Φεβρουάριο του 2005 αναφέρθηκε ότι οι συναλλαγές μεταξύ των συμμετεχόντων στην αγορά και των συναλλαγών που είναι σχετικές με τα επικουρικά συστήματα και με τις πράξεις ανοικτής αγοράς πρέπει να διακανονίζονται στο PM (Payment Module) της ενιαίας κοινής πλατφόρμας. Εν τούτοις, το Δ.Σ της ΕΚΤ, επιθυμώντας να διευκολύνει τη μετάβαση των τραπεζών και των κεντρικών τραπεζών στο TARGET2, επέτρεψε για μία μεταβατική περίοδο 4 ετών, όπως οι συναλλαγές αυτές διακανονίζονται σε τοπικούς λογαριασμούς που τηρούνται όχι στην ενιαία κοινή πλατφόρμα αλλά στην τοπική κεντρική τράπεζα με τον όρο ότι θα επιβαρύνονται με τιμολόγιο ανώτερο από αυτό του TARGET2. Αυτό σημαίνει ότι οι πληρωμές που διακανονίζονται σε τοπικούς λογαριασμούς και όχι στη Μονάδα Πληρωμών του TARGET2 (home accounts) θα επιβαρύνονται πάνω από το ανωτέρω τιμολόγιο δηλαδή πάνω από τα 100 ευρώ για το πάγιο τέλος και πάνω από τα 0,80 ευρώ ανά συναλλαγή. Για τις κεντρικές τράπεζες, όμως, που θα εξακολουθήσουν κατά τη διάρκεια της μετάβασης να διακανονίζουν σε τοπικούς λογαριασμούς τις πράξεις νομισματικής πολιτικής, η σχετική τιμολογιακή πολιτική αναθεωρήθηκε. Συνεπώς, η κανονική τιμή συναλλαγής μεταξύ 0,125 ευρώ και 0,80 ευρώ ανά συναλλαγή (βλέπε ανωτέρω πίνακα) θα εφαρμόζεται για τις πράξεις νομισματικής πολιτικής που θα διακανονίζονται στη μεταβατική φάση μέσω τοπικών λογαριασμών.

• Τιμολόγηση των μεταφορών ρευστότητας (Pricing of liquidity transfers)

Σαν μεταφορές ρευστότητας νοούνται όλες οι συναλλαγές που μεταδίδονται μέσω ενός απλοποιημένου μηνύματος SWIFT MT202 ή του αντίστοιχου μηνύματος XML μεταξύ των τοπικών λογαριασμών και της Μονάδας Πληρωμών PM (Payment Module) της ενιαίας κοινής πλατφόρμας. Η τιμολόγηση της ενιαίας βασικής υπηρεσίας του TARGET2 εφαρμόζεται στις μεταφορές ρευστότητας που γίνονται μέσω του PM. Αντίθετα, όταν πραγματοποιούνται μέσω τοπικών λογαριασμών (home accounts), η τιμολόγηση καθορίζεται από την οικεία εθνική κεντρική τράπεζα. Το σχήμα αυτό θα είναι προσωρινό και θα ισχύσει για έξη μήνες μετά τη περίοδο μετάβασης (Μάιος 2008).

• Σωρευτική διαχείριση ρευστότητας (Liquidity pooling services)

Το σύστημα είναι προαιρετικό και τιμολογείται ξεχωριστά στα πλαίσια της ενιαίας βασικής υπηρεσίας (core service). Αναπτύχθηκε μετά από αίτημα των χρηστών του TARGET2 που επιθυμούν να αποφύγουν τη διάσπαση της ρευστότητας αυτών εντός του συστήματος. Επίσης αποσκοπεί να παράσχει στους συμμετέχοντες την ευχέρεια συγκεντροποίησης της διαχείρισης της ρευστότητας ακόμη και με τήρηση αποκεντρωμένων λογαριασμών.

Το TARGET2 προσφέρει δύο επιλογές για τη σωρευτική διαχείριση της ρευστότητας με την ομαδοποίηση ενός αριθμού λογαριασμών πιστωτικών ιδρυμάτων που ανήκουν στον ίδιο όμιλο:

❶ το συνολικό λογαριασμό ρευστότητας (**Aggregated Liquidity, AL**) που ήταν γνωστός στην αρχή σαν εικονικός λογαριασμός (virtual account, VA)

Μία εντολή πληρωμής που υποβάλλεται από ένα συμμετέχοντα ο οποίος ανήκει σε μία ομάδα λογαριασμών θα διακανονίζεται εάν το ποσό της πληρωμής είναι ίσο ή μικρότερο του ποσού της ρευστότητας που είναι διαθέσιμη σε όλους τους λογαριασμούς της ομάδας. Διαφορετικά, η εντολή θα τίθεται σε σειρά αναμονής. Η τιμολόγηση της υπηρεσίας αυτής ανέρχεται σε 2.400 ευρώ το έτος για κάθε λογαριασμό και περιλαμβάνει και την προσφορά της υπ' αριθ. 2 υπηρεσίας (CAI option).

❷ τον πληροφοριακό συγκεντρωτικό λογαριασμό (**Consolidated Account Information, CAI**).

Πρόκειται για ένα εργαλείο που παρέχει πληροφόρηση στον διαχειριστή της ομάδας (group manager) για τη θέση ρευστότητας όλων των μελών μιας ομάδας σε κάθε στιγμή. Η τιμολόγηση της υπηρεσίας αυτής ανέρχεται σε 1.200 ευρώ το έτος για κάθε λογαριασμό.

Ωστόσο, τα ποσά των πληρωμών ελέγχονται μόνο έναντι της διαθέσιμης ρευστότητας στους ατομικούς λογαριασμούς RTGS του αποστέλλοντος συμμετόχου. Η διαθέσιμη σε άλλους λογαριασμούς της ομάδας ρευστότητα δεν θα χρησιμοποιείται για τον διακανονισμό της πληρωμής. Μόνο πιστωτικά ιδρύματα κρατών της Ευρωπαϊκής Οικονομικής Ζώνης και άμεσα συμμετέχοντες στο PM (Payment Module) της ενιαίας κοινής πλατφόρμας επιτρέπεται να χρησιμοποιούν το CAI. Επιπρόσθετα, η επιλογή CAI είναι μόνο διαθέσιμη για τους λογαριασμούς PM των τραπεζών της ζώνης του ευρώ που τηρούνται στις κεντρικές τράπεζες της ζώνης του ευρώ.

- Επειδή οι λογαριασμοί ανήκουν στην ίδια ομάδα, με ένα μόνο διαχειριστή, η εφαρμογή της τιμολόγησης είναι απλή. Όμως, εάν ένας λογαριασμός αποτελεί τμήμα μιας ομάδας CAI και μιας ομάδας AL, τότε όλοι οι λογαριασμοί της ομάδας AL πρέπει επίσης να συμπεριλαμβάνονται στην ομάδα CAI. Επιπρόσθετα, υπάρχουν δύο περιπτώσεις: 1) ο διαχειριστής της ομάδας CAI και ο διαχειριστής της ομάδας AL είναι το ίδιο πρόσωπο και 2) ο διαχειριστής της ομάδας CAI είναι διαφορετικό πρόσωπο από τον διαχειριστή της ομάδας AL και δεν αποτελεί μέλος της ομάδας AL.

■ ΧΡΟΝΟΔΙΑΓΡΑΜΜΑ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ

Το χρονοδιάγραμμα του TARGET2 είχε προσδιορισθεί αρχικά ως εξής:

▶ Pre-project phase (φάση προετοιμασίας σχεδίου): Οκτώβριος 2002-μέσα 2004.

- καθορισμός των υπηρεσιών του συστήματος
- διαρθρωτικά ζητήματα συνδεδόμενα με την ενιαία πολυσυμμετοχική πλατφόρμα όπως χρηματοδοτικοί πόροι και θέματα διοίκησης του συστήματος.

▶ Project phase (φάση σχεδίου): μέσα 2004-τέλος 2005.

- καθορισμός των λεπτομερειακών απαιτήσεων των χρηστών και των επιχειρησιακών και τεχνικών προδιαγραφών

- ανάπτυξη του σχεδίου

▶ Testing and trial phase (φάση τεστς και δοκιμών): Ιανουάριος 2006- τέλος 2006.

- εντατικά τεστς

- δοκιμαστικές εφαρμογές πριν από την έναρξη της παραγωγής
 - ▶ 2.1.2007: έναρξη ζωντανής παραγωγής. Στη συνέχεια το χρονοδιάγραμμα αναθεωρήθηκε και όρισε ότι η μετάβαση στη ζωντανή παραγωγή (live production) θα γίνει κατά κύματα από 19.11.2007 έως 15.11.2008.
 - η εργασία για τα διαρθρωτικά ζητήματα που συνδέονται με την ενιαία πολυσυμμετοχική πλατφόρμα όπως οι χρηματοδοτικοί πόροι και ο καθορισμός των λεπτομερειακών απαιτήσεων των χρηστών και των επιχειρησιακών και τεχνικών προδιαγραφών ολοκληρώθηκαν το 2005.
 - η ανάπτυξη της SSP πραγματοποιείται το 2005 και 2006. Το έτος 2006 θα πραγματοποιούνταν οι δοκιμές (tests). Και αυτός ο στόχος δεν επιτεύχθηκε με αποτέλεσμα να αναθεωρηθεί.
 - η μετάβαση στο νέο σύστημα (migration) δεν θα γίνει τελικά με τη μέθοδο του bang bang αλλά σταδιακά. Οι κεντρικές τράπεζες θα μεταβούν στο TARGET2 σε ομάδες από τον Ιανουάριο μέχρι τον Σεπτέμβριο του 2007. Και αυτός ο στόχος δεν επιτεύχθηκε με αποτέλεσμα να αναθεωρηθεί.
- Μέχρι τους πρώτους μήνες του 2005 είχαν πραγματοποιηθεί τα εξής:
- την 2.9.2004 το Δ.Σ της ΕΚΤ υιοθέτησε κατευθυντήρια αρχή για μια κοινή διακυβέρνηση του TARGET2 σύμφωνα με την οποία τα τρία επίπεδα διοίκησης ορίστηκαν ως εξής: α) Level 1: το Δ.Σ της ΕΚΤ είναι υπεύθυνο για τη διοίκηση, τη διαχείριση και τον έλεγχο του συστήματος β) Level 2: η Επιτροπή των Συστημάτων Πληρωμών και Διακανονισμών της ΕΚΤ (Payment and Settlement Systems Committee, PSSC) είναι αρμόδια κύρια για την καθημερινή διαχείριση του συστήματος ενώ θα εξακολουθήσει να ασκεί συμβουλευτικά καθήκοντα προς το Δ.Σ της ΕΚΤ γ) Level 3: οι τρεις εθνικές κεντρικές τράπεζες (Γερμανίας, Γαλλίας και Ιταλίας) που παρέχουν την ενιαία πολυσυμμετοχική πλατφόρμα (SSP) λαμβάνουν αποφάσεις για την καθημερινή λειτουργία αυτής στη βάση των συμφωνιών παροχής υπηρεσιών. Όλες οι εθνικές κεντρικές τράπεζες του Ευρωσυστήματος εμπλέκονται στην εκτέλεση των καθηκόντων των επιπέδων 2 και 3.
- Το χρονοδιάγραμμα του TARGET2 για την περίοδο 2005 – 2008 εμφανίζεται στον ακόλουθο πίνακα της ΕΚΤ:

Κύρια στάδια 2005-2008		
1	2005	Προετοιμασία των επικείμενων δραστηριοτήτων δοκιμών και μετάπτωσης.
2	30 Νοεμβρίου 2005	Παράδοση του εγγράφου σχετικά με τις αναλυτικές προδιαγραφές λειτουργίας για τους χρήστες (User Detailed Functional Specifications – UDFS).
3	2006	Ανάπτυξη της ενιαίας κοινής πλατφόρμας (SSP). Προσαρμογή των εσωτερικών συστημάτων των συμμετεχόντων ώστε να είναι δυνατή η σύνδεση με το TARGET2.
4	1.2.2007 – τέλος Απριλίου 2007	Δοκιμές αποδοχής της ενιαίας κοινής πλατφόρμας (SSP Acceptance testing) από τις ΕθνΚΤ.
5	<ul style="list-style-type: none"> ● Πρώτο κύμα: έναρξη από 2.5.2007. Διάρκεια 6 μήνες. ● Δεύτερο κύμα και Τρίτο κύμα: έναρξη από 1.7.2007 έως τέλος Αυγούστου 2007 	Δοκιμές Χρηστών (User testing) <ul style="list-style-type: none"> ■ ΕθνΚΤ (National Central Banks) <ul style="list-style-type: none"> ▪ Connectivity and Interoperability tests.
6	<ul style="list-style-type: none"> ● Πρώτο κύμα: Ιούλιος και Αύγουστος 2007 ● Δεύτερο κύμα: έναρξη από 6.10.2007 ● Τρίτο κύμα: έναρξη από 17.1.2008 	Δοκιμές Χρηστών (User testing) <ul style="list-style-type: none"> ■ Όλη η τραπεζική κοινότητα <ul style="list-style-type: none"> ▪ Country and Business day tests.
7	29 και 30 Σεπτεμβρίου 2007	Δοκιμαστική άσκηση των ΕθνΚΤ για το πρώτο Σαββατοκύριακο της μετατροπής (Rehearsal of the first changeover weekend).
8	Μάιος έως Οκτώβριος 2007	Δοκιμές αποδοχής (Acceptance tests) 6 νέων

		τεχνικών βελτιώσεων (6 new technical releases) ή διορθωτικών μικρών λογισμικών (corrective patches).
9	Μάιος έως Νοέμβριος 2007	Δοκιμές αποδοχής (Acceptance tests) και βελτιώσεις (Enhancements) των ΕθνΚΤ για το Μηχανισμό Πληροφόρησης και Ελέγχου (Information and Control Module, ICM): <ul style="list-style-type: none"> ■ Performance and failover tests (Δοκιμές απόδοσης και εξάλειψης στελειών) ■ Δοκιμές για το Σύστημα Υπηρεσιών προς Πελάτες (Tests on Customer Related Services System, CRSS).
10	19 Νοεμβρίου 2007 Live Production group 1	Μετάβαση στη ζωντανή παραγωγή της πρώτης ομάδας: • Αυστρία • Γερμανία • Κύπρος • Λετονία • Λιθουανία • Λουξεμβούργο • Μάλτα • Σλοβενία
11	18 Φεβρουαρίου 2008 Live Production group 2	Μετάβαση στη ζωντανή παραγωγή της δεύτερης ομάδας: • Βέλγιο • Γαλλία • Ιρλανδία • Ισπανία • Κάτω Χώρες • Πορτογαλία • Φινλανδία
12	19 Μαΐου 2008 Live Production group 3	Μετάβαση στη ζωντανή παραγωγή της τρίτης ομάδας: • Δανία • <u>Ελλάδα</u> • Εσθονία • Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα • Ηνωμένο Βασίλειο • Ιταλία • Πολωνία

► Στο **TARGET1**, ορισμένες κεντρικές τράπεζες διατηρούσαν εγχώριους λογαριασμούς (home accounts) έξω από τα συστήματα μεγάλων πληρωμών. Αυτοί οι λογαριασμοί χρησιμοποιούντο κύρια για τη διαχείριση των ελάχιστων αποθεματικών, των παγίων διευκολύνσεων ή της ανάληψης μετρητών αλλά επί πλέον για το διακανονισμό συναλλαγών μέσω διαπραπτευτικών ή επικουρικών συστημάτων. Στο περιβάλλον του **TARGET2**, το Ευρωσύστημα συμφώνησε ότι οι συναλλαγές μεταξύ των συμμετεχόντων στην αγορά και οι συναλλαγές των επικουρικών συστημάτων και των πράξεων ανοικτής αγοράς θα διακανονίζονται τελικά **μέσω λογαριασμών της ενιαίας κοινής πλατφόρμας (single shared platform, SSP)**. Εν τούτοις, ο σχεδιασμός των συστημάτων σε ορισμένες χώρες δεν επέτρεψε την άμεση υλοποίηση αυτής της βασικής αλλαγής. Για το λόγο αυτό, το Ευρωσύστημα συμφώνησε στην παραχώρηση μιας μεταβατικής περιόδου το πολύ τεσσάρων ετών στη διάρκεια της οποίας θα εξακολουθούν να χρησιμοποιούν λογαριασμούς εκτός της ενιαίας κοινής πλατφόρμας. Αυτοί οι λογαριασμοί ανήκουν σε ιδιόκτητα εγχώρια λογιστικά συστήματα (**Proprietary Home Accounting Systems, PHAs**).

► Μία νέα έκδοση (version) της ενιαίας κοινής πλατφόρμας θα είναι διαθέσιμη κάθε χρόνο που θα προσφέρει ουσιαστικές βελτιώσεις στο σύστημα TARGET2. Το περιεχόμενο αυτών των βελτιώσεων θα καθορίζεται μετά από διαβουλεύσεις με την κοινότητα των χρηστών. Εξαιρετικά για το 2009 προβλέπονται δύο νέες εκδόσεις. Η πρώτη για το Μάιο του 2009 αφορά βελτιώσεις στις διασυνδέσεις (interfaces) με τα επικουρικά συστήματα και ιδιαίτερα επιτρέπει το διακανονισμό μέσω των κεντρικών αποθετηρίων τίτλων (central securities depositories, CSDs) στη διάρκεια της φάσης της νύχτας. Το περιεχόμενο της δεύτερης βελτίωσης άρχισε να συζητείται με την κοινότητα των χρηστών.

► Τον Ιούνιο του 2008, που ήταν ο πρώτος μήνας μετά την πλήρη μετάβαση στο νέο σύστημα, ο μέσος ημερήσιος αριθμός των πληρωμών ανήλθε σε 378.000. Επόμενα, ο στόχος των 93,1 εκατομμυρίων συναλλαγών για το πρώτο δωδεκάμηνο λειτουργίας του TARGET2 φαίνεται ότι μπορεί να επιτευχθεί. Τη στιγμή της έναρξης λειτουργίας του TARGET2, δύο άλλα συστήματα μεγάλων πληρωμών σε ευρώ τερμάτισαν τη λειτουργία τους. Είναι το Αγγλικό CHAPS-Euro και το Γαλλικό Paris Net Settlement (PNS). Η αρχική εκτίμηση ήταν ότι περίπου το 60% των συναλλαγών των δύο αυτών συστημάτων θα κατευθύνονταν στο TARGET2. Στην περίπτωση του CHAPS-Euro φαίνεται ότι το μεγαλύτερο μέρος των συναλλαγών διακανονίζεται ήδη μέσω του TARGET2 και κατευθύνονται μέσω υποκαταστημάτων και θυγατρικών ή απ' ευθείας μέσω εξ αποστάσεως συμμετοχής (remote participation) στο TARGET2. Στην περίπτωση του PNS μόνο το ένα τρίτο των συναλλαγών κατευθύνθηκε στο TARGET2 ενώ τα δύο τρίτα εξυπηρετούνται μέσω άλλων συστημάτων

πληρωμάτων και ιδιαίτερα μέσω του EURO1 της Τραπεζικής Ένωσης για το Ευρώ (Euro Banking Association, EBA).

► Μέχρι τον Ιούνιο του 2008, 784 άμεσα συμμετέχοντες άνοιξαν ένα λογαριασμό στην ενιαία κοινή πλατφόρμα. Αυτό το στοιχείο είναι ελαφρά μικρότερο από τους 1072 άμεσα συμμετέχοντες στο σύστημα TARGET1 στην αρχή της μετάβασης (1999). Δύο παράγοντες εξηγούν αυτή τη διαφορά: α) ένας αριθμός πιστωτικών ιδρυμάτων αναθεώρησε τη συμμετοχή του σαν άμεσα μετέχων και προτίμησε τουλάχιστον στην αρχή να συμμετάσχει έμμεσα μέσω ενός άμεσα συμμετέχοντος β) το TARGET2 δημιούργησε ισχυρά κίνητρα για τις τράπεζες να εξορθολογήσουν τη ρευστότητά τους σε ευρώ και να τη συγκεντροποιήσουν σε λίγους λογαριασμούς συστημάτων μεγάλων πληρωμών. Αυτό ιδιαίτερα ισχύει για τις πολυεθνικές τράπεζες των οποίων η ρευστότητα χρησιμοποιείται σε πολλούς διασπασμένους λογαριασμούς στο σύστημα TARGET1. Το Νοέμβριο του 2007 υπήρχαν 16 πολυεθνικές τράπεζες που είχαν πέντε λογαριασμούς ή περισσότερους στα διάφορα συστατικά του TARGET1. Στο τέλος της μετάβασης, μόνο τρεις από αυτές τηρούσαν περισσότερους από πέντε λογαριασμούς στην ενιαία κοινή πλατφόρμα. Αναμένεται ότι προοδευτικά θα αντιστραφεί η κατάσταση με δεδομένη τη λήξη της μεταβατικής περιόδου για την τήρηση λογαριασμών εκτός ενιαίας κοινής πλατφόρμας (η Πορτογαλία το Μάρτιο του 2009) και της σύνδεσης νέων χωρών όπως της Σλοβακίας η οποία την 1.1.2009 υιοθετεί το ευρώ.

► Σε σύνολο 66 επικουρικών συστημάτων που διακανονίζουν στο TARGET2, 50 μετέχουν με λογαριασμό στην ενιαία κοινή πλατφόρμα. Τα υπόλοιπα συστήματα, το Νοέμβριο του 2008, είναι ακόμα συνδεδεμένα με ένα από τα τοπικά συστήματα (PHAs). Επιπρόσθετα, για τα επικουρικά συστήματα ο αριθμός των συνδέσεων στην ενιαία κοινή πλατφόρμα θα συνεχίσει να αυξάνει. Η κατάργηση των PHAs έχει ήδη αρχίσει και τους επόμενους μήνες συστήματα όπως το Euroclear Belgium μέσω της Εθνικής Τράπεζας, το EUREX Clearing AG μέσω της Ομοσπονδιακής Τράπεζας της Γερμανίας, και τα συστήματα SICOI και SITEME μέσω της Τράπεζας της Πορτογαλίας. Επιπρόσθετα, νέα επικουρικά συστήματα θα συνδεθούν TARGET2, όπως το STEP2 και η MasterCard Europe μέσω της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας ή το EURO SIPS, το CDCP και το First Data Slovakia μέσω της Εθνικής Τράπεζας της Σλοβακίας.

► Η ενιαία κοινή πλατφόρμα (SSP) συγκεντρώνει το 96% των εισοδημάτων ενώ τα τοπικά συστήματα (PHAs) το υπόλοιπο 4%. Το 85% των άμεσα συμμετεχόντων στη SSP επέλεξε την επιλογή του ενιαίου τέλους (flat fee option, option A') ενώ το 15% επέλεξε το σύστημα της διαφοροποιημένης τιμής ανά συναλλαγή (degressive fee option, option B'). Η δεύτερη επιλογή καλύπτει ακόμα γύρω στο 90% της κυκλοφορίας της SSP. Οι συναλλαγές μεταξύ πιστωτικών ιδρυμάτων καλύπτουν περίπου το 90% του όγκου του TARGET2 και το υπόλοιπο 10% καλύπτεται από τις συναλλαγές των επικουρικών συστημάτων.

TARGET2-GR = το TARGET2-GR (Greece) είναι η Ελληνική συνιστώσα του συστήματος πληρωμών του TARGET2 που χειρίζεται η Τράπεζα της Ελλάδος (ΤτΕ). Όπως αναφέρθηκε στον όρο TARGET2, το σύστημα αυτό λειτουργεί με βάση μία ενιαία κοινή πλατφόρμα, ΕΚΠ (Single Shared Platform, SSP). Οι εθνικές κεντρικές τράπεζες (ΕθνΚΤ) συνεχίζουν να τηρούν τους λογαριασμούς των Π.Ι, δηλαδή ο διακανονισμός πραγματοποιείται σε χρήμα κεντρικής τράπεζας, έχουν την ευθύνη των σχέσεων με τους χρήστες και προπαντός εξασφαλίζουν την ενδοημερήσια οριστικότητα των πληρωμών σε συνεχή βάση παρέχοντας ρευστότητα στα πιστωτικά ιδρύματα (Π.Ι). Ο Κανονισμός που διέπει τη λειτουργία του TARGET2-GR ορίζει συνοπτικά τα εξής:

■ Η ΤτΕ είναι ο παροχέας των υπηρεσιών. Παρέχει ενδοημερήσια πίστωση, υπηρεσίες μεταφοράς κεφαλαίων και υπηρεσίες διακανονισμού σε επικουρικά συστήματα.

■ Το TARGET2-GR επεξεργάζεται τις ακόλουθες εντολές πληρωμής: 1) εντολές που απορρέουν ή σχετίζονται με πράξεις νομισματικής πολιτικής του Ευρωσυστήματος 2) το διακανονισμό του σκέλους σε ευρώ των πράξεων συναλλάγματος του Ευρωσυστήματος 3) το διακανονισμό μεταφορών κεφαλαίων σε ευρώ που απορρέουν από διασυνοριακά συστήματα συμψηφισμού μεγάλης αξίας 4) το διακανονισμό μεταφορών κεφαλαίων σε ευρώ που απορρέουν από συναλλαγές με συστήματα πληρωμών μικρής αξίας σε ευρώ με συστημική σημασία 5) κάθε άλλη πληρωμή σε ευρώ που απευθύνεται σε συμμετέχοντες του TARGET2.

■ Κριτήρια πρόσβασης στο TARGET2-GR είναι: α) οι υποψήφιοι να είναι πιστωτικά ιδρύματα εγκατεστημένα στον ΕΟΧ (Ευρωπαϊκός Οικονομικός Χώρος) συμπεριλαμβανομένης και της περίπτωσης δραστηριοποίησης μέσω υποκαταστήματος στο χώρο του ΕΟΧ β) να είναι πιστωτικά ιδρύματα εγκατεστημένα εκτός ΕΟΧ με την προϋπόθεση ότι ενεργούν μέσω

υποκαταστήματος εγκατεστημένου στον ΕΟΧ γ) να είναι ΕθνΚΤ κράτους μέλους της Ευρωπαϊκής Ένωσης (Ε.Ε) δ) η Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα (ΕΚΤ). Η ΤτΕ μπορεί κατά την κρίση της να δέχεται σαν μέλη και μονάδες διαχείρισης κεφαλαίων της κεντρικής ή περιφερειακής διοίκησης κρατών μελών της Ε.Ε που δραστηριοποιούνται στις αγορές χρήματος, επιχειρήσεις επενδύσεων εγκατεστημένες στον ΕΟΧ, φορείς που παρέχουν υπηρεσίες εκκαθάρισης ή διακανονισμού εγκατεστημένους στον ΕΟΧ και υποκείμενους σε εποπτεία και πιστωτικά ιδρύματα ή άλλους οργανισμούς που αναφέρονται ανωτέρω και οι οποίοι είναι εγκατεστημένοι σε κράτος με το οποίο η Ε.Ε έχει συνάψει νομισματική συμφωνία. Οι υποψήφιοι υποβάλλουν αίτηση στην ΤτΕ συνοδευόμενη από γνωμοδότηση σχετικά με την ικανότητα και την καταλληλότητά τους, για τα Π.Ι του χώρου του ΕΟΧ γνωμοδότηση για το οικείο εθνικό δίκαιο, έντυπο συλλογής στατικών δεδομένων και κάθε απαιτούμενη από την ΤτΕ πληροφορία.

■ Η ΤτΕ παρέχει τις ακόλουθες υπηρεσίες: 1) ανοίγει και διαχειρίζεται ένα τουλάχιστον λογαριασμό στη Μονάδα Πληρωμών (ΜΠ) της ενιαίας κοινής πλατφόρμας και κατά περίπτωση υπολογαριασμό σε κάθε συμμετέχοντα. Οι λογαριασμοί αυτοί δεν επιτρέπεται να εμφανίζουν χρεωστικό υπόλοιπο και είναι άτοκοι εκτός εάν χρησιμοποιούνται για την τήρηση των ελάχιστων αποθεματικών (minimum reserves or reserve requirements) 2) εκτελεί εντολές μεταφοράς κεφαλαίων, οδηγίες άμεσης χρέωσης και εντολές μεταφοράς ρευστότητας 3) παρέχει, εάν ζητηθεί, προτεραιότητα στην εκτέλεση εντολών οι οποίες διακρίνονται: α) σε κανονικές εντολές β) επείγουσες και γ) εξαιρετικά επείγουσες που μπορούν να χαρακτηρισθούν με την προτεραιότητα αυτή μόνο από τις κεντρικές τράπεζες και στις περιπτώσεις πληρωμών προς και από τη CLS International Bank και μεταφορών ρευστότητας υπέρ επικουρικών συστημάτων δ) επιτρέπει μέσω της Μονάδας Πληροφόρησης και Ελέγχου, ΜΠΕ (Information and Control Module, ICM) στους συμμετέχοντες να αποκτούν πρόσβαση σε πληροφορίες σχετικά με τους λογαριασμούς τους και να διαχειρίζονται τη ρευστότητα, να χρησιμοποιούν τη ΜΠΕ για τις εντολές μεταφοράς ρευστότητας και για εφεδρικές εφάπαξ πληρωμές και εφεδρικές πληρωμές έκτακτης ανάγκης σε περίπτωση βλάβης της υποδομής πληρωμών του συμμετέχοντα ε) εξασφαλίζει την αδιάλειπτη λειτουργία του συστήματος.

■ Παροχέας υπηρεσιών δικτύου είναι η εταιρία SWIFT.

■ Οι κανονικές εντολές πληρωμής διακανονίζονται με βάση την αρχή FIFO (First Input First Out) by-passing που σημαίνει ότι μπορούν να διακανονίζονται αμέσως ανεξάρτητα από τη σειρά αναμονής και συνεπώς κατά παράβαση της αρχής FIFO υπό την προϋπόθεση όμως ότι υπάρχουν επαρκή διαθέσιμα κεφάλαια. Οι εξαιρετικά επείγουσες εντολές πληρωμής διακανονίζονται σύμφωνα με την αρχή FIFO (First Input First Out) δηλαδή κατά χρονολογική σειρά εισόδου στο σύστημα. Επείγουσες και κανονικές εντολές δεν διακανονίζονται εφόσον στη σειρά αναμονής υπάρχουν εξαιρετικά επείγουσες εντολές πληρωμής.

■ Οι συμμετέχοντες στο TARGET2-GR διακρίνονται σε: 1) άμεσους (direct participants) που υποχρεωτικά τηρούν ένα λογαριασμό στη ΜΠ, μπορούν να ορίζουν κατόχους προσβάσιμου BIC και νομικά πρόσωπα σαν έμμεσους συμμετέχοντες 2) έμμεσους συμμετέχοντες (indirect participants) που δεν διαθέτουν λογαριασμό διακανονισμού στη ΜΠ αλλά συνάπτουν σύμβαση με ένα άμεσα συμμετέχον Π.Ι του ΕΟΧ ώστε να υποβάλουν ή να δέχονται εντολές πληρωμής και να προβαίνουν σε διακανονισμό μέσω του λογαριασμού ΜΠ του άμεσα συμμετέχοντα 3) κάτοχος προσβάσιμου κωδικού αναγνώρισης τραπεζών (Addressable BICs). Ο τύπος αυτός πρόσβασης δεν υπόκεινται σε κανόνες του συστήματος. Κάθε ανταποκριτής ή υποκατάστημα ενός άμεσα συμμετέχοντος που κατέχει ένα BIC είναι επιλέξιμο εγγραφής στο διευθυνσιολόγιο (directory) του TARGET2, ανεξάρτητα του τύπου εγκατάστασης 4) πρόσβαση πολλών παραληπτών (Multi-addressee access). Οι άμεσα συμμετέχοντες μπορούν να εξουσιοδοτούν τα υποκαταστήματα αυτών και τα πιστωτικά ιδρύματα που ανήκουν στον ίδιο όμιλο, εγκατεστημένα στον ΕΟΧ, να προωθούν πληρωμές μέσω του κύριου λογαριασμού του άμεσα συμμετέχοντος.

■ Ένας συμμετέχων δύναται να περιορίζει τη χρήση της διαθέσιμης ρευστότητας αυτού για εντολές πληρωμής σε σχέση με άλλους συμμετέχοντες, πλην των κεντρικών τραπεζών, θέτοντας διμερή ή πολυμερή όρια. Το κατώτατο ποσό κάθε ορίου ορίζεται σε 1.000.000 ευρώ.

■ Εντολές πληρωμής μπορούν να υποβάλλονται έως και 5 εργάσιμες ημέρες πριν από την καθορισμένη ημερομηνία διακανονισμού.

■ Οι εντολές πληρωμής θεωρούνται ανεκκλήτες τη στιγμή που χρεώνεται ο λογαριασμός ΜΠ του συμμετέχοντα και κατά το χρονικό διάστημα εκτέλεσης του αλγορίθμου. Πριν από τις φάσεις αυτές μπορεί να ανακληθούν.

■ Λειτουργία ενοποιημένων στοιχείων λογαριασμών, ΕΣΛ: η ΕΣΛ μπορεί να χρησιμοποιηθεί από: α) ένα Π.Ι ή και τα υποκαταστήματα αυτού, είτε συμμετέχουν στην ίδια συνιστώσα του TARGET2 ή όχι, υπό την προϋπόθεση ότι διαθέτουν περισσότερους λογαριασμούς ΜΠ με διαφορετικούς κωδικούς BIC β) δύο ή περισσότερα Π.Ι που ανήκουν στον ίδιο όμιλο ή και τα υποκαταστήματα αυτών, καθένα εκ των οποίων διαθέτει ένα ή περισσότερους λογαριασμούς ΜΠ με διαφορετικούς κωδικούς BIC. Ορίζεται διαχειριστής του ομίλου (group manager) που κατανέμει τη ρευστότητα και έχει πρόσβαση στις απαραίτητες πληροφορίες και ιδιαίτερα στα υπόλοιπα των λογαριασμών και υπολογαριασμών.

■ Λειτουργία συνολικής ρευστότητας, ΣΡ: η ΣΡ μπορεί να χρησιμοποιηθεί από: α) ένα Π.Ι ή και τα υποκαταστήματα αυτού, είτε συμμετέχουν στην ίδια συνιστώσα του TARGET2 ή όχι, υπό την προϋπόθεση ότι είναι εγκατεστημένα στη ζώνη του ευρώ και διαθέτουν περισσότερους λογαριασμούς ΜΠ με διαφορετικούς κωδικούς BIC β) εγκατεστημένα στη ζώνη του ευρώ υποκαταστήματα, είτε συμμετέχουν στην ίδια συνιστώσα του TARGET2 ή όχι, Π.Ι που είναι εγκατεστημένο εκτός της ζώνης του ευρώ με την προϋπόθεση ότι διαθέτουν λογαριασμούς ΜΠ με διαφορετικούς κωδικούς BIC β) εγκατεστημένα στη ζώνη του ευρώ υποκαταστήματα που διαθέτουν περισσότερους λογαριασμούς ΜΠ με διαφορετικούς κωδικούς BIC γ) δύο ή περισσότερα από τα ανωτέρω Π.Ι ή και υποκαταστήματα τα οποία ανήκουν στον ίδιο όμιλο. Σε όλες τις ανωτέρω περιπτώσεις απαιτείται η σύναψη συμφωνιών ενδοημερήσιας πίστωσης με την οικεία συμμετέχουσα ΕθνΚΤ. Η χορήγηση ενδοημερήσιας πίστωσης μπορεί να καλυφθεί από τη διαθέσιμη ρευστότητα οποιουδήποτε μέλους του ομίλου ΣΡ. Κάθε όμιλος ΣΡ ορίζει ένα διαχειριστή ομίλου ΣΡ.

■ Η ΤτΕ ενεργεί σαν κεντρική τράπεζα διακανονισμού για κάθε τράπεζα διακανονισμού για την οποία τηρεί λογαριασμό στο ΜΠ. Ενεργεί σαν κεντρική τράπεζα επικουρικού συστήματος για το Γραφείο Συμφηφισμού Αθηνών, το Σύστημα Παρακολούθησης Συναλλαγών επί Τίτλων με Λογιστική Μορφή (Άυλοι Τίτλοι) και το διατραπεζικό σύστημα πληρωμών «ΔΙΑΣ».

■ Προμήθειες και τιμολόγηση: η μηνιαία προμήθεια για την επεξεργασία εντολών πληρωμής στο TARGET2-GR για τους άμεσα συμμετέχοντες, ανάλογα με την επιλογή τους, ανέρχεται σε: α) σε 100 ευρώ ανά λογαριασμό ΜΠ πλέον μίας πάγιας προμήθειας 0,80 ευρώ ανά συναλλαγή ή β) 1.250 ευρώ ανά λογαριασμό ΜΠ πλέον μίας προμήθειας ανά συναλλαγή που καθορίζεται ανάλογα με τον όγκο των συναλλαγών ανά μήνα (βλέπε TARGET2, Πίνακας «Τιμολόγηση ενιαίας βασικής υπηρεσίας (core service)»). Οι μεταφορές ρευστότητας μεταξύ του λογαριασμού ΜΠ ενός συμμετέχοντα και των υπολογαριασμών του δεν υπόκεινται σε χρεώσεις. Η μηνιαία προμήθεια για την πρόσβαση πολλαπλών αποδεκτών ανέρχεται σε 80 ευρώ για κάθε οκταψήφιο BIC εκτός του BIC του άμεσα συμμετέχοντα. Προβλέπεται πρόσθετη μηνιαία προμήθεια 30 ευρώ ανά λογαριασμό για άμεσα συμμετέχοντες που δεν επιθυμούν τη δημοσίευση του BIC του λογαριασμού τους στο ευρετήριο του TARGET2. Η προμήθεια για κάθε εγγραφή έμμεσου συμμετέχοντα που πραγματοποιείται από άμεσο συμμετέχοντα στο ευρετήριο του TARGET2 ανέρχεται σε 20 ευρώ. Η προμήθεια για κάθε εγγραφή κατόχου προσβάσιμου BIC στο ευρετήριο του TARGET2, συμπεριλαμβανομένων των υποκαταστημάτων των άμεσα και έμμεσα συμμετεχόντων, ανέρχεται σε 5 ευρώ. Για τη λειτουργία ΕΣΛ, η μηνιαία προμήθεια για κάθε λογαριασμό που συμπεριλαμβάνεται στον όμιλο είναι 100 ευρώ. Για τη λειτουργία ΣΡ, η μηνιαία προμήθεια για κάθε λογαριασμό που συμπεριλαμβάνεται στον όμιλο ΣΡ είναι 200 ευρώ. Τόσο για τη λειτουργία ΕΣΛ όσο και για τη λειτουργία ΣΡ ισχύει η φθίνουσα διάρθρωση των προμηθειών (βλέπε TARGET2, Πίνακας «Τιμολόγηση ενιαίας βασικής υπηρεσίας (core service)»).

■ Μηχανισμός αποζημίωσης: σε περίπτωση που εντολή δεν διακανονισθεί την ίδια εργάσιμη ημέρα που έγινε δεκτή, λόγω τεχνικής δυσλειτουργίας του συστήματος, η ΤτΕ προσφέρεται να αποζημιώσει τους ενδιαφερόμενους άμεσα συμμετέχοντες. Δεν οφείλεται αποζημίωση σε περίπτωση ανωτέρας βίας. Η αποζημίωση αφορά τα έξοδα διαχείρισης και την αποζημίωση τόκου. Για τον πληρωτή, η αποζημίωση εξόδων διαχείρισης ανέρχεται σε 50 ευρώ για την πρώτη μη διακανονισθείσα εντολή πληρωμής, σε 25 ευρώ για τις 4 επόμενες και σε 12,50 ευρώ για κάθε επιπρόσθετη εντολή. Η αποζημίωση τόκου υπολογίζεται με την εφαρμογή επιτοκίου ΑΟΝΙΑ και του επιτοκίου οριακής χρηματοδότησης. Αφαιρούνται από το ποσό της αποζημίωσης οι τυχόν πρόσοδοι κεφαλαίου που προέρχονται από την τοποθέτηση του μη διακανονισθέντος ποσού υπό μορφή καταθέσεων στο Ευρωσύστημα. Δεν καταβάλλεται αποζημίωση τόκου στο μέτρο που τα κεφάλαια αυτά τοποθετήθηκαν στην αγορά ή χρησιμοποιήθηκαν για την εκπλήρωση υποχρεώσεων τήρησης ελάχιστων αποθεματικών. Τα ίδια ισχύουν και για την αποζημίωση του δικαιούχου πληρωμής με τη διαφορά ότι η

αποζημίωση τόκου καταβάλλεται με βάση επιτόκιο που προκύπτει από τη διαφορά μεταξύ του επιτοκίου οριακής χρηματοδότησης και του επιτοκίου αναφοράς και υπολογίζεται επί του ποσού της διευκόλυνσης οριακής χρηματοδότησης που χρησιμοποιήθηκε.

TARGET 2 – SECURITIES (T2S) = σύστημα διακανονισμού σε χρήμα κεντρικής τράπεζας χρεογράφων σε ευρώ που αναμένεται να είναι έτοιμο για να λειτουργήσει το έτος 2013. Η ανάγκη για την προώθηση του έργου αυτού από το Ευρωσύστημα προέκυψε κύρια από την έλλειψη ανταγωνισμού σε διασυνοριακό επίπεδο. Το Ευρωσύστημα θα προσφέρει μία νέα δυνατότητα διακανονισμού χρεογράφων σε ευρώ μέσω της πλατφόρμας του συστήματος TARGET2 που συνίσταται στην ευχέρεια κάθε μετέχοντος να διακανονίζει μέσω ενός αποκλειστικού λογαριασμού στο TARGET2. Μέχρι τώρα, το ταμειακό σκέλος του διακανονισμού των χρεογράφων γίνεται από τα κεντρικά αποθετήρια τίτλων (Central Securities Depositories, CSDs) μέσω των τοπικών συστημάτων διακανονισμού μεγάλων ποσών (RTGS systems). Στόχος του TARGET2 – Securities είναι η δημιουργία μιας ενιαίας πανευρωπαϊκής πλατφόρμας διακανονισμού χρεογράφων σε ευρώ μέσω μιας βέλτιστης σύνδεσης του TARGET2 με τα συστήματα διακανονισμού χρεογράφων (Securities Settlement Systems, SSS). Κατά την έναρξη λειτουργίας της νέας εφαρμογής, τα κεντρικά αποθετήρια τίτλων (CSDs) πρέπει να μεταφέρουν τις θέσεις των λογαριασμών που τηρούν στην πλατφόρμα TARGET2 – Securities. Το ολοκληρωμένο αυτό πρότυπο (integrated model) θα επιτρέψει όπως τόσο ο διακανονισμός των χρεογράφων όσο και το ταμειακό σκέλος αυτού διεκπεραιώνονται στην ίδια τεχνική πλατφόρμα. Οι υπόλοιπες λειτουργίες (θεματοφυλακή, διαχείριση ασφαλειών κλπ) θα εξακολουθήσουν να προσφέρονται από τα CSDs.

- Τα πλεονεκτήματα της ενιαίας πλατφόρμας είναι τα εξής: α) μεγαλύτερη αξιοπιστία των σχετικών διακανονισμών αφού ιδιοκτήτης της πλατφόρμας είναι το Ευρωσύστημα β) μεγάλη μείωση του κόστους των συναλλαγών γ) ακόμα μεγαλύτερη μείωση του κόστους στις διασυνοριακές συναλλαγές δ) ευκολότερη διαχείριση του ενεχύρου (collateral) στις διασυνοριακές συναλλαγές.

- Την 8.3.2007 το Δ.Σ της ΕΚΤ εκτίμησε ότι είναι δυνατή η λειτουργία του T2S και ανέθεσε στις εθνικές κεντρικές τράπεζες (ΕθνΚΤ) της Γερμανίας, Γαλλίας, Ιταλίας και Ισπανίας την προετοιμασία του έργου. Λειτουργούσαν οι εξής ομάδες εργασίας:

- 1) η Συμβουλευτική Ομάδα (Advisory Group, AG). Αναφέρεται στο Δ.Σ της ΕΚΤ και υλοποιεί τους στόχους του πρώτου σταδίου, διαβουλεύεται με τους φορείς της αγοράς και καθοδηγεί τις τεχνικές ομάδες

- 2) οι Τεχνικές Ομάδες (Technical Groups, TGs). Κάθε μία είναι επιφορτισμένη με μια τεχνική παράμετρο του έργου

- 3) οι Εθνικές Ομάδες Χρηστών (National User Groups, NUGs) που συγκροτούν σε κάθε χώρα οι ΕθνΚΤ και στις οποίες συμμετέχουν οι εθνικοί εκπρόσωποι στη Συμβουλευτική Επιτροπή και άλλοι φορείς της αγοράς. Οι εθνικές ομάδες χρηστών διαχέουν την πληροφόρηση στις εθνικές αγορές, απαντούν σε ερωτηματολόγια και καταθέτουν τις προτάσεις τους στις άλλες ομάδες εργασίας.

- Την 26.4.2007 το Δ.Σ της ΕΚΤ άρχισε την πρώτη δημόσια διαβούλευση για τις γενικές αρχές και τις προτάσεις υψηλού επιπέδου που καθορίζουν τη φύση και το σκοπό του T2S και ενέκρινε τη δομή διοίκησης του σχεδίου. Αυτό σήμαινε την έναρξη της φάσης των απαιτήσεων των χρηστών (User Requirements Phase). Η δημόσια διαβούλευση διήρκεσε 2 μήνες και η Συμβουλευτική Ομάδα (Advisory Group, AG) την 31.7 και 1.8.2007 ενέκρινε το 50% των προτάσεων που επέφεραν ελάχιστες αλλαγές και αποτελούν τον προσανατολισμό των τεχνικών ομάδων για τη συρραφή του Εγγράφου των Απαιτήσεων των Χρηστών (User Requirements Document). Το υπόλοιπο 50% των προτάσεων παραπέμφθηκε στις τεχνικές ομάδες για περαιτέρω επεξεργασία. Η Συμβουλευτική Ομάδα συμφώνησε τη 20-21.9.2007 για 65 προτάσεις ενώ 2 έμειναν ανοικτές για περαιτέρω συζήτηση. Η τελική απόφαση λήφθηκε στο τέλος Νοεμβρίου και η ΕΚΤ άρχισε δημόσια διαβούλευση 3 μηνών για το User Requirements Document στις αρχές του 2008 ενώ το τελικό κείμενο θα εγκρινόταν από τη Συμβουλευτική Ομάδα την Άνοιξη του 2008.

- Η διασύνδεση (interface) του T2S θα βασίζεται στο τεχνικό πρότυπο ISO 20022.

- Η απόφαση του Δ.Σ της ΕΚΤ της 8.3.2007 στηρίχτηκε σε μελέτη οικονομικής σκοπιμότητας που έδειξε ότι το εκτιμώμενο εφάπαξ κόστος του έργου είναι 200.000.000 ευρώ ενώ η ωφέλεια για τη χρηματοπιστωτική κοινότητα ανέρχεται σε 225.000.000 ευρώ για κάθε έτος. Οι συμμετέχοντες στην αγορά (χρηματοπιστωτικά ιδρύματα, κεντρικά αποθετήρια τίτλων,

συστήματα διακανονισμού χρεογράφων κλπ) ζήτησαν η ανωτέρω μελέτη να συμπληρωθεί και από μικροοικονομική ανάλυση. Η πρόταση έγινε αποδεκτή.

• Την 26.4.2007 το Δ.Σ της ΕΚΤ ενέκρινε και δημοσίευσε τις **Γενικές Αρχές του T2S (General Principles of TARGET2 – Securities)**. Η Συμβουλευτική Ομάδα αποδέχτηκε τη 31.7 – 1.8.2007 παρατηρήσεις των χρηστών και διευκρίνισε ορισμένες αρχές. Το τελικό κείμενο είναι το εξής:

- Principle 1. Το Ευρωσύστημα έχει την ευθύνη της ανάπτυξης και λειτουργίας του συστήματος και την πλήρη κυριότητα αυτού. Σε κάθε φάση οι συμμετέχοντες στην αγορά θα λαμβάνουν μέρος σε συμβουλευτικές διαδικασίες.
- Principle 2. Το T2S θα βασίζεται στην πλατφόρμα του συστήματος TARGET2 και θα παρέχει το ίδιο επίπεδο διαθεσιμότητας, αντοχής, ανάκτησης και ασφάλειας.
- Principle 3. Το T2S δεν θα εμπλέκεται στο διακανονισμό και τη λειτουργία ενός κεντρικού αποθετηρίου τίτλων (Central Securities Depository, CSD) αλλά θα χρησιμεύει μόνο σαν τεχνική πλατφόρμα για την παροχή υπηρεσιών διακανονισμού στα CSDs.
- Principle 4. Οι αντίστοιχοι λογαριασμοί χρεογράφων των χρηστών των CSDs θα απονέμονται από κάθε CSD το οποίο θα είναι αρμόδιο για το άνοιγμα, κλείσιμο και τη διατήρηση αυτών των λογαριασμών όπως και σήμερα.
- Principle 5. Η υπηρεσία διακανονισμού του T2S θα επιτρέπει στα CSDs να προσφέρουν στους μετέχοντες τουλάχιστον το ίδιο επίπεδο λειτουργικότητας διακανονισμού και κάλυψης περιουσιακών στοιχείων με εναρμονισμένο τρόπο. Αυτό σημαίνει ότι τα CSDs δεν είναι υποχρεωμένα να τηρούν ισοζύγιο λογαριασμών επί των χρεογράφων σε ξεχωριστή πλατφόρμα ή με διπλή διαδικασία αντιγραφής.
- Principle 6. Τα υπόλοιπα των λογαριασμών χρεογράφων θα αλλάζουν μόνο στο T2S.
- Principle 7. Το T2S θα απαιτεί από τα μετέχοντα CSDs να ορίζονται σύμφωνα με τις διατάξεις της Οδηγίας για τον τελικό διακανονισμό (Settlement Finality Directive, SFD) στο πλαίσιο της δικής τους δικαιοδοσίας. Δηλαδή η αρμόδια εθνική αρχή θα αναγνωρίζει την επάρκεια του CSD για τη συμμετοχή στο T2S οπότε θα απολαύει την προστασία της SFD και τα ιδιοκτησιακά θέματα και η τελικότητα της μεταφοράς των χρεογράφων θα κρίνονται σύμφωνα με τους νόμους της χώρας στην οποία το CSD έχει ανοίξει το λογαριασμό χρεογράφων.
- Principle 8. Το T2S θα διακανονίζει αποκλειστικά σε χρήμα κεντρικής τράπεζας δηλαδή το ταμειακό σκέλος της συναλλαγής θα διακανονίζεται στους λογαριασμούς που τηρούνται στην κεντρική τράπεζα.
- Principle 9. Ο πρωταρχικός στόχος του T2S είναι η παροχή υπηρεσιών διακανονισμού σε ευρώ. Η παροχή διακανονισμού σε άλλο νόμισμα είναι δυνατή με ορισμένες προϋποθέσεις (βλέπε την επόμενη αρχή No 10).
- Principle 10. Η πλατφόρμα του T2S είναι τεχνικά ικανή να προσφέρει διακανονισμούς και σε άλλα νομίσματα εκτός του ευρώ. Για να γίνει αυτό, πρέπει να υπάρξει ρητό αίτημα από κεντρική τράπεζα εκτός Ευρωσυστήματος σε συνεργασία αυτής με την τοπική κοινότητα. Στην περίπτωση αυτή, οι ανωτέρω κεντρικές τράπεζες οφείλουν να προσαρμοσθούν μέσω μίας εναρμονισμένης τυποποιημένης διασύνδεσης (harmonised standardised interface).
- Principle 11. Το T2S θα επιτρέπει στους χρήστες να έχουν άμεση επαφή (direct connectivity) με την πλατφόρμα του. Τα CSDs θα διατηρήσουν την επιχειρηματική και νομική σχέση με τους πελάτες τους. Όλα τα ισοζύγια των λογαριασμών χρεογράφων θα αποθηκεύονται στο T2S ανεξάρτητα από την επιλογή επαφής η οποία αναφέρεται μόνο στον τρόπο με τον οποίο οι χρήστες θα διασυνδέονται με το T2S για να στέλνουν και να τηρούν τις εντολές διακανονισμού (settlement instructions) καθώς και για να έχουν πρόσβαση στη διευκόλυνση πληροφόρησης.
- Principle 12. Η συμμετοχή των CSDs στο T2S δεν είναι υποχρεωτική.
- Principle 13. Όλα τα CSDs που διακανονίζουν σε χρήμα κεντρικής τράπεζας είναι επιλέξιμα να συμμετέχουν στο T2S ανεξάρτητα εάν εδρεύουν εντός ή εκτός της ζώνης του ευρώ.
- Principle 14. Όλα τα CSDs που επιθυμούν να συνδεθούν με το T2S θα έχουν τις ίδιες προϋποθέσεις εισόδου δηλαδή τα κριτήρια εισόδου θα είναι διάφανα και χωρίς διακρίσεις.
- Principle 15. Όλα τα CSDs που συνδέονται με το T2S υποχρεούνται να υπογράψουν ένα εναρμονισμένο τύπο σύμβασης. Εάν ζητήσουν την προσφορά προαιρετικών υπηρεσιών θα υπογράψουν ειδική σύμβαση.

- Principle 16. Όλα τα CSDs που συνδέονται με το T2S θα έχουν ένα ενιαίο ημερολόγιο (single calendar) εργασιμών ημερών και εναρμονισμένο ωράριο διακανονισμού που θα είναι αυτό του TARGET2. Ένα CSD που είναι κλειστό λόγω εθνικής αργίας υποχρεούται να παράσχει ένα ελάχιστο επίπεδο υπηρεσίας όπως για παράδειγμα το συντονισμό με το διακανονισμό που εκτελείται από ένα άλλο CSD. Διαφορετικό ωράριο διακανονισμού μπορεί να παραχωρηθεί κατ' εξαίρεση για ειδικές πράξεις όπως π.χ η υποβολή κοινοποίησης για τις πράξεις «παράδοσης έναντι πληρωμής» (DvP), οι αυτόματες πράξεις δανεισμού (automatic lending operations), κλπ.
- Principle 17. Οι κανόνες διακανονισμού και οι διαδικασίες του T2S θα είναι κοινές για όλα τα συμμετέχοντα CSDs.
- Principle 18. Το T2S θα λειτουργεί με βάση τις αρχές της κάλυψης του πλήρους κόστους (full cost-recovery) και της μη κερδοσκοπικής βάσης (not-for-profit basis).
- Principle 19. Οι υπηρεσίες του T2S θα είναι συμβατές με τις αρχές του Ευρωπαϊκού Κώδικα Συμπεριφοράς για το Συμφητισμό και το Διακανονισμό (European Code of Conduct for Clearing and Settlement) σχετικά με τη διαφάνεια των τιμών, τη χρήση διαφόρων χρηματοπιστωτικών τεχνικών για τη διασυνοριακή μεταφορά κεφαλαίων, το λογιστικό διαχωρισμό κλπ.
- Principle 20. Το T2S θα υποστηρίξει τα συμμετέχοντα CSDs προκειμένου να συμμορφωθούν με τις εποπτικές και κανονιστικές απαιτήσεις.
 - Την 17.7.2008 το Δ.Σ της ΕΚΤ αποφάσισε οριστικά να ξεκινήσει το έργο T2S και να παράσχει τους απαραίτητους πόρους για την ολοκλήρωσή του. Ανέθεσε στις ΕθνΚΤ της 1) Γερμανίας 2) Γαλλίας 3) Ιταλίας και 4) Ισπανίας (4CB) την αρμοδιότητα της ανάπτυξης και λειτουργίας του έργου για το οποίο εργάζονται 200 στελέχη του Ευρωσυστήματος. Το έτος 2009 150 στελέχη από τις ανωτέρω 4 εθνικές κεντρικές τράπεζες απασχολούνταν στην τεχνική ανάπτυξη της πλατφόρμας.
 - Την 19.3.2009 το Δ.Σ της ΕΚΤ αποφάσισε να συστήσει ένα Προγραμματικό Συμβούλιο για το σχέδιο TARGET2 – Securities (**T2S Programme Board**) το οποίο θα συνδράμει τις αρχές λήψης απόφασης της ΕΚΤ για την επιτυχή και έγκαιρη ολοκλήρωση του σχεδίου το 2013. Το T2S Programme Board θα εκτελεί καθήκοντα που θα ανατίθενται από το Δ.Σ και θα αποτελείται από ένα στέλεχος της ΕΚΤ σαν πρόεδρο και από μέλη εκπροσώπους των εθνικών κεντρικών τραπεζών που μετέχουν στο σχέδιο. Την 23.4.2009, το Δ.Σ της ΕΚΤ ανακοίνωσε τη σύνθεση του T2S Programme Board: 1) Πρόεδρος Ζαν Μισέλ ΓΚοντφρούα, Γενικός Διευθυντής της Γενικής Διεύθυνσης Συστημάτων Πληρωμών και Διακανονισμών της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας, Μέλη 2) Μιχαήλ Μιχαλόπουλος, Τράπεζα της Ελλάδος, 3) Υβόν Λυκάς, Τράπεζα της Γαλλίας 4) Φράνκο Πασσακαντάντο, Τράπεζα της Ιταλίας 5) Πιερ Μπεκ, Κεντρική Τράπεζα του Λουξεμβούργου 6) Γιαν Σίλερκβιστ, Βασιλική Τράπεζα της Σουηδίας 7) Άντρες Ρέβεμαν, πρώην Διευθύνων Σύμβουλος της VPC AB (Κεντρικού Αποθετηρίου Τίτλων της Σουηδίας) 8) Ίεν Σαβίγι, πρώην Διευθύνων Σύμβουλος της Crestco Ltd (Κεντρικό Αποθετήριο Τίτλων του Ηνωμένου Βασιλείου και της Ιρλανδίας που το Σεπτέμβριο του 2002 συγχωνεύθηκε με την Euroclear Bank. Αναπληρωματικά Μέλη: 1) Αλφόνς Βάες, Εθνική Τράπεζα του Βελγίου 2) Γιόχεν Μέτσκερ, Γερμανική Ομοσπονδιακή Τράπεζα 3) Τζεζούς Λόπεθ Πεδρουέλο, Τράπεζα της Ισπανίας 4) Βάλτερ Χόφενμπεργκ, Εθνική Τράπεζα της Αυστρίας. Η θητεία τους είναι 18 μήνες ενώ η ΕΚΤ τόνισε ότι τα πρόσωπα αυτά δεν εκπροσωπούν τις χώρες τους ή τις κεντρικές τους τράπεζες αλλά αποκλειστικά το Ευρωσύστημα και το σκοπό της ολοκλήρωσης του συστήματος T2S.

Tax haven = φορολογικό καταφύγιο. Είναι τα κράτη με χαμηλό συντελεστή φορολόγησης και σημαντικά φορολογικά κίνητρα για τις εισροές κεφαλαίων. Ιδιαίτερη ευνοϊκή μεταχείριση έχουν τα εισοδήματα που προκύπτουν από εξαγωγές και επενδύσεις.

TCP, Transmission Control Protocol = πρωτόκολλο ελέγχου μετάδοσης. Είναι ένα από τα βασικά πρωτόκολλα της ακολουθίας του πρωτοκόλλου του διαδικτύου (IP, Internet Protocol). Το TCP επιτρέπει στους φιλοξενούμενους των δικτύων να δημιουργούν μεταξύ τους συνδέσεις με τις οποίες μπορούν να ανταλλάσσουν δεδομένα. Εγγυάται την αξιόπιστη διαβίβαση των πληροφοριών και με τη σειρά με την οποία αυτές απεστάλησαν. Διακρίνει, επίσης, τα στοιχεία για πολλαπλές και συμπίπτουσες εφαρμογές όπως π.χ το διακομιστή του διαδικτύου (web server) και το διακομιστή του ηλεκτρονικού ταχυδρομείου (Email server). Υποστηρίζει διαδεδωμένες εφαρμογές του Ίντερνετ όπως τον παγκόσμιο ιστό (world wide web), το ηλεκτρονικό ταχυδρομείο (Email) και το ασφαλές κέλυφος (Secure Shell).

TCP/IP, Transmission Control Protocol on top of the Internet Protocol = το TCP (βλέπε αμέσως προηγούμενο όρο) είναι από τα κύρια πρωτόκολλα της δικτυακής ακολουθίας TCP/IP. Και ενώ το πρωτόκολλο του Ίντερνετ (Internet Protocol, IP) ασχολείται μόνο με τη μετάδοση πακέτων, το πρωτόκολλο ελέγχου μετάδοσης (Transmission Control Protocol, TCP) επιτρέπει σε δύο φιλοξενούμενους των δικτύων να εγκαταστήσουν μία σύνδεση μεταξύ τους και να ανταλλάσσουν δεδομένα. Το TCP εγγυάται την αποστολή των πακέτων πληροφοριών και εγγυάται επίσης ότι τα πακέτα θα παραδοθούν με την ίδια σειρά που αποστέλλονται. Ο συνδυασμός αυτών των δύο δικτυακών πρωτοκόλλων (TCP και IP) αποτελεί τη βάση για τα πρωτόκολλα του Ίντερνετ. Αναπτύχθηκαν από τον Οργανισμό Προωθημένων Ερευνητικών Σχεδίων Άμυνας (Defense Advanced Research Projects Agency, DARPA) ένα οργανισμό του Υπουργείου Άμυνας των ΗΠΑ που εφεύρε το δίκτυο ARPANET που ήταν η βάση ανάπτυξης του Ίντερνετ.

Technical analysis = τεχνική ανάλυση. Μία μέθοδος πρόβλεψης των μελλοντικών ιστομιών των νομισμάτων ή των τιμών των ομολόγων, μετοχών ή άλλων χρηματοοικονομικών μέσων και γενικά των τάσεων της αγοράς που χρησιμοποιεί χάρτες (charts) οι οποίοι βασίζονται σε ιστορικά και τρέχοντα στοιχεία από τη δραστηριότητα της αγοράς όπως όγκος συναλλαγών και η στατιστική εξέλιξη των τιμών και των επιτοκίων. Σε αντίθεση με τη θεμελιώδη ανάλυση (fundamental analysis, βλέπε όρο), δεν επιχειρεί να μετρήσει την εσωτερική αξία των χρεογράφων ούτε λαμβάνει υπόψη τη χρηματοοικονομική κατάσταση ή τις άλλες επιδόσεις της επιχείρησης. Οι τεχνικοί αναλυτές πιστεύουν ότι μπορούν να προβλέψουν με ακρίβεια τις μελλοντικές τιμές μέσω της παρακολούθησης της συμπεριφοράς αυτών στο παρελθόν. Η τεχνική ανάλυση είναι απλά η μελέτη των τιμών όπως αντανάκλαται στους χάρτες τιμών (price charts). Προϋποθέτει ότι οι τρέχουσες τιμές αντιπροσωπεύουν όλη τη γνωστή πληροφόρηση των αγορών. Οι τιμές δεν αντανάκλουν μόνο πραγματικά γεγονότα αλλά και τα ανθρώπινα συναισθήματα, τη διάχυτη ψυχολογία των μαζών και τη διάθεση της στιγμής. Οι τιμές είναι τελικά μία λειτουργία της ζήτησης και της προσφοράς. Εν τούτοις, τα ανθρώπινα συναισθήματα όπως ο φόβος, η πλεονεξία, ο πανικός, η υστερία κλπ επίσης επηρεάζουν σημαντικά τις τιμές. Ένας τεχνικός αναλυτής επιχειρεί να παραβλέψει το συναισθηματικό στοιχείο της διαπραγμάτευσης και αποφασίζει μόνο με το σχηματισμό χαρτών έχοντας σαν προϋπόθεση ότι οι τιμές αντανάκλουν και γεγονότα και συναισθήματα.

TEKE = βλέπετε όρο «Hellenic Deposit and Investment Guarantee Fund (Ταμείο Εγγύησης Καταθέσεων και Επενδύσεων).

Telebanking or phone banking = η τηλεφωνική τραπεζική. Είναι το πρώτο είδος διενέργειας τραπεζικών συναλλαγών χωρίς μετάβαση στο κατάστημα που εμφανίσθηκε διαχρονικά. Οι υπηρεσίες που προσφέρονται είναι υπόλοιπο λογαριασμού, μεταφορά κεφαλαίων από λογαριασμό σε λογαριασμό, εξόφληση υποχρεώσεων με χρέωση τραπεζικού λογαριασμού ενώ σε πιο εξελιγμένη μορφή μπορεί να πραγματοποιηθούν και άλλες συναλλαγές λιανικής επενδυτικής μορφής όπως έκδοση βιβλιαρίου επιταγών, αγορά μετοχών κ.λ.π. Στην Ευρωπαϊκή Ένωση, η τηλεφωνική τραπεζική ήταν ήδη διαδεδομένη από ετών. Μέσω αυτής προωθούνται τυποποιημένες πράξεις λιανικής τραπεζικής. Στις χώρες με τη μεγαλύτερη διείσδυση καλύπτει το 10% αυτής. Η σύνδεση της επιχείρησης ή του ιδιώτη με τον Η/Υ της τράπεζας επιτυγχάνεται μέσω τηλεφωνικής γραμμής, συσκευής διαμορφωτή/αποδιαμορφωτή (modem), χρήσης προσωπικού αριθμού αναγνώρισης (PIN) και κωδικού αριθμού διενέργειας συναλλαγών (transaction password). Διακρίνουμε:

α) Συναλλαγές μέσω σταθερού τηλεφώνου. Ο χρήστης επικοινωνεί με το ειδικό κέντρο τηλεφωνικής εξυπηρέτησης πελατών της τράπεζας (call center) και ή θα μιλήσει ζωντανά με ένα υπάλληλο της τράπεζας προς τον οποίο θα διαβιβάσει την εντολή του για πληροφόρηση και για διενέργεια τραπεζικής συναλλαγής ή στις περισσότερες τράπεζες ακολουθεί το σύστημα επιλογών μέσω πλήκτρων (Interactive Voice Response, IVR). Δηλαδή, ο χρήστης, καθοδηγούμενος από τον Η/Υ της τράπεζας, επιλέγει τις τραπεζικές υπηρεσίες και διενεργεί συναλλαγές με το πάτημα των πλήκτρων της τηλεφωνικής συσκευής. Ορισμένες τράπεζες χρησιμοποιούν το πιο εξελιγμένο σύστημα της αναγνώρισης φωνής (Voice Recognition System). Ο πελάτης καταγράφει για 5 έως 10 λεπτά τη φωνή του σε μαγνητοταινία της τράπεζας το περιεχόμενο της οποίας αποθηκεύεται στη μνήμη του Η/Υ. Το σύστημα αυτό επιτρέπει στον πελάτη να χρησιμοποιεί τη φωνή του για να δίνει οδηγίες στον Η/Υ της τράπεζας για άντληση πληροφοριών ή την πραγματοποίηση συναλλαγών λιανικής τραπεζικής. Δηλαδή η φωνή, που είναι αναγνωρίσιμη από τον Η/Υ, υποκαθιστά τους

κωδικούς πρόσβασης και παράλληλα αντικαθιστά τα σήματα μέσω του ηλεκτρολογίου του τηλεφώνου. Μερικές τράπεζες παρέχουν τη δυνατότητα αυτή και μέσω κινητού τηλεφώνου.

β) Συναλλαγές μέσω κινητού τηλεφώνου. Το κινητό τηλέφωνο μέσω των μηνυμάτων SMS επιτρέπει τη λήψη τραπεζικών και χρηματοοικονομικών πληροφοριών και σε περιορισμένη έκταση τη διενέργεια απλών πληρωμών. Η πρόσβαση στον Η/Υ της τράπεζας επιτυγχάνεται μέσω προσωπικού κωδικού αναγνώρισης. Μία πιο προηγμένη τεχνολογία υπέρυθρων ακτίνων ή του πρωτοκόλλου Blue-Tooth υποκαθιστά μέσω του κινητού τηλεφώνου την πιστωτική και χρεωστική κάρτα για την επικοινωνία με τα τερματικά POS. Στη συνέχεια ο κάτοχος του κινητού τηλεφώνου επικοινωνεί απευθείας με την τράπεζα και επιβεβαιώνει τη συναλλαγή. Η επικοινωνία γίνεται είτε με το σύστημα IVR είτε με γραπτό μήνυμα SMS.

Teleconference = τηλεσυνεδρίαση. Επικοινωνία μεταξύ δύο ή περισσότερων ατόμων που βρίσκονται σε απομακρυσμένα μεταξύ τους σημεία με τη βοήθεια τερματικών και τηλεπικοινωνιακών συστημάτων με σκοπό την ανταλλαγή πληροφοριών ή/και τη λήψη αποφάσεων. Συνήθως χρησιμοποιείται για την εξ αποστάσεως συνεδρίαση διοικητικών συμβουλίων, επιτροπών και ομάδων εργασίας ή ομάδων έρευνας συγκεκριμένου αντικείμενου ή ακόμα και για εκπαιδευτικούς σκοπούς (electronic teleconference learning). Πραγματοποιείται είτε μόνο με μετάδοση φωνής (audio teleconference) ή με μετάδοση φωνής και εικόνας (video teleconference), με μετάδοση εικόνας ήχου ζωντανά ή αρχιεπιτημένα (streaming webcasting), με διανομή των αρχείων και ζωντανή παρουσίαση (ipresent and data presenter) και με ενοικίαση αίθουσας για την οργάνωση τηλεσυνέλευσης (videoteleconference room rental). Μειώνει δραστικά, το κόστος, το χρόνο μετακίνησης και το χρόνο σύγκλησης συμβουλίων και ομάδων εργασίας. Είναι ιδιαίτερα χρήσιμη για διεθνικούς και πολυεθνικούς οργανισμούς και εταιρίες αλλά και σε εθνικό επίπεδο για εταιρίες με πολλά υποκαταστήματα και θυγατρικές στην περιφέρεια.

Telematics = τηλεματική. Είναι το σύνολο των τεχνικών και των υπηρεσιών που συνδυάζουν τις δυνατότητες της πληροφορικής και των τηλεπικοινωνιών. Περιλαμβάνει τις δραστηριότητες της μετάδοσης πληροφοριών σε μεγάλες αποστάσεις που προηγούμενα υφίστανται επεξεργασία με τα μέσα πληροφορικής. Κλασικές εφαρμογές της τηλεματικής είναι η τηλεεπεξεργασία (teleprocessing), το ηλεκτρονικό ταχυδρομείο (electronic mail), η τηλεομοιοτυπία (telefax) και το σύστημα προσδιορισμού θέσεως (Global Positioning System) που είναι χρήσιμο για την πλοήγηση των αυτοκινήτων και την ανακάλυψη των κλαπέντων αυτοκινήτων. Ο όρος telematics προέρχεται από τη γαλλική λέξη télématique, που αποτελεί συντομογραφία της λέξης téléinformatique, που προτάθηκε το 1978 από τους Α. Μινκ και Σ. Νορά.

Television-based banking = η τραπεζική μέσω τηλεόρασης. Είναι πιο απλή και φιλική στο χρήστη σε σχέση με το Internet banking που απαιτεί γνώσεις της διαδικτυακής τεχνολογίας. Συνήθως, οι τράπεζες συνδέονται με τους πελάτες μέσω ψηφιακής τηλεόρασης και ανοικτών γραμμών (on-line). Οι τράπεζες προσφέρουν στους πελάτες τους υπόλοιπο λογαριασμών, χρήσιμες τραπεζικές και χρηματοοικονομικές πληροφορίες, τη δυνατότητα μεταφοράς ποσών και εξόφλησης λογαριασμών και διενέργειας χρηματιστηριακών πράξεων. Αναπτύχθηκε κύρια στις ΗΠΑ αλλά κερδίζει έδαφος και σε άλλες χώρες, ιδιαίτερα στο Ηνωμένο Βασίλειο. Η υπηρεσία "Open" της χώρας αυτής που λειτουργεί μέσω ψηφιακής τηλεόρασης έχει σαν μετόχους την τράπεζα HSBC, την τηλεπικοινωνιακή εταιρία BT, τη δορυφορική εταιρία BSKYB και την ιαπωνική ηλεκτρονική επιχείρηση Matsushita. Προσφέρει υπηρεσίες σε τράπεζες και λιανοπωλητές που είναι συνδρομητές της Open.

Template = πρότυπος πίνακας. Πρόκειται για προεγκατεστημένα σε λογισμικό ενός Η/Υ σχήματα που περιλαμβάνουν πρότυπο κείμενο, γραφήματα, πίνακες και κενά διαστήματα που θα συμπληρωθούν από το χρήστη με στοιχεία βασισμένα σε πληροφόρηση σε κάθε συγκεκριμένη περίπτωση. Με τον τρόπο αυτό διευκολύνεται ο χρήστης διότι συμπληρώνει μόνο τα στοιχεία σε πολλές παρόμοιες συναλλαγές και δεν είναι υποχρεωμένος να δημιουργεί κάθε φορά το σχήμα, τον πίνακα, τα γραφήματα ή το σταθερό κείμενο.

Temporary monetary policy measures or quantitative easing or non conventional monetary policy measures or non-standard measures = προσωρινά μέτρα νομισματικής πολιτικής ή μέτρα νομισματικής ποσοτικής χαλάρωσης ή μη συμβατά μέτρα νομισματικής πολιτικής ή μη τυποποιημένα μέτρα νομισματικής πολιτικής. Τα συνήθη μέτρα νομισματικής

πολιτικής είναι η αύξηση ή η μείωση των επιτοκίων, η παροχή ρευστότητας μέσω της τακτικής αναχρηματοδότησης του πιστωτικού συστήματος, η απορρόφηση της ρευστότητας μέσω καταθέσεων στην κεντρική τράπεζα ή πώλησης τίτλων από την κεντρική τράπεζα και η ρύθμιση του ύψους των υποχρεωτικών διαθεσίμων. Οποιαδήποτε άλλα μέτρα νομισματικής πολιτικής που έχουν προσωρινό χαρακτήρα ή αυξάνουν τη ρευστότητα του πιστωτικού συστήματος με ασυνήθεις και έκτακτες τεχνικές περιλαμβάνονται στους ανωτέρω όρους που άρχισαν να ευρίσκονται στην ημερήσια διάταξη μετά την εμβάθυνση της χρηματοπιστωτικής και οικονομικής κρίσης την περίοδο 2008 –2009. Για παράδειγμα, για να αντιμετωπίσουν την κρίση, οι κεντρικές τράπεζες χαλάρωσαν την αυστηροποίηση των όρων παροχής ασφάλειας (collateral) στις πράξεις αναχρηματοδότησης του πιστωτικού συστήματος, αύξησαν το όριο παροχής ρευστότητας ώστε να καλύπτουν πλήρως τις αιτήσεις των τραπεζών στις αντιστρεπτές πράξεις (repos and reverse repos), καθιέρωσαν και πιο μακροπρόθεσμες από τις καθιερωμένες πράξεις χρηματοδότησης, συνήψαν μεταξύ τους συμφωνίες ανταλλαγής νομισμάτων (foreign exchange swaps) και άρχισαν να αγοράζουν κρατικά και εταιρικά ομόλογα από τη δευτερογενή αγορά για να στηρίξουν τη ρευστότητα του κράτους, των τραπεζών και ακόμη μεγάλων ιδιωτικών επιχειρήσεων που απειλούνταν με κατάρρευση. Ορισμένες χώρες όπως οι ΗΠΑ και το Ηνωμένο Βασίλειο χρησιμοποίησαν και την εκδοτική μηχανή για την παραγωγή τραπεζογραμμάτων πέραν των συνήθων ορίων προκειμένου να χρηματοδοτήσουν τα μεγάλα ελλείμματα που δημιουργήθηκαν από τα πακέτα στήριξης της οικονομίας.

Tender procedure = διαδικασία δημοπρασίας. Σύμφωνα με αυτή, η κεντρική τράπεζα παρέχει ρευστότητα στην αγορά ή απορροφά ρευστότητα από την αγορά μέσω ανταγωνιστικών προσφορών που υποβάλλουν οι αντισυμβαλλόμενοι. Οι πλέον ανταγωνιστικές προσφορές ικανοποιούνται με σειρά προτεραιότητας μέχρι να εξαντληθεί το συνολικό ποσό ρευστότητας που πρόκειται να παρασχεθεί ή να απορροφηθεί από την κεντρική τράπεζα.

Term to maturity = προθεσμία μέχρι τη λήξη. Η εναπομένουσα ζωή ενός ομολόγου από τη σημερινή ημέρα μέχρι τη λήξη του ή μέχρι την πρόωρη πληρωμή του.

Test conditions = προϋποθέσεις δοκιμής ενός πληροφοριακού συστήματος κατά την πρώτη εγκατάσταση ή μεταγενέστερη αναβάθμιση αυτού. Σε ένα μηχανογραφικό σύστημα διαχείρισης διαθεσίμων περιλαμβάνουν: α) τις προϋποθέσεις και τα γεγονότα που περιγράφουν το περιβάλλον, τα χρηματοοικονομικά μέσα και το δείγμα των συναλλαγών που πρόκειται να ελεγχθεί β) τα αναμενόμενα αποτελέσματα του τεστ (expected results). Μπορούν να περιλαμβάνουν, μεταξύ άλλων, οδηγίες προς τους χρήστες του συστήματος 1) για τα χρηματοοικονομικά μέσα που θα υποβληθούν σε δοκιμές όπως οι καταθέσεις, τα ομόλογα τα repos, τα πιστοποιητικά καταθέσεων (CDs), συναλλαγές σε χρυσό, πράξεις συναλλάγματος, παράγωγα προϊόντα 2) τον έλεγχο της κανονικότητας των τιμών, την παράβαση των διαφόρων ορίων των συναλλαγών, τις ασφάλειες (collateral) 3) τον υπολογισμό της αγοραίας αξίας των συναλλαγών, τις μεθόδους διαχείρισης του κινδύνου (duration, value at risk) τη μέτρηση της απόδοσης και την παραγωγή αναφορών (reports).

Test scenarios and test scripts and expected results = σενάρια δοκιμών και περιπτώσεις δοκιμών και αναμενόμενων αποτελεσμάτων.

■ Test scenarios είναι οι πραγματικές ή υποθετικές συναλλαγές που θα χρησιμοποιηθούν σε μία διαδικασία δοκιμής ενός πληροφοριακού συστήματος κατά την πρώτη εγκατάσταση ή μεταγενέστερη αναβάθμιση αυτού. Η συγγραφή αυτών ακολουθεί αυτή των test conditions (βλέπε αμέσως ανωτέρω όρο). Πρόκειται για μια σειρά περιπτώσεων (test cases) που θα ελεγχθούν ώστε να διασφαλισθεί ότι η ροή των επιχειρηματικών συναλλαγών δοκιμάζεται σε όλα τα στάδια της μηχανογραφικής επεξεργασίας (end to end) δηλαδή στο Front Office, Back Office και στη λογιστική επεξεργασία τους που αποτελεί το τελευταίο στάδιο του κύκλου. Επίσης, περιλαμβάνονται περιπτώσεις των εργασιών του Middle Office. Σειρά περιπτώσεων (test cases) είναι μία σειρά από στοιχεία και προγράμματα προς δοκιμή και τα αναμενόμενα αποτελέσματα αυτών (expected results). Μία σειρά περιπτώσεων επικυρώνει μία ή περισσότερες απαιτήσεις του μηχανογραφικού συστήματος και καταλήγει σε ένα αποτέλεσμα: επιτυχής όταν τα παραχθέντα αποτελέσματα είναι ίδια με τα αναμενόμενα ή ανεπιτυχής δοκιμή όταν τα παραχθέντα είναι διαφορετικά από τα αναμενόμενα αποτελέσματα (expected results). Οι όροι test scenarios και test cases συνήθως θεωρούνται σαν συνώνυμες.

■ Test scripts and expected results είναι οι λεπτομερείς πραγματικές ή υποθετικές συναλλαγές μετά των αναμενόμενων αποτελεσμάτων τους προκειμένου να ελεγχθεί η λειτουργικότητα ενός μηχανογραφικού συστήματος. Πρακτικά, τα test scenarios είναι το θεωρητικό υπόβαθρο στο οποίο βασίζονται τα test scripts and expected results. Τα test scenarios φέρουν αριθμηση η οποία αντιπαραβάλλεται με την ομοειδή αριθμηση των test scripts and expected results για να διαπιστωθεί ότι τα τελευταία κάλυψαν όλες τις προς έλεγχο περιπτώσεις.

TFT, Thin Film Transistor = κρυσταλλικός πολλαπλασιαστής λεπτού φιλμ. Είναι ένας τύπος της επίπεδης οθόνης επίδειξης υγρών κρυστάλλων (LCD), στην οποία κάθε pixel (βλέπε όρο) ελέγχεται από ένα μέχρι τέσσερα τρανζίστορς υγρής μορφής. Χρησιμοποιείται στις τηλεοράσεις, τους Η/Υ και τις ψηφιακές φωτογραφικές μηχανές και παράγει μία διαφανή ερυθρά, γαλάζια ή πράσινη απόχρωση. Επιτυγχάνοντας ένα συνδυασμό διαφορετικών έγχρωμων τρανζίστορς σε διάφορα επίπεδα έντασης, παράγει άλλα χρώματα. Συχνά αναφέρεται και σαν active matrix display.

Theta = το ποσοστό της αλλαγής της τιμής ενός συμβολαίου δικαιώματος προαίρεσης (option) σε σχέση με τη βαθμιαία μείωση του χρόνου λήξης του. Το Θήτα δεν χρησιμοποιείται συχνά από τους διαπραγματευτές αλλά έχει μία ενδιαφέρουσα διάσταση. Μετρά το ποσοστό κατά το οποίο μειώνεται το premium ενός option με το πέρασμα του χρόνου και ιδιαίτερα όσο πλησιάζει ο χρόνος εξάσκησης του δικαιώματος. Άλλως, ένα premium ενός option, που δεν έχει εσωτερική αξία, θα μειώνεται με αυξανόμενο ρυθμό όσο πλησιάζει η λήξη του. Το Θήτα: α) μπορεί να είναι πολύ υψηλό για τα **out of the money** options (βλέπε λέξη) εάν περιέχουν μεγάλη μεταβλητότητα των τιμών β) είναι τυπικά υψηλότερο στα **at the money** options (βλέπε λέξη) γ) θα αυξηθεί εντονότατα τις τελευταίες λίγες εβδομάδες της διαπραγμάτευσης και ενδέχεται να υποβαθμίσει σημαντικά μία θέση ενός κατόχου μιας long option, ειδικότερα εάν η μεταβλητότητα των τιμών είναι σε πτώση την ίδια περίοδο.

The 24-Hour market for U.S.A Treasury securities = η διαπραγμάτευση των χρεογράφων του Θησαυροφυλακίου των ΗΠΑ τα οποία απευθύνονται σε εγχώριους και σε ξένους επενδυτές πραγματοποιείται σχεδόν όλο το 24ωρο. Συγκεκριμένα διαρκεί 23 ώρες: αρχίζει στις 08.30 π.μ (τοπική ώρα) στο Τόκιο που αντιστοιχεί στις 06.30 μ.μ ώρα Νέας Υόρκης. Η διαπραγμάτευση συνεχίζεται μέχρι τις 05.00 μ.μ τοπική ώρα Τόκιο (03.00 π.μ ώρα Νέας Υόρκης), οπότε περνά στο Λονδίνο (08.00 π.μ G.M.T). Γύρω στις 12.30 μ.μ ώρα Λονδίνου, η διαπραγμάτευση περνά στη Νέα Υόρκη όπου η τοπική ώρα είναι 07.30 π.μ. Η διαπραγμάτευση συνεχίζεται μέχρι τις 05.30 μ.μ ώρα Νέας Υόρκης. Ανεξάρτητα από τον τόπο διαπραγμάτευσης, η διαδικασία είναι η ίδια. Τα ίδια χρεόγραφα διαπραγματεύονται από τους ίδιους dealers μέσω των ίδιων διαμεσολαβητών (interdealer brokers) και με τις ίδιες προμήθειες. Ο όγκος των συναλλαγών κατανέμεται κατά 94% στη Νέα Υόρκη, 4% στο Λονδίνο και 2% στο Τόκιο. Η μεταβλητότητα των τιμών είναι μεγαλύτερη στη Νέα Υόρκη διότι οι πληροφορίες για τα οικονομικά και άλλα δεδομένα συγκεντρώνονται πρώτα στις ΗΠΑ και στη συνέχεια φθάνουν με καθυστέρηση στις άλλες αγορές. Οι πρωταγωνιστές αυτής της αγοράς είναι οι 29 primary dealers με τους οποίους η FED επικοινωνεί άμεσα στη διάρκεια των πράξεων ανοικτής αγοράς που πραγματοποιεί. Το ποσοστό των συναλλαγών που διεξάγεται μέσω των interdealer brokers ανέρχεται στο 90%.

Thin market = αβαθής αγορά. Μία αγορά χωρίς μεγάλο ενδιαφέρον διενέργειας συναλλαγών από τους επενδυτές. Χαρακτηρίζεται από μικρή ρευστότητα, υψηλά spreads και μεγάλη μεταβλητότητα των τιμών. Μία αγορά μπορεί να είναι αβαθής όχι από παθολογική αίτια αλλά μόνο σε ορισμένες περιόδους του έτους στις οποίες περιορίζεται το ενδιαφέρον των επενδυτών όπως κατά τη διάρκεια των Χριστουγέννων, του Πάσχα και των θερινών διακοπών.

Third markets = τρίτες αγορές. Είναι εξωχρηματιστηριακές αγορές (over the counter markets, OTC) στις οποίες διαπραγματεύονται μετοχές, ομόλογα και άλλα χρεόγραφα πολύ μεγάλων εταιριών εισηγμένα στο χρηματιστήριο μέσω διαμεσολαβητών (brokers) που εκπροσωπούν συνήθως θεσμικούς επενδυτές.

Tick = είναι το ελάχιστο ποσοστό με το οποίο μπορεί να μεταβληθεί η τιμή συναλλάγματος, παραγώγου, εμπορεύματος ή οποιουδήποτε χρηματοπιστωτικού μέσου σε οργανωμένες

αγορές (π.χ χρηματιστήρια) futures και options μετά από κάθε αγορά ή πώληση ενός συμβολαίου και ανάλογα με τον αριθμό των μονάδων που έχει κάθε συμβόλαιο. Για παράδειγμα, η ελάχιστη ποσοστιαία μεταβολή μετά από κάθε κτύπημα της τιμής (tick) στο Universal Stock Future για τις μετοχές του Ηνωμένου Βασιλείου είναι 0,5%. Επόμενα, σε ένα συμβόλαιο που περιλαμβάνει 1.000 μετοχές, η αξία του tick θα είναι $1.000 \times 0,5\% = 5$ λίρες Αγγλίας.

Tier-one, tier-two assets and their substitution by the single list system as from 1.1.2007 = περιουσιακά στοιχεία πρώτης και δεύτερης βαθμίδας και η υποκατάσταση αυτών από 1.1.2007 από το νέο σύστημα του ενιαίου καταλόγου.

► **Tier-one asset** είναι ένα εμπορεύσιμο στοιχείο ενεργητικού το οποίο ανταποκρίνεται σε κριτήρια που θέτει η Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα (ΕΚΤ) και χρησιμοποιείται από τους αντισυμβαλλόμενους σαν ασφάλεια (collateral) στις πιστοδοτικές πράξεις του Ευρωσυστήματος. Τα πιστοποιητικά χρέους που εκδίδει η ΕΚΤ ανήκουν στον κατάλογο αυτό. Πιστοποιητικά χρέους που έχουν εκδοθεί από τις εθνικές κεντρικές τράπεζες (ΕθνΚΤ) πριν από την 1.1.99 επίσης περιλαμβάνονται στα εγγυοδοτικά στοιχεία πρώτης βαθμίδας. Για τα υπόλοιπα στοιχεία πρέπει να ισχύουν τα εξής κριτήρια επιλεξιμότητας:

α) να είναι χρεόγραφα με προκαθορισμένο και άνευ αιρέσεων ποσό κεφαλαίου και τοκομερίδιο το οποίο να μη συνεπάγεται αρνητική εισοδηματική ροή. Το τοκομερίδιο πρέπει να είναι είτε μηδενικό είτε σταθερού επιτοκίου είτε κυμαινόμενου επιτοκίου συνδεδεμένο με ένα επιτόκιο αναφοράς. Αποδεκτά είναι και τα τιμαριθμοποιημένα ομόλογα

β) ο εκδότης ή η έκδοση να απολαύει υψηλού βαθμού πιστοληπτικής αξιολόγησης, η εγγύηση να είναι πληρωτέα σε πρώτη ζήτηση και γενικά τα χρεόγραφα να απολαύουν υψηλού βαθμού ρευστότητας

γ) να είναι μεταβιβάσιμα μέσω λογιστικών εγγραφών

δ) να έχουν κατατεθεί/καταχωρηθεί στον Ευρωπαϊκό Οικονομικό Χώρο (ΕΟΧ) σε κεντρική τράπεζα ή σε κεντρικό αποθετήριο τίτλων ανταποκρινόμενο στα ελάχιστα πρότυπα που έχει θεσπίσει η ΕΚΤ και να διακρατούνται/διακανονίζονται στη ζώνη του ευρώ μέσω λογαριασμού στο Ευρωσύστημα ή σε Σύστημα Διακανονισμού Τίτλων (ΣΔΤ) που πληροί τα πρότυπα της ΕΚΤ

ε) να είναι εκπεφρασμένα σε ευρώ

ζ) να εκδίδονται ή να είναι εγγυημένα από φορείς εγκατεστημένους στον ΕΟΧ

η) να είναι εισηγμένα ή να αποτελούν αντικείμενο διαπραγμάτευσης σε οργανωμένη αγορά ή σε ορισμένες μη οργανωμένες αγορές που ορίζονται από την ΕΚΤ.

Παρά την εγγραφή τους στον κατάλογο πρώτης βαθμίδας, οι ΕθνΚΤ δεν θα αποδέχονται εγγυοδοτικά στοιχεία όταν: 1) εκδίδονται ή είναι εγγυημένα από τον ίδιο τον αντισυμβαλλόμενο ή άλλο φορέα με τον οποίο ο αντισυμβαλλόμενος έχει στενούς δεσμούς (μητρική - θυγατρική εταιρία ή έλεγχος του 20% του μετοχικού κεφαλαίου ή των δικαιωμάτων ψήφου) 2) χρεόγραφα που λήγουν πριν από την ημερομηνία λήξης της πράξης νομισματικής πολιτικής 3) χρεόγραφα που αποφέρουν εισοδηματική ροή (π.χ πληρωμή τοκομεριδίου) κατά τη διάρκεια ισχύος της πράξης νομισματικής πολιτικής για την οποία χρησιμοποιούνται ως ασφάλεια. Όλα τα στοιχεία πρώτης βαθμίδας πρέπει να μπορούν να χρησιμοποιηθούν σε διασυνοριακή βάση σε ολόκληρη τη ζώνη του ευρώ. Αυτό σημαίνει ότι ένας αντισυμβαλλόμενος μπορεί να δανειοδοτηθεί από την ΕθνΚΤ του κράτους μέλους όπου είναι εγκατεστημένος προσφέροντας εγγυοδοτικό στοιχείο που βρίσκεται σε άλλο κράτος μέλος. Τα στοιχεία της πρώτης βαθμίδας είναι επιλέξιμα για όλες τις πράξεις νομισματικής πολιτικής που απαιτούν εγγυήσεις, δηλαδή τις πράξεις ανοικτής αγοράς μέσω αντιστρεπτών ή οριστικών συναλλαγών και για την πρόσβαση στη διευκόλυνση οριακής χρηματοδότησης.

► **Tier-two asset** είναι ένα εμπορεύσιμο ή μη στοιχείο του ενεργητικού που ανταποκρίνεται σε κριτήρια που θέτουν οι εθνικές κεντρικές τράπεζες (ΕθνΚΤ) υποκείμενα και σε έγκριση της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας (ΕΚΤ) και χρησιμοποιείται από τους αντισυμβαλλόμενους σαν ασφάλεια (collateral) στις πιστοδοτικές πράξεις του Ευρωσυστήματος. Οι ΕθνΚΤ μπορούν να ορίζουν επιλέξιμα εγγυοδοτικά στοιχεία που ανήκουν στη δεύτερη βαθμίδα και τα οποία έχουν ιδιαίτερη σπουδαιότητα για τις εθνικές χρηματοπιστωτικές αγορές και τα εθνικά

τραπεζικά συστήματα. Τα στοιχεία δεύτερης βαθμίδας πρέπει να πληρούν τα ακόλουθα κριτήρια επιλεξιμότητας:

α) να είναι χρεόγραφα, εμπορεύσιμα ή μη, με προκαθορισμένο και άνευ αιρέσεων ποσό κεφαλαίου και τοκομερίδιο το οποίο να μη συνεπάγεται αρνητική εισοδηματική ροή. Το τοκομερίδιο πρέπει να είναι είτε μηδενικό είτε σταθερού επιτοκίου είτε κυμαινόμενου επιτοκίου συνδεδεμένο με ένα επιτόκιο αναφοράς. Αποδεκτά είναι και τα τιμαριθμοποιημένα ομόλογα. Τα χαρακτηριστικά αυτά πρέπει να υπάρχουν σε όλο το διάστημα μέχρι την απόσβεση της ασφαλιζόμενης απαίτησης. Η ΕΚΤ μπορεί να εξουσιοδοτήσει τις ΕθνΚΤ να συμπεριλάβουν υπό ορισμένες προϋποθέσεις στους καταλόγους δεύτερης βαθμίδας χρεόγραφα και μετοχές που εκδίδονται από πιστωτικά ιδρύματα που δεν πληρούν τα κριτήρια της Οδηγίας για τους οργανισμούς συλλογικών επενδύσεων σε κινητές αξίες (ΟΣΕΚΑ)

β) πρέπει να παριστούν ενοχικές υποχρεώσεις ή να είναι μετοχές

γ) η ΕθνΚΤ πρέπει να έχει εύκολη πρόσβαση σ' αυτά

δ) πρέπει να ευρίσκονται στη ζώνη του ευρώ

ε) να είναι εκπεφρασμένα σε ευρώ. Παρά την εγγραφή τους στον κατάλογο δεύτερης βαθμίδας, οι ΕθνΚΤ δεν θα αποδέχονται εγγυοδοτικά στοιχεία όταν: 1) εκδίδονται ή είναι εγγυημένα από τον ίδιο τον αντισυμβαλλόμενο ή άλλο φορέα με τον οποίο ο αντισυμβαλλόμενος έχει στενούς δεσμούς (μητρική - θυγατρική εταιρία ή έλεγχος του 20% του μετοχικού κεφαλαίου ή των δικαιωμάτων ψήφου) 2) χρεόγραφα που λήγουν πριν από την ημερομηνία λήξης της πράξης νομισματικής πολιτικής 3) χρεόγραφα που αποφέρουν εισοδηματική ροή (π.χ πληρωμή τοκομεριδίου) κατά τη διάρκεια ισχύος της πράξης νομισματικής πολιτικής για την οποία χρησιμοποιούνται ως ασφάλεια 4) μετοχές με πληρωμές ή δικαιώματα που μπορούν να επηρεάσουν την καταλληλότητά τους για να χρησιμοποιηθούν σαν ασφάλεια. Όλα τα στοιχεία της δεύτερης βαθμίδας πρέπει να μπορούν να χρησιμοποιηθούν σε διασυνورياκή βάση σε ολόκληρη τη ζώνη του ευρώ. Είναι αποδεκτά για τις πράξεις ανοικτής αγοράς μέσω αντιστρεπτέων συναλλαγών και για την πρόσβαση στη διευκόλυνση οριακής χρηματοδότησης. Κατά κανόνα, δεν χρησιμοποιούνται στις οριστικές συναλλαγές του Ευρωσυστήματος.

► **The single list.** Η ΕΚΤ αποφάσισε τον Αύγουστο του 2002 και τον Ιανουάριο του 2003 την κατ' αρχήν σταδιακή ενοποίηση του συστήματος με τη θέσπιση ενιαίου καταλόγου (single list) που υποκατέστησε από 1.1.2007 τις ανωτέρω δύο βαθμίδες αποδεκτών ασφαλειών. Την 11.5.2003 άρχισε η διαδικασία διαβούλευσης της ΕΚΤ με τα χρηματοπιστωτικά ιδρύματα. Την 10.5.2004, το Δ.Σ της ΕΚΤ αποφάσισε την οριστική εισαγωγή του ενιαίου καταλόγου.

Τα στάδια της εισαγωγής του καταλόγου ήσαν τα εξής:

❶ Το πρώτο στάδιο περιέλαβε τις αποφάσεις της ΕΚΤ για τον καθορισμό των εμπορεύσιμων περιουσιακών στοιχείων που θα συμπεριλαμβάνονταν στον ενιαίο κατάλογο και τα κριτήρια για την ένταξη περιουσιακών στοιχείων της δεύτερης βαθμίδας στον ενιαίο κατάλογο. Επίσης, περιέλαβε νέες κατηγορίες ενώ εξείρεσε τις μετοχές. Πιο αναλυτικά, τον Αύγουστο του 2004, το Δ.Σ της ΕΚΤ αποφάσισε:

α) την ένταξη στον ενιαίο κατάλογο όλων των περιουσιακών στοιχείων της πρώτης βαθμίδας (tier one)

β) την προσθήκη στην πρώτη βαθμίδα των χρεογράφων σε ευρώ που έχουν εκδοθεί από φορείς εγκατεστημένους σε χώρες της ομάδας των 10 (G10) που δεν ανήκουν στον Ευρωπαϊκό Οικονομικό Χώρο δηλαδή τις ΗΠΑ, τον Καναδά, την Ιαπωνία και την Ελβετία

γ) την ένταξη στον ενιαίο κατάλογο και των μη εμπορεύσιμων χρεογράφων που καλύπτονται από ενυπόθηκα στεγαστικά δάνεια. Η κατηγορία αυτή περιελάμβανε μόνο υποσχετικές επιστολές ασφαλισμένες με υποθήκη που εκδίδονταν στην Ιρλανδία

δ) τον αποκλεισμό από τον ενιαίο κατάλογο των μετοχών, που εντάσσονταν στη δεύτερη βαθμίδα (tier two) στην Ισπανία, τις Κάτω Χώρες και την Πορτογαλία. Οι μετοχές αποσύρθηκαν από τη δεύτερη βαθμίδα την 30.4.2005

ε) από τα στοιχεία της δεύτερης βαθμίδας περιελήφθησαν στον ενιαίο κατάλογο τα τραπεζικά δάνεια (bank loans). Η Τράπεζα της Ελλάδος περιέλαβε στην κατηγορία των μη εμπορεύσιμων περιουσιακών στοιχείων τις δανειακές απαιτήσεις και τα κοινά ομολογιακά δάνεια του Νόμου 3156/2003 τα οποία δεν αποτελούν αντικείμενο διαπραγμάτευσης σε οργανωμένες αγορές και για τα οποία εκδίδονται ενσώματοι τίτλοι στον κομιστή που διατίθενται εξ ολοκλήρου στα πιστωτικά ιδρύματα.

ζ) την 14.9.2006, το Δ.Σ της ΕΚΤ αποφάσισε να εντάξει στους αποδεκτούς τίτλους για τις πιστοδοτικές πράξεις του Ευρωσυστήματος τον Βραχυπρόθεσμο Ευρωπαϊκό Τίτλο (STEP) που είναι διαπραγματεύσιμος σε μη ρυθμιστική αγορά. Η ένταξη έλαβε χώρα με τη δημοσίευση στην ιστοσελίδα της ΕΚΤ στατιστικών στοιχείων για τις αποδόσεις του τίτλου. Για να είναι αποδεκτός ο τίτλος πρέπει να εκπληρώνει τα κριτήρια του προγράμματος STEP που είναι η παροχή της αναγκαίας πληροφόρησης από τον εκδότη, τα τυπικά στοιχεία του τίτλου, ο διακανονισμός και η παροχή στατιστικών στοιχείων για τις αποδόσεις.

❷ **Από την 1η Ιανουαρίου 2007 τέθηκε σε ισχύ ο ενιαίος κατάλογος** και καταργήθηκε το καθεστώς του tier one and tier two system. Για τα τραπεζικά δάνεια τέθηκε σε ισχύ ενδιάμεσο καθεστώς, βάσει του οποίου οι ΕθνΚΤ της ζώνης του ευρώ θα επιλέγουν αυτές οι ίδιες το ελάχιστο όριο χρήσης των ασφαλειών αυτών.

❸ **Από την 1η Ιανουαρίου 2012**, θα εφαρμόζεται ενοποιημένο καθεστώς για τη χρήση των τραπεζικών δανείων ως ασφαλειών με ενιαίο ελάχιστο όριο (common minimum threshold) τα 500.000 ευρώ.

◆ Τα κριτήρια για την ένταξη των περιουσιακών στοιχείων στον ενιαίο κατάλογο

Για την καταγραφή των κριτηρίων επιλεξιμότητας, η ΕΚΤ στοχεύει στην επιλογή των αγορών που είναι εύκολα προσβάσιμες στο Ευρωσύστημα, οι συναλλαγές τους καθίστανται εύκολα εκτελεστές και η διαμόρφωση των τιμών είναι διαφανής. Για το σκοπό αυτό, το Ευρωσύστημα καθόρισε τρεις υψηλού επιπέδου αρχές: ασφάλεια, διαφάνεια και προσβασιμότητα. Ενώ οι ρυθμιζόμενες αγορές είναι αυτόματα επιλέξιμες, η λειτουργία των μη εποπτευόμενων και μη ρυθμιζόμενων αγορών πρέπει να αξιολογείται με τα παραπάνω κριτήρια. Την 30.5.2005, το Ευρωσύστημα δημοσίευσε τον κατάλογο των μη ρυθμιζόμενων αγορών που είναι αποδεκτές για τις πιστοδοτικές του πράξεις. Μερικές Over-the-Counter (OTC) αγορές, που περιλαμβάνονταν στον κατάλογο της δεύτερης βαθμίδας αποκλείστηκαν από τον ενιαίο κατάλογο. Μεταβατικά, ορίστηκε ότι τα περιουσιακά στοιχεία που διαπραγματεύονταν σε αυτές θα παραμείνουν επιλέξιμα μέχρι το Μάιο του 2007. Τη 13.1.2006, το Δ.Σ της ΕΚΤ αποφάσισε όπως οι μονάδες των Γαλλικών πιστωτικών αμοιβαίων κεφαλαίων (Fonds communs de créance, FCCs) που εκδόθηκαν πριν από την 1.5.2006 θα παραμείνουν επιλέξιμες μέχρι την 31.12.2008 αλλά όσες εκδόθηκαν την ή μετά την 1.5.2006 δεν θα είναι επιλέξιμες. Την 25.5.2007, το Δ.Σ της ΕΚΤ αποφάσισε ότι α) διαπραγματεύσιμα περιουσιακά στοιχεία (marketable assets) που εκδόθηκαν πριν από την 31.5.2007 και διαπραγματεύονται σε μη οργανωμένη αγορά (non-regulated market) και τα οποία πληρούν τώρα τις απαιτήσεις του Ευρωσυστήματος για την ασφάλεια και την προσβασιμότητα όχι όμως και το κριτήριο της διαφάνειας, θα παραμείνουν επιλέξιμα μέχρι την 31.12.2009 και στη συνέχεια θα καταστούν μη επιλέξιμα β) με εξαίρεση τα διεθνή και υπερεθνικά ιδρύματα, οι εκδότες διαπραγματεύσιμων περιουσιακών στοιχείων που είναι επιλέξιμα για τις πιστοδοτικές πράξεις του Ευρωσυστήματος πρέπει να είναι εγκατεστημένοι είτε στον Ευρωπαϊκό Οικονομικό Χώρο (EOX) ή σε μία από 4 χώρες που δεν ανήκουν στο G10. Εάν είναι εγκατεστημένοι εκτός της ανωτέρω περιοχής δεν είναι επιλέξιμοι ανεξάρτητα εάν οι εκδόσεις των τυγχάνουν ασφάλειας μονάδας που είναι εγκατεστημένη εντός του EOX. Διαπραγματεύσιμα περιουσιακά στοιχεία που εκδόθηκαν πριν από την 31.12.2007 από εκδότες μη εγκατεστημένους στον EOX ή ή σε μία από τις εκτός EOX ή G10 χώρες αλλά είναι εγγυημένα από μονάδα εντός του EOX θα παραμείνουν επιλέξιμα μέχρι την 31.12.2011.

◆ Τα κριτήρια επιλεξιμότητας για τα τραπεζικά δάνεια

Τον Ιούλιο του 2005, η ΕΚΤ δημοσίευσε τα εξειδικευμένα κριτήρια επιλεξιμότητας που ισχύουν από 1.1.2007 και εξής για τα τραπεζικά δάνεια. Η εγκατάσταση του χρεώστη, δηλαδή του παρέχοντος την ασφάλεια, περιορίζεται στα κράτη μέλη της ζώνης του ευρώ. Η σύμβαση δανείου πρέπει να διέπεται από το δίκαιο του κράτους μέλους. Η έννοια των επιλέξιμων χρεωστών περιορίζεται στους μη χρηματοπιστωτικούς οργανισμούς και τα νομικά πρόσωπα του δημόσιου τομέα. Αποκλείονται τα διατραπεζικά δάνεια. Σχετικά με τους τύπους των δανείων, αποκλείονται τα μη συρόμενα πιστωτικά όρια, οι υπεραναλήψεις από τρεχούμενους λογαριασμούς και οι πιστωτικές επιστολές. Αποκλείονται, επίσης, οι τύποι των τραπεζικών δανείων που το κεφάλαιο και οι τόκοι έπονται στην κατάταξη από τα δικαιώματα των κατόχων άλλων τραπεζικών δανείων ή χρεωστικών ομολόγων του ίδιου εκδότη. Εκτός των ανωτέρω περιορισμών, τα τραπεζικά δάνεια πρέπει να πληρούν ορισμένες νομικές απαιτήσεις για την περίπτωση της αδυναμίας εκπλήρωσης των υποχρεώσεων του αντισυμβαλλόμενου. Οι απαιτήσεις αυτές σχετίζονται με το χρόνο ειδοποίησης του χρεώστη για την κινητοποίηση του δανείου, το τραπεζικό απόρρητο για την πληροφόρηση αναφορικά με τους χρεώστες και την εξάλειψη οποιουδήποτε περιορισμού για την κινητοποίηση και την εξόφληση του δανείου.

Όσον αφορά τις διαδικασίες ελέγχου της ύπαρξης των περιουσιακών στοιχείων που προσφέρονται σαν ασφάλεια, αυτές μπορεί να εκτελούνται από τους ίδιους τους αντισυμβαλλόμενους ή οι ad hoc έλεγχοι να ασκούνται από τις εθνικές κεντρικές τράπεζες.

◆ Το πλαίσιο πιστοληπτικής αξιολόγησης ECAF

Το Ευρωσύστημα εισήγαγε το πλαίσιο πιστοληπτικής αξιολόγησης ECAF (Eurosystem Credit Assessment Framework). Παρά το γεγονός ότι απευθύνεται κύρια στα τραπεζικά δάνεια και στα λοιπά μη διαπραγματεύσιμα περιουσιακά στοιχεία, εν τούτοις εφαρμόζεται και στα διαπραγματεύσιμα περιουσιακά στοιχεία. Για την αξιολόγηση πιστωτικών προτύπων των επιλέξιμων ασφαλειών, το Ευρωσύστημα λαμβάνει υπόψη την πληροφόρηση πιστοληπτικής αξιολόγησης που ανήκει σε μία από τις επόμενες τέσσερις πηγές:

☐ εξωτερικά ιδρύματα πιστοληπτικής αξιολόγησης, ECAIs (External Credit Assessment Institutions)

☐ συστήματα που βασίζονται σε εσωτερικές αξιολογήσεις των αντισυμβαλλόμενων, IRB (counterparties' Internal Ratings-Based)

☐ εργαλεία πιστωτικής αξιολόγησης παρεχόμενα από τρίτους, RTs (third-party providers' rating tools)

☐ συστήματα πιστοληπτικής αξιολόγησης των εθνικών κεντρικών τραπεζών του Ευρωσυστήματος, ICASs (NCBs' In-house Credit Assessment Systems).

Third Party Logistics, 3PL = βλέπετε όρο Logistics management.

TIGER, Treasury Investors Growth Receipt = ένα εγγυημένο από την αμερικανική κυβέρνηση ομόλογο από το οποίο ο αγοραστής θα εισπράξει μόνο το κεφάλαιο διότι το κεφάλαιο και τα κουπόνια του ομολόγου πωλούνται χωριστά στην αγορά.

Tight market = σφικτή αγορά. Μία αγορά με μεγάλο όγκο συναλλαγών, ενεργητική διαπραγμάτευση, υψηλή ανταγωνιστικότητα και μικρή διαφορά μεταξύ των τιμών αγοράς και πώλησης (narrow spreads).

Time decay = φθίνων χρόνος. Η αναλογία της αλλαγής στην τιμή ενός συμβολαίου δικαιώματος προαίρεσης (option) όσο μειώνεται ο χρόνος προς τη λήξη του. Καλείται επίσης και theta (βλέπε λέξη).

Time horizon = χρονικός ορίζοντας. Η διάρκεια του χρόνου εκφραζόμενη σε έτη για την οποία ο επενδυτής αναμένει να διακρατήσει την επένδυσή του.

Time series models = μοντέλα χρονολογικών σειρών. Πρόκειται για συστήματα που αναλύουν σειρές ιστορικών στοιχείων και μερικές φορές χρησιμοποιούνται σαν μέσα τεχνικών προβλέψεων μέσω της εξέτασης των κινήτων μέσων μιας περιόδου. Στη στατιστική, είναι η αλληλουχία σημείων των δεδομένων που μετρούνται τυπικά σε διαδοχικούς χρόνους συνήθως ομοιομόρφων διαστημάτων. Περιέχουν μεθόδους που επιχειρούν να κατανοήσουν τις χρονολογικές σειρές ή την υποκείμενη θεωρία των σημείων των δεδομένων (underlying theory of the data points) δηλαδή από πού προέρχονται, τι τα προκαλεί ή να πραγματοποιήσουν προβλέψεις. Οι προβλέψεις αυτές αφορούν μελλοντικές καταστάσεις και βασίζονται σε γεγονότα του παρελθόντος. Κλασικό παράδειγμα αποτελεί το άνοιγμα της τιμής μιας μετοχής η οποία βασίζεται στην απόδοσή της στο παρελθόν.

Time Weighted Return, TWR = χρονοσταθμισμένη απόδοση. Μια μέθοδος μέτρησης της απόδοσης των χαρτοφυλακίων που βασίζεται στη στάθμιση των εισροών και εκροών προς και από το χαρτοφυλάκιο με το χρόνο που αυτές είναι επενδυμένες.

TIPS, Treasury Inflation Protected Securities = χρεόγραφα προστατευμένα από τον πληθωρισμό. Ένα έντοκο γραμματίο ή ομόλογο που είναι συνδεδεμένο με το δείκτη τιμών καταναλωτή (ΔΤΚ). Το κεφάλαιο προσαρμόζεται αυτόματα σε περίπτωση ανόδου του ΔΤΚ για να εξουδετερωθεί η απώλεια από την άνοδο του τιμαριθμού ενώ το ποσό των κουπονιών παραμένει σταθερό αν και ορισμένες εκδόσεις προβλέπουν και την αναπροσαρμογή των κουπονιών. Εκδόθηκαν για πρώτη φορά από το Υπουργείο Οικονομικών των ΗΠΑ το 1997 και συνδέαν το κεφάλαιο με το ΔΤΚ. Κάθε χρόνο το κεφάλαιο του ομολόγου προσαρμοζόταν με το ποσοστό του πληθωρισμού του προηγούμενου χρόνου. Τα TIPS εκδίδονται με λήξη 5, 7, 10 και 20 ετών ενώ τα κουπόνια πληρώνονται κάθε έξη μήνες. Σε περίοδο σταθερού πληθωρισμού δεν διαφέρουν σε τίποτα από τα απλά χρεόγραφα του δημοσίου ενώ σε

περιόδους αυξανόμενου πληθωρισμού ο κάτοχος θα αναπληρώσει την απώλεια από τον πληθωρισμό αλλά θα φορολογηθεί για το επί πλέον αυτό ποσό που θα εισπράξει.

TIRESIAS, Bank Information Systems SA

Τειρεσίας, Τραπεζικά Συστήματα Πληροφοριών ΑΕ.

Ελληνική διατραπεζική εταιρία συγκέντρωσης και διανομής στοιχείων για την αξιολόγηση του πιστωτικού κινδύνου (Central Credit Register, CCR). Στην εταιρία μέτοχοι μπορεί να είναι μόνο πιστωτικά ιδρύματα και θυγατρικές εταιρίες πιστωτικών ιδρυμάτων που σκοπό έχουν τη χρηματοδοτική μίσθωση ή την πρακτόρευση επιχειρηματικών απαιτήσεων τρίτων ή τη διαχείριση, για λογαριασμό των μητρικών πιστωτικών ιδρυμάτων, προϊόντων καταναλωτικής πίστης και μέσων πληρωμών. Μέτοχοι της εταιρίας είναι οι μεγαλύτερες ελληνικές τράπεζες και μία εταιρία πρακτόρευσης επιχειρηματικών απαιτήσεων. Βασικοί σκοποί της Τειρεσίας ΑΕ είναι α) η ανάπτυξη και λειτουργία πληροφοριακών συστημάτων, με αποστολή την προαγωγή και προστασία του θεσμού της τραπεζικής πίστης, την πρόληψη και αποτροπή της απάτης στις τραπεζικές συναλλαγές και στις συναλλαγές με κάρτες, την εξυγίανση των οικονομικών συναλλαγών και συνεπώς, την ομαλή λειτουργία της αγοράς και τη συμβολή της στη μείωση των επισφαλειών προς όφελος του τραπεζικού συστήματος και των συναλλασσομένων και β) η διαχείριση και διάθεση των προϊόντων και υπηρεσιών που παράγονται από τα πληροφοριακά της συστήματα. Η Τειρεσίας ΑΕ έχει αναπτύξει διατραπεζικά πληροφορικά συστήματα και υπηρεσίες, όπως:

• Default Financial Obligation System (DFO) and Mortgages and Prenotation to Mortgages System (MPS)

Σύστημα Αθέτησης Υποχρεώσεων (ΣΑΥ) και Σύστημα Υποθηκών – Προσημειώσεων (ΣΥΠ)

• Στο Σύστημα Οικονομικής Συμπεριφοράς Αθέτησης Υποχρεώσεων (ΣΑΥ) καταχωρούνται δεδομένα που αφορούν σε ακάλυπτες (σφραγισμένες) επιταγές, απλήρωτες κατά τη λήξη τους συναλλαγματικές και γραμμάτια σε διαταγή, αιτήσεις πτωχεύσεων, αποφάσεις που απορρίπτουν αιτήσεις πτωχεύσεων λόγω μη επάρκειας περιουσίας του οφειλέτη, κηρυχθείσες πτωχεύσεις, διαταγές πληρωμής, προγράμματα πλειστηριασμών ακινήτων, προγράμματα πλειστηριασμών κινητών, τροπές προσημειώσεων σε υποθήκες, κατασχέσεις και επιταγές βάσει Ν.Δ 1923, καταγγελίες συμβάσεων καρτών, καταγγελίες συμβάσεων χορηγήσεων καναλωτικής πίστης και στεγαστικών δανείων καθώς και διοικητικές κυρώσεις.

• Στο Σύστημα Οικονομικής Συμπεριφοράς Υποθηκών - Προσημειώσεων (ΣΥΠ) καταχωρούνται δεδομένα που αφορούν σε υποθήκες και προσημειώσεις υποθηκών.

Σκοπός των ΣΑΥ και ΣΥΠ είναι η προστασία της εμπορικής πίστης και η εξυγίανση των οικονομικών συναλλαγών, μέσω της παροχής της δυνατότητας, στους αποδέκτες των δεδομένων, να αξιολογήσουν την φερεγγυότητα των αντισυμβαλλομένων τους. Αποσκοπεί στην εκ μέρους των αποδεκτών των δεδομένων αξιολόγηση της φερεγγυότητας ιδιωτών και επιχειρήσεων. Οι πηγές άντλησης των δεδομένων και οι κατηγορίες πληροφοριών του αρχείου είναι οι εξής:

α) τράπεζες (banks): ακάλυπτες (σφραγισμένες) επιταγές, συναλλαγματικές απλήρωτες κατά τη λήξη τους, καταγγελίες συμβάσεων καταναλωτικών και προσωπικών δανείων, καταγγελίες συμβάσεων πιστωτικών καρτών

β) Πρωτοδικεία (Courts of first Instance): αιτήσεις πτωχεύσεων, κηρυχθείσες πτωχεύσεις, εκδοθείσες διαταγές πληρωμής

γ) Ειρηνοδικεία (Magistrate Courts): προγράμματα πλειστηριασμών ακινήτων, προγράμματα πλειστηριασμών κινητών, εκδοθείσες διαταγές πληρωμής

δ) Υποθηκοφυλακεία (Land Registries of Deeds of the Country): υποθήκες, προσημειώσεις υποθηκών, μετατροπές προσημειώσεων σε υποθήκες, κατασχέσεις, επιταγές του Ν.Δ. 1923

ε) Υπουργείο Οικονομίας και Οικονομικών (Ministry of Economy and Finance): διοικητικές κυρώσεις κατά παραβατών των φορολογικών νόμων.

Αποδέκτες των δεδομένων οικονομικής συμπεριφοράς είναι μόνο πιστωτικά ιδρύματα, εταιρίες έκδοσης και διαχείρισης μέσων πληρωμών (πιστωτικών ή χρεωστικών καρτών), εταιρίες χρηματοδοτικής μίσθωσης (leasing), εταιρίες πρακτόρευσης επιχειρηματικών απαιτήσεων (factoring), φορείς του Δημοσίου των οποίων είναι προφανές το έννομο συμφέρον και εταιρίες παροχής πιστώσεων.

Διαγραφή στοιχείων από τα Συστήματα:

ΣΑΥ ▪ Επιταγές: 3 χρόνια ▪ Συναλλαγματικές: 3 χρόνια ▪ Καταγγελίες συμβάσεων καρτών, δανείων καταναλωτικής και στεγαστικής πίστης και χορηγήσεων μέσω παροχής δικαιώματος υπερανάληψης (overdraft) από τρεχούμενο λογαριασμό: 3 χρόνια ▪ Διαταγές Πληρωμής: 4 χρόνια ▪ Προγράμματα πλειστηριασμών κινητών και ακινήτων: 5 χρόνια ▪ Κατασχέσεις-Επιταγές του Ν.Δ. 1923: 5 χρόνια ▪ Διοικητικές Κυρώσεις του Υπουργείου Οικονομικών: 5 χρόνια ▪ Αιτήσεις πτώχευσεων: Διαγράφονται, είτε με την καταχώρηση της τελικής πληροφορίας για κήρυξη της πτώχευσης, είτε, εφόσον ματαιωθεί η σχετική με αυτές συζήτηση, μετά 12μηνο από την ημερομηνία της (ματαιωθείσας) συζήτησης, σε κάθε δε περίπτωση διαγράφονται στο μήνα εντός του οποίου συμπληρώνονται 5 έτη από την ημερομηνία κατάθεσης αυτών στο αρμόδιο δικαστήριο. Σε περίπτωση απόρριψης της αίτησης πτώχευσης, λόγω μη επάρκειας της περιουσίας του οφειλέτη διαγράφεται η πληροφορία για την αίτηση πτώχευσης, αλλά καταχωρίζεται στο ΣΑΥ η σχετική πληροφορία, η οποία διατηρείται σε αυτό για δεκαπέντε (15) έτη ▪ Κηρυχθείσες πτωχεύσεις: 15 χρόνια **ΣΥΠ** ▪ Τροπές προσημειώσεων σε υποθήκες: έως ότου εξαλειφθούν.

- Οι πληροφορίες διαγράφονται από το ΣΑΥ εφόσον έχει εξοφληθεί η οφειλή στο σύνολό της, δηλαδή έχουν εξοφληθεί όλα τα δεδομένα που υφίστανται καταχωρημένα στο ΣΑΥ, και έχει παρέλθει το προβλεπόμενο χρονικό διάστημα για όλα τα δεδομένα της συγκεκριμένης κατηγορίας (π.χ. ακάλυπτες επιταγές) στην οποία εντάσσονται οι πληροφορίες που διαγράφονται. Σημειώνεται ότι αν στο ΣΑΥ είναι καταχωρημένη και τροπή προσημείωσης σε υποθήκη δεν εφαρμόζεται ο παρών κανόνας.

- Τα δεδομένα οικονομικής συμπεριφοράς αθέτησης υποχρεώσεων διαγράφονται από το σύστημα εφόσον για περίοδο **10 ετών** από το πιο πρόσφατο δεδομένο δεν καταχωρηθεί σε αυτό νεότερο δεδομένο. Η καταχώρηση προσημειώσεων και υποθηκών στο ΣΥΠ δεν παρατείνει την παραμονή των δεδομένων στο ΣΑΥ.

- Εξαιρούνται και δεν διαγράφονται από το ΣΑΥ κατά τα ανωτέρω: οι τροπές που δεν έχουν εξαλειφθεί, κατασχέσεις και επιταγές ΝΔ 1923 που δεν έχουν αρθεί, ανεξόφλητες επιταγές για τις οποίες ισχύει διοικητικό μέτρο στήριξης βιβλιαρίων επιταγών, κηρυχθείσες πτωχεύσεις και διοικητικές κυρώσεις του Υπουργείου Οικονομικών που δεν έχουν αρθεί.

- Τα δεδομένα οικονομικής συμπεριφοράς αθέτησης υποχρεώσεων διαγράφονται από το αρχείο, σε κάθε περίπτωση, μόλις συμπληρωθούν **15 έτη** από την ημερομηνία κάθε δεδομένου. Η διαγραφή επέρχεται για κάθε δεδομένο χωριστά, ανεξάρτητα από το εάν τηρούνται και άλλα δεδομένα στο αρχείο και από το εάν φέρουν ένδειξη εξόφλησης/τακτοποίησης ή μη.

- Εξαιρούνται και δεν διαγράφονται κατά τα ανωτέρω: προσημειώσεις, υποθήκες, τροπές και διοικητικές κυρώσεις του Υπουργείου Οικονομικών, αν δεν έχουν αρθεί.

- Τα δεδομένα υποθηκών και προσημειώσεων διαγράφονται από το ΣΥΠ όταν εξαλειφθούν.

Ειδικότερες ρυθμίσεις Μη Εμφανίσεως Δεδομένων

- Οι πληροφορίες που αφορούν σε σφραγισμένες επιταγές, απλήρωτες συναλλαγματικές, γραμμάτια σε διαταγή, καταγγελίες συμβάσεων καρτών και δανείων, διαταγές πληρωμής, προγράμματα πλειστηριασμών, κατασχέσεις, επιταγές ΝΔ 1923, αιτήσεις πτωχεύσεων και τροπές προσημειώσεων σε υποθήκες, εφόσον δεν υπερβαίνουν στο σύνολό τους το ποσό των πεντακοσίων ευρώ δεν μεταδίδονται. Η διάταξη αυτή δεν εφαρμόζεται εφόσον στο ΣΑΥ υφίσταται καταχωρημένη πληροφορία για κηρυχθείσα πτώχευση ή διοικητική κύρωση του Υπουργείου Οικονομικών.

- Εφόσον στο αρχείο εμφανίζονται μόνον σφραγισμένες επιταγές ή/και απλήρωτες συναλλαγματικές (ανεξαρτήτως τεμαχίων) συνολικού ποσού έως και 1.000 ευρώ αυτές δεν εμφανίζονται στο αρχείο μεταδιδόμενων πληροφοριών εφόσον έχουν αποδεδειγμένα εξοφληθεί ή τακτοποιηθεί και επανεμφανίζονται όταν καταχωρηθούν νέα δεδομένα στο αρχείο αθέτησης υποχρεώσεων.

- Η εφαρμογή των ανωτέρω κανόνων κατηγοριοποίησης, γίνεται στο τέλος κάθε μέρας.

- Διόρθωση δεδομένου πραγματοποιείται, εφόσον κατά τρόπο τεκμηριωμένο προκύπτει ότι τα στοιχεία του είναι λανθασμένα ή και ελλιπή.

• **Credit Consolidation System (CCS)**

Σύστημα Συγκέντρωσης Χορηγήσεων (ΣΣΧ)

■ Αποσκοπεί στην εκ μέρους των αποδεκτών των δεδομένων εκτίμηση της πιστοληπτικής ικανότητας των πολιτών. Στο Σύστημα Συγκέντρωσης Χορηγήσεων καταχωρούνται δεδομένα που αφορούν σε ενήμερες οφειλές και οφειλές σε καθυστέρηση για δάνεια καταναλωτικής και στεγαστικής πίστης, πιστωτικές κάρτες φυσικών προσώπων, χορηγήσεις προς επιχειρήσεις των οποίων ο ετήσιος κύκλος εργασιών δεν υπερβαίνει τα 2.500.000 ευρώ (μικρές

επιχειρήσεις) και εταιρικές κάρτες. Στο πλαίσιο διαχείρισης και λειτουργίας του ΣΣΧ εξασφαλίζεται η ομαλή συλλογή των στοιχείων από τους φορείς (τράπεζες ή εταιρείες που στέλνουν σχετικά στοιχεία στην ΤΕΙΡΕΣΙΑΣ ΑΕ), ο έλεγχος πληρότητας αυτών καθώς και η διάθεση των επεξεργασμένων πληροφοριών.

■ Σύμφωνα με στοιχεία της ΕΕΤ, το Σύστημα Συγκέντρωσης Κινδύνων τροφοδοτείται με 110.000 περίπου δεδομένα νέων χορηγήσεων καρτών και δανείων το μήνα ενώ αντλούνται από τις τράπεζες πληροφορίες για 21.000 πελάτες την ημέρα. Σημειώνεται ότι η επεξεργασία δεδομένων στο Σύστημα προϋποθέτει την έγγραφη συναίνεση του πολίτη στον οποίο αφορούν τα δεδομένα. Η άρνηση συναίνεσης κρίνεται στις περισσότερες περιπτώσεις αρνητικά από την τράπεζα για την παροχή δανείου.

■ Κατηγορίες Δεδομένων

▪ Δάνεια τακτής λήξης π.χ προσωπικά, καταναλωτικά, λιανικής πρακτόρευσης, κεφάλαια κίνησης (Non-revolving loans, consumer, retail-factoring etc.) ▪ Δάνεια ανακυκλούμενης μορφής π.χ ανοικτά, κεφάλαια κίνησης, κλπ (Revolving credit) ▪ Δικαίωμα υπερανάληψης από καταθετικό λογαριασμό (overdrafts) ▪ Πιστωτικές και εταιρικές κάρτες (Credit and corporate cards) ▪ Στεγαστικά δάνεια (Housing loans).

■ Πηγές

Τα δεδομένα χορηγήσεων διαβιβάζονται στην ΤΕΙΡΕΣΙΑΣ ΑΕ με ηλεκτρονικά μέσα από τους Φορείς, δηλαδή τα πιστωτικά ιδρύματα, τις εταιρείες παροχής πιστώσεων και τις εταιρείες έκδοσης και διαχείρισης καρτών, οι οποίοι χορήγησαν τα σχετικά δάνεια/κάρτες.

■ Χρόνος Τήρησης

Τα δεδομένα τηρούνται στο ΣΣΧ 5 χρόνια από την τελευταία μηνιαία ενημέρωσή τους από τους φορείς. Εξαιρούνται τα δεδομένα χορηγήσεων των οποίων οι συμβάσεις λύθηκαν λόγω καταγγελίας, τα οποία δύνανται να τηρηθούν στο σύστημα για 3 έτη από την τελευταία ενημέρωσή τους από τους φορείς. Τα δεδομένα του ΣΣΧ μεταβάλλονται όσο και όταν μεταβάλλονται τα υπόλοιπα των σχετικών χορηγήσεων.

■ Ενημέρωση - Διαγραφή

Η ενημέρωση των στοιχείων του Συστήματος Συγκέντρωσης Χορηγήσεων γίνεται μηνιαία από τους Φορείς.

■ Διαγραφή από το Σύστημα Συγκέντρωσης Χορηγήσεων.

A) Σε περίπτωση δανείου ή κάρτας για την οποία έχει εκδοθεί τελεσίδικη δικαστική απόφαση με την οποία βεβαιώνεται ότι το υποκείμενο δεν ανέλαβε εγκύρως υποχρέωση από το συγκεκριμένο δάνειο ή την κάρτα. Στην περίπτωση αυτή απαιτείται να προσκομισθεί στην ΤΕΙΡΕΣΙΑΣ ΑΕ, από τον ενδιαφερόμενο επικυρωμένο αντίγραφο της σχετικής δικαστικής απόφασης μετά των δικαιολογητικών τελεσιδικίας της. Σε περίπτωση έκδοσης οριστικής δικαστικής απόφασης με την οποία βεβαιώνεται ότι το υποκείμενο δεν ανέλαβε εγκύρως υποχρέωση από το συγκεκριμένο δάνειο ή κάρτα, τότε η σχετική πληροφορία του αρχείου συμπληρώνεται σχετικώς με την ένδειξη «ακυρώθηκε». **B)** Σε περίπτωση μετάβασης μικρής επιχείρησης στις μεσαίες ή μεγάλες επιχειρήσεις, μετά από σχετική ενημέρωση της ΤΕΙΡΕΣΙΑΣ ΑΕ από τον Φορέα.

● Lost or stolen Identity Card and Passport System (IPS)

Σύστημα Απολεσθέντων ή Κλαπέντων Ταυτοτήτων και Διαβατηρίων (ΣΤΔ)

Σκοπός της τήρησης της επικουρικής αυτής βάσης δεδομένων είναι η συμβολή στην προστασία του πολίτη από την κατάρτιση συμβάσεων με στοιχεία ταυτότητας άλλου προσώπου. Στο επικουρικό αυτό αρχείο καταχωρούνται δηλώσεις κλοπής ή απώλειας ταυτοτήτων και διαβατηρίων. Σκοπός του αρχείου είναι να παρέχεται η δυνατότητα ενημέρωσης του ευρύτερου τραπεζικού χώρου με στόχο την προστασία των συναλλαγών και των συναλλασσομένων από πιθανές παρεπόμενες συνέπειες της απώλειας ή της κλοπής. Η καταχώριση στο αρχείο γίνεται με τη συμπλήρωση από τον ενδιαφερόμενο σχετικής αίτησης/δήλωσης και κατάθεσής της στα γραφεία της εταιρίας. Επισημαίνεται ότι είναι υποχρεωτική η προσκόμιση αντίγραφου δήλωσης απώλειας/κλοπής στην Αστυνομία ή υπεύθυνης δήλωσης περί τούτου (Άρθρο 8 Ν. 1599/1986) επικυρωμένη για το γνήσιο της υπογραφής από αρμόδια Δημόσια Αρχή. Ενημέρωση του αρχείου πραγματοποιείται ανά δίμηνο και από τα σχετικά αρχεία του Υπουργείου Εσωτερικών. Επίσης στοιχεία για ταυτότητες/ διαβατήρια που έχουν απολεσθεί/ κλαπεί παρέχονται και από την Τράπεζα, εφόσον με την ενημέρωση της Τράπεζας κατατεθεί και σχετικό αίτημα προς την ΤΕΙΡΕΣΙΑΣ ΑΕ. Ο χρόνος τήρησης των δεδομένων είναι απεριόριστος εφόσον η σχετική δήλωση απώλειας/κλοπής δεν ανακληθεί και ενημερωθεί σχετικά η ΤΕΙΡΕΣΙΑΣ ΑΕ.

● Terminated Merchants System (TMS)

Σύστημα Καταγγελθεισών Συμβάσεων Επιχειρήσεων (ΣΚΣΕ)

Το ΣΚΣΕ εξυπηρετεί το σκοπό της ενίσχυσης της πίστης και της εξυγίανσης των συναλλαγών μέσω της παροχής της δυνατότητας στους αποδέκτες του να αξιολογούν τους κινδύνους που απορρέουν από τη σύναψη σύμβασης με συγκεκριμένη επιχείρηση. Αφορά τις συμβάσεις για την αποδοχή καρτών, ως μέσο πληρωμής, που έχουν καταγγελθεί. Οι καταγγελίες οφείλονται σε αθέτηση των όρων των συμβάσεων των συναλλαγών όπως για παράδειγμα η αποδοχή καρτών που έχουν δηλωθεί σαν απολεσθείσες, οι εικονικές συναλλαγές, η αυτοχρηματοδότηση. Πιο αναλυτικά, οι αιτίες καταγγελίας της σύμβασης για την αποδοχή καρτών σαν μέσο πληρωμής από επιχειρήσεις είναι οι εξής: 1) αποδοχή καρτών, οι οποίες έχουν δηλωθεί ως απολεσθείσες ή κλαπείσες 2) αποδοχή καρτών που δεν έχουν χορηγηθεί από φορέα 3) διενέργεια ή πληκτρολόγηση πραγματικών ή εικονικών συναλλαγών χωρίς την εξουσιοδότηση του κατόχου 4) παραβίαση όρων της Σύμβασης Συνεργασίας, Φορέα-επιχείρησης οι οποίοι δεν περιλαμβάνονται στους υπόλοιπους κωδικούς 5) χαρακτηρισμός επιχείρησης ως Κοινό Σημείο Πώλησης (Common Point of Purchase) 6) ξέπλυμα χρήματος (money laundering) 7) Επιχειρήσεις που έχουν κηρυχθεί σε πτώχευση, έχουν τεθεί υπό εκκαθάριση ή αναγκαστική διαχείριση ή δε λειτουργούν για οποιονδήποτε λόγο ή έχουν λυθεί 8) αλλοίωση των ποσών των συναλλαγών στα χρεωστικά δελτία των συναλλαγών 9) αυτοχρηματοδότηση 10) σπάσιμο συναλλαγών 11) ανακριβείς αιτήσεις χορήγησης κάρτας από την επιχείρηση στο φορέα 12) ανακριβής αίτηση συνεργασίας της επιχείρησης προς τον φορέα 13) πραγματοποίηση συναλλαγών με επίκληση εικονικής έγκρισης και 14) υπέρογκος αριθμός αντιλογισμών ή αμφισβητήσεων συναλλαγών. Στο αρχείο επιχειρήσεων δεν καταγράφεται καμία πληροφορία που αφορά τις αγορές μέσω καρτών (π.χ. είδος προϊόντος, τιμή, κλπ.) και τους κατόχους αυτών. Ο χρόνος παραμονής των στοιχείων των επιχειρήσεων στο αρχείο ορίζεται σε πέντε έτη από την ημερομηνία της καταγγελίας. Μετά την πάροδο των πέντε ετών τα δεδομένα του αρχείου διαγράφονται αυτόματα. Οι πληροφορίες διατίθενται, για ίδια χρήση και για τον σκοπό που περιγράφεται ανωτέρω, στις υπηρεσίες των πιστωτικών ιδρυμάτων και των εταιριών έκδοσης και διαχείρισης μέσων πληρωμών (πιστωτικών και χρεωστικών καρτών), που είναι αρμόδιες για τη σύναψη συμβάσεων για την αποδοχή καρτών με τις επιχειρήσεις. Τα Δεδομένα του Συστήματος Καταγγελθεισών Συμβάσεων Επιχειρήσεων διαβιβάζονται στην Τειρεσία ΑΕ με ηλεκτρονικά μέσα από τα πιστωτικά ιδρύματα.

Tokyo Stock Exchange Inc. indices = δείκτες μετοχών του χρηματιστηρίου του Τόκιο. Οι γνωστότεροι είναι οι εξής:

- **Nikkei 225** = είναι ο σημαντικότερος δείκτης του χρηματιστηρίου του Τόκιο. Αποτελείται από 225 μετοχές που επιλέγονται μεταξύ αυτών με τις καλύτερες επιδόσεις ως προς την τιμή τους. Ο δείκτης δεν έχει συντελεστές στάθμισης ανά μετοχή ώστε και οι μικρότερες μετοχές να μπορούν να επηρεάσουν την εξέλιξη αυτού. Δημοσιεύεται από την εφημερίδα Nihon Keizai Shimbun.

- **Nikkei 300 Stock Average** = δημιουργήθηκε από την εταιρία Nihon Keizai Shimbun Inc. και είναι ενεργός από την 1.10.1982. Αποτελείται από 300 μετοχές των μεγαλύτερων εισηγμένων εταιριών της Ιαπωνίας. Χρησιμοποιεί ένα σταθμισμένο μέσο που βασίζεται στην κεφαλαιοποίηση της αγοράς των εταιριών που τον συνθέτουν και είναι ένας καλώς σταθμισμένος δείκτης σε όρους ρευστότητας, σταθερότητας και βιομηχανικών τομέων. Η σύνθεσή του αναθεωρείται κάθε Σεπτέμβριο.

- **Topix** = είναι δείκτης που δείχνει την κίνηση μετοχών πρώτης τάξης (First Section) του χρηματιστηρίου του Τόκιο. Πρόκειται για ένα σταθμισμένο δείκτη, δηλαδή αποδίδει διαφορετικό συντελεστή στάθμισης σε κάθε μετοχή ανάλογα με το ποσοστό που συμμετέχει στην κεφαλαιοποίηση της αγοράς. Η κεφαλαιοποίηση εξάγεται με τον πολλαπλασιασμό της τιμής επί τον αριθμό των εκδιδόμενων μετοχών. Οι υποδιαιρέσεις του δείκτη είναι οι εξής:

α) Topix Core 30 αποτελούμενος από τις 30 μετοχές με τη μεγαλύτερη κεφαλαιοποίηση και με την προϋπόθεση ότι είναι εγγεγραμμένες στο χρηματιστήριο και στην OTC market τουλάχιστον για έξη μήνες.

β) Topix 100 που εκτός από τις μετοχές του δείκτη Topix Core 30 περιλαμβάνει και τις επόμενες 70 σε κεφαλαιοποίηση μετοχές και με την προϋπόθεση ότι είναι εγγεγραμμένες στο χρηματιστήριο και στην OTC market τουλάχιστον για έξη μήνες

γ) Torix 500 που αποτελείται από τις μετοχές του δείκτη Torix 100 και τις επόμενες 400 σε κεφαλοποίηση μετοχές και με την προϋπόθεση ότι είναι εγγεγραμμένες στο χρηματιστήριο και στην OTC market τουλάχιστον για έξη μήνες

δ) Torix 1000 που περιλαμβάνει τις μετοχές του δείκτη Torix 500 και τις επόμενες 500 σε κεφαλοποίηση μετοχές που για τα τρία προηγούμενα χρόνια αποτελούν μετοχές πρώτης τάξης και με την προϋπόθεση ότι είναι εγγεγραμμένες στο χρηματιστήριο και στην OTC market τουλάχιστον για έξη μήνες. Με τις ίδιες προϋποθέσεις (μετοχές First Section, κεφαλοποίηση, εγγεγραμμένες στο χρηματιστήριο και στην OTC market τουλάχιστον για έξη μήνες) επιλέγονται και οι μετοχές των δεικτών

ε) Torix Small 15, αποτελούμενος από τις 15 μετοχές του δείκτη Torix Core 30 που ακολουθούν σε κεφαλοποίηση τις πρώτες 15 μετοχές του δείκτη αυτού

ζ) Torix Large 70, που αποτελείται από τις μετοχές του δείκτη Torix 100 εξαιρουμένων των μετοχών του δείκτη Torix Core 30 ($100-30=70$)

η) Torix Mid 400, που αποτελείται από τις μετοχές του δείκτη Torix 500 εξαιρουμένων των μετοχών του δείκτη Torix 100 ($500-100=400$).

Tom/Next (T/N, tomorrow next) = την επόμενη, δηλαδή την αυριανή ημέρα. Στους τομείς του συναλλάγματος και της διατραπεζικής αγοράς χρήματος tom next σημαίνει ότι ημερομηνία αξίας (διακανονισμού) είναι την επόμενη εργάσιμη ημέρα (the next business day). Στον τομέα των ξένων νομισμάτων είναι η ταυτόχρονη αγοραπωλησία ενός νομίσματος σήμερα με παράδοση αύριο. Δηλαδή η αγορά και η πώληση ενός νομίσματος γίνεται με τη διαδικασία αυτή για να αποφευχθεί η παράδοση την ημέρα της συναλλαγής. Η παρούσα θέση κλείνει με τη σημερινή τιμή και ξαναοίγει την επόμενη ημέρα για να κλείσει με την τιμή της ημέρας αυτής.

Too-big-too-fail = τόσο μεγάλος για να πτωχεύσει. Κυβερνητική πρακτική που προστατεύει τους μεγάλους τραπεζικούς ομίλους από τις αυστηρές ρυθμίσεις της αγοράς με στόχο να μη διακινδυνεύσουν με αναστολή πληρωμών ή πτώχευση δεδομένου ότι μπορούν να παρασύρουν όλο το τραπεζικό σύστημα και να προκληθεί μία ανεπανόρθωτη βλάβη σε όλη την οικονομία.

Total Quality Management, TQM = διοίκηση ολικής ποιότητας. Μία μεθοδολογία για τη συνεχή παρακολούθηση και την αυξητική βελτίωση της διαδικασίας γραμμής προσφοράς μέσω της ταυτοποίησης των αιτιών διαφοροποίησης και της μείωσης αυτών. Η μέθοδος προωθήθηκε αρχικά τη δεκαετία 1950 από τους Shewhart και Deming και στη συνέχεια εφαρμόζεται ευρύτατα στην κυβερνητική και τη βιομηχανία όπου ενίοτε καλείται «ηγεία συνολικής ποιότητας» (Total Quality Leadership, TQL). Σε αντίθεση με τις παραδοσιακές μεθόδους, το TQM αντιλαμβάνεται την επιχείρηση, και γενικά τις παραγωγικές διαδικασίες προϊόντων ή υπηρεσιών σαν ζωντανούς οργανισμούς, που εργάζονται ομαδικά και συλλογικά για να παράγουν προϊόντα υψηλής ποιότητας και αποδοχής. Αποσκοπεί στον συνεχή έλεγχο της ποιότητας, π.χ. με στατιστικούς δειγματοληπτικούς ελέγχους και αναλύσεις, και την συνεχή αφοσίωση στην ποιοτική βελτίωση. Στην ποιοτική βελτίωση των παραγόμενων προϊόντων και υπηρεσιών είναι απαραίτητο να συμμετέχουν όλα τα τμήματα της εταιρίας, εξαλείφοντας τις πιθανές μεταξύ τους διαφορές και αποκλίσεις. Για παράδειγμα, μία εταιρία κατασκευής αεροσκαφών ανακαλύπτει μετά την πώληση ορισμένου μοντέλου ότι υπάρχουν αποκλίσεις στην ποιότητα κάποιων εξαρτημάτων. Είναι σαφές ότι το κόστος της απόσυρσης και αντικατάστασης του μοντέλου είναι αρκετά υψηλότερο από το κόστος του συνεχούς και αρτιότερου ποιοτικού ελέγχου. Αν συμπεριληφθεί η ζημία του εμπορικού σήματος, σε συνδυασμό με τη μείωση της αξιοπιστίας των αγοραστών προς το προϊόν, γίνεται εύκολα κατανοητό το μέγεθος του προβλήματος. Επόμενα, συμφέρει η αναβάθμιση του TQM ώστε να εντοπίζονται στο μέλλον τέτοια σημαντικά προβλήματα στο στάδιο της παραγωγής και όχι μετά την πώληση.

Total Wealth Management = διαχείριση του συνολικού πλούτου ή συνολική διαχείριση περιουσίας. Μία ειδική τραπεζική υπηρεσία που στοχεύει στην πλήρη κάλυψη των χρηματοπιστωτικών αναγκών των πελατών. Επιτυγχάνεται με τη συνεργασία πολλών τμημάτων ή και των θυγατρικών εταιριών μιας τράπεζας και περιλαμβάνει την παροχή χρηματοοικονομικών πληροφοριών, τη διαχείριση διαθέσιμων και ακινήτων, την προσφορά

υπηρεσιών και προϊόντων ιδιωτικής και επενδυτικής τραπεζικής, τη διαχείριση συνολικών κινδύνων και συμβουλευτικές υπηρεσίες για φορολογικά, κληρονομικά θέματα και για επενδύσεις σε έργα τέχνης.

Touch screen = οθόνη επαφής. Αντικαθιστά το πληκτρολόγιο (keyboard) και το ποντίκι (mouse) αφού οι εντολές στον ηλεκτρονικό υπολογιστή δίνονται με την αφή πάνω στην οθόνη. Διακρίνουμε δύο βασικά είδη οθονών επαφής: α) οθόνη με διαφανή μεμβράνη διαιρεμένη σε κυψέλες. Με την επαφή, η κάθε κυψέλη στέλνει τις συντεταγμένες της στον υπολογιστή β) οθόνη με ενσωματωμένο ή πρόσθετο πλαίσιο διασταυρούμενων φωτεινών και συνήθως υπέρυθρων ακτίνων που δίνει τη δυνατότητα της μετάδοσης των συντεταγμένων που αντιστοιχούν στο σημείο επαφής. Νεότερες τεχνολογίες επέτρεψαν τη χρησιμοποίηση περισσότερων από ένα δάκτυλο επί της οθόνης, γεγονός που καθιστά εφικτό και σε πολλούς χρήστες να χρησιμοποιούν την οθόνη ταυτόχρονα.

Tracking error = σφάλμα παρακολούθησης. Η διαφορά μεταξύ της συμπεριφοράς της απόδοσης ενός πραγματικού χαρτοφυλακίου (actual portfolio) και της συμπεριφοράς της απόδοσης ενός τεκμαρτού χαρτοφυλακίου (benchmark portfolio). Η ύπαρξη σφάλματος παρακολούθησης σημαίνει ότι η επιλεγείσα μέθοδος κάλυψης του κινδύνου δεν ήταν τόσο αποτελεσματική όσο ήταν η πρόθεση των σχεδιαστών της. Βασικά, μας δείχνει την απόδοση των πραγματικών χαρτοφυλακίων έναντι ενός benchmark ή ενός επιτοκίου απαλλαγμένου κινδύνου. Άλλως, είναι η τετραγωνική ρίζα ενός χαρτοφυλακίου σχετικού κινδύνου που μπορεί να εκφραστεί με τον μαθηματικό τύπο $TE = w'(a) \cdot V \cdot w(a) / \sqrt{w'(a) \cdot V \cdot w(a)}$ όπου $TE = \text{Tracking Error}$, $w(a) = \text{active weights}$, $V = \text{variance-covariance matrix of asset classes}$, $\sqrt{} = \text{square root}$.

Trade date = η ημέρα της συναλλαγής. Είναι η ημέρα στην οποία μπορεί να πραγματοποιηθεί ο διακανονισμός στις χρηματοπιστωτικές συναλλαγές. Ενδέχεται να συμπίπτει με την ημέρα διακανονισμού ή να προηγηθεί αυτής. Εμφανίζεται με το γράμμα T όταν συμπίπτει ο διακανονισμός με την ημέρα συναλλαγής (same day value), σαν T + 1 όταν ο διακανονισμός γίνεται μία ημέρα μετά την ημέρα της συναλλαγής, σαν T + 2 όταν πραγματοποιείται δύο ημέρες μετά την ημερομηνία συναλλαγής κ.ο.κ.

Trade-in = η πρακτική των αγοραπωλησιών στις οποίες ο αγοραστής πληρώνει ένα μέρος σε μετρητά και ένα μικρότερο ποσοστό σε είδος. Για παράδειγμα, ο αγοραστής ενός καινούργιου αυτοκινήτου συμφωνεί να πληρώσει ένα μέρος της πληρωμής με την αξία του παλαιού του αυτοκινήτου το οποίο παραχωρεί στον έμπορο αυτοκινήτων.

Trade-off = συμβιβασμός ή «το μη χείρον βέλτιστον». Απαιτεί μία δύσκολη απόφαση για δύο ή περισσότερες επιλογές αφού σταθμιστούν τα πλεονεκτήματα και μειονεκτήματα αυτών. Πρόκειται για μια διαδικασία με στόχο τον καλύτερο συμβιβασμό μεταξύ αντιφατικών επιδιώξεων. Για παράδειγμα, ένας επενδυτής μπορεί να επιλέξει περιουσιακά στοιχεία που φέρουν μεγάλο κίνδυνο αλλά έχουν μεγαλύτερη απόδοση ή άλλα με μικρότερο κίνδυνο και με μικρότερη απόδοση. Ένας επιχειρηματίας οφείλει να αποφασίσει ποιες από τις απαιτήσεις της παραγωγικής διαδικασίας θα επιλέξει: χρόνος, χρήμα, ποιότητα. Εάν θελήσει να παράγει το προϊόν σε λιγότερο χρόνο και με μικρότερο κόστος, αυτό μπορεί να υποβαθμίσει την ποιότητα αυτού. Μία κυβέρνηση ενός κράτους, η οικονομία του οποίου ευρίσκεται σε οικονομική επιβράδυνση ή ύφεση, πρέπει να επιλέξει μεταξύ μιας ταχείας ανάπτυξης και μείωσης της ανεργίας που απαιτεί, όμως, αύξηση των ελλειμμάτων και πληθωρισμό και μιας βαθμιαίας αναπτυξιακής διαδικασίας με ελεγχόμενα ελλείμματα και ήπιο πληθωρισμό αλλά και με πιο βραδεία μείωση της ανεργίας. Στις περιπτώσεις του trade-off δεν υπάρχει άριστη επιλογή. Πρέπει να γίνει ένας συμβιβασμός και να επιλεγεί η λύση με τα λιγότερα μειονεκτήματα.

Trading book = χαρτοφυλάκιο συναλλαγών ενός πιστωτικού ιδρύματος (ΠΙ) ή μιας επενδυτικής εταιρίας. Σύμφωνα με τον ορισμό του άρθρου 2 του Ν. 2396/30-4-96 περιλαμβάνει: α) τις θέσεις σε χρηματοπιστωτικά μέσα επί των οποίων το ΠΙ ή η ΕΠΕΥ έχει κυριότητα και κατέχει με σκοπό την επαναπώλησή τους ή/και οι θέσεις τις οποίες έχουν για να επωφεληθούν βραχυπρόθεσμα από τις διαφορές των τιμών αγοράς και πώλησης ή από τις διακυμάνσεις επιτοκίων, β) τις θέσεις σε χρηματοπιστωτικά μέσα που χρησιμοποιούνται για την αντιστάθμιση άλλων στοιχείων του χαρτοφυλακίου συναλλαγών ή οι οποίες προκύπτουν από ταυτόχρονες αγορές και πωλήσεις τους για ίδιο λογαριασμό, γ) τα ανοίγματα που

οφείλονται, γα) σε μη εκκαθαρισμένες ή ατελείς συναλλαγές και εξωχρηματιστηριακά παράγωγα, γβ) σε συμβάσεις επαναγοράς και δανειοδοσίας τίτλων και γγ) σε συμβάσεις επαναπώλησης και δανειοληψίας τίτλων.

Tranche = μέρος μιας ομοιόμορφης κεφαλαιακής έκδοσης η οποία για τεχνικούς λόγους προσφέρεται σε πολλά τμήματα για δημόσια εγγραφή. Τα μέρη της έκδοσης προσφέρονται και σε διαφορετικά χρονικά διαστήματα ή απορροφούνται στις διεθνείς αγορές με ταυτόχρονη τοποθέτηση σε διαφορετικές χώρες ή/και σε διαφορετικά νομίσματα.

Transferable securities = κινητές αξίες. Είναι τα χρεόγραφα που είναι διαπραγματεύσιμα στην κεφαλαιαγορά εξαιρουμένων των μέσων πληρωμής. Τέτοια χρεόγραφα είναι κύρια α) οι μετοχές και τα πιστοποιητικά καταθέσεων β) τα ομόλογα ή άλλες μορφές τιτλοποιημένου χρέους γ) κάθε άλλη κινητή αξία που παρέχει δικαίωμα αγοράς ή πώλησης παρόμοιων μεταβιβάσιμων χρεογράφων ή επιδεκτική διακανονισμού με ρευστά διαθέσιμα και προσδιοριζόμενη αναφορικά με κινητές αξίες, νομίσματα, επιτόκια ή αποδόσεις, εμπορεύματα ή άλλους δείκτες ή μεγέθη.

Transfer payments = μεταβιβαστικές πληρωμές. Είναι πληρωμές από το κράτος προς τους πολίτες του χωρίς να παρέχεται αντάλλαγμα (εισφορά, τέλη, κλπ) από αυτούς. Για παράδειγμα, τέτοιες πληρωμές αποτελούν τα επιδόματα απορίας και τα λοιπά κοινωνικά επιδόματα όπως το ΕΚΑΣ, τα επιδόματα ανεργίας όταν δεν υπάρχει σχετική ασφάλιση με εισφορές και οι συντάξεις που καταβάλλονται στους ανασφάλιστους μετά τη συμπλήρωση του 65 ή του 70στού έτους της ηλικίας τους.

Translation Centre for the bodies of the European Union, CdT = Μεταφραστικό Κέντρο των Οργάνων της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Ιδρύθηκε το 1994 και έχει την έδρα του στο Λουξεμβούργο. Το Κέντρο, το οποίο διαθέτει ίδιους χρηματικούς πόρους, έχει ως αποστολή να καλύπτει τις μεταφραστικές ανάγκες των υπόλοιπων υπηρεσιών της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Προσφέρει επίσης υπηρεσίες, στο πλαίσιο συμβάσεων συνεργασίας που συνάπτονται σε εθελούσια βάση, στα θεσμικά όργανα και άλλους οργανισμούς της Ευρωπαϊκής Ένωσης που διαθέτουν μεταφραστική υπηρεσία.

Transmission Control Protocol = βλέπετε όρο «TCP».

Travel and entertainment card = κάρτα ταξιδιού και αναψυχής. Εκδίδεται από εταιρίες - μη τραπεζικά ιδρύματα με χορήγηση ενός πιστωτικού ορίου. Επιτρέπει στον κάτοχο τη διενέργεια αγορών το συνολικό ποσό των οποίων πρέπει να εξοφληθεί στο τέλος μιας καθορισμένης περιόδου. Ο κάτοχος συνήθως καταβάλλει ετήσια συνδρομή.

Treasury bill = έντοκο γραμμάτιο του Δημοσίου. Διαπραγματεύσιμο χρεόγραφο που εκδίδεται με discount, δηλαδή κάτω της ονομαστικής του αξίας, και η διαφορά αποτελεί την απόδοση του τίτλου εφόσον εξοφληθεί στη λήξη του. Τα T.B. της Κυβέρνησης των ΗΠΑ εκδίδονται με κατώτερη ονομαστική αξία τα 10.000 δολάρια και έχουν διάρκεια μέχρι 13 μήνες (συνήθως 91 ή 182 ημέρες ή 52 εβδομάδες) και το εισόδημα αυτών εξαιρείται από τοπικούς φόρους ή φόρους πολιτειών όχι όμως από φόρο επιβαλλόμενο από την ομοσπονδιακή κυβέρνηση. Το T.B. της ιαπωνικής κυβέρνησης είναι διάρκειας 3 ή 6 μηνών, το εισόδημά του φορολογείται στην πηγή και είναι προεξοφλήσιμο στην κεντρική τράπεζα της χώρας. Στην κατηγορία αυτή ανήκουν και τα έντοκα γραμμάτια του ελληνικού δημοσίου διάρκειας 3, 6 και 12 μηνών. Εκδίδονται κάτω από την ονομαστική τους αξία και εξοφλούνται στο άρτιο. Ο φόρος παρακρατείται στην πηγή κατά την αγορά του τίτλου. Η ρευστότητά τους στη δευτερογενή αγορά είναι μέτρια καθώς συνήθως οι επενδυτές κρατούν τους τίτλους αυτούς μέχρι τη λήξη τους. Περισσότερο από το 90% των τίτλων έχουν λήξη 12 μηνών.

Treasury bond = μακροπρόθεσμο ομόλογο του θησαυροφυλακίου των ΗΠΑ με κατώτερη ονομαστική αξία τα 1.000 δολάρια. Συνήθως, έχει λήξη 10, 20 ή 30 ετών και αποπληρώνεται σε εξαμηνιαία κουπόνια.

Treasury Inflation Protected Securities = βλέπετε όρο «TIPS».

Treasury Investors Growth Receipt = βλέπετε όρο «TIGER».

Treasury note = μεσο-μακροπρόθεσμο ομόλογο του θησαυροφυλακίου των ΗΠΑ με κατώτερη ονομαστική αξία τα 1.000 δολάρια και με εξαμηνιαία κουπόνια. Μπορεί να έχει λήξη 2, 5 ή έως 10 έτη. Στη Γαλλία (bon du Trésor), εκδίδεται από το Θησαυροφυλάκιο του δημοσίου και έχει λήξη από 3 μήνες έως 3 έτη. Στην Ελβετία, εκδίδεται από την ομοσπονδιακή κυβέρνηση και έχει λήξη από 3 μήνες έως 2 και 3 έτη.

Treaties = οι Συνθήκες της Ε.Ε. Η Ευρωπαϊκή Ένωση στηρίζεται στις εξής τέσσερις Συνθήκες:

1) The Treaty establishing the European Coal and Steel Community, ECSC = η συνθήκη ίδρυσης της Ευρωπαϊκής Κοινότητας Άνθρακα και Χάλυβα (ΕΚΑΧ). Υπεγράφη την 18η Απριλίου 1951 στο Παρίσι και τέθηκε σε ισχύ την 23η Ιουλίου 1952.

2) The Treaty establishing the European Economic Community, EEC = η συνθήκη ίδρυσης της Ευρωπαϊκής Οικονομικής Κοινότητας (ΕΟΚ) ή «συνθήκη της Ρώμης». Υπεγράφη την 25η Μαρτίου 1957 στη Ρώμη και τέθηκε σε ισχύ την 1η Ιανουαρίου 1958.

3) The Treaty establishing the European Atomic Energy Community, EAEC = η συνθήκη ίδρυσης της Ευρωπαϊκής Κοινότητας Ατομικής Ενέργειας (ΕΚΑΕ). Υπεγράφη στη Ρώμη μαζί με τη συνθήκη της ΕΟΚ.

Οι ανωτέρω Συνθήκες δημιούργησαν τις τρεις «Ευρωπαϊκές Κοινότητες», δηλαδή το σύστημα από κοινού λήψης αποφάσεων για τον άνθρακα, το χάλυβα, την πυρηνική ενέργεια και άλλους βασικούς τομείς της οικονομίας των κρατών μελών. Τα κοινοτικά θεσμικά όργανα, τα οποία δημιουργήθηκαν για τη διαχείριση αυτού του συστήματος, συγχωνεύθηκαν το 1967 με αποτέλεσμα τη δημιουργία μιας ενιαίας Επιτροπής και ενός ενιαίου Συμβουλίου.

4) The Treaty on European Union, E.U = η συνθήκη για την Ευρωπαϊκή Ένωση (Ε.Ε). Υπεγράφη στο Μάαστριχτ την 7η Φεβρουαρίου 1992 και τέθηκε σε ισχύ την 1η Νοεμβρίου 1993.

Στον ευρύτερο όρο συνθήκες περιλαμβάνονται και όλες οι βασικές τροποποιήσεις αυτής που συνιστούν το πρωτογενές δίκαιο των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων. Πρόκειται για τις εξής:

■ The Single European Act = η Ενιαία Ευρωπαϊκή Πράξη (ΕΕΠ). Υπεγράφη τον Φεβρουάριο 1986 στο Λουξεμβούργο και την 28η Φεβρουαρίου 1986 στη Χάγη και τέθηκε σε ισχύ την 1η Ιουλίου 1987. Είναι η πρώτη μετά τη Συνθήκη της Ρώμης βασική τροποποίηση και συμπλήρωση αυτής. Προέβλεπε τη δημιουργία της ενιαίας αγοράς με στόχο την ολοκλήρωση αυτής μέχρι την 1.1.1993 και για πρώτη φορά αναφέρεται με σαφή τρόπο στο στόχο της νομισματικής ενοποίησης.

■ The Treaty of Amsterdam = η συνθήκη του Άμστερνταμ για την Ευρωπαϊκή Ένωση. Υπεγράφη την 2η Οκτωβρίου 1997 και τέθηκε σε ισχύ την 1η Μαΐου 1999. Τροποποίησε τις συνθήκες Ε.Ε και ΕΚ και αντικατέστησε με αριθμούς τα γράμματα που όριζαν τα άρθρα της συνθήκης της Ε.Ε.

■ The Treaty of Nice = η συνθήκη της Νίκαιας. Υπεγράφη την 26η Φεβρουαρίου 2001 και τέθηκε σε ισχύ την 1η Φεβρουαρίου 2003. Τροποποίησε πάλι τις υπόλοιπες Συνθήκες, εξομαλύνοντας το σύστημα λήψης αποφάσεων της Ένωσης ούτως ώστε να μπορεί να συνεχίζει να λειτουργεί αποτελεσματικά και μετά την προσχώρηση της νέας ομάδας κρατών μελών το 2004.

■ The Treaty establishing a Constitution for Europe = η Συνθήκη που εγκαθιστά ένα Σύνταγμα για την Ευρώπη. Υπογράφηκε από τους ηγέτες των 25 κρατών μελών της Ε.Ε στη Ρώμη την 29^η Οκτωβρίου 2004 αλλά απορρίφθηκε σε δημοψηφίσματα στη Γαλλία και τις Κάτω Χώρες. Σοβαρές ενστάσεις υπήρχαν από Ηνωμένο Βασίλειο και την Πολωνία με αποτέλεσμα τελικά να εγκαταλειφθεί.

■ The Treaty of Lisbon = η Συνθήκη της Λισσαβόνας για την τροποποίηση της Συνθήκης για την Ευρωπαϊκή Ένωση και της Συνθήκης περί ιδρύσεως της Ευρωπαϊκής Κοινότητας. Υπεγράφη την 13.12.2007 στη Λισσαβόνα, είναι γνωστή και σαν Μεταρρυθμιστική Συνθήκη (Reform Treaty) και αναμενόταν να ισχύσει από το 2009 μετά την επικύρωση από τα εθνικά κοινοβούλια των κρατών μελών πλην της Ιρλανδίας όπου θα διεξάγετο δημοψήφισμα. Την 12.6.2008 διεξήχθη το δημοψήφισμα στην Ιρλανδία και το όχι στη Συνθήκη πλειοψήφησε με 53,4% έναντι 46,6% του ναι.

Treaty of Lisbon = η Συνθήκη της Λισσαβόνας της 13.12.2007 για την τροποποίηση της Συνθήκης για την Ευρωπαϊκή Ένωση και της Συνθήκης περί ιδρύσεως της Ευρωπαϊκής Κοινότητας. Στο Ευρωπαϊκό Συμβούλιο των Βρυξελλών της 21-23.6.2007 αποφασίσθηκε

όπως εγκαταλειφθεί η προσπάθεια για μία Συνταγματική Συνθήκη και αντί αυτής να υιοθετηθεί ένας στόχος χαμηλότερων προσδοκιών, δηλαδή να τροποποιηθούν οι υπάρχουσες συνθήκες μέσω μιας νέας νομικής διαδικασίας που ονομάστηκε Μεταρρυθμιστική Συνθήκη (Reform Treaty). Με βάση την απόφαση του ανωτέρω Συμβουλίου συγκλήθηκε Διακυβερνητική Διάσκεψη (ΔΚΔ) προς την οποία δόθηκε εντολή καθηκόντων που αποτέλεσε την αποκλειστική βάση και πλαίσιο των εργασιών της ΔΚΔ. Το ανωτέρω πλαίσιο προέβλεπε σε γενικές γραμμές τα εξής:

■ Εγκαταλείπεται η συνταγματική αντίληψη, που συνίστατο σε ένα κείμενο που θα αντικαθιστούσε όλες τις προηγούμενες Συνθήκες, και υιοθετείται η επιλογή όπως με τη Μεταρρυθμιστική Συνθήκη εισαχθούν στις υπάρχουσες Συνθήκες, που θα εξακολουθήσουν να ισχύουν, οι καινοτομίες που προέκυψαν από τη Διακυβερνητική Διάσκεψη (ΔΚΔ) του 2004 με ορισμένες αλλαγές που συμφωνήθηκαν πριν και κατά τη διάρκεια του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου των Βρυξελλών της 21-23 Ιουνίου 2007:

■ Η Μεταρρυθμιστική Συνθήκη περιέχει δύο ρήτρες ουσίας, που τροποποιούν αντιστοίχως τη Συνθήκη για την Ευρωπαϊκή Ένωση ΣΕΕ, (the Treaty on the European Union, TEU) και τη Συνθήκη για την Ίδρυση της Ευρωπαϊκής Κοινότητας, ΣΕΚ (the Treaty establishing the European Community, TEC). Η ΣΕΕ θα διατηρήσει το σημερινό της όνομα ενώ η ΣΕΚ θα μετονομασθεί σε Συνθήκη για τη Λειτουργία της Ένωσης, ΣΛΕ (the Treaty on the Functioning of the Union, TFU). Η λέξη Community θα αντικατασταθεί σε όλες τις Συνθήκες με τη λέξη Union.

■ Οι τεχνικές τροποποιήσεις στη Συνθήκη Ευρατόμ (Euratom Treaty) και των ισχυόντων Πρωτοκόλλων όπως είχαν συμφωνηθεί στη ΔΚΔ του 2004, θα γίνουν με Πρωτόκολλα προσαρτημένα στη Μεταρρυθμιστική Συνθήκη.

■ Το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο, στο οποίο μετέχουν οι αρχηγοί κρατών και κυβερνήσεων, αποσπάται από το Συμβούλιο και γίνεται αυτόνομος θεσμός.

■ Η ΣΕΕ και η ΣΛΕ δεν θα έχουν συνταγματικό χαρακτήρα. Οι κύριες αλλαγές συνίστανται στο ότι σε όλα τα κείμενα δεν θα χρησιμοποιείται ο όρος Σύνταγμα και δεν θα ισχύσει η διάταξη που είχε συμφωνηθεί στη Συνταγματική Συνθήκη για την ίδρυση θέσης Υπουργού Εξωτερικών της Ε.Ε. Ο ρόλος του τελευταίου θα ασκείται από πρόσωπο που θα καλείται **Υπάτος Εκπρόσωπος της Ένωσης για Θέματα Εξωτερικής Πολιτικής και Πολιτικής Ασφάλειας (High Representative of the Union for Foreign Affairs and Security Policy)** ο οποίος μετέχει χωρίς δικαίωμα ψήφου στο Ευρωπαϊκό Συμβούλιο, είναι και Αντιπρόεδρος της Ευρωπαϊκής Επιτροπής και προεδρεύει του Συμβουλίου Εξωτερικών Υποθέσεων.

■ Εγκαταλείπονται οι όροι «νόμος» και «νόμος-πλαίσιο» και παραμένουν σε χρήση οι υπάρχουσες ονομασίες «κανονισμός» (regulation), «οδηγία» (directive) και «απόφαση» (decision).

■ Δεν θα υπάρχει στις τροποποιημένες συνθήκες μνεία συμβόλων της Ένωσης όπως π.χ σημαίας, ύμνου ή εμβλήματος.

Εν τούτοις, σε κοινή διακήρυξή τους η Αυστρία, το Βέλγιο, η Βουλγαρία, η Γερμανία, η Ελλάδα, η Ισπανία, η Ιταλία, η Κύπρος, η Λιθουανία, το Λουξεμβούργο, η Μάλτα, η Ουγγαρία, η Πορτογαλία, η Ρουμανία, η Σλοβενία και η Σλοβακία δήλωσαν ότι η σημαία που είναι χρώματος κυανού και φέρει κύκλο δώδεκα χρυσών αστέρων, ο ύμνος από την «Ωδή στη Χαρά» της ενάτης Συμφωνίας του Μπετόβεν, το έμβλημα «Ενωμένη στην πολυμορφία», το ευρώ ως νόμισμα της Ευρωπαϊκής Ένωσης και η ημέρα της Ευρώπης την 9^η Μαΐου, θα παραμείνουν, γι' αυτά, τα σύμβολα της κοινής ταυτότητάς τους ως πολιτών της Ευρωπαϊκής Ένωσης και του δεσμού τους με αυτήν.

■ Ενώ το άρθρο περί υπεροχής του δικαίου της Ένωσης δεν περιλαμβάνεται στη ΣΕΕ, η ΔΚΔ θα εγκρίνει της εξής δήλωση: Η ΔΚΔ υπενθυμίζει ότι, σύμφωνα με την πάγια νομολογία του Δικαστηρίου της Ε.Ε, οι Συνθήκες και το δίκαιο που θεσπίζεται από την Ένωση βάσει των Συνθηκών υπερισχύουν έναντι του δικαίου των κρατών μελών υπό τους όρους που περιλαμβάνονται στην ανωτέρω νομολογία.

■ Το κείμενο του **Χάρτη των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης της 7.12.2000 (Charter on fundamental rights of the European Union)** δεν θα περιληφθεί στις Συνθήκες, αλλά στο άρθρο για τα θεμελιώδη δικαιώματα θα υπάρχει παραπομπή στο Χάρτη, όπως συμφωνήθηκε στη ΔΚΔ του 2004, προσδίδοντας σε αυτόν νομικά δεσμευτικό χαρακτήρα. Για την Πολωνία και το Ηνωμένο Βασίλειο θα ισχύσουν ειδικές διατάξεις.

■ Σχετικά με την κατανομή των αρμοδιοτήτων, στο άρθρο περί θεμελιωδών αρχών θα ορίζεται ότι η Ένωση ενεργεί μόνο εντός των ορίων των αρμοδιοτήτων που της απονέμουν τα κράτη μέλη στις Συνθήκες.

■ Ενισχύεται ο ρόλος του Προέδρου της Ευρωπαϊκής Επιτροπής.

■ Το σύστημα ψηφοφορίας που καθιερώνεται στο Συμβούλιο Υπουργών είναι το σύστημα **"ψηφοφορίας με ειδική πλειοψηφία"** (**Qualified Majority Voting, QMV**) που επεκτείνεται σε νέους τομείς. Το σύστημα αυτό βασίζεται στην αρχή της διττής πλειοψηφίας. Οι αποφάσεις που λαμβάνονται στο Συμβούλιο Υπουργών απαιτούν τη στήριξη του **55%** των κρατών μελών που αντιστοιχεί στο **65%** τουλάχιστον του πληθυσμού της ΕΕ. Για να μη μπορεί ένας πολύ μικρός αριθμός πολυπληθέστερων κρατών μελών να παρεμποδίζει τη λήψη των αποφάσεων, η λεγόμενη **"μειοψηφία αρνησιkurίας"** (**blocking minority**), θα πρέπει να περιλαμβάνει τουλάχιστον 4 κράτη μέλη, διαφορετικά θα θεωρείται ότι επιτυγχάνεται ειδική πλειοψηφία ακόμα και αν δεν ικανοποιείται το κριτήριο του πληθυσμού. Το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο συμφώνησε να αρχίσει να ισχύει το νέο σύστημα **από την 1^η Νοεμβρίου 2014**. Από την ημερομηνία αυτή και με την επιφύλαξη των διατάξεων που καθορίζονται στο Πρωτόκολλο σχετικά με τις μεταβατικές διατάξεις:

▪ εφόσον το Συμβούλιο δεν αποφασίζει μετά από πρόταση της Επιτροπής ή του ύπατου εκπροσώπου της Ένωσης για θέματα εξωτερικής πολιτικής και πολιτικής ασφαλείας, ως ειδική πλειοψηφία ορίζεται ποσοστό τουλάχιστον **72%** των μελών του Συμβουλίου που αντιπροσωπεύουν τα συμμετέχοντα κράτη μέλη, εφόσον το ποσοστό αυτό αντιστοιχεί στο **65%** τουλάχιστον του πληθυσμού της Ένωσης

▪ στις περιπτώσεις κατά τις οποίες, κατ' εφαρμογήν των Συνθηκών, δεν λαμβάνουν μέρος στη ψηφοφορία όλα τα μέλη του Συμβουλίου, η ειδική πλειοψηφία ορίζεται σαν ποσοστό τουλάχιστον **55%** των μελών του Συμβουλίου που αντιπροσωπεύουν τα συμμετέχοντα κράτη μέλη, εφόσον η πλειοψηφία αυτή συγκεντρώνει ποσοστό τουλάχιστον **65%** του πληθυσμού των κρατών αυτών. Η μειοψηφία αρνησιkurίας πρέπει να περιλαμβάνει τουλάχιστον τον ελάχιστον αριθμό μελών του Συμβουλίου που αντιπροσωπεύουν ποσοστό μεγαλύτερο από το **35%** του πληθυσμού των συμμετεχόντων κρατών μελών, συν ένα μέλος, ειδάλως θεωρείται ότι επιτυγχάνεται ειδική πλειοψηφία

▪ το Συμβούλιο αποφασίζει με απλή πλειοψηφία επί διαδικαστικών θεμάτων, καθώς και για τη θέσπιση του εσωτερικού του κανονισμού.

▪ Κατά τα πρώτα τρία χρόνια, δηλαδή από την 1^η Νοεμβρίου 2014 μέχρι το 2017, ένα κράτος μέλος θα μπορεί να ζητά την έγκριση μιας πράξης με το σύστημα ειδικής πλειοψηφίας που προβλέπουν οι διατάξεις της Συνθήκης της Νίκαιας. Από την 1^η Απριλίου 2017 και εξής θα εφαρμόζεται ο ίδιος μηχανισμός, τα δε ποσοστά θα είναι αντίστοιχα το 55% του πληθυσμού ή τουλάχιστον το 55% του αριθμού των κρατών μελών που απαιτούνται για τη σύσταση μειοψηφίας αρνησιkurίας.

■ Όπως τονίσθηκε, με τη Συνθήκη της Λισσαβόνας επεκτείνεται το σύστημα λήψης αποφάσεων με **ειδική πλειοψηφία (qualified majority)** και σε νέους τομείς πολιτικής. Είναι απόλυτα αναγκαίο για την Ε.Ε να ακολουθεί μια πιο ορθολογική και αποτελεσματική προσέγγιση για τη λήψη αποφάσεων σε θέματα όπως η καταπολέμηση της αλλαγής του κλίματος, η εξασφάλιση ενεργειακής επάρκειας και η επείγουσα ανθρωπιστική βοήθεια στα καυτά σημεία του πλανήτη. **Ομοφωνία (Unanimity)** θα εξακολουθεί να απαιτείται σε τομείς όπως η εξωτερική πολιτική και η άμυνα, η φορολογία και η κοινωνική ασφάλιση.

■ Ο ελάχιστος αριθμός κρατών μελών που απαιτείται για τη δρομολόγηση **ενισχυμένης συνεργασίας (enhanced cooperation)** είναι εννέα. Τα κράτη μέλη που επιθυμούν να καθιερώσουν μεταξύ τους ενισχυμένη συνεργασία στο πλαίσιο των μη αποκλειστικών αρμοδιοτήτων της Ένωσης μπορούν να προσφεύγουν στα θεσμικά όργανα της Ένωσης και να ασκούν τις αρμοδιότητες αυτές εφαρμόζοντας τις κατάλληλες διατάξεις των Συνθηκών. Οι ενισχυμένες συνεργασίες έχουν ως σκοπό να διευκολύνουν την πραγμάτωση των στόχων της Ένωσης, να διαφυλάσσουν τα συμφέροντά της και να ενισχύουν τη διαδικασία ολοκλήρωσής της. Είναι ανοικτές σε όλα τα κράτη μέλη ανά πάσα στιγμή. Η απόφαση με την οποία εγκρίνεται ενισχυμένη συνεργασία εκδίδεται από το Συμβούλιο ως έσχατη λύση, εφόσον αυτό διαπιστώσει ότι οι επιδιωκόμενοι στόχοι της συνεργασίας αυτής δεν μπορούν να επιτευχθούν μέσα σε εύλογο χρόνο από την Ένωση στο σύνολό της. Κάθε μέλος του Συμβουλίου μπορεί να συμμετέχει στις συσκέψεις του, ψηφίζουν όμως μόνον τα μέλη του Συμβουλίου που αντιπροσωπεύουν τα κράτη μέλη τα οποία συμμετέχουν στην ενισχυμένη συνεργασία. Οι πράξεις που θεσπίζονται στο πλαίσιο ενισχυμένης συνεργασίας δεσμεύουν μόνο τα κράτη

μέλη που συμμετέχουν σε αυτήν. Οι πράξεις αυτές δεν θεωρούνται ως κεκτημένο το οποίο χρήζει αποδοχής από τα κράτη που είναι υποψήφια για προσχώρηση στην Ένωση.

■ Εφόσον μέλος του Συμβουλίου δηλώσει ότι σχέδιο νομοθετικής πράξης θα έθιγε σημαντικές πτυχές του συστήματος κοινωνικής ασφάλισης αυτού ιδιαίτερα το πεδίο εφαρμογής, το κόστος ή την οικονομική του δομή ή θα επηρέαζε τη δημοσιονομική ισορροπία του συστήματος, μπορεί να ζητήσει να επιληφθεί του ζητήματος το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο. Στην περίπτωση αυτή η συνήθης νομοθετική διαδικασία αναστέλλεται. Το Ε.Σ είτε αναπέμπει το σχέδιο στο Συμβούλιο θέτοντας τέρμα στην αναστολή της νομοθετικής διαδικασίας ή δεν προβαίνει σε καμία ενέργεια ή ζητά από την Επιτροπή να υποβάλει νέα πρόταση. Στην περίπτωση αυτή δεν εγκρίνεται η πρόταση που είχε προταθεί αρχικά. Για την άθροιση διαστημάτων ασφάλισης και την εξαγωγή κοινωνικοασφαλιστικών παροχών θα τονίζεται με προσθήκη ότι η διαδικασία σταματά σύμφωνα με το σύστημα τροχοπέδησης αν το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο δεν αποφασίσει εντός 4 μηνών.

■ Στα κεφάλαια περί δικαστικής συνεργασίας σε ποινικές υποθέσεις και περί αστυνομικής συνεργασίας θα προστεθεί σε ορισμένα άρθρα ένας νέος μηχανισμός που να επιτρέπει σε κράτη μέλη να προχωρούν σε λήψη μέτρων ενώ άλλα κράτη μέλη μπορούν να μη συμμετέχουν.

■ Στο άρθρο για τη διαδικασία σύναψης διεθνών συμφωνιών θα προστεθεί ότι η συμφωνία για την προσχώρηση της Ε.Ε στην Ευρωπαϊκή Σύμβαση Δικαιωμάτων του Ανθρώπου και Θεμελιωδών Ελευθεριών (ECHR, European Convention on Human Rights and Fundamental Freedoms) θα συναφθεί από το Συμβούλιο με ομοφωνία και με κύρωση από τα κράτη μέλη.

■ Τα μέτρα διασυννοριακού χαρακτήρα που αφορούν το οικογενειακό δίκαιο θεσπίζονται από το Συμβούλιο με ομοφωνία.

■ Εφόσον μέλος του Συμβουλίου εκτιμά ότι σχέδιο οδηγίας θίγει θεμελιώδεις αρχές του συστήματος ποινικής δικαιοσύνης αυτού, μπορεί να ζητήσει να παραπεμφθεί το σχέδιο στο Ευρωπαϊκό Συμβούλιο οπότε η συνήθης νομοθετική διαδικασία αναστέλλεται. Εφόσον επιτευχθεί συνασολή, το Ε.Σ αναπέμπει εντός τετραμήνου το σχέδιο στο Συμβούλιο θέτοντας τέρμα στην αναστολή. Σε περίπτωση μη συμφωνίας και εφόσον το ένα τρίτο τουλάχιστον των κρατών μελών επιθυμούν να καθιερώσουν ενισχυμένη συνεργασία τα εν λόγω κράτη μέλη ενημερώνουν σχετικά το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, το Συμβούλιο και την Επιτροπή. Στην περίπτωση αυτή η ενισχυμένη συνεργασία θεωρείται ότι εγκρίθηκε.

• Το σχέδιο της Συνθήκης που υπέβαλλε η ΔΚΔ του 2007 εγκρίθηκε από το άτυπο Ευρωπαϊκό Συμβούλιο της Λισσαβόνας την 18/19.10.2007 και το τελικό κείμενο υπογράφηκε στη Λισσαβόνα από τους αρχηγούς κρατών και κυβερνήσεων την 13.12.2007 (Συνθήκη της Λισσαβόνας). Η Συνθήκη θα ισχύσει μετά την έγκρισή της από τα κοινοβούλια όλων των κρατών μελών με εξαίρεση την Ιρλανδία όπου θα διεξαχθεί δημοψήφισμα. Η διαδικασία επικύρωσης αναμένεται να περατωθεί πριν από τις ευρωεκλογές του Ιουνίου 2009. Τα υπόλοιπα κύρια σημεία της Συνθήκης είναι τα εξής:

■ Διατάξεις για την Οικονομική και Νομισματική Ένωση

• Σύμφωνα με το μηνιαίο δελτίο της ΕΚΤ μηνός Δεκεμβρίου 2007, η Συνθήκη της Λισσαβόνας δεν επιφέρει ουσιαστικές αλλαγές αναφορικά με την ΟΝΕ. Η σταθερότητα των τιμών έχει περιληφθεί στους σκοπούς της Ευρωπαϊκής Ένωσης με τη φράση «διαρκής ανάπτυξη της Ευρώπης η οποία βασίζεται στην ισορροπημένη οικονομική ανάπτυξη και στη σταθερότητα των τιμών». Επιπρόσθετα, αναφέρεται σαν σκοπός της Ε.Ε «η οικονομική και νομισματική ένωση της οποίας νόμισμα είναι το ευρώ».

• Η Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα (ΕΚΤ) αποκτά το νομικό καθεστώς του ιδρύματος της Ε.Ε που διαθέτει **νομική προσωπικότητα**.

• Ο όρος «**Ευρωσύστημα**» (Eurosystem) εισάγεται επίσημα στα κείμενα των συνθηκών.

• Ο διορισμός των μελών του Εκτελεστικού Συμβουλίου (Executive Board) της ΕΚΤ γίνεται από το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο με ειδική πλειοψηφία.

• Αναγνωρίζεται επίσημα από τη Συνθήκη ο όρος «**Ευρωμάδα**» (Eurogroup) που είναι η άτυπη σύνθεση του ECOFIN στο οποίο μετέχουν μόνο οι υπουργοί Οικονομίας και Οικονομικών της Ε.Ε οι χώρες των οποίων έχουν υιοθετήσει το ευρώ. Η ηγεσία του Προέδρου του Eurogroup είναι δυόμισι ετών.

• Ο ρόλος των κρατών μελών της Ε.Ε που μετέχουν στη ζώνη του ευρώ ενισχύεται. Με ειδική πλειοψηφία μπορούν να αποφασίσουν να ενισχύσουν το συντονισμό και την εποπτεία της δημοσιονομικής τους πειθαρχίας και να θεσπίσουν ειδικές κατευθυντήριες αρχές οικονομικής πολιτικής για τα μέλη της ζώνης του ευρώ. Όταν η Συνθήκη τεθεί σε ισχύ, οι αποφάσεις μη

συμμόρφωσης των χωρών της ζώνης του ευρώ με τη διαδικασία υπερβολικού ελλείμματος (excessive deficit procedure) και οι γενικές κατευθυντήριες αρχές οικονομικής πολιτικής (broad economic policy guidelines) θα λαμβάνονται μόνο από τα κράτη μέλη της ζώνης του ευρώ και χωρίς τη συμμετοχή του κρινόμενου μέλους.

- Τα κράτη μέλη της ζώνης του ευρώ θα εκδίδουν Σύσταση (Recommendation) για την υιοθέτηση ή όχι από ένα κράτος της Ε.Ε του ευρώ η οποία θα αποτελεί μη δεσμευτική εισήγηση προς το ECOFIN.

- Το Συμβούλιο ECOFIN, είτε μετά από σύσταση της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας είτε μετά από σύσταση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής και διαβούλευση με την Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα, με σκοπό να επιτύχει συναίνεση συμβατή με το στόχο της σταθερότητας των τιμών, μπορεί να συνάπτει τυπικές συμφωνίες για σύστημα συναλλαγματικών ισοτιμιών του ευρώ έναντι νομισμάτων τρίτων κρατών. Το Συμβούλιο αποφασίζει ομόφωνα, μετά από διαβούλευση με το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο.

■ Διατάξεις για τον καθορισμό των αρμοδιοτήτων

- Όσες αρμοδιότητες δεν απονέμονται με τη Συνθήκη στην Ένωση ανήκουν στα κράτη μέλη. Η οριοθέτηση των αρμοδιοτήτων της Ένωσης διέπεται από την αρχή της δοτής αρμοδιότητας. Η άσκηση των αρμοδιοτήτων της Ένωσης διέπεται από τις αρχές της επικουρικότητας και της αναλογικότητας. Σύμφωνα με την **αρχή της δοτής αρμοδιότητας (principle of conferral)**, η Ένωση ενεργεί μόνον εντός των ορίων των αρμοδιοτήτων που της απονέμουν τα κράτη μέλη με τις Συνθήκες για την επίτευξη των στόχων που οι Συνθήκες αυτές ορίζουν. Κάθε αρμοδιότητα η οποία δεν απονέμεται στην Ένωση με τις Συνθήκες ανήκει στα κράτη μέλη. Σύμφωνα με την **αρχή της επικουρικότητας (principle of subsidiarity)**, στους τομείς οι οποίοι δεν υπάγονται στην αποκλειστική της αρμοδιότητα, η Ένωση παρεμβαίνει μόνο εφόσον και κατά τον βαθμό που οι στόχοι της προβλεπόμενης δράσης δεν μπορούν να επιτευχθούν επαρκώς από τα κράτη μέλη, τόσο σε κεντρικό όσο και σε περιφερειακό και τοπικό επίπεδο, μπορούν όμως, λόγω της κλίμακας ή των αποτελεσμάτων της προβλεπόμενης δράσης, να επιτευχθούν καλύτερα στο επίπεδο της Ένωσης. Σύμφωνα με την **αρχή της αναλογικότητας (principle of proportionality)**, το περιεχόμενο και η μορφή της δράσης της Ένωσης δεν υπερβαίνουν τα απαιτούμενα για την επίτευξη των στόχων των Συνθηκών.

- Η Ένωση έχει **αποκλειστική αρμοδιότητα** στους ακόλουθους τομείς: **α)** τελωνειακή ένωση **β)** θέσπιση των κανόνων ανταγωνισμού που είναι αναγκαίοι για τη λειτουργία της εσωτερικής αγοράς **γ)** νομισματική πολιτική για τα κράτη μέλη με νόμισμα το ευρώ **δ)** διατήρηση των βιολογικών πόρων της θάλασσας στο πλαίσιο της κοινής αλιευτικής πολιτικής **ε)** κοινή εμπορική πολιτική **ζ)** η Ένωση έχει επίσης αποκλειστική αρμοδιότητα για τη σύναψη διεθνούς συμφωνίας όταν η σύναψη αυτή προβλέπεται σε νομοθετική πράξη της Ένωσης ή είναι απαραίτητη για να μπορέσει η Ένωση να ασκήσει την εσωτερική της αρμοδιότητα, ή κατά το μέτρο που ενδέχεται να επηρεάσει τους κοινούς κανόνες ή να μεταβάλλει την εμβέλειά τους.

- Οι **συντρέχουσες αρμοδιότητες της Ένωσης και των κρατών μελών** αφορούν τους εξής κύριους τομείς: **α)** την εσωτερική αγορά **β)** την κοινωνική πολιτική, για τις πτυχές που καθορίζονται στην παρούσα Συνθήκη **γ)** την οικονομική, κοινωνική και εδαφική συνοχή **δ)** τη γεωργία και την αλιεία, με την εξαίρεση της διατήρησης των βιολογικών πόρων της θάλασσας **ε)** το περιβάλλον **στ)** την προστασία των καταναλωτών **ζ)** τις μεταφορές **η)** τα διευρωπαϊκά δίκτυα **θ)** την ενέργεια **ι)** τον χώρο ελευθερίας, ασφάλειας και δικαιοσύνης **ια)** τις κοινές προκλήσεις για την ασφάλεια στον τομέα της δημόσιας υγείας, για τις πτυχές που καθορίζονται στην παρούσα Συνθήκη.

- Στους τομείς της έρευνας, της τεχνολογικής ανάπτυξης, του διαστήματος, της αναπτυξιακής συνεργασίας και της ανθρωπιστικής βοήθειας η Ένωση έχει αρμοδιότητα να αναλαμβάνει δράσεις, ιδίως όσον αφορά τον καθορισμό και την εφαρμογή των προγραμμάτων, χωρίς η άσκηση της αρμοδιότητας αυτής να έχει ως αποτέλεσμα να κωλύει την άσκηση των αρμοδιοτήτων των κρατών μελών.

- Τα κράτη μέλη συντονίζουν τις οικονομικές τους πολιτικές στο πλαίσιο της Ένωσης. Για τον σκοπό αυτόν, το Συμβούλιο θεσπίζει μέτρα, ιδίως τους γενικούς προσανατολισμούς των πολιτικών αυτών. Ειδικές διατάξεις ισχύουν για τα κράτη μέλη με νόμισμα το ευρώ. Η Ένωση θεσπίζει μέτρα για να διασφαλίζει τον συντονισμό των πολιτικών των κρατών μελών στον τομέα της απασχόλησης, ιδίως με τον καθορισμό των κατευθυντήριων γραμμών των

πολιτικών αυτών. Η Ένωση μπορεί να λαμβάνει πρωτοβουλίες για να διασφαλίζει τον συντονισμό των κοινωνικών πολιτικών των κρατών μελών.

● Η Ένωση έχει αρμοδιότητα να αναλαμβάνει δράσεις για να υποστηρίζει, να συντονίζει ή να συμπληρώνει τη δράση των κρατών μελών. Οι εν λόγω τομείς δράσης είναι, στην ευρωπαϊκή τους διάσταση: **α)** η προστασία και η βελτίωση της ανθρώπινης υγείας **β)** η βιομηχανία **γ)** ο πολιτισμός **δ)** ο τουρισμός **ε)** η παιδεία, η επαγγελματική εκπαίδευση, η νεολαία και ο αθλητισμός **στ)** η πολιτική προστασία **ζ)** η διοικητική συνεργασία.

■ Τα θεσμικά όργανα της Ευρωπαϊκής Ένωσης

● Τα θεσμικά όργανα της Ένωσης είναι το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο, το Συμβούλιο, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή, το Δικαστήριο της Ευρωπαϊκής Ένωσης, η Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα, το Ελεγκτικό Συνέδριο.

● Το **Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο (European Parliament)** δεν θα έχει περισσότερα από 751 μέλη μη συμπεριλαμβανομένου του προέδρου. Τα μέλη για κάθε κράτος ορίστηκαν από 6 – κατώτερος αριθμός – μέχρι 96 (ανώτατος αριθμός). Αποκτά νέες σημαντικές αρμοδιότητες όσον αφορά τη νομοθεσία και τον προϋπολογισμό της ΕΕ αλλά και τις διεθνείς συμφωνίες. Ειδικότερα, η **αυξημένη χρήση της διαδικασίας συναπόφασης (co-decision procedure)** κατά την άσκηση της πολιτικής διασφαλίζει την ισότιμη θέση του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου με το Συμβούλιο, το οποίο εκπροσωπεί τα κράτη μέλη για το μεγαλύτερο μέρος της νομοθεσίας της ΕΕ.

● Το **Ευρωπαϊκό Συμβούλιο (European Council)** συνέρχεται τακτικά μια φορά το εξάμηνο και έκτακτα ή άτυπα όταν υπάρχει ανάγκη και απαρτίζεται από τους αρχηγούς κρατών ή κυβερνήσεων των κρατών μελών, καθώς και από τον πρόεδρό του και τον πρόεδρο της Επιτροπής. Ο ύπατος εκπρόσωπος της Ένωσης για θέματα εξωτερικής πολιτικής και πολιτικής ασφαλείας συμμετέχει στις εργασίες του. Η Συνθήκη της Λισαβόνας καθιερώνει το αξίωμα του **Προέδρου του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου (President of the European Council)**, ο οποίος εκλέγεται από το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο με ειδική πλειοψηφία για θητεία δύομισι ετών άπαξ ανανεώσιμη. Το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο αποφασίζει με ειδική πλειοψηφία όποια ζητάει ρητώς, άλλως αποφασίζει με συναίνεση. Το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο, αποφασίζοντας με ειδική πλειοψηφία και με τη συμφωνία του προέδρου της Επιτροπής, διορίζει τον ύπατο εκπρόσωπο της Ένωσης για θέματα εξωτερικής πολιτικής και πολιτικής ασφαλείας.

● Το **Συμβούλιο (Council)** απαρτίζεται από έναν αντιπρόσωπο κάθε κράτους μέλους σε υπουργικό επίπεδο, ο οποίος έχει την εξουσία να δεσμεύει την κυβέρνηση του κράτους μέλους το οποίο εκπροσωπεί και να ασκεί το δικαίωμα ψήφου. Πλην των περιπτώσεων για τις οποίες οι Συνθήκες ορίζουν άλλως, το Συμβούλιο αποφασίζει με ειδική πλειοψηφία. Το Συμβούλιο συνεδριάζει υπό διάφορες συνθέσεις. Το **Συμβούλιο Γενικών Υποθέσεων (General Affairs Council)** εξασφαλίζει τη συνοχή των εργασιών των διαφόρων συνθέσεων του Συμβουλίου. Προετοιμάζει τις συνόδους του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου και διασφαλίζει τη συνέχειά τους σε επαφή με τον πρόεδρο του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου και την Επιτροπή. Το **Συμβούλιο Εξωτερικών Υποθέσεων (Foreign Affairs Council)** διαμορφώνει την εξωτερική δράση της Ένωσης σύμφωνα με τις στρατηγικές κατευθυντήριες γραμμές που καθορίζει το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο και διασφαλίζει τη συνοχή της δράσης της Ένωσης. Η **Επιτροπή Μόνιμων Αντιπροσώπων (Committee of Permanent Representatives)** των κυβερνήσεων των κρατών μελών είναι υπεύθυνη για την προετοιμασία των εργασιών του Συμβουλίου. Το Συμβούλιο συνέρχεται δημοσίως όταν συσκέπτεται και ψηφίζει επί σχεδίου νομοθετικής πράξης. Προς τον σκοπό αυτό, κάθε σύνοδος του Συμβουλίου διακρίνεται σε δύο σκέλη, αφιερωμένα αντίστοιχα στις εργασίες επί των νομοθετικών πράξεων της Ένωσης και στις μη νομοθετικές δραστηριότητες. Η προεδρία των συνθέσεων του Συμβουλίου, πλην της σύνθεσης των Εξωτερικών Υποθέσεων, ασκείται από τους αντιπροσώπους των κρατών μελών στο Συμβούλιο βάσει συστήματος ισότιμης εναλλαγής.

● Η **Ευρωπαϊκή Επιτροπή (European Commission)** προάγει το κοινό συμφέρον της Ένωσης και αναλαμβάνει τις κατάλληλες πρωτοβουλίες για τον σκοπό αυτόν. Μεριμνά για την εφαρμογή των Συνθηκών καθώς και των μέτρων που θεσπίζονται βάσει αυτών από τα θεσμικά όργανα. Επιβλέπει την εφαρμογή του δικαίου της Ένωσης υπό τον έλεγχο του Δικαστηρίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Εκτελεί τον προϋπολογισμό και διαχειρίζεται τα προγράμματα. Ασκεί συντονιστικά, εκτελεστικά και διαχειριστικά καθήκοντα σύμφωνα με τους όρους που προβλέπουν οι Συνθήκες. Εξασφαλίζει την εξωτερική εκπροσώπηση της Ένωσης, πλην της κοινής εξωτερικής πολιτικής και πολιτικής ασφαλείας και άλλων περιπτώσεων που

προβλέπονται στις Συνθήκες. Αναλαμβάνει πρωτοβουλίες για τον ετήσιο και πολυετή προγραμματισμό της Ένωσης με στόχο την επίτευξη διοργανικών συμφωνιών. Εκτός των περιπτώσεων για τις οποίες οι Συνθήκες ορίζουν άλλως, νομοθετική πράξη της Ένωσης μπορεί να εκδίδεται μόνο βάσει προτάσεως της Επιτροπής. Οι λοιπές πράξεις εκδίδονται βάσει προτάσεως της Επιτροπής, εφόσον αυτό προβλέπεται στις Συνθήκες. Η θητεία της Επιτροπής είναι πενταετής. Η Επιτροπή ασκεί τα καθήκοντά της με πλήρη ανεξαρτησία.

■ Η Επιτροπή που διορίζεται μεταξύ της ημερομηνίας έναρξης ισχύος της Συνθήκης της Λισσαβόνας (2009) και της 31ης Οκτωβρίου 2014, απαρτίζεται από έναν υπήκοο από κάθε κράτος μέλος, συμπεριλαμβανομένου του Προέδρου της και του ύπατου εκπροσώπου της Ένωσης για θέματα εξωτερικής πολιτικής και πολιτικής ασφαλείας, ο οποίος είναι ένας εκ των αντιπροέδρων της.

■ Από 1ης Νοεμβρίου 2014, η Επιτροπή απαρτίζεται από αριθμό μελών ο οποίος, συμπεριλαμβανομένου του προέδρου της και του ύπατου εκπροσώπου της Ένωσης για θέματα εξωτερικής πολιτικής και πολιτικής ασφαλείας, αντιστοιχεί στα δύο τρίτα του αριθμού των κρατών μελών, εκτός εάν το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο αποφασίσει ομόφωνα να αλλάξει τον εν λόγω αριθμό. Τα μέλη της Επιτροπής επιλέγονται μεταξύ των υπηκόων των κρατών μελών βάσει συστήματος αυστηρά ισότιμης εναλλαγής μεταξύ των κρατών μελών. Κάθε διαδοχική Επιτροπή συγκροτείται κατά τρόπο ώστε να αντικατοπτρίζει ικανοποιητικά το δημογραφικό και γεωγραφικό φάσμα του συνόλου των κρατών μελών. Οι λεπτομέρειες του συστήματος αυτού θεσπίζονται ομόφωνα από το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο.

■ Η Επιτροπή, ως σώμα, ευθύνεται έναντι του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου. Το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο μπορεί να εγκρίνει πρόταση μομφής κατά της Επιτροπής. Εάν η πρόταση αυτή εγκριθεί, τα μέλη της Επιτροπής οφείλουν να παραιτηθούν συλλογικά από τα καθήκοντά τους και ο ύπατος εκπρόσωπος της Ένωσης για θέματα εξωτερικής πολιτικής και πολιτικής ασφαλείας οφείλει να παραιτηθεί από τα καθήκοντα που ασκεί εντός της Επιτροπής.

• Το **Δικαστήριο της Ευρωπαϊκής Ένωσης (Court of Justice of the European Union)** περιλαμβάνει:

1) το Δικαστήριο (Court of Justice) που απαρτίζεται από ένα δικαστή ανά κράτος μέλος και επικουρείται από 11 γενικούς εισαγγελείς. Αποφαινεται σύμφωνα με τις Συνθήκες: α) επί των προσφυγών που ασκούνται από κράτος μέλος, θεσμικό όργανο ή φυσικά ή νομικά πρόσωπα β) προδικαστικώς, κατόπιν αιτήματος εθνικών δικαστηρίων, επί της ερμηνείας του δικαίου της Ένωσης ή επί του κύρους πράξεων που εκδόθηκαν από τα θεσμικά όργανα γ) επί των λοιπών περιπτώσεων που προβλέπονται από τις Συνθήκες

2) το Γενικό Δικαστήριο (General Court) που απαρτίζεται από έναν τουλάχιστον δικαστή ανά κράτος και ασκεί τις αρμοδιότητες του καταργούμενου Πρωτοδικείου

3) ειδικευμένα δικαστήρια (specialised courts). Το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο, αποφασίζοντας σύμφωνα με τη συνήθη νομοθετική διαδικασία, μπορούν να προβαίνουν στη σύσταση ειδικευμένων δικαστηρίων υπαγόμενων στο Γενικό Δικαστήριο, αρμόδιων να εκδικάζουν σε πρώτο βαθμό ορισμένες κατηγορίες προσφυγών οι οποίες ασκούνται σε συγκεκριμένους τομείς.

Το Δικαστήριο της Ευρωπαϊκής Ένωσης εξασφαλίζει την τήρηση του δικαίου κατά την ερμηνεία και την εφαρμογή των Συνθηκών. Τα κράτη μέλη προβλέπουν τα ένδικο βοηθήματα και μέσα που είναι αναγκαία για να διασφαλίζεται η πραγματική δικαστική προστασία στους τομείς που διέπονται από το δίκαιο της Ένωσης. Οι δικαστές και οι γενικοί εισαγγελείς του Δικαστηρίου και οι δικαστές του Γενικού Δικαστηρίου επιλέγονται μεταξύ προσωπικοτήτων που παρέχουν πλήρη εχέγγυα ανεξαρτησίας και πληρούν τις απαιτούμενες προϋποθέσεις της Συνθήκης για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Διορίζονται με κοινή συμφωνία από τις κυβερνήσεις των κρατών μελών για έξι έτη. Οι απερχόμενοι δικαστές και γενικοί εισαγγελείς μπορούν να διορίζονται εκ νέου.

Το Δικαστήριο της Ευρωπαϊκής Ένωσης δεν έχει αρμοδιότητα όσον αφορά τις διατάξεις σχετικά με την κοινή εξωτερική πολιτική και πολιτική ασφαλείας, ούτε όσον αφορά τις πράξεις που θεσπίζονται βάσει αυτών. Δεν είναι αρμόδιο, επίσης, να ελέγχει το κύρος ή την αναλογικότητα επιχειρησιακών δράσεων της αστυνομίας ή άλλων υπηρεσιών επιβολής του νόμου ενός κράτους μέλους, ούτε να αποφαινεται για την άσκηση των ευθυνών που φέρουν τα κράτη μέλη για την τήρηση της δημόσιας τάξης και τη διαφύλαξη της εσωτερικής ασφαλείας.

• Η **Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα (European Central Bank)** και οι εθνικές κεντρικές τράπεζες συγκροτούν το Ευρωπαϊκό Σύστημα Κεντρικών Τραπεζών, ΕΣΚΤ (European System of Central Banks, ESCB). Η Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα και οι εθνικές κεντρικές

τράπεζες των κρατών μελών με νόμισμα το ευρώ συγκροτούν το Ευρωσύστημα (Eurosystem) και ασκούν τη νομισματική πολιτική της Ένωσης. Το ΕΣΚΤ διευθύνεται από τα όργανα λήψεως αποφάσεων της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας. Ο κύριος στόχος του ΕΣΚΤ είναι η διατήρηση της σταθερότητας των τιμών. Με την επιφύλαξη του εν λόγω στόχου, υποστηρίζει τις γενικές οικονομικές πολιτικές που εφαρμόζονται στην Ένωση για να συμβάλει στην υλοποίηση των στόχων της. Η Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα έχει νομική προσωπικότητα. Έχει το αποκλειστικό δικαίωμα να επιτρέψει την έκδοση του ευρώ. Είναι ανεξάρτητη κατά την άσκηση των εξουσιών της και τη διαχείριση των οικονομικών της. Τα θεσμικά και λοιπά όργανα και οι οργανισμοί της Ένωσης καθώς και οι κυβερνήσεις των κρατών μελών σέβονται την ανεξαρτησία αυτή. Στους τομείς που εμπíπτουν στις αρμοδιότητές της, ζητείται η γνώμη της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας για κάθε σχέδιο πράξης της Ένωσης, καθώς και για κάθε σχέδιο εθνικής κανονιστικής διάταξης. Η Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα μπορεί επίσης να γνωμοδοτεί.

- Το **Ελεγκτικό Συνέδριο (Court of Auditors)** απαρτίζεται από έναν υπήκοο κάθε κράτους μέλους. Τα μέλη του ασκούν τα καθήκοντά τους με πλήρη ανεξαρτησία, προς το γενικό συμφέρον της Ένωσης. Το Ελεγκτικό Συνέδριο διαβιβάζει την ετήσια έκθεσή του για ενημερωτικούς λόγους στα εθνικά κοινοβούλια ταυτόχρονα με τη διαβίβασή της στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο.

■ **Νομοθετικές πράξεις**

- Η **συνήθης νομοθετική διαδικασία (ordinary legislative procedure)** συνίσταται στην έκδοση κανονισμών, οδηγιών ή αποφάσεων από κοινού από το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο, μετά από πρόταση της Επιτροπής.

- Στις ειδικές περιπτώσεις που προβλέπουν οι Συνθήκες, η έκδοση κανονισμών, οδηγιών ή αποφάσεων από το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο με τη συμμετοχή του Συμβουλίου, ή από το Συμβούλιο με τη συμμετοχή του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου, συνιστά **ειδική νομοθετική διαδικασία (special legislative procedure)**.

- Οι νομικές πράξεις που εκδίδονται με νομοθετική διαδικασία αποτελούν νομοθετικές πράξεις. Στις ειδικές περιπτώσεις που προβλέπονται από τις Συνθήκες, οι νομοθετικές πράξεις μπορούν να εκδίδονται μετά από πρωτοβουλία ομάδας κρατών μελών ή του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου, μετά από σύσταση της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας ή αίτημα του Δικαστηρίου ή της Ευρωπαϊκής Τράπεζας Επενδύσεων.

■ **Κοινή εξωτερική πολιτική και πολιτική ασφάλειας**

- Η Ένωση ασκεί την κοινή εξωτερική πολιτική και πολιτική ασφάλειας (**Common Foreign and Security Policy**) α) καθορίζοντας τους γενικούς της προσανατολισμούς β) εκδίδοντας αποφάσεις που καθορίζουν: i) τις δράσεις που αναλαμβάνει η Ένωση ii) τις θέσεις που λαμβάνει η Ένωση, iii) τους λεπτομερείς κανόνες για την εφαρμογή των αποφάσεων των σημείων i) και ii) και γ) ενισχύοντας τη συστηματική συνεργασία μεταξύ των κρατών μελών για την άσκηση της πολιτικής τους. Προσδιορίζει τα στρατηγικά συμφέροντα της Ένωσης και εάν αυτό επιβάλλεται από έκτακτες διεθνείς εξελίξεις, ο πρόεδρος του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου συγκαλεί έκτακτη σύνοδο αυτού για τον καθορισμό των στρατηγικών κατευθυντήριων γραμμών της πολιτικής της Ένωσης ως προς τις εξελίξεις αυτές.

- Το **Συμβούλιο Εξωτερικών Υποθέσεων (Foreign Affairs Council)** καταρτίζει την κοινή εξωτερική πολιτική και πολιτική ασφάλειας και λαμβάνει τις αναγκαίες αποφάσεις για τον καθορισμό και την εφαρμογή της εν λόγω πολιτικής βάσει των γενικών προσανατολισμών και στρατηγικών κατευθυντήριων γραμμών που καθορίζει το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο.

- Η κοινή εξωτερική πολιτική και πολιτική ασφάλειας υλοποιείται από τον Ύπατο Εκπρόσωπο και από τα κράτη μέλη με τη χρησιμοποίηση των εθνικών μέσων και των μέσων της Ένωσης. Ο Ύπατος Εκπρόσωπος εκπροσωπεί την Ένωση για ζητήματα που εμπíπτουν στην κοινή εξωτερική πολιτική και πολιτική ασφάλειας. Διεξάγει τον πολιτικό διάλογο με τρίτους εξ ονόματος της Ένωσης και εκφράζει τη θέση της Ένωσης στους διεθνείς οργανισμούς και στις διεθνείς διασκέψεις. Κατά την εκτέλεση των καθηκόντων του, ο ύπατος εκπρόσωπος επικουρείται από την **Ευρωπαϊκή Υπηρεσία Εξωτερικής Δράσης (European External Action Service)** Η Υπηρεσία αυτή συνεργάζεται στενά με τις διπλωματικές υπηρεσίες των κρατών μελών και απαρτίζεται από υπαλλήλους των αρμοδίων διευθύνσεων της Γενικής Γραμματείας του Συμβουλίου και της Επιτροπής καθώς και αποσπασμένο προσωπικό των εθνικών διπλωματικών υπηρεσιών.

• Η **κοινή πολιτική ασφάλειας και άμυνας (common security and defense policy)** αποτελεί αναπόσπαστο στοιχείο της κοινής εξωτερικής πολιτικής και πολιτικής ασφαλείας. Εξασφαλίζει στην Ένωση επιχειρησιακή ικανότητα βασισμένη σε μη στρατιωτικά και στρατιωτικά μέσα. Σε περίπτωση κατά την οποία κράτος μέλος δεχθεί ένοπλη επίθεση στο έδαφός του, τα άλλα κράτη μέλη οφείλουν να του παράσχουν βοήθεια και συνδρομή με όλα τα μέσα που έχουν στη διάθεσή τους. Η Ένωση μπορεί να κάνει χρήση των στρατιωτικών και μη στρατιωτικών μέσων και σε αποστολές εκτός της Ένωσης προκειμένου να διασφαλίζει τη διατήρηση της ειρήνης, την πρόληψη των συγκρούσεων και την ενίσχυση της διεθνούς ασφάλειας, σύμφωνα με τις αρχές του Καταστατικού Χάρτη των Ηνωμένων Εθνών. Η εκτέλεση των καθηκόντων αυτών βασίζεται στα μέσα που παρέχουν τα κράτη μέλη. Τα κράτη μέλη θέτουν στη διάθεση της Ένωσης, για την εφαρμογή της κοινής πολιτικής ασφάλειας και άμυνας, στρατιωτικές και μη στρατιωτικές δυνατότητες, προκειμένου να συμβάλουν στους στόχους που καθόρισε το Συμβούλιο. Τα κράτη μέλη που συγκροτούν μεταξύ τους πολυεθνικές δυνάμεις μπορούν επίσης να θέτουν τις δυνάμεις αυτές στη διάθεση της κοινής πολιτικής ασφάλειας και άμυνας. Τα κράτη μέλη δεσμεύονται να βελτιώσουν προοδευτικά τις στρατιωτικές τους δυνατότητες.

• Ο **Ευρωπαϊκός Οργανισμός Άμυνας (European Defence Agency)** έχει ως αποστολή: α) να συμβάλλει στον καθορισμό των στόχων ως προς τις στρατιωτικές δυνατότητες των κρατών μελών και να αξιολογεί την τήρηση των υποχρεώσεων που αναλαμβάνουν τα κράτη μέλη όσον αφορά τις δυνατότητες β) να προωθεί την εναρμόνιση των επιχειρησιακών αναγκών και την καθιέρωση αποτελεσματικών και συμβατών μεθόδων προμηθειών γ) να υποβάλλει προτάσεις για πολυμερή σχέδια προς εκπλήρωση των στόχων από άποψη στρατιωτικών δυνατοτήτων και να εξασφαλίζει τον συντονισμό των προγραμμάτων που εκτελούν τα κράτη μέλη, καθώς και τη διαχείριση ειδικών προγραμμάτων συνεργασίας δ) να στηρίζει την έρευνα στον τομέα της αμυντικής τεχνολογίας, να συντονίζει και να σχεδιάζει κοινές ερευνητικές δραστηριότητες και μελέτες σχετικά με τεχνικές λύσεις ανταποκρινόμενες στις μελλοντικές επιχειρησιακές ανάγκες, ε) να συμβάλλει στον προσδιορισμό και, ενδεχομένως, να εφαρμόζει κάθε μέτρο που είναι πρόσφορο για την ενίσχυση της βιομηχανικής και τεχνολογικής βάσης του αμυντικού τομέα και για τη βελτίωση της αποτελεσματικότητας των στρατιωτικών δαπανών. Ο Ευρωπαϊκός Οργανισμός Άμυνας είναι ανοιχτός σε κάθε κράτος μέλος που επιθυμεί να συμμετάσχει σε αυτόν. Το Συμβούλιο εκδίδει, με ειδική πλειοψηφία, απόφαση καθορισμού του καταστατικού, της έδρας και των κανόνων λειτουργίας του Οργανισμού. Στην απόφαση αυτή λαμβάνεται υπόψη ο βαθμός πραγματικής συμμετοχής στις δραστηριότητες του Οργανισμού. Συγκροτούνται ειδικές ομάδες στο εσωτερικό του Οργανισμού, απαρτιζόμενες από τα κράτη μέλη που εκτελούν κοινά σχέδια. Ο Οργανισμός εκτελεί τα καθήκοντά του σε συνεργασία με την Επιτροπή αναλόγως των αναγκών.

• **Μόνιμη διαρθρωμένη συνεργασία (permanent structured cooperation):** τα κράτη μέλη που πληρούν υψηλότερα κριτήρια στρατιωτικών δυνατοτήτων και έχουν αναλάβει δεσμευτικότερες υποχρεώσεις ενόψει των πλέον απαιτητικών αποστολών, θεσμοθετούν στο πλαίσιο της Ένωσης μόνιμη διαρθρωμένη συνεργασία. Τα κράτη μέλη που επιθυμούν να συμμετάσχουν στη μόνιμη διαρθρωμένη συνεργασία γνωστοποιούν την πρόθεσή τους στο Συμβούλιο και στον ύπατο εκπρόσωπο της Ένωσης για θέματα εξωτερικής πολιτικής και πολιτικής ασφαλείας. Εντός τριών μηνών από τη γνωστοποίηση αυτή, το Συμβούλιο εκδίδει απόφαση για την καθιέρωση της μόνιμης διαρθρωμένης συνεργασίας και για την κατάρτιση του καταλόγου των συμμετεχόντων κρατών μελών. Το Συμβούλιο αποφασίζει με ειδική πλειοψηφία μετά από διαβούλευση με τον ύπατο εκπρόσωπο. Το κράτος μέλος που θα θελήσει, σε μεταγενέστερο στάδιο, να συμμετάσχει στη μόνιμη διαρθρωμένη συνεργασία γνωστοποιεί την πρόθεσή του στο Συμβούλιο και στον ύπατο εκπρόσωπο. Το Συμβούλιο εκδίδει απόφαση η οποία επιβεβαιώνει τη συμμετοχή του συγκεκριμένου κράτους μέλους, το οποίο πληροί τα κριτήρια και αναλαμβάνει τις δεσμεύσεις του. Το Συμβούλιο αποφασίζει με ειδική πλειοψηφία μετά από διαβούλευση με τον ύπατο εκπρόσωπο και στη ψηφοφορία λαμβάνουν μέρος μόνο τα μέλη του Συμβουλίου που αντιπροσωπεύουν τα συμμετέχοντα κράτη μέλη.

Κοινή γεωργική και αλιευτική πολιτική (Common agriculture and fisheries policy)

Η Ένωση καθορίζει και εφαρμόζει κοινή γεωργική και αλιευτική πολιτική. Το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο, αποφασίζοντας σύμφωνα με τη συνήθη νομοθετική διαδικασία και μετά από διαβούλευση με την Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή, ορίζουν την κοινή οργάνωση των γεωργικών αγορών καθώς και τις άλλες διατάξεις που είναι αναγκαίες για την επίτευξη των στόχων της κοινής γεωργικής και αλιευτικής πολιτικής. Το Συμβούλιο, μετά από

πρόταση της Επιτροπής, εκδίδει μέτρα σχετικά με τον καθορισμό των τιμών, των εισφορών, των ενισχύσεων και των ποσοτικών περιορισμών, καθώς και σχετικά με τον καθορισμό και την κατανομή των αλιευτικών δυνατοτήτων.

☐ Ρήτρα αλληλεγγύης (Solidarity Clause)

Η Ένωση και τα κράτη μέλη της ενεργούν από κοινού, με πνεύμα αλληλεγγύης, εάν ένα κράτος μέλος δεχθεί τρομοκρατική επίθεση ή πληγεί από φυσική ή ανθρωπογενή καταστροφή. Η Ένωση κινητοποιεί όλα τα μέσα που έχει στη διάθεσή της, συμπεριλαμβανομένων των στρατιωτικών μέσων που θέτουν στη διάθεσή της τα κράτη μέλη, για: α) την πρόληψη τρομοκρατικής απειλής στο έδαφος των κρατών μελών, την προστασία των δημοκρατικών θεσμών και του άμαχου πληθυσμού από ενδεχόμενη τρομοκρατική επίθεση, την παροχή συνδρομής σε κράτος μέλος στο έδαφός του, μετά από αίτηση των πολιτικών του αρχών, σε περίπτωση τρομοκρατικής επίθεσης β) την παροχή συνδρομής σε κράτος μέλος στο έδαφός του, μετά από αίτηση των πολιτικών του αρχών, σε περίπτωση φυσικής ή ανθρωπογενούς καταστροφής. Σε περίπτωση που κράτος μέλος δεχθεί τρομοκρατική επίθεση ή πληγεί από φυσική ή ανθρωπογενή καταστροφή, τα υπόλοιπα κράτη μέλη του παρέχουν βοήθεια κατόπιν αιτήματος των πολιτικών του αρχών. Προς τον σκοπό αυτό, τα κράτη μέλη συντονίζονται στο πλαίσιο του Συμβουλίου.

- Οι αποφάσεις για την κοινή εξωτερική πολιτική και πολιτική ασφαλείας λαμβάνονται ομόφωνα εκτός των προβλεπόμενων στη Συνθήκη εξαιρέσεων. Το Ε.Σ μπορεί να εκδώσει ομόφωνα απόφαση που ορίζει ότι το Συμβούλιο αποφασίζει με ειδική πλειοψηφία και σε άλλες περιπτώσεις.

☐ Μεγαλύτερη συμμετοχή των εθνικών κοινοβουλίων και των πολιτών

• Ο ρόλος των εθνικών κοινοβουλίων ενισχύεται περισσότερο απ' ό,τι είχε συμφωνηθεί στη ΔΚΔ του 2004. Η διορία που δίνεται στα εθνικά κοινοβούλια για να εξετάζουν τα σχέδια νομοθετικών κειμένων και να εκδίδουν αιτιολογημένη γνώμη εάν αυτά σέβονται ή όχι την αρχή της επικουρικότητας παρατείνεται από 6 σε 8 εβδομάδες. Θα λειτουργεί ενισχυμένος μηχανισμός ελέγχου της επικουρικότητας δηλαδή τα εθνικά κοινοβούλια θα μπορούν να λειτουργούν ως "θεματοφύλακες" της αρχής της επικουρικότητας. Εάν ένα σχέδιο νομοθετικής πράξης αμφισβητείται από την απλή πλειοψηφία των ψήφων που ορίζεται ν' αντιστοιχούν στα εθνικά κοινοβούλια, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή θα το επανεξετάζει και θα αποφασίζει είτε να το διατηρήσει ή να το τροποποιήσει ή να το αποσύρει. Πριν από την ολοκλήρωση της πρώτης ανάγνωσης, το Συμβούλιο και το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο εξετάζουν τη συμβατότητα της νομοθετικής πρότασης με την αρχή της επικουρικότητας λαμβάνοντας ιδιαίτερα υπόψη τους λόγους που πρόβαλε η πλειοψηφία των εθνικών κοινοβουλίων καθώς και την αιτιολογημένη γνώμη της Επιτροπής. Εάν με πλειοψηφία του 55% των μελών του Συμβουλίου ή με πλειοψηφία των ψηφισάντων στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο ο νομοθέτης κρίνει ότι η πρόταση είναι ασύμβατη με την αρχή της επικουρικότητας, η πρόταση δεν λαμβάνεται περαιτέρω υπόψη. Τα εθνικά κοινοβούλια έχουν περισσότερες ευκαιρίες να συμμετέχουν στις εργασίες της ΕΕ, κυρίως χάρη σε έναν νέο μηχανισμό που θα διασφαλίζει ότι η Ένωση ενεργεί μόνον στις περιπτώσεις που μπορούν να επιτευχθούν καλύτερα αποτελέσματα σε επίπεδο ΕΕ (επικουρικότητα). Σε συνδυασμό με τον ενισχυμένο ρόλο του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου, το γεγονός αυτό θα προωθήσει τη δημοκρατία και τη νομιμότητα κατά τη λειτουργία της Ένωσης.

- Ισχυρότερη φωνή των πολιτών: χάρη στην **Πρωτοβουλία των Ευρωπαίων Πολιτών (European Citizens' Initiative)**, εφόσον συγκεντρωθούν τουλάχιστον ένα εκατομμύριο υπήκοοι σημαντικού αριθμού κρατών μελών, μπορούν να λαμβάνουν την πρωτοβουλία να καλούν την Επιτροπή να υποβάλει νέες προτάσεις πολιτικής. Οι λεπτομέρειες της διαδικασίας αυτής θα καθοριστούν με τις σχετικές νομοθετικές πράξεις.

☐ Η Κοινωνική ρήτρα (Social clause)

Η Συνθήκη της Λισαβόνας περιέχει μια κοινωνική ρήτρα σύμφωνα με την οποία πρέπει να λαμβάνονται υπόψη τα κοινωνικά θέματα δηλαδή επιδίωξη υψηλού ποσοστού απασχόλησης, κατάλληλη κοινωνική προστασία, καταπολέμηση του κοινωνικού αποκλεισμού κ.λπ. κατά τη χάραξη και εφαρμογή κάθε πολιτικής. Αναγνωρίζει, επίσης, τα θεμελιώδη δικαιώματα, δεδομένου ότι περιλαμβάνει μια νομικά δεσμευτική αναφορά στον Χάρτη Θεμελιωδών Δικαιωμάτων. Το κεφάλαιο που είναι αφιερωμένο στην αλληλεγγύη απαριθμεί τα δικαιώματα κα τις αρχές που συνδέονται άμεσα με τον κοινωνικό τομέα, όπως το δικαίωμα πληροφόρησης και διαβούλευσης εντός των επιχειρήσεων, το δικαίωμα διαπραγμάτευσης των συλλογικών συμβάσεων καθώς και συλλογικής δράσης, το δικαίωμα δωρεάν πρόσβασης

στις υπηρεσίες ευρέσεως εργασίας καθώς και προστασίας έναντι αδικαιολόγητων απολύσεων, το δικαίωμα κοινωνικής ασφάλισης και κοινωνικής πρόνοιας.

Trigger point = σημείο ενεργοποίησης. Στη διαδικασία παροχής ρευστότητας είναι το προκαθορισμένο επίπεδο της αξίας της χορηγηθείσας ρευστότητας στο οποίο ενεργοποιείται ο μηχανισμός κάλυψης διαφορών αποτίμησης (margin call). Στην πληροφορική, trigger σημαίνει το γεγονός που ενεργοποιεί τη διαδικασία διαχείρισης των κινδύνων όπως είναι η εισαγωγή ενός νέου χρηματοπιστωτικού μέσου ή γενικά λειτουργικότητας, η αλλαγή ή βελτίωση μιας υπάρχουσας εφαρμογής, η αναβάθμιση των συστημάτων hardware και software, ένα έκτακτο συμβάν ή μία απειλή για το σύστημα.

Triple bottom = τριπλός πυθμένας. Όρος της τεχνικής ανάλυσης που χρησιμοποιείται για να περιγράψει ένα γράφημα στο οποίο η τιμή ενός ομολόγου έκανε τρία κατά προσέγγιση ίσα χαμηλά δηλαδή έπεσε στο χαμηλότερο σημείο της περιόδου τρεις φορές.

Triple play = τριπλή παροχή υπηρεσιών μέσω ευρυζωνικών δικτύων που επιτρέπει μέσω μιας μόνο σύνδεσης (κύρια ADSL) πάνω σε μια τηλεφωνική γραμμή και χωρίς την πληρωμή πάγιων τηλεφωνικών τελών την ταχύτερη προσφορά υπηρεσιών. Αρχικά, το πακέτο περιελάμβανε δύο υπηρεσίες (Double play) δηλαδή σταθερή τηλεφωνία και σύνδεση με το γρήγορο Internet. Στο triple play παρέχονται οι εξής τρεις υπηρεσίες:

- 1) σταθερή τηλεφωνία
- 2) γρήγορο Internet και
- 3) βίντεο – ψηφιακή τηλεόραση.

Μια πιο εξελιγμένη μορφή τεχνολογίας προσφέρει ειδικά για την τηλεφωνία, μέσω ευρυζωνικών δικτύων, ταυτόχρονα υπηρεσίες σταθερής και κινητής τηλεφωνίας δηλαδή ουσιαστικά το κινητό τηλέφωνο λειτουργεί σαν σταθερό μέσα στο γραφείο ή στο σπίτι και με τον τρόπο αυτό οι κλήσεις του απολαμβάνουν μικρότερης χρέωσης.

Trust = παρακαταθήκη. Ένα πρόσωπο (the settlor or grantor) που διαχειρίζεται την περιουσία τρίτων προσώπων, μεταφέρει το νόμιμο τίτλο ενός περιουσιακού στοιχείου (the principle or corpus) ιδιοκτησίας του δικαιούχου (the beneficiary) στον θεματοφύλακα (the trustee). Ο θεματοφύλακας φυλάσσει ή και διαχειρίζεται το περιουσιακό στοιχείο και ενεργεί στα πλαίσια των οδηγιών που παρέχει ο δικαιούχος ή κατ' εντολή αυτού ο διαχειριστής (settlor). Στην έννομη σχέση της παρακαταθήκης (trust) ενίοτε, αλλά όχι απαραίτητα, παρεμβάλλεται και άλλο πρόσωπο, ο καλούμενος προστάτης της παρακαταθήκης (the trust protector) ο οποίος εποπτεύει τη διαδικασία φύλαξης και διαχείρισης του περιουσιακού στοιχείου. Σύμφωνα με το ελληνικό δίκαιο (άρθρο 822 και επόμενα του Αστικού Κώδικα), με τη σύμβαση της παρακαταθήκης ο θεματοφύλακας παραλαμβάνει από άλλον κινητό πράγμα για να το φυλάει με την υποχρέωση να το αποδώσει όταν του ζητηθεί. Ο θεματοφύλακας δεν έχει δικαίωμα να μεταχειρίζεται (διαχειρίζεται) το πράγμα χωρίς την άδεια του παρακαταθέτη. Ο θεματοφύλακας οφείλει να καταβάλλει την επιμέλεια που καταβάλλει στις δικές του υποθέσεις. Αν όμως οφείλεται αμοιβή για τη φύλαξη, ευθύνεται για κάθε πταίσμα.

Turnover = κύκλος εργασιών, τζίρος. Για μια εταιρία είναι το ποσοστό των ετήσιων πωλήσεων προς την καθαρή αξία της περιουσίας που αντιπροσωπεύει το μέγεθος κατά το οποίο η εταιρία μπορεί να επεκταθεί χωρίς εξωτερική χρηματοδότηση. Στη χρηματοοικονομική είναι ο αριθμός των κύκλων αντικατάστασης ενός δεδομένου περιουσιακού στοιχείου κατά τη διάρκεια μιας λογιστικής περιόδου και συνήθως ενός έτους. Για τα αμοιβαία κεφάλαια είναι η μέτρηση της εμπορικής δραστηριότητας του προηγούμενου έτους που εκφράζεται σαν ποσοστό του μέσου όρου των συνολικών περιουσιακών στοιχείων του κεφαλαίου. Ένα turnover ratio 20% σημαίνει ότι η αξία των συναλλαγών είναι το ένα πέμπτο των κεφαλαίων του mutual fund.

Twin shares = δίδυμες μετοχές. Μετοχές δύο ανεξάρτητων νομικά επιχειρήσεων, των οποίων οι μέτοχοι είναι οι ίδιοι και για τη μία επιχείρηση και για την άλλη και οι οποίοι συνδέονται σαν αποτέλεσμα ενός νομικού γεγονότος όπως μιας συγχώνευσης.

U

UCITS (Undertaking for Collective Investment in Transferable Securities) = οργανισμός συλλογικών επενδύσεων σε κινητές αξίες. Είναι εταιρία μεταβλητού κεφαλαίου που επενδύει στις αγορές της Ευρώπης σε μεταβιβάσιμους τίτλους όπως άμεσα ρευστοποιήσιμα μέσα της αγοράς χρήματος, τραπεζικές καταθέσεις, παράγωγα προϊόντα, index tracking funds δηλαδή επενδυτικά κεφάλαια με ανοικτή λήξη που ακολουθούν την απόδοση ενός δείκτη ή ενός ειδικού καλαθιού μετοχών και μεταβιβάσιμα χρεόγραφα όπως μετοχές, ομόλογα, ομολογίες και άλλοι διαπραγματεύσιμοι τίτλοι.

- Στην Ελλάδα το UCITS λειτουργεί με το όνομα **ΟΣΕΚΑ** (Οργανισμοί Συλλογικών Επενδύσεων σε Κινητές Αξίες). Στο άρθρο 2 του Νόμου 3283/13.11.2004 ορίζονται σαν οι οργανισμοί οι οποίοι έχουν σαν μοναδικό σκοπό να επενδύουν συλλογικά, σε κινητές αξίες και σε άλλα χρηματοοικονομικά στοιχεία, κεφάλαια που συγκεντρώνονται από το κοινό και των οποίων η λειτουργία βασίζεται στην αρχή της κατανομής των κινδύνων. Τα μερίδια αυτών, μετά από αίτηση των δικαιούχων, εξαγοράζονται ή εξοφλούνται, άμεσα ή έμμεσα, με στοιχεία του ενεργητικού των οργανισμών αυτών. Οι ΟΣΕΚΑ είναι οργανισμοί που επενδύουν σε κινητές αξίες (χρεωστικούς τίτλους και μετοχές), μέσα της αγοράς χρήματος, παράγωγα χρηματοπιστωτικά προϊόντα ή σε μερίδια άλλων ΟΣΕΚΑ. Δεν επιτρέπεται η επένδυση σε πολύτιμα μέταλλα. Δεν είναι ΟΣΕΚΑ οι οργανισμοί κλειστού τύπου συμπεριλαμβανομένων των Εταιριών Επενδύσεων Χαρτοφυλακίου, όσοι συγκεντρώνουν κεφάλαια χωρίς να προωθούν την πώληση μεριδίων τους στο ευρύ επενδυτικό κοινό, αυτοί που πωλούν τα μερίδιά τους στο κοινό τρίτων χωρών και όσοι λόγω της επενδυτικής και δανειοληπτικής τους πολιτικής δεν είναι κατάλληλοι για το επενδυτικό κοινό. Ο ΟΣΕΚΑ που έχει την καταστατική του έδρα σε άλλο κράτος μέλος της Ε.Ε σύμφωνα με τις διατάξεις της Οδηγίας 85/611/ΕΟΚ α) μπορεί να διαθέτει τα μερίδιά του ή να διαφημίζεται στην Ελλάδα τηρώντας τις αντίστοιχες διατάξεις της ελληνικής νομοθεσίας και β) υποχρεούται να λαμβάνει τα αναγκαία μέτρα, ώστε να εξασφαλίζονται στους μεριδιούχους που βρίσκονται στην Ελλάδα οι πληρωμές, η εξαγορά ή η εξόφληση μεριδίων σύμφωνα με τις διατάξεις του κανονισμού του.

Umbrella fund = κεφάλαιο ομπρέλα. Ένα επενδυτικό κεφάλαιο που περιλαμβάνει αρκετά υποκεφάλαια (subfunds). Όλα μαζί τα υποκεφάλαια σχηματίζουν μία ενιαία νομική οντότητα. Συνεπώς, μόνο το κεφάλαιο ομπρέλα πρέπει να λάβει έγκριση λειτουργίας από τις αρχές. Μόλις το κεφάλαιο ομπρέλα λάβει έγκριση, τότε μπορεί να συσταθούν τα υποκεφάλαια. Τα τελευταία, συνήθως, επενδύουν σε διαφορετικές αγορές και διαφορετικές χώρες. Οι πελάτες θεωρούν συμφέρουσα την επένδυση σε ένα κεφάλαιο ομπρέλα, διότι μπορούν να μετακινούνται από το ένα υποκεφάλαιο στο άλλο εύκολα και σχεδόν ανέξοδα, δηλαδή χωρίς την καταβολή οποιασδήποτε προμήθειας εισόδου.

UMTS (Universal Mobile Telecommunications Service) = παγκόσμια υπηρεσία κινητών τηλεπικοινωνιών. Είναι το ευρυζωνικό πακέτο της κινητής τηλεφωνίας τρίτης γενιάς (3G-third generation) για τη μετάδοση κειμένων, ψηφιοποιημένης φωνής, εικόνων και πολυμέσων με ταχύτητα που φθάνει τα δύο μεγαμπάιτς ανά δευτερόλεπτο. Επιτυγχάνει σύνδεση με το Internet και εξασφαλίζει όλες τις λειτουργικές δυνατότητες που έχει ένας ηλεκτρονικός υπολογιστής γραφείου.

Underlying instrument = το υποκείμενο μέσο σε ένα συμβόλαιο δικαιώματος προαίρεσης (option), σε ένα τίτλο επιλογής (warrant) ή σε ένα συμβόλαιο μελλοντικής εκπλήρωσης (future). Πρόκειται για χρεόγραφα, μετοχές, δείκτες τιμών, νομίσματα ή εμπορεύματα επί των οποίων ο κάτοχος θα λάβει το χρηματικό ποσό που αντιστοιχεί στην τιμή εξάσκησης του δικαιώματος.

Underperform = υποαπόδοση. Είναι η απόδοση που είναι κατώτερη από την απόδοση ενός χρησιμοποιούμενου δείκτη αναφοράς (benchmark index) όπως όταν ένα χαρτοφυλάκιο μετοχών έχει σαν benchmark το δείκτη Standard & Poor's 500 που στο συγκεκριμένο χρονικό

διάστημα είχε κέρδη 5% ενώ τα κέρδη της επένδυσης των μετοχών του χαρτοφυλακίου ήσαν 3,2%. Όμως, η ανωτέρω μέτρηση δεν λαμβάνει υπόψη τον κίνδυνο. Η μικρότερη απόδοση σε σχέση με το δείκτη το συγκεκριμένο έτος μπορεί να οφείλεται στη λιγότερη έκθεση στον κίνδυνο που επέλεξε ο διαχειριστής του χαρτοφυλακίου με δεδομένο ότι επικρατούσε αυξημένη αβεβαιότητα στην αγορά.

Underwriter = ανάδοχος. Το χρηματοπιστωτικό ίδρυμα, ή η επενδυτική ή ασφαλιστική εταιρία που αναλαμβάνει την έκδοση και τη διάθεση νέας έκδοσης χρεογράφων του πελάτη σε άλλα χρηματοοικονομικά ιδρύματα, θεσμικούς επενδυτές ή και στο ευρύ κοινό και έχει την υποχρέωση, εάν αυτό αναγράφεται στη σύμβαση, να αγοράσει τα τυχόν αδιάθετα υπόλοιπα έναντι προμήθειας. Για τις ασφαλιστικές επιχειρήσεις, underwriter είναι ο υπεύθυνος ανάληψης κινδύνου δηλαδή αυτός ο οποίος διασφαλίζει την αντιστοιχία κινδύνου και ασφαλίστρου και απαντά στο ερώτημα εάν η εταιρία θα καλύψει ή όχι συγκεκριμένο κίνδυνο και σε θετική περίπτωση αποφασίζει για το ύψος του ασφαλίστρου.

UNDIX = δείκτης τιμών καταναλωτή της Σουηδίας που δεν περιλαμβάνει τις δαπάνες για τόκους και τις άμεσες επιδράσεις από τη μεταβολή των έμμεσων φόρων και των επιδοτήσεων.

UN-EDIFACT, United Nations/Electronic Data Interchange for Administration, Commerce and Transport = ηλεκτρονική ανταλλαγή δεδομένων για τη διοίκηση, το εμπόριο και τις μεταφορές του Οργανισμού Ηνωμένων Εθνών. Πρόκειται για ένα σύστημα υπολογιστών που διαχειρίζεται ο ΟΗΕ και αποσκοπεί στην ηλεκτρονική διαβίβαση στοιχείων με τυποποιημένο τρόπο που επιτρέπει τη διαδικαστική ενσωμάτωση των λογισμικών των συμμετεχουσών επιχειρήσεων. Η εργασία συντήρησης και ανάπτυξης των προτύπων γίνεται από το Κέντρο του ΟΗΕ για τη διευκόλυνση του εμπορίου και του ηλεκτρονικά επιχειρείν (UN/CEFACT, United Nations Centre for Trade Facilitation and Electronic Business) υπό την εποπτεία της Οικονομικής Επιτροπής του ΟΗΕ για την Ευρώπη, (UN Economic Commission for Europe) και από την ομάδα εργασίας του χρηματοπιστωτικού τομέα UN CEFACT TBG5. Έχει υιοθετηθεί από τον Διεθνή Οργανισμό Τυποποίησης (International Organisation for Standardization (ISO) σαν το πρότυπο ISO 9735. Παρέχει μία σειρά κανόνων σύνταξης για δομημένα στοιχεία, ένα λειτουργικό πρωτόκολλο ανταλλαγής (I-EDI) και πρότυπα μηνυμάτων για την ανταλλαγή μεταξύ πολλών χωρών και πολλών τομέων τη οικονομίας.

Unemployment = ανεργία. Το φαινόμενο που δημιουργείται όταν η προσφορά εργασίας υπερβαίνει τη ζήτηση. Αποτελεί το μεγαλύτερο πολιτικό και κοινωνικό πρόβλημα σε περιόδους οικονομικής επιβράδυνσης ή κρίσης και τεχνολογικής έκρηξης. Διακρίνεται σε:

1) frictional unemployment = ανεργία τριβής. Είναι ένα μόνιμο και μακροπρόθεσμο φαινόμενο οφειλόμενο στην ανανέωση του εργατικού δυναμικού. Εργαζόμενοι συνταξιοδοτούνται ενώ μεσολαβεί κάποιο διάστημα για την πρόσληψη νέων, νέοι άνεργοι απόφοιτοι Λυκείου ή Πανεπιστημίων δεν αποδέχονται αμέσως οποιαδήποτε προσφερόμενη εργασία αλλά αναζητούν θέσεις που ανταποκρίνονται στα προσόντα τους ενώ το ίδιο μπορεί να συμβεί και με απολυμένους εργάτες που αναζητούν για κάποιο διάστημα νέα θέση ανάλογη με την επαγγελματική τους εμπειρία. Επίσης, ορισμένα εργοστάσια ή επιχειρήσεις κλείνουν ενώ άλλες δημιουργούνται. Εάν δεν συμπίπτουν χρονικά τα δύο φαινόμενα προκαλείται στο μεσοδιάστημα ανεργία τριβής

2) structural unemployment = διαρθρωτική ανεργία. Προκύπτει από δομικές αλλαγές στην παραγωγή όπως από την πρόοδο της τεχνολογίας, την ένταση του διεθνούς ανταγωνισμού, τη μετεγκατάσταση επιχειρήσεων και την απαξίωση επαγγελμάτων. Η διαρθρωτική ή δομική όπως αποκαλείται ανεργία οφείλεται στην καταστροφή θέσεων εργασίας ενώ οι δημιουργούμενες νέες θέσεις απαιτούν διαφορετικά προσόντα ή τη μετακίνηση του εργατικού δυναμικού σε άλλες γεωγραφικές περιοχές

3) technological unemployment = τεχνολογική ανεργία. Προκαλείται από την υποκατάσταση της εργασίας από την εισαγωγή σύγχρονων μηχανών στην περίπτωση που η χρησιμοποίηση αυτών μειώνει το κόστος παραγωγής και με τον τρόπο αυτό κρίνεται πιο συμφέρουσα από τη χρήση ανθρώπινων πόρων. Ο αριθμός των εξειδικευμένων τεχνικών και των χειριστών που θα κληθούν να λειτουργήσουν και να συντηρήσουν τις μηχανές και τους ηλεκτρονικούς υπολογιστές είναι πολύ μικρότερος από τον αριθμό των εργαζόμενων που χάνει τη χειρωνακτική εργασία του

4) cyclical unemployment = κυκλική ανεργία. Είναι η κυμαινόμενη ανεργία που επηρεάζεται από ένα χαμηλό επίπεδο συνολικής ζήτησης το οποίο συνδέεται με μία φάση ύφεσης του οικονομικού ή επιχειρηματικού κύκλου. Σχετικός είναι και ο όρος Κεϋνσιανή ανεργία (Keynesian unemployment) που εισήγαγε ο Τζον Μείναρντ Κέινες για να περιγράψει την ανεργία που ακολουθεί τις οικονομικές διακυμάνσεις και οφείλεται σε ανεπάρκεια της συνολικής ζήτησης.

5) seasonal unemployment = εποχική ανεργία. Είναι η απώλεια θέσεων εργασίας που προκαλείται από μετεωρολογικά φαινόμενα όπως τυφώνες και άλλα ακραία καιρικά φαινόμενα ή άλλες παροδικές ή μόνιμες εποχικές αιτίες. Η δασική βιομηχανία, η αλιεία και οι κατασκευές επηρεάζονται σημαντικά από τις κλιματολογικές μεταβολές ενώ ο τουρισμός από την επιμήκυνση ή τη σμίκρυνση της τουριστικής περιόδου ή από γεωπολιτικά γεγονότα όπως πόλεμοι, πολιτική αστάθεια ή τρομοκρατικές ενέργειες. Η εποχική ανεργία μειώνεται και σε περιόδους αύξησης των λιανικών πωλήσεων όπως την περίοδο των εορτών των Χριστουγέννων και του νέου έτους.

Η διαρθρωτική ανεργία και ιδίως η τεχνολογική ανέρχεται σε 30%-40% του συνόλου της ανεργίας στις χώρες της Ε.Ε. Η Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα εκτιμά ότι η αντιμετώπιση της ανεργίας επιτυγχάνεται με την απελευθέρωση και αποκανονικοποίηση της αγοράς εργασίας ενώ οι περισσότερες κυβερνήσεις της Ε.Ε υποστηρίζουν σαν αποτελεσματική λύση την αύξηση των επενδύσεων στην οποία συμβάλλει αποφασιστικά το χαμηλό επίπεδο των επιτοκίων.

Unique identifier = αποκλειστικός αναγνωριστικός κωδικός. Ένας συνδυασμός γραμμάτων, αριθμών ή συμβόλων που καθορίζεται από τον πάροχο υπηρεσιών πληρωμών, σύμφωνα με τα πρωτόκολλα του συστήματος πληρωμών και διακανονισμού ή του συστήματος ηλεκτρονικού ταχυδρομείου που χρησιμοποιείται για την πραγματοποίηση της μεταφοράς χρηματικών ποσών.

Unit Investment Trust, UIT = μονάδα επένδυσης αμοιβαίων κεφαλαίων. Ένα σύνολο επενδύσεων αποτελούμενη συνήθως από ομόλογα ή και από μετοχές τα οποία πωλούνται στους επενδυτές σαν μια ενιαία μονάδα που αντιπροσωπεύει ένα κλάσμα της ιδιοκτησίας του συνολικού πακέτου. Σε αντίθεση με τα αμοιβαία κεφάλαια, οι επενδυτικές μονάδες δεν αλλάζουν και δεν αντικαθίστανται όταν λήγουν ή εξοφλούνται πριν από τη λήξη. Συνήθως, οι μονάδες πωλούνται από διαμεσολαβητές της αγοράς (brokers).

Unit Linked Products = προϊόντα συνδεδεμένα με μονάδες (units) ή με την αξία μεριδίων. Πρόκειται για μεικτά ασφαλιστικά και χρηματοπιστωτικά προϊόντα που έχουν σχεδιασθεί για τις επενδυτικές ανάγκες του κοινού αλλά και για να καλύψουν τις ανάγκες των ασφαλιστικών επιχειρήσεων και κύρια για να μειώσουν τον επενδυτικό τους κίνδυνο. Συνδυάζουν την ασφαλιστική κάλυψη και την επένδυση-αποταμίευση. Οι ασφαλιστικές τους παροχές συνδέονται με την αξία μεριδίων ενός αμοιβαίου κεφαλαίου ή με την αξία περιουσιακών στοιχείων που περιλαμβάνονται σε ένα εσωτερικό κεφάλαιο της ασφαλιστικής επιχείρησης συνήθως διαιρεμένο σε μονάδες όπως είναι π.χ οι μετοχές και τα κρατικά ομόλογα. Η ασφαλιστική επιχείρηση χρησιμοποιώντας ποσοστό των καταβληθέντων ασφαλίσεων σχηματίζει ατομικό λογαριασμό για κάθε ασφαλιστήριο. Σε αντίθεση με τα αμοιβαία κεφάλαια, στα προϊόντα unit linked είναι ο ίδιος ο επενδυτής που επιλέγει το είδος των επενδυτικών κεφαλαίων και αποφασίζει για την ανάληψη κινδύνου (χαμηλός, μέτριος μεγάλος) και έχει το δικαίωμα της ανασύνθεσης της κατανομής της επένδυσής του. Η ασφαλιστική επιχείρηση δίνει το βάρος όχι στην παροχή εγγυημένης απόδοσης αλλά στην προσπάθεια να επιτύχει επιτόκια υψηλού επιπέδου ώστε να έχει πλεονέκτημα στον ανταγωνισμό και να αυξήσει τον αριθμό των πελατών της. Σε ένα ασφαλιστήριο unit linked μπορούν να προσαρτηθούν συμπληρωματικές καλύψεις όπως κάλυψη λόγω θανάτου, μόνιμης ολικής ανικανότητας κλπ. Κάθε μονάδα ή μερίδιο έχει τρεις τιμές: α) την καθαρή τιμή του μεριδίου που είναι ο λόγος της διαίρεσης της αξίας του επενδυτικού κεφαλαίου προς τον αριθμό των μεριδίων β) την τιμή διάθεσης που είναι η τιμή στην οποία ο πελάτης αγοράζει τα μερίδια και γ) η τιμή εξαγοράς που είναι η τιμή που ο πελάτης εξαγοράζει τα μερίδια δηλαδή η τιμή που χρησιμοποιείται όταν ο πελάτης πωλεί τα μερίδιά του πριν από τη λήξη του ή όταν αυτό λήξει. Επειδή οι παροχές των unit linked εκφράζονται στην τιμή εξαγοράς, η διαφορά μεταξύ της τιμής διάθεσης και τιμής εξαγοράς μειώνει αντίστοιχα την αξία των επενδυσόμενων ασφαλίσεων. Συνήθως κάθε εργάσιμη ημέρα καθορίζεται η τιμή διάθεσης και η τιμή εξαγοράς των

μονάδων. Οι επενδυτικές μονάδες καταχωρούνται στον ατομικό λογαριασμό του συγκεκριμένου ασφαλιστηρίου.

Unit test = μοναδιαίο τεστ. Ο έλεγχος της ορθής λειτουργικότητας κάθε μεμονωμένης εφαρμογής ενός μηχανογραφικού συστήματος. Η δοκιμή αυτή πραγματοποιείται υποχρεωτικά τόσο μετά από την αρχική εγκατάσταση ενός συστήματος όσο και μετά από κάθε αναβάθμιση ή μερική βελτίωση ή τροποποίηση αυτού. Για το σκοπό αυτό εισάγονται στο σύστημα σενάρια συναλλαγών για κάθε μία εφαρμογή ή instrument χωριστά. Για παράδειγμα σε ένα σύστημα διαχείρισης διαθεσίμων, κάθε λειτουργικότητα θα δοκιμασθεί όπως το στήσιμο των χρηματοοικονομικών προϊόντων, η διασύνδεση με άλλα συστήματα όπως η τροφοδοσία με τιμές αγοράς ή με το σύστημα SWIFT ή με το λογιστικό σύστημα της επιχείρησης. Εφόσον διαπιστωθεί δυσλειτουργία, θα γίνει ανάλυση και θα επιλυθεί το πρόβλημα με επέμβαση στην παραμετροποίηση ή στο λογισμικό. Το μοναδιαίο τεστ δεν επιλύει όλα τα προβλήματα του συστήματος αλλά μόνο της συγκεκριμένης λειτουργικότητας. Για το λόγο αυτό, ακολουθεί ολοκληρωμένο/παλινδρομικό τεστ (regression test, βλέπε όρο) στο οποίο εισάγονται συναλλαγές από όλες τις εφαρμογές και ανιχνεύονται πιθανές δυσλειτουργίες που οφείλονται σε αλληλοεπηρεασμό των διαφόρων επί μέρους συστατικών του συστήματος.

Unit Trust = μία επενδυτική εταιρία η οποία αγοράζει ένα μη διαχειριζόμενο χαρτοφυλάκιο χρεογράφων που αποφέρει εισόδημα και κατόπιν πωλεί μερίσματα του κεφαλαίου της εταιρίας σε επενδυτές. Ο τύπος αυτός της εταιρίας απαντάται στις ΗΠΑ και κύρια στο Ηνωμένο Βασίλειο. Η κυριότερη διαφορά με το αμοιβαίο κεφάλαιο (mutual fund) είναι ότι το αμοιβαίο κεφάλαιο τυγχάνει ενεργούς διαχείρισης ενώ στο unit trust απουσιάζει παντελώς η διαχείριση. Τα κεφαλαιακά κέρδη, οι τόκοι και τα μερίσματα του τελευταίου περνούν στους μετόχους σε τακτικές περιόδους. Εάν το unit trust επενδύει μόνο σε αφορολόγητα χρεόγραφα, τότε και το εισόδημα αυτού είναι αφορολόγητο. Ένα unit trust θεωρείται γενικά σαν μια επένδυση χαμηλού κινδύνου αλλά και μικρής απόδοσης. Μερικοί επενδυτές προτιμούν τα unit trusts από τα αμοιβαία κεφάλαια διότι τυπικά έχουν μικρότερες ετήσιες λειτουργικές δαπάνες. Εν τούτοις, μερικές φορές τα unit trusts επιβαρύνουν τους επενδυτές με έξοδα πωλήσεων και με τέλη εισόδου- εξόδου στην και από την εταιρία.

UNIX = λειτουργικό σύστημα υπολογιστών που δημιουργήθηκε το 1969 από τους ερευνητές της εταιρίας AT&T Ντένις Ρίτσι και Κεν Τόμσον. Επιτυγχάνει ταυτόχρονη σύνδεση με πολλούς Η/Υ και τους χρήστες αυτών. Φέρει σχετικά ανεξάρτητο υλικό (hardware) και διασυνδέσεις εφαρμογής (application interfaces). Είναι το πιο διαδεδομένο σε διακομιστές (servers) και φέρει τα πρωτόκολλα TCP/IP. Για το λόγο αυτό, χρησιμοποιείται ευρύτατα στους διακομιστές του διαδικτύου (Internet servers).

UNRA, United Nations Relief and Rehadiliation Administration = Οργανισμός Ανακούφισης και Αποκατάστασης Ηνωμένων Εθνών. Ιδρύθηκε το 1943 από 43 κράτη, που στη συνέχεια αποτέλεσαν μέλη του ΟΗΕ, με αντικειμενικό σκοπό να βοηθήσει οικονομικά τις χώρες που είχαν πληγεί από τις δυνάμεις του άξονα στη διάρκεια του Β' Παγκόσμιου Πολέμου. Κάθε μέλος της UNRA διέθετε στο ταμείο της οργάνωσης, για την εξυπηρέτηση των σκοπών της, το 1% του εθνικού του εισοδήματος. Στην πραγματικότητα, ελεγχόταν από τις ΗΠΑ που κατέβαλε το 73% των κεφαλαίων της. Η UNRA εγκαταστάθηκε στην Ελλάδα την 1^η Απριλίου του 1945 και μέσα στη διετία 1945 - 1947 εισήγαγε στη χώρα μας τρόφιμα αξίας 171,9 εκατομμυρίων δολαρίων. Για τον εξοπλισμό της γεωργίας διέθεσε μηχανήματα και άλλα είδη αξίας 45 εκατομμυρίων δολαρίων ενώ για φάρμακα διέθεσε το ποσό των 7.540.000 δολαρίων. Το 1952 ο Κυριάκος Βαρβαρέσος (1884-1957), που ήταν καθηγητής της Πολιτικής Οικονομίας στη Νομική Σχολή Αθηνών, υπήρξε για πολλά χρόνια Υποδιοικητής και Διοικητής της Τραπέζης της Ελλάδος και μετά την απελευθέρωση έγινε για ένα διάστημα Αντιπρόεδρος της κυβέρνησης Βούλγαρη και Υπουργός Εφοδιασμού και Οικονομικών, υποστήριξε ότι για να συμπληρώσει τη βοήθεια της UNRA το ελληνικό Δημόσιο υποχρεώθηκε να διαθέσει ολόκληρο σχεδόν το συναλλαγματικό απόθεμα της χώρας σε χρυσό, δολάρια και λίρες Αγγλίας. Τα είδη της UNRA πουλιούνταν στην ελληνική αγορά. Πολλά, όμως, από αυτά τα είδη δίνονταν δωρεάν.

UNSCR, United Nations Security Council Resolution = απόφαση του Συμβουλίου Ασφαλείας του Οργανισμού Ηνωμένων Εθνών (ΟΗΕ). Λαμβάνεται από το 15μελές Συμβούλιο Ασφαλείας με τις θετικές ψήφους τουλάχιστον 9 μελών και με την προϋπόθεση ότι

δεν είναι αντίθετο κανένα από τα 5 μόνιμα μέλη (Γαλλία, Ηνωμένες Πολιτείες της Αμερικής, Ηνωμένο Βασίλειο της Μεγάλης Βρετανίας και Βορείου Ιρλανδίας, Κίνα και Ρωσική Ομοσπονδία).

Unsecured transactions = συναλλαγές που δεν είναι εγγυημένες με ασφάλεια (collateral) ή γενικά δεν υποστηρίζονται από ενέχυρο, υποθήκη ή άλλη επαρκή ασφάλεια. Στις περιπτώσεις αυτές, η εκπλήρωση των υποχρεώσεων των αντισυμβαλλόμενων επαφίεται στην καλή πίστη και τη χρηματοοικονομική τους κατάσταση. Για παράδειγμα, συναλλαγές χωρίς ασφάλεια πραγματοποιούνται στην αγορά χρήματος (money market) και ιδιαίτερα στο ταμειακό σκέλος αυτής που αφορά την παροχή κύρια ρευστότητας μίας ημέρας (overnight liquidity). Οι συναλλαγές χωρίς ασφάλεια ανέρχονται περίπου στο 37% του συνόλου των πράξεων της αγοράς χρήματος με τις αντιστρεπτές συναλλαγές (repos) να αντιπροσωπεύουν ποσοστό 46%.

Unsystematic risk = μη συστηματικός κίνδυνος. Καλείται και διαφοροποιήσιμος κίνδυνος (diversifiable risk) ή υπολειμματικός κίνδυνος (residual risk) ή κίνδυνος ιδιοσυγκρασίας (idiosyncratic risk) ή μοναδικός κίνδυνος (unique risk). Είναι ο κίνδυνος που δεν μπορεί να ερμηνευθεί από τις κινήσεις της αγοράς (uncorrelated with general market moves). Μπορεί να είναι μοναδικός για μια εταιρία όπως είναι η πιθανή απεργία του προσωπικού της για ζητήματα που αφορούν αποκλειστικά το εσωτερικό της επιχείρησης, το αποτέλεσμα μιας δυσμενούς δικαστικής απόφασης ή μια φυσική καταστροφή. Στο πεδίο της διαχείρισης διαθεσίμων, οι συνέπειες του κινδύνου αυτού μπορούν να μηδενισθούν ή περιορισθούν μέσω της διαφοροποίησης (diversification) του χαρτοφυλακίου όπως κατά χρηματοοικονομικό προϊόν, επενδυτικό τομέα και γεωγραφικές αγορές.

Unwinding = μια διαδικασία που ακολουθείται σε ορισμένα συστήματα συμφητισμού και διακανονισμού, στα οποία οι μεταφορές χρεογράφων και κεφαλαίων διακανονίζονται σε καθαρή βάση (on a net basis) στο τέλος του κύκλου, με χαρακτηρισμό όλων των μεταφορών σαν προσωρινών μέχρις ότου όλοι οι συμμετέχοντες απαλλαγούν από τις υποχρεώσεις τους. Εάν ένας συμμετέχων βρεθεί σε αδυναμία διακανονισμού μερικών ή όλων των μεταφορών του, τότε αυτές διαγράφονται από το σύστημα και οι υποχρεώσεις διακανονισμού από τις εναπομένουσες μεταφορές επανυπολογίζονται. Η διαδικασία αυτή μπορεί να μεταφέρει τις πιέσεις ρευστότητας και πιθανών ζημιών στους άλλους συμμετέχοντες και σε εξαιρετικές περιπτώσεις να οδηγήσει σε συστημικό κίνδυνο.

Upgrade = αναβάθμιση. Στην πληροφορική σημαίνει τη μετατροπή δεδομένων με την προσθήκη όλων των επιγενόμενων βελτιωτικών τροποποιήσεων και προσθηκών ώστε να ενεργοποιηθούν όλες οι ωφέλειες που προκύπτουν από τη νεότερη έκδοση (version). Πιο απλά είναι η τεχνική διαδικασία αναβάθμισης ενός λογισμικού (software) ή ενός υλικού (hardware) σε νεότερη και πιο αποτελεσματική έκδοση.

UPS (Uninterruptible Power Supply) = σύστημα αδιάλειπτης παροχής. Μία μπαταρία συνεχούς παροχής ηλεκτρικής ενέργειας που ενεργοποιείται στην περίπτωση διακοπής του ηλεκτρικού ρεύματος. Τυπικά, το UPS διατηρεί σε λειτουργία ένα ηλεκτρονικό υπολογιστή για αρκετά λεπτά ώστε ο χρήστης να προλάβει να σώσει δεδομένα. Υπάρχουν δύο βασικά είδη UPS: α) **standby power systems (SPSs)** που παρακολουθούν τη ροή του ηλεκτρικού ρεύματος και θέτουν σε λειτουργία τη μπαταρία εφόσον διαπιστώσουν διακοπή τροφοδοσίας. Έχουν το μειονέκτημα ότι ενεργούν με μία μικρή καθυστέρηση β) **on-line UPS**. Κοστίζουν πιο ακριβά αλλά παρέχουν άμεση τροφοδοσία ακόμα και στην περίπτωση που η παροχή του ηλεκτρικού ρεύματος λειτουργεί κανονικά.

URL, Uniform Resource Locator = εντοπιστής ομοιόμορφων πόρων. Είναι μία ειδικά διαμορφωμένη ταινία κειμένου που προσδιορίζει την τοποθεσία στο Ίντερνετ. Περιέχει τρία τμήματα: **α)** δικτυακό πρωτόκολλο (network protocol) που χρησιμοποιείται για την πρόσβαση στην τοποθεσία του διαδικτύου όπως **http://**, **ftp:** και **mailto://** **β)** όνομα και διεύθυνση του φιλοξενούμενου (host name and address) που ακολουθεί τον προσδιορισμό του ανωτέρω πρωτοκόλλου. Οι φιλοξενούμενοι μπορούν να προσδιορίζονται από την πρότυπη ονοματοδοσία του διαδικτύου (Internet-standard naming) ή από τη διεύθυνση του διαδικτυακού πρωτοκόλλου (IP address) όπως π.χ **http://compnetworking.about.com** ή το ισοδύναμο **http://209.143.212.20** **γ)** τοποθεσία φακέλου (file location) που καθορίζει την

τοποθεσία του πόρου του δικτύου. Πόροι (resources) είναι φάκελοι που μπορεί να είναι φάκελοι κειμένου, έγγραφα, γραφικά ή προγράμματα. Τα ονόματα των πόρων (resource names) είναι σχετικά με ένα τοπικό διευθυνσιολόγιο.

Τεχνικά, ένα URL, όπως <http://compnetworking.about.com> περιέχει μία τεκμαρτή τοποθεσία φακέλου την οποία οι διακομιστές του διαδικτύου (Web servers), όπως ο Apache, μετατρέπουν αυτόματα σε ένα όνομα ειδικού φακέλου όπως [index.htm](http://compnetworking.about.com/library/glossary/blglossary/htm). Όλοι οι άλλοι ειδικοί φάκελοι υπάρχουν σε μία ιεραρχία ή δενδρικό διευθυνσιολόγιο όπως το επόμενο: <http://compnetworking.about.com/library/glossary/blglossary/htm>.

USB, Universal Serial Bus = γενικό σειριακό όχημα. Μία διασύνδεση υλικού (hardware interface) που χρησιμοποιείται για να συνδέσει στον Η/Υ πολλά περιφερειακά όπως το πληκτρολόγιο (keyboard), ποντίκι (mouse), δρομολογητή (router), σαρωτή (scanner), ψηφιακό μικρόφωνο (digital speaker), ψηφιακό ποντίκι παιχνιδιών (digital joystick), ψηφιακή κάμερα (digital camera) ή ένα τηλέφωνο προσωπικού υπολογιστή. Μπορεί να συνδέσει στον Η/Υ μέχρι 127 περιφερειακές συσκευές. Αντικατέστησε τις σειριακές και παράλληλες πύλες σε ένα Η/Υ. Για να εγκατασταθεί ένα USB, απαιτείται η σύνδεση καλωδίων USB με USB ports. Το λειτουργικό σύστημα USB driver εντοπίζει αυτόματα και παραμετροποιεί τις συνδέσεις. Στις αρχικές εκδόσεις, η μεταφορά δεδομένων γινόταν σε ταχύτητες των 12 μεγαμπάιτς. Η πιο πρόσφατη έκδοση USB 2.0 παρέχει ταχύτητα μετάδοσης των στοιχείων 480 μεγαμπάιτς και συναγωνίζεται το FireWire (βλέπε όρο).

User-id, (User Identification) = κωδικός αναγνώρισης. Είναι ο κωδικός που συνήθως φέρει, μεταξύ άλλων, την ονομασία του χρήστη και μαζί με το μυστικό συνθηματικό κωδικό (password) χρησιμοποιείται για την πρόσβαση σε ένα διακομιστή (server), ένα ηλεκτρονικό υπολογιστή ή σε οποιοδήποτε πληροφοριακό σύστημα. Στο ηλεκτρονικό ταχυδρομείο (Electronic Mail, Email) είναι το όνομα που προηγείται του συμβόλου @.

User interface, UI = διασύνδεση χρήστη. Το υλικό και λογισμικό μέσω των οποίων μεταφέρονται δεδομένα από τον χρήστη στον Η/Υ και από τον Η/Υ στον χρήστη. Η διασύνδεση περιλαμβάνει το πληκτρολόγιο (keyboard), το ποντίκι (mouse), το βίντεο (video), τον εκτυπωτή (printer) και το μηχανισμό συλλογής δεδομένων (data capture).

V

Valeur = αξία. Στη χρηματοοικονομική σημαίνει την ημερομηνία (value date) από την οποία ο δικαιούχος γίνεται κύριος των μεταβιβαζομένων χρημάτων, χρεογράφων ή άλλου περιουσιακού στοιχείου. Για παράδειγμα, είναι η ημερομηνία από την οποία μια κίνηση καταθέσεων γίνεται τοκοφόρος ή από την οποία μεταβιβάζεται η κυριότητα ενός ομολόγου, μιας μετοχής ή ενός νομίσματος. Το ποσό μιας επιταγής, η οποία προσκομίζεται από τον κομιστή σε μία τράπεζα για να πιστωθεί στο λογαριασμό του, δεν τίθεται άμεσα στη διάθεση αυτού αλλά με valeur 3 ή 7 ημερών και γενικά όσο χρειάζεται για να τεθεί το ποσό στη διάθεση της τράπεζας λαμβανομένου υπόψη της χρονοβόρου διαδικασίας του συμψηφισμού μέσω συστήματος πληρωμών. Η συνηθέστερη valeur στις πράξεις διαπραγμάτευσης συναλλάγματος είναι αυτή των δύο ημερών (spot).

Valuation haircut = περικοπή αποτίμησης. Ένα μέτρο ελέγχου των κινδύνων που εφαρμόζεται στα περιουσιακά στοιχεία που χρησιμοποιούνται σαν ασφάλεια/εγγύηση (collateral) στις ανιστρεπτές συναλλαγές (repurchase agreement (repo) and reverse agreement (reverse repo)). Για τον προσδιορισμό του ποσού της ασφάλειας υπολογίζεται η αξία των περιουσιακών στοιχείων με την τρέχουσα τιμή της αγοράς μείον ένα ορισμένο ποσοστό (περικοπή).

Value-at-Risk (VaR) = αξία σε κίνδυνο. Μία στατιστική μέθοδος μέτρησης του κινδύνου αγοράς (market risk). Υπολογίζει την ανώτατη δυνητική ζημία την οποία μπορεί να υποστεί ένα χαρτοφυλάκιο χρεογράφων, σε ένα δεδομένο επίπεδο εμπιστοσύνης και σε μια συγκεκριμένη χρονική περίοδο. Παράμετροι της VaR είναι η χρονική περίοδος διακράτησης των χρεογράφων, το επίπεδο εμπιστοσύνης π.χ 95% ή 90% στην περίπτωση ανάληψης μεγαλύτερων κινδύνων και η περίοδος των ιστορικών στοιχείων.

• Στατιστικά ζητήματα της μεθόδου είναι:

α. η μεταβλητότητα των τιμών (volatility)

β. η συσχέτιση (correlation) που δείχνει πως κινείται ένα ομόλογο συγκριτικά με την τιμή ενός άλλου ομολόγου. Η καλύτερη συσχέτιση είναι στο -1 που σημαίνει ότι όταν ανεβαίνει η τιμή ενός ομολόγου του χαρτοφυλακίου μας πέφτει η τιμή ενός άλλου ομολόγου μας γεγονός που περιορίζει τους κινδύνους. Το $+1$ σημαίνει ότι και τα δύο ομόλογα κινούνται παράλληλα ενώ για παράδειγμα το $-0,2$ σημαίνει ότι όταν η τιμή του ενός αυξηθεί κατά 20% του άλλου θα μειωθεί σε σχέση με το πρώτο κατά 20%

γ. η κανονικότητα (normality) που προϋποθέτει ότι οι αποδόσεις των επενδυόμενων περιουσιακών στοιχείων ακολουθούν μία κανονική κατανομή.

• Τα μοντέλα κινδύνων της αγοράς της VaR είναι:

1) η προσέγγιση μεταβολής - συμμεταβολής (variance - covariance approach). Η Variance (μεταβολή ή διακύμανση) μετρά τη διασπορά ενός συνόλου στοιχείων γύρω από τη μέση απόκλιση της μέσης τιμής του ή άλλως μετρά τη μεταβλητότητα των τιμών από ένα μέσο όρο. Η Covariance (συμμεταβολή ή συνδιακύμανση) είναι μία μέτρηση του βαθμού κατά τον οποίο δύο φέροντα κίνδυνο περιουσιακά στοιχεία κινούνται παράλληλα. Μία θετική Covariance σημαίνει ότι οι αποδόσεις κινούνται μαζί ενώ στην αρνητική Covariance οι αποδόσεις κινούνται αντίθετα

2) η ιστορική προσομοίωση (historical simulation). Πρόκειται για μοντέλο που αναπαράγει πιστά την ιστορική πραγματικότητα. Χρησιμοποιεί τις τιμές της αγοράς που λαμβάνονται από βάσεις δεδομένων συμβεβλημένων μεγάλων επενδυτικών εταιριών

3) η προσομοίωση του Μόντε Κάρλο (Monte Carlo simulation). Πρόκειται για πιο εξελιγμένη ιστορική μέθοδο που λαμβάνει περίπου 10.000 τυχαία σενάρια για την εξέλιξη των τιμών των ομολόγων. Ακολουθεί η πλήρης αποτίμηση κάθε θέσης για κάθε σενάριο, ο καθορισμός των κερδών και των ζημιών και ο υπολογισμός της VaR παραμετρικά ή εμπειρικά. Το όνομα

προέρχεται από την ομώνυμη πόλη όπου ανθούν τα καζίνα και τα τυχερά παίγνια. Και στην προσομοίωση αυτή λαμβάνονται υπόψη τυχαία σενάρια.

- **Μειονέκτημα:** Η μέθοδος VaR μπορεί να προβλέψει την ανώτατη δυνατή ζημία πχ πάνω από 100.000 ευρώ, δεν μπορεί όμως να την προσδιορίσει με ποσοτική ακρίβεια ιδιαίτερα στην περίπτωση ακραίων αλλαγών των τιμών. Για το σκοπό αυτό χρησιμοποιείται το stress testing (βλέπε λέξη).

- **Πλεονεκτήματα:** Η μέθοδος VaR πλεονεκτεί έναντι της μεθόδου modified duration (βλέπε λέξη duration) διότι λαμβάνει υπόψη τη διασπορά στο χαρτοφυλάκιο δηλαδή τη διαφορετική σύνθεση του χαρτοφυλακίου. Επόμενα, δύο χαρτοφυλάκια με διαφορετική σύνθεση αλλά με την ίδια duration, φαίνεται να έχουν τον ίδιο κίνδυνο αν χρησιμοποιήσουμε τη μέθοδο της duration αλλά διαφορετικό κίνδυνο αν χρησιμοποιήσουμε τη μέθοδο VaR. Όσο δε μεγαλύτερη είναι η modified duration των χαρτοφυλακίων, τόσο μεγαλύτερη θα είναι η διαφορά της VaR μεταξύ αυτών των χαρτοφυλακίων. Άλλο πλεονέκτημα της VaR είναι ότι λαμβάνει υπόψη τη μεταβλητότητα (volatility). Σε περιόδους που η μεταβλητότητα των αγορών αυξάνεται, παράλληλα αυξάνεται και ο κίνδυνος που διατρέχει ένα χαρτοφυλάκιο έστω και αν δεν υπάρχουν μεταβολές στη modified duration. Στην περίπτωση αυτή η αύξηση του κινδύνου μπορεί να μετρηθεί μόνο με τη μέθοδο VaR όχι όμως με τη modified duration. Τέλος η modified duration δίνει κατευθείαν ένα νομισματικό αποτέλεσμα που είναι χρήσιμο για να εκτιμηθεί το μέγεθος των πιθανών απωλειών.

Value date = ημερομηνία αξίας. Στη χρηματοοικονομική σημαίνει την ημερομηνία παράδοσης στον αντισυμβαλλόμενο των κεφαλαίων, της ασφάλειας ή οποιασδήποτε απαίτησης. Στις συναλλαγές όψεως (spot transactions) ημερομηνία αξίας είναι η δεύτερη εργάσιμη ημέρα μετά την ημέρα της συναλλαγής ενώ στις προθεσμιακές συναλλαγές (forward transactions) είναι η μελλοντική ημερομηνία που έχει καθορισθεί στη σύμβαση.

VAN (Value - Added Network) = δίκτυο μεταφοράς δεδομένων που συμπληρώνει τις βασικές επικοινωνιακές λειτουργίες ενός συστήματος πληροφορικής. Διαθέτει ικανότητα διόρθωσης σφάλματος μετάδοσης και συμβατότητα μεταξύ διαφορετικών Η/Υ και τερματικών που μετέχουν στο δίκτυο.

Variable interest rate = κυμαινόμενο επιτόκιο σε αντίθεση με το σταθερό επιτόκιο (fixed rate). Μπορεί να κυμαίνεται σε όλη τη διάρκεια της ζωής του δανείου. Συχνά, συνδέεται με ένα δείκτη (π.χ το LIBOR) που αντανάκλα τις αλλαγές του επιπέδου των επιτοκίων της αγοράς. Μία διακύμανση των επιτοκίων προξενεί αλλαγές είτε στις πληρωμές ή στη διάρκεια του δανείου. Επίσης, τίθενται όρια μέχρι τα οποία μπορούν να γίνουν αποδεκτές οι διακυμάνσεις των επιτοκίων. Εάν τα επιτόκια υπερβούν τα όρια, τότε ισχύει το επιτόκιο του ορίου.

Variance = μία μέτρηση της διασποράς ενός συνόλου σημείων δεδομένων γύρω από τη μέση αξία αυτών. Είναι η μαθηματική προσδοκία της μέσης απόκλισης από το μέσο όρο της αξίας. Η τετραγωνική ρίζα της variance αποτελεί την τυπική απόκλιση (βλέπε όρο standard deviation). Στη χρηματοοικονομική, variance είναι μία στατιστική μέτρηση της έκθεσης στον κίνδυνο μιας επένδυσης όπως ενός χαρτοφυλακίου ή ενός ομολόγου ή μιας μετοχής. Είναι το ποσό κατά το οποίο επί μέρους κερδοφόρες θέσεις αποκλίνουν από το μέσο όρο των κερδών σε μια δεδομένη χρονική περίοδο. Η υψηλή variance είναι ένδειξη υψηλού κινδύνου.

Variation margin = περιθώριο διαφορών αποτίμησης. Η διαφορά που προκύπτει από την καθημερινή αποτίμηση με τιμές αγοράς της αξίας ενός χρεογράφου που χρησιμοποιείται σαν ασφάλεια (collateral) στις αντιστρεπτές συναλλαγές (repos and reverse repos). Εάν η αξία του χρεογράφου μειωθεί, ο αντισυμβαλλόμενος που παρέσχε την ασφάλεια υποχρεούται, ανάλογα με τους όρους της σύμβασης, να συμπληρώσει την αξία του ή με χρεόγραφα ή με μετρητά. Στην περίπτωση που η τρέχουσα αξία αυξηθεί, θα του αποδοθεί η διαφορά είτε σε χρεόγραφα ή σε μετρητά.

Vega = το ποσοστό κατά το οποίο η τιμή ενός συμβολαίου δικαιώματος προαίρεσης (option) αλλάζει συγκρινόμενη προς το 1% της αλλαγής της τεκμαρτής μεταβλητότητας των τιμών. Πιο απλά, είναι η αλλαγή στην τιμή ενός option που προκύπτει από τη μεταβλητότητα της τιμής του υποκειμένου μέσου (underlying instrument). Όσο το Βέγκα αυξάνει η ανάγκη για κάλυψη του κινδύνου (hedging) αυξάνεται. Το Βέγκα ποσοτικοποιεί την έκθεση στον κίνδυνο στη

διάρκεια των αλλαγών της τεκμαρτής μεταβλητότητας των τιμών (implied volatility). Με άλλα λόγια, το Βέγκα υποδεικνύει κατά προσέγγιση πόσο πολύ η τιμή ενός option θα αυξηθεί ή θα μειωθεί σε ένα επίπεδο της implied volatility. Ο πωλητής ενός option επωφελείται από μία πτώση της τεκμαρτής μεταβλητότητας και αντίστροφα ο αγοραστής ενός option από μία αύξηση αυτής.

Venture capital, VC = εταιρία υψηλού επιχειρηματικού κινδύνου. Ένας πρωτότυπος χρηματοδοτικός θεσμός που λειτουργεί με τη συμμετοχή της εταιρίας υψηλού επιχειρηματικού κινδύνου στο κεφάλαιο της χρηματοδοτούμενης επιχείρησης και συνήθως στη διοίκηση αυτής.

● Οι εταιρίες VC είναι θυγατρικές τραπεζών, άλλων χρηματοπιστωτικών ιδρυμάτων ή πολυεθνικών εταιριών. Χρηματοδοτούν, κύρια, νέες μικρομεσαίες επιχειρήσεις με προοπτική ανάπτυξης καινοτομιών και νέων τεχνολογιών σε στρατηγικούς τομείς της παραγωγής. Οι επενδύσεις σε VC δεν εξασφαλίζουν βραχυπρόθεσμη ρευστότητα διότι το κεφάλαιο επενδύεται για μια περίοδο 5-10 ετών. Ο υψηλός κίνδυνος προκύπτει όχι μόνο από το ανώτερο γεγονός αλλά και από τη χρηματοδότηση νέων επιχειρήσεων που δεν έχουν εδραιωμένη θέση στην αγορά.

● Στην Ελλάδα σύμφωνα με το Νόμο 1775/88 την ανωτέρω δραστηριότητα ασκούν εταιρίες παροχής επιχειρηματικού κεφαλαίου που είναι ανώνυμες εταιρίες και έχουν σκοπό την προώθηση και υλοποίηση επενδύσεων υψηλής τεχνολογίας και καινοτομίας. Ο νεότερος Νόμος 2367/95 διευρύνει την έννοια ως εξής: οι Εταιρίες Κεφαλαίου Επιχειρηματικών Συμμετοχών (ΕΚΕΣ) είναι ανώνυμες εταιρίες που σκοπό έχουν τη συμμετοχή στο κεφάλαιο επιχειρήσεων που εδρεύουν στην Ελλάδα, των οποίων οι μετοχές δεν είναι εισηγμένες σε χρηματιστήριο και ασκούν γεωργική, βιομηχανική, μεταλλευτική, βιοτεχνική, ξενοδοχειακή ή εμπορική δραστηριότητα. Εξαιρούνται σε κάθε περίπτωση κτηματικές, οικοδομικές και κατασκευαστικές εταιρίες, επιχειρήσεις μεσιτικών εργασιών, αντιπροσωπειών, τυχερών παιγνίων και χρηματοπιστωτικών εργασιών (τράπεζες, ασφάλειες, κλπ.), αθλητικά σωματεία και οργανισμοί καθώς και επιχειρήσεις μέσω μαζικής ενημέρωσης. Το ελάχιστο κεφάλαιο για την ίδρυση μιας ΕΚΕΣ έχει οριστεί σε 2.935.000 ευρώ και κανείς από τους μετόχους της (νομικά ή φυσικά πρόσωπα) δεν επιτρέπεται να κατέχει αμέσως ή εμμέσως πάνω από το 30% του κεφαλαίου αυτού. Ειδικά για τα πιστωτικά ιδρύματα, επιτρέπεται να κατέχουν κατ' ανώτατο όριο αμέσως ή εμμέσως το 65% των μετοχών. Οι εργασίες που επιτρέπεται να ασκεί μία ΕΚΕΣ είναι:

- να επενδύει σε μετοχές μη εισηγμένες στο χρηματιστήριο
- να επενδύει σε ομολογίες μετατρέψιμες σε μετοχές επιχειρήσεων μη εισηγμένων στο χρηματιστήριο
- να παρέχει εγγύηση για τη χορήγηση δανείων σε επιχειρήσεις στις οποίες μετέχει
- να τοποθετεί τα διαθέσιμά της σε καταθέσεις και βραχυχρόνιες κινητές αξίες σε ευρώ ή συνάλλαγμα
- να παρέχει υπηρεσίες στις επιχειρήσεις στις οποίες μετέχει.

● Σύμφωνα με μελέτη του Πολυτεχνείου του Μονάχου, η απασχόληση στις ευρωπαϊκές εταιρίες στις οποίες επένδυσαν οι εταιρίες υψηλού επιχειρηματικού κινδύνου αυξήθηκε την περίοδο 2000 – 2004 με μέσο ετήσιο ρυθμό 5,4%, ποσοστό που είναι οκταπλάσιο από τον αντίστοιχο ρυθμό στο σύνολο της Ε.Ε όπου δεν υπερέβη το 0,7%. Οι εταιρίες αυτές επένδυσαν στην έρευνα και ανάπτυξη 50.500 ευρώ ανά εργαζόμενο, ποσό που είναι εξαπλάσιο από την αντίστοιχη επένδυση των 500 πρώτων ευρωπαϊκών εταιριών με βάση τις δαπάνες. Οι συνολικές επενδύσεις των εταιριών υψηλού επιχειρηματικού κινδύνου από 5,5 δισεκατομμύρια το 1995 αυξήθηκαν το 2004 σε 36,9 δισεκατομμύρια ευρώ ενώ οι επιχειρήσεις που χρηματοδοτήθηκαν από αυτές από 5.000 το 1995 αυξήθηκαν σε 7.000 το 2004. Τα δύο τρίτα των επενδύσεων που πραγματοποιήθηκαν το 2005 αφορούσαν την απόκτηση δυναμικών επιχειρήσεων (buy-outs). Μόνο το ένα τρίτο κατευθύνθηκε προς νεοϊδρυθείσες επιχειρήσεις που αναζητούσαν κεφάλαια για την επέκταση της δραστηριότητάς τους. Το έτος 2006, οι επενδύσεις των εταιριών υψηλού επιχειρηματικού κινδύνου έπεσαν κατά 2% και στη συνέχεια λόγω της παγκόσμιας χρηματοπιστωτικής κρίσης του 2007 – 2009 και της οικονομικής ύφεσης έπεσαν σε πολύ χαμηλά επίπεδα. Το πρώτο τρίμηνο του 2009, οι επενδύσεις των εταιριών υψηλού επιχειρηματικού κινδύνου ανέρχονταν μόλις σε 2,31 δισεκατομμύρια ευρώ.

Vertical acquisition or merger = κάθετη εξαγορά ή συγχώνευση. Η επιχείρηση στόχος ανήκει στον ίδιο μεταποιητικό κλάδο αλλά σε άλλη φάση του κύκλου της παραγωγής. Για

παράδειγμα, μια βιομηχανική επιχείρηση εξαγοράζει μια εταιρία που της προμηθεύει πρώτες ύλες.

Video on Demand, VOD = προβολή μαγνητοσκοπημένων ταινιών κατά παραγγελία. Είναι μία εφαρμογή που προσφέρεται μεταξύ άλλων σε πακέτο από εταιρίες που δραστηριοποιούνται στις τηλεπικοινωνίες και το διαδίκτυο και δίνει τη δυνατότητα στον συνδρομητή να βλέπει κινηματογραφικές ταινίες που ζητά στον τηλεοπτικό του δέκτη ή μέσω κινητών εφαρμογών. Το σύστημα VOD επιτρέπει στους χρήστες να βλέπουν αυτό που ζητούν είτε σε ζωντανό χρόνο (in real time) ή να κατεβάζουν στον προσωπικό τους υπολογιστή ή στο κινητό τους τηλέφωνο (download) ταινίες ή άλλο τηλεοπτικό θέαμα.

Videotex = διαλογική τηλεοπτικογραφία. Αμφίδρομο σύστημα Η/Υ που διαθέτει αποθηκευμένες σελίδες με κείμενα και ιστογράμματα προβαλλόμενα σε τερματικές οθόνες. Παρέχει τη δυνατότητα διαλογικής επικοινωνίας του χρήστη με βάσεις δεδομένων μέσω τηλεφωνικών γραμμών και δρομολογητή (router). Κείμενα και γραφικά εμφανίζονται είτε σε ειδικά τερματικά για επαγγελματική χρήση ή σε κοινή οθόνη τηλεόρασης στην οποία προσαρμόζεται κατάλληλο πληκτρολόγιο ή μικρός υπολογιστής. Με το videotex οι τράπεζες μπορούν π.χ να παρέχουν στους πελάτες τους τραπεζικές και χρηματοοικονομικές πληροφορίες ενώ ο πελάτης διαβιβάζει τις αιτήσεις του ή τις εντολές για κίνηση λογαριασμών του, εξόφληση υποχρεώσεων, αγορά χρεογράφων και μετοχών.

Vintage analysis = συλλεκτική χρονική ανάλυση της απόδοσης ενός χαρτοφυλακίου δανείων. Είναι η ανάλυση που αφορά το σύνολο ενός χαρτοφυλακίου σε κάθε συγκεκριμένο χρονικό διάστημα. Εξετάζονται η διαχρονική εξέλιξη της ποιότητας των ανοιγμάτων με βάση την ανάλυση των εσωτερικών και εξωτερικών πιστοληπτικών διαβαθμίσεων, η ληκτότητα και η κάλυψη αυτών ανά τύπο και ύψος εξασφαλίσεων, οι καθυστερήσεις πληρωμής ανά διάστημα (time bucket) και η συμπεριφορά των νέων δανείων. Η ανάλυση επιτρέπει στο δανειστή να αναθεωρήσει την απόδοση των λογαριασμών από την περίοδο στην οποία δημιουργήθηκαν (τυπικά σε ετήσια ή τριμηνιαία βάση). Βασικά, vintage analysis είναι ένας τύπος μέτρησης των μη πληρωμών σε μία χρονική περίοδο ενός τμήματος των δανείων. Με την ανάλυση της απόδοσης μιας χρονικής περιόδου σχετικά με αυτή άλλων περιόδων και τη συνολική απόδοση του χαρτοφυλακίου, είναι δυνατόν να απομονώσουμε ορισμένες περιόδους που συνεισφέρουν μη αναλογικά σε καθυστερήσεις πληρωμών ή σε μη πληρωμές και σε ζημίες. Σχετικό είναι και το μοντέλο προβλέψεων στο οποίο για κάθε τιμή και κατάταξη δανείου οι δανειολήπτες κατατάσσονται σε κατηγορίες με βάση το έτος στο οποίο χορηγήθηκε το δάνειο. Αυτές οι κατηγορίες καλούνται vintages. Με την εξέταση κάθε κατηγορίας πελατών μπορούμε να προβλέψουμε τα αποτελέσματα των βελτιώσεων της απόδοσης.

Virtual or aggregated account = εικονικός ή συνολικός λογαριασμός. Μία μέθοδος για τη συγκέντρωση στοιχείων μεταξύ λογαριασμών που ανήκουν σε μία ευρύτερη ομάδα λογαριασμών. Οι πληρωμές που πραγματοποιούνται σε ένα τέτοιο λογαριασμό εξετάζονται από άποψη συνολικής ρευστότητας, δηλαδή της ρευστότητας που διαθέτει ολόκληρη η ομάδα λογαριασμών και επόμενο δεν θεωρείται ότι υπάρχει άνοιγμα (overdraft) εάν ο εικονικός λογαριασμός ανοίξει εφόσον αυτό καλύπτεται από τα διαθέσιμα όλης της ομάδας των λογαριασμών. Στο ηλεκτρονικό εμπόριο, virtual account ονομάζεται ο λογαριασμός που τροφοδοτείται μέσω του διαδικτύου με πιστωτική κάρτα ή με χρέωση τραπεζικού λογαριασμού. Επιτρέπει την αγορά αγαθών και υπηρεσιών ή την πληρωμή λογαριασμών.

Virtual Bank = εικονική τράπεζα. Είναι μία τράπεζα χωρίς κανένα υποκατάστημα. Προσφέρει χρηματοπιστωτικές υπηρεσίες μέσω της τηλεφωνικής τραπεζικής (telephone banking), της τραπεζικής μέσω μηνυμάτων ηλεκτρονικού ταχυδρομείου (βλέπετε όρο mail banking), του διαδικτύου (online or internet banking), μηνυμάτων κινητού τηλεφώνου (mobile banking) ή αυτόματων ταμιολογιστικών μηχανών (automated teller machines). Η εικονική τραπεζική στηρίζεται στη διασύνδεση πολλών χρηματοοικονομικών προϊόντων, που προσφέρονται σαν μία ενιαία ενότητα υπηρεσιών στον πελάτη. Η πρόσβασή του σε αυτές επιτυγχάνεται από ένα και μόνο σημείο επαφής με την τράπεζα (single point of contact). Ορισμένες φορές αναφέρεται και σαν Shell Bank. Συνήθως, δεν αποτελεί θυγατρική χρηματοπιστωτικού ιδρύματος αλλά μπορεί να συνεργάζεται με κάποιο από αυτά για να προωθή τα προϊόντα του μέσω της ηλεκτρονικής και διαδικτυακής τραπεζικής.

Virtual memory = εικονική μνήμη. Τεχνική για το χειρισμό προγραμμάτων που είναι πολύ μεγάλα για να χωρέσουν στη μνήμη ενός ηλεκτρονικού υπολογιστή. Τα δεδομένα χωρίζονται σε σελίδες ή τμήματα που αποθηκεύονται σε δίσκο ή ταινία και φορτώνονται στη μνήμη του Η/Υ μόνο στο βαθμό που απαιτείται για την εκτέλεση του προγράμματος.

Virtual reality = εικονική πραγματικότητα. Μία τεχνολογία που επιτρέπει στους χρήστες να απολαύσουν μαγνητοσκοπημένες εικόνες και ήχους σε τρισδιάστατο περιβάλλον (three dimensional (3-D) environment).

virt-x = ηλεκτρονικό χρηματιστήριο που προσφέρει συναλλαγές σε μετοχές ευρωπαϊκών εταιριών υψηλής κεφαλαιοποίησης (blue chips). Οι μετοχές αυτές αποτελούν τα κύρια συστατικά των εξής χρηματιστηριακών δεικτών: AEX, CAC40, DAX30, DJ Eurostock 50, DJ Stoxx 50, FTSE Eurotop 100, FTSE 100, MIB 30 και Swiss Market Index (SMI). Το virt-x προήλθε από τη συνεργασία **α)** του TP (Trading Point) Group LDC με έδρα το Λονδίνο που περιελάμβανε τις επενδυτικές εταιρίες ABN Amro Equities (UK) Ltd, American Century Investment Management Inc., Archipelago LLC, Credit Swiss First Boston Equities Ltd, Deutsche Morgan Grenfell, Dresdner Kleiwort Wasserstein, Instinet, JP Morgan Securities Ltd, Merrill Lynch International, Morgan Stanley Dean Witter και UBS Warburg και **β)** του SWX Swiss Exchange με έδρα τη Ζυρίχη. Τον Ιανουάριο του 2003, το ελβετικό SWX εξαγόρασε όλες τις μετοχές του virt-x plc το οποίο μετονομάστηκε σε virt-x Limited. Ανταποκρίνεται στην αυξανόμενη ζήτηση από τους ευρωπαίους και αμερικανούς επενδυτές για διασυννοριακές χρηματιστηριακές συναλλαγές. Προσφέρει υπηρεσίες αγοραπωλησίας μετοχών εταιριών που είναι εισηγμένες σε χρηματιστήρια της E.E. Το virt-x Limited διαθέτει μία θυγατρική εταιρία, την οποία κατέχει κατά 100%, τη virt-x Exchange Limited, η οποία λειτουργεί το σύστημα. Για το κλείσιμο των συναλλαγών χρησιμοποιεί την ηλεκτρονική διαπραγματευτική πλατφόρμα και το δίκτυο του SWX System. Για τον καθαρό συμψηφισμό και το διακανονισμό των συναλλαγών, που γίνεται την τρίτη ημέρα μετά την ημέρα της συναλλαγής, χρησιμοποιεί **α)** τη SIS x-clear, που είναι το μοναδικό γραφείο συμψηφισμού της Ελβετίας και τυγχάνει θυγατρική της SIS Swiss Financial Services Group AG η οποία ανήκει στην ελβετική τραπεζική κοινότητα, **β)** τη βρετανική CRESTCo και **γ)** την Euroclear.

Virus = ιός (H/Y). Είναι ένα πρόγραμμα που έχει σχεδιασθεί για να μολύνει αρχεία ή περιοχές του σκληρού δίσκου και δισκέτες και να πραγματοποιεί αντίγραφα του εαυτού του. Προσβάλλει τους ηλεκτρονικούς υπολογιστές, το λογισμικό και τα δίκτυα Η/Υ και μεταδίδεται μέσω του ηλεκτρονικού ταχυδρομείου (Email), του Internet, δισκέτας ή εσωτερικού δικτύου υπολογιστών. Ο ιός είναι ένα πρόγραμμα που περιλαμβάνει:

α) ένα μεταδοτικό κωδικό χάρις στον οποίο μπορεί να αναπαράγεται και μερικές φορές να κρύβεται και να μεταμφιέζεται

β) ένα φορτίο, δηλαδή ένα κώδικα που προκαλεί ανεπιθύμητες παρενέργειες όπως π.χ τη διαγραφή ή την αλλοίωση δεδομένων. Το φορτίο μπορεί να αντιγράψει τον εαυτόν του, να φορτώνει τα δίκτυα με άχρηστα δεδομένα, να προξενεί ολική ή μερική παραμόρφωση στοιχείων, αρχείων ή προγραμμάτων και να αποστέλλει σε τρίτους προσωπικά στοιχεία του χρήστη.

Οι ιοί διακρίνονται σε τρεις βασικές κατηγορίες:

1) Malicious mobile code = κακοπροαίρετος κινητός κώδικας.

Είναι κάθε λογισμικό ή συμπεριφορά του οποίου αποσκοπεί στην κλοπή στοιχείων από τα δίκτυα επιχειρήσεων ή δημόσιων οργανισμών, την παράνομη επέμβαση στις ιστοσελίδες του διαδικτύου ή την καταστροφή λογισμικού. Ειδικότερα μέσω του ιού, μπορούν να εκτελεστούν προγράμματα μέσω browser όπως Java Applets, Javascripts, Active-X controls χωρίς ο χρήστης να αντιλαμβάνεται ότι συμβαίνει αυτό, προγράμματα Jokes που μπορούν να προσβάλλουν ή να προκαλούν τους χρήστες ή προγράμματα Hoaxes για την παραγωγή ψευδών μηνυμάτων.

2) Worms = σκουλήκια.

Είναι προγράμματα που μπορούν να πολλαπλασιάζονται και να μεταδίδονται μέσω του δικτύου. Εάν συνδυαστούν με ένα ιό είναι ιδιαίτερα μολυσματικά και καταστροφικά

3) Trojan horses = δούρειοι ίπποι.

Είναι προγράμματα που μεταμφιέζονται σε ευχάριστες εφαρμογές ενώ στην πραγματικότητα ενεργούν για την εξυπηρέτηση συμφερόντων τρίτων. Στην πραγματικότητα οι δούρειοι ίπποι

δεν είναι ιοί με την κλασσική έννοια. Είναι ένα επικίνδυνο πρόγραμμα που μιμείται ότι κάνει κάποιο άλλο. Για παράδειγμα, μπορεί να θεωρηθεί ότι είναι ένα απλό παιχνίδι, αλλά όταν τρέχει διαγράφει αρχεία στον σκληρό δίσκο ή την επόμενη φορά που θα ξανατρέξει αποστέλλει παράνομα με ηλεκτρονικό ταχυδρομείο τον αποθηκευμένο κωδικό πρόσβασης στον ηλεκτρονικό υπολογιστή σε ένα άλλο πρόσωπο.

Σύμφωνα με τον τρόπο μόλυνσης και διάδοσης οι ιοί ομαδοποιούνται ως εξής:

* File virus = ιός αρχείων.

Είναι πρόγραμμα που μολύνει άλλα εκτελέσιμα αρχεία. Όταν εκτελείται ένα από αυτά τα αρχεία, ενεργοποιείται ταυτόχρονα και ο ιός. Οι ιοί αυτοί διαδίδονται είτε μέσω δισκέτας ή μέσω αρχείων.

* Boot sector virus = ιός τομέα εκκίνησης.

Μετακινείται σε ένα νέο τομέα, όταν μια δισκέτα που φέρει ιό αφήνεται τυχαία στον οδηγό δισκέτας και αλλάζει θέση όταν ανοίγουμε τον Η/Υ. Ο Η/Υ προσπαθεί να ξεκινήσει από τη δισκέτα και ο ιός μετακινείται από τη δισκέτα στο σύστημα.

* Macro virus = ιός μακροεντολών.

Γράφεται με μακροεντολές σε κάποιο πρόγραμμα επεξεργασίας κειμένου ή υπολογιστικών φύλλων, όπως π.χ στο Microsoft Word και το Microsoft Excel. Είναι ενοχλητικοί διότι αντικαθιστούν τυχαία μια λέξη με μια άλλη άσχετη λέξη ή μετατρέπουν τα έγγραφα επεξεργασίας κειμένου σε πρότυπα. Μπορούν να μη βλέπουν μόνιμα τα στοιχεία αλλά μειώνουν την παραγωγικότητα του χρήστη που είναι υποχρεωμένος συνέχεια να διορθώνει λέξεις.

* Multipartite virus = πολυμερής ιός.

Αποτελείται από ένα κακοήγη συνδυασμό ιών τομέα εκκίνησης και ιών αρχείων.

Οι ιοί αντιμετωπίζονται σήμερα με τα προηγμένα συστήματα ασφάλειας των ηλεκτρονικών υπολογιστών και των δικτύων. Στην περίπτωση μεταφοράς ιών μέσω του ηλεκτρονικού ταχυδρομείου, οι επιχειρήσεις χρησιμοποιούν ένα ειδικό προληπτικό mail server, που ελέγχει τα εισερχόμενα μηνύματα και τα διαγράφει εάν διαπιστωθεί ότι είναι φορείς ιών. Με τον τρόπο αυτό, το μήνυμα δεν φτάνει ποτέ στον Η/Υ του χρήστη-στόχου. Εάν ο ιός έχει μολύνει τους Η/Υ και τα δίκτυα τότε κατασταλτικά χρησιμοποιούνται συστήματα καθαρισμού (antivirus systems). Εκτιμάται ότι η εισβολή των ηλεκτρονικών ιών προξενεί μία ετήσια ζημία στις δημόσιες και ιδιωτικές επιχειρήσεις και οργανισμούς σε παγκόσμια κλίμακα ίση με 42 δισεκατομμύρια ευρώ.

VISA (Visa International Service Association) = εταιρία πιστωτικών καρτών με κεντρική έδρα το Σαν Φρανσίσκο της Καλιφόρνιας και έξη περιφερειακούς οργανισμούς (1) Ασία-Ειρηνικός 2) Καναδάς 3) Κεντρική και Ανατολική Ευρώπη, Μέση Ανατολή και Αφρική 4) Ευρωπαϊκή Ένωση 5) Λατινική Αμερική και Καραϊβική και 6) ΗΠΑ). Η ιστορία της ανατρέχει στο 1958 όταν η Bank of America εξέδωσε τη μπλε, λευκή και χρυσή BankAmericard. Η ονομασία Visa υιοθετήθηκε το 1976. Η εταιρία ανήκει σε 21.000 χρηματοπιστωτικά ιδρύματα-μέλη. Σήμερα, κυκλοφορούν ένα δισεκατομμύρια πιστωτικές κάρτες Visa σε περισσότερες από 150 χώρες ενώ το ποσό των αγορών και υπηρεσιών μέσω αυτών των καρτών εκτιμάται ότι υπερβαίνει τα 3 τρισεκατομμύρια ευρώ το χρόνο. Οι έμποροι που αποδέχονται στις συναλλαγές τους τη Visa ανέρχονται σε 20.000.000. Η Visa δεν εκδίδει κάρτες αλλά παραχωρεί το δικαίωμα αυτό στα μέλη της, τα οποία προσθέτουν και την εταιρική τους ονομασία στην πλαστική κάρτα και τη διαφοροποιούν ανάλογα με το είδος και το εύρος των συναλλαγών και το πιστωτικό όριο των πελατών (business, classic, electron, gold, platinum, premium, sport, student, technocard visa κ.λ.π.). Η Visa συνεχίζει την παράδοση της αποδοχής της στο παγκόσμιο εμπόριο (universal commerce, u-commerce) δηλαδή να είναι αποδεκτή στις συναλλαγές στις περισσότερες χώρες του κόσμου. Το 2006, οι δαπάνες που πραγματοποιήθηκαν μέσω καρτών Visa σε παγκόσμιο επίπεδο ανήλθαν στα 1,2 τρισεκατομμύρια ευρώ.

VoIP, Voice over Internet Protocol = διαδικτυακή τηλεφωνία. Τεχνικά, η φωνή μεταδίδεται επί του πρωτοκόλλου του διαδικτύου (IP, Internet Protocol, βλέπε όρο). Πρόκειται για μία τεχνολογία υλικού και λογισμικού που επιτρέπει τη μεταφορά τηλεφωνικών συνδιαλέξεων σε ένα δίκτυο δεδομένων όπως ένα ενδοδίκτυο ή συνήθως μέσω του internet. Χρησιμοποιείται και ο όρος IP telephony δηλαδή τηλεφωνία που χρησιμοποιεί το πρωτόκολλο του διαδικτύου.

Το VoIP μεταφέρει τη φωνή σε πακέτα δεδομένων (IP packets) σύμφωνα με το Sector (ITU-T) specification H.323 των διεθνών τηλεπικοινωνιακών προτύπων (International Telecommunications Union-Telecommunication Standardization). Εκτός από το πρωτόκολλο του διαδικτύου χρησιμοποιείται επιπρόσθετα και το πρωτόκολλο πραγματικού χρόνου (Real Time Protocol, RTP) για να ελεγχθεί εάν τα ανωτέρω πακέτα μεταφέρθηκαν έγκαιρα. Το μεγάλο πλεονέκτημα αυτής της τεχνικής είναι ότι ο χρήστης δεν επιβαρύνεται με τέλη για την πραγματοποίηση τηλεφωνικών κλήσεων μέσω του διαδικτύου. Πληρώνει μόνο την πρόσβαση στο Internet μέσω του οποίου εξασφαλίζει πληθώρα στοιχείων και άλλων διευκολύνσεων. Λόγω της επιβάρυνσης του Internet δεν μπορεί να εξασφαλισθεί πλήρως η ποιότητα και η ταχύτητα της μετάδοσης. Για το λόγο αυτό, οι μεγάλες εταιρίες προτιμούν τα ιδιωτικά δίκτυα που διαχειρίζονται επιχειρήσεις ή ένας παροχέας υπηρεσιών διαδικτυακής τηλεφωνίας (Internet Telephony Service Provider, ITSP).

Volatility = μεταβλητότητα, πτητικότητα.

► Μία αξία που μετρά τη συχνότητα με την οποία μεταβάλλεται σημαντικά η τιμή προς τα πάνω ή προς τα κάτω ενός περιουσιακού στοιχείου όπως μιας μετοχής, ενός ομολόγου ή ενός επιτοκίου. Όσο η τιμή έχει την τάση να μεταβάλλεται σε βραχεία χρονική περίοδο τόσο μεγαλύτερη μεταβλητότητα έχει.

► Volatility σημαίνει, επίσης, μία μέτρηση του κινδύνου που βασίζεται στην τυπική απόκλιση (standard deviation) της απόδοσης ενός περιουσιακού στοιχείου. Εμφανίζεται σαν μεταβλητή στους μαθηματικούς τύπους τιμολόγησης ενός συμβολαίου δικαιώματος προαίρεσης (option) όπου δηλώνει τη μεταβλητότητα της απόδοσης του υποκειμένου μέσου (underlying instrument) από τώρα μέχρι τη λήξη του option. Υπάρχουν κλίμακες μέτρησης όπως από το 1 μέχρι το 9. Ένας υψηλός αριθμός σημαίνει μεγαλύτερο κίνδυνο.

► Πιο απλά, volatility είναι μία μέτρηση της μεταβλητότητας των αποδόσεων σε μία επιλεγείσα χρονική περίοδο. Μας δείχνει την έκταση κατά την οποία η καθημερινή, εβδομαδιαία ή η μηνιαία αλλαγή των τιμών παρεκκλίνει από το μέσο όρο.

Volatility smile = ένα κοινό γραφικό σχήμα (chart) που προκύπτει από την αποτύπωση της τιμής εξάσκησης του δικαιώματος και της τεκμαρτής μεταβλητότητας μιας ομάδας options με την ίδια ημερομηνία λήξης.

Volatility risk = ο κίνδυνος ως προς την αξία των χαρτοφυλακίων συμβολαίων δικαιωμάτων προαίρεσης (options) που προέρχεται από τις μη προβλεπόμενες αλλαγές στη μεταβλητότητα των τιμών του υποκειμένου μέσου (underlying instrument).

VNC, Virtual Network Computing = εικονικό πληροφοριακό δίκτυο. Μία εφαρμογή σύνδεσης ηλεκτρονικών υπολογιστών που χρησιμοποιεί το δικτυακό πρωτόκολλο RFB (Remote Frame Buffer) για να ελέγχει εξ αποστάσεως ένα άλλο ηλεκτρονικό υπολογιστή. Η πλατφόρμα VNC είναι ανεξάρτητη: ο χρήστης του VNC ή οποιοδήποτε λειτουργικό σύστημα μπορεί να συνδεθεί με ένα διακομιστή (server) που φέρει οποιοδήποτε λειτουργικό σύστημα ή Java. Πολλοί χρήστες μπορούν να συνδεθούν ταυτόχρονα με ένα διακομιστή VNC. Το VNC αποτελείται από δύο μέρη: α) τον διακομιστή που είναι το πρόγραμμα πάνω στο μηχανισμό ο οποίος μοιράζεται την οθόνη του και β) τον πελάτη (client) που είναι το πρόγραμμα που παρακολουθεί και επικοινωνεί με το διακομιστή. Χρησιμοποιεί προκαθορισμένα (by default) τις ports 5900 και 5906 ενώ δεν είναι ένα ασφαλές πρωτόκολλο. Για το λόγο αυτό συνιστάται η χρήση κωδικών, κρυπτογράφησης και άλλων μηχανισμών ασφάλειας ώστε να αποτραπεί η πρόσβαση μη εξουσιοδοτημένου προσώπου.

Vortal (Vertical Portal) = κάθετη πύλη ή τοποθεσία στο διαδίκτυο που παρέχει πληροφόρηση και πηγές για μια συγκεκριμένη βιομηχανία. Τυπικές βιομηχανίες, που χρησιμοποιούν την εφαρμογή, είναι η φαρμακευτική, η αυτοκινητιστική, υγείας και ομορφιάς, ηλεκτρονικών υπολογιστών και επενδύσεων. Η ιντερνετική αυτή εφαρμογή παρέχει νέα, έρευνες, στατιστικά στοιχεία, συζητήσεις, πληροφοριακά δελτία και πλήθος υπηρεσιών που ενημερώνουν τους χρήστες για τη συγκεκριμένη βιομηχανική μονάδα. Διαφοροποιείται από τον βασικό όρο portal, διότι είναι σχεδιασμένη με τέτοιο τρόπο ώστε να στοχεύει σε ευρύ ακροατήριο. Μπορεί να παρέχει πιο εύκολη πλοήγηση, ποιοτικά περιεχόμενα και μια ιντερνετική τοποθεσία για χρήστες με κοινά ενδιαφέροντα τους οποίους φέρνει σε επαφή.

Vostro account = ένας τρεχούμενος λογαριασμός σε τοπικό νόμισμα που τηρείται σε μία ανταποκρίτρια τράπεζα για λογαριασμό μιας άλλης τράπεζας και μέσω του οποίου πραγματοποιούνται οι εισπράξεις και πληρωμές του δικαιούχου του λογαριασμού σαν αποτέλεσμα συναλλαγών. Από την πλευρά της τράπεζας που τηρεί το λογαριασμό, αυτός είναι ένας «δικός σας λογαριασμός» (vostro account) δηλαδή λογαριασμός που ανήκει στην άλλη τράπεζα.

VPN, Virtual Private Network = εικονικό ιδιωτικό δίκτυο. Χρησιμοποιεί δημόσια τηλεπικοινωνιακά δίκτυα για να επιτύχει τη μετάδοση ιδιωτικής πληροφορίας. Παρέχει στις εταιρίες τις ίδιες δυνατότητες χαμηλού κόστους με τη χρήση κοινής δημόσιας υποδομής για να αποφευχθεί το υψηλό κόστος που συνεπάγεται η χρήση ενός ιδιωτικού δικτύου. Πολλές εφαρμογές VPNs χρησιμοποιούν το Ίντερνετ σαν δημόσια υποδομή και μία σειρά ειδικών πρωτοκόλλων για να υποστηρίξουν ιδιωτικές επικοινωνίες. Τα συστήματα αυτά επιτρέπουν τη χρήση firewall, κωδικών πρόσβασης, κρυπτογράφησης και άλλων μηχανισμών ασφάλειας που εμποδίζουν την πρόσβαση σε μη εξουσιοδοτημένους χρήστες. Οι πελάτες (clients) και οι διακομιστές (servers) του VPN χρησιμοποιούνται τυπικά στα επόμενα τρία σενάρια: α) για να υποστηρίξουν την πρόσβαση εξ αποστάσεως σε ένα ενδοδίκτυο (intranet) β) για να υποστηρίξουν συνδέσεις μεταξύ πολυάριθμων intranets εντός του ίδιου οργανισμού γ) για να ενώσουν δίκτυα μεταξύ δύο οργανισμών σχηματίζοντας με τον τρόπο αυτό ένα δίκτυο εξωτερικής πρόσβασης (extranet) ή να επιτύχουν τη διασύνδεση δύο διακομιστών ή προσωπικών υπολογιστών δύο εταιριών. Οι VPN servers μπορούν επίσης να συνδεθούν με άλλους VPN servers.

VSTOXX® = δείκτης μέτρησης της μεταβλητότητας (volatility index) που βασίζεται στο δείκτη τιμών σε πραγματικό χρόνο των συμβολαίων δικαιωμάτων προαίρεσης Dow Jones EURO STOXX 50 (realtime options prices). Έχει σχεδιασθεί για να αντανakλά τις προσδοκίες της αγοράς για τη μεταβολή των τιμών μέσω της μέτρησης της τετραγωνικής ρίζας της υποκειμένης διασποράς ενός συνόλου σημείων δεδομένων γύρω από τη μέση αξία αυτών (variance) ή άλλως της μαθηματικής προσδοκίας της μέσης απόκλισης από το μέσο όρο της αξίας σε όλο το φάσμα των options ενός συγκεκριμένου χρόνου μέχρι τη λήξη. Πιο απλά, αντανakλά τις προσδοκίες των επενδυτών για τη μεταβλητότητα των καθημερινών αποδόσεων στο δείκτη Dow Jones EURO STOXX 50 για τις επόμενες 30 ημερολογιακές ημέρες.

W

Wage Dynamics Network, WDN = δίκτυο δυναμικότητας μισθών. Ένα δίκτυο πληροφοριών των ερευνητών του Ευρωπαϊκού Συστήματος Κεντρικών Τραπεζών που μελετούν τα χαρακτηριστικά και τις πηγές της δυναμικής των μισθών στη ζώνη του ευρώ και στην Ευρωπαϊκή Ένωση και τη σχέση τους με τις τιμές σε συνολική βάση ή σε επίπεδο μικροοικονομικής. Μία πρώτη μελέτη της ομάδας έρευνας του δικτύου (WDN survey group) ήταν η έρευνα για τους μισθούς, το εργατικό κόστος και τη συμπεριφορά καθορισμού των τιμών σε επίπεδο επιχείρησης σε 17 κράτη. Συγκεντρώθηκαν στοιχεία για τους μισθούς και τον καθορισμό των τιμών, την ανελαστικότητα διαμόρφωσης των μισθών και την προσαρμογή μισθών και τιμών στους οικονομικούς και χρηματοοικονομικούς κραδασμούς (shocks). Αναλύθηκαν, επίσης, οι στεγαστικές αγορές και ο ρόλος των τραπεζών και των πιστώσεων στη μετάδοση του νομισματικού μηνύματος.

Warrant = τίτλος επιλογής. Πρόκειται για ένα τίτλο που παρέχει στον κομιστή το δικαίωμα αγοράς χρεογράφου σε καθορισμένη τιμή (συνήθως υψηλότερη της τρέχουσας τιμής της αγοράς) μέσα σε ένα συγκεκριμένο χρονικό διάστημα ή διηνεκώς. Ενίοτε, το πιστοποιητικό προσφέρεται με ένα χρεόγραφο σαν κίνητρο αγοράς αυτού και μπορεί, μετά από ορισμένο διάστημα, να αποσπασθεί αυτού και να τύχει ξεχωριστής διαπραγμάτευσης. Ομοιάζει με το call option (δικαίωμα αγοράς χρεογράφου στο μέλλον) αλλά ο χρόνος εξάσκησης του δικαιώματος είναι πολύ μεγαλύτερος, μερικές φορές πολλά χρόνια. Διακρίνουμε τις ακόλουθες μορφές του τίτλου επιλογής:

♣ **bond warrant** όταν το υποκείμενο μέσο είναι ένα ομόλογο. Προσφέρει στον κάτοχο το δικαίωμα αγοράς ενός νέου ομολόγου από τον εκδότη σε μια προκαθορισμένη τιμή με το ίδιο ή μικρότερη κουπόνι από ότι αυτό της αρχικής έκδοσης. Εάν τα επιτόκια μειωθούν η αξία του τίτλου επιλογής θα αυξηθεί. Για το λόγο αυτό, οι επενδυτές πληρώνουν ένα premium κατά την έκδοση του δανείου είτε με την καταβολή υψηλότερης τιμής αγοράς ή αποδεχόμενοι κουπόνια μικρότερης απόδοσης

♣ **harmless warrant** είναι ένα παρόμοιο χρηματοπιστωτικό προϊόν που χρησιμοποιεί τον τίτλο επιλογής για να αγοράσει περισσότερα ομόλογα με ένα συγκεκριμένο επιτόκιο. Στόχος των επενδυτών είναι να επωφεληθούν από μία πιθανή πτώση των επιτοκίων και να αγοράσουν ομόλογα με τοκομερίδιο που θα περιλαμβάνει ένα υψηλότερο επιτόκιο από αυτό της διαπραγματευτικής αγοράς. Κύριο χαρακτηριστικό του είναι ότι ο δανειζόμενος μπορεί να αγοράσει και πάλι το αρχικό ομόλογο στην τιμή που είχε εκδοθεί

♣ **window warrant or European warrant** είναι ένα είδος τίτλου επιλογής το οποίο μπορεί να εκτελεσθεί μόνο σε καθορισμένη χρονική περίοδο ή ημέρα

♣ **equity warrant** όταν το υποκείμενο μέσο είναι μία μετοχή. Ο εκδότης που προσφέρει ένα ομόλογο με ένα τίτλο επιλογής σε μετοχή έχει το πλεονέκτημα ότι διευρύνει τη βάση των επενδυτών με την πώληση είτε σε επενδυτές σταθερού εισοδήματος είτε σε κερδοσκόπους μετοχών με μία μόνο προσφορά αποφεύγοντας με τον τρόπο αυτό την διπλή έκδοση. Το χρεόγραφο αυτό δίνει το δικαίωμα στον κάτοχο αυτού να αγοράσει ένα συγκεκριμένο αριθμό μετοχών μιας εταιρίας σε μια τιμή που έχει καθορισθεί από πριν. Το επιτόκιο που επιβαρύνει αυτό το δικαίωμα είναι σταθερό και χαμηλότερο αυτών που ισχύουν σε συνθήκες της αγοράς.

♣ **discount warrant** που επιτρέπει στον επενδυτή να αγοράσει μια μετοχή σε μια τιμή πολύ κατώτερη της ονομαστικής και να επωφεληθεί από τη μεγάλη απόδοση. Συνήθως καλείται και «capped» διότι το μέγιστο κέρδος είναι περιορισμένο. Ο κάτοχος αυτού του είδους του τίτλου επιλογής θα λάβει ενδεχόμενα υψηλή απόδοση μόνο όταν η τιμή της μετοχής υπερβεί την ανώτατη τιμή (cap price) τη στιγμή της λήξης του τίτλου.

Warranty = εγγύηση δωρεάν επισκευής. Αναφέρεται στην γραπτή εγγύηση που παρέχει ο πωλητής στον αγοραστή ενός προϊόντος με την οποία ο πρώτος δεσμεύεται ότι, εάν το προϊόν παρουσιάσει πρόβλημα και χρειασθεί επισκευή μέσα σε ένα ορισμένο χρονικό διάστημα από την ημερομηνία αγοράς, θα διορθώσει το πρόβλημα χωρίς ο αγοραστής να του καταβάλλει το αντίτιμο οποιασδήποτε δαπάνης.

Wealth Management = βλέπε όρο «Total Wealth Management».

Weather derivative = ένα παράγωγο που χρησιμοποιείται από τις εταιρίες για την κάλυψη ζημιών (hedging) προερχόμενων από τη μεταβολή του καιρού. Ο επενδυτής ο οποίος πωλεί αυτό το παράγωγο αποδέχεται τον κίνδυνο επιβαρύνοντας τον αγοραστή με μια προμήθεια. Εάν δεν συμβεί τίποτα, ο επενδυτής καταγράφει κέρδος μέσω της προμήθειας. Εάν όμως ο καιρός επιδεινωθεί σε επίπεδα που περιγράφονται στη σύμβαση τότε ο πωλητής υποχρεούται να πιστώσει τον αγοραστή με το συμφωνηθέν ποσό. Δεν πρόκειται ακριβώς για μια ασφάλεια στην οποία ο ασφαλιζόμενος καιρικός κίνδυνος είναι σπάνιος όπως ένας τυφώνας ή ένας ανεμοστρόβιλος. Στο καιρικό παράγωγο προϊόν η επέλευση του ασφαλιστικού κινδύνου είναι γεγονός σύνηθες όπως π.χ μια ξηρασία κατά τη διάρκεια του καλοκαιριού ή μια καταστρεπτική για ορισμένη δενδροκαλλιέργεια πυκνή χιονόπτωση κατά του διάρκειας του χειμώνα.

Webcasting = υπηρεσία αναμετάδοσης φωνής και εικόνας μέσω σύνδεσης με το διαδίκτυο. Η τεχνική αυτή χρησιμοποιείται συνήθως από μεγάλους διεθνείς οργανισμούς και πολυεθνικές επιχειρήσεις για να μεταδώσουν είτε ζωντανά ή μαγνητοσκοπημένα σημαντικά γεγονότα όπως συνελεύσεις, συνέδρια και πολιτιστικές δραστηριότητες. Είναι γνωστή και με τον όρο Internet Broadcasting.

Weighted average cost of capital (WACC) = μεσοσταθμικό κόστος κεφαλαίου. Είναι η αναμενόμενη απόδοση ενός χαρτοφυλακίου που περιλαμβάνει όλα τα χρεόγραφα της επιχείρησης. Χρησιμοποιείται σαν κινητή αναλογία για τις επενδύσεις κεφαλαίου. Συχνά αναφέρεται και σαν το μεσοσταθμικό κόστος του μετοχικού κεφαλαίου και του χρέους της επιχείρησης. Η βαρύτητα των συντελεστών προσδιορίζεται από τις σχετικές αναλογίες του μετοχικού κεφαλαίου και του χρέους στη δομή του κεφαλαίου της επιχείρησης.

When-issued = μεταξύ της ανακοίνωσης της έκδοσης νέας σειράς χρεογράφων και της επίσημης ημέρας πώλησης μεσολαβεί κάποιο χρονικό διάστημα στο οποίο οι αγοραπωλησίες των χρεογράφων, των οποίων η έκδοση έχει εγκριθεί, πραγματοποιούνται με τον όρο when issued δηλαδή όταν εκδοθούν. Τα χρεόγραφα αυτά διαπραγματεύονται στη βάση της απόδοσης αυτών (on a yield basis) αφού η τιμή δεν μπορεί να προσδιορισθεί με άλλο τρόπο πριν να γίνει γνωστό το επιτόκιο του κουπονιού. Δηλαδή η τιμή τους μπορεί να υπολογισθεί από τη στιγμή της ανακοίνωσής τους από τον εκδότη με βάση την απόδοση στη λήξη (yield to maturity). Η τιμή συνήθως υπολογίζεται για παράδοση την ημέρα της έκδοσης. Τα ομόλογα του θησαυροφυλακίου, οι νέες εκδόσεις μετοχών και ομολόγων, το μετοχικό κεφάλαιο που έχει διαιρεθεί (stock split) και σε περιπτώσεις συγχωνεύσεων η διαπραγμάτευση γίνεται συνήθως με βάση την πρακτική «μόλις εκδοθεί» (on a when-issued basis).

White Knight (Chevalier blanc) = λευκός ιππότης. Ονομάζεται η τράπεζα ή η εταιρία που παρεμβαίνει σε μια επιθετική εξαγορά μετά από συνεννόηση με την τράπεζα ή εταιρία στόχο. Υποβάλλει μία καλύτερη δημόσια προσφορά με σκοπό να εξουδετερώσει την αρχική προσφορά και να αποτρέψει την εξαγορά από τον επιτιθέμενο που δεν έχει τη συναίνεση του διοικητικού συμβουλίου ή των βασικών μετόχων της τράπεζας ή εταιρίας στόχου.

Wholesale banking = η χονδρική τραπεζική ή η τραπεζική των συναλλαγών μεγάλου ποσού. Στην κατηγορία αυτή της τραπεζικής ανήκουν η χορήγηση δανείων μεγάλου ποσού, οι τοποθετήσεις σε γερές, ομόλογα, γενικά η διαχείριση της περιουσίας πελατών και με την έννοια αυτή περιλαμβάνονται η τραπεζική των επιχειρήσεων, η επενδυτική τραπεζική, τα προϊόντα της κεφαλαιαγοράς, η ταμιακή διαχείριση (cash management), η διαχείριση των διαθεσίμων και των θεσμικών κεφαλαίων και το private banking.

Wide Area Network, WAN = δίκτυο ευρείας περιοχής. Σύστημα υλικού (hardware) και λογισμικού (software) που μέσω κόμβων πρόσβασης και αλληλοτροφοδοσίας συνδέει ένα πλήθος αποκεντρωμένων μονάδων μιας ευρείας γεωγραφικής περιοχής όπως μιας κοινότητας, μιας επαρχίας, ενός νομού, ενός κράτους ή όλου του κόσμου όπως γίνεται μέσω του Ίντερνετ. Το WAN συνήθως συνδέει πολυάριθμα μικρότερα δίκτυα όπως τα LANs και τα MANs (βλέπε όρους). Πολλά WANs είναι δίκτυα επιχειρήσεων ή ερευνητικών κέντρων που χρησιμοποιούν μισθωμένες γραμμές. Τα WANs χρησιμοποιούν διαφορετικούς και πολύ πιο ακριβούς εξοπλισμούς από τα LANs.

Window dressing = εξωραϊσμός αποτελεσμάτων. Στη χρηματοοικονομική και λογιστική, είναι η προσπάθεια που καταβάλλεται προς το τέλος του τριμήνου ή το τέλος του έτους από τους διαχειριστές χαρτοφυλακίων και αμοιβαίων κεφαλαίων με στόχο τη βελτίωση της απόδοσης αυτών πριν οι σχετικές χρηματοοικονομικές και λογιστικές καταστάσεις παρουσιασθούν στους πελάτες και τους μετόχους. Σχετικός είναι και ο δανεισμός των χρηματοπιστωτικών ιδρυμάτων σε συγκεκριμένες περιόδους δημοσίευσης λογιστικών καταστάσεων προκειμένου να δημιουργηθεί η εντύπωση υψηλής ρευστότητας. Γενικά, είναι η προσπάθεια εμφάνιση ενός προϊόντος ή μιας υπηρεσίας σαν περισσότερο ελκυστικής απ' ό,τι είναι με στόχο να προωθηθούν οι πωλήσεις τους στην αγορά ή η έντεχνη παρουσίαση μιας μη επιθυμητής κατάστασης ώστε να μη προκληθούν αρνητικές αντιδράσεις.

Wireless Access Points, WAPs = σημεία ασύρματης πρόσβασης. Μία συσκευή που είναι ταυτόχρονα αναμεταδότης και δέκτης για την ασύρματη επικοινωνία των ηλεκτρονικών υπολογιστών. Συνήθως, είναι ενσωματωμένη σε ένα δρομολογητή (router) ή σε ένα κομβικό σημείο συγκέντρωσης, αποστολής και αναδιανομής προς μία περιοχή (hub) για να καταστήσει εφικτή την επικοινωνία με μη ασύρματες συσκευές και με τον εξωτερικό κόσμο.

Wireless Application Protocol, WAP = πρωτόκολλο ασύρματων εφαρμογών. Το WAP υποστηρίζεται από όλα τα λειτουργικά συστήματα. Αν και υποστηρίζει τις γλώσσες HTML, XML και WML χρησιμοποιείται ειδικά για μικρές οθόνες που συνήθως δεν διαθέτουν πληκτρολόγιο. Όσα κινητά τηλέφωνα είναι εφοδιασμένα με την τεχνολογία WAP έχουν άμεση πρόσβαση στο Internet. Πρόκειται για πραγματική επανάσταση διότι παλιότερα η πρόσβαση στο διαδίκτυο εξασφαλιζόταν μόνο μέσω ηλεκτρονικών υπολογιστών. Επίσης ο χρήστης δεν χρειάζεται να εφοδιασθεί με σύστημα πλοήγησης Microsoft Explorer ή Netscape Communicator αφού κάθε κινητό τηλέφωνο τεχνολογίας WAP ενσωματώνει πρόγραμμα πλοήγησης στο Internet (Wap Browser). Το WAP υπήρξε προϊόν συνεργασίας των εταιριών Motorola, Ericsson, Nokia και Uniwired Planet. Οι έρευνες άρχισαν το 1997 και τα πρώτα προϊόντα εμφανίσθηκαν στην αγορά τον Ιούλιο του 2000.

Wireless electronic banking = ασύρματη ηλεκτρονική τραπεζική. Είναι η πραγματοποίηση τραπεζικών συναλλαγών και η παροχή τραπεζικής πληροφόρησης μέσω ασύρματων τηλεπικοινωνιακών γραμμών που παρέχουν πρόσβαση του χρήστη στον ηλεκτρονικό υπολογιστή της τράπεζας. Η συσκευή μέσω της οποίας παρέχεται η πρόσβαση μπορεί να είναι για παράδειγμα ένα κυτταρικό ή δορυφορικό κινητό τηλέφωνο ή ένας προσωπικός ψηφιακός βοηθός. Η τεχνική αυτή παρουσιάζει ορισμένα μειονεκτήματα όπως η χαμηλή ταχύτητα ανταπόκρισης, ο περιορισμένος χρόνος διάρκειας των μπαταριών, το μικρό μέγεθος της οθόνης, διαφορετικά σχήματα εισαγωγής στοιχείων και μικρή ικανότητα μεταφοράς δεδομένων. Με την πρόοδο, όμως, της τεχνολογίας τα μειονεκτήματα αυτά σταδιακά περιορίζονται.

Wireless Mark-up Language, WML = γλώσσα προγραμματισμού που χρησιμοποιείται για τη δημιουργία συμβατού περιεχομένου με το πρωτόκολλο ασύρματων εφαρμογών (WAP, Wireless Application Protocol, βλέπε όρο). Βασίζεται στην εξελιχθείσα γλώσσα προγραμματισμού XML και αξιοποιεί τόσο τις μικρές οθόνες δύο γραμμών όσο και τις μεγαλύτερες οθόνες των μικρών φορητών υπολογιστών και των προηγμένων κινητών τηλεφώνων που μπορούν να συνδεθούν με το διαδίκτυο.

Withholding tax = ο παρακρατούμενος στην πηγή φόρος, δηλαδή πριν να εισπραχθεί η απαίτηση, όπως συμβαίνει με ορισμένες εκδόσεις εντόκων γραμματίων και ομολόγων που το κράτος προεισπράττει το φόρο με την αγορά κάθε χρεογράφου ή στην περίπτωση των εισπραττόμενων τόκων ή μερισμάτων από μετοχές όπου ο νομοθέτης μπορεί να ορίσει ότι πριν από κάθε πληρωμή θα παρακρατείται ο φόρος.

Workshop = εργαστήριο. Μία συνάντηση ειδικών που διαρκεί για μικρό χρονικό διάστημα, συνήθως μία ή δύο ημέρες, προκειμένου να συζητηθούν θέματα κοινού ενδιαφέροντος όπως το επιχειρηματικό σχέδιο, η επίλυση προβλημάτων επιχειρηματικού ή τεχνικού χαρακτήρα ή η παρουσίαση ενός νέου προϊόντος και η αποσαφήνιση των ουσιαστικών πλεονεκτημάτων που προσφέρει. Στη χρηματοοικονομική, ο όρος χρησιμοποιείται συχνά για να υποδηλώσει και τις προπαρασκευαστικές εργασίες που απαιτούνται προκειμένου να ληφθεί απόφαση σε ανώτερο επίπεδο για την εισαγωγή χρηματοπιστωτικών ή τεχνολογικών εφαρμογών ή να

προωθηθούν ρυθμίσεις ή εφαρμογές κανονιστικού χαρακτήρα. Η διαφορά του από το σεμινάριο έγκειται κύρια στο γεγονός ότι οι συμμετέχοντες παρεμβαίνουν στην ανταλλαγή και διαμόρφωση των απόψεων με μεγαλύτερη συχνότητα και πιο δυναμικό τρόπο και δεν αρκούνται μόνο στην παρακολούθηση των επιχειρημάτων των εισηγητών.

World Bank = Παγκόσμια Τράπεζα. Η επίσημη ονομασία της είναι "Διεθνής Τράπεζα για την Ανοικοδόμηση και την Ανάπτυξη" (International Bank for Reconstruction and Development, IBRD). Ιδρύθηκε το 1945 στη διάσκεψη του Μπρέτον Γουντς σαν ο επενδυτικός βραχίονας του Διεθνούς Νομισματικού Ταμείου (ΔΝΤ). Έχει 184 κράτη μέλη, περισσότερα από 100 περιφερειακά γραφεία και απασχολεί περίπου 10.000 υπαλλήλους. Το 2004 παρέσχε 20,1 δισεκατομμύρια δολάρια για 245 επενδυτικά σχέδια.

- Ο Πρόεδρος της IBRD είναι πολίτης των ΗΠΑ ενώ ο Γενικός Διευθυντής του ΔΝΤ προέρχεται συνήθως από κράτος της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Η διοικητική δομή της IBRD είναι παρόμοια με αυτή του ΔΝΤ. Τα μέλη, που είναι συνήθως και μέλη του ΔΝΤ, διορίζουν ένα Διοικητή και ένα αναπληρωτή Διοικητή το καθένα. Οι Διοικητές που είναι Υπουργοί αποφασίζουν για ζητήματα πολιτικής, εγκρίνουν την είσοδο νέων μελών ή αναστέλλουν τη συμμετοχή άλλων, καθορίζουν το ύψος του μετοχικού κεφαλαίου και των αποθεματικών, διανέμουν τα καθαρά κέρδη και υπογράφουν τις χρηματοοικονομικές καταστάσεις και τον προϋπολογισμό. Οι Εκτελεστικοί Διευθυντές εφαρμόζουν την ανωτέρω πολιτική και είναι υπεύθυνοι για την καθημερινή διαχείριση. Οι πέντε μεγαλύτεροι μέτοχοι (Γαλλία, Γερμανία, Ιαπωνία, Ηνωμένο Βασίλειο και ΗΠΑ) διορίζουν από ένα Εκτελεστικό Διευθυντή ενώ τα λοιπά κράτη μέλη διορίζουν τους υπόλοιπους 19 συνήθως μετά από διαβούλευση κατά ομάδες. Οι 24 Εκτελεστικοί Διευθυντές συναντώνται συνήθως δύο φορές την εβδομάδα για να εξετάσουν την πορεία της Τράπεζας, να εγκρίνουν δάνεια και εγγυήσεις και να αποφασίσουν για την εξεύρεση κεφαλαίων. Οι Διοικητές συναντώνται μια φορά το χρόνο ταυτόχρονα και στο ίδιο μέρος που λαμβάνει χώρα η ετήσια συνέλευση του ΔΝΤ. Η τελευταία διεξάγεται στην Ουάσινγκτον DC, που είναι έδρα και των δύο οργανισμών, για δύο συνεχή χρόνια ενώ συνήθως κάθε τρίτο έτος σε άλλη χώρα. Στις συνελεύσεις που οργανώνονται το Σεπτέμβριο μετέχουν 3.500 αντιπρόσωποι από τα κράτη μέλη, 5.000 επισκέπτες και ειδικοί προσκεκλημένοι και 1.000 διαπιστευμένοι από τα μέσα μαζικής ενημέρωσης. Κάθε Άνοιξη συνεδριάζουν η κοινή Επιτροπή Ανάπτυξης των IMF-IBRD και η Διεθνής Δημοσιονομική και Νομισματική Επιτροπή του ΔΝΤ.

- Η Παγκόσμια Τράπεζα έχει τους ακόλουθους σκοπούς:

1. να ενθαρρύνει την ανάπτυξη του ιδιωτικού τομέα της οικονομίας. Συνεργαζόμενη με τα κράτη μέλη προσπαθεί να εξασφαλίσει τη θέσπιση των βασικών νόμων, τις κτιριακές και φυσικές υποδομές και την ανάπτυξη των τοπικών αγορών κεφαλαίου και του τραπεζικού συστήματος που είναι απαραίτητες για τη διενέργεια ιδιωτικών επενδύσεων
2. να παρέχει κεφάλαια, συμβουλές και τεχνική συνδρομή για την υποστήριξη διαρθρωτικών αλλαγών που στοχεύουν στη μείωση των ελλειμμάτων, την απελευθέρωση του εμπορίου, την εγκαθίδρυση υγιών χρηματοοικονομικών συστημάτων, τις ιδιωτικοποιήσεις, ισχυρά δικαιοδοτικά συστήματα και ιδιοκτησιακούς νόμους
3. να παρέχει συμβουλές στα κράτη μέλη για την καταπολέμηση της διαφθοράς στη δημόσια διοίκηση που υπονομεύει την εμπιστοσύνη των επενδυτών
4. να βοηθά χώρες που αντιμετωπίζουν τις συνέπειες συγκρούσεων ώστε να επιτευχθεί ταχεία ανασυγκρότηση και ανοικοδόμηση αυτών
5. να εξασφαλίζει την προστασία του περιβάλλοντος από τις επενδύσεις υποδομής
6. να επενδύει στον ανθρώπινο παράγοντα όπως στην εκπαίδευση, την εξυγίανση των συστημάτων κοινωνικής ασφάλισης, τη διατροφή, την ανάπτυξη φτωχών αγροτικών περιοχών, τη μητρότητα και την αναβάθμιση του ρόλου των γυναικών στην κοινωνία. Σαν ο μοναδικός μεγάλος επενδυτής σε κοινωνικά προγράμματα έχει χορηγήσει δάνεια ύψους 40 δισεκ. δολαρίων για τη χρηματοδότηση 500 προγραμμάτων σε 100 χώρες
7. να χρηματοδοτεί αναπτυξιακά σχέδια.

- Η IBRD μαζί με τη θυγατρική της **IDA** (International Development Association) παρέχει δάνεια και πιστώσεις σε ποσοστό κάτω του 50% ενός σχεδίου. Το υπόλοιπο καλύπτεται από συγχρηματοδότηση άλλων αναπτυξιακών τραπεζών, της Ευρωπαϊκής Ένωσης, εθνικά προγράμματα βοήθειας και εξαγωγικές πιστώσεις ιδρυμάτων. Η IDA που ιδρύθηκε το 1960 παρέχει δάνεια σε φτωχές χώρες χωρίς επιτόκιο και καλύπτει το ένα τέταρτο της χρηματοδότησης της IBRD. Οι δανειζόμενοι πληρώνουν ένα τέλος μέχρι 1% του δανείου και εξοφλούν το δάνειο σε 35 ή 40 χρόνια με μία δεκαετή περίοδο χάριτος. Περίπου 40 κράτη

συνεισφέρουν στα επενδυτικά κεφάλαια της IDA που ανανεώνονται κάθε τρία χρόνια. Για την ανάπτυξη του ιδιωτικού τομέα η IBRD χρησιμοποιεί τις θυγατρικές της IFC (International Finance Corporation) (βλέπε λέξη) και MIGA (Multilateral Guarantee Agency) (βλέπε λέξη). Η τελευταία παρέχει εγγυήσεις σε επενδυτές κύρια για την κάλυψη του πολιτικού κινδύνου. Έχει εγγυηθεί επενδύσεις 5 δισεκατομμυρίων δολαρίων σε περισσότερες από 24 χώρες. Πληροφορεί επίσης τους επενδυτές για τις ευκαιρίες επενδύσεων σε χώρες υψηλού κινδύνου.

- Η IBRD αντλεί τα επενδυτικά της κεφάλαια στις χρηματοδοτικές αγορές. Πωλεί ομόλογα με πιστοληπτική αξιολόγηση AAA και άλλα χρεόγραφα σε ασφαλιστικά ταμεία, οργανισμούς, τράπεζες και ιδιώτες από όλο τον κόσμο. Τα δάνεια που παρέχει έχουν επιτόκιο τόσο για να καλύπτουν απλώς το κόστος του δανεισμού της και είναι αποπληρωτέα σε 15-20 χρόνια με πενταετή περίοδο χάριτος. Λιγότερο από 5% των κεφαλαίων της αντλεί από την εισφορά των κρατών όταν γίνονται μέλη της. Τα κράτη μέλη αγοράζουν επίσης τις μετοχές της στο μέτρο των οικονομικών τους δυνατοτήτων. Τα υπόλοιπα των δανείων της IBRD δεν πρέπει να υπερβαίνουν το άθροισμα του μετοχικού κεφαλαίου και των αποθεματικών της.

- Τα δάνεια που παρέχει η Τράπεζα κατευθύνονται: χρηματοοικονομικός τομέας 22%, μεταφορές 11%, εκπαίδευση 11%, γεωργία 10%, υγεία, διατροφή και πληθυσμός 7%, ηλεκτρική ενέργεια και άλλες μορφές ενέργειας 7%, δημόσιος τομέας 7%, διακλαδικές επενδύσεις 6%, κοινωνικός τομέας 5%, βιομηχανία, ορυχεία και τηλεπικοινωνίες 5%, αστική ανάπτυξη 4%, περιβάλλον 3% και ύδρευση-αποχέτευση 2%.

World Trade Organisation, WTO = Παγκόσμιος Οργανισμός Εμπορίου (ΠΟΕ) με 151 κράτη μέλη και με έδρα τη Γενεύη. Υποκατέστησε, το 1995, τη Γενική Συμφωνία Δασμών και Εμπορίου (General Agreement on Tariffs and Trade, **GATT**). Η τελευταία είχε αρχικά συμφωνηθεί να ισχύσει στη διάσκεψη της Αβάνας, τον Μάρτιο του 1948, αλλά οι διαπραγματεύσεις ολοκληρώθηκαν πολύ αργότερα. Οι συνδιασκέψεις της GATT και οι περίοδοι διαπραγμάτευσης αποκαλούνταν γύροι (rounds) και ήσαν οι εξής:

- ◆ 1st Round: 1948, Γενεύη. Την 30.10.1948 υπογράφηκε από 48 χώρες η συμφωνία ίδρυσης της GATT. Ίσχυσε επί 47 χρόνια (1948-1994) και στην πορεία προσχώρησαν αρχικά 60 κράτη και στη συνέχεια ένας σημαντικός αριθμός κρατών.

- ◆ 2nd Round: 1949, Ανεσσύ, Γαλλία, μείωση δασμών

- ◆ 3rd Round: 1951, Τορκουέη, Ηνωμένο Βασίλειο, προσχώρηση νέων κρατών μελών, μείωση δασμών

- ◆ 4th Round: 1956, Γενεύη, προσχώρηση νέων κρατών μελών, μείωση δασμών

- ◆ 5th Round ή Dillon Round: 1960-62, Γενεύη, αναθεώρηση της GATT, προσχώρηση περισσότερων κρατών μελών

- ◆ 6th Round ή Kennedy Round: 1964-67, Γενεύη. Ο **Γύρος Κέννεντυ** είναι γνωστός διότι υπογράφηκε συμφωνία για τη δραστική μείωση των δασμών των πρώτων υλών

- ◆ 7th Round ή Tokyo Round: 1973-79, Γενεύη

- ◆ 8th Round ή Uruguay Round: 1986-94, Γενεύη. Ο **Γύρος της Ουρουγουάης** είναι γνωστός διότι τον Απρίλιο του 1994 υπογράφηκε στο Μαρακές η τελική πράξη που προέβλεπε, μεταξύ άλλων, την ίδρυση του Παγκόσμιου Οργανισμού Εμπορίου.

- Ο **ΠΟΕ** έχει τη νομική μορφή διεθνούς οργανισμού ενώ η GATT ήταν μια απλή συμφωνία. Εξασφαλίστηκε, όμως, η συνέχεια διότι κατοχυρώθηκε η ισχύς των αποφάσεων, των διαδικασιών και των πρακτικών της GATT.

- Ο ΠΟΕ **α)** συμβάλλει στην επίτευξη διαφάνειας στις εμπορικές πολιτικές και πρακτικές των συμβαλλομένων μερών και στην εκτίμηση της επίδρασής τους στη λειτουργία του πολυμερούς εμπορικού συστήματος **β)** αποτελεί το forum για τη διεξαγωγή διαπραγματεύσεων για τη μείωση ή εξάλειψη των δασμών και την προώθηση των διεθνών εμπορικών συναλλαγών **γ)** διοικεί και διαχειρίζεται το ολοκληρωμένο σύστημα επίλυσης διαφορών **δ)** συνεργάζεται με το Διεθνές Νομισματικό Ταμείο και την Παγκόσμια Τράπεζα για την επίτευξη μεγαλύτερου βαθμού σύγκλισης μεταξύ εμπορικής, νομισματικής και χρηματοδοτικής πολιτικής σε παγκόσμιο επίπεδο **ε)** προωθεί την αρμονική ανάπτυξη της εμπορικής και περιβαλλοντολογικής πολιτικής ώστε το περιβάλλον να μη χρησιμοποιείται σαν πρόσχημα για τη λήψη προστατευτικών μέτρων στο διεθνές εμπόριο, αλλά ούτε το εμπόριο να αγνοεί την περιβαλλοντολογική διάσταση **ς)** εξετάζει την επίδραση των εξαγωγικών περιορισμών, των μέτρων αντιντάμπινγκ, των διεθνών στρατηγικών συμμαχιών και την προνομιακή θέση ορισμένων κρατικών εταιριών στον ανταγωνισμό και την ανάπτυξη των

ελευθέρων εμπορικών συναλλαγών **η**) στοχεύει, μελλοντικά, στη θέσπιση ή τροποποίηση των διεθνών κανόνων που αφορούν τη γεωργία, τις υπηρεσίες, τις περαιτέρω δασμολογικές μειώσεις ή καταργήσεις δασμών, τη μείωση ή εξάλειψη μη δασμολογικών εμποδίων στο διεθνές εμπόριο, την απλοποίηση και εναρμόνιση των εμπορικών και τελωνειακών διαδικασιών, τα δικαιώματα πνευματικής ιδιοκτησίας και το ηλεκτρονικό εμπόριο.

- Συμπερασματικά, ο ΠΟΕ στοχεύει στην απελευθέρωση του διεθνούς εμπορίου, είναι ένα βήμα διαπραγματεύσεων και παρέχει μία διαδικασία φιλικής επίλυσης των διαφορών. Ο ρόλος του για την ολοκλήρωση της παγκοσμιοποίησης είναι σημαντικός αλλά έχει επικριθεί διότι υποβαθμίζει την κοινωνική και περιβαντολλογική διάσταση.

- Οι προσπάθειες να ξεκινήσει ο νέος γύρος διαπραγματεύσεων του **Σιάτλ** το 1999 ναυάγησαν λόγω των έντονων διαφωνιών μεταξύ των μελών του ΠΟΕ αλλά και της θύελλας των κινητοποιήσεων κατά της παγκοσμιοποίησης.

- Περισσότερη αποτελεσματική ήταν η σύνοδος στη **Ντόχα του Κατάρ** στην οποία συμμετείχαν οι Υπουργοί Εμπορίου των 142 κρατών μελών οι οποίοι αποφάσισαν στις 14.11.2001: **α**) να δεχθούν την Κίνα αλλά και την Ταϊβάν σαν νέα μέλη και **β**) να αρχίσει ένας νέος γύρος διαπραγματεύσεων για τον περιορισμό των δασμών των αγαθών και των υπηρεσιών. Η Ε.Ε. επέτυχε να περιληφθούν στις διαπραγματεύσεις ενοποιημένες πολυμερείς συμφωνίες για το περιβάλλον όπως αυτή που αφορά το Πρωτόκολλο για τα βιολογικά προϊόντα και να συζητηθεί η βελτίωση του επενδυτικού κλίματος για τις διεθνείς επιχειρήσεις όπως και η θεσμοθέτηση Κανονισμού για τις πολιτικές ανταγωνισμού. Οι ΗΠΑ υποχώρησαν και δέχτηκαν να συζητηθούν μέτρα αντι-ντάμπινγκ. Ο νέος γύρος διαπραγματεύσεων, που στοχεύει εκτός των άλλων στην εξάλειψη δασμών ύψους 700 δισεκατομμυρίων δολαρίων ΗΠΑ, θα κλείσει το 2005. Στα πλαίσια των διαπραγματεύσεων για τον γύρο της Ντόχα, επιτεύχθηκε συμφωνία μεταξύ των 147 τότε κρατών μελών στη **Γενεύη την 1.8.2004** με βάση την οποία: **1**) η Ε.Ε δεσμεύθηκε να εγκαταλείψει τις εξαγωγικές επιδοτήσεις στα αγροτικά προϊόντα χωρίς όμως να τίθεται συγκεκριμένο χρονοδιάγραμμα **2**) οι ΗΠΑ δεσμεύθηκαν να προχωρήσουν σε κατάργηση των έμμεσων εξαγωγικών επιδοτήσεων και να περιορίσουν τις επιδοτήσεις στο βαμβάκι **3**) οι αναπτυσσόμενες χώρες υποσχέθηκαν καλύτερη πρόσβαση στις αγορές τους **4**) συμφωνήθηκε ότι οι διαπραγματεύσεις θα συνεχισθούν για την απελευθέρωση του εμπορίου των βιομηχανικών προϊόντων.

- Προηγούμενα, η σύνοδος στο **Κανκούν του Μεξικού** (10 με 14 Σεπτεμβρίου 2003) απέτυχε να καταλήξει σε συμφωνία.

- Στη σύνοδο του **Χονγκ Κονγκ** (13-18/12/2005) που διεξήχθη εν μέσω διαδηλώσεων κατά της παγκοσμιοποίησης με 97 τραυματίες και 900 συλλήψεις, τα 149 τότε κράτη μέλη του ΠΟΕ συμφώνησαν για τη σταδιακή μέχρι το έτος 2013 κατάργηση των επιδοτήσεων των αγροτικών προϊόντων των πλούσιων χωρών και τη δυνατότητα των πιο φτωχών χωρών να εξαγάγουν το μεγαλύτερο μέρος των προϊόντων τους προς τις πλούσιες χώρες χωρίς δασμούς και ποσοτώσεις. Συγκεκριμένα: **α**) οι επιδοτήσεις των εξαγόμενων γεωργικών προϊόντων των πλούσιων κρατών θα καταργηθούν προοδευτικά μέχρι το 2013 με εξαίρεση το βαμβάκι που θα καταργηθούν το 2006. Η συμφωνία σέβεται την κοινή αγροτική πολιτική της Ε.Ε. Ειδικά για το βαμβάκι, δεν προβλέπεται να υλοποιηθεί η συμφωνία από την Ε.Ε μέχρι το 2006 αλλά αργότερα στα πλαίσια των αποφάσεων για την κοινή αγροτική πολιτική **β**) καλούνται οι φτωχές χώρες να ανοίξουν τις αγορές τους στον τραπεζικό και ασφαλιστικό τομέα χωρίς όμως αυτό να είναι υποχρεωτικό **γ**) μειώνονται οι δασμοί που επιβάλλονται από τις πλούσιες χώρες στα προϊόντα τρίτων χωρών με προτεραιότητα τη μείωση των πιο υψηλότερων δασμών **δ**) οι λιγότερο αναπτυγμένες χώρες θα εξασφαλίσουν απαλλαγή από τελωνειακά τέλη και ποσοτώσεις για το 97% των εξαγομένων προϊόντων τους μέχρι το έτος 2008. Όσον αφορά το υπόλοιπο 3%, οι πλούσιες χώρες θα μπορούν να μπλοκάρουν περίπου 400 προϊόντα.

- Παρά την πρόοδο που σημειώθηκε στις συνόδους της Ντόχα και του Χονγκ Κονγκ, οι διαπραγματεύσεις για την εφαρμογή των μέτρων είναι ιδιαίτερα σκληρές, με τα κράτη μέλη να προσπαθούν να επιτύχουν τους καλύτερους συμβιβασμούς για την προάσπιση των εθνικών τους συμφερόντων.

Worldwide Interoperability for Microwave Access, WiMAX = παγκόσμια συμβατότητα για την πρόσβαση μικροκυμάτων. Είναι μία πρωτοβουλία και συνεργασία αποκαλούμενη WiMAX Forum που συστάθηκε το 2003 με στόχο να επιτύχει τη σύγκλιση της συμβατότητας μεταξύ δύο δικτυακών προτύπων: α) του HiperMAN που προτάθηκε στην Ευρώπη από το Ίδρυμα

Ευρωπαϊκών Τηλεπικοινωνιακών Προτύπων (ETSI, European Telecommunications Standards Institute), και β) του 802.16 που προτάθηκε από το ίδρυμα Ηλεκτρικών και Ηλεκτρονικών Μηχανικών (IEEE, Institute of Electrical and Electronics Engineers). Η πρωτοβουλία αυτή επέτυχε τη λειτουργία του WiMAX που είναι ένα ασύρματο πρωτόκολλο ταχύτατης επικοινωνίας το οποίο εξασφαλίζει τη σύνδεση προσώπων ή επιχειρήσεων σε απόσταση μέχρι 50 χιλιομέτρων. Η κυριότερη εφαρμογή του είναι η ασύρματη σύνδεση με το διαδίκτυο με θεωρητική ταχύτητα 70 μεγαμπίτς ανά δευτερόλεπτο δηλαδή 35 φορές μεγαλύτερη από το ADSL (βλέπε όρο DSL).

Το WiMAX έχει δυνατότητα προσφοράς ευρυζωνικών συνδέσεων μεταξύ 1,5 και 5 Mbps με ασύρματη μέθοδο και είναι ιδιαίτερα χρήσιμο στην ανάπτυξη της ευρυζωνικότητας και σε περιοχές που λόγω γεωγραφικών συνθηκών δεν είναι δυνατόν να αποκτήσουν πρόσβαση σε αυτήν με την ενσύρματη επικοινωνία.

Μέσω της εφαρμογής WiMAX επιτυγχάνεται πρόσβαση και σε πιο σύνθετες υπηρεσίες όπως αυτής της triple play η οποία περιλαμβάνει: α) φθηνές ή δωρεάν τηλεφωνικές κλήσεις από τον Η/Υ μέσω του διαδικτύου (Internet) β) τηλεόραση μέσω διαδικτύου και γ) υπηρεσίες ADSL.

World Wide Web (www) = παγκόσμιος ιστός. Είναι η εφαρμογή που δίνει τη δυνατότητα να διαβάσουμε σελίδες στο Internet. Για την ευκολότερη πρόσβαση στις ιστοσελίδες, οι χρήστες χρησιμοποιούν συνήθως ειδικό λογισμικό (browser) όπως είναι ο Internet Explorer και ο Netscape Navigator. Η εφαρμογή παρέχει τη δυνατότητα συλλογής διαθέσιμων πληροφοριών στο Internet, συνδεδεμένων με συνδέσμους, ώστε ο χρήστης να μπορεί να μεταφέρεται από το ένα έγγραφο στο άλλο. Οι ιστοσελίδες εμφανίζονται με τη χρήση προγραμμάτων φυλλομέτρησης του ιστού (Web browsers) που μπορούν να εμφανίσουν κείμενο, εικόνες, ήχους, κίνηση, και βίντεο. Επίσης ονομάζεται απλά Web (Ιστός), WWW και W3.

Write-back = ενημέρωση ή διόρθωση λογιστικής εγγραφής.

Write-down = λογιστική εγγραφή που μειώνει την αξία περιουσιακών στοιχείων ενεργητικού της επιχείρησης λόγω μείωσης της αγοραίας αξίας αυτών που προέκυψε από αποτίμηση. Σύμφωνα με τον ορισμό που δίνει το μηνιαίο δελτίο της ΕΚΤ, είναι μία προς τα κάτω προσαρμογή της αξίας των καταχωρημένων στον ισολογισμό των νομισματικών χρηματοπιστωτικών ιδρυμάτων (MFIs) δανείων όταν αυτά τα δάνεια έχουν καταστεί μερικώς ακάλυπτα.

Write-off = λογιστική εγγραφή που μειώνει την αξία των περιουσιακών στοιχείων της επιχείρησης μέχρι μηδενισμού λόγω δαπανών ή κόστους όπως είναι η περίπτωση της μείωσης που επέρχεται από τις αποσβέσεις ή τη μη αποπληρωμή των υπολειπόμενων δόσεων ενός δανείου οπότε αυτές χαρακτηρίζονται σαν οριστικά ανείσπρακτες και μειώνουν τη λογιστική αξία του δανείου. Σύμφωνα με τον ορισμό που δίνει το μηνιαίο δελτίο της ΕΚΤ, είναι ο μηδενισμός της αξίας των δανείων που είναι καταγεγραμμένα στον ισολογισμό των νομισματικών χρηματοπιστωτικών ιδρυμάτων (MFIs) όταν αυτά τα δάνεια έχουν καταστεί ολοκληρωτικά ακάλυπτα δηλαδή οριστικώς ανείσπρακτα.

Write Once, Read Many, WORM = τεχνολογία αποθήκευσης δεδομένων που επιτρέπει την εγγραφή για μια μόνο φορά στοιχείων σε δίσκο που είναι μεν αναγνώσιμος πολλές φορές αλλά δεν είναι προσιτός για παραπέρα καταχωρήσεις ώστε να μην αλλοιώνονται τα στοιχεία της πρώτης εγγραφής (readable but not rewritable).

Write-up = λογιστική εγγραφή που αυξάνει την αξία των περιουσιακών στοιχείων της επιχείρησης λόγω αύξησης της αγοραίας αξίας αυτών που προέκυψε από αποτίμηση.

Wrong-way risk = κίνδυνος δυσμενούς συσχέτισης. Είναι ο κίνδυνος που υλοποιείται όταν η έκθεση προς ένα αντισυμβαλλόμενο συσχετίζεται δυσμενώς με την πιστωτική ποιότητα αυτού. Το είδος αυτού του σημαντικού κινδύνου πρέπει να παρακολουθούν οι τράπεζες και οι εποπτικές αρχές καθ' όλη τη διάρκεια της σχετικής συναλλαγής. Υπάρχουν δύο τύποι αυτού του κινδύνου:

1. Specific Wrong-way risk = εξειδικευμένος κίνδυνος δυσμενούς συσχέτισης. Προκύπτει από ολιγότερο δομημένες συναλλαγές όπως για παράδειγμα είναι αυτές που είναι ασφαλισμένες (collateralised) από μετοχές του αντισυμβαλλόμενου ή τρίτου προσώπου.

2. General or Conjectural Wrong-way risk = γενικός ή συγκυριακός κίνδυνος δυσμενούς συσχέτισης. Προκύπτει στην περίπτωση που η πιστωτική ποιότητα του αντισυμβαλλόμενου μπορεί για μη ειδικούς λόγους να συσχετίζεται με ένα μακροοικονομικό παράγοντα ο οποίος επηρεάζει επίσης την αξία των παραγώγων συναλλαγών. Για παράδειγμα, οι διακυμάνσεις των επιτοκίων προξενούν αλλαγές στην αξία των παραγώγων συναλλαγών αλλά ταυτόχρονα επιδρούν και επί της φερεγγυότητας του αντισυμβαλλόμενου. Ή όταν ένας αντισυμβαλλόμενος, που δραστηριοποιείται σε μια αναδυόμενη οικονομία, όπου υφίσταται κίνδυνος χώρας (country risk) και πιθανόν συναλλαγματικός κίνδυνος (currency risk) ο οποίος συνδέεται με τον αντισυμβαλλόμενο χωρίς, όμως, να μεταβάλλεται η φερεγγυότητα αυτού.

WXGA, Wide Extended Graphics Array = ευρεία και εκτεταμένη γραφική παράσταση. Αποτελεί μία κατηγορία της επίδειξης XGA (βλέπε όρο) με μία ευρεία ανάλυση που είναι επαρκής για να δημιουργήσει ένα μέγεθος εικόνας 16:9. Μία επίδειξη WXGA έχει 1.280 μέχρι 1.366 οριζόντια pixels και 720 μέχρι 768 κάθετα pixels που χρησιμοποιούνται για να συνθέτουν την εικόνα που εμφανίζεται από τον προβολέα (projector).

Xetra® = υπεραυτόματο ηλεκτρονικό σύστημα διαπραγμάτευσης του χρηματιστηρίου της Φραγκφούρτης (Deutsche Börse) προσιτό από οποιοδήποτε σημείο του πλανήτη. Επιτρέπει την αγοραπωλησία χρεογράφων έναντι χρέωσης ή πίστωσης τραπεζικών λογαριασμών επί μίας μόνο πλατφόρμας.

XGA, Extended Graphics Array = εκτεταμένη γραφική παράσταση. Ένα γραφικό πρότυπο υψηλής ανάλυσης που αναπτύχθηκε από την IBM. Προσφέρει ανάλυση εικόνας των 640 μέχρι 480 ή 1024 μέχρι 768 pixels (βλέπε όρο) και υποστηρίζει ταυτόχρονα 65.000 χρώματα.

XHTML (eXtensible Hypertext Markup Language) = μία γλώσσα προγραμματισμού που τροποποιεί τη βασική γλώσσα HTML 4.0. και την εφαρμογή XML. Αντίθετα με τη γλώσσα HTML, παρέχεται η ευχέρεια στον χρήστη να τροποποιεί περαιτέρω την εφαρμογή, να την επεκτείνει (extend) και να την προσαρμόζει στις δικές του ανάγκες.

XML (eXtensible Markup Language) = απλή γλώσσα προγραμματισμού με εξαιρετικές επιδόσεις στον καθορισμό της μορφής των δεδομένων ώστε να είναι αυτά εμφανίσιμα στο διαδίκτυο. Ο χρήστης μπορεί να την επεκτείνει (extend) τροποποιώντας ένα μέρος αυτής. Η XML διαμορφώνει πολύπλοκα έγγραφα και τη δομή των στοιχείων όπως για παράδειγμα τιμολόγια, μοριακά στοιχεία, γλωσσάρια, περιγραφή αποθεμάτων και ακινήτων.

XML-RPC (eXtensible Markup Language - Remote Procedure Call). Είναι μία τεχνική προγραμματισμού δικτύων για την πραγματοποίηση μιας διαδικασίας υπεραστικών κλήσεων σε ένα λογισμικό που τρέχει σε υπεραστικές συσκευές. Το XML-RPC χρησιμοποιεί τη γλώσσα προγραμματισμού eXtensible Markup Language (βλέπε παραπάνω όρο XML) για την πραγματοποίηση τηλεφωνικών κλήσεων και το Hypertext Transfer Protocol (βλέπε όρο HTTP) για την αποστολή μηνυμάτων.

Υ

Yankee and samurai bonds = yankee bonds είναι ομόλογα σε δολάρια ΗΠΑ που εκδίδονται στις ΗΠΑ από αλλοδαπές τράπεζες και επιχειρήσεις. Τέτοιας μορφής ομόλογα εκδίδονται και σε γεν στην Ιαπωνία και καλούνται Samurai bonds.

Y2K virus = ο ιός της χιλιετίας ή άλλως το πρόβλημα 2000. Δημιουργήθηκε από την παράσταση με δύο ψηφία αντί για τέσσερα της χρονολογίας στους ηλεκτρονικούς υπολογιστές και το λογισμικό για δύο λόγους: α) για την εξοικονόμηση χώρου στη μνήμη των Η/Υ που στις δεκαετίες του '60 και του '70 ήταν μικρή, β) διότι ακόμα και στη δεκαετία του '80 ήλπιζαν ότι οι παλαιοί Η/Υ σύντομα θα αποσύρονταν λόγω της ραγδαίας προόδου της νέας τεχνολογίας και επόμενο δεν θα υπήρχε πρόβλημα με την αλλαγή της χιλιετηρίδας. Ο κίνδυνος ήταν να μη αναγνωριζόταν το έτος 2000 ή να εμφανιζόταν σαν 1900 με αποτέλεσμα την αδυναμία υπολογισμού της ημερομηνίας λήξης ενός δανείου, των τόκων, των κρατήσεων και των δρομολογίων στα συγκοινωνιακά μέσα ενώ δυσκολίες θα υπήρχαν στις τηλεπικοινωνίες και όπου χρησιμοποιούντο Η/Υ προγραμματισμένοι με χρονολογίες δύο ψηφίων. Το πρόβλημα διογκώθηκε από τους δημοσιογράφους ενώ στην πράξη δεν αναφέρθηκαν παρά μικροπροβλήματα κατά το πέρασμα στο 2000. Η προετοιμασία διόρθωσης και προσαρμογής είχε αρχίσει ήδη από το 1997 και υπολογίζεται ότι δαπανήθηκαν 680 δισεκατομμύρια ευρώ σε όλο τον κόσμο για τις αναγκαίες μετατροπές. Στην Ελλάδα εκτιμάται ότι δαπανήθηκαν περίπου 290 εκατομμύρια ευρώ από τα οποία το 50% από τις τράπεζες. Οι εταιρείες πληροφορικής που είχαν δημιουργήσει το πρόβλημα κέρδισαν τα παραπάνω ποσά, δηλαδή στην περίπτωση αυτή, αντί να τιμωρηθεί, επιβραβεύθηκε η έλλειψη πρόβλεψης και πρόνοιας. Στις 3.1.2000 η Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα εξέδωσε δελτίο τύπου για να ανακοινώσει ότι όλα τα συστήματα αυτής και των εθνικών κεντρικών τραπεζών όπως και των χρηματοοικονομικών αγορών του Ευρωσυστήματος λειτούργησαν άψογα. Παρόμοια ανακοίνωση εξέδωσε την 4.1.2000 και η Τράπεζα της Ελλάδος με βάση την οποία κανένα πρόβλημα δεν δημιουργήθηκε στο πιστωτικό σύστημα της Ελλάδος από τη μετάβαση στο 2000. Όλα τα πληροφοριακά συστήματα επεξεργασίας δεδομένων, διενέργειας λογιστικών εγγραφών και πληρωμών λειτούργησαν κανονικά. Ειδικότερα κανένα πρόβλημα δεν παρουσιάστηκε στις συναλλαγές στις αγορές χρήματος και συναλλάγματος και τίτλων του Ελληνικού Δημοσίου, στα δίκτυα των πιστωτικών ιδρυμάτων συμπεριλαμβανομένων και των ATMs ενώ η ζήτηση χρήματος από το κοινό και τις επιχειρήσεις κινήθηκε μέσα στα συνηθισμένα για τη χρονική περίοδο επίπεδα.

Year-To-Date, YTD = το χρονικό διάστημα από την αρχή του έτους (1^η Ιανουαρίου) μέχρι σήμερα.

Yield = απόδοση. Η ετήσια απόδοση ενός χρεογράφου ή μιας επένδυσης γενικότερα η οποία αποτυπώνεται σαν ποσοστό επί τοις εκατό και εκφράζει τη σχέση μεταξύ του εισοδήματος που δημιουργεί και του επενδυόμενου κεφαλαίου. Μπορεί να απεικονίζεται με πολλούς τρόπους όπως **α**) σαν ονομαστική απόδοση (nominal yield). Είναι το ποσό που εισπράττεται από ένα ομόλογο σταθερού εισοδήματος διαιρούμενο με την ονομαστική αξία του ομολόγου και εκφραζόμενο σαν ποσοστό επί τοις εκατό **β**) τρέχουσα απόδοση (current yield). Είναι το ετήσιο επιτόκιο που πληρώνεται από το ομόλογο, εκφραζόμενο σαν ποσοστό επί τοις εκατό της τρέχουσας αγοραίας τιμής του **γ**) απόδοση στη λήξη (yield to maturity), βλέπετε όρο.

Yield curve = καμπύλη απόδοσης. Είναι η προθεσμιακή δομή των επιτοκίων. Πρόκειται για μια γραφική απεικόνιση της σχέσης μεταξύ της λήξης και της μέτρησης της απόδοσης ομοειδών ομολόγων διαφορετικής διάρκειας σε μια συγκεκριμένη χρονική στιγμή (π.χ η καμπύλη αποδόσεων συγκεκριμένων κρατικών χρεογράφων των ΗΠΑ κατά το κλείσιμο της Νέας Υόρκης την 1.7.2009). Ομοειδή ομόλογα είναι π.χ αυτά που φέρουν σχεδόν το ίδιο επίπεδο κινδύνου ή/και τον ίδιο βαθμό ρευστότητας. Άλλως, καμπύλη απόδοσης είναι η σχέση μεταξύ των επιτοκίων ή του κόστους δανεισμού και του χρόνου λήξης του χρέους για ένα συγκεκριμένο δανειστή και σε ένα συγκεκριμένο νόμισμα.

➔ Η καμπύλη απόδοσης ανάλογα με τον χρονικό ορίζοντα λήξης των χρεογράφων ή του χρέους γενικότερα διαιρείται σε τρία χρονικά διαστήματα (time buckets):

▲ ένα βραχυχρόνιο, συνήθως με λήξη των χρεογράφων μέχρι ένα έτος

▲ ένα μεσοπρόθεσμο, από δύο έως πέντε έτη και

▲ ένα μακροπρόθεσμο, από πέντε έτη και άνω.

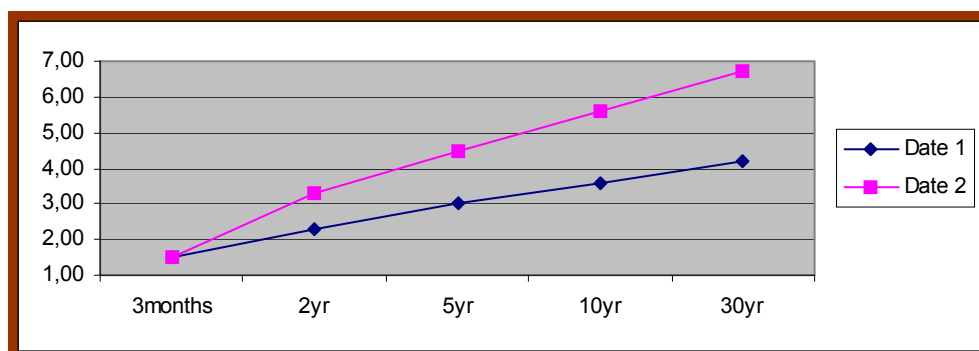
➔ Κατά κανόνα, η καμπύλη ανέρχεται στις μεγαλύτερες λήξεις οπότε ο επενδυτής απολαμβάνει μεγαλύτερο εισόδημα σαν αποτέλεσμα της επιλογής του να επενδύσει σε μακροπρόθεσμους τίτλους. Δεν συμβαίνει, όμως, αυτό πάντα.

Η καμπύλη απόδοσης ανάλογα με την κλίση της διακρίνεται σε θετική, αρνητική και επίπεδη:

1) Μία καμπύλη αποδόσεων με θετική κλίση (**normal yield curve or upward sloping**) δηλώνει ότι όσο ο εναπομένον χρόνος μέχρι τη λήξη του χρεογράφου αυξάνεται, τα επιτόκια αυξάνονται καθώς οι επενδυτές απαιτούν υψηλότερες αποδόσεις για να δεσμεύσουν τα κεφάλαιά τους για μεγαλύτερες περιόδους. Η καμπύλη αυτή υποδηλώνει συνήθως ότι αναμένεται μία επιτάχυνση της οικονομικής ανάπτυξης και μια άνοδος των επιτοκίων.

2) Απότομη ή ανηφορική καμπύλη απόδοσης (**steepening of the yield curve**). Μία αλλαγή στην καμπύλη όταν η διαφορά των αποδόσεων μεταξύ των βραχυπρόθεσμων και μακροπρόθεσμων ομολόγων έχει αυξηθεί περισσότερο από ότι στην κανονική θετική καμπύλη.

ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑ: 1) NORMAL YIELD CURVE ΚΑΙ 2) STEEPENING YIELD CURVE

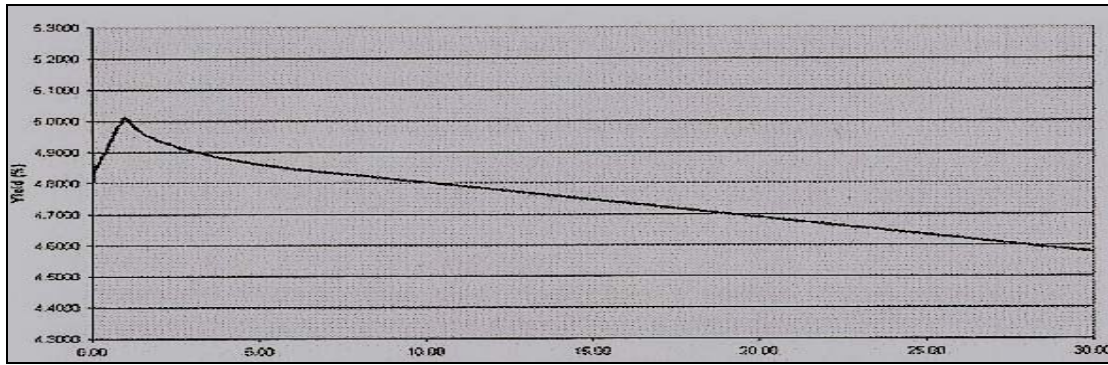

	<u>Ημέρα 1</u>	<u>Ημέρα 2</u>
3 μήνες	1,50	1,50
2 έτη	2,30	3,30
5 έτη	3,00	4,50
10 έτη	3,60	5,60

Σημείωση: Στην κανονική καμπύλη απόδοσης (normal yield curve, η καμπύλη με μπλε χρώμα) η διαφορά μεταξύ του 3μηνου επιτοκίου και του δεκαετούς επιτοκίου είναι περίπου δύο μονάδες. Αντίθετα, στην απότομη ή ανηφορική καμπύλη απόδοσης (steepening yield curve, η καμπύλη με κόκκινο χρώμα) η διαφορά μεταξύ του 3μηνου επιτοκίου και του δεκαετούς επιτοκίου είναι περίπου τέσσερις μονάδες.

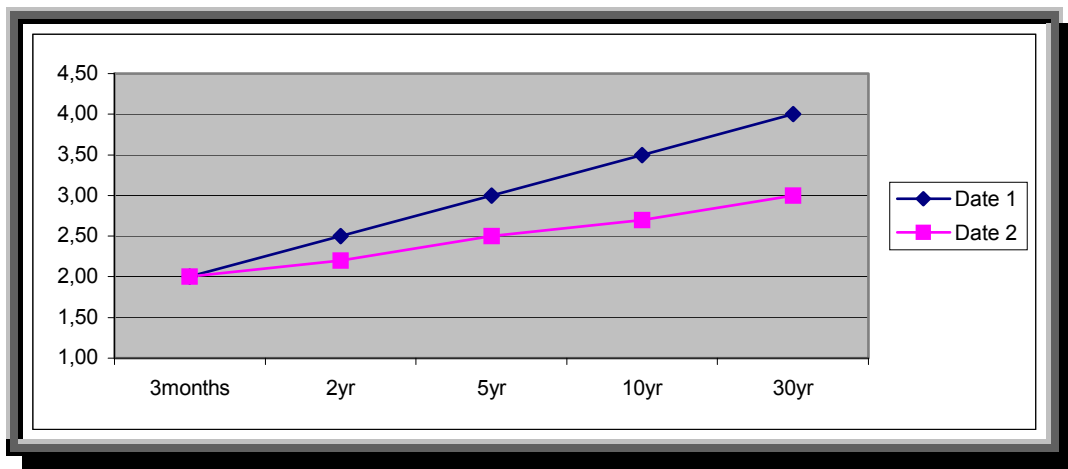
3) Αντίθετα, μία καμπύλη αποδόσεων με αντεστραμμένη ή αρνητική κλίση (inverted or negative yield curve) σημαίνει ότι όσο ο εναπομένον χρόνος μέχρι τη λήξη του χρεογράφου αυξάνεται, τόσο λιγότερο ανταμείβονται οι επενδυτές-δανειστές και αντίστοιχα ο δανεισμός κεφαλαίων γίνεται φθηνότερος. Άλλως, όταν έχουμε καμπύλη αποδόσεων με αρνητική κλίση τα βραχυπρόθεσμα επιτόκια είναι μεγαλύτερα από τα μακροπρόθεσμα επιτόκια. Ο τύπος αυτός της καμπύλης αποδόσεων συνήθως υποδηλώνει μια μεγάλη πιθανότητα οικονομικής ύφεσης και μείωσης των επιτοκίων.

ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑ: INVERTED OR NEGATIVE YIELD CURVE

4) Μία επίπεδη καμπύλη αποδόσεων (flat yield curve ή even yield curve) δηλώνει ότι οι αποδόσεις στα διάφορα χρονικά τμήματα αυτής είναι σχεδόν ίδιες ή έχουν ουσιαστικά μειωθεί και υπονοεί ότι τα επιτόκια θα διατηρηθούν σταθερά.

ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑ: YIELD CURVE FLATTENING

	<u>Ημέρα 1</u>	<u>Ημέρα 2</u>
3 μήνες	2,00	2,00
2 έτη	2,50	2,20
5 έτη	3,00	2,50
10 έτη	3,50	2,70
30 έτη	4,00	3,00

Σημείωση: η διαφορά του 3μηνου σε σχέση με το 30ντάχρονο ομόλογο μειώθηκε σε 100 bp.

➔ Η καμπύλη απόδοσης ανάλογα με τον τύπο του χρεογράφου μπορεί να διακρίνεται σε:

- ▲ καμπύλη απόδοσης εντόκων γραμματίων και ομολόγων του δημοσίου
- ▲ καμπύλη απόδοσης δημοτικών ομολόγων
- ▲ καμπύλη απόδοσης εταιρικών γραμματίων και ομολόγων
- ▲ καμπύλη απόδοσης ονομαστικής αξίας (par yield curve), όταν κατασκευάζεται με τέτοιο τρόπο προκειμένου να υπολογίζεται η τιμή των κουπονιών, απαραίτητη για τα κρατικά ομόλογα διαφόρων λήξεων, στην ονομαστική αξία
- ▲ καμπύλη απόδοσης με ημερομηνία αξίας δύο ημερών (spot yield curve) όταν κατασκευάζεται με τη χρήση τρεχουσών τιμών για χρηματοπιστωτικά προϊόντα διαθέσιμα για παράδοση τοις μετρητοίς
- ▲ προθεσμιακή καμπύλη απόδοσης (forward yield curve) όταν κατασκευάζεται με τη χρήση τρεχουσών τιμών για χρηματοπιστωτικά προϊόντα με παράδοση σε μελλοντικές ημερομηνίες
- ▲ καμπύλη απόδοσης κουπονιών (coupon yield curve) όταν κατασκευάζεται με τη χρήση τρεχουσών τιμών για ομόλογα με κουπόνια

▲ καμπύλη απόδοσης ομολόγων με μηδενικό κουπόνι (zero coupon yield curve) που αφορά ομόλογα που εκδίδονται κάτω της ονομαστικής τους αξίας αλλά δεν φέρουν κουπόνια (discount bonds).

➔ στις παραπάνω περιπτώσεις υπάρχουν υποδιαιρέσεις της καμπύλης απόδοσης ανάλογα με το νόμισμα στο οποίο εκφράζονται τα έντοκα γραμμάτια και τα ομόλογα, π.χ ευρώ, δολαρίου, γεν, λίρας Αγγλίας κλπ.

➔ Όπως είδαμε, η κλίση της καμπύλης απόδοσης μπορεί να προβλέψει τις μεταβολές του επιχειρηματικού κύκλου. Αυτό, όμως, δεν συμβαίνει πάντα. Με δεδομένο ότι η κλίση της καμπύλης ενσωματώνει οικονομική πληροφόρηση για το μελλοντικό επίπεδο των επιτοκίων, εάν η πληροφόρηση και οι στηριζόμενες σε αυτήν προβλέψεις αποδειχθούν λανθασμένες τότε ανατρέπεται η ανωτέρω διαπίστωση.

Yield curve risk = κίνδυνος της καμπύλης απόδοσης. Καλείται και προθεσμιακός δομικός κίνδυνος (term structure risk). Είναι ο κίνδυνος που προκύπτει από μία αντίθετη μεταβολή των επιτοκίων που εφαρμόζονται σε επενδύσεις σταθερού εισοδήματος. Είναι σχετικός με την επιπεδοποίηση (flattening) ή τη θετική κλίση (steepening) της καμπύλης απόδοσης η οποία είναι αποτέλεσμα της αλλαγής των αποδόσεων μεταξύ συγκρίσιμων ομολόγων με διάφορες λήξεις. Όταν αλλάζουν οι αποδόσεις της αγοράς, αυτό επηρεάζει την τιμή ενός χρεογράφου σταθερής απόδοσης. Όταν τα επιτόκια ή οι αποδόσεις αυξάνουν, η τιμή του ομολόγου μειώνεται και αντίστροφα όταν τα επιτόκια ή οι αποδόσεις μειώνονται, η τιμή του ομολόγου αυξάνεται. Όταν η καμπύλη απόδοσης αλλάζει, η τιμή του ομολόγου, του οποίου η αρχική τιμολόγηση βασιζόταν στην αρχική καμπύλη απόδοσης, θα αλλάξει. Εάν η καμπύλη απόδοσης επιπεδοποιηθεί (flattening), τότε η διαφορά απόδοσης (yield spread) μεταξύ μακροπρόθεσμων και βραχυπρόθεσμων επιτοκίων μειώνεται και ταυτόχρονα αλλάζει και η τιμή του ομολόγου. Για παράδειγμα, εάν έχουμε ένα βραχυπρόθεσμο ομόλογο που λήγει σε 3 χρόνια και η απόδοση των 3 ετών μειώνεται, η τιμή του ομολόγου θα αυξηθεί. Στην περίπτωση που η καμπύλη απόδοσης έχει μια θετική κλίση (steepening), αυτό σημαίνει ότι η διαφορά μεταξύ μακροπρόθεσμων και βραχυπρόθεσμων επιτοκίων αυξάνεται. Επόμενα, οι τιμές των μακροπρόθεσμων ομολόγων μειώνονται. Οι αλλαγές της καμπύλης απόδοσης βασίζονται στον κίνδυνο ανόδου των τιμών και των προσδοκίων για τη διαμόρφωση των μελλοντικών επιτοκίων.

Yield to call = απόδοση μέχρι την ημέρα άσκησης του δικαιώματος του εκδότη ενός ανακλητού ομολόγου (callable bond) να εξοφλήσει το ομόλογο πριν τη λήξη του. Στην περίπτωση αυτή, ο κάτοχος δεν έχει την ευχέρεια να διακρατήσει το ομόλογο μέχρι τη λήξη του και κατά συνέπεια δεν υπάρχει απόδοση μέχρι τη λήξη (yield to maturity, YTM, βλέπετε παρακάτω όρο). Εάν π.χ ένα ανακλητό ομόλογο έχει κουπόνια με απόδοση 6% και μειωθούν τα επιτόκια της αγοράς σε 2%, τότε ο εκδότης έχει συμφέρον να ανακαλέσει αυτό το ομόλογο και να το αναπληρώσει με νέα έκδοση με επιτόκιο 5%. Αυτό θα ευνοήσει τον εκδότη που δεν θα πληρώνει στο μέλλον επιτόκιο 10% αλλά θα ζημιώσει τον κάτοχο του ομολόγου που θα στερηθεί στο μέλλον αυξημένη απόδοση 10%. Στην περίπτωση που θα θελήσει να επενδύσει το επιστραφέν κεφάλαιο συν τους μέχρι την ανάκληση τόκους σε άλλο ομόλογο θα έχει απόδοση γύρω στο 2%. Δηλαδή το yield to call είναι η αυξημένη απόδοση που θα έχει ο κάτοχος μέχρι τη στιγμή της ανάκλησης.

Yield to maturity, YTM = απόδοση μέχρι τη λήξη. Είναι το ποσοστό επί τοις εκατό της απόδοσης ενός ομολόγου ή άλλου μακροπρόθεσμου χρεογράφου σταθερού εισοδήματος που προκύπτει στην περίπτωση που ο επενδυτής το αγοράσει και το κρατήσει μέχρι τη λήξη του. Ο υπολογισμός του YTM βασίζεται στην τιμή της αγοράς, την απόδοση του κουπονιού, την αξία αποπληρωμής του κεφαλαίου (redemption value), τη διάρκεια του χρόνου μέχρι τη λήξη και το χρόνο που μεσολαβεί μεταξύ της πληρωμής των κουπονιών. Αναγνωρίζοντας τη χρονική αξία του χρήματος, είναι το προεξοφλητικό επιτόκιο στο οποίο η παρούσα αξία όλων των μελλοντικών πληρωμών θα ήταν ίση με τη σημερινή τιμή του χρεογράφου. Θεωρεί δεδομένο ότι τα ποσά από τα κουπόνια που πληρώνονται σε όλη τη διάρκεια της ζωής του χρεογράφου θα επανεπενδύονται στην τιμή του YTM.

Z

Zero-base budgeting (ZBB) = προϋπολογισμός μηδενικής βάσης. Μέθοδος σύνταξης του προϋπολογισμού που δεν λαμβάνει σαν βάση τα μεγέθη του προϋπολογισμού του προηγούμενου έτους αλλά υπολογίζει εξ αρχής τα επί μέρους στοιχεία. Ειδικότερα, οι δαπάνες και το μέγεθος αυτών απαιτούν πλήρη αιτιολόγηση.

Zero - coupon bond = ομόλογο χωρίς τόκους (τοκομερίδια). Δίνει το δικαίωμα σε μια μόνο καταβολή (κατά τη λήξη) σε όλη τη διάρκεια της ζωής του. Εκδίδεται σε τιμή κατωτέρα της ονομαστικής του αξίας και εξοφλείται στην ονομαστική του αξία. Η διαφορά αυτή αποτελεί ένα εγγυημένο κέρδος. Έχει το πλεονέκτημα της μη ύπαρξης κινδύνου από την επανεπένδυση του ποσού του κουπονιού που καταβάλουν τα άλλα ομόλογα αλλά και το μειονέκτημα ότι ο κάτοχος αυτού δεν μπορεί να επωφεληθεί από ενδεχόμενη αύξηση των επιτοκίων. Αντίθετα, το coupon bond (ομόλογο με τόκο (τοκομερίδιο) εκδίδεται στην ονομαστική του αξία και ο εκδότης είναι υποχρεωμένος να καταβάλει την ονομαστική αξία του ομολόγου κατά τη λήξη αυτού ενώ ενδιάμεσα στη λήξη κάθε τοκοφόρου περιόδου πληρώνει τόκο.

Zero-coupon convertible security = χρεόγραφο χωρίς τόκους που είναι μετατρέψιμο σε κοινές μετοχές της εκδότριας εταιρίας τη στιγμή που η τιμή της μετοχής φθάσει σε ένα προκαθορισμένο επίπεδο. Επίσης, αναφέρεται, το μετατρέψιμο ομόλογο μηδενικού επιτοκίου (convertible zero-coupon bond) που είναι μετατρέψιμο σε ένα ομόλογο με επιτόκιο (interest bearing bond) σε ένα προκαθορισμένο χρόνο πριν από τη λήξη του.

Zero – coupon swap = συμφωνία ανταλλαγής επιτοκίων (interest-rate swap) με βάση την οποία οι ροές κυμαινόμενων πληρωμών είναι συνήθως συμβατικές αλλά οι πληρωμές σταθερού επιτοκίου μετατίθενται για την ημερομηνία λήξης.

Zero-hour clause = ρήτρα μηδενικής ώρας. Πρόκειται για μία διάταξη που απαντάται στο πτωχευτικό δίκαιο ορισμένων κρατών σύμφωνα με την οποία κάθε συναλλαγή ενός ιδρύματος που κηρύχθηκε σε κατάσταση πτώχευσης και η οποία έλαβε χώρα μετά τα μεσάνυχτα της ημέρας που κηρύχθηκε η πτώχευση, μπορεί να καταστεί αναδρομικά ανίσχυρη.

Zero-strike-price option = συμβόλαιο δικαιώματος προαίρεσης (option) με τιμή εξάσκησης του δικαιώματος μηδέν ή κοντά στο μηδέν. Δημιουργείται για φορολογικούς λόγους και χρησιμοποιείται σαν μέσο συνθετικής μεταβίβασης χρεογράφων μεταξύ αντισυμβαλλομένων όπου η πραγματική μεταβίβαση θα προκαλούσε υψηλή φορολογική επιβάρυνση.

ZEW (Zentrum für Europäische Wirtschaftsforschung) = Κέντρο για την Ευρωπαϊκή Οικονομία. Ένα μη κερδοσκοπικό οικονομικό ερευνητικό ίδρυμα που ιδρύθηκε το 1990 με πρωτοβουλία της κυβέρνησης του ομοσπονδιακού κρατιδίου της Βάδης - Βυρτεμβέργης, του Εμπορικού και Βιομηχανικού Επιμελητηρίου και του Πανεπιστημίου του Μανάιμ. Εκτός από τα ερευνητικά του προγράμματα, ασχολείται με τη διεξαγωγή σε μηνιαία βάση των εξής μετρήσεων: α) την επισκόπηση των χρηματοοικονομικών αγορών που προκύπτει από ερωτηματολόγιο στο οποίο απαντούν 350 χρηματοοικονομικοί αναλυτές και θεσμικοί επενδυτές στη Γερμανία και β) το δείκτη οικονομικού κλίματος (ZEW Indicator of Economic Sentiment) που υπολογίζεται με βάση τα αποτελέσματα της προηγούμενης επισκόπησης και εξάγεται σαν η διαφορά μεταξύ του ποσοστού των αισιόδοξων και των απαισιόδοξων αναλυτών για τις προοπτικές της γερμανικής οικονομίας τους επόμενους έξη μήνες γ) ανάλογες μετρήσεις γίνονται και για την Ευρωζώνη.

Z score = αποτέλεσμα Z. Είναι ένα ψηφίο που υπολογίζεται μέσω πολυάρθρων λογιστικών και χρηματοπιστωτικών αναλογιών και το οποίο δείχνει τον κίνδυνο πτώχευσης μιας επιχείρησης.

Zombies = εταιρίες που συνεχίζουν τη λειτουργία τους παρά το γεγονός ότι έχουν καταστεί αναξιόχρεες και ευρίσκονται στα πρόθυρα της πτώχευσης. Αυτό γίνεται διότι αναμένεται μία εξαγορά ή συγχώνευση.

A) ΠΑΝΔΕΚΤΗΣ ΝΟΜΙΣΜΑΤΩΝ (CURRENCIES PANDECT)

Η ιστορία των νομισμάτων μας διδάσκει ότι στην αρχική φάση, μετά δηλαδή τη μετάβαση από τον αντιπραγματισμό στην καθιέρωση κοινού μέτρου αξιών, κάθε κράτος, πόλη κράτος ή περιοχή είχε το δικό της νόμισμα. Η καθιέρωση ευρύτερα αποδεκτών νομισμάτων άρχισε με το Ρωμαϊκό δηνάριο τον 3^ο μ.χ αιώνα, συνεχίστηκε με το αργυρό ντενιέρ των Φράγκων τον 8^ο μ.χ αιώνα και ακολούθησε η προσπάθεια για την καθιέρωση ομάδας κοινών νομισμάτων τον 19^ο αιώνα μ.χ από την Ιταλική Νομισματική Ένωση, τη Λατινική Νομισματική Ένωση, τη Σκανδιναβική Νομισματική Ένωση και τον 20^ο αιώνα από τη Νομισματική Ένωση Βελγίου Λουξεμβούργου και τη Μπενελούξ. Οι πρώην αποικιακές δυνάμεις είχαν επιβάλει το νόμισμά τους στις αποικίες τους, οι οποίες μετά την απόκτηση της ανεξαρτησίας τους ή συνέχισαν να χρησιμοποιούν το νόμισμα αυτό ή εισήγαγαν δικό τους νόμισμα με στενή όμως πρόσδεση με το νόμισμα της αποικιακής δύναμης. Αξιοσημείωτη είναι η εξέλιξη στις πρώην Γαλλικές αποικίες της Αφρικής και του Ειρηνικού Ωκεανού όπου επιζούν μέχρι σήμερα νομισματικές ζώνες με κοινό νόμισμα το φράγκο. Εκτός από τη Βρετανική Κοινοπολιτεία, σημαντικές προσπάθειες για την υιοθέτηση ενιαίου νομίσματος έχουν γίνει στην κεντρική και τη νότια Αμερική και τη Νοτιανατολική Ασία όπου υφίστανται ζώνες νομισματικής συνεργασίας χωρίς όμως να έχει επιτευχθεί ακόμα η καθιέρωση ενιαίου νομίσματος. Εξαιρεση αποτελεί η ζώνη της Ανατολικής Καραϊβικής με κοινό νόμισμα το δολάριο Ανατολικής Καραϊβικής. Η μόνη επιτυχής μαζική προσπάθεια που ευοδώθηκε την 1.1.1999 ήταν η εισαγωγή του ευρώ με λογιστική μορφή από την Ευρωπαϊκή Ένωση, η οποία ολοκληρώθηκε την 1.1.2002 όταν κυκλοφόρησαν τα τραπεζογραμμάτια και κέρματα ευρώ στις 12 χώρες που υιοθέτησαν αρχικά το ενιαίο νόμισμα. Στη συνέχεια, από 1.1.2007 η Σλοβενία και από 1.1.2008 η Κύπρος και η Μάλτα εισήλθαν στη ζώνη του ευρώ. Γενικότερα, διακρίνουμε τις εξής περιπτώσεις:

- νομίσματα κρατών στο έδαφος των οποίων έχουν αποκλειστικά νόμιμη ισχύ (legal tender status). Είναι η κλασσική και πιο συνηθισμένη περίπτωση.

- ενιαίο νόμισμα που υιοθετούν κράτη που μετέχουν προαιρετικά σε μία νομισματική ένωση όπως είναι:

A) η ζώνη του ευρώ που αποτελείται από 15 κράτη: Αυστρία, Βέλγιο, Γαλλία, Γερμανία, Ελλάδα, Ιρλανδία, Ισπανία, Ιταλία, Κάτω Χώρες, Κύπρος, Λουξεμβούργο, Μάλτα, Πορτογαλία, Σλοβενία και Φινλανδία.

B) οι ζώνες του πρώην Γαλλικού φράγκου δηλαδή:

Βα) CFA (Communauté financière d' Afrique) που εκδίδει η κεντρική τράπεζα **BCEAO** (Banque centrale des États de l' Afrique de l' Ouest). Είναι η χρηματοπιστωτική κοινότητα της Δυτικής Αφρικής που έχει σαν ενιαία κεντρική τράπεζα την Κεντρική Τράπεζα των Κρατών της Δυτικής Αφρικής (BCEAO) και ενιαίο νόμισμα το CFA BCEAO. Μετέχουν το Μπενίν, η Μπουρκίνα Φάσο, η Ακτή Ελεφαντόδοντος, η Γουινέα Μπισσάου, ο Νίγηρας, η Σενεγάλη και το Τόγκο.

Ββ) CFA (Communauté financière d' Afrique) που εκδίδει η κεντρική τράπεζα **BEAC** (Banque des États de l' Afrique centrale). Είναι η χρηματοπιστωτική κοινότητα της Κεντρικής Αφρικής που έχει σαν ενιαία κεντρική τράπεζα την Τράπεζα των Κρατών της Κεντρικής Αφρικής (BEAC) και ενιαίο νόμισμα το CFA BEAC. Μετέχουν το Καμερούν, η Δημοκρατία της Κεντρικής Αφρικής, το Κονγκό, η Γκαμπόν, η Ισημερινή Γουινέα και το Τσαντ.

Βγ) οι Κομόρες που έχουν σαν νόμισμα το φράγκο Κομόρες.

Βδ) CFP (Communauté française du pacifique) δηλαδή η Γαλλική κοινότητα του Ειρηνικού που έχει σαν κοινό νόμισμα το CFPF (Comptoirs Français du Pacifique Francs). Μετέχουν η Βάλλης και Φουτούνα, η Νέα Καληδονία και η Γαλλική Πολυνησία.

Οι 3 αυτές ζώνες συν οι Καμόρες είχαν συνδέσει τα 4 ανωτέρω νομίσματα με το Γαλλικό φράγκο και μετά την εισαγωγή του ευρώ έχουν συνδεθεί με το ευρώ τη διακύμανση του οποίου ακολουθούν.

Γ) η ζώνη της Ανατολικής Καραϊβικής που έχει σαν κοινή κεντρική τράπεζα την Αρχή του Νομίσματος της Ανατολικής Καραϊβικής (East Caribbean Currency Authority) και κοινό νόμισμα το δολάριο Ανατολικής Καραϊβικής (East Caribbean Dollar). Μετέχουν ο Άγιος Βικέντιος και Γρεναδίνες, ο Άγιος Χριστόφορος και Νέβις, η Ανγκουίλα, η Αντίγκουα και Μπαρμπούντα, η Γρενάδα, η Δομινίκα, το Μοντσερράτ και η Σάντα Λουσία.

- κράτη που έχουν υιοθετήσει το ευρώ σαν εθνικό νόμισμα μετά από συμφωνία με την Ευρωπαϊκή Ένωση όπως ο Άγιος Μαρίνος, το Βατικανό και το Πριγκιπάτο του Μονακό ενώ το ευρώ χρησιμοποιεί και η Ανδόρα.
- κράτη που έχουν υιοθετήσει το δολάριο ΗΠΑ σαν εθνικό νόμισμα μετά από συμφωνία με τις ΗΠΑ όπως τα Βρετανικά Εδάφη Ινδικού Ωκεανού, το Γκουάμ, το Εκουαδόρ, οι Ηνωμένες Πολιτείες των Νήσων Μάινор Αουτλάιν, η Μικρονησία, οι Νήσοι Βόρειας Μαριάνας, οι Νήσοι Μάρσαλ, το Παλάου, το Πουέρτο Ρίκο, οι Παρθένες Νήσοι, οι Σαμόα Αμερικής και οι Τουρκς και Κάικος.
- Το Λιχτενστάιν μετά από συμφωνία με την Ελβετία έχει σαν εθνικό νόμισμα το Ελβετικό φράγκο.
- περιοχές που χρησιμοποιούν το ευρώ de facto όπως το Κοσσυφοπέδιο και το Μαυροβούνιο. Στη δεύτερη περίπτωση νόμιμο νόμισμα είναι και το δηνάριο αλλά οι κάτοικοι προτιμούν το ευρώ.
- υπάρχουν κράτη που παράλληλα με το εθνικό νόμισμα επιτρέπουν στις εσωτερικές εμπορικές συναλλαγές και ιδιαίτερα για τουριστικούς λόγους να γίνεται αποδεκτό και ένα ή περισσότερα από τα ισχυρά νομίσματα.

Ακολουθεί πίνακας των νομισμάτων:

A

Country Κράτος	Currency Νόμισμα	Subdivision Υποδιαίρεση	Symbol Σύμβολο	ISO code Κωδικός
Afghanistan ■ Αφγανιστάν	Afghani αφγάνι	100 puls	Af	AFA
Albania ■ Αλβανία	lek λεκ	100 qindarka	L	ALL
Algeria ■ Αλγερία	Algerian dinar δηνάριο Αλγερίας	100 centimes	DA	DZD
American Samoa ■ Αμερικανική Σαμόα	US dollar δολάριο ΗΠΑ	100 cents	\$	USD
Andorra ■ Ανδόρα	euro ευρώ	100 cents	€	EUR
Angola ■ Αγκόλα	new kwanza νέο κβάντζα	100 lwei	Kz	AOA
Anguilla ■ Ανγκουίλα	East Caribbean dollar δολάριο Ανατολικής Καραϊβικής	100 cents	EC\$	XCD
Antigua and Barbuda ■ Αντίγκουα και Μπαρμπούντα	East Caribbean dollar δολάριο Ανατολικής Καραϊβικής	100 cents	EC\$	XCD
Argentina ■ Αργεντινή	Argentina' peso πέσο Αργεντινής	100 centavos	\$	ARS
Armenia	dram	100 luma	AM	AMD

■ Αρμενία	ντραμ			
Aruba ■ Αρούμπα	florin or gulden φιορίνι ή γκίλντερ	100 cents	Afl.	AWG
Australia ■ Αυστραλία	Australian dollar δολάριο Αυστραλίας	100 cents	A\$	AUD
Austria ■ Αυστρία	euro ευρώ	100 cents	€	EUR
Azerbaijan ■ Αζερμπαϊτζάν	manat μανάτ	100 gopik	AZ	AZM
Azòres (Portugal) ■ Αζόρες (Πορτογαλία)	euro ευρώ	100 cents	€	EUR

B

Bahamas ■ Μπαχάμες	Bahamian dollar δολάριο Μπαχάμες	100 cents	B\$	BSD
Bahrain ■ Μπαχρέιν	Bahrain' dinar δηνάριο Μπαχρέιν	1.000 fils	BD	BHD
Balear Islands (Spain) ■ Βαlearίδες Νήσοι (Ισπανία)	euro ευρώ	100 cents	€	EUR
Bangladesh ■ Μπανγκλαντές	taka τάκα	100 paisa	Tk	BDT
Barbados ■ Μπαρμπάντος	Barbados' dollar δολάριο Μπαρμπάντος	100 cents	Bds\$	BBD
Belarus ■ Λευκορωσία	Belarus' ruble ρούβλι Λευκορωσίας	100 copecks	BR	BYR
Belgium ■ Βέλγιο	euro ευρώ	100 cents	€	EUR
Belize ■ Μπελιζ	Belize dollar δολάριο Μπελιζ	100 cents	BZ\$	BZD
Benin ■ Μπενίν	franc CFA BCEAO φράγκο Δυτικής Αφρικής	100 centimes	CFAF	XOF
Bermuda ■ Βερμούδες	Bermuda dollar δολάριο Βερμούδες	100 cents	Bd\$	BMD
Bhutan ■ Μπουτάν	ngultrum νγκουλτρούμ	100 chetrum	Nu	BTN
Biafra ■ Μπιάφρα	pound λίρα	100 pence	£	JPG
Bolivia	boliviano	100 centavos	Bs	BOB

■ Βολιβία	μπολιβιάνο			
Bosnia-Herzegovina ■ Βοσνία και Ερζεγοβίνη	maraka μαράκα	100 fennig	KM	BAM
Botswana ■ Μποτσουάνα	puia πούλα	100 thebe	P	BWP
Bouvet Island ■ Νήσοι Μπούβετ	Norwegian krone κορώνα Νορβηγίας	100 øre	NKr	NOK
Brazil ■ Βραζιλία	real ρεάλ	100 centavos	R\$	BRL
British Indian Ocean Territory ■ Βρετανικά Εδάφη Ινδικού Ωκεανού	British pound λίρα Βρετανίας	100 pence	£	GBP
Brunei Darussalam ■ Μπρουνεί Νταρουσαλάμ	Bruneian dollar δολάριο Μπρουνεί	100 cents	B\$	BND
Bulgaria ■ Βουλγαρία	new lev νέο λεβ	100 stotinki	Lv	BGL
Burkina Faso ■ Μπουρκίνα Φάσο	franc CFA BCEAO φράγκο Δυτικής Αφρικής	100 centimes	CFAF	XOF
Burundi ■ Μπουρούντι	Burundi franc φράγκο Μπουρούντι	100 centimes	FBu	BIF

C

Cambodia ■ Καμπότζη	new riel νέο ριέλ	100 sen	CR	KHR
Cameroon ■ Καμερούν	franc CFA BEAC φράγκο Κεντρικής Αφρικής	100 centimes	CFAF	XAF
Canada ■ Καναδάς	Canadian dollar δολάριο Καναδά	100 cents	Can\$	CAD
Cape Verde Island ■ Νήσοι Κάπε Βέρντε	Cape Verde' escudo εσκούδος νήσων Κάπε Βέρντε	100 centavos	C.V.Esc.	CVE
Cayman Islands ■ Νήσοι Κέϊμαν	Cayman Islands dollar δολάριο Νήσων Καϊμάν	100 cents	CI\$	KYD
Central African Republic ■ Δημοκρατία Κεντρικής Αφρικής	franc CFA BEAC φράγκο Κεντρικής Αφρικής	100 centimes	CFAF	XAF
Chad		100 centimes	CFAF	XAF

■ Τσαντ	Franc CFA BEAC φράγκο Κεντρικής Αφρικής			
Chile ■ Χιλή	Chilean peso Πέσο Χιλής	100 centavos	Ch\$	CLP
China ■ Κίνα	yuán (renminbi) γιουάν (ρενμίνμπι)	10 jiao=100 fen	Y	CNY
Christmas Island ■ Νήσοι Χριστουγέννων	Australian dollar δολάριο Αυστραλίας	100 cents	A\$	AUD
Cocos Islands ■ Νήσοι Κόκος	Australian dollar δολάριο Αυστραλίας	100 cents	A\$	AUD
Colombia ■ Κολομβία	Colombian peso πέσο Κολομβίας	100 centavos	Col\$	COP
Comoros ■ Κομόρες	Comorian franc φράγκο Κομόρες	100 centimes	CF	KMF
Congo ■ Κονγκό	Franc CFA BEAC φράγκο Κεντρικής Αφρικής	100 centimes	CFAF	XAF
Congo, Democratic Republic ■ Λαϊκή Δημοκρατία του Κονγκό	franc congolaise φράγκο Λαϊκής Δημοκρατίας του Κονγκό	100 centimes	CD	CDF
Cook Islands ■ Νήσοι Κουκ	New Zealand dollar δολάριο Νέας Ζηλανδίας	100 cents	NZ\$	NZD
Costa Rica ■ Κόστα Ρίκα	Costa Rica colon κολόν Κόστα Ρίκας	100 céntimos	¢ or C	CRC
Côte d'Ivoire ■ Ακτή Ελεφαντοστού	franc CFA BCEAO φράγκο Δυτικής Αφρικής	100 centimes	CFAF	XOF
Croatia ■ Κροατία	kuna κούνα	100 lipas	HRK	HRK
Cuba ■ Κούβα	Cuban peso πέσο Κούβας	100 centavos	Cu\$	CUP
Cyprus ■ Κύπρος	euro	100 cents	€	EUR
Czech Republic ■ Τσεχική Δημοκρατία	Koruna κορώνα Τσεχίας	100 haleru	Kč	CZK

D

Denmark ■ Δανία	Danish krone κορώνα Δανίας	100 øre	Dkr	DKK
Djibouti ■ Τζιμπουτί	Djiboutian franc φράγκο Τζιμπουτί	100 centimes	DF	DJF
Commonwealth of Dominica ■ Κοινοπολιτεία της Ντομίνικα	East Caribbean dollar δολάριο Ανατολικής Καραϊβικής	100 cents	EC\$	XCD
Dominican Republic ■ Δομινικανή Δημοκρατία	Dominican peso πέσο Δομινικανής Δημοκρατίας	100 centavos	RD\$	DOP
Dronning Maud Land ■ Ντρόνινγκ Μοντ Λαντ	Norwegian krone κορώνα Νορβηγίας	100 øre	NKr	NOK

E

Ecuador ■ Ισημερινός	US dollar δολάριο ΗΠΑ	100 cents	\$	USD
Egypt ■ Αίγυπτος	Egypt pound λίρα Αιγύπτου	100 piasters	£E	EGP
El Salvador ■ Ελ Σαλβαδόρ	US dollar δολάριο ΗΠΑ	100 cents	\$	USD
Equatorial Guinea ■ Ισημερινή Γουϊνέα	franc CFA BEAC φράγκο Κεντρικής Αφρικής	100 céntimos	CFAF	XAF
Eritrea ■ Ερυθραία	nakfa νάφκα	100 cents	Nfa	ERN
Estonia ■ Εσθονία	Estonian kroon κορώνα Εσθονίας	100 senti	KR	EEK
Ethiopia ■ Αιθιοπία	birr μπιρ	100 cents	Br	ETB
Euro area ■ Ζώνη του ευρώ	euro ευρώ	100 cents	€	EUR

F

Faeroe Islands ■ Νήσοι Φάρου	Danish krone Κορώνα Δανίας	100 øre	Dkr	DKK
Falkland Islands (Malvinas) ■ Νήσοι Φάλκλαντ (Μαλβίνας)	Falkland's pound λίρα Φάλκλαντ	100 pence	£F	FKP
Fiji ■ Φίτζι	Fiji dollar δολάριο Φίτζι	100 cents	F\$	FJD

Finland ■ Φινλανδία	euro ευρώ	100 cents	€	EUR
France ■ Γαλλία	euro ευρώ	100 cents	€	EUR
French Guiana ■ Γαλλική Γουιάνα	euro ευρώ	100 cents	€	EUR
French Polynesia ■ Γαλλική Πολυνησία	Franc CFP φράγκο Ειρηνικού	100 centimes	CFPF	XPF
French southern territories ■ Γαλλικά Δυτικά εδάφη	euro ευρώ	100 cents	€	EUR
FYROM ■ ΠΓΔΜ	denar δηνάριο	100 deni	MKD	MKD

G

Gabon ■ Γκαμπόν	franc CFA BEAC φράγκο Κεντρικής Αφρικής	100 centimes	CFAF	XAF
Gambia ■ Γκάμπια	dalasi νταλάσι	100 butut	D	GMD
Gaza strip ■ Λωρίδα της Γάζας	new Israel shekel νέο σέκελ Ισραέλ	100 new agorot	NIS	ILS
Georgia ■ Γεωργία	lari λάρι	100 tetri	GE	GEL
Germany ■ Γερμανία	euro ευρώ	100 cents	€	EUR
Ghana ■ Γκάνα	new cedi νέο κέντι	100 pesewas	¢	GHC
Gibraltar ■ Γιβραλτάρ	Gibraltar pound λίρα Γιβραλτάρ	100 pence	£G	GIP
Greece ■ Ελλάδα	euro ευρώ	100 cents	€	EUR
Greenland Γροιλανδία	Danish krone Κορώνα Δανίας	100 øre	Dkr	DKK
Grenada ■ Γρενάδα	East Caribbean dollar δολάριο Ανατολικής Καραϊβικής	100 cents	EC\$	XCD
Guadeloupe ■ Γουαδελούπη	euro ευρώ	100 cents	€	EUR
Guam	US dollar	100 cents	\$	USD

■ Γκουάμ	δολάριο ΗΠΑ			
Guatemala ■ Γουατεμάλα	quetzal κετσάλ	100 centavos	Q	GTQ
Guernsey ■ Γκέρνσεϋ	British pound λίρα Βρετανίας	100 pence	£	GBP
Guinea-Bissau ■ Γουϊνέα – Μπισσάου	franc CFA BCEAO φράγκο Δυτικής Αφρικής	100 centimes	CFAF	XOF
Guinea (Conacry) ■ Γουϊνέα (Κόνακρυ)	Guinean franc φράγκο Γουϊνέας	100 centimes	GN	GNF
Guyana ■ Γουιάνα	Guyanese dollar δολάριο Γουιάνας	100 cents	G\$	GYD

H

Haiti ■ Αϊτή	gourde γκούρντε	100 centimes	G	HTG
Heard and McDonald Islands ■ Νήσοι Χερντ και Μακντόναλντ	Australian dollar δολάριο Αυστραλίας	100 cents	A\$	AUD
Honduras ■ Ονδούρα	lempira λεμπίρα	100 centavos	L	HNL
Hong Kong (Special Administration Region- SAR- of China) ■ Χονγκ Κονγκ - Κίνα	Hong Kong dollar δολάριο Χονγκ Κονγκ	100 cents	HK\$	HKD
Hungary Ουγγαρία	forint φόριντ	-none-	Ft	HUF

I

Iceland ■ Ισλανδία	Icelandic króna Ισλανδική κορώνα	100 aurar	IKr	ISK
India ■ Ινδία	Indian rupee ρουπία Ινδίας	100 paise	Rs	INR
Indonesia ■ Ινδονησία	Indonesian rupiah Ρούπι Ινδονησίας	100 sen (no longer used)	Rp	IDR
International Monetary Fund ■ Διεθνές Νομισματικό Ταμείο	Special Drawing Right Ειδικό Τραβηκτικό Δικαίωμα	-none-	SDR	SDR
Iran ■ Ιράν	Iran' rial ριάλ Ιράν	100 dinars or 10 rials = 1 toman	Rls	IRR

Iraq ■ Ιράκ	new Iraqi dinar νέο δηνάριο Ιράκ	1.000 fils	ID	IQD
Ireland ■ Ιρλανδία	euro ευρώ	100 cents	€	EUR
Isle of Man ■ Νήσος του Ανθρώπου	British pound λίρα Βρετανίας	100 pence	£	GBP
Israel ■ Ισραήλ	new shekel νέο σέκελ	100 new agorot	NIS	ILS
Italy ■ Ιταλία	euro ευρώ	100 cents	€	EUR

J

Jamaica ■ Ιαμαϊκή	Jamaican dollar δολάριο Ιαμαϊκής	100 cents	J\$	JMD
Japan ■ Ιαπωνία	yen γεν	100 sen (not used)	¥	JPY
Jersey ■ Τζέρσεϋ	British pound λίρα Βρετανίας	100 pence	£	GBP
Johnston Island ■ Νήσοι Τζόνστον	US dollar δολάριο ΗΠΑ	100 cents	\$	USD
Jordan ■ Ιορδανία	Jordanian dinar δηνάριο Ιορδανίας	1.000 fils	JD	JOD

K

Kazakhstan ■ Καζαχιστάν	tenge τένγκε	100 tiyn	Te	KZT
Kenya ■ Κένυα	Kenyan shilling σελίφι Κένυας	100 cents	K Sh	KES
Kiribati ■ Κιριμπάτι	Australian dollar δολάριο Αυστραλίας	100 cents	A\$	AUD
Korea, North ■ Κορέα (Βόρειος)	North Korean won γουόν Βόρειας Κορέας	100 chon	Wn	KPW
Korea, South ■ Κορέα (Νότιος)	South Korean won γουόν Νότιας Κορέας	100 chon	W	KRW
Kuwait ■ Κουβέιτ	Kuwaiti dinar δηνάριο Κουβέιτ	1.000 fils	KD	KWD
Kyrgyzstan ■ Κιργισία	som σομ	100 tyyn	S	KGS

L

--	--	--	--	--

Laos ■ Λάος	new kip νέο ΚΙΠ	100 at	KN	LAK
Latvia ■ Λετονία	lat λατ	100 santims	Ls	LVL
Lebanon ■ Λιβανός	Lebanese pound λίρα Λιβάνου	100 piastres	L.L.	LBP
Lesotho ■ Λεσόθο	loti λότι	100 lisente	L	LSL
Liberia ■ Λιβερία	Liberian dollar δολάριο Λιβερίας	100 cents	\$	LRD
Libya ■ Λιβύη	Libyan dinar δηνάριο Λιβύης	1.000 dirhams	LD	LYD
Liechtenstein ■ Λιχτενστάιν	Swiss franc φράγκο Ελβετίας	100centimes	SFr	CHF
Lithuania ■ Λιθουανία	litas λίτας	100 centai	LT	LTL
Luxembourg ■ Λουξεμβούργο	euro ευρώ	100 cents	€	EUR

M

Macao (Special Administration Region- SAR- of China) ■ Μακάο- Κίνα	pataca πατάκα	100 avos	P	MOP
Madagascar ■ Μαδαγασκάρη	ariary = 5 francs αρίαρι = 5 φράγκα	1 franc = 100 centimes	FMG	MGF
Malawi ■ Μαλάουι	kwacha κουάτσα	100 tambala	MK	MWK
Malaysia ■ Μαλαισία	ringgit ρινγκίτ	100 sen	RM	MYR
Maldives ■ Μαλδίβες	rufiyaa ρουφίγια	100 lari	Rf	MVR
Mali ■ Μάλι	franc CFA BCEAO φράγκο Δυτικής Αφρικής	100 centimes	CFAF	XOF
Malta ■ Μάλτα	euro	100 cents	€	EUR
Marshal Islands ■ Νήσοι Μάρσαλ	US dollar δολάριο ΗΠΑ	100 cents	\$	USD
Martinique ■ Μαρτινίκη	euro ευρώ	100 cents	€	EUR
		5 khoums	UM	MRO

Mauritania ■ Μαυριτανία	ouguiya ουγκουίγια			
Mauritius ■ Μαυρίκιος	Mauritian rupee ρουπία Μαυρικίου	100 cents	Mau Rs	MUR
Mexico ■ Μεξικό	New Mexican peso Νέο πέσο Μεξικού	100 centavos	Mex\$	MXN
Micronesia ■ Μικρονησία	US dollar δολάριο ΗΠΑ	100 cents	\$	USD
Midway Islands (USA) ■ Νήσοι Μίντγουέι (ΗΠΑ)	US dollar δολάριο ΗΠΑ	100 cents	\$	USD
Moldova ■ Μολδαβία	Moldovan leu λέι Μολδαβίας	100 bani	MD	MDL
Monaco ■ Μονακό	euro ευρώ	100 cents	€	EUR
Mongolia ■ Μογκολία	tugrik τουγρίκ	100 mongos	Tug	MNT
Montenegro ■ Μαυροβούνιο	euro ευρώ	100 cents	€	EUR
Montserrat ■ Μοντσερράτ	East Caribbean dollar δολάριο Ανατολικής Καραϊβικής	100 cents	EC\$	XCD
Morocco ■ Μαρόκο	Moroccan dirham ντίρχαμ Μαρόκου	100 centimes	DH	MAD
Mozambique ■ Μοζαμβίκη	metical μετικάλ	100 centavos	Mt	MZM
Myanmar ■ Μυανμάρ (πρώην Βιρμανία)	kyat κυάτ	100 pyas	K	MMK

N

Nauru ■ Ναούρου	Australian dollar δολάριο Αυστραλίας	100 cents	A\$	AUD
Namibia ■ Ναμίμπια	Namibian dollar δολάριο Ναμίμπιας	100 cents	N\$	NAD
Nepal ■ Νεπάλ	Nepalese rupee ρουπία Νεπάλ	100 paise	NRs	NPR
Netherlands Antilles ■ Ολλανδικές Αντίλλες	florin or gulden φιορίνι ή γκούλντεν	100 cents	NAf.	ANG
Netherlands ■ Κάτω Χώρες	euro ευρώ	100 cents	€	EUR
	franc CFP	100 centimes	CFPF	XPF

New Caledonia ■ Νέα Καληδονία	φράγκο Ειρηνικού			
New Zealand ■ Νέα Ζηλανδία	New Zealand dollar δολάριο Ν. Ζηλανδίας (it is also called <u>kiwi</u> = κίουί)	100 cents	NZ\$	NZD
Nicaragua ■ Νικαράγουα	gold córdoba χρυσό κόρδοβα	100 centavos	C\$	NIO
Niger ■ Νίγηρας	franc CFA BCEAO φράγκο Δυτικής Αφρικής	100 centimes	CFAF	XOF
Nigeria ■ Νιγηρία	naira νάϊρα	100 kobo	₦	NGN
Niue ■ Νίουε	New Zealand dollar δολάριο Νέας Ζηλανδίας	100 cents	NZ\$	NZD
Norfolk Island ■ Νήσοι Νόρφλοκ	Australian dollar δολάριο Αυστραλίας	100 cents	A\$	AUD
Northern Mariana Island ■ Νήσοι Βόρειας Μαριάνας	US dollar δολάριο ΗΠΑ	100 cents	\$	USD
Norway ■ Νορβηγία	Norwegian krone κορώνα Νορβηγίας	100 øre	NKr	NOK

O

Oman ■ Ομάν	Omanian rial ριάλ Ομάν	1.000 baizas	RO	OMR
----------------	---------------------------	--------------	----	-----

P

Pakistan ■ Πακιστάν	Pakistan' rupee ρουπία Πακιστάν	100 paisa	Rs	PKR
Palau ■ Παλάου	US dollar δολάριο ΗΠΑ	100 cents	\$	USD
Palestinian National Authority ■ Εθνική Αρχή Παλαιστίνης	1) Jordanian dinar δηνάριο Ιορδανίας 2) Israel new shekel νέο σέκελ Ισραήλ	1.000 fils 100 new agorot	JD NIS	JOD ILS
Panama ■ Παναμάς	balboa μπαλμπόα	100 centésimos	B	PAB
Panama Canal Zone ■ Ζώνη Ισθμού Παναμά	US dollar δολάριο ΗΠΑ	100 cents	\$	USD
Papua New Guinea	kina	100 toeas	K	PGK

■ Παπούα Νέα Γουϊνέα	κίνα			
Paraguay ■ Παραγουάη	Guarani γκουαρανί	100 céntimos	₲	PYG
Peru ■ Περού	new sol νέο σολ	100 céntimos	₺	PEN
Philippines ■ Φιλιππίνες	Philippine peso πέσο Φιλιππίνων	100 centavos	₱	PHP
Pitcairn Island ■ Νήσοι Πίτκερν	New Zealand dollar δολάριο Νέας Ζηλανδίας	100 cents	NZ\$	NZD
Poland ■ Πολωνία	New zloty Νέο ζλότι	100 groszy	₺	PLN
Portugal ■ Πορτογαλία	euro ευρώ	100 cents	€	EUR
Puerto Rico ■ Πουέρτο Ρίκο	US dollar δολάριο ΗΠΑ	100 cents	\$	USD

Q

Qatar ■ Κατάρ	Qatari riyal ριάλ Κατάρ	100 dirhams	QR	QAR
------------------	----------------------------	-------------	----	-----

R

Réunion (France) Ρεϋνιόν (Γαλλία)	euro ευρώ	100 cents	€	EUR
Romania ■ Ρουμανία	Romanian leu λέι Ρουμανίας	100 bani	L	ROL
Russian Federation ■ Ρωσική Ομοσπονδία	Russian Federation ruble ρούβλι Ρωσικής Ομοσπονδίας	100 kopecks	R	RUB
Rwanda ■ Ρουάντα	Rwandese franc φράγκο Ρουάντας	100 centimes	RF	RWF

S

Saint Helena ■ Αγία Ελένη	Saint Helena pound λίρα Αγίας Ελένης	100 new pence	£S	SHP
Saint Kitts and Nevis ■ Άγιος Χριστόφορος και Νέβις	East Caribbean dollar δολάριο Ανατολικής Καραϊβικής	100 cents	EC\$	XCD
Saint Lucia ■ Αγία Λουσία	East Caribbean dollar δολάριο Ανατολικής Καραϊβικής	100 cents	EC\$	XCD
Saint Pierre et	euro	100 cents	€	EUR

Miquelon (France ov.t) ■ Σαιν Πιερ και Μικελόν (Γαλλία, υπερπόντια κτήση)	ευρώ			
Saint Vincent and the Grenadines ■ Άγιος Βικέντιος και Γρεναδίνες	East Caribbean dollar δολάριο Ανατολικής Καραϊβικής	100 cents	EC\$	XCD
Samoa ■ Σαμόα	tala τάλα	100 sene	WS\$	SAT
San Marino ■ Άγιος Μαρίνος	euro ευρώ	100 cents	€	EUR
São Tome & Principe ■ Σάο Τομέ και Πρίνσιπε	dobra ντόμπρα	100 centavos	Db	STD
Saudi Arabia ■ Σαουδική Αραβία	Saudi Arabia riyal ριάλ Σαουδικής Αραβίας	100 halalat	SR	SAR
Senegal ■ Σενεγάλη	franc CFA BCEAO φράγκο Δυτ. Αφρικής	100 centimes	CFAF	XOF
Serbia ■ Σερβία	New Serbian dinar νέο δηνάριο Σερβίας	100 paras	Din	CSD
Seychelles ■ Σεϋχέλλες	Seychelles rupee ρουπία Σεϋχέλλων	100 cents	SR	SCR
Sierra Leone ■ Σιέρα Λεόνε	leone λεόνε	100 cents	Le	SLL
Singapore ■ Σιγκαπούρη	Singapore' dollar δολάριο Σιγκαπούρης	100 cents	S\$	SGD
Slovakia ■ Σλοβακία	euro ευρώ	100 cents	€	EUR
Slovenia ■ Σλοβενία	euro ευρώ	100 cents	€	EUR
Solomon Island ■ Νήσοι Σολομώντος	Solomon Island dollar δολάριο Νήσων Σολομώντος	100 cents	SI\$	SBD
Somalia ■ Σομαλία	Somali shilling σελίφι Σομαλίας	100 centesimi	So.Sh.	SOS
South Africa ■ Νότιος Αφρική	South Africa rand ραντ Νοτίου Αφρικής	100 cents	R	ZAR
South Georgia and the South Sandwich Islands ■ Νήσοι Νότιας	British pound λίρα Βρετανίας	100 pence	£	GBP

Γεωργίας και Νότιας Σάνουιτς				
Spain ■ Ισπανία	euro ευρώ	100 cents	€	EUR
Sri Lanka ■ Σρι Λάνκα	Sri Lankan rupee ρουπία Σρι Λάνκας	100 cents	SLRs	LKR
Sudan ■ Σουδάν	Sudanese dinar δηνάριο Σουδάν	100 piastres	SD	SDD
Suriname ■ Σουρινάμ	Surinamese dollar δολάριο Σουρινάμ	1000 guilders	\$Sur	SRD
Svalbard and Jan Mayen Islands ■ Νήσοι Σβάλμπαντ και Χαν Μάγιεν	Norwegian krone κορώνα Νορβηγίας	100 øre	NKr	NOK
Swaziland ■ Σουαζιλάνδη	lilangeni λιλανγκένι	100 cents	L	SZL
Sweden Σουηδία	Swedish krona κορώνα Σουηδίας	100 ören	Sk	SEK
Switzerland ■ Ελβετία	Swiss franc φράγκο Ελβετίας	100 centimes	SFr	CHF
Syria ■ Συρία	Syrian pound λίρα Συρίας	100 piastre	£S	SYP

T

Tahiti ■ Ταϊτή	franc CFP φράγκο Ειρηνικού	100 centimes	CFPF	XPF
Taiwan ■ Ταϊβάν	new Taiwan dollar νέο δολάριο Ταϊβάν	100 cents	NT\$	TWD
Tajikistan ■ Τατζικιστάν	somoni σομόνι	100 dirams	TJ	TJS
Tanzania ■ Τανζανία	Tanzanian shilling σελίνι Τανζανίας	100 cents	TSh	TZS
Thailand ■ Ταϊλάνδη	baht μπαχτ	100 stang	Bht	THB
Timor-Leste ■ Ανατολικό Τιμόρ	US dollar δολάριο ΗΠΑ	100 cents	\$	USD
Togo ■ Τόγκο	franc CFA BCEAO φράγκο Δυτικής Αφρικής	100 centimes	CFAF	XOF
Tokelau ■ Τοκελάου	New Zealand dollar δολάριο Νέας	100 cents	NZ\$	NZD

	Ζηλανδίας			
Tonga ■ Τόνγκα	pa'anga παάνγκα	100 seniti	PT	TOP
Trinidad and Tobago ■ Τρινιντάντ και Τομπάγκο	Trinidad and Tobago' dollar δολάριο Τρινιντάντ και Τομπάγκο	100 cents	TT\$	TTD
Tunisia ■ Τυνησία	Tunisian dinar δηνάριο Τυνησίας	1.000 millimes	TD	TND
Turkey (1.1.2005) ■ Τουρκία	New Turkish lira νέα λίρα Τουρκίας	100 yeni kurus	YTL	TRY
Turkmenistan ■ Τουρκμενιστάν	manat μανάτ	100 tenga	TM	TMM
Turks and Caicos Islands ■ Νήσοι Τερκς και Κάικος	US dollar δολάριο ΗΠΑ	100 cents	\$	USD
Tuvalu ■ Τουβαλού	Australian dollar δολάριο Αυστραλίας	100 cents	A\$	AUD

U

Uganda ■ Ουγκάντα	Ugandan new shilling νέο σελίνι Ουγκάντας	100 cents	USh	UGX
Ukraine ■ Ουκρανία	hryvnia ηρυβνία (χρίβνα)	100 kopykas	UA	UAH
United Arab Emirates ■ Ηνωμένα Αραβικά Εμιράτα, ΗΑΕ	United Arab Emirates' dirham ντιράμ ΗΑΕ	100 fils	Dh	AED
United Kingdom of Great Britain and Northern Ireland ■ Ηνωμένο Βασίλειο της Μεγάλης Βρετανίας και Βορείου Ιρλανδίας	British pound λίρα Βρετανίας	100 pence	£	GBP
United States of America ■ Ηνωμένες Πολιτείες Αμερικής, ΗΠΑ	US dollar δολάριο ΗΠΑ	100 cents	\$	USD
United States of Minor Outlying Islands ■ Ηνωμένες Πολιτείες Νήσων Μάιντορ Αουτλάιν	US dollar δολάριο ΗΠΑ	100 cents	\$	USD
Uruguay	peso uruguayo	100 centésimos	\$U	UYU

▣ Ουρουγουάη	πέσο Ουρουγουάης			
Uzbekistan ▣ Ουζμπεκιστάν	som σομ	100 tiyin	UZ	UZS

V

Vanuatu ▣ Βανουάτου	vatu βατού	100 centimes	VT	VUV
Vatican ▣ Βατικανό	euro ευρώ	100 cents	€	EUR
Venezuela ▣ Βενεζουέλα	Strong bolivar Ισχυρό μπολίβαρ	100 céntimos	Bs	VEB
Vietnam ▣ Βιετνάμ	new dong νέο ντονγκ	100 cents (not used)	Đ	VND
Virgin Islands ▣ Παρθένες Νήσοι	US dollar δολάριο ΗΠΑ	100 cents	\$	USD

W

Wake Island ▣ Νήσοι Γουέικ	US dollar δολάριο ΗΠΑ	100 cents	\$	USD
Wallis and Futuna Islands ▣ Νήσοι Βάλις και Φουτούνα	franc CFP φράγκο Ειρηνικού	100 centimes	CFPF	XPF
Western Sahara ▣ Δυτική Σαχάρα	Moroccan dirham ντίρχαμ Μαρόκου	100 centimes	DH	MAD

Y

Yemen ▣ Υεμένη	Yemen rial ριάλ Υεμένης	100 fils (not used)	YRIs	YER
-------------------	----------------------------	------------------------	------	-----

Z

Zambia ▣ Ζάμπια	kwacha κουάτσα	100 ngwee	ZK	ZMK
Zimbabwe ▣ Ζιμπάμπουε	Zimbabwe dollar δολάριο Ζιμπάμπουε	100 cents	Z\$	ZWD

B) ΛΕΞΙΚΟ ΣΥΝΤΟΜΟΓΡΑΦΙΩΝ (ABBREVIATIONS DICTIONARY)

A

AAF = Asset Allocation Fund

A & L = Assets and Liabilities

AAGR = Average Annual Growth Rate

AAMS = Accredited Asset Management Specialist

ABC = Activity Based Cost

ABCP = Asset-Backed Commercial Paper

ABR = Average Borrowing Rate

ABS = Anti-lock braking System

ABS = Asset-Backed Securities

A.C. = Ante Christum (προ Χριστού)

a.c. = account

ACCBs = Acceding Countries Central Banks

ACF = Access Control Facility

ACH = Automated Clearing House

ACI = Financial Markets Association

ACIIA = Association of Chartered International Investment Analysts

ACM = Accounting Module

ACP = African, Caribbean and Pacific countries

A.D. = Anno Domini (μετά Χριστόν)

AD = Authorised Dealer

ADB = Asian Development Bank

ADC = Analog to Digital Converter

ADCCP = Advanced Data Communications Control Protocol

ADN = Advanced Digital Network

ADP = Automatic Data Processing

ADR = American Depositary Receipt

AE = Adjusted Exposure

AEP = Accredited Estate Planner

AES = Advanced Encryption Standard

AFC = Accredited Financial Counselor

AfDB = African Development Bank

AFCEI = Association française des établissements de crédit et des entreprises d'investissement

AFS = Available for Sale

AFTA = ASEAN Free Trade Area

AG = Advisory Group

AGM = Annual General Meeting

agt = agent

AI = Artificial Intelligence

AIF = Accredited Investment Fiduciary

AIFA = Accredited Fiduciary Auditor

AIRS = Amortising Interest Rate Swap

AITC = Association of Investment Trust Companies

a.k.a = also known as

AL = Aggregated Liquidity

ALAP = as late as possible

ALCO = Assets and Liabilities Committee of the ECB

ALM = Asset-Liability Management

ALMPs = Active Labour Market Policies

a.m. = ante meridiem (πρω μεσημβρίας)

AM = Asset Manager

AMEA = Africa, Middle East, Asia

AMICO = Accounting and Monetary Income Committee (of the ECB)

AMIS = African Union Mission in Sudan

AML = Anti-Money Laundering

A/N = Alphanumeric

ANNA = Association of National Numbering Agencies

AP = Application Program

APEC = Asia - Pacific Economic Cooperation

APG = Automated Payment Generation

API = American Petroleum Institute

API = Application Programming Interface

A.P.L = as per list

App. = appendix

APR = Annual Percentage Rate

APS = Assured Payment System

APT = Arbitrage Pricing Theory

APY = Annual Percentage Yield

ARC = Accounting Regulators Committee

ARCH = Auto Regressive Conditional Heteroscedasticity

ARE = Assembly of the Regions of Europe (E.U)

ARM = Adjustable Rate Mortgage

AROR = Average Accounting Rate of Return

ARP = Address Resolution Protocol

AS = Ancillary Systems

a.s.a.p = as soon as possible

ASCII = American Standard Code for Information Interchange

ASEAN = Association of Southeast Asian Nations (members: Brunei, Cambodia, Indonesia, Laos, Malaysia, Myanmar, Philippines, Singapore, Thailand and Viet Nam)

ASEM = Asia-Europe Meeting (comprising **1**) the finance ministers of ten Asian countries (China, Japan, South Korea, Brunei, Indonesia, Malaysia, Philippines, Singapore, Thailand and Viet Nam) **2**) the finance ministers of the European Union states and **3**) observers (IMF, World Bank and the Asian Development Bank)

ASI = Ancillary Systems Interface

ASL = Automatic Securities Lending

ASLP = Automatic Securities Lending Programme

ASP = Application Service Provider
ASR = Anti-Slip Regulation
Ass = Ancillary Systems
ASSEP = Association d' épargne – pension
ASTD = American Society for Training and Development
ASX = Australian Stock Exchange
ATM = Asynchronous Transfer Mode
ATM = at-the-money (options)
ATM = Automated Teller Machine
ATS = Agency Treasury Services
ATS = Automated Trade System
AU = African Union
AVS = Additional Value Shares
AVS = Address Verification Service
AWG = Ageing Working Group (of the EPC/E.U)

B

BA = Banker's Acceptance
BABEL = Broadcasting Across the Barriers of European Language (E.U)
BA-CA = Bank Austria Creditanstalt Aktiengesellschaft
BACH = Bank for the Accounts of Companies Harmonised
BAD = Bank Accounts Directive (86/635/EEC)
BANCO = Banknote Committee of the ECB
BAO = Back Office Division of the ECB
BASIC = Beginners All-purpose Symbolic Instruction Code
BBA = British Bankers Association
BBC = British Broadcasting Corporation
BBL = Bolero-Bill-of-Lading
B.C. = Before Christ (προ Χριστού)

BC = Business Continuity

BCA = Board Certified in Annuities

BCAA = Board Certified in Asset Allocation

BCBS / CBCB = Basel Committee on Banking Supervision / Comité de Bâle sur le contrôle bancaire

BCE = Board Certified in Estate Planning

BCM = Board Certified in Mutual Funds

BCM = Business Continuity Management

BCP = Business Continuity Plan

BCS = Board Certified in Securities

BEAC = Banque des états de l'Afrique centrale

BEIR = Break-Even Inflation Rate

BEPGs = Broad Economic Policy Guidelines (E.U)

BEUC = European Bureau of Consumers' Union

BFIs = Bank Financial Intermediaries

BGEU = Bank of Greece Employees Union, ΣΥΤΕ

BI = Bilateral Interventions

BIA = Business Impact Analysis

BIC = Bank Identifier Code

BIMBO = Buy-In Management Buy-Out

BIS / BRI = Bank for International Settlements / Banque des règlements internationaux

B/L = Bill of Landing

BNG = Bank Nederlandse Gemeenten

BOBL= Bundesesobligationen, Germany

BOD = Board of Directors

BOG = Board of Governors

Bolero = Bill of Lading Electronic Registry Organisation

b.o.p = balance of payments

BOTS = Buoni Ordinari del Tesoro, Italy

BOVESPA = Bolsa de Valores de Sao Paulo, Brazil

BP = Batch Processing

bp = basis point

BPC = Banknote Printers Conference

BPM5 = Balance of Payments Manual, 5th edition, IMF

BPWG = Banknote Production Working Group (of the BANCO – ECB)

BRF = Banknote Recycling Framework

BRIC = Brazil, Russia, India and China

BSB = Buy/Sell Back

BSC = Banking Supervision Committee (of the ESCB)

BSTDB = Black Sea Trade and Development Bank

BTANs = Bons du Trésor à taux fixe et à intérêts annuels, France

BTFs = Bons du Trésor à taux fixe et à intérêts précomptés, France

BTPs = Buoni del Tesoro Poliennali, Italy

BTRS = Bridge Trading Room System

BU = Brilliant Uncirculated (coin)

Bubill = Unverzinsliche Schtzanweisungen, Germany

BUCOM = Budget Committee of the ECB

BUND = Bundesanleichen, Germany

BV = Book Value

C

C/A = Current Account

CAA = 1) Certified Annuity Advisor 2) Current Accounting Approach

CAC-40 = Compagnie des Agents de Change-40 (French stock index)

CAC = Counterfeit Analysis Centre (for euro banknotes)

CACM = Central America Common Market, comprising Costa Rica, El Salvador, Guatemala, Honduras and Nicaragua

CACs = Collective Action Clauses

CAD = Capital Adequacy Directive (93/6/EEC)

CAEMC = Central African Economic and Monetary Community, comprising Cameroon, Central Africa Republic, Chad, Equatorial Guinea, Gabon and Republic of Congo

CAI = Consolidated Account Information

CAM = Chartered Asset Manager

CAMC = Central America Monetary Council, comprising the CACM countries (see above)

CAN = Comunidad Andina (Andean Community), comprising Bolivia, Colombia, Ecuador, Peru and Venezuela

CAO = Chief Administrative Officer

CAO = Chief Analytics Officer

CARDS = Community Assistance for Reconstruction, Development and Stabilisation (a European Commission programme)

CATS = Certificate of Accrual on Treasury Securities

C & F = Cost and Freight

C & I = Commercial and Industrial

C & I = Cost and Insurance

CAIA = Chartered Alternative Investment Analyst

CAO = Chief Accounting Officer

CAP / PAC = Common Agricultural Policy / Politique agricole commune

CAPM = Capital Asset Pricing Model

CaR = Credit at Risk

CAR = Cumulative Abnormal Return

CARICOM = Caribbean Community and Common Market, comprising Antigua and Barbuda, Bahamas, Barbados, Belize, Dominica, Grenada, Guyana, Haiti, Jamaica, Montserrat, Saint Kitts and Nevis, Santa Lucia, Saint Vincent and Grenadines, Suriname, and Trinidad and Tobago

CART = **C**ommunity **A**ction to promote **R**ural **T**ourism

CAS = Certified Annuity Specialist

CAT = Conti Accentrati in Titoli, Italy

CATS = Certificate of Accrual on Treasury Security

CBAM = Central Bank Accounting Model (to be replaced as from 2009 by Accounting Module, AC)

CBCDG = Central Bank Counterfeit Deterrance Group

CBCP = Cross-Border Collateral Pool

CBD = Cash Before Delivery

CBD = Codified Banking Directive (2000/12/EC)

CBGA = Central Bank Gold Agreement

CBO = Congressional Budget Office, USA

CBOE = Chicago Board Options Exchange

CBOT = Chicago Board of Trade

CBSS = Council of the Baltic Sea States

CBT = Computer Based Terminal

CBT = Computer Based Training

CC = Country Code

CCB = Correspondent Central Bank

CBFM = Corporate Banking and Financial Markets

CCBM = Correspondent Central Banking Model

CCI = Consumer Confidence Index (of the Conference Board, USA)

CCO = Chief Channel Officer

CCO = Chief Communications Officer

CCO = Chief Compliance Officer

CCP = Central Clearing Counterparty

CCR = Central Credit Register

CCS = Carbon Capture and Storage

CCT = Certificati di Credito del Tesoro, Italy

CCT = Common Customs Tariff

CCYS = Cross Currency Swaps

CDB = Caribbean Development Bank

CDD = Contingency Due Diligence

CDO = Chief Data Officer

CDO = Collateralised Debt Obligation

CDR = Constant Default Rate

CD-RW = Compact Disk Rewritable

CDS = Credit Default Swaps

CEAS = Common European Asylum System

CEB = Council of Europe Development Bank

CEBS = Committee of European Banking Supervisors, London

CECA / ECSC = Communauté européenne du carbon et de l' acier / European Coal and Steel Community

CECEI = Comité des établissements de crédit et des entreprises d' investissement, France

CEDEFOP = Centre européen pour le développement de formation professionnelle (U.E)

CEECs = Central and Eastern European Countries (Bulgaria, the Czech Republic, Estonia, Hungary, Latvia, Lithuania, Poland, Romania, Slovakia and Slovenia)

CEF = Closed-End-Fund

CEFA = Certified European Financial Analyst

CEFTA = Central European Free Trade Agreement

CEIOPS / CECARP = Committee of European Insurance and Occupational Pension Supervisors, Frankfurt / Comité européen des contrôleurs de l' assurance et des pensions de retraite, Frankfurt

CELEX = Interinstitutional computerised documentation system for Community law

CEM = Current Exposure Method

CEMLA = Centro de Estudios Monetarios Latinoamericanos (Centre for Latin American Monetary Studies)

CEN = Comité Européen de Normalisation (European Committee for Standardisation)

Cenelec = European Committee for Electrotechnical Standardisation

CEO = Chief Executive Officer

CEPOL = Collège européen de police (European Police College), Bramshill, UK

CEPP = Chartered Estate Planning Practitioner

CEPR = Centre for Economic Policy Research

CERN = European Organisation for Nuclear Research

CESAME = Clearing and Settlement Advisory Monitoring Expert Group (of the European Commission)

CESD = Collège européenne de sécurité et de défense

CESR = Committee of European Securities Regulators, Paris

CET = Central European Time

CETREL = Centre des transferts électroniques (Luxembourg)

CFA = Chartered Financial Analyst

CFaR = Cash Flows at Risk

CFAT = Cash flow after taxes

CFDs = Contracts for differences

CFM = Committee on Financial Markets (based in OECD)

CFO = Chief Financial Officer

CFP = Certified Financial Planner

CFPB = Centre de formation de la profession bancaire

CFS = Center for Financial Studies (University of Frankfurt am Main)

CFSP = Common Foreign and Security Policy (E.U)

CFT = Certified Financial Technician

CFTC = Commodity Futures Trading Commission (the USA futures industry regulator)

CG = Coordination Group

CGES = Centre for Global Energy Studies, London

CGFS = Committee on the Global Financial System (based in the BIS)

CGN = Classical Global Note

CGO = Central Gilts Office, UK

CHAPS = Clearing House Automated Payment System (United Kingdom' bankers clearing house)

CHCO = Chief Human Capital Officers

CHIPS = Clearing House Interbank Payment System

CIA = Confidentiality, Integrity and Availability

CIC = Chartered Investment Counselor

CICS = Customer Information Control System

c.i.f = cost, insurance and freight at the importer's border

CIIA = Certified International Investment Analyst

CIK = Caisse interprofessionnelle de dépôts et de virements de titres SA, Belgium

CIM = Cash-in-Machines

CIMA = Certified Investment Management Analyst

CIMC = Certified Investment Management Consultant

CIO = Chief Information Officer

CIO = Chief Investment Officer

CIP = Competitiveness and Innovation Programme (E.U)

CIP = Cost, Insurance and Freight

CIPS = Chartered Institute of Purchasing and Supply, United Kingdom

CIRWAMU = Committee for the Institutional Reform of the West African Monetary Union

CIS = Commonwealth of Independent States (comprising Russian Federation, Armenia, Azerbaijan, Belarus, Georgia, Kazakhstan, Kyrgyz Republic, Moldova, Tajikistan, Turkmenistan, Ukraine and Uzbekistan)

CIS = Currency Information System (of the ECB)

CIT = cash-in-transit (companies)

CIUs = Collective Investment Undertakings

CIWM = Certified International Wealth Manager

CKO = Chief Knowledge Officer

C/L = Code Line

CLI = Composite Leading Indicator

CLN = Credit Linked Note

CLO = Chief Learning Officer

CLO = Chief Legal Officer

CLO = Chief Logistics Officer

CLO = Customer Liaison Officer

CLOs = Collateralised Loan Obligations

CLS = Continuous Linked Settlement

CM = Contingency Module

CMA = Common Monetary Area (comprising Lesotho, Namibia, South Africa and Swaziland)

CMBS = Commercial MBS (Mortgage Backed Securities)

CMC = Civilian and Military Cell

CME = Chicago Mercantile Exchange

CMEA = Council for Mutual Economic Assistance (Comecon)

CMFB = Committee on Monetary, Financial and Balance of Payments Statistics (OECD)

CMFC = Chartered Mutual Fund Counselor

CML = Capital Market Line

CML = Council of Mortgage Lenders, UK

cml = commercial

CMO = Central Moneymarkets Office, UK

CMO = Chief Marketing Officer

CMOs = Collateralised Mortgage Obligations

CMS = Constant Maturity Swap

CMS = Counterfeit Monitoring System (for euro banknotes and coins)

CMV = current market value

CNAC = Coin National Analysis Centre (for euro coin)

CNO = Chief Networking Officer

C/O = Certificate of Origin

C.O.B = Cargo on board

COBS = Conduct of Business rules

CoC = Cost of Carry

COD = Cash on Delivery

COFI = Cost of Funds Index

COGESI = ECB contact groups dealing with euro securities infrastructure

COM = Commission (of the E.U)

COMCO = Committee on Cost Methodology (ECB)

Consob = Commissione nazionale per la società e la borsa, Italy

COO = Chief Operating Officer

CoR = Committee of the Regions (E.U)

CORDIS = Community Research and Development Information Service (E.U)

COREPER = Comité des représentants permanents (E.U)

COTO = cash or title option

COW = Cluster of Workstations

CP = Commercial Paper

CPA = Certified Public Accountant

CPA = Comprehensive Peace Agreement

CPI = Consumer Price Index

CPLP = Community of Portuguese Language Countries

CPLTD = Current Portion of Long-Term Debt

CPM = Chartered Portfolio Manager

CPO = Chief Procurement Officer

CPO = Commodity Pool Operators

CPP = Constant Percent Prepayment

CPR = Constant Prepayment Rate

CPSS = Card Payment Schemes

CPSS / CSPR = Committee on Payment and Settlement Systems / Comité sur les systèmes de paiement et de règlement

CPU = Central Processing Unit

CPVO = Community Plant Variety Office (E.U)

CRACS = Customer Relationship and Knowledge of System

CRAs = Credit Rating Agencies

CRB = Commodity Research Bureau, Chicago

CRD = Capital Requirements Directive (30.6.2006)

CRD = Cash Ratio Deposit

CRM = Cash Recycling Machine

CRM = Credit Risk Mitigation

CRM = Customer Relationship Management

CrM = Crisis Management

CRR = Cash Reserve Ratio

CRSS = Customer Related Services System

CRT = Cathode Ray Tube

CSD = Customer Specific Development

CSDA = Contractual Settlement Data Accounting

CSDB = Centralised Securities Database (for the ESCB statistics)

CSDs = Central Securities Depositories

CSF / CCA = Community Support Framework / Cadre communautaire d' appui

CSFB = Crédit Suisse First Boston

CSFTs = Complex Structured Finance Transactions

CSI = Customer Specific Interface

CSK = Common Safekeeper

CSO = Central Statistics Office
CSO = Chief Science Officer
CSO = Chief Strategy Officer
CSP = Common Service Provider
CSR = Corporate Social Responsibility
CSV = Cash Surrender Value
CSV = Comma Separated Value
CTAs = Commodity Trading Advisors
CTBOIS = Close To Balance Or In Surplus
ctd = cheapest to deliver
CTEA = Chartered Trust and Estate Advisor
CTEP = Chartered Trust and Estate Planner
CTF = Counter Terrorist Financing
CTO = Chief Technical Officer
CTZ = Certificati del Tesoro Zero Coupon, Italy
CUG = Closed User Group
CUSIP = Committee on Uniform Securities Identification Procedures
CVM = Customer Value Management
CVO = Chief Visionary Officer
CWG = Counterfeit Working Group (of the ECB' BANCO)
CWM = Chartered Wealth Manager
CY = Calendar Year

D

DAF = Delivered at Frontier
DAP = Directory Access Protocol
DARPA = Defense Advanced Research Projects Agency, USA
DAT = Development Acceptance Test
DAX = Deutscher Actienindex (German stock index)

DBLA = Dresdner Bank Lateinamerica

D-BN = Directorate **B**anknotes of the ECB

DCF = Discounted Cash Flow

DCI = Development Cooperation Instrument

DCM = Distributed Shared Memory

D-CO = Directorate **C**ommunications of the ECB

DCS = Digital Cellular System

DES = Delivered Ex Ship

DCTN = Delay Closing Time Notification

DCTR = Delay Closing Time Request

DD = Demand Deposit

DDA = Dutch Direct Auction

DEAG = **D**elivery **A**gent

D-ED = Directorate **E**conomic **D**evelopments of the ECB

DEQ = Delivered Ex Quay

DES = Delivered Ex Ship

D-FSS = Directorate **F**inancial **S**tability and **S**upervision of the ECB

DG = Directorate General

DG-A = Directorate **G**eneral **A**dministration of the ECB

DG-E = Directorate **G**eneral **E**conomics of the ECB

DG-HR = Directorate **G**eneral **H**uman **R**esources, Budget and Organisation

DG-I = Directorate **G**eneral **I**nternational and European Relations of the ECB

DG-IS = Directorate **G**eneral **I**nformation **S**ystems of the ECB

DG-L = Directorate **G**eneral **L**egal Services of the ECB

DG-M = Directorate **G**eneral **M**arket Operations of the ECB

DG-P = Directorate **G**eneral **P**ayment Systems and Market Infrastructure of the ECB

DG-R = Directorate **G**eneral **R**esearch of the ECB

DG-S = Directorate **G**eneral **S**tatistics of the ECB

DG-SL = Directorate **G**eneral **S**ecretariat and **L**anguage Services of the ECB

DHCP = Dynamic Host Configuration Protocol

DHS = Dynamic Handling System

D-IA = Directorate Internal Audit of the ECB

D-IF = Directorate Internal Finance of the ECB

D-IT = Directorate IT Projects of the ECB

DLP = Digital Light Processing

DMA = Debt Management Office

DMA = Direct Market Access

D-MP = Directorate Monetary Policy of the ECB

DN = Distinguished Name

DNR = Did Not Report (the information requested)

DOS = Disk Operating System

DOT = Designated Order Turnaround system

DoE = U.S. Department of Energy

D/P = Documents Against Payment.

DPA = Darfur Peace Agreement

DPC = Data Processing Centre

DPO = Direct Public Offering

DRIVE = Dedicated Road Infrastructure for Vehicle safety in Europe

DSA = Direct Server Access

DSBB = Dissemination Standards Bulletin Board (IMF)

DSC = Dynamic Stability Control

DSCR = Debt-Service Coverage Ratio

DSR = delivery status report

DSGE = Dynamic Stochastic General Equilibrium

DTA = Deferred Tax Assets

DTB = Deutsche Terminbörse (derivatives exchange in Frankfurt)

DTC = Depository Trust Company

DVB-T = Digital Video Broadcasting - Terrestrial

DVD = Digital Versatile Disk

DVD = Digital Video Disk

DvP = Delivery versus Payment

E

EAA = Euro Area Accounts

EABFH = European Association for Banking and Financial History

EACB = European Association of Co-operative Banks

EACHA = European Automated Clearing House Association

EACT = Euro – Associations of Corporate Treasurers

EAD = Exposure At Default

EAEC = Eurasian Economic Community (comprising Belarus, Kazakhstan, Kyrgyz Republic, Russian Federation and Tajikistan)

EAGGF = European Agricultural Guidance and Guarantee Fund

EAPB = European Association of Public Banks

EAR = Effective Annual Rate

EAR = European Agency for Reconstruction

EASA = European Aviation Safety Agency

EASDAQ = European Association of Securities Dealers Automated Quotations (it was renamed to “Nasdaq Europe”)

EBA = Euro Banking Association

EBC = European Banking Committee

EBD = Electronic Brake-force Distribution

EBF / FBE = European Banking Federation / Fédération bancaire européenne

EBIC = European Banking Industry Committee

EBIT = Earnings Before Interest and Taxes

EBITA = Earnings Before Interest, Taxes and Amortisation)

EBITDA = Earnings Before Interest, Taxes, Depreciation and Amortisation

EBRD = European Bank for Reconstruction and Development

EBS = Electronic Broking System

EBTN = European Bank Training Network

ECA = European Court of Auditors

ECAF = Eurosystem Credit Assessment Framework

ECAI = External Credit Assessment Institution

ECCAS = Economic Community of Central African States (comprising Angola, Burundi, Cameroon, Central African Republic, Chad, Democratic Republic of the Congo, Equatorial Guinea, Gabon, Republic of Congo, São Tomé and Príncipe and Rwanda)

ECCO = External Communications Committee of the ECB

ECCU = Eastern Caribbean Currency Union (comprising Anguilla, Antigua and Barbuda, Dominica, Grenada, Montserrat, Saint Kitts and Nevis, Santa Lucia, and Saint Vincent and Grenadines)

ECDC = European Centre for Disease Prevention and Control (E.U)

ECHO = Exchange Clearing House

ECHR = European Convention on Human Rights and Fundamental Freedoms

ECI = Extended Custodial Inventory (of euro banknotes circulating outside the euro area mainly in Asia)

ECJ = European Court of Justice

ECMN = End of day Check Message Notification

ECMS = Euro Collateral Management System

ECN = Electronic Communications Network

ECOFIN = E.U council of ministers of Economic affairs and Finance

ECOSOC or ESC = Economic and Social Committee (of the E.U)

ECOWAS = Economic Community of West African States (comprising Benin, Burkina Faso, Cambodia, Cape Verde, Côte d' Ivoire, Ghana, Guinea, Guinea-Bissau, Mali, Niger, Nigeria, Senegal, Sierra Leone and Togo)

ECP = Eligible Counterparty

ECP = European Commercial Paper

ECR = Electronic Cash Register

ECSDA = European Central Securities Depositories Association

EDA = European Defense Agency (E.U)

EDC = Electronic Draft Capture

EDF = European Development Fund

EDF = Expected Default Frequency

EDL = Electronic Differential Lock

EDP = Electronic Data Processing

EDRs = Euro Depository Receipts

EDT = Eastern Daylight Time

EDTC = Electronic Depository Transfer Check

EDTI = Earliest Debit Time Indicator

E.E. = Errors Excepted

EE = Expected Exposure

EEA = European Economic Area

EEAICP = European Economic Area Index of Consumer Prices

EEA = European Environment Agency (E.U)

EER = Effective Exchange Rate

EESC = European Economic and Social Committee

EESSI = European Electronic Signatures Standardisation Initiative (of the European Committee for Standardisation and the European Commission)

EFA = European Financial Advisor

EFAMA = European Fund and Asset Management Association

EFCEB = European Foundation Certificate in Banking

EFFAS = European Federation of Financial Analysts Societies

EFILWC = European Foundation for the Improvement of Living and Working Conditions

EFMLG = European Financial Markets Lawyers Group

EFP = European Financial Planner

EFP = Exchange of Futures for Physicals

EFPA = European Financial Planning Association

EFS = Exchange of Futures for Swaps

EFSA = European Food Safety Authority

EFT = Electronic Funds Transfer

EFTA = European Free Trade Association

EFTPOS = Electronic Funds Transfer at the Point of Sale

EGAF = European Globalisation Adjustment Fund (E.U)

EIB = European Investment Bank

EIF = European Investment Fund

EIOPC / CEAPR = European Insurance and Occupational Pensions Committee / Comité européen de l'assurance et des pensions de retraite

EISC = Eurosystem IT Steering Committee

EIT = European Institute for Technology

EL = Expected Losses

ELC = European Language Council

ELN = Equity Linked Note

EM = Emerging Markets

EMA = European Master Agreement

EMAC = Economic and Monetary Affairs Committee (of the European Parliament)

EMCDDA = European Monitoring Centre for Drugs and Drug Addiction (E.U)

EMEA = Europe, Middle East, Africa

EMEA = European Medicines Agency

EMEAP = Executives' Meeting of East Asia-Pacific Central Banks (comprising Australia, China, Hong Kong S.A.R, Indonesia, Japan, Malaysia, New Zealand, Philippines, Singapore, South Korea and Thailand)

EMF = European Mortgage Federation

EMS = Enhanced Messaging Service

EMSA = European Maritime Safety Agency

EMV = Europay International, MasterCard International, Visa International

ENIAC = Electronic Numerical Integrator and Computer

ENISA = European Network and Information Security Agency

ENPI = European Neighbourhood and Partnership Instrument

ENSR = European Network SME (Small and Medium-sized Enterprise) Research

EoD = End of Day

E. & O.E. = Errors and Omissions Excepted

EOE = European Options Exchange

EoI = Expression of Interest

EoM = End of Month

EoP = End of Period

EOTC = European Organisation for Testing and Certification

EoY = End of Year

EP = European Parliament

EPC = European Payments Council

EPC/EU = Economic Policy Committee of the European Union

EPE = Energy Policy for Europe

EPE = Expected Positive Exposure

EPI = Eurozone input Price Index

EPO = European Patents Office

EPS = Earnings Per Share

EPSCO = Employment Social Policy Health And Consumer Affairs Council

EPSO = Electronic Payment Systems Observatory (of the Institute for Prospective Technological Studies (IPTS))

EPY = European Pact for Youth

EQF = European Qualification Framework

ERA = European Railway Agency

ERA = Exchange Rate Agreement

ERC = European Research Council

ERDF = European Regional Development Fund

ERGEG = (European) Energy Regulators Group for Electricity and Gas

ERI = Economic Research Institute, Edinburgh

ERI = Exchange Rate Index

ERICA = European Research Institute for Consumer Affairs

ERP = Enterprise Resource Planning

ESA = European Space Agency

ESB = Enterprise Service Bus

ESBG = European Savings Bank Group

ESBI = Emerging market Sovereign Bond Index

ESCB = European System of Central Banks

ESCP = Eurosterling Commercial Paper

ESDC = European Security and Defense College

ESDIS = Employment and Social Dimension of the Information Society

ESDP = European Security and Defense Policy

ESF / FSE = European Social Fund (of the E.U) / Fonds social européen (de l' U.E)

ESI = Economic Sentiment Indicator (of the European Commission)

ESME = European Securities Market Expert group (of the European Commission)

ESP = Electronic Stabilisation Programme

ETC = Electronic Trade Confirmation

ETFs = Exchange Traded Funds

ETMA = European Telecom Market Authority

ETO = Exchange Traded Option

ETP = Electronic Trading Platform

ETS = Emission Trading Scheme

ETSC = European Technical and Scientific Centre (for euro coin)

ETSI = European Telecommunications Standards Institute

ETUC / CES = European Trade Union Confederation / Confédération européen des syndicats

E.U = European Union

EU-ETS = European Union Emission Trading Scheme

EU HR = European Union High Representative

EUMC = European Monitoring Centre on Racism and Xenophobia

EUMC = European Union Military Committee

EUMED = European Union **M**editerranean countries

EU-OSHA = European Agency for Safety and Health at Work

EURATOM = European **A**tomic Energy Community

Eureka = European Research Coordination Agency

EURIBOR = European Interbank Offered Rate

Euro - CP = European Commercial Paper

EuroDAC = European Design Automation Conference

Euro-med = Euro-Mediterranean Partnership (Barcelona Process). Member States: EU, Algeria, Egypt, Israel, Jordan, Lebanon, Morocco, Palestinian Authority, Syria, Tunisia and Turkey. Libya has observer status since 1999

EUROSTAT = European Commission's Directorate General responsible for EU statistics

EUSC = European Union Satellite Center

EU-SILC = European Union – Statistics on Income and Living Conditions

EUSPMME = European Union Strategic Partnership with the Mediterranean and the Middle East

EVA® = Economic Value Added

EVAR = Equity Value at Risk

EVCA = European Venture Capital Association

EWEC = European Wind Energy Conference

EWMA = Exponentially Weighted Moving Average

EXDI = ESCB XML Data Interchange

EXW = Ex Works

F

FAD = Financial Analyst Designate

FANS = Finland, Austria, Norway and Sweden

FAO = Food and Agriculture Organisation (of the United Nations), Rome

FAQ = Frequently Asked Questions

FAS = Financial Accounting Standard

FAS = Free Alongside Ship

FASB = Financial Accounting Standards Board

FAST = Financial Application Specification for SCF (SEPA Cards Framework) - Compliant EMV Terminals

FAT = File Allocation Table

FATF = Financial Action Task Force (against money laundering)

FCCs = Fonds communs de créance

FCM = Futures Commission Merchants

FCP = Fonds commun de placement

FCPE = Fonds communs de placement d'entreprise

FCY = Foreign Currency

FDI = Foreign Direct Investment

FDIC = Federal Deposit Insurance Corporation, USA

FED = Federal Reserve System (the USA central bank)

FEE = Foreign Exchange Earnings

FEFSI = Fédération des fonds et sociétés d'investissement

FEMIP = Facility for Euro-Mediterranean Investment Partnership (of the EIB)

FEOGA = Fonds européen d'orientation et de garanties agricoles

FESCO = Forum of European Securities Commissions

FFCB = Federal Farm Credit Bank, USA

FFELP = Federal Family Education Loan Program, USA

FFIEC = Federal Financial Institutions Examinations Council, USA

FHA = Federal Housing Administration, USA

FHFA = Federal Housing Finance Agency, USA

FHLB = Federal Home Loan Banks, USA

FHLMC = Federal Home Loan Mortgage Corporation, USA

FIBV / WFE = Fédération internationale des bourses de valeur / World Federation of Exchanges

FICC = Fixed Income Currency and Commodity

FIFO = First Input First Out

FIPS = Foreign Interest Payment Securities

FIR = Flight Information Region (an airspace of defined dimensions within which flight information and alerting services are provided)

FIRM = Fundamental Information Risk Management

FISIM = Financial Services Indirectly Measured

FISM = Fixed Income Securities Market

FIU = Financial Intelligence Unit

FIXBIS = short term Fixed Income instruments of the BIS

FLEX = Financial Legal Expert Group

Flexicurity = Flexibility and Security

FLR = Floating Interest Rate

FMA / AMF = Financial Markets Association / Association des marchés financiers

FMDB / BDMF = Financial Market Database (of the Eurozone) / Base de données sur les marchés financiers (de la zone euro)

FNMA = Federal National Mortgage Association

f.o.b = free on board at the exporter's border

F.O.C. = 1) Flag of Convenience 2) Free of Charge 3) Free of Claims 4) Free of Commission
5) Free on Car

FOEX = Finnish Options Exchange Ltd.

FOF = Futures and Options Fund

FoFs = Funds of funds

FOMC = Federal Open Market Committee (of the Federal Reserve System, USA)

FoP = Free of Payment

F.O.R = Free On Railway

Forex = foreign exchange market

F.O.T. = Free On Truck

F.O.W. = Free On Wagon

FPI = Foreign Portfolio Investment

FRAs = Forward Rate Agreements

FRB = Federal Reserve Board

FRB = Floating Rate Bond

FRBNY = Federal Reserve Bank of New York

FRM = Financial Risk Management

FRM = Foreign Reserves Management

FRN = Floating Rate Note

FRS = Federal Reserve System

FRS = Financial Reporting Standard

FS = Financial Statement

FSA = Financial Services Authority

FSAP = Financial Services Action Plan (of the E.U)

FSB = Financial Stability Board

FSC = Financial Services Committee

FSCO = Financial Stability Committee (ECB)

FSD = Function Specification Document

FSF = Financial Stability Forum

FSFM = Frankfurt School of Finance and Management

FSI = Fuel Stratified Injection

FSLIC = Federal Savings and Loan Insurance Corporation, USA

FTE = Full-Time Equivalent

FTOs = Fine-Tuning Operations

FTP = File Transfer Protocol

FTSE = Financial Times Stock Exchange (share indexes)

FTSE/ASE = FTSE/Athens Stock Exchange

FTTc = Fiber To The curb

FTTd = Fiber To The desk

FTTh = Fiber to the home

FTTp = Fiber To The premises

FY = Financial Year

FV = Fair Value

FVA = Fair Value Accounting

FVB = Fair Value Balance sheet

FVC = Financial Vehicle Corporation

FVO = For Valuation Only

FX = Foreign Exchange

FY = Financial / Fiscal Year

G

GAAP = Generally Accepted Accounting Principles

GAAS = Generally Accepted Auditing Standards

GAERC = General Affairs and External Relations Council (European Union)

GAF = Globalisation Adjustment Fund, USA

GAO = Government Accountability Office

GARCH = Generalised Autoregressive Conditional Heteroscedasticity

GC = General Collateral

GCC = Gulf Cooperation Council (comprising Bahrain, Kuwait, Oman, Qatar, Saudi Arabia and United Arab Emirates)

GDP = Gross Domestic Product

GEMM = Gilt-Edged Market Maker (UK)

GFBEU = Greek Federation of Bank Employee Unions, OTOE

GFS = General Functional Specifications

GIPS = Global Investment Performance Standards

GIS = Geographic Information System

GL = General Ledger

GMRA = Global Master Repurchase Agreement

GMT = Greenwich Mean Time

GNI = Gross National Income

GNMA = Government National Mortgage Association (USA)

GNP = Gross National Product

GNSS = Global Navigation Satellite System

GPRS = General Packet Radio Service

GPS = Global Positioning System

GRULAC = Group for Latin America and the Caribbean

GSCI = Goldman Sachs Commodities Index

GSE = Government-Sponsored Enterprises

GSM = Global System for Mobile communication

G-10 = Group of Ten

GTL = Gas to Liquids (μετατροπή φυσικού αερίου σε υγρά καύσιμα)

Gty = Guaranty

GUI = Graphical User Interface

GUUAM = Georgia, Ukraine, Uzbekistan, Azerbaijan and Moldova

GVA = Gross Value Added

GWEC = Global Wind Energy Council

H

H1 = Half 1 (the first semester of the year)

H2 = Half 2 (the second semester of the year)

HAM = Home Accounting Module

HBA = Hellenic Bank Association

HC = Holding Company

HCA = Historical Cost Accounting

HCB = Home Central Bank

HCI = Historical Credit Index

HDMI = High Definition Multimedia Interface

HDTV = High Definition Television

HECM = Home Equity Conversion Mortgage

HEL = Home Equity Loan

HELOC = Home Equity Line of Credit

HFL = Heading for Leadership

HFT = Held for Trading

HICP = Harmonised Index of Consumer Prices (E.U)

HICPX = Harmonised Index of Consumer Prices **excluding** unprocessed food and energy

HLT = Highly Leveraged Transaction

HP = Horsepower

HPY = Holding Period Yield

HR = Human Resources

HRC = Human Resources Conference

HRM = Human Resources Management

HSBC = Hong Kong and Shanghai Banking Corporation

HSDPA = High-Speed Downlink Packet Access

HSI = Hang Seng Index (Hong Kong S.A.R)

HTM = Held to Maturity

HTML = **H**ypertext **M**arkup **L**anguage

HTTP = Hypertext Transfer Protocol

HTTPS = Hypertext Transfer Protocol Secure

HWWI = Hamburg Institute of International Economics

i.a. = inter alia

IAC = Internal Auditors Committee of the ESCB

IADB = Inter-American Development Bank

IAEA = International Atomic Energy Agency (United Nations)

IAIS = International Association of Insurance Supervisors

IAS = International Accounting Standards

IASB = International Accounting Standards Board

IATA = International Air Transport Association

Ib or ibid = ibidem (στην ίδια θέση)

IB = Introducing Brokers

IBM = International Business Machines

IBRD = International Bank for Reconstruction and Development

IBSS = International Banking Summer School

ICAO = International Civil Aviation Organisation

ICC = International Chamber of Commerce

ICDC = International Counterfeit Deterrence Centre (hosted by the ECB)

ICDM = Item Coding and Database Maintenance

ICM = Information and Control Module

ICO = Investment Committee of the ECB

ICPFs = Insurance Corporations and Pension Funds

ICS = Internet Connection Sharing

ICSDs = International Central Securities Depositories

ICT = Information and Communication Technologies

ICTY = International Criminal Tribunal for the former Yugoslavia

IDA = Interchange of Data between Administrations

IDB = Inter-American Development Bank

IDB = Intermediary Dealer Broker

IDB = Islamic Development Bank

IDS = Intrusion Detection System

i.e. = id est (δηλαδή)

IEA = International Energy Agency

IEDOM = Institut d' émission des départements d' outre mer, France

IEEE = Institute of Electrical and Electronics Engineers

I/F = interface

IFAD = International Fund for Agricultural Development (an agency of the United Nations seating in Rome having as primary target to eradicating rural poverty in developing countries)

IFBA = Interbalcan Forum of Banking Associations

IFC = International Finance Corporation

IFFIm = International Finance Facility for Immunisation

IFOX = Irish Futures and Options Exchange

IFRS = International Financial Reporting Standards

IFSL = International Financial Services London

IFTA = International Federation of Technical Analysts

IGAD = Intergovernmental Authority on Development (members: Djibouti, Eritrea, Ethiopia, Kenya, Somalia, Sudan and Uganda)

IGC / CIG = Intergovernmental Conference / Conférence intergouvernementale

IGO = Intergovernmental Organisation

IIF = Institute of International Finance

i.i.p = international investment position

IIR = Interlinking Internal Reference number

IKB = Industriekreditbank (Deutsche Industriebank)

IL = Index Linked

ILO = International Labour Office, Geneva

ILOs = Immigration Liaison Officers (E.U)

IM = Integrated Model or Interfaced Model

IMM = Internal Model Method

IMO = International Maritime Organisation

IMP = Integrated Mediterranean Programmes

INSEE = Institut national de la statistique et des études économiques (France)

Interpol = International Police (full name: International Criminal Police Organisation)

I / O = input / output

IO = Interest Only

IOCs = International Oil Companies

IOSCO = International Organisation of Securities Commissions (OICV = Organisation internationale des commissions de valeurs)

IOU = I Owe You

IPE = International Petroleum Exchange, UK (Since 2005 also known as ICE Futures)

IPI = International Payment Instruction

IPN = Inflation Persistence Network (Eurosystem)

IPO = Initial Public Offering

IPR = Intellectual Property Rights

IPTV = Internet Protocol Television

IRA = Individual Retirement Account

IRB = Internal Ratings-Based system

IRD = Interest Rate Derivatives

IRG = Interest Rate Guarantee

IRR = Internal Rate of Return

IRS = Interest Rate Swap

ISD = Investment Services Directive. As from 1.11.2007, it was replaced by MiFID (Markets in Financial Instruments Directive)

ISDA = International Swaps and Derivatives Association

ISDN = Integrated Services Digital Network

ISEQ = Irish Stock Exchange

ISIM = Interlinking Statistical Information Module

ISIN = International Security Identification Number

ISLA = International Securities Lenders Association
ISM = Institute of Supply Management, USA
ISMA = International Securities Market Association
ISS = Information System Security
ISS = Institute for Security Studies (European Union)
ISSWG = Information System Security Working Group
IST = Information Society Technologies
ITAA = Information Technology Association of America
ITAWG = Information Technology Applications Working Group
ITC = Information Technology Committee
ITER = International Thermonuclear Experimental Reactor
ITM = In The Money (options)
ITS = Intelligent Transportation Systems
ITS = Intermarket Trading System
ITT = Invitation-To-Tender
IVR = Interactive Voice Response
IWG = Issue Working Group (of the ECB' BANCO)

J

JCIF = Japan Centre for International Finance
JGBs = Japanese Government Bonds
JHA = Justice and Home Affairs (E.U)
JMS = Java Message Service
JOCE / OJEC = Journal officiel des communautés européennes / Official Journal of the E.C

K

KCBT = Kansas City Board of Trade
KfW = Kreditanstalt für Wiederaufbau

KLEMS = Capital, Labour, Energy, Material and Services

KPI = Key Process Indicators

KPMG = Klynveld, Peat, Marwick and Goerdeler

KRD = Key Rate Duration

KYC = Know Your Customer

L

LAA = Latin America and Asian (countries)

LAC = Latin American Countries (plus Mexico and Caribbean)

LAFTA = Latin American Free Trade Association

Latam = Latin America

LBMA = London Bullion Market Association

LBO = Leveraged Buy-Out

L/C = Letter of credit

LCBGs = Large and complex banking groups

LCD = Liquid Crystal Display

LCE = London Commodity Exchange

LCV = Light Commercial Vehicle

LDAP = Lightweight Directory Access Protocol

LDCs = Less Developed Countries

LdG = Lettre de gage (Luxembourg)

LDTI = Latest Debit Time Indicator

LEAPS = Long-Term Anticipation Securities

LED = Light Emission Diode

LEDA = Local Employment Development Action programme (of the European Commission)

LEGCO = Legal Committee of the ESCB

LFS = Labour Force Surveys (of Eurostat)

LGD = Loss Given Default

LIBA = London Investment Banking Association

LIBID = London Interbank Bid or deposit Rate (UK)

LIBOR = London Interbank Offered Rate (UK)

LICO = Liquidity Committee of the ECB

LIFFE (λάϊφ) = London International Financial Futures and Options Exchange

LIFO = Last Input First Out

LIMID = London Interbank Mid Rate

LLDs = Least Developed Countries

LMA = Loan Market Association (including 80 banks active in European loan markets)

LMD = License, Master, Doctorat

LME = London Metal Exchange

LNG = Liquefied Natural Gas (Υγροποιημένο Φυσικό Αέριο)

LOCOM = Lower of Cost or Market

LOI = Letter of Intent

LOC = letter or line of credit

Lomé = Lomé Convention. Multilateral trade and development agreements between the EU and the ACP States (African, Caribbean and Pacific states)

LOTFA = Law and Order Trust Fund of Afghanistan

LP = Loan Performance

LPG = Liquefied petroleum gas

LPI = Limited Price Indexation

LSA = Loss Sharing Agreement

LSE = London School of Economics and political sciences

LSE = London Stock Exchange

LSM = Listed Securities Market

LTMC = Long Term Capital Management

LTROs = Longer-Term Refinancing Operations

LTV = Loan-to-Value

M

M & A = Mergers and Acquisitions

MAC = 1) Media Access Control and address **2)** Message Identification Code

MAE = Mean Absolute Error

MAGHREB = Arab Maghreb Union, AMU. Members: Algeria, Libya, Mauritania, Morocco and Tunisia. In Arabic language Maghreb means "West" or "Western". Before the voyage of Columbus in 1492, the Atlantic Ocean was the western end of the known world, for the Arabic speaking countries as well as for Europe. So, the Arabians called the regions of Northern Africa simply the "West" (al maghreb), or the "far West" (al maghreb al aqsa)

MAN = Metropolitan Area Network

Marfin = **Maritime Finance**

MATIF = Marché à terme international de France

Mbd = millions of barrels per day

MBS = Mortgage Backed Securities

MD = Modified Duration

MDCs = More Developed Countries

MDGs = Millennium Development Goals (United Nations)

MDR = Monthly Default Rate

MDS = Multi Displacement System

Medsea = 1) Mediterranean Sea **2)** Project of FRONTEX (control of external borders of the EU)

MEF = Ministry of the Economy and Finance

MEND = Movement for the Emancipation of the Niger Delta

MEP = Member of the European Parliament

MERCOSUR = **Mercado Común del Sur** (Common Market of the South, comprising Argentina, Brazil, Paraguay and Uruguay)

MF = Mutual Fund

MFI = Monetary Financial Institution

MFO = Multi-Family Office

MFP = Master Financial Professional

MIB = Milano Indice Borsa

MICD = Market Information Calculation Daemon

MICs = Middle - Income Countries

MID = Mercato Interbancario dei Depositi (Italy)

MiFID = Markets in Financial Instruments Directive (2006/73/EC of 10 August 2006)

MIGS = Main Industrial Groupings

MIP = Micro Information Products

MIS = Management Information System

MIT = Municipal Investment Trust

MITBIS = Medium Term Income instruments of the BIS

MIUD = Market Information Update Daemon

MLI = Multilateral Lending Institution

MLR = Minimum Lending Rate

MMD = Money Market Deposit

MMF = Money Market Fund

MMIFF = Money Market Investor Funding Facility (FED)

MMKT = Money Market

MMP = Money Market Paper

MMS = Multimedia Message Service

MNA = Master Netting Agreement

MNC = Multinational Corporation

MOC = Market Operations Committee of the ECB

mom = month on month

MONEP = Marché des options négociables de Paris

MOP = Market Operations Platform

MOS = Market Operations Systems (Division) of the ECB

MoU = Memorandum of Understanding

MPC = Monetary Policy Committee

MPI = Monetary Policy Implementation

MPT = Modern Portfolio Theory

MP3 = Moving Picture Expert Group (MPEG) Audio Layer 3

MRA = Master Repurchase Agreement

MRI = Monetary Research Institute, Houston

MROs = Main Refinancing Operations

MS = manuscript

MSAs = Metropolitan Statistical Areas

MSCI = Morgan Stanley Capital International (developed markets index)

MT = Message Type

MTA = Moving Treasury Average

MTF = Multilateral Trading Facility

MTM or MtoM = Mark-to-Market

MTN = Medium Term Notes

MTO = Maximum Tolerable Outage

MTO = Medium Term Objective

MTS = Mercato dei Titoli de Stato, Italia

MUMS = Monetary Union Member States

MV = Market Value

MVA® = Market Value Added

MVOA = Mean-Variance Optimisation Approach

MWC = Monitoring Working Group of the ECB' MOC

N

n.a. = non available

NAC = National Analysis Centre (for euro banknotes)

NACE Rev. 1 = Statistical classification of economic activities in the European Community, Revision 1

NAFTA = North American Free Trade Area (comprising the United States, Canada and Mexico)

NAS = Network Attached Storage

NASD = National Association of Securities Dealers

NASDAQ = National Association of Securities Dealers Automated Quotations

NAT = Network Address Translation

NATO = North Atlantic Treaty Organisation

NAV = Net Asset Value

NAWM = New Area-Wide Model (euro area model)

NBFI = Non-Bank Financial Intermediary

NC = Nomination Committee

NCIS = National Criminal Intelligence Service, UK

NCREIF = National Council of Real Estate Investment Fiduciaries

NCU = National Currency Unit

NCUA = National Credit Union Association (the USA federal credit unions regulator)

NDC = Notional Defined Contribution

NEC = not elsewhere classified

NEER = Nominal Effective Exchange Rate

Negicef = Nederlands Centraal Instituut voor Giraal Effectenverkeer

NEO = non equity options

NES = not elsewhere specified

NFA = National Futures Association (USA)

NFA = Net Financial Assets

NFCC = National Foundation for Consumer Credit, USA

NFCs = Non-Financial Corporations

NGN = New Global Note

NGNs = Next Generation Networks

NGO = Non-Governmental Organisation

NIB = Nordic Investment Bank

NIC = Network Interface Card

NICs = Newly Industrialised Countries

NIF = Note Issuance Facility

NII = Net Interest Income

NIMS = Net Interest Margin Securities

NIMs = New Member States

NIS = New independent States (Armenia, Azerbaijan, Belarus, Georgia, Kazakhstan, Kyrgyzstan, Moldova, Russian Federation, Tajikistan, Turkmenistan, Ukraine, Uzbekistan)

NJA = Non Japan Asia. The most dynamic region in the world in terms of economic growth. It includes China and Hong Kong SAR, India, Indonesia, Malaysia, Singapore, South Korea, Taiwan and Thailand

NLF = Non Legal Framework

NM = not meaningful

NMS = New Member States

N.O.C. = Notice of Cancellation

NOCs = National Oil Companies

Non-MFI = Non-Monetary Financial Institution

n.o.p. = not otherwise provided

NOS = Network Operating System

NOW = Network of Workstations

NPISHs = Non-Profit Institutions Serving Households

NPL = Non-Performing Loan

NPV = Net Present Value

NRE = Non Repudiation of Emission

NRI = Network Readiness Index (World Economic Forum' index on telecommunication, IT and innovation progress)

NRPs = National Reform Programmes

NRSROs = Nationally Recognised Securities Ratings Organisations

n.s.a = non-seasonably-adjusted

NSIs = National Statistical Institutes

NUG = National User Group

NUTS = Nomenclature of Territorial Units for Statistics (E.U)

NYBID = New York interbank bid rate (US)

NYBOR = New York interbank offered rate (US)

NYMEX = New York Mercantile Exchange

NYSE = New York Stock Exchange

NYT = New York Time

O

O&D = Officers and Directors

OAS = Organisation of American States (Member States: Antigua and Barbuda, Argentina, Bahamas, Barbados, Belize, Bolivia, Brazil, Canada, Chile, Colombia, Costa Rica, Cuba (excluded in 1962), Dominica, Dominican Republic, Ecuador, El Salvador, Grenada, Guatemala, Guyana, Haiti, Honduras, Jamaica, Mexico, Nicaragua, Panama, Paraguay, Peru, Saint Kitts and Nevis, Saint Lucia, Saint Vincent and the Grenadines, Suriname, Trinidad and Tobago, United States of America, Uruguay and Venezuela).

OASIS = Organisation for the Advancement of Structured Information Standards

OATs = Obligations assimilables du Trésor, France

OAU = Organisation of African Unity

OBS = Off Balance Sheet

OCA = Optimal Currency Area

OCAS = Organisation of Central American States

OCC = Office of the Comptroller of the Currency, USA

ODA = Official Development Assistance

ODL = Open and Distance Learning

OECD / OCDE = Organisation for Economic Cooperation and Development / Organisation pour la coopération et le développement économique

OEF = Oxford Economic Forecasting

OFHEO = Office of Federal Housing Enterprise Oversight (of the Department of Housing and Urban Development, USA)

OFI = Other Financial Intermediary

OGBS = Offshore Group of Banking Supervisors

OIS = Overnight Indexed Swap

OK = okay

OKB = Oesterreichische Kontrollbank

OLED = Organic Light-Emitting Diode

OLOs = Obligations Linéaires (Belgium)

OLTV = Loan-to-Value ratio at Origination

OMB = Office of Management and Budget, USA

OMFIs = Monetary Financial Institutions other than central banks

OMO = Open Market Operation

OMS = Order Management Systems

O/N = Overnight

ONS = Office for National Statistics, UK

OPA = ECB' Operation Analysis Division

op.cit = opere citato

OPCVM = Organismes de placement collectif de valeurs mobilières, France

OPCW = Organisation on Proliferation of Chemical Weapons

OPEC = Organisation of Petroleum Exporting Countries

ORM = Operational Risk Management

OS = Offshore

OSCE = Organisation for Security and Co-operation in Europe

OSID = Online Services Information Directory

OTC = over-the-counter (market)

OTM = Out of The Money (options)

OTS = Office of Thrift Supervision, USA

OTS = Out of Service

oz = ounce

P

PA = Performance Attribution

p.a = per annum (κατ' έτος)

PAD = Project Approval Document

PAFTA = Pan-Arab Free Trade Area. A trade arrangement of the **Arab League** comprising Algeria, Bahrain, Comoros, Djibouti, Egypt, Iraq, Jordan, Kuwait, Lebanon, Libya, Mauritania, Morocco, Oman, the Palestinian Authority, Qatar, Saudi Arabia, Somalia, Sudan, Syria, Tunisia, the United Arab Emirates and Yemen

P & I = principal and interest

PAL = Phase Alternate Line

PAP = Page avec publicité

PAPSS = Payment and Accounting Processing Services System

PAYE = Pay As You Earn

PAYG = Pay-as-you-go (pension and health care systems)

P. & L. = Profit and Loss

P&S = Purchase and Sale

PC = Personal Computer

PCAOB = Public Company Accounting Oversight Board, USA

PCE = Personal Consumption Expenditure

PCI = Peripheral Component Interconnect

PCMCIA = Personal Computer Memory Card International Association

p.c.t = per cent

PCTV = Personal Computer Television

PD = Primary Dealer

PD = Probability of Default

PDA = Personal Digital Assistant

PDCF = Primary Dealer Credit Facility (FED)

PDP = Pilot Development Phase

PDV = Present Discounted Value

P/E = Price / Earnings ratio

PEACH = Pan – European Automated Clearing House

PEDD = Pan-European Direct Debit scheme

PEEIs = Principal European Economic Indicators

PER = Price Earning Ratio

PERCO = Plan d' épargne pour la retraite collectif (France)

PERL = Practical Extraction and Report Language

PERP = Plan d' épargne retraite populaire

PERT = Program Evaluation and Review Technique

PFE = Potential Future Exposure

PFS = Personal Financial Specialist

PID = Project Initiation Document

PIN = Personal Identification Number

PIP = Picture in Picture

PIPS = Prominently Important Payment Systems

PITI = Principal, Interest, Taxes and Insurance

PKI = Public Key Infrastructure

P/L = Profit and Loss

Plc = Public limited company

p.m. = post meridiem (μετά μεσημβρίαν)

PM = Purchasing Managers'

PMI = Purchasing Managers' Index

PMPT = Post Modern Portfolio Theory

P/N = Promissory Note

PO = Principal Only

POCP = Project Organisation and Control Procedures

P.O.D = Pay On Delivery

POS = Point of Sale

PPC = Public Power Corporation (ΔΕΗ)

PPI = Producer Price Index

PPP = Project Preparation Phase

PPP = Purchasing Power Parity

PPPs = Public-Private Partnerships

PPS = Protected Payments System

PPS = Purchasing Parity Standard

PPSA = Pre-Production Security Assessment

PR = Prime Rate

Pres = Presidency of the European Union

PRGF = Poverty Reduction and Growth Facility (IMF)

PRS = Price Reporting System

P.S = Post Scriptum (υστερόγραφο)

PSE = Public Sector Entity

PSBR = Public Sector Borrowing Requirement

PSC = Political and Security Committee, E.U

PSC = Project Steering Committee

PSD = Payment Services Directive

PSEs = Public sector enterprises
PSG = Project Steering Group
PSNB = Public Sector Net Borrowing
PSSC = **P**ayment and **S**ettlement **S**ystems **C**ommittee of the ECB
PSTN = Public Switched Telephone Network
PSU = Public Sector Undertaking
PV = Present Value

Q

QA = Quality Assurance
Q&A = Questions and answers
QC = Quality Control
QFP = Qualified Financial Planner
QIB = Qualified Institutional Buyer (institutions managing at least \$100 million in securities)
QMV rule = Qualified Majority Voting rule
qoq = quarter on quarter
Quantas = **Q**ueensland and **n**orthern **t**erritory **a**erial **s**ervices

R

RAC = Real Application Cluster
RADSL = Rate-Adaptive Asymmetric Digital Subscriber Line
RAPM = Risk Adjusted Performance Measures
RAS = Risk Assessment System
R & D = Research and Development
RBAC = Role Based Access Control
RBS = Royal Bank of Scotland
R D & D = Research, Development and Demonstration
RDP = Remote Desktop Protocol

REACH = Registration, Evaluation and Authorisation of Chemicals

REER = Real Effective Exchange Rate

REIT = Real Estate Investment Trust

RELIT = Systèmes de règlement et de livraison de titres (France)

REMIC = Real Estate Mortgage Investment Conduit

REVR = Reverse Repo

RE-WAS = permanent **R**epresentation in **W**ashington D.C. of the ECB

RFC = Request for comments

RFI = Request For Information

RFP = Request For Proposal

RFQ = Request For Quote

RLSD = Released

RM = Reserve Money

RMA = **R**isk **M**anagement

RMBD = Retail Mortgage Backed Debt instrument

RMBS = Residential MBS (Mortgage Backed Securities)

RMU = Risk Measurement Unit

RNDs = Risk-Neutral Densities

ROA = Return On Assets

ROACE = Return On Average Capital Employed

ROCE = Return On Capital Employed

ROE = Return On Equity

ROI = Return On Investment

ROR = Rate of Return

ROR/PA = Rate of Return / Performance Attribution

ROR = Rollover Risk

ROW = Rest of the World

RPC = Remote Procedure Calls

RPI = Retail Price Index

RPIX = **R**etail **P**rice Index **e**xcluding mortgage interest payments (UK)

RPO = Recovery Point Objectives

RPPP = Relative Purchasing Power Parity

RPT = Risk position from transaction

RR = Risk Reversal

RTGS / RBTR = Real Time Gross Settlement (system) / (système de) Règlement brut en temps réel

RTO = Recovery Time Objective

RTs = third-party providers' Rating Tools

RUFs = Revolving underwriting facilities

S

s.a = seasonably-adjusted

SA = Société anonyme

SAA = Strategic Asset Allocation

SAARC = South Asia Association for Regional Co-operation (members: Afghanistan, Bangladesh, Bhutan, India, Maldives, Nepal, Pakistan and Sri Lanka)

SADC = Southern African Development Community. (Members: Angola, Botswana, the Democratic Republic of the Congo, Lesotho, Malawi, Mauritius, Mozambique, Namibia, Seychelles, South Africa, Swaziland, Tanzania, Zambia and Zimbabwe)

SAFTA = South Asian Free Trade Agreement (of the SAARC member states)

SAI = Statement of Additional Information

SAML = Security Assertion Markup Language

SAN = Storage Area Network

S&P = Standard & Poor's

SAP = Statutory Accounting Principles

SAR = Special Autonomous Region

SAX = Stockholm Automated Exchange

SB = Strategic Benchmark

SBB = Sell/Buy Back

SB US GBI = Salomon Brothers United States Government Bond Index

SB WGBI = Salomon Brothers World Government Bond Index

SCF = SEPA Cards Framework

SCF = Société de crédit foncier

Schätze = Bundesschätzanweisungen, Germany

SCLV = Servicio de Compensacion y Liquidacion de Valores, Spain

SCM = Supply Chain Management

SCP = Sterling Commercial Paper

SCP action plan = Sustainable Consumption and Production action plan (E.U)

SD = Static Data

SDA = Standard Default Assumption

SDDS = Special Data Dissemination Standard

SDMX = Statistical Data and Metadata Exchange

SDRM = Sovereign Debt Restructuring Mechanism (IMF)

SDRs = Special Drawing Rights (IMF)

SDW = Statistical Data Warehouse (ECB)

SEA = Single European Act

SEAQ = Stock Exchange Automated Quotations

SEC = Securities and Exchange Commission, USA

SECA = Single Euro Cash Area

SEF = Sydney Futures Exchange

SEM = Single European Market

SEO = Secondary Equity Offering

SEPA = Single Euro Payments Area

SEPCAV = Société d' épargne-pension à capital variable, France

SETP = Single European Tender Procedure

SF = Standing Facilities

SFD = Settlement Finality Directive

SFO = Single Family Offices

SGP = Stability and Growth Pact

SIBS = Sociedade Interbancaria de Servicos, Portugal

SICAF = Société d' investissement à capital fixe, France

SICAV = Société d'investissement à capital variable

SICOVAM = Société interprofessionnelle pour la compensation des valeurs mobilières, France (a subsidiary company of the Euroclear Bank that is in its turn a subsidiary company of the Euroclear)

SIM = Subscriber Identity Module

SIMEX = Singapore International Monetary Exchange

SIPN = Secure Internet Protocol Network

SIPS = Systemically Important Payment Systems

SITC Rev. 3 = Standard International Trade Classification, revision 3

SIV = Structured Investment Vehicle

SL = Sub-ledger

SLA = Service Level Agreement

SLBTR = Sistemas de Liquidacao Bruto em Tempo Real, Portugal

SLF = Short-term Liquidity Facility

SLM = Sallie Mae

SLRC = Stock Lending and Repo Committee (a committee of the United Kingdom chaired by the Bank of England, administered by the London Stock Exchange and consisted of international repo and securities lending markets practitioners)

SM = Standardised Method

SME = Small and Medium-sized Enterprise

SMP = Standard Market Protocol

SMS = Short Message Service

SMSC = Short Message Service Centre

s/n = spot next

SOEs = State - Owned Enterprises

SONET = Synchronous Optical Network

SONIA = Sterling Overnight Index Average

SOX = Sarbanes – Oxley Act (USA' law of 2002 on corporate governance)

S.p.a = Società per azioni (Italy)

SPEs = Special Purpose Entities

SPF = Survey of Professional Forecasters (ECB' quarterly survey)

SPO = Secondary Public Offering

S.P.Q.R = Senatus Populusque Romanus

SPR = Strategic Petroleum Reserve

Sprint = Strategic programme for innovation and technology transfer (E.U)

SPTF = Security of Payment Task Force (of the EPC)

SPV = Special Purpose Vehicle

SR = Service Request

SREP = Supervisory Review and Evaluation Process

SRO = Self-Regulatory Organisation

SRPA = Self-managed Reserve Pooling Arrangement

SSH = Secure Shell

SSI = Standard Settlement Instructions

SSL = Secure Sockets Layer

SSP = Single Shared Platform (of the TARGET2 system)

SSSs = Securities Settlement Systems

STAN = structural analysis

STC = Statistics Committee

STEP = Short – Term European Paper

STIR = Short-Term Interest Rate

STP = Straight -Through Processing

S.tr.i.p. = Separate trading of interest and principal

SUV = Sport Utility Vehicle

SWF = Sovereign Wealth Funds

SWIFT = Society for Worldwide Interbank Financial Telecommunication

T

TAA = Tactical Asset Allocation

TACIS = Technical Assistance for the Commonwealth of Independent States (former Soviet Union States)

TAF = Term Auction Facility

TARP = Trouble Assets Relief Program

TB = Tactical Benchmark

TBA = To Be Announced

TBD = To Be Determined

T-bills = Treasury bills

TBF = Transferts Banque de France

TBMA = The Bond Market Association

TCE = Turbo Control Efficiency

TCNs = Titres de créances négociables, France

TCO = Total Cost of Ownership

TCP = Transmission Control Protocol

TCP/IP = Transmission Control Protocol / Internet Protocol

TCS = Traction Control System

TCs = Travelers Cheques

TD = Time Deposit

TDI = Turbocharged Direct Injection

TDS = Tax Deducted at Source

TEN = Trans-European Networks

TEU = Treaty on European Union

TF = Task Force

TFP = Total Factor Productivity

TFSI = Turbocharged Fuel Straight Injection

TFT = Thin Film Transistor

TFU = Treaty on the Functioning of the Union (it replaced the Treaty establishing the European Community, TEC)

TGs = Technical Groups

TIBOR = Tokyo Interbank Offered Rate

TIIS = Treasury Inflation-Indexed Securities

TIPS = Treasury Inflation Protected Securities

TLEC = Transformational Leadership in a European Context

TMS = Treasury Management System (Front Office) or Transaction Management System (Back Office)

TMT = Technology, Media, Telecommunications

t/n = Tom/Next (tomorrow/next)

TOP = Tender Operations Programme

TQL = Total Quality Leadership

TQM = Total Quality Management

Trade Id = Trade (Transaction) Identification

TRM = Transaction and Risk Management

TRN = Transaction Reference Number

T2S = TARGET 2 Securities

TSB = Trustee Savings Bank

TSC = Treasury Support Centre

TSD = Technical Specification Document

TSE = Tokyo Stock Exchange

TSLF = Term Securities Lending Facility

TSY = Treasury

TTE = Transport, Telecommunications and Energy

T.U = Trade Union

TWAP = Trade Weighted Average Price

TWR = Time-Weighted Return

U

UAT = User Acceptance Test

UBSG = Used Banknote Sorting Group

UCITS = Undertakings for Collective Investments in Transferable Securities

UCP = Uniform Customs and Practices

UDFS = User Detailed Functional Specifications

UDP = User Datagram Protocol

UGD = Usage Given Default

UGM = User Group Meeting

UL = Unexpected Losses

ULC = Unit Labour Cost

ULCM = Unit Labour Cost in Manufacturing

ULCT = Unit Labour Cost in Total economy

UNAMA = United Nations Mission in Afghanistan

UNCED = United Nations Conference on Environment and Development

UNCITRAL = United Nations Commission on International Trade Law, Vienna

UNCTAD = United Nations Conference on Trade and Development, Geneva

UNEP = United Nations Environment Programme

UNESCO = United Nations Educational, Scientific and Cultural Organisation

UNFCCC = United Nations Framework Convention on Climate Change

UNGA = United Nations General Assembly

UNHCR = United Nations High Commissioner for Refugees

UNICE = Union des industries de la communauté européenne, Bruxelles

UNICEF = United Nations Children's Fund, New York

UNIDO = United Nations Industrial Development Organisation, Vienna

UNIFI = Universal Financial Industry message standard

UNMIK = United Nations Mission in Kosovo

UNODC = United Nations - Office on Drugs and Crime

UNSCR = United Nations Security Council Resolution

UOB = United Overseas Bank

URD = User Requirements Document

URL = Uniform Resource Locator

USAID = United States Agency for International Development

USB = Universal Serial Bus (a networking standard)

USC = United States and Canada

User ID = User Identification

USIT = Unit Share Investment Trust

USM = Unlisted Securities Market

UTC = Universal Time Coordinated

V

VA = Veterans Administration, USA

VAM = Weighted Average Maturity

VAN = Value - Added Network

VaR = Value-at-Risk

VAT = Value Added Tax

VB = Volatility Buffer

VC = Venture Capital

VDSL = Very-high-speed Digital Subscriber

VGA = Video Graphics Array

VIS = Visa Information System (E.U)

VLAs = Volume Licence Agreements

VNC = Virtual Network Computing

VOD = Video on Demand

VoIP = Voice over Internet Protocol

VP = Vaerdipapircentralen (Danish securities settlement system)

VPC = Vardepapper Centralen (Swedish securities settlement system)

VPN = Virtual Private Network

VRDB = Variable Rated Demand Bond

VRDO = Variable Rate Demand Obligation.

VSTF = Very Short-Term Financing (ERM)

VTG = Variable Turbine Geometry

VWAP = Volume Weighted Average Price

VWQS = Volume Weighted Quoted Spread

W

WAC = Weighted-Average Coupon

WACC = Weighted Average Cost of Capital

WAEMU = West African Economic and Monetary Union, comprising Benin, Burkina Faso, Côte d' Ivoire, Guinea- Bissau, Mali, Niger, Senegal and Togo

WAL = Weighted Average Life

WAM = Weighted Average Maturity

WAP = Wireless Application Protocol

WAPs = Wireless Access Points

Washington DC = Washington, District of Columbia

WB = World Bank

WCO = World Customs Organisation

WDN = Wage Dynamics Network (of ESCB researchers)

WET = Western European Time

WEU = Western European Union

WGAR = Working Group on Accounting Issues and Financial Reporting of the ECB AMICO

WGFRA = Working Group on Operations Involving Foreign Reserves Assets (of the ECB MOC)

WGME = Working Group on Monetary and Exchange Rate Policy Instruments and Procedures (of the ECB MOC)

WHO = World Health Organisation, Geneva

WI = when issued (securities)

WiMAX = Worldwide Interoperability for Microwave Access

Windows NT = Windows New Technology

WIPO = World Intellectual Property Organisation, Geneva

WMBA = Wholesale Markets Broker's Association

WMS = Wealth Management Specialist

WOM = Write Once Medium

WORM = Write Once, Read Many

VRM = Variable-Rate Mortgage

WSBI = World Savings Banks Institute

WSJ = Wall Street Journal

WXGA = Wide Extended Graphics Array

X

XBRL = Extensible **B**usiness **R**eporting **L**anguage

XC = ex coupon

XD = ex dividend

XGA = Extended **G**raphics **A**rray

XHTML = e**X**tensible **H**ypertext **M**arkup **L**anguage

XML = e**X**tensible **M**arkup **L**anguage

XML-RPC = e**X**tensible **M**arkup **L**anguage – **R**emote **P**rocedure **C**alls

Y

yoy = year on year

YTD = Year-to-Date

YTM = Yield to Maturity

Z

ZBA = Zero Balance Account

ZC = Zero Coupon

ZEBRAS = Zero Coupon **E**urosterling **B**earer or **R**egistered **A**ccruing **S**ecurities

ZEW = Zentrum für Europäische Wirtschaftsforschung

ZIRP = Zero Interest Rate Policy

ZPR = Zero Production Run

Γ) ΟΡΟΛΟΓΙΑ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗΣ ΚΕΝΤΡΙΚΗΣ ΤΡΑΠΕΖΑΣ

ΣΕ ΕΞΗ ΓΛΩΣΣΕΣ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗΣ ΕΝΩΣΗΣ

(ΠΗΓΗ: ΕΤΗΣΙΑ ΕΚΘΕΣΗ ΕΚΤ)

(TERMINOLOGY OF THE EUROPEAN CENTRAL BANK IN SIX E.U LANGUAGES)

ΑΓΓΛΙΚΑ	ΕΛΛΗΝΙΚΑ	ΓΕΡΜΑΝΙΚΑ	ΓΑΛΛΙΚΑ	ΙΤΑΛΙΚΑ	ΙΣΠΑΝΙΚΑ
Asset allocation	Κατανομή επενδυτικών κεφαλαίων	Portfolio-structurierung	Allocation d'actifs	Allocazione degli investimenti	Asignación de activos
Acceding countries	Εντασσόμενες χώρες	Beitretende Staaten	Pays adhérents	Paesi aderenti	Países adherentes
Accession countries	Υπό ένταξη χώρες	Beitrittländer	Pays candidats à l'adhésion	Paesi in fase di adesione all'UE	Países en vías de adhesión
Acquis communautaire	Κοινοτικό κερκτημένο	Gemeinschaftlicher Besitzstand	Acquis communautaire	Acquis communautaire	Acervo comunitario
Balance of payments	Ισοζύγιο πληρωμών	Zahlungsbilanz	Balance des paiements	Bilancia dei pagamenti	Balanza de pagos
Basel Capital Accord	Σύμφωνο της Βασιλείας για την κεφαλαιακή επάρκεια	Basler Eigenkapitalvereinbarung	Accord de Bâle sur les fonds propres	Accordo di Basilea sul capitale	Auerdo de Capital de Basilea
Benchmark portfolio	Χαρτοφυλάκιο αναφοράς	Benchmark-portfolio	Portefeuille de référence	Portafoglio benchmark	Cartera de referencia
Bond market	Αγορά ομολόγων	Anleihemarkt	Marché obligataire	Mercato obbligazionario	Mercado de obligaciones
Broad Economic Policies Guidelines	Γενικοί Προσανατολισμοί της Οικονομικής Πολιτικής	Grundzüge der Wirtschaftspolitik	Grandes orientations des politiques économiques	Indirizzi di massima per le politiche economiche	Orientaciones Generales de Política Económica
Central counterparty	Κεντρικός αντισυμβαλλόμενος	Zentral Kontrahent	Contrepartie centrale	Controparte centrale	Entidad de contrapartida central
Central securities depository	Κεντρικό αποθετήριο τίτλων	Zentrale Wertpapierverwahrstelle	Dépositaire central de titres	Sistema di deposito accentrato	Central Depositaria de Valores
Central government	Κεντρική κυβέρνηση	Zentralstaat	Administration centrale	Amministrazione centrale	Administración Central
Collateral	Ασφάλεια, Εγγύηση	Sicherheiten	Garanties	Garanzia	Activos de garantía
Committee of European Securities Regulators	Επιτροπή Ρυθμιστών Ευρωπαϊκών Χρεογράφων	Ausschuss der Europäischen Wertpapierregulierungsbehörden	Comité européen des régulateurs des marchés des valeurs mobilières	Comitato sulla regolamentazione dei mercati europei dei valori mobiliari	Comité de Reguladores Europeos de Valores
Consolidated balance sheet	Ενοποιημένος ισολογισμός	Konsolidierte Bilanz des	Bilan consolidé	Bilancio consolidato del	Balance consolidado del

of the MFI sector	του τομέα των Ν.Χ.Ι	MFI-Sektors	du secteur des IMF	settore delle IMF	sector IFM
Corporate governance	Εταιρική διακυβέρνηση	Unternehmenssteuerung	Gouvernement d' entreprise	Governo societario	Gobierno corporativo
Counterparty	Αντισυμβαλλόμενος	Geschäftspartner	Contrepartie	Controparte	Entidad de contrapartida
Credit institution	Πιστωτικό ίδρυμα	Creditinstitut	Établissement de crédit	Istituzione creditizia	Entidad de crédito
Credit risk	Πιστωτικός κίνδυνος	Kreditrisiko	Risque de crédit	Rischio di credito	Riesgo de crédito
Debt (financial accounts)	Χρέος (χρηματοπιστωτικοί λογαριασμοί)	Verschuldung (Gesamtwirtschaftliche Finanzierungsrechnung)	Dette (comptes financiers)	Debito (conti finanziari)	Deuda (cuentas financieras)
Debt ratio (general government)	Αναλογία χρέους (γενική κυβέρνηση)	Schuldenquote (öffentliche Haushalte)	Ratio de la dette publique (administrations publiques)	Rapporto debito pubblico/PIL (riferito alle Amministrazioni pubbliche)	Ratio de deuda (Administraciones Públicas)
Debt Securities	Χρεόγραφα	Schuldverschreibungen	Titres de créances	Titoli di debito	Valores distintos de acciones
Deficit ratio (general government)	Αναλογία ελλείμματος (γενική κυβέρνηση)	Defizitquote (öffentliche Haushalte)	Ratio de déficit (administrations publiques)	Rapporto disavanzo pubblico/PIL (riferito alle Amministrazioni pubbliche)	Ratio de déficit (Administraciones Públicas)
Deposit facility	Διευκόλυνση αποδοχής καταθέσεων	Einlagefazilität	Facilité de dépôt	Depositi presso la banca centrale	Facilidad de depósito
Direct investment	Άμεση επένδυση	Direct-investitur	Investissements direct	Investimento diretto	Inversión directa
Economic analysis	Οικονομική ανάλυση	Wirtschaftliche Analyse	Analyse économique	Analisi economica	Análisis económico
Economic and Financial Committee	Οικονομική και Χρηματοπιστωτική Επιτροπή	Wirtschafts-und Finanz-ausschuss	Comité économique et financier	Comitato economico e finanziario	Comité Económico y Financiero
Economic and Monetary Union (EMU)	Οικονομική και Νομισματική Ένωση (ONE)	Wirtschafts-und Währungsunion (WWU)	Union économique et monétaire (UEM)	Unione economica e monetaria (UEM)	Unión Económica y Monetaria (UEM)
Economic Policy Committee	Επιτροπή Οικονομικής Πολιτικής	Ausschuss für Wirtschaftspolitik	Comité de politique économique	Comitato di politica economica	Comité de Política Económica
Effective exchange rates	Ουσιαστικές συναλλαγματικές ισοτιμίες	Effektiver Wechselkurs	Taux de change effectifs	Tassi di cambio effettivi	Tipos de cambio efectivos
Electronic money	Ηλεκτρονικό χρήμα	Electronisches Geld	Monnaie électronique	Moneta elettronica	Dinero electrónico
EONIA (euro overnight index average)	ΕΟΝΙΑ (δείκτης επιτοκίου διαπραπέζης αγοράς χρήματος του ευρώ για καταθέσεις μίας	ΕΟΝΙΑ (Messgröße für den Interbank-Tagesgeldsatz des Euro auf Transaktions-	ΕΟΝΙΑ (taux moyen pondéré au jour le jour de l' euro)	ΕΟΝΙΑ (tasso di interesse nel mercato interbancario overnight in euro)	ΕΟΝΙΑ (índice medio de tipo del euro a un día)

	ημέρας)	basis)			
Equity market	Αγορά μετοχών	Aktienmarkt	Marché d' actions	Mercato azionario	Mercado de acciones
Equity securities	Μετοχικοί τίτλοι	Dividenden-werte	Titres de participation	Titoli azionari	Valores de participación
ERM II Exchange Rate Mechanism II	ΜΣΙ ΙΙ Μηχανισμός Συναλλαγματικών ν Ισοτιμιών ΙΙ	WKM II Wechselkurs-Mechanismus II	MCE Mécanisme de change II	AEC II Nuovi accordi europei di cambio	MTC II Mecanismo de tipos de cambio II
EU Council of Ministers	Συμβούλιο των Υπουργών της ΕΕ	EU-Ministerrat	Conseil des ministres de l' UE	Consiglio dei ministri della UE	Consejo de Ministros de la UE
EURIBOR (Euro Interbank Offered Rate)	EURIBOR (Διατραπεζικό Προσφερόμενο Επιτόκιο για δάνεια σε ευρώ μέχρι ενός έτους)	EURIBOR (Zinssatz für Interbank-einlagen mit Laufzeiten von bis zu zwölf Monaten berechnet)	EURIBOR (Taux interbancaire pour les prêts offerts en euros assortis d' échéances jusqu' à douze mois)	EURIBOR (Tasso per i prestiti interbancari in euro con scadenza non superiori ai dodici mesi)	EURIBOR (tipo de interés de oferta en el mercado interbancario del euro con distintos vencimientos hasta doce meses)
Euro area	Ζώνη του ευρώ	Euro-Währungs-gebiet	Zone euro	Area dell' euro	Zona del euro
Eurogroup	Ομάδα ευρώ	Eurogruppe	Eurogroupe	Eurogruppo	Eurogrupo
European Central Bank, ECB	Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα, ΕΚΤ	Europäische Zentralbank, EZB	Banque centrale européenne, BCE	Banca centrale europea, BCE	Banco Central Europeo, BCE
European Commission	Ευρωπαϊκή Επιτροπή	Europäische Kommission	Commission européenne	Commissione europea	Comisión Europea
European Council	Ευρωπαϊκό Συμβούλιο	Europäischer Rat	Conseil européen	Consiglio europeo	Consejo Europeo
European Monetary Institute	Ευρωπαϊκό Νομισματικό Ίδρυμα	Europäisches Währungsinstitut	Institut monétaire européen	Istituto monetario europeo	Instituto Monetario Europeo
European Parliament	Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο	Europäisches Parlament	Parlement européen	Parlamento europeo	Parlamento Europeo
European Payments Council	Συμβούλιο Ευρωπαϊκών Πληρωμών	Europäische Bezahlungenrat	Conseil européen des paiements	Consiglio europeo per i pagamenti	Consejo Europeo de Pagos
European System of Accounts 1995 (ESA 95)	Ευρωπαϊκό Σύστημα Λογαριασμών 1995 (ΕΣΛ 95)	Europäisches System Volkswirtschaft-licher Gesamtrechnungen (ESVG 95)	Système européen de comptes 1995 (SEC 95)	Sistema europeo dei conti 1995 (SEC 95)	Sistema Europeo de Cuentas 1995 (SEC 95)
European System of Central Banks, ESCB	Ευρωπαϊκό Σύστημα Κεντρικών Τραπεζών, ΕΣΚΤ	Europäisches System der Zentralbanken, ESZB	Système européen de banques centrales, SEBC	Sistema europeo di banche centrali, SEBC	Sistema Europeo de Bancos Centrales, SEBC
Eurosystem	Ευρωσύστημα	Eurosystem	Eurosystème	Eurosistema	Eurosistema
Eurosystem's International Reserves	Συναλλαγματικά Διαθέσιμα του Ευρωσυστή-	Währungs-reserven des	Avoirs de réserve de l' Eurosystème	Riserve ufficiali dell' Eurosistema	Reservas internacionales del Eurosistema

	ματος	Eurosystems			
Excessive deficit procedure	Διαδικασία υπερβολικού ελλείμματος	Verfahren bei einem übermässigen Defizit	Procédure de déficit excessif	Procedura per i disavanzi eccessivi	Procedimiento aplicable en caso de déficit excesivo
Executive Board of the ECB	Εκτελεστική Επιτροπή της ΕΚΤ	EZB-Direktorium	Directoire de la BCE	Comitato esecutivo della BCE	Comité Ejecutivo del BCE
External trade in goods	Εξωτερικό εμπόριο αγαθών	Aussenhandel	Échanges de biens	Commercio con l' estero in beni	Comercio exterior de bienes
Fair Value Accounting, FVA	Λογιστική αποτίμηση με την εύλογη αξία	Zeitwert-bilanzierung	Comptabilisation en juste valeur	Principio contabile del fair value	Contabilidad por el valor razonable
Fine-tuning operation	Πράξη εξομάλυνσης των βραχυχρόνιων διακυμάνσεων της ρευστότητας	Feinsteuierungs-operation	Opération de réglage fin	Operazione di regolazione puntuale	Operación de ajuste
Foreign exchange swap	Πράξη ανταλλαγής νομισμάτων	Devisenswap	Swap de change	Operazione di swap in valuta	Swap de divisas
General Council of the ECB	Γενικό Συμβούλιο της ΕΚΤ	EZB-Erweiterter Rat	Conseil général de la BCE	Consiglio generale della BCE	Consejo General del BCE
General government	Γενική κυβέρνηση	Öffentliche Haushalte (Staat)	Administrations publiques	Amministrazioni pubbliche	Administraciones Públicas
Governing Council of the ECB	Διοικητικό Συμβούλιο της ΕΚΤ	EZB-Rat	Conseil des gouverneurs de la BCE	Consiglio direttivo della BCE	Consejo de Gobierno del BCE
Harmonised Index of Consumer Prices, HICP	Εναρμονισμένος Δείκτης Τιμών Καταναλωτή, ΕΔΤΚ	Harmonisierter Verbraucherpreisindex, HVPI	Indice des prix à la consommation harmonisé, IPCH	Indice armonizzato dei prezzi al consume, IAPC	Índice Armonizado de Precios de Consumo, IAPC
Implied volatility	Τεκμαρτή μεταβλητότητα	Implizite Volatilität	Volatilité implicite	Volatilità implicita	Volatilidad implícita
Interest rate	Επιτόκιο	Zinssatz	Taux d' intérêt	Tasso di interesse	Tipo de interés
Interlinking mechanism	Μηχανισμός διασύνδεσης	Interlinking-Mechanismus	Mécanisme d' interconnexion	Interlinking	Mecanismo de interlinking
International Accounting Standards, (IAS)	Διεθνή Λογιστικά Πρότυπα, ΔΛΠ	Internationale Rechnungslegungs-grundsätze	Normes comptables internationales	Principi contabili internazionali	Normas Internacionales de Contabilidad, NIC
international investment position	διεθνής επενδυτική θέση	Auslandsvermögens-status	Position extérieure	Posizione patrimoniale sull' estero	Posición de inversión internacional
Key ECB interest rates	Βασικά επιτόκια της ΕΚΤ	Leitzinsen der EZB	Taux directeurs de la BCE	Tassi di interesse di riferimento della BCE	Tipos de interés oficiales del BCE
Liquidity risk	Κίνδυνος ρευστότητας	Liquiditäts-risiko	Risque de liquidité	Rischio di liquidità	Riesgo de liquidación
Longer-term	Πράξη πιο	Längerfristiges	Opération de	Operazione di	Operación de

refinancing operation	μακροπρόθεσμες αναχρηματοδότησης	Refinanzierungsgeschäft	refinancement à plus long terme	rifinanziamento à piu lungo termine	financiación a plazo más largo
Main refinancing operation	Πράξη κύριας αναχρηματοδότησης	Hauptrefinanzierungsgeschäft	Opération principale de refinancement	Operazione di rifinanziamento principale	Operación principal de financiación
Maintenance period	Περίοδος τήρησης	Mindestreserve-Erfüllungsperiode	Période de constitution des réserves	Periodo di mantenimento	Período de mantenimiento
Marginal lending facility	Διευκόλυνση οριακής χρηματοδότησης	Spitzenrefinanzierungsfazilität	Facilité de prêt marginal	Operazioni di rifinanziamento marginale	Facilidad marginal de crédito
MFIs (Monetary Financial Institutions)	NXI (Νομισματικά Χρηματοπιστωτικά Ιδρύματα)	MFIs (Monetäre Finanzinstitute)	IFM (Institutions financières monétaires)	IFM (Istituzioni finanziarie monetarie)	IFM (Instituciones financieras monetarias)
MFI credit to euro area residents	Πιστώσεις των NXI προς κατοίκους της ζώνης του ευρώ	MFI-Kredite an Nicht-MFIs im Euro-Währungsgebiet	Créances sur les résidents de la zone euro	Credito delle IFM ai residenti nell' area dell' euro	Crédito de las IFM a residentes en la zona del euro
MFI interest rates	Επιτόκια των NXI	MFI-Zinssätze	Taux d' intérêt des IMF	Tassi di interesse delle IFM	Tipos de interés de las IFM
MFI longer-term financial liabilities	Πιο μακροπρόθεσμες χρηματοοικονομικές υποχρεώσεις των NXI	Längerfristige finanzielle Verbindlichkeiten der MFIs	Engagements financiers à long terme du secteur des IFM	Passività finanziarie a più lungo termine delle IFM	Pasivos financieros a más largo plazo de las IFM
MFI net external assets	Καθαρές απαιτήσεις των NXI έναντι του εξωτερικού	Nettoforderungen des MFI-Sektors im Euro Währungsgebiet gegenüber Ansässigen ausserhalb des Euro Währungsgebiets	Position créditrice nette du secteur des IMF vis-à-vis des non-résidents	Attività nette sull' estero delle IMF	Activos exteriores netos de las IFM
Minimum bid rate	Ελάχιστο επιτόκιο προσφοράς	Mindestbietungssatz	Taux de soumission minimale	Tasso minimo di offerta	Tipo mínimo de puja
Monetary analysis	Νομισματική ανάλυση	Monetäre Analyse	Analyse monétaire	Analisi monetaria	Análisis monetario
Monetary income	Νομισματικό εισόδημα	Monetäre Einkünfte	Revenu monétaire	Reddito monetario	Ingresos monetarios
Money market	Αγορά χρήματος	Geldmarkt	Marché monétaire	Mercato monetario	Mercado monetario
Open market operation	Πράξη ανοικτής αγοράς	Offenmarkt-geschäft	Opération d' open market	Operazione di mercato aperto	Operación de mercado abierto
Option	Δικαίωμα προαίρεσης	Option	Option	Opzione	Opción
Portfolio investment	Επένδυση χαρτοφυλακίου	Wertpapier-anlagen	Investissements de portefeuille	Investimenti di portafoglio	Inversiones de cartera
Price stability	Σταθερότητα	Preisstabilität	Stabilité des	Stabilità dei	Estabilidad de

	τιμών		prix	prezzi	precios
Primary balance	Πρωτογενές αποτέλεσμα του προϋπολογισμού	Primärsaldo	Solde primaire	Saldo primario	Saldo primario
Projections	Προβολές	Projektionen	Projections	Proiezioni	Proyecciones
Real-time gross settlement (RTGS) system	Σύστημα διακανονισμού σε συνεχή χρόνο	RTGS- System (Echtzeit- Bruttosystem)	Système de règlement brut en temps réel (RBTR)	Sistema di regolamento lordo in tempo reale (RTGS)	Sistema de liquidación bruta en tiempo real (SLBTR)
Reference value for M3 growth	Τιμή αναφοράς για την αύξηση του M3	Referenzwert für das M3-Wachstum	Valeur de référence pour la croissance de M3	Valore di riferimento per la crescita di M3	Valor de referencia para el crecimiento de M3
Repurchase agreement	Συμφωνία επαναγοράς	Rückkaufsvereinbarung (Repogeschäft, Pensionsgeschäft)	Accord de pension	Operazione di vendita con patto di riacquisto	Cesión temporal
Reserve base	Βάση υπολογισμού των υποχρεωτικών ελάχιστων αποθεματικών	Mindest-reservebasis	Assiette des réserves	Passività soggette a riserva	Base de reservas
Reserve ratio	Συντελεστής των υποχρεωτικών ελάχιστων αποθεματικών	Mindestreservesatz	Taux de réserves	Coefficiente di riserva	Coeficiente de reservas
Reserve requirement	Υποχρεωτικά ελάχιστα αποθεματικά	Mindestreserve Soll	Réserves obligatoires	Riserva obbligatoria	Exigencias de reservas
Retail bank interest rates	Τραπεζικά επιτόκια λιανικής	Zinssätze im Kundengeschäft der banken	Taux d' intérêt des banques de dépôts	Tassi di interesse bancari al dettaglio	Tipos de interés aplicados por las entidades de crédito a su clientela
Reverse transaction	Αντιστρεπτέα συναλλαγή	Befristete Transaktion	Opération de cession temporaire	Operazione temporanea	Operación temporal
Securities Settlement System (SSS)	Σύστημα Διακανονισμού Τίτλων (ΣΔΤ)	Wertpapierabwicklungssystem	Système de règlement de titres	Sistema di regolamento delle transazioni in titoli (SRT)	Sistema de liquidación de valores (SLV)
Settlement risk	Κίνδυνος διακανονισμού	Erfüllungsrisiko	Risque de règlement	Rischio de regolamento	Riesgo de liquidación
Stability and Growth Pact	Σύμφωνο Σταθερότητας και Ανάπτυξης	Stabilitäts-und Wachstumspakt	Pacte de stabilité et de croissance	Patto di stabilità e crescita	Pacto de Estabilidad y Crecimiento
Stability programmes	Προγράμματα σταθεροποίησης	Stabilitätsprogramme	Programmes de stabilité	Programmi di stabilità	Programas de estabilidad
Standing facility	Πάγια διευκόλυνση	Ständige Fazilität	Facilité permanente	Operazioni attivabili su iniziativa delle controparti	Facilidad permanente
Straight-	Αυτοματοποιη-	Vollauto-	Traitement	Trattamento	Tratamiento

Through Processing, (STP)	μένη επεξεργασία	matisierte Abwicklung	automatisé de bout en bout	interamente automatizzato	automatizado de principio a fin
Systemic risk	Συστημικός κίνδυνος	Systemrisiko	Risque systémique	Rischio sistemico	Riesgo sistémico
TARGET (Trans-European Automated Real-time Gross settlement Express Transfer system)	TARGET (Διερωπαϊκό Αυτοματοποιημένο Σύστημα Ταχείας Μεταφοράς Κεφαλαίων σε Συνεχή Χρόνο)	TARGET (Trans-europäisches Automatisiertes Echtzeit-Brutto-Express-Überweisungssystem)	TARGET (Système de transfert express automatisé transeuropéen à règlement brut en temps réel)	TARGET (Sistema transeuropeo automatizzato di trasferimento espresso con regolamento lordo in tempo reale)	TARGET (Sistema automatizado transeuropeo de transferencia urgente para la liquidación bruta en tiempo real)
Treaty of the EU	Συνθήκη της ΕΕ	EG-Vertrag	Traité de l' UE	Trattato dell' UE	Tratado de la UE